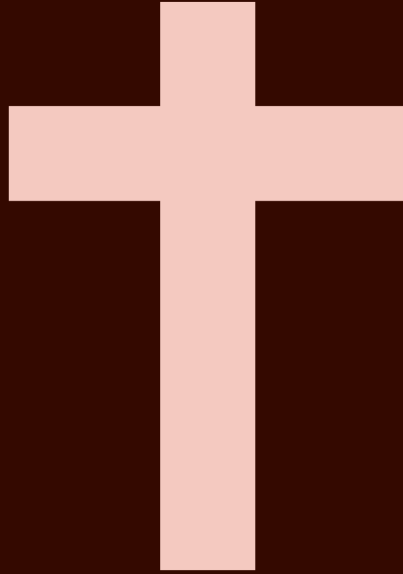

Dios ã jáap naáwát
tólih

New Testament in Cagua

Dios ã jáap naáwát tólih New Testament in Cacia

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cacia

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cacia

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
34c9543b-57a6-5290-ab7b-4fa15529a7e2

Contents

San Mateo	1
San Marcos	71
San Lucas	113
San Juan	185
Hechos	237
Romanos	299
1 Corintios	330
2 Corintios	358
Gálatas	379
Efesios	391
Filipenses	401
Colosenses	408
1 Tesalonicenses	415
2 Tesalonicenses	421
1 Timoteo	424
2 Timoteo	431
Tito	437
Filemón	440
Hebreos	442
Santiago	464
1 Pedro	471
2 Pedro	479
1 Juan	484
2 Juan	490
3 Juan	491
Judas	492
Apocalipsis	495

SAN MATEO

Dios wááh, Jesucristo, ã nɔowãji ï wãtna
(Lc 3.23-38)

¹ Weém, Mateo, ded pah Jesucristo ã jumatijidih wã daácna caá. Jesucristo ã nɔowãji ï wãtnadih wã jwíih naóhbiipna caá. ã nɔoji jon jãtíh bóo David wüt jumni át jumap wüt jĩ. Caán ã jumati pínah jãtíh ã nɔoji Abraham wüt jumniat át jumap wüt jĩ.

² Abraham Isaac íip
át jumap wüt jĩ.
Isaacboó Jacob íip
át jumap wüt jĩ.
Jacobboó Judá ã déewãjĩh
ĩ íip át jumap wüt jĩ.

³ Judáboó ã weh chénewã
ĩt jumap wüt jĩ.
Fares, Zara ĩt wüt jumap wüt jĩ. ĩ
ín Tamar
mit wüt jumap wüt jĩ.

Faresboó Esrom íip
át jumap wüt jĩ.
Esromboó Aram íip
át jumap wüt jĩ.
⁴ Aramboó Aminadab íip
át jumap wüt jĩ.
Aminadabboó Naasón íip
át jumap wüt jĩ.
Naasónboó Salmón íip
át jumap wüt jĩ.

⁵ Salmónboó Booz íip
át jumap wüt jĩ. ã ín Rahab
mit wüt jumap wüt jĩ.
Boozboó Obed íip
át jumap wüt jĩ. ã ín Rut
mit wüt jumap wüt jĩ.
Obedboó Isaí íip
át jumap wüt jĩ.

⁶ Isaíboó David íip
át jumap wüt jĩ.
David wüt jĩ judíowã
ĩ chah maáh
át jumap wüt jĩ.

Davidboó Urías wüt jumniji áadih
jwááb áa jumati táttimah, Sa-
lomón dih

át weh jumap wüt jĩ.*

⁷ Salomónboó Roboam íip
át jumap wüt jĩ.
Roboamboó Abías íip
át jumap wüt jĩ.

Abíasboó Asa íip
át jumap wüt jĩ.

⁸ Asaboó Josafat íip
át jumap wüt jĩ.
Josafatboó Joram íip
át jumap wüt jĩ.

Joramboó Uzías íip
át jumap wüt jĩ.

⁹ Uzíasboó Jotam íip
át jumap wüt jĩ.

Jotamboó Acáz íip
át jumap wüt jĩ.

Acázboó Ezequías íip
át jumap wüt jĩ.

¹⁰ Ezequíasboó Manasés íip
át jumap wüt jĩ.

Manasésboó Amón íip
át jumap wüt jĩ.

Amónboó Josías íip
át jumap wüt jĩ.

¹¹ Josíasboó Jeconías ã déewãjĩh ĩ
íip át jumap wüt jĩ.

Queét jum láa Israel baác dih
moondíh míic mao yap yohnit,
Babilonia baác dih moónboó
queéd dih ĩh baácna ĩt ab bejep
wüt jĩ.*

¹² Babilonia baácna ĩ jwibíat
táttimah,

Jeconíasboó Salatiel dih
át weh jumap wüt jĩ.

Salatielboó Zorobabel íip
át jumap wüt jĩ.

¹³ Zorobabelboó Abiud íip
át jumap wüt jĩ.

Abiudboó Eliaquim íip
át jumap wüt jĩ.

Eliaquimboó Azor íip
át jumap wüt jĩ.

¹⁴ Azorboó Zadoc íip
át jumap wüt jĩ.

Zadocboó Aquim íip

* 1:6 1Cr 2.1-15; Rt 4.18-22 * 1:11 2R 24.14-15; 2Cr 36.10; Jer 27.20

ât jumup wut jĩ.
 Aquimboó Eliud íp
 ât jumup wut jĩ.
 15 Eliudboó Eleazar íp
 ât jumup wut jĩ.
 Eleazarboó Matán íp
 ât jumup wut jĩ.
 Matánboó Jacob íp
 ât jumup wut jĩ.
 16 Jacobboó José íp
 ât jumup wut jĩ.
 Joséboó María áa
 ât jumup wut jĩ.
 Mariáboó Jesús ín
 mit jumup wut jĩ.
 Jesúsboó Dios ã wahni Cristo ĩ ni-
 ijni ât jumup wut jĩ.
 17 Abrahamjidih jwĩ jenah
 jwĩhichah, púú Davidji jum
 láa jwĩ jenah péanachah, nihat
 ĩ juménájĩh jumna, catorce
 poómp ĩt jumup wut jĩ.
 Davidjidih jwĩ jwúub jenah
 jwĩhichah, púú Babilonia
 baácna judíowãdih ĩ ub bej láa
 jwĩ jenah péanachah, nihat
 ĩ juménájĩh jumna, catorce
 poómp ĩt jwúub jumup wut jĩ.
 Babilonia baácna ĩ jubí láa jwĩ
 jwúub jenah jwĩhichah, púú
 Cristo ã cáac jum láa jwĩ jenah
 péanachah, nihat ĩ juménájĩh
 jumna, catorce poómp ĩt jwúub
 jumup wut jĩ, páant muntih.

Jesucristo ã cáac jummat
(Lc 2.1-7)

18 Nin pah Jesucristo ât cáac jumup
 wut jĩ. Á ín Mariáboó Joséjĩh téihya
 chéonih pínah mit jumup wut jĩ. ĩ
 téihya chéwat pínah jãtĩh Túini Espíritu
 ã wêpatjĩh caántdih ã wudhdanachah,
 mit wudu jumup wut jĩ.* 19 Páant
 mi wudu jumuchah jéihna, Joséboó
 yoobópdih chãjni jumna, cáacwã ĩ
 encahjah, caántdih yohat túut ãtĩh
 chãjap wut yuh jĩ. 20 Pánih jenah jói
 ñonit, ã oo jumuchah, Dioĩh ángelboó
 caandĩh jíghnit, “José, Davidji jumma,
 Túini Espírituboó ã teo wáacatjĩh

* 1:18 Lc 1.27 * 1:21 Lc 1.31 * 1:25 Lc 2.21

María mi wudu jumna caá. Pánihna,
 tíccanjeh caántjĩh ma téihya chéweé.
 21 Caánt newé weépdih mi túuhbipna
 caá. Caanjéh tigaá ãih cáacwã
 iiguípna bejnit déejidih túi ubni ã
 jumnipna caá. Páant cáacwãdih túi
 ubni pínah ã jumuchah, Jesús ma wut
 búudhdup”, ángel Josédih ât niijíp wut
 jĩ.*

22 Jon jãtĩh Dios naáwãtdih naóh ya-
 pani nin ã daacãtji pahjah ât yapap
 wut jĩ:

23 “Jáap wili wébít bid jumínih newé
 weépdih mi túuhbipna caá.
 Caandĩh ‘Emanuel’, ĩ niijbípna
 caá”, ât niij daacãp tajĩ. (Is
 7.14)

“Emanuel”, niijná, “Dios jwĩjeéh ã
 jumna caá”, niij naóhna ĩt chãjap wut
 jĩ.

24 Dioĩh ángel caandĩh ã naáwãt
 táttimah, ã niiját pahjah José
 Mariádih ât téihya chéwep wut jĩ.
 25 Obohjeéhtih, mi weh jummat pínah
 jãtĩh, José mijeéh ât jumcap wut
 jĩ. Pánihna, caánt mi weép jummat
 táttimah, Joséboó mi wúuhdih Jesús
 ât wut búudhdup wut jĩ.*

2

*Yeó aáb jumwápmant moón Jesúsdi
 enedih ĩ jumyát*

1 Herodes Judea baácdih moón
 ĩ maáh jum láa, caán baácdih
 jumni Belén táтчidih Jesús ât
 cáac jumup wut jĩ. Á cáac jummat
 táttimah, cáiwãdih bohénit yeó aáb
 jumwápmant moón jumóhnt, Jerusalén
 táтчina ĩt jumyáp wut jĩ. 2 Pánih jumínit,
 caanjĩh moondĩh nin pah ĩt niij wúbh
 joyóp wut jĩ:

—¿Judíowã ĩ chah maáh pínah
 dedjĩh tigaá ã cáac jummat? Yeó aáb
 jumwápmant jumna, chah iigni cúi ã
 jáap jíghochah enna, ‘Maáh ã cáac
 jumna caá’, jwĩ niij jéihyep jĩ. Páant
 ã jíghochah enna, caandĩh weñedih
 jumóhna caá jwĩ chãjap, cáiwãdih
 bohénit ĩt niijíp wut jĩ.

³ Páant, ì wábh joyát doonádih joinít, Herodesboó bádí át jenah joyóp wut jĩ. Nihat Jerusalén tútchidih moonbát biíc yoobó bádí ìt jenah joyóp wut jĩ. ⁴ Pánihna, Herodesboó sacerdotewā ì maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitdihbut át bid wáacap wut jĩ. Páant ì míic wáac jwí beedéchah ennit, queédih nin pah át niíj wábh joyóp wut jĩ:

—¿Dedboo tígaá Cristo ā cāac jummat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit ìt niíj daác jĩ? át niijíp wut jĩ.

⁵ —Judea baácboó jumni Belén tútchidih Cristo ā cāac jumbipna caá. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani át niíj daacáp tajĩ:

⁶ Judea baácboó jumni Belén tútchimant judíowādih wutni pínah ā jūóhbpna caá. Caán queédih táí en daoní ā jumbipna caá. Pánihna, Belénboó ā cāac jumni pínah tútchi ā jumachah, oboh jumni tútchi nihcan caá', át niíj daacáp tajĩ, *(Mi 5.2)*

Herodesdih ìt niijíp wut jĩ.

⁷ Páant ì niiját túttimah, cāac wihchah, yeó aáb jūwápmant moondíh Herodes át jwúub bid bojop wut jĩ. Ā pebh ì jwíbinachah ennit, débólih caán cúí ā jwíh jíghatjidih queédih át wábh joyóp wut jĩ. Páant ā wábh joyóchah, caán cúidih ì jwíh enatjidih ìt naáwáp wut jĩ. ⁸ Páant ì naáwát túttimah, Belén tútchina wahna, Herodes queédih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Caandíh ñi táí bidbi jwuhúú. Bid jwinít, weemdíh naáwátdih ñi jwúub jūúwá, weembát caandíh weñedih wā bejat pínah niijná, át niijíp wut yuh jĩ.

⁹ Páant ā niijíchah joinít, queét ìt bejep wut jĩ. Páant ì bejehah, yeó aáb jūwápmant ì jwíh enni cúijeh muntih queédih át jwúub waáwáp wut jĩ. Pánihna, wébít ā jumni mūcháh pohba caán cúí át chāwáp wut jĩ. ¹⁰ Páant ā chāwáchah ennit, bádí ìt weñep wut jĩ. ¹¹ Pánihna, wébít ā jumni mūddíh waád jwíbinít, caandíh beh

wili biícđih ìt enep wut jĩ. Pánih ennit, wébítđih wēina, bódicha ìt caj yoh ñajap wut jĩ. Pánih wēi péanit, ì wábh jūóhni paihnadih wātnit, bádí jíib jumni oro, táí chej jumni cáwat pínah, mirra wut jumni chej jumnidihbut caandíh ìt wāhup wut jĩ. ¹² Caandíh wāh péanit, ũwūđih ìt bejep wut jĩ. Pánih ũonit, ì oo jumachah, Dios queédih nin pah át niíj naáwáp wut jĩ: “Herodes pebhboó ñi jwúub bejca bojó”, át niijíp wut jĩ. Páant ā niijíchah joinítji jáanit, ñih baácna jwúub bejna, biíh namáboó ìt bejep wut jĩ.

Joséwā Jesúsđih Egipto baácboó ì numah jwei béjat

¹³ Páant ì jwúub bejat túttimah, José jwuh ā jwúub oo jumachah, Dioíh ángel caandíhbut nin pah át niíj naáwáp wut jĩ: “Ma jáa bojó. Bainídih ì mawat pínah niijná, Herodes āih soldadowādih wahna caá ā chājap. Pánihna, bainídih, ā índihbut Egipto baácboó waícanjeh ma numah jwei béjeé. Caanná wā niiját pah bóo ñi jum jwuhúú”, ángel Joséđih át niijíp wut jĩ.

¹⁴ Páant ā niijíchah joinít, cheijeh jáanit, Egipto baácna bainídih ā ìin biícđih José át numah jwei béjep wut jĩ. ¹⁵ Caán Egipto baácna jwíbinít, Herodes ā báadh jwuhat pah bóo caánboó ìt jum jwuhup wut jĩ. Páant Jesús ā yapachah, Dios naáwátdih naóh yapani nin ā daacátji pah át yapap wut jĩ: “‘Egipto baácboó jumni wā wāúhdih wā bid bojbpna caá’, Dios ā niijíp be”, át niíj daacáp tajĩ.*

Herodes neoná weépdih ā mawat túttat

¹⁶ Cúiwādih bohénit biíh namáboó ì jwúub bejat doonádih joinít, Herodesboó bádí át íjip wut jĩ. Pánih íjnit, Belén tútchidih moón neoná weépdih, caán tútchi jwéejdih moondíhbut át mawat túttap wut jĩ. Cúiwādih bohénit débólih caán cúí ā jwíh jíghatjidih ì naáwáchah joiníji Herodes ā mawíhniiboó chéne jópchi dée ā bíbohatdih át jéihyep

* 2:15 Os 11.1

wut jĩ. Pánih jéihna, chéne jópchi namp bíbohnit nihat neoná weépdih át mao yohat tútup wut jĩ. ¹⁷ Páant ã mawat tútuchah, Dios naáwátdih naóh yapani Jeremías ã daacátji pah át yapap wut jĩ.

¹⁸ “Ramá wūt jumni tútchidih moón búdí ñaacátdih ĩ joiná caá. Búdí jĩgahnit, ĩ ñaac jũñát búdí ã yána caá. Raquel mi jaimená yaádh, judíowã ĩ weha mána yaádh, ĩ wehdih ĩ mao yohochah ennit, búdí ĩ ñaac jũiná caá. ĩ weh ĩ wihcatdih enna, ĩ jĩgahat ã yaicán niit”, át niij daacáp tajĩ. (Jer 31.15)

Joséwã Egipto baácmant ĩ jwúub jũwát

¹⁹ Herodes ã wunat túttimah, Joséwã Egipto baácboó páantjeh ĩt jum jwuhap wut jĩ. Pánih jumnit, bíic chei José ã oo júmchah, Dioíh ángel caandíh jíghnit, nin pah át jwúub niij naáwáp wut jĩ: ²⁰ “Wébitdih mawíhntji maátaboó ĩ wan beedáh bejep be. Pánihna, caandíh ã ĩnjĩh Israel baácboó ma numah jwúub bejeé, páant mantih”, át niijíp wut jĩ.

²¹ Páant ã niiját túttimah, jáanit, wébitdih ã ĩn bíicdih Israel baácboó át numah jwúub bejep wut yuh jĩ. ²² Obohjeéhtih, Herodes ã buudát túttimah, ã wũuh Arquelaoboó Judea baácđih moondíh át jwúub tút nũm maáh waadáp wut jĩ. Páant ã jummat doonádih joinít, José caanná ã jwúub bejat pínahdih át um jenah joyóp wut jĩ. Pánih um jenah joinít, ã jwúub oo júmchah, Dios caandíh Judea baácboó át chãwát tútcap wut jĩ. Páant ã chãwát tútcah joinít, Judea baácđih yap bejnit, púú Galilea baácna ĩt juibínap wut jĩ. ²³ Pánihna, caanná juibínitji, Nazaret wūt jumni tútchiboó ĩt jumap wut jĩ. Caanná ĩ jumchah, Dios naáwátdih naóh yapanit ĩ daacátji pah Jesús át jumap wut jĩ. “‘Nazaret tútchidih bóo caá’,

cãacwã Dios ã wahnidih ĩ niijbípna caá”, ĩt niij daacáp tajĩ.*

3

Juan Daabáni cãacwãdih ã bohéat (Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Dawá jópchi túttimah, Juan Daabáni cãacwãdih daabána át chãjap wut jĩ. Judea baácđih mũú wihcapboó ã pebhna juibínitdih Dios naáwátdih át bohé jwíhip wut jĩ. ² Nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ: “ĩÑi yéj chãjatdih cádahnit, túiniboodíh ñi tút nũmú! Nihat baácđih moondíh Dios ã maáh jummatdih ã jũtat pínah bahnijeh ã jedhna caá”, át niijíp wut jĩ.*

³ Jon jãtih Dios naáwátdih naóh yapani Isaíasboó Juan ã bohéat pínahdih nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Mũú wihcapboó nin pah ã niij ñaac bohé bipna caá: ‘Jwĩ Maáh ã jũwát pínah jãtih ñi yéj chãjatdih cádahnit, túiniboodíh tút nũmnít, caandíh ñi túi páñaá’, ã niijbípna caá”, Isaías át niij daacáp tajĩ. (Is 40.3)

⁴ Juaníh yégueh chóo camello wūt jumni nũñap yoócjĩh nóomnit, ĩ yacni chóo wut jĩ. Āih juyáát tōp momo jiwí chóo tōp wut jĩ. Wũúc joowãdih jeémpnit, belo macđihbut apĩ déebep wut jĩ.*

⁵ Jerusalén tútchimant, nihat Judea baácmant, Jordán muj jwějmantbut dawá caandíh joyódih ĩpĩ juibínap wut jĩ. ⁶ Pánih juibínit, ã bohénachah joinít, ĩ yéj chãjatdih Diosdih ĩpĩ naáwáp wut jĩ. Páant ĩ naáwáchah joinít, Jordán mujboó Juan queétdih át daabánap wut jĩ.

⁷ Dawá fariseowã, saduceowãbut daabáat tútũdih ĩ juibínachah ennit, Juan queétdih nin pah át jípónih niijíp wut jĩ: “ĩMaiwã panihnit yeejépwã jumna, peéh chãjat pínahdih um jweíhntjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb ñi yéj chãjatdih ñi cádahíhcat jíib Dios yeebdíh ã peéh chãjachah, ñi

* 2:23 Mr 1.24; Lc 2.39; Jn 1.45 * 3:2 Mt 4.17; Mr 1.15 * 3:4 2R 1.8 * 3:7 Mt 12.34; 23.33

jéih jweicán niít.* 8 Yéej chājatdih yoobópdih cádahnit, túiniboodíh chājat caá yeebdíh náahap. 9 Nin pah ñi niíj jenah joicá bojoó: ‘Jon jātih bóo Abraham jwiít judíowā jwī nwo át jumap wut jī. Pánihna, ā jūimená jumna, Dioíhwā caá jwī jumap’, ñi niíj jenah joicá bojoó. Yeebdíh nin pah wā niijná caá: Abraham jūimená ñi jumachah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Diosboó nin jee dáhnadih túut nūmnít, Abraham jūimená pínahdih ā jéih chājna caá. Abraham jūimená ñi jumat nin oboh jumni jee dáhna ā nihat pahjeh tigaá.* 10 Nin pah ā jumna caá: Yeeb máa nah panihni ñi jumachah, Diosboó máa nahdih tib yohni panihni caá ā jumap. Yeejépdahna quehnidih tib yoh bojnit, āih náatnadihbut ā pud yohbipna caá. Tib yoh péanit, caan náhdih, āih náatnadihbut ā cáo yohbipna caá. Páant ā cáwat pah caandíh jepahcannitdih iiguípna ā wahbipna caá.* 11 Wā túttimah jūóhni wā chah wēpni caá. Páant ā jumachah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niíj jenah joiná caá. Pánihna, ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nūmúchah, yeebdíh wā daabána caá. Páant wā daabáát panihni, caánboó yeebdíh Túini Espíritu ā wēpatdih búdí ā wūhbipna caá. Caán ā wēpat tuu iigát panihniñi ñi yéejatdih cáwat pah ā chājipna caá, jwūub yéej chājihatdih ñi jenah joicát pínah niijná. 12 Trigo teoni panihni caá. Āih chóonadih caóh caj péanit, caán tíbna yoobátidihjeh wuh wūhboó júi yacnit, āih mūboó ā ámohbipna caá. Obohjeéhtih, ā caóh cajni chóonaboodíh ā cáo yohbipna caá. Páant ā chājat pah wā túttimah jūóhni caandíh jepahnitdih ā túi ubbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh jepahcannitboodíh iiguípna ā wahbipna caá. Caán iigát dedé ā noón dūbcan niít”, Juan át niijíp wut jī.

*Juan Jesúsdi h ā daabáát
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)*

* 3:9 Jn 8.33 * 3:10 Mt 7.19 * 3:17 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 12.18; 17.5; Mr 1.11; Lc 9.35
* 4:1 He 2.18; 4.15

13 Túttimah, Jesús Galilea baácboó jumniñi bejnit, Juandih ā daabáát tútat tút niijná, Jordán mājna át dei jūibínap wut jī. 14 Obohjeéhtih, daabáihcan, nin pah Juan caandíh át niíj jepahap wut jī:

—Meémboó chah wēpni jumna, weémboodíh ma daabána āta túi tagaá. Meemdíh daabáni pínah nihcan caá, Juan Jesúsdi h át niijíp wut jī.

15 —**Páant niijcánjeh, weemdíh ma daabánaá. Pánih daabánit, Dios āihwādi h ā chājat tútat pahjeh tigaá jwī chājip. Páant jwī chājachah ennit, cāacwāboó Dios ā wahni wā jumatdih ĩ jéihbipna caá,** Jesús át niijíp wut jī.

—Caán láa bácah, ā túimi nacaá, Juan át niíj jepahap wut jī.

16 Páant niíj jepahnit, Jesúsdi h át daabánap wut jī. Ā daabá péanachah, Jesús mājna ñuhniñi át aab ñúhup wut jī. Pánih aab ñúhniñitjeh, Jesús ā enechah, jeá át jéweah bejep wut jī. Páant ā jéweah bejchah, jop pah jíghni Túini Espíritu jeámant dei jūóhniñit, caandíh át júi jaamáp wut jī. 17 Páant ā júi jaamáchah, “Nin wā wūh, wā oini caá. Caandíh búdí wā wēina caá”, Dios jeámant át niijíp wut jī.*

4

*Nemépwā ĩ maáh Jesúsdi h ā yéejatdih
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)*

1 Páant ā daabáát túttimah, Túini Espíritu Jesúsdi h mū wihcapboó át nūmah bejep wut jī, nemépwā ĩ maáh, Satanás, caandíh yeejépdah wut pínah niijná.*

2 Caánboó jumna, Diosdi h túi wūbát tút niijná, cuarenta yeó jáap át jeémcpap wut jī. Pánih jeémcpap, Jesús nūgúp wūna át chājap wut jī. 3 Páant ā nūgúp wūnuchah enna, Satanásboó ā pebhna jūibínit,

—Meém Dios wūh jumna, nin jee dáhnadih ‘Pan dahna ma jumú’, ma niijí, át niijíp wut yuh jī.

4 —Páant wā chājcan niít. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajī:

‘Jeémátdihjeh pohba ī jeéméchah, cāacwāih caolih túi booni panihni ā jumcan niít. Īih caolih túi booni ā jummat pínah niijná, Dios naáwátdih túi joyát caá náahap’, át niíj daacáp tajī, (Dt 8.3)

Jesús Satanásdih át niíj jepahap wut jī.

5 Páant ā niíj jepahat túttimah, Jerusalén, “Dioih tútchi”, ī niijní tútchina Satanás Jesúsdi h át numah bejep wut jī. Caanná numah juibínit, Dioih muú chah jap bóo jumni waolí beo nah yapatboó Jesúsdi h át ñuhah tútup wut jī. 6 Pánih ñuhah tútutnit, nin pah át niíj naáwáp wut yuh jī:

—Meém Dios wūúh jumna, meemdih ā wapat pínahdih júutat tút niijná, ninmant ma ñaáp jéen bejeé. Davidji nin pah ā niíj daacátjidih ma túi náhninaá:

‘Dios āih ángelwādh meemdih ā en dawát tútutbipna caá. Pánihna, queét meemdih ī jipónih teobipna caá, jee dáhboó míih jítcha ā buug lájcat pínah niijná’, át niíj daacáp tajī, (Sal 91.11-12)

Satanás Jesúsdi h át niijíp wut jī.

7 —Páant wā chājcan niít. Dios naáwátdih biih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajī:

‘Ñi Maáh Dios ā niijátjidih “¿Yoobópdih niít?” niíj jéihhna, caandih ñi chājat tútca bojóó’, át niíj daacáp tajī, (Dt 6.16)

Jesús caandih át niíj jepahap wut jī.

8 Páant ā niíj jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdi h Satanás át numah púuh laab béjep wut jī. Caán jeejina púuh laab juibínit, nihat cāacwā ī jummat yoobó Jesúsdi h át júutap wut jī. Dawá ĩih bií déedihbut át júutap wut jī. 9 Pánih júutnit, nin pah caandih át niijíp wut yuh jī:

—Wā pebh bódicha caj yoh ñajnit, weemdih ma weñeé. Páant

ma weñechah, nihat nin tútchina ā jummatdihbut meémboodih wā wāhbipna caá, Jesúsdi h át niijíp wut jī.

10 —Satanás, weemdih ma cádah bejeé. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajī:

‘Ma Maáh Diosdihjeh wēinit, ā wutatdih ma jepahaá’, át niíj daacáp tajī, (Dt 6.13)

Jesús Satanásdih át niíj jepahap wut jī.

11 Páant ā niijíchah joinít, Satanás caandih át cádahap wut jī. Páant ā cádahat túttimah, Dioih ángelwāboó Jesús pebh juibínit, caandih ĩt teo wáacap wut jī.

Galilea baácdih moondih Jesús ā bohé jwíihat

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

12 Túttimah, Juandih nemat muúboó ĩ nemat doonádih joinít, Jesús Galilea baácna át jwúub bejep wut jī.* 13 Caanjih jumni Nazaret tútchimant bejnit, Capernaum tútchina át juibínit wut jī. Caán tútchi Galilea íim jwéejdih Zabulón, Neftalí ĩ juimenáih baácji jumni tútchi át jumap wut jī. Caanná juibínit, Jesús át jumap wut jī.* 14 Páant ā jumuchah,

Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin ā daacátji pah Jesús át yapap wut jī:

15 “Zabulón, Neftalí ĩ juimenáih baácji, Jordán muj conanaamánt, íim pebh, Galilea wāt jumni baácdih dawá judíowā nihcannit ĩ jumna caá.

16 Caanjih moón dupánapboó jumnit panihnit Diosdih ĩt jéih jwuhcap taga. Pánih jéihcan, iiguípna bejnit déeji ĩt jumap taga. Obohjeéhtih, Dios ā wahní, yeh iigát panihni, ā túi chājatdih júutnit, queétdih caandih át jéihyanap taga buca”, Isaías át niíj daacáp tajī. (Is 9.1-2)

17 Caanná jumna, nin pah Jesús át niíj naóh bohé jwíhip wut jī: “Ni-hat baácdih moondih Dios ā maáh jummatdih ā júutat pínah bahnijeh ā

* 4:12 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20 * 4:13 Jn 2.12

jũdhna caá. Pánihna, ñi yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodih ñi táut numá”, ãt niijíp wut jĩ.*

Queéj jũut maonitdih ãjeéh Jesús ã bejat táutat

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Tãttimah, Galilea ímna dei jũibí, pãud bejnit, Simón, ã úud Andrésjĩh queéj jũut maona, ñih ñuodih í yoh báhanachah, Jesús queétdih ãt enep wut jĩ. Simónboó Pedro í niijní ãt jumap wut jĩ. Pánih ennit, nin pah queétdih ãt niijíp wut jĩ:

¹⁹ —**Weemdih ñi pej jum jũúwá. Páant ñi jũúwáchah, yeebdih wã bohébična caá. Páant wã bohénachah joinít, queejwãdih ñi bidat pah, cãacwãboodih bidnit, wñih doonádih ñi naóhbipna caá, weemdih jepahna, wñihwã í jumap pínah niijná, ãt niijíp wut jĩ.**

²⁰ Páant ã niijíchah joinítjeh, ñih ñuonádih cádahnit, Jesúsjeéh ãt bejep wut jĩ.

²¹ Pánih chibít yuáp queétdih numah bejnit, Santiago ã úud Juandihbut Jesús ãt enep wut jĩ. Queét í íp Zebedeo bíicdih ñih jãáj chóodih chúudnit, ñih ñuonádih ámohna ãt chãjap wut jĩ. Pánih ennit, queét chénewãdihbut ãt bid bojop wut jĩ, caandih í pej jumap pínah niijná. ²² Páant ã bid bojochah joiná, queétdih bíicmantjeh niihat í tewatdih, í ípdihbut cádahnit, Jesúsjeéh ãt bejep wut jĩ.

Dawá cãacwãdih Jesús ã bohéát
(Lc 6.17-19)

²³ Pánihna, niihat Galilea baácdih moonádih Jesús ã bohénitdih ãt numah bohé jibip wut jĩ. Jwiít judíowã jwĩ míic wáacat muná jumap pah waadnit, Dios ã maáh jumap táini doonádih ãt bohénap wut jĩ. Pánih bohéna, det wunnitdihbut ãt boonap wut jĩ.* ²⁴ Páant ã chãjat doonádih niihat Siria baácdih moonbút ãt joyóp wut jĩ. Pánih joinít, dawá mácah wunat jumap, búdí tabanit,

nemép caolih jumap, wãá wunat jumap, jéih wálicannitdihbut ãt ub jũibínap wut jĩ. Niihat í ub jũibínitdih Jesús ãt boonap wut jĩ. ²⁵ Páant ã chãjat doonádih joinít, Galilea baácdih moon, Diez Tãtchinadih moon, Jerusalén tãtchidih moon, Judea baácdih moon, Jordán muj conanaamánt moonbút dawá caandih ãt péé bejep wut jĩ.

5

Jeé ñaj yacapboó ded pah jumnitdih Dios ã wẽi enatdih Jesús ã bohéát
(Lc 6.20-23)

¹ Dawá ã pebh í jũibínachah ennit, jeé ñaj yacapboó pãuh laáb jũibínit, Jesús caanjĩh ãt chúudap wut jĩ. Páant ã chúuduchah, ã bohénitbut ã pebhna ãt jũibínap wut jĩ. ² Páant í jũibínachah ennit, queétdih bohéna, nin pah ãt niij naóh jwíhip wut jĩ:

³ **“Det moh yéejnit panihnit Dios ã teo wáacatdih bidnitdih Dios ã wẽi enna caá. Pánih wẽi ennit, queétdih ã teo wáacbična caá, Dios ã maáh jumapboó í táij jumap pínah niijná.**

⁴ **“Det í yéejatdih jĩgahnit, bita í yéejatdihbut jĩgahnitdih Dios ã wẽi enna caá. Pánih wẽi ennit, queétdih táij teo wáacnit, í yéejatdih ã yohochah, í jĩgahat ã yaibipna caá.***

⁵ **“Det bitadih yap yohcanjeh teo wáacnitdih Dios ã wẽi enna caá. Pánih wẽi ennit, nin baác jáap ã jumuchah, queétdih maáta pínah ã waadábipna caá.***

⁶ **“Det nuagáp wan babhbíhnit panihnit yobópdih chãjat pínahdih bidnitdih Dios ã wẽi enna caá. Pánih wẽi ennit, Dios queétdih ã teo wáacbična caá, caandih í táij jepahat pínah niijná.***

⁷ **“Det bitadih jĩgah en teo wáacnitdih Dios ã wẽi enna caá. Pánih wẽi ennit, Diosbut queétdih ã jĩgah en teo wáacbična caá.**

* 4:17 Mt 3.2 * 4:23 Mt 9.35; Mr 1.39 * 5:4 Is 57.18; 61.2 * 5:5 Sal 37.11 * 5:6 Pr 9.5; Is 55.1-2

8 “Det Diosdihjeh bidnit, yoobópdih jenah joinítidih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ã teo wáacachah, Diosdih ï enbipna caá.*

9 “Det bitadih múic jãihñat túatcan, túi biícidih chãjat túatnitidih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ‘Wã weh caá’, queétdih ã niijbípna caá.*

10 “Det Dios ã náahat pah ï chãjat jíib bitaboó queétdih yeejép ï chãjachah yuhna, caandih cádahcannitidih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ã teo wáacachah, Dios ã maáh jumapboó ï jumbipna caá.*

11 “Wíihwã ñi jumat jíib bita yeebdih ï jãihñachah, yeejép ï chãjachah, ï yee naóh yacachah, yeebdih wēi ennit, wã teo wáacipna caá.*

12 Dios naáwátidih naóh yapanitjidih biíc yoobó yeejép ítát chãj waáwáp tajl. Pánihna, queétdih ï chãjatji pahjeh bita yeebdihbut yeejép ï chãjipna caá. Obohjeéhtih, jeáboó ñi jubínachah, Dios yeebdih búdí ã túi chãjipna caá. Páant ã túi chãjat pínahdih jéihnit, bita yeebdih yeejép ï chãjachah yuhna, ñi túi weñeé”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jl.*

Núumni, jiiát panihnit Jesúhwã ï jumat

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 “Yeéb nin baácboó jumna, núumni panihni ñi jumna caá. Núumnijih ñipí bainá caá, jeémát ã nuñat pínah niijná. Pánihat pah yeéb wíihwãboó nihat bitajeéh jumna, queétdih ñi túi teo wáacna caá, ï túi jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, núumni ã buyát beedéchah, ñi jéih jwúub buyácan caá. Páant ã buicáh, caandih yohatjeh caá náahap. Pánih yohnidih cáacwã jéihcanjeh, ï wid chãibipna caá. Pánihat dée pah yeéb Diosdih cádahna, bitadih teo wáacat

dée wihcan, buicánni núumni panihni ñita jum tagaá.*

14 “Yeéb nin baácboó jumna, jiiát panihni ñi jumna caá. Chei namáboó ñi jii béjat pah, ñi túi chãjachah ennit, bitabut biíc yoobó Dioih namáboó ï jéih bejna caá. Jeejih jumni tútchidih dedé jãhat wihcah, nihat cáacwã ï túi enat pah, yeéb ñi túi chãjatdihbut nihat ï túi enna caá.*

15 Jiiát dahdih jiiínit, pamap dahjih cáacwã ipí páah jwejcan caá. Obohjeéhtih, caandih japboó ipí jii cáagna caá, nihat muú diitboó jumnit ï túi enat pínah niijná.*

16 Pánihna, caán japboó cáagni jiiát dah panihni jumna, yeebút bitadih ñi túi chãjaá. Páant ñi túi chãjachah ennit, ñi íp jeámant bóodih cáacwã ï wēi naóhbipna caá”, queétdih Jesús ãt niijíp wut jl.*

Moisés ã wutatji

17 “Nindihbut yeebdih wã jéihyaat túatna caá: Moisés ã wutatjidih, Dios naáwátidih naóh yapanit ï daacátjidihbut yohodih wã jãóhcan beé. Queét ï daacátjidih yoobópdih cáacwãdih jéihyanit, ï niijátji pah biíc yoobó chãjat túat niijná, wã jãúwáp be. 18 Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Péeni yeó jáap jãtih, Moisés ã wutatji ã buúdcán niit. Nihat ã daacátji pah ã yap beedáat pínah jãtih, nin baác, jeábut ã buúdcán niit.*

19 Ded biíc wutatdih yap yohna, ‘Dedé pínah nihcan caá’, niijni, bitadihbut yap yohat túatni, Dios ã maáh jumapboó oboh jumni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã wutatdih túi jepahna, bitadihbut jepahat túatni, Dios ã maáh jumapboó maáh ã jumbipna caá. 20 Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowábut ‘Dios ã wutatdih jwí túi jepah beedána caá’, niijná yuhna, ï túi chãjcan caá. Pánihna, Dios ã wutatdih yeébbodih queét chah túi jepahat

* 5:8 Sal 24.3-4 * 5:9 Pr 12.20 * 5:10 1P 3.14 * 5:11 1P 4.14 * 5:12 2Cr 36.16; Hch 7.52
 * 5:13 Mr 9.50; Lc 14.34-35 * 5:14 Jn 8.12; 9.5 * 5:15 Mr 4.21; Lc 8.16; 11.33 * 5:16 1P 2.12
 * 5:18 Lc 16.17

caá náahap. Pánih jepahcan, Dios á maáh jumapboó ñi juibícan niít”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Íijat

(Lc 12.57-59)

21 “Ñi ñowādhin nin pah ī niij naóh bohéatjidih yeebbát ñit joiijí tagaá: ‘Cāacwādhin ñi mao yohca bojoó. Ded cāacdhin mao yohnidih peéh chājat ā jumbipna caá’, ī niijátjidih ñit joiijí tagaá.* 22 Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Ded biíhdih ijna, cāacdhin mao yohnidih ī peéh chājat pah, caandíhbat peéh chājat ā jumbipna caá. Ded biíhdih jūihna ‘Meém jenah joicánni caá’, ā niijátji jīb, peéh chājat túatnit pehbóó ī ub bejbipna caá. ‘Meém yeejépbah caá’, niijní iiguípna bejni pínah ā jumna caá.

23 “Diosdhin weñedih juibína, sacerdotedih ñañúpdih ñi mao wūhat tútat pínah jātihbitjeh, biíh yeebdíh ā ijatdhin náhninit, nin pah ñi chājaá: 24 Ñi wāhni pínah ñañúpdih jwej jwūhñit, ā pebhna jwūub bej, ñi míc ámoahoó. ‘Páant wā chājatjidih wā jīgahna caá. Chéneji wā jwūub chājcan niít, páant muntih. Pánihna, weemdíh ma ij jenah joyátdih ma cádahaa’, ñi niijí. Páant ñi míc ámohat túttimah, Dioíh munná caandíh weñedih ma jwūub bejeé, buca.

25 “Biíhdih ma jīb buudáátdih bidnit, cāacwādhin peéh chājat túatni maáh pebhna naóh yacadih meemdíh ā ub bejchah, ájeéh ijcanjeh ma bejeé. Peéh chājat túatni pehbóó ñi juibíat pínah jātih, meemdíh ā naóh yaccat pínah niijná, caanjíh ñi míc ámoahoó. Páant ñi chājcah nihna, yeebdíh āta naóh yac tagaá. Páant ā naóh yacachah joinít, peéh chājat túatniiboó meemdíh nemat muúboó āta nemat túat tagaá. 26 Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caán nemat muúboó ñi jīb chāj beedáat pah bóo ñi jum jwūhbipna caá. Caán jīb chājat

túatnidih jīb chāj péanit, ñi bacbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Bita weha mánajíh yeejép chājcat

27 “Ñi ñowādhin nin pah ī niij naóh bohéatjidih yeebbát ñit joiijí tagaá: ‘Bita weha mánajíh yeejép ñi chājca bojoó’, ī niijátjidih ñit joiijí tagaá.*

28 Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh nin pah wā naóhna caá: Ded yad wiljíh yeejép chājcan yūhna, caántdih en ñinahnitjeh, yeejép átát chāj péanap taga. Pánihna, yaddihbat biíc yoobó muntih ā yapna caá.

29 “Ma jéihyepmant bóo quíibjīh en ñinahnit, yeejép chājna, caan dáhdih wāat yohat pah, caán yéj chājatdhin ma cádahaa. Caandíh cádahcan, iiguípna mata bej tagaá. Míih quíib dahdhin ma wāat yohochah, caan dájhéh āta buud tágaá. Obohjeéhtih, chénat pah dahjīh iiguípna bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, en ñinahnit, yeejép chājatdhin cádahat caá náahap.*

30 “Míih jéihyepmant bóo téihyajíh yeejép chājna, caán téihyadhin ma dúuc bóod yohat pah, caán yéj chājatdhin ma cádahaa. Caandíh cádahcan, iiguípna mata bej tagaá. Míih téihyadhin ma yohochah, caán téihyajeh āta buud tágaá. Obohjeéhtih, chénat pah téihyajíh iiguípna bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, yéj chājatdhin cádahat caá náahap”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.*

Yaddih yohcat

(Mt 19.7-9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

31 “Ñi ñowādhin nin pah ī niij naóh bohéatjidih yeebbát ñit joiijí tagaá: ‘Yaddih yohíhna, ñi yohat pínah papélahdhin wāhñit, caántdih ñi jéih yohna caá’, it niijíp wut yūh jī.* 32 Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Ájeéh bóli biíh newéjīh yeejép mi chājat jībbeh, newé caántdih ā jéih yohna caá. Páant mi chājcah yūhna, ā yohat túttimah, biíhjīh mi jwūub áa jumna, caanjíh

* 5:21 Ex 20.13; Dt 5.17

* 5:27 Ex 20.14; Dt 5.18

* 5:29 Mt 18.9; Mr 9.47

* 5:30 Mt 18.8; Mr

9.43 * 5:31 Dt 24.1-4; Mt 19.7; Mr 10.4

yeejép mita chāj tagaá. Pánihna, det yohnitjīh jwúub áa jumna, yeejép ī chājna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.*

Ded pah yoobópdih jwī naáwát pínah

³³ “Jon jātih moondih nin pah ī niij naóh bohéátjidih yeebbát ñit joiij tagaá: ‘Dios ā enechah, wā niiját pah wā chāj bipna caá. Páant wā chājcah, weemdih ā peéh chāja naáh”, niijnít, ñi niiját pahjeh chājat caá náahap’, ĩt niijíp wut jī.*

³⁴ Obohjeéhtih, yeéboó ñi niiját pah chājīhcan, Dios ā wātjīh niijcánjeh, ‘weemdih peéh chājna’, niijná, biih wūtjīhjih ñipī niijná caá. Yoobópdih nin pah yeebdih wā naóhna caá: ‘Jeá táini ā jummat pah, wā niiját biic yoobó wā chāj bipna caá’, ñipī niijná caá. Obohjeéhtih, ‘jeá’, niijná yahna, Dios ā maáh jumapboó ā jumachah, ā wūtdih niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājap. ³⁵ ‘Nin baác táini ā jummat pah, wā niiját biic yoobó wā chāj bipna caá’, ñipī niijná caá. Obohjeéhtih, ‘baác’, niijná yahna, nin baác diih moondih Dios maáh ā jumachah, ā wūtdih niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājap. ‘Jerusalén tātchi táini ā jummat pah, wā niiját biic yoobó wā chāj bipna caá’, ñipī niijná caá. Obohjeéhtih, Jerusalén jwī Maáh chah wēpni ā ñioni, caandih jwī weñat pínah tātchi, oboh jumni tātchi nihcah, biic yoobó muntih niijná caá ñi chājap.* ³⁶ ‘Wā báadhna, wā niiját pah yoobópdih wā chāj bipna caá’, ñi niijichah, biic yoobó ā túican caá. Diosjeh yeebdih ā jéih báadhdāt túutna caá. Caanjéh ñih waó yoócdih jéih baabána, ā jéih jwúub eyana caá. Yeéb āihwā jumna, ñih bácahjīh niijná yahna, āih wūtjīh niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājap. ³⁷ Obohjeéhtih, nin pahjeh ñi niijí: ‘Páant wā chāj bip caá’, niij, ‘Páant wā chājcan niit’, ñi niijí. Chah dawá jacna ñi niijichah, ā túican caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Jwī peéh chāj jwúubacat
(Lc 6.27-36)

³⁸ “Ñi ñowādh nin pah ī niij naóh bohéátjidih yeebbát ñit joiij tagaá. ‘Biih miih quib dahdih ā búuh mawat pahjeh, meembát caandih búuh mao jwúubanaá. Miih maó doóbhdih ā daj mawat pahjeh, meembát caandih daj mao jwúubanaá’, ĩt niijíp wut jī.* ³⁹ Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdih wā naóhna caá: Meemdih yeejép chājnidih yeejép ma chāj jwúubaca bojó. Ded meemdih íjnit, miih jéihyepmant bóo púo tíbdih ā mawachah, biámantbut ma júutú, mawihna, ā jwúub mawat pínah niijná.* ⁴⁰ Biihboó ded pah ma chājatji jíib meemdih ā naóh yacachah, peéh chājat túutniboó miih camisadih meemdih naóh yacnidih ā wūhat túutuchah, caandih wūhñit, ma duoní jih bóo chóodihbut ma wūhú. ⁴¹ Biihboó āih bií déedih namá tacdih meemdih ā duo wáhat túutuchah, meémboó ā juibiát pínahna ma duo wáhaá. ⁴² Ded ā náahatdih meemdih ā úubúchah, ma wūhú. Biih meemdih ā waíhichah, caandih ma wayaá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Jwítdih eníhcannitdih Jesús ā oyat tútat
(Lc 6.27-28,32-36)

⁴³ “Ñi ñowādh nin pah ī niij naóh bohéátjidih yeebbát ñit joiij tagaá: ‘Ñijeéh jumnitdih ñi oyoó. Obohjeéhtih, yeebdih eníhcannitdih eníhcat caá náahap’, ĩt niijíp wut jī.* ⁴⁴ Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdih wā naóhna caá: Yeebdih eníhcannitdih oinit, ñi túi chājaá. Det yeebdih yeejép ī chājachah, Diosdih ñi úubú, queétdih ā túi chājat pínah niijná. ⁴⁵ Pánih chājna, jwī íp jeámant bóo ā weh ñi jumbipna caá. Diosboó nihat cáacwādh biic yoobó ā túi chājna caá. Yeejépwādh, táinitdihbut yeó ā túi chāhat túutna

* 5:32 Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18; 1Co 7.10-11
48.2; Is 66.1; Mt 23.22; Stg 5.12

* 5:38 Ex 21.24; Lv 24.20; Dt 19.21

* 5:39 Lm 3.30

* 5:35 Sal
* 5:43 Lv

caá. Æ wutatih jepahnitdih, jepahcannitdihbat mah ã buugát túutna caá. Cãacwãdih biíc yoobó Dios ã túi chãjat pah, yeebbát biíc yoobó ñi túi chãjaá. ⁴⁶ Yeebdíh oinitdihjeh ñi oi jwúubanachah, dedé pínah nihcan caá. Romano maáta ì úbát túutni dinerodih úbhñitboó tubit yéejnit jamna yuhna, páant ì chãjna caá. Obohjeéhtih, yeéb wíhwãboó nihatdih oinit, biíc yoobó teo wáacat caá náahap. ⁴⁷ Yeéb ñi déewãdihjeh míc jwãáhnit, ñi wëi naóh úbúchah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit yuhna, biíc yoobó ì chãjna caá. Obohjeéhtih, yeébboó nihatdih ñi túi wëi jwãáá. ⁴⁸ Jeámant bóo jwí íp nihatdih túi chãjni ã jamat pah, ã weh jamna, biíc yoobó yeebbát nihatdih túi chãjnit ñi jamúú”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.*

6

Ded pah caá jwí túi chãjat

¹ “Dios túinidih ã chãjat túutachah jepahnit, ‘¡Ñi enee! Dios ã wutah pah wã túi chãjna caá’, bitadidh ñi niijcá bojoó. Pánih bita ì wëi enat pínahdihjeh bidna, ì wëi naáwátjeh ñi túi chãjat jíib wãát jamna caá. Dios jeámant bóo yeebdíh ã wãhcan níit.*

² “Moh yéejnitdih teo wáacna, bitadidh ñi jútca bojoó. Túi chãjnit pah jíghnitboó nihat ì wëi enatdih bidna, ded pah ì chãjat pah ñi chãjca bojoó. Queét namánaaboó jamnitdih, jwiít judíowã jwí míc wáacat múnáaboó jamnitdihbat ípí wãhna caá, dawá queétdih ennit, ì wëi naáwát pínah niijná. Queétdih ì wëi naáwáchah, ì túi chãjatjí jíib dée ì bíbohna caá. Diosboó ì túi chãjatjí jíib queétdih ã jwúub wãhcan níit. ³ Obohjeéhtih, moh yéejnitdih teo wáacna, bíih ma chéen yoobát ã jamachah yuhna, caandíh jútcanjeh, ma wãhúú. ⁴ Páant moh yéejnitdih ñi teo wáacachah, cãacwã ì encah yuhna, Diosboó ã enna caá. Pánih enna,

caanjéh ñi túi chãjatjí jíib yeebdíh ã wãhbipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Ded pah caá jwí úbát (Lc 11.2-4)

⁵ “Diosdih úbhna, túi chãjnit pah jíghnitboó nihat ì wëi enatdih bidna, ì úbát pah yeébboó ñi úbhca bojoó. Queétboó úbhna, jwiít judíowã jwí míc wáacat múnáaboó, namánaaboóbút ñuhnit, Diosdih ì úbhna caá, dawá queétdih ennit, ì wëi naáwát pínah niijná. Páant cãacwã ì wëi enatjeh caá ì úbát jíib dée.* ⁶ Obohjeéhtih, yeébboó Diosdih úbát túut niijná, ñíih tólihboó ñi nem waad béjeé. Pánih nem waad béjnit, jwí íp jwí jéih enca naáhdih ñi úbú. Pánihna, cãacwã ì encah yuhna, jwí ípboó yeebdíh ennit, ã túi joibípna caá. Pánih joinít, ñi úbúchah, yeebdíh ã túi teo wáacbipna caá.

⁷ “Dawá láa nin jacnajíhjih wã úbúchah, Dios weemdíh ã túi jepahbipna caá’, caandíh jéihcannitboó ì níj jenah joiná yuh caá. ⁸ Pánihna, queét ì úbát pah ñi úbhca bojoó. Obohjeéhtih, ñi úbát pínah jãtíh, jwí ípboó ded pah ñi náahatdih ã jéihna caá. ⁹ Pánihna, yeébboó nin pah jwí ípdih ñi níj úbú:

‘Paá, meém jeáboó jamni, chah túini ma jamachah, meemdíh jwí wëina caá. Ma wut chah yáaat caá jwiít jwí náahna caá.

¹⁰ Nihat meém maáh ma jamatdih jéihnit, ì jepaha naáh. Ma wutachah, jeáboó jamnit ì túi jepahat pah, nin baácdih moonbát ì jepaha naáh.

¹¹ Yeó jáap jamat pah jwí jeémát pínahdih ma wãhúú.*

¹² Bita jwiítidih ì yéej chãjatdih jwí yohat pah, meembát jwí yéej chãjatdih ma yohóo.

¹³ Nemépwã ì maáh jwiítidih ã yéejalíhichah, ma teo wáacá, jwí yéej chãjcat pínah niijná. Páant jwí úbúchah, meém jwí Maáh chah wëpni jamna, ma

* 5:48 Lv 11.44-45; 19.2; Dt 18.13

* 6:1 Mt 23.5

* 6:5 Lc 18.10-14

* 6:11 Pr 30.8-9

jéih jepahna caá. Páant ma jumuchah, yeó jáap jumat pah nihat meemdih í wēi naáwát caá náahap. Páant tíí ã jumu nah',

Diosdih ñi niij uúbá.

14 "Bitá yeebdih í yéej chājatdih ñi yohochah ennit, jwī íp jeáboó jumni but yeéb ñi yéej chājatdih ã yohbipna caá. 15 Obohjeéhtih, bitá yeebdih í yéej chājatdih ñi yohcah, jwī ípbut ñi yéej chājatdih ã yohcan niit", Jesús át niijíp wut jī.*

Ded pah caá jeémp jwuhcan jwī uúbát

16 "Diosdih táí uúbát táut niijná, jeémp jwuhcan, jīgahnit pah ñi jígohca bojoó. Páant tigaá táí chājnit pah jígohnitboó ípí chājap. Cāacwā queétdih í wēi naáwátidih bidna, queét ñih móotdih jīgahni pah í chājna caá. Páant í chājachah, jeémp jwuhcannit í jumatdih nihat ennit, 'Queét táinit caá', í niij wēina caá. Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá: Cāacwā queétdih í wēi naáwátjeh í jeémp jwuhcat jíib dée ã jumna caá. Diosboó queétdih ã wēi naóhcan niit. Queét í chājat pah ñi chājca bojoó. 17 Obohjeéhtih, yeéboó jeémp jwuhcan, ñíih móotdih táí chocnit, yeó jáap jumat pah ñi táí míic ámohat pah ñi chājaá. 18 Yeéb páant ñi chājachah, ñi jeémp jwuhcatdih cāacwā í jéihcah yuhna, jwī ípboó ã jéihbipna caá. Jwī íp, jwī jéih enca naáh, ñijeéh jumnit, jeémp jwuhcanjeh, ñi uúbúchah, ã enbipna caá. Pánih ennit, ded pah jeémp jwuhcan, ñi uúbát jíib yeebdih ã táí chājibipna caá", Jesús át niijíp wut jī.

Jeáboó búdí jíib jumni panihnidih jwī bíbohat

(Lc 12.33-34)

19 "Nin baácboó jum jwuhna, 'Wíih pínahjeh caá', niij jenah joinít, bíí déedih dawá ñi ub ámohca bojoó. Nin baácboó jumni ã moopáh bejbipna caá. Bíih moópcannidih bitaboó í nūmbípna caá. Pánihna, nin

baác dih bóo bíí dée buudní pínahjeh ã jumuchah, caandih ñi en ñinahca bojoó.* 20 Obohjeéhtih, bíí déedih ñi en ñinahat pah Dios ã weñat pínahdih táí jenah joí chājnit, búdí jíib jumni panihnidih jeáboó ñi bíboh bípna caá. Caán ñi bíboh niboó ã moópcan niit. Nūmnít í jéih ub bejcan niit. Pánihna, caanná ñi bíbohat pínah ã buudcán niit. 21 Dios pebhboó ñíih búdí jíib jumni panihni ã jumuchah jéihnit, Dios ã weñat pínahdih ñi táí jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, nin baácboojéh ñíih búdí jíib jumnidih bíboh nit, ñi weñat pínahdihjeh ñi jenah joibípna caá", Jesús át niijíp wut jī.

Ded pah jwī jenah joyátdih jwī chājat

(Lc 11.34-36)

22 "Jiát ã táí yeh iiguíchah, jwī táí jéih enat pah, Dios ã weñat pínahdih táí jenah joinít, táinidih ñi chāj bípna caá. Ded pah ñi jenah joyátdihjeh ñi chāj bípna caá. Táinidih jenah joinít, táinidih ñi chāj bípna caá. 23 Obohjeéhtih, táicannidih jenah joinít, yeejépdih ñi chāj bípna caá. Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah, tabit yeejép ñi chājat ã jum bípna caá", Jesús át niijíp wut jī.

Dinerodih búdí bidna, Diosboodih ñi jéih bidcat

(Lc 16.13)

24 "Ded Diosdih oini ã weñat pínahdih chājna, tabit pohba dinerodih ã jenah joicán niit. Obohjeéhtih, ded dinerodihjeh búdí jenah joiníboó Diosboodih ã oican caá. Dinerojíhjih wēini jumna, Diosboodih ã náahcan niit. Pánihna, Diosdih, dinerodihbut bíic yoobó ñi jéih bidcan caá", Jesús át niijíp wut jī.

Dios ã wehdih ã táí en dawát

(Lc 12.22-31)

25 "Nin pah yeebdih wā jwúub naóhna caá: Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát pínah yéguehnadibut ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, caandih bidat

* 6:15 Mr 11.25-26 * 6:19 Stg 5.2-3

chah Diosjeéh ñi túi jummat pínahboodíh ñi bidíi. Páant ñi bidichah, caán yeebdíh oina, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ã wãhbiipna caá, ñi túi jummat pínah niijná. ²⁶ Jwébehwãdih ded pah Dios ã en dawát dih ñi jenah joyoó. Queét wápchi wihcan, jeémát ï á mohat muná dihbut ï bíbohcah yuhna, jwí ípboó queétdih túi en daoná, ï jeémát pínahdih ãpí wãhna caá. ;Obohjeéhtih, jwébehwãdih ã oyat chah yeébbodíh Dios ã oina caá! Pánih oinit, yeebdíhbut ã túi en daobíipna caá. ²⁷ Nindih ñi túi jenah joyoó: Búdí náhni dahwana yuhna, ñi wãnat pínah yeó jáapdih ñi jéih túut nãmcan níit. Pánihna, búdí ñi jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

²⁸ “Ñi dawát pínah yéguehnadidihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. Jiadih bóo cháanadih ñi túi jenah joyoó. Caán cháana behna, ã túi jíghat pínahdih ãpí teocan caá. ²⁹ Pánih teocan yuhna, maáh Salomónji áih túini yégueh chóodih ðonít, ã túi jíghat chah cháanaboó ã túi jíghona caá.* ³⁰ Caán cháanadih Diosboó ã túi jíghat túutna caá. Obohjeéhtih, caán cháanaboó ðuú déedih jum, cheibit déedih ã diib téh bejna caá. Páant ã diib téhechah, cáacwã ípí cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ã jumachah yuhna, Dios caán cháanadih túi jíghoni ã chãjna caá. Caán cháanadih túini yégueh dée pah ã wãhat chah yeébbodíh Dios yéguehdih ã wãhbiipna caá. Pánihna, caandíh búdí jenah joicánjeh, Diosboodíh ñi túi jenah joyoó. ³¹ Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát pínahdihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. ³² Diosdih jéihcannitboó bíi déedih tãbit ípí jenah joiná caá. Obohjeéhtih, jwí íp jeáboó jumni, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ded pah yeebdíh jãdhdatdih ã jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdíh ã teo wáacat pínahdih ñi túi jenah joyoó. ³³ Bíi déedih ñi bidat chah, Dios ã maáh jummatdih bidnit, caandíh ñi túi jepahaá. Pánih jepahnit, áih

túini dooná dih bitadih ñi naáwá, queétdih caandíh ï jepahat pínah niijná. Páant ñi chãjachah, Diosboó nihát ñi náahatdih ã wãhbiipna caá. ³⁴ Cheibit dedé ã yapat pínahdih búdí ñi jenah joicá bojoó. Cheibit yeejép ñi yapachah, Dios yeebdíh ã teo wáacbiipna caá. ðuú ded pah ñi chãjatdihjeh jenah joyát caá náahap. Bíih yeó jáapdih bóo pínahdih tãbit ñi jenah joicá bojoó. Dios yeebdíh en daonít, ã túi teo wáacbiipna caá”, Jesús ãt niijíp wãt jĩ.*

7

“Yeejépwã caá”, bitadih niij jãihcat (Lc 6.37-38,41-42)

¹ “ ‘Meém yeejép caá’, bitadih ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbut ‘Meém yeejép caá’, ã niijcán níit. ² Bitadih ‘Ápí túi chãjcan caá’, ñi niij enat pah, Diosboó yeebdíhbut bíic yoobó ã niij enbiipna caá.* ³ Nin pah yeéb ñipí chãjna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ã jumachah, caanbít dih ñi túi enna caá. Caán bainí oj ã jumachah yuhna, ñi enat pah, ñi dée ã yéj chãjatbitdih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí quíib becát ã jumachah yuhna, caandíh ñi encan caá. Caandíh ñi encat pah, búdí yeejép chãjna yuhna, ñi enah bojna caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi chãj? ⁴ Yeebdíh búdí quíib becát panihni ã jumachah yuhna, ‘Némé, ma quíib becát dih weémboó meemdíh wã póoj yohbiipna caá’, ñipí niijná caá. Pánihat pah, búdí yéj chãjnit jumna yuhna, ‘Némé, tãbit yeejép chãjna caá ma chãjap. Caandíh ma cádaahá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép chãjnit jumna yuhna, búdí ñi yéj chãjatdih jenah joicánjeh, bita bainí ï yéj chãjatdihjeh ñi jenah joí? ⁵ Páant niijnít, túinit pah jíghonit ï chãjat pahjeh muntih yeebbát bíic yoobó ñi chãjna caá. Yeebdíh búdí quíib becát panihnidih ñi jwíih póoj yohat pah, ñi yéj chãjatdih jwíih cádahat caá

* **6:29** 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6 * **6:34** Sal 55.22; 1P 5.7 * **7:2** Mr 4.24

náahap. Páant ñi cádahat túttimah, ñi dééih bainí quíib becát panihnidih táí jéih enna, ñi jéih póoj yohat pah, ã yéej chãjatdih ñi jéih cádahat túutbipna caá.

⁶ “Mujjiowã panihnit yeejépwã Diosdih náahcannitdih áih táini doonádih ñi naóhca bojoó. Páant ñi naáwáchah, caandíh joí íjnit, yeebdíh tubit yeejép ita chãj taga. Momo muuwã panihnit, íí náah chãjnitdih Dioíh táini doonádih ñi naóhca bojoó. Queétdih ñi naáwáchah, joíhcan, búdí jíib jumni jeé tíbnadid momo muuwã bepédih í wid chuñat pah, caán táini doonádih ita yoh tagaá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Diosdih jwĩ úbúchah, ã jepahat
(Lc 6.31; 11.9-13)

⁷ “Diosdih úbhna, ñi úbh cádahca bojoó. Páant ñi úbúchah, ded pah ñi úbátidih Dios yeebdíh ã wúhbiipna caá. Ded pah ñi náahatdih bidnit, ñi bid cádahcah, ded pah ñi bidatdih yeebdíh ã wúhbiipna caá. Jéc panihnidih wúmp mao cádahcah, Dios ã wátbipna caá. ⁸ Det Diosdih táí úbhnit, í úbátjidih í bíbohbiipna caá. Det Diosdih bidnit, caandíh í jwááhbiipna caá. Det í wúmp mawachah joinít, jéc panihnidih Dios queétdih ã wátbipna caá. Pánihna, yeó jáap jummat pah Diosdih ñi úbúchah, yeebdíh ã jepahbiipna caá.*

⁹ “¿Pan dahdih ñi wúh yeebdíh ã úbúchah joinít, jee dáhboodíh caandíh ñita wúh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹⁰ ¿Queejdíh ã úbúchah, búcđih ñita wúh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹¹ Yeéb yéejnit jumna yahna, ñi wehdih táinidih ñipí wúhna caá. Pánihna, ñi íip Diosboó yéejcani jumna, táini ñi wúhat chah caandíh úbhnitdih ã wúhbiipna caá.*

¹² “Bita yeebdíh í táí chãjat pínahdih ñi náahat pah, yeebbút bitadid ñi táí chãjaá. Queét yeebdíh í táí chãjcah yahna, yeéboó queétdih ñi táí chãjaá. Páant tigaá Moisés ã wutatji, Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátjibut

ã niijíp”, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.*

Bainí jéc naáwát
(Lc 13.24)

¹³ “Jeáboó bejihna, Diosdih táí jenah joinít, ñi jepahaá. Pánih jepahnit, ã weñat pínahdihjeh ñi chãjbiipna caá. Pánih chãjnit, bainí jéc panihni ã jumachah yahna, ã pebhna bejni bainí namádih ñi jéih ñáan bejbiipna caá. Obohjeéhtih búdí jécđih waadnit, búdí namádih ñi bejchah, dedé buwat ã wihcan niít. Páant ã buocah, dawá jenah joicánjeh iiguípna bejni namádih bejna, buadnit í jumbiipna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, bainí jécđih waadná, bainí namáboó ñi ñáan bejchah, táí jenah joyát caá náahap. Pánihat pah, Dios pebhboó yeéb ñi bejihichah, ã buwachah yahna, caandíh táí jenah joinít jumna, ñi jéih buujábiipna caá. Pánih ñáan bejna, Dios pebhboó juibínit, páantjeh ájeéh ñi táí jumbiipna caá. Obohjeéhtih, daocánnit táí jenah joinítjeh caán namáboó í jéih ñáan bejbiipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Cãacwã ded pah í chãjatdih ennit,
ded pah í jummatdih jwĩ jéihyat
(Lc 6.43-44)

¹⁵ “Ñi táí chãja chaáh. ‘Dios naáwátidih naóh yapani caá’, niij yeenitdih ñi joyáh bojoó. Queét táinit pah jíghna yahna, í jenah joyátboó yeejép ã jumachah, yeebdíh í yéejaíhbiipna caá. ¹⁶ Queétdih beh enat túut niijná, ded pah í chãjatdih ñi táí eneé. Yeejép í chãjachah enna, yeejépwã í jummatdih ñi jéihbiipna caá. Í táí chãjachah enna, táinit í jummatdih ñi jéihbiipna caá. Nin pah caá ã jumap: Ded óot nah iguúh pihana apí quehcan caá. Mai bab nahbut bab dahna apí quehcan caá. ¹⁷ Táini nah táini dahna ã quehna caá. Obohjeéhtih, yeejép nahboó yeejép dahna ã quehna caá. ¹⁸ Táini nah yeejép dahna ã quehcah, yeejép nahbut táini dahna

* 7:8 Dt 4.29; 2Cr 15.2-15; Jer 29.13 * 7:11 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22; 5.14-15

* 7:12 Lc 6.31 * 7:14 Sal 1.6; Pr 4.18-19

āpī quehcan caá. ¹⁹ Yeejép dahna quehni nahdih tib yohnit, cāacwā īpī cáo yohna caá. Pánihat dée det yeejép chājnitdih Dios ā yohbipna caá.* ²⁰ ‘Dios naáwátdih naóh yapani wā jumna caá’, niij yeenitdih nin pah ñi beh enbipna caá: Ded pah ī chājatdih enna, yeenit ī jummatdih ñi jéihbipna caá’, Jesús āt niijíp wut jī.*

“Meemdih wā jéihcan caá”, Jesús ā niiját

(Lc 13.25-27)

²¹ “Dawá weemdih ‘Maá’, niijnít jumna yuhna, jeáboó ī juibícan niit. Wā íp jeáboó jumni ā weñat pínahdih chājnitjeh ā maáh jumupna ī juibítipna caá. ²² Péeni yeó jáapnadih wā íp ā maáh jumupna waádihnit, dawá weemdih jepahcannitjibat nin pah ī niijbipna yuh caá: ‘Maá, ma wēpatjīh ma naáwátdih jwiit jwī naóh yapanap jī. Ma wēpatjīh nemépwādh jwī bacat túutap jī. Cāacwājeh ī jéih chājca naáhdih ma wēpatjīh jwī chāj júutap jī’, ī niijbipna yuh caá. ²³ Obohjeéhtih, ‘¡Yeebdih wā jéihcan caá! ¡Yeejép chājnitjeh ñi jumna caá! Pánih jumnit, wā pebhna ñi waád jūóhca bojó’, queétdih wā niij jepahbipna caá’, Jesús āt niijíp wut jī.*

Chéne muú teonit naáwát
(Lc 6.47-49)

²⁴ “Ded wā bohéátdih joí jepahna, muú chāj pooni panihni ā jumna caá. Túi jenah joiní jwumúp baácđih numah baád waadánit, āih jagápdih ā túi dodhdop be. ²⁵ Caán muúdh ā péaat túttimah, búdí mah jūóh, muj búdí daab béj, búdí johlitbat ā jūúwúp be. Páant tubit ā johochah yuhna, caán muú numah dodhni jumna, ā āaccap be. ²⁶ Obohjeéhtih, ded wā bohéátdih joiná yuhna, jepahcan, túi jenah joicánni muú chājni panihni caá ā jumup. Caánboó óonjihbitjeh baád waadánit, āih jagápdih ā dodhdop be. ²⁷ Caán muúdh ā péaat túttimah, mah búdí jūóh, muj daab béj, búdí johlitbat ā jūúwúp be. Pánih búdí ā johochah,

caán muú āacna, búdí ā yáanap be”, Jesús āt niijíp wut jī.

²⁸ Páant ā niij naáwáchah joiná, cāacwā ít joí wúhi bejep wut jī. ²⁹ “Caán túi jéihni pah jwiitdih ā niij bohéna caá. Moisés ā wutatjidih bohénit páant īpī niij bohécan caá. Pánih bohéna, caánboó yoobópdih tigaá maáh ā jumup”, ít míc niijíp wut jī.*

8

Bácah moópndih ā booaat
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Páant niij naóh bohé péanit, Jesús jeé ñaj yacapboó chúudniiji ā bohénitdih āt numah dei bejep wut jī. Ā dei bejehah ennit, dawá ājeéh ít péé bejep wut jī. ² Páant ī bejehah, bácah moópni jwāáhnit, bóđicha caj yoh ñajnit, nin pah āt niijíp wut jī:

—Maá, ma booaíhna, weemdih ma jéih booana caá, Jesúsđih āt niijíp wut jī.

³ —¡Júu! Wēinit meemdih wā booana caá, caandih teo jāhanit, āt niijíp wut jī.

Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā moopát āt ñumáh bejep wut jī.

⁴ —Meemdih wā booaatjidih bitadih ma naóhca bojó. Pánih naóhcan, sacerdotedihjeh naáwádh ma bejeé. Caanná juibínit, míh bácah ā ñumátjidih ma júutá. Moisés ā wutatji pah sacerdotewā ī cáo wáhat pínah niijná, chéne jopwádh ma wáhuú, Dios meemdih ā booaatjidih ī jéihyat pínah niijná. Túttimah, ma déewájeéh ma jwáub jumachah, ā táibipna caá,* Jesús caandih āt wēp niijíp wut jī.

Soldadowā ī maáhdih teo wáhnidih Jesús ā booaat
(Lc 7.1-10)

⁵ Túttimah, Jesús Capernaum tútchina ā juibínachah, Romano cien soldadowā ī maáh ā pebh juibínit, nin pah caandih āt niijíp wut jī:

* 7:19 Mt 3.10; Lc 3.9 * 7:20 Mt 12.33 * 7:23 Sal 6.8 * 7:29 Mr 1.22; Lc 4.32 * 8:4 Lv 14.1-32

6 —Maá, weemdih ma teo wáacá. Weemdih teo wāhni bádí wanna, wih muúboó ã lajna caá. Āih b́acah jwioní ã jumuchah, b́adí tubanit, ã j́eih bejcan caá, Jesús dih át niijíp wut j́i.

7 —**Caandih boanadih wā bejmi caá**, Jesús caandih át niij jepahap wut j́i.

8-9 —Obohjeéhtih, Maá, wih muúná ma bejcah, ã túimi nacaá. Weem cháh wēpni ma jumuchah, ‘Wih muúdíh ma waád j́úwú’, niijní dée nihcan caá. Ma naáwáchahjeh, weemdih teo wāhni ã boobipna caá. Wā chah jumnit bita maáta weemdih í wutna caá. Weembút soldadowādih wutni caá. Biíc dih ‘Ma bejeé’, wā niijíchah, āpí bejna caá. Biíhdih ‘Ma j́úwú’, wā niijíchah, āpí j́úhna caá. ‘Nindih ma chājaá’, wā niijíchah, páant ã chājna caá. Weém wutni jumna, meembút wutni ma jumadidih wā j́eihna caá. Ma wutat pahjeh weemdih teo wāhni ã boobipna caá, soldadowā í maáh Jesús dih át niijíp wut j́i.

10 Páant ã niijíchah joí wēinit, Jesús ājeéh péenitdih nin pah át niijíp wut j́i:

—**Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Nin soldadowā í maáh judío nihcan yuhna, Dios dih ã túi jenah joiná caá. Caandih teo wāhndih wā booaat pínahdih át j́eihyep taga. Weemdih caán ã túi jenah joyát pah, ded judío biíc yoobó jenah joinídh wā en jwuhcan caá.** 11 **Yeebdih wā naóhna caá. Péeni láa bita judíowā nihcannit, niat baácdih moón Dios dih túi jenah joinít, jeáboó Dios ã maáh jumapna dawá í j́uibípna caá. Caanná jumnit, Abraham, Isaac, Jacob biíc dih í jeémpbipna caá.*** 12 **Obohjeéhtih, judíowā Dios ã maáh jumapna bejnit déejidih, yeejép dupúnarboó ã wahbipna caá. Caanná ã wahnitboó b́adí j́igahnit, íih maodih í néeh chāác j́uibípna caá, Jesús át niijíp wut j́i.***

13 Páant queédih niij péanit, soldadowā í maáhdih nin pah át jwúub niijíp wut j́i:

—**Míih muúná ma jwúub bejeé. Meemdih teo wāhni booni ã jumna caá. ‘Jesús caandih ã boobipna caá’, ma niij jenah joyát pahjeh ã yapna caá, Jesús caandih át niijíp wut j́i.**

Páant ã niijíchahjeh, āih muúboó jumni caandih teo wāhni át boonap wut j́i.

Pedro chudhdih Jesús ã booaat (Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

14 Páant niij péanit, Jesús ã bohénitdih át jwúub numah bejep wut j́i, páant muntih. Pánih bejna, Pedroíh muúná j́uibínit, ít waad béjep wut j́i. Pánih waad béjnit, Pedro chudh b́adí pahat wanna, mi ñajaj chóoboó mi ñajachah, Jesús át enep wut j́i. 15 Pánih ennit, míih téihyadh ã teo jāhanachahjeh, pahat át dúucah bejep wut j́i. Páant ã dúucah joinít, caántboó ñah ñuhnit, Jesús dih jeémát mit wāhup wut j́i.

Dawá wannitdih Jesús ã booaat (Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

16 Tóo ñáh j́úwúchah, dawá nemép caolih jumnitdih í chéenwā Jesús ã jumni muú jóocmant ít ub j́uibínap wut j́i. Páant í ub j́uibínachah ennit, Jesús wā ít bac bejep wut j́i. Pánih bac bejnit, Jesúsboó nemépwādih ã bac bejat túutuchahjeh, cáacwāih b́acahmant ít bac bejep wut j́i. Bita tubáp chūúhndihbut Jesús át booa beedánap wut j́i. 17 Páant ã chājachah, Dios naáwátdih naóh yapani Isaías ã niijátji pah át yapap wut j́i. “Jwí tubáp chūúátdih, jwí wnatdihbut j́igah ennit, át boonap taga”, Isaías át niij daacáp tajj.*

Biquína Jesús dih í péelhat (Lc 9.57-62)

18 Dawá Jesús pebh í jwí ñuhuchah ennit, Jesús ã bohénitdih nin pah át niijíp wut j́i:

—**Chóbe conanaáboó jwí chūuh bejjih**, át niijíp wut j́i.

19 Páant niijní, j́elitna í dei bejchah, Moisés ã wutatjidih bohéni

* 8:11 Lc 13.29 * 8:12 Mt 22.13; 25.30; Lc 13.28

* 8:17 Is 53.4

Jesúsdih jwāáhnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Bohéní, deyoób ma bejechah, weembút majeéh wā bejmi caá, át niijíp wut jĩ.

20 —Jia mǎjjiowǎ ĩih mǎú pínah íitnadih ĩ bíbohna caá. Jwébehwǎbut ĩih yécanadih ĩ bíbohna caá. Obohjeéhtih, weémboó nihat cǎacwǎ úud jeñé, wǐih mǎujéh pohba wǎ bíbohcan caá. Pánihna, wǎjeéh ma jǔúwáchah, búdí bǎwat meemdíhbut ā jambipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

21 Páant ā niijíchah joinít, bíih jwah nin pah át niijíp wut jĩ:

—Maá, majeéh weembút wā bejmi caá. Obohjeéhtih, wā bejat pínah jǎtih wǎ íp ā wǎnuchah, āih bácahdih wǎ yohat pínah niijná, ‘Ma chǎo jwǎhúú’, weemdíh ma niijí. Ā wǎnuchah yoh péanit, majeéh wā bejbipna caá, át niijíp wut jĩ.

22 —Weemdíh náahcannit wǎnnit panihnit jamna, queétboó wǎnnitdih ĩ yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wǎjeéh jamni pínah bǎu ma jǔúwǎ, Jesús caandíh át niijíp wut yuh jĩ.

Búdí johlit nolihatdihbut ā yayáát (Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

23 Páant niijíp péanit, jǎlitboó dei jǎibínit, búdí jǎáj chóodih ā bohénitdih át numah waadáp wut jĩ. **24** Íimdih ĩ chǎuh bejechah, Jesúsboó át úwah bejep wut jĩ. Pánihna, ím tac yoób ĩ bǎug lájachah pohba, Jesús ā úwat pónih, búdí johlit át jǔúwǎp wut jĩ. Páant búdí nolihat ā jamuchah, ĩt daábíhip wut jĩ.

25 —¡Maá, jwiít dih ma teo wáacá! ¡Daabná caá jwǐ chǎjap! ĩt niijíp wut jĩ.

26 Páant ĩ niijíp wǎcuchah, jáanit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá búdí ĩi úum? **Weemdíh táí jenah joiná, ĩita úumcan tagaá,** át niijíp wut jĩ.

Páant niijnít, ĩah ĩuhnit, johlit, nolihatdihbut jǎihnit, **“Ma yayaá”**, át niijíp wut jĩ. Páant ā niijíchahjeh, johlit nolihatbut bíicmantjeh át yayáh bejep wut jĩ. **27** Páant ā yapachah, en wáhi

bejnit, queétdih nin pah ĩt míc niijíp wut jĩ:

—¿Dedé cǎac tigaá nin? Ā naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ā yayáh bejna caá, ĩt niijíp wut jĩ.

Gadara baác dih moón nemép caolih jamnitdih Jesús ā booaat (Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

28 Páant ā yapat túttimah, Gadara baácna ĩt chǎuh jǎibínap wut jĩ. Caanná ĩ chǎuh jǎibínachah, chéne neoná cǎac yohopmant Jesúsdih ĩt jwāáh dei jǔúwǎp wut jĩ. Queét nemép caolih jamnit, tubit tac behnit ĩ jamuchah, caanná cǎacwǎ ĩpǐ bejcap wut jĩ. **29** Pánihna, Jesúsdih jwāáh dei jǎibínit, nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—¿Meém Dios wǎuh, dépanih chǎjadih jǔóh tigaá ma chǎj? ¿Dios ā peéh chǎjat pínah ā jǎdh jwǎhuchah yuhna, jǎtih jwiít dih peéh chǎjadih jǔóh nit beé ma chǎjap? ĩt niijíp wut jĩ.

30 Yúupbit dawá momo mǎuwǎ bid jeempna ĩt chǎjap wut jĩ. **31** Pánihna, queétdih ennit, nemép wǎ nin pah Jesúsdih ĩt niijíp wut jĩ:

—Jwiít dih bacat túutna, cot mǎuwǎdih ma waadát túutá, ĩt niijíp wut jĩ.

32 —Júu, caán láa bácah ĩi bejeé, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchahjeh, queét cǎacwǎih bácahmant bacnit, mǎuwǎdih nemép wǎ ĩt waadáp wut jĩ. Páant ĩ waadáchah, wǎpép ĩáo dei bej, ímna bǎug báah bejnit, mǎuwǎ ĩt chíic wǎn beedáh bejep wut jĩ.

33 Páant ĩ yapachah enna, búdí úumnit, queét mǎuwǎjidih en daonítboó ĩih tútchina ĩt ĩáo jweí jwǎub bejep wut jĩ. Pánih ĩáo jwǎub jǎibínit, mǎuwǎ ded pah ĩ yapatjidih, nemép caolih jamnitdihbut ded pah Jesús ā booaatjidih ĩt naóh peetép wut jĩ. **34** Páant ĩ naáwáchah joinít, nihat caán tútchidih moón Jesúsdih enedih ĩt bejep wut jĩ. Pánih jǎibínit, caandíh náahcan, ĩih baác mant Jesúswǎdih ĩt jwǎub bejat túutap wut jĩ.

9

*Jéih yoocannidih Jesús ā booaat
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)*

¹ Páant ī jwúub bejat tútuchah joinít, ĩih jāáj chóona waadnít, Jesús wā ĩt jwúub chúuh bejep wut jī. Pánih chúuh bejnit, Jesús āpī juibíni tútchina ĩt jwúub juibínap wut jī. ² Caanná ĩ juibínachah, caanjīh moón jéih yoocannidih ā ñajat chóojīh Jesús pebhna ĩt beo juibínap wut jī. “Jesús nindih ā jéih boobipna caá”, ĩt niīj jenah joyóp wut jī. Páant ĩ niīj jenah joyátdih jéihnit, jéih yoocannidih nin pah Jesús āt niijíp wut jī:

—Ma weñeé. Ma yéejatdih meemdíh wā yohna caá, āt niijíp wut jī.

³ Páant ā niijíchah joinít, biquína Moisés ā wutatjidih bohénit nin pah ĩt niīj jenah joyóp wut yuh jī: “Dios-jeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Nin cāacjeh jumna yuhna, páant niijná, ‘Dios wā jumna caá’, niīj yeena caá ā chājap”, ĩt niīj jenah joyóp wut jī. ⁴ Páant ĩ niīj jenah joyátdih jéihnit, nin pah Jesús queétdih āt niijíp wut jī:

—¿Dépanih tigaá páant yeejép ñi jenah joí? ⁵ ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niīj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ñah ñuhnit, ma yáac chāi bejeé’, wā niijíchah, caán ā bejchah ennit, wā niiját yoobópdih ā jummatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. ⁶ Weém niihat cāacwā úud jeñé, nin baácđih moondíh jéih booaanit, ĩ yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Pánih tibeé Dios weemdíh ā wah deyanap jī, cāacwā ĩ yéejatdih wā yohat pínah niijná. Pánihna, caán wēpatdih wā bíbohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj júutbipna caá, āt niijíp wut jī.

Páant niīj péanit, jéih yoocannidih nin pah āt niijíp wut jī:

—Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih ubnit, míih muúboó ma jwúub bejeé, āt niijíp wut jī.

⁷ Páant ā niijíchah joinít, jéih yoocanniji ñah ñuhnit, āih muúboó āt jwúub bejep wut jī. ⁸ Páant ā booaachah ennit, cāacwā ĩt en wáhi bejep wut jī. Pánih en wáhi bejnit, Dios Jesúsđih búdí wēpat ā wáhatdih jéihnit, Diosđih búdí ĩt wēi naáwáp wut jī.

*Jesús Mateodih ā jūúwát tútat
(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)*

⁹ Pánih booa péaniji caán muumánt bac bejnit, Jesús ā bohénitdih āt jwúub numah jib bejep wut jī. Pánih bejnit, caanmánt jūóhnit, weém Mateo pebh ĩ juyáp jī. Romanowā ĩ maáta ĩ úúbat tútđni dinerodih úúbh wáhnit wā jumap jī. Pánihna, caán láa wíih tewat tólihboó wā chúudup jī. Caanjīh wā chúuduchah ennit, nin pah weemdíh Jesús ā niijíp jī:

—Wájeéh ma péé jūúwá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinítjeh, ñah ñuhnit, ájeéh wā bejep jī.

¹⁰ Túttimah, Jesús wáđih wíih muúboó numah jeémédih wā bejep jī. Weem páh dawá dinerodih úúbh wáhnitdih, bita “Yeejép wā caá”, ĩ niijnítđihbut wā numah jeémép jī. ¹¹ Páant queét bícdih jwí jeéméchah ennit, biquína fariseowā jwiít Jesús ā bohénitdih nin pah ĩ niīj júihñap jī:

—¿Dépanih tigaá ñíih bohéni dinerodih úúbh wáhnit, yeejép chājnit bícdih ā jeémp? ĩ niijíp jī.*

¹²⁻¹³ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesúsboó queét fariseowáđih nin pah ā niīj jepahap jī:

—Tubáp chúúhcannit cohnidih ĩpí bidcan caá. Wunnitjeh caá caandíh ĩ bidip. Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcanni caá’, niīj jenah joinít, teo wáacni pínahđih ĩpí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatdih jīgahnit, wā tút nuúmíhna caá’, niīj jenah joinít caá teo wáacni pínahđih ĩ bidip. ‘Jwiít yeejép wā caá’, niīj jenah joinítđihjeh teo wáacadih wā jūúwáp be, ĩ yéej

* 9:11 Lc 15.1-2

chãjatdih cádahnit, túiniboodíh í túut nuumát pínah niijná. Dios naáwátidih naóh yapani ã niij daacátjidih yeebdíh jéihyat caá náahap. ‘ “Nuñúpwãdih ñi maó cáo wãhatdih weém wã náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih ñi jĩgah en teo wáacatdih caá yeebdíh wã náah yacap”, Dios ã niijná caá’, ãt niij daacáp tajĩ.* Caán ded pah ã daacátjidih jéihyat túut niijná, ñi jwúub bohénaá. Caán ã daacátji pah, jĩgah ennit, weém cáacwãdih teo wáacadih wã júúwúp be, ã niijíp jĩ.

Jeémp jwuhcatdih Jesúsdi h í uúbh joyát

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

14 Túttimah, Juan Daabáni ã bohénitboó jwĩ pebh jainít, nin pah Jesúsdi h í niij uúbh joyóp jĩ:

—Jwiít Juan ã bohénit, jwĩ nuowã í wutat pah jwĩpĩ jeémp jwuhcan caá. Fariseowãbut biíc yoobó ipĩ chãjna caá. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh í jeémp? Jesúsdi h í niijíp jĩ.

15 —Nin pah caá ã jumup: Téihya chéoni ã numah jeémpnit biíc di h í ã jum jwuhchah, jĩgahcan, ipĩ táu wēi jeémpna caá. Obohjeéhtih, caán téihya chéonidih bita í ub bejat túttimah, jĩgahnit, ita jeémp jwuhcan tagaá. Weém caán téihya chéoni panihni wã jumna caá. Pánihat pah tigaá wã bohénit wãjeéh jumna, wēinit, páantjeh í jeémpna caá. Obohjeéhtih, bita weemdíh í ub bejat túttimah, wã bohénitjeéh wã wihchah, caán láa jĩgahnit, í jeémp jwuhcan niit, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

16 Pánihna, ded pah jwĩ nuowã í wutatji áih jáap bohéatjĩh fariseowã í widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij bohénap jĩ: “Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojĩh máa yégueh chóodih nah wai búudhdat ã náahcan caá. Páant ñi chãjachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jiiint bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwĩ nuowã í naáwátjidih wĩh jáap bohéatjĩh wid naóhcat caá náahap. 17 Pánihat

dée, pah jwuhcanni iguúh macdih nuñúp chóojĩh í chãjni h í máa wuh wuúhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguúh mac pahna, máa wuh wuúh jéih yúuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta buud tagaá. Pánihna, jáap macdih, jáap wuh wuúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguúh mac, caandíh yáacni chóobut ã túi jumbipna caá. Pánihat pah, wĩh jáap bohéat jwĩ nuowã í naáwátjijĩh wid naóhcat caá náahap”, ã niijíp jĩ.

Áih yégueh chóodih juí, teonih, Jairo nuumdíhbut Jesús ã booaat

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

18 Wĩh muúboó páantjeh jwĩ jumachah, jwiít judíowã jwĩ míc wáacat muúdíh en daonít í maáh ã waád juyúp jĩ. Waád jainít, Jesús pebh bódi h í caj yoh ñajnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—Wã nuúm jáantjeh mi wunah bejep be. Obohjeéhtih, caántdih ma teo jáha booaat túut niijná, wãjeéh ma júúwá. Páant ma teo jáhanachah, mi jwúub boobipna caá, Jesúsdi h í niijíp jĩ.

19 Páant ã niijíchah joinít, Jesús wĩh muúboó jeémp chúdnijij, ñah ñuhnit, ájeéh ã bac bejep jĩ. Jwiít ã bohénitbut íjeéh jwĩ bejep jĩ. 20-21 Pánih bejnit, namádih jwĩ bejchah, cáacwã cãtíh biíh wili wunnih mit jumup tajĩ. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih, “Jesúh yégueh chóodihjeh jai b í teona, wã boobipna caá”, mit niij jenah joyóp wut jĩ. Páant niij jenah joinít, Jesús tãahmant júóh nit, áih yégueh chóo yapatbitdih mit juí tewep tajĩ. 22 Páant mi juí tewatdih jéihna, tac púud ennit, Jesús caántdih nin pah ã niijíp jĩ:

—Nuumá, ma weñeé. Weemdíh túi jenah joinít, ma boona caá, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, mit boonap tajĩ.

23 Túttimah, jwiít Jesús biíc di h í maáih muuná jwĩ waád juibínap jĩ. Pánih waád juibínit, chíó póojnitdih, dawá ñaac jainítidihbut jwĩ enep

* 9:12-13 Os 6.6; Mt 12.7

jĩ. ²⁴ Páant ĩ jañúchah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jĩ:

—**Yeéb ñi bac bejeé. Mi wancan caá. Ñona caá mi chājap,** ā niijíp jĩ.

Páant ā niijíchah joinít, “Nih yána caá ā chājap”, niijnít, cāacwā caandih ĩ dehwep jĩ. ²⁵ Pánihna, queét ĩ bac bejat túttimah, wannah pebhna waad béjnit, miíh téihyadih Jesús át tewep wut jĩ. Páant ā tewe chahjeh, boonit, mit ñah ñuhap wut jĩ. ²⁶ Jóocmant ñuhnit caántdih ā booaat doonádih joinít, caán tútchidih moondih ĩt naóh peetéj tajĩ.

Chénewā jéih encannitdih Jesús ā booaat

²⁷ Caanjĩh jumnitji jwáub jibidih jwĩ bejchah, chénewā jéih encannit neoná jwiítidih pée bejnit, nin pah ĩ niij ej ñaacáp jĩ:

—ĩDavid jumma, Dios ā wahni, jwiítidih ma jĩgah enee! ĩ niijíp jĩ.

²⁸ Páant ĩ niij ej ñaacáchah, jwiít Jesús biícidih biíh muáboó jwĩ waad béjep jĩ. Páant jwĩ waad béjchah, queét jéih encannitbut ĩ ñuán waád juyúp jĩ. Páant ĩ waád juyúchah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jĩ:

—**Jwiítidih ā jéih booami nacaá’, ¿weemdíh ñi niij jenah joí niít?** ā niijíp jĩ.

—Páant tigaá jwĩ niij jenah joyóp, caandih ĩ niij jepahap jĩ.

²⁹ Páant ĩ niij jepahachah joinít, ĩh quíbidih teo jāhanit, nin pah ā niijíp jĩ:

—**Páant ā chājbipna caá’, ñi niij jenah joyát pahjeh tigaá wā chājbip,** ā niijíp jĩ.

³⁰ Páant ā niijíchahjeh, ĩ jéih enep jĩ, buca. Pánih boonit, Jesús nin pah queétdih ā jwáub niijíp jĩ:

—**Weém buutéh yeebdíh wā booaatdih bitadih ñi naóhca bojoó,** ā niijíp jĩ.

³¹ Páant ā niijíchah yuhna, bac benit, queétdih ded pah ā booaatjidih nihat pebhboó ĩt naóh peetéj tajĩ.

Jéih wéhecannidih Jesús ā booaat

³² Páant ĩ bac bejchah, Jesús pebh nemép jumnidih bita ĩ ñahwat ub waád juyúp jĩ. Caán nemép caandih át jéih wéheat tútcap tajĩ. ³³ Páant ĩ ub juyúchah ennit, Jesús nemépdih ā bacat tútup jĩ. Páant ā bacat tútuchahjeh, jéih wéhecanniji ā jwáub wéhenap jĩ. Caandih ennit, nihat ĩ en wáhi bejep jĩ.

—ĩNin pah yapatdih nihat jwiít Israel baácidih moón jwĩpĩ encan jĩ! ĩ mic niijíp jĩ.

³⁴ Obohjeéhtih, fariseowā mácah ĩ mic niij wéhenap jĩ.

—Nemépwā ĩ maáh ā wépatjĩh caá nemépwādih ā bacat tútup, ĩ mic niijíp jĩ.*

Jesús cāacwādh ā jĩgah enat

³⁵ Pánihat túttimah, nihat botoni tútchina, dahwani tútchinadibut bohé jibidih bejna, Jesús jwiítidih ā numah bejep jĩ. Tútchina yoobó naóh jib bejna, jwiít judíowā jwĩ mic wáacat muaná waadnít, Jesús āpĩ bohénap jĩ. Dios ā maáh jummat túini doonádih naóhni, nihat caanjĩh moón tubáp chāuhnitdihbut āpĩ boonap jĩ.* ³⁶ Pánih bejna, dawá cāacwā ovejawādih en daoní wihcat pah yeejép yapnit, moh yéejnit ĩ jumachah ennit, Jesús queétdih bádí át jĩgah enep jĩ.* ³⁷ Pánih jĩgah ennit, jwiít ā bohénitdih nin pah ā niijíp jĩ:

—**Jóo dajat láa bádí tewat ā jumachah yuhna, teonitboó daocánnitjeh ĩ jumna caá. Pánihat pah, túini doonádih joinít pínah dawá ĩ jumachah yuhna, queétdih naóhni pínahboó daocánnitjeh ĩ jumna caá.** ³⁸ Pánihna, túini doonádih chah dawá bohénitdih ā wahat pínah niijná, **Diosdih ñi uúbé,** ā niijíp jĩ.*

10

Jesús doce ā naáwát tútnit pínah ĩ wátna

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

* 9:34 Mt 10.25; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15 * 9:35 Mt 4.23; Mr 1.39; Lc 4.44 * 9:36 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mr 6.34 * 9:38 Lc 10.2

1 Tálttimah, jwiít doce ã bohénitdih bid bojnit, nemépwãdih bacaat pínah wēpat, nihat wãnnitdih booaat pínah wēpatdihbat jwiítidih ã wãhup jĩ.

2 Nin caá jwiít Jesús ã bohénit, ã naáwát túutnit pínah jwĩ wãt: Simón ã jumup jĩ. Caandih Pedro Jesús ã wãt búudhdup jĩ. Æ úud Andrésbat ã jumup jĩ. Santiago, ã úud Juanjĩhbat ã jumup jĩ. Queét chénewã Zebedeo weh ã jumup jĩ. 3 Felipe, Bartolomé, Tomás, weém Mateobut jwĩ jumup jĩ. Weémboó Romanowã ã maáta ã úubát túutni dinerodih úubh wãhni wã jumup jĩ. Biih Santiago, Alfeo wãúhbat ã jumup jĩ. Tadeo, Lebeo ã niij wãt búudhnibat ã jumup jĩ. 4 Biih Simón, Celote wãt jumni poómpdih bóobut ã jumup jĩ. Judas Iscariote, Jesúsdi enihcannitdih ðuó wáini pínahbat ã jumup jĩ.

*Jesús doce ã bohénitdih ã wahat
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)*

5 Jwiít doce ã bohénitdih ã wēpatdih wãh, biih tútchinaboó wahna, ded pah jwĩ chãjat pínahdih nin pah Jesús jwiítidih ã niij naáwáp jĩ: “Judíowã nihcannit pebhna ñi bejca bojoó. Samaria baácboobút ñi bejca bojoó. 6 Diosdih jéihcannit jumna, búudnit ovejawã panihnit ã jumuchah, judíowã pebhboojéh ñi bejeé. 7 ‘Dios maáh ã jumatdih ã júutat pínah bahnijeh ã judhna caá’, queétdih ñi niij naáwá. 8 Pánih naóhna, bácah moópnit, dawá tubúp chãúhnit, wunah bejnitdihbat ñi booanaá. Nemép caolih jumnitih bácahmant nemépwãdih ñi bacanaá. Páant ñi chãjat pínah wēpatdih yeebdih wã wãhna caá. Jíib náahcanjeh yeebdih wã wãhat pah muntih, yeebbút biic yoobó jíib náahcanjeh cãacwãdih ñi teo wáacá.

9 “Pánih bejna, dinerodih ñi ub bejca bojoó. 10 Wãh wãúh, túut numát pínah camisa, zapatos ub bejcan, íoh caját nahdihbat ñi ub bejca bojoó. Ñi ðawát chóojeh ñi ðuo

béjeé. Ñi bohénit pínahboó yeebdih ã numah jeémpbipna caá. Ñi ðuoní chóo ã moopóchah, queétboó ñi túut numát pínah chóodihbat ã wãhbipna caá. Queétdih ñi teo wáacat jíib, páant caá yeebdih ã chãjbipna caá.*

11 “Caán tútchina jubínit, caán tútchidih jum jwãhna, yeebdih wēi jwãáhnitih mũudihjeh ñi chão jwãhũú. 12 Ñih mũuná waad béjnit, ‘Dios ã túyat ñijeéh ã jumã naáh’, caán mũudih moondih ñi niijí. 13 Páant ñi niijíchah, táinit ã jumát jíib, Dios ã túyat ñijeéh ã jumvipna caá. Obohjeéhtih, táicannit ã jumuchah, páant ñi niijíchah yãhna, Dios ã túyat ñijeéh ã wihcan niit. 14 Yeebdih náahcan, ã joíhcah, caán mũumánt ñi bac bejeé. Bac bejnit, queétdih Dios ã yohat pínahdih júutat túut niijná, ñih zapatosdih too ðugnit, caán jumni becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá. Pánihna, caán tútchidih moón yeebdih ã náahcah, biic yoobó muntih queétdihbat ñi chãj júutá.* 15 Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Peéh chãjni yeó jáapdih Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moondihbat Dios búdí ã peéh chãjbipna caá.* Obohjeéhtih, queétdih ã peéh chãjat chah, yeebdih náahcannitboodih ã peéh chãjbipna caá”, jwiítidih ã niijíp jĩ.*

Jesúhwãdih bita yeejép ã chãjat pínah

16 “¡Weemdih ñi túi joyoó! Yeéb ovejawã panihnitdih jiwã panihnit pebhboó wã wahna caá. Pánihna, jopwã pah tac behcannit, maiwã pah ñi túi yap náhninaá.* 17 ¡Ñi túi chãja chaáh! Yeebdih enihcannit ñi maátadih ã wãhbipna caá. Jwiít judíowã jwĩ míic wáacat mũúboó waadnit, yeebdih ã pũibipna caá. 18 Wíhwã ñi jumát jíib, caán tútchinadih moón ã maáta pebhna, chah wēpnit maáta pebhnaabut yeebdih ã ub bejbipna caá. Caanná ã ub bejchah, queét maátadih, judíowã nihcannit maátadihbat wíih túini doonádih ñi naóhbipna caá. 19 Páant maátadih ã wãhuchah, ‘Ded pah wã

* 10:10 1Co 9.14; 1Ti 5.18

* 10:14 Hch 13.51

* 10:15 Gn 19.24-28; Mt 11.24

* 10:15 Lc 10.4-12

* 10:16 Lc 10.3

niiját pínahdih wā jéihcan niít', ñi niij jenah joicá bojoó. Yeebdíh ì wábh joyóchahjeh, ñi niiját pínahdih Dios yeebdíh ã jéihyabipna caá. ²⁰ Páant ã jéihyanachah, queétdih jepahna, yeéb ñi jenah joyátjìhjah ñi jepahcan niít. Dios jwī íp ã jenah joyátidih Túini Espírituboó yeebdíh ã naáwát túutbipna caá.*

²¹ “Caán láa, det wíihwā ì jumat jíib, biíc weh jumna yuhna, maátadih naóh yacnit, ã déedih ã mao yohat túutbipna caá. Ì mána ì wehdih, ì wehboó ì mánadihbut ì mao yohat túutbipna caá.* ²² Pánihna, yeéb wíihwā ñi jumat jíib, nihat yeebdíh ì eníhcan niít. Páant ì eníhcah, yeebdíh yeejép ì chājachah yuhna, weemdíh páantjeh ñi cádahcah, yeebdíh wā tá ubbipna caá, wā íp pehbboó ñi tá jumat pínah niijná.* ²³ Wíih túini doonádih ñi naáwát jíib, biíc tútchidih moón yeebdíh ì yéej chājachah, biíh tútchina jwei béjnit, caanjìh moondíhbut ñi naáwá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nihat Israel baácboó jumni tútchinadih moondíh ñi naóh beedáát pínah jātìh, weém nihat cāacwā úd jeñé nin baácboó wā jwáub dei jūóhbipna caá.

²⁴ “Jáap jéihni caandíh bohéni chah nihcan caá. Biíc yoobó teo wāhniabut ã maáh chah nihcan caá.* ²⁵ ‘Ded pah weemdíh bohénidih ã yapat pah muntih weemdíhbut ã yapbipna caá’, jáap jéihnidih niij jenah joyát caá náahap. Teo wāhniabut ‘Ded pah wā maáhdih ã yapat pah muntih weemdíhbut ã yapbipna caá’, niij jenah joyát caá náahap. Obohjeéhtih, ‘Wā maáh chah jumna, caandíh yeejép ã yapat pah weémboodíh ã yapcan niít’, niij jenah joicát caá náahap. Weém mǎú mínah panihni, yeébboó wā pebh moon pánihnit ñi jumna caá. Pánihna, cāacwā weemdíh ‘Beelzebú caá’, niijná, yeéb wíihwādiabut biíc yoobó yeejép ì niijbípna caá”, Jesús

jwiítidih ã niijíp jī.*

¿Deddih tigaá úummat náah?
(Lc 12.2-7)

²⁶ “Buu láa cāacwādih wíih túini doonádih ñi naáwáchah yuhna, joíhcan, bita ì encah, yeebdíh yeejép ì chājbipna caá. Pánih yeejép ì bih chājachah yuhna, túttimah nihat ì tá jéihbipna caá. Yeebdíh yeejép chājnitidih ñi úumca bojoó.* ²⁷ Pánihna, buu ded pah yeebdíhjah wā bohéatdih túttimah dawá cāacwā cātìh úumcanjeh ñi naáwá. ²⁸ Cāacwā yeebdíh maona, ñiìh bácahdihjah ì mao yohna caá. Obohjeéhtih, ñiìh caolihdih ì jéih maocan caá. Pánihna, det yeebdíh mao yohíhnitidih ñi úumca bojoó. Obohjeéhtih, Diosboodíh caá úummat náahap. Caanjéh tigaá ñiìh bácahdih, ñiìh caolihdiabut iiguípna ã jéih yohna caá.

²⁹ “Chéne jwébehwābit bainíbitjeh ì jíib jumachah yuhna, biícbitidih Dios ã buudácan caá. Dios ã wātcah, caanbít ã wancan niít. ³⁰ Ñiìh waó yoócnadih Dios jenah en beedáni jumna, ded pah ñi jumatdiabut ã tá jéih beedána caá. Pánih jéih beedána, yeebdíh ã tá jéih en daoná caá. ³¹ Jwébehwādih ã oyat chah, yeébboodíh ã oina caá. Pánih oinit, ã en dawátidih jéihna, ñi náhni dahwaca bojoó”, Jesús ã niijíp jī.

“Weém Jesúh caá”, úumcanjeh, niiját
(Lc 12.8-9)

³² “ ‘Weém Jesúh caá’, ded bitadih ã niijíchah, weembút caandíh ‘Caán wíih caá’, wā íp jeáboó jumnidih wā niijbípna caá. ³³ Obohjeéhtih, ded wíih jumna yuhna, ‘Weém Jesúh nihcan caá’, bitadih ã niijíchah, ‘Caán wíih nihcan caá’, weembút wā ípdih wā niijbípna caá”, Jesús ã niijíp jī.*

Jesús cāacwādih chéne poómp ã chājat
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

* **10:20** Mr 13.9-11; Lc 12.11-12; 21.12-15 * **10:21** Mr 13.12; Lc 21.16 * **10:22** Mt 24.9,13; Mr 13.13; Lc 21.17 * **10:24** Lc 6.40; Jn 13.16; 15.20 * **10:25** Mt 9.34; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15 * **10:26** Mr 4.22; Lc 8.17 * **10:33** 2Ti 2.12

34 “¿Ded pah tigaá yeéb weemdíh ñi niíj jenah joí? ‘Áih doonádih joinít, ni-hat cãacwã táí biíc dih í jumbipna caá’, ¿ñi niíj jenah joí niít? Obohjeéhtih, pánihcan caá. Cãacwã wã bohéatdih í joyát túttimah, biquína wã naáwát dih í táí wēi joyóchah, bitaboó caandíh jepahcan, queétdih í en jūihbipna caá. 35 Biquína behnit wã naáwát dih í táí joyát jīb í weh queétdih í eníhcan niít. Behnit yaádh wã naáwát dih í táí joyát jīb í weh yatá queétdih í eníhcan niít. Í chudhna yaádh wã bohéatdih í táí joyát jīb, í weh áana yaádh queétdih í eníhcan niít. 36 Ded weemdíh jepahni-dih á déewã yoobát í eníhbican nacaá.*

37 “Ded weemdíh á oyat chah á mánadih, á wehdih oina, wīh nihcan niít. 38 Pánihna, cruzboó wanna, yeejép wã yapat pínah pah, ded wīh á jumat jīb yeejép á yapbipna caá. Pánih yeejép yapatdih úmmit, jweiná, wīh nihcan niít.* 39 Ded weemdíh táí jenah joicán, bií déedih en ñinahnit, á náahatdihjeh chājna, iiguípna á bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded áih pínahdih jenah joicánjeh, wã weñat pínahdih chājniboó páantjeh wājeéh á táí jumbipna caá”, Jesús á niijíp jī.*

Jwiít dih jīb wāhat panihni
(Mr 9.41)

40 “Det yeéb wīhwādih táí náahna, weemdíhbut í náahna caá. Pánihna, weemdíh táí náahni weemdíh wahnidihbut á náahna caá.* 41 Dios naáwát dih naóh yapani á tewat jīb Dios caandíh á táí chāj b ipna caá. Á naáwát dih naóh yapani á jumuchah enna, ded caandíh táí náahna, naóh yapandih á táí chājat pah Dios caandíhbut biíc yoobó á táí chāj b ipna caá. Ded táini á jumat jīb, Dios caandíh á táí chāj b ipna caá. Táini á jumuchah ennit, biíhboó caandíh táí náahna, táinidih Dios á táí chājat pah, caandíh náahnidihbut biíc yoobó á táí chāj b ipna caá. 42 Ded wīh moh

yéejni á jumuchah enna, caandíh á babhbat pínah, bainí mahjeh á wāhuchah yūhna, á teo wáacatbit jīb, Dios caandíhbut á táí chāj b ipna caá”, Jesús jwiít dih á niijíp jī.

11

Juan Daabáni á wūbh joyát tútat
(Lc 7.18-35)

1 Páant jwiít á bohénitdih á naóh péaat túttimah, caán baác dih bóo tútchinadih moondíh Jesús áih táini doonádih bohénadih á bejep jī. Jwiítbut biíh tútchinadih moondíh bohénadih jwī bejep jī. 2 Pánih bejnitji jwī jwūub jumuchah, Jesús ded pah á chājat doonádih Juan Daabáni nemat mūboó jumni át joyóp tajī. Pánih joiníji á bohénitdih Jesús pebhna át wahap tajī, caandíh í wūbh joí enat pínah niijná. 3 Páant á wahachah, jwī pebh joinít, nin pah Jesús dih í niíj wūbh joyóp jī:

—Juan jwiít dih nin pah á niíj wūbh joí enat tútatup be: ‘ “Wã túttimah biíh á jūóhbipna caá”, ¿wã niijníji niít meém? ¿Wã niijníji ma nihcah, biíhdih páñat náah niít?’ á niijíp be, Jesús dih í niijíp jī.

4 Páant í niíj wūbh joyóchah joinít, Jesús queétdih nin pah á niíj jepahap jī:

—Buu ded pah ñi joyátji, ñi enatjidihbut Juandih nin pah niíj naáwádih ñi bejeé: 5 ‘Jéih encannitji, jéih joicannitji, jéih bejcannitjidihbut á booana beé. Báčah moópnitji, wunah bejnitjidih yūh buca á booana beé.* Moh yéejnitdih á táí ubat pínah doonádihbut naóhna á chājav be.*

6 Pánihna, “Ded weemdíh táí jenah joí cádahcannidih Dios á wēi enna caá”, Jesús á niijíp be’, Juandih niíj naáwádih ñi bejeé, á niijíp jī.

7 Páant á niijíchah joinít, Juandih naáwádih í jwūub bejep jī. Páant í jwūub bejehah, Juan ded pah á jumatdih dawá jwījeéh péenitdih

* 10:36 Mi 7.6 * 10:38 Mt 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24 * 10:39 Mt 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33; Jn 12.25 * 10:40 Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16; Jn 13.20 * 11:5 Is 35.5-6 * 11:5 Is 61.1

Jesús nin pah ã niij naáwáp jĩ: “¿Dedédih enedih bej tigaá ñipĩ chãj, m̃uá wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp yilip déedih johlit ã joh jwejni panihnidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det biáboó ã naáwáchah yuhna, caánboó jweéhcanjeh, yoobópdih ãpĩ naáwáp wat jĩ. ⁸ Pánih jamnidih bidcan, ¿táini yégueh duonídih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, táini yégueh duonít maátaih m̃uáboó ãpĩ jamna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. ⁹ Pánih jamnidihbut bidcan, ¿Dios naáwát dih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chãj? Páant tigaá Juan ã jamnap. Bitanaóh yapanit chah ã jamna caá. ¹⁰ Juan ã jwíih naóh waáwát pínahdih jon jãtjih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij naóh daacáp tajĩ:

‘Á wãúhdih Dios nin pah ã niijíp be: “Ma jãtjih wã naáwát dih naóh waóhni pínahdih wã wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, cáacwã ã jepahat pínah niijná”, Dios ã niijíp be’, át niij daacáp tajĩ. (Mal 3.1)

¹¹ Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Nihat bita chah Juan Daabáni ã jamna caá. Obohjeéhtih, páant ã jamuchah yuhna, Dios ã maáh jamnapna ded oboh jamniboó Juan chah ã jambipna caá.

¹² “Juan ã bohé jwíih láa b̃uá láana, Dios ã maáh jamnapboó dawá ã waadát pínahdih búdí ã bidna caá. Pánih bidna, Diosdih táni jenah joinít, yeó jáap jumat pah chah dawá waadná caá ã chãjap. Obohjeéhtih, bitaboó páant ã waadát dih íjnit, queétdih ã jãhna yuh caá. ¹³ Juan ã jãúwát pínah jãtjih, nihat Dios naáwát dih naóh yapanitboó daácna, Moisésbut daácna, Dios ã maáh jumat pínahdih ít naóh daacáp tajĩ. Juanbut caandihjeh muntih ã naóh bohénap be.* ¹⁴ ‘Dios ã wahni ã jãúwát pínah jãtjih, Elías panihni ã jãóhbirna caá’, jon jãtjih ã niijni tigaá Juan ã jamnap. Pánihna, ‘Yoobópdih tigaá Juan ã niijni Elías

panihni ã jamnap’, yeebdih niij jenah joyát caá náahap.* ¹⁵ ¡Ded molít jamna, ã táni joyó naáh!

¹⁶ “B̃uá láa moón weemdih jepahcannit nin pah ñi jamna caá: Yoahdih tíohnit wébít pah caá ñi jamnap. Tíoh chúndnit, nin pah ãpĩ niij míic jãihna caá: ¹⁷ ‘Jwí pelat póoj tíhwichah yuhna, yeébbó ñi búudihcan beé. Wunnitdih jwí jãí tíhwichah yuhna, ñi jãí wáaquihcan beé’, ã niij míic jãihna caá. ¹⁸ Páant ã chãjat pah, yeebút biíc yoobó ñipĩ chãjna caá. Juan Daabáni cáacwãjeéh jeémpcan, poonidihbut ãpĩ babhcap jĩ. Páant ã chãjchah enna, ‘Nemép caolih jamni caá’, niij jãihnit, ã bohéatdih ñi joíhcap jĩ. ¹⁹ Obohjeéhtih, weém, nihat cáacwã úud jeñé, cáacwãjeéh jeémpnit, wãpĩ babhna caá. Páant wã chãjachah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpni, babh máihni caá ã jamnap. Romanowã ã úubát táutni núodih úubh wãhnit, yeejép chãjnit biíc dih ãpĩ pej jamna caá’, niij jãihnit, weemdihbut ñi jepahcan caá. Páant niij jãihna, wébít pah caá ñi jamnap. Obohjeéhtih, ded pah Dios ã watat pah wã táni chãjachah enna, ã jenah joyát yoobópdih ã jamatdih ñi jéihbirna caá”, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

Biéh tátchinadih moón ã jepahcat (Lc 10.13-15)

²⁰ Tãttimah, biéh tátchinadih moón caandih ã jepahcatji jíib, Jesús queétdih ã jãihñap jĩ. Caán tátchinadih moón biéh tátchina chah Dios ã wēpatjĩh Jesús ã chãj júutap yuh jĩ. Páant ã chãj júutachah yuhna, ã yéejatdih ã cádahcap jĩ. Páant ã cádahcatji jíib nin pah queétdih ã niij jãihñap jĩ: ²¹ “¡Corazín tátchidih moón yeejép ñi yapbipna caá! ¡Betsaida tátchidih moonbút yeejép ñi yapbipna caá! Níih tátchinadih Dios ã wēpatjĩh búdí wã chãj júutap yuh be. Páant ã wēpatjĩh wã chãj júutachah enna, Tiro tátchidih moón, Sidón tátchidih moonbút ã yéejatdih cádahnit, táiniboodih ãta táut ñuam

* **11:13** Lc 16.16 * **11:14** Mal 4.5; Mt 17.10-13; Mr 9.11-13

tágaá. Jġahna dawát chóo dmonít, ĩ jġahatdih júutna, tũũ jőóhġĩh ĩta míc waáh tagaá.* 22 Nin pah yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá: Peéh chãjat yeó jáapdih Dios Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moondíhbut ã peéh chãjat chah yeébboodíh búdí ã peéh chãjbipna caá. 23 Yeebbút Capernaum tútchidih moón, ‘Jwiít chah jumnit jwĩ jumna caá’, ħñi míc niġ jenah joí niít? Páant niġ jenah joiná yuhna, oboh jumnit ñi jumbipna caá.* Níih tútchidih Dios ã wēpatġĩh dawá láa wã chãj júutuchah yuhna, yeéb weemdíh ñi jepahcap be. Sodoma tútchidih Dios ã wēpatġĩh páant wã chãj júutuchah nihna, caán tútchidih moón ĩ yéejatdih ĩta cádah tagaá. Páant ĩ cádahachah, caán tútchi páantjeh áta jum tagaá.* 24 Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Peéh chãjat yeó jáapdih Dios Sodoma tútchidih moondíh ã peéh chãjat chah yeébboodíh búdí ã peéh chãjbipna caá”, Jesús ã niġjíp ġĩ.

“Wã pebh ñi choó jũúwá”, Jesús ã niġját
(Lc 10.21-22)

25 Caán láa nin pah Jesús jwĩ ípdih ã niġ uúbup ġĩ: “Paá, meém nihat baácdih moón, nihat jeádih moondíhbut ĩ maáh ma jumuchah, meemdíh búdí wã wēina caá. ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niġjítidih wã bohéatdih ma beh joyát túutcap be. Obohjeéhtih, jéih jwuhcannitboodíh mapĩ beh joyána caá. Páant ma chãjachah, ‘Túina caá, Paá’, meemdíh wã niġjná caá. 26 Páant tiguaá, Paá, mapĩ wēi chãjap”, ã niġjíp ġĩ.

27 Páant niġ uúbh péanit, cãacwãboodíh nin pah Jesús ã niġ naáwáp ġĩ: “Dios wã íp nihat ã wēpat bíic yoobó weemdíhbut ã wũhup be.* Ded pah wã jummatdih wã ípjeh caá ã jéihyep. Bíih jéihni wihcan caá. Pánihna, ded pah wã íp ã jummatdihbut weemjéh caá wã jéihyep. Det wã ñionitdihbut wãpĩ bohéna caá. Jwiítjeh caá caandíh

jwĩ jéihyep.* 28 Yeéb nihat teo wēejnit, chodóp dmonít panihnit wã pebh ñi jũúwá. Páant ñi jũúwáchah, yeebdíh wã chooát túutbipna caá. 29 Weém bíicdih túi bejnit, wã naáwátidih jenah joinít, ñi wēi jepahaá. Weém cãacwãdih jġah ennit, oboh jumni pah queétdih túi teo wáacni wã jumna caá. Páant wã jummatdih en yacnit, wã naáwátidih túi jenah joiná, túi choonít panihnit ñi jumbipna caá.* 30 Pánih choonít jumna, wã weñat pínahdih ñi chãjachah, yeebdíh ã buocan niít. Búdí chodat panihnidih dawát túutcan, ñi buujáca naáhdih yeebdíh wã wutcan niít”, ã niġjíp ġĩ.

12

Chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénit trigodih ĩ úuc jeémát
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

1 Bíih chooát yeó jáapdih Jesús jwiítidih bohé bejna, trigo wáapdih ã numah chóop yap bejep ġĩ. Pánih bejna, jwiít ã bohénit nuugúp wunna, trigodih jwĩ úuc jeémép ġĩ.* 2 Páant jwĩ úucuchah enna, jwĩjeéh bejnit fariseowã ĩjnit, Jesúsdiħ nin pah ĩ niġ jũhñup ġĩ:

—Jwiítidih ma joi jwáhuú. ħDépanih tiguaá jwĩ chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénit ĩ teo? Pánih teona, Dios ã wutadidih yap yohna caá ĩ chãjap, ĩ niġjíp ġĩ.

3-4 Páant ĩ niġjíchah joinít, “Wã bohénit ĩ yap yohcan caá”, niġját túut niġjná, Jesús queét fariseowãdih nin pah ã niġ bóod chuñup ġĩ:

—Davidji ã pej jumnitġĩh nuugúp wunna, Dioíh muuná waadnit, sacerdotewã Diosdih ĩ wũhniġi pandih ĩt jeémép wut ġĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh ĩ jeémát pínah át jumup wut ġĩ. Dios wutna, bitadidih caán pandih át jeémát túutcap wut ġĩ. ħDavidwã páant ĩ chãjatjidih Dios naáwátidih ĩ daácní núdeidih ñi bohécannit ġĩ? Caán pandih ĩ

* 11:21 Is 23.1-18; Ez 26.1-28.6; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4

* 11:23 Is 14.13-15

* 11:23 Gn

19.24-28 * 11:24 Mt 10.15; Lc 10.12

* 11:27 Jn 3.35

* 11:27 Jn 1.18; 10.15

* 11:29 Is 30.15;

Jer 6.16 * 12:1 Dt 23.25

jeéméchah yuhna, ‘Ñi túi chājcan beé’, Diosboó át niijcáp wat jī. Pánihat pah, baa nin trigodih úuc jeémpna, wā bohénitbut Diosdih ī yap yohcan caá.* ⁵ Nindihbut ñi náhninaá: Dioih mūúboó teonit sacerdotewā jwī chooát yeó jáapdih īpī choocán caá. Páant ī choocán yuhna, Dios ā wātatdih yap yohnit nihcan caá. ¿Páant Moisés ā wātatjidih ñi bohécannit jīi?* ⁶ Yeebdih nin pah niij naóhna caá wā chājap: Dioih mūúdíh wēina, caán mūúboó teonit ī choocáh enna yuhna, ‘Á túina caá’, ñipī niijná caá. Obohjeéhtih, caán mūúdíh ñi weñat chah weémboodih weñat caá náahap. ⁷ Dios naáwát nin pah ā niijná caá: ‘Nūñúpwādih mao cáo wūhat wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitaboodih ñi jīgah en teo wáacat caá wā náahap’, Dios ā niijná caá.* Páant ā niijátjidih beh joiná nihna, wā bohénitdih ñita jūihcan tagaá. Queét caandih úuc jeémpna, yap yohna ī chājcan caá. Pánihna, queétdih ñi jūihñat ā túican caá. ⁸ Nihat cāacwā úud jeñé, weemjéh tigaá chooát yeó jáapdih cāacwā ded pah ī chājat pínahdih watni wā jumna caá, Jesús ā niijíp jī.

*Téihya ágahnidih Jesús ā booaat
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)*

⁹ Páant niij péa, bejnit, jwī míc wáacat mūuná jwiítidih Jesús ā namah waád juibínap jī. ¹⁰ Caanjīh téihya ágahni ā jumap jī. Pánihna, fariseowāboó Jesúsdi h naóh yacat túut niijná, caandih nin pah ī niij úubh joyóp jī:

—¿Ma jenah joyóchah, jwī chooát yeó jáapdih Dios ā booaat túut niit? ī niijíp jī.

¹¹ —¿Ñíih oveja íitboó ā baug yácachah ennit, ñita jwúub ubcan taniit?* ¹² Obohjeéhtih, oveja chah caá cāacboó ā jīb jumap. Pánihna, chooát yeó jáapdih yuhna, cāacwādih Dios ā teo wáacat túutna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

¹³ Páant niij péanit, caán téihya ágahnidih nin pah ā niij wutap jī:

—Míih téihyadi h ma yoo dūwúú, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih téihyadi h ā yoo dūwúp jī. Páant ā yoo dūwúchahjeh, áih téihya ā táyah bejep jī. ¹⁴ Páant Jesús ā boanachah ennit, fariseowā ī íj bac bejep jī. Pánih íj bac bejnit, ded pah Jesúsdi h ī mao yohat túutat túut niijná, ít míc wéhenap wat jī.

Jesús ded pah ā jummat pínahdih Isaías ā daacátji

¹⁵ Pánihna, fariseowā caandih ī mao yohíhatdih jéihna, Jesús jwiítidih biáboó ā namah bejep jī. Páant jwī bejchah ennit, dawá jwiítidih ī péenap jī. Páant ī péenachah, nihát ī ub jūóhñit wannitdih Jesús ā boanap jī. ¹⁶ Pánih boonit, ded pah ā chājatdih bitadi h ā naáwát túutcap jī. ¹⁷ Queétdih booana, jon jātih Isaías nin pah ā daacátji biíc yoobó ā chājap jī:

¹⁸ “Dios nin pah ā niijná caá: ‘Nin wā wahní, wā oini, weemdíh ā túi teo wūhachah, búdí wā wēina caá. Caandih Túini Espíritudih wā wūhbipna caá, wā wēpat biíc yoobó caanbút ā bíbohat pínah niijná. Pánih jumnit, yoobópdi h wā chājat doonádi h nihát baácdih moondih ā naóhbipna caá.

¹⁹ Pánih naóhna, míc jūihcan, bitadi h íjacan, túinijeh ā naóhbipna caá.

²⁰ Moh yéejnit panihnitdih jūihcanjeh, ā túi teo wáacbi pna caá. Bitá jīgahnitdihbut ā weñabipna caá. Pánih jumna, cāacwā ī míc yéej chājatdih ámohnit, túinijeh ā chājat túutbi pna caá.

²¹ Áih túini doonádi h joinít, nihát baácdih moón caandih ī túi jepahbipna caá. Páant ī túi jepahachah, queétdih ájeéh ā túi jummat túutbi pna caá’, Dios ā niijná caá”, Isaías át niij daacáp tajī. (Is 42.1-4)

* 12:3-4 1S 21.1-6; Lv 24.9 * 12:5 Nm 28.9-10

* 12:7 Os 6.6; Mt 9.13 * 12:11 Lc 14.5

“Nemép ã wēpatjīh Jesús ã booana caá”, ĩ niiját

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Biíh yeó jáap nemép jumnidih jwī pebhna cāacwā ĩ ub juyáp jī. Nemépwā caandíh enat túutcan, ĩt wéheat túutcap tajī. Páant ĩ ub juyúchah, Jesús caandíh ã booanap jī. Páant ã booanachahjeh, ennit, ã wéhenap jī. ²³ Pánihatdíh ennit, nihat ĩ wáhi bejep jī. Pánih wáhinit, “¿Nin David jumima, Dios ã wahni, jwī maáh pínahna niít?” ĩ míic niij wábh joyóp jī.

²⁴ Obohjeéhtih, páant ĩ niijíchah joinít, fariseowāboó nin pah ĩ ni-ijíp jī: “Nihcan caá. Nemépwā ĩ maáh Beelzebú ã wēpatjīhjah caá nemépwādh ã bacanap”, ĩ míic niijíp jī.*

²⁵ Páant ĩ niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã niij naáwáp jī: *“Det biíc baácđih moonjéh yahna, míic maona, ĩta wun beedáh bej tagaá. Det tútchidih moón biícwā yahna, míic maona, queébtut ĩta jweí peét bej tagaá. ²⁶ Pánihna, Satanás, nemépwā ĩ maáh áihwādh ã bacanachah, biíc yoobó muntih áta yap tagaá. ²⁷ Obohjeéhtih, ‘nemépwādh bacanit, ĩ maáh ã wēpatjīh ã watna caá’, ĩ niiját yoobópdih ã jumuchah nihna, ĩjeéh jumnitboó ¿déhe ã wēpatjīh tigaá ĩpī baca? Páant ĩ bacanachah ennit, ‘ĩ túi chājna caá’, ĩpī niijná caá. Pánihna, weém páant wā bacanachah ennit, ‘Á túi chājcan caá’, ĩ niijén niijcán caá. ²⁸ Dios ã wēpatjīh nemépwādh wā bacanachah, Dios ã maáh wēpat ĩni cātíh ã jumna caá.*

²⁹ “Nin pahbut ã jumna caá: Wépép newéih múná ded númíhna yahna, ã jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandíh chéó péanit, áih bií déedih ã jéih ubna caá”, Jesús á niijíp jī. Páant niijná, nin pah niij naóhna át chājap wat jī: Nemépwā ĩ maáh wépép ã jumuchah yahna, Jesúsboó caandíh chah wēpni jumna, ã jéih yap yohna caá.

³⁰ “Ded wājeéh teocanni, weemdíh en jūihni, nemépwā ĩ maáhjeéh ã jumna caá. Pánih jumna, weemdíh jepahíhntdih ĩwun yóhna caá ã chājap.*

³¹⁻³² “Nin pah yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá: Det yéej chājna, Diosdih yeejép wéhena yahna, ĩjwáub túut númúchah, Dios ĩ yéejatdih ã yohbipna caá. Det weém ni-hat cāacwā úud jeñédihbut yeejép wéhenit, ĩ túut númúchah, yeejép ĩ wéheatjidih Dios ã yohbipna caá. Obohjeéhtih, det Túini Espíritubodíh yeejép ĩ wéhenachah, ĩ yéejatdih ã yohcan niít. Páant ĩ yéej chājatdih quíib bñdcán, Dios queétdih iiguípna ã wahbipna caá”, Jesús queétdih ã niijíp jī.*

Máa quehe ded pah ã jummat naáwát (Lc 6.43-45)

³³ “Ded máa nah túini dahna ã quehechah ennit, túini nah ã jummatdih ĩni jéihna caá. Obohjeéhtih, biíh nah túicanni ã quehechah ennit, caan náh yeejép ã jummatdih ĩni jéihna caá. Pánihat pah, cāac ded pah ã jummatdih jéihíhna, ã chājatdih enat caá náahap.* ³⁴ Yeéb maiwā panihnit tabit yeejépwā jumna, yoobópdih ĩni wéhecan caá.* Cāacwā ded pah ĩ jenah joyát pah biíc yoobó ĩpī wéhena caá.*

³⁵ Pánih jumna, ded túi jenah joiní ĩpī túi wéhena caá. Obohjeéhtih, ded yeejép jenah joiníboó yeejép ĩpī wéhena caá. ³⁶ Pánihna, Dios ã peéh chāj láa ded yeejép wéhenidih ã peéh chājipna caá. ³⁷ Túi wéhenidih ‘Meém túini caá’, Dios ã niijbípna caá. Obohjeéhtih, yeejép wéheniboodíh ‘Meemdíh peéh chājat ã náahna caá’, ã niijbípna caá”, Jesús queétdih ã niijíp jī.

Jwíit cāacwā jwī jéih chājca naáhdih Jesúsđih ĩ chāj jūtat tútat (Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Biíh láa mñú díitboó jwī jumuchah, biquína fariseowā, Moisés

* 12:24 Mt 9.34; 10.25 * 12:30 Mr 9.40 * 12:31-32 Lc 12.10 * 12:33 Mt 7.20; Lc 6.44 * 12:34 Mt 3.7; 23.33; Lc 3.7 * 12:34 Mt 15.18; Lc 6.45

ã wutajidih bohénitjĩh waád jwinít, nin pah Jesúsdiãh ï niijíp yuh jĩ:

—Bohéní, jwiít cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih ma chãj júutú, meém Dios ã wahni yoobópdih ma jumatiãh jwĩ jéihyat pínah niijná, ï niijíp jĩ.*

³⁹Páant ï niijíchah joinít, Jesús queét maátadiãh nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Yeéb yeejépwã Diosdiãh náahcannit ñi jumna caá. Pániãhniãt jumna, Dios ã wëpatjĩh ñipĩ chãj júutat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíãh páant wã chãj júutcan niit. Dios naáwátãh naóh yapani Jonásjidiãh Dios ã wëp chãjat pah muntih weemdíãhãt chãjnit, ã wëpat yeebdíãh ã júutãipna caá. Páant bóojeh ã wëpat júutat ã jumãipna caá.*

⁴⁰Pániãhna, Jonásjidiãh búdí queéj ã jeéméchah, biíc peihcanni yeó jáap ãih wudãh diitboó ãt jumãp wut jĩ. Pániãhat pah weém niãt cãacwã úud jeñéboó wunnit, jeé iitboó ï yohãt túttimãh, biíc peihcanni yeó jáap caánboó wã jumãipna caá. Pániãhat túttimãh, wã jwúub boo pud jãúwãchãh, Jonás ã yapãtjidiãh náãhnit, Dios ã wëpatãh ñi jéihãipna caá.*

⁴¹Jonás Nínive túttidiãh moonjidiãh Dios queétdih ã peéh chãjat pínãh doonádiãh ã naáwãchãh, ï yéejãtdih cádahnit, ït túut nuúm beedép wut jĩ. Pániãhna, cãacwãdiãh ã peéh chãjat yeó jáapãh queét Nínive túttidiãh moonãh Dios ã peéh chãjcan niit. Obohjeéhtih, Jonásjã chãh caá weém wã jumãp. Páant wã jumãchãh yuhna, yeéboó weemdíãh ñi jepãhcan caá. Páant ñi jepãhcat jíib Dios yeebdíãh búdí ã peéh chãjãipna caá.*

⁴²Chóop yapãpboó jumni baácãh moón ï maáh wili maáh Salomón túi jéihni ã jumãt doonádiãh joinít, ã naáwátãh joyãt túut niijná, yuúpmãnt mit jãúwãp wut jĩ. Obohjeéhtih, caán túi jéihni ã jumãt chãh weémboó wã jumna caá. Páant wã jumãchãh yuhna, yeéboó weemdíãh ñi joíãhcan caá. Páant ñi joíãhcat jíib cãacwãdiãh ã peéh chãjat

yeó jáapãh Dios yeebdíãh búdí ã peéh chãjãipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.*

Bacaniji nemép ded pah ã jwúub waadát

(Lc 11.24-26)

⁴³“Nemép ï bacaniji, mũú wihcapboó jibna, ã jumãt pínãh biíãh mũũ pániãhniãdiãh ã táoh bidna caá. Pániãh bidna yuhna, ã jéih bid juicãn caá.

⁴⁴Pániãh bid juicãn, ‘Weemdíãh ï bacaniji mũũná wã jwúub bejãipna caá, páant muntih’, ã miíc niij jenãh joiná caá. Páant niij jenãh joinít, ã jwúub juí enechãh, ãih mũují túi túodãh ámhni paniãhni ã jumna caá. Caán cãacboó ã túut nuumcãh, ãih jëc páantjeh pãã lajni paniãhni ã jumna caá. ⁴⁵Páant ã jumãchãh ennit, nemépboó bita siete ã chéenwã chãh yeejép wãtnitãh bid wãacnit, queétdih ã namãh waadná caá. Páant yeejép ï wãtãchãh, ï waadní cãac chãh yeejép chãjni ã jumãipna caá. Pániãhat dée pah yeéb yeejépwãdiãh ã yapãipna caá”, Jesús cãacwãdiãh ã niijíp jĩ.

Jesús ã déewã caandíãh ï bidãt

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶Páant Jesús queétdih ã naáwãt pónih, caandíãh miíc wéheat túut niijná, ã ïn ã úudwã biícãh jóocmãnt ït juýúp wut jĩ. ⁴⁷Páant ï juýúchãh ennit, jwĩjeéh jumni Jesúsdiãh nin pah ã niijíp jĩ:

—¡Ma enee! Meemdíãh miíc wéheat túut niijná, ma ïn ma úudwã biícãh jóocmãnt ï pãina caá, ã niijíp jĩ.

⁴⁸—Ma niiját túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedãh tigaá wã ïn? ¿Det tigaá wã úudwã? ã niijíp jĩ.

⁴⁹Páant niijnít, jwiít ã bohénitãh júutnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—Nit caá wã ïn, wã úudwã paniãhniãt. ⁵⁰Det wã íp Dios ã náãhat pah chãjnitjeh wã úud, wã jwan, wã ïn paniãhniãt ï jumna caá, ã niijíp jĩ.

13

Waáh momni naáwãt
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

* 12:38 Mt 16.1; Mr 8.11; Lc 11.16

* 12:39 Mt 16.4; Mr 8.12

* 12:40 Jon 1.17

* 12:41 Jon 3.5

* 12:42 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12

1 Caán yeó jáapjeh muntih Jesús muú díitboó jumniji ã bac bejep jĩ. Pánih bac bejnit, ím jwëejna jwiít dih ã numah dei bejep jĩ. Pánih dei bej, caanná jubínit, jwĩ chũudup jĩ. 2 Páant jwĩ chũuduchah ennit, dawá cãacwã ã pebh míic wáac jayúchah, búdí jááj chóodih waadnít, ã chũudup jĩ. Jwiítboó bita biíc dih jwĩ ñuhap jĩ.* 3 Æ jenah joyátjĩh queétdih bohéna, nin pah ã niij naáwáp jĩ:

“Biíc newé, waáh momodih ã bejep be. 4 Páant ã waáh bojochah, biquí tíbna namádih ã buug ñájap yuh be. Obohjeéhtih, waícanjeh jũóhñit, jwébehwã caán tíbnadh ã jeémp beedánap be. 5 Biíh tíbna jeejĩh yewéni baác jumapboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, waícanjeh ã chíih jũúwúp yuh be. 6 Pánih chíihna yuhna, yeó tabit ã chãhachah, ñeh bainíjeh jumna, ã diib téhah bejep be. 7 Biíh tíbna nemép óot cãtĩh ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, ã chíihichah, caán nemép óotnaoó caandĩh ã chíih yap bejehah, momniboó manahnit, ã wunah bejep be. 8 Obohjeéhtih, biíh tíbna táini baácboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájna, chíihnit, ã táii quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadh cien tíbna, biíh wawánadh sesenta tíbna, biíh wawánadh treinta tíbna ã jumap be. 9 ¡Ded molít jumna, ã táii joyó naáh!” queétdih ã niijíp jĩ.

Æ bohénit beh joicán, Jesús dih ã wãbh joyát

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

10 Páant ã niiját túttimah, jwiít ã bohénit ã bohéatdih beh joicán, ã pebhna jubínit, nin pah jwĩ niij wãbh joyóp jĩ:

—¿Dépanih tigaá cãacwãdih bohéna, ma jenah joiní naáwátjĩhjah mapĩ bohé? jwĩ niijíp jĩ.

11 Páant jwĩ niijíchah joinít, Jesús nin pah jwiít dih ã niij jepahap jĩ:

—Dios jwĩ maáh yoobát jumna, ni hat cãacwãdih ã teo wáacat pínah

dooná, jwĩ déewã jon jãtĩh moondĩh ã jéihya jwuhca naáh doonádih buu yeéb wã bohénitdih Dios ã jéihyaat táutna caá. Obohjeéhtih, bitadh páantjeh ã jéihya jwuhcan caá. 12 Det caán doonádih táii joinít dih chah ã jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, det táii joicánnitboodĩh bainí ã jéihyatdih ã dúuc wáyat pah ã chãjbipna caá.*

13 Cãacwã quíib wihcannit dée, ded pah ã enatdih ã beh encan caá. Molít wihcannit dée, ã joiná yuhna, ã jéih beh joicán caá. Páant ã jumadilh jéihna, wã jenah joiní naáwátjĩhjah queétdih wã bohéna caá. 14 Jon jãtĩh Isaías ã daacátji pah caá ã jumap.

“Nin pah caá Dios ã niijíp: “Wã naáwát dih maatápdih joiná yuhna, caandĩh ñi beh joicán niít. Ded pah wã chãjatdih enna yuhna, ñi beh encan niít.

15 Ded pah wã naáwát, wã chãjatdihbut jéihíhcannitjeh ñi jumna caá. Pánih jumnit, weemdĩh joíhcan, ñiíh molít dih ñi nem teona caá. Wã chãjatdih eníhcan, ñi quíib ñona caá. Páant ñi chãjcan nihna, táii enna, táii joiná, táii beh joinít ñita jum tagaá. Pánih táii beh joinít jumna, táut numnít, weemdĩh ñita bid tagaá. Páant weemdĩh ñi bidichah, ñi yéejatdih yohnit, yeéb iiguípna ñi bejat déedih wãta táii wã tagaá”, Dios ã niijná caá’, Isaías át niij daacáp tajĩ. (Is 6.9-10)

16 “Obohjeéhtih, yeéb wã bohénitboó jéihíhñit jumna, ennit, ñi beh enna caá. Joinít, ñi beh joiná caá. Páant ñi jumachah, Dios yeebdĩh ã wëi enna caá. 17 Yoobóp dih yeebdĩh wã naóhna caá. Buu ñi enatdih jon jãtĩh moón Dioíhwã, Dios naáwát dih naóh yapanitbut búdí eníhna yuhna, ã encap jĩ. Buu ñi joyát dihbut búdí joíhna yuhna, ã joicáp jĩ”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

Waáh momni naáwát dih Jesús ã beh

* 13:2 Lc 5.1-3

* 13:12 Mt 25.29; Mr 4.25; Lc 8.18; 19.26

* 13:17 Lc 10.23-24

*joyáát**(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)*

¹⁸ “Waáh momni naáwátidih beh joyát túut niijná, nindih wā naáwáchah, ñi túi joyoó. ¹⁹ Wíih túini dooná naóhni waáh momni panihni caá. Biquína joinít namáboó bũug ñájni panihni í jamna caá. Caandíh joiná yuhna, beh joicán, í jepahcan caá. Pánihna, caandíh í joyát túttimahbitjeh, nemépboó jũóhni, jwébehwā caán tíbnadih í jeémát pahjeh, queét í joyátjidih ā quíib bũudána caá. ²⁰ Bita joinítboó, jeejéh yewéni baácdih bũug ñájni panihni í jamna caá. Caandíh joinít, búdí í wēi jwuhna yuh caá. ²¹ Obohjeéhtih, wēi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni í jamna caá. Pánihna, yeejép ā yapachah, wíihwā í jamat jíib bita queétdih í yéej chājachah, waícanjeh wíih túini doonádih í cádahna caá. ²² Bita joinítboó nemép óotna cātíh bũug ñájni panihni í jamna caá. Caandíh joinít, í jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, nin baácdih bóodih búdí jenah joinít, bíí déedihbut búdí í bidna caá. Páant í jenah joyóchah, í joiní túini dooná pácahi panihni íih caolihboó ā jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, táiniboodíh í jéih chājcan caá. ²³ Obohjeéhtih, bitaboó wíih túini doonádih joinít, túini baáchoó bũug ñájni panihni í jamna caá. Caandíh joiná, túi beh joinít, í túi jepahna caá. Pánih jepahnit jamna, Dios ā náahat pahjeh í túi chājna caá. Biquína, cien tíbna ā quehat pah, chah túini yoobát í chājna caá. Bita, sesenta tíbna ā quehat pah, túini í chājna caá. Bitaboó, treinta tíbna ā quehat pah, namp túini í chājna caá”, Jesús jwíítdih ā niijíp jí.

Trigo cātíh yeejép yílíp ā chíihat naáwát

²⁴ “Dios ā maáh jamat nin pah ā jamna caá: Wápchi mínah áih wápchiboó trigodih ā momop yuh be. ²⁵ Obohjeéhtih, caán, nihat ájeéh moonbút í ũwat pónih, caandíh eníhcanniboó áih wápchina joinít, ā momatjí cātíh yeejép yílípdih ā

momop be. Mom péanit, ā bejep be. ²⁶ Túttimah, trigo chíihnit, ā jáap quehe jũúwáchah, yeejép yílíp ā jamatdihbut teo wáhnit í enep be. ²⁷ Pánih ennit, wápchi mínah pebhna juibínit, nin pah í niij úubh joyóp be: ‘¿Maá, trigodihjeh ma momochah yuhna, dépanih tigaá míih wápchidih yeejép yílípbut ā chíih?’ í niijíp be. ²⁸ ‘Weemdíh eníhcanni caandíh át momop taga’, ā niij jepahap be. ‘¿Caán jáoni yílípdih jwí wai yóh jíih?’ í niij úubh joyóp be. ²⁹ ‘Ñi wai yóhca bojoó. Caandíh wáiná, trigodihbut ñita wai yóh tagaá. ³⁰ Trigo yílíp bíícdih ā beh jwuhna naáh. Caán trigo ā behechah, yeebdíh nin pah wā niijbípna caá: “Yeejép yílípdih ñi jwíih wuyúú. Pánih wai, nah chéo péanit, caandíh ñi cáo yohoó. Pánih cáo péanit, trigoboodíh ñi bóod ubúú. Pánih bóod ub beedánit, caandíh wā ámohat munná ñi ámohoó”, wā niijbípna caá’, caandíh teo wáhnitdih wápchi mínah ā niijíp be”, Jesús ā niijíp jí.

Mostaza tíb naáwát
(Mr 4.32; Lc 13.18-19)

³¹⁻³² “Dios ā maáh jamat nin pahbut ā jamna caá: Mostaza tíb cáo tíbih pah bóo ā jamna caá. Pánih bainí tíbih jamna yuhna, caandíh í momochah, chíihna, ā túi behna caá. Páant ā behechah, áih cácanaboó dawá jwébehwā ípí jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ā maáh jamat. Áihwā daocánnit jwíih jamnitjí, túttimah í dao béjbipna caá”, Jesús ā niijíp jí.

Pan paáani naáwát
(Lc 13.20-21)

³³ “Dios ā maáh jamat pan paáani panihni ā jamna caá. Pandih chājíhna, yad wili trigo ojdih pamapdih yacnit, mahjíh wid, caandíh paáani pínahdihbut mipí túi widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ā túi paabípna caá. Pánihat pah tigaá Dios ā maáh jamat doonádih joinít, cáacwā í túut nũumbípna caá. Queét joinítboó bitadih í jwúub naáwáchah, dawá joinít, queétdih í

túut n̄umbípna caá”, Jesús jwiít dih ā niijíp jī.

Jesús ā jenah joiní naáwát njīh jeh cāacwādih ā bohéat (Mr 4.32-34)

³⁴ Cāacwādih bohéna, ā jenah joiní naáwát njīh jeh Jesús āpī bohénap jī. ³⁵ Pánih bohéna, Dios naáwát dih naóh yapani nin ā daacát ji pahjeh biíc yoobó āpī bohénap jī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Wā jenah joiní naáwát jīh wā bohé bipna caá. Nin baác dih wā chājat túttimah, cāacwādih wā naóh jwuhca naáhdih wā naóh bipna caá’, ā niijná caá”, āt niij daacáp tajī. (Sal 78.2)

Trigo cātīh yeejép yīlip naáwát dih ā beh joyáat

³⁶ Pánih naóh péanit, jāáj chóodih chūdniji aáb jūóh nit, caandīh joinít dih “Jwī bejna caá”, niijnít, m̄uná Jesús jwiít dih ā n̄mah jwáub aab béjep jī. Pánih m̄uná aab jūibínit, jwiít caandīh nin pah jwī niijíp jī:

—Trigo cātīh yeejép yīlip chíihat naáwát jīh ma bohénachah, jwī beh joicán beé. Pánihna, jwiít dih ma jéihya naáwá, jwī niijíp jī.

³⁷ Páant jwī niijíchah joinít, Jesús nin pah ā niij jepahap jī:

—Weém, nihat cāacwā úud jeñé, wápchi mínah panihni caá. Weém Dios ā wahn̄i j̄mna, trigodih momni panihni wā j̄mna caá. ³⁸ Nin baác wápchi panihni, Diosdih jepah nit trigo panihnit ī j̄mna caá. Obohjeéhtih, nemépwā ī maáhdih jepah nitboó trigo cātīh chíihni yeejép yīlip panihni ī j̄mna caá. ³⁹ Nemépwā ī maáhdih wápchi mínahdih eníhcanni yeejép yīlip dih momni panihni caá. Caán trigo ā behechah, ī bóod ub láa, péeni yeó jáap panihni caá. Ángelwā caán trigodih yeejép yīlip dih but bóod ub nit panihnit ī j̄mna caá.

⁴⁰ Trigodih ub nit, yeejép yīlip boodīh ī wuí cáwat pah péeni yeó jáap dih nemépihwādih iiguípboó ī yoh bipna caá. ⁴¹ Weém nihat cāacwā úud jeñé,

wīh ángelwādih nin baácboó wā wah bipna caá, wīh cāacwā cātīh yeejép chājnit, yéej chājat tútnit dih but ī ub bejat pínah niijná. ⁴² Pánih ub bejnit, queétdih iiguípboó ī yoh bipna caá. Caán iiguípboó j̄mna, jīgah nit, queétjeh ī m̄ic néeh chāác jūibípna caá. ⁴³ Dioíhwāboó jwī íp Dios biíc dih ā maáhdih j̄m̄pboó ī j̄m bipna caá. Caanjīh j̄mna, yeo páh túi yeh iigní panihnit, maáta ī j̄m bipna caá.* jDed molít j̄mna, ā túi joyó naáh! Jesús jwiít dih ā niijíp jī.

Búdí jīb j̄m̄nidih bihni naáwát

⁴⁴ “Dios ā maáhdih j̄mat wápchiboó búdí jīb j̄m̄nidih ī baad bíh̄nji panihni ā j̄mna caá. Biíc newé caán wápchi mínahdih teo wāhna, caán búdí jīb j̄m̄nidih bid j̄inít, búdí wēina, ā jwáub bihip be, páant m̄ntih. Pánihna, caandīh búdí náahna, āih bií déedih jīb chāj beedánit, caán jīb jīh wápchidih ā jīb chājar be. ‘B̄m̄ caán wápchi wīh ā j̄m̄chah, caánboó wā bid j̄inijibut wīh jeh ā j̄mna caá’, wēinit, ā m̄ic niijíp be. Dios ā maáhdih j̄m̄pboó ñi waadát pínah caán búdí jīb j̄m̄ni panihni ā j̄mna caá”, Jesús ā niijíp jī.

Búdí jīb j̄m̄ni perla wāt j̄m̄ni naáwát

⁴⁵ “Dios ā maáhdih j̄mat nin panih nitbut ā j̄mna caá. Búdí jīb j̄m̄ni jeé tíb dée perlas wāt j̄m̄ni tíbnadīh jīb chājnitboó chah jīb j̄m̄ni perlas tíbnadīh nihat pebhboó ā bid bejep be. ⁴⁶ Chah búdí jīb j̄m̄ni tíbdih bid j̄inít, caandīh jīb chājīhna, nihat āih bií déedih jīb chāj wāhdih ā bejep be. Pánih jīb chāj wāh beedánit, caán búdí jīb j̄m̄ni tíbdih ā jīb chājar be. Caán tíbdih búdí ā náahat pah, Dios ā maáhdih j̄m̄pboó waadát pínahdih chah bidat caá náahap”, Jesús ā niijíp jī.

Ñó naáwát

⁴⁷ “Dios ā maáhdih j̄mat nin pahbut ā j̄mna caá. Cāacwā queejwādih j̄m̄t maona, ñ̄odīh ī yoh báahanachah,

* 13:43 Dn 12.3

queejwã jumat yoobó ipĩ chũúhna caá. ⁴⁸ Páant dawá ĩ chũúúchah, nihat queejwãdih íim jwëejna ub ñáan juibínit, táinitdihjeh ĩ ñíona caá. Pánih ñíonit, ĩih wahnaboó ipĩ mao yacna caá. Obohjeéhtih, jeémpeca naáhwãboodih ipĩ yohna caá. ⁴⁹⁻⁵⁰ Pánihat pah, péeni yeó jáapdih ángelwãboó cãacwãdih ĩ ñíobipna caá. Yeejépwãdih ñíonit, iiguípna ĩ yohbipna caá. Caán iiguípboó jumna, jġahnit, queétjeh ĩ míic néeh chãác juibípna caá”, Jesús jwiítidih ĩ niijíp jĩ.

Máa bohéát, jáap bohéát

⁵¹ Páant niij péanit, Jesús jwiítidih nin pah ĩ niij wãbh joyóp jĩ:

—¿Butéh wã bohéátidih ñi beh joinít beé? ĩ niijíp jĩ.

—Jwĩ beh joiná beé, caandih jwĩ niij jepahap jĩ.

⁵² Páant jwĩ niij jepahachah joinít, jwiítidih nin pah ĩ jwũub niij naáwáp jĩ:

—Det Moisés ĩ wutatjidih bohénit Dios ĩ maáh jumatdihbut bohéna, máadih, jáapdihbut cãacwãdih ĩ jéih bohéna caá. Queét bohénit mũú mínah panihnit caá ĩ jumap. Caán, bitadih teo wáacat túat niijná, áih mũúdíh jumni táinidih ub bacanit, jáapdih, máadihbut queétdih ĩ jéih wũhna caá, Jesús jwiítidih ĩ niijíp jĩ.

Nazaret tútchiboó ĩ bejat

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Páant ĩ jenah joiní naáwátnajĩh bohé péanit, Jesús jwiítidih ĩ numah bejep jĩ. ⁵⁴ Pánih bejnit, ĩ behni tútchina jwĩ juibínap jĩ. Caanná juibínit, jwiít judíowã jwĩ míic wáacat mũuná waadnit, caanjĩh jumnitdih ĩ bohénap jĩ. Páant ĩ bohénachah joiná, joí wáhi bejnit, nin pah ĩ míic niij wãbh joyóp jĩ:

—¿Dedmant tigaá nin bohéátidih át joí? ¿Dépanih tigaá ĩ túi jéih beedá? Dios ĩ wēpatjĩh jwiít cãacwã jwĩ chãjca naáhdih āpĩ chãjna caá. ⁵⁵ ¿Nin máa teoni wũúh nihcan niít? ¿Á ĩin María nihcan niít? ¿Santiago, José,

Simón, Judas, ĩ úudwã nihcan niít? ⁵⁶ ¿Yad jupuna yaádh nin tútchidih jwĩjeéh jumnit nihcan niít? Pánihna, jwiít jwĩ jumat pahjeh jumni tigaá ĩ jumap. ¿Pánih jumna yuhna, nin bohéátidih dee tigaá át joí? ĩ niijíp jĩ.

⁵⁷ Páant niij jenah joinít, ĩjna, caandih ĩ náahcap jĩ. Páant ĩ náahcatdih enna, nin pah queétdih Jesús ĩ niijíp jĩ:

—Dios naáwátidih naóh yapanidih bita ipĩ wēi joiná caá. Páant ĩ wēi joyóchah yuhna, áih tútchidih moón, ĩ déewãboó caandih ipĩ joíhcan caá. Pánihna, ninjĩh wã behechah ennitji, weemdih ñi joíhcan caá, ĩ niijíp jĩ.*

⁵⁸ Caandih ĩ joíhcan enna, caán tútchidih Dios ĩ wēpatjĩh daocáni láajeh Jesús ĩ chãj júutap jĩ.

14

Juan Daabáni ĩ wunat

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Caán láa Herodes, Galilea baácđih moón ĩ maáh, Jesús ded pah ĩ chãjat doonáđih át joyóp wat jĩ. ² Pánih joinít, caandih teo wũhnitdih nin pah át niijíp wat yuh jĩ: “Wã maoniji Juan Daabáni át jwũub boo pud jũóh tagaá. Pánih jwũub booní jumna, jwiít cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih át chãjap taga”, át niijíp wat jĩ. Jesúsđih “Juan tigaá”, át niij jenah joyóp wat yuh jĩ.

³⁻⁵ Juandih ĩ mao yohat tútat pínah jãtĩh, Herodes ĩ úud Felipe áadih át bíbohó wat jĩ. Páant ĩ chãjat doonáđih joiná, Juan Daabáni Herodesđih nin pah át niij jũihũap wat jĩ: “Ma úud áadih dúuc wái áa jumna, Dios ĩ wutatđih yap yohna caá ma chãjap”, át niijíp wat jĩ.*

Páant ĩ niiját jĩib Herodes caandih át mao yohĩhip wat yuh jĩ. Obohjeéhtih, “‘Juan Dios naáwátidih naóh yapani ĩ jumna caá’, judíowã ĩ niij jenah joiná caá. Pánihna, caandih wã mao yohat tútuchah, queét weemdih ĩta ĩj tagaá”, niij jenah joinít, queétdih át úumap wat jĩ. Pánih úumna,

* 13:57 Jn 4.44 * 14:3-5 Lv 18.16; 20.21

Juandih mao yohcanjeh, caandih teonit, chéwat tútnit, nemat muúboó át nemat tútup wut jĩ. Yad Herodías mi wutuchah joinít, páant át chājap wut jĩ.* 6 Pánihat túttimah, Herodes ā cāac jumni yeó jáapjidih náhninit, numah jeémát át chājap wut jĩ. Pánih chājnit, caanjĩh jumnit ĩ enechah, ā aá num mit eo júutap wut jĩ. Páant mi eo júutuchah enna, Herodesboó bádí át weñep wut jĩ. Pánih wēninit, caántdih nin pah át niijíp wut jĩ:

7 —Dios ā enechah, meemdih yoobópdi wā naóhna caá. Dedé ma náahatdih weemdih ma wūbúchah, meemdih wā wūhbipna caá, caántdih át niijíp wut jĩ.

8 Páant ā niijíchah joinít, mi ĩin ded pah mi niiját tútat pahjeh Herodesdih mit jepahap wut jĩ.

—Juan Daabánih wao dáhdih dúuc bóodat tútú. Pánih péanit, pamapjih āih wao dáhdih cáagnit, weemdih ma wūhú, caán ā wunatdih wā jéihyat pínah niijná, mit niijíp wut jĩ.

9 Páant mi niijíchah joinít, Herodes bádí át jĩgahap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, caanjĩh míc wáacnitdih tícnit, “Meemdih wā wūhcan niit”, caántdih át jéih niijcáp wut jĩ.

10 Pánihna, Juaníh wao dáhdih át dúuc bóodat tútup wut jĩ, b̄ca.

11 Pánih péanit, pamapjih āih wao dáhdih cáagnit, ĩt ub jūwúp wut jĩ. Pánih ub jūóhntih, Herodías numdih ĩ wūhuchah, caántboó mi ĩndih mit teo yapanap wut jĩ.

12 Páant ĩ chājat túttimah, Juan ā bohénitji jūóhntih, āih b́cachjidih ubnit, cāac yohop ĩtboó ĩt yohop wut jĩ. Pánih yoh péanit, queét jūinít, Jesúsdi naawádih ĩ juyúp jĩ.

Cinco mil cāacwādih Jesús jeémát ā wāhat

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

13 Páant ĩ niijni doonádih joí péanit, jāáj chóona waadnit, cāac wiħcapboó Jesús jwiít dih ā numah chúh bejep jĩ. Jwiít Jesús biíc dih jwĩ chúh bejat doonádih joinít, caandih jwāáat

túut niijná, dawá ĩh tútchinamant jūóhntih, ĩm jwēejmant ĩt páud bejep tajĩ. 14 Jwiít jwĩ chúh juibíát pínah jātih, queét ĩtát juibínap tajĩ. Pánihna, dawá cāacwā ĩ páñachah ennit, Jesús queétdih át jĩgah enep jĩ. Pánih jĩgah enna, ĩ ub jūóhntih wannitdih ā booanap jĩ. 15 Cheyeh jumuchah, jwiít ā bohénit caandih nin pah jwĩ niijíp yah jĩ:

—Cheyeh caá. Nin pehbbit tútchi wihcan caá. Pánihna, queétdih yuúpbit jumni tútchina ma wahaá, jeémát dih ĩ jīb chājat pínah niijná, jwĩ niijíp jĩ.

16 —*Ī bejca bojo naáh. Yeebjéh queét ĩ jeémát pínahdih ĩi wūhú,* Jesús jwiít dih ā niij jepahap jĩ.

17 —Obohjeéhtih, biícjĩh bóo téihya botoni pan dahna, chéne queejwābitdihjeh jwĩ bíbohna caá, jwĩ niijíp jĩ.

18 —*Caán ĩi bíbohndih weemdih ĩi ub jūwú,* ā niijíp jĩ.

19 Páant ā niijíchah joinít, ub jūóhntih, caandih jwĩ wūhup jĩ. Páant jwĩ wūhat túttimah, ylipboó cāacwādih ā chúdat tútup jĩ. Páant ĩ chúduchah, biícjĩh bóo téihya pan dahna chéne queejwādiħbut ubnit, chéi ennit, *“Túina caá, Paá”*, Diosdih ā niijíp jĩ. Páant niij péanit, pan dahna, queejwā biíc dih jwiít dih ā daj wūhup jĩ. Páant ā daj wūhuchah, jwiítboó niħat cāacwādih jwĩ pāáap jĩ. 20 Páant jwĩ pāáachah, niħat ĩ tái jeémp wud jumap jĩ. Pánihna, ĩ judh jeémpnidih doce wūhna jwĩ ub yac yáwanap jĩ.

21 Caandih jeémpnit neonádihjeh jwĩ jenah enechah, cinco mil ĩ jumap jĩ. Yaádh, ĩ weħbut ĩ jeémép jĩ.

Jesús ĩmjih ā yáac chūi bejat, Pedrob̄at ā bejat

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

22 Páant jwĩ jeémp péanachah, jwiít ā bohénitdih Jesús ā chúh bej páñat tútup jĩ. Pánih chúh bejat tútnit, cāacwādiħbut ĩh tútchina át jwūb bejat tútup wut jĩ. 23 Pánih wah péanit, ā ĩpdih wūbát túut niijná, jeéboó

* 14:3-5 Lc 3.19-20

āt púuh laab béjep wut jī. Pánih púuh laab béjnit, tōo ñáh jūúwáchah, biícjeh caánboó át jum jwahup tajī. ²⁴ Caánboó Jesús ā jummat pónih, ím tac yoób jwiítboó jwī buug láchah, jwī wawápmant johlit, nolihatbut búdí ā jūúwáchah, maatápdih meenná yuhna, jwī jéih bejcap jī. ²⁵ Pánihna, johlit páantjeh búdí ā johochah, baáb aabá bojat pínah jätih, Jesús jwī pebhna ímjih ā yáac chūi jūúwáp jī. ²⁶ Jwī pebhna ā jūúwáchah ennit, búdí jwī úmup jī.

—¡Cãaquíh dadah caá! jwī niij ñaacáp yuh jī.

²⁷ Páant jwī úmúchah ennit, Jesúsboó jwiít dih nin pah ā niijíp jī:

—¡Weemjéh tigaá! ¡Weemdíh ñi en úmca bojoó! ā niijíp jī.

²⁸ Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Maá, yoobópdih meemjéh jumna, ímjih weemdíhbut ma pebhna ma yáac chūi bejat túutá, ā niijíp jī.

²⁹ —Ma jūúwá, Jesús ā niij jepahap jī.

Páant ā niijíchah joinít, Pedro jāáj chóodih jumniiji ímjih dei ñahnit, Jesús pebhna ā yáac chūi bejep yuh jī. ³⁰ Obohjeéhtih, johlit nolihatbut búdí ā jumúchah enna, át úmup jī. Pánih úmna, daab béjnajeh, Jesús dih nin pah ā niij ejep jī:

—¡Maá, weemdíh ma teo wáacá! ā niijíp jī.

³¹ Páant ā niijíchahjeh, áih téihyadih teonit, Jesús caandíh ā wái ñahanap jī.

—¡Bainjeh wā wēpatdih ma jenah joiná caá! ¿Dépanih tigaá weemdíh ma táí jenah joicán? Pedro dih ā niijíp jī.

³² Páant ā niiját túttimahjeh, jāáj chóona queét í waadáp jī. Páant í waadáchahjeh, johlit ā yayáh bejep jī. ³³ Páant ā yapachah ennit, jwiít ā bohénit Jesús dih jwī wēi naáwáp jī.

—¡Yoobópdih meém Dios wūáh tigaá ma jumup! jwī niijíp jī.

Genesaret baácdih moón wunnitdih Jesús ā booaat
(Mr 6.53-56)

³⁴ Pánih ímdih chúuh bejnit, Genesaret wut jumni baácna jwī chúuh juibínap jī. ³⁵ Páant jwī juibínachah, caán baácdih moón Jesús dih beh ennit, caán tútchinadih moondíh ā juyát dooná dih ít wahap tajī. Pánihna, caán dooná dih joinít, dawá í chéenwā tubáp chūúh nitdih Jesús pebhna í ub juyáp jī. Pánih ub joinít, nin pah Jesús dih í niijíp jī:

³⁶ —Míih yégueh chóodihjeh nit wunnitdih ma tewat túutá, í niijíp jī. Pánihna, áih yégueh chóodih teonit pah moonjéh í boonap jī.

15

Cãacwã ded pah í míic yéjeaat
(Mr 7.1-23)

¹ Túttimah, Jerusalén tútchidih moón fariseowā, Moisés ā watatjidih bohénit biíc dih, Jesús pebhna joinít, caandíh nin pah í niij úúbh joyóp jī:

² —¿Dépanih tigaá ma bohénitboó jwī nuowā í watatji pah í chājcan? Jwiít jwīpí téih chocat pah, queét í jeemát pínah jätih í téih choccan caá, í niijíp yuh jī.

³ Páant í niijíchah joinít, Jesús nin pah queédih ā niij úúbh joí jwúúbanap jī:

—¿Yeéboó dépanih tigaá Dios ā watatdih jepahcan, jwī nuowā í watatboodíh jeh ñi jepah? ⁴ Nin pah caá Dios ā wutup: ‘Ñi mánadih táí wēnit, ñi teo wáacá.* Pánihna, ded ā mánadih yeejép ā niijíchah, cãac dih mao yohnidih peéh chājat pah muntih caandíhbut peéh chājat ā jumbipna caá’, Dios át niijíp tajī.* ⁵ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah yuhna, yeéboó ded ā mánadih teo wáaquíhndih nin pah caá ñipí niij wutup: ‘Ma mánadih teo wáaccanjeh, caán dinerodih Diosboodíh ma wūhúú’, ñipí niij wutna caá. ⁶ Pánih wutna, ā mánadih ñi táí chājat túutcan caá. Pánih chājat túutcan, Dios ā watatdih jepahat túutcanjeh, jwī nuowā í watatjiboodíh caá ñi jepahat túutup. ⁷ ‘Jwiít táinit caá’, niijná

* 15:4 Ex 20.12; Dt 5.16 * 15:4 Ex 21.17; Lv 20.9

yahna, cāacwā ī encapboó yeeb yeejép chājnit caá. Dios naáwát dih naóh yapani Isaíasji ded pah ñi jumátdih yoobópdiĥ át niĳ daacáp tajĳ:

8 ‘Dios nin pah ā niĳná caá: “Nit weemdĳh táĳ wēi naóhna yahna, yoobópdiĥ ī jepahcan caá.

9 Pánihna, weemdĳh ī wēi naáwát dedé pínah nihcan caá. Ī jenah joyátjeh wátnit, ‘Nin pah caá Dios ā wátat’, Ī niĳ yee naóh bohéna caá”, Dios ā niĳná caá’, Isaías át niĳ daacáp tajĳ, (Is 29.13)

Jesús ā niĳĳp ĳĳ.

10 Páant niĳ péanit, caanjĳh jumnitdih ā pebhna jǎúwát túatnit, queétdih nin pah ā niĳ bohénap ĳĳ:

—Nin wā naáwát dih ñi táĳ joyoó.

11 Dios ā enechah, ñi jeémát yeebdĳh ā yéejacan caá. Obohjeéhtih, ded pah ñi niĳjábboó yeebdĳh ā yéejana caá, ā niĳĳp ĳĳ.

12 Páant ā niĳjáb túttimah, jwiítboó caandĳh nin pah jwĳ niĳĳp ĳĳ:

—Páant ma niĳjáhah joinít, queét fariseowā bádĳ ī líjna beé, jwĳ niĳĳp ĳĳ.

13 —Obohjeéhtih, queét fariseowā wā ĳp Dios ā momca naáh panihnit ĳ jumáhah, queétdih ā yoh beedábipna caá. 14 Pánihna, queétdih páantjeh ñi enah bojoó. Queét jéĳh encannit pah Diosdih ĳ jéĳhcan caá. Pánih jéĳhcan yahna, bita jéĳh encannit panihnitdihbut ĳ bohéna yah caá. Pánih jéĳh encannit míc jumna, ítdih ĳ bǎug yácat pah, queét niĥat iiguípna ĳ bejbipna caá, jwiít dih ā niĳ jepahap ĳĳ.*

15 Páant ā niĳjáhah joinít, Pedroboó nin pah ā niĳĳp ĳĳ:

—Jwiít dih ma naáwátjidiĥ ma jéĳhyanaá, ā niĳĳp ĳĳ.

16 —¿Yeebbát páantjeh ñi beh joi jwáhcan niít? 17 Dedé ñi jeémátji ñĳh wádah díttboó jumniĳidiĥ ñĳpĳ jont yohna caá. Caán ñĳh caoliĥdih, ñi jenah joyát dihbut chǎúhcan, Dios ā enechah, yeebdĳh ā jéĳh yéejacan caá. 18 Obohjeéhtih, ded pah yeejép ñi

jenah joyát pah ñi niĳjáhah, caán caá Dios ā enechah, yeebdĳh ā yéejanap.*

19 Nindih ñi táĳ náhninaá: Yeejép chājat, mao yohat, ñi áa nihcannitjĳh yeejép chājat, nǎumát, yeeat, yeejép míc niĳjáb pínahdihbut ñĳpĳ jenah joiná caá. 20 Páant ñi jenah joyátjeh caá, Dios ā enechah, yeebdĳh ā yéejanap. Obohjeéhtih, ñi téĳh chocochah, ñi choccahbut yeebdĳh bíc yoobó ā enna caá, ā niĳĳp ĳĳ.

Judío nihcannih Jesús dih mi jepahat (Mr 7.24-30)

21 Páant niĳ bohé péanit, Jesús Tiro tútchi, Sidón tútchi jumni baácna jwiít dih ā nǎmah bejep ĳĳ. 22 Caanná jwĳ jwĳbínachah, caán baác dih bóli Jesús pebh joinít, nin pah mi niĳ ñaácáp ĳĳ:

—ĳDavid jǎima, Dios ā wahni, weemdĳh ma jĳgah eneé! ĳWā nǎumdíĥ nemép jumna, caánt dih bádĳ ā moh yéejana caá! mi niĳĳp ĳĳ.

23 Páant mi niĳjáhah joiná yahna, caánt dih ā jepah jwáhcap ĳĳ. Páant ā jepahcatdih enna, jwiít ā bohénitboó caandĳh nin pah jwĳ niĳĳp ĳĳ:

—Páantjeh jwiít dih mi ñaác péenachah, ma jwǎub bejat túttá, jwĳ niĳĳp ĳĳ.

24 —Judíowā bǎudníĥ ovejawā panihnit ĳ jumáhah ennit, queétdihjeh teo wáacat náahna, Dios weemdĳh ā wahap ĳĳ, Jesús jwiít dih ā niĳĳp ĳĳ.

25 Páant ā niĳjáhah joinít, caánt judío nihcannihboó ā pebh bódicha caj yoh ñajnit, nin pah mi niĳĳp ĳĳ:

—ĳMaá, weemdĳh ma teo wáacá! mi niĳĳp ĳĳ.

26 —Wébít ĳ jeémát pínahdih ǎbnit, ĳĳh majjiowǎdih jwĳ wáhachah, ā táican caá. Pánihat pah judíowā ĳ jeémát panihnidih bíĳh baác dih moondĳh wā wáhachah, ā táican caá, Jesús caánt dih ā niĳĳp ĳĳ.

27 —Ma niĳjáb yoobópdiĥ tigaá, Maá. Obohjeéhtih, queét ĳ jeémp jéenanidih majjiowǎ ĳpĳ jeémpna caá, mi niĳ jepahap ĳĳ.

* 15:14 Lc 6.39 * 15:18 Mt 12.34

28 —Meémboó weemdih túi jenah joinih ma jumuchah, ma niiját pah wā chājna caá, Jesús caántdih ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, mi nuúm mit boonap wat jĩ.

Jesús dawá cāacwādh ã booaat

29 Pánihat túttimah, Jesús jwiít dih caanmánt Galilea íim jwějna ã numah dei bejep jĩ. Caanná dei juibínit, íim jwějdh jumni jeená ã numah púh laab béjep jĩ. Pánih púh laáb juibínit, biíc dih jwĩ chūudup jĩ. 30 Páant jwĩ chūuduchah enna, dawá cāacwā Jesús pebhna ít jūwáp tajĩ. Pánih jūóhna, í chéenwā wunnitdih í jui jwejep jĩ. Queét nihát mácah wunat jumnit í jumup jĩ. Jéih bejcannit, jéih encannit, téihya jítcha wihcannit, jéih wéhecannit, dawá biíh wunat jumnitbut í jumup jĩ. Páant í jumuchah ennit, Jesús queét nihát dih ã booaat jĩ. 31 Páant ã booaachah, jéih wéhecannitji í wéhenachah joinít, téihya jítcha wihcannitji téihya jítcha í jumuchah ennit, jéih bejcannitji í bejehah ennit, jéih encannitji í enechah ennit, cāacwāboó búdí í en wúhi bejep jĩ. Pánih en wúhi bejnit, “Jwiít judíowā jwĩpĩ wēini Dios búdí ã wēpatjĩh jwiít dih ã túi teo wáacna caá”, í niij wēi naáwáp jĩ.

Cuatro mil cāacwādh Jesús jeémát ã wāhat

(Mr 8.1-10)

32 Pánih booa péanit, Jesús jwiít dih ã pebh jūwát túutnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—Queét jwĩjeéh biíc peihcanni yeó jáap í jumuchah, íih jeémát ã beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit í jumuchah, queét dih búdí wā jĩgah enna caá. ‘Queét nuugúp wun buugná’ niijná, queét dih íih muunáboó wā jwúub bejat túutcan niít, ã niijíp jĩ.

33 —¿Obohjeéhtih, ninjĩh tútchi wihcapboó jumna, queét dawá í jumuchah, dedboo tígaá í jeémát pínahdih jwĩ jíb chāj bií? Jesús dih jwĩ niij wúbh joyóp jĩ.

34 —¿Débói pan tigaá ñi bíboh? Jesús ã niijíp jĩ.

—Siete pan dahna, daocánni queejwābit, páant bóojeh jwĩ bíbohna caá, caandih jwĩ niij jepahap jĩ.

35 Páant jwĩ niijíchah, Jesús cāacwādh ã chūudat túutup jĩ. 36 Páant í chūudat túttimah, Jesús caán siete pan dahna, queejwābit biíc dih ubnit, “Túina caá, Paá”, Dios dih niij péa, jwiít dih ã daj wúhup jĩ, cāacwādh jwĩ pāáat pínah niijná. 37 Páant queét dih jwĩ pāáat túttimah, í túi jeémp wud jumup jĩ. Páant í jeémp péanachah, í judh jeémpnidih ubnit, siete wúhdih jwĩ ub yac yáwanap jĩ. 38 Caandih jeémpnit neonádihjeh jwĩ jenah enechah, cuatro mil í jumup jĩ. Yaádh, í wehbut í jumup jĩ. 39 Páant í jeémp péanachah, Jesús queét dih íih muunáboó ã jwúub bejat túutup jĩ. Pánih wah péanit, jááj chóodih waadnít, Mágdala tútchi jumni baácna jwiít dih ã numah chūh bejep jĩ.

16

Fariseowā, saduceowābut Dios ã wēpatjĩh Jesús dih í chājat túutat

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

1 Biíh láa fariseowā, saduceowā biíc dih Jesús pebhna í juibínap jĩ. Cāacwā í jéih chājca naáhdih Jesús dih í chājat túutup yah jĩ, ã jepahcah, “Dios ã wahni nihcan caá”, niiját túut niijná.* 2 Páant í watuchah joinít, Jesús queét dih nin pah ã niijíp jĩ: “Yeó ã buug yácna, jeá dūuni ã jumuchah enna, ‘Cheibit túi jóbohni yeó jáap ã jumbipna caá’, ñipĩ niijná caá. 3 Baáb jéenna, mah tólihna dūuni ã jumuchah enna, ‘Mah yeó jáap ã jumbipna caá’, ñipĩ niijná caá. Ded pah jeá ã jumadit dih túi beh enna yahna, Dios ã wēpatjĩh wā chāj júutatboodih ñi beh encan caá. 4 Buu láa moón yeejépwā, Dios dih náahcannit, Dios ã wēpatjĩh wā chājat dih í eníhna yah caá.* Obohjeéhtih, Dios naáwát dih naóh yapani Jonás ded pah ã yapatjĩh ñitát jéihjip taga.* Pánihna, Dios

* 16:1 Mt 12.38; Lc 11.16

* 16:4 Mt 12.39; Lc 11.29

* 16:4 Jon 1.1-2.10

ã wēpatjīh caandīh ã chājatji pahjeh muntih ã jwúub chājbipna caá, weém ã wahni wā jumatdīh ñi jéihyat pínah niijná”, ã niijíp jī.

Páant niij péanit, jwiít dih ã jwúub namah bejep jī.

Fariseowã, saduceowã yeejép ï bohéat

(Mr 8.14-21)

⁵ Pánih bejnit, ímdih chúuh bejna, jwī jeémát pínah pandih ubat jwīt quíib buudúp tajī. ⁶ Páant jwī chúuh bejchah, Jesús jwiít dih nin pah ã niijíp jī:

—*Ñi túi chāja chaáh! Fariseowã, saduceowãbut ï bohéat pan paáat panihni caá. Páant ï bohéat yeebdīh ã tobohna caá, ã niijíp jī.**

⁷ Páant ã niijíchah, joí wáhi bejna, jwiítjeh nin pah jwī míic niijíp jī:

—Pandih jwī ub jūóhcah enna, jwiít dih páant ã niijná caá, jwī míic niijíp jī.

⁸ Páant jwī míic niiját dih jéihna, Jesús jwiít dih nin pah ã niij naáwáp jī:

—*¿Dépanih tigaá pan ã wihcatdih ñi náhni dahwa? ¡Wã wēpatdih bainíjeh caá ñi jenah joyóp! ⁹ ¿Páantjeh ñi jéih jwuhcan niít? ¿Cinco mil neoná yaádh biíc dih cinco pandihjeh wã pãáátjidih ñi náhnican niít? ¿Í jūd h jeémpni doce wuhna ñi ub yac yáwaatjidihbut ñi náhnican niít? ¹⁰ ¿Buu siete pandih dajnit, cuatro mil neoná yaádh biíc dih wã wūhatdihbut ñi náhnican niít? ¿Débói wuhnadih ñi yáwaatdih ñi náhnican niít? ¹¹ Pánihna, ‘pan paáat’, wã niijíchah, ¿dépanih tigaá ñi beh joicán? Páant niijná, pan yoobát dih niijná wã chājcan caá. Fariseowã, saduceowãbut ï bohéat pan paáat panihni ã jumuchah, ñi túi chāja chaáh. ï bohéat yeebdīh ã tobohna caá, ã niijíp jī.*

¹² Páant ã niij naáwáchahna, jwiít jwī beh joyóp jī buca. “Pan paáat”, niijná, pan yoobát dih niijná ã chājcap

jī. Páant niijná, “fariseowã, saduceowãbut ï bohéat dih ñi joicá bojoó”, niijná ã chājap jī.

“Meém Cristo, Dios ã wahni caá”, Pedro ã niiját

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Pánih chúuh juibínit, Cesarea Filipino wāt jumni tátchina bejni namáboó bejnit, Jesús jwiít ã bohénit dih nin pah ã niij úubh joyóp jī:

—*¿Weém niihat cãacwã úud jeñédih ded pah tigaá bita ï niij? ã niijíp jī.*

¹⁴ —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Jeremías, Dios naáwát dih biíh naóh yapani nacaá’, ípí niijná caá, caandīh jwī niij jepahap jī.*

¹⁵ —*Queét páant ï niijíchah, ¿yeéboó ded pah tigaá ñi niij jenah joí? jwiít dih ã niijíp jī.*

¹⁶ —*Meém Cristo, Dios ã wahni caá. Dios báadhni wūuh yoobát caá, Pedroboó ã niij jepahap jī.**

¹⁷ —*Simón, Jonás wūuh, meemdīh wã wēina caá. Cãacwã meemdīh ít naóhcap taga. Dios wã íp, jeáboó jumnijeh át jéihyanap taga. ¹⁸ Pánihna, meemdīh nin pah wã niij naóhna caá: Meém Pedro wāt jumni caá. (Pedro niijná, jee dáh niijná ã chājap jī.) Nin jeejīh búdí muú wã chājat panihni dawá wíhwã pínahdih wã chājbipna caá. Queét dawá ï jumuchah, nemépwã queéd dih jéih yap yohcan, queét iiguípna ï bejcan niít. ¹⁹ Dios ã maáh jumup dih bóo llave panihnidih meemdīh wã wūhbipna caá. Páant wã wūhni panihnijīh, cãacwádih wíh táini doonádih naóh nit, weemdīh jepahnit dih Dios ã maáh jumupna wāt waadáat pah ma chājbipna caá. Obohjeéhtih, weemdīh jepahcannit dih nemat pah ma chājbipna caá,* Jesús Pedrodih ã niijíp jī.*

²⁰ Páant niij péanit, jwiítboodīh nin pah ã niijíp jī: “*‘Nin Jesús Dios ã wahni Cristo caá’, bitadih ñi niij naóh jwuhca bojoó*”, ã niijíp jī.

* 16:6 Lc 12.1 * 16:9 Mt 14.17-21 * 16:10 Mt 15.34-38 * 16:14 Mt 14.1-2; Mr 6.14-15; Lc 9.7-8

* 16:16 Jn 6.68-69 * 16:19 Mt 18.18; Jn 20.23

*Ā wunat pínahdih Jesús ā naáwát
(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22-27)*

²¹ Páant ā niiját túttimah, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niij naóh bohé jwíhip jī:

—Buu, Jerusalén tútchiboó weemdíh bejat caá náahap. Caanná jwí juibínachah, jwí maáta, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut weemdíh yeejép ī chājbipna caá. Pánih chājnit, weemdíh ī mao yohat túutbipna caá. Páant tigaá weemdíh yeejép yapat náahap. Obohjeéhtih, páant ī mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah wā jwúub boo pud jūóhbiipna caá, jwiítidih ā niijíp jī.

²² Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó Jesúsdi h chibít yuúpbít namah bejnit, —iMaá, ma niiját pah yapcan, meemdíh queét ī mao yohca bojo naáh! át niijíp wut yah jī.

²³ Páant ā niijíchah joinít, Jesús tac práud ñuhnit,

—Pánih naóhna, Satanás ā náahat pah naóhna caá ma chājap. Cāacwā ī jenah joyátjeh caá ma jenah joyóp. Dios ā jenah joyát nihcan caá. Pánihna, Dios ā náah yacat pah wā chājat pínahdih ma jāhíhna caá, át niijíp wut jī.

²⁴ Páant niij péanit, jwiítboodíh nin pah ā niij naáwáp jī:

—Ded wíih jumíhna, ā weñat pínahdih chājcan, wā náahatboodíh chājat caá náahap. Wíih ā jumat jíb yeejép yapna yuhna, weemdíh páantjeh cádahcat caá náahap.* ²⁵ Ded weemdíh jepahcanni, ā weñat pínahdihjeh chājni, iiguípna ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded weemdíh cádahcanniboó bita caandíh yeejép ī chājachah yuhna, páantjeh wājeéh ā jumbipna caá.* ²⁶ Cāac nin baácboó jum jwahna, dawá bíí déedih bíbohna yuhna, Diosdih náahcan, iiguípna bejna, nihat ā bíbohat dedé pínah nihcan caá. Iiguípboó jumna, ded pah ā jéih jíb chāj baccan niít. ²⁷ Weém nihat

cāacwā úud jeñé wā íip ā yeh iigátjīh āih ángelwā biíc dih nin baácboó jwúub dei jūóhnit,* nihat cāacwā ded pah ī chājatji jíb wā jíb wāhbiipna caá. Túi chājnitjidih wā túi chājbipna caá. Obohjeéhtih, túi chājcannitjiboodíh wā peéh chājbipna caá.* ²⁸ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Biquína ninjīh ñuhnit ñi wunat pínah jātih, weém nihat cāacwā úud jeñé chah maáh wā jummatdih ñi enbipna caá, Jesús ā niijíp jī.

17

*Dios ā yeh iigátjīh Jesús ā ñuhat
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)*

¹ Seis yeó jáap túttimah, Pedro, Santiago, ā úud Juan queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús ā namah práuh laab béjep jī. ² Caanná ī práuh laab juibíat túttimah, ī enechah, ā jígohat át túut nuumáp wut jī. Āih móot yeó ā yeh iigát pah yeh iig, āih yéguehbut biíc yoobó túi baabní át yeh iiguíp wut jī. ³ Páant ā yeh iiguíchahjeh, Moisés, Elíasji biíc dih Jesús pebh jígohnit, caandíh ít míic wéhenap wut jī. ⁴ Páant ā yapachah ennit, Pedroboó Jesúsdi h nin pah át niijíp wut yah jī:

—iMaá, ninjīh jwí jumachah, ā táina caá! Ma náahachah, biíc peihcanni muu dáhna jwí chājbipna caá. Míih pínah, Moiséih pínah, Elíaih pínahdihbut jwí chāj wāhbiipna caá, át niijíp wut jī.

⁵ Obohjeéhtih, páant ā niijíchahjeh, túi yeh iigní mah pōh panihni queétdih át dei juyúp wut jī. Páant ā dei juyúchah, caán chawat yoób nin pah Dios át niijíp wut jī: “Nin wā wáuh wā oini caá. Caandíh búdí wā wéina caá. Pánihna, ā naáwáchah, caandíh ñi túi joyoó”, át niijíp wut jī.*

⁶ Páant ā niij wéhenachah joinít, úumna, ā bohénit ít páah yoh ñajap wut jī. ⁷ Páant ī páah yoh ñajachah

* **16:24** Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24 * **16:25** Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25 * **16:27** Mt 25.31

* **16:27** Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Ro 2.6 * **17:5** Gn 22.2; Dt 18.15; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22; 2P 1.17-18

ennit, Jesús ï pebhna juí, queétdih teo jáhanit,

—Ñi ñah ñuhú. **Butéh ñi ennidih, ñi joinídhbut ñi úmca bojoó,** át niijíp wut jĩ.

⁸ Páant ã niijíchah joinít, ñah ñahna, Jesúsdiheh ït enep wut jĩ. Bitá ï enitjiboó ït wihcap wut jĩ.

⁹ Túttimah, jeemánt dei jüóhna, Jesús queétdih nin pah át niij wutap wut jĩ:

—**Butéh ñi enatjidih bitadih ñi naóh jwahca bojoó. Weém, nihat cáacwá úd jeñé, wunniji wá jwúub boo pud jüúwát túttimah, caandih bitadih ñi naáwáchah, ã tábipna caá,** át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, queét biíc peihcannit caandih nin pah ït niij úbh joí enep wut jĩ:

—‘Dios ã wahni, ã jüúwát pínah játih, Elíasboó ã jüóhbipna caá’, Moisés ã wutatjidih bohénit ïpĩ niij bohéna caá. ¿Dépah niijh tigaá queét páant ï niij? ït niij úbh joyóp wut jĩ.*

¹¹ —**Yoobópdih tigaá ï niij naáwáp. Elíasdih Dios ã jwíh jüúwát tútup jĩ, nihatdih ã ámohat pínah niijná.**

¹² Páant niijnít, nin pah yeebdih niijná caá wá chájap. Elías wáát juí péanap be. Páant ã juyúchah yuhna, yeebdih bohénit caandih ït beh encap jĩ. Pánih beh encan, ded pah ï náahat pahjeh caandih ït chájap taga. Páant ï chájat pahjeh muntih, weemdihbut ï chájipna caá. Páant ï chájachah, weém nihat cáacwá úd jeñé, yeejép wá yapbipna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.*

¹³ Páant ã niij naáwáchah joinít, “‘Elías’, niijná, Juan Daabánidih naóhna caá ã chájap”, niijnít, queét ït beh joyóp wut jĩ.

Wáá wunat jumnidih Jesús ã booaat

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Pánih míic wéhe dei jüóhnit, jeé ñaj deyepboó Jesús biíc peihcannit ã pej jumnit biíc dih ã jwúub dei juyáp

jĩ. Páant ï jwúub dei juyúchah, dawá cáacwá cátih jüóhnit, biíc newé Jesús pebh joinít, ã bódicha caj yoh ñajap jĩ. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah Jesús dih ã niij naáwáp jĩ:

¹⁵ —Maá, wá wüúhdih ma jígah eneé. Caandih wáá wunat ã ñahachah, yeejép ãpĩ yapna caá. Dawá láa tæ cúutboó ãpĩ buúg cáona caá. Biíh láa mujboó ãpĩ daab yóh bejna caá.

¹⁶ Pánihna, caandih ï booaat pínah niijná, ma bohénit pebh caandih wá úb juyáp yah be. Obohjeéhtih, queét caandih ï jéih boocap be, ã niijíp jĩ.

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—**Yeéb yeejépwá weemdih jenah joicánnit ñi jumna caá. ¿Débólíh maatápdih tigaá weemdih táí jenah joicán, ñi tac buugábi? Wá pebh caandih ñi úb jüúwá,** ã niijíp jĩ.

¹⁸ Páant ã niijíchah joinít, Jesús pebh ã wüúhdih ï úb juyáp jĩ. Páant ï úb juyúchah, caandih wunat túutni nemépdih Jesús ã bacat túutap jĩ. Páant ã wutuchahjeh, ã bacachah, wunnijiboó ã táí boonap jĩ.

¹⁹ Páant ã yapat túttimah, jwiít ã bohénit míicjeh jumna, Jesús dih nin pah jwí niij úbh joyóp jĩ:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwí wutuchah yuhna, át baccan? jwí niijíp jĩ.

²⁰ —**Wá wēpatdih yeebdih wá wūhuchah yuhna, caandih náhnican, weemdih ñit táí jenah joicáp taga. Yoobópdih yeebdih wá naóhna caá. Mostaza tibih ã jummat pah, yeéb Dios ã wēpatdih bainíjeh ñi táí jenah joiná yuhna, nin pah ñi jéih chájipna caá: Nin jeedih ‘Conboó ma bejeé’, ñi niijíchah, ã bejbipna caá. Pánih táí jenah joiná, nihatdih ñi jéih chájna caá.***

²¹ Obohjeéhtih, pánihni nemépdih ñi bacaat túut niijná, Dios dih búdí úbát caá náahap. Pánih úbhna, jeémp jwahcan, Dios ã wēpatdih chah ñi táí jenah joibipna caá. Pánih chah jenah joinít jumna, pánihnit nemépwádhbut

* 17:10 Mal 4.5 * 17:12 Mt 11.14 * 17:20 Mt 21.21; Mr 11.23; 1Co 13.2

ñi jéih bacat túutbipna caá, jwiít dih Jesús ã niijíp jĩ.

Jesús ã wnat pínahdih ã jwúub naáwát

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Galilea baácboó Jesús biíc dih jwĩ bejehah, caán jwiít dih nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ:

—Weém nihat cãacwã úud jeñédih cãacwã teonit, bitadih ã wãhbipna caá. ²³ Páant ã wãhat túttimah, queétboó weemdih ã mao yohbipna caá. Páant ã maoniji biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo pad jũóhbipna caá, ã niijíp jĩ.

Páant ã niij naáwáchah joiná, búdi jwĩ jĩgahap jĩ.

Jesús queejh jacmant dinerodih ã bidat tútat

²⁴ Capernaum tútchina jwĩ juibínachah, Dioih mũudih ã en dawát jíb ubnitboó Pedro pebhna juibínit, caandih nin pah ã niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Yeebdih bohéniboó Dioih mũudih en dawát jíb pínahdih ã jíb chãjcan niit? ã niijíp wut jĩ.*

²⁵—¿Jíb chãjbipna caá, Pedro ãt niij jepahap wut jĩ.

Páant ã niiját túttimah, jwĩ jumni mũuná Pedro ã waadáchah, Jesúsboó caandih nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—¿Simón, depah tigaá ma niij jenah joí? ¿Nin baác dih moón ã maáta detboodih tigaá ã jíb ub, ma jenah joyóchah? ¿Jih baác dih moondih niit? ¿Biíh baác dih moónboodih niit ã jíb ubap, ma jenah joyóchah? Pedro dih ã niijíp jĩ.

²⁶—Biíh baác dih moondih tigaá ã jíb ubap, Pedro ã niij jepahap jĩ.

—Pánihna, maáta ãih baác dih moónboodih ã jíb ubcan caá. ²⁷ Páant ã jíb ubcah yuhna, queét jíb ubnit dih íjaihcan, jwĩ jíb chãjbipna caá. Ímboó queej wáyadih ma bejeé. Caán jeémpni queej dih ubnit, ãih jacna dinero júdu dih ma bid juibípna caá. Caán júdu jwiít chénewáih jíb pínahdih

ubnit, jwĩ jíb buudáat dih jíb chãjadih ma bejeé, Jesús Pedro dih ã niijíp jĩ.

18

“Déhe tigaá ã maáh panihni”, Jesús ã niiját

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Caán láa jwiít ã bohénit Jesús pebh juibínit, nin pah caandih jwĩ niij úubh joyóp jĩ:

—¿Dios ã maáh jumapboó jwĩjeéh jumni déhe tigaá jwĩ maáh panihni ã jumbi? jwĩ niijíp jĩ.*

² Páant jwĩ niijíchah joinít, Jesús wébít dih júúwát túttnit, caandih jwĩ cãtih ã ñuhat tútup jĩ. Páant ã ñuhachah, jwiít dih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

³—Yooóp dih yeebdih wã naóhna caá. Ñi jenah joyát dih tút nũmnít, wébít oboh jumnit ã jenah joyát pah jenah joinít, Dios ã maáh jumapboó ã niij jéih waadbípna caá. Obohjeéti, caán dée pah ã jenah joicán, Dios ã maáh jumapboó ã niij waadcán niit.*

⁴ Pánihna, det wébít ã jenah joyát pah jenah joinít, Dios ã maáh jumapboó chah wutnit ã jumbipna caá. ⁵ Det wíihwã jumna, wã wutat pah bita nin wébít panihnidih wéi jwááhnit, weemdihbat ã wéi jwááhna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Jwĩ yéej chãjat tútat ã tobohat

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Nin wébít panihni weemdih túi jenah joinidih ded ã yéej chãjat tútat jĩ jíb, Dios caandih yeejép pohba ã peéh chãjbipna caá. Pánihna, caandih ã yéej chãjat tútat pínah jãtih, ãih but dih búdi jeé júdujĩh chéu búudh nit, búdi mujna caandih ã yohochah, ãta túi taga. Páant ã chãjachah, caán wébít panihnidih ã yeejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandih ãta peéh chãjcan taga. ⁷ Ded bitadih yéej chãjat túttnidih Dios búdi ã peéh chãjachah, tubit yeejép ã yapbipna caá. Bitadih yéej chãjat túttnit páantjeh ã jumbipna

* 17:24 Ex 30.13; 38.26 * 18:1 Lc 22.24 * 18:3 Mr 10.15; Lc 18.17

caá. Obohjeéhtih, queétboó yeejép yoobát ï yapbipna caá.

8 “Míih téihyajíh, jíтчajíh yéej chājna, caandíh ma bóod yohat pah, caán yéej chājatdih ma cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát ã dũbcan níit. Caandíh ma yohochah nihna, caan dáhjuh āta bũud tágaá. Meémboó pánihni cólohjuh jũmna yũhna, túttimah Diosjeéh ma túi jũmbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh bóod yohcan nihna, chénat pah dahjíh iiguípna ma bejehchah, búdí yeejép mata yap tagaá.* 9 Pánihat pah mũntih, míih quíibjíh ennit, yéej chājna, caan dáhdih ma wáat yohat pah, caán yéej chājatdih ma cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát ã dũbcan níit. Caan dáhdih ma yohochah nihna, caan dáhjuh āta bũud tágaá. Bíicjíh quíib wihcan yũhna, túttimah Diosjeéh ma túi jũmbipna caá. Obohjeéhtih, míih quíib chénat pah dahjíh iiguípna ma bejehchah, chah yeejép mata yap tagaá. Pánihna, yéej chājatdih cádahat caá náahap”, Jesús ã níijíp jí.*

*Bũudní oveja naáwát
(Lc 15.3-7)*

10 “Nin wébít panihnidih ñi en iicá bojoó. Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Queét wébít dih ded pah ï yapachah Diosdih naáwát túut níijná, queétdih en daonít ángelwã wã íp pebhna ípí bejna caá.* 11 Weém nihat cãacwã úud jeñé, nin baácdih moón yeejép chājnit, iiguípna bejnit déedih túi mũbdih wã jũúwáp jí. 12 Queét iiguípna bejnit, bũudníit ovejawã panihnit ï jũmna caá. Pánihnit ï jũmũchah, nin wã naáwátdih ñi túi jenah joyoó: Cien ovejawãdih bíbohni bíic oveja ã bũudũchah ennit, ¿ded pah tigaá ã chājbi, yeéb ñi jenah joyóchah? Bitá noventa y nueve ovejawãdih ï jeémát yílip jũmũpboó jwejnít, caán bũudnídih bididih ã bejbipna caá. 13 Yoobópdih yeebdíh

wã naóhna caá. Caán bũudnídih ã bid jũyũchah, ã jwejnít noventa y nuevedih ã weñat chah caán ã bid jũinĩboodíh ã wẽibipna caá. 14 Pánihat pah wã íp jeáboó jũmni nin oboh jũmni panihni bũudníit ï jũmatdih ã náah yaccan caá”, Jesús ã níijíp jí.

*Bitá Jesúhwã meemdíh ï yéej chājachah, ded pah chājat
(Lc 17.3)*

15 “Ded weemdíh jepahni meemdíh ã yéej chājachah, míic ámohat túut níijná, bitá ï joicápboó caandíh míic wéhenadih ma bejeé. Páant ma níijíchah joinít, ã jepahachah, ñi jwũũb míic pej jũmbipna caá, páant mũntih.* 16 Obohjeéhtih, meemdíh ã jepahcah bácah, Dios ã wũtat pah, bitá chénewãdih ma mũmah bejeé, queét ï joyóchah, caandíh míic wéheat túut níijná.* 17 Yeéb bíic peihcannitdih ã jepahcah enna, wĩhwã nihat ñi míic wáacapna caandíh ñi mũmah bejeé, ã yéej chājatdih ma naáwácah, queét nihat ï joyát pínah níijná. Pánihna, míic wáacnitdihbut ã jepahcah enna, Diosdih náahcan, ã yéejatdih cádahícat peéh, caandíh ñi pej jũm cádaahaá.

18 “Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Ded ã yéej chājatdih cádahcat jíib, ‘Meém yéejatdih yohcanni ma jũmna caá’, yeéb wĩhwã ñi níijíchah, Diosbut caandíh bíic yoobó ã níijbípna caá. Ded ‘Wã yéej chājatdih jígahnit, wã cádahna caá’, níijníidih ‘Meém yéejatdih yohni ma jũmna caá’, ñi níijíchah, Diosbut caandíh bíic yoobó ã níijbípna caá.*

19-20 “Chénewã, bíic peihcannit wĩhwã ñi míic wáacachah, ñijeéh wã jũmna caá. Pánihna, det chénewã Diosdih ñi mũbát pínahdih bíic yoobó ñi jenah joyóchah, wã íp jeáboó jũmni ñi mũbát pah ã chājbipna caá”, Jesús jwĩútdih ã níijíp jí.

21 Páant Jesús ã níijíchah joiníji Pedro ã pebh jũibínit, nin pah caandíh ã níijíp jí:

* 18:8 Mt 5.30 * 18:9 Mt 5.29 * 18:10 Ez 34.16; Lc 9.10 * 18:15 Lc 17.3 * 18:16 Dt 19.15
* 18:18 Mt 16.19; Jn 20.23

—¿Maá, wã dée dawá láa weemdíh ã yéej chãjachah, débóí láa tigaá caán ã yéej chãjatdih wã íj cádahbi? ¿Siete láa cádahat ã náah niít? ã niíj wábh joyóp jĩ.

22 —¡Ma joyoó! Biíh meemdíh dawá láa ã yéej chãjachah yuhna, siete láajeh íj cádahat ã náahcan caá. Obohjeéhtih, páant ã yéej chãjachah yuhna, meémboó caandíh ma jwáwb náhnica bojoó, Pedrohíh Jesús ã niíj jepahap jĩ.*

Teo wãhni biíh ã jíib bũdáátdih ã quíib bũdcát naáwát

23 “Bita í yéej chãjatdih quíib bũdátdih jenah joinít, nin wã naáwátdih ñi táí jenah joyoó: Dios ã maáh jummat nin pah ã jumna caá. Biíc baácđih moón í maáh ã pebh moón caandíh í jíib bũdánachah, í jíib bũdáátdih ã jíib chãj beedáát tútup be. 24 Í jíib bũdáátdih ã jenah enechah, biíc caandíh teo wãhniboó búdí yoobát ã jíib bũdánap be. Búdí ã jíib bũdáátdih jéihnit, caandíh ã pebh ã bid bojop be. 25 ã jéih jíib chãjcah enna, ã maáhboó caandíh, yad, ã weh, nihat áih bíí dée bíícdih bitaboodíh ã jíib chãjat tútup be, queét í jíibjĩh ã jíib bũdáátdih ã jíib chãjat tút niijná. 26 Páant ã jíib chãjat tútuchah joinít, caán búdí jíib bũdániboó ã maáh pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí ã wábh be. ‘Maá, weemdíh jĩgah ennit, ma pái jwáwb. Meemdíh wã jíib bũdáátdih wã jíib chãj beedábipna caá’, ã niijíp be. 27 Páant ã niíj wábhchah joinít, caandíh jĩgah ennit, ‘Weemdíh ma jíib bũdáát ã jumna naáh’, ã maáh caandíh ã niijíp be.

28 “Páant ã niiját túttimah, búdí jíib bũdánijiboó bac bejnit, biíh caán bíícdih í maáhdih teo wãhniđih ã jwááp be. Pánih jwááhnit, caánboodíh bainí ã jíib bũdáátdih íjnit, áih but nahđih jöp teonit, ‘¡Weemdíh ma jíib bũdáátdih waícanjeh ma jíib chãjaá!’ caandíh ã niijíp be. 29 Páant ã niijíchah joinít, caán bainí jíib bũdániboó ã pebh

bódicha caj yoh ñajnit, caandíh búdí ã wábh yuh be. ‘Weemdíh jĩgah ennit, bainí ma pái jwáwb. Meemdíh wã jíib bũdáátdih wã jíib chãj beedábipna caá’, ã niijíp yuh be. 30 Obohjeéhtih, páant ã niíj wábhchah yuhna, caandíh jĩgah encanjeh, caánboó ã jepahcap be. Pánih jepahcan, caán teo wãhniđih nemat mũboó ã nemat tútup be. ã jíib chãj beedánachahna, caandíh áta baca tagaá.

31 “Pánihna, búdí jíib bũdánijí bainí jíib bũdánidih páant ã chãjachah enna, íjnit, bita teo wãhniđiboó í maáhdih naóh yacadih í bejep be. 32 Páant í naóh yacachah joinít, í maáh í naóh yacniđih bid bojnit, nin pah caandíh ã niíj jãihñup be: ‘¡Meém yeejép pohba caá! Meém weemdíh búdí ma wábhchah, “Búdí ma jíib bũdáátdih ã jumna naáh”, wã niijíp yuh be. 33 Obohjeéhtih, meemdíh páant wã niijíchah yuhna, bac bejnit, meemdíh bainí jíib bũdánidih meémboó mat jĩgah encap wut be. Ma jíib bũdáátdih wã náhnicat pah mantih, caánboó meemdíh ã jíib bũdáátdih ma náhnicah, áta táí tagaá. ¿Dépanih tibeé caandíh jĩgah encanjeh, páant ma chãj?’ ã maáh caandíh ã niijíp be. 34 Páant niijnít, búdí íjnit, nemat mũboó caandíh ã nemat tútup be. ã jíib chãj beedánachahna, áta baca tagaá.

35 “Caan páh tigaá Dios yeebđih ã chãjbipna caá. Yeéb nihat ñi déewã yeebđih yeejép í chãjatjidiđih ñi quíib bũdcáh ennit, caánboó yeéb ñi yéej chãjatjidiđih biíc yoobó ã quíib bũdcán niít”, Jesús jwiítđih ã niijíp jĩ.

19

*Í weha mána yaáhdih í yohcat
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)*

1 Páant niíj naóh péanit, caán Galilea baácboó jumniđi Judea baácna Jesús jwiítđih ã numah bejep jĩ. Pánih bejnit, caanná juibína, Jordán muiđih chúh bejnit, conanaamánt jwĩ juibínap jĩ. 2 Pánih caanná juibínit,

* 18:22 Lc 17.3-4

jwī jib bejechah, dawá cǎacwā jwiít dih ī péenap jī. Páant ī péenachah ennit, ĩjeéh bejnít wǎnnitdih Jesús ā boonanap jī.

³ Páant jwī bejechah, jwiít dih jwǎáh nit, biquína fariseowā nin pah Jesús dih ī niīj wǎbh joyóp jī, ded pah ā jepahachah joinít, caandih naóh yacat túut niijná:

—¿Jwī weha mána yaáhdih jwī yohochah, āta túi taniít? ¿Dios ā wut atboó páant niít ā chājat túutap, ma jenah joyóchah? ĩ niīj wǎbh joyóp jī.

⁴—¿Moisés nin pah ā niīj daacátjidih ñi bohé jwǎhcannit jī? ‘Dios biíhmah nin baác dih chājni newé yaddihbut āt chājap wut jī’, āt niīj daacáp tajī.*

⁵ Páant niīj daácnit, nin pahbut āt jwǎbh niīj daacáp tajī: ‘Páant ā chājachah, newé ā mánadih cádah nit, yadjih biíc dih ā jumbipna caá. Pánih jamna, queét chénewā jamna yuhna, biíc bácah panihnit caá ĩ jamap’, āt niīj daacáp tajī.* ¿Páant ā niīj daacátjidih ñi bohé jwǎhcannit jī? ⁶ Páant ā daacátji pah queét chénewā jamnitji biíc bácah pah ĩ jamna caá. Pánihna, ĩ téihya chéwechah, Diosjeh tigaá queétdih biíc dih ā jumat túutna caá. Páant biíc dih ā chājachah, queétjeh ĩ míc cádahcat caá náahap, Jesús queétdih ā niijíp jī.

⁷ Páant ā niijíchah joinít, queét fariseowā nin pah ĩ jwǎbh niīj wǎbh joyóp jī, páant mǎntih:

—Meém páant ma niijíchah yuhna, Moisésjeh nin pah āt niīj daacáp tajī: ‘Majeéh bólidih yohíhna, “Meém ma túicat enna, meemdih wā yohna caá”, niīj daácnit, caánt dih ñi wǎhú. Páant niīj daác wǎh nit, majeéh bólidih ma yohochah, ā túina caá’, Moisés āt niīj daacáp tajī.* ¿Páant ma niijíchah yuhna, Moisésboó dépanih tigaá páant āt niīj daácji? ĩ niijíp yah jī.

⁸ —Ñi nǎowā Diosdih ĩ yap yohochah enna, Moisés nin pah āt niīj daacáp tajī ‘Ī weha mánadih yohna,

páant tíi ĩ chāj dáhwa naáh’, āt niīj daacáp tajī. Páant ā niijíchah yuhna, biíhmah pohba páant āt nihcap tajī. ⁹ Obohjeéhtih, weémboó yeebdih nin pah wā naóhna caá: Ded ājeéh bólidih yohna, biíhjih mi yeejép chājcah yuhna, biíh wilidih jwǎbh áa jamna, caántjeh yeejép chājna caá ā chājap. Pánihna, ā yohnihjidih áa jamnibut caántjeh yeejép ā chājna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.*

¹⁰ Páant ā niijíchah joinít, jwiít ā bohénit caandih nin pah jwī niijíp jī:

—Páant newé yadjih ĩ míc yohat ā túicah, áa wihcah āta túi tagaá, jwī niijíp jī.

¹¹ —Yeéb ñi niiját pahjeh tigaá ā jamap. Dios biquína ā ñionitdihjeh ā áa jumat túutcan caá. ¹² Biquína neoná yaáhdih náahcannit pínah ĩ cǎac jamna caá. Bitadih ĩh quehli tíbnadih ĩ íb yohochah, yaáhdih náahcannit ĩ jamna caá. Bitaboó Diosdih teo wǎh nit jumat túut niijná, yaáhdih ĩ bidcan caá. Pánihna, ded túi joiní jamna, Diosdih teo wǎhat túut niijná, páant tigaá jumat náahap, Jesús jwiít dih ā niijíp jī.

Jesús wébít dih ā wǎbát

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Páant jwiít dih ā naáwát túttimah, Jesús queétdih ā teo jáha wǎbát pínah niijná, cǎacwā ĩ wehdih ā pebhna ĩ wǎb juyáp jī. Páant ĩ wǎb juyúchah ennit, jwiít ā bohénitboó queétdih jwī jípónih jǎihñap jī.

¹⁴ Páant jwī jǎihñachah joinít, Jesús jwiít dih nin pah ā niijíp jī:

—Wébít wā pebh ĩ jǎwá naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétdih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wā maáh caá’, niijnít, queét wébít caá túi jenah joinít ĩ jamap. Pánihna, Dios ā maáh jamapna waadnitboó nit wébít ĩ jenah joyát pah jenah joinít ĩ jamna caá, ā niijíp jī.

¹⁵ Páant niijnít, queét wébít dih ā teo jáha wǎbáp jī. Pánih wǎbh péanit, jwiít dih ā jwǎbh namah bejep jī.

* 19:4 Gn 1.27; 5.2 * 19:5 Gn 2.24 * 19:7 Dt 24.1-4; Mt 5.31 * 19:9 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

Dawá bií dée bíbohni Jesúsdiḥ ã wábh joyát

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Páant jwiítidih ã numah bejehah, biíc newé Jesús pebh jwinít, nin pah caandih ã niij wábh joyóp jĩ:

—¿Bohéní, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá táinidih wã chãjbi? ã niijíp jĩ.

¹⁷ —¿Dépanih tigaá táí chãjat pínahdih weemdih ma wábh joí? Diosjeh caá túini. Páantjeh Diosjeéh jumíhna, ã wutat pah ma chãjaá, caandih Jesús ã niij jepahap jĩ.

¹⁸ —¿Ded wutatdih niij tigaá ma chãj? ã niij jwúub wábh joyóp jĩ.

—Cãacwãdih ma mao yohca bojoó. Ma áa nihcannijih ma yéej chãjca bojoó. Ma numcá bojoó.* Ma yeeca bojoó. ¹⁹ Ma mánadih ma táí chãjaá.* Meemjéh ma míic oyat pah bitadihbət ma oyoó.* Nin wutatdih jepahat caá náahap, Jesús caandih ã niij jepahap jĩ.

²⁰ —Caán wutatdih weém wãpĩ yap yohcan caá. ¿Diosjeéh táí jummat túut niijná, ded panihat tigaá weemdih páantjeh ã jadh? Jesúsdiḥ ã jwúub niij wábh joyóp jĩ.

²¹ —Meém yéejat wihcanni jumíhna, nihat míih bií déedih jíib chãj wãhãdih ma bejeé. Pánih jíib chãjnit, nihat ma jíib teonidih moh yéejnitdih ma jwúub wãhã. Páant ma wãhãchah, nin baácboó ma bíbohatji chah táini míih pínah Dios pebhboó ã jumbipna caá. Pánih queétdih wãh péanit, wãjeéh ma jãúwá, Jesús caandih ã niijíp yuh jĩ.

²² Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, dawá bií déedih bíbohni jumna, ãih bií déedih jíib chãj wãhíhcan, búdí ã jĩgahap jĩ. Pánih jĩgahnit, jepahcaneh, ã jwúub bejep jĩ.

²³ Páant ã bejehah ennit, Jesús jwiítidih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Ded dawá bií déedih bíbohni Dios ã maáh jumapboó ã bejihichah yuhna, caandih ã ñona caá. ²⁴ Camelloboó

awí íitbitdih ã yabac bejihichah nihna, ãta ñona tagaá. Pánihat pah, dawá bií déedih bíbohni Dios ã maáh jumapboó ã waádihichah yuhna, búdí ã ñona caá, ã niijíp jĩ.*

²⁵ Páant ã niijíchah, joí wáhi bejnit, nin pah Jesúsdiḥ jwí niijíp jĩ:

—Páant ma niijíchah bácah, Dios ã jumapboó ded ã jéih waadcán niit, jwí niijíp jĩ.

²⁶ —Cãacwã ded pah ã jenah joyátjĩhéh ã táí chãjĩhna yuhna, Dios pebhboó ã jéih bejcan niit. Diosjeh caá iiguipna bejnit déedih ã táí wãp. Caanjéh tigaá nihatdih chãj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandih ã wihcan caá, jwiítidih ã niijíp jĩ.

²⁷ Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó caandih nin pah ã niijíp jĩ:

—Maá, weemdih ma joi jwáhuá. Majeéh péeat túut niijná, jwiitboó nihatdih jwí cádahap jĩ. ¿Páant jwí chãjat jíib, dedédih tigaá jwiitdih ma wãhbi? ã niijíp jĩ.

²⁸ —Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Péeni yeó jáap túttimah, nihat jáap míic ã túut numbipna caá. Caán láa weém nihat cãacwã úud jeñé, jeáboó maáh wã jumbipna caá. Páant maáh wã jumachah, yeéb wã bohénitboó judíowã doce poómpnadih wãjeéh watnit ñi jumbipna caá.*

²⁹ Ded weemdih teo wãhat túut niijná, ãih muú, ã mána, ã déewã, ã weh, ãih wápchidih yuh ñuca ã cádahachah, Diosboó caandih chah ã jwúub wãhbipna caá. Pánih cádahnit, weemdih teo wãhñitboó Diosjeéh páantjeh ã táí jumbipna caá.

³⁰ Obohjeéhtih, nin baácboó dawá maáta panihnitji Dios pebhboó oboh jumnit ã jumbipna caá. Nin baácboó dawá oboh jumnitji jeáboó maáta ã jumbipna caá, Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ.*

20

Iguíhadih teonit naáwát

* 19:18 Ex 20.13-16; Dt 5.17-20 * 19:19 Ex 20.12; Dt 5.16 * 19:19 Lv 19.18 * 19:24 Pr 11.28

* 19:28 Mt 25.31; Lc 22.30 * 19:30 Mt 20.16; Lc 13.30

1 “Dios ã maáh jumat nin pah ã jamna caá: Iguíha mínah cheibit-jeh ãih iguíhadih teo wāhñit pínahdih bididih ã bejep be. 2 Pánih bejnit, jwāáhna, queétdih nin pah ã niijíp be: ‘Wíih iguíhadih ñi teo wāhat jíib jwīpī jíib chājat pah yeebdíh wā wāhbipna caá’, ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, tewedih ã bejep be. 3 Las nueve dée, jíib chājat tólihna pebhboó ã bejep be. Pánih bejnit, bita caanjíh ñahñitdih ã enep be. 4 Pánih ennit, queétdihbut nin pah ã niijíp be: ‘Yeebbát wíih iguíhaboó tewedih ñi bejeé. Teo cádahat horadih ñi tewat jíib wā wāhbipna caá’, queétdih ã niijíp be. 5 Páant ã niijíchah joinít, queétdihbut tewedih ã bejep be. Yeó jáap tac yoób bejna, bita ñahñitdih jwāáhñit, biíc yoobó queétdihbut ã niijíp be. Las tres dée bita ñahñitdih jwāáhñit, biíc yoobó queétdihbut ã niijíp be. 6 Las cinco dée bita ñahñitdih jwāáhñit, nin pah queétdih ã niijíp be. 7 ‘Jwiítidih tewat watni ã wihcan caá’, ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, iguíha mínah queétdih nin pah ã niijíp be: ‘Wíih iguíhana bejnit, ñi teobi jwāhú’, queétdih ã niijíp be.

8 “Cheyeh caán iguíha mínah caandíh teo wāhñi maáhdih nin pah ã niijíp be: ‘Queét teonitdih jwāwát túutnit, ã tewat jíib ma wāhú.*Pée jwinítidih ã tewat jíib ma jwíih wāhú. Páant queétdih ma wāhat túttimah, ã jātíh jwinítidih ma wāhú. Pánih queétdih jíib chāj péa, bita ã jātíh jwinítidih ma wāhú. Queétdih wāh péa, bita ã jātíh jwinítidihbut ma wāhú. Queétdih wāh péa, waóh jwinítidih ma jíib wāhú’, ã niijíp be. Pánihna, ã niiját pah queétdih ã jíib chājap be. 9 Las cinco dée tewedih jwinítidih nihat yeó jáap ã tewat jíib pah bóo ã wāhup be. 10 Queét nihat teonitdih biíc yoobó ã wāhup be. Queét waóh tewedih jwinítboó ‘Jwiítidih chah ã jíib wāhbipna caá’, ã niijíp be. 11

yeó be. Obohjeéhtih, queétdihbut biíc yoobó ã wāhup be. 11 Queétdih biíc yoobó míic ã jíib chājachah enna, caandíh búdí íjnit, nin pah ã niijíp be: 12 ‘Jwiítboó nihat yeó jáap, tabit ã chāhachah, búdí jwí tewechah, queét pée jwinítboó biíc horabitjeh ã tewechah yāhna, jwiít nihatdih biíc yoobó ma jíib wāhat, ã táican caá’, caandíh ã niijíp be. 13 Páant ã niijíp be: ‘Meemdíh wā niijátjeh pah tigaá wā jíib chājap. Ñi tewat jíib wāhñit, meemdíh wā yeecan caá. 14 Ma tewat jíib wāhñit, ma bejeé. Weém wā náahat pahjeh queét bainí teonitdihbut meemdíh wā wāhat biíc yoobó wā jíib wāhup be. 15 Ded pah wíih dinerojíh chājna, wíih pínahjeh caá. Weém queét moh yéejnitdih jīgah ennit, búdí wā jíib wāhuchah enna, ¿yeébboó íj niit, páant ñi niijíp?’ iguíha mínah queétdih ã niijíp be.

16 “Pánihat pah tigaá det waóhñitjeh péenit ã jumbipna caá. Péenitjiboó waóhñit ã jumbipna caá”, Jesús jwiítidih ã niijíp jī.*

Jesús ã wānat pínahdih ã jwāwát naáwát
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

17 Páant niijíp péenit, dawá cáacwā jwíjeéh ã péenachah, Jerusalén tútchina bejni namádih jwí bejep jī. Pánih bejna, chibít ywāp jwiítidih numah waóh bejnit, jwiítidihjeh nin pah Jesús ã niijíp naáwát jī:

18 —Jerusalén tútchina bejna caá jwí chājap. Caanná jwí jwíbiát túttimah, weém nihat cáacwā wāwé jeñédih eníhcanniboó sacerdotewā ã maátadih, Moisés ã watatjidih bohénitdihbut ã dawó wáibipna caá. Páant ã dawó wáyachah, weemdíh teonit, ã mawat túutbipna caá. 19 Pánih mawat túutnit, judíowā nihcannitdih ã jwāwát wāh yapabipna caá. Queétboó weemdíh deohñit, ã puñat túttimah, cruzboó ã péoh dodh

* 20:8 Lv 19.13; Dt 24.15 * 20:16 Mt 19.30; Mr 10.31; Lc 13.30

mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wā íp weemdih ā jwáub boobipna caá, ā niijíp jī.

*Santiagowā ín Jesúsdi mi úbát
(Mr 10.35-45)*

²⁰ Pánihat túttimah, Zebedeo ā weh ínboó mi weh biícđih Jesús pebh joinít, caandih úbát túut niijná, mi bódicha caj yoh ñajap jī. ²¹ Páant mi bódicha caj yoh ñajachah ennit, Jesús nin pah ā niij úbh joyóp jī:

—¿Ded pah wā chājatdih tigaá ma náah? ā niijíp jī.

—Maáh waadná, nit chénat pah wā weh meém biícđih í wútat pínah niijná, biíc ma jéihyepmant bóo búwámant, biíhđih wáyámant bóo búwámant ma cháudat túutú, mi niijíp jī.

²² —Ded pah ñi úbátđih ñi jéihcan caá. Ded wā maáh jumapboó jumíhni, weemdih yeejép ā yapat pínah, biíc yoobó caandihbut ā yapachah yuhna, weemdih cádahcat caá náahap. Pánih cádahcan, wā maáh jumapboó wājeéh ā wutbipna caá. ¿Yeebđihbut páant yeejép ā yapachah yuhna, ñi cádahbican naniit? mi wehđih Jesús ā niijíp jī.

—Jwí cádahcan niit, í niij jepahap jī.

²³ —Yoobóđih yeebđih wā naóhna caá. Yeejép wā yapat pah yeebbát biíc yoobó ñi yapbipna caá. Obohjeéhtih, wājeéh wutnit pínahđih weémboó wā jéih ñiocan caá. Wā ípboó queéđđih átát ñiwip taga, Jesús queéđđih ā niijíp jī.

²⁴ Páant í niij úbúchah joinít, jwiit diezboó queéđđih jwí íjip jī. ²⁵ Páant jwí íjatdih ennit, Jesús jwiit nihatdih ā miíc wáacat túutap jī. Páant jwí miíc wáacachah, nin pah jwiitdih ā niij naawáp jī:

—Judíowā nihcannit í maátaboó íh cáacwāđih túbít wutnit í jumatdih ñi túi jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, queét wutnit í jumat pah yeéb ñi jumca bojó. Yeébbó maáta jumíhna, bitadih túi teo wáacnit ñi jumú. ²⁷ Waóhñit

jumíhna, teo wāhñit pah jumat caá náahap.* ²⁸ Weém nihat cáacwā úud jeñéboó cáacwā weemdih í teo wáacat pínah niijná, nin baácboó wā jūóhcap jī. Obohjeéhtih, cáacwāđih teo wáacat túut niijná, queét iiguípna í bejat déedih wun wāhđih wā jūúwáp be, Jesús ā niijíp jī.*

*Jesús chénewā jéih encannitdih ā booaat
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)*

²⁹ Jwiit Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchidih jwí chóop yap bejep jī. Páant jwí chóop yap bejehah, dawá cáacwābut jwiitdih í péenap jī. ³⁰ Jericó wáihyat júdu jēcdih bac bejnit, chénewā jéih encannit namá jwējđih í cháuduchah, jwí enep jī. “Jesús, Nazaret tútchidih bóo caá ā yap bejep”, bita í niijíchah joinít, nin pah í niij ñaac ejep jī:

—¡Maá, David juma, Dios ā wahní jwiitdih ma jīgah en teo wáacá! í niijíp jī.

³¹ Páant í niij ñaacáchah joinít, cáacwāboó queéđđih jaihnit,

—¡Páant bóojeh! Ñi ñaac cádahaá, í niijíp yuh jī.

Obohjeéhtih, páant í niij jaihnuchah yuhna, queétboó joicánjeh, chah í ñaacáp jī:

—¡Maá, David juma, Dios ā wahní jwiitdih ma jīgah en teo wáacá! í niijíp jī.

³² Páant í niij ñaacáchah joinít, Jesús chāo ñúh, ā pebhna jūúwát túutnit, queéđđih nin pah ā niijíp jī:

—¿Ded pah wā chājatdih tigaá ñi náah? ā niijíp jī.

³³ —Maá, jéih enatdih caá jwí náahap, í niijíp jī.

³⁴ Páant í niijíchah joinít, Jesús queéđđih jīgah ennit, íh quiibđih ā teo jāhanap jī. Páant ā teo jāhanachahjeh, í yoób enep jī, búca. Pánih ennit, caandih í péenap jī.

* 20:26 Lc 22.25-26 * 20:27 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26 * 20:28 Lc 22.27; Jn 13.12-15

21

Jesús wã Jerusalénna ï waadát

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalén tútchina tóah juibínit, Olivo wãt jumni pácahi jumni jeéboó jwĩ juibínap jĩ. Pánih juibí, púuh laab béjna, Betfagé wãt jumni tátchibitdih jwĩ tóah juibínap jĩ. Caanná juibínit, Jesús chénewã jwĩjeéh jumnitdih caán tútchina ã wahap jĩ. ² Pánih wahnit, nin pah queétdih ã niij wutap jĩ:

—Con tútchina waadnít, burroma mi wúuh biícdih ñi enbipna caá. Pánih en, queétdih watnit, weemdih ñi ub júóh wúuhú. ³ Páant ñi ub júúwáchah ennit, cãacwã yeebdih ï úúbh joyóchah, nin pah ñi niij jepahaá: ‘Jwĩ maáh queétdih ã náah jwúhup be. Péanit, queétdih ã jwúubabipna caá’, ñi niijí, Jesús ã niijíp jĩ.

⁴ Páant ã yapat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani Zacaríasji nin pah át niij daacáp tají:

⁵ “Jerusalén tátchidih moondih nin pah ma niij naáwá: ‘Dios weemdih nin pah ã niiját túutap be: “Ñi eneé, ñi Maáh ñi pebhna ã júóhna caá. Caán oboh jumni pah burro wúuhjih chádni ã júóhhipna caá”, Jerusalén tátchidih moondih ma niijí’, weemdih ã niijíp be”, Zacarías át niij daacáp tají. (Zac 9.9)

⁶ Jesús ã wahnitboó bejnit, ã niijátji pah ít chãjap wãt jĩ. ⁷ Burroma, mi wúuh biícdih ï ub juyúchah, jwĩh jih bóo yéguehdih tóo dugnit, burromajih mi wúuhjihbut jwĩ cáagap jĩ. Páant jwĩ cáagat táttimah, Jesús caán burro wúuhjih ã púuh laáb chádup jĩ. ⁸ Pánih chádni, Jerusalén tútchina jwiítdih ã numah bejep jĩ. Páant ã bejchah ennit, dawá cãacwã ïh jih bóo yéguehdih tóo dugnit, Jesúsdi wëina, namáboó ï jwej waáwáp jĩ. Bitaboó ï bóodniji táam náonadih ubnit, queétdih Jesúsdi wëina, namáboó ï jwej waáwáp jĩ.

* 21:9 Sal 118.25-26 * 21:13 Is 56.7b; Jer 7.11

Páant ï jwejniji chóona, náonajih Jesús ã bejep jĩ. ⁹ Páant Jesús ã bejchah, ã waáwáp mant moón, ã méimant péenitbut caandih wëinit, biícdih nin pah ï niij ñaacáp jĩ:

—¿David juma, Dios ã wahnit, jwiítdih ma túi ubúú! ¿Meém jwĩ maáh pínahdih búdí jwĩ wëina caá! ï niij wëi ñaacáp jĩ. *

¹⁰ Pánih bejnit, Jerusalén tútchina jwĩ waadáchah, caanjih jumnitboó en wáhi bejnit, nin pah ï niij míic úúbh joyóp jĩ:

—¿Nin déhe tigaá? ï niijíp jĩ.

¹¹ —Nin Jesús, Galilea baác, Nazaret tátchidih bóo, Dios naáwátdih naóh yapani caá, bita queétdih ï niij jepahap jĩ.

Jesús Dioih munná ã waadát

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.12-23)

¹² Jerusalén tútchina waadnít, Dioih munná jóocmant bóo jwúhdih Jesús jwiítdih ã numah waad bejep jĩ. Pánih waad bejnit, caánboó juib chãjnitdih ã ñun yóh bacanap jĩ. Dinerodih túut numnít ï cáagat naanádih ub yoh áacanit, jopwãdih juib chãjnitih chádudat naanádihbut ã ub yoh áacanap jĩ. ¹³ Pánih ub yoh áacanit, Jesús nin pah queétdih ã niij juihñap jĩ:

—Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: ‘ “Wíh munná cãacwã weemdih ï úúbat pínah munná caá”, Dios ã niijíp be’, ít niij daacáp tají. * Obohjeéhtih, cãacwã Diosdi úúbdih ï juyúchah yahna, yeéboó queétdih yeenit, numná caá ñi chãjap. Pánih numnít, Dioih munná yéjanit, numnít ï jumat pínah munná chãjna caá ñi chãjap, ã niijíp jĩ.

¹⁴ Páant Dioih munná Jesús ã jumat pónih, dawá jéih encannit, wúuat nahjih bejnitbut ã pebhna ï juyáp jĩ. Páant ï juyúchah ennit, queétdih ã boonanap jĩ. ¹⁵ Obohjeéhtih, queétdih ã boonachah ennit, caanjih jumnit sacerdotewã ï maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut Jesúsdi búdí ï

íijip jĩ. Jwĩjeéh péenit wébítboó “¡David jaima, Dios ã wahni, jwiít dih tui ubni pínah, meemdih búdí jwĩ wěina caá!” ĩ niij ñaac cádahcah joiná, chah ĩ íijip jĩ. ¹⁶ Pánih íjnit, Jesús dih nin pah ĩ niij jaihñup jĩ:

—Meemdih páant ĩ niij ñaacáchah, ¿ma joicán niit? Páant ĩ niijcá bojo naáh, Jesús dih ĩ niijip jĩ.

—Wã joiná caá. **Obohjeéhtih, Davidji Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ã niij daacátjidih ¿yeébbóo ñi bohécannit jĩ?**

‘Wébít dih, bita ĩ túhñitdihbut meém ma wěi naáwát túttna caá’, Dios dih wěinit, David át niij daacáp tajĩ, (Sal 8.2)

Jesús queétdih ã niij jaihñup jĩ.

¹⁷ Páant niij péanit, queétdih cádahnit, caán tútchimant Jesús jwiít dih ã numah bac bejep jĩ. Pánih bac bejna, Betania tútchidih juibnit, caan chéi caanjĩh jwĩ wup jĩ.

Higuera nahdih Jesús ã wunat tútat
(Mr 11.12-14,20-26)

¹⁸ Cheibit bóo yeó jápdih, Betania tútchiboó ñonitji Jerusalén tútchina jwúb bejna, Jesúsboó át numgúp wunup tajĩ. ¹⁹ Pánih numgúp wunna, namá jwéejdih lajni higuera nahdih ennit, ãih quehedih jeémíhna, caan náh pebh enedih ã bejep yah jĩ. Obohjeéhtih, caan náhboó quehcan, túini wawájeh pohba ã jumup jĩ. Páant ã quehcatdih enna,

—¡Ma jwúb quehcan niit! caan náhdih ã niijip jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, ãih núona ã diib téhah bejep jĩ.

²⁰ Páant ã wunuchah ennit, jwiit ã bohénitboó jwĩ en wáhi bejep jĩ.

—¿Dépanih tigaá waicanjeh ã wunah bej? Jesús dih jwĩ niij wúbh joyóp jĩ.

²¹ —Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Dios ã wēpatdih tui jenah joiná, nin nahdih wã chājat pahjeh muntih yeebút ñi jéih chājbipna caá. Páant wã chājat chahbut ñi jéih chājbipna caá. Con jeedih ‘Conmant bejnit,

búdí mujna ma buég báahá’, ñi ni-ijíchah, ñi watat pah ã yapbipna caá.*

²² Dios dih tui jenah joinit, ded pah caandih ñi wúbat pah ã chājbipna caá, Jesús jwiít dih ã niij jepahap jĩ.

Jesús ã wēpat

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Pánih bejna, Jerusalén tútchina juibí, Dioih mūdih waad béjnit, Jesús cáacwādih ã jwúb bohénap jĩ. Páant ã bohéat pónih, sacerdotewã ĩ maáta, jwiit judíowã jwĩ maátat ã pebh joinit, nin pah caandih ĩ niij wúbh joyóp jĩ:

—¿Deih wēpatjĩh tibeé jwĩin páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdih páant ã wat? ĩ niijip jĩ.

²⁴ —Yeebdih wã jwíh wúbh joibipna caá. Weemdih ñi tui jepahachah, weembát yeebdih wã jepahbipna caá. ²⁵ Juan Daabánidih ¿déhe tigaá át watji? ñi jenah joyóchah. ¿Dios át watjican taniit? ¿Cāacwāboó niit caandih it daabáat tútjip? yeéb ñi jenah joyóchah, Jesús queétdih ã niij wúbh joyóp jĩ.

Páant ã niij wúbh joyóchah joinit, queétjeh nin pah it mic niijip wat jĩ: “¿Ded pah tigaá jwĩ niij jepahbi? ‘Dios caá Juandih át watjip taga’, jwĩ niijíchah, ‘Páant ã jumuchah yuhna, ¿dépanih tijí caandih ñi jepahcan?’ jwiít dih ã niij juibipna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani yoobát ã jumup jĩ’, ĩ niij jenah joiná caá. Páant ĩ niij jenah joyóchah, ‘Cāacwājeh caandih it daabáat tútjip taga’, jwĩ niij jepahachah, jwiít dih búdí ĩ íjbipna caá”, it mic niijip wat jĩ. ²⁷ Pánih mic wéhe péanit, nin pah Jesús dih ĩ niij jepahap jĩ:

—Jwiit jwĩ jéihcan caá, ĩ niijip jĩ.

—Caán láa bácah weemdih watnidih weembát yeebdih wã naóhcan niit, Jesús queétdih ã niijip jĩ.

Biic newé ã weh ded pah ĩ chājat naáwát

²⁸ Páant niij péanit, jwĩ maátadih Jesús nin pah ã jwúb niij naáwáp jĩ:

* 21:21 Mt 17.20; 1Co 13.2

—Nin wā naáwátidih ¿ded pah ñi niúj jenah joí? Biíc newé chénewā ā weh ī jumap be. Pánihna, biíc yeó jáap ī ípboó weép jeñédih, ‘Wāuhú, buu wíih iguíhaboó tewedih ma bejeé’, ā niújip be. ²⁹ ‘Wā bejcan caá’, ā niúj jepahap be. Páant niujná yuhna, jwúub jenah joinít, tewedih ā bejep be. ³⁰ Tálttimah, ā úddihbut biíc yoobó ā niújip be. ‘Wā bejmi caá’, ā niúj jepahap yah be. Obohjeéhtih, páant niujná yuhna, ā bejcap be. ³¹ ¿Ded tigaá ā ípdih ā táí jepah? Jesús queétdih ā niújip jĩ.

—Weép jeñéboó ā táí jepahap be, queét ī niúj jepahap jĩ.

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Romano maátadih núo úbh wūhnit, deoh nah jumnit yaádh biíc dih yeéb jātih Dios ā maáh jummatdih ī waadná caá. ³² Juan Daabáni cāacwādh bohénadih juná, ded pah ñi táí chājat pínadh yeebdíh āt naáwáp tajĩ. Páant ā naáwáchah yuhna, yeéboó caandíh ñit jepahcap tajĩ. Obohjeéhtih, queét núo úbh wūhnit, deoh nah jumnit yaádhbut īt táí jepahap tajĩ. Páant ī jepahachah enna yahna, yeéboó túut nuúmíhcan, ñit jepahcap tajĩ, Jesús queétdih ā niújip jĩ.*

Jiwá iguíhadih yeejép teo wāhnit naáwát

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ “Nin biíh wā naáwát pínadh ñi táí joyoó. Biíc newé jiwá iguíhdih ā momop be. Pánih mom péa, wáihyat júddih chāj péa, iguíhdih ī buuh chuñat pínah muudíhbut ā chājap be. Pánih chāj péa, caán iguíhadih ī táí en dawát pínah niujná, jap bóo muudíhbut ā chājap be. Páant nihatdih chāj péa, bitadih en dawát túttnit, biáboó jib jwuhadh ā bejep be.* ³⁴ Tálttimah, iguíh ei láa, āih iguíh jíbdih ī úbát pínah niujná, iguíha mínah caandíh teo wūhnitdih āih iguíhana ā wah bojop yah be. ³⁵ Obohjeéhtih, caandíh teo wūhnit caanná ī juibínachah, biíc dih pūi, biíhdih mao yoh, biíhdih jeejĩh ī

yoh mawap be. ³⁶ Pánihat tálttimah, bita caandíh teo wūhnitdih āih iguíhaboó ā jwúub wahap be, páant mantih. Chah dawá ā wahachah yuhna, queét en daonít biíc yoobó mantih queétdihbut yeejép ī chājap be.

³⁷ “Tálttimah, ‘Wā wūúhdih caá ī jepahmi dée caá’, niujnit, caandíh ā wahap be. ³⁸ Páant ā wahachah yuhna, caandíh ennit, en daonítboó nin pah ī míc niújip be: ‘Iguíha mínah ā wanat tálttimah, nin ā wūúhboó ā túut nuumbípna caá. Pánihna, caandíh jwí mao yohochah, iguíha jwíh ā jumbipna caá’, queétjeh ī míc niújip be. ³⁹ Páant niúj, ā wūúhdih teonit, iguíhamant ub bac bejnit, ī mao yohop be.

⁴⁰ “Páant ī chājat doonádih joinít, iguíha mínahboó āih iguíhana jwúub joinít, ¿queétdih ded pah tigaá ā chājbi?” Jesús queétdih ā niúj úbh joyóp jĩ.

⁴¹ Páant Jesús ā niújichah joinít, queét caandíh nin pah ī niúj jepahap jĩ:

—Queét yeejépwādh peéh chājna, ā mao yohat tútbipna caá. Tálttimah, bitaboodíh āih iguíhadih ā en dawát tútbipna caá, āih iguíhdih caandíh ī táí dic wūhat pínah niujná, ī niújip jĩ.

⁴² Páant ī niújichah joinít, Jesús nin pah ā jwúub niújip jĩ:

—Dios naáwátidih naóh yapani nin pah ā niúj daacátjidih ¿yeéboó ñi bohécannit beé?

‘Múú teonit túini jee dáhnadih ñionit, ī náahcanni dahdih ī yohop yah be. Obohjeéhtih, queét ī yohni dahdihjeh tigaá Dios ā ñíwip. Caandíh ñionit, āih muu pánihnidih chājna, caán muudíh ā táí jenah enat túut niujná, choójboó caan dáhdih ā jwíh jwejep be. Caán jee pánihni Dios ā wahni pínah tigaá. Páant ā chājachah ennit, jwíitboó caandíh búdí jwí wēina caá’, āt niúj daacáp tajĩ. (Sal 118.22-23)

* 21:32 Lc 3.12; 7.29-30 * 21:33 Is 5.1-2

43 Páant ã nihat pah tigaá yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Dios ãihwã pínah yeebdíh ã jwíh ñíonitji ñi jumachah yuhna, weém Dios ã wahnidih ñi náahcah, bita weemdíh táí jepahnit pínahboodíh ã ñíobipna caá, páantjeh ájeéh ã jumat pínah niijná. 44 Pánihna, weemdíh jepahcannitboó caán jee dáhdih toooc buggnít panihnit ã jumbipna caá. Weemdíh ã jepahcatji jíib caán jee dáh ã néehat pah, peéh chãjna, iiguipna Dios queétdih ã wahbipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

45 Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ã maáta, fariseowãbut “Jwiútdih niijná caá ã chãjap”, ã niij jéihyep wat jĩ. 46 Páant niij jéihnit, caandíh ded pah ã tewat pínahdih ã bidip wat yah jĩ. Obohjeéhtih, cáacwã caandíh “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, ã niij jenah joyóchah jéihnit, queétdih umna, tewíhna yuhna, ã jéih teo jwahcap wat jĩ.

22

Téihya chéona ã numah jeémát pínah naáwát

(Lc 14.15-24)

1 Páant ã niiját túttimah, Jesús nin ã jenah joiní naáwátjĩh queétdih ã jwúub niij naóh bohénap jĩ:

2 “Dios ã maáh jumat nin pah caá ã jumap: Maáh wúuh ã téihya chéwat túut chãjachah, ã íip ã numah jeémát pínahdih ã chãjap be. 3 Pánih ámoh péanit, ã numah jeémpnit pínahdih júúwát túutna, caandíh teo wáhnidih ã wahap yah be. Obohjeéhtih, caandíh ã jepahcap be. 4 Túttimah, bita caandíh teo wáhnitdihbut wahnit, ‘Á numah jeémát pínah momo jiwíwã, ã in débehanitdih mao púubnít, nihatdih ámoh péa, yeebdíh ã júúwát túutap be’, wã bidnitdih ñi niij naáwá.

5 Páant ã wutuchah joinít, ã bejep yah be, páant muntih. Obohjeéhtih, páant ã niijíchah yuhna, queétdih ã joyáh bojop be. Joyáh bojnit, bíic ãih wápchiboó bej, bíih ã tewat múúboó ã bejep be. 6 Bitaboó queét ã naáwáchah

joíhcan, yeejép páinit, queétdih ã mao yohop be. 7 Páant ã chãjat doonádih joinít, búdí íijnit, maáhboó ãih soldadowádih ã wahap be, queétdih mao yoh beedánit, ãih tútchidihbut ã cáwat pínah niijná. 8 Pánihat túttimah, bita caandíh teo wáhnitdih nin pah ã niijíp be: ‘Wã wúuh ã téihya chéona numah jeémát pínahdih ámoh péanit, cáacwádih wã bidichah yuhna, queét yeejépwã ã jepahcap taga. 9 Pánihna, tútchi tac yoób jumni júuhna bejnit, det ñi jwááhnitdih ñi numah júúwá’, queétdih ã niijíp be. 10 Páant ã niijíchah joinít, bejna, biquína táí chãjnitdih jwááh, bita táí chãjcannitdihbut jwááhnit, nihatdih ã numah jwúub júúwáp be. Pánihna, ã maáih munná jwúub juibínit, ã numah jeémát túlihdih ã yáwap yah be.

11 “Obohjeéhtih, maáhboó queét joinítdih enedih joiná, téihya chéwechah enna ã dúwát chóodih bíic newé ã dúocáh, ã enep be. 12 Pánih ennit, ‘¿Íin wúúá, dépanih tibeé wã dúwát túutni yégueh dúocán yuhna, ma waád júúh?’ caandíh ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, caánboó ã jéih jepahcap be. 13 Páant ã jepahcah enna, maáh caandíh teo wáhnitdih nin pah ã niijíp be: ‘Chéonit, caandíh ñi úb bac bejeé. Pánih úb bac bejnit, weemdíh ã jepahcat jíib, dúpánapboó ñi yohoó, wã pebh ã jumcat pínah niijná. Caánboó jumnit, tubit jĩgahna, ãih maonádih néeh chãác joinít ã jumbipna caá’, caandíh teo wáhnitdih ã niijíp be.*

14 “Buu wã naáwát pah, dawá cáacwã wíih túini doonádih joiná yuhna, daocánnitjeh ã jepahna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.

Romano maáta ã úúbat túutni dinero júdu

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Páant ã niijíchah joinít, íijna, Dioíh mummánt bac bejnit, fariseowã nin pah ã míic niij úúbh joyóp wat jĩ: “¿Ded pah tigaá caandíh jwí niij úúbh joibí, mácah ã jepahachah, caandíh

* 22:13 Mt 8.12; 25.30; Lc 13.28

naóh yacat túut niijná?” it míic niijíp wut jī. ¹⁶ Páant niijnít, biquína ijeéh jumnit, Herodes ã jumenádih maáh waadáihnitdihbut Jesús pebhna it waphap tajī, Jesúsdi h i úbh joyát pínah niijná. Páant i wahnitboó waád jwinít, nin pah Jesúsdi h i niijíp jī:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiitdih ã chājat tútatdih yoobópdih ma bohéatdih jwī jéihna caá. Ded pah cāacwā i niijíchah, maáta i jumuchah yuhna, umcanjeh yoobópdih mapī naóhna caá. ¹⁷ Páant yoobópdih naóhni jumna, ded pah ma jenah joyát d i h jwiitdih ma naáwá. ¿Roma baácdih moón i maáh César ã úbát tút ni núodih caandí h jwī wuhchah, ã tá i níit? i níj úbh joyóp yuh jī.

¹⁸ Páant i níj úbh joyóchah, i yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih ã níj úbh joí jwúubanap jī:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdí h mácah ñi jepahat túut? ¹⁹ César di h ñi wáhat pínah júdu di h weemdí h ñi júutá, ã niijíp jī.

Páant ã niijíchah joinít, bíic júdu di h caandí h i júutap jī.

²⁰ —¿Caán júdu di h deí h móot, deí h wú t tigaá ã jam? queétdih ã níj úbh joyóp jī.

²¹ —Cesarí h móot, áih wú tbut ã jumna caá, i níj jepahap jī.

—Caán láa bácah caán júdu Césarí h pínah caá. Pánihna, áih pínah ã jumuchah, caandí h wáhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioí h pínah mácah ã jumuchah, Diosboodí h ñi wáhuá, queétdih ã niijíp jī.

²² Páant ã níj jepahachah, i joí wúhi bejep jī. Pánih joí wúhi bejnit, i bac bejep jī.

Cāacwā i jwúub boo pud júúwát (Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Páant queét i bac bejat túttimah, biquína saduceowā jwuh, Jesúsdi h úbh joyát túut niijná, caán muná muntih i waád juyúp jī. Queét saduceowā “Cāacwā wunna, i jwúub boo pud júóhcan níit”, niijnít i jumap

jī.* ²⁴ Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdi h i niijíp jī:

—Bohéní, nin pah Moisés át níj bohénap tajī: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ã wunuchah, ã údboó weép jeñé áajidih jwúub áa jumat caá náahap. Pánihna, ã údboó áa wih jwuhcanni jumna, éemp wunnihdih ã bíboho naáh, ã úd jeñé báadhda weh pah i weh jumat pínah niijná’, jwiitdih Moisés át niijíp tajī.* ²⁵ Bíic weh sietewā i jumap be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ã wunap be. Pánihna, ã údboó weép jeñé áajidih ã jwúub áa jumap yuh be. Páant áa jumat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút ã wunap be. ²⁶ Páant míicjeh queét ni hat i búud beedép be. ²⁷ Páant mi weha mána i wun beedát túttimah, i áajibat mi wunap be. ²⁸ Pánihna, queét ni hat i áa jumnihji, ni hat cāacwā i jwúub boo pud júúwá chah, ¿ded áa tigaá mi yoób jumbi? Jesúsdi h i níj úbh joyóp jī.

²⁹ Páant i niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã níj jepahap jī:

—¿Dios naáwát d i h jéihcan, ã wēpatdihbut jéihcan, yeéboó yoobópdih jenah joicánnit caá! ³⁰ Wunnitji i jwúub boo pud júúwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwā pah áa wihcannit i jumbipna caá. ³¹ Obohjeéhtih, wunnitji i boo pud júúwát pínah di h yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá. ¿Moisésdi h Dios nin pah ã niijátjidih ñi encannit jī? ³² ‘Weém Abraham, Isaac, Jacob i Maáh caá’, át níj naáwáp wut jī. Queét i wunat túttimah yuhna, ‘Í Maáh caá’, Dios át niijíp wut jī. ‘Í Maáh caá’, ã niijátjidih joinít, báadhnit i jumati di h jwī jéihna caá. Dios báadhni di h jeh maáh ã jumna caá. Pánihna, ‘Wunnitji i jwúub boo pud júóhcan níit’, níj jenah joiná, yoobópdih ñi jenah joicán caá, Jesús ã niijíp jī.*

³³ Páant ã niijíchah joinít, ni hat cāacwā ã bohéatdih i joí wúhi bejep jī.

* 22:23 Hch 23.8 * 22:24 Dt 25.5 * 22:32 Ex 3.6

Chah jenah joyát wut
(Mr 12.28-34)

³⁴ Páant Jesús saduceowādh ã táí jepahachah joinít, fariseowāboó ï míic wéhenap jĩ. ³⁵ Pánih míic wéhe péanit, biíc ïjeéh jumni, Moisés ã wutatjidih táí jéihniboó caandíh nin pah ã niij úubh joyóp yuh jĩ:

³⁶ —¿Bohéní, Dios jwiít dih ã wutat deddih tigaá chah jenah joyát náah? ã niijp jĩ.

³⁷ —Nin wutat caá chah ã jumup. ‘Diosdih chah jenah joí, táí jepahnit, wéinit, caandíh búdí ñi oyoó’, Moisés ãt niij daacáp tajĩ.* ³⁸ Caán wutatji caá jwíh jumni. ³⁹ Caán wutat pahjeh muntih, nin biíh wutatbut biíc yoobó ã jumna caá: ‘Meemjéh ma míic oyat pah muntih, bitadihbut búdí ma oyoó’, ãt niij daacáp tajĩ.* ⁴⁰ Pánihna, Diosdih oinit, bitadihbut oinit, Dios ã náahat pah ñi chājbipna caá. Pánih chājnit, nihat Moisés ã wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit ï niijátjidihbut ñi táí jepahbipna caá, Jesús queétdih ã niijp jĩ.*

¿Ded jumima tigaá Cristo?
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Páant niij péanit, Jesús jwuh caanjíh jumnit fariseowādh nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

⁴² —¿Dios ã wahni Cristodih ded pah tigaá ñi jenah joí? ¿Ded jumima tigaá? queétdih ã niijp jĩ.

—David jumima caá, ï niij jepahap jĩ.

⁴³ —Páant ã jumuchah yuhna, ¿Dépanih tigaá Túini Espiritu nin pah caandíh ã naáwát túutachah, Davidjiboó caandíh ‘Maá’, ãt niijp?

⁴⁴ ‘Wā Maáhdih Dios nin pah ã niijp be: “Wā jéihyepmant bóo bawámant ma chúudá. Pánih chúudnit, nihatdih ma wutachah, meemdh en jéihnitdih wā yap yohat túutbipna caá”, ã niijp be’, Davidji ãt niij daacáp tajĩ. (Sal 110.1)

⁴⁵ Páant niij daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, ãt niijp wut jĩ. Páant ã niijíchah yuhna, ¿dépanih tigaá Cristo David jumima ãt jumji? Jesús queétdih ã niij úubh joyóp jĩ.

⁴⁶ Páant ã niij naáwáchah joinít, nihat ï jwúub úubh joíhna yuhna, ï úubh joí cádahap jĩ.

23

Fariseowā, Moisés ã wutatjidih bohénitbut ï táicat
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Páant niij péanit, caanjíh jumnitdih, jwiít ã bohénitdihbut Jesús nin pah ã niij naáwáp jĩ: ² “Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowābut caán ã wutatdih chah táí jéihnit jumna, yeebdíh ï wutna caá. ³ Páant yeebdíh ï wutachah, ï niiját pahjeh chājat caá náahap. Obohjeéhtih, páant ï niij bohéna yuhna, ïpĩ chājcan caá. Páant ï táí chājcatdih yeébbó ñi en yacca bojoó. ⁴ Queét yeebdíh búdí wái náah jumnidih chājat túutna, bainíbitjeh ñi yapachah ennit, yeebdíh jígah encanjeh, ïpĩ peéh chājna caá. ⁵ Ded pah chājna, cāacwā ï wéi enat pínahdihjeh ïpĩ bidna caá. Dios naáwátdih ï daácnit náonabit áih átna yacnit, ñih móot chah, ñih muj nahboobút búdí bawá jumni tōpjíh ïpĩ nah chéona caá. Úubhna dúwát chóona ã yapat waanadih maátni ïpĩ chājat túutna caá, queétdih ennit, ‘Diosdih táí jepahnit caá’, niijnít, cāacwā ï táí wéi enat pínah niijná.* ⁶ Numah jeémépboó bejnit, waáwápna chúudnit, ïpĩ wéina caá. Jwí míic wáacat muúboó bejnit, cāacwā ï táí enepboó ïpĩ chúudna caá. ⁷ Tútchi tacboó bií déedih jíib chājat jumhna ï bejchah, cāacwā queétdih wéinit, muj teonit, ‘Ma jóh, Bohéní’, ï niij úubáchah joinít, ïpĩ wéina caá.

⁸ “Obohjeéhtih, ‘Bohéní’, yeébbó cāacwādh ñi niiját túutca bojoó. Weemjéh caá yeebdíh bohéni. Yeé nihat biíc yoobó jumna, ‘Bohéní’,

* 22:37 Dt 6.5 * 22:39 Lv 19.18 * 22:40 Lc 10.25-28 * 23:5 Nm 15.38; Dt 6.8; Mt 6.1

cãacwãdih ñi niiját túutuchah, ã túican caá. ⁹ Pánihat pah, cãacwã míicjeh ‘Túini Paá’, ñi niijíchah, ã túican caá. Dios, jeáboó jumnijeh, ñi íip túini yoobát ã jumna caá. ¹⁰ Pánihat pah mantih, yeéb míicjeh ‘Maá’, ñi niijcá bojóó. Weém, Dios ã wahni Cristojeh, ñi maáh wã jumna caá. Pánihna, cãacwã míicjeh páant ñi niijíchah, ã túican caá. ¹¹ Ded maáh jumíhna, yeebdíh teo wãhni ã jumna naáh.* ¹² Caanjéh míic maáh waadánidih Dios oboh jumni ã chãjbipna caá. Obohjeéhtih, teo wãhni panihniboodíh Dios maáh ã waadábipna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.*

¹³ Páant niij péanit, nin pah fariseowã, Moisés ã wutatjidih bohénitdihbut Jesús ã niij jũihñup jĩ:

“¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowãbut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tabit yee naóhni caá ñi jumna. Dios ã wutatdih ñi yee bohénachah joinít, Dios ã maáh jumna boó cãacwã íjéh waadcán caá. Pánih bohénit, yeebjébut waadcán, queét í waadíhichah yuhna, ñipí jãhna caá.

¹⁴ “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowãbut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tabit yee naóhni caá ñi jumna. Diosdih túi maatápdih wãbhna yuhna, éemp wunnitíh munádih ñipí dúuc wáina caá. Pánih yeenit ñi jumna jíib búdí peéh chãjat yeebdíh ã jumna caá.

¹⁵ “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowãbut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tabit yee naóhni caá ñi jumna. Yúup jib bejnit, dawá cãacwãdih ñipí bohéna caá, ñi jenah joyát pahjeh í túut nuumát pínah niijná. Páant í túut nuumáchah, yeejép ñi chãjat chah queétdih ñi chãjat túutna caá.

¹⁶ “¡Yeéb bohénit, bitadih waóhna, jéh encannit panihnit ñi jumna caá!

Yeena, nin pah ñi niij bohéna yuh caá: ‘ “Dioíh muú túini ã jumna pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá”, ñi niijíchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, “Dioíh muúdíh jumni oroboó túini ã jumna pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá”, ñi niijíchah, ñi niijátjeh pahjeh chãjat caá náahap’, ñipí niij bohéna yuh caá.

¹⁷ ¡Yeéb jenah joicánnit, jéh encannit panihnit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ã jum? ¿Dioíh muú chah niit? ¿Caán muú díitboó jumni oroboó niit chah ã jumna? Caán muú díitboó oro jumna, Dioíh caá ã jumna. Obohjeéhtih, biíh pebhóó jumna, Dioíh áta nihcan taga. Pánihna, oro chah Dioíh muú ã jumna caá. ¹⁸ Yeéb nin pahbat ñipí niij bohéna yuh caá: ‘ “Dioíh muúboó jumni nuúápdih mao cáo wãhat naá túini ã jumna pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá”, ñi niijíchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, “Í mao cáo wãhni boó túini ã jumna pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá”, ñi niijíchah, ñi niijátjeh pah chãjat caá náahap’, ñipí niij bohéna yuh caá.

¹⁹ ¡Yeéb jéh encannit panihnit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ã jum? ¿Diosdih cáo wãhni niit chah ã jum? ¿Caán ñi cáagat naá niit chah ã jum? Caán naajíh ñi cáagna, Diosdih ñi wãhuchah, áih pínah caá. Biáboó ñi cáagachah nihna, Diosdih ñi wãhni áta nihcan tagaá. Pánihna, caán ñi cáagat naá caá chah ã jumna. ²⁰ Páant ã jumuchah, ‘Jwí cáagat naá túini ã jumna pah, wã niijátjeh biíc yoobó wã chãjbipna caá’, niijnít, caán naá caanjíh ñi cáagnibut ã túyatdih ñi jenah joiná caá.

²¹ Pánihat pah, Dioíh muú ã túyatdih jenah joiná, áih muú díitboó jumni ã túyatdihbut ñi jenah joiná caá. ²² ‘Jeá túini ã jumna pah, wã niijátjeh biíc yoobó wã chãjbipna caá’, niijnít, Dios maáh jumna ã chãudatdihbut jenah joinít, Dios, caanjíh chãudni ã túyatdihbut ñi

* **23:11** Mt 20.26-27; Mr 9.35; 10.43-44; Lc 22.26 Mt 5.34

* **23:12** Pr 29.23; Lc 14.11; 18.14

* **23:22** Is 66.1;

jenah joiná caá.*

23 “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut b́dí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, t́bit yee naóhnit caá ñi jumap. Dios ã wutatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jumni náonadih bíbohna, bíic náodih Diosdih ñipí wūhna yuh caá.* Obohjeéhtih, pánih wūhna yuhna, bíih ã wutatna chah jenah joyát pínah ã jumuchah yuhna, caandih ñipí joyáh bojna caá. Căacwădih túi chăjatboodih ñi jenah joicán caá. Queédih ñipí jġgah en teo wáaccan caá. Ded pah bitadih ñi niijátji pah ñipí chăjcan caá. Pánihna, Dios ã wutat pah, chej jumni náonadih caandih wūhna, ã túina caá. Obohjeéhtih, bíih ã wutatdihbut jepahat caá náahap. 24 ¡Yeéb bitadih waóhna, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Ñi wutatdih, oboh jumni ã jumuchah yuhna, ñipí jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, Dios yoobópdih ã wutatboodih ñipí jepahcan caá.

25 “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut b́dí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, t́bit yee naóhnit caá ñi jumap. Ñíih pamapnadih, ñíih babhbat dahnadihbut jġimantjeh ñipí chocna caá, ã túi jġgohat pínah niijná. Páant ñi chocoachah yuhna, diitboó b́dí queí ã jumna caá. Caan pámap jġimantjeh ñi chocat pah, yeebbát bíic yoobó ñi jumna caá. Túi jġgohna yuhna, ñi jenah joyát yeejép ã jumna caá. Ñi weñat pínahdihjeh chăjnit, t́bit en ñinahnitbut ñi jumna caá. 26 ¡Yeéb fariseowā jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Pánih jumna, ñi jenah joyát dih túut ñummnít, táiniboodih ñi chăjaá. Pánih chăjna, yoobópdih táinit ñi jumbipna caá.

27 “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut b́dí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, t́bit yee naóhnit

caá ñi jumap. Căac yohopdih bóo mau dáhnabit túi baabní chítahjġh ĩ ñáini panihnit ñi jumna caá. Căacwă caán yohopdih ĩ enechah, túi jġgohni ã jumna caá. Páant jġimant túini ã jġgohochah yuhna, ĩ yohni bácahji ã moopát dih queét ĩ jéih encan caá.*

28 Páant ã nihat pahjeh man tigaá yeebdih căacwă ĩ enechah, táinit pah ñipí jġgohna yuh caá. Obohjeéhtih, ñi jenah joyátboó b́dí yeeat jum yapna, yeejép ã jumuchah, moópni dée pah caá ñi jumap.

29 “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut b́dí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, t́bit yee naóhnit caá ñi jumap. T́bit yeenit jumna, Dios naáwát dih naóh yapanitji, túi chăjnitjidihbut ñi oyatdih jútat túut niijná, queédih ĩ yohopjidih ámohnit, táini ñipí chăjna yuh caá. 30 Pánih chăjnit, nin pah ñipí niijná caá: ‘Jon jătih jwġ ñowă ĩ chăjatji pah jwġitboó jwġta chăjcan tagaá. Dios naáwát dih naóh yapanitdih wēinit, queédih jwġta mao yohcan tagaá’, ñipí niijná yuh caá. 31 Obohjeéhtih, Dios naáwát dih naóh yapanitdih mao yohnit ĩ jġimená jumna, bíic yoobó tigaá ñi chăjap. 32 Pánihnit ĩ jġimená jumna, ñi ñowă ĩ yéej chăjatji pahjeh mantih ñi chăj péanaá.

33 “¡Yeéb maiwă pah yeejép wă ñi jumna caá! Pánihna, ñi yéej chăjatdih ñi túut ñumcátji jíib, Dios yeebdih peéh chăjna, iġuípna ã wahachah, ñi jéih jweicán níit.* 34 Páant niijná, nin pah níj naóhna caá wă chăjap: Dios naáwát dih naóh yapanitdih, bita áih túini doonádih túi jéihnitdih, bita ã naáwát dih bohénit pínahdihbut yeebdih wă wahbipna caá. Páant wă wahachah yuhna, yeébbó biquínadih cruzboó péoh dodhnit ñi mao yohbipna caá. Bitadih ñi míic wáac juyúpboó păinit, tătchimant bacanit, queédih mawat túut niijná, ñi ñuán péebipna caá. 35 Pánih chăjna, jon jătih jumnit túi chăjnitjidih ĩ

* 23:23 Lv 27.30 * 23:27 Hch 23.3 * 23:33 Mt 3.7; 12.34; Lc 3.7

mawatji jíb yeébbodíhbut Dios ā peéh chājbipna caá. Pánihna, tái chājni Abeljidih Caín ā mawatji jíb púúúú Zacaríasjidih ñi ñowā ī mawatji jíb tigaá yeébbodíh Dios ā peéh chājbipna caá. Caán Zacarías Berequíasi wūh āt jamap tajī. Dioíh muú juúhboó jamni ñañúpdih mao cáo wāhat naa pébh ā jamuchah yuhna, caandíh īt mawap tajī.* ³⁶ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Queét nihatdih ī mawatji jíb buu láa moondíhbut Dios ā peéh chājbipna caá”, Jesús ā niijíp jī.

Jerusalén tátchidih moondíh Jesús bádí ā oyat

(Lc 13.34-35)

³⁷ Páant niij péanit, caanjíh jamnitdih nin pah ā jwúub niij naáwáp jī:

“¡Yeéb Jerusalén tátchidih moondíh bádí wā jīgahna caá! Dios naáwát dih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ā wah bojnitdihbut jeejīh yohnit, yeéb ñipī maona caá. Ñi ñowābut biíc yoobó īt chājap wat jī. Pánihnit ñi jamuchah yuhna, yeebdíh bádí wā oina caá. Pánih oinit, mujbaima mi wehdih mi páamat pah, wā pebh yeebdíh wā jamat táutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeéboó weemdíh ñi náahcan caá.* ³⁸ Páant ñi náahcat peéh, buu ñíh tátchidih Dios ā wap cádahbipna caá. ³⁹ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ninboó weemdíh ñi jwúub encan niit. Táltimah bóo láa nin baácna wā jwúub dei juúwáchahjeh, weemdíh ñi jwúub enbipna caá. Pánih ennit, ‘¡Dios ā wahni, meemdíh bádí jwī wēina caá!’ ñi niijbípna caá”, Jesús queéd dih ā niijíp jī.*

24

Dioíh muúdíh bita ī yohat pínah

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Páant niij péanit, Dioíh muumánt Jesús jwiít dih ā ñamah bac bejep jī. Pánih bac bejnit, Dioíh muúdíh wēi enna, ā tái jíghatdih Jesús dih jwī

naáwáp yuh jī. ² Obohjeéhtih, páant jwī naáwáchah joinít, nin pah jwiít dih ā niijíp jī:

—Caandíh ennit, ñi tái jenah joyoó. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Yeebdíh eníhcannitboó nin ñi en wēinidih ī boto mao jéena beedábipna caá. Biíc jee dáh biíh dahjih lajni ā wihcan niit, ā niijíp jī.

Péeni yeó jáap jātíh ded pah ā yapat pínah

(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³ Páant niij míc wéhe bejna, Olivo jeená bejni namáboó bejna jwī chājap jī. Pánih bejna, caán jeená púuh laáb juibínit, Jesús ā chúudup jī. Páant ā chúuduchah ennit, jwiítboó ā pebh juibínit, nin pah caandíh jwī niij úbh joyóp jī:

—Maá, jwiít dih ma naáwá. ¿Débólih tigaá ma niiját pah ā yapbi? ¿Meém ma jwúub dei juúwát pínah jātíh, péeni yeó jáap jātíhbut ded pah ā jwíh yapachah tigaá jwī enbi? jwī niijíp jī.

⁴ —Yeéb ñi tái chāja chaáh. Bitá ī yeeatdih ñi joicá bojoó. ⁵ ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ī juóhbipna caá. Páant ī niij yeenachah joinít, Diosdih cádahna, páant ni-ijnítboodíh dawá ī péebipna caá. ⁶ Pebhbit jamnit ī míc mawat, yúup jamnit ī míc mawat doonádihbut ñi joibípna caá. Pánih joiná yuhna, caandíh bádí ñi úum jenah joicá bojoó. Páant ā yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ā judh jwúhbipna caá. ⁷ Caán láa biíc baác dih moón biíh baácna bejnit, ī míc maobipna caá. Nihat baáboó bádí míc mawat ā jambipna caá. Dawá pebhboó ñuugúp láa, baác méméatbut ā jambipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, chah yeejép yapat pínah ā judh jwúhbipna caá.

⁹ “Táltimah, bita yeebdíh teonit, maátadih ī wúhbipna caá, yeejép ī chājat pínah, ī mao yohat pínahbut niijná. Wíihwā ñi jamat júb, nihat

* 23:35 Gn 4.8; 2Cr 24.20-21 * 23:37 1R 19.10; Jer 2.30 * 23:39 Sal 118.26 * 24:9 Mt 10.22

baácdih moón yeebdíh ì eníhbian nacaá.* 10 Caán láa, wíihwā jəmna yuhna, dawá weemdíh ì cádahbipna caá. Pánih cádahnit, bita wíihwādi h eníhcan, maátadi h ì naóh yacbipna caá, queétdih ì peéh chājat pínah niijná. 11 ‘Weém Dios naáwátdih naóh yapani wā jəmna caá’, niij yeenit dawá ì jəmbipna caá. Ded pah ì yee naáwáchah joinít, dawá queétdih ì jepahbipna caá. 12 Caán láa cāacwā chah yeejép ì chājbipna caá. Pánih yeejép chājnit, dawá bitadi h ì oi cádahbipna caá. 13 Obohjeéhtih, páant yeejép yapna yuhna, ded weemdíh cádahcanniboó wājeéh páantjeh jeáboó ã jəmbipna caá.* 14 Pánihna, Dios ã maáh jəmat doonádi h nihát baácdih moondíh naáwát caá náahap. Páant naáwát túttimah, péeni yeó jáap ã jūóhbian caá.

15 “Bita ì pāpnidih Diosdih weñat mūú díitboó jwejnít, cāacwā caánboodíh weñaat túutna, caán mūú ã túyatdi h ì yéjanachah, ñi enbipna caá. Dios naáwátdih naóh yapani Danielji páant ã yapat pínahdi h át daacáp tají. Caán ã daacátjidi h ennit, ñi túi beh joyoó.* 16 Caanjíh yeejép ì pāpni ã jəmchah ennit, Judea baácboó jəmnit jeéboó ì jwei púuh laab béje naáh. 17 Caán láa cāacwā tabit yeejép ì yapachah, waícanjeh ì jwei ñáo púuh laab béje naáh. Ded mūú chahmant bóo coahboó jəmni dei bejna, áih bí déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdih ã jwei béje naáh. 18 Wárchiboó jəmni áih yéguenadi h ubudih ã jwúub bejca bojo naáh.* 19 Caán láa wədu jəmnit, weh túhñitbut ì jweyéchah, queét yaáhdih chah ã buobipna caá. 20 Nin pah Diosdih ñi niij úúú: ‘Mah noój láa, jwí chooát yeó jáapdi hbut páant yeejép ã yapca bojo naáh, caán láa jwí jweyát pínah niijná’, ñi niijí. 21 Caán yeó jáapnadi h cāacwā tabit yeejép ì yapbipna caá. Nin baácdih Dios ã chājat túttimah, cāacwā yeejép yapna yuhna, péeni yeó jáapnadi h chah

yeejép pohba ì yapbipna caá.* Páant yeejép yapat túttimah, bíic yoobó ã jwúub yeejép yapcan niít. 22 Pánihna, tabit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã chājbipna caá, ã ñíonitboó ì jéih buujáát pínah niijná. Páant ã chājcah nihna, ded áta buujácan tagaá.

23 “Caán láa det yeebdíh ‘Ñi enee. Ninjíh caá Cristo ã jəmup’, ì niijíchah, bitabut ‘Conjíh caá Cristo ã jəmup’, ì niijíchah, ñi joyáh bojoó. 24 Caán láa dawá yeenit ì jəmbipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, ‘Weém Dios naáwátdih naóh yapani caá’, niij yeenitbut ì jəmbipna caá. Queét úum náah jəmnidih ì chāj jútbi pna caá, cāacwā ì en wúhi bejat pínah niijná. Páant ì chājatdi h ennit, Dios ã ñíonitboó ì yeeatdi h joiná, Diosdih cádahnit, queétdihjeh ì péeat pínahdi h ì náahbipna caá. 25 Páant ã yapat pínah jáltih, yeebdíh wáát naóhna caá, caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná. Páant wā naáwátjidi h náhninit, yeebdíh yeenitdi h ñi joicá bojoó. 26 Pánihna, caán láa ‘Mūú wihcapboó Cristo tigaá ã jəmup’, det yeebdíh ì niijíchah yuhna, caanná enedih ñi bejca bojoó. ‘Caán mūú díitna jəmni tólihboó ã jwei ñúhna caá’, ì niijíchah yuhna, ñi joyáh bojoó. 27 Yeó aáb jūúwúpmant ã buug yácapna wedoát ã yeh iigát ã jígohochah, nihát cāacwā ì jéih enat pah, weém, nihát cāacwā úud jeñé, wā jwúub dei jūúwúchah, nihát ì enbipna caá.* 28 Jóopwā wanni bácahjidi h ã jəmatdi h jéihnit, caanjíh ípí wáac jəiná caá. Pánihat pah wíihwā wā jwúub dei jūúwúchah ennit, wā pebh ì wáac jəibipna caá”, Jesús jwiítidih ã niijíp jí.*

Nihat cāacwā úud jeñé ã jwúub dei jūúwát

(Mr 13.24-37; Lc 17.26-30,34-36; 21.25-33)

29 “Caán láa cāacwā yeejép ì yapat túttimah, yeó, widhbut ã túi yeh iigcán niít. Páant ã túut nəumáchah, jeá ã méménachah, cúiwā ì yúug jéen

* 24:13 Mt 10.22

* 24:15 Dn 9.27; 11.31; 12.11

* 24:18 Lc 17.31

* 24:21 Dn 12.1; Ap 7.14

* 24:27 Lc 17.23-24

* 24:28 Lc 17.37

bejbipna caá.* 30 Páant ã yapachah, weém nihat cãacwã úud jeñé, mah tólihjih wã dei jũóhbipna caá. Búdí wēpatjīh, túi yeh iigni wã jwúub dei jũúwúchah, nihat baácđih moón weemdíh ĩ enbipna caá. Pánih ennit, búdí úumna, ĩ jũibípna caá.* 31 Páant wã dei jũúwát pónih, póojat nah búdí ã yáanachah, wīh ángelwáđih nihat baácboó wã wahbipna caá, wã ñíonitđih ĩ ub wáacat pínah niijná.

32 “Higuera nah ded pah ã jummatđih ñi túi náhninaá. Caan nah jáap wawá ã jumuchah ennit, jópchi ã tóah jũúwátđih ñi jéihna caá. 33 Páant ã jummat pah, nihat wã niijátji biíc yoobó ã yapachah enna, wã jwúub dei jũúwát pínah bahni ã jũđhdátđih ñi jéihbipna caá. 34 Yoobóđih yeebđih wã naóhna caá. Nihat wã niijátji pah ã yapat pínah jãtīh, caán láa moón ĩ bũđcán niít. 35 Nin baác, jeábut ã bũđúchah yuhna, wã naáwátboó ã bũđcán niít. Nihat wã niijátji pahjeh wã péabipna caá.

36 “Obohjeéhtih, wã jwúub dei jũóhni pínah yeó jáap, horadihbut nihat ĩ jéihcan caá. Cãacwã, ángelwã, weem yáh bũca nihat jwī jéihcan caá. Wã ĩp Diosjeh caá caandíh ã jéihyep.

37 “Noé jum láa cãacwã ded pah ĩ jummatji pahjeh mun tigaá wã jwúub dei jũúwúchah, biíc yoobó ĩ jumbipna caá.* 38 Pobyit ã jũúwát pínah jãtīh cãacwã jeémp babhñit, téihya chéonit, ĩ weđih téihya chéwat túutna ĩt chãjap wat jī. Noéboó jãáj chóona ã waadáchah, ĩpī jummat pah, páantjeh ĩt jumap wat jī. 39 Pánih jumna, pobyit ã jũúwúchah, queét nihat ĩ wun beedáát pínahđih ĩt jéihcap wat jī. Pánihat pah biíc yoobó muntih wã jwúub dei jũúwúchah, cãacwã ĩ jumbipna caá.* 40 Pánih jumñit, chéne neoná ĩh wápchi pínahđih ĩ tewat pónih, weemdíh jepahñidih ángelwã ĩ ub bejehchah, biíhboó ã chãóbipna caá. 41 Chénewã yaáđh biícđih ĩ tewechah, weemdíh jepahñidih ĩ ub

bejehchah, weemdíh jepahcannihboó mi chãóbipna caá.

42 “Páant ã yapat pínahđih jenah joinít, weém ñi Maáh wã jwúub dei jũóhni yeó jáap pínahđih jéihcan, yeó jáap jummat pah túi pãinit ñi jumúú. 43 Nin wã naáwátđih ñi túi jenah joyoó: Nũmñi dedé hora ã waadát pínahđih jéihna, múú mínahboó áta túi en dao tágaá, ã jéih waadcát pínah niijná. 44 Pánihat pah weém, nihat cãacwã úud jeñé, ñi jéihcat láa wã jwúub dei jũúwúchah, yeebbát biíc yoobó túi pãinit jummat caá náahap”, Jesús jwiítđih ã niijíp jī.*

Túi teo wãhni, túi teo wãhcanni naáwát

(Lc 12.41-48)

45 “Biíc teo wãhni túi jenah joinít, ã maáhđih túi jepahni ã jumap be. Páant ã jumuchah ennit, ã maáh ã bejat pínah jãtīh, nihat bita caandíh teo wãhñit ĩ maáh pínah caandíh ã waadánap be, queét ĩ jeémát pínahđih yoobóđih ã wũhat pínah niijná. Pánih maáh waadá péanit, biíh baácboó ã bej jwuhap be. 46 Pánih bejniji áih mũuná ã jwúub juyúchah, caandíh teo wãhni ã wutatji pah ã chãjachah ennit, caandíh búdí ã wēibipna caá. 47 Yoobóđih yeebđih wã naóhna caá. Caandíh wēinit, nihat ã bíbohatđih en daoní maáh ã waadábipna caá. 48 Obohjeéhtih, biíh caandíh teo wãhni túicanni jumna, nin pah áta niij jenah joi tágaá: ‘Wã maáh maatáđih jíghcan, bũutéh ã jwúub jũóhcan niít’, niij jenah joinít, 49 bita teo wãhñitđih pãinit, babh máihñit biícđih áta jeémp babh máih tagaá. 50 Pánihna, caán ã náhnicanni yeó jáap, ã pãicanni horadih ã maáhboó ã jwúub jũibípna caá. 51 Pánih jwinít, caandíh ã jepahcatji peéh, tubit ã pũibipna caá. Pánih pũi péanit, túi chãjñit pah jíghñit biícđih, iiguípna ã wahbipna caá. Caánboó jumna, tubit jĩghñit, maonáđih ĩ míc néeh chãác jũibípna caá”, Jesús jwiítđih ã niijíp jī.

* 24:29 Is 13.10; 34.4; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12-13 * 24:30 Dn 7.13; Ap 1.7 * 24:37 Gn 6.5-8 * 24:39 Gn 7.6-24 * 24:44 Lc 12.39-40

25

Chénat pah téihya japata yaádh naáwát

¹ “Péeni yeó jáapdih Dios ã maáh jumat nin pah ã jumbipna caá: Chénat pah téihya japata yaádh biíc chei ñih jiiát páhanadih ãbnit, téihya chéoni pínahdih enat túut niijná, ã jüóhni pínah horadih jéihcanjeh, caandíh páñadih ñ bac bejep be.* ² Biícjñh bóo téihya jenah joicánnit yaádh ñ jumap be. Bitá biícjñh bóo téihya túi jenah joinít yaádh ñ jumap be. ³ Pánihna, jenah joicánnit yaádh ñih jiiát páhanadih pohba ñ ãbup yah be. Obohjeéhtih, caán jiiát páhana ã yíi beedát pínahdih jenah joicánjeh, ñ jwáub puhwat pínahboodíh ñ ãb bejcap be. ⁴ Bitá túi jenah joinít yaádhboó ñih jiiát páhana ã yíi beedéchah, ñ jwáub puhwat pínah yíidihbut ñ ãbup be. ⁵ Téihya chéoni pínah ã jíoghcah enna, quíib chei ã jüúwáchah, queét nihat ñ ãwah bejep be. ⁶ Túttimah, chei tac yoób téihya chéoni pínah ã jüúwáchah, ãjeéh jüóhni ñ wéi ejat ã yáanap be: ‘Ñi joyoó, téihya chéoni pínah ã jüóhna caá! ñCaandíh wéi jwááádih ñi jüúwá!’ ñ niijp yah be. ⁷ Páant ñ niijp wéi ejachah joiná, túi jenah joinít yaádh ñih jiiát páhanadih ñ jwáub yíi puhwap be, ã túi iigát pínah niijná. ⁸ Obohjeéhtih, jenah joicánnit yaádhboó túi jenah joinít dih nin pah ñ niijp ãbup yah be: ‘Jwñih jiiát páhana ãbná caá ã chãjap. Pánihna, ññih yíidih jwiít dihbut ñi wãhú’, ñ niijp yah be. ⁹ ‘Jwñih yíi nihatdih ã jwibícan niit. Yíi bíbohnitdih yeebjéh jíib chãjadih ñi bejeé’, túi jenah joinít queétdih ñ niijp jepahap be. ¹⁰ Páant ñ niijp chah joinít, yíi jíib chãjadih ñ bejep be. Páant ñ bejat pónih, téihya chéoni pínahboó ã juyup be. Páant ã juyúchah ennit, ñih jiiát páhanadih jiiánit, túi jenah joinít yaádh caandíh jwááádih ñ bejep be. Caandíh jwáááhnit, ã téihya chéona numah jeémátdih jeémát túut niijná, ãjeéh ñ waad béjep be. Nihat ñ waad beedéchah ennit, teo wãhniitboó

jécdih ñ nemep be. ¹¹ Páant ñ nemat túttimah, jenah joicánnit yaádhboó jwáub joinít, ‘ñMaá, jwiít dihbut ma wãt jüúwá!’ ñ niijp ejep yah be. ¹² Obohjeéhtih, ‘Yeebdíh wã jéihcan caá’, téihya chéoni queét yaádh dih ã niijp jepahap be.*

¹³ “Yeebbút queét túi jenah joinít yaádh panihnit ñi jumá. Wã jwáub dei jüóhni yeó jáapdih, caán horadihbut jéihcan, ñih jiiát páhanadih túi ámohnit, yíidihbut túi bíbohnit, ñ páñat pah, yeebbút túi jenah joinít, táinijeh chãjnit, weemdíh ñi páñáá”, Jesús jwiít dih ã niijp jñ.

*Dinero júduna naáwát
(Lc 19.11-27)*

¹⁴ “Dios ã maáh jumat nin pahbut ã jumbipna caá: Biíc newé biáboó jíbidih ã bejat pínah jãtñh, caandíh teo wãhniitdih ã bid wáacap be. Páant ñ wáac juyúchah, dinero júdunadih queétdih ã wãhup be, ñ jíib tewat pínah niijná. ¹⁵ Pánih wãhna, biíc dih biícjñh bóo téihya júdu ã wãhup be. Biíhdih chéne júdu ã wãhup be. Biíhboodíh biíc júdujeh ã wãhup be. Pánih wãhna, chah jéihnidih chah ã wãhup be. Pánih queétdih wãh péanit, biíh baácboó jíbidih ã bejep be. ¹⁶ Páant ã bejat túttimah, biícjñh bóo téihya júdu bíbohni jíib chãjadih ã bejep be. Pánih jíib chãjna, biíh biícjñh bóo téihya júdu ã jwáub jíib tewep be. ¹⁷ Chéne júdu bíbohnitbut jíib chãjnit, biíh chéne júdu ã jwáub jíib tewep be. ¹⁸ Obohjeéhtih, biíc júdu ã wãhniitboó caán júdu dih páantjeh ã baad jwéjep be.

¹⁹ “Ñ maáh bejniiji maatápdih jíoghcan, biíh yeó jáap ãñh muná ã jwáub juyup be. Pánih jwáub joinít, ded pah ñ jíib tewatjidih queétdih ã ãbñh joyóp be. ²⁰ Páant ã ãbñh joyóchah joinít, biícjñh bóo téihya júdu ã wãhniiji ã jíib tewatjidih ã wãhniit, nin pah ã maáhdih ã niijp be: ‘Maá, ma enee. Weemdíh biícjñh bóo téihya júdu ma wãhniijñh jíib chãjnit, biíh biícjñh bóo téihya júdu wã jwáub jíib

* 25:1 Lc 12.35 * 25:12 Lc 13.25

tewep be', ã niijíp be. ²¹ 'Ma túi teona beé. Wã náahat pah mat chãjap taga. Páant bainí meemdíh wã wũhuchah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, dawá wĩih bíí déedih en daoní maáh pínah wã waadábipna caá, wãjeéh ma túi weñat pínah niijná', ã maáh caandíh ã niijíp be. ²² Pánihat túttimah, chéne júdu ã wũhniiboó ã maáhdih nin pah ã niijíp be: 'Maá, ma enee. Weemdíh chéne júdu ma wũhniijĩh jíib teonit, bíih chéne júdu wã jwúub jíib tewep be', ã maáhdih ã niijíp be. ²³ 'Ma túi teona beé. Wã náahat pah mat chãjap taga. Páant bainí meemdíh wã wũhuchah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, meemdíh dawá wĩih bíí déedih en daoní maáh pínah wã waadábipna caá, wãjeéh ma túi weñat pínah niijná', ã maáh caandíhbut ã niijíp be.

²⁴ Pánihat túttimah, bíic júdu ã wũhniiboó ã maáhdih nin pah ã niijíp be: 'Maá, meém úum náah jumni ma jummatdih wã jéihna caá. Meemjéh teocan, bitadih wutnitjeh, ì tewat jíib mapĩ bíbohna caá. ²⁵ Páant ma jummatdih jéihnit, meemdíh úumna, ma wũhni júdu dih páantjeh wã baad jwéjep be. Dáa, nin míih pínahdih ma bíbohoó', ã maáhdih ã niijíp yah be. ²⁶ 'Meém yeejép tewihcanni ma jumna caá. Weemjéh teocan, bitadih wutnitjeh ì tewat jíib wã bíbohatdih ¿ma jéihnit beé? ²⁷ Pánih jéihna, cáacwã ìih núo ámohopboó ma jwejechah, áta túi tagaá. Páant ma jwejechah, chah ã jíib aab béjechah, chah wãta bíboh tagaá', ã maáh caandíh ã niijíp be. ²⁸ Páant caandíh jũih péanit, bitadih nin pah ã niijíp be: 'Caán ã bíbohni júdu dih dúuc wáinit, chénat pah téihya júdu bíbohni boodíh ñi wũhú. ²⁹ Ded ã bíbohatjĩh ã túi chãjachah ennit, caandíh chah ì wũhuchah, chah búdí bíbohni ã jumnipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí bíbohni "Weém wã bíbohcan caá", niijníboodíh ã bíbohatdih ì dúuc

wáibipna caá.* ³⁰ Pánih dúuc wáí péanit, caán yabh teonidih ub bac bejnit, dupánapboó ñi yohoó. Caanná jumnit, ìih maonádih ì míic néeh chãác jũibípna caá', ì maáh ã niijíp be", Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

Peéh chãjat pínah

³¹ "Weém nihat cáacwã úud jeñé, túi yeh iigátjĩh nihat ángelwã bíicdih wã jwúub dei jũóhbipna caá. Pánih jũóhnit, maáh waadná, túi yeh iiguípboó chúudnit, wã wutbipna caá.* ³² Páant wã chúuduchah, ángelwã nihat cáacwádih wã pebhna ì ub jũóhbipna caá, ded pah ì chãjatji jíib wã naáwát pínah niijná. Páant ì ub juyúchah ennit, chéne poómp queédih wã ñiobipna caá. Ovejawádih en daoní áih ovejawã cabrawã bíicdih ì jumuchah ennit, queédih ã ñíwat pahjeh weembút cáacwádih wã ñiobipna caá. ³³ Pánih ñiona, ovejawã panihnit táinitdih wã jéihyepmant bóo buwámant wã ñuhat túutbipna caá. Cabrawã panihnit yéejnitdih wã wáyámant bóo buwámant wã ñuhat túutbipna caá. ³⁴ Pánih ñio péanit, weém nihat cáacwã ì maáh wã jéihyepmant bóo buwámant ñuhnitdih nin pah wã niij naóhbipna caá: 'Yeéb wã íp ã wéi ennit ñi jũúwá. Nin baác dih ã chãj láa ájeéh wutnit ñi jummat pínahdih jenah joinít, buu láa yeebdíh maáta ã waadána caá. ³⁵ Weém wã nuugúp wunuchah, yeébboó weemdíh jeémát ñi wũhup jĩ. Weemdíh ã taca jootóchah, babhbat ñi wũhup jĩ. Ñi pebh wã jib bejechah, weemdíh jéihcan yuhna, ñi túi wéi jwááap jĩ. ³⁶ Yégueh wihcanni wã jumuchah enna, weemdíh ñi yégueh yacap jĩ. Tubúp chũhni wã jumuchah enna, weemdíh ñi en dawáp jĩ. Nemat muúboó wã jumuchah, weemdíh enedih ñi juyúp jĩ', táinitdih wã niijbípna caá.* ³⁷ Páant wã niij naáwáchah joinít, queét weemdíh nin pah ì niij úubh joibípna caá: '¿Maá, débólih tijí meém ma nuugúp

* 25:29 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18

* 25:30 Mt 8.12; 22.13; Lc 13.28

* 25:31 Mt 16.27; 19.28

* 25:36 He 13.3

wunuchah, jeémát jwī wāh? ¿Débólih tijí meemdíh ã taca jootóchah, babhbat jwī wāh? ³⁸ ¿Débólih tijí meemdíh beh encan yuhna, jwī táí wēi jwāáh? ¿Débólih tijí yégueh ma wihcah enna, jwī yégueh yac? ³⁹ ¿Débólih tijí ma tubáp chūúchah, meemdíh enedih jwī juibí? weemdíh ã níj úbh joibírna caá. ⁴⁰ Páant ã níj úbh joyóchah joinít, weém queétdih nin pah wā níj jepahbipna caá: ‘Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nin wíih cāacwājeéh jumni, oboh jumni ã jumuchah yuhna, caandíh yeéb pánih chājna, weemdíh tijí páant ñi chājar’, queétdih wā niijbipna caá.*

⁴¹ “Páant táinitdih níj péanit, wā wáyámant bóo buwámant ñahnitboodíh nin pah wā niijbipna caá: ‘Dios ã peéh chājnit pínah caá yeéb ñi jumap. Wā pebh chāocánjeh, iiguípna ñi bejeé. Nemépwā ã maáh bícdih caán iiguípboó ã jumat pínahdih Dios ã chājar jī. Pánihna, caandíh jepahnitbat ájeéh ã bejbipna caá. Caánboó jumni iigát ã noón dabcan niit. ⁴² Weém wā nuugúp wunuchah, yeébboó jeémát ñi wāhcap jī. Weemdíh ã taca jootóchah, babhbat ñi wāhcap jī. ⁴³ Weemdíh jéihcannit, wēi jwāáhcan, páantjeh ñi enah bojop jī. Yégueh moh yéejni wā jumuchah enna yuhna, weemdíh ñi yégueh yaccap jī. Wā tubáp chūúchah, nemat muúboó wā jumuchah, weemdíh ñi en daocáp jī’, yeejépwādh wā niijbipna caá. ⁴⁴ Páant wā niijichah joinít, queét weemdíh nin pah ã níj úbh joibírna caá: ‘Maá, ma nuugúp wunuchah, meemdíh ã taca jootóchah, jwī jéihcanni ma jumuchah, yégueh ma moh yéejchah, ma tubáp chūúchah, nemat muúboó ma jumuchah, ¿debólih tijí jwiitboó meemdíh jwī teo wáaccan?’ weemdíh ã níj úbh joibírna caá. ⁴⁵ Páant ã níj úbh joyóchah joinít, nin pah queétdih wā níj jepahbipna caá: ‘Yoobópdih yeebdíh wā naóhna

caá. Nin wíih cāacwājeéh jumni, oboh jumnidih yeéb ñi teo wáaccan, weemdíh tijí páant ñi teo wáaccap jī’, queét yeejépwādh wā niijbipna caá.* ⁴⁶ Queétdih Dios ã peéh chājachah, iiguípboó páantjeh ã jumbipna caá. Queét táinitboó wā íp bícdih ã pebhboó páantjeh ã jumbipna caá”, Jesús jwiitdih ã niijíp jī.*

26

Jwiit judíowā jwī maáta Jesúsdi h ã mawíhat

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Páant níj péanit, nin pah Jesús jwiitdih ã jwáub níj naáwáp jī:

² —Oveja wāhdih jwī jeémát yeó jáap, Pascua ã niijní, chéne yeó jáap ã judhdadth ñi jéihna caá. Caán yeó jáapdh weemdíh eníhcannitboó teonit, weém nihat cāacwā úud jeñédih bitadh ã wāhbiipna caá, weemdíh cruzboó péoh dodhniit ã mao yohat pínah niijná, ã niijíp jī.*

³ Túttimah, sacerdotewā ã chah maáh, Caifás wāt jumni pebhna bita jwī maáta bícdih ã míc wáacap wāt jī.

⁴ Pánih míc wáacnit, ded pah Jesúsdi h teonit, ã mawat tútat pínahdih nin pah ã níj míc wéhenap wāt jī:

⁵ —Pascua yeó jáapndih, dawá cāacwā ã jumuchah, Jesúsdi h jwī tewat tútuchah, nihat tubit ã ita íj tagaá. Pánih íjnit, jwiitdih ã ita míc mao tagaá. Pánihna, ã encah, jwī tewat tútáp, ã míc niijíp wāt jī.

Yad wili mi h chej jumni jh Jesúsdi h mi puhwat

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Queét Jerusalén tútchiboó ã míc wéheat pónih, jwiit Betania tútchiboó jumna, bácah moópniji Simónih muuná jeémpna jwī chājar jī. ⁷ Páant jwī jeéméchah, bíc yad wili táí chej jumni bádí jíib jumni yí quiitdih mi úb waád jayúp jī. Caán quiit alabastro ã niijní jeejñ ã chājni quiit ã jumap jī. Pánihna, Jesús pebh joinít, caán yíjñ ãih wao dáhdih mi puhwap jī.*

* 25:40 Ez 18.7 * 25:45 1Co 8.12 * 25:46 Dn 12.2 * 26:2 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 * 26:7 Lc 7.37-38

8 Páant mi puhwuchah ennit, jwiít ã bohénitboó jwĩ íjip jĩ. Pánih íjnit, nin pah jwiítjeh jwĩ míic niijíp jĩ:

—¿Dépanih tigaá nint chej jumni yíi búdí jíib jumnidih páant mi puoh peét? 9 Caandíh jíib chāj wāhñit, mi jíib teonidih moh yéejnitdih mi wūhuchah, chah āta tái taga, jwĩ niijíp jĩ.

10 Páant jwĩ míic niijíchah joinít, Jesús jwiítidih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—¿Dépanih tigaá caántdih páant ñi niij jāih? Weemdíh caántboó mi tái chājna caá. 11 Moh yéejnit ñijeéh páantjeh í jumnipna caá. Débólih teo wáaquíhna, queétdih ñi jéih teo wáacpipna caá. Obohjeéhtih, weemboó ñijeéh nin baácboó bahnibit wā jum jwuhbipna caá.* 12 Pánihna, wunniíh báhajidih jwĩpĩ puhwat pah, weemdíh chej jumni yíijih puohna, wā wunuchah weemdíh í yohat pínahdih mi ámohna caá. 13 Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nihat baácboó wíih táini doonádih naóhna, nint bñu weemdíh mi chājatjidihbut í naóhbipna caá. Páant í naáwáchah joinít, caántdih dawá í náhnibipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Judas Jesúsdih ã duó wáyat pínahdih ã naáwát
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

14 Páant ã niijíchah joinít, jwĩjeéh jumni, Judas Iscariote, sacerdotewā í maáta pebhna bejnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

15 —Jesús pebhna yeebdíh wā duó wáyat pínah jíib ¿débóo ñi wāhbi? át niijíp wut jĩ.

—Páant jwiítidih ma duó wáyachah, treinta platajĩh í chājniji júdnadih jwĩ wāhbipna caá, wēinit, ít niijíp wut jĩ.*

Páant niijnít, Judasdih ít jíib chājap wut jĩ. 16 Páant í jíib wāhñidih ubnit, Judasboó débólih queétdih ã duó wáyat pínahdih át jenah joyóp tajĩ.

Jesús ã bohénit biícđih ã péjeémát
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

17 Paacánni pandih jwĩ jeémát yeó jáapna jwíih waadni yeó jáapdih jwiít Jesúsdih nin pah jwĩ niij ubbh joyóp jĩ:

—¿Ded muúboo tigaá Pascua jeémátidih jwiítidih ma numah jeémpbi? ¿Dedboo tigaá jeémát jwĩ chājbi? jwĩ niijíp jĩ.

18 —Jerusalén tútchina ñi bejeé. Caanná jubínit, biíc newédih jwāáhnit, caandíh nin pah ñi niijí: ‘Wā wunat pínah bahnijeh ã jedhna caá. Pánihna, míih muúboó Pascua jeémátidih wā bohénitdih wā numah jeémpbipna caá’, Bohéni ã niijná be’, caandíh ñi niijí, Jesús jwiítidih ã niij jepahap jĩ.

19 Páant ã niijíchah joinít, biquína jwĩjeéh jumnit í bejep jĩ. Caanná jubínit, í jwāáhni newé ã waóh bejni muúná waadni, jwiítidih Jesús ã numah jeémát pínahdih ít chājap tajĩ.

20 Táttimah, tōo ñáh jūwúchah, Jesús jwiítidih caán muúná numah waadni, Pascua jeémátidih biícđih jwĩ jeémép jĩ. 21 Páant jwĩ jeémát pónih, Jesús jwiítidih nin pah ã niijíp jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini pínah ñi cātíh ã jumna caá, ã niijíp jĩ.

22 Páant ã niijíchah joinít, búdí jenah joiná, jwiít nihat biquínajeh caandíh nin pah jwĩ niij ubbh joyóp jĩ:

—¿Weém nihcan niít? jwĩ niijíp jĩ.

23 —Pandih weém biícđih neéh jeémpni weemdíh eníhcannitdih duó wáini pínah ã jumna caá.* 24 Páant yeejép wā yapat pínahdih jon jātih Dios naáwátidih naóh yapani át daacáp tajĩ. Pánihna, weém nihat cācwā úd jeñé caán ã daacátji pahjeh yeejép wā yapbipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih duó wáiniji yeejép pohba ã yapbipna caá! Caán ã cāc jumcah, chah āta tái tagaá, jwiítidih ã niijíp jĩ.

* 26:11 Dt 15.11 * 26:15 Zac 11.12 * 26:23 Sal 41.9

25 Páant ã niijíchah joinít, Judas, caandíh eníhcannitdih duó wáini pínah, Jesús dih nin pah ã niijíp jĩ:

—¿Maá, weém nihcan niít? ã niijíp jĩ.

—Ma niiját pah meemjéh tigaá, Jesús caandíh ã niijíp jepahap jĩ.

26 Páant ã niiját tátimah, Jesús pandih ãbnit, “Túina caá, Paá”, niij, caandíh dajnit, jwiít dih ã wáhpap jĩ.

—Nin pan wíh bácah panihni caá. Caandíh ñi jeémé, ã niijíp jĩ.

27 Páant niij péanit, jiwá iguáh mac jumni pamapdih ãbnit, “Túina caá, Paá”, niijnít, caandíhbat jwiít dih ã wáhpap jĩ.

—Yeéb nihat nindih ñi babhbaá.

28 Nin wíh meép panihni caá. Wíh meépjih ñi yéejat jíib buudáátdih jíib chájna, dawá cáacwádh wá wun wáhbipna caá, Dios biíc dih ñi tái jummat pínah niijná.* 29 Yeebdíh yoobópdih wá naóhna caá. Nin baáboó jum jwáhpna, jiwá iguáh macdih wá jwáub babhcan niít. Tátimah, wá íp biíc dih maáh jumnajeh, yeebdíh wá jwáub numah wéi babhbipna caá, jwiít dih ã niijíp jĩ.

Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

30 Páant ã niiját tátimah, jeémp péanit, Diosdih jwí wéi eo péanachah, Jesús jwiít dih Jerusalén tátchimant ã numah bac bejep jĩ. Pánih bac bejnit, Olivo jeéboó bejni namádh ã numah bejep jĩ. 31 Pánih bejna, nin pah jwiít dih ã niij naáwáp jĩ:

—Buu cheijeh yeéb nihat úmna, weemdíh ñi cádahbipna caá. Jon játh Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: ‘ “Ovejawádh en daonídh wá mawachah, nihat ovejawá ñi jweí peét bejbipna caá”, Dios ã niijná caá’, naóh yapani át niij daacáp tají.* Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahdih wá jéihna caá. 32 Obohjeéhtih, weemdíh ñi mao yohochah yáhpna, Dios weemdíh ã jwáub booaat

tátimah, Galilea baácna yeebdíh wá waóh bej páibipna caá, ã niijíp jĩ.*

33 —Queét nihat ñi cádahachah yáhpna, weémboó wá cádahcan niít, Pedro ã niijíp yáhp jĩ.

34 —Yoobópdih meemdíh wá naóhna caá. Buu cheijeh mójbai ã ewat pínah játh biíc peihcanni láa ‘Caandíh wá jéihcan caá!’ ma niij yeebipna caá, Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

35 —Majeéh weemdíhbat ñi mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wá niijcán niít, Pedro chah ã jwáub niijíp jĩ.

Jwiít nihatbat biíc yoobó jwí niijíp yáhp jĩ.

Getsemaní pácahi jumapboó Jesús ã úbát

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

36 Olivo jeená púh laab béjnit, Getsemaní ñi niijní pácahi jumapna jwí jwáubap jĩ.

—Conboó Diosdih úbádh wá bej jwáhpachah, ninjñi ñi chúud páñaá, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ

37 Páant niij péanit, Pedrodih, Zebedeo ã weh chéhat pahdihbat yáhpbit ã numah bejep jĩ. Pánih bejnit, ded pah ã yapat pínahdih búdí jenah joinít, át jígah jwíhip wáhp jĩ.

38 —Tubit jígahnit, wunni pah caá wá jumap. Pánihna, yeebút úocanjeh, ninjñi ñi úbh páñaá, queétdih át niijíp wáhp jĩ.

39 Páant niij péanit, chibít yáhpbit bej, baáboó páah yoh ñajnit, “Paá, ma náahna, weemdíh ma wunat táatca bojó. Obohjeéhtih, weém wá wuníhcah yáhpna, meémboó páant ma náah yacachah, wá wun wáhbipna caá”, Jesús Diosdih át niijíp wáhp jĩ.

40 Páant niij úbh péanit, Jesús queét biíc peihcannit ã bohénit ñi páñapboó át jwáub jwáhp wáhp jĩ. Páant ã jwáub jwí enechah, ñona ñi chájap wáhp jĩ.

—¿Pedro, biíc horabit úocanjeh, ma noón páicannit beé? 41 Túi jáanit, Diosdih yeebdíh úbát caá náahap,

* 26:28 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11 * 26:31 Zac 13.7 * 26:32 Mt 28.16

yeej chājat jenah joyátdih ñi yap yohat túut niijná. Túi chājihna yuhna, jáacan, úbhcan, páant ñi jéih buujácan níit, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

⁴² Páant níj péanit, jwúub úbúdh bejnit, nin pah át niijíp wut jī: “Paá, cáacwādh wā wun wūhat pínahdih ma náah yacachah, wā yeejép yapíhcah yuhna, ma náahat pah weemdíh ā yapa naáh”, Diosdih át niijíp wut jī.

⁴³ Pánih úbh péanit, biíc peihcan-nit páinit pebhboó ā jwúub jayúchah, jwúub ũona ít chājap wut jī. Tubit quíib chei jumachah, ít jwúub ũwah bejep wut jī. ⁴⁴ Páant í ũwachah ennit, jwúub úbúdh át bejep wut jī. Pánih bejnit, biíc yoobó át úbúp wut jī. ⁴⁵ Pánih úbh péanit, ā bohénit pebhna jwúub júnit, nin pah át niijíp wut jī:

—¿Yeéb páantjeh ũonit, choó níit ñi chājap? Páant bóojeh tigaá. Butéh yeejép wā weemdíh tewedih júná caá í chājap. ⁴⁶ Ñi jáa bojoó. Chóbe, jwí chéenwā í páñapboó jwí bejjīh. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini ā júná caá, queétdih Jesús át niijíp wut jī.

Jesúsdi eníhcannit caandíh í tewat (Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Páant ā niijíchahjeh, ā bohéniji Judas ā juyúp jī. Judasjeéh dawá cáacwābut í juyúp jī. Íibat naaná, máa quiítnadihbut í bíbohop jī. Sacerdotewā í maáta, bita jwí maátabut queétdih ít wahap tajī, Jesúsdi teonit, í pebhna í ub bejat pínah niijná. ⁴⁸ Jesús pebhna í júuwát pínah jātīh, Judasboó queétdih nin pah átát níj jéihya naáwáp wut jī: “Púo tíbdih nomnit, wā úbhndih ñi teweép”, át niijíp wut jī. ⁴⁹ Pánihna, jwí pebhna júnit, Judasboó Jesús pebh ā juyúp jī.

—¿Ma jum, Bohení? níj úbhndit, Jesúsdi páo tíbdih ā nomop jī.

⁵⁰ Páant ā níj úbúchah enna, Jesús caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Wā chéen, ma jenah joyátji pah ma chājaá, ā niijíp jī.

Páant Judas ā úbúchah ennit, Jesúsdi tewedih júóhndit caandíh í tewep jī. ⁵¹ Páant í tewe-chah ennit, biíc jwíjeéh jumniboó íbat naadíh jwāat wái ubnit, sacerdotewā í maádh teo wáhníh moli chóodih ā dúuc bóod yohop jī. ⁵² Páant ā dúuc bóod yohochah ennit, Jesús caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Míih íbat naadíh ma jwúub jwejeé. Nihat íbat naajīh míc maonitboó íbat naajīh í wunbipna caá. ⁵³ ¿Nindih ñi jéihcan níit? Wā íp ā teo wácatdih wā úbúchah, cien mil ángelwādh āta wah taga, weemdíh í ub bejat pínah niijná. ⁵⁴ Obohjeéhtih, páant ā chājachah, ā naáwátdih naóh yapanit í níj daacátji pah āta yapcan tagaá. Pánihna, wā íp weemdíh ā náah yacat pah, jon jātīh í níj daacátji pahjeh tigaá weemdíh yapat náahap, Jesús ā niijíp jī.

⁵⁵ Páant níj péanit, caandíh tewedih júnitboodíh nin pah ā niijíp jī:

—¿Númnídh tewat pah íbat naaná, máa quiítnadihbut ubnit, weemdíh tewedih ñi júóhndit beé? Yeó jáap jumap pah Dioíh múboó ñijeéh wā jumachah yuhna, weemdíh ñi teocap be.* ⁵⁶ Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapanit í daacátji pah buu weemdíh yapat ā náahna caá, ā niijíp jī.

Páant ā yapachah enna, jwiít nihat ā bohénit jwí jweí peét bejep jī.

Judíowā í maáta Jesúsdi í úbh joyát (Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Jesúsdi teonitboó sacerdotewā í maáh Caifáih múná ít ub waad béjep wut jī. Jesúsdi naóh yacat túut niijná, áih múboó jumni míc wácat tólihboó sacerdotewā í maáh, caandíh nump jumnit maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, bita jwí maátabut ít míc wáac juibínap wut jī. ⁵⁸ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdi yúpjeh át en péenap wut jī. Pánihna, sacerdotewā í maáih mú wáihyat júdaboojéh át waad juibínap wut jī.

* 26:55 Lc 19.47; 21.37

Pánih waád juibínit, ded pah Jesúsdiñh ì chãjachah, jéihyat túut niijná, Pedro tuu cúut jwëejdih, mædíh wapnit biícdih, át méé chúudup wut jĩ.

⁵⁹ Sacerdotewã ì maáta, niñat bita maáta biícdih Jesúsdiñh mao yohat túut niijná, yee naóh yacnit pínahdih ìt bidip wut jĩ. ⁶⁰ Obohjeéhtih, dawá yee naóhñit ì jëmúchah yuhna, chénewã biíc yoobó niijnítidih ìt bid juiçáp wut jĩ. ⁶¹ Maatápdih ì bidat túttimah, chénewã waád juibínit, nin pah ìt niij yee naóh yacap wut yuh jĩ:

—Caán nin pah ã niijíchah, jwĩjoyóp be: ‘Dioih mædíh wã yoh beedábipna caá. Pánih yohñit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah jáap mæú wã chãj péabipna caá, páant mæntih’, ã niijíp be, ìt niijíp wut yuh jĩ.*

⁶² Páant ì niijíchah joinít, sacerdotewã ì maáh ñah ñuhñit, Jesúsdiñh nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej chãj, meemdih páant ì niij naóh yacachah? át niijíp wut jĩ.

⁶³ Páant ã niijíchah joiná yuhna, Jesús át jepahcap wut jĩ. Páant ã jepahcah enna, sacerdotewã ì maáh nin pah caandih át niij úubh joyóp wut jĩ:

—Meemdih wã wutna caá. Dios ã enechah, yoobópdih jwiitdih ma naáwá. ¿Meém Dios wúuh, ã wahní Cristo niit ma jumup? át niijíp wut jĩ.

⁶⁴ —Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Yeéb niñatdih nin pah wã naóhna caá: Weém niñat cáacwã úud jeñé Chah Wëpni ã jéihyemant bóo bawámant chúudnit, wã wutuchah, mah tólihjih wã jwúub dei júuwáchahbat, ñi enbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.*

⁶⁵ Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ì maáh bádí át íjip wut jĩ. ã íjat júutna, ãih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wut jĩ. Pánih yeo wáina, ájeéh jumñitdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Nin newé ‘Weém Dios wúuh caá’, ã niij yeenachah, yeéb niñat ñi joiná beé. Pánihna, bita ì naáwátidih jwĩ náahcan caá. ⁶⁶ ¿Yeébbó ded pah tigaá ñi niij jenah joí? queétdih át niijíp wut jĩ.

—Caandih peéh mao yohat caá náahap, ìt niij jepahap wut jĩ.*

⁶⁷ Páant niijnít, Jesúsdiñh móotdih coí jáhanit, téihyajih ìt póocop wut jĩ. Bitabut téihyajih ãih móotdih ìt mawap wut jĩ.* ⁶⁸ Pánih maonit, nin pah caandih ìt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—Dios ã wahní Cristo jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdih mao? ìt niijíp wut jĩ.

Pedro ã yeeat

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Páant ì chãjat pónih, wáihyat júud diitna Pedro ã méé chúudachah, teo wáhnih ã pebh juibínit, nin pah mit niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Meembút Jesús Galilea baácdih bóojeéh péeni niñcan niit? mit niijíp wut jĩ.

⁷⁰ —Ájeéh péeni niñcan caá. ¿Ded pah niij tigaá ma chãj? Pedro caántdih át niij yee jepahap wut jĩ.

⁷¹ Páant niijnítjeh, tuu cúut jwëejmant beñit, jécna át jwei béj ñuhup wut jĩ. Páant caánboó ã jwei ñuhuchah, biih wili jwuh caandih mit enep wut jĩ. Pánih enñit, caanjih jumñitdih nin pah mit niijíp wut jĩ:

—Nin Jesús Nazaret tútchidih bóojeéh jumni caá, mit niijíp wut jĩ.

⁷² —Dios ã enechah, yoobópdih wã naóhna caá. ¡Ma niijní newédih wã jéihcan caá! Pedro át niijíp wut yuh jĩ.

⁷³ Páant ã niiját túttimah, caanjih ñuhñitboó Pedro pebh beñit,

—Yoobópdih meém íjeéh péeni mæn tigaá. Míih wéheat Galilea baácdih moón ì wéheat pah caá ã jumup. Niñat caandih pej jum beñit Galilea baácdih moón ì jumuchah, meembút íjeéh jumni mæn tigaá, ìt niijíp wut jĩ.

* 26:61 Jn 2.19 * 26:64 Dn 7.13 * 26:66 Lv 24.16 * 26:67 Is 50.6

74 —Weém yeeni nihcan caá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. ¡Ñi niijnídih weém wā jéihcan caá! Páant yoobópdih wā naóhcah, ¡Dios weemdíh ā peéh chāja naáh! āt niijíp wut yuh jī.

Páant ā niijíchahjeh, mǝjbai āt ewep wut jī. 75 Páant ā ewechah joinít, “**Mǝjbai ā ewat pínah jǎtih, biíc peihcanni láa ‘Caandíh wā jéihcan caá’, ma niijbǝpna caá**”, Jesús ā niijátjidih āt náhninap wut jī. Pánih náhnina, bac bejnit, búdí āt jǝñǝp wut jī.

27

Maáh Pilato pebhna Jesúsdi h i ǝb bejat

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

1 Túttimah, baáb jéenechah, sacerdotewā i maáta, jwiít judíowā jwī maáta biíc dih míic wáacnit, Jesúsdi h i mawat tútat pínah di h i t míic wéhenap wut jī. 2 Pánih míic wéhe péanit, Jesúsdi h chéonit, Maáh Pilato pebhna i t wahap wut jī. Pilato Romano maáta i maáh waadáni jǝmna, jwīih baác di h moondíh wutni ā jǝmǝp jī.

Judas Iscariote ā wǝnat

3 Judas, Jesúsdi h eníhcannit di h duó wáinijiboó, caandíh i mao yohat pínah di h jéihnit, búdí āt jǝgahap wut jī. Pánih jǝgahnit, i jíib wǝhni j i treinta júdnadi h sacerdotewā i maáta, jwī maátadi h bǝt āt jwǝubai h i p wut yuh jī. 4 Pánih jwǝubai h nit, nin pah queé di h āt niijíp wut yuh jī:

—Weém wā tá i chǝjcap be. Yeebdíh wā duó wáiniboó yoobópdih yéej chǝjcan ni āt jǝmǝp taga, āt niijíp wut jī.

—Meemjéh tigaá páant mat náahap taga. Pánihna, jwīih pínah nihcan, míih pínahjeh caá, i t niij j e pahap wut jī.

5 Páant i niijíchah joinít, Judasboó i wǝhni júdnadi h Dioíh mǝúboó āt yoh waadá bojop wut jī. Pánih yoh waadá péanit, biáboó bejnit, āt míic jǝp wá i wǝnǝp wut jī.

* 27:8 Hch 1.18-19 * 27:10 Zac 11.12-13

6 Páant ā yoh waadá bojni j i júdnadi h ǝbnit, nin pah sacerdotewā i maáta i t míic niijíp wut jī:

—Nin júdna, cǝac di h mawat náahna, jwī jíib wǝhni beé. Páant ā jǝmǝchah, Dioíh mǝúboó jwī jéih jwejcan caá, i t niijíp wut jī.

7 Páant niij míic wéhe péa, bac bejnit, wáam dah chǝjniíh bainí baác di h i t jíib chǝjap wut jī, biámant moón caán tútchina jib jǝnit i wǝnǝchah, i yohat pínah niijná. 8 Páant i chǝjachah, caán baác di h “Meép jǝmni baác”, jwiít jwǝpǝ niijná caá.* 9 Páant ā yapat pínah di h Dios naáwát di h naóh yapanit Jeremíaswā nin pah i t niij daacáp tají: “Judíowā i maáta caandíh i mawat pínah jíib treinta platajǝh i chǝjni j i júdnajeh ā jǝmǝp jī. 10 Pánihna, caán jíibjǝh wáam dah chǝjniíh baác di h Dios weemdíh ā wut at pah i t jíib chǝjap tají”, i t niij daacáp tají.*

Maáh Pilato Jesúsdi h ā ǝúbh joyát

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.22-28)

11 Páant ā chǝjat pónih, sacerdotewā Jesúsdi h i ǝb jǝibínachah ennit, Maáh Pilato caandíh nin pah āt niij ǝúbh joyóp wut jī:

—¿Meém yoobópdih judíowā i maáh niít? āt niijíp wut jī.

—**Ma niiját pah tigaá**, Jesús āt niij j e pahap wut jī.

12 Obohjeéhtih, sacerdotewā i maáta, jwī maáta biíc di h caandíh i jwǝub naóh yacachah joiná yuhna, Jesús queé di h āt j e pahcap wut jī.

13 Páant ā j e pahcah enna, Pilatoboó Jesúsdi h nin pah āt niijíp wut jī:

—Páant meemdíh i niij naóh yacachah, joiná yuhna, ¿queé di h ma jéih j e pahcan niít? āt niijíp wut jī.

14 Páant ā niijíchah joiná yuhna, dedé i naóh yacat di h Jesús āt j e pahcap wut jī. Páant ā j e pahcah ennit, Maáh Pilato búdí āt joi wáhi bejep wut jī.

Jesúsdi h i mao yohat tútat

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

15 Pascua jummat pah Maáh Pilato biíc cãac nemat muúboó jumni, cãacwã ï bacaat túutnidih ãpĩ bacanap wut jĩ. 16 Caán láa bádí yéej chãjni, chah wut yáani, Barrabás wut jumni, nemat muúboó át jumap wut jĩ. 17 Pánihna, dawá cãacwã ã pebhna ï jubínachah enna, Pilato queétdih nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Deddih tigaá yeebdih wã baca wuh bií? ¿Barrabásdih ñi náah niít? ¿Jesús, Dios ã wahni Cristo ï niijnídihi niít ñi náahap? át niijíp wut jĩ. 18 Dawá cãacwã Jesúsdihi ï weñechah, sacerdotewã ï maátaboó caandih tubit íjna, caandih ít mawat túutap wut jĩ. Pánihatdih jéihnit, Pilato cãacwãdih páant át úubh joyóp wut jĩ.

19 Pilato peéh chãjat pínahdih naóhni chãudatdih ã chãudat pónih, ãjeéh bóli papélah náojih caandih nin pah mit niij daác wahap wut yuh jĩ: “Buu chei oo júmna, caandih bádí úum náah jumnidih wã oo jumap be. Caánboó yéej chãjcani caá. Pánihna, ma mawat túutca bojoó”, mit niijíp wut jĩ.

20 Cãacwã Jesúsdihi ï náahachah yuhna, sacerdotewã ï maáta Barrabásdih bacaat túutnit, Jesúsboodih ã mao yohat túutat pínah niijná, queétdih ít jac wutap wut jĩ. 21 Túttimah, cãacwãdih Pilato nin pah át jwúub niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Deddih tigaá wã bacaat pínahdih ñi náah? át niijíp wut jĩ.

—¿Barrabásdih ma bacaat túutá! cãacwã ít niij jepahap wut jĩ.

22 —¿Páant ñi niijíchah, Jesús Dios ã wahni Cristo ñi niijnídihi ded pah tigaá wã chãjbi? át niijíp wut jĩ.

—¿Caandih cruzboó péoh dodhnihi, ma mao yohat túutá! niihat ít niij jepahap wut jĩ.

23 —¿Dépanihna? ¿Dedé tibeé ã yéejatji? át niijíp wut jĩ.

—¿Caandih cruzboó péoh dodhnihi, ma mao yohat túutá! chah ít niij ñaacáp wut jĩ.

24 Páant ï niij ñaacáchah joinít, queétdih jéih yap yohcan, chah ï

íjatdihbut enna, mah pamapdih ubnit, niihat ï enechah, át téih chocop wut jĩ. Pánih téih chocnajah, queétdih nin pah Pilato át niijíp wut jĩ:

—Nin newédih yeebjéh tigaá ñi mawat túutap. Páant ñi wutat jíib yeebdíhjah peéh chãjat ã jumna naáh. Weémboodih peéh chãjat ã wihcan niít, cãacwãdih át niijíp wut jĩ.*

25 —¿Caandih mawat jíib jwiítidih, jwí jwimenáidihbut caán peéh chãjat ã jumna naáh! niihat cãacwã ít niijíp wut jĩ.

26 Páant ï niiját túttimah, ï wutat pah Barrabásdih át bacaat túutap wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboodih áih soldadowãdih át ub bejat túutap wut jĩ, caandih pūinit, cruzboó péoh dodhnihi, ï mao yohat pínah niijná.

Soldadowã Jesúsdihi yeejép ï deoh naáwát

27 Pánih ub bejnihi, Pilatoíh muú diítna Jesúsdihi ít ub waad béjep wut jĩ. Pánih ub waad béjnihi, caanjih wapnihi soldadowã Jesús pebh ít ñuh púuda bojop wut jĩ. 28 Pánih ñuhna, Jesúsíh yégueh jih bóo chóodih too dugnihi, maáh ã dawat pah jígohni dūni chóodih caandih ít yacap wut jĩ. 29 Maáh ã dawat júdu pah chãjnihi, óot pihdih péeb wao péanihi, Jesúsíh wao dáhdih ít yacap wut jĩ. Maáh ã wēpat pah ã júutat pínah máa doóbhdih áih jéihyepmant bóo téihyajih ít tewat túutap wut jĩ. Pánih chãj péanihi, maáhdih ípĩ chãjat pah ã pebh ít bódiha caj yoh ñajap wut jĩ. Pánih bódiha caj yoh ñajnihi, nin pah caandih ít niij dehwep wut jĩ:

—¿Ma túi jummuá, judíowã ï maáh! ít niijíp wut jĩ.

30 Páant niij deoh, caandih cói jáhana, ã bíbohni máa doóbhdih jwúub ubnit, caán doóbhdih áih wao dáhdih dawá láa ít puñap wut jĩ. 31 Pánih deoh naóh péa, ï yacnihi yéguehdih too dugnihi, áih yéguehdihjah ít jwúub yacap wut jĩ, páant muntih. Pánih yac péa, cruzboó péoh dodhnihi, mao

* 27:24 Dt 21.6-9

yohat túut niijná, caandih it ub bac bejep wat jĩ.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit, i mawat

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

32 I mao yohat pínah jeéboó ub bejna, Simón, Cirene baácdih bóodih it jwááap wat jĩ. Pánih jwááhnit, caandih Jesúh cruzdih it bewat túutap wat jĩ.

33 Pánih bejnit, Gólgota wut jumapna it juibínap wat jĩ. “Gólgota”, niijná, “Wao iidíp jeé”, niijná it chājap wat jĩ. 34 Pánih caanná juibínit, bijnijih widnit, i ub bejni jiwá iguúh macdih Jesúsdih it tóihyop wat yah jĩ. Obohjeéhtih, bainí déeb joinítjeh, at babhcrap wat jĩ.

35 Caandih cruzboó it péoh dodhdop wat jĩ. Pánih péoh dodh péanit, aih yégueh chóojidih “¿Deih tigaá a jumbi?” míc niijnít, tíhwat jádunabitjih it yoh tíhwip wat jĩ.*

36 Pánih chāj péanit, pái cháudnit, caandih it wapap wat jĩ, bita caandih i ub bejcat pínah niijná. 37 “JESÚS JUDÍOWÁ I MAÁH CAÁ”, bita i niij daácniji naadih Jesús wao cháh cruzdih soldadowá it nah péoh báudhdap wat jĩ.

38 Chénewá nuumnítidihbut mao yohat túut niijná, biih cruznadih Jesús pebh it péoh dodhdop wat jĩ. Biícdih a jéihyepmant bóo bawámant, biíhdih a wáyámant bóo bawámant péoh dodhnit, queét tac yoób Jesúsdih it péoh dodhdop wat jĩ. 39-40 Cruz pebh en yap bejnit, Jesúsdih nin pah yeejép it niij deoh naáwáp wat jĩ:

—¡Eneéh buca! ¿Dioih muúdh yohnit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán muúdh jwáub chājni pínah niit? Pánihni jumna, Dios wáuh yoobát jumna, wancat túut niijná, caán i péoh dodhdopmant meemjéh ma dei júúwá, it niijíp wat jĩ.*

41 Sacerdotewá i maáta, Moisés a wutatjidih bohénit, jwí maátabut biíc yoobó it deoh naáwáp wat jĩ.

42 —Bitadih túi teo wáacni jumna yahna, caanjéh a jéih míc teo wáaccan caá. ‘Judíowá i maáh caá’, niijná, caán mícjeh a dei júúwáchah enna, caandih jwí jepahbipna caá. 43 ‘Weém Dios wáuh caá. Caandih wá túi jenah joiná caá’, a niiját jíib, Dios caandih oina, a túi uba naáh, it niijíp wat jĩ.*

44 Ájeéh i péoh dodhnit nuumnítbut biíc yoobó caandih it deoh naáwáp wat jĩ.

Jesús a wunat

(Mr 15.33-41; Lc 8.2-3; 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Jesús cruzboó i péoh dodhni a ñuhuchah, yeó jáap tac yoób a dupúah bejep jĩ. Nihat baác dupániji, biíc peihcanni horas túttimah, a jwáub baáb jwáub bejep jĩ, páant muntih. 46 Páant a jwáub baabát pínah jätihbit, Jesús nin pah at wép niij ñaacáp wat jĩ: “**Elí, Elí, ¿lemá sabactani?**” niijná, “¿Wíih Dios, wíih Dios, dépanih tigaá weemdih ma éemp bej?” Jesús at niij ñaacáp wat jĩ.*

47 Páant a niijíchah joinít, biquína caanjih ñuhnit nin pah it míc niijíp wat jĩ:

—Dios naáwátdih naóh yapani Elíasjidih bidna caá a chājap, it niijíp wat jĩ.

48 Biíc ijeéh jumni ñáo ñah bejnit, páab chái déedih ubnit, bijni jiwá iguúh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéu báudh, júut ñahanit, Jesúsdih at wái nomat túutap wat yah jĩ.*

49 Obohjeéhtih, wái nomat túutnidih bita nin pah it niijíp wat jĩ:

—¡Á jumna naáh! Elíasji nindih teo wáacadih a júúwáchah, jwí en jwuh jíih, it niijíp wat jĩ.

50 Páant i niiját túttimah, tubit ñaacnit, Jesús at wunah bejep wat jĩ. 51 Páant a wunuchahjeh, Dioih muú díitboó i jäh yaíhni búdí wáupni

* 27:35 Sal 22.18 * 27:39-40 Sal 22.7; 109.25; Mt 26.61; Jn 2.19 * 27:43 Sal 22.8 * 27:46 Sal 22.1 * 27:48 Sal 69.21

chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah át chāwáp wut jī. Pánihat pónih, baác búdí méména, jee dáhna át pah bejep wut jī.* ⁵² Pánihichah, cáacwáih bácahjidih í yohopji jeéboó ā búuh bejchah, Diosdih jepahnitji jwúub boo pud jūóhñit, dawá ít bacap wut jī. ⁵³ Pánihna, Jesús ā boo pud jūúwát túttimah, Jerusalén tútchina í jwúub waad béjchah, dawá queédih ít enep wut jī.

⁵⁴ Páant baác méméatdih nihát biíh ā yapachah enna, Jesúsdiw wapnit soldadowā í maáh, ājeéh jamnitbut búdí úumnit, nin pah ít míc niijíp wut jī:

—¡Yoobópdih nin Dios wúuh tigua át jamup! ít niijíp wut jī.

⁵⁵ Chibít yuúpbít dawá yaádhbut ít en ñahup wut jī. Queét yaádh jwiít biíc diw Galileamant jūóhñit, Jesúsdiw teo wáacnitji ít jamup wut jī. ⁵⁶ Íjeéh jamnit, Mágdala tútchidih bóli María, biíh wili Maríabut mit jamup wut jī. Caánt José, ā úud Santiago í ín mit jamup wut jī. Biíh wili Zebedeo ā weh ín mit jamup wut jī. Queét biíc peihcannit yaádh ít jamup wut jī.*

Jesúh bácahjidih ā yohat

(*Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42*)

⁵⁷ Jesús ā wunat túttimah, caan chéyeh tōo ñáh jūúwát pínah jātih, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesúsdiw jepahni, áih bácahjidih ub deyanit, yohat túut niijná, cruzboó át jwabínap wut jī. ⁵⁸ Caanjíh jamniji Pilatodih úubúdiw át bejep wut jī. Páant ā úubúchah joinít, Jesúh bácahjidih Pilato áih soldadowādiw caandíh át wúhat túutap wut jī. ⁵⁹ Páant ā jepahachah joinít, José cruz jamupna jwúub jwabínit, Jesúh bácahjidih ub deya, lino wut jamni quei wíhcanni yégueh chóojíh át pinip wut jī. ⁶⁰ José ā wunachah, caandíh í yohat pínah jeé ít diw átát baadát túutap wut jī. Caán ít diwjeh Jesúh bácahjidih át yohop wut jī. Páant ā yohat túttimah, caandíh nemat túut niijná, caán ít diw

waadápboó búdí jeé júdu diw tóo pátú bejnit, caán ít diw át nemep wut jī. Pánih nem péanit, áih munná át jwúub bejep wut jī. ⁶¹ Páant ā chājachah, Mágdala tútchidih bóli María, biíh Maríabut caandíh ā yohatji jeé ít pebh ít en chúudap wut jī.

Jesúh bácahjidih ā yohniji ít diw soldadowā í wapát

⁶² Á wunniji yeó jáap, chooát yeó jáap pínah jwípí ámohni yeó jáap ā jamup jī. Túttimah bóo yeó jáap diw sacerdotewā í maáta, fariseowábut Maáh Pilato pebhna bejnit, nin pah ít niij úubúp wut jī:

⁶³ —Maá, caán yeeniboó jwíjeéh jam jwahna, ‘Wunna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah wā jwúub boo pud jūóhbipna caá’, ā niijátjidiw jwí náhnina caá.* ⁶⁴ Pánihna, caandíh í yohopji jeé ít diw biíc peihcanni yeó jáapna ā nemat diw míh soldadowādiw ma túi wapát túutú, ā bohénit áih bácahjidih í numcát pínah niijná. Pánih numnít, cáacwādiw ā boo pud jūúwát diw íta naóh tagaá. Pánih naóhna, Jesús ā jwíh yeeatji chah í pée yee naáwát áta jam tagaá, Pilatodih ít niijíp wut jī.

⁶⁵ Páant í niijíchah joinít, Pilato nin pah át niij jepahap wut jī:

—Biquína soldadowādiw numah bejnit, yeebjéh ñi jéihyat pah caán ít diw nemnit, queédih ñi túi wapát túutú, Pilato át niijíp wut jī. ⁶⁶ Páant ā niijíchah joinít, soldadowādiw numah bej, caán ít diw José ā nemniji jeé júdu diw bujacán nah chéonit, soldadowādiw ít wapát túutap wut jī. Pánih chāj péanit, queét maáta ít jwúub bejep wut jī.

28

Jesús ā boo pud jūúwát

(*Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10*)

¹ Jwiít judíowā jwí chooát yeó jáap túttimah bóo yeó jáap ā baáb jéenechah, Mágdala tútchidih bóli María, biíh wili Maríabut Jesúh bácah diw José ā yohopji jeé ít boó

* 27:51 Ex 26.31-32; 2Cr 3.14

* 27:56 Lc 8.2-3

* 27:63 Mt 16.21; 17.23; 20.19; Mr 8.31; 9.31;

Lc 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

enedih ït bejep wut jï. ² Páant caanná ï juibínachah, Dioíh ángel jeámant ã dei jüúwúchah, baác búdí ãt méménap wut jï. Pánih dei jüóhñit, José ã nemniji jeé júdudih pütú dodhñit, caanjïh ãt chúudup wut jï. ³ Caán ángel wedóat pah jígohñi ã jumuchah, ãih yéguehbut táu yeh iigné ãt jamap wut jï. ⁴ Pánihna, caandih enna, caán jeé ítdih wapnit soldadowã búdí úmna, méménit, wunnit pah ït buug ñájap wut jï. ⁵ Caanjïh chúudni ángel queét yaáhdih nin pah ãt niijíp wut jï:

—ïÑi úmca bojoó! Cruzboó ï péoh dodh mao yohniji Jesúsdiñ ñi bidatdih wã jéihna caá. ⁶ Obohjeéhtih, ninjïh ã wihcan caá. ã Niijátji pah jáantjeh ã boo pud jüúwúp be. ã lajapjiboó ñi en jüúwá. ⁷ Caandih en péanit, waícanjeh ã bohénitjidih nin pah ñi niij naóhbi jwahúú: ‘Jesús ãt boo pud jüúwúp tabeé. Galilea baácna yeebdih waóh bej páina caá ã chájap. Caanná bejnit, caandih ñi enbipna caá’, queétdih ñi niijí. Páant beé yeebdih niij naáwádh wã jüúwúp be, ángel queét yaáhdih ãt niijíp wut jï.

⁸ Páant ã niijíchah joinít, queét yaádh yohopji jeé ítmant ït ñáo jwúub bejep wut jï. Pánih ñáo jwúub bejnit, úmna yuhna, búdí wēñit, ã bohénitjidih naáwádh ït bejep wut jï. ⁹ Páant ï bejchah, Jesús jwah queét yaáhdih ãt jígohop wut jï.

—¿Ñi jüóhca beé? ãt niijíp wut jï.

Páant ã niijíchah joinít, ãih jítcha pebh páah yoh ñajnit, ãih wúudih pin teonit, caandih ït weñep wut jï. ¹⁰ Páant ï chájachah enna, queét yaáhdih nin pah ãt niijíp wut jï:

—Ñi úmca bojoó. Wã úudwã panihnitdih nin pah ñi niij naóhbi jwahúú: ‘Waícanjeh nin tútchimant bacnit, Galilea baácna ñi bejeé. Caánboó Jesúsdiñ ñi jwááhbiipna caá’, queétdih ñi niijí, Jesús ãt niijíp wut jï.

Wapnit soldadowã ded pah ï yapatjidih ï naáwát

* 28:16 Mt 26.32; Mr 14.28

¹¹ Queét yaádh tútchina ï jwúub bejat pónih, biquína caán ítdih wapnit soldadowãboó sacerdotewã ï maáta pebhna ït bejep wut jï. ï pebhna juibínit, ded pah ï yapatjidih queétdih ït naáwáp wut jï. ¹² Páant ï naáwáchah joinít, caán ã yapatjidih míic wéheat túat niijná, jwí déewã maátadihbut ït míic wáacat túutap wut jï. Pánih míic wéhe péanit, queét soldadowãdh búdí ït jíb chájap wut jï, ded pah ã yapatjidih yoobópdih ï naóhcat pínah niijná. ¹³ Pánih jíb chájnit, nin pah queétdih ït niij wutap wut jï:

—Bitadih nin pah ñi niijí: ‘Chei jwí úwat pónih, ã bohénitjiboó jüóhñit, ãih bácahjidih ït nuumáp tabe’, ñi niijí. ¹⁴ Páant ã yapatji doonádh Maáh Pilato ã joyóchah, jwiítboó caandih jwí ámoh naóhbipna caá, yeebdih ã peéh chájcat pínah niijná, soldadowãdh ït niijíp wut jï.

¹⁵ Páant ï niijíchah joinít, ï jíb chájatdih ubnit, ï niijátji pah soldadowã ït naóh peetép wut jï. Páant ï niij naáwáchah joinítji, buu láabut páantjeh niihat jwí déewã ï yee naáwátjidih ípí jenah joiná yuh caá.

Jesús ã bohénitjidih ã péé wutat
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Queét yaádh tútchina juibínit, Jesús ã niiját tútatji pah jwiít ã bohénitjidih ï naóh yapanap jï. Páant ï naóh yapanachah joinít, jwiít once ã bohénitji Galilea baácna bejnit, Jesús jwiítidih ã bejat túatniji jeená jwí juibínap jï.* ¹⁷ Pánih caanná juibínit, Jesúsdiñ ennit, Dios wúúh ã jummatdih jéihna, caandih jwí weñep jï. Obohjeéhtih, biquína jwíjééh jumnit “¿Yoobópdih Jesúsjeñ niit?” ït niij jenah joi jwúuhup tají. ¹⁸ Jwí pebh joinít, Jesús nin pah jwiítidih ã niijíp jï:

—Niihat wēpatdih wã íp weemdih ã wúuhup be. Páant ã wēpat wáñni jamna, niihat jeáboó jumnit, niihat nin baácboó jumnitdihbut watni wã jamna caá. ¹⁹ Pánih wēpni jamna,

nin pah yeebdíh wã naóhna caá:
Wíih túini doonádih nihat baácđih
moondíh ñi túi naáwá, jepahnit,
weemdíh ï túi péeat pínah niijná.
Páant ï jepahachah ennit, wã íp ã
wēpatjīh, wã wēpatjīh, Túini Espíritu
ã wēpatjīhbut queétdih ñi daabánaa.*

²⁰ Páant ñi daabánitdih ñi túi bohénaá,
yeebdíh nihat wã wətatjídih queétdih
ï jepahat pínah niijná. Páant ñi
chăjachah, yeó jáap jummat pah púúú
péeni yeó jáapna páantjeh ñijeéh wã
jumbipna caá. Páant wã naáwátdih ñi
túí náhninaá, Jesús jwiítđih ã niijíp jī.

Páant bóojeh tigaá weém Mateo wã
daacát.

* 28:19 Hch 1.8

SAN MARCOS

Juan Daabáni ã bohé jwíhat
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Weém, Marcos, nin tólihjĩh Dios wúh Jesucristo, ded pah ã chãjatjidih, ãih túini doonádhbut wã naóh daácna caá. Juan Daabáni ded pah ã chãjat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani Isaíasji ãt daacáp tajĩ. Páant ã niij daacátji pahjeh tih Jesúh túini dooná ãt jwíhip tajĩ.

² Nin pah Malaquíás, Isaíasjĩh ãt niij daacáp tajĩ:

“Ã wáhdih Dios nin pah ã niijná caá: ‘Ma jãtih meemdih naóh waóhni pínahdih wã wahbipna caá.

³ Caán naóh waóhni pínah mûú wihcapboó nin pah ã niij ñaác bohéhipna caá: “Jwĩ Maáh ã jûúwát pínah jãtih ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodih túut nûmnít, caandih ñi túi páñaá”, ã niijbipna caá”, ã wáhdih Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (Mal 3.1; Is 40.3)

⁴ Juan Daabáni Isaíaswã ã niij daacátji pah mûú wihcapboó jumna, nin pah cãacwãdih ãt niij naóh bohénap wut jĩ: “Ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodih ñi túut nûmú. Pánih túut nûmnít, ñi daabáát túutú. Páant ñi chãjachah ennit, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá”, ãt niijip wut jĩ. ⁵ Nihat Judea baácdih moón, Jerusalén tútchidih moonbát caandih joyát túut niijná, ã pebhna ãt juibínap wut jĩ. Pánih joinít, Diosdih ã yéejatdih ã naáwáchah, Juan Jordán majboó queétdih ãt daabánap wut jĩ.

⁶ Juaníh yégueh chóo camello wut jumni nuñup yoócjĩh nóomnit, ã yacni chóo wut jĩ. ãih juyáát töp momo jiwí chóo töp wut jĩ. Wáuc joowãdih jeémpnit, belo macdihbut ãpĩ déebep

wut jĩ.* ⁷ Juan cãacwãdih bohéna, nin pah ãpĩ niij naáwáp wut jĩ: “Wã túttimah jûóhni wã chah wëpni caá. Páant ã jumachah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wã niij jenah joiná caá. ⁸ Weém yeebdih mahjĩhjah wã daabána caá. Obohjeéhtih, wã daabáát panihni caánboó yeebdih Túini Espíritu ã wëpatdih búdí ã wãhhipna caá”, ãt niijip wut jĩ.

Juan Jesúsdiã ã daabáát
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Juan cãacwãdih ã daabánachah, Galilea baác, Nazaret tútchimant Jesús ã pebhna ãt juibínap wut jĩ. Páant ã juibínachah, Juan caandihbut Jordán majboó ãt daabánap wut jĩ.

¹⁰ Pánih daabá péanachah, Jesús majna ñuhniiji ãt aab ñúhup wut jĩ. Pánih aab ñúhnitjeh, Jesús ã enechah, jeá ãt jéweah bejep wut jĩ. Páant ã jéweah bejehah, jop pah jíghni Túini Espíritu jeámant dei jûóhni, caandih ãt juí jaamáp wut jĩ. ¹¹ Páant ã juí jaamáchah, “Meém wã wúh, wã oini caá. Meemdih búdí wã wëina caá”, Dios jeámant ãt niijip wut jĩ.*

Nemépwã ã maáh Jesúsdiã ã yéejatãhat
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Juan caandih ã daabáát túttimah, Túini Espíritu Jesúsdiã mûú wihcapboó ãt numah bejep wut jĩ. ¹³ Páant ã numah bejehah, caánboó cuarenta yeó jáap Jesús ãt jumup wut jĩ. Páant ã jumachah, nemépwã ã maáh, Satanás, Jesúsdiã ãtih yeejép chãjat túutup wut yuh jĩ. Pánihna, Jesús mûú wihcapboó nuñupwã biícdih ã jumachah, ángelwã caandih ãt túi en dawáp wut jĩ.

Jesús Galilea baácboó ã bohé jwíhat
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juandih nemat mûúboó ã nemat túttimah, Jesús Galilea baácna Dios ã maáh jummat túini doonádh naáwádh ãt bejep wut jĩ: ¹⁵ “**Nihat baácdih moondih Dios ã maáh jummatdih ã jútat pínah bahniãh ã judhna caá. Pánihna, túini doonádh joinít, ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodih ñi túut**

* 1:6 2R 1.8 * 1:11 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 9.7; Lc 3.22 * 1:15 Mt 3.2

numá", cãacwãdih ãpĩ niij naóh bohénap wut jĩ.*

Queej júut maonitdih ãjeéh Jesús ã bejat tútat

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

16 Páant niij bohé bejna, Galilea ímdih dei juibí, púud bejnit, Simón, ã úud Andrésjĩh queej júut maona, ñih ñuodíh í yoh báhanachah, Jesús ãt enep wut jĩ. Pánih ennit, nin pah queédih ãt niijíp wut jĩ:

17 —**Weemdih ñi pej jum jũwá. Páant ñi jũwáchah, yebdih wã bohé bipna caá. Páant wã bohénachah joinít, queejwãdih ñi bidat pah, cãacwãboodih bidnit, wĩh doonádih ñi naóh bipna caá, weemdih jepahna, wĩhwã í jumat pínah niijná, ãt niijíp wut jĩ.**

18 Páant ã niijíchah joinítjeh, ñih ñuonádih cádahnit, Jesúsjeéh ít bejep wut jĩ.

19 Chibít yuúp queédih numah bejnit, Santiago, ã úud Juandihbut Jesús ãt enep wut jĩ. Queét í íp Zebedeo biícđih ñih jãáj chóodih cháudnit, ñih ñuonádih ámohna ít chãjap wut jĩ. 20 Pánih ennit, Jesús queédih ãt bid bojop wut jĩ. Páant ã bid bojochah joiná, biícmantjeh í ípdih, caandih teo wãhñit biícđih jãáj chóomant cádahnit, queébtut Jesúsjeéh ít bejep wut jĩ.

Judíowã í míic wáacat mũboó nemép caolih jumnitdih Jesús ã booaat

(Lc 4.31-37)

21 Túttimah, Jesús wã Capernaum tútchina ít bejep wut jĩ. Caanná juibínit, jwiít judíowã jwĩ chooát yeó jáapđih Dios naáwãdih bohéát túut niijná, jwĩ míic wáacat mũboó Jesús wãbut ít waadáp wut jĩ. Waadnit, caanjĩh míic wáacnitdih Jesús ãt bohénap wut jĩ. 22 Pánih bohéna, Moisés ã wutajidih bohénit chah Jesús ãt wẽp naáwáp wut jĩ. Páant ã wẽp naáwáchah joinít, cãacwãboó ít joi ñũhup wut jĩ.* 23 Cãacwã cãtĩh nemép caolih jumnitbut ñũhñit, nin pah Jesúsđih ãt niij ñaacáp wut jĩ.

* 1:22 Mt 7.28-29

24 —¿Jesús, Nazaret tútchidih bóo, ded pah jwiítđih ma chãjbi? ¿Meém jwiítđih bacanadih ma jũóhñit beé? ¿Bacanit, jwiítđih ma mao yohmi niit? Meemdih jwĩ táí jéihna caá. Meém caá Dioíh Túini, ãt niijíp wut jĩ.

25 —**¡Ñi laihca bojoó! ¡Caán newémant ñi bac bejeé!** Jesús queét nemépwãdih ãt niijíp wut jĩ.

26 Páant ã niijíchah joinítjeh, nemépwã caán newédih túbit méméanit, ñaacna, ãih bácahmant ít bac bejep wut jĩ. 27 Páant ã yapachah ennit, cãacwã búdí ít joi ñũhup wut jĩ.

—¿Ded jáap naáwát tigaá nin? ¡Maáh yoobát pah ã wẽp naóhna caá! ¡Á wutuchah joinít, nemépwã yuh buca jepahnit, í bac bejna caá! queétjeh ít míic niijíp wut jĩ.

28 Páant ã chãjatji doonádih joinít, waícanjeh Capernaum tútchidih moón, nihat Galilea baácđih moonbút ít míic naóh peetép wut jĩ.

Simón chũdhđih Jesús ã booaat

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Jwiít judíowã jwĩ míic wáacat mũmánt Jesús wã bac bejnit, Simónĩh mũná ít juibínap wut jĩ. Simón, ã úud Andrésjĩh mũú monó wut jĩ. Pánihna, ñih mũná Jesús, Juan, Santiagodihbut, ít numah waadáp wut jĩ.

30 Simón chũdh búdí pahat wãna, mi ñajat chóoboó mit ñajap wut jĩ. Jesús wã í waadáchah, mi wãnatđih caandih ít naáwáp wut jĩ. 31 Páant í naáwáchah joinít, Jesús mi pebh juibínit, caántđih ãt wái pud cháud jwejep wut jĩ. Páant ã chãjachahjeh, pahat ãt dúucah bejep wut jĩ. Páant ã dúucah bejchah, queédih jeémát mit wãhup wut jĩ.

Dawá wãnnitdih ã booaat

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 Tõo ñáh jũwáchah, dawá Jesús pebh juibínit, wãnnitdih, nemép caolih jumnitdihbut ít ab juibínap wut jĩ. 33 Nihat caán tútchidih moón caán mũú jęc pebh ít wáac juibínap wut jĩ. 34 Dawá wãnnitdih booaanit, dawá nemépwãdihbut Jesús ãt bacat tútup

wut jĩ. Pánih bacat túutna, nemépwā caandíh ĩ jéihyechah, Jesús queétdih át wéheat túutcap wut jĩ.

*Jesús Galilea baácboó ā bohé jibat
(Lc 4.42-44)*

³⁵ Chei buugjéh jáanit, chibít dupú jwuhuchah, cáac wihcapboó Jesús Diosdih úúbúdh át bejep wut jĩ. ³⁶ Túttimah, ā wihcah ennit, Simónwā caandíh ĩt bid bejep wut jĩ. ³⁷ Pánih bidna, caandíh jwāáhnit, nin pah caandíh ĩt niijíp wut jĩ:

—Nihat cáacwā meemdíh bidna beé, ĩ chājap be, ĩt niijíp wut jĩ.

³⁸ —**Nihat tútchidih moondíh túini doonádih naáwádih wā jūúwáp be. Chóbe ninjñhéh bóo tútchinadih jwí bejat dée caá. Caanjñh jumnitdihbut túini doonádih weemdíh naáwát caá náahap,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

³⁹ Pánih bej, nihat Galilea baácboó jib, jwiít judíowā jwí míc wáacat munná jumat pah waadnit, Jesús át bohénap wut jĩ. Pánih bohéna, nemépwādih ā bacat túutuchahjeh, cáacwāíh bácahmant ĩt bac bejep wut jĩ.*

*Bácah moópnidih Jesús ā booaat
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)*

⁴⁰ Bíic yeó jáap bácah moópni Jesús pebh át juibínap wut jĩ. Pánih juibína, bódicha caj yoh ñajnit, nin pah caandíh át niijíp wut jĩ:

—Ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, át niijíp wut jĩ.

⁴¹ Páant ā niijíchah joinít, caandíh bádí jĩgah enna, teo jáhanit,

—**júú!** **Wēinit, meemdíh wā booana caá,** Jesús át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā moopát át ñumáh bejep wut jĩ.

⁴³ Páant ā ñumáchah, sacerdotewā ĩ pebh wahnit, nin pah Jesús caandíh át niij wutap wut yuh jĩ:

⁴⁴ —**Meemdíh wā booaatjidih bitadih ma naóhca bojóo. Pánih naóhcan, sacerdotedihjeh naáwádih ma bejeé. Caanná juibínit, míh bácah ā ñumátjidih ma júutú. Moisés ā wutatji pah sacerdotedih ma wūhú,**

booni ma jumatdih nihat ĩ jéihyat pínah niijná,* át niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Páant ā niijíchah yuhna, nihat ā jwāáhnitdih át naáwáp wut jĩ. Páant ā naáwáchah joinít, chah dawá Jesúsdi enedih ĩpĩ juibínap wut jĩ. Tūbit dawá ĩ jumuchah, tútchina Jesús át jéih waadcáp wut jĩ. Pánihna, daocánnit ĩ jumapboojéh āpĩ jumap wut jĩ. Obohjeéhtih, caánboó ā jumuchah yuhna, dawá biíh tútchinadih moón Jesúsdi enedih ĩpĩ juibínap wut jĩ.

2

*Jéih yoocannidih Jesús ā booaat
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)*

¹ Daocánni yeó jáap túttimah, Jesús wā Capernaum tútchiboó ĩt jwúub juibínap wut jĩ. Āpĩ juibíni mūdíh ā jwúub juibínachah, ā jumat doonádih joinít, cáacwā ĩt míc naáwáp wut jĩ. ² Pánih caán doonádih joinít, dawá caán ā jumni munná ĩt juibínap wut jĩ. Jēc yehmant ĩt ñuh péenap wut jĩ. Pánih juibínitdih Jesús Dioíh túini doonádih át naáwáp wut jĩ.

³ Jesús queétdih ā naáwát pónih, chéneha míc neoná jéih yoocannidih ĩt beo juibínap wut yuh jĩ.

⁴ Obohjeéhtih, Jesús ā jumni munná juibínit, dawá ĩ jumuchah enna, Jesús pebh ĩt jéih waád juibícap wut jĩ. Pánih jéih waadcán, jéih yoocannidih mū chah bóo coahna beo pūh laab béjnit, ĩt íit chājap wut jĩ. Pánih íit chāj péanit, jéih yoocannidih ā ñajni chóojñ Jesús pebh ĩt cádah deya bojop wut jĩ.

⁵ ĩ cádah deya bojochah ennit, “Jesús jwí chéendih ā booaipna caá”, ĩ niij jenah joyátdih jéihnit, nin pah jéih yoocannidih Jesús át niijíp wut jĩ:

—**Ma yéejatdih wā yohna caá,** át niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ā niijíchah joinít, caanjñh chúdnit Moisés ā wutatjidih bohénitboó ĩih caolihjñhéh nin pah ĩt niij jenah joyóp wut yuh jĩ: ⁷ “Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Nin cáacjeh páant niijná, ‘Dios wā jumna

* **1:39** Mt 4.23; 9.35 * **1:44** Lv 14.1-32

caá', niij yeena caá ã chãjap", ït niij jenah joyóp wat jĩ.

⁸ Queét páant ï niij jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih ãt niijíp wat jĩ:

—Yeéb páant ñi niij jenah joyát ã túican caá. ⁹ 'Ma yéejatdih wã yohna caá', wã niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yãhna, 'Yeeni caá', ñi niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, 'Ma ñah ñãhãú. Ma ñajatdih ãbnit, ma yáac chãí bejeé', wã niijíchah, caán ã bejchah ennit, wã niiját yoobópdiã ã jummatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wêpat wã bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. ¹⁰ Weém nihat cãacwã úud jeñé, nin baácđih moondíh jéih boonanit, ï yéej chãjatdihbut wã jéih yohna caá. Páant wã jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wã chãj jãutbipna caá, ãt niijíp wat jĩ.

Páant niij péanit, jéih yoocanniboodíh nin pah ãt niijíp wat jĩ:

¹¹—Ma ñah ñãhãú. Ma ñajat chóodih ãbnit, míih mũúboó ma jwãub bejeé, ãt niijíp wat jĩ.

¹² Jesús páant ã niijíchahjeh, caán newé ãt ñah ñãhãp wat jĩ, buca. Ñah ñãhnit, ã ñajat chóodih ãbnit, ãt bac bejep wat jĩ. Páant ã bac bejchah, nihat ït en wãhi bejep wat jĩ. En wãhi bejnit, Diosdih búdí wënit, nin pah queéjtjeh ït míc niijíp wat jĩ:

—¡En yah buca! Búdí náhniat pínahdih buu jwĩ enna caá. Jãtjeh pánihatdih jwĩ en jwãhcan jĩ, ït míc niijíp wat jĩ.

*Jesús Levídih ã jũúwát tútat
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)*

¹³ Túttimah, íim jwëejdih Jesús wã ït jwãub bejep wat jĩ. Pánih bejnit, dawá caan pébh ï míc wáac juyúchah ennit, queétdih Jesús ãt bohé bejep wat jĩ. ¹⁴ Pánih bohé bejna, Leví Alfeo wãhndih ã tewat tólihdih ã chãuduchah, ãt enep wat jĩ. Leví, jwĩ dée jumna yãhna, Romanowã maáta ï úúbát túatni dinerodih úúbh wãhni ãt jumãp wat jĩ. Caandíh ennit, Jesús nin pah ãt niijíp wat jĩ:

—Wãjeéh ma péé jũúwá, ãt niijíp wat jĩ.

Páant ã niijíchah joinítjeh, ñah ñãh, ãih tewatdih cádahnit, Levíbut Jesúsjeéh ãt bejep wat jĩ.

¹⁵ Túttimah, Levíboó ãih mũuná numah bejnit, Jesús wãdih ãt numah jeémép wat jĩ. Páant ã numah jeéméchah, caán ã nihat pah dawá dinerodih úúbh wãhnit, bita "Yeejépwã caá", ï niijnítbut, Jesús wãjeéh bejnit, queét bícdih ït jeémép wat jĩ. ¹⁶ Páant queét bícdih Jesús wã ï jeémép chãuduchah, Moisés ã watatjidih bohénit fariseowã queétdih ït enep wat jĩ.

—¿Dépanih tigaá yeejépwã, dinerodih úúbh wãhnit bícdih Jesús ã jeémép? ã bohénitdih ït niij úúbh joyóp wat jĩ.

¹⁷ —Tubúp chãúhcannit cohndih ïpĩ bidcan caá. Wãnnitjeh caandíh ï bidna caá. Pánihat dée 'Weém yéejat wihcanni caá', niij jenah joinít, teo wáacni pínahdih ïpĩ bidcan caá. Obohjeéhtih, 'Wã yéejatdih cádahnit, wã túat nuúmíhna caá', niij jenah joinítboó teo wáacni pínahdih ï bidna caá. Pánihna, 'Yeejépwã caá jwiit', niij jenah joinítjeh teo wáacadih wã jũúwãp be, ï yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodíh ï túat nuumát pínah niijná, Jesús queétdih ãt niijíp wat jĩ.

Jeémép jwãhcatdih Jesús dñih ï úúbh joyát

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Caán láa Juan ã bohénit, fariseowãbut jwĩ nuowã ï watat pah ït jeémép jwãhcap wat jĩ. Obohjeéhtih, queét ï jeémép jwãhcah yãhna, Jesús wã páantjeh ït jeémép wat jĩ. Páant ï jeéméchah ennit, biquína Jesús dñih nin pah ït niij úúbh joyóp wat jĩ:

—Juan ã bohénit, fariseowã ï bohénitbut, ï jeémép jwãhcan caá, Dios queétdih ã wëi enat pínah niijná. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh ï jeémép? Jesús dñih ït niijíp wat jĩ.

¹⁹ —Nin pah caá ã jumãp: Téihya chéoni ã numah jeémnpit bícdih ã jum jwãhachah, jĩgahcan, ïpĩ táí wëi jeémnpna caá. Páant tigaá, wãjeéh jum

jwuhna, wā bohénit ī tūi wēi jeémpna caá. ²⁰ Obohjeéhtih, bita caandíh ī ub bejat túttimah, ā chéenwā jīgahnit, ī jeémp jwuhcan niít. Pánihat pah bita weemdíh ī ub bejat túttimah b́acah, wā bohénitjeéh wā wihcah, queébtut ī jeémp jwuhcan niít, Jesús āt niij jepahap wut jī.

²¹ Ded pah jwī n̄owā ī wutatti āih jáap bohéatjīh fariseowā ī widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah āt jwúub niij bohénap wut jī: “Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojīh máa yégueh chóodih nah teo wai búudhdad ā náahcan caá. Páant n̄i chājachah nihna, caandíh n̄i chocat túttimah, jīnt bejna, máa chóodih chah āta yewa tagaá. Páant tigaá jwī n̄owā ī naáwátjī wīih jáap bohéatjīh widcat caá náahap. ²² Pánihat dée, pah jwuhcanni iguīh macdih n̄uh̄ap chóojīh ī chājniji máa wuh wúuhdih yáacat ā náahcan caá. Páant n̄i yáacachah nihna, iguīh mac pahna, máa wuh wúuh jéih yúuhcan, āta yewah bej tagaá. Páant ā yewechah, chénat pah āta búud tagaá. Pánihna, jáap macdih jáap wuh wúuhboó yáacat caá náahap. Páant n̄i yáacachah, iguīh mac, caandíh yáacni chóobut ā tūi jumbipna caá. Pánihat pah wīih jáap bohéat jwī n̄owā ī naáwátjīh widcat caá náahap”, Jesús āt niijíp wut jī.

Chooát yeó jáapdih Jesús ā bohénit trigo quehedih ī úuc jeémát (Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Biíc chooát yeó jáapdih Jesús ā bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih āt n̄amah chóop yap bejep wut jī. Pánih bejna, ā bohénit trigodih īt úuc jeémp bejep wut jī.* ²⁴ Páant ī úucachah enna, ījeéh bejnit fariseowā íjnit, nin pah Jesúsdih īt niij jūih̄ap wut jī:

—Jwiít dih ma joi jwúuhú. ¿Dépanih tigaá jwī chooát yeó jáapdih yahna, ma bohénitboó ī teo? Pánih teona, Moisés ā wutattidih yap yohna caá ī chājap, īt niijíp wut jī.

* 2:23 Dt 23.25 * 2:25-26 Lv 24.9; 1S 21.1-6

²⁵⁻²⁶ Páant ī niijíchah joinít, “Wā bohénit ī yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queétdih nin pah āt niij bóod chuñap wut jī:

—Davidji ā bohénit biíc dih n̄ugúp wanna, Dioíh m̄uná waadnít, sacerdotewā Diosdih ī wāhniiji pandih āt jeémép wut jī. Pánih jeémpna, ā pej jumnitdihbut āt wāhap wut jī. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewājeh ī jeémát pínah āt jumap wut jī. Dios wutna, bitadih caán pandih āt jeémát túutcap wut jī. Caán láa Abiatar wut jumni sacerdotewā ī maáh āt jumap wut jī. ¿Davidwā páant ī chājatjidih Dios naáwátidih ī daacni núodih n̄i bohécannit jī? * Caán pandih ī jeéméchah yahna, Diosboó ‘N̄i tūi chājcan beé’, āt niijcáp tajī. Pánihat pah, búu nin trigodih úuc jeémpna, wā bohénitbut Diosdih ī yap yohcan caá, Jesús āt niijíp wut jī.

²⁷ Páant niijnít, nin pah Jesús queétdih āt jwúub niijíp wut jī:

—Dios chooát yeó jáapdih cāacwādih ā jwejep jī, teo chuunít, ī chooát pínah niijná. Caán yeó jáapdih dawá wutattidih ī jepahat pínahdih jenah joicán, queétdih ā teo wáacat pínahdihjeh āt jenah joyóp tajī. ²⁸ Pánihna, weém niihat cāacwā úud jeñé, chooát yeó jáapdih ded pah ī chājat pínahdih wā jéih wutna caá, āt niijíp wut jī.

3

Téihya ágahnidih Jesús ā booaat (Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Jwī míic wáacat m̄uná j̄uibínit, Jesús wā īt waad béjep wut jī. Caán m̄udíh téihya ágahnibut āt jumap wut jī. ² Caán m̄udíh jumnitboó Jesúsdih īt en n̄unap wut jī. Chooát yeó jáapdih yahna, Jesús téihya ágahnidih ā boanachah, eníhna īt chājap wut jī, caandíh naóh yacat túut niijná. ³ Téihya ágahnidih nin pah Jesús āt niijíp wut jī:

—N̄ah n̄uhnit, wā pebhna ma jūúwá, āt niijíp wut jī.

4 Páant niijnít, caán muudíh jumnitboodíh nin pah át niij wábh joyóp wut jĩ:

—Ni jengah joyóchah, ¿jwĩ chooát yeó jáapdih Dios jwiútdih ded pah tigaá ã wut? ¿Túí chãjatdih niit ã wutap? ¿Yeejép chãjatdih niit ã wutap? ¿Cãacdiã ã booaat túut niit? ¿Cãacdiã ã mao yohat túut niit? queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, queét it jéih jepahcap wut jĩ. 5 Páant ã jepahcah enna, cãacwãdih ã jĩgah encatdih jéihnit, Jesús queétdih át íijip wut jĩ. Queétdih íijna yuhna, búdí át jĩgahap wut jĩ. Pánih jĩgahnit, téihya ágahniboodíh nin pah át niijíp wut jĩ:

—Míih téihyadiã ma yoo dawwá, át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ãih téihyadiã át yoo dawwáp wut jĩ. Páant ã yoo dawwáchahjeh, ãih téihya át túyah bejep wut jĩ. 6 Páant Jesús ãih téihyadiã ã boanachah ennit, fariseowã it íij bac bejep wut jĩ. Pánih íij bac bejnit, Herodeíh cãacwã biícdiã míic wáacnit, “¿Ded pah tigaá Jesúsdiã jwĩ jéih mao yohbi?” queétjeh it míic niijíp wut jĩ.

Dawá cãacwã íim jwëejdih ã jummat

7-8 Jesús ã bohénit biícdiã íim jwëejdih it jwáub bejep wut jĩ. Páant ã bejchah enna, Galilea baácdiã moón dawá queétdih it pée bejep wut jĩ. Ded pah ã wëp chãjat doonádiã joinít, Judea baácdiã moón, Jerusalén tútchidih moón, Idumea baácdiã moón, Jordán muj conanaamánt moón, Tiro wut jumni tútchidih moón, caan pébh jumni Sidón wut jumni tútchidih moonbút dawá ã pebhna it juibínap wut jĩ. 9-10 Dawá jumna, Jesús pebh it túi yáo ñuh juibínap wut jĩ. Dawá wannitdih ã boanachah enna, bita wannitbut Jesúsdiã chũúhñit, búdí it míic tóonap wut jĩ. Páant ã míic tóonachah ennit, Jesús ã bohénitdih caanjĩh ñajni jãáj chóodih át too deya pahaat túutap wut jĩ, caán chóodih waad páhñit, queétdih bohéat túut niijná.*

* 3:9-10 Mr 4.1; Lc 5.1-3

11 Jesúsdiã ennit, nemép caolih jumnitboó ípĩ páah yoh ñajap wut jĩ. Pánih páah yoh ñajnit, nin pah it niij ñaacáp wut jĩ:

—Meém Dios wáuh caá! it niijíp wut jĩ.

12 Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah apĩ niij wutap wut jĩ:

—Dios wáuh wã jummatdih bitadiã ñi naóhca bojó, át niijíp wut jĩ.

Jesús doce ã naáwát túutnit pínahdih ã ñíwip (Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

13 Jeéboó páuh laab juibínit, ã náahnitdih Jesús ã pebhna át bejat túutap wut jĩ. Á bejat túutuchah joinít, ã pebhna it juibínap wut jĩ. 14 Doce ã naáwát túutnit pínah biíh tútchinaboó wahna, ãih túini doonádiã naóh jibnit pínahdih át ñíwip wut jĩ. 15 Pánih ñíonit, nemépwãdih ã bacaat pínah wëpatdihbut queétdih át wãhup wut jĩ. 16-19 Jesús nit docewãdih át ñíwip wut jĩ: Simón, Santiago, ã úud Juan, Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo wáuh, Tadeo, Simón Celote poómpdih bóo, Judas Iscariote ã ñíonit it jumap wut jĩ. Pánihna, Jesús Simóndih Pedro át wut búudhdup wut jĩ. Santiago, ã úud Juanjĩh Zebedeo weh it jumap wut jĩ. Queét waícanjeh íijnit ã jumuchah enna, queétdih Boanerges Jesús át wut búudhdup wut jĩ. “Boanerges” niijná, “Énoh panihnit”, niijná át chãjap wut jĩ. Judas Iscariote Jesúsdiã eníhcannitdih duó wáini pínah át jumap wut jĩ. Pánih queétdih ñío péanit, Jesús doce ã naáwát túutnit pínahdih át namah jwáub dei bejep wut jĩ.

“Nemép ã wëpatjĩh Jesús ã boana caá”, ã niiját

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

20 Jwáub dei bejnit, Jesús ã bohénit biícdiã muuná it waad béjep wut jĩ. Páant ã waadát túttimah, dawá cãacwã míic wáac juibína, caan muudíh it yáwap wut jĩ. Páant ã míic wáac juibínachah ennit, Jesús wã it jéih jeémpcap wut jĩ. 21 Pánihna, dawá

Ī míc wáacat doonádih joinít, caán munná jaibínit, Jesús ā déewā caandih wapat túut niijná, ĩt ub bejíhip wut yah jĩ. “Jesús déhena caá ā chājar”, queét ĩt niijíp wut jĩ.

22 Biquína Moisés ā wutatjidih bohénit Jerusalén tútchimant dei jaibínitboó nin pah ĩt míc niijíp wut jĩ: “Nemépwā ĩ maáh Beelzebú ā wēpatjĩhjah caá nemépwādih ā bacat túutap”, ĩt niijíp wut jĩ.*

23 Páant ĩ niijíchah joinít, Jesúsboó queédih nin pah āt niij naáwáp wut jĩ: “Nemépwā mícjeh ĩpĩ míc bacacan caá. Nemépwā ĩ maáh ā wēpatjĩh nihcan, Túini Espiritu ā wēpatjĩh queédih wā bacana caá. 24 Nin pah ā jumna caá: Det biíc baácdih moonjéh yuhna míc maona, queét nihāt ĩta wun beedáh bej tagaá. 25 Pánihat pah, biíc yoobó, biíc mūdih moonjéh yuhna, míc maona, ĩta jweí peét bej tagaá. 26 Satanás, nemépwā ĩ maáh āihwādih bacana, biíc yoobó muntih páant ā yapachah, ā wēpatbut āta buud tagaá.

27 “Nin pahbut ā jumna caá: Wēpép newéih munná ded nuúmihna yuhna, ā jéh waadcán caá. Obohjeéhtih, caandih chéó péanit, āih bií déedih ā jéh ubna caá.

28 “Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Det yéej chājna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, ĩ jwúb túut numúchah, Dios ĩ yéejatdih ā yohbipna caá. 29 Páant ĩ yéejatdih ā yohochah yuhna, Túini Espiritubodih yeejép ĩ wéhenachah, caandih bácah ā noón quíib buadcán niit. Páant ĩ niijátji jíib, peéh chājat páantjeh ā jambipna caá”, Jesús āt niijíp wut jĩ.*

30 Jesús Túini Espiritu ā wēpatjĩh nemépwādih ā bacanachah yuhna, “Caán nemépwā ĩ maáh ā wēpatjĩh nemépwādih ā bacana caá”, Moisés ā wutatjidih bohénit ĩ niijíchah joinít, Túini Espiritudih ĩ yéej wéheatji jíib Jesús queédih páant āt niij naáwáp wut jĩ.

Jesús ā déewā caandih ĩ bidat (Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

31 Páant ā naáwát pónih, Jesús ā ĩn ā úudwā biíc dih ĩt jaibínap wut jĩ. Pánih jaibínit, jóocmant páinit, Jesús dih ĩt bid baca bojat túutap wut jĩ. 32 Pánihna, ā pebh chūd nitboó caandih nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—Ma ĩn, ma úudwā biíc dih jóocmant meemdih bidna wuát ĩt chājar, ĩt niijíp wut jĩ.

33 —Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wā ĩn? ¿Det tigaá wā úudwābut, yeéb ñi jenah joyóchah? Jesús queédih āt niijíp wut jĩ.

34 Páant niijnít, ā pebh chūd nitdih jáutnit, nin pah āt niijíp wut jĩ:

—Nit caá wā ĩn panihnit, wā úudwā panihnitbut ĩ jumap. 35 Pánihna, ded Diosdih túi jepahni wā úud, wā jwan, wā ĩn panihni ā jumna caá, āt niijíp wut jĩ.

4

Waáh momni naáwát (Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

1 Pánih bohé péanit, bac bej, ĩm jwéejdih dei jaibí ñuhnit, Jesús cáacwādih āt jwúb bohénap wut jĩ. Pánih bohénit, dawá ā pebh ĩ jaibí ñuhachah, ĩmdih pahni jāáj chóodih Jesús āt waad páhap wut jĩ. Queét ĩm jwéejdih ĩt túi yáo ñuhap wut jĩ.*

2 Pánih waad páhnit, dawá ā jenah joiní naáwát najih bohéna, Jesús nin pah queédih āt niij naóh bohénap wut jĩ:

3 “ĩNin naáwát dih ñi túi joyoó! Biíc newé waáh momodih ā bejep be. 4 Páant ā waáh bojochah, biquí tībna namádih ā buug ñájar yah be. Obohjeéhtih, waícanjeh jūóhnit, jwébehwā caán tīb nadih ĩ jeémáh bojop be. 5 Biíh tībna jeejih yewéni baác jumapboó ā buug ñájar be. Pánih buug ñájnit, waícanjeh ā chíh jūúwáp yah be. 6 Pánih chíhna yuhna, yeó tabit ā chāhachah, ñeh bainijeh jumna, ā diib téhah bejep be. 7 Biíh tībna nemép óotna cātih ā buug ñájar

* 3:22 Mt 9.34; 10.25 * 3:29 Lc 12.10 * 4:1 Lc 5.1-3

be. Pánih bugg ñájnit, ã chíihichah, caán nemép óotnaboó caandíh ã chíih yap bejechah, momniboó mánahna, ã quehcap be. ⁸ Obohjeéhtih, biíh tíibna túini baácboó ã bugg ñájap be. Pánih bugg ñájna, chíihnit, ã túi quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadih treinta tíib, biíh wawánadih sesenta tíib, biíh wawánadih cien tíib ã jamap be”, cãacwãdih át niijíp wut jĩ.

⁹ Páant niij péanit, “¡Ded molít jamna, ã túi joyó naáh!” Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Ã bohénit beh joicán, Jesúsdiñ ã uúbh joyát

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Queét joinítji ã jwúub bejat túttimah, Jesús doce ã bohénit, bita daocánnit biícđih caandíh nin pah ít niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá cãacwãdih bohéna, ma jenah joiní naáwátjñhjah mapĩ bohé? caandíh ít niijíp wut jĩ.

¹¹ —Dios jwĩ Maáh yoobát jamna, niñat cãacwãdih ã teo wáacat pínah dooná, jwĩ déewã jon jãtñh moondíh ã jéihya jwuhca naáh doonáđih bugg yeéb wã bohénitđih Dios ã jéihyat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadiñ páantjeh ã jéihya jwuhcañ, wã jenah joiní naáwátjñhjah queétdih wãpĩ bohéna caá. ¹² Pánihna, wã chãjatđih enna yuhna, ã beh encan caá. Wã naáwátđih joiná yuhna, ã beh joicán caá. Pániñ beh encan, beh joicán, ã yéejatđih cáđahcan, wã pebh ã tac páud jũóhcañ, ã yéejatđih wã yohcan niit,* Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Waáh momni naáwátđih ã beh joyáát

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ “Yeéb butéh wã naóhniđih beh joicán, biíh wã naáwát pínahđihbut ñi beh joicán niit”, Jesús ã bohénitđih át niijíp wut jĩ.

Túttimah, ã jenah joiní naáwátđih ã jéihyat pínah niijná, queétdihjah nin pah át jwúub niij naóh bohénap wut jĩ:

¹⁴ “Wĩih túini doonáđih naóhni, waáh momni panihni caá. ¹⁵ Biquína joinít namáboó bugg ñájni panihni ã jamna caá. Caandíh ã joyát túttimahbitjeh, Satanás jũóhnit, jwébehwã caán tíibnadiñ ã jeémát pahjah, queét ã joyátjidiñ ã quíib buúđána caá. Páant ã quíib buúđanachah, ã joyátjidiñ náhnican, ã jéih jepahcan caá. ¹⁶ Bita joinítboó jeejñh yewéni baácđih bugg ñájni panihni ã jamna caá. Caandíh joinít, búđi ã wéi jwuhna yuh caá.

¹⁷ Obohjeéhtih, wéi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni ã jamna caá. Yeejép ã yapachah, wĩihwã ã jumat jíib bita queétdih ã yéej chãjachah, waicanjah wĩih túini doonáđih ã cáđahna caá.

¹⁸ Bita joinítboó nemép óotna cátiñ bugg ñájni panihni ã jamna caá. Caandíh joinít, ã jepahna yuh caá.

¹⁹ Obohjeéhtih, nin baácđih bóodiñ búđi jenah joinít, dinerodiñ, bií déediñbut búđi ã bíbohíhatđihjah ã jenah joiná caá. Páant ã jenah joyóchah, ã joiní túini dooná pácañ panihni ã ñiñ caoliñboó ã jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, táiniboođih ã jéih chãjcan caá. ²⁰ Obohjeéhtih, bitaboó wĩih túini doonáđih joinít, túini baácboó bugg ñájni panihni ã jamna caá. Caandíh joiná, túi jepahnit, táinidiñ ã jéih chãjna caá. Queét treinta tíibna ã quehat pah ã jamna caá. Bita túi jepahnit, búđi túi chãjna, sesenta tíibna ã quehat pah ã jamna caá. Bita túi jepahnit, chah búđi túi chãjna, cien tíibna ã quehat pah ã jamna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Jiát dah naáwát

(Lc 8.16-18)

²¹ Páant niij péanit, nin pah queétdih át jwúub niij naóh bohénap wut jĩ: “Wã bohéát jiát panihni caá. Jiát dahđih jíi péanit, wáam dahjñh ñipĩ páah jwejcan caá. Caan dáđih chéuđat páha ñumpboobút ñipĩ jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, ã túi yeh iigát pínah niijná, japboó ñipĩ jíi cáagna caá.* ²² Jiát dah ã yeh iiguíchah jwĩ túi enat pah, jãtñh ã beh joicátjidiñ túttimah cãacwã

* 4:12 Is 6.9-10 * 4:21 Mt 5.15; Lc 11.33 * 4:22 Mt 10.26; Lc 12.2

ĩ jéihbipna caá.* 23 ;Ded molít jumna, ã túi joyó naáh! 24 Páant ñi túi jepahachah ennit, Dios yeebdíh ã túi teo wáacbipna caá, chah ñi beh joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, joiná yuhna, ñi joyáh bojochah enna, yeebdíh ã teo wáaccan niít. Páant ã teo wáaccah, ñi beh joicán niít.* 25 Ded túi jepahni túi beh joiní ã jumnipna caá. Obohjeéhtih, jepahcanniboó ‘Bainí wã beh joiná caá’, niijná yuhna, beh joicánni ã jumnipna caá”, ãt niijíp wut jĩ.*

Trigodih momat naáwát

26 “Dios ã maáh jummat, trigodih momat panihni caá. 27 Mom péanit, chei jummat pah ño, yeó jáap jummat pah ãpĩ jáana caá. Páant ã chãjat pónih, ã jéihcah yuhna, ã momni ã behna caá. 28 Baácboó momnidih Diosjeh ã behana caá. Páant ã behanachah, caán pínah ã jwíh chíihna caá. Caán ã behechah, ãih wawá pínah ãpĩ yabacna caá. Caán wawá behnit, ã búuhuchah, ãih quehena ã jíghna caá. 29 Caandíh ub láa caan quehena ã behechah ennit, cãacwã ãpĩ bóod ubna caá.* ã momni ded pah ã behatdih ã beh joicát pah, cãacwã ded pah Diosdih ã jepahatdihbut ñi jéih beh joicán caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Mostaza tíb naáwát (Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30 “¿Dios ã maáh jummat ded pahna tigaá, ñi jenah joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandíh wã naóhbi? 31 Mostaza tíb ded pah ã jummatdih wã naáwáchah, caandíh ñi beh joibípna caá. Caán tíb cão tíbih pah bóo ã jumna caá. 32 Pánih bainí tíbih jumna yuhna, caandíh ã momochah, chíihna, ã túi behna caá. Páant ã behechah, ãih cãcanaboó jwébehwã yeó chãhatdih ãpĩ jweí jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jummat. ãihwã daocánnit jwíh jumnitji, túttimah ã dao béjbipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

* 4:24 Mt 7.2; Lc 6.38

* 4:25 Mt 13.12; 25.29; Lc 19.26

* 4:29 Jl 3.13

Naáwátñajíh ã bohéat (Mt 13.34-35)

33 Caán dée naáwátñajíh cãacwã ã jéihyat pah bóo Jesús queétdih ãpĩ bohénap wut jĩ. 34 Naáwát ã wihcah, queétdih ãpĩ bohécap wut jĩ. Obohjeéhtih, ã bohénitdihjeh ã bohéatjidih Jesús ãpĩ jwúub naáwáp wut jĩ, ã túi beh joyát pínah niijná.

Búdí johlit nolihatdihbut Jesús ã yayaá

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

35 Pánih cãacwãdih bohé péanit, tõe ñáh jãúwáchah,

—Chóbe ímdih jwí chúuh bejjíh, Jesús ã bohénitdih ãt niijíp wut jĩ.

36 Jesús páantjeh jááj chóodih pahnit, ã bohénit bíicdih, caandíh joinítidih ãt éemp chúuh bejep wut jĩ. Bitabut bíih jááj chóonajíh íjeéh ãt chúuh bejep wut jĩ. 37-38 Páant ã chúuh bejehcah, Jesús jááj chóo méimant waó cáagatjih cáag lajnít, ãt ãwup wut jĩ. Páant ã ãwat pónih, búdí johlit nolihatbut ãt jãúwáp wut jĩ. Búdí nolihat ã jumuchah, ãih jááj chóo ãt daábíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó ãt jáacap wut jĩ.

Páant ã jáacah ennit, nin pah caandíh ãt niij wucup wut jĩ:

—Bohéní, daabná caá jwí chãjap. ¿Jwí chíic wunat pínahdih ma úmcan niít? ãt niij ñaacáp wut jĩ.

39 Páant ã niij wucuchah jáanit, Jesús johlit, nolihatdihbut

—¿Laihca bojoó! ;Ma yayaá! ãt niij jãihñap wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, johlit, nolihatbut bíicmantjeh ãt yayáh bejep wut jĩ.

40 Páant ã niiját túttimah, ã pej jumnitdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá búdí ñi úm? Weemdíh túi jenah joiná, ñita úmcan tagaá, ãt niijíp wut jĩ.

41 Obohjeéhtih, búdí úmmit, queétdiboo nin pah ãt míic niijíp wut jĩ:

—¿Dedé cãac tigaá nin? ã naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ã yayáh bejna caá, ãt niijíp wut jĩ.

5

*Gadara baácdih bóo nemépwã
jumnidih Jesús ã booaat
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)*

¹ Jesús johlitdih yayániji ã bohénit biícđih Gadara baácna ít chúuh juibínap wut jĩ. ² Pánih chúuh juibínit, Jesús wã í aab béječah, cáac yohopmant nemépwã jumni newé Jesúsđih át jwááh dei bejep wut jĩ. ³ Caán newé cáac yohopboó jeé íitna ãpĩ jumap wut jĩ. Cáacwã caandih chéona yuhna, ít jéih teocap wut jĩ. ⁴ Dawá láa ítah tōpjĩh ãih téihya colóhnadiah í chéwechah yuhna, ãpĩ púud wái daj yohop wut jĩ. ãih jítcha colóhnadiahbut ítah tōpjĩh í chéwechah yuhna, ãpĩ daj mao yohop wut jĩ. Pánih wēpni ã jumachah, cáacwã caandih ít jéih teocap wut jĩ. ⁵ Cáac yohop jeé íitnaboó chei jumat pah, yeó jáap jumat pahbut caán mícjeh jee dáhjih ãpĩ míc mao ñaacáp wut jĩ.

⁶ Pánihna, Jesús yuúp ã jūwúchah ennit, caandih át jwááh ñáo dei juibínap wut jĩ. Jesús pebh juibínit, ã wēpatdih jéihna, át bódicha caj yoh ñajap wut jĩ.

⁷⁻⁸ Páant ã chājachah enna,

—**¡Nemépwãá, nin newémant ñi bac bejeé!** Jesús át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán newéih jacmant nin pah nemépwã ít niij ñaacáp wut jĩ:

—Jesús, Dios chah wēpni wáuh ¿Dépanihat túut tigaá jwiítđih páant ma chāj? Dios ã enechah, meemđih jwĩ uúbhna caá. Jwiítđih ma peéh chājca bojoó, Jesúsđih ít niijíp wut jĩ.

⁹—**¿Dedé tigaá ma wūt jum?** Jesús át niijíp wut jĩ.

—Dawá caá jwiít jwĩ jumap. Pánihna, Legión caá wã wūt, Jesúsđih át niijíp wut jĩ. “Legión” niijná, “Dawá” niijná át chājap wut jĩ.

¹⁰—Jwiítđih biih baácboó ma wahca bojoó, nemépwã ít niijíp wut jĩ.

¹¹ Queét pebh, jeé ñaj deyepboó, momo muuwã í bid jeéméchah ennit, nin pah nemépwã Jesúsđih ít niijíp wut jĩ:

¹²—Queét muuwãđih jwiítđih ma waadát túutú, ít niijíp wut jĩ.

¹³—**Ñi waad béjeé bácah,** Jesús át niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchahjeh, caán newéih bácahmant bac bejnit, muuwãđih ít waadáp wut jĩ. Páant í waadáchah, ímna ñáo dei bej, buúg báahnit, muuwã ít chíic wanup wut jĩ. Dos mil muuwã ít wanup wut jĩ.

¹⁴ Páant í buúg báah chíic wanuchah ennit, queétđih en daonítji íih tátchiboó ít jweí jwúub bejep wut jĩ. Jweí jwúub bejnit, nihat í jwááhnitđih ít naáwáp wut jĩ. Queét í jumni tátchidih jwúub juibínit, caánboobút ít naóh peetép wut jĩ. Páant í naáwáchah joinít, caán tátchidih moón Jesús ded pah ã chājatjidih enedih ít bejep wut jĩ. ¹⁵ Jesús pebh juibínit, nemépwã jumni caánboó táinijeh ã chúudachah, ít enep wut jĩ. Pánih chúudna, yégueh duonít, túi jenah joinít át jumap wut jĩ, buca. Obohjeéhtih, queét juibínitboó caandih enna, bádí ít úumap wut jĩ. ¹⁶ Jesús ã chājatjidih ennitji jáap junítboodih Jesús ded pah nemépwãđih bacat túutnit, muuwãđih ã waadát túutatjidihbut ít naáwáp wut jĩ. ¹⁷ Caán doonáđih joinít, Jesúsđih náahcan, caán baácdih moón íih baácmant Jesús wãđih ít jwúub bejat túutap wut jĩ.

¹⁸ Jesús wã jááj chóodih í waadáchah, nemépwã jumni nin pah át niijíp wut yuh jĩ:

—¿Majeéh weembát wã bej jíih? át niijíp wut jĩ.

—¿Majeéh weembát wã bej jíih? át niijíp wut jĩ.

¹⁹—**Wájeéh ma jūwúchah, áta tái ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém, ma Maáh, meemđih jíghah ennit, ded pah wã teo wáacatjidih ma déewãđih naáwát túut niijná, í pebhna ma jwúub bejeé,** Jesús caandih át niij jepahap wut jĩ.

²⁰ Páant ã niij jepahachah joinít, jwúub bejna, nemépwã jumni ã déewãđih át naáwáp wut jĩ. Chénat Pah Téihya Tátchi wūt jumni baácboó Jesús ded pah ã chājatjidih nihatđih naóh jibidih át bejep wut jĩ. Páant ã

naáwáchah joi ñáhnit, nihat Diosdih búdí ít wēi naáwáp wut jī.

Āih yégueh chóodih jaí, teonih, Jairo n̄m̄mdíhbut Jesús ā booaat (Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Táltimah, Gadara baácmant Jesús wā ít jwáub chúuh bejep wut jī. Pánih chúuh bejna, íim jwěejdih ī ñáan jaibínachah, dawá Jesús dih enedih ít jaibínap wut jī. Pánih jaibínit, Jesús dih ít wáac ñuh páuda bojop wut jī. ²² Páant ī ñuh páuda bojochah, queét cātíh Jairo Jesús pebh át jaibínap wut jī. Jairo jwiít judíowā jwī míc wáacat m̄m̄díh en daonít maátajeéh jumni wut jī. Jesús ā wēpatdih jéihnit, áih jítcha pebh páah yoh ñajnit, nin pah át niijíp wut jī:

²³ —Wā n̄m̄m mi wunat tút chājachah ennit, ma pebh wā jūwáp be. Caántdih teo jáha booaat tút niijná, wíih m̄m̄ná wájeéh ma jáúwá, át niijíp wut jī.

²⁴ Páant ā niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh át bejep wut jī. Páant ī bejechah, cāacwābut íjeéh ít bejep wut jī. Páant cāacwā cātíh ā bejechah, dawá caandíh tabit ít too péenap wut jī. ²⁵ Cāacwā cātíh biíh wili w̄nnihbut mit jumap wut jī. Caánt doce jópchi mácanihat panihat w̄nnih mit jumap wut jī. ²⁶ Dawá cohnit caántdih ítíh cohop wut yuh jī. Obohjeéhtih ī cohochah yuhna, chah mit tubanap wut jī. Nihat miíh dinero ī cohat jíib wuhna yuhna, mit boocap wut jī. Chah yeejép wut jī mi wunat. ²⁷⁻²⁸ Pánihna, cāacwā Jesús íh doonádih ī míc wéhenachah, mitát joyóp wut jī. Joinít, caántjeh nin pah mit níj jenah joyóp wut jī: “Jesús íh yégueh chóodihjeh jaibí teona, wā boobipna caá”, mit niijíp wut jī. Páant níj jenah joiná, cāacwā cātíh Jesús tãahmant jaibínit, áih yégueh chóodih chaíhbitjeh mit jaibí tewep wut jī. ²⁹ Páant mi tewechahjeh, mi wunat át yayáh bejep wut jī. Páant ā yayátdih miíh bácahjīh mit joyóp wut jī. ³⁰ Páant mi jaibí tewechah, ā booaat wēpat caántdih ā chūátdih Jesúsbut át joyóp

wut jī. Pánih joiná, cāacwā cātíh tac páud ñáhnit, nin pah át niijíp wut jī:

—¿Déhe tígáá wíih yégueh chóodih ā jaí teo? át niijíp wut jī.

³¹ —¿Páant, dawá cāacwā meemdíh ī too péenachah jéihna yuhna, páant ma níj wáub joí? ā bohénitboó Jesús dih ít niijíp wut jī.

³² Obohjeéhtih, yégueh chóodih jaí, teonidih jéihíhna, Jesús át en bidip wut jī. ³³ Pánihna, mi booaatdih jéihnit, úmna, caánt Jesús pebh mit páah yoh ñajap wut jī. Pánih páah yoh ñaj, méménit, Jesús dih táí yoobópdiheh mit naáwáp wut jī. ³⁴ Páant mi naáwáchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wut jī:

—N̄m̄má, wā wēpatdih táí jenah joiná, ma boona be. Wēinit, ma bejeé. Caán wunat meemdíh ā jwáub jáóhcan níít, páant m̄ntih, át niijíp wut jī.

³⁵ Jesús caántdih páant ā niijíchahjeh, Jairoíh m̄m̄mánt bejnit, ā déewā ā pebh ít jaibínap wut jī.

—Jáantjeh ma n̄m̄m mi wunah bejep be. Bohénidih ma jwáub bejat tútú, Jairodih ít niijíp wut jī.

³⁶ Obohjeéhtih, ī niijátdih joyáh bojnít, Jesús nin pah Jairodih át niijíp wut jī:

—¡Ma úmca bojoó! ¡Wā wēpatdih páantjeh ma táí jenah joyoó! át niijíp wut jī.

³⁷ Táltimah, ájeéh péenitdih “Ninjīh ñi páñaá”, niijnít, Jesús Jairojeéh áih m̄m̄ná ít béjep wut jī. Pánih bejna, Pedro, Santiago, ā úud Juan, queét biíc peihcannitdihjeh át n̄mah bejep wut jī. ³⁸ Jairoíh m̄m̄ná jaibínit, w̄nnihdih dawá tabit ñaác jáinítidih át enep wut jī. ³⁹ Pánih enna, caán m̄m̄díh waadnít, queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—¿Dépanihna tabit ñaác jái tígáá ñi chāj? Nint wébít w̄nnih nihcan caá. Ūona caá mi chājap, át niijíp wut jī.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, caandíh ít dehwep wut jī. Páant ī dehwechah, queét nihatdih Jesús át bacat tútup wut jī. Páant ī bac bejechah, Pedro, Santiago, Juan,

wannih mi mánadihbut wébít mi lajni tólihboó át numah waad béjep wut jī. ⁴¹ Pánih waád juibínit, miih téihyadih teonit,

—**¡Talita cumi!** Jesús caántdih át niijíp wut jī. Páant niijná, “Bainíhmaá, ma ñah ñahúú”, niijná át chājap wut jī.

⁴² Páant ā niijíchahjeh, ñah ñahnit, mit yáac chāi bejep wut jī. Caánt doce jópchi mit bíbohop wut jī. Páant mi bootdih ennit, caán tólihdih ā numah waad béjnit búdí ít joi ñahap wut jī. ⁴³ Obohjeéhtih, Jesús queétdih ded pah mi bootdih naáwát túutcan, jeémátdih át wáhat túutap wut jī.

6

Nazaret tútchidih moón Jesúsdih ī náahcat

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jairoíh mummánt bac bejnit, Jesús ā bohénit biícđih ā behni Nazaret tútchina át jwúub juibínap wut jī. ² Pánih juibínit, chooát yeó jáapđih jwī míc wáacat muedíh Jesús wā ít waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Jesús caanjīh jumnitdih át bohénap wut jī. Páant ā bohénachah, dawá caandíh ít joi wúhi bejep wut jī. Pánih joi wúhi bejnit, nin pah ít míc niij úbh joyóp wut jī:

—¿Jesús dedjīh tigaá, nin bohéatdih át joijí? ¿Ded pah tigaá ā túi jéih beedá? Pánih jéihnit, jwiít cāacwā jwī jéih chājca naáhdih āpī chāj jútna caá. ³ Maa teonijeh caá. María wúh ā jumuchah, Santiago, José, Judas, Simón ā údwā ī jumna caá. Ā jwanna yaádhbut jwī pebh ī jumna caá. Caán jwiít panihni mun tigaá ā jumap, ít míc niijíp wut jī.

Páant niijnít, ded pah ā jummatdih jéihcanjeh, caandíh ít náahcap wut jī. ⁴ Páant ī náahcah ennit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—**Dios naáwátdih naóh yapanidih cāacwā ipī wēina caá. Páant ī weñechah yuhna, áih tútchidih moón, ā déewā, áih muedíh jumnitboó, caandíh ipī wēican caá. Pánihna, ninjīh**

behni wā jumuchah, weemdíh ñi náahcan caá, át niijíp wut jī.*

⁵ Caán tútchidih jumna, Jesús Dios ā wēpatjīh át jéih chāj jútcap wut jī. Pánih chājcan yuhna, biquína wannitdih teo jáhanit át boonap wut jī. ⁶ Caanjīh moón caandíh ī jepahcah, át en wúhi bejep wut jī. Pánihna, caan pébh jumni tútchinadih Jesús wā bohénadih ít bejep wut jī.

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Túttimah, doce ā bohénitdih ā pebh bid bojnit, ā wēpatdih queétdih wáhna, chénewā, chénewā, chénewā míc Jesús át wahap wut jī, biih tútchinadih moondíh teo wáacnit, nemépwādi h ī bacat tútat pínah niijná. ⁸ Pánih wahnit, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—**Bií dée, pan, wuh wúh, dinerodih úbcan, ñi íoh cajat nahdi-hjeh pohba ñi úb bejeé. ⁹ Ñi túut mummát pínah yégueh, zapatosdihbut ñi úb bejca bojoó. ¹⁰ Páant ñi be-jechah, ñi juibíni tútchinadih moón yeebdíh úwat tólih ī wúhuchah, caán muedíhñeh ñi chāo jwúhú. Caán tútchimant bejnajeh, caán muedíh ñi cádah bejeé. ¹¹ Ded tútchidih moón yeebdíh náahcan, ī joiíhcah, caán tútchidih yap bejna, ñi h zapatosdih bóo becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá, queétdih Dios ā yohat pínahdih ī jéihyat pínah niijná. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moonbát tubit yeejép chājnit ī jumuchah yuhna, péeni yeó jáap, yeebdíh náahcannitjiboodíh chah peéh chājat ā jambipna caá, át niijíp wut jī.***

¹² Pánihna, queét doce ā wahnitboó Jesús h túini dooná naáwádi h ít bejep wut jī, cāacwā ī yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ī túut mummát pínah niijná.

¹³ Pánih bejnit, dawá nemépwādi h bacat túatnit, wannitdihbut yíjīh ñái, úbhñit, ít boonap wut jī.*

* **6:4** Jn 4.44 * **6:11** Lc 10.4-11; Hch 13.51 *

6:13 Stg 5.14

Juan Daabánidih i mawat
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Jesús ã bohénit i bohé jibichah, ded pah Jesús ã chãjat doonádih dawá it joyóp wut jĩ. Maáh Herodesbut ãt joyóp wut jĩ. Pánih joinít, “¿Juan Daabáni ã wunat túttimah, ãt jwúub boo pud jũóh niit ãt chãjap? Pánih boo pud jũóhni jumna, jwiit cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih ã jéih chãjna caá. Pánihna, caán Jesús Juanjehna tigaá”, ãt niij jenah joyóp wut yuh jĩ.

¹⁵ Bitá “Elías caá”, niij, bitabut “Jon jãtih Dios naáwãtdih naóh yapani dée ã jumna caá”, it niijíp wut yuh jĩ.*

¹⁶ Páant i niijíchah joinít, Herodes-boó

—Juanjidih waó wã bóod yohat túutniiji ãt jwúub boo pud jũóh tagaá, ãt niijíp wut jĩ.

¹⁷⁻¹⁸ Juandih i mawat pínah jãtih, Herodes ã úud Felipe áa Herodíasdih ãt dúuc wái áa jumup wut jĩ. Páant ã dúuc wái áa jumap peéh Juan caandih nin pah ãt niij jũihñep wut jĩ: “Ma úud áadih dúuc wái áa jumna, Dios ã wutãtdih yap yohna caá ma chãjap”, ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niiját peéh yad Herodías Herodesdih nemat muúboó Juandih mit nemat túutap wut jĩ. Páant mi wutãtdih jepahnit, Herodes caandih chéwat túutnit, nemat muúboó ãt nemat túutap wut jĩ.*

¹⁹ Herodías Juandih tubit enihcan, mit mao yohat túutíhip wut yuh jĩ.

²⁰ Obohjeéhtih, Herodes “Juan Dios naáwãtdih naóh yapani ã jumna caá”, niij jenah joinít, Dios ã peéh chãjatdih úumna, caandih ãt mao yohat túutcap wut jĩ. Ded pah ã tái chãjat pínahdih Juan caandih ã naáwáchah, Herodes búdí ãt jenah joyóp wut jĩ. Pánih búdí jenah joiná yuhna, Herodes caandih ãpĩ tái wéi joyóp wut jĩ. ²¹ Páant ã wéi joyóchah yuhna, Herodíasboó “Ded pah caandih wã mawat túutbi”, páantjeh mit niij jenah joyóp wut jĩ. Páant mi niij jenah joyóchah, ã cãac jumap yeó jáapdih wéina, mi áa

Herodes ãih cãacwãdih míic wáacat túutnit, búdí ãt numah jeémép wut jĩ. Caán nump jumnit maáta, ãih soldadowã maáta, Galilea baácdih moón maátabut, ã numah jeémãtdih enedih it juibínap wut jĩ. ²² Biícdih i jeéméchah, Herodías numboó queétdih mit eo júutap wut jĩ. Páant mi eo júutachah ennit, Herodes, ã bid bojnitbut, búdí it weñep wut jĩ.

—Dedé ma náahãtdih weemdih ma úubúchah, meemdih wã wũhbirna caá. ²³ Dios ã enechah, yoobópdih meemdih wã naóhna caá. Ma úubát pah bóo tac yoób wã maáh jumãtdih meemdih wã wũhbirna caá, mi íbi Herodes caãntdih ãt niijíp wut jĩ.

²⁴ Páant ã niijíchah joinít, mi íin pebhna bejnit, nin pah caãntdih mit niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Dedé déedih tigaá wã úubhbi? mit niijíp wut jĩ.

—Juan Daabániih wao dáhdih dúuc bóodnit, meemdih i wũhna naáh, mi numdih mit niij jac wutap wut jĩ.

²⁵ Páant mi niij jac wutachah joinít, mi íbi pebhna wépép bejnit, nin pah caandih mit niijíp wut jĩ:

—Juan Daabániih wao dáhdih dúuc bóodnit, caán ã wunãtdih wã jéihyat pínah niijná, pamapjih cáagnit, weemdih i wũhna naáh, mit niijíp wut jĩ.

²⁶ Páant mi niijíchah joiná, maáh Herodesboó búdí ãt jĩgahap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, cãacwã i enechah, “Dedé ma náahãtdih meemdih wã wũhbirna caá”, ãtát niijíp wut jĩ. Pánihna, ã niijátjidih cãacwã i joyóchah, tíicna, “Meemdih wã wũhcan niit”, caãntdih ãt jéih niijcáp wut jĩ. ²⁷ Biícmantjeh Juaníh wao dáhdih dúuc bóodat túutnit, soldadodih ãt ub júúwát túutap wut jĩ.

²⁸ Páant ã wutachah joinájeh, bejnit, ãih wao dáhdih dúuc bóod, pamapjih cáagnit, ãt ub júúwáp wut jĩ. Pánih ub júúhñit, Herodías numdih ãt wũhup wut jĩ. Páant ã wũhachah, ãih wao dáhdidih teonit, beh wilidih mit teo yapanap wut jĩ.

* 6:15 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19 * 6:17-18 Lc 3.19-20

29 Pánihna, caandíh ì mawatji doonádih joinít, áih báhahjidih ubúdih juibínit, Juan ã bohénitji cáac yohop-boó ìt yohop wat jì.

Cinco mil cáacwādh Jesús jeémát ã wāhat

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

30 Jesús ã wah bojnitji ã pebh jwáub juibínit, ded pah ì chājatjidih, táini dooná ì naáwátjidihbut Jesúsdiht ìt naáwáp wat jì.

31 Táltimah, queét ì jumupboó dawá cáacwā jwíih juibínitji bita ì juibínachah, ìpí ñahwat jwáub bejep wat jì. Páant dawá ì jumuchah, Jesús wā ìt jéih bid jeémpcap wat jì. Pánihna, ã bohénitdih biáboó ãt namah bejep wat jì.

—Chóbe cáac wihcapboó jwī choo jwáhjih, queétdih ãt niijíp wat jì.

32 Páant ã niijíchah joinít, queét jāáj chóodih waadnit, cáac wihcapboó ìt chúuh bejep wat yah jì.

33 Obohjeéhtih, queét ì chúuh bejehah, dawá queétdih beh ennit, ìim jwéejdih ìt ñuún ñáo páud bejep wat jì. ìim pebh bóo tátchidih moonbát ìt ñuún ñáo páud bejep wat jì. Pánihna, Jesús wā ì juibíat pínah jātih queétdih ìtát juibínachah, dawá queétdih ìt pāi ñuhup wat jì. 34 Queétdih bohéni ã wihcah, en daoní wihcanni ovejawā panihnit ì jumatdih ennit, Jesús queétdih búdí ãt jīgah enep wat jì. Jīgah ennit, queétdih ãt táí bohénap wat jì.* 35 Cheyeh ã jumuchah, ã bohénit Jesúsdiht nin pah ìt niijíp wat yah jì:

—Cheyeh caá. Ninjihbitjeh tátchi wihcan caá. 36 Pánihna, nitdih pehbhit jumni tátchinadiht ma wahaá, ì jeémát jíib chājat pínah niijná, ìt niijíp wat jì.

37 —Yeebjéh queétdih jeémát ñi wūhuá, Jesús queétdih ãt níj jepahap wat jì.

—Páant, ocho widh tewat jíibjih jeémát dih jwī jíib chājachah yahna,

queét nihatdih áta jwicán tagaá, Jesúsdiht ìt niijíp wat jì.

38 —¿Débói pan dah tigaá ã jum? Jéihyat túut niijná, ñi bidbi jwahuá, Jesús queétdih ãt niijíp wat jì.

Páant ã bidat túutnitji jwáub joinít,

—Cinco botoni pan dahna, chéne queejwábut ã jumna caá, ìt niijíp wat jì.

39 —Cáacwādh can táí jaihani yílpdih ñi chúudat túutá. Biíc poómp ninboó, biih poómp canboó, biih poómp conboó, ñi chúudat túutá, Jesús ãt niijíp wat jì.

40 Páant ã niijíchah joinít, nihatdih ìt chúudat túutap wat jì. Biquí poómpna cincuenta, biih poómpna cien, nihat ì dawát yoobó páant ìt chúud peetép wat jì. 41 Táltimah, caán biícjih bóo téihya pan dahna, chéne queejwādhbut ubnit, Jesús jeáboó ãt chéi enep wat jì. Chéi ennit, “Jeémát ma wāhat túina caá, Paá”, Diosdiht ãt niijíp wat jì. Pánih wúbh péanit, pan dahnadiht ãt dajap wat jì. Dajnit, nihat cáacwādh ã bohénitdih ãt jwáub daj wāhat túutap wat jì. Táltimah, queejwādhbut ì wāhat pínah niijná, ãt daj wāhup wat jì. 42 Páant ì wāhachah, jeémpnit, nihat ìt táí wud jumup wat jì. Nihat ì táí wud jumuchah, páantjeh ì jadh jeémpni ìt bíbohup wat jì. 43 Páant ì jadh jeémpni pan, queéj déepjih doce wahnadiht ã bohénit ìt ub yac yáwanap wat jì. 44 Queejdih pandihbut jeémpnit neonájeh cinco mil ìt jumup wat jì. Yaádh, ì wehjeéh chah ìt jumjip tagaá.

Ímjih Jesús ã yáac chāi bejat

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

45 Páant ì jeémp péanachah, jāáj chóona waadát túutnit, Betsaida tátchina ã jātih Jesús ã bohénitdih ãt chúuh bej páñat túutap wat jì. Páant ì chúuh bejehah, caandíh joinítjidih jwáub bejat túutnit, 46 caanjéh jeéboó Diosdiht wúbádh ãt páuh laab béjep wat jì. 47 Táltimah, cheina ã bohénit ìim tac yoób ì chúuh bejehah, Jesús biícjeh caánboó wúbhna, ãt chāo

* 6:34 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mt 9.36

jwáhup wut jĩ. ⁴⁸ Pánih wúbhna, queétdih át en chúuha bojop wut jĩ. Ī wawápmant queétdih johlit búdí ā jūwúchah, ā bohénit ĩ meenná yuhna, ĩ wēp bejcatdih át enep wut jĩ. Pánihna, baabát pínah jãtihbit, ĩ pebh bejna, ímjihjeh Jesús át yáac chã bejep wut jĩ. Pánih bejna, queétdih átihip yap bejhip wut yuh jĩ. ⁴⁹⁻⁵⁰ Obohjeéhtih, ā yap bejihichah yuhna, caán ímjih ā bejechah enna, “Wanníh caolih caá”, níj jenah joi, en wáhi bejnit, queét tubit ĩt ñaacáp wut jĩ. Páant ĩ en wáhi bejechah ennit,

—**¡Weemdíh ñi en úmca bojoó! ¡Weemjéh tigaá!** Jesús át níjíp wut jĩ.

⁵¹ Páant níj péanit, ĩjeéh jãáj chóona át waadáp wut jĩ. Páant ā waadáchahjeh, johlit át yayáh bejep wut jĩ. Páant ā yayáh bejechah ennit, queétboó ĩt joi ñáhup wut jĩ. ⁵² Jesús nihat ā wēp chãj jútatjidih enna yuhna, ĩ táí beh joicátji jíb, dawá pandih ā jígohaattjidihbut ĩt beh joicáp wut jĩ. Pánih beh joicán, Jesús johlitdih ā yayáatdihbut beh joicánjeh, ĩt joi ñáhup wut jĩ.

Genesaret baácđih moón wunnitdih ā booaat

(Mt 14.34-36)

⁵³ Pánih chúuh bej, Genesaret baácna juibínit, jãáj chóodih caán jēlitdih ĩt chéo pahanap wut jĩ. ⁵⁴ Pánih chéo pahanit, jãáj chóomant ĩ aab béjechahjeh, cãacwãboó Jesúsđih ĩt beh enep wut jĩ. ⁵⁵ Pánih beh ennit, nihat ĩh munnáboó ñáo aab béjnit, wunnit ĩ ñajat chóomant teonit, Jesús pebhna ĩt ub dei bejep wut jĩ. Jesús ā jumat doonáđih joinít, nihat caanná ĩt bejep wut jĩ.

⁵⁶ Ded ĩ juibíni tútchinaboó, dahwani tútchidih moón, botoni tútchinadih moonbút, bíí dée ĩ jíb chãjat muú jóocmant bóo yoahđih ĩ chéenwã wunnitdih ĩpĩ ub juibí jwejep wut jĩ. Páant ĩ juibí jwejnítboó Jesúsđih yéguéh chóodih tewíhna, caandih búdí ĩt wúbup wut jĩ. Pánihna, det wunnit caandih teonítboó ĩt boonap wut jĩ.

7

Cãacwã ded pah ĩ míc yéjeaat
(Mt 15.1-20)

¹ Jerusalén tútchimant bejnit, Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowābut Jesús pebh ĩt míc wáac juibínap wut jĩ. ²⁻⁴ Jwĩ nuowã ĩ wutatji pahjeh, jeémát pínah jãtih fariseowã, nihat bita jwĩ déewābut jwĩpĩ téih chocop jĩ. Bíí dée jíb chãjadih bejnitji munná jwúb juibínit, ĩ wutatji pahjeh téih choccan, jwĩpĩ jeémcap jĩ. Pamařna, pũbátna, jwĩ lajtjinadihbut jwĩpĩ chocop jĩ. “Dios páant caá ā náahap”, níj jenah joinít, jwĩ nuowã dawá bíih ĩ wutatjidihbut jwĩpĩ chãjap jĩ. ⁵ Jesús pebh míc wáacnit, ā bohénit téih choccanjeh ĩ jeéméchah ennit, fariseowã Jesúsđih nin pah ĩt níj wúbh joyóp wut jĩ:

—Jwĩ nuowã ĩ wutatjidih yap yohnit, ma bohénit téih choccanjeh ĩ jeémna caá. ¿Dépanih tigaá caandih ĩ jepahcan? Jesúsđih ĩt níjíp wut jĩ.

⁶ Páant ĩ níjíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át níjíp wut jĩ:

—**‘Jwiit táinit caá’, níjñá yuhna, cãacwã ĩ encapboó yeéb yeejép chãjnit caá. Dios naáwáđih naóh yapani Isaíasji ded pah ñi jumatdih yoobóđih át níj daacáp tajĩ:**

‘Dios nin pah ā níjñá caá: “Nit weemdíh táí wēi naóhna yuhna, yoobóđih ĩ jepahcan caá.

⁷ **Weemdíh wúbhna yuhna, ĩ yee wúbhna caá. ĩ jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin pah caá Dios ā wutat’, ĩpĩ níj yee naóh bohéna caá”, Dios ā níjñá caá’, Isaías át níj daacáp tajĩ. (Is 29.13)**

⁸ Páant ā níj daacátji yoobóđih tigaá. Dios ā wutatdih yap yohnit, ñi nuowã ĩ wutatboodihjeh ñi chãjna caá. ⁹ Pánih chãjnit, Dios ā wutatdih cáđahna, ñi déewã ĩ wutatboodih ñi jepahna caá. ¹⁰ Dios Moisésđih nin pah át níj naáwát táutap tajĩ: **‘Ñi mánadih oinit, ñi táí chãjaá. Ded ā mánadih yeejép naóhniđih peéh mao yohat ā**

* **7:10** Ex 20.12; 21.17; Lv 20.9; Dt 5.16

jumbipna caá', át niijíp tajī.* ¹¹ Páant Moisésji ā niiját pah, ded ā mánadih ā teo wáaquíhichah yuhna, yeéboó ñi teo wáacat tútcan caá. Ā mánadih ā wūhat déejidih Diosboodih ñi wūhat túttna caá. ¹² Pánih bohéna, ā mánadih caandih yeéb ñi túi chājat tútcan caá. ¹³ Jwī déewā ī wutatdih jepahna, Dios ā wutatboodih yap yohna caá ñi chājap. Dawá biih ñi wutat pahjeh chājat túttna, Dios ā wutatdih ñipī yap yohat túttna caá, Jesús át niijíp wut jī.

¹⁴ Páant fariseowādh niij péa, bita ājeéh péenitdih ā pebh bid bojnit, nin pah át niijíp wut jī:

—Yeéb nihat wā naáwátdih túi joinít, ñi beh joyoó. ¹⁵ Dedé jeémát ñíh jacdih ā waadáchah, ñi téih chocochah, ñi téih choccahbat, Dios yeebdih biíc yoobó ā enna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej wéheatboó ñíh jacmant ā bacachah joiná, 'Caán yeejép cāac caá', ā niij enna caá. ¹⁶ ¡Ded molít jumna, ā túi joyoó naáh! Jesús át niijíp wut jī.

¹⁷ Páant niij péanit, Jesús wā munná īt waad béjep wut jī. Pánih waád juibínit, ā bohénit ā naáwátjidih īt wūbh joyóp wut jī. Páant ī wūbh joyóchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niij jepahap wu jī:

¹⁸ —¿Páantjeh yeéb ñi beh joi jwáhcan niít? Ñíh jacdih waadní, ñíh jeémátboó ñi jenah joyátdih ā jéih yéejacan caá. ¹⁹ Dedé ñi jeémátji ñíh wudah diitboó jumnijidih ñipī jont yohna caá. Caán ñíh caolihdih, ñi jenah joyátdihbat chūhcan, Dios ā enechah, yeebdih ā jéih yéejacan caá, át niijíp wut jī.

Páant niijná, "Nihat jeémát táini caá", niijná át chājap wut jī.

²⁰ Nin pahbat át jwūub niij naáwáp wut jī:

—Ñi yéej wéheatboó ñíh jacmant bacna, ded pah yeejép ñi jenah joyát ā jumatdih ā júutna caá. ²¹⁻²² Pánih yeejép jenah joiná, nin pah ñi jumna caá: Ñi áa nihcannitjīh yeejép chājna, bií déedih numná, cāac mao yohna, bitaíh bií déedih tabit en ñinahna,

bitadih yéejáih jenah joiná, yeena, yeejép chājat pínahdih wéhena, biih cāac ā jummat pah en ñinahna, yeejép dooná naóhna, 'Weém chah jéihni wā jumna caá', niij jenah joiná, túi jenah joicánnitbut ñi jumna caá. Páant yéej chājat ñi jenah joyátmant ā jūóhna caá. ²³ Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah ennit, 'Queét táicannit caá', Diosboó yeebdih ā niij enna caá, Jesús át niijíp wut jī.

Judío nihcannih Jesúsdi mi jepahat (Mt 15.21-28)

²⁴ Tiro tátchi, Sidón tátchi pebh juibínit, caanjīh jumni mūdih Jesús wā īt waadáp wut jī. Caán mūboó ā jummatdih bitadih át naáwát tútcap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ā naáwát tútcah yuhna, ā jummatdih jéihnit, dawá ī juibínachah, queétdih át jéih jweicáp wut jī. ²⁵ Caán tátchidih biíc yad wili mi numbít nemép jumnih mit jumap wut jī. Pánihna, Jesús ded pah ā chājat doonádh joinít, caanjīh ā jummat doonádhbat joinít, ā pebhna mit juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesúsdih wēina, áih jítcha pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jī. ²⁶ Caánt Siria baác Fenicia wūt jumni tátchidih bóli, Griega wili mit jumap wut jī. Pánihna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, mi numdih jumni nemépdih ā bacat tútat pínahdih mit wūbáp wut jī.

²⁷ Páant mi wūbúchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wut jī:

—Wébít ī jeémát pínahdih ubnit, íih majjiowādh jwī jwíih wūhachah, ā táican caá. Pánihat pah, judíowā ī jeémát panihni biih baácdih moondih wā jwíih wūhachah, ā táican caá, át niijíp wut jī.

²⁸ —Ma niiját yoobópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, majjiowā jeémát cáagat naá nump páinit, wébít ī jeémp jéenanidih ipī jeémpna caá. Pánihna, biih baácdih bóli wā jumuchah yuhna, weemdihbat ma teo wáacachah, ā táina caá, Jesúsdih mit niij jepahap wut jī.

29 —Páant ma niij jepahachah, ma nuumdíh jumniiji nemép wáát bac bejna caá. Enedih ma bejeé, Jesús caántdih át niijíp wut jĩ.

30 Páant ã niijíchah joinít, miíh munná jwúub juibínit, mi nuumdíh nemép wihcannih mi lajachah, mit enep wut jĩ.

Wéhecan, joicánnidih Jesús ã booaat

31 Jesús wã Tiro títchi jumni baácmant bejnit, Sidón títchidih juibí yap bej, Galilea ím conanaamánt jwúub dei juibínit, Chénat Pah Téihya Títchina wát jumni pebhboó ít juibínap wut jĩ. 32 Páant í juibínachah, biíc newé wéhecan, joicánnidih Jesús pebh cáacwã ít ub juibínap wut jĩ, caandih ã booaat pínah niijná.

33 Jéih joicánnidih chibít yuáp Jesús át numah bejep wut jĩ. Pánih bejnit, newéih molítidih Jesús áih téih tíibjĩh chibít át taj waadánap wut jĩ. Pánih taj waadá péanit, Jesús áih téih tíibidih coí cáagnit, newéih nuúcdih át teo jãhanap wut jĩ.

34 Pánih teo jãha péanit, jeáboó chéi ennit, caolih juí jéena bojnit, “¡Efatá!” át niijíp wut jĩ. “¡Efatá!” niijná, “¡Ma wãtaá!” niijná át chãjap wut jĩ. 35 Páant ã niijíchahjeh, caán joicánniji jéih joinít, áih nuúcbut ã wilahachah, át túi jéih wéhenap wut jĩ. 36 Páant ã chãjatjidih ájeéh péenitdih Jesús át naáwát túutcap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã naáwát túutcah yahna, queétoó chah ít naóh peetép wut jĩ. 37 Páant í naáwáchah joinít, cáacwã ít joí wáhi bejep wut jĩ. “Nihatdih caán ã túi chãjna caá. ¡Jéih joicánnidih ã joyána caá! ¡Jéih wéhecannidihbut ã wéheat túutna caá!” ít niijíp wut jĩ.

8

Cuatro mil cáacwãdih Jesús jeémát ã wãhat
(Mt 15.32-39)

1 Biíh yeó jáap dawá cáacwã Jesús pebh ít míc wáac juibínap wut jĩ, páant muntih. Páant ájeéh jumna,

* 8:11 Mt 12.38; Lc 11.16

jeémát beednit í jumuchah enna, Jesús ã bohénitdih bíd bojnit, nin pah queétdih át niijíp wut jĩ.

2 —Queét jwíjeéh biíc peihcanni yeó jáap í jumuchah, íih jeémát ã beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit í jumuchah, queétdih búdí wã jĩgah enna caá. 3 Bita íjeéh jumnit yuáp jãóhniitji ‘Queét nuugúp wan buugná’, niijná, íih munnáboó wã jwúub bejat túutcan niít, át niijíp wut jĩ.

4 —Obohjeéhtih, ninjĩh títchi wihcapboó jumna, queét dawá í jumuchah, ¿dedboo tígaá í jeémát pínahdih jwí jíib chãjbi? Jesús dih ít niijíp wut jĩ.

5 —¿Débói pan dah tigaá ñi bíboh? queétdih át niij wúbh joyóp wut jĩ.

—Siete dah caá, ít niij jepahap wut jĩ.

6 Cáacwãdih baácbó chúudat túutnit, siete pan dahdih ubnit, “**Túina caá, Paá**”, Diosdih Jesús át niijíp wut jĩ. Páant niij péanit, caan dáhnadidh dajnit, ã bohénitdih wãhnit, cáacwãdih át pãáat túutap wut jĩ. Páant ã wutuchah, ã bohénitboó cáacwãdih pandih ít pãáap wut jĩ. 7 Biquína queejwãdihbut ít bíboh wut jĩ. Pánihna, “**Túina caá, Paá**”, Diosdih niijnít, queejwãdihbut át pãáat túutap wut jĩ. 8 Í pãáh péanachah, jeémpna, queét ít túi wud jumap wut jĩ, buca. Í judh jeémpnidih siete wãhna ít ub yac yáwanap wut jĩ. 9 Queét jeémpnit neonádihjeh í jenah enechah, cuatro mil ít jumap wut jĩ. 10 Páant í jeémp péanachah, Jesús cáacwãdih át wah jwúubanap wut jĩ. Pánih wah jwúuba péanit, ã bohénit biícidih jãáj chóodih át waadáp wut jĩ. Waadnit, Dalmanuta wut jumni baácna ít chúuh bejep wut jĩ.

Fariseowã Dios ã wēpatjĩh Jesús dih í chãj júutat túutat

(Mt 6.1-4; Lc 12.54-56)

11 Páant í chúuh juibínachah, fariseowã Jesús dih jwãáhnit, caanjĩh ít míc wéhenap wut jĩ. Dios ã wēpatjĩh Jesús dih ít chãj júutat túutap wut yuh

jĩ, ã jepahcah, “Dios ã wahni nihcan caá”, niiját túut niijná.* 12 Páant ï wutachah joinít, Jesús íijnit, caolih jwí jéena bojnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá yeéb buu láa moón Dios ã wēpatjĩh chãj jútatdih ñi enih? Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Buu jumnitdih Dios ã wēpatjĩh weém wã chãj júatcan niít, át niijíp wut jĩ.*

13 Páant niij péanit, ã bohénitdih jááj chóona numah jwúub waadnít, bitadih ít yoh chúuh bejep wut jĩ.

Fariseowã, Herodesbut yeejép ï bohéatdih Jesús ã naáwát (Mt 16.5-12)

14 Pánih jwúub chúuh bejnit, ã bohénit ï jeémát pínah pandih ít quíib buudúp wut jĩ. Biíc pan dahjeh caán jááj chóoboó át jumap wut jĩ. 15 ï jeémát pínahdih túbít ï jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—¿Ñi túi chãja chaáh! Fariseowã, Herodesbut ï yee bohéat yeebdih ã tobohna caá. ï yee bohéat pan paáat panihni caá. Caán paáat nihat pan pínahdih ã chũhna caá. Páant ã chũúat pah, det ï yee bohéatdih joinít ï yéej bejna caá. Pánihna, ï yee bohéatdih ñi túi chãja chaáh, át niijíp wut jĩ.*

16 Páant ã niijíchah joinít, “Pandih jwí ub júóhcah enna, páant niijná caá ã chãjap”, ít míic niijíp wut yuh jĩ.

17 Páant ï míic niijíchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá yeéb pandih túbít ñi jenah joí? Caandih túbít jenah joinít, ded pah wã naáwát ñi beh joi jwáhcan caá. 18 Pánih túbít jenah joiná, quíib ñi bíbohna yahna, molít jumna yahna, páantjeh ñi beh joicán caá.* 19 ¿Cinco pan dahbitjĩh cinco mil neonádih wã wúhatjidih ñi náhnican niít? ¿Í judh jeémpnidih débóí wuh tijí ñi ub yac yáwa? át niijíp wut jĩ.

—Doce wuh jĩ, ít niij jepahap wut jĩ.

20 —Weém siete pan dahdih cuatro mil cáacwádih wã wúhat túttimah, ¿débóí wuh tijí ï judh jeémpnidih ñi ub? Jesús át niijíp wut jĩ.

—Siete wuh jĩ, ít niij jepahap wut jĩ.

21 —¿Pánih enna yahna, páantjeh wã wēpatdih ñi túi jenah joicán niít? Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jéih encannidih Jesús ã booaat

22 Queét Betsaida tútchina ï chúuh juibínachah ennit, cáacwã jéih encannidih Jesús pebh ít ub juibínap wut jĩ.

—Caandih teo jáhanit, ma booanaá, Jesúsdiht túbít ít niij úubáp wut jĩ.

23 Jéih encannidih áih mujmant teonit, tútchi jwéjboó caandih Jesús át wái bejep wut jĩ. Caanná numah juibínit, áih téih túbnadhi coí cáagnit, caán newéih quíibnadhi át teo jáhanap wut jĩ.

—¿Ma enechah, jígoh niít? Jesús caandih át niij úubh joyóp wut jĩ.

24 —Cáacwádih wã enna yah caá. Obohjeéhtih, wã enechah, queét máa nahna bejni pah caá ï jígohop, át niij jepahap wut jĩ.

25 Páant ã niijíchah joinít, Jesús áih quíibnadhi át jwúub teo jáhanap wut jĩ, páant muntih. Páant ã jwúub teo jáhanachah, nihatdih át túi enep wut jĩ, buca. 26 Pánihna, Jesús caandih áih muná wah bojnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Túttchiboó jwúub bejcanjeh, butéh meemdih wã chãjatjidih bitadhi ma naóh peéca bojó, át niijíp wut jĩ.

“Meém Cristo, Dios ã wahni caá”, Pedro Jesúsdiht ã niiját

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Jesús ã bohénit bíicdih Cesarea Filipo wut jumni tútchi pebh jumni tútchinaboó ít bejep wut jĩ. Pánih namádih bejnit, Jesús ã bohénitdih nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Weemdih ded pah tigaá cáacwã ï niij? át niijíp wut jĩ.

28 —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Dios

* 8:12 Mt 12.39; Lc 11.29 * 8:15 Lc 12.1 * 8:18 Jer 5.21; Ez 12.2; Mr 4.12

naáwátdih naóh yapanit biíc dih bóo nacaá', i niijná beé, ã bohénit caandih ít niij jepahap wut jĩ.*

29 —Queét páant i niijíchah, ¿yeéboó ded pah tigaá ñi niij jenah joí? queétdih át niijíp wut jĩ.

—Meém Cristo, Dios ã wahni caá, Pedroboó át niij jepahap wut jĩ.*

30 —Weemdih 'Caán Cristo caá', bitadilh ñi niij naóh peét jwuhca bo-joó, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Ã wunat pínahdih Jesús ã naáwát (Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Jesús queétdih nin pah át niij naóh bohé jwíhip wut jĩ: “Weém, nihat cáacwã úud jeñédih tabit yeejép yapat caá náahap. Weemdih náahcan, jwí nuowã, sacerdotewã i maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut weemdih i mawat túutbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant i mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwáub boo pud jũóhbiipna caá”, át niijíp wut jĩ.

32 Páant niij naóhna, i túi beh joyátjeh queétdih ã naáwáchah, Pedroboó chibít yúpbít caandih namah jubí ñuhnit, páant át niiját túutcap wut jĩ. **33** Páant ã niiját túutcah joinít, Jesús ã bohénitdih tac púud ennit, Pedrodih nin pah át niij jũihñup wut jĩ:

—Satanás ã náah yacat pah wéhena caá ma chájap. Ma jenah joyát cáacwã i jenah joyátjeh caá. Dios ã jenah joyát nihcan caá, Pedrodih át niijíp wut jĩ.

34 Páant niij péanit, cáacwādih, ã bohénit biíc dih ã pebhna bid bojnit, nin pah Jesús queétdih át niij naóh bohénap wut jĩ:

—Ded wãjeéh pééhna, ded pah caanjéh ã wēi chájihatdih cádahnit, weém wã weñat pínahboodih caá chájat náahap.* **35** Ded ã weñat pínahdihjeh chājni, iiguípna ã be-
jbipna caá. Obohjeéhtih, wã weñat pínahboodih chājni, wã bohéátdih túi jenah joiní, yeó jáap jumat pah

wãjeéh ã túi jumbipna caá.* **36** Nin baácdih jumni dawá bií déedih bíbohna yuhna, iiguípna ã bejehchah, ã bíbohatji caandih dedé pínah nihcan niít. **37** ãih caolih iiguípna ã bejehchah, ded pah tigaá ãih caolihjidih áta jwáub jíb chāj baca. **38** Bũu yeejép wã, Diosdih náahcannit, i weñat pínahdihjeh chājnit i jumna caá. Páant queét yeejép wã i joyóchah, biquína weemdih, wã bohéátdihbut tíic jenah joinít, 'Weém caandih wã jéihcan caá', i niijbípna caá. Pánihna, weém nihat cáacwã úud jeñé, táinit ángelwã biíc dih, wã íp ã yeh iigátjĩh jwáub dei jũóhna, queét weemdih i tíic jenah joyátjidih náhnit, 'Queétdih wã jéihcan caá', weembút wã niijbípna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

9

1 Páant niij péanit, nin pah Jesús queétdih át jwáub niij naáwáp wut jĩ:

—Yoobópdi yeebdih wã naóhna caá. Biquína yeéb ninjĩh jumnit ñi wunat pínah jãtĩh, Dios nihat maáh jumna, ã wēpatdih ã júutachah, ñi en-
bipna caá, át niijíp wut jĩ.

Dios ã yeh iigátjĩh Jesús ã ñuhat (Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

2 Seis yeó jáap túttimah Pedro, Santiago, Juan, queét biíc peihcannitdih-jeh jap bóo jeená Jesús át namah púuh laab béjep wut jĩ. Caanná i púuh laab jubíát túttimah, i enechah, ã jígohat át túut nuumúp wut jĩ. **3** ãih yégueh chóo túi baáb yeh iigni át jígohop wut jĩ. Nin baácdih moón yégueh chocnit, pánih túi baabní i jéih choccan caá. **4** Páant ã yeh iiguíchah, Elías, Moisésji biíc dih Jesús pebh jígohnit, caandih i míic wéhenachah, queét biíc peihcan-
nit ã bohénit ít enep wut jĩ. **5-6** Páant i jígohochah ennit, queét tabit ít úumup wut jĩ. Pánih úumna, ded pah ã ni-
iját pínahdih jéihcan, nin pah Pedro Jesúsdi át niijíp wut yuh jĩ:

—Maá, jwiít ninjĩh jwí jumachah, ã túina caá! Biíc peihcanni mũu dáhna

* **8:28** Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 * **8:29** Jn 6.68-69
10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

* **8:34** Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24 * **8:35** Mt

jwĩ chãjbipna caá. Míih pínah, Moiséih pínah, Elíaih pínahdihbut jwĩ chãjbipna caá, át niijíp wut yuh jĩ.

⁷ Páant ā niijíchahjeh, mah pōh panihni queétdih át dei juyúp wut jĩ. Páant ā dei juyúchah, caanmánt Dios nin pah át niijíp wut jĩ: “Nin wā wūúh, wā oini caá. Pánihna, ā naáwáchah, caandíh ñi táí joyoó”, át niijíp wut jĩ.* ⁸ Páant ā niij péanachah, Pedrowā jwúub enna, Jesúsdiyhjeh ít enep wut jĩ. Í ennitjiboó ítát jwúub buudáh bejep wut jĩ.

⁹ Pánihna, jeemánt jwúub dei bejnit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jĩ: “**Butéh páant ā yapatdih bitadih ñi naóh jwuhca bojoó. Weém, nihat cãacwã úud jeñé, wunniji wā jwúub boo pud jūúwát túttimah, caandíh bitadih ñi naáwáp buca**”, át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Pánihna, ā niijátji pahjeh queét í enatjidih bitadih ít naóh jwuhcap wut jĩ. Queétjeh nin pah ít míic niij úubh joyóp wut jĩ: “ ‘Wunniji wā jwúub boo pud jūúwát túttimah’, niijná, ¿Ded pah niij tígaá páant ā niij?’” ít míic niijíp wut jĩ. ¹¹ Páant niij míic wéhenit, Jesúsdiyh nin pah ít niij úubh joyóp wut jĩ:

—‘Cristo, Dios ā wahni, ā jūúwát pínah jãtih, Elías ā jwíih jūóhbiipna caá’, Moisés ā wutatjidih bohénit ípĩ niijná caá. ¿Ded pah niij tígaá páant í niij? caandíh ít niijíp wut jĩ.*

¹²⁻¹³ —Yoobópdih tígaá. Elías jwíih jūóhni, nihatdih ámohni ā jumna caá. Dios naáwát dih naóh yapanit í naóh daacátji pahjeh, weém, nihat cãacwã úud jeñé, dawá láa yeejép wā yap-bipna caá. Bitá weemdíh náahcan, yeejép í chãjbipna caá. ¿Páant í niij daacátjidih yeéb ñi beh joicán niít? Pánihna, nindih yeebdíh wā naóhna caá: Elías panihni Juan Daabáni wáát juí péana beé. Páant ā juyúchah, queét í náahatji pahjeh caandíh yeejép ít chãjap wut jĩ. Páant jí caandíhbut ít niij daacáp tají, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Wāá wunat jumnidih Jesús ā booaat

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Páant ā niiját túttimah, jeejiboó jumnitji jwúub dei bejna, dawá cãacwã ā bohénit pebh í jumuchah, Jesús wā ít enep wut jĩ. Moisés ā wutatjidih bohénitboó ā bohénit biíc diyh míic jūih ñaácna ít chãjap wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, Jesús wā í dei juibínachah, nihat caandíh wēi ennit, Jesúsdiyh jwāáadih ít ñáo ñah bejep wut jĩ. ¹⁶ Á pebh í juibínachah, nin pah queétdih Jesús át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih yeéb míic jūih ñaác tibeé ñi chãj? át niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ā niij úubh joyóchah joinít, cãacwã cãtíh ñahni nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Bohéní, wā wūúh nemép jumnidih meemdíh wā ub jūúwáp yuh be. Nemépboó caandíh déheanit, āpĩ wéheat túutcan caá. ¹⁸ Wā wūúhdih déheat ā jūúwúchah, baácboó buugnít, maojĩh nah chãácnit, āpĩ jwiwáh bejna caá. Pánih bejnit, jacmant moj chej tabit āpĩ bacna caá. Páant ā jumuchah, ma pej jumnitdih nemépdih wā bacaat túutap yuh be. Obohjeéhtih, queét í jéih bacacap be, Jesúsdiyh át niijíp wut jĩ.

¹⁹ —Maatápdih yeebdíh wā bohénachah yuhna, páantjeh weemdíh ñi táí jenah joicán caá. ¿Débólíh maatápdih tígaá weemdíh yeéb ñi jepahbi? Caán wébít dih ma ub jūúwá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

²⁰ Páant ā niijíchah joinít, nemép jumnidih Jesús pebh ít ub bejep wut jĩ. Í ub juibínachah, Jesúsdiyh ennit, nemépboó wébít dih baácboó numah buugúchah, át ñaj tūpánap wut jĩ. Páant ā ñaj tūpánachah, jacmant moj chej búdí át bacap wut jĩ.

²¹ —¿Débólíh maatápdih tígaá nin wébít páant āpĩ jum? Jesús behedih át niij úubh joyóp wut jĩ.

—Wébítjeh ā jumuchah, ā jwíhip be. ²² Nemépboó caandíh tau cáutboó numah buúg cáwíhnit, mujboobát

* 9:7 2P 1.17-18; Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22 * 9:11 Mal 4.5; Mt 11.14

numah buug báahnit, dawá láa ã mao yohíhip jĩ. Ma jéihna, jwiít dih jĩgah ennit, ma teo wáacá, Jesús dih ãt niijíp wut jĩ.

23 —Weemdih ma túi jenah joyóchah, Dios nihat túi jéihni meemdih ã teo wáac bipna caá, Jesús caandih ãt niijíp wut jĩ.

24 —Meemdih wã túi jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, chah wã túi jenah joyát pínah niijná, weemdih ma teo wáacá, ãt niijíp wut jĩ.

25 Dawá queét pebhna ñáo ñah bejnit, ã míic wáac juibínachah ennit, Jesús nemépdih nin pah ãt niijíp jũhñap wut jĩ:

—Meém wéheat tútcanni, joyát tútcanni nemép nin wébít dih jumni ma bac bejeé. Pánih bac bejnit, caandih ma jwúub tac buugáca bojóó, ãt niijíp wut jĩ.

26 Páant ã niijíp jũhñachah joinít, ñaácnit, wébít dih baácboó jwúub numah buugnít, ñaj tãpúánit, nemép ãt bac bejep wut jĩ. Páant ã chãjachah, wébítboó wunni pah ãt ñajap wut jĩ. “Caán ã wunah bejna caá”, dawá ãt niijíp wut yuh jĩ. **27** Páant ã niijíp chah yuhna, Jesúsboó caandih ãh mäj nahdih ãt teo wái ñahanap wut jĩ. Páant ã teo wái ñahanachah, wébít ãt ñah ñuhap wut jĩ.

28 Tãttimah, Jesús wã muúboó ã waád juibínachah, bita wihcah, ã bohénitjeh caandih nin pah ãt niijíp wut jĩ.

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwĩ jéih bacacan? ãt niijíp wut jĩ.

29 —Pánihni nemépdih yohíhna, jeémp jwuhcanjeh, Dios dih búdí wúbát caá náahap, Jesús queétdih ãt niijíp jephahap wut jĩ.

Jesús ã wunat pínahdih ã jwúub naáwát

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30-31 Tãttimah, ã jumni jĩ tãtchimant Galilea baácna Jesús wã ãt bejep wut jĩ. Capernaum tãtchina bejni namádih

bejna, Jesús ã bohénitdih ãt bohé bejep wut jĩ. Pánih queétdih bohé bejna, ã bohénitdihjeh ã túi bohéát tãt niijná, dedboó ã bejat pínahdih bita ã jéihyatdih ãt náahcap wut jĩ. Pánih bohé jib bejna, nin pah queétdih ãt niijíp naáwáp wut jĩ:

—Weém nihat cãacwã úud jeñédih teonit, jwĩ déewã bitaboodih ã wũhbipna caá. Páant ã wũhachah, weemdih ã mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, ã mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap tãttimah, wã jwúub boó pud jũóhbipna caá, páant mantih, ãt niijíp wut jĩ.

32 Páant ã niijíp chah joiná yuhna, queét ãt túi beh joicáp wut jĩ. Pánih beh joicán, úumna, ãt jwúub wúbh joicáp wut jĩ.

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 Galilea baác dih bejna, Jesús wã Capernaum tãtchiboó ãt juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, ã chéenwáih muúdh waadnít, Jesús ã bohénitdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Namáboó jũóh nit, ¿Dedédih míic wéhe tibeé ñi chãj? ãt niijíp wut jĩ.

34 Páant ã niijíp chah joinít, ãt jephahcap wut jĩ. Namádih bejna, nin pah queétdih ãt niijíp míic wéhenap wut jĩ: “Chah jéihni jumna, weémboó maáh panihni wã jumna caá”, ãt míic niijíp wut jĩ.* **35** Páant ã míic niijátjidih tíicna, Jesús dih ãt jephahcap wut jĩ. Páant ã jephahcah ennit, juibí chúudnit, ã bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdihjeh ãt niijíp naáwáp wut jĩ:

—Ded waóhni jumíhna, péeni jumát caá náahap. Ded maáh jumíhna, nihatdih teo wũhni jumát caá náahap, ãt niijíp wut jĩ.*

36 Páant niijnít, wébít dih bid bojnit, queét cãtíh ãt ñuhat tãtutap wut jĩ. Ñuhat tãtutnit, caandih pin teonit, Jesús nin pah queétdih ãt niijíp wut jĩ:

37 —Ded wã náah yacatdih chãjat tãt niijná, biíc nin panihni wébít dih

* **9:34** Lc 22.24 * **9:35** Mt 20.26-27; 23.11; Mr 10.43-44; Lc 22.26

wēi jwāáhna, weemdíhbut ã wēi jwāáhna caá. Pánih weemdíh wēi jwāáhna, wã íp, weemdíh wahni-dihbut ã wēi jwāáhna caá, ãt niijíp wut jĩ.*

“Ded jwiútdih en jãihcanni jwiútdih teo wáacni caá”, Jesús ã niiját (Lc 9.49-50)

³⁸ Táltimah, Juan Jesúsdiñ nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Bohéní, jwĩ enechah, biíc newé ma wēpatjĩñ nemépwãdih ã bacat túutap be. Obohjeéhtih, jwĩjeéñ jumni ã nihcah, caandíh páant jwĩ chãjat túutcap be, ãt niijíp wut jĩ.

³⁹ Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénitdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Páant caandíh ñi niijcá bojoó. Ded wã náah yacatdih chãjat túut ni-ijná, wã wēpatjĩñ chãj júutna, táltimah weemdíh yeejép ã jéih niijcán niit.
⁴⁰ Ded jwiútdih en jãihcanni jumna, jwĩjeéñ ã jumna caá.* ⁴¹ Yoobópdiñ yeebdíh wã naóhna caá. Wíihwã ñi jummat jíib, ded yeebdíh ã túi teo wáacachah enna, Dios caandíhbut ã túi chãjbipna caá. Ñi babhbat pínah mahbitdihjeh yeebdíh ã wãhuchah, páant ã chãjat jíib caandíhbut Dios ã túi chãjbipna caá, Jesús ãt niijíp wut jĩ.*

Bitadiñ jwĩ yéj chãjat túutuchah, jwiútdih búdí peéñ chãjat ã jummat (Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² “Nin wébít panihni weemdíh túi jenah joinídiñ ded yeejép ã chãjat túutatjí jíib, Dios caandíh yeejép pohba ã peéñ chãjbipna caá. Caán ã yéj chãjat túutat pínah jãtíh, ãih butdih búdí jeé júdujĩñ chéu búudhñit, búdí mujna caandíh ã yohochah, ãta túi tagaá. Páant ã chãjachah, caán wébít panihnidih ã yéjacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh ãta peéñ chãjcan tagaá. ⁴³⁻⁴⁴ Ñíih téihyadih yeejép chãjna, caán téihyadih bóod yohat pahjeh caán ñi yéj chãjatdih ñi cádaahá. Caandíh cádahcan,

iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dũbcan, coyíwãbut wũncannit ã jũmbipna caá. Ñíih téihyadih ñi bóod yohochah nihna, caán dájhjeh ãta búud tagaá. Yeebboó panihni cóloh jumna yũhna, táltimah Diosjeéñ ñi túi jũmbipna caá. Obohjeéhtih, chéñat pah téihyadih iiguípna ñi bejehcah, búdí yeejép ñita yap tagaá. Pánihna, ñi yéj chãjatdih cádahat caá náahap.*

⁴⁵⁻⁴⁶ Biíc yoobó ñíih jíthchãjĩñ yeejép chãjadih bejna, caán jíthchãdihbut bóod yohat pahjeh caán ñi yéj chãjatdih ñi cádaahá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dũbcan, coyíwãbut wũncannit ã jũmbipna caá. Ñíih jíthchãdih ñi bóod yohochah nihna, caán dájhjeh ãta búud tagaá. Yeebboó panihni cólohjeh jumna yũhna, táltimah Diosjeéñ ñi túi jũmbipna caá. Obohjeéhtih, chéñat pah jíthchãjĩñ iiguípna ñi bejehcah, búdí yeejép ñita yap tagaá.

⁴⁷⁻⁴⁸ Biíc yoobó ñíih quíibjĩñ enñit, yeejép chãjna, caán dáhdih ñi wãat yohat pah caán ñi yéj chãjatdih ñi cádaahá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá.* Caanná iigát dũbcan, coyíwãbut wũncannit ã jũmbipna caá.* Caán quíibdiñ ma yohochah nihna, caán dájhjeh ãta búud tagaá. Pánihna, biíc búwá quíib wíhcani yũhna, táltimah Diosjeéñ ñi túi jũmbipna caá. Obohjeéhtih, chéñat pah quíibjĩñ iiguípna ñi bejehcah, yeejép pohba ñita yap tagaá.

⁴⁹ “Nin baácdiñ jum jwũhna, niñat cáacwã yeejép yapat caá náahap, ã yéj chãjatdih cádahñit, túinijeh ã túut núumát pínah niijná. Jwĩ jeémátdiñ núumni ãpĩ náahna caá, ã túi núñat pínah niijná. Pánihat pah, cáacwãdihbut yeejép yapat ã náahna caá, túut núumñit, ã túi chãjat pínah niijná. ⁵⁰ Núumni búiná, jeémátdiñ ã túi núñana caá. Obohjeéhtih, núumni ã búyát beedéchah, ñi jéih jwũub búyácan caá. Pánihna, ñi jeémátdiñ núumniñiñ ñi túi búyát pah, yeeb

* 9:37 Mt 10.40; Lc 10.16; Jn 13.20 * 9:40 Mt 12.30; Lc 11.23 * 9:41 Mt 10.42 * 9:43-44 Mt 5.30 * 9:47-48 Mt 5.29 * 9:47-48 Is 66.24

bitajeéh biícđih ñi táí jummat túut niijná, táiniñeh ñi chājaá”, Jesús queéđđih át niijíp wut jĩ.*

10

*Ī weha mánadih ĩyohcat
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)*

1 Capernaum táťchimant bejnit, Judea baácna juibínit, Jordán muj conanaáboó Jesús wā ĩ chūuh juibínachah, dawá Jesús pebh ĩt míc wáac juibínap wut jĩ, páant muntih. Páant ā pebh ĩ míc wáac juibínachah ennit, āpĩ bohéatji pahjeh muntih át jwúub bohénap wut jĩ. 2 Páant ā bohéat pónih, fariseowābut ĩt juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, Jesúsđih nin pah ĩt niij úubh joyóp wut jĩ, ded pah ā jepahatđih joinít, caandíh ĩ naóh yacat túut niijná:

—Ĵwĩ weha mána yaáđđđih jwĩ yohochah, ā táimi naniít? ĴDios ā wutatboó páant niít ā chājat túutap, ma jenah joyóchah? ĩt niijíp wut jĩ.

3 —ĴDed pah tigaá Moisés át niij wutji? Jesús queéđđih át niij úubh joi jwúubanap wut jĩ.

4 —‘Majeéh bólidih cádahíhna, ‘Meém ma táicat enna, meemđih wā yohna caá’, niij daácnit, caántđih ñi wūhú. Páant niij daác wūhñit, majeéh bólidih ma cádahachah, ā túina caá’, Moisés át niij daacáp tajĩ, fariseowā ĩt niij jepahap wut jĩ.*

5 —Diosđih ñi nūowā ĩ jepahíhcah enna, páant Moisés át niij daacáp tajĩ.

6 Páant ā niij daacátji ā jumuchah yuhna, jon jātih nin baácđih chājnit, newé yad biícđih Dios át chājap wut jĩ.* 7 Pánih biícđih ā chājachah, newé ā mánadih cáđahnit, yad biícđih āpĩ jumna caá. 8 Queét chénewā jumna yuhna, biíc bácah panihnit caá ĩ jumap.* 9 Pánihna, Dios queéđđih biíc bácah panihnit ā chājachah, queétjeh míc cáđahcat caá náahap, Jesús queéđđih át niijíp wut jĩ.

10 Páant ā niiját túttimah, muúboó jumna, páant ā naáwátjidih ā bohénit caandíh ĩt úubh joyóp wut jĩ. 11 Páant ĩ úubh joyóchah, nin pah queéđđih át niij jepahap wut jĩ:

—Ded ājeéh bólidih yohnit, biíh wilidih jwúub áa jumna, ā yohnidih yeejép ā chājna caá. 12 Yad wilibat newéđih yohnit, biíhđih jwúub áa jumna, mi yohnidih yeejép mi chājna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.*

*Jesús wébítđih ā úubát
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)*

13 Cāacwā ĩ wehđih ā teo jāha úubát pínah niijná, Jesús pebhna ĩ mána ĩt úb juibínap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, ā bohénitboó queéđđih ennit, ĩt jípónih jāihñap wut jĩ. 14 Páant ĩ jāihñuchah ennit, Jesús ĩjnit, ā bohénitboodíh nin pah át niij jāihñap wut jĩ:

—Wébít wā pebh ĩ jūúwá naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queéťbitđih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wā maáh caá’, niijnít, queéť wébít caá táí jenah joinít ĩ jumap. 15 Dios ā maáh jumapna waadnitboó nit wébít ĩ jenah joyát pah jenah joinít ĩ jumna caá. Yoobópđih yeebđih wā naóhna caá. Nitbit Diosđih ĩ náahat pah yeéb ñi náahcan, Dios pebhna ñi jéih bejcan niít, át niijíp wut jĩ.*

16 Páant niij péanit, wébítđih úb táuh teo jāhanit, nin pah Diosđih át niij úubáp wut jĩ: “Nitbitđih ma táí teo wáacá, Paá”, át niijíp wut jĩ.

Dawá bií déedih bíbohni Jesúsđih ā úubh joyát

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

17 Jesús wā namáđih ĩ bejchah, biíc newé ñáo ñah bej, Jesús pebh bóđicha caj yoh ñajnit, caandíh wēina, nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—ĴTái Bohení, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá wā chājbi? át niijíp wut jĩ.

18 —ĴDépanih tigaá ‘Túini’, weemđih ma niij? Diosjeh caá túini. 19 Dios ā wutatđih ma jéihna caá. ‘Cāacđih ma

* 9:50 Mt 5.13; Lc 14.34-35

* 10:4 Dt 24.1-4; Mt 5.31

* 10:6 Gn 1.27; 5.2

* 10:8 Gn 2.24

* 10:12 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

* 10:15 Mt 18.3

* 10:19 Ex 20.13; Dt 5.17

* 10:19 Ex 20.14; Dt 5.18

mao yohca bojoó.*Ma áa nihcanni-hjĩh ma yéej chãjca bojoó.*Ma nũmca bojoó.*Ma yeeca bojoó.*Bitadilh yee naóhnit, ñih bií déedih ma ɯbca bojoó. Ma mánadilh tãinijeh ma chãjaáp',*Dios ã niijíp jĩ. Caán ã wutadilh jepahat caá náahap, Jesús caandih ãt niijíp wut jĩ.

20 —Bohéní, wébít jumna, wã yap yohcatji pah, bũbũt biíc yoobó wã yap yohcan caá, Jesúsdiã ãt niijíp wut jĩ.

21 Páant ã niijíchah joí, en jãhanit, Jesús caandih ãt oyop wut jĩ.

—Diosjeéh ma tãí jummat pínah, bainí caá meemdih ã judhdup. Nihat míih bií déedih jíib chãjadih ma bejeé. Pánih jíib chãjnit, caán jíibdiã moh yéejnitdiã ma wũhũá. Páant ma wũhũchah, nin baácboó ma bíbohatji chah tãini míih pínah Dios pebhboó ã jumbipna caá. Wã niiját pah chãj péa, wãjeéh ma pée jũwá, Jesús ãt niijíp wut yuh jĩ.

22 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bií déedih bíbohni jumna, ãih bií déedih jíib chãj wũhũhcan, búdí ãt jĩgahap wut jĩ. Pánih jĩgahnit, jepahcanjeh, ãt jwũub bejep wut jĩ.

23 Páant ã jwũub bejehchah, ã bohénitdiã tac pũud ennit, nin pah Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ:

—jDawá bií dée bíbohniã Dios ã maáh jumapna ã waadát ã bũona caá! ãt niijíp wut jĩ.

24 Páant ã niijíchah joinít, queétdiã ãt joí wáhi bejep wut jĩ. Páant ã wáhi bejehchah ennit, queétdih Jesús nin pah ãt jwũub niij naáwáp wut jĩ:

—Némewãá, det Diosdiã tãí jenah joicán, 'Nihat wũih bií déejĩh wã tãí yapbipna caá', niij jenah joinít, Dios ã maáh jumapna ã jéih waadcán caá. 25 Camelloboó awí íitbitdiã ã yabac bejihichah nihna, ãta bũo tagaá. Pánihat pah, dawá bií dée bíbohni Dios ã maáh jumapboó ã waádihichah

yuhna, búdí ã bũona caá, ãt niijíp wut jĩ.*

26 Páant ã niijíchah joinít, chah wáhi bejna, queétdih nin pah ãt míic niijíp wut jĩ:

—Páant ã niijíchah bácah, Dios ã jumapboó ded ã jéih waadcán niit, ãt niijíp wut jĩ.

27 —Cãacwã ded pah ã jenah joyátjĩhjih ã tãí chãjihna yuhna, Dios pebhboó ã jéih bejcan niit. Diosjeh iiguipna bejnit déedih ã tãí ɯbna caá. Caanjéh tigaá nihadilh jéih beedáni. Dedé jéihcat pínah caandih ã wihcan caá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

28 —Maá, weemdih ma joi jwáhuá. Majeéh péeat tãut niijná, jwiitboó nihadilh jwĩ cádahap jĩ, Pedroboó ãt niijíp wut jĩ.

29-30 —Yoobópdiã yeebdih wã naóhna caá. Det wũih tãini doonádiã jepahnit, wã weñat pínahdiã chãjat tãut niijná, nihadilh ãih bií déedih cádahnit, páant ã chãjat jíib búdí tãinidih ã bíbohbiãna caá. Ñih mũunádiã, ã úudwãdiã, ã mánadilh, ã weha mána yaádhdiã, ã wehdiã, ãih wápchidih yuh bũca cádahnit jumna, nin baácboó jum jwuhna, chah dawá ã bíbohbiãna caá. Obohjeéhtih, pánih tãini jumna yuhna, yeejébut ã yapbipna caá. Tãttimah bóo láabut páantjeh Dios biícdiã ã jumbipna caá.

31 Obohjeéhtih, nin baácboó jum jwuhnit, dawá cãacwã búdí bií dée bíbohniã, Dios pebhboó moh yéejnit ã jumbipna caá. Pánihna, nin baácboó dawá moh yéejnitji jeáboó maáta ã jumbipna caá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.*

Jesús ã wunat pínahdiã ã jwũub naáwát

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32 Tãttimah, Jesús Jerusalén tãtchina ã bohénitdiã ãt numah aab bejep wut jĩ. Caán tãtchina ã numah bejehchah ennit, ã bohénitboó ãt wáhi bejep wut jĩ. Bitã ãjeéh péenitbut búdí ãt úumap wut jĩ. Pánihna, Jesús doce ã

* 10:19 Ex 20.15; Dt 5.19 * 10:19 Ex 20.16; Dt 5.20 * 10:19 Ex 20.12; Dt 5.16 * 10:25 Pr 11.28

* 10:31 Mt 20.16; Lc 13.30

bohénitdihjeh bitadih yuúpbít namah bejnit, ded pah cáacwā caandíh ī chājat pínahdih queétdih át jwáub naáwáp wut jī: ³³ “Jerusalén tútchina aab béjna caá jwī chājap. Caanná jwī jubíat túttimah, weém, nihat cáacwā úd jeñédih caanjīh moón ī teobipna caá. Pánih teonit, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit bícdih ī wāhbirna caá. Pánih wāhnit, judíowā nihcannitboodíh ī jwáub wūh yapabipna caá, weemdíh ī mao yohat pínah niijná. ³⁴ Páant ī mao yohat tútuchah, queétoó deoh naóh, mao mácjīh cói jāhanit, weemdíh ī pūibipna caá. Páant ī chājat túttimah, weemdíh ī mao yohbirna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ī mao yohochah yuhna, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwáub boo pud jūóhbirna caá, páant muntih”, át niijp wut jī.

Santiago, Juanjīh Jesúsdi h ī uúbh joyát
(Mt 20.20-28)

³⁵ Páant Jesús queétdih ā niij naóh péanachah, Zebedeo weh Santiago, Juanjīh Jesús pebhna jubínit, caandíh nin pah ít niijp wut jī:

—Bohéní, jwī niiját pah jwiítidih ma chāj wāhú, ít niijp wut jī.

³⁶ —¿Ded pah wā chājat tigaá yeéb ñi náah? Jesús queétdih át niij uúbh joyóp wut jī.

³⁷ —Nihat cáacwā ī maáh waadná, meém bícdih jwiítidihbut ma chúdat tútú, majeéh maáta jwī jumat pínah niijná. Weemdíh ma jéihyepmant bóo bawámant chúdat tút, wā údboodíh wáyámant bóo bawámant ma chúdat tútú, Jesúsdi h át niijp wut jī.

³⁸ —Ded pah yeéb yeejép ñi yapat pínahdih jéihcan yuhna, páant weemdíh ñi niij uúbhna caá. ¿Buu weém yeejép wā yapat pínahdih bíc yoobó yeebbút yeejép yapnit, ñi jéih buujámi naniít? queétdih át niij uúbh joyóp wut jī.*

³⁹ —Bíic yoobó yapna yuhna, jwiítboó jwī jéih buujámi nacaá, ít niij jepahap wut jī.

—Weém yeejép wā yapat pah-jeh yeebbút yeejép ñi yapbirna caá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, pánih yapnit pínah ñi jumuchah yuhna, wājeéh chúdnit pínahdih wā jéih ñiocan caá. Caandíh wā ípboó átát ámoh jwej péa tagaá. Pánihna, caán ā ñionitjeh wā jéihyepmant bóo bawámant, wáyámant bóo bawámantbut ī chúdbipna caá, Jesús queétdih át niijp wut jī.

⁴¹ Santiago Juanjīh ī uúbatjidih joinít, bita ā bohénitboó queétdih ít íjip wut jī. ⁴² Páant ī íjichah ennit, nihat queétdih bid bojnit, Jesús nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Diosdih jéihcannit maátaboó íih cáacwādih wutna, nihat jéihnit dée pah queétdih ípí wēp wutna caá. ⁴³ Yeéboó páant ñi jumca bojóo. Obohjeéhtih, ñijeéh jumni ded maáh jumíhna, nihat ájeéh moondíh teo wāhni panihni jumat caá náahp.*

⁴⁴ Ded nihatdih wutíhna, bitadih teo wāhni ā jumna naáh.* ⁴⁵ Weembút oboh jumni panihni wā jumna caá. Pánih jumna, weém nihat cáacwā úd jeñé jumna yuhna, nin baácboó jūóhna, cáacwā weemdíh ī teo wāhatdih wā bidcan caá. Pánih bidcan, queétdih teo wáacadih wā jūúwáp be. Dawá ī yéjap jíb iiguipna bejnit déejidih túi ubat tút niijná, queétdih wun wāhūdih wā jūúwáp be, Jesús át niijp wut jī.*

Jéih encanni Bartimeodih Jesús ā booaat
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Túttimah, Jesús ā bohénit bícdih Jericó tútchiboó ít jubínap wut jī. Jubínit, ī waad yábac bejchah, queétdih dawá ít péenap wut jī. Páant ī yabac bejchah, jéih encanni, Bartimeo wut jumni, namá jwéejdih dinero uúbh chúdna át chājap wut jī. Caán Timeo ā wāh wut jī.

* **10:38** Lc 12.50 * **10:43** Lc 22.25-26 * **10:44** Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26 * **10:45** Lc 22.27; Jn 13.12-15

⁴⁷ Pánih chúudnit, Jesús wã ï yap bejchah joinít, Bartimeo nin pah át niúj ej jwíhip wut jĩ:

—¡Jesús, David jũima, Dios ã wahni, weemdíh ma jĩgah en teo wáacá! át niúj ejep wut jĩ.

⁴⁸ Obohjeéhtih, páant ã niúj ejchah joinít, cãacwã caandíh ït jũihñap wut jĩ:

—Pánih ejcan, ma laihca bojoó, ït niijíp wut yah jĩ.

Obohjeéhtih, páant ï niúj jũihñuchah yahna, Bartimeoboó chah wẽpép át ejep wut jĩ.

—¡David jũima, Dios ã wahni, weemdíh ma jĩgah en teo wáacá! át niijíp wut jĩ.

⁴⁹ Bartimeo páant ã niúj ejchah joinít, bejna yahna, chãonít, nin pah Jesús át niijíp wut jĩ:

—**Caán ã jũúwá naáh**, át niijíp wut jĩ.

—Ma weñeé. Ma ñah ñuhúú. Meemdíh 'Jũúwá', ã niijná caá, caandíh ït niijíp wut jĩ.

⁵⁰ Páant ï niijíchah joinít, ãih jih bóo yégueh chóodih ãb yoh jéena, ñah ñahnit, Bartimeo Jesús pebhna át bejep wut jĩ.

⁵¹ Páant ã pebhna jũibínachah, Jesús caandíh nin pah át niúj ãúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dedé dée tigaá meemdíh wã chãjbi? át niijíp wut jĩ.

—Bohéní, búdí wã eníhna caá, át niúj jepahap wut jĩ.

⁵² —**Ma bejeé. Weemdíh ma táí jenah joyát jíb enni ma jumna caá**, Bartimeodih át niijíp wut jĩ.

Jesús páant ã niijíchahjeh, Bartimeo át jéih enep wut jĩ, bũca. Pánih ennit, Jesús ã bejchah, Bartimeobut ãjeéh át bejep wut jĩ.

11

Jesús wã Jerusalénna ï waadát
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jericó tátchimant bejnit, Jesús ã bohénit biícđih Jerusalén tátchina ït bejep wut jĩ. Caán tátchidih ï jũibíát

pínah jãtíh, Betfagé tátchibit, Betania tátchibitbut pehbbit ït jũibínap wut jĩ. Olivo dah jeé pũújdih bóo tátchina wut jĩ. Caánboó jũibínit, chénewã ã bohénitdih caán bainí tátchina Jesús át wahap wut jĩ.

² —**Con pehbbit bóo tátchibitna ñi bejeé. Caanná jũibínit, chéoni burro wũúhdih ñi enbípnacaá. Cãacđih dũo jwũhcanni caá. Caandíh ñi wataáp. Watnit, ñi ãb jũúwá.** ³ **Bitã ñi watatđih ennit, '¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat?' ï niijíchah, 'Jwĩ Maáh caandíh ã ãb jwũhat túutap be. ã náhatđih chãj péa, ã jwũbabipna caá', queéđih ñi niijí,** Jesús át niijíp wut jĩ.

⁴ Jesús páant ã niijíchah joinít, ït bejep wut jĩ. Jũibínit, jęc pebh chéoni, namáboó ñuhni, burro wũúhdih ït enep wut jĩ. Ennit, caandíh ït watap wut jĩ. ⁵ Caan pébh en ñahnit, nin pah ït niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat? ït niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ï niúj ãúbh joyóchah joinít, Jesús ã niijátji pah queéđih ït jepahap wut jĩ.

—Páant ta tigaá. Ñi ãb bej jwũhũú, ït niijíp wut jĩ. Páant ï niijíchah joinít, Jesús ã páñapboó ït ãb bejep wut jĩ.

⁷ Pánih ãb jũibínit, ñih jih bóo yégueh chóodih too dũgnit, burrodih ït cáagap wut jĩ. Cáag péanachah, burrodih pũúh laabnít, yéguehjeh Jesús át chúudap wut jĩ. Pánih chúudnit, Jesús wã Jerusalén tátchina ït bejep wut jĩ.

⁸ Dawá cãacwã ñih jih bóo yégueh chóodih namáboó ït jwej waáwáp wut jĩ. Bitabut tátchí jwẽejđih ï bóodniji táam núonadih ãb jũóhñit, namáboó ït jwej waáwáp wut jĩ. Ñih yégueh, táam núonadihbut namáboó jwej waóhna, Jesús ï maáh pínah ã jummatđih júatna ït chãjap wut jĩ. ⁹ Páant Jesús wã ï bejchah, ã waáwápmant, ã méimant péenitbut nin pah ït niúj ejep wut jĩ:

—¡Diosđih jwĩ wẽi naóh jĩh! ¡Hosana, nin Dios ã wahni jwiít judíowãđih teo wáacni pínah ã táí jumã naáh!* ¹⁰ Jwĩ nũo David ã maáh jummatji pah nin

* 11:9 Sal 118.25-26

júohni ã jwúub maáh jumbipna caá. ¡Túina caá ã maáh jumat pínah! ¡Túina caá, Paá! ¡Meém caá mat wahap! ni-ijná ìt chājap wut jī.

¹¹ Pánih bejna, Jesús wā Jerusalén tútchina juibínit, Dioíh munná ìt waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Jesús nihatdih ãt táoh en jibip wut jī. Táoh en péanit, tōo ñáh jūúwúchah, Betania tútchina Jesús doce ã bohénit biíc dih úwudih ìt jwúub bejep wut jī.

Jesús higuera nahdih ã wunat tútat
(Mt 21.18-19)

¹² Túttimah bóo yeó jáapdih queét Betania tútchidih ãonitji Jerusalén tútchina ìt jwúub bejep wut jī. Pánih bejnit, nūgúp wunna, higuera táí wawá jumni nahdih yúap en bojnit, Jesús ãih quehedih bididih ãt bejep wut jī. ¹³ Obohjeéhtih, táini wawá jumna yuhna, quehcat láa ã jumuchah, ãih quehe ãt wihcap wut jī. ¹⁴ Pánihna, ã quehcatdih enna, nin pah Jesús caan náhdih ãt niijíp wut jī:

—¡Ma quehcah, cāacwā míih quehedih ì jwúub jeémpcan niít! ãt niijíp wut jī.

Caan náhdih páant ã niijíchah, ã bohénit ìt joyóp wut jī.

Jíib chājnitdih Dioíh munnánt Jesús ã jūih ñūn bácaat
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Páant niij péanit, Jerusalén tútchina ìt bejep wut jī. Caanná juibínit, Dioíh mūú jóocmant bóo jūúhdih ìt jwúub waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, bíí dée jíib chājnitdih Jesús ãt jūih ñūn bácanap wut jī. Dinero túut nūmnít cāacwāíh cáagat naanádih, jopwādih jíib chājnitíh chúdat naanádihbut ãt ub yoh áacanap wut jī. ¹⁶ Pánihna, bíí déedih jípónih ub yabac bejnitdih Jesús ãt jūih jwúuba bojop wut jī.

¹⁷ Pánih jūih baca péanit, caánboó jumnitdih Jesús nin pah ãt niij bohénap wut jī:

—Dios naáwátdih naóh yapani jon jātih nin pah ãt niij daacáp tajī: ‘ “Wíih mūú nihat baácmant moón weemdíh úbát pínah mūú caá”, Dios ã niijíp be’, ãt niij daacáp tajī. * Obohjeéhtih, cāacwā Diosdih úbúbdih ì juyúchah yuhna, yeébbóo queétdih yeenit nūmná caá ñi chājap. Pánih chājnit, Dioíh mūúdíh yéejana, nūmnít ì jumat pínah mūú chājna caá ñi chājap, * Jesús queétdih ãt niijíp wut jī.

¹⁸ Páant Jesús ã niij bohéatdih joinít, dawá cāacwā búdí ìt joí wáhi bejep wut jī. Ì joí wáhi bejatdih jéihnit, sacerdotewā ì maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut cāacwāboó queétdih cádahnit, Jesúsboodíh ì jwúub péeat pínahdih ìt úmup wut jī. Jesús Dioíh mūúdíh páant ã niijíchah joinít, caandíh úmna, nin pah ìt míic niijíp wut jī: “¿Ded pah tigaá caandíh jwí jéih mao yohbi?” ìt niijíp wut jī.

¹⁹ Tōo ñáh jūúwúchah, Jesús wā Jerusalén tútchimant ìt jwúub bac bejep wut jī, páant muntih.

Higuera nah ã wunat
(Mt 21.20-22)

²⁰ Túttimah bóo yeó jáap, Jerusalén tútchina jwúub aab béjna, higuera nahjidih ìt enep wut jī. Caan náh átát wunah bejep wut jī. ²¹ Caan náh ã wunatdih ennit, Jesús ã niijátjidih náhninit, Pedroboó caandíh nin pah ãt niijíp wut jī:

—¡Bohéní, ma eneé! Higuera nah ma wunat túttni jáantjeh ãt wunah bejep tagaá, ãt niijíp wut jī.

²² —Dios ã wēpatdih ñi táí jenah joyoó. ²³ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Diosdih táí jenah joinít, ‘Weém wā úbát pahjeh ã yapbipna caá’, ñi niij jenah joyóchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá. Dios ã wēpatdih táí jenah joiná, nin jeedíh búdí mājna ñi bejat tútuchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá. * ²⁴ Nin pah yeebdíh wā jwúub naóhna caá. Diosdih úbhna, ‘Wā úbát pahjeh

* 11:17 Is 56.7 * 11:17 Jer 7.11 * 11:23 Mt 17.20; 1Co 13.2

tigaá weemdih ā wāhup', niij jenah joinit, ñi wābātđih ñi bíbohbična caá.
²⁵ Obohjeéhtih, Diosđih ñi wābāt pínah jātih, yeebdih bita yeejép ĩ chājatđidih ñi ĩj yayaá. Páant ñi ĩj yayáchah ennit, yeebboó ñi yéej chājatđidih jwī ĩp jeáboó jamnibut ā ĩj yaibípna caá.* ²⁶ Obohjeéhtih, yeebdih yeejép chājnitđih ñi ĩj yaicáh ennit, jwī ĩp jeáboó jamni biíc yoobó ñi yéej chājatđidih ā ĩj yaicán niít, Jesús queéđđih āt niijíp wut jī.

Jesús ā wēpat

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Páant niij béjna, Jerusalénna Jesús wā ĩt juibínap wut jī. Pániđ juibínit, Diođih múá jóocmant bóo jūúđđih ĩt táoh enep wut jī, páant muntih. Páant Jesús ā táoh enechah, sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ā wutajđidih bohénit, jwiít judíowāđih waóhñit biícđih ā pebh juibínit, ²⁸ nin pah caandih ĩt niij wābh joyóp wut jī:

—¿Deđh wēpatjđih tibeé jwđin páant ma chāj? ¿Dehe tibeé meemdih páant ā wut? ĩt niijíp wut jī.

²⁹ —Yeebdih caá wā jwđih wābh joibíp. Weemdih ñi túi jepahachah, weembát ñi wābh joyátđih wā jepahbična caá. ³⁰ ¿Juan yeebdih ā daabánachah, dehe tibeé caandih āt daabáát tútjđi? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Dios āt wutjican taniít? ¿Cāacwāboó niít caandih ĩt daabáát tútjđi? ñi jenah joyóchah, Jesús queéđđih āt niijíp wut jī.

³¹ Páant ā niijíchah joinit, queétjeh nin pah ĩt múic niijíp wut jī: “¿Ded pah tigaá jwī niij jepahbi? ‘Dios Juandih āt wutap tajđi’, jwī niijíchah, ‘Páant ā jamuchah yahna, ¿depanih tijđi caandih ñi jepahcan?’ jwiítđih ā niij jāihbična caá. ³² Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátđih naóh yapani yoobát ā jamup jđi’, ĩ niij jenah joiná caá. Páant ĩ niij jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cāacwājeh caandih ĩt daabáát tútjđi taga’, jwī niij jepahachah, queét jwiítđih ĩ ĩjbična caá”, ĩt múic niijíp wut jī.

* 11:25 Mt 6.14-15 * 12:1 Is 5.1-2

Pániđna, sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ā wutajđidih bohénit, jwiít judíowāđih waóhñitbut cāacwāđih ĩt wāwup wut jī. ³³ Pániđ wāmnit, Jesúsđih nin pah ĩt niij jepahap wut jī:

—Juandih daabáát tútñidih jwī jéihcan caá, ĩt niijíp wut jī.

—Caán láa bácađ weemdih wutñidih weembát yeebdih wā naóhcan niít, Jesús queéđđih āt niijíp wut jī.

12

Jiwá iguđhadih yeejép teo wāhñit naáwát

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Páant niij péanit, Jesús nin ā jenah joini naáwátjđih cāacwāđih āt niij bohénap wut jī: “**Biíc newé jiwá iguđđih ā momop be. Mom péanit, wáihyat júđđđih chāj péa, caán iguđđih ĩ búuh chūñat pínah mūđđihbut ā chājap be. Pániđ chāj péa, jap bóo mūđđihbut ā chājap be, caán iguđ wáapđih ĩ en dawát pínah niijná. Caandih chāj péa, bitadih en dawát tútñit, caán biđh baácboó jib jwūhđđih ā bejep be.*** ² Túttimah, iguđ ei láa caandih teo wāhñidih āih iguđ wáapna ā wah bojop yah be, āih iguđ jibđih ā wābāt pínah niijná. ³ Obohjeéhtih, caanná ā juibínachah, iguđhadih en daonítboó caandih teonit, ĩ maáđđih jib wahcanjeh, ĩ pūi ñūn yóđ jwūba bojop be. ⁴ Túttimah, iguđha mínah biđh caandih teo wāhñidih ā jwūb wahap yah be, páant muntih. Obohjeéhtih, ā juibínachah, caandihbut yeejép niijnit, āih wao dáđđih ĩ dúuc mawap be. ⁵ Páant ĩ chājat túttimah, biđđđih ā wah bojochah, wápchi en daonít caandih ĩ mao yohop be. Dawá bitadihbut ā wahachah, biquínadih mao yohñit, bitadih ĩ yeejép chājap be.

⁶ “Caán iguđha mínadđih ā wūúh, búđi ā oinijeh ā jūđđđep be. Pániđna, ā wūúh ā oinidih ā wahap be, búca. Pániđ wāhñit, nin pah ā niij jenah joyóp yah be: ‘Wā wūúhboodih

ĩ túi chãjbipna caá', ã niijíp be. ⁷ Obohjeéhtih, wápchi en daonítboó queétjeh nin pah ĩ míic niij wéhenap be: 'Nin wápchi mínah wáuh caá. Caandih jwĩ mao yoh jĩh, behe ã wunat túttimah, nin jwĩh wáap ã jummat pínah niijná', queétjeh ĩ míic niijíp yah be. ⁸ Páant niijná, caandih mao yohnit, wápchi jwëejboó ãih bácahjidih ĩ yohop be.

⁹ "¿Wápchi mínah jwáub juibínit, ded pah tigaá caán wápchidih en daonítidih ã chãjbi? Nin pah queétdih ã chãjbipna caá: Queétdih mao yohnit, bitaboodih caán wápchidih ã en dawát túutbipna caá. ¹⁰⁻¹¹ ¿Dios naáwátdih naóh yapani ã daacátjidih yeéb ñi bohécannit jĩ? Nin pah át niij daacáp tajĩ:

'Múú teonit táini jee dáhnadih ñíonit, ĩ náahcanni dahdih ĩ yohop yah be. Obohjeéhtih, caán ĩ yohni dahdihjeh tigaá Dios ã ñíwip. Caandih ñíonit, ãih múú pánihnidih chãjna, choójboó caan dáhdih ã jwĩh jwejep be, caán múúdíh túi jenah enat túut niijná. Caán jee pánihni Dios ã wahni pínah Cristo tigaá. Páant ã chãjachah ennit, jwiitboó caandih búdí jwĩ wéina caá', át niij daacáp tajĩ", (Sal 118.22-23)

Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

¹² Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, jwiit judíowã jwĩ maáta bíicdih nin pah ĩt niij jenah joyóp wut jĩ: "Jesús iguĩhadih en daonít naáwátjĩh jwiitdih jũihna caá ã chãjap", ĩt niijíp wut jĩ. Páant niij jenah joinít, Jesúsdi ĩt tewíhip wut yah jĩ. Obohjeéhtih, cãacwãdih úmnnit, caandih teocanjeh, ĩt bejep wut jĩ.

Romano maáta ĩ úúbat túutni dinero júdu
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Pánih bejniti fariseowã ĩ maátaboó biquína ĩjeéh moondih Herodesjeéh moondihbut, Jesús pebhna wahna, caandih ĩt úúbh joyát

túutap wut jĩ, Jesús mácah ã jepahachah, caandih naóh yacat túut niijná. ¹⁴ Pánihna, Jesús pebhna juibínit, queét yeenitboó caandih nin pah ĩt niij úúbh joyóp wut yah jĩ:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiitdih ã chãjat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwĩ jéihna caá. Ded pah cãacwã ĩ niijíchah, maáta ĩ jumuchah yahna, úumcanjeh yoobópdih mapĩ naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwĩ úúbh joyátidih ma jepahaá: ¿Roma baácdih moón ĩ maáh César ã úúbat túutni núodih caandih jwĩ wühuchah, ã túi niit? ĩt niijíp wut jĩ.

¹⁵ Páant ĩ niij úúbh joyóchah, ĩ yeeatdih jéihnit, nin pah Jesús queétdih át niij jepahap wut jĩ:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdih mácah ñi jepahat túut? Ñi bíbohni dinero júduđih weemdih ñi wáhuú, wã en jwuhat pínah niijná, át niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, caandih bíic júdu ĩt wáhuap wut jĩ. Páant ĩ wáhuuchah, caán júduđih ennit,

—¿Nin júduboó deih móot, deih wut tigaá ã jum? queétdih át niijíp wut jĩ.

—Cesaríh móot, ãih wutbut ã jumna caá, ĩt niij jepahap wut jĩ.

¹⁷ —Caán láa bácah nin júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, ãih pínah ã jumuchah, caandih wáhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ã jumuchah, Diosboodih ñi wáhuú, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niij jepahachah, ĩt joí wáhi bejep wut jĩ.

Cãacwã ĩ jwáub boo pud jũúwát
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Páant queétdih ã jepahat túttimah, biquína saduceowã jwuh Jesús pebh ĩt juibínap wut jĩ. Queét saduceowã "Cãacwã wanna, ĩ jwáub boo pud júóhcan niit", niijnit ĩ jumap jĩ.* ¹⁹ Páant niij jenah joinít, nin pah Jesúsdi ĩt niijíp wut jĩ:

* 12:18 Hch 23.8

—Bohéní, nin pah Moisésji át niij bohénap tají: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ã wunuchah, ã úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jumat náahap. Pánihna, ã úudboó áa wih jwuhcanni ã jumuchah, éemp wunnihdih ã bíboho naáh, ã úud jeñé báadhda weh pah í weh jumat pínah niijná’, Moisésji át niij daacáp tají.* 20 Biíc weh sietewã í jumap be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ã wunap be. 21 Æ úudboó weép jeñé áajidih ã jwúub áa jumap yuh be. Páant áa jumat túttimah, weép jeñé pahjeh mantih, weh wihcanjeh caanbát ã wunap be. Túttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbát weh wihcanjeh ã wunap be. 22 Páant mícjeh queét nihat í buúd beedép be. Páant mi weha mána í wun beedát túttimah, í áajibut mi wunap be. 23 Pánihna, queét nihat siete í áaji, nihat í jwúub boo pud júúwáchah, ¿ded áa tigaá mi jumbi? Jesúsdiht it niij úubh joyóp wat jí.

24 Páant í niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah át niij jepahap wat jí:

—Dios naáwátdih jéihcan, ã wēpatdihbut jéihcan, yeéboó yoobópdih jenah joicánnit caá. 25 Wunnitji í jwúub boo pud júúwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwã pah áa wihcannit í jumbipna caá. 26 Obohjeéhtih, wunnitji í boo pud júúwát pínahdih yeéb ñi jéihyátdih náah yacna, nin pah wã naóhna caá: Moisésji iigní chálihdih ã enatjidih nin pah át niij daacáp tají: ‘Dios nin pah weemdih ã niijíp jí: “Weém Abraham, Isaac, Jacob í Maáh caá”, ã niijíp jí’, Moisés át niij daacáp tají.* 27 Í wunat túttimah yuhna, ‘Í Maáh caá’, Dios át niijíp wat jí. ‘Í Maáh caá’, ã niijátjidih joinít, báadhnit í jumatdih jwí jéihna caá. ¿Dios báadhnitdihjeh maáh ã jumna caá! Pánihna, ‘Wunnitji í jwúub boo pud júúhcan niit’, niij jenah joiná, yoobópdih ñi jenah joicán caá, át niijíp wat jí.

* 12:19 Dt 25.5 * 12:26 Ex 3.6 * 12:30 Dt 6.4-5 * 12:31 Lv 19.18b * 12:32 Dt 4.35 * 12:33 Os 6.6 * 12:34 Lc 10.25-28

Chah jenah joyát watat (Mt 22.34-40)

28 Moisés ã watatjidih bohénitjeéh jumni Jesús wã pebh juibínit, í míc wéhenachah, át joyóp wat jí. Jesús ã túi jepahachah joinít, nin pah caandih át niijíp wat jí:

—¿Dios jwiútdih ã watat deddih tigaá chah jenah joyát náah? át niijíp wat jí.

29 —Nin watat caá chah ã jumap: ‘Yeéb judíowã nindih ñi joyoó: Dios ñi Maáh, biícjeh tigaá ã jumap. 30 Páant ã jumuchah, chah jenah joí, túi jepahnit, wēinit, caandih bádí ñi oyoó’, Moisés át niij daacáp tají.* 31 Caán watat nump, nin biíh watat ã jumna caá. ‘Meemjéh ma míc oyat pah mantih, bitadihbut bádí ma oyoó’, át niij daacáp tají.* Caán chéne watatna nihat biíh watatnadih chah jenah joyát pínah ã jumna caá, Jesús caandih át niijíp wat jí.

32 —Páant tigaá Bohéní. Yoobópdih tigaá ma niijíp. Dios biícjeh tigaá báadhni. Biíh wihcan caá.* 33 Páant ã jumuchah, caandih chah jenah joí, túi jepahnit, wēinit, oyat caá jwiútdih náahap. Jwí míc oyat pahjeh bitadihbut oyat caá náahap. Nuñúpdih mao cáonit, Diosdih jwí weñechah, ã táina caá. Páant ã túyuchah yuhna, Diosdih, cáacwādhbut jwí oyat caá chah ã náahap. Meém páant ma niiját yoobópdih tigaá, Jesúsdiht át niijíp wat jí.*

34 —Dios ma maáh ã jumat pínah bainí caá meemdih ã jwdhdup, Moisés ã watatjidih bohénidih Jesús át niijíp wat jí.

Páant ã niijíchah joí úumnit, bita ít úubh joicáp wat jí.*

¿Cristo déhe ã jwima tigaá? (Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

35 Dioíh mūdih waadnit, Jesús nin pah át niij bohénap wat jí:

—‘Dios ã wahni pínah Cristo David juma ã jumbipna caá’, Moisésji ã wutatdih bohénit ï niij naóhna caá. ¿Páant niij naóhna, ded pah niij bohé tigaá ï chãj? ³⁶ Davidjijeh Túini Espíritu ã wutuchah, nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

‘Diosboó wã Maáhdih nin pah ã niijná caá: “Wã jéihyepmant bóo bawámant ma chúudá. Pánih chúudnit, nihatdih ma wutuchah, meemdih en jühnitdih wã yap yohat túutbipna caá”, ã niijná caá’, Davidji ãt niij daacáp tajĩ. (*Sal 110.1*)

³⁷ Páant niij daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah yuhna, ¿ded pah tigaá Cristo David juma ãt jumji? Jesús queétdih ãt niij uúbh joyóp wut jĩ.

Páant ã niij bohénachah, dawá caandih ït táu wëi joyóp wut jĩ.

Moisés ã wutatjidih bohénit ï túicat (Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Páant niij péanit, Jesús nin pah queétdih ãt jwúub niij naóh bohénap wut jĩ: “Moisés ã wutatjidih bohénit ï yéej chãjatdih ñi táu eneé. Páant queét ï chãjat pah ñi chãjca bojóo. Queét maátni yégueh túini chóo duonít, cãacwã ï enepdih ïpĩ táoh jib bejna caá. Bií dée jíib chãjapboó bita queétdih táu wëi jwãáh uúbátdih ïpĩ náahna caá. ³⁹ Jwiít judíowã jwĩ bohéat muddih waáwápboó ïpĩ chúudna caá, nihat queétdih ï táu wëi enat pínah niijná. Numah jeémépboobút bejnit, waáwápboó mícjeh chúudna, ïpĩ wëina caá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, queét éemp wunnit yaádih munnádh ïpĩ dúuc wáina caá. Páant queét yaáhdih dúuc wáina yuhna, cãacwã ï enepdih Diosdih maatápdih ïpĩ uúbhna caá, queétdih ï wëi enat pínah niijná. Páant ï chãjat jíib Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Éemp wunnih Diosdih mi wáhat (Lc 21.1-4)

⁴¹ Judíowã ï wáhni dinero ámohat pah pebh Jesús ãt chúudap wut

jĩ. Pánih chúudna, cãacwã caan páihdih dinero ï yacachah, ãt enep wut jĩ. Caán dinero Dioih muddih ï ámohochah, ï jíib chãjat pínah ãt jumap wut jĩ. Dawá bií dée bíbohnit caan páihdih búdí dinero ït yacap wut jĩ. ⁴² Obohjeéhtih, éemp wunnih moh yéejnihboó caan páih pebh juibínit, chéne júduna cobrejih ï chãjnijidih mit yacap wut jĩ. Caán júduna namp bainí jíib jumni ãt jumap wut jĩ. ⁴³ Caán júdnadid mi yacachah ennit, ã bohénitdih ã pebhna jüuwát túutnit, nin pah Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ:

—Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Nint éemp wunnih moh yéejnihboó bita nihát ï wáhat chah mi wáhap be. ⁴⁴ Bitá dawá bií dée bíbohnit, búdí ï wáhuchah yuhna, queétboó páantjeh búdí ï bíbohna caá. Obohjeéhtih, nint moh yéejnihboó nihát mi jeémát pínahdih mi jíib chãjat déejibitdih mi wáh beedánap be, ãt niijíp wut jĩ.

13

Dioih muddih bita ï yohat pínah (Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Páant niij péanit, Dioih mummánt ï bac bejchah, biíc ã bohéni nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—¿Bohéní, ma eneé! Nin muú búdí jee dáhnajih ï chãjni ¿túini muú nihcan niít? ãt niijíp wut jĩ.

² —Túttimah, jwiít judíowãdih eníhcannit junít, nin jwĩ enni búdí muú, nin jee dáhnadibut, ï yoh beedábipna caá. Biíc jee dáh biih dahjih lajni ã wihcan niít, Jesús caandih ãt niijíp wut jĩ.

Péeni yeó jáap jãtih ded pah ã yapat pínah

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Túttimah, Jesús wã Olivo jeená púuh laab béjnit, Dioih muú ã táu jíghopboó ït juibínap wut jĩ. Caanná juibínit, Jesús yuúpbít ã chúuduchah, Pedro, Santiago, Juan, Andrésjih ã pebh juibínit, nin pah caandih ït niijíp wut jĩ:

4 —Ma naáwá jwiít dih. ¿Débólih tigaá meém ma niiját pah ã yapbi? ¿Péeni yeó jáap játih ded pah tigaá ã jwíih yapachah, jwí enbi? Ít niij úúbh joyóp wat jī.

5 —Yeéb ñi túi chāja chaáh. Bitá ã yeeatdih ñi joicá bojoó. 6 ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ã jūóhbi pna caá. Páant ã yeenachah joinít, Diosdih cádahna, túut nūmnít, páant niijnítboodih dawá ã péebipna caá.

7 “Pebhbit jumnit ã míic mawatdih, yúúp jumnit ã míic mawat doonádihbut ñi joibípna caá. Pánih joiná yuhna, caandih búdí ñi jenah joicá bojoó. Páant ã yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ã yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ã jedh jwuhbipna caá. 8 Caán láa biíc baác dih moón biíh baác dih moonjīh ã míic maobipna caá. Nihat baácboó búdí míic mawat ã jum bípna caá. Dawá pebhboó nūgúp láa, baác méméatbut ã jum bípna caá. Páant ã yapachah yuhna, nin baác dih moón chah yeejép ã yapat pínah ã jedh jwuhbipna caá.

9 “Páant ã yapachah ennit, yeebjéh ñi túi chāja chaáh. Bitá yeebdih teonit, maátadh ã wāhuchah, jwiít judíowā jwí míic wáacat mūúboó ã pūibipna caá. Páant ã chājachah, wīhwā ñi jummat júb, tútchidih moón maátadh, queét chah maátadhbut bitá yeebdih ã naóh yachipna caá, ã peéh chājat pínah niijná. Páant queét pebh ñahnit, wīh túini doonádih queédih ñi naóhbi pna caá. 10 Péeni yeó jáap játih túini doonádih nihat baác dih moondih naóh bohéat caá náahap. 11 Yeebdih peéh chājat túutni pebhna ã ub bejehah, ‘¿Caandih ded pah wā naóhbi?’ ñi niij jenah joicá bojoó. Caanná ñi jumuchahjeh, ñi naáwát pínadh Túini Espírituboó yeebdih ã jéihyabipna caá. Páant ã niijátdih joinít, ñi naóh yapanaá. Pánih naóhna, ñi jenah joyátjīh ñi

niijcán niít.* 12 Caán láa biíc ã úúddih, biíhboó ã úúd jeñédih mao yohat túutna, ã wāhbi pna caá. Í lip ã wehdih, ã wehboó ã mánadihbut mao yohat túutna, ã wāhbi pna caá. 13 Pánihna, wīhwā ñi jummat júb nihat yeebdih ã eníhcan niít. Páant yeejép ñi yapna yuhna, weemdih ñi cádahcah, péeni yeó jáapdih yeebdih wā túi ubbipna caá.*

14 “Bitá ã pāpnidih Diosdih weñat mūú díitboó jwejnít, cáacwā caánboodih weñaat túutna, caán mūú ã túyatdih ã yéjanachah, ñi enbipna caá. Diosdihjeh cáacwā ã úúbat mūú ã jumuchah, caán pāpnidih caánboó jwejcat caá náahap. Dios naáwátdih naóh yapani Danielji, caandih át naóh daacáp tajī.* Caán ã daacátjidih ennít, ñi túi beh joyoó. Caanjīh yeejép ã pāpni ã jumuchah ennít, Judea baácboó jumnit, jeéboó ã jweí pūuh laab béje naáh. 15 Caán láa cáacwā túbit yeejép ã yapachah, waícanjeh ã jweí ñáo pūuh laab béje naáh. Ded mūú chahmant bóo coahboó jumni dei bejnit, áih bií déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdih ã jweí béje naáh. 16 Wápchiboó jumni áih yéguehnadh ubudih ã jwúub bejca bojo naáh.* 17 Caán láa wādu jumnit yaádh, ã wehdih túhñitbut ã jweyéchah, queét yaádh dih chah ã buobipna caá. 18 Nin pah Diosdih ñi niij úúú: ‘Mah noój láa ã jumuchah, páant yeejép ã yapca bojo naáh’, caandih ñi niijí. 19 Caán yeó jáapnadh cáacwā túbit yeejép ã yapbipna caá. Nin baác dih Dios ã chājat túttimah, cáacwā yeejép ã yapna yuhna, péeni yeó jáapnadh chah yeejép pohba ã yapbipna caá. Páant yeejép ã yapat túttimah, ã jwúub yeejép yapcan niít.* 20 Túbit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã jwej jwuhbipna caá, ã ñíonitboó ã jéih buujáát pínah niijná. Páant ã chājcah nihna, ded áta buujácan tagaá.

21 “Caán láa det yeebdih ‘Ñi eneé.

* 13:11 Mt 10.17-20; Lc 12.11-12
17.31 * 13:19 Dn 12.1; Ap 7.14

* 13:13 Mt 10.22

* 13:14 Dn 9.27; 11.31; 12.11

* 13:16 Lc

Ninjih caá Cristo ã jumap', i nijichah, 'Conjih caá Cristo ã jumap', bitabut i nijichah, ñi joyáh bojóo. ²² Caán láa dawá yeenit i jumbipna caá. 'Weém Cristo caá', nij yeenit, 'Weém Dios naáwátidih naóh yapani caá', nij yeenitbut i jumbipna caá. Cãacwã i en wáhi bejat pínah niijná, úm náah jumnidih i chãj jútbitipna caá. Páant i chãjatidih ennit, Dios ã ñionitboó i yeeatidih joiná, Diosdih cádahnit, queétdihjih i péeat pínahdih i náahbipna caá. ²³ Páant ã yapat pínah jãtih, yeebdih wãát naóhna caá, caandih ñi túi jéihyat pínah niijná. Páant wã naáwátjidih náhnit, yeebdih yeenitdih joicát túut niijná, ñi túi chãja chaáh", Jesús át niijíp wut jĩ.

Nihat cãacwã úud jeñé ã jwúub dei júúwát pínah

(Mt 24.29-35,42,44; Lc 21.25-33)

²⁴ "Caán láa cãacwã yeejép i yapat túttimah, yeó, widhbut ã túi yeh iigcán niit.* ²⁵ Pánih túut numná, jeá ã méménachah, cúiwã i yúug jéen bejbipna caá.* ²⁶ Páant ã yapachah, weém nihat cãacwã úud jeñé, mah tólihjih wã dei júóhbipna caá. Búdi wëpatjih, túi yeh iigni wã jwúub dei júúwáchah, nihat cãacwã weemdih i enbipna caá.* ²⁷ Pánih dei júóhna, wíih ángelwãdih nin baácboó wã wahbipna caá, nihat pehbboó wã ñionitdih i ub wáacat pínah niijná.

²⁸ "Higuera nah ded pah ã jumatdih ñi jenah joyoó. Caan náh jáap wawá ã jumachah ennit, jópchi ã júúwátidih ñi jéihna caá. ²⁹ Páant ã jumap pah, nihat wã niijátji ã yapachah enna, wã jwúub dei júúwát pínah bahni ã jadhdatidihbut ñi jéihbipna caá. ³⁰ Yoobópdi yeebdih wã naóhna caá. Caán láa moón i wunat pínah jãtih, wã niijátji pah biíc yoobó ã yapbipna caá. ³¹ Nin baác, jeábut ã buudúchah yhna, wã naáwátboó ã buudcán niit.

* **13:24** Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12 7.13; Ap 1.7 * **13:32** Mt 24.36 * **13:34** Lc 12.36-38

Nihat wã niijátji pahjih wã péabipna caá.

³² "Obohjeéhtih, wã jwúub dei júóhni pínah yeó jáap, horadidihbut nihat i jéihcan caá. Cãacwã, ángelwã, weem yáh bũca nihat jwĩ jéihcan caá. Wã íp Diosjeh caá caandih ã jéihyep.*

³³ "Pánihna, yeebbút caán yeó jáapdih jéihcannit jumna, weemdih túi páinit jumap túut niijná, jáanit pah Diosdih ñi túi úubú. ³⁴ Ded pah páinit ñi jumap pínahdih nin naáwátjih wã bohébipna caá: Múú mínah yúup ã jib bej jwúhat pahjih tigaá. ã bejat pínah jãtih, ã pebh moondih ãih múúdh ã túi en dawát túutap be. Biquínadidih ã tewatidih ã jwejep be. Jëcdih wapniboodih ã jwúub júúwát pínahdih ã túi pánat túutap be.* ³⁵ Yeebbút ñi túi jenah joí páñaá. Múú mínah ã jwúub júúwáchah, queét i jéihcat pah, weém ñi Maáh wã jwúub dei júóhni pínah yeó jáapdih yeebbút ñi jéihcan caá. Cheyeh, chei tac yoób, mujbai eo láa, baabáchah caá wãta dei juyúp tagaá. ³⁶ Páant wã jwúub dei júúwát pínahdih jéihcan, wã wutatidih páantjih ñi chãjaá. Pánih chãjnit, báadhajeh wã jwúub dei juyúchah, ñonit pah ñi jumcan niit. ³⁷ Pánihna, yeebdih wã niiját pah muntih, nihatidihbut naóhna caá wã chãjap: ¡Jáanit pah, túi teo páinit ñi jumúú!" Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

14

Sacerdotewã i maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit biícidih Jesúsdi i mawíhat

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Oveja wúúhdih jwĩ jeémát yeó jáap, Pascua i niijní,* chéne yeó jáap jãtih paacánni pandih jwĩ jeémát yeó jáapna át jumap wut jĩ. Sacerdotewã i maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut Jesúsdi mawíhna, caandih it tewat túutíhip wut jĩ. Cãacwã i encah, caandih i tewat pínah niijná, nin pah it miíc niij wéhenap wut jĩ:

* **13:25** Is 34.14; Jl 2.10; Ap 6.13 * **13:26** Dn * **14:1** Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

2 —Pascua yeó jáapnadih, dawá cãacwã ï jumuchah, Jesúsdi jwí tewat tãutuchah, nihat tãbit ïta ïij tagaá. Pãnih ïijnit, jwiít dih ïta míc mao tagaá. Pãnihna, cãacwã ï encah, jwí tewat tãutãp, ït niijíp wut jï.

Yad wili chej jumniñh Jesúsdi mi puhwat

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

3 Queét Jerusalén tãtchiboó ï míc wéheat pónih, Jesús wã Betania tãtchiboó bácah moópni Simónih munná jeempna ït chãjap wut jï. Pãant ï jeémát pónih, biíc yad wili tá chej jumni quiít dih mit ãb waád jwibínap wut jï. Caán alabastro jeejñh ï chãjni quiít diít na nardo ï niijni chej jumni yí ãt jumup wut jï. Caán yí búdí jíb jumni ãt jumup wut jï. Pãnihna, caán quiít yapat dih dajnit, Jesús h wao dáhdih mit puhwup wut jï.* 4 Pãant mi puhwuchah ennit, biquína caánboó jumnit ït ïijip wut jï. Pãnih ïijnit, nin pah ït niijíp wut jï:

—¿Dépanih tigaá nint chej jumni yí búdí jíb jumnidih páant mi puh peét? 5 Caandih mi jíb chãj wñhna, ãta tá tagaá. Pãnih jíb chãjna, biíc jópchi tewat jíb pah bóo mita jíb tewep tagaá. Caán jíb dih moh yéejnit dih mita jéih wñh tagaá, ït niijíp wut jï. Pãant niijnít, queét caánt dih ït jãihñup wut jï.

6 Pãant ï niij jãihñuchah joinít, Jesús queétdih nin pah ãt niij naáwãp wut jï:

—Pãant caánt dih ñi niijcá bojoó. Weemdih caánt mi tá chãjna caá.

7 Moh yéejnitboó ñijeéh páantjeh ï jumbipna caá. Débólih ñi teo wáaquhna, queétdih ñi jéih teo wáacna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bahnibit wã jum jwãhbipna caá.* 8 Nint mi bíbohat pah bóo weemdih páant mi chãjna caá. Wunniñh bácahdih jwĩpĩ puhwat pah, weemdih chej jumni yíjñh puhna, ï yohat pínahdih mi ámohna caá.

9 Yeebdih yoobópdih wã naóhna caá. Nihat baácboó wñh táini doonádih naóhna, nint bũ mi chãjatjidiht ï

naóhbipna caá. Pãant ï naáwãchah joinít, caánt dih dawá ï náhnibipna caá, Jesús ãt niijíp wut jï.

Jesúsdi enñcannit dih ã duó wáyat pínahdih Judas ã naáwát

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

10 Caán láa, Judas Iscariote, Jesús doce ã bohénitjeéh bóo, Jesúsdi enñcannit sacerdotewã ï maátadh ã duó wáyat pínahdih naáwádih ãt bejep wut jï. 11 Caandih joinít, maáta ït weñep wut jï. Pãnih wéinit,

—Meemdih dinero jwí wãhbipna caá, queét Judasdi ït niijíp wut jï. Pãnihna, Jesúsdi enñcannit dih duó wáyat tãut niijná, Judas ãt jenah joi bídip wut jï.

Jesús ã bohénit biíc dih ã péjeémát

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

12 Paacãni pandih jwí jeémát yeó jáapna jwíh waadni yeó jáap, oveja wehdih jwí mawat yeó jáap, Jesús ã bohénit caandih nin pah ït niij ãbh joyóp wut jï:

—¿Ded mũdih tigaá Pascua jeémát dih jwiít dih ma numah jeempbi? ¿Dedboo tigaá jeémát jwí chãjbi? Jesúsdi ït niijíp wut jï.

13 Pãant ï niijíchah, Jesús chénewã ã bohénit dih wahnit, nin pah ãt niijíp wut jï:

—Jerusalén tãtchina ñi bejeé. Caanná ñi jwibínachah, wáam dahjñh mah beoni yeebdih ã jwããhbipna caá. Caandih péenit, ded mũdih ã waadáchah, yeebát ñi pé waadá.

14 Waadnit, caán mũ mínahdih nin pah ñi niij ãbh joyóo: “¿Dedboo tigaá wã bohénit biíc dih Pascua jeémát dih wã numah jeémát pínah tólih ã jum?” Bohéni ã niijná be’, ñi niijí mũ mínahdih. 15 Pãant ñi niijíchah joinít, nihat jwí náahat jum beedni búdí chah bóo tólihdih ã jãutbipna caá. Caán tólihboó jwí jeémát pínahdih ñi chãjaá, ãt niijíp wut jï.

16 Pãant ã niijíchah joinít, Jerusalén tãtchina ït bejep wut jï. Caanná jwibínit, nihat Jesús ã niijátji biíc

* 14:3 Lc 7.37-38 * 14:7 Dt 15.11

yoobó ït jwááap wut jï. Queédih ã júatni tólihdih waadnit, Pascua jeémát pínahdih ït chãjap wut jï. Nihat chãj péanit, Jesús ã páñapboó ït jwáub bejep wut jï. ¹⁷ Tõo ñáh jüúwáchah, Jerusalén tátchina bejnit, Jesús doce ã bohénit biíc dih caán chah bóo tólihna waád jüibí nit, Pascua jeémát dih queédih ãt ñamah jeémép wut jï.

¹⁸ Páant ï jeémát pónih, Jesús queédih nin pah ãt niijíp wut jï:

—Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Weemdíh eníhcannit dih duó wáini pínah ñi cátih ã jumna caá. Caánboó wãjeéh jeémpni caá, ãt niijíp wut jï.*

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, búdí náhni dahwanit, nihat biquínajeh nin pah Jesús dih ït niij wáubh joyóp wut jï:

—¿Weém nihcan niít? ït niijíp wut jï.

²⁰ —Biíc ñijeéh jumni, pandih weém biíc dih neéh jeémpni caá.*

²¹ Páant yeejép wã yapat pínahdih jon jãtíh Dios naáwát dih naóh yapani ãt daacáp tají. Pánihna, weém, nihat cáacwã úud jeñé, caán ã daacátji pahjeh yeejép wã yapbipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannit dih duó wáini yeejép pohba ã yapbipna caá! Caán ã cáac jumcah, chah ãta tái tagaá, Jesús queédih ãt niijíp wut jï.

Páant ã niijíchah joinít, Jesús dih eníhcannit dih duó wáini pínah ãt bac bejep wut jï.

²² ã bac bejat tãttimah, queét páantjeh ï jeéméchah, Jesús pandih ubnit, “Nin jeémát ma wãhat túina caá, Paá”, Dios dih niij péanit, ã bohénit dih ãt daj wãhup wut jï.

—¡Dáa, ñi jeémé! Nin pan wíh bácah panihni caá, ãt niijíp wut jï.

²³ Tãttimah, jiwá iguúh mac jumni babhbat dahdi h ubnit, “Nin babhbat ma wãhatbut túina caá, Paá”, niij péanit, queédih ãt wãhup wut jï. Páant ã wãhuchah, queét nihat ït babhbat wut jï. Páant ï babhbachah, queédih nin pah ãt jwáub niijíp wut jï:

²⁴ —Nin babhbat wíh meép panihni caá. Nin babhbat dih yeebdíh wã wãhat pah, wíh meép dih yohnit, wã wun wãhbipna caá, dawá cáacwã Dios biíc dih ï tái jummat pínah niijná.*

²⁵ Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Nin baácboó jum jwuhna, jiwá iguúh mac dih wã jwáub babhcan niít. Tãttimah, Dios maáh ã jumapboó wã jwáub babhbipna caá, ãt niijíp wut jï.

Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Pascua jeémát dih jeémp péanit, Dios dih ït wéi ewep wut jï. Pánih eo péa, bac bejnit, Olivo jeená bejni namána ã bohénit dih Jesús ãt ñamah bejep wut jï.

²⁷ Pánih bejna, Jesús queédih nin pah ãt niij naáwáp wut jï:

—Yeéb nihat weemdíh ñi cádahbipna caá. Jon jãtíh Dios naáwát dih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tají: ‘“Ovejawá dih en daoní dih wã maobipna caá. Páant wã mawachah, nihat ovejawã ï jweí peét bejbipna nacaá”, Dios ã niijná caá’, naóh yapani ãt niij daacáp tají.* Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahdih wã jéihna caá. ²⁸ Obohjeéhtih, weemdíh ï mao yohochah yuhna, Dios weemdíh ã jwáub booaat tãttimah, Galilea baácna yeebdíh wã waóh bej pãibipna caá, ãt niijíp wut jï.*

²⁹ Páant ã niijíchah joinít, Pedro nin pah ãt niijíp wut yah jï:

—Queét nihat ï cádahachah yuhna, weémboó wã cádahcan niít, ãt niijíp wut jï.

³⁰ —Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Bũ cheijeh mujbai chéne ã ewat pínah jãtíh biíc peihcanni láa ‘¡Caandíh wã jéihcan caá!’ ma niij yeebipna caá, Jesús Pedro dih ãt niijíp wut jï.

³¹ —Majeéh weemdíhbut ï mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wã

* 14:18 Sal 41.9 * 14:20 Sal 41.9 * 14:24 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11 * 14:27 Zac 13.7

* 14:28 Mt 28.16

niijcán niít, Pedro Jesúsdi h chah át jwúub niijíp wut yah jĩ.

Queét niहतbut biíc yoobó ít niijíp wut jĩ.

Getsemaní pácahi jumapboó Jesús ā úbát

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Túttimah, Olivo jeená juibínit, Getsemaní í niijní pácahi jumapna Jesús wā ít juibínap wut jĩ.

—Diosdih wā úbát pónih, ninjĩh ñi chúud páñaá, Jesús ā bohénitdih át niijíp wut jĩ.

³³ Páant niij péanit, yúpbit bejnit, Pedro, Santiago, Juandihbut Jesús át namah bejep wut jĩ. Pánih bejnit, cáacwādh ā wun wūhat pínahdih búdí jenah joinít, át jĩgah jwíhip wut jĩ.

³⁴ —Tubit jĩgahnit, wunni pah caá wā jumap. Pánihna, yeebbát úocanjeh, ninjĩh ñi úbh páñaá, queétdih át niijíp wut jĩ.

³⁵ Páant niij péanit, chibít yúpbit bej, baácboó páah yoh ñajnit, ³⁶ “Paá, meém niहतdih jéih beedáni caá. Pánih jumna, ¡Weemdih ma wunat túutca bojoó! Obohjeéhtih, weém wā wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wūhbiapna caá”, Jesús Diosdih át niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant niij úbh péanit, biíc peihcannit ā bohénit í páñapboó Jesús át jwúub bejep wut jĩ. Páant ā jwúub juibí enechah, úona ít chājap wut jĩ.

—¿Ma úo niít, Simón? ¿Biíc horabitjeh úocanjeh, ma noón páicannit beé?

³⁸ Túi jáanit, yeebdih Diosdih úbát caá náahap, yéej chājat jenah joyátdih yap yohat túut niijná. Túi chājĩhna yuhna, jáacan, úbhcan, páant ñi jéih bujácán niít, Jesús át niijíp wut jĩ.

³⁹ Páant queétdih niij péa, jwúub bejnit, ā jwíh úbátji pahjeh mantih biíc yoobó át jwúub úbáp wut jĩ. ⁴⁰ Pánih úbh péa, biíc peihcannit pánit pehbóo ā jwúub juibínachah, jwúub úona ít chājap wut jĩ. Tubit quíib chei jumachah, ít jwúub úwup wut jĩ. Jesús queétdih ā wucuchah, tíicna, caandih ít jéih jepahcap wut jĩ. Túttimah,

jwúub úbúdh bejniji, pánit pehbóo Jesús át jwúub juibínap wut jĩ.

⁴¹ Biíc peihcanni láa úbhnit, pánit pehbóo át jwúub juibínap wut jĩ.

—¿Yeéb páantjeh úonit, choó niít ñi chājap? ¡Páant bóojeh tigaá! Butéh yéejnit weemdih tewedih jainá caá í chājap. ⁴² Ñi jáa bojoó. Chóbe. Weemdih eníhcannitdih duó wáini ā jainá caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jesúsdi h eníhcannit caandih í tewat
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā bohéniji Judas át juibínap wut jĩ. Judasjéeh dawá ít juibínap wut jĩ. Íbat naaná, máa quiítnadibbut ít bíbohó wut jĩ. Sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowādh waóhnitbut queétdih ít wahap wut jĩ, Jesúsdi h teonit, í pebhna í ub bejat pínah niijná.

⁴⁴ Jesús pebh í bejat pínah jātih, Judas ájéeh bejnit pínahdih nin pah átát niij jéihya naáwáp wut jĩ: “Púo tíbdih nomnit, wā úbhndih ñi teweép. Teonit, ñi cātih ñi ub bejeé, ā jweicát pínah niijná”, át niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Pánihna, Jesús wā pebhna juibínit, Judas Jesús pebh át juibínap wut jĩ.

—¿Ma jum, Bohení? niij úbhnit, Jesúsdi h páo tíbdih át nomop wut jĩ.

⁴⁶ Páant Judas ā úbúchah ennit, Jesúsdi h tewedih júóhnit caandih ít tewep wut jĩ.

⁴⁷ Obohjeéhtih, pehbbit ñuhni Jesús ā bohéniboó íbat naadh jwāat wái ubnit, sacerdotewā í maádh teo wūhniíh moli chóodih át dúuc bóod yohop wut jĩ. ⁴⁸ Caandih tewedih juibínitdih nin pah Jesús át niijíp wut jĩ:

—¿Nuumnídh tewat pah íbat naaná, máa quiítnadibbut ubnit, weemdih tewedih ñi júóhnit beé? ⁴⁹ Yeó jáap jumap pah Dioíh muúboó ñijeéh wā jumachah yuhna, weemdih ñi teocap be.* Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapani ā daacátji

* 14:49 Lc 19.47; 21.37

pahjeh buu weemdih ã yapa naáh, ãt niijíp wut jĩ.

Pánihna, Jesúsdih teonit, ãt ub bejep wut jĩ. ⁵⁰ Páant ã teo bejehah enna, nihat ã bohénit caandih ãt éemp jwei béjep wut jĩ.

⁵¹ Obohjeéhtih, weémboó jáap behni, ãoniji wíih ñajapdih bóo chóojihjeh míic bainit, Jesúsdih ãt bejat túttimah wã ñáun péenap jĩ. Páant wã ñáun péenachah ennit, Jesúsdih teonitboó weemdihbut ãt tewep yah jĩ. ⁵² Obohjeéhtih, páant ã tewechah yahna, caán chóodih cádah yoh bojnit, yégueh wihcannijeh wã ñáo jwei béjep jĩ.

Judiowã ã maáta Jesúsdih ã wábh joyát (Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Pánih Jesúsdih ub bejnit, sacerdotewã ã maáih múná ãt ub waad béjep wut jĩ. Áih múnáboó jamni míic wáacat tólihboó caanjéh, bita sacerdotewã ã maáta, jwiít judiowãdih waóhnt, Moisés ã wutatjidih bohénitbut juibínit, Jesúsdih naóh yacat tútt niijná, queét nihat ãt míic wáacap wut jĩ. ⁵⁴ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdih yáupjeh ãt ñáun péenap wut jĩ. Pánih ñáun péenit, sacerdotewã ã maáih múná wáihyat júduboojéh ãt waád juibínap wut jĩ. Pánih waád juibínit, Pedro tãúúw jwéejdih, múnádh wapnit bíicdih, ãt méé chúduw wut jĩ.

⁵⁵ Sacerdotewã ã maáta, nihat bita maáta bíicdih wáac juibínit, “Jesús yeejép chãjna beé”, niijnítidih bidna ãt chãjap wut jĩ. Jesúsdih peéh mawíhna, chénewã bíic yoobó naóhntidih bidna ãt chãjap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, ãt bid jaicáp wut jĩ. ⁵⁶ Dawá nih yáanit, mácah míic ãt naáwáp wut jĩ. ⁵⁷ Biquína ñah ñáunnt, nin pah ãt niij yee naáwáp wut jĩ:

⁵⁸ —Nin pah ã niijíchah, jwí joyóp be: ‘Nin Dioíh múná cãacwã ã chãjnijidih wã yéjea beedábipna caá. Bíic peihcanni yeó jáap túttimah jáap múná, cãacwã ã chãjca naáh múnádh wã

chãjbipna caá’, ã niijíp be, ãt niijíp wut jĩ.*

⁵⁹ Obohjeéhtih, páant niijná yahna, mácah míic ãt niijíp wut jĩ.

⁶⁰ Sacerdotewã ã maáh cãacwã cãtíh ñah ñáunnt,

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jéih jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéj chãj, meemdih páant ã niij naóh yacachah? Jesúsdih ãt niijíp wut jĩ.

⁶¹ Obohjeéhtih, Jesúsboó ãt jepah jwúhcap wut jĩ. Páant ã jepahcatdih enna, sacerdotewã ã maáh

—¿Meém Dios ã wahni niít? ¿Dios, jwí wéini, ã wáúh niít? Jesúsdih ãt jwáub niijíp wut jĩ.

⁶² —Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Weém nihat cãacwã úud jeñé Chah Wépní ã jéihyepmant bóo buwámant chúdnit, wã wutuchah, ñi enbipna caá. Mah tólihnajih wã jwáub dei júwúwachahbut ñi enbipna caá,* Jesús ãt niij jepahap wut jĩ.

⁶³ Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ã maáh búdí ãt íijip wut jĩ. ã íijat júutna, áih jih bóo yégueh chóodih ãt yeo wáyap wut jĩ. Pánih yeo wáanit,

—¿Dépanih tigaá bita naóhnt pínah jwíta bid? ⁶⁴ ‘Weém caá Dios wáúh’, Jesúsdih ã niijíchah, yeéb nihat ñi joiná be. ¿Yeéboó ded pah tigaá caandih ñi niij jenah joí? ájeéh jamnitdih ãt niijíp wut jĩ.

—Caandih peéh mao yohat caá náahap, queét nihat ãt niijíp wut jĩ.*

⁶⁵ Páant niijnít, biquína Jesúsdih ãt coí jáha jwíhip wut jĩ. Coí jáhanit, quíib nem chéu póocnit,

—Dios wáúh jamna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdih mao? ãt niij deoh naáwáp wut jĩ.

Túttimah, Dioíh múnádh wapnit soldadowãdih ã wúhuchah, queétdih Jesúsdih ãt pañup wut jĩ.

Pedro ã yeeat

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

⁶⁶ Páant ã chãjat pónih, wáihyat júdu díitna Pedro ã méé chúduchah, sacerdotewã ã maáhdih teo wáhnit mit

* 14:58 Jn 2.19 * 14:62 Dn 7.13 * 14:64 Lv 24.16

juibínap wut jĩ. ⁶⁷ Juibínit, Pedro tuu cúutdih ã mée chúuduchah ennit,

—¿Meembát Jesús Nazaret tútchimant wut jĩ. Pánih míic wéhe péanit, Jesús dih bóojeéh péeni nihcan níit? mit níij úúbh joyóp wut jĩ.

⁶⁸ —Íjeéh péeni nihcan caá. Caán ma níijní Jesús dih wã jéihcan caá. ¿Ded pah níij tígaá ma chãj? Pedro át níij yee jepahap wut jĩ.

Páant níijnítjeh, tuu cúut jwéejdih chúudniji bejnit, jęcna át jwei bėj ñuhap wut jĩ. ⁶⁹ Páant caánboó ã ñuhuchah, teo wũhnih Pedrodih mit jwúub enep wut jĩ. Pánih ennit, mi pebh en ñuhnitdih nin pah mit jwúub níijíp wut jĩ:

—Nin newé Jesús jeéh péeni caá, mit níijíp wut jĩ.

⁷⁰ —Nihcan caá. Weém ájeéh péeni nihcan caá, Pedro át jwúub níij yeenap wut jĩ.

Túttimah, bita caanjĩh en ñuhnit jwuh

—Ájeéh péeni caá meém. Caandih péenit Galilea baácdih moón míicjeh caá. Meembát Galilea baácdih bóo ma jumna caá. Pánihna, meembát ájeéh péeni nacaá, Pedrodih íit níijíp wut jĩ.

⁷¹ —Weém yeeni nihcan caá. Túi yoobópdi yeebdih wã naóhna caá. ¡Ñi níijní newédih wã jéihcan caá! ¡Páant yoobópdi wã naóhcah, Dios weemdih ã peéh chãja naáh! Pedro át jwúub níij yeenap wut jĩ.

⁷² Páant ã níijátjeéhjeh, mujbai át jwúub ewep wut jĩ. Páant ã jwúub ewechah joinít, **“Mujbai chéneji ã ewat pínah jãtĩh ‘Caandih wã jéihcan caá’, meém bíic peihcanni láa ma ní-ijbípna caá”**, Jesús ã níijátjidih Pedro át náhninap wut jĩ. Pánih náhninit, Pedro búdí át jañúp wut jĩ.

15

*Maáh Pilato Jesús dih ã úúbh joyát
(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)*

¹ Baáb jéenechah, sacerdotewã í maáta, jwiít judíowã jwĩ maáta, Moisés ã wutajdidih bohénit, bita maátabut íit míic wáac juibínap wut jĩ.

Pánih míic wáac juibínit, Jesús dih ded pah í chãjat pínahdih íit míic wéhenap wut jĩ. Pánih míic wéhe péanit, Jesús dih íit chéwat túutap wut jĩ. Í chéo péaat túttimah, maáh Pilato pebhboó íit úb bejat túutap wut jĩ. Pilato, Roma baácdih bóo, Judea baácdih moondih wutni át jumap wut jĩ. ² Páant í úb juibínachah ennit, Pilato Jesús dih nin pah át níij úúbh joyóp wut jĩ:

—¿Meém yoobópdi judíowã í maáh níit? át níijíp wut jĩ.

—**Ma níiját pah tígaá**, Jesús át níij jepahap wut jĩ.

³ Pánihna, sacerdotewã í maáta Pilatodih yeenit, Jesús dih yeejép íit naóh yacap wut jĩ.

⁴ Páant í naóh yacachah joinít, nin pah Pilato Jesús dih át níijíp wut jĩ:

—¿Páant meemdih í naóh yacachah joiná yuhna, ma jéih jepahcan níit? át níijíp wut jĩ.

⁵ Obohjeéhtih, Jesús át jwúub jepahcap wut jĩ. Páant ã jepahcatdih ennit, Pilato búdí át wáhi bejep wut jĩ.

*Jesús dih í mao yohat túutat
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)*

⁶⁻⁷ Caán láa, Romanowã queét judíowãdih í maáh jumadidih íijnit, biquína judíowã Romanowãdih íit míic mawap wut jĩ. Pánih míic maona, cáacwãdih íit mao yohop wut jĩ. Páant í mawachah, í teonitji nemat muúboó dawá íit jumap wut jĩ. Barrabás wut jumribut íjeéh nemat muúboó át jumap wut jĩ. Pascua jumap pah Pilato bíic cáac nemat muúboó jumni, cáacwã í bacaat túutnidih ãpĩ bacanap wut jĩ. ⁸ Pánihna, cáacwã Pilato pebh juibínit, bíic nemnidih ã bacaat pínahdih íit úúbup wut jĩ.

⁹ Páant í úúbuchah joinít, Pilato queétdih nin pah át níij úúbh joyóp wut jĩ:

—¿Yeéb judíowã ñi maáhdih wã baca wãh jíih? ¿Caandih níit ñi náahap? át níijíp wut jĩ.

¹⁰ Dawá cáacwã Jesús dih í weñechah, sacerdotewã í maátaboó caandih tubit íjna, íit mawat túutap

wut jĩ. Pánihna, queét Jesúsdiĥ ĩ ĩjcatdiĥ jéihnit, cáacwā ĩ weñatdiĥbut jéihnit, Pilato queétdiĥ páant át wábh joyóp wut jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, cáacwā Jesúsdiĥ ĩ náahachah yuhna, sacerdotewā ĩ maátaboó queétdiĥ jac wutnit, Barrabásboodíĥ ã bacaat pínahdiĥ ĩt jepahat tútup wut jĩ.

Páant ĩ jac wutachah joinítji,

—¡Barrabásdiĥ caá jwĩ náahap!
¡Caandíĥ jwiútdiĥ ma baca wúhuú!
Pilato diĥ cáacwā ĩt niúj jepahap wut jĩ.

¹² —¿Yeéb judíowā ‘jwĩ maáh’, ñi ni-
ijnídiĥ dedé tigaá wā chājbi? Pilato át
niijíp wut jĩ.

¹³ —¡Caandíĥ cruzboó péoh dodhnit,
ma mao yohat tútú! ĩt niúj ñaacáp wut
jĩ.

¹⁴ —¿Dépanihna? ¿Dedé tigaá ã
yéejatji, páant ñi niijíchah? Pilato át
niúj wábh joyóp wut jĩ.

Obohjeéhtih, queét chah ĩt jwúub
niúj ñaacáp wut jĩ.

—¡Caandíĥ cruzboó péoh dodhnit,
ma mao yohat tútú! ĩt niijíp wut jĩ.

¹⁵ Pánihna, cáacwā caandíĥ ĩ ĩjcat
pínah niijná, Pilato Barrabásdiĥ
queétdiĥ át baca wúhup wut jĩ. Pánih
bacanit, soldadowādiĥ momo jiwí
chóo cóoh jumni tōpnajĩĥ Jesúsboodíĥ
át puñat tútup wut jĩ. Pánih puñat
tútnit, Pilato caandíĥ át ub bejat
tútnit wut jĩ, cruzboó péoh dodhnit,
ĩ mao yohat pínah niijná.

¹⁶ Páant ã ub bejat tútuchah joinít,
Pilatoíĥ múú díitna Jesúsdiĥ ĩt ub waad
béjep wut jĩ. Pánih ub waad béjnit,
caanjĩĥ wapnit soldadowā ĩt míc
wáacap wut jĩ. ¹⁷ Pánih míc wáacnit,
Jesúíĥ yégueh jih bóo chóodih tóo
dugnit, maáh ã dūwát pah jíghni
dūni chóodih caandíĥ ĩt yacap wut
jĩ. Maáh ã dūwát júdu pah chājnit, óot
pihdiĥ péeb wao péanit, Jesúíĥ wao
dáhdiĥ ĩt yacap wut jĩ. ¹⁸ Maáhdih ĩpĩ
chājat pah Jesúsdiĥ nin pah ĩt niúj deoh
naáwáp wut jĩ:

—¡Ma túi jumúú! ¡Meém caá judíowā
ĩ maáh! ĩt niúj deoh naáwáp wut jĩ.

¹⁹ Pánih deoh naóhnit, máa doóbhjĩĥ
áih wao dáhdih maonit, ĩt cói jāhanap
wut jĩ. Pánih mao cói jāhanit, maáhdih
weñat pah Jesús pebh ĩt bódiĥa caj
yoh ñajap wut jĩ. ²⁰ Páant niúj deoh
naóh péanit, dūni chóodih tóo dugnit,
áih yégueh chóodihjeh ĩt jwúub yacap
wut jĩ. Pánih yacnit, ĩt ub bac bejep
wut jĩ, cruzboó péoh dodhnit, ĩ mao
yohat tútnit niijná. Pánih ub bejna, áih
cruzdiĥ bewat tútnit, ĩ mao yohat
pínah jeéboó caandíĥ ĩt ub bejep wut
jĩ.

*Jesúsdiĥ cruzboó péoh dodhnit, ĩ
mawat*

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-
27)

²¹ ĩ mao yohat pínah jeéboó be-
jnit, Simón, Cirene baácđih bóodih
ĩt jwááap wut jĩ. Simón Jerusalén
túchiboó juibína át chājap wut jĩ. Caán
Simón ã wehboó jwíjeéh jumnit Ale-
jandro, Rufojĩĥ ĩ jumna caá.* Pánihna,
queét ĩ íp Simóndih jwááhnit, soldad-
owā caandíĥ Jesúíĥ cruzdiĥ ĩt bewat
tútnit wut jĩ.

²² Pánih bejnit, Gólgota wut
jumapna ĩt juibínap wut jĩ. “Gólgota”
niijná, “Wao lidíp jeé”, niijná ĩt chājap
wut jĩ. ²³ Pánih caanná juibínit, mirra
wut jumni macjĩĥ widnit, ĩ ub bejni
jiwá iguúĥ macđih Jesúsdiĥ ĩt tóihyop
wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, caan mácdih
Jesús át babhcap wut jĩ. ²⁴ Túttimah,
cruzboó Jesúsdiĥ ĩt péoh dodhdop wut
jĩ. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh
chóojidih “¿Deíĥ tigaá ã jumbi?” míc
niijnít, tíhwat júdunabitjĩĥ soldadowā
ĩt yoh tíhwip wut jĩ.*

²⁵ Cheibitjeh nueve yeó ã
jumachah, Jesúsdiĥ cruzboó ĩt péoh
dodhdop wut jĩ. ²⁶ ĩ yéejatdiĥ naóhna,
cruzboó áih wao cháh, nin pah ĩt
niúj daác búudhdop wut jĩ. “JUDÍOWĀ
Ĩ MAÁĤ”, caán naadíĥ ĩt niúj daacáp
wut jĩ. ²⁷ Chénewā nūmnítđihbut
biíĥ cruznadih Jesús pebh ĩt péoh
dodhdop wut jĩ. Biíđđih ã jéihyepmant
bóo bawámant, biíđđih ã wáyámant
bóo bawámant péoh dodhnit, queét

* 15:21 Ro 16.13 * 15:24 Sal 22.18

tac yoób Jesúsdiñ it péoh dodhdop wut jĩ. ²⁸ Jon jãtñ Dios naáwãdñ naóh yapani ã daacãtji biic yoobó Jesús ãt yapap wut jĩ: “ ‘Wutatdñ yap yohñitjeéh jũmni caá’, cãacwã caandñ ã niij jenañ joibĩpna caá”, ãt niij daacãp tajĩ.*

²⁹ Cruz pebh en yap bejñit Jesúsdiñ nin pah yeejép it niij deoh naáwãp wut jĩ.*

—iEneéh buca! ¿Dioíh mũudíh yohñit, biic peihcanni yeó jáap tãttimah, meém caán mũudíh jwũub chãjni pĩnah niit?*

³⁰ Pãnihni jũmna, icaán ã péoh dodhdopmant meemjéh ma dei jũúwã! It niijíp wut jĩ.

³¹ Pãant ã niiját pah sacerdotewã ã maáta, Dios ã wutatdñ bohénitbut biic yoobó caandñ nin pah it niij deoh naáwãp wut jĩ:

—Caán bitadñ tũi teo wãacni jũmna yũhna, caanjéh ã jéh miic teo wãaccan caá. ³² ‘Judíowã ã maáh caá’, ni-ijnã, cruzmant ã dei jũúwãchah enna, caandñ jwĩ jepahbĩpna caá, it niijíp wut jĩ.

Ãjeéh ã péoh dodhñitbut yeejép it niijíp wut jĩ.

Jesús ã wũnat

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Jesús cruzboó ã péoh dodhni ã ñũhũchah, yeó jáap tac yoób ã dupũáh bejep jĩ. Nihat baácboó dupũ bejñit, biic peihcanni horas tãttimah, ã jwũub baáb jwũub bejep jĩ, páant mũntih. ³⁴ Pãant ã jwũub baabát pĩnah jãtñbit, Jesús nin pah ãt niij wẽp ñaacãp wut jĩ: “**Eloí, Eloí, ¿lemã sabac-tani?**” niijnã, “¿Wĩih Dios, wĩih Dios, dépanih tigaá weemdñ ma éemp bej?” Jesús ãt niij ñaacãp wut jĩ.*

³⁵ Pãant ã niijíchah joinít, biquĩna caanjĩh ñũhñit,

—Dios naáwãdñ naóh yapani Elíasjidiñ bidna caá ã chãjap, it miic niijíp wut yah jĩ.

³⁶ Biic ãjeéh jũmniboó ñáo ñah bejñit, páab chũi déedñ ãbnit, bijñi jiwã iguĩh macdñ báah, máa doóbñ yapatdñ chéo búadh, júut ñahanit, Jesúsdiñ ãt wãi nomat tũutũp wut yah jĩ.* Pãnih wãi nomat tũutñit, caanjéh nin pah ãt miic niijíp wut jĩ:

—iÃ jũmũ naáh! Elíasji nindñ teo wãacadñ ã jũúwãchah, jwĩ en jwũh jĩh, ãt niijíp wut jĩ.

³⁷ Pãant ã niiját tãttimah, tũbit ñaacñit, Jesús ãt wũnah bejep wut jĩ.

³⁸ Pãant ã wũnũchahjeh, Dioíh mũú diitboó ã jãh yaĩhni búdí wũũpni chóo yeo dei bejñit, chéne chóo pah ãt chãwãp wut jĩ.* ³⁹ Caán ã wũnũchah enñit, Jesús pebh ñũhni soldadowã ã maáh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Yoobópdiñ nin Dios wũúh ta tigaá”, ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Chibít yũũpbit biquĩna yaádh Jesúsdiñ it en ñũhũp wut jĩ. Queét yaádhjeéh Mágdala tãtchidiñ bóli María mit jũmũp wut jĩ. Biíh wili Mariãbat mit jũmũp wut jĩ. Caánt José, ã úud Santiago ã iin mit jũmũp wut jĩ. Biíh wili Salomébat mit jũmũp wut jĩ. ⁴¹ Jesús Galilea baácboó ã jũm jwũhũchah, queét yaádh caandñ teo wãacñit it jũmũp wut jĩ. Pãnihna, Jerusalén tãtchina Jesús ã bejchah, queét yaádh dawã bita yaádhbut ãjeéh it péenap wut jĩ.*

Jesúh bácañjidiñ ã yohat

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jwĩ chooát yeó jáap jãtñ bóo, jwĩ chooát pĩnahdiñ jwĩ ámohñi yeó jáapdiñ, Jesús ãt wũnũp wut jĩ. Caan chéyeh tũo ñáh jũúwãt pĩnah jãtñ, José, Arimatea tãtchidiñ bóo, Jesúh bácañjidiñ Pilatodiñ úúbúdiñ ãt bejep wut jĩ. Caán José jwĩit judíowã jwĩ maátajeéh ã jũmũchah, caandñ bita maáta ipĩ tũi joyóp wut jĩ. Dios ã maáh jumat pĩnahdiñ tũi pãini ãt jũmũp wut jĩ. Caán úumcanjeh, Pilatodiñ Jesúh bácañjidiñ úúbúdiñ ãt bejep wut jĩ,

* 15:28 Is 53.12 * 15:29 Sal 22.7; 109.25 * 15:29 Mr 14.58; Jn 2.19 * 15:34 Sal 22.1 * 15:36 Sal 69.21 * 15:38 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14 * 15:41 Lc 8.2-3

jwĩ chooát yeó jáap ã waadáchah, ãih bácahji páantjeh cruzboó ã ñuhcat pínah niijná. ⁴⁴ Jesús játih ã wunat doonádih joinít, Pilato át joí wáhi bejep wut jĩ. Pánih joí wáhi bejnit, soldadowã ã maáhdih át bid bojop wut jĩ. ã pebh ã juibínachah, nin pah caandíh át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Jesús wáát wunah bejnit beé? át niijíp wut jĩ.

—Wáát wunah bejna beé, soldadowã ã maáh át niij jepahap wut jĩ.

⁴⁵ Páant ã niij jepahachah joinít, Pilato ãih soldadowãdih Jesúih bácahjidih ub deyanit, Josédih át wúhat tútup wut jĩ. ⁴⁶ Páant ã niiját joinít, táí baabní yégueh chóodih jíib chãj, cruzna jumupboó jwúub bejnit, Josédih Jesúih bácahjidih ã ub deya wúhuchah, át ubup wut jĩ. Pánih ubnit, caán yéguehjĩh pin péanit, jeedíh ã baadníji íitboó caandíh át yohop wut jĩ. Yohnit, bádí jeé júdudih too pátú bejnit, caán íitdih át nemep wut jĩ. ⁴⁷ Páant ã yohochah, Mágdala tútchimant bóli María, biíh wili Maríabut íit enep wut jĩ. Caánt María biíh José íin mit jumup wut jĩ.

16

Jesús ã boo pud jũúwát

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Jwiit judíowã jwĩ chooát yeó jáap ã yapachah, tóo ñáh jũúwúchah, biíc peihcannit yaádh chej jumnidih jíib chãjadih íit bejep wut jĩ, Jesúih bácahjidih ã ñáñat pínah niijná. Mágdala tútchimant bóli María, biíh wili María Santiago íin, Saloméjĩh, queét biíc peihcannit yaádh jíib chãjadih íit bejep wut jĩ. ² Túttimah bóo yeó jáap baáb jéenechah, chej jumnidih ubnit, queét yaádh Jesúih bácahdih yohopji jeé íitboó íit bejep wut jĩ.

³ —¿Déhe tigaá jwiitdih jeé júdudih íit pátú yoh wáhibi? queétjeh íit niij míic wéhe bejep wut jĩ.

⁴ Pánih juibína, José ã nemniji jeé júdu caán íit jwéejdih ã ñuhuchah íit enep wut jĩ. Caán bádí júdu ã

jumuchah, cáacwã íit too pátú dodhdah pah át lajap wut jĩ. ⁵ Pánihna, caán íitdih waád juibínit, jáap behni pah jíghni ángeldih íit enep wut jĩ. Caán ángel táí baabní yégueh chóo duonít, íit jéihyemant bóo buwámant át chúudup wut jĩ. Caandíh ennit, bádí íit úumup wut jĩ.

⁶ Páant íit úumuchah ennit, caán ángel queét yaáhdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—¿Ñi úumca bojoó! ¿Yeéb Jesús, Nazaret tútchidih bóo cruzboó ñuhnit, wunnijidih bid níit ñi chãjap? Obohjeéhtih, ninjĩh ã wihcan caá. Jáantjeh ã boo pud jũúwáp be. Caandíh íit cáagatjidih ñi eneé. ⁷ Úumcanjeh, ã bohénitdih naáwádih ñi bejeé. Pedrodihbut ñi táí naáwá chaáh. Jáantjeh ã naáwátji biíc yoobó Jesús yeebdíh Galilea baácna ã waóh bej páina caá. Caánboó caandíh ñi jwááhbipna caá, ã bohénitdih ñi niijí, ángel át niijíp wut jĩ.*

⁸ Páant ã niijíchah joinít, bac bejnit, yohopji jeé íitmant íit ñáo jwúub bejep wut jĩ. Ñáo jwúub bejnit, úumna, méménit, bitadih íit naóhcáp wut jĩ.

Mágdala tútchidih bóli Maríadih Jesús ã jíghat

(Jn 20.11-18)

⁹ Chooát yeó jáap túttimah, Jesús boo pud jũóhni Maríadih bóli Maríadih át jwíh jíghop wut jĩ. Caánt siete nemépwã jumnihjidih Jesús ã boonih mit jumup wut jĩ.

¹⁰ Jesús ã bohénitji caandíh íit jũúchah, Maríaboó caandíh mi enatjidih queétdih naáwádih mit juibínap wut jĩ.

¹¹ “Cristo át jwúub boo pud jũóh tabeé. Caandíh weém wã enna be”, queétdih mitih niijíp wut yah jĩ. Obohjeéhtih, páant mi niijíchah yahna, íit joyáh bojop wut jĩ.

Chénewã Jesúsjeéh péenitdih ã jíghat

(Lc 24.13-35)

¹² Túttimah, chénewã Jesús wájeéh jibnitji mú wihcapboó íit jib bejchah, Jesús queétdih át jíghop wut yah jĩ. Obohjeéhtih, mácah ã jíghochah, jwíh

* 16:7 Mt 26.32; Mr 14.28

beh encan yuhna, túttimah, caandih ãt beh enep wut jã. ¹³ Pãnih beh ennitji jwúub bejnit, ã chéenwãdih Jesúsdiã ã enatjidih ãt naáwãp wut yuh jã. Obohjeéhtih, páant ã naáwãchah yuhna, queétdihbut ãt joyãh bojop wut jã.

joinítboó, “Ï naáwãt yoobópdih caá ã jumup”, niijnít, Diosdiã ãt túi jepahap wut jã.

Páant bóojeh tigaá weém Marcos wã daacát.

Ãih túini doonãdih ã bohénitjidih Jesús ã naáwãt tútat

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Túttimah, once ã bohénitji ã jeéméchah, queétdih Jesús ãt jíghop wut jã. Caán ã naáwãtjidih túi jengah joicán, jwúub booni bitadiã ã jíghatdiã ã naáwãchah yuhna, ã joyãh bojatji jíib queétdih ãt jãihñup wut jã. ¹⁵ Pãnih jãih péanit, queétdih nin pah ãt niijíp wut jã: “**Nihat baáboó wãih túini doonãdih nihat cãacwãdih naáwãdih ñi bejeé.*** ¹⁶ **Weemdih jepahnit, daabãát tútnit, iiguípna ã bejat déejidiã Dios ã yéejatdiã ã yoh wãhbipna caá. Obohjeéhtih, weemdih jepahcannitdiã Dios ã peéh chãjachah, iiguípna ã bejbipna caá. ¹⁷ Det weemdih jepahnitboó wã wëpatjãh nin pah ã chãjbipna caá: Nemépwã cãacwãih bácahmant jumnitdiã ã bacat túutbipna caá. Mácah wéheatjãh ã wéhebipna caá. ¹⁸ Maidih ã tewechah, ã chãacáchah yuhna, dedé ebépdih ã babhbachah yuhna, queétdih ã chãúhcan níit. Wunnitdiã ã teo jãha wúbúchah, ã túi boobipna caá”, ãt niijíp wut jã.**

Jesús jeáboó ã púuh laab béjat
(Lc 24.50-53)

¹⁹ Páant níj naóh péanit, jwã Maáh Jesús jeáboó ãt púuh laab béjep wut jã. Pãnih púuh laab jãibínit, maáh waadná, Dios ã jéihyepmant bóo buwãmant ãt chúdup wut jã.* ²⁰ Pãnihna, Dios cãacwãdih ã túi ubat pínah doonãdih Jesús ã bohénitji nihat pehbboó naáwãdih ãt bejep wut jã. Pãnih naóhnit, jwã Maáh queétdih ã teo wãacachah, ã wëpatjãh cãacwã ã jéih chãjca naáhdih ãt chãj júutap wut jã. Páant ã chãj júutuchah, ã naáwãtdih

* **16:15** Hch 1.8 * **16:19** Hch 1.9-11

SAN LUCAS

Ā daác jwíhiat

¹ Wā dée Teófilo, weém Lucas meemdih bainí wā naóh daáčbipna caá. Jwí cātíh Jesús ā chājatjidih dawá cāacwā ĩt daác jwíhip tajī. ² Jesús ā cāac jumni yeó jáapdih púú ā péani yeó jáapna ājeéh jumnitji, ded pah ā chājatdih ennitji, ā naáwátidibut joinítji, jwiítidih ĩ bohénap jī. ³ Páant ĩ bohéatdih joiníji weembút buu wā jéihyep buca. Pánih jéihnit, “Nin pah Teófilodih wā daác wāhuchah, ā túibipna caá”, wā niíj jenah joyóp be.* ⁴ Páant niíj jenah joinít, meemdih wā daác wahna caá, ma joiníji doonádih túi yoobópdi ma jéihyat pínah niijná.

Juan Daabáni ā cāac jummat pínahdih ángel ā naáwát

⁵ Jesucristo ā cāac jummat pínah jātih, Herodes Judea baácdih moón ĩ maáh jum láa, Zacarías wūt jumni sacerdote āt jumap wut jī. Caán Abías wūt jumni sacerdotewā poómpdih bóo wut jī. Yad Elisabetbut Aarón jumma mit jumap wut jī.* ⁶ Queét chénewā Dios ā enechah, nihat ā wutatjidih túi jepahnit ĩt jumap wut jī. ⁷ Obohjeéhtih, Elisabet weh wihcannih wut jī. Pánihna, queét chénat pah behnitjeh jumna, weh wihcannitjeh máahna ĩt chājap wut jī.

⁸ Biíc semana Zacarías jumni sacerdotewā poómp Dioíh mūdih ñahwat en daonít pínah ĩt túut nuumáp wut jī. ⁹ Biíc yeó jáapdih sacerdotewā ĩpī chājat pah, Zacaríasdih ĩt ñiwip wut jī, Dioíh mūdih waadnít, chej jumnidih ā cáwat pínah niijná. ¹⁰ Chej jumnidih ĩ cáwat horadih waad béjnit, ā cáwachah, tāahmant bóo tólihdih dawá cāacwā Diosdih úbh pāina ĩt chājap wut jī. ¹¹ Zacarías chej jumnidih ā cáwachajeh, Dios ā wahni ángel āt jíghop wut jī. Chej jumni cáwat dah jéihyepmant bóo buwámant

āt ñahup wut jī. ¹² Pánihna, Zacarías caandih en wáhi bejnit, búdí āt úmup wut jī.

¹³ Páant ā úmuchah ennit, ángel caandih nin pah āt niíj naáwáp wut jī:

—Zacarías, ma úmca bojóo. Ma úbátidih Diosboó āt joiná wut be. Yeebdih ā túi chājachah, majeéh bóli, Elisabet, newé weépdih mi weh jumbipna caá. Caandih Juan ma wūt búhdhdáp. ¹⁴ Ñi wūh ā cāac jumuchah enna, búdí ñi wēibipna caá. Dawá cāacwābut biíc yoobó ĩ wēibipna caá. ¹⁵ Dios ā enechah, caán oboh jumni nihcan niít. Ā ñíoni jumna, jiwá iguáh mac, pooni, pocannidibut ā babhcan niít. Beh wilih wudah diítmah jum jwuhna, Túini Espiritu ā wēpatdih ā bíbohbiipna caá.* ¹⁶ Ma wūh behna, dawá quíib buadnít judíowādih Diosdih ā jwúb jepahat túutbipna caá. ¹⁷ Dios ā wahni ā jūwát pínahdih naóh waóhni pínah ā jumbipna caá. Dios ā wēpat búdí bíbohna, Elíasji ā wēp naáwátji pah muntih ma wūhbut biíc yoobó wēp naóhni ā jumbipna caá. Páant ā naáwáchah joinít, behnitboó túut nuumnít, ĩ wehdih ĩ túi oibipna caá. Túinidih yap yohnitbut túut nuumnít, túi chājnit ĩ jenah joyát pah muntih ĩ jwúb jenah joibipna caá. Pánihna, Cristo ā jūwát pínah jātih, cāacwā túut nuum pāinit ĩ jumbipna caá, caandih ĩ túi jepahat pínah niijná, ángel Zacaríasdih āt niíjip wut jī.*

¹⁸ Páant ā niíjichah joinít, Zacarías ángeldih nin pah āt niíj úbh joyóp wut jī:

—¿Ded pah tigaá ma naáwátidih wā jéihbi? Weém behe caá. Wājeéh bólibut beh wili caá, āt niíjip wut jī.

¹⁹ —Weém Gabriel, Diosdih teo wāhni caá. Weém ājeéh jumnidih ā wahap be, nin túini doonádih meemdih wā naáwát pínah niijná.*

²⁰ Wā naáwátidih ‘Yoobópdi nihcan caá’, ma niíj jenah joyát jīb, meém jéih wéhecanni ma jum jwuhbiipna

* 1:3 Hch 1.1 * 1:5 2Cr 24.10 * 1:15 Nm 6.3 * 1:17 Mal 4.5-6 * 1:19 Dn 8.16; 9.21

caá. Wã niiját pah ã yapachahjeh, ma jwúub wéhebipna caá, páant mantih, ángel caandih át niijíp wut jĩ.

21 Zacarías maatápdih ã jígochah, tãahmant bóo tólihdih úbh pãinitboó ĩt náhni dahwanap wut jĩ. 22 Pánihna, jwúub bac jüóhnit, jéih naóhcanjeh, queédih áih téihyajĩh át jenah júut naáwáp wut jĩ. Á jéih wéhecah ennit, “Oo júmat déedih át en tagaá”, ĩt niij jéihyep wut jĩ.

23 Túttimah, Zacaríaswã ĩ teo péanachah, áih muúboó át jwúub bejep wut jĩ.

24 Páant ã jwúub bejat túttimah, ájeéh bóli Elisabet mit wudu jumap wut jĩ. Wudu jumnit, biícjĩh bóo téihya widh mit míic júutcap wut jĩ.

25 Pánih wudu jum wěina, nin pah mit míic niijíp wut jĩ, “Weém weh wihcannihji tíic náah jumnihdih jĩgah ennit, Dios weemdih át teo wáacap taga. Weemdih newé weép át wuhap taga, cáacwã weemdih yeejép dooná ĩ jwúub naóhcat pínah niijná”, mit niijíp wut jĩ.

Dioih ángel Maríadih ã naáwát

26 Elisabet seis widh mi wudu jumuchah, Maríadih naáwát náahna, Dios áih ángel Gabrieldih át jwúub wahap wut jĩ. Pánihna, Gabriel Galilea baácboó Nazaret tútchidih jubínit, María pebhna át jubínap wut jĩ. 27 María neonájeéh jum jwuhcannih José áa pínah wut jĩ. José Davidji jumna wut jĩ. Caán David judíowã ĩ chah maáh át jumap wut jĩ.*

28 Gabriel Maríadih naáwádih jubínit, nin pah caántdih át niijíp wut jĩ:

—¿Ma jum, Dios chah oinih? Dios majeéh ã jumna caá, át niijíp wut jĩ.

29 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, María búdí mit joí wúhi bejep wut jĩ. Pánih joí wúhinit, caántjeh nin pah mit míic niij úbh joyóp wut jĩ: “¿Ded pah ã niihat pínahdih niij tígaá ã chãj, páant niijná?” mit niijíp wut jĩ.

30 Páant mi niij jenah joyóchah, ángel caántdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—¿Ma úmca bojoó, María! Dios meemdih búdí ã wěi enna caá.

31 Ded pah meemdih yapat pínahdih naáwádih wã jüóhna caá. Meém wudu pínah caá. Newé weépdih ma weh jumbipna caá. Caán ã cáac jumuchah, Jesús ma wut búhdhdúp.* 32 ‘Dios chah wěpni wúh caá’, caandih ĩ niijbípna caá. David jumna, David maáh ã jummatji pah Dios caandih maáh ã waadábipna caá. 33 Pánihna, ma wúh niihat judíowádih maáh ã jumbipna caá. Niihat bitadibut maáh ã jumuchah, jwúub túut numni pínah ã wihcan niit, át niijíp wut jĩ.*

34 Páant ã niijíchah joinít, María ángeldih nin pah mit niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Dedé, weém neonájeéh jumcannih, ded pah tígaá wã wudu jumbi? mit niijíp wut jĩ.

35 —Túini Espiritu meemdih ã waadáchah, Dios ã wěpatjĩh ma wudu jumbipna caá. Pánihna, ma wúh túini, yéejat wihcanni ã jumbipna caá. ‘Dios wúh caá’, caandih ĩ niijbípna caá. 36 Ma dée wili, Elisabetbut beh wili yuhna, wudu caá. Caántbut newé weépdih mi weh jumbipna caá. Búu biíc peihcanni widhjeh judhna caá, caánt mi weh jummat pínah. Jáap wili jumna, weh wihcannihji búu wudu caá búca. 37 Dios niihat jéihni dedé ã búwacan caá, ángel Maríadih át niijíp wut jĩ.*

38 Páant ã niijíchah joinít, María caandih nin pah mit niij jepahap wut jĩ:

—Weém Dioih wili caá. Ma niijátji pah weemdih ã yapa naáh, mit niijíp wut jĩ.

Páant mi niijíchah joinít, Dios pebhboó ángel át jwúub bejep wut jĩ.

María Elisabetdih enedih mi bejat

39 Ángel páant ã niiját túttimah, María waícanjeh mi dée wilidih enedih mit bejep wut jĩ. Caánt

* 1:27 Mt 1.18 * 1:31 Mt 1.21 * 1:33 2S 7.12,13,16; Is 9.7 * 1:37 Gn 18.14; Jer 32.16,27

mijeéh bóo Zacaríasjĩh Judea baác jeé cãtĩh bóo tãtchidih ãt jumap wut jĩ. ⁴⁰ Pãnihna, ãih mũũná waád jubínit, Elisabetdih mit uúbúp wut jĩ. ⁴¹ Caántdih mi uúbúchah joinítjeh, Túini Espíritu mi weépdih ã weñanachah, tubit ãt wãlínap wut jĩ. Mi weépdih weñanit, beh wilidihbut Túini Espíritu búdí ãt weñanap wut jĩ. ⁴² María mi wãúh pínahdih ã jéihyanachah, búdí wëinit, nin pah Elisabet mit niij wëp naáwáp wut jĩ:

—María, nihát yaáhdih en beedánit, meemdíh wëi ennit, Dios ãt túi chãjap taga. Ma wãúhdihbut ã túi chãjbipna caá. ⁴³ Oboh jumnih wã jumachah yahna, wã Maáh ín pínah weemdíh enedih ma juyúchah, bainí wã wëican caá. ⁴⁴ Ma wíhenachahjeh, wã weép wëina, ãi wëp wãlínap be. ⁴⁵ Pãnihna, Dioih ángel ã naáwátji pahjeh ã yapat pínahdih jenah joiná, meemdíh ã túi chãjachah, bainí ma wëican niit, mit niijíp wut jĩ.

⁴⁶ Páant mi niijíchah joinít, Mariábut nin pah mit wëi niij naáwáp wut jĩ:

“Jwĩ Maáh Diosdih búdí wã wëina caá.

⁴⁷ Caán weemdíh túi ubnidih bainí wã wëican caá.*

⁴⁸⁻⁴⁹ Caandíh oboh teo wãhnih wã jumachah yahna, jĩgah ennit, weemdíh ãt teo wáacáp taga. Dios wëpni, túini yoobát jumna, weemdíh chah túini ãt chãjap taga. Páant ã chãjachah jéihnit, nihát cãacwã, bũũ jumnit, túttimah jumnitbut ‘Caántboó Dios ã chah túi chãjnih wut jĩ’, weemdíh ã niijbípna caá.

⁵⁰ Det caandíh jepahnitdih jĩgah ennit, ãpĩ teo wáacna caá. Jon jãtĩh jumnit, bũũ jumnitdihbut teo wáacnit, púú túttimah jumnitdihbut ã teo wáacbipna caá.

⁵¹ Ded pah náahna, ã wëpatjĩh ãpĩ chãjap wut jĩ. Pãnih chãjnit, ‘Weém túi jéihni caá’, niij jenah joinítteo teo wáaccan, búdí ã wëpatjĩh ãt wah peetép wut jĩ.

⁵² Yeejépwã ã maáh wëpatdih ãt dúuc wáyap wut jĩ. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niij jenah joinítteo teo wáacnit, maáta dée ãt waadánap wut jĩ.

⁵³ Moh yéejnitdih táinidih ãt wũhup wut jĩ. Obohjeéhtih, dawá bíi dée bíbohnitboodih wãhcanjeh, biáboó ãt wahap wut jĩ.

⁵⁴ Jwiit caandíh teo wãhnit judíowãdih jĩgah ennit, ãt teo wáacáp wut jĩ.

⁵⁵ Biíc yoobó mũntih jwĩ nuo Abraham ã jũimenádih jĩgah ennit, ãt teo wáacáp wut jĩ. Pãnih jĩgah ennit, ã teo wáacáp pínahdih jwĩ nuowãjidih ãt naáwáp wut jĩ”,* María mit niij wëi naáwáp wut jĩ.*

⁵⁶ Pãnih jubínihji Elisabetjeéh biíc peihcanni widh mit jum jwũhup wut jĩ. Túttimah, miĩh tãtchina mit jwũub bejep wut jĩ.

Juan Daabáni ã cãac jumát

⁵⁷ María mi jwũub bejat túttimahbit, Elisabet mit weh jumap wut jĩ. Newé weépdih mit túhup wut jĩ. ⁵⁸ Miĩh mũũ pébh jumnit mi déewãbut Dios caántdih jĩgah ennit ã teo wáacáp doonádih joinít, mijeeh búdí ãt weñep wut jĩ. ⁵⁹ Ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewãdih caandíh quehli nah yapat chóodih ãt bóodat túutap wut jĩ. Páant judíowã ãpĩ chãjap wut jĩ. Caandíh beheih wũtjeh ãt búudhdíhip wut yah jĩ.* ⁶⁰ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, ã ínboó nin pah mit niijíp wut jĩ:

—Zacarías nihcan caá. Juan caá ã wũt pínah, mit niijíp wut jĩ.

⁶¹ —Obohjeéhtih, ñi déewã poómpdih Juan wũt jumni ã wihcan caá, cãacwã caántdih ãt niijíp wut jĩ.

⁶² Páant niij péanit, queét Zacaríasdih téihyajĩh ãt júutap wut jĩ, “¿Dedé tigaá wũt ma búudhbi?” niijná. ⁶³ Páant ã júutuchah ennit, Zacarías ãih téihyajĩh daacát naadĩh júut uúbhnit, “Juan caá ã wũt”, ãt niij daacáp wut jĩ. Páant ã daacáchah en wãhi bejnit,

* 1:47 Is 61.10 * 1:55 Gn 17.7 * 1:55 1S 2.1-10; Sal 113.5-9 * 1:59 Lv 12.3

queét nihat ït joí yai ñúh bejep wut jĩ. ⁶⁴ Pánih daácnejeh, wéhecanniji át jwúub wéhenap wut jĩ, páant muntih. Pánih wéhenit, Diosdih búdí át wēi naáwáp wut jĩ. ⁶⁵ Pánihna, nihat ï pebh jumnit búdí ït wúhi bejep wut jĩ. Páant ā yapat doonádih joinít, nihat cāacwā, Judea baácboó jumni jeé cātíh jumni títchinadih moón ït múc wéhenap wut jĩ. ⁶⁶ Pánih múc wéhenit, Dios caandíh ā túi chājachah jéihnit, “¿Caán wébít ded pah chājni pínahna tigaá?” búdí ït niij jenah joyóp wut jĩ.

Zacarías Diosdih ā wēi naáwát

⁶⁷ Túini Espíritu Zacaríasdih ā weñanachah, ā wēpatjĩh nin pah Diosdih át niij wēi naáwáp wut jĩ:

⁶⁸ “Jwiít judíowā jwĩpĩ wēini Diosdih búdí wā wēina caá! Jwiít āih cāacwādih teo wáacadih jūóhnit, chéonit panihnit jwĩ jumcat pínah niijná, nemépwā ï maáh ā wēpatdih ā dúuchipna caá.

⁶⁹⁻⁷⁰ Jon jātih Dios naáwát dih naóh yapanitji nin pah ït niij daacáp tajĩ: ‘Diosdih teo wúhni David jumma chah wēpni jumna, jwiít āihwādih teo wáacnit, iiguípna jwĩ bejat déedih túi ubni pínahdih Dios ā wahbipna caá,

⁷¹ jwiít dih eníhcannit ï wēpatdih ā dúuchah, jwĩ túi jummat pínah niijná.

⁷²⁻⁷³ Pánihna, jwĩ nuowādih ā naáwátji pahjeh muntih, jĩgah ennit, jwiít dih ā teo wáacipna caá. Nin pah jwĩ nuo Abrahamjidih át niijp wut jĩ:

⁷⁴ “Ma jummenádih eníhcannit ï wēpatdih wā dúuchipna caá, úumcanjeh, weemdíh ï weñat pínah niijná.

⁷⁵ Pánihna, nin baácboó jum jwuhnit, wā enechah, túinitjeh wíhwā ï jumhipna caá”, Abrahamdih át niijp wut jĩ”, Dios naáwát dih naóh yapanit ït niij daacáp tajĩ”, Zacarías Diosdih át niij wēi naáwáp wut jĩ.

⁷⁶ Diosdih páant niij péanit, ā wúúhdih jwuh nin pah át jwúub niij naáwáp wut jĩ:

“Wúuhá, jwĩ Maáh jwiít dih túi ubni pínah ā jūúwát dih naóh waóhni ma jumhipna caá. ‘Dios naáwát dih naóh yapani caá’, meemdíh ï niijbipna caá.*

⁷⁷ Jwiít āihwādih jwĩ yéejat dih yohnit, iiguípna jwĩ bejat déedih ā túi ubat pínahdih ma naóhhipna caá.

⁷⁸ Jĩgah en teo wáacnit, jwiít dih túi ubni pínahdih Dios jeámant ā wahbipna caá, baabát panhipboó jwĩ jummat pínah niijná.

⁷⁹ Wunatdih úumna, dupúat panhipboó jumnit dih jiiát déedih ā wúhhipna caá, túini namádih ï jii en bejat pínah niijná”,* Zacarías át niij wēi naáwáp wut jĩ.

⁸⁰ Pánihna, Zacarías wúúh át behep wut jĩ. Dios ā túi teo wáacachah, caoliñ jútíhni, caandíh túi jepahni át behep wut jĩ. Pánih behnit, judíowādih ā bohéat pínah jātih muú wihcapboó át jumap wut jĩ.

2

Jesucristo ā cāac jummat (Mt 1.18-25)

¹⁻² María mi weh jummat pínah jātih, Cirenio Siria baác dih moón ï maáh jum láa, César Augusto Roma títchimant jumna, nihat baác dih moondíh wutni át jumap wut jĩ. Démoón cāacwā ï jummat dih jéihyat túut niijná, nihat cāacwādih ïh wútnadih át daacát túutap wut jĩ. Caandíh náahna, nihat cāacwādih ā daácni núodih át wahap wut jĩ. Páant ā chājat túutni yeó jáap ï jwíh wut daacát yeó jáap wut jĩ. ³ Páant ā wutuchah joinít, nihat cāacwā ï nuowāji ï cāac jumni títchina yoobó wut daacádih ït bejep wut jĩ. ⁴⁻⁵ Josébat yad pínahjĩh ït bejep wut jĩ. María wudu jumna yahna, Galilea baác Nazaret títchimant, púú Judea baác Belén títchina mit bejep

* **1:76** Mal 3.1 * **1:79** Is 9.2

wut jĩ. Belén tútchidih Davidji át cãac jumap wut jĩ. Pánihna, David jumna, José yadjih Belén tútchina wut daacadih ít bejep wut jĩ.

6-7 Queét chénewã Belén tútchiboó jubínit, dawá cãacwã í jumachah, úwat muná ã yáwachah, momo jiwã úwat tólihboó Joséwã ít úwap wut jĩ. Caánboó jumna, María mi jáap bácahdih bóodih mit weh jumap wut jĩ. Pánih weh jum péanit, mi wúhdih yéguehjĩh túi pin bojnit, momo jiwã jeémát yacat paihdih mit cáagap wut jĩ.

Ovejawãdih en daonít Jesúsdi enedih í bejat

8 Páant mi weh jumni chei, Belén tútchi jwéjdih ovejawãdih en daonít íh ovejawãdih en daoná ít chãjap wut jĩ. 9 Páant í en dawáchah, Dioíh ángel queétdih át jíghop wut jĩ. Pánih jíghnit, búdí ã yeh iiguíchah ennit, búdí ít úmup wut jĩ.

10 Páant í úmupchah ennit, ángel queétdih nin pah át níj naáwáp wut jĩ: “¡Ní úmca bojó! ¡Ní joyoó! Búdí ní weñat pínah túini doonádih yebdíh naáwádih júhna caá wã chãjap. Caán doonádih joinít, nihat cãacwãbut búdí í wëibipna caá. 11 Butéh Davíh tútchidih cãacwãdih túi ubni pínah ã cãac jumap be. Caán Dios ã wahni Cristo, nihat cãacwã í maáh pínah caá. 12 Wã níjnídih ní bid júyáchah, momo jiwã jeémát yacat paihdih yégueh chóojĩh pin bojni, ã lajbipna caá”, át níjíp wut jĩ.

13 Ángel queétdih páant ã níjíchahjeh, dawá ángelwã ájeéh jíghnit, Diosdih nin pah ít níj wëi naáwáp wut jĩ:

14 “¡Nihat jeáboó jumnit Dios wëpnidih í weñe naáh! ¡Nin baácboó ã oinít í túi jum naáh!” ít níjíp wut jĩ.

15 Ángelwã queétdih páant níj naóh péanit, Dios ã jumapboó ít jwúb bejep wut jĩ. Í jwúb bejat túttimahbitjeh, ovejawãdih en daonít nin pah ít míc níjíp wut jĩ:

—Chóbe, Belén tútchina Dioíh ángel jwiútdih ã níjátdih enjĩh, ít níjíp wut jĩ.

16 Páant níjní, Belén tútchina wëpép caandih enedih ít bejep wut jĩ. Pánih bej, caanná jubínit, María, José, wëbítidibut ít enep wut jĩ. Wëbít momo jiwã jeémát yacat paihdih át lajap wut jĩ. 17-20 Pánih bid joinít, ángel ded pah ã níjátdih Maríawãdih ít naóh yapanap wut jĩ. Pánih en péanit, íh ovejawã pebhboó ít jwúb bejep wut jĩ. Pánih bejnit, ángel queétdih ã níjátji pahjeh ennitji Diosdih búdí ít wëi naáwáp wut jĩ. Nihat í jwááhnitidibut ít naáwáp wut jĩ. Páant í naáwáchah joinít, cãacwã ít jói wáhi bejep wut jĩ. Obohjeéhtih, beh wiliboó wëbítidih páant í níjátjidih caántjeh búdí mípĩ jenah joyóp wut jĩ.

Dioíh múbó Jesúsdi í ub bejat

21 Jesús ã cãac jumni ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewãdih áih quehli nah yapat chóodih ít bóodat tútup wut jĩ. Páant judíowã ípĩ chãjap wut jĩ.* Pánih bóod péanit, ã íin wudu jummat pínah jãtíh ángel ã níjátji pahjeh caandih Jesús ít wut búhdup wut jĩ.*

22 Bíc widh túttimah, Moisés ã wutatji pah chãj péanit, mi wúhdih Diosdih wúhat tút níjná, Jerusalénna ít ub bejep wut jĩ. 23 Pánih wáhnit, Dios nin ã wutatjidih ít jepahap wut jĩ: “Jáap bácahdih bóo newé weép ã jumachah, weemdih ní wúhú. Caán wíh, weemdih teo wáhni pínah caá”,* Dios át níj wutup tajĩ. 24 Pánihna, Jerusalénna Dioíh múbíh jubí, jopwãdih júb chãjnit, sacerdotewãdih ít wúhup wut jĩ, Diosdih í cáo wúhat pínah níjná. Pánih chãjnit, Dios nin ã wutatjidih ít jepahap wut jĩ: “Chénewã jopwãdih ní wúhú weemdih, jáap bácahdih bóodih tút muná”, Dios át níj wutup tajĩ. Pánih chãjna, í weh jummat túttimah, nihat Dios ã wutatjidih ít chãj péanap wut jĩ.*

* 2:21 Lv 12.3 * 2:21 Lc 1.31 * 2:23 Ex 13.2,12 * 2:24 Lv 12.6-8

25 Caán láa Dios naáwátdih túi jepahni, Simeón wāt jumni, Jerusalén tútchidih át jumap wāt jī. Caán Diosdih túi wēini jumna, Dios ā wahní judíowādhí túi ubni pínahdih páina át chājap wāt jī. Caandíh Túini Espírítu ā wēpat búdí át jumap wāt jī. 26 Pánih jumna, nin pah caandíh átát níj jéihyanap wāt jī: “Ma wunat pínah jātih Dios ā wahní Cristo, āih cāacwādhí túi ubni pínahdih meémboó ma enbipna caá”, át níjíp wāt jī. 27 Pánihna, caandíh Dioíh munná Túini Espírítu át bejat túutap wāt jī. Joséwā Jesúsdhí ĩ ub waad béjehah, Dios ā wutatjī pah chājat túat níjíná, Simeón queédih át jwāáap wāt jī. 28 Pánih jwāáhnit, Túini Espírítu caandíh ā jéihyanachah, wébítidih át ub túuhap wāt jī. Ub túuhnit, nin pah Diosdih át níj wēi naáwáp wāt jī:

29-30 “Maá, meém ma níjátjī pah-jeh míh cāacwādhí túi ubni pínahdih ma wahnidih buu wā enna caá. Weém, meemdíh teo wūhni, buu wā wunuchah, ā túibipna caá, buca.

31 Nihat cāacwā ĩ enechah, meém nindih mat wahap taga, cāacwā iiguipna ĩ bejat déedih ā túi ubat pínah níjíná.

32 Nin tigaá nihat judíowā nihcannidih ded pah Dios ā jumatdih ā jéihyabipna caá. Páant ā jéihyanachah, judío ā jumuchah jéihnit, bitaboó míh judíowādhí ĩ túi wēibipna caá”,* Simeón át níjíp wāt jī.

33 Páant ā níjíchah joinít, Joséwā búdí ĩt wēi jenah joyóp wāt jī.

34 Túttimah, Simeón queédih wēinit, “Dios yeebdíh ā túi chāja naáh”, níjínít, Mariádhí jwuh nin pah át jwáub níj naáwáp wāt jī:

—Nin wā naáwátdih ma túi joyoó. Nin wébít Dios ā wahní caá. Dawá judíowā caandíh ĩ náahcatjī peéh ĩ buudbípna caá. Obohjeéhtih, dawá bita judíowā caandíh náahnit, ĩ túi jumbipna caá. Caán Dios ā weñat

pínahdih jéihyani ā jumuchah yuhna, dawá caandíh yap yohnit, yeejép ĩ naóhbipna caá. 35 Nihat cāacwā ded pah ĩ jenah joyátdih jéihyani pínah Dios nin wébítidih át wahap taga. Obohjeéhtih, meémboó búdí ma jīgahbipna caá, Simeón caántdih át níjíp wāt jī.

36 Caanjíh beh wili Ana wāt jumnihbut mit jumap wāt jī. Caántbut Dios naáwátdih naóh yapanih wāt jī. Caánt Fanueljī nuúm, Aserjī jaimená poómpdih bóli wāt jī. Caánt jáap beh toáhnih jumna, mit áa jumap wāt jī. Obohjeéhtih, siete jópchijeh caántdih bíbohnit, mijeéh bóo át éemp wunap wāt jī. 37 Pánih éemp wunnih jumna, ochenta y cuatro jópchi bíbohnit, Dioíh muá díitboó mipí jumap wāt jī. Yeó jáap jumap pah, chei jumap pahbut jeémp jwuhcan, Diosdih mipí wēi wúbh jáanap wāt jī. 38 Caán horadhí pohba Joséwā pebhna mit juibínap wāt jī. Pánih juibí, Jesúsdhí enna, Túini Espírítu ā jéihyanachah, Diosdih mit wēi naáwáp wāt jī. Dios ā wahní, queédih túi ubni pínahdih judíowā ĩpí páñap wāt jī. Pánihna, Jesús ĩ bidni ā jumatdih nihat queét páinitdih mit naáwáp wāt jī.

Nazaret tútchiboó ĩ jwáub bejat

39 Joséwā nihat Dios ā wutatjī pah chāj péa, jwáub bejnit, Belén tútchidih ĩt jum jwuhap wāt jī. Túttimah, Galilea baác ĩ jumniiji Nazaret tútchina ĩt jwáub bejep wāt jī.* 40 ĩ wáuh túi behnit, caolih júutíhnijeh jumna, Dios ā weñat pínahdih át túi jéihyep wāt jī. Pánihna, Dios caandíh túi wēi ennit, búdí át teo wáacap wāt jī.

Jesús doce jópchi ā bíbohochah, Dioíh munná caandíh ĩ numah bejat

41 Oveja wáuhdhí ĩ mao jeémát yeó jáap, Pascua ĩ níjíní, paacánni pandihbut ĩ jeémp wēi láa, Dios ā wutatjidih jepahnit, nihat judíowā jópchi jumap pah, Jerusalén tútchidih ĩpí míc wáac juibínap wāt jī. Jesús

* 2:32 Is 42.6; 49.6; 52.10 * 2:39 Mt 2.23 * 2:41 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

mánabut jópchi jummat pah Jerusalénna ĩpĩ aab bejep wut jĩ.* 42 Jesús doce jópchi bíbohnit, caanbút ã mánajeéh át bejep wut jĩ. 43 Pánih juibínit, ĩ wēi jeémát ã beedéchah, ĩ chéénwã biícđih Joséwã Nazaret tútchina ĩt jwúub dei bejep wut jĩ. Obohjeéhtih, ã mána ĩ jéihcah yahna, Jesús Jerusalénboojéh át chāwáp wut jĩ. 44 “Dawá jwĩ bejehah, jwĩ wūúh jwĩ déewajeéh ã jumna nacaá”, ĩt niúj jenah joyóp wut jĩ. Páant niúj jenah joiná, nihat yeó jáap bejnit, cheyeh caandíh ĩtih bidip wut yah jĩ. Obohjeéhtih, ĩt bid juicáp wut jĩ. 45 Pánih bid juicán, Jerusalén tútchina bididih ĩt jwúub bejep wut jĩ.

46 Jerusalénna jwúub juibínit, caanná ĩ wūúhdih búdí ĩt bidip wut yah jĩ. Chéne yeó jáap táí bid, biíh yeó jáapđih ĩt bid juyáp wut jĩ, b̄ca. Dioíh m̄ú díitna Moisés ã wutatjidih bohénit cātíh chúndnit, queéđih joiná, wūbh joí enna át chājap wut jĩ. 47 Beh joinít, ã táí jepahachah, nihat caandíh joinít búdí ĩt joí wúhi bejep wut jĩ. 48 Pánihna, ã mána Dioíh m̄uná waád juibínit, caanná behnitjeéh ã chúndachah ennit, queébtut búdí ĩt wúhi bejep wut jĩ. Páant ã chājachah ennit, ã ĩn nin pah mit niúj wūbh joyóp wut jĩ:

—¿Wūúhú, dépanih tigaá jwiúđih páant ma nih chāj? Ma joyoó, ma ĩbijíh meemđih búdí jwĩ bidip be. Meemđih bid juicán, búdí jwĩ náhni dahwanap be, mit niújp wut jĩ.

49 —¿Dépanih tibeé weemđih ñi bid? ¿Wã ípíh m̄úboó ã náahatđih chājni wã jummatđih ñi jéihcannit beé? Jesús queéđih át niúj jepahap wut jĩ.

50 Obohjeéhtih, ded pah ã niújátđih ĩt beh joicáp wut jĩ.

51 Caandíh bid joinít, Nazaret tútchina ĩt namah jwúub dei bejep wut jĩ. Caanná jwúub dei juibíniji behna, ã mánadih āpĩ táí jepahap wut jĩ. Obohjeéhtih, beh wili nihat páant ã chājatjidih búdí mipĩ jenah joyóp wut jĩ. 52 Jesús táí jéihnijeh át behap wut jĩ. Páant ã jumachah, Dios caandíh

búdí át wēi enep wut jĩ. Cāacwābut biíc yoobó caandíh ĩt weñep wut jĩ.*

3

Juan Daabáni m̄ú wihcapboó Dios naáwátđih ã naóh yapaat

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

1-2 Túttimah, Zacarías wūúh Juan behna, m̄ú wihcapboó ã jumachah, Dios caandíh át jwíh naáwát tútutap wut jĩ. Caán láa Roma tútchidih moón ĩ maáh Tiberio César quince jópchi maáh át jumap wut jĩ. Poncio Pilato Judea baácđih moón ĩ maáh át jumap wut jĩ. Herodes Galilea baácđih moón ĩ maáh át jumap wut jĩ. Ā úud jeñé Felipe Iturea baácđih moón, Traconite baácđih moón biícđih ĩ maáh át jumap wut jĩ. Lisantias Abilinia baácđih moón ĩ maáh át jumap wut jĩ. Páant ĩ maáh jumachah, Anás Caifásbut sacerdotewã ĩ maáta ĩt jumap wut jĩ.

3 Caán láa, Juan m̄ú wihcapboó ã jumachah, Dios caandíh át naáwát tútutap wut jĩ. Pánihna, Dios ã naáwát tútutachah joinít, Juanboó Jordán muj pebh dei juibínit, át táoh naóh jibip wut jĩ. Nin pah āpĩ niúj naóh bohénap wut jĩ: “Ñi yéej chājatđih cádahnit, táiniboodíh ñi tút n̄umá. Páant ñi tút n̄umúchah, Dios ñi yéejatđih ã yohbipna caá. Páant ñi chājachah, yeebđih wã daabábipna caá, ñi yéejat yohat jútat pínah niújná”, cāacwāđih át niújp wut jĩ.

4 Jon jātíh Dios naáwátđih naóh yapani Isaías, nin pah Juan ã chājat pínahđih át niúj naóh daacáp wut jĩ.

“Dios naáwátđih naóh yapani m̄ú wihcapboó jumni nin pah ã niúj ñaác bohébiipna caá: ‘Jwĩ Maáh ã jūúwát pínah jātíh ñi yéej chājatđih cádah, táiniboodíh tút n̄umnít, caandíh ñi táí páñáa.

5 Det jĩgah náah jumnitđih ã teo wáacbiipna caá. Obohjeéhtih, det “Weém nihat jéihni, dedé weemđih judhdad wihcan caá”, niúj jenah joinítđih ĩ wēpatđih

* 2:52 1S 2.26; Pr 3.4

Ƶwĩ Maáh ã dúuc wáibipna caá. Det biáboó jenah joinít ï jenah joyátdih ã yoobábipna caá.

6 Pánihna, nihat cáacwā yoobópdiĥ ï jenah joibípna caá, iiguípna ï bejatji déedih Dios ã túi ubatdiĥ ï jéihyat pínah niijná’, ã niĳ naóhbipna caá”, Isaías ãt niĳ daacáp wut ĵĩ. (Is 40.3-5)

7 Dawá cáacwā Juan pebhna ĩt ĵuibínap wut ĵĩ, queétdih Juan ã daabáát pínah niijná. ã pebhna ĵuibínitdiĥ nin pah ãpĩ niĳ naáwáp wut ĵĩ.* “¡Yeéb yeena caá ñi chāĵap! ¡Maiwā panihnit yeejépwā ĵumna, peéh chāĵat pínahdiĥ úum jweíhnitjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb ñi yéej chāĵatdiĥ ñi cádahíhcat ĵíib, Dios yeebdíĥ ã peéh chāĵachah, ñi jéih jweicán niít. 8 Ñi yéejatdiĥ cádahnit, túiniboodíĥ túut nuumát caá yeebdíĥ náahap. ‘Abrahamjidiĥ Dios ãt wēi enep wut ĵĩ. Pánihna, ã ĵuimená ĵwĩ ĵumuchah, ĵwiítbut ã túi wēi enna caá’, ñi niĳ jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Yeejép ñi chāĵachah ennit, ã wēican caá. Ñi joyoó. Dios náahna, Abrahamji ã ĵuimená pah nin jee dáhnadiĥ ã jéih túut nuumná caá.* 9 Wápchi mínah áih wápchidiĥ en dawát pah, yeebdíĥbut Dios ã en daoná caá. Biquí nahna yeejép ã quehechah enna, tib yohnit, áih náatnadiĥbut ã pud yohbipna caá. Pánih péanit, caan náhdiĥ, áih náatnadiĥbut ã cáo yohbipna caá. Páant ã chāĵat pah muntih, yeejép ñi chāĵachah enna, Dios yeebdíĥbut iiguípna ã wahbipna caá”, Juan ãt niĳíp wut ĵĩ.*

10 Páant ã niĳíchah joinít, cáacwā Juandih nin pah ĩt niĳ úubh joyóp wut ĵĩ:

—¿Ded pah tigaá ĵwĩ túut nuumbí? ĩt niĳíp wut ĵĩ.

11 —Ded chéne yégueh chóo bíbohni yégueh wiĥcannidiĥ ã wāhu naáh.

Jeémát bíbohniĥbut jeémát wiĥcannidiĥ ã wāhu naáh, queétdih ãt niĳ jepahap wut ĵĩ.

12 Romanowā maáta ï úubát túutni dinerodiĥ úubh wāhniĥbut daabáát túut niijná, Juan pebhna ĵuibínit, nin pah ĩt niĳ úubh joyóp wut ĵĩ:

—¿Bohéni, ĵwiítboó ded pah tigaá ĵwĩ túut nuumbí? ĩt niĳíp wut ĵĩ.*

13 —Ñi maáta ï wutat pah bóojeh ñi úubáp. Chah ñi úubátdiĥ ñi cádaháá, queétdih ãt niĳíp wut ĵĩ.

14 Biquína soldadowābut caandíĥ nin pah ĩt niĳ úubh joyóp wut ĵĩ:

—¿Ĵwiítbut ded pah tigaá ĵwĩ túut nuumbí? ĩt niĳíp wut ĵĩ.

—Biíĥ pah bóonadiĥ en ñinahnit, ñi dúuc wáica bojoó. Dawá láa núo náahna, cáacwādiĥ yee naóh úumanit, nemat múbóo bejíchcan ï ĵíib chāĵatdiĥ ıipĩ wutna caá. Páant ñi chāĵatdiĥ ñi cádaháá. Ñi tewat ĵíibdiĥjeh wēinit, ñi teweeé, ãt niĳíp wut ĵĩ.

15 Niĥat ĵudíowā Dios ã wahni queétdih túi ubni pínahdiĥ ĩt bidip wut ĵĩ. Pánihna, Juan páant ã niĳíchah joinít, queétjeh nin pah ĩt niĳ jenah joyóp wut ĵĩ: “¿Nin Dios ã wahni ĵwĩ páini naniít?” ĩt niĳíp wut ĵĩ.

16 Obohjeéhtih, Juan queétdih nin pah ãt niĳíp wut ĵĩ: “Weém yeebdíĥ mahĵíĥjeh wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā túttimah ĵúóhni, chah wēpni ã ĵumna caá. Páant ã ĵumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh ĵumni caá’, wā niĳ jenah joiná caá. Caánboó mahĵíĥ daabáát panihni, yeebdíĥ Túini Espíritu ã wēpatdiĥ búdí ã wāhbipna caá. Caán ã wēpat tuu iigát panihniĵĩĥ ñi yéejatdiĥ cáwat pah ã chāĵbipna caá, ĵwúub yéej chāĵíĥatdiĥ ñi jenah joicát pínah niijná. 17 Trigo teoni panihni caá. Áih chóonadiĥ caóĥ caj péanit, caán tíibna yoobátđihjeh wāh wāhúhboó ĵúí yacnit, áih múbóo ã ámohbipna caá. Obohjeéhtih, ã caóĥ cajni chóonaboodíĥ ã cáo yohbipna caá. Páant ã chāĵat pah, wā túttimah ĵúóhni caandíĥ jepahniĥdiĥ ã túi úbbipna caá. Obohjeéhtih, caandíĥ

* 3:7 Mt 12.34; 23.33 * 3:8 Jn 8.33 * 3:9 Mt 7.19 * 3:12 Lc 7.29

jepahcannitboodih iiguípna ã wah-bipna caá. Caán iigát dedé ã noón dubcan niit”, ãt niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant niijnít, biih naáwátjĩhbut Juan cáacwádih ãpĩ bohénap wut jĩ, túut nuumnít, iiguípna ã bejcat pínah niijná. ¹⁹ Galilea baácđih moón ã maáh Herodes ã úud Felipe áa Herodíasđih ã dúuc wái áa jumatji peéh Juan ãt jũihñap wut jĩ. Nihat biih yeejép ã chãjatjidiđhut ãt jũihñap wut jĩ. ²⁰ Páant ã niij jũihñatji jĩb Herodes Juandih joíhcan, ãt nemat túutap wut jĩ. Pánih chãjna, chah ãt yoób yéej bejep wut jĩ.*

Juan Jesúsđih ã daabáát
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Nemat muúboó Herodes ã nemat pínah jãtih, Juan cáacwádih ã daabánachah, Jesúsđih ã pebhna daabáát túutđih ãt juibínap wut jĩ. Páant ã daabáát túttimah, Jesús Diosđih ã úúbúchah, jeá ãt jéweah bejep wut jĩ. ²² Páant ã jéweah bejechah, jop pah jíghni Túini Espíritu jeámant dei jũóhñit, caandih ãt juí jaamáp wut jĩ. Páant ã juí jaamáchah, jeámant Dios Jesúsđih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:
—Meém wã wũúh, wã oini caá. Meemđih búdí wã wẽina caá, ãt niijíp wut jĩ.*

Jesús ã nuowã ã wũt
(Mt 1.1-17)

²³ Túini Espíritu ã dei jũúwát túttimah, Jesús treinta jópchi bíbohñit, cáacwádih ãt bohé jwíhip wut jĩ.

Nit wut jĩ Jesús ã nuowã: “José ã wũúh caá”, cáacwã ãt niij jenah joyóp wut yuh jĩ.

José Elí ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

²⁴ Elíboó Matat ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Matatboó Leví ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Levíboó Melqui ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Melquiboó Jana ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Janaboó José ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

²⁵ Joséboó Matatías ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Matatíasboó Amós ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Amósboó Nahúm ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Nahúmboó Esli ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Esliboó Nagai ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

²⁶ Nagaiboó Maat ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Maatboó Matatías ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Matatíasboó Semei ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Semeiboó Josec ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Josecboó Judá ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

²⁷ Judáboó Joanán ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Joanánboó Resa ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Resaboó Zorobabel ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Zorobabelboó Salatiel ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Salatielboó Neri ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

²⁸ Neriboó Melqui ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Melquiboó Adi ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Adiboó Cosam ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Cosamboó Elmadam ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Elmadamboó Er ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

²⁹ Erboó Josué ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Josuéboó Eliezer ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Eliezerboó Jorim ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

Jorimboó Matat ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

³⁰ Matatboó Leví ã wũúh
ãt jumap wut jĩ.

* **3:20** Mt 14.3-4; Mr 6.17-18 * **3:22** Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; Mr 1.1; Lc 9.35

Levíboó Simeón ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Simeónboó Judá ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Judáboó José ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Joséboó Jonam ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Jonamboó Eliaquim ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
³¹ Eliaquimboó Melea ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Meleaboó Mena ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Menaboó Matata ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Matataboó Natán ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
³² Natánboó David ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Davidboó Isái ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Isáiboó Obed ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Obedboó Booz ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Boozboó Sala ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Salaboó Naasón ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
³³ Naasónboó Aminadab ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Aminadabboó Admin ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Adminboó Arni ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Arniboó Esrom ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Esromboó Fares ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Faresboó Judá ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
³⁴ Judáboó Jacob ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Jacobboó Isaac ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Isaacboó Abraham ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Abrahamboó Taré ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Taréboó Nacor ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
³⁵ Nacorboó Serug ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.

Serugboó Ragau ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Ragauboo Peleg ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Pelegboó Heber ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Heberboó Sala ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Salaboó Cainán ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
³⁶ Cainánboó Arfaxad ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Arfaxadboó Sem ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Semboó Noé ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Noéboó Lamec ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
³⁷ Lamechoó Matusalén ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Matusalénboó Enoc ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Enocboó Jared ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Jaredboó Mahalaleel ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Mahalaleelboó Cainán ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
³⁸ Cainánboó Enós ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Enósboó Set ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Setboó Adán ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Adánboó Dios wũúh,
 ã jwíih chãjniji,
 ãt jumup wut jĩ.

4

*Nemépwã ã maáh Jesúsdiã ã yéjaíhat
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)*

¹⁻² Juan Jesúsdiã ã daabánachah,
 Túini Espíritu caandíh ã yáwachah,
 Jesús Jordán mujmant ãt jwúub aab
 béjep wut jĩ. Jwúub aab béjnit, Túini
 Espíritu caandíh muú wihcapboó
 ãt numah bejep wut jĩ. Caánboó
 cuarenta yeó jáap ã jumachah, Sa-
 tanás, nemépwã ã maáh, caandíh ãtih
 yeejép chãjat túutup wut yuh jĩ. Páant
 bóí yeó jáap caánboó jumna, Jesús
 jeémpan, numgúp wanna ãt chãjap
 wut jĩ.

³ Páant ã nuugúp wunuchah jéihnit, Satanás caandíh nin pah át niij naáwáp wut yuh jĩ:

—Meém Dios wūúh jumna, can jee dáhdih “Pan dah ma jumúú”, ma niij, át niijíp wut jĩ.

4 —Páant wã chãjcan niit. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:

‘Jeémátdihjeh pohba ã jeéméchah, cãacwãih caolih túi booni panihni ã jumcan niit’, át niij daacáp tajĩ, (Dt 8.3)

Jesús Satanásdih át niij jepahap wut jĩ.

⁵ Páant ã niij jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdi h Satanás át numah páuh laab béjep wut jĩ. Caán jeejina páuh laáb juibínit, ni hat cãacwã ã jummat yoobó Jesúsdi h át júutap wut jĩ. Ni hat biícdi h ñaáp jígo h, át buudáh bejep wut jĩ. ⁶ Páni h júutnit, nin pah caandíh át niijíp wut yuh jĩ:

—Ni hat baácboó jumnit ã maáh wēpat weemdi h wāhni ji caá. Ded wã wūhíhni di h wã jéih wāhna caá.

⁷ Páni hna, meém bódi cha caj yoh ñajnit, ‘Meém ni hatdi h chah maáh caá’, weemdi h ma niijíchah joinít, ni hat ã maáh wēpatdi h meemdi h wã wūhbipna caá. Ni hat míh pínah ã jumvipna caá, Satanás Jesúsdi h át niijíp wut jĩ.

8 —Páant wã chãjcan niit. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:

‘Ma Maáh Diosdi h jeh wēinit, ã wutátdihjeh ma jepahaá’, át niij daacáp tajĩ, (Dt 6.13)

Jesús Satanásdih át niijíp wut jĩ.

⁹ Páant ã niiját túttimah, Jerusalén tútchina Dioíh muúboó Satanás Jesúsdi h át numah bejep wut jĩ. Dioíh muú jap bóo muu wát jĩ. Caanná numah juibínit, Satanás caán muú chah jap bóo jumni waolí beo nah yapatboó Jesúsdi h át ñahat túutap wut jĩ. Páni h ñahat túutnit, nin pah át niij naáwáp wut yuh jĩ:

—Meém Dios wūúh jumna, meemdi h ã wapat pínahdi h júutat túut niijná, ninmant ma ñaáp jéen bejee.

¹⁰ Davidji nin pah ã niij daacátjidi h ma túi náhninaá:

‘Dios áih ángelwādi h meemdi h ã en dawát túutbipna caá.

¹¹ Páni hna, meemdi h ã jíponih teo-bipna caá, jee dáhboó míh jí tcha ã buug lájcat pínah niijná’, át niij daacáp tajĩ, (Sal 91.11-12)

Satanás caandíh át niijíp wut jĩ.

12 —Páant wã chãjcan niit. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani át niij daacáp tajĩ:

‘Ñi Maáh Dios ã niijátjidi h “¿Yoobópdih niit?” niij jéihíhna, caandíh ñi chãjat túutca bojó’, át niij daacáp tajĩ, (Dt 6.16)

Jesús caandíh át niij jepahap wut jĩ.

¹³ Páni h yee naóh péanit, Satanás Jesúsdi h cádah jwúub bejnit, ã jwúub yéjeaat pínah yeó jáapdi h át páñap wut jĩ.

Galilea baácdi h moondi h Jesús ã bohé jwíhat

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Páant Satanás ã chãjat túttimah, Jesús Galilea baácna jwúub juibínit, Túini Espíritu búdi ã wēpatjĩh át táoh bohé jwíhip wut jĩ. Páant ã bohéat doonádi h cãacwã ãt naóh peetép wut jĩ. ¹⁵ Páni h táoh bohénit, judíowã ã bohéat muuná waadni t, queétdih ápi bohénap wut jĩ. Páant Dios naáwátdih ã bohénachah, ni hat caandíh joinít ãt wēi naáwáp wut jĩ.

Nazaret tútchiboó Jesús ã jwúub juibiát

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Páni h bohé jibnit, Nazaret, ã behni tútchina át jwúub juibínap wut jĩ. Páni h jwúub juibínit, judíowã ã chooát yeó jáapdi h, ápi chãjat pah caanbút ã míc wáacat muudi h át waadáp wut jĩ. Páni h waád juibí chúudni ji ñah ñuh bejnit, Dios naáwátdih en naáwát túut niijná, naóhni t ã ñuhupna át juibí ñuhup wut jĩ. ¹⁷ Caanjĩh ã juibí ñuhachah, Isaías ã daácni tóli h jidi h ãt wūhup wut jĩ. Páni hna, caán tóli h di h pah teonit, ã

naáwát pínahdih bid joinít, nin pah át niij en naáwáp wut jĩ:

18 “Wā Maáh Dios Túini Espíritu ã wēpatdih weemdih búdí ã wūhup be, cãacwãdih wã teo wáacat pínah niijná. Pánih wūhñit, jĩgah náah jumnit panihnitdih ãih táini doonádih ã naáwát tútup be. Chéonit panihnitdih ã watat pínah doonádihbut ã naáwát tútup be. Jéih encannitdih ã booaat tútup be, ã jéih enat pínah niijná. Nihat cãacwã wēicannit, yeejép yapnitdihbut ã teo wáacat tútup be.

19 Pánihna, ‘Buu jwuh caá, Dios jĩgah ennit, cãacwãdih búdí ã teo wáac jwíihbipna caá’, weemdih ã niij naáwát tútup be, Isaías át niij daacáp tajĩ”, (Is 61.1-2a)

Jesús át niijíp wut jĩ.

20 Pánih en naóh péanit, caán tólihdih jwáub nah teo, sacerdotedih jwáubanit, át jwáub chúudup wut jĩ. Páant ã chãjachah, nihat caánboó jumnit ã en ñuunup wut jĩ.

21 Pánih chúudnit, Jesús queédih nin pah át niij bohé jwíhip wut jĩ:

—Páant ã niij daacátji buu caá buca ñi cãtĩh ã yapap. Weemdih caá páant át niij daacjip taga, át niijíp wut jĩ.

22 Páant ã táni naáwáchah joinít, nihat caandih wēi naóhna yuhna, búdí ã wáhi bejep wut jĩ. Pánih wáhi bejnit, nin pah át míc niij úbh joyóp wut jĩ:

—¡Joyó buca! ¿Nin José wūhñeh nihcan niit? ã míc niijíp wut jĩ.

23 Páant ã míc niij úbh joyóchah joinít, nin pah Jesús queédih át jwáub niij naáwáp wut jĩ:

—‘Cohniá, ma míc cohoó’, jwí míc niiját pah weemdih ñi niijmí nacaá. ‘Capernaum tútchiboó ma wēp chãjat pah muntih ninjĩh ma behni tútchiboobát biic yoobó ma chãjaá, Dios meemdih ã wahatdih jwí jéihyat pínah niijná’, weemdih ñi niijná yuh caá. 24 Obohjeéhtih, ñi

joyó. Ded Dios naáwát dih naóh yapanidih ã pebh jumnitboó ãpĩ joíhcan caá. Pánihna, yeéb weemdihbut biic yoobó ñi joíhcan niit.* 25 Dios

naáwát dih naóh yapani Elíasji jum láa, biic peihcanni jópchi táni beéd, biih jópchi tacdih mah buugcán, nuugáp láa, Israel baácboó dawá éemp wunnit yaádh ãt jumup wut yuh jĩ.*

26 Obohjeéhtih, ñi nuowã Diosdih ã jepahcatdih jéihñit, biih baác dih bóli éemp wunnidih teo wáacat tút niijná, Dios Elíasdih át wahap wut jĩ. Pánihna, Sidón tútchi pebh Sarepta tútchibitdih bólidihjeh át teo wáacap wut jĩ.* 27 Dios naáwát dih biih

naóh yapani Eliseo jum láabut Israel baácboó dawá bácah moópñit ãt jumup wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ñi nuowã Diosdih ã jepahcatdih jéihñit, queédih booaat tútcan, Naamán Siria baác dih bóodihjeh Eliseodih át booaat tútup wut jĩ.* Páant caán láa ã jepahcat pah, buu yeebbút weemdih ñi jepahcan niit, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.

28 Páant ã niijíchah joinít, nihat caanjĩh chúudnit tabit ãt íjip wut jĩ.

29 Pánih íj ñah ñuh, Jesús dih teonit, ã míc wáacat mummánt caandih ãt wái bac bejep wut jĩ. Nazaret tútchimant wái bac bejnit, tútchi jwējdih bóo jeé túlũhna ãt ub bejep wut jĩ, caandih tóo yoh yac bojat tút niijná. 30 Obohjeéhtih, Jesúsboó queét cãtĩh tac púud ñuhñit, biáboó át bejep wut jĩ.

Judíowã ã míc wáacat mūúboó nemép jumnidih Jesús ã booaat (Mr 1.21-28)

31 Nazaret tútchimant Jesús dih ã ba-caat túttimah, Capernaum tútchina át dei bejep wut jĩ. Capernaum tútchibut Galilea baác dih bóo tútchi wut jĩ. Capernaum tútchina dei juibínit, chooát yeó jáapdih judíowã ã míc wáacat munná át juibínap wut jĩ. Caán mūdih waád juibínit, caanjĩh jumnitdih Dios naáwát dih át bohénap

* 4:24 Jn 4.44 * 4:25 1R 17.1 * 4:26 1R 17.8-16 * 4:27 2R 5.1-14 * 4:32 Mt 7.28-29

wut jĩ. ³² Pánihna, ã wēp bohénachah, búdí ít joí wáhi bejep wut jĩ.*

³³ Caanjĩh chũdnit biícđih, nemép jum̄nibut át jum̄up wut jĩ. Pánihna, Jesús ã bohénachah joinít, nin pah át niij ñaacáp wut jĩ:

³⁴ —¡Ayó! Jesús, ¡Nazaret tútchidih bóo jwiítđih tac bũgáca bojóo! ¿Jwiítđih dedé tiguaá ma chãjbi? ¿Yoh bacanadih nit beé ma jũwáp? Weém meemđih wã jéihna caá. Dios ã wahni, chah túini caá meém, Jesúsđih át niij ñaacáp wut jĩ.

³⁵ —**¡Ma laiha bojóo! ¡Caandih cáđahnit, ma bac bejeé!** Jesús nemépđih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niij wutuchah joinít, cãacwã cãtĩh nemépboó caandih duó bũgnít, át bac bejep wut jĩ. Pánih duó bũgná yuhna, caán newéđih át yéejacap wut jĩ. ³⁶ Páant Jesús ã chãjatđih nihat cãacwã búdí ít en wáhi bejep wut jĩ.

—¡En yuh buca! ¡ã naáwát wēpép caá! ¡ã naáwáchahjeh, nemépwa yuh buca caandih i jepahna caá! ít míc niijíp wut jĩ.

³⁷ Jesús páant ã chãjatđih nihat Capernaum tútchi pebh jum̄nit ít míc naóh peetép wut jĩ. Búdí át wut yáanap wut jĩ.

Simón Pedro ã chũdhđih Jesús ã booaat

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Páant ã chãjat túttimah, judíowã i míc wáacat mũmánt Jesúswã ít bac bejep wut jĩ. Bac bejnit, Simónih mũnã ít juibínap wut jĩ. Caanná i waád juibínachah, mi iindih tabit ã pahachah, Simón áa Jesúsđih mit naáwáp wut jĩ. Páant tabit ã pahachah, mit lajap wut jĩ. “Caántđih ma boanaá”, caán mũmđih jum̄nit Jesúsđih ít niijíp wut jĩ. ³⁹ Páant i niijíchah joinít, Jesús mi pebh juibí ñũhñit, **“Ma yayaá”**, pahatđih át niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchahjeh, pahat át dúucup wut jĩ. Páant ã dúucuchah, ñah ñũhñit, i jeémát pínahđih mit cáagap wut jĩ.

Dawá wũnnitđih Jesús ã booaat

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Tõo ñáh jũwáchah, dawá tubúp chũhñitđih Jesús pebhna ít ub juibínap wut jĩ. Dawá mácah wunat queéđih át jum̄up wut jĩ. Nihat i ub juibínit wũnnitđih Jesús át teo jáha booaanap wut jĩ. ⁴¹ Dawá nemépwađihbut át bacat tútup wut jĩ. Páant ã bacat tútuchah,

—¡Meém Dios wũh caá! tabit ít niij ñaacáp wut yuh jĩ.

Obohjeéhtih, Jesús queéđih jũhñit, “Dios ã wahni caá”, át niiját tútcap wut jĩ.

Jesús Galilea baácboó ã bohé jibat

(Mr 1.36-39)

⁴² Daa jũwáchah, ã iipđih wúbát tút niijná, Jesús cãac wihcapboó át bejep wut jĩ. Obohjeéhtih, cãacwã caandih bid bejnit, ít jwãáap wut jĩ. Jwãhñit, caandih ijeéh jum̄at náahna, ít chãwát tútup wut yuh jĩ.

⁴³ —**Ñijeéh wã jéih chãocán caá. Biĩh tútchinadih moondihbut Dios ã maáh jum̄at doonáđih weemđih naáwát caá náahap. Páant naáwát pínah niijná, Dios weemđih ã wahap be,** Jesús queéđih át niijíp wut jĩ.

⁴⁴ Pánihna, nihat Galilea baácboó jib bejnit, judíowã i míc wáacat mũnã waadnít, Jesús ãpĩ bohénap wut jĩ.

5

Queéj jũut maonitđih ãjeéh Jesús ã bejat tútat

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Biĩh yeó jáap, Jesús Genesaret im jwějđih ñũhñit, dawá cãacwãđih Dios naáwátđih naóhna át chãjap wut jĩ. Caán ã bohéátđih búdí joíhna, Jesúsđih ít too péenap wut jĩ. ² Páant tabit caandih i tóonachah, Jesús chéne búdí jááj chóonadih át enep wut jĩ. Caanjĩh queéj jũut maonit i aabní chóona át pahap wut jĩ. Queét iih jááj chóona pebh iih ñũonáđih chocna ít chãjap wut jĩ. ³ Pánihna, biíc chóodih Jesús át waadáp wut jĩ. Caán chóo mínah Simón wut jĩ ã wut. Caán chóodih waadnít, **“Weemđih**

chibít ma tóo púud baca pahanaá”,
 át niijíp wut jĩ. Páant ã tóo púud
 baca pahanachah, Jesús caán chóodih
 cháudnit, cáacwādh át bohénap wut
 jĩ.*

4 Pánih bohé péanit, nin pah Jesús
 Simóndih át niijíp wut jĩ:

—Íim tac yoób púud bac bejnit,
 queejwādh mawat túut niijná, ñih
 ñhonádh ñi yoh báhanaá, át niijíp
 wut jĩ.

5 —Bohéní, nihat chei jwĩ júut
 mawachah yuhna, queejwā í wihcan
 beé. Obohjeéhtih, páant ma niijíchah
 joinít bácah, jwĩh ñhonádh jwĩ yoh
 báaha enmi caá, Simón át niijíp wut
 jĩ.*

6 Páant niij péa, íim tac yoób
 púud bac bejnit, ñih ñhonádh í
 yoh báahanap wut jĩ. Páant í yoh
 báahanachah, dawá yoobát queejwā
 waadná, ñih ñhonádh boloh waina
 ít chājap wut jĩ.* 7 Páant í boloh
 wáyachah ennit, í pej jumnit queét
 pebh pahnitdih Simón át ejep wut jĩ:
 “jwiítidih ñi teo wáac jūwá!” át niijíp
 wut jĩ.

Pánih teo wáacadih jaibínit, chénat
 pah chóo queejwādh ít ub yac
 yáwanap wut jĩ. Dawá queejwā jumna,
 ñih jāáj chóona át daábíhip wut jĩ.

8-10 Páant dawá queejwādh ennit,
 Jesús ã wēpatdih jéihna, Simón búdí
 át úumap wut jĩ. Pánih úumna, Jesús
 pebh bódhica caj yoh ñajnit, Jesúsdi
 nin pah át niijíp wut jĩ:

—Maá, meém chah wēpni, túini
 caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejni caá.
 Pánihna, meemdíh wā úumachah,
 biáboó ma bejeé, át niijíp wut jĩ.*

—¡Ma úumca bojóó! Bū meém
 queejwādh bid jwuhni caá. Obo-
 hjeéhtih, meemdíh wā túut ñumúchah,
 queejwādh ma bidat pah mantih,
 cáacwāboodíh bidnit, wíh doonádh
 ma naóhbična caá, weemdíh jepahna,
 wíhwā í jumat pínah niijná, Jesús
 caandíh át niijíp wut jĩ.

Simón ã úumat biíc yoobó ã pej
 jumnitbut ít úumap wut jĩ. San-
 tiago, Juan wut jĩ ã pej jumnit.
 Queét chénewā Zebedeo weh wut jĩ.
 11 Pánihna, jwúub ñáan jaibínit, queét
 nihat ñih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh
 ít bejep wut jĩ.

Bácah moópndih Jesús ã booaat
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

12 Jesús biíh tútchiboó ã jumachah,
 bácah moópni ã pebh át jaibínap wut jĩ.
 Pánih jaibíni Jesúsdi ennit, ã wēpatdih
 jéihna, páah yoh ñajnit, nin pah át niij
 úubap wut jĩ:

—Maá, ma booaíhna, weemdíh ma
 jéih booaana caá, át niijíp wut jĩ.

13 Páant ã niijíchah joinít, Jesús
 caandíh teo jāhanit,

—¡Júu! Wēinit, meemdíh wā
 booaana caá, át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, moopát nihat át
 ñuumáh bejep wut jĩ. 14 Pánihna, Jesús
 caandíh nin pah át wēp niij naáwáp
 wut yuh jĩ:

—Bitadih naóhcanjeh, sacerdote-
 dih míh bácah ã jwúub ñuumátdih
 júutdih ma bejeé. Moisés ã wutatji
 pah sacerdotewā í cáo wūhat pínah
 niijná, chéne jopwādh ma wūhuú,
 Dios meemdíh ã booaatjidih í jéihyat
 pínah niijná,* át niijíp wut jĩ.

15 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah
 joiná yuhna, bejnit, dawá cáacwādh
 át naóh peetép wut jĩ. Páant Jesús ã
 chājat dooná chah át wūt yáanap wut
 jĩ. Caán doonádh joinít, ã naáwátdih
 joyát túut niijná, í wēnatdihbut
 ã booaat pínah niijná, dawá ã
 pebhna ípí wáac jaibínap wut jĩ.
 16 Obohjeéhtih, Jesús cáac wihcapboó,
 ã ípdih úubúdh ãpí bejep wut jĩ.

Jéih yoocannidih Jesús ã booaat
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

17 Biíh yeó jāap Jesús cáacwādh
 ã bohénachah, fariseowā, Moisés ã
 wutatjidih bohénitbut ít joí cháudap
 wut jĩ. Queét Galilea baácmant, Judea
 baácmant, Jerusalén tútchimantbut
 bejnit, ítát jaibínap wut jĩ. Jesús ã

* 5:3 Mt 13.1-2; Mr 3.9-10; 4.1 * 5:5 Jn 21.3 * 5:6 Jn 21.6 * 5:8-10 Job 7.19-20; Sal 39.13; Is 6.5

* 5:14 Lv 14.1-32

bohénachah, dawá joiná ìt chājap wut jī. Dios cāacwādhī booaat wēpatbut Jesúsdi bádí āt jamap wut jī. ¹⁸ Páant ā bohénachah, biquína neoná jéih yoocannidih ā lajat chóojīh Jesús pebh ìtih beo waad béj jwejíhip wut yuh jī. ¹⁹ Obohjeéhtih, dawá muúdhī ì yáo yapachah ennit, chah bóo coahna caandíh ìt beo páuh laab béjep wut jī. Pánih páuh laab jubínit, biquína jeé naanádih ub jwej, ìt chājnit, jéih yoocannidih ā lajat chóojīh Jesús pebh ìt cádah deyanap wut jī. ²⁰ Pánihna, caán ā booaat wēpatdih ì jenah joyátdih jéihnit, Jesús caán jéih yoocannidih nin pah āt niijíp wut jī:

—**Ma yéejatdih wā yohna caá**, āt niijíp wut jī.

²¹ Páant ā niijíchah joinít, Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowābut íjnit, queétjeh nin pah ìt niij jenah joyóp wut jī: “¿Dedé cāac tigaá nin? Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Pánihna, ninboó cāacjeh jamna yuhna, ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, niijná, ‘Dios wā jamna caá’, niij yeena caá ā chājap”, queétjeh ìt niij jenah joyóp wut yuh jī.

²²⁻²⁴ Páant ì niij jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—¿Dépanih tigaá páant yeejép ñi niij jenah joí? ‘**Ma yéejatdih wā yohna caá**, wā niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘**Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chāi bejeé**’, wā niijíchah, caán ā bejehchah ennit, wā niiját yoobópdi ā jumatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. Weém niihat cāacwā úd jeñé, Dios ā wahni nin baácdih moondíh jéih boanit, ì yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj jútbiipna caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

* **5:30** Lc 15.1-2

Páant niij péanit, jéih yoocannidih nin pah āt niijíp wut jī:

—**Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih ubnit, míih muúboó ma jwúb bejeé**, Jesús caandíh āt niijíp wut jī.

²⁵ Páant ā niijíchahjeh, niihat ì enechah, jéih yoocanniji ñah ñah, ā ñajat chóodih ubnit, áih muúboó āt jwúb bac bejep wut jī. Pánih bejnit, Diosdih bádí āt wēi naáwáp wut jī.

²⁶ Páant ā bac bejehchah, niihat en wáhi bej, bádí jenah joinít, queétdih biíc yoobó Diosdih ìt wēi naáwáp wut jī.

—¿En yuh buca! Bádí náhnit pínahdih buu jwí enna caá, ìt míic niijíp wut jī.

Jesús Levídh ā jūáwát tútat
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Pánihat túttimah, Jesús wā caán tátdidih jamnitji bac bejnit, biíh tátdina ìt bejep wut jī. Caán ì bejni namá jwéejdih Leví wát jamni ā tewat tólihboó āt cháudup wut jī. Caán Romanowā maáta ì úbát túttni núodih úbh wāhni āt jamap wut jī. Pánihna, Levídh ennit, nin pah caandíh Jesús āt niijíp wut jī:

—**Wājeéh ma pée jūáwá**, āt niijíp wut jī.

²⁸ Páant ā niijíchah joinít, ñah ñah, áih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh āt bejep wut jī.

²⁹ Pánihat túttimah, Leví áih muúboó Jesús wādhī āt numah jeémép wut jī. Caán ā niihat pah dawá núodih úbh wāhndih, bita ā chéenwādhībut āt numah jeémép wut jī. ³⁰ Páant Jesús wā ìjeéh ì jeéméchah ennit, fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut queétdih ìt íjip wut jī. Íjnit, Jesús ā bohénitdih nin pah ìt niij jūihñup wut jī:

—¿Dépanihna queét dinero numnítjeéh, yéej chājnitjeéhbut jeémp babh tigaá ñi chāj? ìt niijíp wut jī.*

³¹ Páant queétdih ì niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah āt niij jepahap wut jī:

—**Tubáp chũhcannit cohnidih ìpĩ bidcan caá. Wunnitjeh caá caandih ì bidip.** ³² **Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcanni caá’, níj jenah joinít, teo wáacni pínahdih ìpĩ bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wã yéejatdih jìgahnit, wã túut nuúmíhna caá’, níj jenah joinít caá teo wáacni pínahdih ì bidip. Pánihna, ‘Yeejépwã caá jwiít’, níj jenah joinítidihjeh teo wáacadih wã jũwáp be, ì yéej chãjatdih jìgahnit, túiniboodih ì túut nuumát pínah níj ná, Jesús át níjíp wut jĩ.**

Jeémp jwuhcatdih Jesúsdi ì wúbh joyát

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ **Páant queédih ã níj át túttimah, queét Jesúsdi nin pah ìt jwáub níj wúbh joyóp wut jĩ:**

—**Dios ã wutat pah jwĩ nuowã ìpĩ jeémp jwuhcap jĩ. Juan ã bohénitbut, fariseowã ì bohénitbut páant ì chãjna caá. ¿Dépanihna ma bohénitboó páantjeh ì jeémp? ìt níj wúbh joyóp wut jĩ.**

³⁴ **—Nin pah caá ã jumup: Téihya chéoni ã numah jeémpnit biíc di ã jum jwuhchah, jìgahcan, ìpĩ túi wéi jeémpna caá. Páant tigaá, wãjeéh jum jwuhna, wã bohénit ì túi wéi jeémpna caá.** ³⁵ **Obohjeéhtih, bita caandih ì ub bejat túttimah, ã chéenwã jìgahnit, ì jeémp jwuhcan níit. Pánihat pah bita weemdíh ì ub bejat túttimah bácah, wã bohénitjeéh wã wihcah, queébut ì jeémp jwuhcan níit, Jesús queédih át níj jepahap wut jĩ.**

³⁶ **Ded pah jwĩ jeémp jwuhcatdih jwĩ nuowã ì wutatdih, ãih jáap bohéatjìh fariseowã ì widíhichah enna, Jesús queédih nin pah át jwáub níj bohénap wut jĩ:**

—**Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojìh máa yégueh chóodih nah wai búhdhdát ã náahcan caá. Páant ñi chãjachah nihna, caandih ñi chocat túttimah, jìint bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá, jwĩ nuowã ì naáwátjidih, wíih jáap bohéatjìh wid naóhcat caá náahap.**

³⁷ **Pánihat dée, pah jwuhcanni iguìh macdih nuñup chóojìh ì chãjni máa wuh wúhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguìh mac pahna, máa wuh wúh jéih yúhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta buud tagaá.** ³⁸ **Pánihna, jáap macdih, jáap wuh wúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguìh mac, caandih yáacni chóobut ã túi jumbipna caá.** ³⁹ **Obohjeéhtih, ded máa iguìh macdih ã babhbat túttimah, pah jwuhcanni macdih babhbíhcan, ‘Máa mac chah túini beé’, ã níjbípna caá. Pánihat pah cãacwã wã jáap bohéatdih náahcan, ‘Jwĩ nuowã ì bohéatjiboó chah ã túyup be’, ì níjbípna caá, Jesús queédih át níjíp wut jĩ.**

6

Chooát yeó jáapdi ded pah ì chãjat pínahdih Jesús ã bohéat

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ **Biíc chooát yeó jáapdi Jesús ã bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih át numah chóop yap bejep wut jĩ. Pánih bejna, ã bohénit trigodih úcnit, ãih chóodih jéque yohnit, ìt jeémp bejep wut jĩ.*** ² **Páant ì chãjachah ennit, biquína ìjeéh bejnit fariseowã ìjnit, Jesúsdi nin pah ìt níj jãihñap wut jĩ:**

—**¿Dépanih tigaá jwĩ chooát yeó jáapdi yahna, ma bohénit ì teo? Pánih teona, Dios ã wutatdih yap yohna caá ì chãjap, ìt níjíp wut jĩ.**

³⁻⁴ **Páant ì níjíchah joinít, “Wã bohénit ì yap yohcan caá”, níj át túut níj ná, Jesús queédih nin pah át níj jepahap wut jĩ:**

—**Davidji ã bohénit biíc di nuugúp wanna, Dioih muuná waadnit, sacerdotewã Diosdi ì wãhni pandih át jeémep wut jĩ. Pánih jeémpna, ã bohénitdihbut át wãhap wut jĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh ì jeémát pínah át jumup wut jĩ. Dios wutna, bitadih caán pandih át jeémát tútcap wut jĩ. ¿Davidwã páant ì chãjatjidih Dios naáwátidih ì daácn**

* 6:1 Dt 23.25

núodih ñi bohécannit jĩ? Caán pandih ï jeéméchah yahna, Diosboó ‘Ñi tã chãjcan beé’, át niijcáp tajĩ. *Pánihat pah, bũ nin trigodih úuc jeémpna, wã bohénitbut Diosdih ï yap yohcan caá.* ⁵ Weém, nihat cãacwã úud jeñé, chooát yeó jáapdih ded pah ï chãjat pínahdih wã jéih wãtna caá, Jesús queétdih át niijíp wãt jĩ.

*Téihya ágahnidih Jesús ã booaat
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)*

⁶ Biíh chooát yeó jáapdih Jesús judíowã ï míc wáacat munná waadnít, ã bohénachah, caandíh joinít cãacwã cãtíh téihya ágahni át jumap wãt jĩ. Áih jéihyepmant bóo muj nah át ágahap wãt jĩ. ⁷ Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowãbut Jesúsdiht ït en ñũnáp wãt jĩ. Chooát yeó jáapdih yahna, Jesús téihya ágahnidih ã booaachah, caandíh naóh yacat túut niijná, eníhna ït chãjap wãt jĩ. ⁸ Obohjeéhtih, Jesús páant ï jenah joyátdih jéihnit, téihya ágahnidih nin pah át niijíp wãt jĩ:

—Ñah ñũhnit, nit cãtíh ma jũ ñũhúú, át niijíp wãt jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ñah ñũhnit, queét cãtíh át jũbí ñũhup wãt jĩ. ⁹ Pánihna, caandíh naóh yaquíhntdih nin pah át niij úubh joyóp wãt jĩ:

—Yeéb ñi jenah joyóchah, ¿jwĩ chooát yeó jáapdih Dios jwiitdih ded pah tigaá ã wãt? ¿Túí chãjatdih niít ã wãtup? ¿Yeejép chãjatdih niít ã wãtup? ¿Wunnidih ã booaat túut niít? ¿Cãacdiht ã mao yohat túut niít? Jesús queétdih át niijíp wãt jĩ.

¹⁰ Páant niijnít, ï jepahatdih pãina, Jesús queét nihatdih át en behap wãt jĩ. ï jepahcah ennit, téihya ágahnihoodíh nin pah át niijíp wãt jĩ:

—Míih téihyadiht ma yoo dũwúú, át niijíp wãt jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, áih téihyadiht át yoo dũwúú wãt jĩ. Páant ã yoo dũwúúchahjeh, áih téihya át túyah bejep wãt jĩ.

¹¹ Obohjeéhtih, queét Jesúsdiht naóh yaquíhntboó caandíh ã booaatdih ennit, bádí ït íjip wãt jĩ. Pánih íjnit, nin pah ït míc niij úubh joyóp wãt jĩ: “¿Ded pah tigaá caandíh chãjat náah?” ït míc niijíp wãt jĩ.

*Jesús doce ã naáwát túutnit pínahdih
ã ñíwãt
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)*

¹² Pánihat táttimah, biíh yeó jáap Jesús jeéboó Diosdih úubádh át bejep wãt jĩ. Nihat chei át úubh daa jũwúú wãt jĩ. ¹³ Daanachah, ã naáwãtdih joí péenitdih bid bojnit, doce ã bohé bejnit pínahdih át ñíwip wãt jĩ, áih doonádh naóhnt ï jumãt pínah niijná. ¹⁴ Nit wãt jĩ ã ñíonit: Simóndih ñíonit, Pedro ã wãt át búudhdap wãt jĩ. Simón úud Andrésdiht át ñíwip wãt jĩ. Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Tomásdiht át ñíwip wãt jĩ. Biíh Santiago Alfeo wũúhdih ñío, biíh Simón Celote poómpdih bóodih ñío, ¹⁶ Judas biíh Santiago wũúhdih ñío, Judas Iscariote Jesúsdiht eníhcannitdih dúo wáini pínahdiht át ñíwip wãt jĩ.

*Dawá cãacwãdih Jesús ã bohéát
(Mt 4.23-25)*

¹⁷ Pánih ñío péã jwúú dei jũóhnt, jeé ñaj yacapboó át chão ñũhup wãt jĩ. Páant ã chão ñũhupboó ã naáwãtdih dawá joí péenit jum, dawá bitabut ït jumap wãt jĩ. Queét jumnit Judea baácdih moón, Jerusalén tútchidih moón, bádí muj jwéejdih jumni Tiro tútchi, Sidón tútchidih moonbát ït jũbínap wãt jĩ, ¹⁸ Jesús ã bohénachah joyát túut niijná, ï wãnatnadiht ã booaat pínah niijná. Nemép jumnitbut ït jũbínap wãt jĩ, nemépwãdih ã bacat túutat pínah niijná. ¹⁹ Booaat túut niijná, queét nihat Jesúsdiht ït jũbí tewíhip wãt jĩ. Caandíh ï jũbí teonitdih ã wépat ã chãúúchah, nihat ït boonap wãt jĩ. Pánihna, wãnnitjibut, nemép jumnitjibut ït tãí jumap wãt jĩ, bũca.

* 6:3-4 1S 21.1-6 * 6:3-4 Lv 24.9

Dioih cāacwā ded pah ī jumat pínahdih ā bohéat

(Mt 5.1-12)

²⁰ Jesús ā bohénitdih ennit, nin pah queétdih āt niij bohénap wut jī:

“Yeéb moh yéejnit panihnit Dios ā teo wáacatdih bidnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, yeebdíh ā teo wáacbpna caá, Dios ā maáh jumapboó ñi túi jumat pínah niijná.

²¹ “Yeéb buu nuugúp wunnit panihnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, yeebdíh ā teo wáacbpna caá, wud jumnit pah ñi túi jumat pínah niijná.

“Buu yeéb jāinítidih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ā teo wáacbpna caá, ñi túi weñat pínah niijná.

²² “Weém nihat cāacwā wud jeñédih ñi jepahat jíib bita yeebdíh eníhcan, yeejép naóhnt, íih poómpmant ī bacanachah, Diosboó yeebdíh wēi ennit, ā teo wáacbpna caá.* ²³ Páant ñi yapachah yuhna, caandíh ñi cádahcatji jíib Dios pebhboó ñi jāibínachah, túinidih ā wāhat pínahdih jenah joinít, ñaáp ñahnit, búdí ñi weñeé. Pánih chājnit ī nuowābut Dios naáwátidih naóh yapanitjidih biíc yoobó yeejép it chājap wut jī. Páant queétdih ā yapat pahjeh muntih yeebdíhbut yeejép ā yapachah yuhna, ñi weñeé.*

²⁴ “Obohjeéhtih, yeéb dawá bií dée bíbohnt, Dios ā teo wáacatdih bidcannt, buu nin baácboó jumna pohba ñi wēina yuh caá. Túttimah, Dios ā peéh chājachah, búdí moh yéejnit ñi jumbipna caá.

²⁵ “Bita yeebbát buu dedé ñi náahatdih bíbohnt, wud jumnit panihnit ñi jumna caá. Obohjeéhtih, túttimah, Dios ā peéh chājachah, tub nuugúp wunnit panihnit, búdí moh yéejnit ñi jumbipna caá.

“Bita yeebbát ñi weñat pínahdihjeh chājnit, buu búdí wēi jwuhnitji, Dios ā peéh chājachah, búdí ñi jāibípna caá.

²⁶ “Diosdih jepahcannitboó yeebdíh ī túi wēi naáwáchah, jñi túi

chāja chaáh! Pánihat dée pah jon jātih ī nuowābut ‘Dios naáwátidih naóh yapanit caá’, niijná yuhna, yee naóhntboodíh ípí túi wēi naáwáp wut jī. Pánihna, ñi túat nuumcáh, Dios yeebdíhbut ā peéh chājbpna caá”, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

“Yeebdíh eníhcannitdih ñi túi oyoó”, Jesús ā niij bohéat

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ “Obohjeéhtih, yeéb weemdíh joinítidih nin pah wā naóhna caá: Yeebdíh eníhcannitdih oinit, ñi túi chājaá. ²⁸ ‘Meemdíh yeejép ā yapa naáh’, yeebdíh niijnítidih, ‘Dios meemdíh ā túi chāja naáh’, ñi niij jwúbanaá. Yeebdíh yeejép chājnitdih, Diosdih ñi úbú, queétdih ā teo wáacat pínah niijná. ²⁹ Yeebdíh íjnit, biíc buwá púo tíbdih maonidih, biíh buwámantbut ñi júutá, mawíhna, ā jwúb mawat pínah niijná. Níih cúbuh jweyát chóodih dúuc wáinidih, ā náahachah, níih japih bóo chóodihbut ñi wūhú. ³⁰ Ded moh yéejni ā náahatdih ā úbúchah, ñi wūhú. Ded níih bií déedih dúuc wáinidih, ñi jwúubaat tútca bojoó. ³¹ Bita yeebdíh ī túi chājat pínahdih ñi náahat pah, yeebbát bitadih ñi túi chājaá. Queét yeebdíh ī túi chājcah yuhna, yeébbóo queétdih ñi túi chājaá.*

³² “Yeebdíh oinitdihjeh ñi oi jwúubanachah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó queétdih oinitdihjeh ípí oi jwúbana caá. Pánihna, queét ī oyat chah yeébbóodíh bitadih oyat caá náahap. ³³ Yeebdíh túi chājnitdihjeh ñi túi chāj jwúubanachah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit biíc yoobó ī chājna caá. ³⁴ ‘Wā wayát pah bóo ā jwúubabipna caá’, niij jenah joinít, núodih ñi wayáchah, dedé pínah nihcan caá. Yeejép wā yuhna, bitadih páant ípí wainá caá. ³⁵ Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdih ñi oyoó. Í túi chāj jwúubaat pínahdih bidcanjeh, túinidih ñi chājaá. Núodih náahnt

Ī wúbúchah, Ī jwúbaat pínahdih bidcanjeh, ñi wayaá. Pánih chājna, Dios weh ñi jumuchah, ‘Ma túi chājna beé’, niijnít, caanboó yeebdíh táini ā wūhbiḡna caá. Caandíh ‘Túina caá’, niijcánnitdih, yeejép chājnitdihbut Diosboó ā túi chājna caá. Páant ā chājat pah biíc yoobó ñi chājat pínahdih yeebdíh ā wātna caá. ³⁶ Dios jwī íp yeebdíh jīgah ennit, ā teo wáacat pahjeh muntih, yeebút bitadih jīgah ennit, ñi teo wáacá”, Jesús āt niijíp wāt jī.

“Yeejépwā caá”, bitadih niij jāihcat (Mt 7.1-5)

³⁷ “ ‘Meém yeejép caá’, bitadih ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbut ‘Meém yeejép caá’, ā niijcán niít. Bitā Ī yéej chājachah, ‘Meemdíh peéh chājat caá náahap’, ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijíchah nihna, Diosbut yeebdíh biíc yoobó āta niij tágaá. Bitā Ī yéejatdih ñi náhnica bojoó. Páant ñi náhnicah, Diosbut ñi yéejatdih ā náhnican niít. ³⁸ Bitadih ñi túi wūhúú. Ñi túi wūhuchah, Diosbut yeebdíh ā túi wūhbiḡna caá. Búdí béguepdih becchidih jai cáj waó bíi chājat dée ā wūhbiḡna caá. Ded pah yeéb bitadih ñi wāhat pah bóojeh muntih, Diosbut yeebdíh ā wūhbiḡna caá.

³⁹ “Jéih encanni biíh jéih encannidih ā duó wáyachah, íit jumapboó bejna, queét chénat pah biícđih Ī buug yácbiḡna caá* ⁴⁰ Jáap bohéni caandíh bohéni chah ā jéihcan caá. Obohjeéhtih, niihat ā jéihyat pínahdih ā bohé péanit, caandíh bohénidih biíc yoobó ā jéihbiḡna caá. Pánihna, yeéb bitadih duó wáíhna, wā naáwátđih jwíh túi bohéat caá náahap, jéih encannit dée ñi jumcat pínah niijná. Pánihna, wā naáwátđih túi jéihnit, wā bohéat pah muntih bitadihbut ñi túi jéih bohébiḡna caá.*

⁴¹ “Nin pah yeéb ñipí chājna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ā jumuchah, caanbítđih ñi túi enna caá. Caán bainí oj ā jumuchah yuhna, ñi enat pah,

ñi dée ā yéejatbitđih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí quíib becát ā jumuchah yuhna, caandíh ñi jéih encan caá. Caandíh ñi jéih encat pah, búdí yeejép chājna yuhna, ñi míic jéih encan caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi chāj? ⁴² Yeebdíh búdí quíib becát panihni ā jumuchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becátđih weémboó meemdíh wā póoj yohbiḡna caá’, ñipí niijná caá. Pánihat pah, búdí yéej chājnit jumna yuhna, ‘Némé, tabit yeejép chājna caá ma chājap. Caandíh ma cádaḡhá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép chājnit jumna yuhna, búdí ñi yéej chājatđih jenah joicánjeh, bita bainí Ī yéej chājatđihjeh ñi jenah joí? Yeéb yeejépwāá, ñi yéej chājatđih jwíh cádaḡat caá náahap. Páant ñi túit nūmát túttimah, ñi dée ā yéejatđih ñi jéih cádaḡat túutbiḡna caá”, Jesús āt niijíp wāt jī.

Máa quehe ded pah ā jummat (Mt 7.17-20; 12.33-36)

⁴³ “Ded táini nah yeejép dahna ā quehcah, yeejép nahbut táini dahna āpí quehcan caá ⁴⁴ Pánihna, ded pah máa nahna ā jummatđih jéihíhna, āih quehe dahnadih enat caá náahap. Nemép óot nahdih higo wāt jumni dahnadih ñipí bidcan caá. Ei náhdih iguíh ñipí bidcan caá.* ⁴⁵ Pánihat dée pah táini cáac ā túi jenah joyát jíib, táinijeh ā naóhbiḡna caá. Obohjeéhtih, yeejép cáac yeejép ā jenah joyát jíib, yeejépjeh ā wéhebiḡna caá. Pánihna, cáac ded pah ā jenah joyát biíc yoobó ā naóhbiḡna caá”, Jesús āt niijíp wāt jī.*

Chéne mūú teonit naáwát (Mt 7.24-27)

⁴⁶ “¿Dépanihna, ‘Maá’, weemdíh niijná yuhna, wā wātatđih ñi jepahcan? ⁴⁷ Ded wā bohéatđih joinít, jepahna, nin pah ā jumna caá: ⁴⁸ Mūú chāj pooni panihni ā jumna caá. Túi jenah joiní jwumáp baácđih numah baád waadánit, āih jagápđih ā túi dodhdop be. Pánih chāj péaat túttimah, mūj

* 6:39 Mt 15.14 * 6:40 Mt 10.24-25; Jn 13.16; 15.20 * 6:44 Mt 12.33 * 6:45 Mt 12.34

daabáchah yuhna, áih m̄ú túi chājni jumna, ã mónócap be. ⁴⁹ Obohjeéhtih, ded wã bohéátdih joiná yuhna, jepahcanni túi jenah joicánni m̄ú chājni panihni caá ã jumap. Caánboó óon jihbitjeh baád waadánit, áih jagápdih ã dodhdop be. Pánihna, caán m̄údíh ã péaat túttimah, m̄j ã jwíih daabáchah, áih m̄ú túi chājni nihcah, chéwat boloh bejnit, áac bejna, ã boto peetáh bejep be”, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

7

Soldadowã ã maáhdih teo wãhndih Jesús át booaat
(Mt 8.5-13)

¹ Páant cãacwãdih bohé péanit, Jesús Capernaum tútchiboó át bejep wut jĩ. ² Romano cien soldadowã ã maáh Capernaum tútchidih át jumap wut jĩ. Caandíh teo wãhni ã oini búdí wãnna át chãjap wut jĩ. ³ Pánihna, Jesús ã juibíat doonádih joinít, judíowã ã maátadih Jesús pebhna át wahap wut jĩ, caandíh teo wãhndih boonadih ã bejat pínah niijná. ⁴⁻⁵ Páant ã wahachah, judíowã ã maáta Jesús pebhna juibínit, búdí úbhna, nin pah ít niij naáwáp wut jĩ:

—Jwiít dih wahni túini caá. Jwiít judíowãdih túi oinit, jwí míc wáacat m̄údíh chãjat pínah dinero ã wãhap jĩ. Páant ã túi chãjat jíib, caandíh ma teo wáac jũúwá, ít niijíp wut jĩ.

⁶⁻⁷ Páant ã niijíchah joinít, Jesús ãjeéh át bejep wut jĩ. Pánih bejnit, cien soldadowã ã maáh pebhna ã toáh juibínachah, caán bita ã chéenwãdih wahnit, nin pah át niij naáwát túutap wut jĩ: “Maá, weem cháh wẽpni ma jumachah jéihna, ma pebhna juibícan, ‘Wíih m̄údíh ma waád jũúwá’, niijní dée nihcan caá. Meemdíh wã tac bũgáihcan caá. Pánihna, yũp mahjeh jumna, ma wẽpatjĩh weemdíh teo wãhndih ma boanaá. ⁸ Wã chah jumnit bita maáta weemdíh ã wutna caá. Weembút soldadowãdih wutni caá. Bíicdih ‘Ma bejeé’, wã niijíchah, ãpĩ bejna caá. Bííhdih ‘Ma jũúwá’, wã niijíchah, ãpĩ jũóhna caá. ‘Nindih ma

chãjaá’, weemdíh teo wãhndih wã niijíchah, ãpĩ chãjna caá. Pánihna, ma wut wẽpatdihbut wã túi jéihna caá. Ma wutachahjeh, weemdíh teo wãhni ã boobipna caá”, cien soldadowã ã maáh ã chéenwã Jesúsdih ít niij naóh yapanap wut jĩ.

⁹ Páant ã niijíchah joinít, caán soldadowã ã maáh “Jesús caandíh ã boobipna caá”, ã niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús búdí át weñep wut jĩ. Pánih wẽinit, ãjeéh péenitdih tac páud ennit, nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—Caán soldadowã ã maáh judío nihcan yuhna, weemdíh ã túi jenah joyát yeéb judíowãboodíh ã yapna caá, át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Pánihna, soldadowã ã maáh ã wahnitji áih m̄údíh ã jwúub juibínachah, caandíh teo wãhni booni átát jumap wut jĩ.

Éemp wunnih mi wãúhjidih Jesús ã booaat

¹¹ Túttimah, Naín wãt jumni tútchina Jesús wã ít bejep wut jĩ. Dawá cãacwãbut ãjeéh ít péenap wut jĩ. ¹² Pánih bejnit, Naín tútchi jęc pebh ã toáh juibínachah, caán tútchidih moón wanni bácahjidih yohat túat niijná, caandíh ã úb bac jũúwúchah, Jesús wã queétdih ít jwãáap wut jĩ. Beh wili éemp wunnih mit jumap wut jĩ. Mi wãúh bíic jumni át wunap wut jĩ. Dawá cãacwãbut mijeéh ít ñũũn béc jũúwú wut jĩ. ¹³ Páant ã jũúwúchah ennit, Jesús caántdih jĩgah ennit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Ma jũicá bojoó, át niijíp wut jĩ.

¹⁴ Páant niijnít, wanni áih bácahji lajni naadíh ã tewe chah, caandíh beonit ít chão ñúhup wut jĩ. Pánih teonit, “jNémé, ma boo pud jũúwú!” wãhndih át niijíp wut jĩ.

¹⁵ Páant ã niijíchahjeh, wãnniji jwúub boo pud chúdnit, át wéhenap wut jĩ. Páant ã boonachah, Jesús beh wilidih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Dáa, ma wãúh ã jwúub boona caá, páant m̄ntih, át niijíp wut jĩ.

16 Páant ã boanachah enna, nihat cãacwã wúhi bejnit, Diosdih búdí ít weñep wut jĩ.

—Dios naáwátdih wēp naóh yapani át jui tágaá. Dios jwiít áih cãacwãdih teo wáacadih át jui tágaá, ít míc niijíp wut jĩ.

17 Páant ã chãjatji doonádih nihat Judea baác, pehbbit jumni baácnadihbut ít naóh peetép wut jĩ.

Juan Daabáni ã wábh joyát tútat (Mt 11.2-19)

18 Jesús páant ã chãjatji dooná Juan Daabánidihbut át juibínap wut jĩ. Caán nemat múbóó ã jumachah, ã bohénit caandih ít juibí naáwáp wut jĩ.

19 Páant ã naáwáchah joinít, chénewã ã bohénitdih Jesús pebhna át wahap wut jĩ. “¿Meém Dios ã wahni, jwiít judíowã jwí páini níit? ¿Bíhdih bidat níit náahap?” queétdih át niij wábh joyát tútat wut jĩ.

20 Páant ã niijíchah joinít, Jesús pebhna ít bejep wut jĩ. Caanná juibínit, Jesúsdiñ nin pah ít niijíp wut jĩ:

—Juan Daabáni jwiítdih wahnit, nin pah ã niij wábh joyát tútat be: ‘¿Meém Dios ã wahni, jwiít judíowã jwí páini níit? ¿Bíhdih bidat níit náahap?’ jwiítdih ã niiját tútat be, Jesúsdiñ ít niijíp wut jĩ.

21 Ì juibínachahjeh, Jesús dawá cãacwãdih boana át chãjap wut jĩ. Nemép jumnitdihbut booa, dawá jéih encannitdihbut át boanap wut jĩ.

22 Juan ã wahnit ã niijíchah joinít, nin pah Jesús queétdih át niij jepahap wut jĩ:

—Ded pah ñi enatji, ñi joyátjidihbut Juandih naáwátdih ñi bejeé. ‘Jéih encannitji, jéih joicánnitji, jéih bej-cannitjidihbut ã boana beé. Bácah moópnitji, wánah bejnitjidih yah bca ã boanap be.* Moh yéejnitdih ã túi ubat pínah doonádihbut naóhna ã chãjap be.*’ 23 “¿Ded weemdih táj jenah joí cádahcanidih Dios ã wēi enna caá!” Jesús ã niijíp be’, Juandih niij

naáwátdih ñi bejeé, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

24 Juan ã wahnitji ã jwúb bejat túttimah, Juan ded pah ã jumátdih cãacwãdih nin pah Jesús át niij naáwáp wut jĩ: “¿Dedédih enedih bej tigaá ñipí chãj, múb wihcapboó bejna? ¿Jwi jeémp yílip déedih johlit ã joh jwejni panihnidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pániñcan beé. Det biáboó ã naáwáchah yahna, caánboó jweéhcanjeh yoobópdih apí naáwáp wut jĩ. 25 Pániñ jumnidih bidcan, ¿túini yégueh ðonídih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, túini yégueh ðonít, dawá bií dée bíbohñit, maátáñ múbóó ipí jumna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. 26 Pániñ jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátdih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chãj? Páant tigaá Juan ã jumap. Bitá naóh yapanit chah ã jumna caá. 27 Juan ã jwíih naóh waáwát pínahdih jon jãtñ nin pah ít niij naóh daacáp tajĩ:

‘¿Wáhdih Dios nin pah ã niijíp be: “Ma jãtñ wã naáwátdih naóh waóhni pínahdih wã wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, ã jepahat pínah niijná”, Dios ã niijíp be’, át niij daacáp tajĩ. (Mal 3.1)

28 “Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Nihat bita chah Juan Daabáni ã jumna caá. Obohjeéhtih, baa láa páant ã jumachah yahna, Dios ã maáh jumapna ded oboh jumnijiboó Juan chah ã jumbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

29 Juandih ã nemat pínah jãtñ, ã bohéátdih joinít, nihat cãacwã, Romano maáta ã wábat túatni núodih wábh wáhnitbut, Juandih ítát daabáat tútat wut jĩ. Páant Diosdih jepahñit ã jumachah, Jesúsboó ã niijíchah joinít, “Dios ã wátat yoobópdih caá”, ít niijíp wut jĩ. 30 Obohjeéhtih, fariseowã, Moisés ã wátatjidih bohénitbut, Juandih daabáat tútatcan,

* 7:22 Is 35.5-6 * 7:22 Is 61.1 * 7:30 Mt 21.32; Lc 3.12

Dios queédih ã náah yacat pínahdih ït náahcap wut jĩ.*

31 Páant ï jumatdih jéihnit, Jesús nin pah át jwúub niij naáwáp wut jĩ: “**Buu láa moón weemdih jepahcannit, nin pah ñi jumna caá:** 32 Yoahdih tíohnit wébít pah caá ñi jumap. Tíoh chúdnit, nin pah ïpĩ míic niij jũihna caá: ‘Jwĩ pelat póoj tíhwichah yahna, yeéboó ñi búdíhcan beé. Wunnitdih jwĩ jũí tíhwichah yahna, ñi jũí wáaquíhcan beé’, ï míic niij jũihna caá. 33 Páant ï chãjat pah, yeebút biíc yoobó ñipĩ chãjna caá. Juan Daabáni cãacwãjeéh jeémpcan, poonidihbut ãpĩ babhcap jĩ. Páant ã chãjcah enna, ‘Nemép jumna caá’, niij jũihnit, ã bohéatdih ñi jepahcap jĩ. 34 Obohjeéhtih, weém, nihát cãacwã úud jeñé cãacwãjeéh jeémpnit, wãpĩ babhna caá. Páant wã chãjachah ennit, ‘Eneé. Nin búdíjeémpni, máihni caá ã jumap. Romanowã ï úubát túutni núodih úubh wãhnit, yeejép chãjnit biíc dih ãpĩ pej jumna caá’, niij jũihnit, weemdihbut ñi jepahcan caá. Páant niij jũihna, wébít pah caá ñi jumap. 35 Obohjeéhtih, ded pah Dios ã wutat pah wã túi chãjachah enna, ã jenah joyát yoobópdi ã jumatdih ñi jéihbipna caá”, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.

Yad wili chej jumnijth Jesúsdi mi pahwat

36 Biíh yeó jáap biíc fariseo, Simón wut jumna, Jesúsdi át namah jeémép wut jĩ. ãih munná juibínit, Jesús ãjeéh át jeémép wut jĩ. 37 Simónih muidih Jesús ã jumat doonádih joinít, queét ï jeéméchah, caán tútchidih bóli, deoh nah jumnih, túi chej jumna yíi quiít dih mit ub waád juibínap wut jĩ. Caán quiít alabastro ï niijni jeejth ï chãjni quiít át jumap wut jĩ. 38 Pánih ub waád juibínit, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih mi oyat júutna, ãih jítchanadih miíh quíib macjth jũí chócni, miíh waó yoócjth mit jōp wiwip wut jĩ. Pánih chãj péa, ãih

jítchanadih nomnit, mi ub jũóhni túi chej jumna yíidih pahohnit, mit ñãñap wut jĩ.* 39 Páant mi chãjachah ennit, Jesúsdi namah jeémpni Simónboó nin pah caanjéh át niij jenah joyóp wut jĩ: “Nin newé Dios naáwát dih naóh yapani jumna, caandih teonih yeejép mi jumatdih ãta jéih tagaá. Jéihnit, caánt dih ãta tewat túatcan tagaá. Obohjeéhtih, páant ã chãjcan, naóh yapani yoobát nihcan nacaá”, át niij jenah joyóp wut yah jĩ. 40 Páant ã niij jenah joyát dih jéihnit, nin pah Jesús caandih át niijíp wut jĩ:

—Simón, meemdih bainí wã naáwát túut caá, ded pah mi chãjatdih ma jéihyat pínah niijná, át niijíp wut jĩ.

—Ma naáwá, Bohení, Simón caandih át niijíp wut jĩ.

41 —Biíc newédih chéne neoná dinerodih ï wayáp be. Biícboó chéne jōpchi ã tewat júb dih pohba waí, biíhboó chéne widh ã tewat júb bitdih ã wayáp be. 42 Queét chénat pah ï wayátjidi ï jéih júb chãjcah ennit, queédih wãhniboó ‘Jumna naáh. Ñi júb chãjcah, ã túina caá’, queét chénat pahdih ã niijíp be. Páant ã chãjachah, ¿ded tigaá caandih chah ã oibi? Jesús Simóndih át niijíp wut jĩ.

43 —Búdí náó wainíboó caandih chah ã oibipna caá, Simón át niij jepahap wut jĩ.

—Yoobópdi ma jepahna caá, Jesús caandih át niijíp wut jĩ.

44 Páant niijnít, yad wilidih júut jáhanit, Simóndih nin pah át jwúub niij naáwáp wut jĩ:

—Ma jenah joyoó. Ma chéne yoobát wã jumachah nihna, miíh munná wã waád juyúchah, wíih jítchanadih wã chocat pínah niijná, mah weemdih mata wũh tagaá. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih miíh quíib macjth jũí chócni, miíh waó yoócjth mi jōp wiwip be. 45 Wã juyúchah, meém weemdih páo tíbdih nomcanjeh, ma túi úubhcap be. Obohjeéhtih, nintboó weemdih mi oyat júutna, wíih jítchanadih mi nom

* 7:38 Mt 26.7; Mr 14.3; Jn 12.3

cádashcan caá. ⁴⁶ Wā juyúchah, wíih wao dáhdih yíjīh p̄ooh jāha ñáicanjeh, ma túi uábhcap be. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih túi chej jamni yíjīh p̄oohnit, mi ñáñap be. ⁴⁷ Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Búdí mi yéej chājatjidih Dios át yoh wāh tagaá. Páant ā chājatdih jéihnit, weemdíh búdí mi oina caá. Obohjeéhtih, ‘Bainíjeh wā yéej chājap jī’, níj jenah joinít, ā yéejat yohat uábhniiboó bainíjeh Diosdih ā oina caá. Pánihatdih ma túi jenah joyoó, Jesús Simóndih át niijíp wat jī.

⁴⁸ Caandíh páant níj péanit, caántdih jwuh nin pah át jwúb niijíp wat jī:

—Meém yéejat yohnih caá. ⁴⁹⁻⁵⁰ Weemdíh ma túi jenah joyát jīb, ma yéejat peéh iiguipna ma bejatji déedih, meemdíh Dios át túi ub tagaá. Pánihna, túi wēinit, ma bejeé, át niijíp wat jī.

Páant ā niijíchah joinít, ājeéh jeémpnit nin pah queétjeh ít míc níj uábh joyóp wat jī:

—¿Dedé newéna tigaá nin? ¡Yéejat yohat wēpatbat ā bíbohna caá! ít míc niijíp wat jī.

8

Jesús wādh biquína yaádh ít teo wáacat

¹ Túttimah, Jesús tútchina yoobó cāacwādh át táoh bohé jibip wat jī. Dios ā maáh jumat doonádih át naawáp wat jī. Doce ā bohénitbut ājeéh ít jib bejep wat jī. ² Biquína yaádhbut íjeéh ít pej jam bejep wat jī. Jesús ā boonit yaádh, nemép jamnitdih ā boonitbut ít jamap wat jī. María, Mágdala tútchidih bólidih siete nemépwādh Jesús ā bacat túutnihji jam, ³ Juana, Maáh Herodesdih teo wūhni Chuza áabat jam, Susana wāt jamnihbut mit jamap wat jī. Dawá bita yaádhbut íjeéh ít pej jam bejep wat jī. Queét yaádh íih dīnerojīh Jesús wādh ít teo wáacap wat jī.*

* **8:3** Mt 27.55-56; Mr 15.40-41; Lc 23.49 * **8:10** Is 6.9-10

Waáh momni naawát (Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Biíc yeó jáap dawá cāacwā ít jamni tútchinamant bejnit, caandíh enat túut niijná, Jesús pebhna ít juibínap wat jī. Dawá páant ít wáac juibínachah ennit, ā jenah joinít naawátjīh queétdih bohéna, Jesús nin pah át níj naawáp wat jī: ⁵ “Biíc newé waáh momodih ā bejep be. Páant ā waáh bojochah, biquí tībna namádih ā buug ñájar be. Namádih buug ñájni tībnadih cāacwā ít néeh chuñap be. Biíh tībnadih jwébehwā jūóhnit, ít jeémp beedánap be. ⁶ Biíh tībna, jeejīh yewéni baác jamapboó ā buug ñájar be. Buug ñájnit, chíih jūóhna yuhna, mac ā jōpah bejehah, ā wunah bejep be. ⁷ Biíh tībna nemép óot cātíh ā buug ñájar be. Pánih buug ñájni ā chíihichah yuhna, caán nemép óotboó caandíh ā chíih yap bejehah, momniiboó mánahnit, ā wunah bejep be. ⁸ Obohjeéhtih, biíh tībna túini baácboó ā buug ñájar be. Pánih buug ñájna, chíihnit, ā túi quehep be. Pánih quehnit, wawána jumat pah cien tībna ā quehep be”, Jesús queétdih át niijíp wat jī.

Caán naawátjīh bohé péanit, “¡Ded molít jamna, ā túi joyó naáh!” át níj ej ñaacáp wat jī.

¿Dépanih tigaá ā jenah joyátjīh át naóhji?

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Páant naawátjīh ā bohénachah joiná yuhna, beh joicán, ā bohénit ā bohéátjidih ít uábh joyóp wat jī.

—¿Ded pah níj naóh bohé tibeé jwiítidih ma chāj? ít níj uábh joyóp wat jī.

¹⁰ Páant ít niijíchah joinít, Jesús nin pah át níj jepahap wat jī:

—Ded pah Dios maáh ā jumatdih bitadih naóh jwuhca naáhdih buu yeebdíhjah wā naóhna caá. Obohjeéhtih, bitadih naawátjīhjah wāpí bohéna caá, weemdíh enna yuhna, ít beh encat pínah, wā naawáchah joiná yuhna, ít beh joicát pínah niijná.

Weemdíh ì jepahíhcat jíib páant ì jamna caá,* queétdih Jesús át niijíp wut jì.

Waáh momni naáwátdih Jesús ã beh joyáát

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹Túttimah, waáh momni naáwátjidih ì beh joyát pínah niijná, nin pah Jesús queétdih át jwáub niijíp wut jì: “Nin pah niij naóhna wã chãjap be: Waáh momni tíbna Dios naáwát panihni caá. ¹²Biqúina joinít namáboó bugg ñájni panihni caá. Dios naáwátdih ì joyóchahjeh, nemépwã ì maáh ì joyátjidih ã jenah joyát túutcan caá, jepahcanjeh iiguípna ì bejat pínah niijná. ¹³Bitá joinít jeejih yewénibit baácboó bugg ñájni panihni caá. Dios naáwátdih joiná, ì túi wëi jwuhna yuh caá. Obohjeéhtih, ìih caolihboó ñeh jáap choo bejni panihni ã jumuchah, bitaboó queétdih deohnit, ì yéej chãjat túutuchah, Diosdih jepah cádahnit, ì jwáub yéej chãjna caá. ¹⁴Bitá joinítboó nemép óotna cãtíh bugg ñájni panihni ì jamna caá. Dios naáwátdih joinít, ì jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, yeó jáap jumat pah ì chãjat pínahdih queét tãbit ì náhni dahwana caá. Búdí dinero bíbohatdihjeh ì wëina caá. ì weñat pínah chãjatdihjeh ì jenah joiná caá. Pánih jenah joinít, chéonit panihnit jamna, Dios naáwátdih jenah joicánjeh, queétdih behat dée wihcan caá. ¹⁵Obohjeéhtih, bitá joinítboó táini baácđih bugg ñájni panihni caá. Dios naáwátdih túi joinít, jwáub náhnina, caandíh ì cádahcan caá. Pánih jamna, Dios ã náahat pah ìpí túi chãjna caá”, Jesús át niijíp wut jì.

Jiát dah naáwát

(Mr 4.21-25)

¹⁶“Wã bohéat jiiát panihni caá. Ded ãih jiiát dahdih jíi péanit, pũbát dahjìh ãpí páah jwejcan caá. Caan dáhdih chúdat páha numpboobút ãpí jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, japboó ãpí jíi cáag jwejna caá, ã yeh iiguíchah,

nihat waadnít ì túi enat pínah niijná.*

¹⁷Caán ã yeh iiguíchah, dedé ì bihniji ã jígohbipna caá. Dedé ì bih chãjatjidihbut nihat cáacwã ì enbipna caá. Wã naáwátdih ì bohénachah, cáacwã ded pah ìih caolih ã jamatdih ã jéihyana caá.*

¹⁸“ìÑi túi chãja chaáh! Ded pah wã naáwátdih joinít, ñi túi jepahaá. Ded wã naáwátdih túi joiní ã jwáub náhninachah, Dios caandíh chah ã jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, ded joiná yuhna, ã jwáub náhnichah, ã jwíh joyátjidih Dios ã dúuc wáibipna caá”, Jesús át niijíp wut jì.*

Jesús ìin, ã údwãbut caandíh ì bidat
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹Caán láa Jesús ìin ã údwãbut ã pebhna ìtih juibínap wut yuh jì. Obohjeéhtih, dawá cáacwã ì jumuchah, Jesúsđih ìt jéih jwááhcap wut jì. ²⁰Pánihna, bitá caanjìh jamni Jesúsđih nin pah át niijíp wut jì:

—Ma ìin ma údwãbut meemdíh bidnit, jóocmant ì pã ñuhna caá, át niijíp wut jì.

²¹—Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, nit panihnit wã déewã yoobát ì jamna caá. Dios naáwátdih wã bohénachah, joí jepahnit wã ìin panihnit, wã údwã panihnitbut ì jamna caá, Jesús caandíh át niijíp jepahap wut jì.

Búdí johlit, nolihatdihbut Jesús ã yayáát

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²²Biíh yeó jáap Jesús ã bohénitdih jááj chóodih namah waadnít,

—Chóbe conanaáboó ìmdih jwí chúuh bejjìh, át niijíp wut jì.

Páant niijnít, ìt chúuh bejep wut jì.

²³Páant ì chúuh bejchah, Jesúsboó át úwup wut jì. ã úwat pónih, búdí johlit át jũúwup wut jì. Pánih búdí nolihat ã jumuchah, ìih jááj chóo át daábíhip wut jì. ²⁴Páant ã tobohochah, ã bohénit Jesús pebh juibí wacnit, caandíh nin pah ìt niijíp wut jì:

* 8:16 Mt 5.15; Lc 11.33 * 8:17 Mt 10.26; Lc 12.2 * 8:18 Mt 25.29; Lc 19.26

—¡Bohéní, Bohéní, daabná caá jwí chājap! ¡Jwí b̄uudbípna caá! caandíh ít niijíp wut jī.

Páant ī niij wucuchah, jáanit, Jesús johlitdih, nolihtdihbut **“Ma yayaá”**, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, johlit, nolihtbut biicmantjeh át yayáh bejep wut jī.

25 —¿Dépanih tibeé weemdíh ñi táí jenah joicán? Jesús ā bohénitdih át niijíp wut jī.

Páant ā yayánachah en wáhi bejnit, búdí ít úum̄ap wut jī. Pánih úum̄na, búdí jenah joinít, queétjeh nin pah ít míic niij úub̄h joyóp wut jī:

—¿Dedé cāacna tigaá nin? Ā naáwáchahjeh, johlit, nolihtbut ā yayáh bejna caá, ít míic niijíp wut jī.

Gadara baácdih bóo nemép j̄um̄nidih Jesús ā booaat

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

26 Páant ā yapat túttimah, Gadara baácboó Jesús wā ít chúuh j̄uibín̄ap wut jī. **27-29** Caanná chúuh j̄uibín̄it, Jesús wā ī aab béjehah, caán tútchidih bóo nemép j̄um̄ni Jesús dih át jwāáh dei j̄úúwáp wut jī. Caán maatáp̄dih yégueh duocán, m̄uudíh jéih j̄um̄canjeh, cāac yohopboó āp̄ī j̄um̄ap wut jī. Maatáp̄dih nemép wā caandíh ít déheanap wut jī. Páant ī déheanachah, cāacwā āih téihya colóhnadih, āih jítcha colóhnadibut ítah tōpjīh ít chéwep wut jī. Pánih chéonit, nemat m̄uúboó ítih nemep wut yah jī. Obohjeéhtih, ī chéwatjidih p̄úud wái daj yohnit, queét nemép wā m̄uú wihcapboó caandíh ít n̄umah jwei b̄ac bejep wut jī. Pánihna, Jesús wā dih jwāáh dei j̄uibín̄it, nemép wā dih Jesús ā bacat tútuchah joinít, Jesús dih nin pah ít niij ñaacáp wut jī:

—¿Jesús, Dios chah wēpni wūúh, dépanihat tút tigaá weemdíh páant ma chāj? ¡Weemdíh ma peéh chājca bojoó! át niij ñaacáp wut jī.

30 Páant ā niij ñaacáchah joinít,

—¿Dedé tigaá ma wūt? Jesús caán nemép̄dih át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, dawá nemép wā j̄um̄na, nin pah át niij jepahap wut jī:

—‘Dawá’ caá wā wūt. **31** ¡Búdí iigní ítboó jwiít̄dih ma wahca bojoó! ít niij wēp úub̄ap wut jī. **32** Queét pebh, jeé ñaj yacapboó dawá momo m̄uúwā ī bid jeéméchah ennit, —Jwiít̄dih queét m̄uúwā diít̄na ma wahaá, nemép wā Jesús dih ít niijíp wut jī. Páant ī niijíchah joinít, Jesús queét̄dih át bejat tút̄ap wut jī. **33** Páant ā bejat tút̄uchahjeh, nemép wā newéih b̄acahmant bac bejnit, m̄uúwā dih ī waadáchah, ñáo dei bej, b̄uug b̄áhnit, m̄uúwā ít chíic w̄an beedáh bejep wut jī.

34 Páant ā yapachah ennit, m̄uúwā dih en daonít̄jiboó íh tútchina ít jwei jwúub̄ bejep wut jī. Jwei jwúub̄ bejna, ī jwāáhnitdih naóhnit, íh tútchidih moondíhbut páant ā yapat doonádih ít naáwáp wut jī. **35** Páant ī naáwáchah joinít, cāacwāboó íh tútchimant Jesús ā chājatjidih enedih ít bejep wut jī. Pánih bej, Jesús wā ī j̄um̄apna j̄uibín̄it, nemép wā j̄um̄niji yégueh duó, túinijeh jenah joinít, Jesús pebh ā chúuduchah enna, búdí ít úum̄ap wut jī. **36** Jesús nemép wā j̄um̄nidih ā boanachah ennitjiboó, jáap j̄uinít̄dih ded pah ā yapatjidih ít naáwáp wut jī. **37** Páant ī naáwáchah joinít, niht Gadara baácdih moón búdí úum̄nit, íh baácmant Jesús dih ít jwúub̄ bejat tút̄ap wut jī. Páant ī bejat tút̄uchah joinít, Jesús wā íh j̄ááj chóona ít jwúub̄ dei bejep wut jī. **38** Páant ī jwúub̄ dei bejehah, nemép wā j̄um̄nijiboó Jesús dih búdí át̄ih pej j̄um̄íhip wut yah jī.

39 —**Wājeéh ma j̄úúwáchah, āta táí ta yah caá. Obohjeéhtih, weém ma Maáh meemdíh j̄igah ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewādih naáwát tút̄ niijná, ī pebhboó ma jwúub̄ bejeé,** Jesús caandíh át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, nemép wā j̄um̄niji jwúub̄ bej, niht āih tútchidih moondíh caandíh Jesús búdí ā teo wáacatjidih át naóh peetép wut jī.

Āih yéguéh chóodih juí teonih, Jairo n̄m̄mdíhbut Jesús ā booaat (Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Gadara baácmant Jesús wā ī jwúub chūuh juibínachah, dawá míic wáac páinit cáacwā wēinit, queédih ít jwāáap wat jī. ⁴¹ Jairo wāt jamni, judíowā ī míic wáacat m̄udíh en daonít ī maáh, Jesús pebh át juibínap wat jī. Juibínit, bódicha caj yoh ñajnit, Jesús āih m̄úboó ā bejat pínahdih búdí át uáúp wat jī. ⁴² Ā n̄m̄m biíc wilijeh wat jī. Caánt doce jópchi bíbohnih, búdí mi w̄nuchah, caántdih ā booaat pínah niijná, Jesús dih āih m̄uná át bejat tútup wat jī. Páant ā niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh ā bejehah, dawá cáacwā caandíh ít tóo néeh péenap wat jī.

⁴³ Pánihna, queét cātíh biíh wili mácanihat panihat w̄nnihbut mit jamup wat jī. Doce jópchi caán w̄natdih mi bíbohochah, ī cohochah yuhna, át yaicáp wat jī. ⁴⁴ Pánih jamna, Jesús íh yéguéh chóo yapat waadih t̄ahmant mi juibí tewechah-jeh, mi mácanihat panihat w̄nat át yayáh bejep wat jī. ⁴⁵ Páant mi tewechah, Jesús cáacwā dih nin pah át niij uábh joyóp wat jī:

—¿Déhe tigaá wíih yéguéh dih juí teoni? át niijíp wat jī.

—Weém meemdíh wā teocan beé, nihat ít niijíp wat jī.

—Páant Bohení, dawá meemdíh ī tóo néeh péena caá, Pedroboó át niijíp wat jī.

⁴⁶ Páant ā niijíchah joinít, Pedro dih nin pah át jwúub niijíp wat jī:

—Obohjeéhtih, w̄nni weemdíh juí tewechah, booaat wēpat wíih bácahmant áí bejep be, Jesús át niijíp wat jī.

⁴⁷ Páant ā niijíchah joinít, caandíh juibí teonih, jéih jweicán, úm méménit, Jesús pebh mit bódicha caj yoh ñajap wat jī. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nihat cáacwā ī enechah, ded pah mi juibí teonitjeh booaatjidih caandíh mit naáwáp wat jī. ⁴⁸ Páant mi naáwáchah joinít,

—Némá, weemdíh táí jenah joiná, mat boonap tagaá. Ūmcanjeh, wēinit ma jwúub bejeé, Jesús caántdih át niijíp wat jī.

⁴⁹ Páant ā niijíchahjeh, Jairo íh m̄m̄mánt bej, Jesús wā pebhna juibínit, Jairoboodíh nin pah át niijíp wat jī:

—Jáantjeh ma n̄m̄m mi m̄ujáh bejep be. Páant mi w̄nuchah, bohénidih ma jwúub bejat tútú, Jairo dih át niijíp wat yuh jī.

⁵⁰ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít,

—Ma úmca bojoó. Wā wēpatdih ma táí jenah joyóchah, ma n̄m̄m mi boobipna caá, Jesús Jairo dih át niijíp wat jī.

⁵¹⁻⁵³ Táltimah, Jairo íh m̄uná juibínit, ī jātíh juibínitji w̄nnihdih búdí j̄gahnit, ī juñúchah, Jesús át enep wat jī.

—Ñi juí cádahaá. Caánt w̄nnih nichan caá. Ūona caá mi ch̄ajap, Jesús queédih át niijíp wat jī.

Páant ā niijíchah joinít, mi w̄natdih jéihnit, caandíh ít dehwep wat jī. Queédih páant niij naóh péanit, Jairo íh m̄udíh waadnít, ájeéh bejniti-dih jóocmantjeh át ch̄awát tútup wat jī. Pánihna, Pedro, Santiago, Juan, w̄nnihji mi mánadih pohba ájeéh át waadát tútup wat jī.

⁵⁴ Pánih waadnít, Jesús w̄nnihíh téihyadih teonit,

—¡Bainíhmaá, ma ñah ñahúú! caántdih át niijíp wat jī.

⁵⁵ Páant ā niijíchahjeh, caánt jwúub boonit, mit ñah ñahup wat jī. Mi jwúub boonachah, Jesús mi mánadih caántdih jeémát át w̄hat tútup wat jī.

⁵⁶ Páant ā boanachah, mi mána búdí ít en wáhi bejep wat jī. Obohjeéhtih, caántdih ā booaatjidih bitadih Jesús át naáwát tútup wat jī.

9

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat (Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Biíc yeó jáap doce ā bohénitdih Jesús ā pebhna bid wáacnit,

nemépwādhī bacaat pínah, wunnitdihbut 10 Tálttimah, Jesús ā wahnitji ā ĩ booaat pínah niijná, ā wēpatdih queétdihbut āt wūhup wut jī. 2 Pánih wūh péanit, queétdih āt wahap wut jī, Dios ā maáh jumatdih ĩ naáwáchah, cāacwā ĩ jepahat pínah, cāacwādhbut ĩ booaat pínah niijná. 3 Pánih wahnit, Jesús queétdih nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—**Bejna, dedé bií déedih ñi ub bejca bojoó. Íoh cajat nah, wuh wuhúh, jeémát, dinerodih yuh buca ñi ub bejca bojoó. Ñi dawát chóodihjeh ñi dno béjeé. 4 Caán tátchidih moondíh bohéna, ded ñi jwíh waadni mūdihjeh ñi ũwuhú. Caanjíh moondíh bohé péanitjeh caán mūdih ñi cádah bejeé. 5 Det tátchidih moón yeebdíh náahcan, ñi naóhni doonádih ĩ joíhchah, bac bejna, ĩ enechah, queétdih Dios ā yohat pínahdih ĩ jéihyat pínah niijná, ñíh zapatosdih too dūgnit, becchídih ñi péoh mao jéenanaá, āt niijíp wut jī.***

6 Páant ā niijíchah joinít, nihat tátchibitna yoobó ĩt bejep wut jī. Pánih juibínit, Dioíh túini doonádih nihat cāacwādh naóhni, wunnitdihbut ĩt booaap wut jī.

*Maáh Herodes tūbit ā ũumat
(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)*

7 Caán láa Maáh Herodes Jesús ā bohénitbut ded pah ĩ chājat doonádih jwúub joiná, búdí āt ũumap wut jī. “Juanji āt jwúub boo pud jūóh tagaá”, biquína niij, 8 “Elías āt jwúub jígoh tagaá”, bita niij, “Dios naáwátdih bíih naóh yapaniji āt jwúub boo pud jūóh tagaá”, bitabut ĩt niijíp wut yuh jī.*

9 Páant ĩ niijíchah joinít, Herodes-boó nin pah āt niijíp wut jī: — Weemjéh tijí Juandih wā waó bóod yohat túutap jī. ¿Pánihna, deíh doonádih tígaa wā jwúub joí, páant muntih? āt niijíp wut jī. Páant niijnít, Herodes Jesúsdihtūbit āt eníhip wut jī.

*Cinco mil cāacwādh Jesús jeémát ā wāhat
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)*

* 9:5 Lc 10.4-11; Hch 13.51 * 9:8 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19

10 Tálttimah, Jesús ā wahnitji ā pebhna jwúub juibínit, ded pah ĩ chājatjidih caandíh ĩt naáwáp wut jī. Páant ĩ naáwáchah joinít, ā bohénitjīhjih jamíhna, cāacwādh āt cádah bejep wut jī. Pánih cádah bejnit, Betsaida tátchina ĩt bejep wut yuh jī. 11 Obohjeéhtih, cāacwāboó ĩ bejatdih jéihnit, queétdih ĩt ñūun béjep wut jī. ĩ ñūun jwāáachah, Jesús queétdih wēinit, Dios ā maáh jumatdih āt bohénap wut jī. Wunnitdihbut āt booaap wut jī.

12 Cheyeh doce ā bohénit nin pah Jesúsdihtūbit ĩt niijíp wut yuh jī:

—Nin pebhbit tátchinaboó nitdih ma bejat túutú, ĩ ũwat tólih pínah, ĩ jeémát pínahdihbut ĩ bidat pínah niijná. Ninjīhbitjeh pohba mūaná ā wi-hcan caá, ĩt niijíp wut jī.

13 —**Yeebjéh queétdih jeémát ñi wāhūú, Jesús āt niij jepahap wut jī.**

—Páant, cinco botoni pan dahna, chéne queejwābitdihjeh jwí bíbohna caá. ¿Queét ĩ jeémát pínahdih júb chājadih jwí bejmi naniít? ā bohénit ĩt niij ũbh joyóp wut jī.

14 (Cinco mil neonájuh ĩt jumap wut jī. Yaádh ĩ weh bícdih chah ĩt jumap wut jī.)

—**Cāacwā poómp jumat pah cincuenta ñi chūdat túutú, ā bohénitdih Jesús āt niijíp wut jī.**

15 Páant ā niijíchah joinítjeh, queétdih ĩt chūdat túutap wut jī. 16 Páant ĩ chūduchah, Jesúsboó cinco pan dahnadih, chéne queejwādhbut ũbnit, chéi ennit,

—**Nin pandih, queejwādhbut ma wāhat túina caá, Paá, ā lípdih āt niijíp wut jī.**

Páant niij péanit, pan dahnadih queejwādhbut dajnit, cāacwādh ĩ pāáat pínah niijná, ā bohénitdih āt wūhup wut jī. 17 Pánihna, nihat ĩt túi jeémp chūúup wut jī. ĩ judh jeémpnidih doce wūdhidh ĩt ũb yac yáwanap wut jī.

*“Meém Cristo, Dios ã wahni caá”,
Pedro Jesúsdiñ ã niiját*

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Biñh láa Jesús Diosdiñ uúbh péanit, ã bohénitdiñ nin pah át niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Weemdiñ ded pah tigaá cãacwã ã niij? át niijíp wut jĩ.

¹⁹ —‘Juan Daabáni nacaá’, biquína niij, ‘Elías nacaá’, bita niij, ‘Jon jãtñ Dios naáwátñ naóh yapaniji át jwúub boo pud jũóh tagaá’, bitabut ã niijná beé, Jesúsdiñ ãt niij jepahap wut jĩ.*

²⁰ —Queét páant ã niijíchah joiná, ¿yeebboó ded pah tigaá ñi niij jenah joí? queétdiñ át niijíp wut jĩ.

—Meém Cristo, Dios ã wahni caá, Pedroboó át niij jepahap wut jĩ.*

Ã wunat pínahdiñ Jesús ã naáwát

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Páant Pedro ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénitdiñ nin pah át jwúub niij naáwáp wut jĩ:

—Dios ã wahni wã jumat doonádiñ bitaboodiñ ñi naóhca bojoó. ²² Weém niñat cãacwã uúbd jeñédiñ tubit yeejép yapat caá náahap. Jwĩ maáta, sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wutatjidiñ bohénitbut weemdiñ náahcan, ã mao yohat túutbipna yuh caá. Obohjeéhtñ, páant ã mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo pud jũóhbipna caá. Páant yeejép yapat caá weemdiñ náahap, Dios ã jenah joyátjidiñ biíc yoobó ã yapat pínah niijná, át niijíp wut jĩ.

²³ Túttimah, queét niñatdiñ nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Ded wĩñ jamíhna, ã weñat pínahdiñ jenah joicán, wã weñat pínahboodiñ jenah joinít, ã jepaha naáh. Bita caandíñ ã wẽi encañ yuhna, caandíñ tubit yeejép ã chãjachah yuhna, ã mao yohíhichah yuhna, weemdiñ jepah cádahcat caá náahap.*

²⁴ Ded ã weñat pínahdiñ jenah joí chãjni iiguípna bejni ã jumbipna caá. Obohjeéhtñ, ded ã weñat pínahdiñ

joyáh bojñi, wã weñat pínahboodiñ chãjni, ã buúdcán niit.* ²⁵ Ded ã weñat pínahdiñ chãjni, búdi dinero ã bíbohochah yuhna, caandíñ dedé pínah niñcan caá. Wã weñat pínahdiñ ã chãjcatji jíb, iiguípna ã bejbipna caá. ²⁶ Páñhna, weém maáh jamna, wã íp ã yeh iigátjñh, ãñh túñit ángelwã ã yeh iigátjñhbut jwúub dei jũóhna, ded weemdiñ náahcan, wã naáwátñbut joíñcannidiñ wã wẽpatjñh wã yohbipna caá. ²⁷ Yeebdiñ yoobódiñ wã naóhna caá. Biquína niñjñh ññhñit ñi wunat pínah jãtñ, Dios ã maáh jamatdiñ ã júutuchah, ñi enbipna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

Dios ã yeh iigátjñh Jesús ã ññhat

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Biíc semana túttimah, Diosdiñ uúbat túut niijná, Pedro, Santiago, Juan queét biíc peihcannitdiñh jap bóo jeená Jesús át numah páuh laab béjep wut jĩ. ²⁹ Caanná ã páuh laab jñbñit, Jesús ã uúbúchah, ã jígoñat át túut numúp wut jĩ. ãñh móot yeó ã yeh iigát pah yeh iíg, ãñh yéguehbut biíc yoobó túi baabñi át yeh iiguíp wut jĩ. ³⁰ Páant ã yeh iiguíchah, Moisés, Elíasji biícñh ã pebh ãt jígoñop wut jĩ. ³¹ Queétbut Jesús biíc yoobó ãt yeh iiguíp wut jĩ. Páññh jígoñit, Dios ã jenah joyátjidiñ biíc yoobó ã yapat pínah niijná, Jesús Jerusalén tútchiboó ã wunat pínahdiñ ãt míc wéhenap wut jĩ. ³² Páant ã yapachah, Pedro ã chéenwã biícñh chññit jamna, queétdiñ quíib chei át jamup wut jĩ. Obohjeéhtñ, jwúub jáanit, Jesús búdi ã yeh iiguíchah, ã pebh ññhñitdiñbut ãt enep wut jĩ. ³³ Páññh ññhñitji ã jwúub buúbd júúwúchah, Pedro Jesúsdiñ nin pah át niijíp wut jĩ:

—¿Bohéní, niñjñh jwĩ jamuchah, ã túina caá! ¿Biíc peihcanni mñu dáñnadiñ, míñh pínah, Moiséñh pínah, Elíáñh pínahdiñbut jwĩ chãj jññh? át niijíp wut yuh jĩ. Páant niijná, át jenah joicáp wut jĩ.

* 9:19 Mt 14.1-2; Mr 16.14-15; Lc 9.7-8

* 9:20 Jn 6.68-69

* 9:23 Mt 10.28; Lc 14.27; Jn 12.24

* 9:24 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

34 Páant ã niijíchahjeh, mah pōh panihni queédih át dei juyúp wut jī. Páant ã dei juyúchah, búdí ít úmmap wut jī. 35 Mah pōh cātíh Dios queédih nin pah át niijíp wut jī:

—Nin wā wūúh, wā oini caá.* Ā naáwáchah, caandíh ñi táí joyoó, Dios queédih át niijíp wut jī.*

36 Páant ã niiját túttimah, Pedrowā jwúub enna, Jesús biícjeh ã ñuhuchah, ít enep wut jī. Páant ĩ enatjidih bitadih ít naóh jwuhcap wut jī.

Wāá wunat jumnidih Jesús ã booaat
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

37 Cheibit Jesús wā ĩ jwúub dei juibínachah, dawá cāacwā caandíh ít jwāáap wut jī. 38 Páant ĩ jwāáachah, queét cātíh biíc newé Jesús dih ejnit, nin pah át niij úbúp wut jī:

—Bohéní, meemdíh wā úbhna caá. Wā wūúh biíc jumnidih jġah ennit, ma teo wáacá. 39 Dawá láa nemép caandíh āpġ déheana caá. Pánih déhe buug ñájnit, tubit mémé ñáacnit, chūi bid ñájnit, āpġ jac moj chej bac ñaj bejna caá. Pánih chājna, wā wūúhdih dedé ã noón yaicán caá. Pánihna, áih bácahdih tubit yéejana caá ã chājap. 40 Páant ã chājachah, nemépdih ĩ bacaat pínah niijná, ma bohénitdih wā úbúp yuh be. Obohjeéhtih, queétboó caandíh ĩ jéih bacacap be, Jesús dih át niijíp wut jī.

41 Páant ã niijíchah joinít, Jesús queét nihardih nin pah át niij jūihñap wut jī:

—¡Yeéb yeejépwā weemdíh jenah joicánnit ñi jumna caá! ¿Débólíh tigaá weemdíh táí jenah joicán, ñi tac buugábi? át niijíp wut jī. Páant ni-ijnít, —Ma wūúhdih wā pebhna ma ub jūúwá, behedih át niijíp wut jī.

42 Páant ã niijíchah joinít, ã wūúhdih Jesús pebhna ã ub jūúwáchah, nemépboó déhea ub yoh buugánit, tubit caandíh át méméanap wut jī. Páant ã chājachah ennit, Jesús

nemépdih át jūih bacanap wut jī. Pánih baca péanit,

—**Dáa, ma wūúh ã táí boona caá buca**, behedih át niijíp wut jī. 43 Páant ã bacaardih ennit, Dios ã wēpatdih nihard cāacwā ít en wáhi bejep wut jī.

Jesús ã wunat pínahdih ã jwúub naáwát

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Páant nemépdih ã bacaardjidih cāacwā búdí ĩ jenah joyóchah, Jesúsboó ã bohénitdihjeh nin pah át niij naáwáp wut jī:

44 —Ñi táí joyoó. **Weém yeebdíh bainí wā naáwát túut caá. Weém nihard cāacwā úud jeñédíh cāacwā teonit, bitadih ĩ wāhbična caá**, Jesús queédih át niijíp wut jī.

45 Páant ã niijíchah joiná yuhna, Dios queédih ã beh joyát túutcah, ít táí beh joicáp wut jī. Pánih beh joicán, ĩ jwúub úbh joyátji déeji ít tíiquip wut jī.

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

46 Páant Jesús ã niiját túttimah, ã bohénitboó nin pah queétjeh ít míc niijíp wut jī: “¿Déhe tigaá jwġ cātíh jwġ maáh panihni?” ít míc niij jūihñap wut jī.*

47 Páant ĩ míc niij jūihñardih jéihnit, biíc wébít dih Jesúsboó ã pebh át wái boj dodhdop wut jī.

48 —**Det wūihwā jumna, nin wébít panihni, oboh jumnidih wēi jwāáhnit, weemdíhbut wēi jwāáhnit caá. Det weemdíh wēi jwāáhnit, weemdíh wahnijidihbut wēi jwāáhnit ĩ jumna caá. Pánihna, ded nin wébít dée oboh jumni boó ñi maáh panihni ã jumna caá**, Jesús queédih át niijíp wut jī.*

“Ded jwútdih en jūihcanni jwútdih teo wáacni caá”, Jesús ã niiját

(Mr 9.38-40)

49 Páant ã niijíchah joinít, Juanboó Jesús dih nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, jwġ enechah, biíc newé ma wēpatjġh nemépwādh ã bacat

* 9:35 Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22
10.40; Lc 10.16; Jn 13.20

* 9:35 2P 1.17-18

* 9:46 Lc 22.24

* 9:48 Mt

túutap be. Obohjeéhtih, jwíjeéh jumni ã nihcah, caandíh páant jwí chãjat túutcap be, ãt niijíp wut jĩ.

50 —Páant caandíh ñi niijcá bojoó. Ded yeebdíh en jãihcanni jumna, ñijeéh ã jumna caá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

Samaria baácdih moón Jesúsdihi ã náahcat

51 Pánihat túttimah, jeáboó ã púuh laab béjat yeó jáap pínah tóah jũúwáchah, “Weemdíh Jerusalén tútchina bejat caá náahap”, Jesús búdí ãt niij jenah joyóp wut jĩ. **52** Páant niij jenah joinít, biquína ã bohénitdih Samaria baácdih bóo tútchina ã úwat pínah pebhboó ã ámoh páñat pínah niijná, ã jãtíh ãt wah waáwá bojop wut jĩ. **53** Obohjeéhtih, caán tútchiboó ã jãibínachah yuhna, Jerusalén tútchina Jesús ã bejat doonádih joinít íjna, caán tútchidih moón caandíh ãt náahcap wut jĩ. **54** Páant ã náahcat doonádih joinít, Jesús ã bohénit Santiago Juanjĩh nin pah Jesúsdihi ãt niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Maá, meemdíh ã náahcatji peéh, queét ã iig beedáat pínah niijná, jeámant iigátdih jwí dei jũúwát túut jĩh? ãt niijíp wut yuh jĩ.*

55 Páant ã niijíchah joinít, Jesús tac púud ennit,

—Yeéb íjnit, ñi peéh chãjíchah, ã túican caá. 56 Weém, nihat cáacwã úud jeñé cáacwãdih yohat túut niijná, nin baáboó wã dei jũóhcap jĩ. Obohjeéhtih ã yéjat peéh iiguípna ã bejat déejidih queétdih túi úbat túut niijná, wã dei jũúwáp jĩ, Jesús queétdih ãt niij jãihñup wut jĩ.

Páant niijnít, biíh tútchina ãt bejep wut jĩ.

Biquína Jesúsdihi ã péehat (Mt 8.18-22)

57 Páant Jesús wã namáboó ã bejchah, biíc ãjeéh péeni Jesúsdihi nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:

—Deyoób ma bejchah, weembút majeéh wã bejmi caá, ãt niijíp wut jĩ.

58 —Jia mujjiowã ãih muú pínah ítnadih ã bíbohna caá. Jwébehwãbut ãih yécanadih ã bíbohna caá. Obohjeéhtih, weém nihat cáacwã úud jeñé wíih muujéh pohba wã bíbohcan caá. Pánihna, wãjeéh ma jũúwáchah, búdí búwat meemdíhbut ã jãmbipna caá, Jesús caandíh ãt niijíp wut jĩ.

59 Páant ã bejchah, Jesús biíh ãjeéh péeniboodíh

—Wãjeéh ma jũúwá, ãt niijíp wut jĩ.

—Wã bejmi caá, Maá. Obohjeéhtih, wã bejat pínah jãtíh wã íp ã wãuchah, ãih bácahdih wã yohat pínah niijná, ‘Ma chão jwúhú’, weemdíh ma niijí. ã wãuchah, yoh péanit, majeéh wã péebipna caá, ãt niijíp wut jĩ.

60 —Weemdíh náahcannit wãnnit paníhnt jumna, queét wãnnitdih ã yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wãjeéh jumni pínah búu ma jũúwá. Wíih tewatboodíh chah jenah joinít, Dios maáh ã jummat dooná, bitadidih naáwádih bejat caá meemdíh náahap, Jesús caandíh ãt niijíp wut yuh jĩ.

61 Páant ã bejchah, biíh ãjeéh péenibut nin pah Jesúsdihi ãt niijíp wut yuh jĩ:

—Maá, majeéh wã bejmi caá. Obohjeéhtih, wã bejat pínah jãtíh ‘Wã bejna caá’, wã pebh moondíh wã niij babhbat pínah niijná, weemdíh ma wahaá. Pánih chãj péanit, majeéh wã péebipna caá, ãt niijíp wut jĩ.*

62 —Ded wã wutni tewatdih teo jwíihna yuhna, ã weñat pínahdih jwúub jenah joí chãjnit, Diosdih teo wãhni pínah ã jéih jumcan caá, Jesús caandíh ãt niijíp wut jĩ.

10

Jesús setenta y dos ã bohénitdih ã wahat

1 Túttimah, Jerusalén tútchina bejna, Jesús setenta y dos ãjeéh péenitdih ñíonit, ãt wahap wut jĩ. Pánih wahna, ã bejat pínah tútchinadih ã jãtíh ã naóh waáwát pínah niijná, chénewã míic ãt wahap wut jĩ. **2** Queétdih ã wahat

* 9:54 2R 1.9-16 * 9:61 1R 19.20

pínah jãtîh, nin pah ãt niij naáwáp wut jî: “Wîih doonádîh jepahnit pínah dawá î jumna yuh caá. Obohjeéhtîh, daocánnit naóhntî î jumachah, queét jepahîhntî î joi jwáhcan caá. Pánihna, yeéboó Diosdîh ñi úbú, chah dawá naóhntî pínahdîh ã wahat pínah ni-ijná.* 3 Pánihna, naáwádîh ñi bejeé. Bejnit, nin pah ñi táî jenah joyoó: Diosdîh jepahcannit, jiowã cãtîh ovejawãdîh wahat pah, yeébdîh wã wahna caá.* 4 Pánih bejna, dinerodîh ubcan, wuh wúhdîhbut ubcan, biîh zapatosdîhbut ubcanjeh, wêpép ñi bejeé. Dawá cãacwãdîh táî naáwát túut niijná, deddîh jwãáh úbhna, chãocãnjeh, bejat caá náahap. 5 Ded ñi jwîih waadni mûdîh moondîh ‘Dios ã táyat ñijeéh ã jumna naáh’, ñi niijî. 6 Táînit jumna, páant ñi niijîchah joinít, î táî jepahbipna caá. Obohjeéhtîh, táicannit jumna, páant ñi niijîchah yuhna, î jepahcan niít. Páant î jepahcah, caán mûdîh moondîh Dios ã táyat ã wihcan niít. 7 Yeébdîh jwîih jepahnitjeéh ñi jum jwuhúp. Queét yeébdîh jeémát, babhbatdîhbut î wûhachah, ñi táî jeémp babhbaá. Yeéb queétdîh teo wáacnit bohénachah, queétboó ñi teo wáacat jîib jeémát babhbat î wûhachah, ã túina caá. Caán tãtchidîh moondîh ñi bohé jwuhna, ñi jwîih jûibîni mûdîhjeh ñi jum jwuhúp.* 8 Ded tãtchidîh ñi jûibínachah, yeébdîh jepahnit, dedé jeémátîh î wûhachah, ñi táî jeémé. 9 Caán tãtchidîh moón wunnitdîh boonit, queétdîh nin pah ñi niijî: ‘Dios yeébdîh búdí caá ã bidip, áihwã ñi jummat pínah niijná. Wunnitdîh ã booana, Maáh jumna ã wêpatdîh yeébdîh ã jútna caá. Páant ã wêpatdîh jéihntî, ñi yéejatdîh cádahna, túiniboodîh túut nûmnít, caandîh ñi jepahaá’, queétdîh ñi niijî. 10 Obohjeéhtîh, ded tãtchidîh jûibí, bohéna, wunnitdîh ñi boonachah yuhna, î jepahcah, ñi namádîh bejnit,

nin pah queétdîh ñi niijî: 11 ‘Dios maáh jumna, ã wêpat yeébdîh ã jútachah yuhna, yeéboó caandîh ñi jepahcap jî. Pánihna, ñiîh tãtchi becchídîh jwîih jítchamant jwî pit yohna caá. Páant jwî chãjat pah, ñi jepahcatjî jîib Dios yeébdîhbut ã yohbipna caá’, ñi niijî.* 12 Yeéboó nin pah wã niijátîh ñi táî náhninaá: Sodoma tãtchidîh moonjî tabit yeejép chãjnit ît jumap wut jî. Obohjeéhtîh, queétdîh Dios ã peéh chãjat chah, ã peéh chãjat pínah yeó jáapdîh ñi bohéatdîh jepahcannitboodîh ã peéh chãjbipna caá”, Jesús queétdîh ãt niijîp wut jî.*

*Biîh tãtchidîh moón î jepahcat
(Mt 11.20-24)*

13 “ÿYeéb Corazín tãtchidîh moón, Betsaida tãtchidîh moondîhbut Dios búdí ã peéh chãjbipna caá! Weém ñiîh tãtchinadîh jumna, Dios ã wêpatjîh búdí wã teo wáacachah yuhna, ñi jepahcap jî. Tiro tãtchidîh moón, Sidón tãtchidîh moondîhbut Dios ã wêpatjîh páant wã teo wáacachah ni-hna, queétboó jáantjeh î yéejatdîh búdí jûinít, îta túut nûm tágaá.* 14 Pánihna, Tiro tãtchidîh moón, Sidón tãtchidîh moondîhbut Dios ã peéh chãj láa, Corazín tãtchidîh moón, Betsaida tãtchidîh moondîhbut chah ã peéh chãjbipna caá. 15 Yeéb Capernaum tãtchidîh moondîhbut peéh chãjna, maáta panîhntî chãjcanjeh, yeébdîh moh yéejnit Dios ã chãjbipna caá.*

16 “Ded yeébdîh joí jepahni, weemdîhbut jepahni caá. Obohjeéhtîh, ded yeébdîh jepahcanni, weemdîhbut jepahcanni caá. Weemdîh jepahcanni, wã íp weemdîh wahnidîhbut jepahcanni caá”, ãt niijîp wut jî. Páant ã niij péanachah joinít, ã wahnitboó ît bejep wut jî.*

Setenta y dos Jesús ã wahnitjî î jwúub juyát

* 10:2 Mt 9.37-38 * 10:3 Mt 10.16 * 10:7 1Co 9.14; 1Ti 5.18 * 10:11 Mt 10.7-14; Mr 6.6-11; Lc 9.3-5; Hch 13.51 * 10:12 Gn 19.24-28; Mt 10.15; 11.24 * 10:13 Is 23.1-18; Ez 26.1-28.26; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4 * 10:15 Is 14.13-15 * 10:16 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; Jn 13.20

17 Pánih bejnitji wēinit, queét se-tenta y dos Jesús ā wahnitji ā pebhna ĩt jwáub juibínap wut jĩ. Pánih jwáub juibínit, nin pah Jesúsdiĥ ĩt niijíp wut jĩ:

—¡Maá, ma wēpatjĩh jwĩ wutuchah, nemépwā yuh buca jepahnit, ĩt bac bej tagaá! ĩt niijíp wut jĩ.

18 —Japmant wedóat pah ā be-jechah, nemépwā ĩ maáh ā buúg jéen jūúwáchah, wā enep jĩ. 19 ¡Ñi joyoó! Wā wēpat yeebdíh wāát wūhup be, maiwādih, dúowādihbut jwāáhnit, ñi jéih chañat pínah niijná. Nemépwā ĩ maáh ā wēpatjĩh yeejép ā chājat déedih jāhat wēpat wā wūhup be. Páant wā wūhuchah, āih nemépwā yeebdíh ĩ jéih yéejacan niit.* 20 Pánihna, nemépwādih yeéb ñi wutuchah, ĩ jepahatdih ennit, búdí ñi wēina yuh caá. Obohjeéhtih, nin caá chah búdí ñi weñat pínah pohba: Yeéb Dioíhwā ā pebhboó bejnit pínah ñi jumachah, āih papélah tólih panihniboó ñi wātna daácní ā jumna caá, Jesús queédih āt niijíp wut jĩ.

*Jesús ā weñat
(Mt 11.25-27)*

21 Páant niij naóh péanit, Jesús Túini Espíritu ā wēpatjĩh búdí wēinit, Diosdih nin pah āt niijíp wut jĩ: “Paá, meém niĥat baácdih moón ĩ maáh, niĥat jeádih moonbút ĩ maáh ma jumachah, meemdíh búdí wā wēina caá. ‘Jwiit túi jéihnit caá’, niijnítidih wā bohéatdih ma beh joyát túatcap be. Obohjeéhtih, jéih jwuhcannitboodíh mapĩ jéihyanap be. Páant mapĩ wēi chājna caá”, ā ípdih āt niijíp wut jĩ.

22 Páant ā ípdih niij uúbh péanit, ā pébh joi ñáhnitdih nin pah āt jwáub niij naáwáp wut jĩ: “Dios, wā íp niĥat ā wēpat biíc yoobó weemdíhbut ā wūhup be. Ded pah wā jumatdih wā ípjeh caá ā jéihyep. Bíih páant jéihni ā wihcan caá. Ded pah wā íp ā jumatdihbut weemjéh caá wā jéihyep. Det wā ñíonitdihbut caandíh

wāpĩ bohéna caá. Pánihna, jwiitjeh caá caandíh jwĩ jéihyep”, āt niijíp wut jĩ.*

23 Páant cáacwādih naóh péanit, ā bohénitdih tac páud ennit, queédihjeh nin pah āt niijíp wut jĩ: “Yeéb wā wēpatdih ennit, Dios weemdíh ā wahatjidih ñi túi jéihna caá. Pánihna, bitabut páant wā jumatdih jéihnit, queébut túi wēinit ĩ jumna caá.

24 Ñi jenah joyoó. Jon jātih Dios naáwátidih dawá naóh yapanitji, dawá maátajibut yeéb ñi ennidih búdí eníhna yuhna, ĩt encap wut jĩ. Ñi joinídihbut búdí joíhna yuhna, ĩt joicáp wut jĩ”, āt niijíp wut jĩ.

Samaria baácdih bóo ā túi chājat naáwát

25 Bíih láa, Moisés ā wutatjidih bohénit poómpdih bóo Jesús pebh āt juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, nin pah āt niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Bohéní, Dios pebhna bejihna, ded pah wā chājbi? āt niijíp wut jĩ.

26 —¿Moisés ded pah tigaá āt niijjí? Caandíh enna, ¿dépah tíi mapĩ niij jenah joí? Jesús āt niijíp wut jĩ.

27 —‘Diosdih chah jenah joí, túi jepahnit, wēina, caandíh búdí ñi oyoó.* Meemjéh ma míic oyat pah muntih, bitadidihbut búdí ma oyoó’,* Moisés āt niij daacáp tajĩ, āt niijíp wut jĩ.

28 —Yoobópdiĥ ma jepahna caá. Pánih chājnit, wanna, Dios pebhna ma bejbipna caá,* Jesús caandíh āt niijíp wut jĩ.*

29 Páant ā niijíchah joinít, Moisés ā wutatjidih bohéni ā túi chājatdih júutat túat niijná, nin pah āt jwáub niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Obohjeéhtih, Bohéní, deddih tigaá wā oibi? āt niijíp wut jĩ.

30 Páant ā niijíchah joinít, nin ā jenah joiní naáwátjĩh Jesús āt niij naóh bohénap wut jĩ:

—Biíc newé Jerusalén tútchimant Jericó tútchina ā dei bejchah, namá tacdih nuumnít cáacwā caandíh

* 10:19 Sal 91.13 * 10:22 Jn 3.35; 10.15 * 10:27 Dt 6.5 * 10:27 Lv 19.18 * 10:28 Lv 18.5

* 10:28 Mt 22.35-40; Mr 12.28-34

jwãáhnit, nihat áih bií dée, ã ðuoní chóodihbut dáuc wáyat túut niijná, ï wun mao jwejep be. Páant ï wun mao jwejni namáboó ã ñajap be. ³¹ Páant ï chãjat túttimah, biíc sacerdote caán namádih dei bejna, ï wun mao jwejnijidih ã enep yuh be. Obohjeéhtih, enna yuhna, chãocánjeh, ã bóod páud yap bejep be. ³² Túttimah, Leví ã jwimená poómpdih bóobut ã bejep be. Caán ñajni pebh jwibí ennit, chãocánjeh, caanbút ã bóod páud yap bejep be. ³³ Obohjeéhtih, páant ï yap bejat túttimah, ñi eníhcanni Samaria baácdih bóo caán namádihjeh muntih ã dei bejep be. Pánih dei bejna, caán ñajnidih jwibí ennit, caandih ã jǵgah enep be. ³⁴ Pánih jǵgah ennit, ã pebh jwibínit, yíi, iguáh mac biíc dih áih yahwítnadiah ã cohóp be. Coh péanit, yégueh chóojǵh ã chéwep be. Chéo péanit, caandih ðuoníji burrodih ub túuh cáagnit, úwat tólihna jumni muuná ã numah bejep be. Caanná ub jwibínit, nihat chei ã en dao dáa jwáwáp be. ³⁵ Cheibit, úwat muú mínahdih caandih ã en dawát pínah niijná, ã jíib chãjap be. Pánih jíib chãjnit, nin pah caandih ã niijíp be: ‘Nindih ma túi en dao jwáhuá. Caandih ma en dawát pínah jíib wã wúhna caá. Pánihna, chah ma jwáub jíib náahachah, jwáub jwínit, wã jwáub jíib chãj jãhabipna caá, páant muntih’, Samaria baácdih bóo muú mínahdih ã niij naáwáp be, Jesús át niij bohénap wut jǵ.

³⁶ Páant niij naóh bohé péanit, Moisés ã wutátjidih bohénidih nin pah át niij úbh joyóp wut jǵ:

—Queét biíc peihcannit bií déedih chewe maonijidih ennit, ¿déhe tibeé túi oini ã jum? át niijíp wut jǵ.

³⁷ —Caandih jǵgah en teo wáacni ã túi oyop be, át niij jepahap wut jǵ.

—Pánihna, meembát bejna, biíc yoobó meemdih eníhcannitdih oinit, ma túi teo wáacá, Jesús caandih át niij naáwáp wut jǵ.

Martawãjééh Jesús ã jumát

* 10:39 Jn 11.1 * 11:3 Pr 30.8-9

³⁸ Túttimah, Jesús wã Jerusalén tútchina bejnit, bainí tútchidih ït jwibínap wut jǵ. ï jwibínachah, caán tútchidih bóli, Marta wut jumnih, Jesús wãdih miíh muáboó mit chão jwáhat túutap wut jǵ. ³⁹ Mi jwan, María wut jumnihbut mit jumap wut jǵ. Mariáboó Jesús ã bohénachah, ã pebh mit joí chãudap wut jǵ.* ⁴⁰ Obohjeéhtih, Martaboó yójah jeémát teona, mit íjip wut jǵ. Pánih íjnit, Jesús pebh jwibínit, nin pah mit niijíp wut yuh jǵ:

—Maá, wã jwan weemdih mi teo wáacah, weém biíc wilidihjeh wái náah jumni tewat ã jumna caá. ¿Páant mi teo wáacah, weemdih ma jǵgah encan niit? Weemdih ma teo wáacat túutá, Marta mit niijíp wut jǵ.

⁴¹ —¡Marta, Marta, ma joyoó! Dawá tewatnabitdih meém tubit jenah joinit, ma míic íjana caá.

⁴² Obohjeéhtih, wã bohéatdih jenah joyát caá chah náahap. Pánihna, Mariáboó chah táinidih mi ñíwichah, caántdih ded mi joyátjidih ã jéih dáuc wáican niit, Jesús Martadiah át niijíp wut jǵ.

11

Ded pah caá jwí úbát
(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Biíh yeó jáap Jesús ã ípdih ã úbúchah, ã bohénitbut ït jumap wut jǵ. Páant ã úbh péanachah ennit,

—Maá, Juanji ã bohénitdih Diosdih ded pah ï úbát pínahdih át bohénap wut jǵ. Caán ã bohéat pah muntih jwiítidihbut ma bohénaá, ït niijíp wut jǵ.

² Páant ï niijíchah joinit, nin pah queétdih át niij jepahap wut jǵ:

—Yeéb Diosdih úbhna, nin pah ñi niij úbú:

‘Paá, meém chah túini ma jumachah, meemdih jwí wéina caá. Ma wut chah yáaat caá jwiít jwí náahna caá. Meém maáh ma jumátidih jéihnit, nihat cáacwã ï jepaha naáh.

3 Yeó jáap jummat pah jwĩ jeémát pínahdih ma wũhũú.*

4 Bita jwiít dih i yéej chãjatdih jwĩ yohat pah, meembát jwiít jwĩ yéej chãjatdih ma yohoó. Nemépwã i maáh jwiít dih ã yéejaihichah, ma teo wáacá, jwĩ yéej chãjcat pínah niijná’,

Diosdih ñi niij úúbú, ã bohénitdih Jesús ãt niijíp wut jĩ.

5 Páant niijnít, ded pah i úúbát pínahdih nin pahbut ãt niij naóh bohénap wut jĩ:

—Ded chei tac yoób ã dée pebhna bejnit, ‘Némé, bainí jeémát dih weemdih ma wũhũú. 6 Wã chéen yúúp jũóhni ã juyúchah, caandih wã wũhat pínah jeémát wã bíbohcan caá’, ã niijichah, 7 ã dée muú diítmant nin pah ã niij jepah bacacan niit. ‘Weemdih tac buugáca bojoó. Jáantjeh jęc nem péanit, wã wehdih wáat namah úwup be. Meemdih jeémát wũhat déedih, queédih wã wuquihcan caá’, ã dée úúbhndih ã niij jepahcan niit. 8 Yeebdih wã naóhna caá. ã dée tíccanjeh ã úúbúchah, jáanit dedé ã náahatdih ã wũhbipna caá. 9 Pánihna, nindih ñi túi náhninaá: Tíccanjeh ñi úúbúchah, ded pah ñi úúbát dih Dios yeebdih ã wũhbipna caá. Ded pah ñi náahatdih bidna, ñi bid cádahcah, ded pah ñi bidatdih yeebdih ã wũhbipna caá. Jęc panihndih wuúmp mao cádahcah, Dios ã wãtbipna caá. 10 Det Diosdih túi úúbhndih, i úúbátjidi ñi bíbohcan caá. Det Diosdih bidnit, caandih i jwãáhbihpna caá. Det i wuúmp mawachah joinít, jęc panihndih Dios queédih ã wãtbipna caá. 11 ¿Ñi wũh yeebdih queejdih ã úúbúchah, bucdih ñita wũh taniít? Ñita wũhcan tagaá. 12 ¿Mujbai típdih ã úúbúchah, dúodih ñita wũh taniít? Ñita wũhcan tagaá. 13 Yeéb cáacwã yéejnit jumna yuhna, ñi wehdih túinidih ñipĩ wũhna caá. Pánihna, Diosboó túini yoobát jumna, det Túini Espiritu ã waadát pínahdih i úúbúchah,

ñi íip jeáboó jumni caandih ã waadát túutbipna caá, Jesús ãt niijíp wut jĩ.*

“Nemépwã i maáh ã wẽpatjĩh Jesús ã booana caá”, i niiját
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

14 Biíh yeó jáap biíc newé wéheat túutcani nemép jumni Jesús pebh ãt juibínap wut jĩ. Páant ã juibínachah, Jesús caán nemépdih ãih bácahmant ãt bacat túutap wut jĩ. Páant ã bacat túutachah, caán newé ãt jwúub wéhenap wut jĩ, páant mantih. Páant ã jwúub wéhenachah joinít, nihat en wáhi bejnit, búdí it jenah joyóp wut jĩ. 15 Obohjeéhtih, bita nin pah it niij naáwáp wut jĩ: “Nemépwã i maáh, Beelzebú wũt jumni, ã wẽpatjĩh caá Jesús nemépwãdih ãpĩ bacat túutap”, it niijíp wut yuh jĩ.*

16 Bitaboó, “Dios ã wẽpatjĩhneh nit ã yoób chãjap”, niijná, biíh ã wẽp chãj júutatdih itih bidip wut yuh jĩ.*

17 Obohjeéhtih, “Beelzebú ã wẽpatjĩh nemépwãdih ã bacat túutna caá”, i niij jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queédih ãt niij naáwáp wut jĩ:

“Det biíc baácdih moonjéh yuhna míc maona, ita wan beedáh bej tagaá. Ded tútchidih moón biícwã yuhna, míc maona, queébut ita jweí peét bej tagaá. 18 Pánihna, Satanás, nemépwã i maáh ãihwãdih ã bacanachah, biíc yoobó mantih ita yap tagaá. Weém Satanáih jumna nihna, ãihwãdih wãta bacacan tagaá. Ñi naóh yacat yoobópdih nihcan caá. 19 Nemépwãdih bacanit, i maáh Beelzebú ã wẽpatjĩh wã wutachah nihna, ñijeéh jumnitboó ¿déhe ã wẽpatjĩh tigaá ípĩ baca? Páant i bacat túutachah ennit, ‘Í túi chãjna caá’, ñipĩ niijná caá. Pánihna, weém páant wã bacanachah ennit, ‘Á túi chãjcan caá’, ñi jéih niijcán caá. 20 Obohjeéhtih, Dios ã wẽpatjĩh nemépwãdih wã bacanachah, Dios ã maáh wẽpat ñi cátiñ ã jumna caá.

* 11:13 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15

* 11:15 Mt 9.34; 10.25

* 11:16 Mt

12.38; 16.1; Mr 8.11

21 “Wēpép newé nihat ãih tua nah déenadih bíbohni ãih m̄uđíh ã wapachah, nihat ãih bíí dée ã túi jumbipna caá. 22 Obohjeéhtih, bíih caán chah wēpniboó júi míc mao yap yohnit, nihat ã wēp ñuhah tua nah déenadih dúuc wái, bíí déedihbut dúuc wáinit, ã pej jumnitdih ã pāáhbiipna caá. Pánihat pah weém chah wēpni jumna, nemépwã ã maáhdih wã jéih yap yohna caá. Yap yohnit, ãihwãdih wã dúuc wáibipna caá, wíihwã ã jumat pínah niijná.

23 “Ded wãjeéh teocanni, weemdíh en jũihni, nemépwã ã maáhjeéh ã jumna caá. Pánih jumna, weemdíh jepahíhnitdih ã ñuun yóhna caá”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.*

Bacaniji nemép ded pah ã jwúub waadát
(Mt 12.43-45)

24 “Nemép ã bacaniji m̄uú wih-capboó jibna, ã jumat pínah bíih m̄uú pánihnidih ã táoh bidna caá. Pánih bidna yuhna, jéih bid juicán, ‘Weemdíh ã bacaniji m̄uuná wã jwúub bejbipna caá, páant muntih’, ã míc niijjenah joiná caá. 25 Páant niijjenah joinít, ã jwúub júi enechah, ãih m̄uují túi tóodh ámohni panihni ã jumna caá. Obohjeéhtih, caán cãacboó ã túut n̄uuncáh, ãih jęc páantjeh pãa lajni panihni ã jumna caá. 26 Páant ã jumachah ennit, nemépboó bita siete ã chéenwã chah yeejép wutnitdih bid wáacnit, queétdih ã numah waadná caá. Páant yeejép ã wutuchah, ã waadni chah yeejép ã jumbipna caá”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

Ded panihat tigaá weñat yooabát

27 Jesús páant ã niiját pónih, cãacwã cãtíh jumnih nin pah mit niij ejep wut yuh jĩ:

—jMeemdíh weép jum noma behanah mi wēina nacaá! mit niij ejep wut jĩ.

28—Obohjeéhtih, Dios naáwátdih jói jepahnitboó mi weñat chah ã wēina caá, Jesús caántdih ãt niijíp wut jĩ.

Cãacwã Jesús ã wēpatdih ã júutat túutat

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

29 Páant ã bohénachah, chah dawá cãacwã Jesús pebh ã míc wáac juibínachah, nin pah queétdih ãt niij naóh bohénap wut jĩ: “Yeéb b̄uú láa moón tubit yeejép wã ñi jumna caá. Pánih nit jumna, Dios ã wēpatjĩh ñipĩ chãj júutat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh páant wã chãj júutcan niit. Jonásjidih Dios ã wēp chãjat pahjeh muntih weemdíhbut chãjnit, ã wēpat yeebdíh ã júutbipna caá. Páant bóojeh ã wēpat júutat ã jumbipna caá.* 30 Jonásjidih búdí queej ã jeéméchah, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, Dios caandíh jwúub ub bacanit, Nínive tútchidih moondíh ãt wahap wut jĩ.* Pánihna, ded pah caandíh ã yapatjidih ã naáwáchah joinít, Dios caandíh ã wahatjidih queét ãt jéihyep wut jĩ. Páant ã yapatji pah muntih weém nihat cãacwã úud jeñé wunnit, bíic peihcanni yeó jáap túttimah wã jwúub boo pud júúwáchah, Dios weemdíh ã wahatjidih yeebbút ñi jéihbipna caá.

31 Jon jãtíh Salomónji ã túi jéihyat doonádih joinít, Sabá baácđih moón ã maáh wiliji, yuúp miíh baácmant ã naáwátdih joyódih mit juibínap wut jĩ. Obohjeéhtih, ninjĩh weém Salomón chah jéihni wã jumachah yuhna, yeébboó weemdíh ñi jóiíhcan caá. Pánihna, Dios nihat cãacwã ã yéejatji peéh chãjat pínah yeó jáapđih Dios pebh caántboó yeéb bíicđih ñuhnit, yeebdíh nin pah mi niij naóh yacbiipna caá: ‘Wã joiníji Salomóndih chah jéihni Jesús ã jumachah yuhna, ¿dépanih tibeé yeébboó caandíh ñi jepahcan?’ mi niijbípna caá.*

32 Jonásji Nínive tútchidih moondíh Dios naáwátdih ã naóh yapanachah, queét ã yéejatđih búdí jãinít, ãt túut n̄uunúp wut jĩ. Obohjeéhtih, Jonás chah wēpni ninjĩh wã jumachah yuhna, weemdíh jóiíhcan, yeébboó ñi túut n̄uuncáp be. Pánihna, ñi túut

* 11:23 Mr 9.40 * 11:29 Mt 16.4; Mr 8.12 * 11:30 Jon 3.4 * 11:31 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12

n̄umcátji jīb, peéh chājat pínah yeó jáapdih Dios pebh Nínive tátchidih moonjí yeéb bíicdih ñahnit, queébtut yeebdíh í naóh yacbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.*

Jesús jiiát déedih ã bohéát
(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ “Ded jiiátdih jiiínit, jāh cáagcan, pamap dahjīhbut āpī páah jwejcan caá. Obohjeéhtih, caandíh japboó āpī jii cáagna caá, nihat caán tólihboó waadnít í tui enat pínah niijná.*

³⁴ Níih quíib dahna níih jiiát dah panihni caá. Ā tui jumuchah, ded pah ñi chājatdih ñi tui enna caá. Obohjeéhtih, yeejép jumna, dupúát dée ã jumuchah, ded pah ñi chājatdih ñi jéih encan caá. ³⁵⁻³⁶ Pánihna, níih quíib dah panihni ã tūyuchah, wā naáwátdih tui jenah joinít, táinidihjeh ñi chājbipna caá. Obohjeéhtih, ã táicah, wā naáwátdih jenah joicán, yeejépboodíh ñi chājbipna caá. Pánihna, jñi tui chāja chaáh! Wā naáwátdih tui jenah joinít ñi jepahaá”, át niijíp wut jī.

Fariseowā, Moisés ã wutatjidih bohénitbut í táicat
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesús queétdih ã naóh péanachah, bíic fariseo Jesúsdiñh ãih muúboó numah jeémédih át bejep wut jī. Caanná waád juibínit, í jeémát túut niijná, Jesús wā ít juibí chúudup wut jī. ³⁸ Dios queétdih ã tui wēi enat pínah niijná, queét judíowā í jeémát pínah jātih í nuowā í wutatji pah ípī téih chocop wut jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó waadnít, queét í wutatji pah téih choccanjeh ã jeéméchah enna, caandíh numah jeémpni fariseoboó búdí át en wúhi bejep wut jī. ³⁹ Páant ã en wúhi bejchah ennit, Jesús nin pah caandíh át niij naáwáp wut jī:

—Yeéb fariseowā níih pamapnadih, níih babhbat dahnadihbut jimantjeh ñipī chocna caá, ã tui jíghat pínah niijná. Páant ñi chocochah yuhna, diítboó búdí quei ã jumna

caá. Caan pamap jiiantjeh ñi chocat pah, yeebbát bíic yoobó ñi jumna caá. Ñi tui jíghna yuhna, ñi jenah joyát yeejép ã jumna caá. Ñi weñat pínahdihjeh chājnit, tūbit en ñinahnitbut ñi jumna caá. ⁴⁰ ¡Yeéb jenah joicánnit caá! ¿Pamap jiiant dée, Dios jwīh bácahdih chājni, pamap diítboó dée, jwīh caolihdihbut chājni nihcan niít? Pánih chājnit, jwiítidih jéih beedáni caá. ⁴¹ Pánihna, pamap diítboobút chocat pah, níih caolihdih túut n̄umnít, moh yéejnitdih ñi teo wáacá. Pánih chājnit, pamap quei wíhcat pah, Dios ã enechah, ñi tui jumbipna caá.

⁴² “¡Yeéb fariseowā búdí yeejép ñi yapbipna caá! Dios ã wutatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jumni núonadih bíbohnit, bíic núodih caandíh ñipī wāhna yuh caá. Obohjeéhtih, pánih wāhna yuhna, bíih ã wutatnadih ñipī joyáh bojna caá. Cāacwādih tui chājatboodíh ñi jenah joicán caá. Diosdih ñi oyatdihbut ñipī jenah joicán caá. Dios ã wutat pah, chej jumni núonadih caandíh ñi wāhuchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, bíih ã wutatdihbut jepahat caá náahap.*

⁴³ “¡Yeéb fariseowā búdí yeejép ñi yapbipna caá! Jwiít judíowā jwī míic wáacat muúboó waád juibínit, waáwápna ñipī chúudna caá, nihat cāacwā yeebdíh í wēi enat pínah niijná. Tútchi tacboó bíí dée jīb chājat juhna bejnit, cāacwā yeebdíh í wēi jwāáatdih ñipī náahna caá.

⁴⁴ “¡Yeéb fariseowā búdí yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cāac tacchiana panihnit ñi jumna caá. Cāacwā baác diítboó jéih en waadácan, caán tacchianajih yáac chūi bejna, í yohniji yagáp ã jummatdih í jéih encan caá. Caan pánihat pah cāacwā ñi bohéatdih joinít, níih caolihdih jéihcan, ñi jenah joyát yeejép ã jummatdih í jéihcan caá”, Jesús queét fariseowādih át niij jūihñup wut jī.

* 11:32 Jon 3.5 * 11:33 Mt 5.15; Mr 4.21; Lc 8.16 * 11:42 Lv 27.30

45 Páant fariseowādih Jesús ã niij jūihñuchah joinít, Moisés ã wutatjidih túi jéihni jwuh nin pah Jesúsdiñh át ni-ijíp wut jī:

—¿Bohéní, queétdih páant niij jūihna, jwiítidihbut jūih niit ma chājap? át niijíp wut jī.

46 Páant ã niijíchah joinít, Jesús queét Moisés ã wutatjidih bohénitdih jwuh nin pah át jwúub niij jūihñap wut jī:

—¡Yeebbát búdí yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cāacwādih búdí wái náah jamnidih chājat túutna, bainíbitjeh í yapachah ennit, queétdih jīgah encanjeh, búdí ñipí peéh chājna caá.

47 “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit búdí yeejép ñi yapbipna caá! Dios naáwátdih naóh yapanitjidih ñi ñuowā ít mao yohop wut jī. Pánihna, queétdih ñi weñat júutat túut niijná, ñih tacchianadiñh ñi túi ámohna caá. 48 Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, í bohéatjidih ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, ñi ñuowā í chājatji biic yoobó ñi chājna caá.

49 “Dios, niñat jéihni jamna, nin pah át niij naáwáp wut jī: ‘Weém wā naáwátdih naóh yapanit pínahdih, wā naáwátdih bohénit pínahdihbut cāacwādih wā wahbipna yuh caá. Obohjeéhtih, cāacwāboó biquína queétdih í mao yohbipna caá. Bitadiñhbut yeejép í chājbipna caá’, Dios át niijíp wut jī. 50-51 Niñat Dios naáwátdih naóh yapanitdih í mao yohatji peéh yeéb ñuú láa moondíh caán waó jíib ã jambipna caá. Jwíih mao yohni Abeldih ã mao yohatji jíib, púú sacerdote Zacaríasdih, Dioíh muú coah tac yoób í mao yohatji jíibbut, yeéb ñuú láa moondíh Dios ã peéh chājbipna caá. Queét í jepahcatji pahjeh, yeéb biic yoobó weemdíh ñi jepahcatji jíib yeebdíhbut ã peéh chājbipna caá.*

52 “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit búdí yeejép ñi yapbipna caá! ‘Jwiít Dios ã wutatdih bohénit caá’, niijná yuhna, ã naáwátdih cāacwā

í jéihyat déedih ñi jāhna caá. Pánih jāhna, Dios pebhboó ñi wāt waadát déedih bíbohna yuhna, queétdih ñi wāt waadacán caá. Pánih chājna, yeebbát waadcán, queétdihbut ñi waadát túutcan caá”, Jesús queétdih át niij jūihñap wut jī.

53-54 Queétdih páant niij jūih péanit, Jesús át bac bejep wut jī. Páant ã bac bejehchah, fariseowā, Moisés ã wutatjidih bohénit biicdih Jesúsdiñh naóh yacat túut niijná, yeejép ã jepahachah joíhna, tubit caandíh ít uúbh joí ñuún péé bac bejep wut jī.

12

“Weém táini caá”, niij yee naóhcat

1 Páant ã bohéat pónih dawá cāacwā Jesús pebh míc wāac juibínit, í míc tóo néeh chāi bejehchah, Jesús ã bohénitdih nin pah át niij naóh bohénap wut jī:

“¡Yeéb ñi túi chāja chaáh! Fariseowā í jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. ‘Weém táinijeh caá’, í niijíchah yuhna, ñih caolih yeejép ã jamna caá. Páant í jamat pah yeébboó ñi jamca bojoó. Páant niij jenah joyát, pan paáat panihni ã jamna caá. Jwíih jígohcanni ã jamachah yuhna, túttimah ã jamatdih niñat í jéihbipna caá.*

2 Pánihat pah, ded pah caolih diitboó jamna, jwíih jígohcan yuhna, túttimah ã jígohbipna caá. Ded ñi biñ chājnidihbut túttimah cāacwā í jéihbipna caá.*

3 Ded pah ñupúnapboó ñi niijátjidih baabápboó cāacwā í joibipna caá. Ded pah yeéb ñíih tólihboó daocánnitdih ñi jéyé niijátjidih, túttimah dawá í míc wāacapboó í jwúub wēpép naóh yapabipna caá, át niijíp wut jī.

*Déhedih tigaá úumat náah
(Mt 10.26-31)*

4 “Wā chéenwāá, yeebdíh nin wā naáwátdih ñi túi náhninaá: Níih bácahdih mao yohnit pínahdih ñi úumca bojoó. Páant í chājat túttimah, yeebdíh chah yeejép í jéih chājcan niit. 5 Obohjeéhtih, ñi úumat pínahdih wā naóhna caá. ¡Diosboodíh búdí

* 11:50-51 Gn 4.8; 2Cr 24.20-21 * 12:1 Mt 16.6; Mr 8.15 * 12:2 Mr 4.22; Lc 8.17

úumat caá náahap! Caanjéh ñi wunat túttimah, yeebdíh peéh chājna, iiguipna ã jéih wahbipna caá. Pánihna, caandíhjuh caá úumat náahap.

⁶ “Ñi náhni dahwaca bojoó. Dios yeebdíh oinit, ã quíib buudcán niít. Cinco jwébehwādih chéne júdabit yeéb ñipí jíib teona caá. Botonit ñi jumuchah yuhna, Diosboó biíc jwébehdihjuh ã quíib buudcán niít. ⁷ Obohjeéhtih, jwébehwā chah yeebdíh Dios ã oina caá. Búdí oinit, ñíih waó yoócnajeh débóí ã jummatdih Dios ã túi jéihna caá. Páant ã oyatdih jenah joinít, ñi náhni dahwaca bojoó”, ãt niijíp wut jī.

“Weém Jesúih caá”, úumcanjeh, ni-iját

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ “Cāacwā ñi joyóchah, ded ‘Weém Jesúih caá’, ã niijíchah, weembát wā ípíh ángelwā ñi joyóchah, ‘Caánboó wíih caá’, wā niijbípna caá. ⁹ Obohjeéhtih, cāacwā ñi joyóchah, ded ‘Weém Jesúih nihcan caá’, ã niijíchah, weembát wā ípíh ángelwā ñi joyóchah, ‘Caánboó wíih nihcan caá’, wā niijbípna caá. ¹⁰ Ded weém nihat cāacwā úud jeñédih yeejép wéhenachah yuhna, ã túut numáchah, yeejép ã wéheatdih Dios ã yohbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espíritubodíh yeejép wéhenit, ã jéih túut numcát jíib, Dios ã yéejatdih ã yohcan niít.*

¹¹ “Wíihwā ñi jummat jíib cāacwā yeebdíh teonit, naóh yacat túut niijná, ñi míic wáacat muúboó, peéh chājat túutnit pebhboó, bita ñi maáta pebhboobút ñi ub bejehchah, ‘¿Ded pah wā niij jepahbi?’ ñi niij náhni dahwaca bojoó. ¹² Caanná ñi juibínachah, Túini Espíritubodíh ded pah ñi jepahat pínahdih ã jéihyabipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jī.*

Dawá bií dée bíbohat ã tobohat

¹³ Páant ã niij naóh péanachah, ñi cātíh jumni Jesúsdih nin pah ãt niijíp wut jī: —Bohéní, jwí íp báadhda ãih bií dée jwiítidih ã wúhuchah yuhna, wā úud jeñé nihatdih ubnit, wíih pínahdih

ã wúhcap jī. Páant ã chājachah, weemdíh wíih pínahdih caandíh ma wúhat túutá, ãt niijíp wut yuh jī.

¹⁴ —Weém bií déedih pāáhni maáh nihcan caá. Pánih chājat wíih pínah nihcan caá, caandíh Jesús ãt niij jepahap wut jī.

¹⁵ Páant caandíh niijnít, nihat ãjeéh péenitdih nin pah ãt jwúub niij naáwáp wut jī:

—ñi túi chāja chaáh! Dawá bií déedih ñi en ñinahca bojoó. ‘Dawá bií dée bíbohna, wā túi jumbipna caá’, ñi niijná yuh caá. Obohjeéhtih, dawá bií dée bíbohat jíib nihcan caá jeáboó ñi bejat pínah, ãt niijíp wut jī.

¹⁶ Páant niij naóhniit, ñi túi beh joyát pínah niijná, nin ã jenah joiní naáwátjīh ãt jwúub bohénap wut jī: “Biíc newé dawá bií dée bíbohni, ãih wápchiboó pácahi ã momochah, dawá ã quehep be. ¹⁷ Dawá ã quehechah ennit, nin pah ã míic niij jenah joyóp be: ‘¿Ded pah wā chājbi? Wíih pácahi wā ámohat pínah muú bainí ã jumuchah, ã yáo yapbipna caá. ¹⁸ Nin pah wā chājbiipna caá: Caandíh ámohat munádih wai yoh jéena péanit, chah búdí ámohat pínah munádih wā chājbiipna caá. Pánih chājnit, nihat wíih pácahidih, wíih bií déedihbut wā ámohbipna caá. ¹⁹ Pánih ámoh péanit, nin pah wā míic niijbípna caá: “Dawá jópchina túi jummat túut niijná, dawá bií déedih buu wā bíbohna caá, buca. Pánih jumnit, choonít, babh jeémpnit, wā wēibipna caá”, wā míic niijbípna caá’, caán newé ã niij jenah joyóp yuh be. ²⁰ Obohjeéhtih, páant ã niij jenah joyóchah jéihnit, Dios caandíh nin pah ã niijíp be: ‘Jenah joicánniabeh! Buu cheijeh ma wunuchah, míih caolih ã buudbípna caá. ¿Páant ma wunat túttimah, nihat ma ámohniji bií dée deíh pínah tigaá ã jumbi? Meémboó caandíh ma jéih ub bejcan niít’, Dios caandíh ã niijíp be. ²¹ Pánihna, ded ãih pínahjuh dawá bií déedih en ñinah ub jwejnít, Dios ã weñat pínahdih

* **12:10** Mt 12.32; Mr 3.29 * **12:12** Mt 10.19-20; Mr 13.11; Lc 21.14-15

bidcanjeh, buudní ã jum̄bipna caá”, Jesús cãacwãdih ãt niijíp wut jĩ.

*Dios ãihwãdih ã túi en dawát
(Mt 6.25-34)*

²² Páant niij péanit, nin pah ã bohénitboodih ãt jwúub niij naóh bohénap wut jĩ: “Ded pah ñi jum̄atdih ñi náhni dahwaca bojoó. Ñi jeémát pínah, ñi d̄uwát pínah yéguéhdiht̄, ñi náhni dahwaca bojoó. ²³ Caandih bidat chah Diosdih túi biicdih ñi jum̄at pínahboodih ñi bidií. Páant ñi bidichah, caán yeebdih oina, ñi jeémát pínah, ñi d̄uwát pínahdiht̄ ã wãh̄bipna caá, ñi túi jum̄at pínah niijná. ²⁴ Jwébehwãdih ñi jenah joyoó. Queét ñih jeémát pínahdih ñi momcan caá. Ñih jeémát̄dih ámohat pínah m̄uná ñi bíbohcan caá. Pánihnit ñi jum̄achah yuhna, Dios queét̄dih ñi jeémát pínahdih ñi wãh̄na caá. Jwébehwãdih oina, ã en dawát chah, yeebdih oinit, Dios ã túi en daoná caá. ²⁵ Yeéb bádí náhni dahwana yuhna, ñi w̄nat pínah yeó jáap̄dih ñi jéih túut n̄umcán niit. ²⁶ Pánih jéih túut n̄umcán, bádí ñi náhni dahwana yuhna, biih pínahdiht̄ ñi jéih túut n̄umcán niit. Pánihna, náhni dahwaat dedé pínah nihcan caá. ²⁷ Cháanadiht̄ ñi jenah joyoó. Caán cháana behna, ã túi jíghat pínahdih ñi teocan caá. Pánih teocan yuhna, Maáh Salomón̄ji ãih túini yéguéh ch̄oo d̄onít, ã túi jíghat̄ji chah, cháanaboó ã túi jíghona caá.* ²⁸ Caán cháanadiht̄ Dios ã túi jíghat túutna caá. Obohjeéht̄ih, cháana buu déedih jum̄, cheibit déedih ã diib téh bejna caá. Páant ã diib téhechah, cãacwã ñi cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ã jum̄achah yuhna, Dios caán cháanadiht̄ túi jíghoni ã chãjna caá. Caán cháanadiht̄ túini yéguéh dée pah ã wãhat chah, yeébbodih Dios yéguéhdiht̄ ã wãh̄bipna caá. Pánihna, caandih náhni dahwacanjeh, Diosboodih ñi túi jenah joyoó. ²⁹ Ded pah ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínahdiht̄ tubit náhni

dahwa joi bídca bojoó. ³⁰ Nihat Diosdih jéihcannit bií déedih tubit ñi náhni dahwa joi bídca caá. Obohjeéht̄ih, ñi ípboó ñi jeémát pínah, ñi d̄uwát pínahdiht̄ ded pah yeebdih jum̄datdih ã jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdih ã teo wáacat pínahdih túi jenah joiná, bádí ñi náhni dahwaca bojoó. ³¹ Pánihna, bií déedih ñi bidat chah, Dios ã maáh jum̄atdih bidnit, caandih ñi túi jepahaá. Pánih jepahnit, ãih túini doonádiht̄ bitadiht̄ ñi naáwá, queébt̄ caandih ñi jepahat pínah niijná. Páant ñi chãjachah, Diosboó nihat ñi náahatdih ã túi wãh̄bipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

*Jeáboó bádí jíib jum̄ni panihnidih
jwĩ bíbohhat
(Mt 6.19-21)*

³² “Yeéb wãhwã daocannit jum̄na yuhna, Diosdih túi jenah joinít, ñi úumca bojoó. Páant ñi túi jenah joyóchah, Dios ñi íp yeebdih bádí oinit, wẽinit, túinidih ã wãh̄bipna caá. Pánihna, yeebdih ã pehb̄boó ã ub bejbipna caá, ãjeéh ñi túi jum̄at pínah niijná. ³³ Ñih bií déedih jíib chãj wãh̄na, caán jíibdiht̄ ubnit, tubit moh yéejnitdih wãhat caá náahap. Páant ñi chãjat̄ji jíib, Dios ã jum̄p̄boó ñi j̄ibínachah, yeebdih túini yoobat̄dih ã wãh̄bipna caá. Páant ã wãh̄ni pínah ã buudcán niit. Ded n̄umcán caandih ã jéih n̄umcán niit. Póloh̄wãbut ñi jéih jeémp yéejacan niit. ³⁴ Pánihna, Dios pehb̄boó ñih bádí jíib jum̄ni panihni ã jum̄achah, Dios ã weñat pínahdih ñi túi jenah joibipna caá. Obohjeéht̄ih, nin baácboojéh ñih bádí jíib jum̄nidih bíboh̄nit, ñi weñat pínahdiht̄ ñi jenah joibipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Jesúsdiht̄ túi jenah joí páñat

³⁵ “Weemdih ñi jenah joyát̄dih ñi túi míc ámoh páñaá. Ded pah míc ámoh páñat̄dih ñi beh joyát pínah niijná, nin baini naáwát̄dih yeebdih wã naóhna caá.* ³⁶ Biic newé ã chéeniht̄ téihya chéwat weñat̄dih n̄umah jeémédih ã bejep be. Páant ã bejat túttimah,

* 12:27 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6 * 12:35 Mt 25.1-13

chei ã jwúub juyát pínahdih pãina, jêcdih wêpép ï jéih wãtadiah bejat túut niijná, caandíh teo wãhntiboó ïih yéguéh chóodih wái aabá chéonit, ïih jiiát dahnadihbut ï jii cáag pãina caá. Páant ï chãjat pah, wã jwúub dei jüúwát pínahdih yeebbút ñi jenah joyátdih ñi túi míc ámoh páñaá.* 37 ï maáh ã jwúub juyúchah, caandíh teo wãhntit túi pãinit, búdí ï wëibipna caá. Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Páant ï túi páñat jíib, ï maáhboó teo wãhntit ï dëwát dée chóodih dëó péa, queétdih chüúdat túutnit, jeémát ã wãhbirna caá. 38 Chei tac yoób, daa jüúwúchah, caán ã juyúchah yuhna, túi pãina, queét bainí ï wëican niít. 39 Nin biíh bainí naáwátidibut yeebdíh wã naóhna caá: Nindihbut ñi túi jenah joyoó. Débólih nuumní cãac nuumáidih ã juyát pínahdih muú mínahboó jéihna, nuumní ã jéih waadcát pínah niijná, túi jáanit, ãih muúdíh áta túi wap tagaá. 40 Pánihat pah, weém, nihat cãacwã úud jeñé, ñi jéihcat láa wã jwúub dei jüóhbirna caá. Pánih jéihcan, weemdíh túi jwãáát túut niijná, ñi jenah joyátdih túi túut nuúm páñat caá náahap”, Jesús át niijíp wut jï.*

Túi teo wãhni, túi teo wãhcanni naáwát

(Mt 24.45-51)

41 Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó nin pah Jesúsdiñ át niij úúbh joyóp wut jï:

—Maá, páant niij naóhna, ¿jwíih pínahjeh niít? ¿Nihat cãacwãih pínah niít? át niijíp wut jï.

42 Páant ã niijíchah joinít, nin naáwátjñh queétdih Jesús át jwúub bohénap wut jï: “Biíc teo wãhni túi jenah joiní, ã maáhdih túi jepahni ã jumap be. Páant ã jumachah ennit, ã maáh ã bejat pínah jãtñh, nihat bita caandíh teo wãhntit ï maáh pínah caandíh ã waadánap be, queét ï jeémát pínahdih yoobópdih ã wãhat pínah niijná. Pánih waadá péanit, biíh baácboó ã bejep be. 43 Pánih

bejniñi ãih muúná ã jwúub juyúchah, caandíh teo wãhni ã wutajti pah ã chãjachah ennit, caandíh búdí ã wëibipna caá. 44 Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Caandíh wëinit, nihat ãih bií déedih en daoní maáh ã waadábipna caá. 45 Obohjeéhtih, biíh caandíh teo wãhni túi jepahcan, ‘Wã maáh maatápdih jigohcan, buutéh ã jwúub jüóhcan niít’, niij jenah joinít, bita teo wãhntit neoná yaáhdihbut pãinit, ã jeémp babh máihñap be. 46 Æ náhnicanni yeó jáap, ã páicanni horadiñ ã maáhboó ã jwúub juibípna caá. Pánih joinít, caandíh ã jepahcatji peéh, tubit ã pëibipna caá. Pánih pëi péanit, Diosdih jepahcannit biícđih iiguípna ã wahbirna caá. 47 Pánihna, ded teo wãhni ã maáh ã weñat pínahdih jéihna yuhna, túi ámoh páican, ã maáhdih jepahcah, ã maáh caandíh peéh chãjna, búdí ã pëibipna caá. 48 Obohjeéhtih, ded teo wãhniiboó ã maáh ã weñat pínahdih túi jéihcan, yeejép ã chãjachah, ã yéj chãjat jíib búdí áta peéh chãj tagaá. Obohjeéhtih, ã túi jéihcatdih ennit, caandíh peéh chãjna yuhna, nump ã pëibipna caá. Pánihna, deddih túi chãjat pínahdih Dios búdí ã jéihyanachah, túi jepahat caá náahap. Ded maáhdih cãacwã búdí wutaj wëpatdih ï wãhuchah, táinijeh wutaj caá caandíh náahap”, Jesús át niijíp wut jï.

Jesús cãacwãdih chéne poómp ã chãjat

(Mt 10.34-36)

49 “Ñi náahcannidih ñi cáo yohat pah, Dios yéj chãjnitdih peéh chãjna, iiguípna ã yohat pínah niijná, nin baácboó wã dei jüúwúp jï. jãtñh páant ã chãjachah nihna, wãta wëi tagaá! 50 Obohjeéhtih, páant ã peéh chãjat pínah jãtñh, weémboó búdí yeejép wã yapbirna caá. Pánih yeejép wã yapat pínahdih jéihntit, tubit wã jñgahna caá.*

51 ¿Ded pah weemdíh ñi niij jenah joí? ‘Áih doonáidih joinít, nihat cãacwã

* 12:36 Mr 13.34-36 * 12:40 Mt 24.43-44 * 12:50 Mr 10.38

túi biíc dih í jumbipna caá', ¿ñi niij jenah joí niít? Obohjeéhtih, páant ã nihcan niít. ⁵² Cãacwã wã naáwát dih í joyát túttimah, biícwãjeh jumna yuhna, biíc peihcannit weemdih jepahnit dih chénewã jepahcannitboó í míic jũihbipna caá. ⁵³ Behe ã wũúhdih ã jũihñuchah, ã wũúhbut behedih ã jũihbipna caá. Beh wili mi nũumdih mi jũihñuchah, mi nũumbút beh wilidih mi jũihbipna caá. Beh wili mi wũúh áadih mi jũihñuchah, mi wũúh áabut mi chudhdih mi jũihbipna caá. Biquína weemdih í jepahachah, biquína í jepahcat júb páant túbit í míic jũihbipna caá", Jesús át niijíp wut jĩ.*

Ded pah ã yapat pínahdih í beh joicát (Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Páant ã bohénit dih naóh péanit, nin pah Jesús íjeéh péenit dih jwuh át jwuhub niij naáwáp wut jĩ: "Yeéboó yeó dei bejepmant mah tólihna ã jũúwáchah enna, 'Mah bũgát túut caá', ñipí niijná caá. Ñi niiját pah ãpí bũgná caá. ⁵⁵ Mah bũgcáp bũwámant johlit ã jũúwáchah enna, 'Cháih chãhat túut nihcan caá', ñipí niijná caá. Ñi niiját pah túbit ãpí chãhna caá. ⁵⁶ Obohjeéhtih, yeéb yeejépwã, 'Wã jéih beedána caá', niij jenah joiná yuhna, jéihcannit caá ñi jumap. Baácdih, jeádihbut ennit, ded pah ã yapat pínahdih ñi jéihna yuh caá. Obohjeéhtih, wã chãjatdih ennit, wã naáwát dih joiná yuhna, ded pah túttimah ã yapat pínahdih ñi jéihcan caá", Jesús queét cãacwãdih át niijíp wut jĩ.

Yeebdih enihcannitjĩh míic ámohat (Mt 5.25-26)

⁵⁷ "Ded pah ñi chãjat pínahdih yeebjéh jenah joinít, ñi túi chãjaá. ⁵⁸ Yeebdih naóh yacni peéh chãjat túutni pehbóo ã nũmah bejehah, '¿Majeéh túi jummat túut niijná, ded pah tigaá wã chãjbi?' caandih ñi niijí, yeebdih peéh chãjat túutni pehbna ã ub bejcat pínah niijná. Páant caanjĩh ñi míic ámohcah, peéh chãjat túutniboó

yeebdih nemat mũúboó ã nemat túutbipna caá. ⁵⁹ Páant ã nemechah, nihát ñi júb bũudáát dih ñi júb chãj péaat pínah jãtih, yeéb ñi baccan niít. Pánihat pah, Diosdih '¿Majeéh túi jummat túut niijná, ded pah tigaá wã chãjbi?' niijnít, caandih ñi jepahaá, yeebdih ã peéh chãjcat pínah niijná", Jesús át niijíp wut jĩ.

13

Yéej chãjatdih cádahnit, túut nũumát

¹ Caán láa biquína Jesús dih joinít nin pah caandih ít niij naáwáp wut jĩ:

—Galilea baácdih moón Jerusalén tútchidih Dioih mũúboó ovejadih cáo wãhñit, Diosdih í wēi úbáchahjeh, Pilatoboó queéd dih át mawat túutap wut jĩ. Pánih maonit, oveja meép, cãacwã í maonitji meépjĩh ít widip wut jĩ. ¿Ded panih tigaá páant ít yap? queét Jesús dih ít niij úbh joyóp wut jĩ.

² Páant í niij úbh joyóchah joinít, nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—¿Ded pah tigaá yeebjéh ñi niij jenah joí? 'Páant queét túbit yeejép yapna, nihát bita Galilea baácdih moón í yeejat chah niít ít yéej chãjap', ¿yeéb ñi niij jenah joí niít? ³ Nihcan caá. Dedé yeejatdih biíc yoobó Dios ã peéh chãjbipna caá. Yeéboó ñi yeejatdih cádahcan, táiniboodih ñi túut nũumcátji júb ã peéh chãjachah, yeebút iiguípna ñi bejbipna caá.

⁴ Nindihbut ñi túi jenah joyóo: Siloé wut jumni jap bóo mũú ãac jéennit, dieciocho cãacwãdih át tãjap wut jĩ. 'Pánih wãhna, bita Jerusalén tútchidih moón í yeejat chah ít yéej chãj tagaá', ¿ñi niij jenah joí niít?

⁵ Nihcan caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi yeejatdih cádahcan, táiniboodih ñi túut nũumcán, yeebút wãhna, iiguípna ñi bejbipna caá, queéd dih át niijíp wut jĩ.

Quehe wihcanni higuera nah naáwát

⁶ Páant niij péanit, nin naáwátjĩh queéd dih át jwuhub bohénap wut jĩ: "Biíc newé ãih wápchiboó higuera wut jumni nah ã jumap be. 'Caan

* 12:53 Mi 7.6

náh ã quehna nacaá', niijnít, diquidih ã bejep yuh be. Obohjeéhtih, caan náh ã quehcah, ã bid juicáp be. ⁷ Pánih bid juicán, ãih wápchidih teo wāhndih nin pah ã niijíp be: 'Weemdih ma joyoó. Biíc peihcanni jópchi nin higuera nah quehedih wā bidip yuh caá. Obohjeéhtih, ã quehcan caá. Páant ã quehcat jīb ma tib yohoó. Nin nah wāih wápchidih ã jumuchah, biih nahdih wā jéih momcan caá. ã wihcah, biih nahdih momnit, caan náh quehedih wāta jeémp tagaá', caandih teo wāhndih ã niijíp be. ⁸ Páant ã niijíchah joinít, caandih teo wāhni nin pah ã niij jephahap be: 'Maá, nin jópchidih pohba ã jum jwuh naáh. Nin nah pūuj yehmant baád pūuda péanit, nuñup jónópdih wā yachipna caá, míih higuera nah ã quehat pínah niijná. ⁹ Páant wā chājat túttimah, ã quehmi dée caá. ã quehcat ennit bácah, weemdih ma yoób tib yohat tútú', ã maáhdih ã niij jephahap be. Pánihat pah, yeéboó ñi tút nuumát pínahdih Dios ã páina caá. Maatápdih ã páina beé. Pánihna, ñi tút nuumcát ennit bácah, yeebdih ã yoób peéh chājbipna caá', Jesús ãt niijíp wut jī.*

Judíowā ï chooát yeó jáapdih wānnihdih Jesús ã booaat

¹⁰ Biih láa judíowā ï chooát yeó jáapdih ï míic wáacat muudih Dios naáwát dih Jesús ãt naóh bohénap wut jī. ¹¹ Caanjīh nemép jumnih mit jumap wut jī. Nemépboó dieciocho jópchi caántdih ã jumuchah, caántboó choyó bejnihjih mit jumap wut jī. ¹² Páant mi jumatdih ennit, Jesús caántdih ãt jūúwát tútup wut jī.

—Némá, meemdih wā booana caá, ãt niijíp wut jī.

¹³ Páant niijnít, caántdih ã teo jāhanachahjih, yoobópdih mit ñuhap wut jī. Pánih boonit, Diosdih bádí mit wēi naáwáp wut jī.

¹⁴ Obohjeéhtih, Jesús chooát yeó jáapdih caántdih ã booaat peéh,

judíowā ï míic wáacat muudih en daoní maáhboó ãt ijip wut jī. Pánih ijnit, caánboó míic wáacnitdih nin pah ãt niijíp wut jī:

—Biíc semanadih seis yeó jáap jwīpī teona caá. Pánihna, yeéb tubúp chūhñit booaat tútúdih jūóhna, caán tewat yeó jáapnadihjih ñi jūúwá. Jwiit jwī chooát yeó jáapnadih páant ñi chājca bojoó, ãt niijíp wut jī.*

¹⁵ Páant ã niijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah ãt niij jūihñep wut jī:

—Yeéb yeenit caá. Yeebjébut chooát yeó jáapdih yuhna, ñíih jiwidih, burrodihbut ï jeémát tólihmant watnit, mah ï babhbat pínah niijná, ñipí wái bac bejna caá. Pánih chājna, teo tigaá ñi chājap. ¹⁶ ¿Nint Abrahamji ã jumadih nemép dieciocho jópchi pohba chéonih dée ãt bíbohóp be. Páant ã chéonihdih chooát yeó jáapdih wā watachah, ã táican niit? ãt niijíp wut jī.

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, tíicnit, queét ït jephahap wut jī. Pánihna, nihat cáacwā Jesús ã wēp chājatdih ennit, bádí ït weñep wut jī.

Mostaza tíb naáwát
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Nin naáwátjīh cáacwādh Jesús ãt jwūub bohénap wut jī: “¿Dios ã maáh jumát ded pahna tigaá, yeéb ñi jenah joyóchah? ¿Caandih ñi jéihyat pínah niijná, dedédh jenah joinít tigaá, wā naóhbi? ¹⁹ Mostaza tíb ded pah ã jumatdih jenah joinít, Dios ã maáh jumatdih ñi beh joibípna caá. Caán tíb cāo tíbih pah bóo ã jumna caá. Momni ãih wápchiboó caán tíbihdih ã momóp be. ã momat túttimah, chíihna, bádí nah ã behechah, ãih cácanaboó jwébehwā ï jaamáp be. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jumát. ãihwā daocánnit jwíih jumnitji, túttimah ï dao béjbipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jī.

Pan paáani naáwát
(Mt 13.33)

* 13:9 Is 5.1-7; Jer 2.21; 8.13 * 13:14 Ex 20.9-10; Dt 5.13-14

20 “¿Dios ã maáh jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandih wã naóhbi? 21 Pan paáat ded pah ã jummatdih wã naáwáchah, caandih ñi beh joibípna caá. Pandih chãjìhna, yad wili trigo ojdiñ pamapdih yacnit, mahjìh wid, caandih paáani pínahdihbut mipí tui widna caá. Pánihna, niñat mi widniji ã tui paabípna caá. Páant ã jummat pah Dios ã maáh jummat doonádih joinít, cãacwã ã tuit nũmbípna caá. Pánihna, queét joinítboó bitadilh ã jwáub naáwáchah, dawá joinít, queétbut ã tuit nũmbípna caá”, Jesús ãt niijíp wut jì.

*Bainí jêc naáwát
(Mt 7.13-14,21-22)*

22 Túttimah, Jerusalén tútchina bejna, dahwani tútchina, botoni tútchinadihbut Jesús Dios naáwátdih naóh bejna ãt chãjap wut jì. 23 Páant ã bejehchah, biíc newé caandih nin pah ãt niij úbh joyóp wut jì:

—¿Maá, daocánnitjeh niit iiguípna bejnit déejidih Dios ã tui ubnit pínah ã jumap? ãt niijíp wut jì.

Páant ã niijíchah joinít, nin naáwátjìh Jesús ãt jwáub bohénap wut jì:

24 —Yeéb dawá Dios ã jumapboó ñi waádihna yuh caá. Obohjeéhtih, búdí ñi yéejatdih cádahìhcan, ñi jéih waadcán caá. Bainí jêc panihnidih waádihna, ñi yéejatdih cádahat caá náahap. Pánihna, yeéb waadátidih bidna, ñi yéejatdih cádahnit, Diosboodih ñi tui jepahaá. 25 Ñi beh joyát pínah niijná, mui mínah ded pah ã jummatdih wã naóhbipna caá. Chei caán mui mínah ãih jêcdih ã nemna caá. Páant ã nemat túttimah, yeébboó caán jêcdih juibí, wuúmp maonit, nin pah ñi niij ejbipna caá, ‘Maá, jêcdih ma wãt jũwáwú’, ñi niijíchah, mui mínahboó diítmant nin pah ã niij bácabipna caá. ‘Dedmant ñi jũwáwútdih wã jéihcan caá. Yeéb wã jéihca naáhwátdih wã wãtcan caá’, ã

niijbípna caá. 26 Páant ã niijíchah joinít, yeébboó nin pah ñi jwáub niijbípna caá, ‘Majeéh jeémpnit, jwí babhbar jì. Jwíh tútchiboó jumna, ma naáwátdih jwiítdih ma bohénap jì’, ñi niij ejbipna yuh caá. 27 Yeéb páant ñi niijíchah yuhna, caánboó nin pah ã jwáub niij jepahbipna caá, ‘Obohjeéhtih, yeébdih yoobópdih wã jéihcan caá. Pánihna, niñat yéejnit jumna, wã pebh jũohcanjeh, biáboó ñi bejeé’, mui mínah ã niijbípna caá. Páant ã niiját pah Dios yeébdih ã niijbípna caá.* 28 Pánihna, Abraham, Isaac, Jacob, niñat Dios naáwátdih naóh yapanitjibut, Dios pebhboó ã jumuchah ennit, yeébboó jéih waadcán, tãbit jìgahna, ñih maodih ñi néeh chãác juibípna caá. Pánih jìgahna, jócmantjeh ñi chãobípna caá.* 29 Caán láa niñat baácdih moón Dioíhwã ã pebhboó ã juibínachah, caánboó queétdih ã numah jeémpbipna caá.* 30 Nin baácboó oboh jumnitji Dios ã jumapboó maáta ã jumabipna caá. Ninboó maáta jumnitji Dios pebhboó moh yéejnit ã jumabipna caá, Jesús ãt niijíp wut jì.*

*Jerusalén tútchidih moondih Jesús búdí ã oyat
(Mt 23.37-39)*

31 Páant ã niij péanachahjeh, biquína fariseowã Jesús pebhna juibínit, nin pah ãt niijíp wut jì:

—Herodes meemdih ã mawíh páina caá. Pánihna, biáboó ma jwei béjeé, caandih ãt niijíp wut jì.

32 Páant ã niijíchah joinít, nin pah queétdih ãt niij jepahap wut jì:

—Nin pah caán yeejépahedih niij naáwátdih ñi bejeé: ‘Jesús nemépwátdih baca, wũnnitdihbut boona caá ã chãjap. Bũ yeó jáap, cheibitbut páant ã chãjbipna caá. Pánihna, cheibit daani ã teo péabipna caá’, Herodesdih ñi niij. 33 Bũ bej, cheibit bej, daanibut bejnit, Jerusalén tútchina wã juibíbipna caá. Dios naáwátdih naóh yapanitjidih caán tútchidih mícjeh ãpí mao

* 13:27 Sal 6.8 * 13:28 Mt 22.13; 25.30 * 13:29 Mt 8.11-12 * 13:30 Mt 19.30; 20.16; Mr 10.31

yohop wut jĩ. Pánihna, caán tútchina wã jubínachah, weemdíhbut ĩ mao yohbipna caá.

³⁴ “Yeéb Jerusalén tútchidih moondíh búdí wã jĩgahna caá. Dios naáwátidih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ã wah bojnitdihbut jeejĩh yohnit, yeéb ñipĩ maona caá. Ñi nuowābut biíc yoobó ĩt chājap wut jĩ. Pánihnit ñi jumuchah yuhna, yeebdíh búdí wã oina caá. Pánih oinit, mujbaima mi wehdih mi páamat pah, wã pebh yeebdíh wã jummat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeéboó weemdíh ñi náahcan caá. ³⁵ Páant ñi náahcat peéh, buu ñih tútchidih Dios ã wap cádahbipna caá. Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Ninboó weemdíh ñi jwúb encan niít. Túttimah bóo láa nin baácna wã jwúb dei jūwáchahjeh, weemdíh ñi jwúb enbipna caá. Pánih ennit, ‘Dios ã wahni, meemdíh búdí jwĩ wēina caá’, weemdíh ñi niijbípna caá”,* Jesús ãt niijíp wut jĩ.

14

Bácah chalanidih Jesús ã booaat

¹ Biíh chooát yeó jáapdih fariseowã ĩ maáh ãih muuná Jesúsdi nahmah jeémédih ãt bejep wut jĩ. “¿Ded pah caá ã chājbi?” niijná, caán muudíh moón caandíhjah ĩt túi en ñuunáp wut jĩ. ² Caán muudíh, bácah chalani ãt jumup wut jĩ. ³ Caandíh ennit, Moisés ã wutatjidih bohénitdih, fariseowādihbut nin pah Jesús ãt niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿‘Chooát yeó jáapdih tubáp chūhñitdih ñi booanaá’, Moisés ãt niijnít jĩ? ãt niijíp wut jĩ.

⁴ Páant ã niijíchah yuhna, queét ĩt jepahcap wut jĩ. ĩ jepahcat ennit, Jesús wannidih teo jáha booanít, ãt jwúb bejat túutup wut jĩ. ⁵ Pánih booa péanit, queét fariseowādih ãt jwúb uúbh joí jūhñup wut jĩ.

—Jwĩ chooát yeó jáapdih ñi wūh, ñih momo jiwibat ítna ã buug yác

bejehah, yeéb ñita ub pūh laabácan taniít. ¿Páant ñi chājat, tewat nihcan niít? ãt niijíp wut jĩ.*

⁶ Páant ã niijíchah, ded pah ĩt jepahcap wut jĩ.

Téihya chéwat numah jeémát naáwát

⁷ Jesús fariseoíh muuná waadnít, bita ã numah jeémpnit pínahboó waád jubínit, waáwápna ĩ chúdat pínahdih ĩ ñiwichah, Jesús ãt enep wut jĩ. Páant ĩ ñiwichah ennit, queét nihadidih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:

⁸ —Téihya chéwat numah jeémát yeó jáapdih yeebdíh ã bid bojochah, caanná jubínit, waáwápna ñi chúdca bojoó. Páant ñi chúdachah nihna, ñi chah maáh ã juyúchah, ⁹ ‘Ma chúdni páhadih nindih ma chúdat tútú’, yeebdíh ã niijbípna caá. Páant ã niijíchah joinít, jwéejboó jubí chúdna, ñita tíic tagaá. ¹⁰ Obohjeéhtih, muú mínah yeebdíh ã bid bojochah, jwéejdih bóo páhadih ñi jubí chúdup. Yeéb páant ñi chúdachah ennit, ‘Waáwápboó ñi chúd jūwú’, muú mínah yeebdíh ã niijbípna caá. Pánihna, yeéb waáwápboó ñi bejehah, bita ã bid bojnit yeebdíh ĩ túi wēi enbipna caá.* ¹¹ Ded caán mícjeh ‘Weemdíh dedé jadhdad wihcan caá’, niijnídi Dios moh yéejni ã chājbipna caá. Obohjeéhtih, ded laihcanniboodíh Dios maáh ã waadábipna caá. Pánihna, yeebjéh míc maáta ñi waadáca bojoó. Diosjeh maáta pínahdih ã jéih waadána caá, queét jeémédih jubínitdih Jesús ãt niijíp wut jĩ.*

¹² Páant niij péanit, Jesús muú mínahboodíh nin pah ãt jwúb niij naáwáp wut jĩ:

—Ma numah jeémíhna, ma pebh jumnitdih, búdí dinero bíbohñitdih, ma déewādih, ma pej jumnitdihbut ma bidca bojoó. Meém queédidih ma bidichah, ma túi chājat júb, queétbut meemdíh biíc yoobó ĩ numah jeémpbipna caá. ¹³ Obohjeéhtih, bitadidih ma numah jeémíhna, moh

* **13:35** Sal 118.26 * **14:5** Mt 12.11 * **14:10** Pr 25.6-7 * **14:11** Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 18.14

yéejnit, jéih bejcannit, wio wihcannit, jéih encannitdihbut ma bidiip.
 14 Queétboó meemdih biic yoobó ï jéih numah jeémpcan niit. Páant ma túi chājatji jīb, túinit ï boo pud jūóhni yeó jáapdih Diosboó meemdih ã túi chājbipna caá, Jesús caandih át niijíp wut jī.

*Búdí numah jeémát naáwát
 (Mt 22.1-10)*

15 Páant ã niijíchah joinit, biic ïjeéh chūudni Jesúsdih nin pah át niijíp wut jī:

—Dios pehbboó ded ã numah jeémpni búdí ã wēibipna caá, át niijíp wut jī.

16 —Búdí numah jeémát chājni dawá cāacwādh ã bidip be. Páant ã bidichah joinit, queét nihat ï túi wēi jepah jwuhap be. 17 Caán ã yoób numah jeémát yeó jáapdih queétdih naáwát náahna, caandih teo wūhndih wahnit, ‘Nihat jwī jeémát pínahdi amoh péanit, yeebdih ã bidip be, buca’, ã niij naáwát túutap be. 18 Caandih teo wūhni páant ã niij naáwáchah joinit, queét ï jumat yoobó nin pah ï niij jepahap be: ‘Weemdih jéihcat dée caá. Butéh jáap wáapdih jīb chāj péanit, caandih enedih bejat túut caá wā chājap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdih ã páicat pínah niijná’, ã jwíh bidni ã niijíp be. 19 Biíhbut nin pah ã niij jepahap be: ‘Weemdih jéihcat dée caá. Butéh biicjīh bóo téihya máha jiwíwādh wā jīb chājap be. Pánih jīb chājnjih queétdih enedih bejat túut caá wā chājap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdih ã páicat pínah niijná’, caanbút ã niijíp be. 20 Biíhbut nin pah ã niijíp be: ‘Weém butéh wā téihya chéwep be. Pánihna, numah jeémátboó wā jéih bejcan caá’, ã niijíp be. 21 Páant ï niijíchah joinit, caandih teo wūhni ã maáh pebhna jwúub joinit, queét ï niijátjdih ã jwúub naóh yapanap be. Páant ã naáwáchah joinit, ã maáhboó tabit ijnit, nin pah ã niijíp be: ‘Tútchi tac yoób búdí namánadih,

baini namánadihbut bejnit, moh yéejnit, jéih bejcannit, jéih encannit, wio wihcannitdihbut jwááhnit, waicanjeh ma ub jūúwáp’, ã niijíp be. 22 Pánih naáwádh bejniji jwúub joinit, ‘Maá, ma niijátji pah wā chājap be. Páant wā chājachah yuhna, páantjeh chūudat ã judhna caá’, ã niijíp be. 23 Páant ã niijíchah joinit, ã maáh caandih ã jwúub wutap be. ‘Tútchi jwéjboó búdí namánaboó bejnitdih, baini namánaboó bejnitdihbut ma jūúwát túutú, chūudatnadih ï túi yáwat pínah niijná. 24 Meemdih yoobópdih wā naóhna caá. Queét wā jwíh bidnitboó wā numah jeémátdih ï jeémpcan niit’, ã niijíp be. Pánihat pah, Dios áihwā pínahdi ã bidichah yuhna, det ï weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandih jepahcannit, ájeéh ï jumcan niit. Obohjeéhtih, caandih jepahnitjeh ã pehbboó ájeéh ï jumbipna caá, Jesús át niijíp wut jī.

*Jesúsjeéh jwī jumíhichah, ã buwat
 (Mt 10.37-38)*

25 Biíh láa dawá cāacwā Jesúsjeéh ït bejep wut jī. Pánihna, Jesús queétdih tac púud ennit, nin pah át niij naáwáp wut jī: 26 “Ded wā bohéni jumíhna, bita chah weémboodih oyat caá náahap. Á ïpdih, ã índih, ã áadih, ã wehdih, ã déewādh, ã déewā yaádhdihbut ã oyat chah weémboodih oyat caá náahap.* 27 Ded wājeéh péé bohéni jumíhna, ded pah ã weñat pínahdi jenah joicát caá náahap. Pánih chājna, wíih ã jumat jīb yeejép yapna yuhna, weemdih cádahcat caá náahap.* 28 Nindihbut ñi jenah joyoó: Múú teoni jap bóo mūúdh ã chājat pínah jātih, ã jīb juyátdih jéihyat túut niijná, caán múú jīb pínahdi ã jwíh jenah enna caá. 29 Á jīb pínahdi ã jwíh jenah encan, áih mūúdh ã jéih péacah enna, bitaboó caandih ï deohbipna caá. 30 ‘Nin pohba áih mūúdh teona, át péa tagaá’, ï niij deohbipna caá. 31 Nindihbut ñi jenah joyoó: Maáh biíh maáhjīh ï míc mawat pínah jātih,

* 14:26 Mt 10.37 * 14:27 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24

nin pah ã niij jenah joiná caá: ‘¿Weém diez mil soldadowã bíbohñit, caánboó veinte mil soldadowã ã bíbohochah, jwĩ míic maona, wãta jéih bũjã taniít?’ ã niij jenah joiná caá. ³² Páant niij jenah joinít, ã bũjãcat pínahdih jéihna, bíih maáh ãih soldadowãjĩh míic mawadih jũóhñit, yũpjuh í jum jwãhũchah, ‘Jwĩ míic maoca boj jĩh’, niiját túutñit, caandíh teo wãhñidih ã wah boj bipna caá. ³³ Pánihna, wĩihwã jumíhna, weemdíh ñi jepahat pínah jãtíh, ‘Nihat wã yéej chãjatdih wã cádahbipna caá. Wĩih bíi déedih jenah joicán, Jesúsboodíh jenah joiná, caandíhjuh wã jepahbipna caá. Páant wã jepahat jíib, yeejép yapna yahna, caandíh wã cádahcan niít’, niij jenah joyát caá náahap. Páant niij jenah joinít jumna, wĩihwã ñi jéih jumbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Bũicánni núumni naáwát
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Páant niij naóhñit, nin bíih naáwátjĩh Jesús queétdih át jwũub bohénap wut jĩ, ã jwĩih naáwátjĩh í beh joyát pínah niijná: “Núumni bũiná, jeémátjĩh ã túi nuñana caá. Obohjeéhtih, núumni ã bũyát beedéchah, ñi jéih jwũub bũyácan caá. ³⁵ Pánih bũicánni dedé pínah nihcah, caandíh yohatjuh caá náahap. Caán ã nihat pah yeéb ñi jumca bojoó. Dios naáwátjĩh túi joinít, caandíh ñi cádahca bojoó. ¡Ded molít jumna, ã túi joyó naáh!” Jesús át niijíp wut jĩ.

15

Bũudní oveja naáwát
(Mt 18.12-14)

¹ Bíih yeó jáapdih dawá cãacwã, Romanowã í maáta í uúbát túutñit dinerodih uúbh wãhñit, bita Moisés ã wutatjidih jepahcannit “Yeejép wã”, niijnítbut Jesús dih joyódih í jũibínap wut jĩ. ² Páant í jũibínachah ennit, fariseowã, Moisés ã wutatjidih bohénitbut íjñit, queéjtjuh nin pah ít míic niijíp wut jĩ:

* 15:2 Lc 5.29-30 * 15:5 Is 40.11; Ez 34.11-12; Jn 10.1-16; He 13.20

—Nin newé yeejép wãdih túi wēi jwãáhñit, íjeéh ãpĩ jeémpna caá, ít niijíp wut jĩ.*

³ Páant í niijíchah jéihñit, Jesús nin naáwátjĩh queétdih át bohénap wut jĩ: ⁴ “Cien ovejawãdih bíbohni, bíic oveja caandíh ã bũudúchah ennit, ¿ded pah tigaá ã chãjbi? yeéb ñi jenah joyóchah. Bitá noventa y nueve ovejawãdih í jeémát yílip jumapboó jwejnít, caán bũudnídih bididih ã bejbipna caá. Pánihna, caandíh bid jũinít, ã cádahbipna caá. ⁵ Caandíh bid jũi wēina, ãih daadjíh mao cáagnit, ãih mũuná ã ub jwũub bejbipna caá.* ⁶ Pánih ub jwũub jũibínit, ‘Wĩih oveja bũudnídih wã bid juyáp be. Pánihna, wãjeéh ñi wēi wáac jũúwú’, niijnít, ã pebh jumnitdih, ã déewãdihbut ã bid wáacbipna caá. ⁷ Páant ã weñat pah, ded bíic cãac ã yéejatdih cádahñit, ã túut nũumúchah, Dios pebhboó jumnit búdí í wēibipna caá. Obohjeéhtih, noventa y nueve panihñit ‘Weemdíh yéejat wihcan caá. ¿Dépanih tigaá wãta túut núum?’ niij jenah joinít dih Dios pebhboó jumnit í wēican niít”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Bũudní dinero júdu naáwát

⁸ “Diez dinero júdu bíbohñih bíic júdu caántdih ã bũudúchah ennit, ¿ded pah tigaá mí chãjbi? Jíiát dahjĩh jijnít, mũudíh mí túi tóodh bid beedábipna caá. Caán júdu dih bid jũinít, mí cádahbipna caá. ⁹ Caán júdu dih bid jũinít, ‘Weemdíh bũudní dinero júdu dih wã bid jũiná beé. Pánihna, wãjeéh ñi wēi wáac jũúwú’, niijnít, mí pebh jumnitdih, mí déewãdihbut mí bid wáacbipna caá. ¹⁰ Yoobóp dih yeebdíh wã naóhna caá. Páant mí weñat pah, bíic yéejni ã yéejatdih cádahñit, túiniboodíh ã túut nũumúchah, Dioíh ángelwãbut búdí í wēibipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Bũudní ã wũúh naáwát

¹¹ “Bíic newé chénewã ã weh jumap be. ¹² Uadyiboó ã ípdih nin pah ã

niijíp be: ‘Wanna, meemdih wã wãhbiþna caá”, ma niijníðih buu ma wãhuú, Paá’, ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, ã íp ãih bií déedih ã wehdih ã pãáap be. ¹³ Daocánni yeó jáap túttimah, údyiboó nihat ãih bií déedih ubnit, yúp biíh baácboó jibidih ã bejep be. Caán baácboó jumna, cheha náahdih jíib chãj, yaádh metat jíib wãh, numah jeémát jíib wãh, búdí ã jíib chãjap be. Pánih jíib chãjna, ãih dinerodih ã yoh beedánap be. ¹⁴ Páant ã yoh beedáat túttimah, caán baácboó jeémát wihcah, nuugúp láa ã jumap be. Caanbút nuugúpjìh diib wánna ã chãjap be. ¹⁵ Páant jeémát ã wihcah, tewat bididih ã bejep be. Páant ã bid bejehah, biíc newé caandih íí náah jumni tewat wãhñit, ãih momo muuwã jumni wáihyat júðaboó caandih ã wahap be, queéðih jeémát ã wãhat pínah niijná. ¹⁶ Pánih queéðih inna, queéð muuwãðih wãhni jeémátðih búdí ã jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, ã maáh caandih ã jeémát túutcah, bitabut caandih dedé jeémát ã wãhcap be. ¹⁷ Páant ã yapat túttimah, ã jwúub náhninap be, ‘Nihat wã ípdih teo wãhñit jeémát bíboh, ã jùdh jeémpni jeémátbut ãpí jumna beé. Obohjeéhtih, nin baácboó jumna, weemdih jeémát wihcah, wanna caá wã chãjap. ¹⁸ Pánihna, wã íp pebhna wã jwúub bejbipna caá. Caanná jwúub juibínit, wã ípdih nin pah wã niijbípna caá: “Diosdih búdí wã yéej chãjna beé, Paá. Meemdihbut wã yéej chãjna beé. ¹⁹ Pánihna, ‘Wãhuú’, buu weemdih ma niijcá bojó! Meemdih teo wãhñijeh wã jumbipna caá”, wã ípdih wã niijbípna caá’, caán mícjeh ã níj, jenah joyóp be. ²⁰ Páant níj jenah joinít, ã íp pebhna ã jwúub bejep be.

“Pánih jwúub bejna, ã ípíh muudih ã toáh bejehah, ã ípboó caandih yúpmah ã jwãáh enep be. Pánih jwãáh enna, ãih caolihjìh búdí jìgahñit, ã wãúhdih jwãááðih ã ñáo ñah bejep be. Jwãáhñit, caandih búdí wëina, ã pin tewep be. ²¹ Páant ã

pin tewechah, ã ípdih nin pah ã níj naáwáp be: ‘Diosdih búdí wã yéej chãjap be, Paá. Meemdihbut wã yéej chãjap be. Pánihna, “Wãhuú”, weemdih ma niijcá bojó’, ã niijíp be. ²² Obohjeéhtih, páant ã niijíchah yuhna, ã ípboó caandih teo wãhñitðih nin pah ã níj watup be: ‘Waícanjeh táini yégueh chóodih ub júóhñit, wã wãúhdih ñi yacaá. Táini téihya yacat júðððih ãih téih tíibðihbut ñi yacaá. ãih jítchadihbut táini zapatos ñi yacaá. ²³ Jwí táini in débehani momo jiwí wãúhdih ub júóhñit, ñi mawaáp. Mao péa, quibh péanit, ñi puubú. ²⁴ “Wã wãúh ã wunah bejna nacaá”, wã níj jenah joyóp yuh be. Buudní déeji buu ã táini jwúub jainá caá, buca. Búdí wëinit, chóbe jeémpjìh’, caandih teo wãhñitðih ã niijíp be. Pánihna, queéð nihat búdí wëinit, ã jeémép be.

²⁵ “Obohjeéhtih, údyi ã jwúub juyúchah, weép jeñéboó momo jiwí wã jumni wáihyat júðaboó ã jumap be. Pánihna, ã ípíh muudih toáh bejna, ã wëi ewechah, ã joyóp be. ²⁶ Pánih joinít, teo wãhñidih nin pah ã níj ubh joyóp be: ‘¿Dépanih eo tigaá queéð ã chãj?’ ã niijíp be. ²⁷ Páant ã níj ubh joyóchah joinít, teo wãhñi caandih nin pah ã níj jepahap be: ‘Ma úd ã jwúub jainá beé. ã táini juyúchah, ma íp jwí in débehani momo jiwí wãúhdih ã mawat túutap be. Pánih maonijidih jwí puub péanachah, numah jeémp wëi eona caá ã chãjap’, caandih ã niijíp be. ²⁸ Páant teo wãhñi ã níj naáwáchah joinít, weép jeñé ã ípdih tubit ã íjip be. Íjnit, ã waádihcap be. Páant ã waádihcah enna, ã ípboó bac bejnit, ‘Wãhuú, ma waád júúwá’, caandih ã niijíp yuh be. ²⁹ Obohjeéhtih, ã ípdih nin pah ã níj jepahap be: ‘Maatápdih meemdih búdí teo wãhñit, ma naáwáchah wã yap yohcah yuhna, wã pej jumnitðih wã numah jeémát déedih cabra wãúhbitðih weemdih mapí wãhcan beé. ³⁰ Obohjeéhtih, buu yeejép ma wãúh ã jwúub juyúchah,

yaádh metat jíib míih dinero yoh beedánidih búdí wēinit, meém ma numah jeémpna caá. Jwĩ in débehani momo jiwi wūhhdih maonit, caandíh ma numah jeémpna caá, ā ípdih ā niij jūihñup be.

³¹ “Páant ā niij jūihñuchah joinít, ā íp caandíh nin pah ā niij jepahap be: ‘Wūhú, meém wājeéh mapĩ jumna caá. Nihat wĩih bií déedih míih mun caá. ³² Obohjeéhtih, ma úud wanni déeji buu ā túi jwúub juyúp be. Pánihna, wēinit, jwĩ numah jeémp ewechah, ā túina caá’, ā íp weép jeñédih ā niijíp be”, Jesús queétdih āt niijíp wat jĩ.

16

Dinero en daoní ded pah ā chājat naáwát

¹ Biíh láa Jesús nin naáwátjĩh ā bohénitdih āt jwúub bohénap wat jĩ: “Biíc newé búdí dinerodih bíbohni, āih dinerodih en daoníboó ā túi en daocát ennit, biíh teo wāhniboó ĩ maáhdih ā naóh yacap be. ² Páant ā naóh yacachah, ĩ maáhboó āih dinerodih en daonídih ā bid bojop be. Páant ā bid bojni ā juyúchah, nin pah caandíh ā niijíp be: ‘Wĩih dinerodih ma túi en daocát doonádih wā joyóp be. Pánihna, wĩih dinerodih túi en daocát jíib weemdíh ma jwúub teo wūhcan níit. Ded pah wĩih dinerodih ma chājatjidih weemdíh ma naóh daác beedánaá’, ā maáh caandíh ā niijíp be. ³ Páant ā niijíchah joinít, en daoníjiboó caanjéh nin pah ā niij jenah joyóp be: ‘Wā maáh weemdíh yohat túut caá páant ā niijíp. Weém wēpcanni jumna, baác baadát tawatnadih wā bujácac níit. Weém bitadih dinero wā úbhna, tíic náah jumni wāta úbh tac buugá tagaá. Pánihna, ¿ded pah tigaá weemdíh chājat náah? ⁴ Buh, wā chājat pínahdih wā jéihna caá, buca. Nin pah wā chājachah, wā teo cádahat túttimah, wā maáhdih jíib buudánit weemdíh ĩ oibipna nacaá. Pánih oinit, jĩgah ennit, weemdíh ĩ teo wáacipna caá’, caanjéh ā niij jenah joyóp be. ⁵ Páant niij jenah joinít,

nihat ā maáhdih jíib buudánit yoobó ā bid bojop be. Páant ā jwĩih bid bojni ā juyúchah, nin pah caandíh ā niij úbh joyóp be: ‘¿Wā maáhdih débóo tigaá meém ma jíib buudá?’ ā niij úbh joyóp be. ⁶ ‘Jeémát chājat yí cien dahwani quiítnadih caandíh wā jíib buudána caá’, ā niij jepahap be. ‘Ninboó ma jíib buudáátdih daácni núo ā jumna caá. Waícanjeh juí chúdnit, ma jíib buudáátdih jwúub deyanit, tac yoobjéh ma daacá’, teo wāhni ā niijíp be. ⁷ Páant niij péanit, biíh jíib buudánidih bid bojnit, nin pah caandíhbut ā niij úbh joyóp be: ‘¿Débóo tigaá wā maáhdih ma jíib buudá?’ ā niijíp be. ‘Cien trigo wuh wūhndih wā jíib buudána caá’, ā niijíp be. ‘Ninboó ma jíib buudáátdih daácni núo ā jumna caá. Ochentajeh ma daacá’, ā niijíp be. ⁸ Páant ā chājatdih jéihnit, ā maáhboó āih dinerodih en daoníjidih nin pah ā niijíp be: ‘Meém yeeni yuhna, ded pah túttimah ma túi jummat pínahdih mat jenah joyóp taga’, ā niijíp be. Páant ā chājat pah, Diosdih jéihcannit, túttimah túi jummat túut niijná, bií déenadih ĩ túi jéih ubna caá. Ded pah ĩ bíbohat pínahdih Dioíhwāboodíh chah ĩ túi jéihna caá.

⁹ “Yeébboodíh nin pah wā naóhna caá: Moh yéejnitdih jĩgah ennit, ñih bií déejĩh queétdih ñi túi teo wáacá. Páant ñi teo wáacachah, queébtut Diosdih jepahnit, ā pebhboó ñi juibínachah, yeebdíh ĩ wēi jwááhbiipna caá.

¹⁰ “Ded bainíbit bíbohna yuhna, caanjĩh bitadih túi teo wáacni jumna, túttimah búdí bíbohna, caanjĩhbut ā túi teo wáacipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí ā bíbohatjĩh túi chājcan, túttimah búdí ā bíbohnabut, biíc yoobó ā túi chājcan níit.* ¹¹ Ñih bií déejĩh ñi túi chājcat enna, Diosboó ā wēpatjĩh yeebdíh ā teo wáaccan níit. ¹² Pánihna, nin baácboó jum jwuhna, Dios yeebdíh ā wāhni bií déejĩh ñi túi chājcat enna, jeáboó ñi juibínachah,

* 16:10 Mt 25.21; Lc 19.17

túini yoobátdih ã wāhcan niít. ¹³ Ded Diosdih túi jenah joiní jumna, áih bií dée pínahdih tubit ã jenah joicán niít. Obohjeéhtih, bií déedih tubit bidni jumna, Diosboodih ã jéih jenah joicán niít. Pánihna, Diosdih bií déedihbut chénat pah biícđih ñi jéih jenah joicán niít. Diosdihjeh bidat caá náahap”, Jesús át niijíp wut jī.*

¹⁴ Páant ã niijíchah joinít, fariseowā dawá bií déedih bidnit jumna, caandih ít dehwep wut jī. ¹⁵ Páant ã dehwechah ennit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jī: “Cāacwā ã enechah pohba, yeéb túinit pah tiguaá ñi jíghop, ‘Nit túi chājnít caá’, yeebdih ã niij jenah joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, dawá bií déedih ñi bid jenah joyátdih Dios ã jéihna caá. ‘Nit túinit caá’, cāacwā ã niij ennitdih Diosboó ‘Yeejépwā caá’, ã niij enna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Moisés ã wutatjidih, Dios ã maáh jummatdihbut Jesús ã bohéat

¹⁶ “Juan Daabáni ã jummat pínah jātih, Diosjeéh túi jummat túut niijná, Moisés ã wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit ã daacátjidihbut cāacwādh jepahat caá átih náahap. Obohjeéhtih, Juanboó Dios ã maáh jummat túini doonádh cāacwādh ã jwíh naáwáp jī. Bū weem jwáh caán túini doonádh yeebdih wā naóhna caá. Pánihna, yeejatdih cádahnit, Diosdih jepahat ã bawuchah, det jepahíhntboó Diosdih búdí bidat caá náahap.* ¹⁷ Jeá, nin baácbut ã buudúchah yuhna, Moisés ã wutatjiboó ã buudcán niít”, Jesús át niijíp wut jī.*

Yad wilidih yohcat

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ “Ded ájeéh bólidih yohnit, biíh wilidih jwúb áa jumna, yeejépwā ã chājna caá. Ded biíh áajidih jwúb túut nuúm áa jumna, caántjīh ã yeej chājna caá”, Jesús át niijíp wut jī.*

Moh yeejni Lázaro, dawá bií déedih bíbohni naáwát

¹⁹ “Dawá bií déedih bíbohni, dinerobat búdí bíbohni newé ã jumap be. Búdí jīb jumni túini chítah jumni yégueh chóodih ãpī dūwúp be. Yeó jáap jummat pah túini jeémátdih míic ãpī jeémép be. ²⁰ Áih muú jéc pebh moh yeejni, Lázaro wut jumni, ãpī ñajap be. Nihat áih bácah áoh peétni ã jumap be. ²¹ Páant ã ñajachah, mujjiowā áih áhwatnadh déebedih ãpī jubínap be. Dawá bií déedih bíbohniboó ã jeémp jéenanidih Lázaro ã jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, caandih ãpī wāhat túutcap be. ²² Biíc yeó jáap, Lázaro ã wunap be. Abraham ã juima yoobát ã jumachah, Dioih ángelwā Abraham pebhna áih caolihdih ã ub bej wahap be. Cūbūcah, dawá bií dée bíbohniabut ã wunap be. Obohjeéhtih, ã wunat túttimah, cāacwā áih bácahjidih ã yohochah, áih caolih iiguipna ã bejep be. ²³ Caánboó jumna, tubit ã tubanap be. Pánih tuba chéi enna, Abrahamdih, Lázaro ã pebh ã ñuhuchah, ã enep be. ²⁴ Pánih ennit, Abrahamdih nin pah ã niij ejep be: ‘Nuwá, weém nin iiguipboó wā jumachah, weemdih tubit ã tubna caá. Páant ã tubuchah, weemdih jīgah ennit, ma teo wáacá. Lázarodih áih téih tíbjīh mahdih taj daabánit, wíh nuúcdih ã cámahat pínah niijná, ma chíiaat túutú’, Abrahamdih ã niij ejep yuh be. ²⁵ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah yuhna, Abraham caandih nin pah ã niij jepahap be: ‘Juimá, meém baácbóó jum jwuhna, nihat ma náahatdih ma bíboh beedánap jī. Obohjeéhtih, Lázaro boó ã moh yeejep jī. Bū Lázaro ninjīh ã túi jumachah, meemdih caá tubit an tubap. ²⁶ Jwī cātīh jéih bejcat dée ã jumachah, ded ninmant conna ã jéih dei bejcan caá. Ded conmant ninnabut ã jéih aáb jūóhcan caá’, Abraham caandih ã niij jepahap be.

²⁷⁻²⁸ “Páant ã niijíchah joinít, dawá bií déedih bíbohni nin pah ã jwúb

* 16:13 Mt 6.24 * 16:16 Mt 11.12-13 * 16:17 Mt 5.18 * 16:18 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

niijíp be: ‘Nuwah Abraham, wã íp pehbóó biícjîh bóo téihya wã údwã páantjeh í jumup be. Pánihna, wã údwãdih naáwát náahna, Lázarodih ma wahaá, queébtut nin iiguipna í júóhcat pínah niijná’, Abrahamdih á niijíp yuh be. ²⁹ Obohjeéhtih, Abraham caandíh nin pah á niij jepahap be: ‘Dios naáwát dih Moisésji, bita á naáwát dih naóh yapanitji í daá cni náonadihbut ma údwã í bíbohna caá. Caán naáwát dih ma údwãdih jepahat caá náahap’, Abraham á niijíp be. ³⁰ Páant á niijíchah joinít, iiguipboó jumni nin pah á jwúb niijíp be: ‘Yoobóp dih tigaá ma niijíp, Nuwah Abraham. Obohjeéhtih, biíc wanniji í pebhna á jwúb bejehchah, queét caandíh joinít, íta túut num tágaá’, Abrahamdih á niijíp yuh be. ³¹ ‘Queét Moisés á daacátjidih táí joicán, bita naóh yapanit í daacátjidihbut táí joicán, wanniji á boo pud júwúchah yuhna, queét caandíhbut í joibícan nacaá’, Abraham caandíh á niijíp be’, Jesús át niijíp wut jî.

17

*Jwí yéej chājat tútat á tobohat
(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)*

¹ Biíh láa, Jesús nin pah á bohénitdih át niij naáwáp wut jî: “Dawá yeebdíh yéej chājat tútutnit í jumbipna caá. Obohjeéhtih, í yéej chājat tútatji jíb, Dios queétdih búdí á peéh chājbipna caá. ² Nin wébít panihni weemdíh jáap jepahnitdih ded á yéej chājat tútatji jíb Dios caandíh yeejép pohba á peéh chājbipna caá. Pánihna, caán á yéej chājat tútat pínah jātih, áih butdih búdí jeé júdjîh chéó búdhnit, búdí mujna caandíh í yohochah, áta túi taga. Páant í chājachah, caán wébít panihnidih á yéejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh áta peéh chājcan taga. ³ Ded pah ní chājat pínahdih ní táí jenah joyoó. Ní dée yeebdíh á yéej chājachah, ‘Páant ma chājatdih ma cádaahá’, caandíh ní niijí. Páant ní niijíchah joinít, táinidih á túut

numúchah, yeebboó á yéej chājatjidih ní jwúb náhnica bojoó.* ⁴ Pánihna, ní déeboó biic yeó jáapdihjeh siete láa yeebdíh yéej chājnit, ‘Páant wã chājatjidih wã jīgahna caá. Chéneji wã jwúb chājcan niit’, á niijíchah, páant bóo láa á yéej chājatjidih ma jwúb náhnica bojoó”, Jesús át niijíp wut jî.

Ded pah caá Diosdih táí jenah joyát

⁵ Páant á niijíchah joinít, Jesús á bohénit caandíh nin pah ít niijíp wut jî:

—Meemdíh chah jwí jenah joyát pínah niijná, jwútdih ma teo wáacá, ít niijíp wut jî.

⁶ —Mostaza bainí tíbih jumna yuhna, chíihna, búdí nah á behna caá. Pánihat pah, Dios á wēpatdih bainíjeh jenah joiná yuhna, nin pah ní jéih chājbipna caá: Can búdí máa nahdih ‘Máa nahaá, meemjéh dug ñah bejnit, búdí mujna ma juibí ñuhú’, ní niiját pahjeh á bejbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jî.

Teo wāhni á tewat naáwát

⁷ “¿Yeebdíh teo wāhni wápchidih teo, ovejawādih en daoníji á jwúb juyúchah, ded pah tigaá caandíh ñita niij? ‘Ma jeémp júwú. Ma jeémát pínahdih ninjîh wã puúb páñap be’, ¿ñita niijtá niit? ⁸ Páant ñita niijcán tagaá. Nin pahjeh caá caandíh ñita niijíp: ‘Wã jeémát pínahdih ma puubbí jwuhú. Wã jeémp babhbachah, weemdíh ma pái jwuhú. Wã jeémp péaat túttimah, meem jwáh jeémpnit ma babhbaá’, yeebdíh teo wāhnidih ñita niij tágaá. ⁹ Yeebdíh teo wāhni ní wutatdih á chājachah, caandíh ‘Túina caá’, ñita niijcán tagaá. Páant ní niiját dih bidcan, á tewatdihjeh caá apí chājap. ¹⁰ Pánihna, teo wāhni í jumat pah mun tigaá yeebbát ní jumup. Dios á wutatdih jepahnit, ‘Túina caá’, á niiját pínahdih bidcanjeh, nin pah yeebdíh niij jenah joyát caá náahap: ‘Meemdíh teo wāhni jeh mun tigaá wã jumup. Ma wutatdihjeh tigaá wápí tewep’, ní niij jenah joyoó”, Jesús át niijíp wut jî.

* 17:3 Mt 18.15

Diez bácah moópnitdih Jesús ã booaat

¹¹ Biíh yeó jáapdih Jesús wã Jerusalén tútchina bejna, Samaria baác, Galilea baác cátiíh ít bejep wut jĩ. ¹² Bainí tútchidih í waadáchahjeh, diez bácah moópnitboó yuáp caandíh ít en ñuhap wut jĩ. ¹³ Pánih ennit, nin pah ít niíj ejep wut jĩ:

—Maá Jesús, jwiítidih ma jĩgah eneeé, ít niijíp wut jĩ.

¹⁴ Páant í niíj ezechah, Jesús queétdih ennit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Moisés ã wutatji pahjeh sacerdotewãdih ñíh bácahdih júutudih ñi bejeé, caán moopát ã ñuumátdih í jéihyat pínah niijná,* át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, í bezechahjeh, íh bácah moopát át ñuumáh bejep wut jĩ. ¹⁵ Biíc íjeéh jumni áih bácah ã ñuumúchah ennit, Jesús pebhna át jwúub bejep wut jĩ. Pánih jwúub bejnit, Diosdih bádí át wēi ejep wut jĩ. ¹⁶ Pánih wēinit, Jesús íh jítcha pebh bódicha caj yoh ñajnit, “Túina caá, Maá”, át niijíp wut jĩ. Caán bácah moópnihi Samaria baácndih bóo judío nihcan wut jĩ.

¹⁷ —¿Yeéb boonit diez nihcannit beé? ¿Bita nueve dépanih tigaá weñedih í jwúub jãóhcan? ¹⁸ Nin biícjeh, judío nihcan yuhna, Diosdih ‘Túina caá’, niijidih ã jwúub jũúwáp be. ¿Dépanih tibeé bita í jãóhcan? Jesús át niijíp wut jĩ.

¹⁹ Páant niijnít, bódicha caj yoh ñajnidih

—Ñah ñahnit, ma jwúub bejeé. Wã wēpatdih ma túi jenah joyát jíib ma boonap be, át niijíp wut jĩ.

Ded pah caá Dios ã maáh jummat
(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰ Biíh yeó jáapdih fariseowã Jesúsndih nin pah ít niíj uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Débólíh tigaá nin baácboó Dios ã maáh jum jwíihbi? ít niijíp wut jĩ.

—Dios ã maáh jummatdih yeéb cáacwã ñi jéih encan caá. ²¹ ‘Jãaj, ninjĩh caá ã jumap’, ‘Jãaj, cõj caá ã jumap’, ñi jéih niijcán caá. Obohjeéhtih, weém Dios ã wēpatjĩh yeebdíh wã teo wáacachah, Dios ã maáh jummat ñi cátiíh ã jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

²² Páant niíj péanit, Jesús ã bohénitdih jwah nin pah át niíj naáwáp wut jĩ:

—Túttimah, bádí yeejép yap láa ã jumachah, nin baácboó wã jwúub dei jũúwát pínahdih bádí ñi bidbipna yuh caá. Obohjeéhtih, wã jíogh jwahcan niít. ²³ ‘Candih eneeé. Can Dios ã wahní Cristo caá’, niíj, ‘Nin Cristodih eneeé’, bita yeebdíh í niijbípna yuh caá. Páant í niijíchah yuhna, yeéboó queétdih ñi joyáh bojoó. ²⁴ Wedónachah, nihát yuáp jumna yuhna, í enat pah, weém nihát cáacwã úud jeñé, wã jwúub dei jũúwúchah, nihát í enbipna caá.

²⁵ Obohjeéhtih, páant wã jwúub dei jũúwát pínah jãtíh, buu láa moón weemdíh náahcan, tubit yeejép í chãjbipna caá. ²⁶ Weém, nihát cáacwã úud jeñé wã jwúub dei jũúwúchah, Noéwã jum láa í jummatji pahjeh cáacwã í jwúub jumbipna caá.*

²⁷ Caán láa moón nihát jeémp babhnit, téihya chéona ít chãjap wut jĩ. Pánih chãjna, Diosdih ít jenah joicáp wut jĩ. Páant í jumachah, Noéwãji bádí jãáj chóoboó í waadát túttimah, Dios pobyit wahnit, caandíh náahcannitdih át mao beedánap wut jĩ. Páant í jummatji pahjeh mun tigaá wã jwúub dei jũúwát pínah jãtíh cáacwã í jumbipna caá.*

²⁸ Lot jum láa í jummatji pahjeh, wã jwúub dei jũúwát pínah jãtíh, cáacwã í jumbipna caá. Caán láa moón jeémp, babh, jíib chãj, wápchidih taj, muú ít chãjap wut jĩ. ²⁹ Páant í chãjat pónih, Sodoma tútchimant Lotwãji í jwei bézechahjeh, tuu ígát panihni iigní jee dáhna jeámant át buúg jéneep

* 17:14 Lv 14.1-32 * 17:26 Gn 6.5-8 * 17:27 Gn 7.6-24 * 17:29 Gn 18.20-19.25

wut jī. Nihat caán tútchidih moondih yohna, Dios caán iigátdih át wahap wut jī.* 30 Páant ī jumati pahjeh mun tigaá weém nihat cáacwā úd jeñé, wā jwúb dei júwúchah, cáacwā ī jumbipna caá.

31 “Caán yeó jáapdih ded áih muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejna, áih bií déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdih ā jwei béje naáh. Wápchiboó jumribut áih yéguenadih ubudih ā jwúb bejca bojo naáh.* 32 Lot áaji ded pah mi yapatdih ñi náhninaá. Dios ā wutatjidih jepahcan, miíh bií déedih oinit, tac púud enna, núumni nah mit wééep wut jī.* 33 Pánihna, ded ā weñat pínahdihjeh jenah joí chājni, iiguipna bejni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ā weñat pínahdih joyáh bojni, wā weñat pínahboodih chājni, ā buadcán niít.*

34 “Yeebdih yoobópdih wā naóhna caá. Wā jwúb dei júóhni yeó jáapdih chénewā iih muú diítina biícidih ī úwuchah, weemdih jepahnidihjeh wā ubbipna caá. Weemdih jepahcan-niboó ā chāobipna caá. 35 Chénewā yaádh biícidih ī tewechah, weemdih jepahnidihjeh wā ub bejchah, biíh wili chāobipna caá. 36 Wápchiboó chénewā teonit ī jumuchah, weemdih jepahnidihjeh wā ubbipna caá. Biíh ā chāobipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

37 Páant ā niijíchah joinít, ā bohénit caandih nin pah it úbh joyóp wut jī:

—¿Dedboo tígaá páant ā yapbi? it niijíp wut jī.

—Jóopwā ī jii júuduchah ennit, nuñup ā moopóboó jéihna, biáboó ñi bidcan niít. Páant ñi jéihyat pah, dedjih wā jwúb dei júwúchah jéihna, biáboó bidcat caá náahap, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

18

Éemp wunnih mi úbh tac buugáat naáwát

* 17:31 Mt 24.17-18; Mr 13.15-16

* 17:32 Gn 19.26

* 17:33 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; Jn 12.25

1 Túttimah, Diosdih ī úbh cádahcat pínahdih bohéna, nin pah Jesús ā bohénitdih át niij naáwáp wut jī: 2 “Biíc tútchidih yéejat peéh chājat túttni ā jumap be. Caán Diosdih úmcan, cáacwādiabut apí tui chājcap be. 3 Caán tútchidih éemp wunnihbut mi jumap be. Pánihna, peéh chājat túttni pebhna jubínit, ‘Weemdih eníhcan, yeejép chājnidih ma peéh chājat tútá’, mi niijíp be. 4 Páant mi niijíchah yuhna, dawá láa caánboó ‘Wā peéh chājcan niít’, caántdih ā niijíp be. Páant ā niijíchah yuhna, caántboó caandih chah mi úbh tac buugánap be. Páant mi úbh tac buugánachah yap joiná, caanjéh nin pah ā niij jenah joyóp be: ‘Weém Diosdih, cáacwādiabut wā úmcan caá. 5 Páant wā jumuchah yuhna, nintboó mi úbh tac buugána, weemdih mi chuúabipna caá. Pánihna, caántdih yeejép chājnidih wā peéh chājat tútthipna caá’, ā niijíp be”, Jesús át niijíp wut jī.

6 Páant niijnít, Jesús queétdih nin pah át niij jéihyanap wut jī: “Caán yéejat peéh chājat túttni ded pah ā chājatdih ñi tui jenah joyóo. 7 Caán táicanni yuhna, caandih úbh tac buugánidih ā teo wáacap be. Diosboó táini jumna, ā ñionit ā teo wáacat pínahdih búdí ī bidichah, queétdih maatápdih ā páñat tútcan niít. 8 Pánih tui teo wáacnit, queétdih yeejép chājnitdih waícanjeh ā peéh chājnipna caá. Pánih tui jepahni ā jumuchah yuhna, weém nin baáboó jwúb dei júóhna, daocánnit Diosdih tui jenah joinítdih wā bid jumí dée caá. Pánihna, yeéboó caandih ñi tui jenah joí cádahca bojóo”, át niijíp wut jī.

Chénewā Diosdih úbhniit naáwát

9 Páant niij péanit, “Jwiítboó táinit caá. Bitaboó yeejépwā caá”, niij jenah joinítdih Jesús nin pah át niij naáwáp wut jī: 10 “Chénewā Diosdih úbhna ī chājap be. Biíc fariseo ā jumap be. Biíh Romanowā ī maáh ā wutni dinerodih úbhni ā jumap be.

11 Pánihna, fariseo ñahnit, nin pah Diosdih ã niij úbúp be: ‘Weém bií déedih ñuñní, yaáhdih yéj chājni nihcan caá. Nin Romanowã ã maáh ã wutni dinerodih úbhni ã yéj chājat pahbut wã chājcan caá. Bitã ã yéj chājat pah wāpī chājcan caá. Pánih túi jumna, “Túina caá”, meemdih wã niijná caá. 12 Weém semana jummat pah chéne yeó jáap jeémp jwuhcanjeh, wāpī úbhna caá. Ded cien dinero júdudih wã jíib ubna, diez júdudih meemdih wāpī wāhna caá. Ma wutat pahjeh wāpī túi chājna caá’, fariseo ã niij úbúp be. 13 Obohjeéhtih, dinerodih úbhni boó ã yéj chājatdih jīgahna, yúpbít yaíh dno ñahnit, jap-boó en ñahacanjeh, Diosdih nin pah ã niij úbúp be: ‘Dios, weém yéjni caá. Weemdih jīgah ennit, ma teo wáacá’, ã niijíp be. 14 Yoobópdi yeebdih wã naóhna caá. Caán dinerodih úbhni áih muñá ã jwúb bejehah, ‘Caán túini caá’, Dios caandih ã niij enep be. Obohjeéhtih, fariseobodih ‘Caán túini caá’, Dios ã niij encap be. ‘Weém túini, dedé yéjeh wihcanni caá’, niijnídi ‘Meém túicanni caá’, Dios ã niij enna caá. Obohjeéhtih, ‘Meemjéh caá túini. Weém yéjni wã jumachah, weemdih ma jīgah en teo wáacá’, niijníboodih Dios ã wēi enna caá’, Jesús ãt niijíp wut jī.*

*Jesús wébít di ã úbát
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)*

15 Biíh láa, cáacwã ã túhñitdih ã teo jáha úbát pínah niijná, Jesús pebhna ít ub júbínap wut yuh jī. Obohjeéhtih ã bohénitboó queédih ennit, ít jípónih jūihñap wut jī. 16 Páant ã jūihñachah ennit, Jesús wébít di jūwát tútnit, ã bohénitboodih nin pah ãt niijíp wut jī:

—Queét wébít wã pebhna ã jūwá naáh. ã jūwát déedih ñi jáhca bojoó. Queét panihnit Diosdih chah ã túi jenah joiná caá. Páant moonájuh Dioíhwã ã jéh jumna caá. 17 Yoobópdi yeebdih wã naóhna caá. Nit Diosdih

ã túi jenah joyát pahjeh yeéboó ñi jenah joicáh, Dios ñi maáh ã nihcan niít, ãt niijíp wut jī.

Dawá bií déedih bíbohni Jesús di ã úbh joyát

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

18 Páant niijníji Jesús ã bohénit biíc di ã bejehah, judíowã ã maátajeéh jumni caandih úbh joyódih ãt júbínap wut jī.

—¿Túí Bohení, páantjeh Diosjeéh túi jumíhna, ded pah tigaá wã chājbi? ãt niijíp wut jī.

19 —¿Dépanih tigaá ‘Túini’, weemdih ma niij? Diosjeh caá túini. 20 Dios ã wutatnadih ma jéhna caá. ‘Ma áa nihcannihjéh ma yéj chājca bojoó.* Cáac di ma mao yohca bojoó.* Ma ñuñmá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Ma mánadih túinijeh ma chājap’,* Dios ã niijíp jī. Caán ã wutatnadih jepahat caá náahap, Jesús ãt niijíp wut jī.

21 —Wébít jumna, wã yap yohcatji pah, buubut biíc yoobó wã yap yohcan caá, Jesús di ãt niijíp wut jī.

22 —Diosjeéh ma túi jummat pínah, bainí meemdih ã jedhna caá. Nihat míh bií déedih jíib chājadih ma bejeé. Pánih jíib chājnit, caán jíib di moh yéjnit di ma wāhú. Páant ma wāhuchah, nin baácboó ma bíbohatchi chah túini míh pínah Dios pebhboó ã jumbipna caá. Wã niiját pah chāj péa, wājeéh ma pé jūwá, Jesús caandih ãt niijíp wut yuh jī.

23 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bií déedih bíbohni jumna, áih bií déedih jíib chāj wāhíhcan, búdí ãt jīgahap wut jī.

24 Páant ã jepahcat di ennit, Jesús nin pah ãt niijíp wut jī:

—Ded dawá bií déedih bíbohni Dios di ã jepahíhchah yuhna, caandih ã buona caá. 25 Camelloboó awí íitbit di ã waad yábac bejíhchah nihna, áta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bií déedih bíbohni Dios ã maáh jumapboó

* 18:14 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 14.11 * 18:20 Ex 20.14; Dt 5.18 * 18:20 Ex 20.13; Dt 5.17 * 18:20 Ex 20.15; Dt 5.19 * 18:20 Ex 20.16; Dt 5.20 * 18:20 Ex 20.12; Dt 5.16 * 18:25 Pr 11.28

ã waádíhichah, búdí ã buona caá, ãt niijíp wut jĩ.*

26 Páant ã niijíchah joinít, bita caandíh nin pah ít niijíp wut jĩ:

—Páant ma niijíchah bácah, Dioíh pínah ded ã jéih jamcan niít, ít niijíp wut jĩ.

27 —Cãacwã ded pah í jenah joyátjĩhjah í táí chãjĩhna yahna, Dios pebhboó í jéih bejcan niít. Diosjah caá iiguípna bejnit déedih ã táí ubup. Caanjéh tigaá nihatdih chãj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh ã wihcan caá, Jesús ãt niij jepahap wut jĩ.

28 Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Weemdíh ma joi jwáhúú. Majeéh péeat túut niijná, jwiitboó nihatdih jwí cádahap jĩ, ãt niijíp wut jĩ.

29-30 —Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Diosdih jepahni áih muudíh, ã mánadih, ã déewãdih, yaddih, ã wehdih cádah bejnit, nin baácboó ã jam jwuhuchah, Dios chah dawá caandíh ã wãhbiipna caá. Pánihna, ã wunat túttimahbut, Diosjeéh páantjeh ã jumbiipna caá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

Jesús ã wunat pínahdih ã jwúub naáwát
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

31 Páant niij péanit, Jesús doce ã bohénitdih chibít yúup búúg ãt namah bejep wut jĩ. Pánih bejnit, nin pah queétdih ãt niij naáwáp wut jĩ: “Bainí yeebdíh wã naáwíhna caá. Búú Jerusalén tútchina bejna caá jwí chãjap. Caanná jwí juibínachah, Dios naáwátidih naóh yapanit jon jãtíh í daacátji biíc yoobó weém nihat cãacwã úud jeñé wã yapbiipna caá.

32 Weemdíh teonit, judíowã nihcanitdih í jwúub wãh yapabiipna caá. Páant í wãh yapanachah, queétdih weemdíh deoh naóhniit, mao mác coí jãha, yeejép wéhe, pãinit, í mao yohbiipna yah caá. 33 Obohjeéhtih, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo pud júóhbiipna caá”, queétdih ãt niijíp wut jĩ.

34 Páant ã niijíchah joiná yahna, ã bohénit ded pah ã naáwátidih ít beh joicáp wut jĩ.

Jéih encannidih Jesús ã booaat
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

35 Jesúswã Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchina ít toáh juibínap wut jĩ. Caanjíh jéih encanniboó namá jwwejdih chúudnit, dinero úúbhna ãt chãjap wut jĩ. 36 Pánih chúudnit, dawá ã pebh í yap bejchah joinít, queétdih nin pah ãt niij úúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá dawá cãacwã í yap bej? ãt niijíp wut jĩ.

37 —Jesús, Nazaret tútchidih bóo ã yap bejna caá, caandíh ít niij jepahap wut jĩ.

38 Páant í niijíchah joinít, caán ãt ej jwíhip wut jĩ.

—Jesús, David juma, Dios ã wahni, weemdíh ma jĩgah eneé! ãt niij ñaac ejep wut jĩ.

39 Páant ã niij ñaac ejchah joinít, Jesúsdih waóhniitboó, nin pah ít niijíp wut jĩ:

—¡Ma laihca bojoó! caandíh ít niij jipónih jũihñup wut jĩ.

Páant í niij jũihñuchah yahna, caánboó chah ãt wẽp ejep wut jĩ.

—¡David juma, Dios ã wahni, weemdíh ma jĩgah eneé! ãt jwúub niij ñaac ejep wut jĩ.

40 Páant ã niij ñaac ejchah joinít, Jesúsboó chão ñáhnit, caandíh ã pebhna ãt ub bejat túutup wut jĩ. Páant ã bejat túutuchah joinít, jéih encannidih Jesús pebhna ít ub bejep wut jĩ.

ã pebhna í ub juibínachah, nin pah caandíh ãt niij úúbh joyóp wut jĩ:

41 —¿Ded pah wã chãjat tigaá ma náah? ãt niijíp wut jĩ.

—Maá, jéih enatdih caá wã náahap, ãt niij jepahap wut jĩ.

42 —¡Ma eneé! Weemdíh táí jenah joiná, ma buona caá, Jesús caandíh ãt niijíp wut jĩ.

43 Páant ã niijíchahjah, jéih encanniji ãt yoób enep wut jĩ, búca. Pánih ennit, Jesúsjeéh bejna, Diosdih búdí ãt wẽi naáwáp wut jĩ. Pánihna, bita caán jéih

encanniji ã enechah ennit, queébtut Diosdih búdí ít wēi naáwáp wut jĩ.

19

Zaqueo Jesúsdiñ ã jwāáát

¹ Jesús wā Jericó títchina juibínit, bac bejat túut ít chājap wut jĩ. ² Caán títchidih Zaqueo wūt jumni ãt jamap wut jĩ. Caán Romanowā ã maáta dinerodih úbát túutnit ã maáh jumna, búdí dinero ãt bíbohó wut jĩ. ³ “Caán dedna tígá”, niijnít, Jesúsdiñ ãt eníhip wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ã eníhichah yuhna, japcanni dahbit ã jamuchah, dawá cāacwā caandih ít jāhap wut jĩ. ⁴ Pānihna, Jesús ã yap bejehchah, túi enat túut niijná, cāacwādiñ ñáo yap bejnit, sicómoro wūt jumni nahdih aab béjnit, caanjĩh Jesúsdiñ ãt pāi lajap wut jĩ. ⁵ Caanjĩh ã pāi lajachah, caan náh páujdih Jesús juibí ñuhnit, Zaqueodih chéi ennit,

—*Zaqueo, waicanjeh ma dei jūwá!*
Buu míih muúboó wā chāo jwáhbipna caá, Jesús caandih ãt niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, Zaqueoboó wēpép dei jūóh, búdí wēinit, ãih muuná Jesúsdiñ ãt numah bejep wut jĩ. ⁷ Jesús caandih ã pej jam bejehchah ennit, nihat cāacwā íjnit, queétjeh nin pah ít míic niijíp wut jĩ:

—Jesús tubit yéejniñ muuná ã bejna caá, ít niijíp wut jĩ.

⁸ Æih muuná numah juibínit, queétdih ãt numah jeémép wut jĩ. Pānih jeémp cháudniji Zaqueoboó ñah ñuhnit, Jesúsdiñ nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Maá, meemdih bainí wā naáwát túut caá. Wā yéejatdih cádah, túiniboodih túut numnít, moh yéejnitdih nihat wíih bíí déedih tac yoób wā wáhbipna caá. Ded dinero wā yee úbhndih cuatro láa wā jwábabipna caá, ãt niijíp wut jĩ.

⁹ Páant ã niijíchah joinít, nin pah caandih Jesús ãt niijíp wut jĩ:

—**Abrahamji Diosdih ã jepahat jíib, Dios caandih ãt túi ubap wut jĩ. Buu meembát Diosdih ma jepahat jíib,**

Abrahamji ã juma yoobát ma jumna caá. Páant ma jumuchah, meém, ma-jeéh jumnitbut iiguipna bejnit déejidih Dios ã túi ubna caá. ¹⁰ Weém nihat cāacwā úud jeñé, buudnít panihnitdih bidnit, túi ubat túut niijná, wā jūwáwáp be, Jesús ãt niijíp wut jĩ.*

Dinero júduna naáwát (Mt 25.14-30)

¹¹ Páant ã niijíchah joinítboó Jerusalén títchi pebhjeh jumna, caanná juibínit, “Maáh ã waadbípna nacaá”, ã niij jenah joyátdih jéihnit, nin pah queétdih ãt niij bohénap wut jĩ: ¹² “Æih baácdih moondih wutat túut niijná, ã maáh wúuh bíih baácboó maáh waad jwáhdih ã bejep be. ¹³ Æ bejat pínah jätih, chénat pah téihya caandih teo wáhnitdih ã bid wáacap be. Æ wáac juyúchah, queét nihatdih bíic yoobó búdí jíib jumni míic dinero júdunadiñ ã wáhap be. Wáhnit, ‘Wá jwáub jūwát pínah jätih, nin dinerojĩh ñi jíib chāj teo páñaá’, ã maáh pínah queétdih ã niijíp yuh be. ¹⁴ Obohjeéhtih, ãih cāacwā caandih eníhcan, ã maáh jumatiñ náahcan, biquínadiñ chah maáhdih naáwádiñ ã bejat túutap be. ‘Jwiitboó caán ã maáh jumatiñ jwí náahcan caá’, ã niij naáwát túutap yuh be.

¹⁵ “Obohjeéhtih, caánboó maáh waadnít, ã jwáub juyáp be. Jwáub joinít, ã tewatdih jéihyat túut niijná, caandih teo wáhnitdih ã jwáub bid wáacap be. ¹⁶ Jwíh waóh joiní nin pah ã niijíp be, ‘Maá, ma wáhni júdujĩh jíib chāj teonit, diez júdujĩh wā jwáub jíib ubap be’, ã maáhdih ã niijíp be.

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, ‘Ma túi chājap be. Weemdih túi teo wáhni ma jumna caá. Bainíbitjĩhjah ma túi chājat jíib, diez títchinadiñ moondih ã maáh meemdih wā waadána caá’, ã maáh caandih ã niijíp be. ¹⁸ Caán títtimah joiníboó ‘Maá, ma wáhni júdujĩh jíib chāj teonit, cinco júdujĩh wā jwáub jíib ubap be’, ã maáhdih ã niijíp be. ¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, ‘Meém ma túi chājat jíib,

* 19:10 Ez 34.16

cinco títchinadih moondíh ì maáh meemdíh wā waadána caá', ā niijíp be.

20 “Obohjeéhtih, túttimah jwiníboó ‘Maá, ma eneé. Weemdíh ma wāhni júduh yégueh chóojíh wā túi tai jwej ámohop be. 21 Meém tubit úm náah jumni caá. Bitadih momat túut, dicat túutnit, meemjéh caán jíbidih mapí ubna caá. Páant ma chājatdih jéhnit, meemdíh wā úmup be’, ā maáhdih ā niijíp be. 22 Páant ā niijíchah joinít, ‘Meém weemdíh ma túi teo wāhcap be. Ma niijátjīhjah meemdíh wā jwáub naóh yacbipna caá. ¿Weém úm náah jumni níit? ¿Bitadih momat túutni, dicat túutni níit? 23 Páant wā jumachah nihna, wíh dinerodih dinero jwejat múná ma ámohochah, āta túi tagaá. Páant ma chājachah, caán mūdih teonit weemdíh chah íta wāh tagaá’, ā niijíp be. 24 Páant niij péanit, pehbbit nūhndih nin pah ā niijíp be: ‘Caandih wā wāhni júduh dáuc wáinit, chénat pah téihya júdujīh túi teoniboodih ñi wāhú’, queétdih ā niijíp be. 25 Páant ā niijíchah joinít, ‘¡Obohjeéhtih, Maá, caánboó chénat pah téihya júdu jáantjeh ā bíbohna caá!’ caandih ì niijíp be. 26 Páant ì niijíchah joinít, ‘Ded ā bíbohniijīh túi teonidih chah wā wāhbipna caá. Obohjeéhtih, ded ā bíbohna yahna, ā túi teocat jíb, ā bíbohndih wā dáuc wáibipna caá.* 27 Weemdíh eníhcannit, ì maáh wā jummatdih náahcannitdih, ninna ub júóhndih, wā enepdih ñi mao yohoó’, ì maáh ā niijíp be”, Jesús āt niijíp wat jī.

Jesús wā Jerusalénna ì waadát
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

28 Páant niij péa, cāacwādih chibít yuúpbit waóh bejnit, Jerusalén títchina Jesús wā ìt tóah púuh laab béjep wat jī. 29 Pánih tóah púuh laab béjnit, Betfagé wāt jumni, Betania wāt jumni títchina pebh, Olivo Jeé púujdih ìt jwáub wat jī. Pánih jwáub, Jesús chénewā ā bohénitdih

wahnit, nin pah queétdih āt niijíp wat jī:

30 —Con jígohni títchibitdih ñi bejeé. Waád jwáubnitjeh, burro wāhni cāacwādih duo jwáhcannidih ñi jwáahbipna caá. Caandih ì chéwat tópdih watnit, ñi ub jwáub júwá. 31 Yeebdih enni ‘¿Dépanih caandih watnit, ub bej tigaá ñi chāj?’ ā niij úubh joyóchah joinít, ‘Jwí Maáh ā náah jwāhna caá’, ñi niij jepahaá, Jesús queétdih āt niijíp wat jī.

32 Páant ā niijíchah joinít, ìt bejep wat jī. Caanná jwáubnit, Jesús ā niijátjī pahjeh ìt jwááap wat jī. 33 Pánihna, burro wāhndih ì watachah ennit,

—¿Dépanih caandih wat ub bej tigaá ñi chāj? ā monó ìt niij úubh joyóp wat jī.

34 —Nindih jwí Maáh ā náah jwāhna caá, ìt niij jepahap wat jī.

35 —Páant ta tigaá. Ñi ub bej jwāhú, ì niij jepahachah joinít, Jesús ā páñapboó ìt ub jwáub bejep wat jī. Pánih ub jwáubnit, Jesús ā chúudat pínah niijná, ñih jih bóo yégueh chóonadih tóo dugnit, burro wāhndih ìt cáagap wat jī. 36 Pánih púuh laab chúudnit, ā bejchahjeh, ā jātih waóhndih, caán ì maáh pínahndih ì weñat júutna, ñih jih bóo yégueh chóonadih tóo dugnit, namádh ìt jwej waáwáp wat jī. 37 Pánih bejnit, Jerusalén títchina tóah jwáub, Olivo Jeé púujdih dei jwáubnit, Jesús ā wēp chājatjinadih náhnit, Diosdih búdí wēina, nin pah ìt niij ejep wat jī:

38 —¡Túina caá, Dios! ¡Meém caá nin jwí Maáh pínahndih mat wahap taga! ¡Nin ma wahnidih ma túi teo wáacá! Páant jwí maáh ā jumachah, majeéh jwí túi jumbipna caá. ¡Nin baácdih jumnit jeáboó jumnitbut meém chah wēpni Maáhdih ì wēi naáwá naáh! ìt niij wēi ejep wat jī.*

39 Páant ì niij wēi ejechah joinít, ¡jeéh péenit fariseowā nin pah Jesús dīh ìt niij jūihñup wat jī:

* 19:26 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18 * 19:38 Sal 118.26

—¡Bohéní, páant bóojeh! Ma bohénitdih ma ej cádahat túutú, ít niijíp wut yuh jĩ.

⁴⁰ Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Queét í yayáchah, nin ñajni jee dáhnaboó áta wēi ej tagaá, át niijíp wut jĩ.

⁴¹ Pánihna, Jerusalén tútchina tóah juibínit, caandíh enna, caán tútchidih moondíh jīgahna, át jañúp wut jĩ.

⁴² Pánih jūinít, nin pah át niijíp wut jĩ: “Yeéb Jerusalén tútchidih moón buu yeó jáapna ded pah ñi túi jumat pínahdih jéihna nihna, áta túi tagaá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcan, ñi túi jumat pínahdih ñi beh joicán caá.

⁴³ Maátcanjeh yeebdíh eníhcannit ñíih tútchidih í túi bóod chāi ñuh páud bejbipna caá, yeéb tútchi diitboó jamnit ñi jéih jwei báccat pínah niijná.

⁴⁴ Pánih chājna, ñíih tútchidih í túi boto mao jéena beedábipna caá. Nihat yeéb diitboó jamnitdih, ñi wehdihbut í mao yoh beedábipna caá. Dios yeebdíh teo wáacni pínah weemdíh ā wahachah yuhna, ñi jepahcatji jīb páant yeejép ā yapbipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Jīb chājnitdih Dioíh muumánt Jesús ā ñūn bácaat
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jerusalén tútchidih waád juibínit, Dioíh muú jóocmant bóo juúhdih Jesús wā ít waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, Diosdih í wūhat pínah nuñúpwādih jīb chājnitdih Jesús át ñūn bácanap wut jĩ. Pánih ñūn bácanit, queétdih nin pah át niij jūihñup wut jĩ:

⁴⁶ —Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij naóh daacáp tají: ‘Wíih muú weemdíh uúbát muú pínah caá’, Dios ā niijná caá,* át niij daacáp tají. Obohjeéhtih, yeéboó Diosdih uúbúdh jūóhñitdih yeenit, chah ñi jīb waadá uúbhna, nuumnít í wáac juyát muú pínah ñit chājap taga,* át niijíp

wut jĩ. Queétdih jūih péanit, át bac bejep wut jĩ.

⁴⁷ Yeó jáap jumat pah Jesús Dioíh muúná bohénadih āpí bejep wut jĩ. Páant ā bohénachah ennit, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, bita maátabut caandíh ít mao yohíhip wut yuh jĩ.* ⁴⁸ Obohjeéhtih, ā bohénachah joinít, nihat cáacwāboó búdí ít weñep wut jĩ. Páant í weñechah jéihnit, í mao yohat túut niijná yuhna, ít jéih teo jwuhcap wut jĩ.

20

Jesús ā wēpat

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Biíh yeó jáap Jesús Dioíh muú jóocmant bóo juúhboó cáacwādih át bohénap wut jĩ. Páant ā bohénachah, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, bita maátabut caandíh nin pah ít niij uúbh joyóp wut jĩ:

² —Jwiútdih ma naáwá. ¿Deíh wēpatjīh tibeé jwíin páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ā wut? ít niijíp wut jĩ.

³ Páant í niijíchah joinít, Jesúsbut nin pah át niij uúbh joí jwúubanap wut jĩ:

—Weembát yeebdíh wā uúbh joibípna caá. ⁴ ¿Juan Daabánidih déhe tigaá át daabáát túutji? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniit? ¿Cáacwājeh niit ít daabáát túutjip? Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

⁵ Páant ā niijíchah joinít, queétjeh nin pah ít míc niijíp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá jwí niij jepah bí? ‘Dios caandíh át wutup taga’, jwí niij jepahachah, caánboó ‘Páant ā jumuchah yuhna, ¿dépanih tíi caandíh ñi jepahcan?’ jwiútdih ā niij jūihbipna caá.

⁶ Obohjeéhtih, ‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani yoobát ā jumup jĩ’, nihat cáacwā í niij jenah joiná caá. Páant í niij jenah joyóchah, jwiitboó ‘Cáacwājeh caandíh ít daabáát túutjip taga’, jwí niij jepahachah, queét jee dáhnajīh yohnit, jwiútdih í maobipna caá”, ít niijíp wut jĩ.

* 19:46 Is 56.7 * 19:46 Jer 7.11 * 19:47 Lc 21.37

7 Pánih míc wéhe péanit,
—Jwĩ jéihcan caá, ít niijíp wut jĩ.

8 —Caán láa bácah weemdih wutnidih weembút yeebdih wā naóhcan niit, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jiwá iguíhadih yeejép teo wāhnit naáwát

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

9 Páant niij péanit, nin naáwátjĩh cáacwādh át bohénap wut jĩ: “Biíc newé jiwá iguíhdih ā momop be. Mom péanit, bitadih āih iguíhadih en dawá túutnit, biíh baácboó jib jwuhudih ā bejep be. Pánih bejniji maatápdih ā jígochap be.* 10 Túttimah, iguíh ei láa, āih iguíh jíbdih náahna, caandih teo wāhndih āih iguíhana ā wah bojop yah be. Obohjeéhtih, caanná ā juibínachah, iguíhadih en daonítboó caandih teonit, i maáih pínahdih wāhcanjeh, i pūi ñuun yóh jwúuba bojop be. 11 Túttimah, iguíha mínah biíh caandih teo wāhndih ā jwúub wahap yah be. Obohjeéhtih, ā juibínachah enna, caandihbut biíc yoobó yeejép niijnít, jíb wāhcanjeh, i mao ñuun yóh jwúuba bojop be. 12 Páant i chājat túttimah, biíhdih jwuh ā jwúub wahap yah be, páant muntih. Obohjeéhtih, caandihbut biíc yoobó i mao ñuun yóh jwúuba bojop be.

13 “Páant i chājatjidih ennit, iguíha mínah nin pah caanjéh ā niij jenah joyóp be, ‘Buu biíc peihcanni láa wā wahnitjidih ít yeejép chājap tagaá. ¿Buu ded pah tigaá wā chājbi? Wā wūh wā oinidih wā wahachah, caánboodih yeejép chājat úumnit, i jepahmi nacaá’, ā niij jenah joyóp yah be. 14 Obohjeéhtih, iguíhadih teonitboó i maáh wūh ā jayúchah ennit, nin pah i míc niijíp be: ‘Jwĩ maáh ā wunuchah, ninboó iguíha mínah ā jumbipna caá. Pánihna, nin iguíhadih jwiítjeh bíbohat túut niijná, ¿caandih jwĩ mao yoh jíh?’ i míc niijíp be. 15 Páant niijnít, i maáh wūhdih teonit, iguíhamant ub bac bejnit, i mao yohop be.

“Pánih mao yohat doonádih joinít, i maáhboó ¿ded pah tigaá queétdih ā chājbi? 16 Āih iguíhana jwúub juibínit, ā wūhdih i mawatji peéh queét teonitdih ā mao yohbipna caá. Queétdih mao yoh péanit, āih iguíhadih bitaboodih ā wāhhipna caá”, Jesús cáacwādh át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchah joinít,

—iMa niiját pah ā yapca bojo naáh! cáacwā ít niijíp wut jĩ.

17 Páant i niijíchah joinít, Jesús queétdih ennit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Obohjeéhtih, caan páh tigaá ā jumbipna caá. Caandihjeh muntih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij naóh daacáp tají:

‘Muú teonit táini jee dáhnadh ñionit, i náahcanni dahdih i yohop yah be. Obohjeéhtih, queét i yohni dahdihjeh tigaá Dios ā níwip. Caandih ñionit, āih muu pánihnidih chājna, caán muudih táí jenah enat túut niijná, choójboó caan dáhdih ā jwíh jwejep be. Caán jee pánihni Dios ā wahní pínah tigaá’, át niij daacáp tají. *(Sal 118.22)*

18 Pánihna, ded jéih encanni dée pah caan dáhdih túoc buugní āih bácah dajni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, deddih caan dáh ā buúg jéen néehnit, ā boto yoh bojipna caá. Páant ā yapat dée, ded weém Dios ā wahnidih jepahcan, buudní ā jumbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

19 Jesús caán naáwátjĩh ā bohénachah joinít, “Jwiítidih niijná caá ā chājap”, Moisés ā wutatjidih bohénit, sacerdotewā i maátabut ít niij jéihyep wut jĩ. Pánih jéihnit, Jesús ā naóh péanachahjeh, ítih tewíhip wut yah jĩ. Obohjeéhtih, cáacwāboodih úumna, Jesúsdi it jéih teo jwuhcap wut jĩ.

Romano maáta i wúbat túutni dinero júdu

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

* 20:9 Is 5.1

20 Pánih jéih teo jwuhcan, débólih teonit, ï maátadih wáhat túut niijná, caandíh encanni pahjeh, ït en ñáán péenap wut jĩ. Pánihna, bita túinit pah jíghnitdihbut Jesús pebh ït wahap wut jĩ, mácah ã jepahachah, ï naóh yacat túut niijná. ²¹ Queét yeenitboó Jesúsdiñ nin pah ït niij úbh joyóp wut yuh jĩ:

—Bohéní, yeecanni jamna, Dios ded pah jwiitdih ã chãjat túutatdih yoobópdiñ ma bohéatdih jwĩ jéihna caá. Ded pah cãacwã jwĩ niijíchah, maáta ï jamachah yuhna, úamcanjeh yoobópdiñ mapĩ naóhna caá. Páant yoobópdiñ naóhni jamna, nin jwĩ úbh joyátidih ma jepahaá: ²² ¿Roma baácdiñ moón ï maáh César ã úbát túutni dinero júdudih caandíh jwĩ wuhachah, ã táí niít? ït niijíp wut jĩ.

²³ Páant ï niijíchah, ï yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih Jesús ãt niij úbh joí jwúubanap wut jĩ:

24 —Dinero júdudih weemdíh ñi júutá. ¿Caán júdudih deñ móot, deñ wut tigaá ã jam? ãt niijíp wut jĩ.

—Cesaríh móot, áih wutbut ã jamna caá, ït niij jepahap wut jĩ.

25 —Caán láa bácah caán júdu Cesaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ã jamachah, caandíh wáhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ã jamachah, Diosboodíh ñi wuhá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

²⁶ Páant ã niij jepahachah joinít, queét caandíh mácah jepahat túutíhnitboó joí yai ñáh bejnit, ït jéih jwúub yee úbh joicáp wut jĩ.

Cãacwã ï jwúub boo pud júúwát pínah

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Páant queétdih ã jepahat túttimah, biquína saduceowã jwah Jesús pebh ït juibínap wut jĩ. Queét saduceowã “Cãacwã wunna, ï jwúub boo pud júúwát niít”, niijnít ït jamap wut jĩ.* ²⁸ Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdiñ ït niijíp wut jĩ:

—Bohéní, nin pah Moisés ãt niij daacáp tají: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ã wunachah, ã údboó weép jeñé áajidih jwúub áa jamat caá náahap. Pánihna, ã údboó áa wih jwuhcanni jamna, éemp wunnihdih ã bíboho naáh, ã úd jeñé báadhda weh pah ï weh jamat pínah niijná’, jwiitdih Moisés ãt niij daacáp tají.* ²⁹ Biíc weh sietewã ï jamap be. Weép jeñéboó áa jam, weh wihcanjeh ã wunap be. ³⁰ ã údboó weép jeñé áajidih ã jwúub áa jamap yuh be. Páant áa jamat túttimah, weép jeñé pahjeh mantih, weh wihcanjeh caanbát ã wunap be. ³¹ Túttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jamna yuhna, caanbát weh wihcanjeh ã wunap be. Páant mícjeh queét niñat ï buúd beedép be. ³² Páant mi weha mána ï wun beedát túttimah, ï áajibut mi wunap be. ³³ Pánihna, queét niñat ï áa jamnihji, niñat cãacwã ï jwúub boo pud júúwáchah, ¿ded áa tigaá mi yoób jumbi? saduceowã Jesúsdiñ ït niij úbh joyóp wut yuh jĩ.

³⁴ Páant ï niijíchah joinít, Jesús nin pah ãt niij jepahap wut jĩ:

—Nin baácboó jamna, yad pínahdih ïpĩ ubna caá. ï weh yatáidihbut ïpĩ wáhna caá. ³⁵⁻³⁶ Obohjeéhtih, wunnitji ï jwúub boo pud júúwát túttimah, Dios weh jamna, jeáboó jamnit, ángelwã pah ï jwúub wuncan niít. Pánih jwúub wuncan, ï jwúub áa jamcan niít. ³⁷ Obohjeéhtih, wunnitji ï boo pud júúwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wã niij naóhna caá: Moisésji iigní chálihdih ã enatjidih nin pah ãt niij daacáp tají: ‘Dios nin pah weemdíh ã niijíp jĩ: “Weém Abraham, Isaac, Jacob ï Maáh caá”, ã niijíp jĩ’, Moisés ãt niij daacáp tají.* ³⁸ ï wunat túttimah yuhna, ‘ï Maáh caá’, Dios ãt niijíp wut jĩ. ‘ï Maáh caá’, ã niijátjidih jéihnit, báadhniñ ï jamatdih jwĩ jéihna caá. ¿Dios báadhniñdihjeh Maáh ã jamna caá! Pánihna, cãacwãíh bácah ã

* 20:27 Hch 23.8 * 20:28 Dt 25.5 * 20:37 Ex 3.6

wunachah yuhna, ñih caolih páantjeh ã báadhna caá, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

³⁹ Páant ã niijíchah joinít, bita Moisés ã wutatjidih bohénitboó,

—Ma túi jepahap be, Bohéní, ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã jepahachah joinít, úumna, bitabat caandih ãt jwúub úubh joicáp wut jĩ.

¿Cristo déhe ã juma tigaá?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Jesús queétdih nin pah ãt jwúub niij úubh joyóp wut jĩ:

—‘Dios ã wahni pínah Cristo David juma ã jambipna caá’, ã niij naóhna caá. ¿Páant niij naóhna, ded pah niij bohé tigaá ã chãj? ⁴² Davidjijeh Salmos ã niijní tólihdih nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

‘Wã Maáhdih Dios nin pah ã niijná caá: “Wã jéihyepmant bóo bawámant ma chúudá.

⁴³ Pánih chúudnit, nihatdih ma wutachah, meemdíh en jaihñitdih wã yap yohat túutbipna caá”, ã niijná caá’, Davidji ãt niij daacáp tajĩ. *(Sal 110.1)*

⁴⁴ Páant niij daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah yuhna, ¿ded pah Cristo David juma ãt jamji? Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Moisés ã wutatjidih bohénit ã túicat

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Páant niij péanit, nihat ájeéh péenit ã joyóchah, nin pah ã bohénitboodih Jesús ãt niij naáwáp wut jĩ: ⁴⁶ “¿Moisés ã wutatjidih bohénitdih ñi túi chãja chaáh! Queét maátni yégueh túini chóo duonít, cáacwã ã enepdih ãt táoh jib bejna caá. Bí dée jíb chãjapboó bita queétdih túi wëi jwááh úubátdih ãt náahna caá. Jwiít judíowã jwí bohéat muidih waáwápboó ãt chúudna caá, nihat cáacwã queétdih ãt túi wëi enat pínah niijná. Numah jeémépboobút bejnit, waáwápboó míicjeh chúudna, ãt wëina caá. ⁴⁷ Obohjeéhtih, queét éemp wunnit yaádih munádh ãt dúuc

wáina caá. Páant queét yaáhdih ã dúuc wáina yuhna, cáacwã ã enepdih Diosdih maatápdih ãt úubhna caá, queétdih ãt wëi enat pínah niijná. Páant ã chãjat jíb Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

21

Éemp wunnih Diosdih mi wáhat

(Mr 12.41-44)

¹ Jesús ã enechah, Dioíh muidih jamni dinero júduna ámohat paihdih búdí dinero bíbohnitboó Diosdih ã wáhni júdnadih ãt yacap wut jĩ.

² Páant ã yacachah, éemp wunnihbut chéne júdubitdih mi yacachah, ãt enep wut jĩ. ³ Páant ã yacachah ennit, nin pah ã bohénitdih ãt niij naáwáp wut jĩ:

—Nint éemp wunnihboó moh yéejnih yuhna, queét chah mi wáhap be. ⁴ Queét búdí dinero bíbohnit, ã náahcanni júdnadih Diosdih ã wáhap be. Obohjeéhtih, caántboó bainíbit bíbohnih nihat bíh pah bóonadih mi jíb chãjat déedih Diosdih mi wáh beedánap be, ãt niijíp wut jĩ.

Dioíh muidih bita ã yohat pínah

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Biquína ã bohénit Dioíh muidih wëi ennit, nin pah ãt niij míic wéhenap wut jĩ:

—Nin muá túini caá. Túini jee dáhnajlh ãt chãjjip taga. Nin díitboó cáacwã Diosdih ã wáhnibut túini caá, ãt niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, nin pah queétdih Jesús ãt niijíp wut jĩ:

—Maátcanjeh, nihat buú ñi wëi ennidih yeebdih eníhcannitboó ã boto mao jéena beedábipna caá. Bíic jee dáh bíh dahjih lajni ã wihcan niit, ãt niijíp wut jĩ.

Péeni yeó jáap jãtíh ded pah ã yapat pínah

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Páant ã niijíchah joinít, queétboó nin pah ãt niij úubh joí enep wut jĩ:

—Bohéní, páant ma niiját ¿débolih tigaá ã yapbi? ¿Ded pah tigaá jwiít jwí jéihbi? ãt niijíp wut jĩ.

8 Páant ì niijíchah joinít, nin pah át niij jepahap wut jì: “¡Yeeb ñi túi chāja chaáh! Bitá ì yeeatdih ñi joicá bojoó. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ì jūóhbiipna caá. ‘Yeejépwā ñi maáta ì wēpat dúuc wáinit, yeebdíh túi ubni pínah ā jumna caá’, ì ni-ijíchah yuhna, yeebboó ñi joyáh bojoó. 9 Dawá baácđih moón ì míic mawat doonádih joinít, biíh baácđih moón ì maátadih yohíhna, ì míic mawat doonádihbut joiná, ñi úumca bojoó. Péeni yeó jáap jātih páant ā yapbiipna caá. Obohjeéhtih, caán péeni yeó jáap caán láajeh ā nihcan niít.

10 “Caán láa biíc baácđih moón biíh baácna bejnit, ì míic maobiipna caá. Pánihna, nihat baácboó búdí míic mawat ā jumbiipna caá. 11 Dawá pehbboó búdí baác méméat, nuugáp láa, wēpép wunat ā jumuchah, dawá ì wunbiipna caá. Nin baácboó tubit yeejép ā yapachah, jeámantbut úum náah jumni ā jíghbiipna caá. 12 Obohjeéhtih, páant ā yapat pínah jātih, yeebdíh eníhcannitboó teonit, yeejép ì chājbipna caá. Pánih chājnit, ñi míic wáacat muúđih moón maátadih naóh yacnit, nemat muúboó ì nemat túutbiipna caá. Wíihwā ñi jummat jíib dawá baácđih moón ì maátadihbut yeebdíh ì naóh yacbiipna caá. 13 Yeebdíh páant yeejép ì chājachah, wíih doonádih queéđih ñi naóhbiipna caá. 14 Páant ā yapat pínahđih jéihnit, ì naóh yacachah, ded pah ñi jepahat pínahđih jātih ñi jenah joicá bojoó. 15 Weémboó ded pah ñi naáwát pínahđih wā jéihyabiipna caá. Páant ñi naáwáchah joinít, yeebdíh naóh yacnit ì jéih niij jwúubacan niít.* 16 Ñi mána, ñi úudwā, ñi déewā, ñi pej jumnitbut yeebdíh naóh yacnit, ñi maátadih ì tewat túutbiipna caá, nemat muúboó ì nemat pínah niijná. Biquínadih nemat muúboó nem, bitadih ì mao yohbiipna caá. 17 Pánihna, wíihwā ñi jummat jíib, nihat yeebdíh ì en jūihbiipna caá. 18 Páant ì chājachah yuhna, Dios yeebdíh ā

túi wapbiipna caá, ñi buúdcát pínah niijná. 19 Páant yeebdíh yeejép ì chājachah yuhna, Diosđih cádahcan, wunna yuhna, Diosjeéh páantjeh ñi túi jumbiipna caá.

20 “Biíh baácđih moón soldadowā Jerusalén tútchidih ì ñuh púuda bojbiipna caá, diítboó jumnit ì jéih jwei báccat pínah niijná. Páant ì ñuh púuda bojochah ennit, ‘Nin tútchi buúdná caá ā chājap’, ñi niij jéihbiipna caá. 21 Pánih jéihnit, Judea baácđih jumnit jeená ì jwei béje naáh. Jerusalén tútchi diítna jumnitboó ì jwei bác beje naáh. Wápchiboó jumnit jweiná, tútchina ì jwúub waad béjca bojo naáh. 22 Páant ñi jweicáh, caán láa Diosđih jepahcannit judíowāđih ì yap yohatji jíib ā peéh chājachah, yeebdíhbut ā chūhbiipna caá. Páant ì yéjat peéh ā chājachah, jon jātih Dios naáwátđih naóh yapanit ì daacátjidih biíc yoobó ā jumbiipna caá.* 23 Dedh wudu jumniđih, weh túuhniđihbut jweyát chah ā buobiipna caá. Caán láa Dios judíowā ì yéjatđih búdí íjnit, queéđih búdí ā peéh chājbipna caá. Páant ā chājachah, nin baácđih moón tubit ì jīgahbiipna caá. 24 Biquínadih ì mao yohbiipna caá. Bitaboodíh teonit, íih baácna jummat yoobó ì ub bejbipna caá. Jerusalén tútchidih moondíh beedánit, queét judíowā nihcannit caán tútchidih waadnit, maáta ì jumbiipna caá. Túttimah, Dios ā jenah joyátji pah, maáta ì jummatđih ì jwúub dúuc wáibiipna caá”, Jesús át niijíp wut jì.

Nihat cāacwā úud jeñé ā jwúub dei jūúwát pínah

(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

25 “Caán péeni yeó jáap tóah jūúwáchah, yeó, widh, cúiwābut mácah ì jíghbiipna caá, Dios ded pah ā chājat pínahđih cāacwā ì jéihyat pínah niijná. Búdí muj ā nolihat yáaat pah ā yáabiipna caá. Pánihna, jeáboó jumni mácah jíghatđih ennit, búdí yáaatđihbut joiná, nihat baácđih

* 21:15 Lc 12.11-12 * 21:22 Os 9.7 * 21:25 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.31; Ap 6.12-13

moón tubit úumnit, bádí ĩ náhni dahwabipna caá.* 26 Pánih úumnit, nin baác ded pah ã yapat pínahdih bádí jenah joinít, jeámant jumni ã túut nuumúchah enna, náhni joicánnit pah ĩ jumbipna caá. 27 Páant ã yapachah, weém nihat cãacwã úud jeñé, maáh waadniji, mah tólihjih, bádí yeh iigátjihbut wã jwúub dei jũóhbiipna caá. Páant wã jwúub dei jũúwúchah, nihat cãacwã ĩ enbipna caá.* 28 Pánihna, wã jwúub dei jũúwát pínahdih ded pah ã júut waáwátidih ennit, úumcan, ñi náhni dahwaca bojóo. Yeebdíh táí ubni waícanjeh wã jũóhbiipna caá.

29 “Higuera nah, biíh nahbut ded pah ã jummatdih ñi náhninaá. 30 Caan náh jáap wawá ã jumuchah ennit, jópchi ã tóah jũúwátidih ñipí jéihna caá. 31 Pánihat pah wã niijátji biíc yoobó ã yapachah ennit, ‘Jesús nin baácboó maáh jumudih ã jwúub dei jũúwát pínah bahnjeh ã jedhna caá’, ñi niij jéihbiipna caá.

32 “Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Wã niijátji biíc yoobó ã yapat pínah jãtih, nihat caán júut waáwátidih ennitboó ĩ wuncan niít. 33 Nihat nin baác jeábut ã buudbípna caá. Obohjeéhtih, wã naáwátboó buudcánjeh, nihat biíc yoobó ã yapbipna caá.

34 “¡Yeéb ñi táí jenah joyó chaáh! Bádí numah jeémátidih chãj, babh máihnit, dawá bií déedih bíbohatdihjeh jenah joiná, wã jwúub dei jũúwát pínahdih ñi jenah joicán niít. Pánih jenah joicán, ñi jéihcat láa yeebdíh ñi yéejat peéh chãjadih wã jũóhbiipna caá. 35 Nihat baácidih moonbát ĩ jenah joicát láa wã jwúub dei jũóhbiipna caá. 36 Pánihna, yeó jáap jummat pah táí jenah joinít, Dios ã teo wáacatdih ñi úúbú, yeejép ã yapachah yuhna, weemdíh ñi cádahcat túut niijná. Pánih yap yohnit, weemdíh cádahcan, weém nihat cãacwã úud jeñé pebh tíccanjeh ñi ñuhbiipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

37 Yeó jáap jummat pah Dioíh muúboó bohénit, cheyeh jummat pah tútchimant jwúub bac bejnit,

Olivo Jeéboó Jesúswã ĩpí jumap wut jĩ.* 38 Pánihna, cãacwãboó Jesús ã naáwáchah bádí joíhnit, cheibitjeh jáanit, Dioíh muúboó ĩpí juibí páñap wut jĩ.

22

Judas maátajih ã míc wéheat
(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

1 Paacánni pandih jeémát yeó jáap, Pascua ĩ niijní, bahnibit át jedhdap wut jĩ. Caán yeó jáapnadih dawá cãacwã Jerusalén tútchina ĩpí míc wáacap wut jĩ.* 2 Caán láa sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit biícidih, Jesúsdih ĩ tewat pínahdih ĩt míc wéhenap wut jĩ. Obohjeéhtih, ĩ tewechah, nihat cãacwã íjnit, queétdih ĩ míc mawat pínahdih ĩt úumap wut jĩ. Pánih úumna, cãacwã ĩ encah, ded pah Jesúsdih teonit, ĩ mawat pínahdih ĩt bidip wut jĩ.

3 Páant ĩ bidat pónih, nemépwã ĩ maáh, Judas, Iscariote ĩ niijnidih át waadap wut jĩ. Caán Judas, Jesús ã bohéni ã jumuchah yuhna, áih jenah joyátidih át túut nuumáp wut jĩ. 4 Pánih jenah joyát túut nuumníji Jesús pebh queétdih duó wáyat túut niijná, sacerdotewã ĩ maáta, Dioíh muudíh wapnit ĩ maátadihbut naáwádih át bejep wut jĩ.

5 Páant ã naáwáchah wéi joinít,

—Cãacwã ĩ encah, ded pah soldad-owã Jesúsdih ĩ tewat pínah niijná, ma duó wáyat pínah jíib, meemdíh jwí jíib chãjbipna caá, Judasdih ĩt niijíp wut jĩ.

6 Páant ĩ niijíchah joinít, jepahna, cãacwã ĩ encah, Jesús pebhna ã duó wáyat pínahdih Judas át jenah joi bídip wut jĩ.

Jesús ã bohénit biícidih ã péjeémát
(Mt 26.27-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

7 Paacánni pandih jeémát yeó jáap, oveja wúúhdih ĩpí maoni yeó jáap, Pascua ĩ niijní yeó jáapdih, 8 Pedro, Juandihbut ã numah jeémát pínah

* 21:27 Dn 7.13; Ap 1.7 * 21:37 Lc 19.47 * 22:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

múdíh bidat túutna, Jesús át wahap wut jĩ. Pánih wahnit, nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—Pascua yeó jáapdih biícđih jwĩ jeémát pínahđih, ñi ámhobi jwahúá, át niijíp wut jĩ.

⁹ Páant ā niijíchah joinít,

—¿Dedjĩh tigaá ámhodih jwĩ bejbi? İt niij úbh joyóp wut jĩ.

¹⁰—Jerusalén tútchidih ñi waadáchah, wáam dahjĩh mah beoni yeebdíh ā jwāáhbipna caá. Ājeéh bejnit, ā waadni múdíh yeebbát ñi péewaadá. ¹¹ Waadní, caán múmínahđih nin pah ñi niij úbh joyóo: ‘¿Deyoob tigaá Pascua jeémátđih wā bohénitđih wā namah jeémát tólih pínah ā jum?’ Bohéni ā niijná beé’, caandíh ñi niijí. ¹² Páant ñi niijíchah joinít, bádí chah bóo tólih, nihat jwĩ náahat jum beední tólihđih ā júutbipna caá. Caán tólihboó Pascua jwĩ jeémát pínahđih ñi chājaá, queét chénewāđih át niijíp wut jĩ.

¹³ Páant ā niijíchah joinít, Jerusalén tútchina İt bejep wut jĩ. Caanná jubínit, nihat Jesús ā niijátji pah İt jwāáap wut jĩ. Pánihna, queétdih júutni tólihđih waadní, Pascua İ jeémát pínahđih İt chājap wut jĩ.

¹⁴ İ jeémát hora ā juyúchah, İ ámhohni tólihna jubínit, Jesús ā bohénitđih át namah jeémép wut jĩ. ¹⁵ Páant İ jeéméchahjeh, nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—ıWā wunat pínah jätih, nin Pascua jeémátđih yeebdíh búdí wā namah jeémíhip be! ¹⁶ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Dios pehbóo jwĩ jumát pínah jätih, chéneji nindih wā jwúub jeémp jwahcan niıt. Dios ā jenah joyátji pah ā maáh jumapboó biícđih jwĩ jwúub jeémpbipna caá, queétdih át niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant niij péanit, jiwá iguíh mac jumni pamapđih ubnit, “Túina caá, Paá”, Diosđih niij péanit, ā bohénitđih át wāhup wut jĩ.

—Dáa, yeebjéh ñi babhbaá. ¹⁸ Weém páant bóojeh wā babh péa jwahna caá. Dios ā maáh jumapboó biícđih jwĩ jwúub babhbipna caá, Jesús át niijíp wut jĩ. Páant ā niijíchah joinít, İt babhbap wut jĩ.

¹⁹ Páant İ babhbat túttimah, pandih ubnit, “Túina caá, Paá”, Diosđih niij péanit, ā bohénitđih át daj wāhup wut jĩ.

—Nin pan wĩh bácah panihni caá. Nindih wā dajat pah, weemdíh İ maobipna caá, yeebdíh wā túi ubat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh wā wun wāhatđih náhnit, nindih ñi jeémé, queétdih át niijíp wut jĩ.

²⁰ Pascua jeémátđih jeémp péanit, Jesús biih pamapđih jwúub ubnit, nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—Nin iguíh mac wĩh meép panihni caá. Wĩh meépjĩh ñi yéejat jıib buúdáatđih jıib chājna, Dios biícđih ñi túi jumát pínah niijná, yeebdíh wā wun wāhbipna caá.* ²¹ Obohjeéhtih, ñi joyóo. Weemdíh enıhcannitđih duó wáini pínah wā pebh ā chúudna caá.* ²² Wā íp jon jätih weemdíh ā wutatji biíc yoobó wā wunbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh enıhcannitđih duó wáiniboodíh Dios búdí ā peéh chājibipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

²³ Páant ā niijíchah joinít, “¿Déhe tigaá ā duó wáibi?” queétjeh İt míc niij úbh joyóp wut jĩ.

“¿Déhe tigaá maáh panihni ā jumbi?” İ míc niiját

²⁴ Pánih jeémpnajeh, ā bohénitboó nin pah İt míc niij úbh joyóp wut jĩ: “¿Jwıjeéh jumni déhe tigaá maáh panihni ā jumbi?” İt niijíp wut jĩ.*

²⁵ Páant İ míc niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ: “Judıowā nihcannit İ maáta İih cáacwāđih tubit wutnit caá. Pánih chājna, ‘Yeebdíh wā túi teo wáacna caá’, queétdih İpı niijná yuh caá. ²⁶ Obohjeéhtih, queét İ chājat pah, yeéb ñi chājca bojóo. Ded chah

* **22:20** Jer 31.31-34 * **22:21** Sal 41.9 * **22:24** Mt 18.1; Mr 9.34; Lc 9.46 * **22:26** Mt 20.25-27; 23.11; Mr 9.35; 10.42-44

jumíhna, údyi pah ã jumna naáh. Maáh jumíhna, teo wáhni pah ã jumna naáh.*
 27 Jeémp chúdnitdih teo wáhnitboó jeémátdih ípí cáagna caá. Pánihna, jeémpnitboó maáta panihnit í jumna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñi Maáh jumna yuhna, teo wáhni pah wá jumna caá.*

28 “Yeéb wájeéh pée cádahcan, yeejép ã yapachah yuhna, ñi jwe-icáp be. 29 Páant ñi jumachah, wá íp weemdih maáh ã waadáat pah muntih, yeebdíhbut maáta wá waadábipna caá, 30 doce judíowá poómp í maáta ñi jummat pínah niijná. Páant bólihna yeebdíh wá jwúub numah jeémp babhbipna caá”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.*

Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Jn 13.36-38)

31 Páant queétdih niij naóh péanit, Pedroboodih nin pah ãt jwúub niij naáwáp wut jĩ:

—Simón, Simón, meemdih bainí wá naáwíhna caá. Yeéb niihat weemdih ñi cádahat pínah niijná, Satanás Diosdih ãt úbúp wut yah be. 32 Obohjeéhtih, ma cádahcat pínah niijná, weémboó meemdih búdí wá úbúp be. Pánihna, jwúub túi jenah joinít, bita wíihwádh ma teo wáacá, queétdih biíc yoobó í jwúub túi jenah joyát pínah niijná, Pedrodih ãt niijíp wut jĩ.

33 —Maá, majeéh weemdíhbut nemat múbóo í nemechah, í mawachah yuhna, weémboó meemdih wá cádahcan níit, Pedro ãt niijíp wut yah jĩ.

34 —Pedro, meemdih yoobópdih wá naóhna caá. Bújeh mujbai ã ewat pínah játi, biíc peihcanni láa ‘Caandih wá jéihcan caá’, ma niij yeebipna caá, Jesús caandih ãt niijíp wut jĩ.

Caandih í tewat pínahdih Jesús ã naáwát

35 Pedrodih páant niij péanit, niihat ã bohénitdih nin pah Jesús ãt jwúub niij úbúh joyóp wut jĩ:

—Wíih doonádih naáwát túutna, yeebdih wá wahachah, dinerodih úbcan, bií déedih yacat pínah wuh wúhdih úbcan, zapatosdihbut úbcah yuhna, ¿náahat yeebdih ã jumnit jĩ? ãt niijíp wut jĩ.*

—Jwíitdih náahat ã wihcan jĩ, ít niij jepahap wut jĩ.

36 —Obohjeéhtih, bú láa ded dinero bíbohni, bií dée yacat pínah wuh wúhdih bíbohni but ã úb beje naáh. Íbat naadih bíbohcani áih jih bóo yégueh chóodih jíb cháj wáhnit, caán jíbji íbat naadih ã jíb chája naáh. Túbít tobohat láa júohna caá ã chájap. 37 Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah weemdih ít niij daacáp tají. ‘“Yeejép chájni caá”, niijnít, caandih í peéh chájipna caá’, ít niij daacáp tají.* Yoobópdih yeebdih wá naóhna caá. Páant í niij daacátji biíc yoobó weemdih eníhcannit í chájipna caá, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

38 —Maá, ma enee! Ninjñ chéne íbat naá ã jumna caá, queét ít niijíp wut jĩ.

—Páant bóojeh! Caandih ñi jenah joí cádahaá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

Getsemaní pácahi jumapboó Jesús ã úbát

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

39 Páant niij péa, bac bejnit, cheyeh jummat pah ápí bejepboó Olivo Jenaá ãt jwúub bejep wut jĩ. Á bohénitbut ájeéh ít bejep wut jĩ. 40 Caanná jubínit, Jesús nin pah queétdih ãt jwúub niijíp wut jĩ:

—Yeebdih Satanás ã yéjeat túutachah, caandih jepahcat túut niijná, Diosdih úbát caá náahap, ãt niijíp wut jĩ.

41 Páant niij péa, chibít yúrbít bej, bódhica caj yoh ñajnit, 42 “Paá, ma náahna, weemdih ma wunat túutca bojóo. Obohjeéhtih, weém wá wuníhcah yuhna, meémboó páant ma

* 22:27 Mt 20.28; Mr 10.45; Jn 13.12-15 * 22:30 Mt 19.28 * 22:35 Mt 10.9-10; Mr 6.8-9; Lc 9.3; 10.4 * 22:37 Is 53.12

náah yacachah, wā wun wāhbiḡna caá”, āt niijíp wut jī.

⁴³ Páant ā niij wābúchahjeh, Dios ā wahní ángel caandíh jíghnit, āt teo wáacap wut jī. ⁴⁴ Tubit jíghnit, Jesús ā ípdih búdí āt wābúp wut jī. Pánih wābhñit, búdí tūp bejna, meépjīh widni āt chínap wut jī.

⁴⁵ Pánih wābh péa, jwúub ñah ñahñit, ā bohénit pebh āt jwúub juibínap wut jī. Páant ā jwúub juibínachah, búdí jíghnit, tubit chunná, ítat ūwah bejep wut jī. ⁴⁶ Páant í ūwachah ennit, Jesús queédih nin pah āt niij wucap wut jī:

—Ñi jáa bojó. ¿Dépanih ūo tigaá ñi chāj? Yéjatdih táí yap yohat táut niijná, Diosdih wābát caá náahap, āt niijíp wut jī.

Jesúsdiḡ eníhcannit caandíh í tewat
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús páant ā niijíchahjeh, dawá cāacwā ít juibínap wut jī. Judas, Jesús ā bohéniji, queédih āt duó wái juibínap wut jī. Pánih duó wái juibínit, Jesúsíh páo tíbdih nomnit, caandíh āt wābúp wut jī. ⁴⁸ Páant ā wābúchah, Jesús caandíh nin pah āt niij wābh joyóp wut jī:

—¿Judas, weém niḡat cāacwā ūud jeñédih páo tíb nomnit wābhna, weemdíh eníhcannitdih jáut niit ma chājap? āt niijíp wut jī.

⁴⁹ Páant ā niijíchah, Jesús ā bohénit ded pah ā yapat pínahdih jéihñit, nin pah caandíh ít niijíp wut jī:

—¿Maá, nin jwí bíbohni íbat naajīh queédih jwí mao jíh? ít niijíp wut jī.

⁵⁰ Páant í niijíchahjeh, bíc Jesús ā bohéniboó sacerdotewā í maáhdih teo wāhñíh jéihyepmant bóo moli chóodih āt dúuc bóod yohop wut jī. ⁵¹ Páant ā dúuc bóod yohochah ennit,

—Páant ñi chājca bojó, Jesús queédih āt niijíp wut jī.

Páant niijnít, áih moli chóo jumapjiboó teo jáhanit, boanachah, jáap chóo āt jíghop wut jī. ⁵² Pánih boanit, sacerdotewā í maáta, Dioíh mūdih wapnit soldadowā í maáta,

bita maáta bícdih caandíh tewedih juibínitdih nin pah āt niij wābh joyóp wut jī:

—¿Dépanihna nūmnídih tewat pah íbat naaná, máa quiitnadibut wbnit, weemdíh tewedih ñi jūóh? ⁵³ Yeó jáap jumap pah Dioíh mūboó ñijeéh wā jumachah yuhna, weemdíh ñi teocap be. Obohjeéhtih, bñ nemépwā í maáhdih jepahñit, ded pah ñi weñat pínahdih Dios ā chājat táutna caá, Jesús queédih āt niijíp wut jī.*

Pedro ā yeeat

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Pánih Jesúsdiḡ teonit, sacerdotewā í maáih munná ít wā bejep wut jī. Páant í wā bejehchah, Pedroboó yūpjeh āt en péenap wut jī. ⁵⁵ Maáih munná waád juibínit, Jesúsdiḡ teonitji soldadowā wáihyat júdu díitboó tñ ít cáo jwejep wut jī. Pánih cáonit, ít mée chúud páuda bojop wut jī. Pedrobat í cātíh āt mée chúudap wut jī. ⁵⁶ Páant ā chúudachah ennit, bíc teo wāhñih queédih nin pah mit niijíp wut jī:

—Ninbat Jesúsjeéh jumni beé, mit niijíp wut jī.

⁵⁷ Obohjeéhtih, Pedro nin pah āt niij yeenap wut jī:

—Caandíh wā jéihcan caá, āt niijíp wut jī.

⁵⁸ Táltimah, bíh jwāh Pedrodih ennit,

—Meembút íjeéh jumni caá, āt niijíp wut jī.

—Nihcan caá, Pedro āt jwúub niij yeenap wut jī.

⁵⁹ Bíc hora táttimah, bíh jwāh bitadih nin pah āt niijíp wut jī:

—Yoobópdiḡ tigaá ninbat Jesúsjeéh jumni caá. Caandíh péenit Galilea baácdih moón mícjeh caá. Ninbat Galilea baácdih bóo jumna, ájeéh péeni man tigaá, āt niijíp wut jī.

⁶⁰ —¿Ma niijnídih wā jéihcan caá! Pedro āt jwúub niij yeenap wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, mājbaí āt ewep wut jī. ⁶¹ Páant ā ewechahjeh, Jesús Pedrodih āt tac páud enep wut jī. “Bññ

* 22:53 Lc 19.47; 21.37

chei mujbai ã ewat pínah jãtíh, ‘Weém nin newédíh wã jéihcan caá’, bíic peih-canni láa ma niij yeebipna caá”, Jesús ã niijátjidíh Pedro ãt náhninap wut jĩ. ⁶² Pánih náhninit, bac bej, búdí ãt juñúp wut jĩ.

Jesúsdi h deohnit, i puñat
(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Jesúsdi h wapnit soldadowã caandíh yeejép deohnit, it puñap wut jĩ. ⁶⁴ Pánih puñit, ãih quíibdi h nem chéonit, nin pah it niij uúbh joi dehwep wut jĩ:

—¿Déhe tibeé meemdíh pãí? it niijíp wut jĩ. ⁶⁵ Pánih chãjnit, Jesúsdi h yeejép it niij jãihñap wut jĩ.

Maáta Jesúsdi h naóh yacat
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Baáb jéenechah, judíowã i maáta, sacerdotewã i maáta, Moisés ã wutátjidíh bohénitbut it míic wáacap wut jĩ. Páant i míic wáacachah, soldadowã Jesúsdi h it ub waad béjep wut jĩ. ⁶⁷ Caanná i ub waad juibínachah, queét míic wáacnitboó nin pah Jesúsdi h it niij uúbh joyóp wut jĩ:

—Jwiít di h yoobóp di h ma naáwá. ¿Meém Dios ã wahni Cristo niit? it niijíp wut jĩ.

—Yeebdí h wã naáwáchah yahna, ‘Yoobóp di h nihcan caá’, ñi niijbípna caá. ⁶⁸ Yeebdí hbut wã uúbh joyóchah, ñi jepahcan niit. ⁶⁹ Obohjeéhtih, Dios chah wēpni ã jéihyepmant bóo buwámant weém ni hat cáacwã úud jeñé chúudnit, ni hat di h wã wutbipna caá, Jesús queétdi h ãt niij jepahap wut jĩ.

⁷⁰ —Páant niijná, ¿Meém Dios wãúh niit? it niij uúbh joyóp wut jĩ.

—Caan tigaá weém, Jesús ãt niij jepahap wut jĩ.

⁷¹ Páant ã niij jepahachah joinít, queétjeh nin pah it míic niij wéhenap wut jĩ:

—Nin Dios di h búdí ã yéej naáwáchah, jwí joiná caá. Pánihna, bíih naóh yacni pínah di h bidat náahcan caá, it niijíp wut jĩ.

23

Maáh Pilato pebhna Jesúsdi h i ub bejat

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Queét maátajeh míic wéhe péanit, Jesúsdi h Pilato pebhna it ub bejep wut jĩ. ² ã pebhna ub juibínit, Jesúsdi h nin pah it niij naóh yacap wut jĩ:

—Nin newé jwí déewá di h ã yee naáwáchah, jwiit jwí joyóp be. Jwí maáh Césardi h dinero ã wúhat túutcap be. ‘Weém Dios ã wahni Cristo ñi maáh caá’, ãpí niijíp be, Pilatodi h it niijíp wut jĩ.

³ Páant i niijíchah joinít, Pilato Jesúsdi h nin pah ãt niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Meém judíowã i maáh niit? ãt niijíp wut jĩ.

—**Ma niiját pahjeh tigaá**, Jesús ãt niij jepahap wut jĩ.

⁴ Páant ã niijíchah joinít, Pilato sacerdotewã i maátadi h, bita en ñuhnitdi hbut nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Nindi h dedé peéh mawat wihcan caá, ãt niijíp wut jĩ.

⁵ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, queét chah it naóh yacap wut jĩ.

—Caán ni hat ã bohénit di h yeejép ã chãjat túutna caá. Galilea baác di h moondí h jwíih bohénit, Judea baác di h moondí h, nin tútchidi h moondí hbut yeejép ãpí bohéna caá, it niijíp wut jĩ.

Herodes Jesúsdi h ã uúbh joyát

⁶ Páant i niijíchah joinít, Pilatoboó queétdi h nin pah ãt niij uúbh joyóp wut jĩ:

—Galilea baác di h moondí h jwíih bohéna, ¿nin Galilea baác di h bóo niit? ãt niijíp wut jĩ.

⁷ —Caán baác di h bóo tigaá, it niij jepahap wut jĩ.

Páant i niij jepahachah joinít, Galilea baác di h moondí h Herodes maáh ã jumuchah, Pilato Herodes pebhna Jesúsdi h ãt wahap wut jĩ. Pas-cua yeó jáapnadi h Herodes Jerusalén tútchiboó juibíni ãt jum jwahap wut jĩ. ⁸ Páant ã wahni Herodes pebhna

ã juibínachah, Herodesboó caandíh ennit, búdeí át weñep wat jĩ. Jesús ded pah ã chãjat doonádih joiníji maatápdih Jesús ã wēp chãjatdih búdeí át eníhip wat jĩ. ⁹ Pánihna, Jesús Herodes pebhna ã juibínachah, Herodes maatápdih átiñh úbh joí ñhuanúp wat yah jĩ. Obohjeéhtih, caandíh Jesús át jepahcap wat jĩ. ¹⁰ Sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã watatjidih bohénitbut, Herodes pebhna juibí ñhñit, Jesúsdiñ chah yeejép ĩt naóh yacap wat jĩ. ¹¹ Túttimah, Herodes áih soldadowã bíicdih yeejép niijnít, Jesúsdiñ ĩt dehwep wat jĩ. Pánih deohnit, táini yégueh chóo, maáh ã dawat dée chóodih yacnit, Pilato pebhna ĩt wah jwúuba bojop wat jĩ. ¹² Pánihna, caán yeó jáapjeh Jesúsdiñ ĩ míic wah jwúuba boj ñhñna, Herodes Pilatojĩh ĩt míic wēi jwíhip wat jĩ. Páant ĩ chãjat pínah jãtĩh ĩt míic eníhcap wat jĩ.

Jesúsdiñ ĩ mao yohat tútat

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.38-19.16)

¹³ Jesúsdiñ Pilato pebhna ĩ jwúuba ub juibínachah, Pilatoboó sacerdotewã ĩ maátadiñ, judíowã ĩ maátadiñ, cáacwãdihbut át míic wáacat tútup wat jĩ. ¹⁴ Páant ĩ míic wáacat túttimah, nin pah queédih át niij naáwáp wat jĩ:

—Nindih weemdíh ub jũóhñit, ‘Cáacwãdih yeejép chãjat tútñi caá’, ñi niij naóh yacap be. Páant ñi niij naóh yacachah joinít, yeéb ñi enechah, caandíh wã úbh joí beedánap be. Obohjeéhtih, dedé peéh mawat caandíh ã wihcan caá.

¹⁵ Herodesbut caandíh úbh joí ennit, dedé ã yeejatjidih bid juicánjeh, jwí pebhna át jwúuba bojop taga.

¹⁶ Pánihna, caandíh puñat tútñitjeh, wã bacabipna caá, Pilato queédih átiñ niijíp wat yah jĩ.

¹⁷ Pascua jummat pah nemat muúboó jumni ĩ náahnidih Pilato apĩ bacanap wat jĩ. ¹⁸ Pánihna, “Jesúsdiñ wã bacami caá”, ã niijíchah joinít, niñat cáacwã nin pah ĩt niij ñaacáp wat jĩ:

—¡Caán newédih bacacanjeh, ma mao yohat tútú! ¡Barrabásboodíh jwiítidih ma baca wãhuú! ĩt niijíp wat jĩ.

¹⁹ Jerusalén tútchiboó jumnit Romano maátadiñ ã yohíhatji júb, bitadiñ ã mao yohatji júbbut, Barrabás nemat muúboó át jumap wat jĩ. ²⁰ Pánihna, Pilato Jesúsboodíh bacáñnit, cáacwãdih át jwúuba úbh joyóp wat jĩ, páant muntih. ²¹ Obohjeéhtih, páant ã bacáñhichah joinít,

—¡Cruzboó péoh dodhñit, caandíh ma mao yohat tútú! ĩt niij ñaacáp wat jĩ.

²² Páant ĩ niij ñaacáchah joinít,

—Yeéb páant ñi niij ñaacáchah, ¿dedé tigaá caán ã yeej chãjatji jum? Obohjeéhtih, dedé ã yeejat peéh mawat ã wihcañ, caandíh wã mao yohat tútcan niít. Pánihna, puñat tútñitjeh, wã bacabipna caá, Pilato queédih át niij jepahap wat jĩ.

²³ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, chah ĩt yoób ñaacáp wat jĩ, buca.

—¡Jesúsdiñ cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat tútú! ĩt niijíp wat jĩ.

Páant tubit ĩ niij ñaacáchah joiná, Pilato ã jenah joyát tút ñhñnit, ²⁴ ĩ niiját pah át chãjat tútup wat jĩ. ²⁵ Pánih jepahñit, cáacwãdih mao yohñi, nemat muúboó jumni, cáacwã ĩ úbhñi Barrabásboodíh Pilato át bacanap wat jĩ. Jesúsdiñ cruzboó át yoób mao yohat tútup wat jĩ, buca.

Jesúsdiñ cruzboó péoh dodhñit, ĩ mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesúsdiñ soldadowã cruzdih bewañit, caandíh mao yohat tút niijná, ĩt ub bejep wat jĩ. Pánih ub bejñit, Simón wãt jumni, Cirene tútchidih bóodih ĩt jwãáap wat jĩ. Jerusalén tútchidih ã waád juibínachah, caandíh Jesúsdiñ cruzdih ĩt bewat tútup wat jĩ. Pánih bewat tútñit, Jesús túttimah caandíh ĩt péeat tútup wat jĩ.

²⁷ Jesúsdiñ ĩ ub bejchah, dawá cáacwã caandíh ĩt en péenap wat jĩ. Yaádhbut caandíh búdeí ĩt ñaac jũí

péenap wut jĩ. ²⁸ Páant ĩ ñaác jũí péenachah, tac páud ennit, Jesús queét yaáhdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Yeéb Jerusalén tútchidih moón yaadá, weemdíh ñi jãicá bojoó. Yeéb míicjeh, ñi wehdihbat jañát caá náahap. ²⁹ Biíh yeó jáap yeebdíh yeejép ã yapachah, ‘Weh wihcannit yaádh chah wēinit ĩ jumna caá’, ñi niijbípna caá. ³⁰ Pánihna, úum jweíhna, ‘Jeená jwiítidih ma jãh jũúwá!’ ñi niijbípna caá.* ³¹ Ñi jenah joyoó. Weém táini wã jumachah yahna, weemdíh yeejép chãjnit, yeéb yéejnitboodíh bácah, chah yeejép ĩ chãjbipna caá, át niijíp wut jĩ.

³² Jesúsdi, chénewã yéej chãjnitdihbut ãjeéh mao yohat túut niijná, Wáó lidíp Dah wãt jumni jeéboó soldadowã ĩt ab bejep wut jĩ. ³³ Caán jeená juibínit, Jesúsdi cruzboó péohnit, ĩt pad dodhdop wut jĩ. Yéejnitdihbut biíh cruznadih péohnit, ĩt pad dodhdop wut jĩ. Biíc yéejnidih Jesús ã jéihyepmant bóo bawámant, biíhdih ã wáyámant bóo bawámant, Jesúsdi tac yoób ĩt dodhdop wut jĩ. ³⁴ Páant ĩ péoh dodhdat túttimah, cruzboó ñuhnit, Jesús ã lípdih nin pah át niij úubáp wut jĩ: “Weemdíh mao yohnit ĩ yéejatdih ma yohoó, Paá. Ded pah ĩ chãjatdih ĩ beh joicán caá”,* át niijíp wut jĩ.

Cruzboó ñuhnitdih wapnit soldadowã Jesúsdi yégueh chóojidih “¿Deíh tiguaá ã jumbi?” míic niijnít, tíhwat júdunabitjĩh ĩt yoh tíhwip wut jĩ.

³⁵ Dawá cáacwã pehbhit ĩt en ñuhap wut jĩ. Judíowã ĩ maátabut en ñuhnit, Jesúsdi nin pah ĩt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—Cáacwãdih táí teo wáacni jumna, Dios ã wahní Cristo nihna, caanjéhbat ã míic teo wáaca naáh, ĩt niijíp wut jĩ.

³⁶ Soldadowãbut caandíh deoh naóhnt, ã pebh juibínit, bijni iguúh macdih Jesúsdi babhbat túutna, ĩtih toonap wut yah jĩ. ³⁷ Pánih toonit, queébtat nin pah ĩt niij deoh naáwáp wut jĩ:

* **23:30** Os 10.8; Ap 6.16 * **23:34** Sal 22.18 26.31-33; 2Cr 3.14

—Meém judíowã ĩ maáh jumna nihna, ma wēpatjĩhjah ma míic táí teo wáacá! ĩt niijíp wut jĩ.

³⁸ “NIN JUDÍOWÃ ĩ MAÁH CAÁ”, ĩ niij daácni núodih Jesúsdi wao cháh cruzboó ĩt nah péoh búudhdap wut jĩ.

³⁹ Biíc péoh dodhni Jesúsdi nin pah át niij jãihñap wut jĩ:

—Meém Dios ã wahní Cristo jumna nihna, ma wēpatjĩh ma míic teo wáacá! jwiítidihbat ma teo wáacá! át niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant niij jãihnidih biíh yéejniboó nin pah át niij jãih jwúubanap wut jĩ:

—Caandíh páant ma niijcá bojoó! Páant niijná, Diosdi ma úumcan niít? Meemdíh peéh mawat biíc yoobó caandíh ã jumna caá. ⁴¹ Jwiít yéej chãjnitdih ĩ peéh mawachah, yoobópdih caá. Obohjeéhtih, nin ã yéej chãjcah yahna, caandíh ĩ peéh maona caá, át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant niij péanit, Jesúsdi nin pah át niijíp wut jĩ:

—Jesús, meém maáh waadná, weemdíh ma táí náhninaá, át niijíp wut jĩ.

⁴³ —Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Búu yeó jáapjah Táini Pebhboó wãjeéh ma jumbipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

Jesús ã wunat
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Páant ĩ péoh dodhdat túttimah, yeó jáap tac yoób át dupúáh bejep wut jĩ. Pánihna, nihat baác dupúniji biíc peihcanni horas túttimah át jwúub baabáh bejep wut jĩ, páant muntih. ⁴⁵⁻⁴⁶ Páant ã jwúub baabáh bejat pínah jãtih, Jesús nin pah át niij ñaacáp wut jĩ:

—Wíih caolidih ma úubú, Paá, át niijíp wut jĩ.*

Páant niij péanit, át wunah bejep wut jĩ. Páant ã wunachahjah, Dioíh máú díitboó ĩ jãh yaíhni búdí wúupni

* **23:45-46** Sal 31.5; Hch 7.59 * **23:45-46** Ex

chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah át chāwáp wut jī.*

⁴⁷ Páant niijnít, Jesús ā wunuchah ennit, pebh ñuhni soldadowā ī maáhboó Diosdih wēinit,

—Nin yéejniji át nihcan tagaá, át niijíp wut jī.

⁴⁸ Pánihna, nihat enedih wáac juibínitji Jesús ā wunuchah ennit, bádí jīgahnit, ñih munnáboó ít jwúub bejep wut jī. ⁴⁹ Obohjeéhtih, nihat Jesúsdi h jéihnit, Galilea baácmant ājeéh jūóhntit yaádhbut Jesúsdi h yúrbít ít en ñuhap wut jī.*

Jesúh báhahjidih ī yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Caán láa José wūt jamni, Judea baácdih bóo, Arimatea tátchimant Jerusalén tátchina juibínitji át jamap wut jī. Yoobópdih chājni, Dios ā maáh jamatdih páini wut jī. Judíowā ī maátajeéh jamna yuhna, Jesúsdi h ī mao yohat tūtattidih át náahcap wut yuh jī. ⁵² Pánihna, José Pilato pebhna Jesúh báhahjidih úbúdi h át bejep wut jī. ⁵³ Pánih úbh péanit, Jesúh báhahjidih úb deya, táini yégueh chóojih tainit, wunnitdih ī yoh jwuhca naáh jeé ítboó át yohop wut jī. ⁵⁴ Jesús ā wanni yeó jáap judíowā ī chooát pínahdi h ī ámohat yeó jáap wut jī. Pánihna, ī chooát pínah hora jātihbitjeh ā jamuchah, Jesúh báhahjidih táí ámohcanjeh át yohop wut jī. Chooát yeó jáap táttimah át táí ámoh péahip wut yuh jī.

⁵⁵ Galilea baácmant Jesúsjeéh jūóhntit yaádh, ā yohat pínah ítboó Jesúh báhahjidih ā úb bejehah, Joséjeéh ít en péenap wut jī. Pánihna, caán jeé ítna juibínit, áih báhahjidih ā yohochah, ít enep wut jī. ⁵⁶ Pánih en péa, ñih munná jwúub bejnit, Jesúh báhahjidih ī ñáñat pínah chej jamni náona, chej jamni macdi hbut ít ámohop wut jī. Pánihna, chooát hora ā jayúchah, Moisés ā wutatji pahjeh ít choonáp wut jī.*

24

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Domingo yeó jáap baáb jéenechah, queét yaádh ī ámohni chej jamnidih úbnit, Jesúh báhahdi h ī yohopjiboó caandih ñáñadi h ít bejep wut yuh jī. ² Caandih ī yohopji ítna juibínit, caán ítidi h nematji jeé júdadi h bita ī pátá dodhdattji pah ā jamuchah, ít enep wut jī. ³ Pánih ennit, caán ítidi h waad béjnit, ī Maáh Jesúh báhahjidih ít bid juicáp wut jī. ⁴ Pánih bid juicán, “¿Ded pah tigaá át bej?” ít niij jenah joyóp wut jī. Páant ī niij jenah joi ñuhuchah, chéne neoná yeh iigní yégueh chóo duonít, queét yaádh pebh ít jígoh ñuhap wut jī. ⁵ Páant ī jígoh ñuhuchah ennit, bádí úmna, queét yaádh ít páah yoh ñajap wut jī. Páant ī páah yoh ñajachah ennit, ángelwā queétdih nin pah ít niij úbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá wunnitdih ī yohopboó Jesúsdi h ñi bid? ⁶ Caán ninboó ā wihcan caá. Jáantjeh ā boo pud jūúwáp be. ¿Galileaboó ñijeéh jam jwuhna, yebdí h ā niijátjidih ñi náhnican niit? ⁷ **‘Weém nihat cáacwā úud jeñédi h yeejépwádi h ī wáhuchah, cruzboó péoh dodhntit, ī mao yohbipna caá. Páant ī mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap táttimah, wā jwúub boo pud jūóhbipna caá’,** yebdí h ā niij naáwátjidih ¿ñi náhnican niit? ít niijíp wut jī.*

⁸ Páant ī niijíchah joinít, Jesús ā niijátjidih ít náhninap wut jī. ⁹ Pánih náhnit, Jesús once ā bohénitji, bita biícdi h ī jamapna ī enatjidih naáwádi h ít jwúub bejep wut jī. ¹⁰ Queét yaádh María Mágdala tátchidi h bóli, Juana, biíh wili María Santiago ín, bita yaádhbut íjeéh bejnit Jesús ā bohénitjidih ít naáwáp wut jī. ¹¹ Obohjeéhtih, ī naáwáchah joiná yuhna, “Nih yána caá. Déhenit

* **23:49** Lc 8.2-3 * **23:56** Ex 20.10; Dt 5.14

* **24:7** Mt 16.21; 17.22-23; 20.18-19; Mr 8.31; 9.31;

10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

yaadábeh caá”, niij jenah joinít, queét yaáhdih ít joyáh bojop wut jĩ.

¹² Obohjeéhtih, Pedroboó ĩ naáwáchah joinít, Jesúh bácahjidih ĩ yohopjina át ñáo ñah bejep wut jĩ. Caanná juibínit, jeé ít dítna péeb jéen ennit, Jesúh bácahjidih ĩ pinni chóojjeh ã ñajachah, át enep wut jĩ. Pánih en, búdí jenah joinít, áih muúboó át jwúub bejep wut jĩ.

Emaús tátchina bejnitdih Jesús ã jíghat

(Mr 16.12-13)

¹³ Caán yeó jáapjeh chénewã Jesúsjeéh péenitji Emaús tátchina ít bejep wut jĩ. Jerusalén tátchimant Emaús tátchina once kilómetros wut jĩ. ¹⁴ Pánih bejna, nihat Jesús ded pah ã yapatjidih queétjeh míic wéhe bejna ít chãjap wut jĩ. Jesús cruzboó ñuhnit, ã wunatjidih, ã jwúub boo pud jũwátji doonádihbut míic wéhe bejna ít chãjap wut jĩ. ¹⁵ Páant ĩ míic wéhe bejchah, queétdih ñuún jwááh juibínit, ĩjeéh Jesússeh át bejep wut yuh jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, caandíh ít beh encap wut jĩ.

¹⁷ Pánih ñuún jwááh juibínit, Jesús queétdih nin pah át niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanihatdih míic wéhe bej tigaá ñi chãj? át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah, chãonít, wëicanjeh, caandíh ít en ñuhup wut jĩ. ¹⁸ Pánih en ñuhnit, Cleofas caandíh nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—¿Meém Jerusalén tátchidih nih jibni níit? ¿Buu yeó jáapna caán tátchiboó ded pah ã yapatjidih ma jéihcan níit? át niijíp wut jĩ.

¹⁹ —¿Dedé ã yapatjidih niij tigaá ñi chãj? Jesús át niij úbh joyóp wut jĩ.

—Jesús, Nazaret tátchidih bóodih ã yapat. Caán Dios naáwát dih naóh yapani jumna, ã naáwát wëpni, ã chãjatbut wëpni beé. Páant ã jumatdih Dios ã enechah, nihat cãacwãbut ĩ enep be. ²⁰ Túttimah, Dioih muúdíh en daonít maáta, bita jwĩ maátabut caandíh peéh mawat pínah niijná, Romanowãdih ĩ wãhuchah, queét

cruzboó péoh dodhnit, ĩ mao yohop be. ²¹ ‘Romanowã ĩ wutatdih Jesús jwiít judíowãdih ã túi úbbipna caá’, niij jenah joinít, búdí wëina jwĩ chãjap yuh be. Obohjeéhtih, ã wunup be. Buu ã wunat túttimah bíic peihcanni yeó jáapjeh ã yapna caá. ²² Biquína jwiít bíicdih Jesús báadhdajeéh péenit yaádh jwiít dih ĩ naáwáchah, jwĩ joí wáhi bejep be. Buu cheibitjeh Jesús dih ĩ yohopji jeé ítna juibínit, ²³ áih bácahjidih ít bid jucáp wut be. Bid jucánjeh, jwĩ pebhboó jwúub jwinít, ángelwãdih ĩ enatjidih jwiít dih ĩ naáwáp be. ‘Jesús ã boo pud jũwáp be’, ángelwã queétdih ĩ niij naáwátjidih jwiít dih ĩ jwúub naóh yapanap be. ²⁴ Bita jwĩjeéh jumnitbut Jesús dih yohopji jeé ítna ít bejep wut be. Caanná juibínit, queét yaádh ĩ naáwátji pah ít enep wut be. Obohjeéhtih, Jesús dih ít encap wut be, Emaús tátchina bejnit Jesús dih ít niij naáwáp wut jĩ.

²⁵ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ:

—Yeéb túi jenah joicánnit jumna, Dios naáwát dih naóh yapanit nihat ĩ daacátjidih páantjeh ñi joyáh bojna caá. Páant ñi joyáh bojat jíib, ñi beh joicán caá. Túi joinít, ñi beh joyóchah, áta túi tagaá. Nin pah Dios naáwát dih naóh yapanit ít niij daacáp tajĩ. ²⁶ ‘Dios ã wahni pínahdih cãacwã búdí yeejép chãjnit, ĩ mao yohbipna caá. Páant ĩ mawat túttimah, Dios caandíh boonit, ã pebhboó maáh ã waadábipna caá’, naóh yapanit ít niij daacáp tajĩ, Jesús át niijíp wut jĩ.

²⁷ Túttimah, Dios ã wahni Cristodih ded pah ã yapat pínahdih nihat Dios naáwát dih naóh yapanit ĩ daacátjidih Jesús queétdih át beh joyánap wut jĩ. Moisés ã daacátjidih jwĩh bohé, túttimah nihat bita naóh yapanit ĩ daacátjidihbut át bohénap wut jĩ.

²⁸ Páant ĩ míic wéhe bejna, ĩ juibíát pínah tátchidih ĩ tóah bejchah, Jesús caán tátchidih yap bejni pah át nihip wut jĩ. ²⁹ Páant ã yap bejihichah ennit, “Jwĩjeéh ma chão jwúuhú. Tõo ñáh

jũóhna caá ã chãjap”, Jesús dih ìt niijíp wut jĩ.

Páant ì niijíchah joinít, ìjeéh ãt chão jwáhup wut jĩ.

³⁰ Pánihna, ì jeéméchah, Jesús pan dahdih ùbñit, Diosdih nin pah ãt niij ùúbup wut jĩ: **“Jeémát ma wãhat túina caá, Paá”**, niij péanit, queétdih ãt daj wãhup wut jĩ. ³¹ Páant niij ùúbñit, ã daj wãhuchahjeh, caandih ìt yoób beh enep wut jĩ, buca. ì beh enechahjeh, Jesús ãt buudáh bejep wut jĩ.

³² ã buudáh bejehah ennit, nin pah ìt míc niijíp wut jĩ:

—Namáboó jwiútdih jwãáhnit, Dios naáwátdih ã bohé jũúwáchah, jwĩh caolih bainí ã wẽican beé, ìt míc niijíp wut jĩ.

³³ Pánihna, jeémp péanitjeh, Jerusalén tútchina waícanjeh ìt jwúb bejep wut jĩ. Caanná juibínit, Jesús once ã bohénitji bita ì chéenwãbut ì míc wáacapoó ìt juibínap wut jĩ. ³⁴ Jãtih jwĩh míc wáac juibínitboó queét chénewã jáap juibínitdih nin pah ìt jíponih jwãáh naáwáp wut jĩ:

—jwĩ Maáh ãt boo pud jũóh tagaá! Pedro dih ãt jíghop wut be, buca, ìt niijíp wut jĩ.

³⁵ Páant ì niijíchah joinít, queét jáap juibínitbut namádih ì bejehah, queétdih ded pah ã yapatjidih ìt naáwáp wut jĩ. Jesús pan dahdih ùúbñit, ã dajachah, caandih ì beh enatjidihbut ìt naáwáp wut jĩ.

Jesús ã bohénitjidih ã jíghat
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Páant ì naáwát tacjeh, ì cãtíh Jesús ãt jígho ñuhup wut jĩ.

—¿Ñi jum caá? Dios ã túyat ñijeéh ã jum naáh, queétdih ãt niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant ã niijíchah joinít, “Áih dadahjidih enna caá jwĩ chãjap”, niij jenah joinít, tubit ìt úumup wut jĩ. ³⁸ Páant ì úumuchah, queétdih nin pah ãt jwúb niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá ñi úum? ¿Dépanihna ‘Nin Jesús nihcan caá’, ñi niij jenah joi? ³⁹ Wĩh téihyanadih, wĩh jíthchanadihbut ì péhwatji ítnadih ñi eneé. Weemdih ñi teo joyoó. Pánih teo joinít, ñi jéihbipna caá. Dadahjeh wã jumuchah nihna, ñita jéih teo joicán tagaá. ¡Weemjéh tigaá! Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant niijnít, áih téihyana, jíthchanadihbut, queétdih ãt júutup wut jĩ. ⁴¹ Obohjeéhtih, páant ã júutuchah yuhna, búdí wẽina, en wãhi bejnit, páantjeh ìt túi jenah joi jwáhcap wut jĩ. Páant ì túi jenah joicátdih ennit,

—¿Jeémát ñi bíbohcan níit? Jesús ãt niijíp wut jĩ.

⁴² Páant ã niij ùúbáchah joinít, di-ibáni queejdíh caandih ìt wãhup wut jĩ. ⁴³ Páant ì wãhuchah ùbñit, queét nihat ì enechah, ãt jeémép wut jĩ. ⁴⁴ Pánih jeémp péanit, Jesús queétdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Ñijeéh jum jwuhna, ded pah wã yapat pínahdih yeebdih wã naáwáp jĩ. Moisés ã daacátji, Dios naáwátdih naóh yapanit ì daacátji, David Salmos ì niijní ã daacátjidihbut bíc yoobó weemdih yapat ã náahap be, ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Páant niijnít, Dios naáwátdih jwúb bohénit, nin pah ãt niij beh joyánap wut jĩ:

⁴⁶ —Dios naáwátdih daácnit nin pah ìt niij naóh daacáp tají. ‘Dios ã wahni pínah Cristo yeejép yapnit, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, ã jwúb boo pud jũóhbipna caá.* ⁴⁷ Páant, ã boo pud jũúwát túttimah, cãacwã ì yéejatdih cádahnit, táiniboodih ì túut nuumát pínah niijná, nihat baácdih moondih áih túini doonádih ì naóh peét bejbipna caá. Páant ì túut nuumúchah, Diosboó ì yéejatdih ã yoh wãhbipna caá. Jerusalén tútchidih moondih ì jwĩh naóhbipna caá. Túttimah, nihat baácdih moondihbut ì naóh peét bejbipna caá’, ìt niij daacáp tají. ⁴⁸ Pánihna, yeéboó ded pah weemdih ã yapatdih ennitji,

* 24:46 Is 53.1-12; Os 6.2

bitadih táí naáwát caá náahap. ⁴⁹ Dios ã niijníji yeebdíh teo wáacni pínah Túini Espíritudih weémboó yeebdíh wã wahbipna caá. Pánihna, wã wahni pínahdih nin títchidih ñi pãí jwuhúá, Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jĩ.*

*Jesús jeáboó ã púuh laab béjat
(Mr 16.19-20)*

⁵⁰ Páant niij péanit, Jesús Jerusalén títchimant Betania títchi pebh queétdih át namah bejep wut jĩ. Caanná juibínit, ãih téihyajĩh júut ñahanit, “Dios yeebdíh ã táí teo wáaca naáh”, queétdih át niijíp wut jĩ. ⁵¹ Páant niij péanitjeh, jeáboó át púuh laab béjep wut jĩ.* ⁵² Páant ã púuh laab béjehah ennit, caandíh ãt wēi naáwáp wut jĩ. Táltimah, búdí wēinit, Jerusalén títchiboó ãt jwúub bejep wut jĩ. ⁵³ Pánihna, caanjĩh jumna, yeó jáap jummat pah Dioíh munná bejnit, Diosdih ãpĩ wēi naáwáp wut jĩ.

Páant bóojeh tigaá weém Lucas wã daacát.

* 24:49 Hch 1.4 * 24:51 Hch 1.9-11

SAN JUAN

Dios biíc dih jumni nin baácboó ã cãac jumat

¹ Biíhmahjeh ded pah Dios ã jumatih naóhni pínah, Cristo, Diosjeéh átát jumap wut jĩ. Caán Cristo Dios yoobát át jumap wut jĩ. ² Nin baác dih Dios ã chãjat pínah jãtjeh, Cristo Diosjeéh átát jumap wut jĩ. ³ Caan wát jĩ nin baác dih jumni pínah dih át chãjap wut jĩ. Nin baác dih, jeádih, nihatih Dios caandih át chãjat túutap wut jĩ. Pánih chãjat túutnit, cãacwãdihbut caandih át chãjat túutap wut jĩ. Páant ã wutachah, Cristo nihatih át chãj beedánap wut jĩ. Bue jwĩ ennidih, jwĩ enca naáhdihbut ã chãjcah, nihát ãta wihcan tagaá.* ⁴ Cristo tigaá nihatih báadhdani. Jiiátjeh jwĩ jii enat pah, jwĩ íp ded pah ã jumatih caán jwiít cãacwãdih ã túi jéihyana caá. ⁵ Chei jwĩ jéih encat pah, yéej chãjna, jéih encannit panihnit jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, Cristoboó jiiát panihni jumna, jwiít dih túi ennit panihnit ã chãjna caá. Pánihna, dupúátboó jiiát dih ded pah ã jéih dubacat pah, dedé yéejatbut Cristoboodih ded pah ã jéih yap yohcan caá.

⁶⁻⁷ Cãacwãdih daabáni Juan wut jumnidih Diosboó ã wahní Cristoíh doonádih át naóh waáwát túutap wut jĩ, cãacwã caandih joinít, Cristodih í túi jepahat pínah niijná.* ⁸ Caán Juan Cristo át nihcap wut jĩ. Obohjeéhtih, Cristo baabát panihni ã jumatih naóhni Juan át jumap wut jĩ. ⁹ Caán Cristo baabát panihni, nihát cãacwã Diosdih í jéihyat pínah niijná, nin baácboó át jüúwúp wut jĩ.

¹⁰ Dios nin baác dih chãjna, caán Cristo biíc dih ít chãjap wut jĩ. Pánih chãjni Cristo ã jumachah yuhna, nin baác dih moónboó caandih í jéihcap jĩ. ¹¹ Nin ã chãjni baác dih jeh át cãac jumap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih,

páant ã cãac jumachah yuhna, ã chãjni baác dih jumnitboó caandih í náahcap jĩ. ¹² Páant í náahcah yuhna, biquína caandih jepahnit dih Dios ã weh pah át chãjap wut jĩ. Caandih jepahnitboó bácah, yoobópdih ã weh yoobát tigaá í jumap. ¹³ Páant niij naóhna, jwiít jwĩ weh jumíhat dée panihcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó Cristodih jepahnit dih biíc weh pah ã chãjna caá.

¹⁴ Pánihna, Cristo ã cãac jumat túttimah, jwíjeéh ã jumap jĩ. Páant ã jumachah ennitji, cãacwãdih oinit, yoobópdih naóhni ã jumatih jwĩ jéihna caá. Caán Dios wáuh biícjeh jumna, Dios ã wépat ã túyatbut caandih ã jumap jĩ. Pánihni ã jumachah, jwĩ túi jéihna caá.* ¹⁵ Juan Daabániboó cãacwãdih daabána, Cristo ã jüúwúchah ennit, nin pah ã niij naáwáp jĩ: “Con caá yeebdih wápĩ naóhni. Obohjeéhtih, weém wã cãac jumat pínah jãtjeh, caán átát jumap wut jĩ. Nin baác ã jumat pínah jãtjehbut átát jumap wut jĩ. Pánihna, caán weem cháh ã jumna caá”, Juan cãacwãdih ã niijíp jĩ.

¹⁶ Caán Cristo wépní jumna, jwiít dih búdí oinit, dawá láa ã túi teo wáacap jĩ. ¹⁷ Dios ã wutatih Moisésboodih áih cãacwãdih át naóh yapaat túutap wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesucristoboó Dios cãacwãdih búdí ã oyatih, ã naáwát túi yoobópdih ã jumatihbut naóh yapanadit át jüúwúp tajj. ¹⁸ Obohjeéhtih, Diosdih jwiít cãacwã jwí jéih encan caá. Pánihna, Dios wáuh biícjeh ájeéh jumni ní nin baácboó cãac jumnit, ded pah ã íp ã jumatih jwiít dih ã jéihyanap jĩ.*

Juan Daabánidih bita í wúbh joyát (Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Jerusalén tútchidih moón jwí maátaboó sacerdotewãdih, Dioíh muúboó teonitdihbut Juan Daabáni pebhna “¿Déhe tigaá meém?” niij wúbh joyát túutna, ít wah bojop tajj. ²⁰ Páant í niij wúbh joyóchah joinít, Juanboó nin pah ã niij jepahap jĩ:

* **1:3** Gn 1.1-3; Sal 33.6; Pr 8.22-31; Col 1.15-17; He 1.2; 1 Jn 1.1; Ap 19.13 * **1:6-7** Mt 3.1; Mr 1.4; Lc 3.1-2 * **1:14** 1Jn 1.2 * **1:18** Mt 11.27; Lc 10.22

bejchah ennit, nin pah jwiít dih ã niij naáwáp jĩ:

—Condih ñi enee. Con tigaá Dios ã wahni oveja wúúh panihni, ã niijíp jĩ.

³⁷ Páant ã niijíchah joinít, jwiít Jesús dih jwĩ ñúún péé bejep jĩ. ³⁸ Páant jwĩ ñúún péé bejchah, tac páud ennit, jwiít dih nin pah ã niij úúbh joyóp jĩ:

—¿Júúh, dedédih tigaá ñi bid? ã niijíp jĩ.

—¿Bohéní, deh tigaá meém ma jum? caandih jwĩ niijíp jĩ.

³⁹ —Wájeéh ñi júúwá, jwiít dih Jesús ã niij jepahap jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ã jumatih jéihyat túut niijná, ájeéh jwĩ bejep jĩ. Cheyeh jwááhni tji caandih jwĩ pej jum túwup jĩ.

⁴⁰ Jwiít chénewá Juan Daabáni ã niijíchah joinít jti Jesús jeéh bejnit, weém Andrés jĩh jwĩ jumup jĩ. Andrés boó Simón Pedro ã úud jĩ. ⁴¹ Waícanjeh Andrés weép jeñédih bididih ã bejep jĩ.

—Mesías jwĩ niijní, Dios ã wahnidih jwĩ jwááap be, át niijíp wut jĩ. Griegowá boó Dios ã wahní niijná, ‘Cristo’ ípĩ niijná caá.

⁴² Páant niijnít, Andrés Simóndih jwĩ pebhna át numah júúwáp tajĩ. Páant ã numah juyúchah, Jesús Simóndih nin pah ã niijíp jĩ:

—Meém Simón, Juan ã wúúh caá. Obohjeéhtih, meém Cefas wut búudhni ma jumbipna caá, ã niijíp jĩ. Jwiít judíowá “Cefas” jwĩ niijníndih griegowá boó “Pedro”, ípĩ niijná caá. Páant niijníndih “Jee dáh panihni”, niijná caá jwĩ chájap.

Jesús Felipedih Natanaeldihbut “Wájeéh ñi júúwá”, ã niiját

⁴³ Daanimant bóo yeó jáap dih Jesús Galilea baácna jwiít dih numah bejna, Felipedih jwááhni:

—Wájeéh ma júúwá, caandihbut ã niijíp jĩ.

⁴⁴ Felipe boó Betsaida wut jumni tútchidih bóo ã jumup jĩ. Andrés Pedro jĩh caán tútchidih moon mántih í

jumup jĩ. ⁴⁵ Páant Jesús caandih ã niijíchah joinít, Felipe boó Natanaeldih jwíh bididih ã bejep jĩ. Caandih jwááhni,

—Moisés ã naóh daácniji, bita Dios naáwát dih naóh yapanitbut í daácnijidih jwĩ jwááhna beé. Jesús Nazaret tútchidih bóo José wúúh caá, Felipe caandih át niijíp wut jĩ.

⁴⁶ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, Natanael boó nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Páant, Nazaret tútchi oboh jumni tútchi ã jumuchah, ded caán tútchidih bóo cáacwá dih teo wáacni pínah ã wihcan níit, át niijíp wut jĩ.

—Caán láa bácah, meemjéh tih enedih ma júúwáp, Felipe át niij jepahap wut jĩ.

⁴⁷ Páant niijnít, Jesús biíc dih jwĩ jumupna át numah júúwáp tajĩ. Páant, í júúwúchah ennit, Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—Con júóhni, yoobóp dih túini judío cáac caá. Caandih dedé yeeat ã wihcan caá, Natanaeldih enna, jwiít dih ã niijíp jĩ.

⁴⁸ Páant ã niijíchah joinít, Natanael boó caandih nin pah ã niij úúbh joyóp jĩ:

—¿Ded pah tigaá weemdih ma túi jéih? ã niijíp jĩ.

—Meemdih Felipe ã naáwát pínah játi, higuera nah páud dih ma chúuduchah, wáát enep be, Jesús caandih ã niij jepahap jĩ.

⁴⁹ —Bohéní, meém Dios wúúh caá. Jwiít judíowá jwĩ Maáh pínah caá, Jesús dih ã niijíp jĩ.*

⁵⁰ —‘Higuera nah nump ma chúuduchah, wá enep be’, wá niijíchah joinít, ‘Dios wúúh caá meém’, ¿ma niij jenah joí níit? Páant meemdih wá enatji chah wá chájachah, ma enbipna caá, Natanaeldih Jesús ã niijíp jĩ.

⁵¹ Páant niijnít, nin pah jwiít nihat dih ã jwúub niijíp jĩ:

—Yoobóp dih yeebdih wá naóhna caá. Jeá boó wátni pah ã jumuchah,

* 1:49 Mt 16.15

weém nihat cǎacwǎ úud jeñé namá panihni wǎ chǎjnidih Dioíh ángelwǎ aab béjnit, ĩ jwúub dei júúwúchah, ñi enbipna caá,* Jesús ã niijíp jĩ.

2

Caná tútchidih moón ĩ téihya chéwat

1-2 Chéne yeó jáap túttimah, Galilea baác Caná tútchidih, téihya chéwat ã jumup jĩ. Pánihna, Jesúsdi ĩ bidichah, jwiítbat ãjeéh jwĩ bejep jĩ. Jesús ĩn jwĩ jǎtih caán munná mitát juibínap tajĩ. 3 ĩ táí wēi babhbachah, ĩih jiwá iguúh mac ãt beedáh bejep wut jĩ. Páant ã beedéchah, Jesús ĩn caandíh nin pah mi niijíp jĩ:

—Wúuhú, jáantjeh ĩih jiwá iguúh mac ã beedáh bejep be, mi niijíp jĩ.

4 —Naá, ¿dépanih tiguaá weemdíh páant ma niij? Wǎ tewat pínah ã juibí jwuhna caá, Jesús ã niij jepahap jĩ.

5 Páant ã niij jepahachah joiná yuhna, ã ĩnboó queét teo wúhndidih nin pah mit niij wutji taga:

—Wǎ wúuh ded pah yeebdíh ã wutat pah ñi chǎjap, mit niijí taga.

6 Caanjĩh seis dahwani wáam dahna ã jumup jĩ. Biíc wáam búdí jǎaj cómoh pah bóo ã jumup jĩ. Jwiít judíowǎ Dios ã wutatji pah jwĩ téih chocat túut niijná, páant bóo dahdih mah yáac yáwaat pínahdih jwĩpĩ bíbohó jĩ. Pánihna, caán muddíh moonbút caan dáhnadidih ĩ bíbohó jĩ.

7 Pánihna, queét teo wúhndidih nin pah Jesús ã niij wutup jĩ:

—Mahdih ub júóhñit, caán wáam dahnadidih ñi yáac yáwanaá, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, teo wúhñit caán wáam dahnadidih mah ĩ táí yáac yáwanap jĩ. 8 Páant ĩ yáac yáwaat túttimah, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij wutup jĩ:

—Buu caandíh tóih ubnit, yeebdíh wutnididih ñi juibí wúhú, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caandíh tóih ubnit, ĩ maáhdih ĩ juibí wúhup jĩ.

9 Obohjeéhtih, queét mahdihjeh ĩ yáacnijidih Jesús ã túut nuumáchah,

jiwá iguúh mac yoobát ãt bejep tajĩ. Pánihna, queétdih wutniiboó caan mácdih ã jwíh babh joyóchah, dedmant ĩ ubatjidih ãt jéihcap wut jĩ. Obohjeéhtih, caandíh teo wúhndidih mahjeh ĩ yáacatjidih ĩ jéihyep jĩ. Pánihna, queétdih wutni babh joinít, téihya chéonidih ã júúwát túutup jĩ. 10 Caán ã juyúchah, teo wúhñit ĩ maáh nin pah ã niijíp jĩ:

—Jwĩ bidnididih caán yoobát macdih jwĩpĩ jwíh wúhna caá. Pánihat túttimah, ĩ babh yáwachah ennit, juu macdih jwĩpĩ ñuún tóihna caá. Obohjeéhtih meémboó páant mat chǎjat túutcan tagaá. Caán yoobát macdih tóihcanjeh, juu macbóodíh mat jwíh tóihyat túutup taga. Pánihat túttimah, buu caán yoobát macbóodíh mat wúhat túutup taga, teo wúhñit ĩ maáhboó téihya chéonidih ã niijíp jĩ.

11 Pánih chǎjna, Galilea baác Caná tútchidih ã jwíh wép chǎj jútup jĩ, “Dios wúuh caá”, cǎacwǎ ĩ niiját pínah niijná. Pánihna, “Caán Dios ã wahni yoobát caá”, jwiít ã bohénit caandíh jwĩ niij jenah joí jwíhip jĩ.

12 Túttimah, Capernaum tútchina Jesús jwiítidih ã numah bejep jĩ. Páant ã numah bejehah, ã ĩn, ã úudwábut jwíjeéh biícidih ĩ bejep jĩ. Caanná juibínit, daocánni yeó jáap jwĩ jum jwuhup jĩ.*

Jíib chǎjnitidih Dioíh mummánt Jesús ã ñuun bácaat

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

13 Pascua yeó jáapna ã tóah júúwúchah jéihñit, dawá jwĩ déewǎ Jerusalén tútchina ĩ bejep jĩ.* Jesúsbut jwiítidih caanná ã numah bejep jĩ. Caanná juibínit, Dioíh munná enedih jwĩ bejep jĩ. 14 Caán muddíh jiwíwǎ, ovejawǎ, jopwádidihbut jíib chǎjnitidih Jesús ã enep jĩ. Bitabat dinero júddidih túut nuumnít ĩ chúudachah, ã enep jĩ. Queét túut nuumnítboó cǎacwádidih búdí nuumná ĩt chǎjap tajĩ. 15 Pánihna, caanjĩh jumni tópnadidih ubnit, caánboó jumnit cǎacwádidih ĩih nuúhpwádidihbut

* 1:51 Gn 28.12 * 2:12 Mt 4.13 * 2:13 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

ã pãi ñũun bácanap jĩ. Dinero túut ñũunít ì chũudat páhana, ñih cáagat naanádihtut ã too yoh áacanachah, ñih dinero júduna ã pũo yóh ñajap jĩ. ¹⁶ Pániha, jopwãdih jíib chãjnitdih nin pah ã niij jũihñup jĩ:

—Ñíih jopwãdih ñi ub bac bejeé. Nin wã ípdih úbát mũudíh jíib chãjat mũú ñi chãjca bojóó, Jesús ã niijíp jĩ.

¹⁷ Jesús páant ã niijíchah joinít, Dios naáwãdih naóh yapani ã daacãtjidih jwĩ náhninap jĩ. “Dios wã Maáh, míih mũudíh búdí wã oina caá. Pániha oina, caandíh yeejép ì chãjachah ennit, búdí wã íjna caá”, ãt niij daacáp tajĩ.*

¹⁸ Jesús páant ã chãjachah ennit, jwĩ maáta caandíh nin pah ì niij jũihñup jĩ:

—¿Dépaniha queétdih páant ma ñũun yóh baca? Meemdíh Dios páant ã chãjat túutuchah, cãacwã ì chãjca naáhdih ma chãj júutú, jwĩ jéihyat pínah niijná, Jesúsdi ì niijíp jĩ.

¹⁹ Páant ì niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Nin mũudíh ñi yohochah, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, yeéb ñi yohni mũujídih wã jwúub ámohbipna caá, ã niijíp jĩ.*

²⁰ Páant ã niijíchah joinít, queét maáta caandíh nin pah ì niij úbh joyóp jĩ:

—Cuarenta seis jópchi nin mũudíh teona, ìt péanap tajĩ. Obohjeéhtih, ¿meémboó bíic peihcanni yeó jáapbitjeh teona, ma ámoh péami naniít? ì niijíp jĩ.

²¹ Obohjeéhtih, caán mũudíhjih niijcán, ãih bácahdih niijná ãt chãjap tajĩ. Páant ã naáwáchah yuhna, maáta ì jéihcah, jwiítbut jwĩ jéih jwuhcap jĩ.

²² Pániha, wũnniji Jesús ã boo pud jũúwát túttimah, jwiít ã bohénitboó páant ã niijátjidih náhninit, jwĩ beh joyóp jĩ, buca. Dios naáwãdih ì daacniiji núodih, Jesús ã niijátjidihbut “Caán yoobópdih tigaá”, jwĩ niij jéihyep jĩ.

Cãacwã ì jenah joyátdih Jesús ã jéih beedáát

²³ Pascua yeó jáapdih Jesús Jerusalén tútchiboó ã jumup jĩ. Pániha jumnit, jwiít cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih Dios ã wēpatjĩh Jesús ã chãjachah ennit, “Caánboó Dios ã wahni Cristo caá”, dawá ì niij jenah joyóp yah jĩ. ²⁴ Obohjeéhtih, ded pah ì jenah joyátdih jéihnit, “Weemdíh yoobópdih ì jepahcan caá”, Jesús ãt niij jéihyep tajĩ. ²⁵ Pániha, caanjéh cãacwã ì jenah joyátdih túi jéih beedáni jumna, bita ded pah ì jenah joyátdih caandíh úbh joyát ã wihcap jĩ.

3

Nicodemo

¹ Nicodemo, fariseo, jwiít judíowã jwĩ maáta poómpdih bóo wut jĩ.

² Jesucristo Jerusalén tútchiboó jum láa, chei tac yoób dée, Nicodemo Jesúsdi enedih ãt juibínap wut jĩ. Pániha juibínit, nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Bohéní, Dios jwiítidih ma bohéat pínah niijná, meemdíh ã wahatdih jwĩ jéihna caá. Pániha wahnit, majeéh ã jumatdihbut jwĩ jéihna caá. Majeéh ã wihcah, jwiít cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih mata jéih chãjcan tagaá, ãt niijíp wut jĩ.

³ Páant ã niijíchah joinít, Jesús caandíh nin pah ãt niij jepahap wut jĩ:

—Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Ded jáap cãac jumni panihni jwúub jumcan, ded pah Dios ã maáh jumatdih ã jéihcan niít, ãt niijíp wut jĩ.

⁴ —Páant cãac behe ¿ded pah jáap cãac jumni panihni ã jéih jwúub jumbi? ¿Ded pah ã íiníh wudahboó ã jéih jwúub waadbí? ¿Caandíh mi jwúub jéih weh jumca niít? Nicodemo ãt niijíp wut jĩ.

⁵⁻⁶ —Cãacwãjeh ì weh jumuchah, cãacjeh caá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboó cãacwãíh caolíh wũnni panihnidih ã boanachah, jwúub jáap cãac jumni panihnit ì jumna caá. Jáap

* 2:17 Sal 69.9 * 2:19 Mt 26.61; 27.40; Mr 14.58; 15.29

caolih jamni panihnitjeh Dios weh i jamna caá. Yoobópdih meemdih wã naóhna caá. Ded mahjĩh daabácani, Túini Espíritu wihcanni, jáap panihni jamcan, Dios ã maáh jamapboó ã jéih waadcán niít. ⁷ Yoobópdih meemdih wã naóhna caá: Meemdihbat jáap cãac jumat panihni caá náahap. Caandih páant wã niij naáwáchah, ‘¿Ded pah caán ã yapbi?’ ma niij úbh joicá bojó. ⁸ Johlit johat panihni caá. Johlit ã jüwápmant ma jéihcan caá. Æ bejep pínahboobát ma jéihcan caá. Æ joh buug láajatdihjeh ma jéih enna caá. Pánihat pah, caolih wanni panihnitdih Túini Espíritu ã booaachah, ded pah ã booaatdih jéih encan yahna, cãac ã túut namátidih ma túi jéih enna caá,* Jesús ãt niijíp wut jĩ.

⁹ Páant ã niijíchah joinít, Nicodemo Jesúsdiñ nin pah ãt jwúub niijíp wut jĩ:

—¿Ded pah niij naóh tigaá ma chãj? Ma naáwátidih wã beh joicán caá, ãt niijíp wut jĩ.

¹⁰ —¿Páant, meém judíowáidih bohéni yahna, ded pah wã naáwátidih ma beh joicán? ¹¹ Yoobópdih meemdih wã naóhna caá. Jwĩ jéihyatdih, jwĩ enatdihbat yeebdih jwĩ naóhna yah caá. Obohjeéhtih, jwiútdih ñi joíhcan caá. ¹² Nin baácboó ded pah ã jumatdih wã naáwáchah, ‘Yoobópdih ã naóhcan caá’, niijná, Dios pehbhoó ded pah ã jumatdihbat wã naáwáchah, biíc yoobó ñi niij jenah joibípna caá.

¹³ “Ded Dios ã jamapboó enedih aab béjniji jwúub dei jüóhni ã wihcan caá. Obohjeéhtih, weémboó, nihat cãacwã úud jeñé, caánboó wãpĩ jamap jĩ. Pánihna, caanmánt dei jüóhni weemjéh ded pah ã jumatdih yoobópdih wã jéih naóhna caá. ¹⁴⁻¹⁵ Jon jãtih, Moisésji jam láa, Dioih cãacwã tútchi wihcapboó jam jwuhna, caandih ã jüihñachah, dawá maiwáidih wahnit, queétjĩh cãacwáidih ãt peéh chãjap wut jĩ. Mai pah jígohnidih ítahjĩh Dios Moisésdih ãt chãjat túutap wut jĩ. Caán mai pah

jígohnidih chãj péanit, máa nahdih búudhnit, ãt baad dóhdop wut jĩ. Pánihna, det Diosdih túi jenah joinít, caán ã baad dódhni mai pah jígohnidih ennit, ãt boonap wut jĩ.* Caán ã baad dóhdat pah, cruzboó péohnit, pud dodhnit, cãacwã weemdih ã maobipna caá.* Pánihna, weém caán cruzboó wã wunuchah, det weemdih túi jenah joinít, iiguípna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ã túi jambipna caá”, Jesús Nicodemodih ãt niijíp wut jĩ.

Dios nihat cãacwáidih búdí ã oyat

¹⁶ “Dios nihat cãacwáidih búdí ã oina caá. Pánih búdí oina, queétdih ã peéh chãjat déedih túi ubat túut niijná, weém ã wúuh biíc jamnidih ã wah deyanap jĩ. Páant ã wahachah, det weemdih jepahnit iiguípna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ã túi jambipna caá. ¹⁷ Dios cãacwáidih yéejat peéh chãjat túutna, weém ã wúuhdih nin baácboó ã wah deyacap jĩ. Obohjeéhtih, iiguípna ã bejat déedih queétdih wã túi ubat pínah niijná, ã wah deyanap jĩ.

¹⁸ “Weém ã wúuhdih det jepahnidih Dios ã yéejat jíib ã peéh chãjcan niít. Obohjeéhtih, det weemdih ã jepahcah, queétboodih ã yéejat jíib ã peéh chãjbipna caá. ¹⁹ Weém Dios wúuh baabát panihni nin baácboó jüóhna, ded pah cãacwã Diosjeéh ã túi jumat pínahdih wã jéihyahna caá. Obohjeéhtih, weém caán baabát panihnidih cãacwã ã náahcap be. Æ chãjat yeejép ã jamuchah, dupúat panihnidihjeh ã náahap be. Pánihna, baabát panihnidih náahcan, yeejép chãjnit ã jamuchah, Dios queétdih ã peéh chãjbipna caá. ²⁰ Nihat yéej chãjnit ã yéej chãjatdih cádahícan, páant ã chãjatdih bita ã encat pínah niijná, baabát panhipboó ã jüuwíhcan caá.* ²¹ Obohjeéhtih, det Diosdih jepahnit baabápboó ã jüuwíhna caá, Dios ã wēpatjĩh ã túi chãjatdih bita ã enat pínah niijná”, Nicodemodih Jesús ãt niijíp wut jĩ.

* **3:7** 1P 1.3,23 * **3:8** Ec 11.5 * **3:14-15** Nm 21.9 * **3:14-15** Is 52.13; Jn 8.28; 12.32-34; 18.32

* **3:20** Job 24.13-17

Jesús ded pah ã jummatdih Juan Daabáni ã naáwát

²² Túttimah, jwiít ã bohénitdih Judea baácna Jesús ã numah jib bejep jĩ. Caanná jib bejnit, caanjĩh moón Diosdih ã jepahachah, queétdih ã daabánap jĩ. ²³ Enón wát jumni pebh Salim wát jumupdih caan múj numahni ã jumuchah, Juanbut cãacwãdih daabána át chãjap wát jĩ. Queétdih ã daabáát pínah niijná, dawá ã pebhna ãt jãibínap wát jĩ. ²⁴ Caán láa Juan Daabánidih jwĩ maáta ã teo jwuhcap jĩ.*

²⁵ Biquína Juan Daabáni ã bohénit biíc jwĩ déejĩh ded pah jwiít judíowã jwĩpĩ daabáatdih míic wéhena ãt chãjap wát jĩ. ²⁶ Pánih míic wéhe péanit, Juan pebhna jãibínit, ã bohénit caandih nin pah ãt níj wãbh joyóp wát jĩ:

—Bohéní, Jordán muj conanaajĩh majeéh jumniyi ‘Caán caá weemdih chah jumni’, ma niijnáiboó buu cãacwãdih daabána caá ã chãjap. Páant ã daabánachah, nihat caan pébhna míicjeh bejna caá ã chãjap, Juandih ãt níjíp wát jĩ.

²⁷ Páant ã níjíchah joinít, Juan nin pah ãt níj jepahap wát jĩ:

—Diosboó weemdih ã jwĩh daabáát túutup jĩ. Pánihna, buu caandih jwuh daabáát túutnit, ã pebhna cãacwãdih ã bejat túutna caá. ²⁸ ‘Weém Cristo nihcan caá’, wã níjíchah, yeéb ñi joiná beé. Obohjeéhtih, Cristo jãtĩh weemdih Dios ã wahap jĩ.* ²⁹ Pánihna, ãjeéh cãacwã ã bejchah enna, búdí wã wẽina caá. Nin panihat dée caá: Téihya chéonih pínahboó mi áajeéh mi bejchah ennit, ã pej jumniiboó búdí ã wẽina caá. Páant ã pej jumni ã weñat pah man tigaá, weembát Jesúsdihi ã túi péenachah ennit, búdí wã wẽina caá. ³⁰ Pánihna, cãacwã weemdih pée cádahnit, Cristoboodih jwuhbú túi péeat caá náahap, Juan queétdih ãt níj jepahap wát jĩ.

Dios wãúh japmant jãóhni ã jummat

* **3:24** Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20 * **3:28** Jn 1.20 * **3:35** Mt 11.27; Lc 10.22 * **4:5** Gn 33.19; Jos 24.32

³¹ Páant níj naóh péanit, nin pah Juan ã bohénitdih ãt jwuhbú níj naáwáp wát jĩ: “Jeámant jumniyi nin baácboó dei jãóhni nihatdih ã túi jéih beedána caá. Obohjeéhtih, jwiít cãacwã nin baácboó jumnit, nin baácđihjeh ded pah ã jummatdih jéihnit, jwĩ naóhna caá. Caán Dios ã wahniboó jwiít cãacwã chah jéihni ã jumna caá. ³² Ded pah ã enatji, ã joyátjidihbut jwiítidih ã naóhna caá. Páant ã naáwáchah yuhna, cãacwãboó ã naáwátidih ã joiíhcan caá. ³³ Pánihna, jeámant jãóhni ã naáwáchah, ded túi joiní ‘Dios yoobópdihi naóhni caá’, ã níj jéihna caá. ³⁴ Dios ã wahní Cristodih ãh Túini Espíritudih búdí yoobát ã wuhup be. Pánihna, Cristo Dios naáwátidih yoobópdihi ãpĩ naóhna caá. ³⁵ Dios ã wãúhdih búdí oinit, caandih nihat ã maáh ã jummat túutna caá.* ³⁶ Dios wãúhdih ded jepahni Diosjeéh páantjeh ã jumnipna caá. Obohjeéhtih, ded ã wãúhdih yap yohniboodih íjnit, Dios búdí ã peéh chãjachah, ãjeéh ã wihcan níit”, Juan ãt níjíp wát jĩ.

4

Jesús Samaria baácđih bólijĩh ã míic wéheat

¹ Juan chah dawá cãacwã Jesúsdihi péenitdih ã daabáát doonádihi fariseowã ãt joyóp wát jĩ. ² Obohjeéhtih, Jesús pohba ã daabácan jĩ. Jwiít ã bohénitboó jĩ cãacwãdih jwĩ daabánap jĩ. ³ Fariseowã ã jéihyat doonádihi joinít, Jesúsboó Judea baácđih jumniyi Galilea baácna jwiítidih ã numah bejep jĩ.

⁴ Caanná bejna, Samaria baácđih yap bejat túut jwĩ chãjap jĩ. ⁵ Pánih yap bejna, Samaria baácđih bóo Sicar tútchina jwĩ jãibínap jĩ. Caan pébh jwĩ não Jacob ã wãúh Josédihi ã wãhniyi baácbit ãt jumup wát jĩ.* ⁶ Caanjĩh Jacobwãji ã mah tóihyat íit ã jumup jĩ. Pánihna, Jesúsboó yuhup jãóhniyi chãuná, yeó jáap tac

yoób caán íit pebh ã choó chúudap jĩ. ⁷⁻⁸ Páant ã choó chúudat pónih, jwiít ã bohénitboó tátchina jeémát jíib chãjadih jwĩ aab béjep jĩ. Caanjĩh Jesús ã chúuduchah, Samaria baácdih bóli mah tóhyodih mit dei juibínap wut jĩ. Páant mi mah tóhyochah, Jesús nin pah caántdih át niijíp wut jĩ:

—**Weemdih mah ma wãhúú,** át niijíp wut jĩ.

⁹—Meém judío cãac caá. Weémboó Samaria baácdih bóli caá. ¿Dépanih tigaá weemdih mah ma úbh? Jesús dih mit niij jepahap wut jĩ. (Jwiít judíowã Samaria baácdih moondih jwĩpĩ eníhcap jĩ. Páניהna, páant mit niijíp wut jĩ.)*

¹⁰ Páant mi niijíchah joinít, Jesús caántdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—**Dios meemdih ã teo wáacat déedih jéihcan, meemdih mahdih úbhnidihbut ma jéihcan caá. Pánih jéihna nihna, ‘Mah ma wãhúú,’ weémboodih mata niij úbh tagaá. Caán wã wãhíhni mah panihnidih ma babhbachah, míih caolih áta túi boo tagaá, át niijíp wut jĩ.**

¹¹—¿Dépah niij tigaá páant ma niij? Nin mah tóhyat íit namah bóo caá. Mah tóhyat pínah wáam dah bíbohcan, ¿deh tigaá caolihdih boocat túatni mah ma ubbi? ¹² Jwĩ nũ Jacobji, ã wehbut, íih nũñáp wã bíicdih nin íitdih mah ubnit, ít babhbap wut jĩ. Áihjidih jwiít ã jüimenádih át wãhup wut jĩ. ¿Páניהna, jwĩ nũ Jacobji chah wẽpni níit ma jumap, páant ma niijná? mit niijíp wut jĩ.

¹³—**Ded nin íitdih bóo mahdih babhni ã jwãub taca joótbipna caá, páant mantih. ¹⁴ Obohjeéhtih, weém wã wãhni mah panihnidih babhna, chéneji ã taca joótcen níit. Ded wã wãhni mah panihnidih babhna, Diosjeéh páantjeh ã túi jumbipna caá. Meo waó cáahdih mah nooj bácní ã jõpcat pah wã wãhni mah panihni ã beedcán níit, Jesús caántdih át niijíp wut jĩ.***

¹⁵—Caán láa bácah, caán ma niijní mahdih weemdih ma wãhúú, jwãub taca joótcen, ninboó yeó jáap jumap pah mah tóhyodih wã jũohcat pínah niijná, mit niijíp wut jĩ.

¹⁶—**Majeéh bóodih ma bidbi jwãhúú,** Jesús át niijíp wut jĩ.

¹⁷⁻¹⁸—Obohjeéhtih, weém áa wihcannih caá, mit niij jepahap wut jĩ.

—**Yoobópdih tigaá ma niijíp. Obohjeéhtih, cinco neoná caá ma weha mánaji. Bũ majeureh jumni ma áa yoobát nihcan caá. Páניהna, ‘Weém áa wihcannih caá,’ ma niiját yoobópdih tigaá,** Jesús caántdih át niijíp wut jĩ.

¹⁹—Meémboó Dios naáwát dih naóh yapani nacaá. ²⁰ Páניהna, yoobópdih wã jéihyat pínah niijná, weemdih ma naáwá: Con jeená jwĩ nũowãji Diosdih ípĩ úbáp wut jĩ. Obohjeéhtih, ‘Jerusalén tátchiboó Diosdih úbúbdih bejat caá náahap’, yeéb judíowã ñipĩ niijná caá, mit niijíp wut jĩ.

²¹—**Yad wilí, weemdih ma joi jwãhúú. Nin wã naáwát yoobópdih caá. Túttimah bóo láa, con jeéboó, Jerusalén tátchiboobút jwĩ ípdih ñi úbhcan níit. ²² Yeéb Samaria baácdih moón ñi úbhnidih ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, jwiít judíowãboó caandih jwĩ jéihna caá. Dios ã wãhni, nihát cãacwãdih túi ubni, judíojeh tigaá ã jumap. Páניהna, jwĩ wẽini Diosdih jwiít judíowãboó jwĩ jéihna caá. ²³ Bũ láa, túttimahbut Túini Espíritu ã teo wáacachah, túi yoobópdih jenah joinít, cãacwã Diosdih í túi wẽibipna caá. Páant caandih túi wẽinitboodih caá Dios ã bidip. ²⁴ Dios jíghocanni ã jumachah, cãacwã caandih í jéih encan caá. Páניהna, dedboó jumna, caandih jwĩ wẽi úbúchah, bíic yoobó ã táina caá. Caandih wẽina, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh, túi yoobópdih jenah joinít, weñat caá náahap, Jesús caántdih át niijíp wut jĩ.**

²⁵—Mesías, ‘Cristo’, í niijní, ã jũáwát pínahdih weém wã jéihna caá. Caán jũohna, jwiít dih nihát ã jéihya beedábipna caá, mit niijíp wut jĩ.

* **4:9** Esd 4.1-5; Neh 4.1-2 * **4:14** Is 44.3; Jer 2.13; 17.13; Jn 7.37-39

26 —**Weém ma niijní Cristo tigaá,** Jesús caántdih át niijíp wut jĩ.

27 Páant caántdih ā míic wéhenachah, jwiít ā bohénitboó jeémát jíib chājadih bejnitji jwĩ jwúb juibínap jĩ. Pánih jwúb juibínit, Jesús yad wiliĩh ā míic wéhenachah ennit, jwĩ en wáhi bejep jĩ. Pánih en wáhi bejna yahna, “¿Dépanih tibeé caántdih ma míic wéhe?” níj úbh joinít déeji jwĩ niijáp jĩ. 28 Pánihna, caántboó míih mah tóhyat wáam dahdih cáag jwejnít, tútchina mi jwúb aab béj jwuhap jĩ. Pánih bejnit, míih tútchidih moondíh nin pah mit níj naáwáp wut jĩ:

29 —Ded pah wā chājatjidih weemdíh naóh beedánidih ñi en júwá. Caán yoobópdih Cristo dée caá, mit niijíp wut jĩ.

30 Páant mi niijíchah joinít, caán tútchidih moondíh Jesúsdi mi jwááapjina mit numah jwúb júwáp tajĩ.

31 Pánihna, ĩ juyát pínah jãtih, jwiít Jesús ā bohénitboó jwĩ jíib chājni jeémátidih caandíh jwĩ numah jeémíhip jĩ.

—Bohéní, ma jeémp júwá, jwĩ niijíp yah jĩ.

32 —**Obohjeéhtih, ñi jéihca naáh jeémát weemdíh ā jumna caá,** Jesús jwiítidih ā níj jepahap jĩ.

33 —¿Bita caandíh jeémát ítát wāh taniít? jwiítjeh jwĩ míic niijíp jĩ.

34 Páant jwĩ míic niijíchah joinít, Jesús jwiítidih nin pah ā jwúb niijíp jĩ:

—**Cāacwā jeémát ĩ bidat pah,** weemdíh wahni ded pah ā wutatdih chāj péaatdih búdí wā bidna caá. Pánihna, butéh caandíh jepahnit, caántjĩh míic wéhena, wíih jeémát panihni ā jumna caá. 35 ‘Chénena míic widh ā judhna caá jwĩ momni ā quehechah, jwĩ dicat pínah’, wápchi mínah ā níjáh pah, yeéboó ñi níj jenah joicá bojoó. ‘Dios naáwátidih jwĩ naáwát pínah ā judh jwuhna caá’, ñi níj jenah joicá bojoó. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Jáantjeh quehat láa panihni ā jumna caá. Būh láa bácah cāacwā jwĩ pebhna ĩ

juyáchah, ñi túi eneeé. Queétboó pácahi ā quehat pah ĩ jumna caá. Pánihna, būh cāacwādh wā bohénachah, ĩ joyát láa ā jumna caá. 36 Cāacwādh wíih túini doonádh jepahat túttni dicni panihni ā jumna caá. Queét jepahnit, caán ā dicni panihnit, Diosjeéh páantjeh ĩ túi jumbipna caá. Pánihna, cāacwā ĩ túi jepahachah enna, dicni panihni, momni panihni biícdi búdí ĩ wēibipna caá. Páant ĩ weñat ĩ tewatji jíib panihni ā jumna caá. 37 Cāacwā nin pah ĩ niijná caá: ‘Biíc ā jwíih momop be. Biíhboó ā momni ā quehechah ā diquip be’, ĩpĩ niijná caá. Momni panihni wíih túini doonádh naóh jwíihni caá. Bita caandíh dicni panihnit wíih túini doonádh jepahat túttnit caá. 38 Páant ā jumat pah, bitaboó cāacwādh ítát jwíih bohénap tajĩ. Queétdih jwíih bohénit ñi jumcah yahna, būh yeebdíh jwuh wā wahna caá, wíih túini doonádh jwúb joinít ĩ túi jepahat pínah niijná, Jesús jwiítidih ā niijíp jĩ.

39 Páant Jesús jwiítidih ā míic wéheat pónih, caánt Samaria baácdih bóli “Ded pah wā chājatjidih jéih beedánidih mah tóhyop ítídh wā jwááap be”, mi niijíchah joinít, dawá Samaria baácdih moón Jesúsdi ĩ jepahat pínahdh ít jenah joyóp tajĩ.

40 Pánihna, queét jwĩ pebh joinít, “jwíjeéh ma chāo jwúhú”, Jesúsdi ĩ niijíp jĩ. Páant ĩ niijíchah joinít, chéne yeó jáap ĩjeéh jwĩ jum jwuhap jĩ. 41 Jesússeh queétdih ā naáwáchah joinít, dawá caandíh ĩ jepahap jĩ. 42 ĩ dée wilidih nin pah ĩ niijíp jĩ:

—Ma jwíih naáwáchah joináneh, jwiítbut Jesúsdi jepahíhat jwĩ jenah joyóp be. Būh caanjéh ā naáwáchah joiná, jwĩ túi jepahna caá. ‘Nihat nin baácdih moón iiguípna bejnit déejidih yoobópdih túi ubni caá’, jwĩ níj jéihna caá, ĩ niijíp jĩ.

Maáh wúhdih Jesús ā booaat

43 Chéne yeó jáap Sicar tútchidih numah chāo jwúhni, Jesús Galilea baácbó jwiítidih ā numah bejep jĩ.

44 “Ded Dios naáwátdih naóh yapanidih áih baácdih moón ípí wēican caá. Pánihna, Galilea baácdih wā behechah ennitji, weemdih í tái jenah joibícan nacaá. Obohjeéhtih, páant í jumuchah yuhna, caanná jwí jwúub bejna caá”, á niijíp jī.* 45 Jerusalén tútchiboó Pascua yeó jáapnadih jwí jum láa, Jesús á chājatjidih ennitji biquína Galilea baácdih moón ít jumap tajī. Pánihna, íih baácna jwí juibínachah, queétoó á wēp chājatdih jwúub enihna, caandih í tái wēi jwāáap jī.*

46 Mahdihjeh jiwá iguúh mac Jesús á túut numniji Caná tútchidih jwí jwúub juibínap jī. Capernaum tútchiboó maáh Herodes nump jumni maáh wūúh wunna át chājap tajī.*

47 Pánihna, Jesús Judea baáboó jumniji Galilea baácna á jwúub juyát doonádh joinít, jwí pebhna át aáb jūúwáp tajī: Pánih aáb junít, nin pah Jesúsdih á niijíp jī:

—Wā wūúh muná beé á chājap be. Pánihna, caandih booaat túut niijná, wājeéh waícanjeh ma dei jūúwá, á wēp niij wúbup yuh jī.

48 Páant á niijíchah joiná yuhna, Jesús caandih nin pah á niij jepahap jī:

—Dios á wēpatjīh wā chāj jútachah encan, ‘Caán Dios á wahni Cristo caá’, weemdih ní niij jenah joibícan nacaá, Jesús á niijíp jī.

49 —Obohjeéhtih, Maá, wā wūúh á wunat pínah jātih, waícanjeh ma booa wūh jūúwá, Jesúsdih á niijíp yuh jī.

50 Páant á niijíchah yuhna,

—Míih muná ma jwúub bejeé. Ma wūúh á boona caá, Jesús caandih á niijíp jī.

Páant á niijíchah joinít, “Á niiját pah tih wā wūúh á boona nacaá”, niij jenah joinít, áih munáboó á jwúub bejep jī. 51 Páant á jwúub juibínachah, á pebh moón caandih ít jwāáh naáwáp wut jī:

—Ma wūúh jáantjeh á jwúub boona beé, caandih ít niijíp wut jī.

* 4:44 Mt 13.57; Mr 6.4; Lc 4.24 * 4:45 Jn 2.23

52 —¿Deyoób yeó lajachah tibeé caán á boo? queétdih át niij wúbh joyóp wut jī.

—Jwíin yeó jáap tac yoób túttimahbit caandih pahat á dúucup be, ít niij jepahap wut jī.

53 Páant í niijíchah joinít, “Jesús weemdih ‘Ma wūúh á boona caá’, á niijíchahjeh, wā wūúh át boonap taga”, maáhboó át niij jenah joyóp wut jī. “Jesús weemdih yoobópdih tigaá át niijíp”, niijná, á déewá biícdih Jesúsdih “Caán Dios á wahni Cristo yoobát caá”, ít niij jenah joyóp wut jī.

54 Jesús Judea baácdih jumniji Galilea baácna jwúub juibínit, maáh wūúhdih boona, chéne láa jwiít cáacwá jwí jéih chājca naáhdih Dios á wēpatjīh á chāj jútup jī.

5

Jéih bejcannidih Jesús á booaat

1 Túttimah, jwiít judíowá Diosdih jwí wēi láa Jesús Jerusalén tútchina jwiítidih á numah juibínap jī, páant mantih. 2 Caanjīh Ovejawá Bejni Jēc wūt jumni pebh jēehat júá á jumap jī. Jwiít judíowá jwíih wéheatjīh niijná, caán júádih Betzata jwí niijná caá. Caán Betzata júá jwējdih cinco nemat wihcanni jēcna á jum púud bejep jī. 3 Caán júádih muná wāap lap nump dawá tubáp chūúhnit ípí ñaj púud bejep tajī. Jéih encannit, jéih jibcannit, jéih yoocannitbut caán júá pebh ít ñajap tajī. Caanjīh ñajnit, mah chibít á dácohatdih pái ñajna ít chājap tajī. 4 “Dioíh ángel dei junít, caán jēehat júádih á dácohanachah ennit, ded jātih jwíih buúg báahniboó dedé wunat jumni ápi boonap wut jī”, ít niij jenah joyóp tajī. 5 Pánihna, caanjīh jumni biíc jéih bejcanni, treinta ocho jópchi tubáp chūúhni á ñajap jī. 6 Caandih ennit, maatápdih á tubáp chūúátidih jéihna, Jesús caandih nin pah á niij wúbh joyóp jī:

—¿Meém ma booih niít? á niijíp jī.

7 —Wā booihna yuh caá. Obohjeéhtih, can júána weemdih ded ub

* 4:46 Jn 2.1-11

báahni pínah ã wihcan caá. Pánihna, dawá láa ã dácohochah, wã buúg báah bejihichah yahna, bita wã játih ípí júbí buúg báahna caá, Jesúsdiñ ã niijíp jĩ.

⁸ Páant ã niijíchah joinít,

—**Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdiñ ubnit, ma yáac chã bejeé,** Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

⁹ Páant ã niijíchahjeh, caán jéih bej-canniji ñah ñuhnít, ã ñajatjidih ubnit, ã yáac chã bejep jĩ, buca. ¹⁰ Páant ã boonachah enna, jwĩ chooát yeó jáap ã jumuchah, jwĩ maáta caandíh nin pah ít niij jũhñap wut jĩ:

—¿Dépanihna, ma ñajatjidih beo bej tigaá ma chãj? Bũ jwĩ chooát yeó jáap ã jumuchah, ma ñajatjidih ma beo bejchah, ã táican caá, ít niijíp wut jĩ.*

¹¹ —Obohjeéhtih, **‘Ma ñajatjidih ubnit, ma yáac chã bejeé’**, weemdíh boonani ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, nin wã ñajatjidih ub bejna caá wã chãjap, át niij jepahap wut jĩ.

¹² —¿Déhe tibeé meemdíh páant niij, boonani? queét ít niij ubh joyóp wut jĩ.

¹³ Obohjeéhtih, Jesús dawá cáacwã cátiñ ã bejchah, caandíh boonidih át beh encap wut jĩ. Pánihna, ã wũtdih jéihcan, át jéih jepahcap wut jĩ. ¹⁴ Túttimah, Dioíh muúboó Jesús caandíh jwááhnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—**Weemdíh ma joi jwáhu. Bũ ma túi jumna caá. Pánihna, ma jwúb yéj chãjca bojó, páant mantih. Jwúb yéj chãjna, chah yeejé wunat meemdíh ã jũóhbipna caá,** Jesús ã niijíp jĩ.

¹⁵ Caandíh páant ã niijíchah joinít, Jesúsdiñ át beh enep wut jĩ, buca. Pánih beh enniji jwĩ maátadiñ naáwádiñ át bejep jĩ.

—Jesús wut jumni beé weemdíh át boonap tabe, queétdih át niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, Jesús chooát yeó jáapdiñ ã booaatjidih jéihnit, jwĩ maátaboó caandíh yeejé í chãj jwíhip jĩ.

¹⁷ Páant caandíh í mawíhatdih jéihna, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Wã íp páantjeh teona caá ã chãjap. Pánihna, weembát wã teo jwuhna caá,** ã niijíp jĩ.

¹⁸ Jesús páant ã niijíchah joinít, jwĩ maátaboó chah í íjip jĩ. Jwĩ chooát yeó jáapdiñ caán tabúp chũhndih ã boonachah enna, queét í íj jwíhip jĩ. Pánih íjna, **“Wã íp”**, Diosdiñ ã niijíchah joiná, chah í yoób íjip jĩ. **“Wã íp”**, niijná, ‘Diosdiñ bíic yoobó wã jumna caá’, Jesús caán míicjeh ã niij jenah joiná caá’, jwĩ maáta ít niij jenah joyóp tajĩ. Páant niij jenah joinít, chah íjna, Jesúsdiñ í yoób mao yohíhip yah jĩ.*

Jesús ã íp ã wutuchahjeh, jepahni ã jumat

¹⁹ Páant í niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã jwúb niij naáwáp jĩ: **“Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Weém, Dios wũh, wã jenah joyátjeh wã chãjcan caá. Wã íp weemdíh ded pah ã wutuchah, caandíh wã jepahna caá. Wã íp ded pah ã chãjachah ennít, weém ã wũhbut bíic yoobó wãpí chãjna caá. Wã íp weém ã wũhdih oina, ded pah ã chãjatdiñ weemdíh apí jéihyana caá. Bũ wã chãjatji chah, bíih wã chãjat pínahdiñ weemdíh ã jéihyabipna caá. Páant weemdíh ã wutatdiñ joinít, ã wēpatjñ yeebdíh wã chãj jútuchah, ñi en wáhi bejbipna caá. ²¹ Wã íp ded pah wunah bejnitdiñ ã booaat pah, weembát ã booaat tútnitdiñ bíic yoobó wã boonana caá. ²²⁻²³ Wã íp cáacwã í yéj chãjatdiñ peéh chãjni nihcan caá. Obohjeéhtih, í yéjat júb wã peéh chãjat pínah niijná, weembodíh ã wutap be, niñat cáacwã caandíh í weñat pah, weemdíhbut bíic yoobó í weñat pínah niijná. Wã íp caá weemdíh wahní. Pánihna, ded weém ã wũhdih wēicanni, wã ípdihbut ã wēican caá.**

²⁴ **“Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det wã naáwátdih joinít,**

* **5:10** Neh 13.19; Jer 17.21 * **5:18** Jn 10.30-38

weemdih wahnidih jepahna, páantjeh ãjeéh ì táí jumbipna caá. Páant ãjeéh ì jumbuhah, queédih wã peéh chãjcan niít. Queét iiguipna bejnit déejidih táí abnit ì jumbipna caá. ²⁵ Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Iiguipna bejnit déeji weém Dios wũúhdih buu jepah jwíihna caá ì chãjap. Wã naáwátidih joí jepahnitboó Dios biícidih páantjeh ì táí jumbipna caá. ²⁶ Wã íp Dios páantjeh jumniboó cãacwãdih páantjeh ã jumat túutna caá. Pánihna, weém ã wũúhdihbut páantjeh jumat túutni pínah ã chãjap jĩ. ²⁷ Weém nihat cãacwã úud jeñé wã jumbuhah, cãacwãdih wã peéh chãjat pínah niijná weémboodih ã wutap jĩ. ²⁸ Páant wã naáwáchah joiná, ñi joí wúhi bejca bojoó. Cubucah nihat wunnit ìih bácah ì yohopjiboó jurna yuhna, wã ezechah, ì joibipna caá. ²⁹ Pánih joiná, nihat táí chãjnitji boopud jũóhni Dios pebhboó ì púuh laab béjbipna caá. Obohjeéhtih, yeejéj chãjnitjiboó, ì yéj chãjatji jíib iiguipna ì bejbipna caá.*

³⁰ “Weém wíih jenah joyátjeh, wã weñat pínahdih wã chãjcan caá. Obohjeéhtih, weemdih wahní ã wutatdihjeh wã chãjna caá. ã niiját pahjeh cãacwãdih wã peéh chãjbipna caá. Páant wã peéh chãjachah, yoobópdih ã jumbipna caá. ³¹ ‘Weém Dios wũúh, ã wahní caá’, weemjéh wã niijíchah, ‘Ma nih yáana caá’, weemdih ñita niij tágaá. ³² Obohjeéhtih, biih caá weemdih naóhni pohba. Caán naóhni Juan Daabáni caá. Pánihna, ‘ã niijátji yoobópdih ã jurna caá’, wã niij jéihna caá. ³³ Yeéb weemdih jéihíhna, bitaboodih Juan pebhna ì wúbh joyát pínah niijná, ñit wahap tabe. Caán yoobópdih yeebdih ãt naáwáp jĩ.* ³⁴ ‘Nin Dios wũúh caá’, weemdih niijnítidih wã bidcan caá. Pánih bidcan yuhna, ‘Dios wũúh caá’, Juanboó weemdih ã niiját yoobópdih caá. Pánihna, weemdih jepahnit, iiguipna ñi bejcat pínah

niijná, Juan ã niijátjidih yeebdih wã náhniana caá. ³⁵ Túi enat túut niijná, jiiát dahdih jwí jíi cáagat pah, Juan ded pah wã jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, yeebdih ãt naáwáp tajĩ. Páant ã naáwáchah joiná, daocánni yeó jáap ñi táí wéi joi jwúhup jĩ. ³⁶ Obohjeéhtih, wã íp weemdih ã wutuchah, ã wēpatjĩh wã chãjachah ennit, yoobópdih Dios ã wahní wã jumatdih ñita táí jéih tagaá. ³⁷ Juan weemdih ã daabánachah, wã ípjehbut weemdih wahní ‘Caán wã wũúh caá’, ã niijíp jĩ. Páant ã niijíchah yuhna, yeéboó caandih encan, joicánnitbut ñi jurna caá.* ³⁸ Weém Dios ã wahnidih jepahcan, wã íp ã naáwátidihbut ñi náahcan caá. ³⁹ ‘Dios naáwát tólihdih bohéna, yeó jáap jumat pah Diosjeéh jwí táí jumbipna caá’, ñi niij jenah joiná caá.* Obohjeéhtih, caán tólihjeh tigaá weém ded pah wã jumatdih ã naáwáp. ⁴⁰ Caán tólih weemdih ã naáwáchah yuhna, yeéboó weemdih ñi náahcan caá. Yeó jáap jumat pah Diosjeéh jumíhna yuhna, weemdih páant ñi wúbhcan caá.

⁴¹ “Weemdih wéi naóhnihdih wã bidcan caá. ⁴² Obohjeéhtih, yeéboó mácah ñi jenah joyátidih wã táí jéihna caá. Pánih jenah joinít, Diosdih ñi oicatdihbut wã jéihna caá. ⁴³ Wã íp weemdih ã wutat pah wã chãjachah yuhna, weemdih ñi náahcan caá. Obohjeéhtih, ã wahcanniboó ã weñat pínahdihjeh ã chãj jútuchah ennit, caánboodih ñi náahbipna caá. ⁴⁴ Bitá yeebdih ì wéi naáwátidihjeh bidna yuhna, Diosboó yeebdih ã wéi naáwátidih ñi náahcan caá. Pánih náahcan, ‘Caán Dios ã wahní Cristo nihcan caá’, niij jenah joiná, weemdihbut ñi joíhcan caá. ⁴⁵ Páant weemdih ñi joíhcatji jíib ‘Jwí ípdih Jesús jwiítidih ã naóh yachipna caá’, ñi niij jenah joicá bojoó. ‘Moisés ã wutatjidih jwí jepahna, Dios pebhboó jwí bejbipna caá’, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah Moisés weemdih ã naáwátjidih

* 5:29 Dn 12.2

* 5:33 Jn 1.19-27; 3.27-30

* 5:37 Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22

* 5:39 Dt 4.1; 8.1;

30.15-20

ñi joyáh bojat jíib, Dios yeebdíh ã peéh chãjbipna caá. ⁴⁶ Moisés weemdíhjuh át naóh daacáp tají. Pánihna, caán ã daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijná, wã naáwátidihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñita niij jenah joi tãgaá. ⁴⁷ Obohjeéhtih, Moisés ã daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijcán, wã naáwátidihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñi niijcán niít”, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

6

Cinco mil cãacwãdih Jesús jeémát ã wãhat

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Tãttimah, Galilea íimdih conanaáboó Jesús jwiítdih ã namah chúuh bejep jĩ. Caán íimjuh muntih Tiberias íim ã wãt jumup jĩ. ² Jesús ã boanachah enniti dawá cãacwã ít ñuún péenap tají. ³ Pánih chúuh juibíniti, aab béjnit, jeená púuh laab juibínit, jwiít ã bohénitdih ã namah chúudup jĩ. ⁴ Caán láa Pascua yeó jáapna pínah bahnijeh ã judhdup jĩ. ⁵ Caanná juibí chúudna, Jesús dawá cãacwã jwí pebhna ã jãúwáchah, ã enep jĩ. Pánih enniti, Felipedih nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—Dawá cãacwã jwí pebhna ã jãóh jíghona caá. ¿Deh tigaá ã jeémát pínahdih jwí jíib chãjbi? ã niijíp jĩ.

⁶ “Ded pah caá Felipe ã niij jepahbi”, niijná, Jesús caanjéh ã chãjat pínahdih jéihna yuhna, Felipedih páant ã niij úubh joyóp jĩ.

⁷ Páant ã niij úubh joyóchah joinít, Felipeboó nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Ocho widh tewat jíibjĩh jeémátidih jwí jíib chãjachah yuhna, queétdih ãta juibícan tagaá, ã niijíp jĩ.

⁸ Jwiít biícidih jumni Simón Pedro úudboó, Andrés wãt jumni, Jesúsdihi nin pah ã niijíp jĩ:

⁹ —Cinco pan dah, chéne queejwãdih nin wébít ã bíbohna caá. Obohjeéhtih, páant bóobitjeh ã jumuchah, queét páant moón dawá cãacwãdih ã juibícan niít, Andrés ã niijíp jĩ.

¹⁰ —Queétdih ñi chúudat táutú, Jesús jwiítdih ã niijíp jĩ.

Caanjĩh táini yílip ã jumup jĩ. Pánihna, jwí chúudat táutachah, yílip jumupdih cãacwã ã tái chúud beedép jĩ. Cinco mil neonájuh ã jumup jĩ. Yaádh, ã weh biícidih chah ã jumup jĩ. ¹¹ Páant ã chúud beedéchah enniti, Jesús pan dahnadih ubnit, “**Táina caá, Paá**”, Diosdih ã niijíp jĩ. Páant niij péanit, jwiít ã bohénitdih queét chúudnitdih pan, queejdihbut ã pãáat táutup jĩ. ¹² Páant jwí pãáachah, jeémpnit, cãacwãboó ã tái wud jumup jĩ. Páant ã wud jumuchah enniti, Jesús jwiítdih nin pah ã niij wutup jĩ:

—Í judh jeémpnidih ñi tái ubúú, ã yoh peécat pínah niijná, ã niijíp jĩ.

¹³ Páant ã niijíchah joinít, cinco pan dahnaji, chéne queejwãjidihbut ã judh jeémpnidih jwí ub yacachah, doce wuhna pohba ã yáwap jĩ. ¹⁴ Pánihna, jwiít cãacwã jwí jéih chãjca naáhdih Jesús ã chãjachah enna, cãacwã nin pah ã míic niijíp jĩ:

—Yoobópdih tigaá. Nin Dios naáwátidih naóh yapani, nin baácboó jãóhni pínahdih jwí pãini caá, queét ã míic niijíp jĩ.

¹⁵ Páant míic niijnít, queét Jesúsdihi maáh pínah ã waadáhip yah jĩ. Obohjeéhtih, queét páant ã niij jenah joyátdih jéihnit, biícjeh jeená púuh laab béjnit, Jesús ã bejah bojop jĩ.

Jesús íimjih ã yáac chãi bejat

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Páant ã púuh laab béjat tãttimah, tão ñáh jãúwáchah enniti, jwiít ã bohénit íimboó jwí dei bejep jĩ.

¹⁷ Caanná juibí, jãáj chódodih waadnit, Capernaum tãtchina chúuh bejat táut jwí chãjap jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó jwí pebhna ã juicáp jĩ. Páant ã jíghocah, caandih pã chunít, jwí chúuh bejep jĩ. Páant jwí chúuh bejehah, ã tub tãoáh bejep jĩ. ¹⁸ Páant ã tãoáh bejat tãttimah, johlit bádí ã jãúwáchah, bádí nolihatbut ã ñahap jĩ. ¹⁹ Pánihna, caán íim tac yoób jwí bejehah pohba, Jesús íimjih jwí pebhna ã yáac chãi jãúwáchah, jwí enep jĩ. Páant ã jãúwáchah enniti, bádí jwí úumup jĩ.

20 Páant jwĩ úmũchah ennit, caán jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ:

—¡Ñi en úmca bojoó! ¡Weemjéh tigaá! ã niijíp jĩ.

21 Páant ã niijíchah joinít, búdí wēinit, caandíh jãáj chóona jwĩ waadát túutap jĩ. Páant ã waadát túttimah, waícanjeh jwĩ jenah joi béjepna jwĩ chúuh jwibínap jĩ.

Cãacwã Jesús dih i bidat

22-23 Cheibit bóo yeó jáap dih Jesús Dios dih “Túina caá, Paá”, niijnít, queétdih jeémát ã wũhupjiboó dawá cãacwã páina ítih chãjap wat yuh jĩ. Jwĩ jwúub chúuh jũúwúchah, Jesús jwĩjeéh ã waadcát dihbut i enep jĩ. Caandíh páantjeh pái jwũhna ít chãjap wat yuh jĩ. Tiberias tútchiboó jumniiji jãáj chóona i jumapboó át jwibínap wat jĩ. 24 Pánihna, Jesús ã wihcatdih ennit, queét caandíh bidna, caán jãáj chóonadih waadnít, Capernaum tútchina chúuh jũóhniit, jwiít dih i ñuún juyúp jĩ.

Jesús pan panihni ã jummatdih ã naáwát

25 Pánih ñuún chúuh jwínítji, Jesús dih jwãáhnit, caandíh nin pah i níj wúbh joyóp jĩ:

—¿Bohéní, débólih tibeé ninboó ma jũóh? i niijíp jĩ.

26 Páant i níj wúbh joyóchah joinít, queétdih Jesús nin pah ã níj jepahap jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Dios búdí ã wēpatjĩh yeebdíh wã teo wáacachah yuhna, ‘Caán Dios ã wahní Cristo caá’, weemdíh ñi níj jenah joicán beé. Páant níj jenah joicán yuhna, jwúub jeémp, wud jummatdihjeh ñit bid jũóh tagaá, páant mantih.

27 Obohjeéhtih, yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nin baácdih bóo jeémát moopáh bejnijeh caá. Pánihna, caán déenadih jĩib chãjĩhcan, teocat caá náahap. Obohjeéhtih, Diosjeéh túi jummat túttni jeémát panihnihoodíh bidat caá náahap. Weém nihat cãacwã úud jeñé caán jeémát panihnidih wã wũhna caá. Wã íp weemdíh

páant ã wũhat túutap be. Páant wã jummatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, Dios ã wēpatjĩh weemdíh ã chãj jútut túutachah, yeéb ñi enep be, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

28 Páant ã niijíchah joiná yuhna, queét caandíh nin pah i jwúub níj wúbh joyóp jĩ:

—¿Ded pah tigaá jwĩ chãjbi, Dios ã náahatdih chãjat túut niijná? i niijíp jĩ.

29 —Nindih Dios yeebdíh ã chãjat túutna caá: ‘Wã wahnidih túi jenah joinít, ñi jepahaá’, yeebdíh ã níj wutap be, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

30 —Meém Dios ã wahní yoobát jumna, ã wēpatjĩh ma chãj jútut en tigaá bácah, meemdíh jwĩ jepahat pínah niijná. 31 Jwĩ nuowãji jon jãtih tútchi wihcapboó maná i niijníjdih ít jeémép wat jĩ.* Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajĩ: ‘Jeámant queétdih jeémát dih át wũhup wat jĩ, i túi jeémát pínah niijná’, át níj daacáp tajĩ.* ¿Páant ã chãjatji chah meémboó mata jéih chãj taniit? caandíh i niijíp jĩ.

32 —Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Moisésjeh pohba queétdih japmant jũóhni jeémát dih ã wũhcap jĩ. Wã íp jeémát yoobát panihnidih jeámant cãacwãdih ãpĩ wũhna caá.

33 Pánihna, Dios ã wũhni jeémát panihni japmant dei jũóhniit, nihat baácdih moondíh ã báadhdat túutna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

34 —Maá, yeó jáap jummat pah ma niijní jeémát dih jwiít dih ma wũhna, queét i niijíp jĩ.

35 —Weem tigaá báadhdat túutni jeémát panihni caá. Det weemdíh túi péenitboodíh jwúub nuugúp wunat panihat ã wihcan níit. Det weemdíh náhnit, wēi jenah joinítboodíh taca jootát panihatbut ã wihcan níit.

36 Obohjeéhtih, yeebdíh jãtih naóhna, yoobópdih naóhna beé wã chãjap be. Yeébboó weemdíh enna yuhna, ‘Caán Dios ã wahní Cristo caá’, ñi níj jenah joicán caá. 37 Nihat wã íp ã jepahat túutnitjeh weemdíh i péebipna

* 6:31 Ex 16.4,15 * 6:31 Sal 78.24-25

caá. Weemdih pánih péenitdih wã yohcan niít. ³⁸ Japmant jũóhna, wã náahatdihjeh chãjcan, weemdih wahni ded pah ã weñat pínahboodih chãjadih wã jũúwáp be. ³⁹ Nin caá weemdih wahni ã weñat pínah yoobát: Nihat weemdih ã jepahat túatnitdih buudácan, weemdih caán péeni yeó jáapdih queétdih wã jwúub booaat pínahdih ã náah yacna caá. ⁴⁰ Nihat weém ã wũúhdih jepahnit, páantjeh ãjeéh ì jumat pínahdih wã íip, weemdih wahni, ã náah yacna caá. Pánihna, péeni yeó jáapdih queétdih wã jwúub boobipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

⁴¹ “Weém japmant jũóhni jeémát panihni tigaá wã jumap”, Jesús ã niijíchah joinít, jwĩ maátaboó caandih íijnit, tabit ì míic niijíp jĩ.

⁴² —¿Nin Jesús José wũúh nihcan niít? ã íip, ã índihbut jwiít jwĩ jéihna caá. Pánihna, jwiít panihnihjeh man tigaá. Pánihni jumna yahna, ¿dépanihna “Japmant jũóhni wã jumna caá”, ã niij? ì míic niijíp jĩ.

⁴³ Queét páant ì míic niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij jepahap jĩ:

—Weemdih yeejép ñi niijcá bojoó.

⁴⁴ Det ì jenah joyátjñhjih weemdih ì jéih jepahcan niít. Obohjeéhtih, wã íip, weemdih wahniboó, ‘Caán Dios ã wahni Cristo yoobát caá’, queétdih ã niij jenah joyát túatna caá, wãjeéh ì péeat pínah niijná. Páant ã chãjcah, det wíihwã pínah ìta jéih jumcan tagaá. Pánihna, péeni yeó jáapdih weemdih jepahnitjidih wã jwúub boobipna caá. ⁴⁵ Dios naáwátdih naóh yapanitboó nin pah ìt niij daacáp tajĩ. ‘Dios queét nihatdih ã bohébiipna caá’, ìt niij daacáp tajĩ.* Pánihna, nihat wã íip ã bohéátdih joinít, weemdihbut ì jepahbipna caá. Pánih jepahnit wíihwã ì jumbipna caá.

⁴⁶ “Wã íipdih ded ã encan caá. Weém ã wahnijeh caandih wã enep jĩ. ⁴⁷ Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Det weemdih jepahnit páantjeh wã íipjeéh ì táí jumbipna caá. ⁴⁸ Weém

báahdani jeémát panihni wã jumna caá. ⁴⁹ Ñi nuowãji tútchi wihcapboó manádih jeémpna yahna, ìt wunap wat jĩ. ⁵⁰ Obohjeéhtih, japmant jũóhni wã niijná jeémát panihnidih ded jeémpna, iiguipna ã bejcan niít. ⁵¹ Weém japmant jũóhni báahdani jeémát panihni wã jumna caá. Caán jeémát panihnidih jeémpnitjeh wã íipjeéh páantjeh ì jumbipna caá. Caán báahdani jeémát panihni wíih bácah ã jumna caá. Pánihna, wíih bácahdih wã wãhbiipna caá, nihat baácđih moón wã íipjeéh ì táí jumat pínah niijná. Pánih wãhna, nihat cãacwãdih wã wun wãhbiipna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.

⁵² Páant ã niijíchah joinít, jwĩ maátaboó, queétjeh nin pah ì niij míic wéhenap jĩ:

—¿Nin dépanih tigaá ãih bácahdih jeémát pínah panihni ã wãhbi? ì míic niijíp jĩ.

⁵³ Páant ì niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ã niijíp jĩ:

—Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Weém nihat cãacwã úud jeñé wã jumachah, ded wíih bácah panihnidih jeémpcanni, wíih meép panihnidih babhcanni wã íip pehbhoó ã bejcan niít. ⁵⁴ Ded wíih bácah panihnidih jeémpni, wíih meép panihnidih babhndih péeni yeó jáapdih wã jwúub boobipna caá. Caánboó wã íipjeéh páantjeh ã jumbipna caá. ⁵⁵ Wíih bácah ñi jeémát yoobát panihni, wíih meépbüt ñi babhbat yoobát panihni ã jumna caá. ⁵⁶ Det wíih bácah panihnidih jeémpnit, wíih meép panihnidihbut babhnit, weém biícđih ì táí jumbipna caá. Weembát queét biícđih wã jumbipna caá. ⁵⁷ Wã íip páantjeh jumni weemdih wahna, weemdihbut páantjeh jumni ã jumat túatna caá. Páant ã chãjat dée, jeémátdih ñi bidat pah, ded weém páantjeh jumnidih búdí bidna, caandih wã íipjeéh páantjeh jumni wã jumat túatbipna caá. ⁵⁸ Batéh yeebdih wã naóhni jeémát panihni Dios pebmant dei jũóhni caá. Caán

* 6:45 Is 54.13

jeémát panihni jwī n̄owāji ī jeémpni maná panihni nihcan caá. Queétboó caán jeémátdih jeémpnitji īt w̄n̄ap wut jī. Obohjeéhtih, butéh wā naóhni jeémát panihniboodíh ded jeémpni wā ípjeéh páantjeh ā jumbipna caá, Jesús ā niijíp jī.

⁵⁹ Capernaum t̄tchidih moón ī míc wáacat m̄úboó Jesús queétdih páant ā niij naóh bohénap jī.

Jesúsdih jepahna, páantjeh ājeéh jwī t̄t̄i jumat

⁶⁰ Dawá jwījeéh péenit Jesús ā bohéatdih joinít, nin pah ī niij wéhenap jī:

—Jesús nin ā bohéat b̄oni yoobát ā jum̄chah, caandíh jwī joíhcan caá, queétjeh īt míc niijíp tajī.

⁶¹ Páant ī míc wéheatdih jéihnit, Jesúsboó queétdih nin pah ā niij w̄bh joyóp jī:

—¿Nin wā bohéatdih joiná, ñi íj niít? ⁶² Weém, nihat c̄acwā w̄ud jeñé, j̄atih wā jum̄p̄jiboó wā jw̄w̄b p̄uh laab béjehah enna, ¿ded pah ñita niij jenah joi? ¿Caandíhbut ñita íj taniít? ⁶³ Dios ā wahní Túini Espíritu c̄acwāíh caolihdih ā booana caá. C̄acwājeh íih caolihdih ī jéih booacan caá. Pánihna, wā naáwátdih ñi t̄t̄i jenah joyóchah, Túini Espírituboó ñíih caolihdih ā boobipna caá. ⁶⁴ Obohjeéhtih, páant ā jum̄chah yuhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo nihcan caá’, biquína ñi niij jenah joiná caá, Jesús ā niijíp jī.

Jesús páant niij jenah joinít dih j̄atih átát jéihyep tajī. Pánihna, caandíh eníhcannitdih d̄oó wáini pínahdihbut átát jéihyep tajī.

⁶⁵ Páant niij naóh péanit, nin pah ā jw̄w̄b niij naáwáp jī:

—Nin pah yeebdíh wā niij naáwáp yuh be: ‘Wā ípboó c̄acwādih weemdíh ā jepahat t̄utcah, det w̄íhwā pínah íta jéih jumcan tagaá’, wā niijíp be, Jesús queétdih ā niijíp jī.

⁶⁶ Páant ā niijíchah joiná, dawá jwījeéh péenitji Jesúsdih w̄ican, ī cádahap jī. ⁶⁷ Páant ī cádahachah ennit,

Jesús jwiít docewā ā bohénitboodíh nin pah ā niij w̄bh joyóp jī:

—¿Yeebbát weemdíh ñi cádahmi naniít? ā niijíp jī.

⁶⁸ Páant ā niij w̄bh joyóchah joinít, Simón Pedro nin pah ā niij jepahap jī:

—Obohjeéhtih, Maá, jwiít dih bíih bohéni ā wihcan caá. Diosjeéh páantjeh jwī jumat pínah niijná, ma naáwátjeh jwiít dih ā t̄t̄i jéihyana caá. ⁶⁹ Pánihna, jwiítboó meemdíh jepahnit, ‘Meém túini, Dios w̄úh, ā wahní caá’, jwī niij jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdíh jwī cádahcan niít, ā niijíp jī.*

⁷⁰ Páant ā niijíchah joinít, Jesús jwiít dih nin pah ā niijíp jī:

—Weém yeéb docewādi h wā ñíwip yuh jī. Obohjeéhtih, bíic ñíjeéh jumni nemépíh pínah ā jumna caá, ā niijíp jī.

⁷¹ Páant niijná, Judas, Simón Iscariote w̄úhdih niijná át ch̄ajap tajī. Judas jwiít Jesús ā bohénitjeéh jumna yuhna, Jesúsdih eníhcannitdih d̄oó wáini pínah ā jum̄ap jī.

7

Jesús w̄dwā caandíh ī jepahcat

¹ T̄ttimah, Jesús Galilea baácboó jwiít dih namah jibidih ā bejep jī. Judea baác dih moón jwī maáta caandíh ī mao yohíhatdih jéihna, Judea baácboó ā bejíh jw̄hcap jī. ² Jwiít judíowā w̄p̄chí dahna jwī ch̄ajajtidih náhníat yeó jáapna, bahni ā jadhd̄ap jī.* ³ Pánihna, Jesúsdi h ā w̄dwā nin pah ī niijíp yuh jī:

—Ninjíh ch̄ocánjeh, Judea baácna bejnit, meemdíh péelhnitdih ma w̄epatjíl ma ch̄aj j̄utú. ⁴ Ded ā w̄epatdih j̄utíhna, bih j̄utcat caá náahap. Pánihna, yoobóp dih w̄epni jumna, jwī míc wáac j̄uibíni t̄tchiboó ma w̄epatdih jwījeéh ma j̄ut j̄úwá, Jeñé, ī niijíp jī. ⁵ Queét ā w̄dwājeh yuhna, ‘Caán Dios w̄úh caá’, Jesúsdi h ī niij jenah joicáp jī. Páant niij jenah joicán, caandíh páant ī niijíp jī.

* **6:69** Mt 16.16; Mr 8.29; Lc 9.20 * **7:2** Lv 23.34; Dt 16.13

6 Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij naáwáp jĩ:

—Wā wēpatdih cāacwādh júutat pínah ā jūdh jwuhuchah, wā bejcan caá. Yeéboó fiestadh eníhna, caán tútchina ñi enbi jwuhúú. 7 Cāacwā yeebdíh ĩ ijcan caá. Obohjeéhtih, ĩ yéej chājatdih wā naáwáchah joinít, weémboodíh ĩ ijna caá. 8 Pánihna, caán fiesta yeó jáapna ā jumuchah, yeebjéh ñi enbi jwuhúú. Weém caanná wā bejat pínah ā jūdh jwuhna caá, ā niijíp jĩ. 9 Páant niijnít, Galilea baácboó jwiútdih ā numah chāwáp jĩ.

Jesús fiestadh enedih ā bejat

10 Obohjeéhtih, ā úudwā ĩ bejat túttimah, Jesúsbut Jerusalén tútchina jwiútdih ā numah bejep jĩ. Pánih bejna, cāacwā ĩ encapmantbit jwĩ bejep jĩ. 11 Fiesta yeó jáapdih míc wáac juibínit, jwĩ maáta Jesúsdi bídí ĩt bidip wut yuh jĩ.

—¿Dee tigaá ā jum? ĩt niij úubh joyóp wut jĩ.

12 Pánihna, cāacwābut caandíh bídí jenah joinít, ĩt míc wéhenap wut jĩ. “Caán túini caá”, biquína niij, “Caán yeejép caá. Cāacwādh yee naóhni caá”, bitaboó ĩt niijíp wut jĩ.

13 Páant niijná yuhna, jwĩ maátadh úumna, Jesús ded pah ā jumadh queétdih ĩt míc wéhenap wut jĩ.

14 ĩ weñat yeó jáapna tac yoób Jesús Dioih muná waád juibínit, cāacwādh ā bohénap jĩ. 15 Páant ā bohénachah, jwĩ maáta joí wúhi bejnit, nin pah queétdih ĩ míc niijíp jĩ:

—¿Nin bohécanni yuhna, dépanih tigaá bohéatdih ā táí jéih? ĩ míc niijíp jĩ.

16 Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij naáwáp jĩ:

—Wā bohéat weemjéh wā naáwát nihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahní ā naáwát tútat caá. 17 Ded Dios ā weñat pínadh chājíhni ‘Páant ā bohénachah, ā jéihyathéh nihcan caá. Yoobópdih Dios naáwát caá’, ā niij jéihbipna caá. 18 Ded ā jenah joyátjeh naóhna, cāacwā

caandíh ĩ weñat pínadh bidna caá ā chājap. Obohjeéhtih, weemdíh wahniboó weemdíh ā naóh yapaat túttna caá. Pánih naóh yapana, caandíhjih ñi weñat pínadh yeebdíh wā náah yacna caá. Páant wā naóh yapanachah joiná, ‘Yeecanjeh, yoobópdih ā naóhna caá’, ñi niij jéihbipna caá.

19 “Moisésji ded pah Dios yeebdíh ā wúatdih át jwúub naóh yapanap wut jĩ. Obohjeéhtih, biíc ñijeéh jumni caán ā wúatjidih jepahni wihcan caá. Pánihna, ¿dedé wā chājatji jíb tigaá weemdíh ñi mao yohíh?” jwĩ maátadh ā niij úubh joyóp jĩ.

20 —Meemdíh nemép ā jumna caá. ¿Déhe tigaá meemdíh mao yohíhni ĩ jum, páant ma niijíchah? queét dawá caandíh ĩ niij úubh joyóp jĩ.

21 —Biíc láa jwĩ chooát yeó jáapdih yeéb cāacwā ñi jéih chājca naáhdih weémboó yeebdíh wā chāj júutap be. Páant wā chāj júutachah ennit, bídí ñi en wúhi bejep be. 22 Jon játi Moisésji nihat neoná weépdi quehli nah yapat chóodih át bóodat tútup wut jĩ. Pánihna, nihat neoná weép ñi weh jumna, ocho yeó jáap túttimah chooát yeó jáapdih yuhna, ā wúatji pahjeh ñipí bóodna caá. *Obohjeéhtih, Moisés ā wúatji pohba át nihcap wut jĩ. Jwĩ nuo Abrahamjidih Dios páant bóodat pínadh át jwíih wútap wut jĩ. *Pánihna, caán túttimah, jwĩ nuo wā páant ĩpí chājap wut jĩ. 23 Chooát yeó jáapdih yuhna, Moisés ā wúatjidih yap yohíhcan, yeebút ñi wehdih ñipí bóodat túttna caá. Páant ñi chājna yuhna, ¿dépanihna, chooát yeó jáapdih weémboó wunnidih wā boanachah enna, ñipí íj? 24 Ded pah wā chājatdih táí jéihcan, ‘Caán yeejép ā chājna caá’, ñi niijcá bojoó. Obohjeéhtih, ded pah wā chājatdih jéihna, weemdíh yoobópdih ñi jenah joyoó, Jesús queétdih ā niijíp jĩ.

Jesús jeámant ā jūúwátjidih ā naáwát

* 7:22 Lv 12.3 * 7:22 Gn 17.10 * 7:23 Jn 5.9

25 Páant ã niijíchah joinít, biquína Jerusalén tátchidih moón nin pah í míc niij ñábh joyóp jĩ:

—¿Nin jwĩ maáta í mao yohíhni nihcanna niít? 26 Wáát en tih. Páantjeh jwĩ cātíh bohéna caá ã chājap. Páant ã bohénachah yuhna, jwĩ maáta ded pah í niijcán caá. ‘Cristo, Dios ã wahni caá’, queét í niijéhna caá. 27 Obohjeéhtih, Dios ã wahni Cristo dedmant ã jūwátjidih ded ã jéihcan niít. Nin Jesús ã jumni tátchidih jwiít jwĩ jéihna caá. Pánihna, Dios ã wahni Cristo nihcanna caá, queét í míc niijíp jĩ.

28 Jesús Dioíh m̄m̄ú diítboó queédih bohénajeh, páant í míc niijíchah jéihnit, nin pah ã jwúub niij ñaacáp jĩ:

—Yeebjéh pohba ‘Caandíh jéihna, ã jumni tátchidihbut jwĩ túi jéihna caá’, ñi niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, wã jenah joyátjéh ninboó jūóhna wã chājcan jĩ. Wã íp jĩ weemdíh ã wahap jĩ. Pánih wahni yeecanni, yoobópdih chājni caá ã jumap. Caandíh ñi jéihcan caá. 29 Obohjeéhtih, weémboó ã pebhmant jūóhni caandíh wã túi jéihna caá, ã niijíp jĩ.

30 Páant ã niijíchah joinít, jwĩ maáta caandíh í tewíhip yah jĩ. Obohjeéhtih, caandíh í mao yohat pínahdih Dios ã jenah joyát ã judh jwuhachah, caandíh í jéih teo jwuhcap jĩ. 31 Pánihna, dawá Jesúsdih túi jenah joiná, nin pah í míc niijíp jĩ:

—Nin Jesús jwiít cāacwã jwĩ jéih chājca naáhdih dawá láa ã chāj jútup be. Dios ã wahni pínah Cristoboó ¿caan cháh áta chāj taniít? ¿Páant tih jūúh? ¿Pánih chājna, caanjéh Dios ã wahni Cristo nihcan niít? í niijíp jĩ.

Jesúsdih fariseowã í tewat túutíhat

32 Páant í niij wéhenachah joinít, fariseowã, sacerdotewã í maáta biícdih Dioíh m̄m̄údih wapnit soldad-owãdih Jesúsdih í tewat pínah niijná, ít wahap wat yah jĩ.

33 Jesús queét cāacwādh nin pah ã jwúub niijíp jĩ:

—Daocánni yeó jáap ñijeéh wã jum jwuhbipna caá. Weemdíh wahni pebhboó wã jwúub bejat pínah bah-nijeh ã judhna caá. 34 Wã jumat pínah pebhboó yeéb ñi jéih bejcan niít. Weemdíh bidna yahna, ñi jéih bid juibícan nacaá, ã niijíp jĩ.

35 Páant ã niijíchah joinít, queétjeh nin pah í míc niij ñábh joyóp jĩ:

—Nin páant niijná, ¿dedboó bejat túut tigaá ã chāj? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Jwĩ déewã í bej peétni baácnaaboó bejnit, jwĩ déewã nihcan-nitdih ã bohémi naniít? 36 ‘Yeéb weemdíh bidna yahna, ñi jéih jwāáhcan niít’, niijná, ‘Wã bejat pínah pebhboó ñi jéih bejcan niít’, niijná, ¿ded pah niij tigaá páant ã niij? í míc niijíp jĩ.

Báadhani mah panihnidih Jesús ã naáwát

37 Fiesta péeni yeó jáap, chah jwĩ weñat yeó jáap yoobát ã jumachah,* Jesús caanjíh ñuhnit, t̄bit ã ñaac niij naáwáp jĩ:

—Ded taca joótni wã pebh ã jūúwá naáh. Æ juyúchah, túi báadhani mahdih caandíh wã wuhbipna caá. Wã wuhni pínah mah panihnidih bab-hna, Diosjeéh ã túi jumbipna caá.* 38 Ded weemdíh jepahni pínahdih Dios naáwát dih naóh yapanit nin pah ít niij daacáp tají: ‘Ded weemdíh jepahna, áih caolihmant m̄j nooj b́acat panihni ã jumachah, wēnit wíh túini doonádih bitadih ã wēp naóhbipna caá’, ít niij daacáp tají,* ã niijíp jĩ.

39 Páant niijná, Jesúsdih jepahnitdih Túini Espíritu jumna, ded pah ã teo wáacat pínahdih naóhna ã chājap jĩ. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó ã jwúub aab b́ej jwuhcah, Túini Espíritu ã dei jūóh jwuhcap jĩ.

Jesúsdih judíowã biíc yoobó í jenah joicát

* 7:37 Lv 23.36; Nm 29.35 * 7:37 Jn 4.10-14 * 7:38 Ez 47.1; Zac 14.8

40 Páant Jesús ã niijíchah joinít, dawá cãacwã nin pah ït míc niij wéhenap wat jï:

—Nin yoobópdih Dios naáwátdih naóh yapani jwĩpĩ páini caá, ït niijíp wat jï.

41 —Nin Cristo jwiít dih táí ubni nacaá, bita ït niijíp wat jï.

Obohjeéhtih, bitaboó nin pah ït míc niijíp wat jï:

—Cristo jũóhna, Galilea baácboó áta jumcan tagaá. Nin Jesús caanjĩh bóo tigaá. 42 Dios naáwátdih naóh yapani nin pah átt niij daacáp tajĩ. ‘Cristo David jumma yoobát ã jumbipna caá.* Pánihna, David ã cãac jumni Belén tãtchiboó ã cãac jumbipna caá’, átt niij daacáp tajĩ.* Pánihna, Jesús Belén tãtchidih bóo nihcan, Dios ã wahni yoobát nihcan caá, queétjeh ït míc niijíp wat yah jï.

43 Pánihna, queét Jesús dih biíc yoobó ït jenah joicáp wat jï. 44 Biquína Jesús dih ït teo nemíhip wat yah jï. Obohjeéhtih, ï jéih teocap jï.

Jesús dih jwĩ maáta ï jepahcat

45 Sacerdotewã ï maáta, fariseowã biíc dih Jesús dih ï tewat tãutnit soldadowã Jesús pebh jainítji, queétdih wahnit pebhboó ït jwúub bejep wat jï. ï pebhna ï jwúub juibínachah, soldadowã dih queét nin pah ït niijíp wat jï:

—¿Dépanih tibeé Jesús dih ñi teocan? ït niijíp wat jï.

46 —Caán yoobópdih naóhni beé. Biíh caan pánih wëp naóhni ã wihcan caá, queét soldadowã ït niij jepahap wat jï.

47 Páant ï niij jepahachah joinít, fariseowãboó nin pah ït niijíp wat jï:

—¿Yeebdíh caán ã yeenachah, ‘Yoobópdih tigaá’, ñi niijnít beé?

48 Det jwĩ maáta Jesús dih jepahcan, caandíh ï náahcan caá. Pánihna, jwiítbãt caandíh jwĩ náahcan caá.

49 Obohjeéhtih, queét caandíh jepahnitboó Moisés ã watatjidih ï jéihcan caá. Caandíh ï jéihcat júb jwĩ íp queétdih peéh chãjna, iiguípna ã

yohbipna caá, fariseowã ït niijíp wat jï.

50 Obohjeéhtih, biíc fariseo, Nicodemo wãt jumni, chei Jesús dih wéhenadih juibíniji,* páant ï niijíchah joiná, bita caanjĩh jumnitdih nin pah átt niijíp wat jï:

51 —Jesús yeejép ã chãjachah, jwĩ jéihcan caá. Pánih jéihcannit jumna, ded pah ã chãjatdih caanjéh ã naóhcah, jwĩ jéih peéh chãjcan caá. Pánih jéihcan yahna, caandíh jwĩ peéh chãjachah, jwĩ watatdihjeh jwĩta yap yoh tagaá, átt niijíp wat jï.

52 Páant ã niijíchah joinít, queét nin pah caandíh ït niij jũihñep wat jï:

—¿Meembút Galilea baácdih bóo niít, jwiít dih páant ma niij naóhna? Dios naáwátdih meemdíh táí bohéat caá náahap. Pánih bohéna, ‘Galilea baácmant ded Dios naáwátdih naóh yapani áttát wihcap tajĩ’, ma niij jéihbipna caá, Nicodemodih ït niijíp wat jï.

53 Páant niij péanit, ïih munnáboó ït jwúub bejep wat jï.

8

Deoh nah jumnih mi yéejatdih Jesús ã yohat

1 Dioíh munnáboó jumnitdih naóh péanit, Olivo Jeéboó Jesús jwiít dih ã numah púuh laab béjep jï.

2 Chebitjeh, jwúub dei jũóhnt, Dioíh munnádhjeh mantih jwiít dih ã jwúub numah waadáp jï. Á jwúub jayúchah ennit, nihat cãacwã ã pebhna ï míc wáac juyúp jï. ï míc wáac jayúchah ennit, caanjĩh juibí chũdnit, Jesús queétdih ã bohénap jï, páant mantih.

3 Á bohéat tac jumachah, Moisés ã watatjidih bohénit, fariseowã biíc dih deoh nah jumnihdih ït ub jũúwúp jï. Pánih ub jũóhnt, Jesús pebh cãacwã cãtíh caántdih ï ub jui ñuhup jï. 4 Pánih ub jui ñuhnt, Jesús dih nin pah ï niij naáwáp jï:

—Nint mi áa nihcannijh yeejép mi chãjachah, jwĩ enep be. 5 Dios

* 7:42 2S 7.12-13; Sal 89.3-4; 132.11-12 * 7:42 Mi 5.2 * 7:50 Jn 3.1-2

ã wutadnih Moisésji nin pah ãt niij daacáp tají. ‘Det í áa nihcannitjîh yeejép í chãjachah ennit, jee dáhnajîh ñi yoh mawaá’, ãt niij daacáp tají.* Pánihna, meémboó ¿ded pah tigaá ma niij naóhbi? í niijíp jî.

⁶ Páant niijnít, caandíh naóh yacat túut niijná, Jesúsdi h mácah í naáwát túutap yah jî. Obohjeéhtih, Jesús páant í niijíchah joinít, páah jéennit, áih téih tíbjîh baácboó ã daacáp jî. ⁷ Páant ã daác jwúhchah, queétboó caandíh úbh joí yójahna í chãjap jî. Páant í úbh joí yójahachah, Jesús ñah ñahnit, queétdih nin pah ã niij jepahap jî:

—Ded ñijeéh jəmni yéejat wihcaniboó caántdih jee dáhjíh ã jwíh yoh waáwá naáh, ã niijíp jî.

⁸ Páant niij péanit, jwúub páah jéennit, ã jwúub daacáp jî, páant muntih. ⁹ Páant ã niijíchah joinít, caántdih naóh yacnitboó í yéej chãjatjidih náhninit, chah behnit biquína í jwúub beedáh bejep jî. Páant í bejat túttimah, deoh nah jəmni Jesús pebh ñahnit, caandíh joinít cãtíh queét chénewãjeh í jəmap jî. ¹⁰ Pánihna, caántdih úb jüóhni tji í wihcah enna, jwúub ñah ñahnit, Jesús caántdih nin pah ã niij úbh joyóp jî:

—¿Deyoob tigaá queét í bej? ¿Meemdíh peéh chãjat túttnit í wihcan caá? ã niijíp jî.

¹¹ —Wihcan caá, Maá, mi niijíp jî.

—Weembát meemdíh wã peéh chãjat tútcan niít. Ma jwúub bejeé. Ma jwúub yéej chãjca bojoó, páant muntih, Jesús caántdih ã niijíp jî.

Jesús baabát panihni ã jəmatdih ã naáwát

¹² Caántdih naóh péanit, Jesús caanjîh jəmni tdi h nin pah ã jwúub niij naáwáp jî, páant muntih:

—Weemjéh tigaá baabát panihni nin baácdi h moondíh wã íp Dios ded pah ã jəmatdih wã jéihyana caá. Det weemdíh péenit, dupúát panhipboó bejcan, wã ípdih í jéihbipna caá. Pánihna, weemdíh í

jepahachah, páantjeh Diosjeéh wã túi jəmat tút b ipna caá, ã niijíp jî.*

¹³ Páant ã niijíchah joinít, fariseowāboó nin pah caandíh í niijíp jî:

—Meém ma túi jəmatdih meemjéh naóhna, oboh nih yána caá ma chãjap. Páant ma niijíchah, ma naáwát dedé pínah nihcan caá, í niijíp jî.*

¹⁴ —Weemjéh dedmant wã jüúwátjidih wã jéihna caá. Wã bejat pínahdihbut wã jéihna caá. Obohjeéhtih, yeéboó caandíh ñi jéihcan caá. Páant weemdíh ‘nih yáni caá’, ñi niijíchah yuhna, ded pah wã jəmatdih yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. ¹⁵ Yeéboó ded pah ñi enatdihjeh jenah joinít, cãac ded pah ã jenah joyátdih yoobópdih ñi jéihcan caá. Pánih jéihcan yuhna, ‘Caánboó táican caá’, weemdíh ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi jenah joyát pah jenah joicán, ded pah cãacwã í jəmatdih weémboó wãpí naóhcan caá. ¹⁶ Weém biícjeh pohba nihcan caá cãacdi h páant niij naóhni. Wã íp weemdíh wahni biícdi h, páant jwí niij naóhna caá. ‘Nin táini caá. Nin táicanni caá’, niij naóhna, yoobópdih wã naóhna caá. ¹⁷ Moisés yeebdíh wutna, nin pah ãt niij daacáp tají: ‘Chénewã biíc yoobó í naáwáchah, í niiját yoobópdih caá’, ãt niij daacáp tají. ¹⁸ Weémboó ded pah wã jəmatdih naóhna, weemdíh wahni, wã ípbut biíc yoobó ã naóhna caá. Pánihna, ded pah wã jəmatdih chénewã naóhni t jwí jəmchah, jwí naáwát yoobópdih caá, Jesús queétdih ã niijíp jî.

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, fariseowã nin pah í niij úbh joyóp jî:

—¿Ma íp dedboo tigaá ã jəm? í niijíp jî.

—Weemdíh jéihcan, wã ípdihbut ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh jéihna nihna, wã ípdihbut ñita jéih taga, Jesús queétdih ã niij jepahap jî.

²⁰ Páant niij bohéna, Dioíh muúboó cãacwã í wãhni dinerodih í jwejat paihna pebh ã jəmap jî. Obohjeéhtih, caandíh í mao yohat pínahdi h Dios

* 8:5 Lv 20.10; Dt 22.22-24 * 8:12 Mt 5.14; Jn 9.5 * 8:13 Jn 5.31

ã jenah joyát ã jũdh jwũhũchah, caandíh tewíhñit pínahbut caanjíh jũmna yũhna, caandíh ã jéih teo jwũhcap jĩ.

“Wã bejep pínahna ñi jéih bejcan niít”, Jesús ã niiját

²¹ Pánih bohénajeh, Jesús nin pah ã jwũub niij naáwáp jĩ:

—Wã jũúwúpjiboó wã jwũub bejbipna caá. Páant wã bejat túttimah, weemdíh ñi bidbipna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej chãjatdih ñi cádahcatji jíb, wũnna, ñih caolih iiguípna bejna, wã bejep pínahboó ñi jéih bejcan niít, ã niijíp jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, jwĩ déewã queétjeh nin pah ã míic niij uúbh joyóp jĩ:

—‘Wã bejep pínahboó yeéb ñi jéih bejcan niít’, niijná, ¿caanjéh míic mao wunat túut niít ã chãjap? ã niijíp jĩ.

²³ Páant ã míic niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã jwũub niij naáwáp jĩ:

—Yeéb nin baácdih moón jũmna, Dioíhwã nihcannit ã jenah joyát biic yoobó ñi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, weémboó japmant jũóhni jũmna, wã íp Dios ã jenah joyát biic yoobó wã jenah joiná caá. ²⁴ Wã íp ã wahní wã jumatdih yeebdíh wã naáwáchah yũhna, ‘ã naáwát yoobópdih nihcan caá’, ñi niijátji jíb ñi yéejatdih cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Pánihna, ñi yéejatdih cádahcat peéh, wã niijátji biic yoobó yeebdíh ã yapbipna caá, ã niijíp jĩ.

²⁵ —¿Déhe pohba tigaá, meém? ã niijíp jĩ.

—Ded pah wã jwíih naáwátji pahjeh wã jũmna caá. ²⁶ Yeéb ñi túi chãcatji jíb Dios ã peéh chãjat pínahdih yeebdíh wã naáwát pínah búdí ã jũdhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahní ã naáwát túutnidihjeh yeebdíh wã naóh yapana caá. Caán ã naáwát túutat yoobópdih caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

²⁷ Obohjeéhtih, *“Wã íp caá weemdíh wahní”*, ã niijíchah joinít, queét ã beh joicáp wut jĩ. ²⁸ Páant ã beh joicátdih jéihna, Jesús queétdih nin pah ã jwũub niij naáwáp jĩ:

—Weém niihat cáacwã úud jeñédih cruzboó péohñit, ã pad dodhbipna caá. Páant ã chãjachah, ‘Caán Dios ã wahní caá’, ñi niij jéihbipna caá. Pánih jéihñit, wã jenah joyátjeh wã chãjcatjidihbut ñi jéihbipna caá. Wã íp ded pah weemdíh ã bohéatjidihjeh yeebdíh wã naáwátjidihbut ñi jéihbipna caá. ²⁹ Weemdíh wahniboó wãjeéh ã jũmna caá. Pánih wahní jũmna, ã weñat pínahdihjeh yeó jáap jumat pah wãpĩ chãjna caá. Páant wã chãjachah, weemdíh ã cádahcan caá, Jesús ã niijíp jĩ.

³⁰ Páant ã niijíchah joiná, “Caán Dios ã wahní Cristo yoobát ã jũmna caá”, dawá ã niij jenah joyóp jĩ.

Dios ã wehdih, yéej chãjnitdihbut Jesús ã naáwát

³¹ Biquína jwĩ déewã “Caán Dios ã wahní Cristo caá”, niij jenah joinítidih Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—Wã naáwátidih cádahcannit, wã bohénit yoobát ñi jũmna caá. ³² Pánih jũmna, yoobópdih ñi jéihbipna caá. Yoobópdih jéihñit jũmna, watnit panihñit ñi jumbipna caá. Pánih jũmna, ded yéej chãjat jenah joyát ã jũúwáchah yũhna, caandíh ñi jéih yap yohbipna caá. Yeebdíh wutni panihni ã jwũub wihcan niít, queétdih ã niijíp jĩ.

³³ Páant ã niijíchah joinít, queétboó nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Jwiítboó Abrahamji ã jaimená jwĩ jũmna caá. Páant jwĩ jũmũchah, ded jwiítboodíh wutni ã wihcan caá. Páant wihcah yũhna, ¿ded pah niij tigaá ‘yeebdíh wutni ã jwũub wihcan niít’, ma niij naóh? ã niijíp jĩ.*

³⁴ —Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Cáacwãjeh ã yéej chãjatdih ã jéih cádahcan caá. Pánihna, queétdih yéej chãjat túutni ã maáh panihni caá. Pánih yéej chãjnit jũmna, caandíh teo

* 8:33 Mt 3.9; Lc 3.8

wūhnit panihnit ī jumna caá. ³⁵ Ded teo wūhni ā maáh wūh pah nihcan caá. Bita caandih ī ubuchah, queétboodih teo wūhni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ā maáh wūhboó páantjeh ā wūh ā jumbipna caá. ³⁶ Pánihna, weém Dios wūh jumna, deddih wā watachah, caanbút wā íp wūh ā jumbipna caá. Páant wā watachah, yéj chājatdih teo wūhni panihni ā jwūb jumcan niit.* ³⁷ Yeéb Abrahamji ā jūimená ñi jumatdih wā jéihna caá. Obohjeéhtih, ā jūimená jumna yuhna, wā naáwáchah joíhcan, weemdih ñi mao yohihna caá. ³⁸ Wā ípjeéh jumna, wā enatjidih yeebdih wāpī naóhna caá. Obohjeéhtih, ñi íp, nemépwā ī maáh, yeebdih ā watachah joinít, yeéboó ñipī jepahna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

³⁹ —Jwī íp yoobát Abraham caá, queét ī niijíp jī.

—Abrahamji ā weh yoobát jumna, ded pah ā chājatji biíc yoobó ñita chāj tagaá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, yeebdih wā íp ā naáwátdih yoobópdih wā naóh yapanachah yuhna, yeéboó weemdih ñi mao yohihna caá. Abrahamjiboó páant āta chājcan tagaá. ⁴¹ Pánihna, ñi íp panihni ā chājhat biíc yoobó man tigaá yeebát ñi jenah joyóp, Jesús queétdih ā niijíp jī.

—Jwiit íp wihcannit pohba jwī nihcan caá. Dios biícjeh caá jwī íp, queét ī niijíp jī.

⁴² —Weém Diosjeéh jumniji nin baácna wā jūwúp jī. Pánihna, Dios ñi íp ā jumachah nihna, yeéb weemdih ‘jwī úd jeñé’, ñita niij oi tagaá. Wā jenah joyátjeh nin baácboó wā dei jūóhcan jí. Wā íp Dios ninboó weemdih ā wahachah, wā jūwúp jī. ⁴³ ¿Dépanih tigaá wā naáwátdih ñi beh joicán? Ñi joíhcat jíib caandih ñi beh joicán caá. ⁴⁴ Ñi ípboó yeejép chājat tútnit ī maáh caá. Pánihna, caán ā weñat pínahboodih ñipī chājna caá. Nin baác ā jwíh jumachah, buubut páantjeh cāacwādh mao yohat tútni caá. Caán biíc mant yeenijeh jumna,

yoobópdih ā jéih naóhcan caá. Pánih yeeat buáhna, nih yáatdihjeh āpī naóhna caá. ⁴⁵ Páant yeebdih yeeni ā naáwáchah joinítji weémboó yeebdih yoobópdih wā naáwáchah yuhna, ñi joíhcan caá. ⁴⁶ Páant wā naáwáchah, ‘Meém yeejép chājna caá’, weemdih ñi jéih niijcán caá. Yoobópdih wā naáwáchah yuhna, ¿dépanih tigaá ñi joíhcan? ⁴⁷ Det Dios wehboó ā naáwátdih ī tui joiná caá. Obohjeéhtih yeéb ā weh nihcannit, ā naáwátdih wā naóh yapanachah yuhna, ñi joíhcan caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

Abrahamji jum láa Cristo ā jumat

⁴⁸ Páant ā niijíchah joinít, queét nin pah Jesúsdi ih ī niijíp jī:

—‘Meém Samaria baác di h bōo jumna, Dios di h jéihcanni, nemép caolih jumni caá’, jwī niiját yoobópdih caá, ī niijíp jī.

⁴⁹ —Weemdih nemép wihcan caá. Obohjeéhtih, wā íp ā wēpatjīh yeebdih wāpī chāj júutna caá, caandih ñi wēi naáwát pínah niijná. Páant wā chājachah yuhna, yeéboó weemdih wēi naóhcanjeh, yeejép ñipī wéhena caá. ⁵⁰ Weemdih ñi wēi naáwátdih wā bidcan caá. Obohjeéhtih, cāacwā weemdih ī tui weñat pínahdih wā ípboó ā náah yacna caá. Pánihna, weemdih ī náahcatji jíib queétdih ā peéh chāj bipna caá. ⁵¹ Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Det wā naáwátdih jepahnit, ī wuncan niit, Jesús queétdih ā niijíp jī.

⁵² —Buu bācāh chah jenah joicānniābeh meém ma jumatdih jwī jéihna caá. Abrahamji, ni hat Dios naáwátdih naóh yapanitji pah mantih it wunup wat jī. ‘Wā naáwátdih jepahni ā wuncan niit’, niijná ¿dépanih tigaá meém páant ma niij? ⁵³ ¿Jwī nuo Abrahamji, Dios naáwátdih naóh yapanitjibut chah wēpni niit ma jumup? ¿Ded pohba tigaá meém? páant niij naóhni, queét ī niijíp jī.

⁵⁴ —‘Chah wēpni caá’, weemjéh wā jéih niijcán caá. Wā íp jeh

* 8:36 Gá 5.1,13

‘Caán chah wēpni caá’, weemdíh ã niijná caá. Yeéb ‘Diosjeh caá jwī íp’, ñi niijná wā íp ã jumna caá. ⁵⁵ Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, caandíh yoobópdih ñi jéihcan caá. Weém caá caandíh wā jéihyep. ‘Caandíh wā jéihcan caá’, niijná, yeéb ñi niihat pah yeeni wāta jum tagaá. Obohjeéhtih, caandíh yoobópdih wā jéihna caá. Pánih jéihna, ded pah ã naáwáchah, wāpī chājna caá. ⁵⁶ Jwī nɔ Abrahamji nin baácboó wā dei jūúwát pínahdih jéihnit, ã weñep jī. Pánihna, wā dei jūúwáchah ennit, bádí ã yoób weñep jī, Jesús ã niijíp jī.

⁵⁷ —Páant, meém cincuenta jópchi ma juibí jwuhcan caá. Páant niijná, ¿jon jātih bóo Abrahamjidih meém ma ennit jī? Jesús dih ī niijíp jī.

⁵⁸ —Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Abrahamji jum láa, weém wáat jumap jī, Jesús queétdih ã niij jepahap jī.*

⁵⁹ Páant ã niij jepahachah joinít, queétdíh jee dáhnadih ubnit, Jesús dih ī yohíhip yah jī. Obohjeéhtih, páant ī yohíhichah, ī encat pónih, Jesúsboó Dioíh mɔmánt ã bac bejep jī.

9

Jesús jéih encannidih ã booaat

¹ Táltimah, jwiítdih Jesús namáboó nɔmah bejna, jéih encannidih jwī jwááap jī. ² Caandíh enna, Jesús dih nin pah jwī niij úbh joyóp jī:

—¿Bohéní, dépanih tigaá nin jáap cāac jumnajeh jéih encanni átát jumji? ¿Caanjéh yeejép át chājji taniít? ¿Á mánaboó ít yéej chājji taniít? jwī niijíp jī.

³ —Nin ã yéej chājatji jíib nihcan caá. Á mánabut ī yéej chājatji jíib nihcan caá. Obohjeéhtih, pánihni ã jumachah, wā íp ã wēpatjīh caandíh wā teo wáacbpna caá. Páant wā boanachah ennit, wā íp ã wēpatdih cāacwā ī túi jéihbpna caá. ⁴ Yeó jáap cāacwā íh tewatdih ī jéih teona caá. Obohjeéhtih, chei ī jéih teocan caá.

Pánihna, bɔ caá ã baab jwúhat panihchah, weemdíh wahni ã wutatdih jwiítdih chājat ã náahna caá. Táltimah, chei jwī teocat pah, caandíh jwī jéih chājcan niit. ⁵ Pánihna, nin baácboó wā jum jwuhachah, baabát panihni cāacwādih ded pah Dios ã jumatdih wā jéihyabipna caá, Jesús jwiítdih ã niijíp jī.*

⁶ Páant niij péanajeh, baácboó mao mác ã coí jéenanap jī. Pánih coí jéenanit, baácdíh wid teo, jéih encanniíh quíbnadih ã ñáñap jī. ⁷ Pánih ñái péa, Jesús caandíh nin pah ã niijíp jī:

—Siloé wāt jumni jéehat júána quíib táñadih ma bejeé, ã niijíp jī. Siloé niijná, jwīh wéheatjīh “Wahni”, niijná ã chājap jī.

Jesús páant ã niijíchah joinít, jéih encanni quíib táñadih ã bejep jī. Pánih quíib táiniji ennit, áih mɔná át jwúub bejjíp taga. ⁸ Páant ã jwúub juibínachah, ã chéenwā, caán dinero úbhniiji ã jumatdih jéihnitbut, enni-jeh áih mɔná ã jwúub juibínachah ít enep wat jī. Pánih ennit, queétdíh nin pah ít míic niij úbh joyóp wat jī:

—¿Nin dinero āpī úbhniiji nihcan niit? ít niijíp wat jī.

⁹ —Caanjéh tigaá, biquína ít niijíp wat jī.

—Obohjeéhtih, caán yoobát pohba nihcan caá. Caan páh jígonna caá ã chājap, bitaboó ít niijíp wat jī.

—Caanjéh tigaá, weém, encanniji át niijíp wat jī.

¹⁰ —Jéih encanniji jumna yahna, ¿ded pah tibeé ma nih? bɔ ma jéih enat pínahdih, ít niij úbh joyóp wat jī.

¹¹ —Jesús wāt jumni áih mao mácjīh baácdíh wid teonit, wīh quíbnadih áí ñáñap be. Weemdíh ñái péanit, ‘Siloé wāt jumni jéehat júána quíib táñadih ma bejeé’, ã niijíchah joinít, caanna wā bejep be. Pánih quíib táinajeh, wā jéih enep be baca, queétdíh át niijíp wat jī.

¹² —¿Meemdíh pánih chājni deyoob tigaá an jum? ít niijíp wat jī.

* 8:58 Ex 3.14; Jn 8.24; 10.30-33; 13.19 * 9:5 Mt 5.14; Jn 8.12

—Jaóh jūh. Deh caá an jumupna caá, queédih át niij jepahap wut jī.

Jéih encannijidih fariseowā ī wūbh joyát

¹³ Páant niij wūbh joí péanit, jéih encannijidih fariseowā maáta pebhboó it ub bejep wut jī. ¹⁴ Jwiit judíowā jwī chooát yeó jáapdih caán encannijidih Jesús ā boanap jī. ¹⁵ Páant chooát yeó jáapdih ā boanachah jéihnit, caán newédih fariseowā jwah it jwūb wūbh joyóp wut jī:

—¿Ded pah tibeé meém ma nih en? it niijíp wut jī.

—Mao mácjīh baácdih wid teonit, wīh quíbnadih ái nāñap be. Pánih nái péanit, ā quíib táñat tútuchah joinít, wā bejep be. Pánih quíib táinajeh, wā yoób enep be, queédih át niijíp wut jī.

¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, biquína queét fariseowā nin pah it niijíp wut jī:

—Caán jwī chooát yeó jáapdih át tewep taga. Páant chooát tútatdih yap yohna, Dioíh yoobát nihcan caá, it niijíp wut yah jī.

Obohjeéhtih, bitaboó

—Yeejép chājni nihna, páant āta jéih boocan tagaá. Pánihna, caán túini nacaá, it niijíp wut jī. Páant niijná, queét chénat pah poómp bíic yoobó it jenah joicáp wut jī. ¹⁷ Caán encannijidih queét nin pah it jwūb niij wūbh joyóp wut jī, páant muntih:

—Meemdih míih quíbdih booani Jesúsdi meémboó ¿ded pah ma niij jenah joí? it niijíp wut jī.

—Caán yoobópdih Dios naáwátidih naóh yapani nacaá an jumup, queédih át niij jepahap wut jī.

¹⁸ Pánihna, jwī maáta nin pah it niij jenah joyóp wut yah jī: “Nin jéih encanni át nihjican tagaá”, it niijíp wut jī. Páant niij jenah joinít, jéih encanniji mánadih it bid bojop wut jī.

¹⁹ Pánih bid bojnit, ā mánadih jwah nin pah it niij wūbh joyóp wut jī:

—¿Nin yoobópdih ñi wūbh niit ā jumup? ¿Bíicmantjeh caán jwíh cáac jumna, jéih encanni nitjī wáat jumup? it niijíp wut jī.

²⁰ —Nin jwī wūbh tigaá. Bíicmant jéih encannijeh ā cáac jumup jī.

²¹ Caandih jéihna yuhna, ded pah buu ā enatdih, caandih boonidihbut jwī jéihcan caá. Jwī wūbh wébít nihcan caá. Caandihjeh ñi wūbh joyoó. Caanjéh ā jéih naóhna caá, ā mána it niij jepahap wut jī.

²² Ded “Jesús Dios ā wahní Cristo caá”, niijnidih jwī maátaboó jwī míic wáacat mūdih ita waadát tútcan tagaá. Páant ī chājat pinahdih jéihna, encanniji mána jwī maátadih it úmji tagaá. ²³ Pánih úmna, “Caán wébít nihcan caá. Caandihjeh ñi wūbh joyoó”, it niij jepahap wut jī.

²⁴ Páant ī niij jepahachah joinít, jwī maáta jéih encannijidih it jwūb niijíp wut jī:

—Jesús yéejni ā jumatdih jwiitboó jwī jéihna caá. Pánihna, Diosdih wēnit, jwiitdih yoobópdih ma naáwá, caandih it niijíp wut jī.

²⁵ —Jesús yéej chājni ā jumatdih wā jéihcan caá. Nindihjeh wā jéihna caá. Jéih encanni wā jumup jī. Obohjeéhtih, buu wā enna caá, queédih át niij jepahap wut jī.

²⁶ —¿Ded pah tií meém ma enat pinahdih caán ái chāj? it jwūb niij wūbh joyóp wut jī.

²⁷ —Caandihjeh tibeé yeebdih wáat naáwáp be. Páant wā naáwáchah yuhna, weemdih ñi joíhcan beé. ¿Dedé chājat tút tigaá wā jwūb naáwáchah, ñi joíh, páant muntih? ¿Yeebbát áihwā ñi jumíh niit? queédih át niijíp wut jī.

²⁸ —Meém Jesús ā bohéni caá. Obohjeéhtih, jwiitboó Moisésji ā bohénit caá. ²⁹ Dios Moisésdih ā naáwátjidih jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, caán Jesúsboó dedmant ā jūwátjidih jwī jéihcan caá, queét caandih it niij jáhñup wut jī.

³⁰ —¡Páant! Dedmant ā jūwátjidih ñi jéihcah yuhna, ¿caán weemdih enani Dios ā wahní āta nihcan taniit? ³¹ Yéejnit ī wūbúchah, Dios ā joicán caá. Caandih bácah jwiit nihat jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih wēini, ā watatdih jepahniboó

ã úbúchah, Dios ã joiná caá.* ³² Jon jãtíh nin baác ã jwíh jumuchah, jwíh cáac jumnajeh, jéih encannidih ded ã enaat doonádih jwí joicán jĩ. ³³ Pánihna, Jesús Dios ã wahni nihcan, weemdíh áta jéih enacan tagaá, queétdih át niijíp wut jĩ.

³⁴ —Biícmantjeh yéejni mat jumup wut jĩ. ¿Pánih yéejni jumna yuhna, jwiítdih meém ma bohéih níit? jwí maáta caandíh ít niij jãihñup wut jĩ. Páant niij péanitjeh, Dioíh mummánt caandíh ít bacanap wut jĩ.

Jéih encannit panihnit ded pah í jummat

³⁵ Jéih encannidih í bacaat doonádih Jesús ã joyóp jĩ. Pánih joinít, jéih encannidih jwááhnit, caandíh nin pah ã niij úbh joyóp jĩ:

—¿Meém nihat cáacwã úud jeñédih jepahni níit? ã niijíp jĩ.

³⁶ —¿Maá, déhena tigaá caán? Caandíh jéihna, wã jepahbipna caá, Jesús dih ã niij jepahap jĩ.

³⁷ —Caandíh ma enna caá. Weém meemdíh wéheni caanjéh tigaá, Jesús ã niijíp jĩ.

³⁸ —Maá, meemdíh wã jepahna caá, ã niij jepahap jĩ. Páant niijnáneh, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ã weñep jĩ.

³⁹ Páant ã weñechah ennit, Jesús cáacwãboodíh nin pah ã niijíp jĩ:

—Ded pah táí chãjat, ded pah táí chãjcatdihbut cáacwã í jéihyat pínah niijná, nin baácboó wã júúwáp jĩ. Wã íp ded pah ã wutatdih jéihcan, jéih encannit panihnit í jumna caá. Det páant í jummatdih jéihnitdih wã íp ded pah ã jummatdih wã bohébipna caá, jéih ennit panihnit í jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, bita jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Jwiít táí jéihnit caá’, niij jenah joinít dih wã bohécan níit, páantjeh jéih encannit panihnit í jummat pínah niijná, Jesús ã niijíp jĩ.

⁴⁰ Páant ã niijíchah joinít, biquína caan pébh jumnit fariseowã caandíh nin pah í jwúub niij úbh joyóp jĩ:

—‘Jéih encannit panihnit’, niijná, ¿jwiítdih niij níit ma chãjat? Jesús dih í niijíp jĩ.

⁴¹ —Jéih encannit panihnit ñi jummatdih ñi jéihyechah, yeebdíh peéh chãjat áta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Dios dih jwí táí jéihna caá’, ñi niij jenah joyát júb, yeebdíh peéh chãjat ã jumbipna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

10

Ovejawãdih en daonít

¹ Tãttimah, biíh naáwátjĩh, bohéat túut niijná, nin pah Jesús cáacwãdih ã niij naáwáp jĩ: “Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Ded ovejawãdih wáihyat júdu jécdih waadcánjeh, jéc wihcapmant aáb púud deini, numní tigaá ã jumup. ² Obohjeéhtih, wáihyat júdu jécdihjeh waadníboó áih ovejawãdih en daoní yoobát ã jumna caá. ³ Ovejawã mínah wáihyat júdu dih ã juyúchah, caán jécdih wapni caandíh ã wãt wãhbipna caá. Páant ã wãtachah, queétdih en daoníboó íih wãtna yoobó ã ejechah, áih wéheatdih áih ovejawã ípĩ beh joiná caá. Pánih beh joinít, queét ájeéh ípĩ péé bac bejna caá. ⁴ Nihat áihwã í bac beedéchah ennit, queétdih ã waóh bejna caá. Pánihna, ã wéheatdih táí beh joiná, caandíh jeh í táí péé bejna caá. ⁵ Obohjeéhtih, biíh í jéihca naáhdih ípĩ péé bejcan caá. Bitá í wéheatdih joiná, úmnit, ípĩ jwei béjna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.

⁶ Jesús páant ã niijíchah yuhna, queét ít beh joicáp jĩ.

Ovejawãdih en daonít naáwãtdih Jesús ã beh joyáat

⁷ Páant í beh joicãtdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ: “Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Ovejawãdih wáihyat júdu jéc panihni tigaá weém wã jumup.

⁸ Nihat wã jãtíh júóhnit, numní panihnit, cáacwãdih ít yee bohénap jĩ. Queét í wéhenachah yuhna, cáacwã,

* 9:31 Pr 15.29

ovejawā panihnit, queétdih ít joyáh bojop jī. ⁹ Weémboó wáihyat júdu jęc panihni caá. Weemdih jepahnit jęcđih waadnit panihnit ĩ jumna caá. Pánihna, queét iiguípna bejnit déejidih wā túi ubna caá. Ovejawā úmcanjeh, ĩih wáihyat júđumant jumnitji wáica naáhwā jeémédih bac bejnit, jwúub waadnit, ĩpĭ túi jumna caá. Pánihat pah, wíih cāacwāboó wājeéh jumna, ĩpĭ úmcanjeh, wáica naáhwā panihnit, ded pah ĩ náahatdih ĩ bíbohna caá.

¹⁰ “Queét numnitboó ovejawā panihnit Dioih cāacwāđih mao yohodih ĩ júohna caá. Obohjeéhtih, búdí wēinit, yeó jáap jumat pah wājeéh ĩ túi jumat pínah niijná, weémboó queét ovejawā panihnitdih bididih wā júúwáp jī. ¹¹ Weémboó ovejawā panihnitdih túi en daoní wā jumna caá. Ded ovejawāđih túi en daoní caandih ĩ mao yohat dée tobohat ā jumachah yuhna, āih ovejawāđih āpĭ en daó cádahcan caá. Pánihat dée pah queét iiguípna bejnit déejidih wā túi ubat túut niijná, weémboó cāacwāđih wā wun wāhbipna caá. ¹² Obohjeéhtih, ā maáih ovejawāđih en daoníboó yoobópdih ā túi en daocán caá. Āihwā nihcah, jió ovejawāđih jeémédih ā júúwáchah enna, teo wāhniiboó ā en daonít ovejawāđih ā yoh jwei béjna caá. Ā yoh jwei béjat túttimah, jió ovejawāđih ā tewechah enna, queét ĩ jwei peét bejna caá. ¹³ Caán teo wāhniiboó ā jíib chājatdihjeh ā bidna caá. Ā maáih ovejawāđih oican, queétdih ā túi en daocán caá.

¹⁴⁻¹⁵ “Weém ovejawāđih túi en daoní panihni tigaá wā jumap. Wā ĩp weemdih ā túi jéihna caá. Weembút caandih wā túi jéihna caá. Páant wā ĩpdih wā túi jéihyat pah, wíih ovejawā panihnit weemdihbut ĩ túi jéihna caá. Wā ĩp weemdih ā jéihyat pah, weembút queétdih wā túi jéihna caá. Pánih jéihna, wā ĩpjeéh ĩ túi jumat pínah niijná, queétdih wā wun

wāhbipna caá.* ¹⁶ Biéh wáihyat júdu diitboó jumnit ovejawā panihnitbut wíihwā ĩ jumbipna caá. Pánih jumnit, wā naáwáchah, queétdihbut ĩ joi póobipna caá. Pánih joinít, wíihwā bícdih queétdihbut ĩ jumbipna caá.* Pánihna, weemjéh nihat wíihwāđih wā túi en daobipna caá.*

¹⁷ “Wíihwā Diosjeéh ĩ jumat pínah niijná, queétdih páant wā wun wāhat pínah, wā jwúub boo pud júúwát pínahdihbut jéihnit, wā ĩp weemdih ā oina caá. ¹⁸ Ded ā náahat pah weemdih mao yohni pínah ā wihcan caá. Wā náahat pahjeh weemdih ĩ mao yohbipna caá. Pánihna, wā náahat pahbut wā jwúub boo pud júúhbipna caá. Páant wā ĩp weemdih ā chājat túutap jī”, Jesús ā niijíp jī.

¹⁹ Páant ā niijíchah joinít, queét jwī déewā bíic yoobó ít jenah joicáp jī.

²⁰ —Caán nemép jumni caá. Pánih jumna, ā túi jenah joicán caá. ¿Dépanih tigaá caandih jwī jwúub joíih, páant mantih? dawá ĩ míic niijíp jī.

²¹ Obohjeéhtih, bitaboó

—Nemép jumni nihna, páant āta niij naóhcan tagaá. Ded nemép jumni jéih encannijidihbut āta jéih enacan tagaá. Pánih chājna, nemép jumni nihcan caá, ĩ míic niijíp jī.

Judíowā ĩ maáta Jesúsđih ĩ náahcat

²²⁻²³ Túttimah, mah noój láa, jwiít judíowā Jerusalén tútchidih biéh fiesta jwī jwúub chājap jī. Jon jātih Dioih mūdih chāj péanit, Diosđih ĩ wēi wāhatjidih jwī náhniat yeó jáapna ā jumap jī. Caán yeó jáapnadih Dioih mūdih wāáp lap numpboó Salomón ā chājat túutni coahjidih Jesús ā en jibip jī. ²⁴ Caan cóahboó Jesús ā jumachah enna, jwī maáta caandih ĩuh púada bojnit, nin pah ĩ níj úbh joyóp jī:

—Maatápdih jwiítđih ma túi naóhcan caá. Pánihna, buu jwiítđih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ā wahni Cristo yoobát níit ma jumap? Jesúsđih ĩ niijíp jī.

* **10:14-15** Mt 11.27; Lc 10.22 * **10:16** Ef 2.11-22 * **10:16** Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; He 13.20

25 —Yeebdíh jǎtih wǎát naáwáp jǐ. Páant wǎ naáwáchah yuhna, weemdíh ñi joíhcan jǐ. Wǎ íp ded pah weemdíh ã wǎtuchah joinít, ã wēpatjǐh wǎpǐ chǎjna caá. Pánih chǎjna, weém Cristo yoobát wǎ jumatdih júut tigaá wǎ chǎjap. 26 Páant wǎ júutuchah yuhna, bitaíh ovejawǎ panihnit jumna, weémboodíh ñi joíhcan caá. 27 Ovejawǎ queédih en daonídih í túi joyát pahjeh tih, wǐhwǎ weemdíh í túi joiná caá. Queédih wǎ jéihyechah, weemdíh í túi péna caá. 28 Páantjeh Diosjeéh queédih wǎ túi jummat tútuchah, iiguípna í bejcan níit. Pánihna, queédih wǎ túi en dawáchah, bitaboó weemdíh í jéih dúuc wáican níit. 29 Wǎ íp, wǐih cǎacwǎdih weemdíh wǎhni, nihatdih chah wēpni caá ã jumup. Pánih jumna, wǐhwǎdih ã wapachah, bitaboó caandíhbut í jéih dúuc wáican níit. 30 Weém wǎ ípjǐh bíic pahjeh jwǐ jumna caá, Jesús ã niijíp jǐ.

31 Páant ã niijíchah joinít, jwǐ maátaboó caandíh yohat túut niijná, jee dáhnadih í wǎup jǐ. 32 Páant í chǎjachah ennit, Jesús queédih nin pah ã níj wǎbh joyóp jǐ:

—Wǎ íp ã wēpatjǐh dawá láa yeebdíh wǎ chǎj júutup yuh jǐ. ¿Dedé wǎ chǎjatji jíib tigaá weemdíh jee dáhnajǐh ñi yohíh? ã niijíp jǐ.

33 —Dios ã wēpatjǐh ma chǎj júutatji jíib nihcan caá. Obohjeéhtih, meém cǎacjeh jumna yuhna, ‘Diosjeh tigaá weém’, ma níj yee naáwát jíib, meemdíh jee dáhnajǐh jwǐ yoh mawíhna caá, queét í níj jepahap jǐ.*

34 —Obohjeéhtih, Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajǐ: ‘Yeéb wǎ naáwát túutnitdih “weem pánihnit ñi jumna caá”, wǎ niijíp be’, Dios át níj daacát túutup tajǐ.* 35 Páant ã níj daacátji yoobópdih ã jummatdih jwiít nihat jwǐ jéihna caá. ‘Yeeni caá’, caán tólihdih jwǐ jéih niijcán caá. Dios naáwát dih jéihnitdih ‘Dios panihnit ñi jumna caá’, ã níj

naáwáchah, yoobópdih caá. 36 Dios ã náahat pah weemdíh nin baácboó ã wahap jǐ. Pánihna, ‘Weém Dios wǎh caá’, wǎ niijíchah joinít, ¿dépanih tigaá weemdíh ‘Jesús Diosdih yéej naóhna caá ã chǎjap’, ñipǐ níj? 37 Wǎ íp ã náahat pah wǎ chǎjcah bácah, wǎ bohéatdih ‘Yoobópdih tigaá’, niijcát caá náahap. 38 Obohjeéhtih, wǎ íp ã wēpatjǐh wǎ chǎj júutuchah yuhna, ‘Caán Dios ã wǎhni Cristo caá’, ñi níj jenah joicán caá. Páant níj jenah joicán yuhna, wǎ chǎj júutatdih ‘Yoobópdih Dios ã wēpatjǐh chǎjni caá’, níj jenah joyát caá náahap. Páant níj jenah joiná, weém wǎ íp bíicdih wǎ jummatdih ñi túi jéihbipna caá, Jesús queédih ã niijíp jǐ.

39 Páant ã niijíchah joí íjnit, queét chéneji í tewíhip yuh jǐ. Obohjeéhtih, í tewíhichah jéihnit, Jesús queédih ã jwei bác bejep jǐ.

40 Pánih bac bejniji Juan cǎacwǎdih ã daabánapi, Jordán muj conanaáboó jwiít dih ã numah chúuh bejep jǐ, páant mantih. Caanná jubínit, jwiít dih ã numah jumup jǐ.* 41 Dawá cǎacwǎ caanná caandíh enedih ípǐ jubínapi jǐ. Nin pah queét míicjeh í niijíp jǐ:

—Juan Dios ã wēpatjǐh chǎj júutcan yuhna, ded pah Jesús ã jummat pínahdih ã naáwáchah, yoobópdih tajǐ, í míic niijíp jǐ.

42 Páant níj jenah joinítji dawá Jesús dih í jepahap jǐ.

11

Lázaro

1-2 Lázaro, María, Marta queét bíic peihcannit, Betania tútchidih moon tájǐ. Queét yaádh í úd Lázaro bíicdih ípǐ jumup jǐ.* Caánt María, Jesús íh jítchanadih túi chej jumni macjǐh puohnit, míih waó yoócjǐh jōp wionih pínah mit jumup tajǐ.* Bíic yeó jáap Lázaro búdí át wǎnup wǎt jǐ. 3 Á wǎnuchah, yad jeñéna yaádh Jesús dih dooná ít wahap tajǐ.

* 10:33 Lv 24.16 * 10:34 Sal 82.6 * 10:40 Jn 1.28 * 11:1-2 Lc 10.38-39 * 11:1-2 Jn 12.3

—Ma oini b́dí w̄anna beé ā chājap be, Maá, ít níj naáwát t́utap tají.

⁴ Pánihna, Lázaro ā w̄nat doonádih joinít, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā níj naáwáp jī:

—Lázaro w̄anna yuhna, ā boobipna caá. W̄anna, Dios ā wēpat jútat pínahjeh caá. Páant ā wēpatdih jútnit, ā w̄úh wā jumatdih, wēpni wā jumatdihbut cāacwādih ā júatbipna caá, ā níjíp jī.

⁵ Lázarodih, yad jeñéna yaáhdihbut Jesús b́dí ā oyop jī. ⁶ Pánihna, Lázaro ā w̄nat doonádih joiná yuhna, caán yw̄pbit bóo t́tchidih Jesús chéne yeó jáap jwiít dih ā namah jum jwuhap jī. ⁷ T́ttimah, Jesús jwiít dih nin pah ā níjíp jī:

—Chóbe Judea baácboó, Lázarowā í jumni t́tchina, jwí jwúub bejjīh, ā níjíp jī.

⁸ —Bohéní, jwínah bóonajeh tibeé, jwí maáta meemdíh jee dáhnajīh í yoh mawíhip be. ¿Dépanihna b̄u ma jwúub bejjīh, páant m̄ntih? jwí níjíp jī.

⁹ Páant jwí níjíchah joinít, caandíh í mao jwuhcat pínahdih naóhna, bíh naáwátjīh jwiít dih nin pah ā níj jéihya naáwáp jī:

—B́dí ní jenah joicá bojoó. Bíc yeó jáapdih doce horajeh caá ā baabáp. Páant ā baabáchah, jwí t́i enna caá. Pánihna, yeó jáap jibna, jwí b̄ugcán caá. ¹⁰ Chei jibna, baabcáh, jwípí b̄ugná caá, Jesús ā níjíp jī.

Páant níjíná, nin pah níjíná át chājap jī: “B̄u wā íp ded pah ā chājat t́utatdih wā chāj beedá jwuhcan caá. Páant weemdíh ā chājat t́utat j̄dh jwuhuchah, weemdíh í jéih mao jwuhcan caá”, níjíná át chājap jī.

¹¹ Páant níj péanit, jwiít dih nin pah ā jwúub níjíp jī, páant m̄ntih:

—Jwí chéen Lázaro, ūona caá an chājapna caá. Páant ā ūwuchah, weém caandíh w̄cudih wā juibíipna caá, jwiít dih ā níjíp jī.

¹² —Caán láa bácah, Maá, ūona, ā t́i boobipna caá, jwí níjíp jī.

¹³ Páant jwí níj jenah joyóchah yuhna, Jesús “Ūona caá an chājapna caá”, níjíná “M̄ujáh bejna beé”, níjíná át chājap jī. ¹⁴ Páant jwí níj jenah joyátdih jéihnit, Jesús jwiít dih nin pah yoobópdih ā níjíp jī:

—Lázaro jáantjeh ā w̄nap be. ¹⁵ Wā wihcah, caán ā w̄nuchah, wā wēina caá. B̄u bejnit, ded pah wā chājat pínahdih enna, weemdíh chah ní t́i jenah joibíipna caá. Pánihna, chóbe t́i bácah, caandíh í yohopjina enedih jwí bejjīh, ā níjíp jī.

¹⁶ Páant ā níjíchah joinít, Tomás, waláhni jwí níjíní, nin pah jwiít dih ā níjíp jī:

—Chóbe jwiítbut ájeéh jwí en péejīh. Caandíh maona, jwiít dihbut í mawa naáh, ā níjíp jī. Páant ā níjíchah joinít, bícdih jwí bejep jī.

Jesús cāacwādih jwúub booani ā jumat

¹⁷ Jwiít Jesúsjeéh Betania t́tchina jwí juibíát pínah j́tīh, Lázaroíh bácahjidih jeé ítboó ítát yohop tají. Bícjīh bóo téihya yeó jáap j́tīh átát w̄nap tají. ¹⁸ Betania t́tchi Jerusalén t́tchi pebhjeh, bíc hora tacdih bejat ā jumap jī. ¹⁹ Páant pebhjeh ā jumuchah, dawá jwí déewā María, Marta í úuddih í j́gahat yayáát t́ut níjíná, í pebhna ít juibínap tají. ²⁰ Jwí juibíát doonádih joinít, m̄mánt bac j̄óhnt, Marta Jesúsdih jwāádih mi juyáp jī. Obohjeéhtih, yad j̄pu m̄ú díitboó mit jum jwuhap tají.

²¹ Pánihna, Jesúsdih jwāáhnt, Marta nin pah caandíh mi níjíp jī:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wā úud áta w̄ncan tagaá. ²² Obohjeéhtih, ded pah ma úúbúchah, Dios ā jepahat pínahdih weém wā jéihna caá, mí níjíp jī.

²³ —Ma úud ā boo pud j̄óhbiipna caá, Jesús ā níjíp jī.

²⁴ —Páant tih, Maá, caán péeni yeó jáap, nihat cāacwā í boo pud j̄óhni yeó jáapdih,* wā úudbut ā jwúub boo pud j̄úwát pínahdih wā jéihna caá, mí níjíp jī.

* 11:24 Dn 12.2

25 —Weemjéh wunnidih wā jéih jwúub booana caá. Ded weemdih jepahni wunna yuhna, ã jwúub boopud jüóhbiþna caá. 26 Ded báadhniþut weemdih jepahni, iiguþna ã bejcan niit. ¿Caandih ma jengah joí niit? Martadih Jesús ã niijíp jĩ.*

27 —Maá, meém Cristo Dios wáuh ma jumatdih wā túi jéihna caá. Nin baácboó meemdih ã wahatjidihþut wā jéihna caá, Marta mi niij jepahap jĩ.

Jesús ã juñát

28 Páant Marta caandih niij péanit, Mariádih naáwádih mi jwúub bejep jĩ. Pánih jwúub bejnit, mi jwandih mit juibí jéyé naáwáp wut jĩ.

—Bohéni át jui tábeé. ‘**Mi jüúwá naáh**’, meemdih ã niijná beé, mit niijíp wut jĩ.

29 Páant mi niijichah joinit, María waicanjeh Jesúsdiþ jwááádih mit bac jüúwáp tajĩ. 30 Marta mi jwúub bejat táttimah, táttchiboó waadcán, caanjihjeh jwĩ páñap jĩ. 31 Jwĩ déewá, Mariájeéh jumnit, wépép mi bac bejatdih ennit, “Mi úuddih yohopjiboó juñúdiþ bejna caá mi chájap”, it niij jengah joyóp tajĩ. Páant niij jengah joinit, caántdih it péé jüúwáp tajĩ.

32 Jwĩ pebhna juinít, Jesúsdiþ enna, ã pebh Mariá baácboó mi páah yoh ñajap jĩ. Pánih páah yoh ñajnit, caandih nin pah mi niijíp jĩ:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wā úud áta wuncan tagaá, mi niij jüúwáp jĩ.

33 Páant mi jüú naáwáchah ennit, mi-jeéh péenit jwĩ déewá it juñátidihþut ennit, Jesús búdí ã jĩgahap jĩ. 34 Pánih jĩgahnit, Jesús queétdih nin pah ã niij úúbh joyóp jĩ:

—¿Dee tíbeé caandih ñi yoh? ã niijíp jĩ.

—Maá, caandih jwĩ yohopjiboó ma en jüúwá, it niij jepahap jĩ.

35 Pánih jĩgahnit, Jesúsþut ã juñáp jĩ.

36 Páant Jesús ã juñúchah ennit, mi-jeéh péenit jwĩ déewá nin pah queétjeh it míc niijíp jĩ:

—Jesús Lázarodih búdí át oi tagaá, it míc niijíp jĩ.

37 Obohjeéhtih, bita caanjih jumnit nin pah queétjeh it míc niijíp jĩ:

—¿Dépanih tigaá jéih encannidih ã jéih booana yuhna, Lázaroji ã wunat pínah jãtjih, caandih át jéih booaji caá? it niijíp jĩ.

Lázaro it yohnidih Jesús ã booaat

38 Páant it niij míc wéheat pónih, Jesús búdí ã jwúub jĩgahachah, Lázarodih it yohopjiboó jwiútdih it numah juibínap jĩ. Caán itdih búdí jee dáhjih it nemep tajĩ. 39 Páant it nematjidih ennit, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Can jeé júdudih ñi pütú dodhdoó**, ã niijíp jĩ.

—Maá, biícjih bóo téihya yeó jáap jãtjih ã wunuchah, jwĩ yohop be. Pánihna, bññ ãih bácah an wññna nacaá bñca, Marta mi niijíp jĩ.

40 —**Wā naáwátjidih ma túi náhninaá. Dios ã wēpatdih ma enat pínahdih meemdih wáát naóhna beé**, caántdih ã niijíp jĩ.

41 Páant caántdih ã niij péanachah, queét jeé júdudih it pütú dodhdop jĩ. It pütú dodh péanachah, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdiþ nin pah ã niij úúbh jĩ:

—**Weemdih ma joyátji túina caá, Paá. 42 Wā úúbat pah ma joyátidih wā jéihna caá. Pánihna, weemdih ma wahatjidih nit jumnit it jéihyat pínah niijná, bññ meemdih páant wā niij úúbhna caá**, Jesús ã niijíp jĩ.

43 Páant niij úúbh péanit, Jesús nin pah ã niij wép ejep jĩ:

—**¡Lázaro, ma bac jüúwá!** ã niijíp jĩ.

44 Jesús páant ã niij ejechahjeh, Lázaro it yohniji yuhna, jeé ítmant ã bac jüúwáp jĩ. Pánih bac jüúhna, ãih bácah, ãih wao dáhdihþut yégueh chóo tōpjih it pinatji pahjeh ã dño bñc jüúwáp jĩ.

Páant ã bac jüúwáchah, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Caandih ñi pinatji yégueh chóo tōpnadih ñi wataá**, ã niijíp jĩ. Páant

* 11:26 Ro 6.4-5; Col 2.12; 3.1

ã niijíchah joinít, ï pinatji tōpnadih Lázarodih ï watap jĩ.

Jesúsdih ï tewat pínahdih ï míc wéheat

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Páant Lázarodih ã booanachah ennit, María pebh jainítji dawá jwí déewã, Jesúsdih ï jepahap jĩ.

⁴⁶ Obohjeéhtih, biquína jepahcan-nitboó fariseowã pebhna juibínit, ded pah Jesús ã chājatjidih ït naáwáp wut jĩ. ⁴⁷⁻⁴⁸ Pánihna, sacerdotewã ï maáta, fariseowã, bita jwí maáta bíicdih míc wáacnit, queétjeh nin pah ït niij míc wéhenap wut jĩ:

—Jesús dawá láa Dios ã wēpatjĩh ã chāj jūutna caá. Pánihna, ‘Páant ma chājca bojoó’, jwí niijcáh, nihat cāacwã ājeéh ï bejbipna caá. Páant dawá bíicdih ï jumuchah ennit, Jesúsdih maáh ï waadáát pínahdih jenah joinít, Romadih moón ï maáta ‘Jwiít dih yohna caá ï chājap’, niijnít, jwiít judíowãboodíh ï peéh chājbipna caá. Pánih peéh chājnit, Dioíh mūudíh ï yohat pínah niijná, ïih soldadowãdih ï wahbipna caá. Jwíh baácdihbut ï dúuc wáibipna caá. Pánihna, ¿būu ded pah tigaá jwí chājbi? ït míc niijíp wut jĩ.

⁴⁹ Páant ï niijíchah yuhna, bíic ïjeéh jumni, caán jópchidih sacerdotewã ï maáh yoobát Caifás wut jumni, queétdih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:

—Wã déewãá, weemdíh ñi joi jwúhú. Páant niij míc wéhena, yeéb ñi túi jéihcan caá. ⁵⁰ Nihat jwiít judíowã jwí túi jummat pínahdih bíic cāac ã wun wúhuchah, ã táibipna caá. ã wun wúhcah, jwiít nihatdih Romadih moón ï maáta ï yoh beedábipna caá. Caandíh yeéb ñi túi beh joi jwúhcan caá, Caifás ãt niijíp wut jĩ.

⁵¹ Páant niij naóhna, ã jenah joyátjeh niijná ãt chājcap wut jĩ. Sacerdotewã ï maáh yoobát ã jumuchah, jwí déewã ï túi jummat pínah niijná, Jesús ã wun wúhat pínahdih Diosboó Caifásdih ãt naáwát túutap wut jĩ. ⁵² Obohjeéhtih,

pánih wunna, jwiít judíowãdihjeh pohba ãt wun wúhcap tajĩ. Nihat baácdih moón Dios ã weh pínah bíic weh pah jwí jummat pínah niijná, jwí yéejat jib Jesús ãt wun wúhcap tajĩ. ⁵³ Páant Caifás ã niijíchah joinít, caán yeó jáapjeh “¿Jesúsdih ded pah tigaá jwí mao yohbi?” queét ït niij míc wéhe jwíhip tajĩ.

⁵⁴ Pánihna, caandíh ï mao yohíhatdih jéihnit, Jesús dahwani tútchinadih jibidih ã bejíchap jĩ. Tútchi wihcapboó bejnit, caán pehbbit Efraín wut jumni bainí tútchibitna jwiít dih ã numah juibínap jĩ. Pánih juibínit, caanjíh jwí jum jwúhcap jĩ.

⁵⁵ Caán láa jwiít judíowã jwíipĩ wēini Pascua yeó jáapna pínah bahnijeh ã jūdhdap jĩ. Moisés ã naóh yapaatji pah, Diosdih jwí weñat pínah jātíh túi míc amohat apĩ náahap jĩ, Dios ã enechah, yéejat wihcannit jwí jummat pínah niijná. Pánihna, caandíh chājat túut niijná, dawá jwí déewã nihat tútchinadih moón Jerusalén tútchina ït aab béjep tajĩ. ⁵⁶ Caán tútchina juibínit, queét Jesúsdih bidna ïtih chājap ta yuh jĩ. Pánih bidna, Dioíh mūudíh jumnit, queétjeh nin pah ït niij míc wéhenap wut jĩ:

—¿Pascua yeó jáapnadih Jesús enedih ã jūóhca naniít? ñi jenah joyóchah, ït niijíp wut jĩ.

⁵⁷ Sacerdotewã ï maáta, fariseowãbut jātíh nin pah cāacwãdih ïtát niij watap wut jĩ: “Jesús dedboó ã jummat doonádh joinít, jwiít dih ñi naáwã”, ïtát niijíp wut jĩ. Caandíh tewat túut niijná, páant ït niijíp wut jĩ.

12

Jesúh jítchanadih María miñ chej jumniñ mi puhwat

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Pascua yeó jáapna pínah seis yeó jáap ã jūdhduchah, Efraín tútchimant Betania tútchina Jesús jwiít dih ã numah jwúub juibínap jĩ. Caanná juibínit, Lázaro wunniñi, Jesús ã booníh mūuná jwí juibínap jĩ. ² Páant

jwĩ juibínachah, jwĩ jeémát pínahdih ì chãj wũhup jĩ. Pánihna, Lázaro, Jesús, jwiít biícđih jeémát cáagat naadíh jwĩ laj pũada bojop jĩ. Páant jwĩ laj pũada bojochah, Marta jwiítđih jeémát mi cáagap jĩ. ³ Mariaboó nardo wũt jumni chej jumni quiítđih, biíc kilo tac yoób Ʃb jũóhñit, Jesúh jítchanadih mi puhwup jĩ. Puhñit, miíh waó yoócđih mi jõp wiwip jĩ.* Páant mi puhwat túttimah, caán nihat muú ã túi chej jum chéyah bejep jĩ. ⁴ Páant mi chãjachah ennit, jwiít biícđih jumni Judas Iscariote wũt jumniaboó, Jesúsdih eníhcannitđih duó wáini pínah, nin pah ã niijíp jĩ:

⁵ —¿Dépanih tigaá nint caan mácdih mi bíbohna yuhna, mit jíib chãj wũhcan? Caandíh jíib chãjna nihna, biíc jõpchi tawat pah bóo mita jíib teo tagaá. Pánihna, caán dinerodih moh yéejnitđih jwĩta jéih teo wáac tagaá, ã niijíp jĩ.

⁶ Obohjeéhtih, Judasboó moh yéejnitđih teo wáaquíhcan, caanjéh dinerodih náahna, nih yáana, páant ãt niijíp jĩ. Caán jwĩh dinerodih en daoní jumna yuhna, biquí láana ãpĩ nũmũp tajĩ.

⁷ Páant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—Caántđih páant ma niijcá bojoó. Mi ámohniji chej jumniđih wĩh bácahdih ì yohat pínah jãtíh ñãñat dée pah weemđih páant mi puhna caá. ⁸ Moh yéejnitboó páantjeh ñijeéh ì jumbipna caá. Páant ì jumachah, débólih wãhíhna, queéđih ñi jéih wũhna caá.* Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh maatápđih wã jumcan niít, ã niijíp jĩ.

Sacerdotewã ì maáta Lázarodihbut ì mao yohíhat

⁹ Jesús biícđih Betania tútchiboó jwĩ jumachah, dawá jwĩ déewã caandíh enedih ìt jũwũp tajĩ. Obohjeéhtih, caandíhjuh pohba nihcan, ã booniji Lázarodihbut enedih jũóhna ìt chãjap tajĩ. ¹⁰ Páant enedih ì

juibínachah jéihñit, sacerdotewã ì maáta Lázarodihbut ìt mao yohíhip jĩ. ¹¹ Lázaro wũnnijidih ã booaat doonáđih joinít, dawá jwĩ déewã Jesúsdih ìt jepahap tajĩ. Pánih jepahñit, sacerdotewã ì bohéátboodíh ìt cádahap tajĩ. Páant ì cádahachah ennit, sacerdotewã ì maátaboó ìj yapnit, Lázarodihbut ìtih mao yohíhip ta yuh jĩ.

Jesúswã Jerusalénna ì waadát
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.26-40)

¹² Jwĩ juibíni daanimant bóo yeó jáapđih dawá cáacwã Jerusalén tútchina juibínitji jwĩ juibíat pínah doonáđih ìtát joyóp tajĩ. ¹³ Pánih joinítji táam núonadih bóodnit, Jesúsdih ì Ʃb jwãáh dei jũwũp jĩ. Pánih jwãáh dei jũóhñit, nin pah ì niij wēi ñaacáp jĩ:

—¡Diosdih jwĩ wēi naóh jíih! ¡Hosana, nin Dios ã wahni jwiít judíowãdih teo wáacni pínah ã túi jumna naáh! ¡Nin jwĩ Maáh yoobát tigaá! queét ì niij wēi ñaacáp jĩ.*

¹⁴ Burrodih bid jumínit, Jesús caanjíh ã chúudap jĩ. Pánih chúudna, Dios naáwátđih naóh yapaniji ã daacátji pahjeh ã yapap jĩ.

¹⁵ “Jerusalén tútchidih moón, ñi úumca bojoó. Eneé, ñi Maáh burro wũhjih chúudnit, ã jũóhna caá”, ãt niij daacáp tajĩ.
(Zac 9.9)

¹⁶ Obohjeéhtih, ‘Caán ã daacátji Jesúsdih niijná caá ãt chãjap’, jwiít ã bohénit jwĩ niij jéih jwũhcap jĩ. Pánih jéihcan yuhna, jeáboó Jesús ã pũh laab béjat túttimah, ã daacátjidih náhnit, jwĩ beh joyóp jĩ. Pánih beh joinít, “Dios naáwátđih ã daacátji biíc yoobó Jesúsdih ã yapap jĩ”, niij jenah joinít, jwĩ yoób jéihyep jĩ.

¹⁷ Jesús ã ezechah, Lázaroíh bácahdih ì yohatji ítmant báadñi ã bac jũwũchah ennitjiboó bitadih ìt naáwáp tajĩ. ¹⁸ Caán doonáđih joinítji dawá cáacwã Jesúsdih ì jwãáh jũwũp jĩ. ¹⁹ Páant dawá ì bejchah ennit,

* 12:3 Lc 7.37-38 * 12:8 Dt 15.11 * 12:13 Sal 118.25-26

fariseowã queétjeh nin pah ït míc niijíp wut jĩ:

—¡Eneé buca! Nihat Jesúhwã mícjeh buu jumna caá ï chãjap. Queétdih jwĩ naáwáchah yuhna, ï joicán caá. Pánihna, ded pah queétdih jwĩ jéih chãwácan caá, ït míc niijíp wut jĩ.

Biquína griegowã Jesúsdiñ ï bidat

²⁰ Fiesta yeó jáapnadiñ Diosdih weñediñ jãóhniñjeéh, biquína griegowãbut ït juyúp tajĩ. ²¹ Pánih jainít, jwĩjeéh jumni Felipe pebhna queét ït juyúp tajĩ. Felipeboó Galilea baácdih jumni Betsaida wut jumni tútchidiñ bóo ã jumup jĩ. Caan pébh jainít, nin pah caandiñ ït niijíp wut jĩ:

—Jwiít Jesúsdiñ jwĩ eníhna caá, ït niijíp wut jĩ.

²² Páant ï niijíchah joinít, Felipe Andrésdiñ naáwádiñ át bejep wut jĩ. Queét chénat pah Jesúsdiñ naáwádiñ ï juyúp jĩ. ²³ Páant ï naáwáchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—Weém nihat cãacwã úud jeñé wã wunat pínah, wã boo pud jũúwát pínah, jeáboó wã jwúub bejat pínahbut bahniñeh ã jedhna caá. ²⁴ Nin naáwátjĩh yeebdíh wã bohébiñna caá. Pácahi tíbdih jwĩ momat túttimah, ãih japiñ bóo chóo ã moopáh bejna caá. Páant ã moopóchah, ãih diítmant bóo tíb apĩ chíih jũóhna caá. Pánih chíih, behna, dawá ã quehna caá. Obohjeéhtih, caán tíb moópcan, áta chíihcan tagaá. Chíihcan, caanjéh áta jum tagaá. Pánihat pah, weémboó wunna, wã boo pud jũúwát túttimah, dawá cãacwádiñ Diosjeéh wã táí jummat tútbiñna caá. Obohjeéhtih, wuncan, weemjéh wãta jum tagaá.* ²⁵ Det ï weñat pínahdiñjeh jenah joiná, Dios ã weñat pínahboodíh chãjĩhcan, iiguipna ï bejbipna caá. Obohjeéhtih, det ï weñat pínahdiñ joyáh bojniñ, Diosdiñ táí jepahna, páantjeh ãjeéh ï táí jumbiñna caá.* ²⁶ Det weemdíh teo wãhniñ jumíhna, wã

naáwátdih táí joyát caá náahap. Pánih chãjna, queétdih wãjeéh ï jumbiñna caá. Pánihna, queét weemdíh teo wãhniñdiñ búdí oina, wã ípbut ãjeéh ã táí jummat tútbiñna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Jesús ã wunat pínahdiñ ã naáwát

²⁷ “Buu búdí wã jĩgahna caá. ¿Wã ípdih ded pah tigaá wã niijbí? ‘Paá, weemdíh yeejép ã yapca bojo naáh’, ¿wãta niij tániít? Caandiñ páant wã niij wãbhcan caá. Yeejép yapniñ, wunat tút niijná, nin baácboó wã jũúwáp jĩ. Pánihna, buu weemdíh chah yeejép buwat ã jumbiñna caá. ²⁸ Paá, buu ded pah wēpni ma jummatdiñ cãacwádiñ ma jéihyanaá”, Diosdiñ ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, jeámant Dios nin pah ãí niijíp jĩ:

—Wã wēpatdiñ queétdih wãát júutup be. Pánihna, wã jwúub júutbiñna caá, páant mantih, ã niijíp jĩ.

²⁹ Páant ã niijíchah joiná, dawá caanjĩh joi ñáhniñ, ï joi wáhi bejep jĩ. Pánih joi wáhi bejniñ, nin pah ï niijíp jĩ:

—Énoh niít páant yáani, biquína ï niijíp jĩ.

—Ángel Jesúsdiñ naóhna caá ã chãjap, bita ï niijíp jĩ.

³⁰ Queét páant ï niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah ã niijíp jĩ:

—Jeámant wéheni wíih pínah niñcan, weém Dios ã wahní wã jummatdiñ yeéb ñi jéihyat pínah niijná, páant ãí niijíp be. ³¹ Buu nin baácdih moón yeejépwã ï yéj chãjat jíib wã íp queétdih ã peéh chãjbipna caá. Queétdih wutni nemépwã ï maáhdihbut ã yohbiñna caá. ³² Weemdíh cruzboó péoh dodhniñ ï mawachah, dawá cãacwã wíihwã pínah wã chãjbipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

³³ Páant niijná, ded pah ã wunat pínahdiñ Jesús cãacwádiñ naóhna át chãjap tajĩ. ³⁴ Páant ã niijíchah joinít,

* 12:24 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23

* 12:25 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33

căacwăboó caandih nin pah ĩ niij
 úbh joyóp jĩ:

—Dios naáwátdih daácnitji nin pah
 ĩt niij daacáp tajĩ: ‘Dios ā wahn
 Cristo páantjeh ā jambipna caá’, ĩt niij
 daacáp tajĩ.* ĿPáant ĩ niij daacáchah,
 meém nihat căacwă úud jeñé, Dios ā
 wahnidih dépanihna pohba cruzboó ĩ
 péoh dodh mao yohcan niit? ĿMeém
 Dios ā wahn nihtan niit? ĩ niijíp jĩ.

³⁵ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús
 queétdih nin pah ā niij jepahap jĩ:

—Weémboó baabát panihni ded
 pah wă íp ā jamatdih yeebdih
 wă jéihyana caá. Obohjeéhtih,
 maátcanbitjeh ñijeéh wă jambipna
 caá. Pánihna, túi jumat túut niijná,
 yeebdih wă bohéatjidih ñi quíib
 bűdcá bojoó. Ded đupánapboó jib
 bejni dedboó ā bejat pínahdih ā en
 jűicán caá. ³⁶ Pánihna, weém baabát
 panihni wă jamuchah, bű wă bejat
 pínah jătih weemdih ñi jepahaá.
 Pánih jepahna, baabátboó jamnit
 panihnit wűhwă ñi jambipna caá, ā
 niijíp jĩ.

Páant niij naóh péanit, jwiitdih ā
 numah bac bejep jĩ. Pánih bac bejnit,
 queétdih ā jwei béjep jĩ.

Judíowă Jesúsdi ĩ náahcat

³⁷ Dawá láa Dios ā wēpatjĩh Jesús
 queétdih ā chăj jűutachah yuhna,
 dawá jwĩ déewă caandih ĩ joíhcap jĩ.
³⁸ Dios naáwátdih naóh yapani Isaías ā
 naáwátji pahjeh queét ĩ chăjap jĩ. Nin
 pah āt niij daacáp tajĩ:

“Maá, ma naáwátdih wă bohénachah
 yuhna, căacwă ĩ joíhcan caá.
 Ma wēpatjĩh queétdih wă chăj
 jűutachah yuhna, ‘Caán naáwát
 yoobópdih nihtan caá’, ĩ niij
 jenah joiná caá”, Isaías āt niij
 daacáp tajĩ. (Is 53.1)

³⁹ Páant ĩ joíhcat ennit, Dios queétdih
 ā jéihyat túutcan caá. Caandihbut
 Isaías nin pah āt niij daacáp tajĩ:

⁴⁰ “Jéih encannit panihnit Dios
 queétdih āt chăjap wűt jĩ. Pánih
 chăjnit, ā naáwátdih queétdih āt
 jéihyat túutcap wűt jĩ. Pánihna, ā

wēp chăj jűutatdih enna yuhna,
 ĩ beh encan caá. Ā bohéatdih
 joiná yuhna, ĩ beh joicán caá.
 Ā bohéatdih jéihna nihtan, ĩ
 yéj chăjatdih ĩta căadahji tagaá.
 Páant ĩ căadahachah, queétdih
 Dios āta túi ubji tagaá”, Isaías
 āt niij daacáp tajĩ. (Is 6.10)

⁴¹ Páant niij daácna, Isaías Cristo ā
 wēpat, búdí ā yeh iigátidihbut enni
 jamna, ded pah Cristo ā yapat
 pínahdih naóh daácna āt chăjap wűt jĩ.

⁴² Obohjeéhtih, dawá căacwă,
 biquína jwĩ maátabut “Caán Dios ā
 wahn Cristo yoobát caá”, Jesúsdi ĩt
 niij jenah joyóp tajĩ. Páant niij jenah
 joiná yuhna, queét fariseowădih
 úumna, bita “Jesúsjeéh wă waadáp
 be”, ĩt niij naáwíhcap wűt jĩ. Páant
 ĩ naáwáchah nihtan, jwĩ míc wáacat
 műuná fariseowăboó queétdih ĩta
 waadát túutjican tagaá. ⁴³ Queétdih
 Dios ā wēi naáwátdih náahna yuhna,
 căacwăboó ĩ weñatdih chah ĩt bidip
 wűt jĩ. Pánihna, queét “Weém Jesúsdi
 caá”, bitadih ĩt niij naáwíhcap wűt jĩ.

Jesús ā naáwátdih ĩ joíhcat jűib peéh chăjat ā jumat

⁴⁴ Túttimah, Jesús căacwădih nin
 pah tubit ā niij ñaác naáwáp jĩ:
 “Ded weemdih jepahni weemdihjeh
 pohba jepahna ā chăjcan caá.
 Weemdih wahnidihbut ā jepahna
 caá. ⁴⁵ Ded weemdih enni weemdih
 wahnidihbut ā enna caá. ⁴⁶ Ded
 đupánapboó jamniji, weemdih
 jepahna, baabát panihpboó ā jwűub
 jumat pínah niijná, weém baabát
 panihni nin baácboó wă jűűwáp jĩ.

⁴⁷ Obohjeéhtih, ded wă naáwátdih
 joiná yuhna, ā jepahcah, weémboó
 wă peéh chăjcan niit. Nin baácđih
 moón weemdih jepahcannitdih peéh
 chăjadih jűóhna wă chăjcan jĩ. Obo-
 hjeéhtih, iiguípna bejnit déedih túi
 ubat túut niijná, wă jűűwáp jĩ. ⁴⁸ Ded
 weemdih náahcanni, wă naáwátdihbut
 joíhcannidih peéh chăjat ā jambipna
 caá. Wă naáwátdih ĩ joíhcatji jűib péeni
 yeó jáapđih wă ípboó queétdih ā peéh

* 12:34 Sal 110.4; Is 9.7; Ez 37.25; Dn 7.14

chãjbipna caá. ⁴⁹ Weém wã jenah joyátjeh yeebdíh naóhna wã chãjcan caá. Wã íp weemdíh wahniboó ded pah wã naáwát pínahdih ã naáwát túutna caá. Pánihna, wã naáwátboó ã naáwátjeh tigaá. ⁵⁰ Ded ã naáwát dih joí waadána, wã íp jeéh páantjeh ã túi jumbipna caá. Pánihna, wã íp ã naáwát túutatdihjeh tigaá, yeebdíh wã naáwáp”, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

13

Jesús ã bohénitih jítchanadih ã chocat

¹ Pascua yeó jáapna pínah jãtihbit, Jesús nin baácdih cádahnit, ã íp pehbboó ã bejat pínah bahni ã jũhdadit dih átát jéihyep tajĩ. Æihwã nin baácdih moondíh búdí oina, queétdih ã oi cádahcap jĩ. Pánihna, ã oyatdih júutna, Æihwãdih ã wãh wãhup jĩ.

² Caan chéi Jesús jwiít dih ã namah jeéméchah, Jesús dih eníhcannit dih ã naáwát pínah niijná, Judas, Simón Iscariote wãúhdih nemépboó át waád dée tajĩ. ³ Dios pebhmant ã jũúwátjidih, ã jwúub púuh laab béjat pínahdihbut Jesús átát jéihyep tajĩ. Æ íp caandíh chah maáh ã waadaát pínahdihbut átát jéihyep tajĩ. ⁴ Pánih jéihna, jwíjeéh jeémp lajniji ñah ñahnit, Æih yégueh jih bóo chóodih too dugnit, jõp wiwat pínah yégueh chóojih cháhlit yoób ã chéwep jĩ. ⁵ Chéo péanit, pamapdih mah puoh yacnit, jwíh jítchanadih ã choc jwíhip jĩ. Pánih chocnit, ã chéo búudhni chóojih jwíh jítchanadih ã jõp wiwip jĩ.

⁶ Pánihna, biquínadih choc péa bejnit, Simón Pedro pebhna ã juibínap jĩ. Æih jítchanadih chocat túut ã chãjachajeh, Pedroboó caandíh nin pah ã niijíp jĩ:

—¿Maá, wíh jítchanadih chocodih jũóh níit ma chãjap? ã niijíp jĩ.

⁷ —Weém butéh yeebdíh ded pah wã chocatdih ma jéih jwahcan yahna,

táttimah ma jéihbipna caá, Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

⁸ —Obohjeéhtih, wíh jítchanadih meemdíh wã chocat túutcan caá, Pedro ã niijíp jĩ.

—Meemdíh wã choccah, wíh ma nihcan níit, Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

⁹ —Pánihna, Maá, wíh jítchanadih jeh nihcan, wíh téihyanadih, wíh wao dáhdihbut ma chocoó bácah, Pedro ã niijíp jĩ.

¹⁰ —Ded jéehna, nihát Æih bácahdih ã túi chocna caá. Caandíh chéne jwúub chocat ã náahcan caá. Æih jítchanadih jeh chocat caá náahap. Pánihna, yeébbó jéehnit panihnit ñi jamuchah yahna, biíc ñijeéh jamni jéhcanni panihni ã yéejatdih cádahcanni ã jamna caá, Jesús Pedrodih ã niijíp jĩ.

¹¹ Páant niijná, Jesús caandíh eníhcannitdih dúo wáini pínahdih jéihnit, jwiít dih páant át niijíp tajĩ.

¹² Jwíh jítchanadih choc péanit, Æih yégueh chóodih jwúub dúonít, ã lajapjina ã jwúub júi lajap jĩ, páant mantih. Pánih jwúub júi lajnit, nin pah jwiít dih ã níj naáwáp jĩ:

—¿Butéh yeebdíh wã chocatjidih ñi jéih níit? ¹³ Yeé weemdíh ‘Bohéní’, niijná, ‘Maá’, niijná, yoobópdih níj tigaá ñi chãjap. Weém yeebdíh bohéni, ñi Maáh yoobát tigaá. ¹⁴ Páant yeebdíh bohéni, ñi Maáh jamna yahna, teo wãhni ipí chãjat pah ñíh jítchanadih wã chocna beé. Páant wã chãjachah enniti jamna, yeébbát ñíh jítchanadih míic chocat caá náahap. ¹⁵ Ded pah ñijeéh jamnitdih ñi teo wáacat pínahdih butéh wã júutap be. Pánihna, yeebdíh ded pah wã chãjatjip pah yeébbát biíc yoobó ñi chãjaá.*

¹⁶ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Ded teo wãhni boó ã maáh chah nihcan caá. Ded ã wahniboó caandíh wahní chah nihcan caá.* Obohjeéhtih, yeé chah jamna yahna, yeebdíh teo wãhni pah ñíh jítchanadih yeebdíh wã choc wãhup be. Pánihna, wã chãjatjidih enniti biíc yoobó ñi chãjaá.

* **13:15** Mt 20.28; Mr 10.45; Lc 22.27 * **13:16** Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 15.20

17 Páant wā wutatdih jéihnit, chājna, bádí ñi wēibipna caá.

18 “Obohjeéhtih, yeéb nihadidih páant wā niijcán caá. Det wā ñionitdih wā túi jéihna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit ñi daacátji biíc yoobó ã yapbipna caá. ‘Wājeéh jeémpnijeh tigaá weemdih yeejép ã chājipna caá’, ñt niij daacáp tajī.* 19 Páant ã chājat pínah jātih yeebdih naóhna caá wā chājav, páant ã yapat túttimah, ‘Caán Jesús, Dios ã wahni Cristo ta tigaá’, ñi niij jéihyat pínah niijná. 20 Nindihbut yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Wā wahnidih ded túi wēi jwāáhni, weemdihbut ã túi wēi jwāáhna caá. Pánih weemdih wēi jwāáhni, weemdih wahnijidihbut ã wēi jwāáhna caá”, Jesús jwiítidih ã niijíp jī.*

Judas ã duó wáyat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

21 Páant niij péanit, Jesús bádí ã jīgahap jī. Pánih jīgahnit, jwiítidih nin pah ã niijíp jī:

—Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Biíc ñi cātíh jumni weemdih eníhcannitdih ã duó wáibipna caá, ã niijíp jī.

22 Páant ã niijíchah joinít, caandih júttni pínahdih jéihcan, jwiítjeh jwī míc en jāhanap jī. 23 Weém, Jesús bádí ã oiniboó caandih wā dodh jāah lajav jī. 24 Pánihna, Simón Pedro weemdih ãih téihyajíh jenah júttnit, nin pah ã niijíp jī:

—Caandih ma wábh joí enee dedna tigaá caandih duó wáini pínah, weemdih ã niijíp jī.

25 Páant ã niijíchah joinít, weémboó Jesúsdiw jwáub dodh jāah lajnit, caandih nin pah wā niij wábh joyóp jī:

—¿Maá, deddih niij tigaá ma chāj? wā niijíp jī.

26 —Nin pandih dajnit wā neéh wāhni pínah weemdih eníhcannitdih ã

duó wáibipna caá, weemdih Jesús ã niij jepahap jī.

Páant niij péanitjeh, pan dahdih daj wá neéhnit, Judas, Simón Iscariote wáúhdih ã wáhp jī. 27 Páant Jesús ã daj neéh wāhni pandih Judas ã jeéméchah, nemépboó caandih yeejép ãt chājav túttap tajī. Pánih jéihna, Jesús caandih nin pah ã niijíp jī:

—Ded pah ma chājav pínahdih waícanjeh chājadh ma bejeé, Judasdiw ã niijíp jī.

28 Páant Judasdiw ã niijíchah joiná yahna, jwiít nihad jwī jéihcap jī. 29 Pánih jéihcan, “Judas jwíh dinerodih en daoní ã jumachah, jwī jeémát pínahdih jíb chājav túttina, Jesús páant ã niij wahna caá”, biquína ñt niij jenah joyóp ta yah jī. Bitaboó “Moh yéejnitdih dinero wáhat túttina caá ãt chājav”, ñt niij jenah joyóp tajī. 30 Pánihna, Jesús ã neéh wāhni pandih jeémp péanit, Judas ã bac bejev jī. Páant ã bac bejevchah, chei wáat jumap jī.

Jesús jáap wutatdih ã naáwát

31 Páant Judas ã bac bejav túttimah, Jesús jwiítidih nin pah ã niij naáwáp jī:

—Buu láa bách weém nihad cáacwá úud jeñé wā íp ã wahni wā jumadidih, wā wēpatdihbut cáacwádh ã jéihyabipna caá. Caán ã wēpatdih weembút queétdih wā jéihyabipna caá. 32 Páant wā íp ã wēpatdih wā jéihyanachah, caán wā wēpatdihbut waícanjeh ã jéihyabipna caá. 33 Yeéb wā weh panihnit, nindihbut wā naáwáchah ñi túi joyoó. Daocánni yeó jáapbitjeh ñijeéh wā jum jwahbipna caá. Wā bejav túttimah, weemdih bádí ñi bidbipna caá. Jwī déewádh wā niijátji pah yeebdihbut biíc yoobó niijnít, ‘Wā bejev pínahna yeéboó ñi jéih bejcan caá’, wā niijná caá.* 34 Pánihna, jáap wutatdih yeebdih wā naóhna caá. Yeebjéh ñi míc oyoó. Yeebdih wā oyatji pah, yeebjéhbut ñi míc oyoó.* 35 Páant ñi míc oyoachah

* 13:18 Sal 41.9 * 13:20 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16 * 13:33 Jn 7.34 * 13:34 Jn 15.12,17; 1Jn 3.23; 2Jn 5

ennit, wíhwa ñi jummatdih bita i jéihbipna caá, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Páant ã niijíchah joinít, Simón Pedro Jesús dih nin pah ã niij úbh joyóp jĩ:

—¿Maá, dedboo tígaá ma bejbi, páant ma niijná? ã niijíp jĩ.

—Wã bejat pínahna wãjeéh ma jéih bej jwuhcan caá. Obohjeéhtih, buu jéih bejan yuhna, túttimah wã pebhna ma juibí bipna caá, Pedro dih Jesús ã niijíp jĩ.

³⁷ —¿Maá, dépanih tígaá buu ma jeéh wã jéih bejan? Weemdíh i mawachah yuhna, meemdíh wã cádahcan niít, Pedro ã niijíp jĩ.

³⁸ —Páant niijná, ¿weemdíh wapna, ma wun wãhmi naniít? Obohjeéhtih, yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Mujbai ã ewat pínah játih, ‘Caandíh wã jéihcan caá’, biíc peihcanni láa pohba bitadilh ma niij yeebipna caá, Jesús Pedro dih ã niijíp jĩ.

14

Jesús Dios pebhna bejni namá panihni ã jumat

¹ Túttimah, Jesús jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ: “Butéh wã niiját dih náhninit, ñi jígahca bojoó. Wã ípdih táí jenah joinít, weemdíhbut biíc yoobó ñi táí jenah joyoó. ² Wã íp ã jumapboó dawá jumat pínah muná ã jumna caá. Pánihna, caanná juibínit, ñi jumat pínahdih ámohodih wã bejbipna caá. Wã naáwát pah biíc yoobó ã wihcah, páant yeebdíh wãta niij naóhcan tagaá. ³ Yeéb ñi jumat pínahdih táí ámoh péanit, yeebdíh ubudih wã jwúub dei jóh bípna caá, wãjeéh ñi jumat pínah niijná. ⁴ Wã bejat pínah namá panihnidih ñi jéihna caá”, ã niijíp jĩ.

⁵ —Maá, deh ma bejat pínahboó jwiít jwí jéihcan caá. ¿Ded pah tígaá

caán namá panihnidih jwí jéihbi? Tomás Jesús dih ã niij úbh joyóp jĩ.

⁶ —Weemjéh tígaá namá panihni wã jumap, wã íp pebhboó ñi juibíát pínah niijná. Weemjéh mun tígaá yoobópdih naóhni. Jeáboó juibínit pínahdih weemjéh mun tígaá caolih booani wã jumna caá. Caolih wã booanit míicjeh wã íp pebhboó páantjeh i jumbipna caá.* ⁷ Weemdíh táí jéihna nihna, wã ípdihbut ñita jéih tagaá. Pánihna, buu caandíh ennit panihnit jumna, caandíh ñi táí jéihna caá buca, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

⁸ Páant ã niijíchah joinít, Felipe jwuh nin pah ã niijíp jĩ:

—Maá, jwí ípdih jwiít dih ma júutú. Páant bóojeh tígaá jwí eníhip, ã niijíp jĩ.

⁹ —¿Felipe, maatápdih wãjeéh jumna yuhna, weemdíh ma táí jéih jwuhcan niít? Weemdíh enna, wã ípdihbut maát enep be. ‘Jwí ípdih ma júutú’, niijná, ¿dépanih tígaá weemdíh páant ma niij? ¹⁰ Weém wã ípjíh chénewã jumna yuhna, biícjeh caá. ¿‘Páant caán yoobópdih nihcan caá’, ma niij jenah joicáh? Yeebdíh naóhna, wã jenah joyátjíh wãpí naóhcan caá. Wã íp ã naáwát tútuchahjeh, wã naóhna caá. Pánihna, caán biíc dih jumna, ã wēpatjíh wãpí chāj júutna caá. ¹¹ Weém wã ípjíh chénewã jumna yuhna, biícjeh caá. Caán ‘Yoobópdih tígaá’, niij jenah joicán, wã íp ã wēpatjíh wã chāj júutatjidih náhninit, biícjeh jwí jummatdih ñi jéihbipna caá. ¹² Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det weemdíh táí jenah joinít wã chājat pah biíc yoobó i chāj bípna caá. Bui wã íp pebhboó jwúub bejna, wã chājat chah pohba wã íp ã wēpatjíh i chāj bípna caá. ¹³ Weemdíh táí jenah joinít i úbát pah wã chāj bípna caá, wã íp ã wēpatdih cáacwã i jéihyat pínah niijná. ¹⁴ Pánihna, weemdíh jepahnit ñi jumachah, dedé ñi úbát biíc yoobó wã chāj bípna caá, Jesús ã niijíp jĩ.*

* 14:6 Mt 11.27; Jn 1.18; 6.46; Hch 4.12

* 14:14 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15

Túini Espíritu ã wahat pínahdih Jesús ã naáwát

15 “Yeéb weemdíh oina, wã wutatdih ñi jepahbipna caá.*

16 Yeebdíh Túini Espíritu ã wahat pínah niijná, wã ípdih wã uúbhbiipna caá, wã wihcah, ñijeéh ã jumat pínah niijná. Caán Túini Espíritu yeebdíh teo wáacniboó yoobópdih naóhni jumna, yeó jáap jumat pah ñijeéh ã jumbipna caá. 17 Nin baácdih moón wã ípdih jéihcannit, caán Túini Espíritudihbut ï jéihcan caá. Pánih jéihcan, caandíh ï túi jenah joicán caá. Obohjeéhtih, caán ñijeéh jumni pínahdih yeéboó ñi túi jéihbipna caá.

18 “Yeebdíh wã éemp bejcan níit. Pánih éemp bejcan, caán Túini Espíritu yeebdíh ã juyúchah, weém wã jumat pahjeh muntih ñijeéh ã jumbipna caá. 19 Wã bejat pínah bahnijeh ã judhna caá. Páant wã bejat túttimah, nin baácdih moón weemdíh jepahcannit, weemdíh ï jwúub encan níit. Obohjeéhtih, yeéboó weemdíh ñi enbipna caá. Weém jwúub boo pud júóhni wã jumat pah muntih, yeebbát jwúub boonit Diosjeéh páantjeh ñi jumbipna caá. 20 Jwí wahni Túini Espíritu yeebdíh jwinít, wã íp biícdih wã jumatdih yeebdíh ã túi jéihyabipna caá. Pánihna, wã íp biícdih wã jumat pah muntih, yeéb biícdih wã jumatdihbut ã jéihyabipna caá. 21 Ded wã wutatdih joí waadáni weemdíh oini caá.* Weemdíh oinidih wã ípbut ã oibipna caá. Weembát caandíh biíc yoobó wã oibipna caá. Páant weemdíh oinidih ded pah wã jumatdih wã túi jéihyabipna caá”, Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ.

22 Jwíjeéh jumni biíh Judas, Iscariote nihcanni, Jesúsdih nin pah ã niíj uúbh joyóp jĩ:

—¿Maá, dépanihna jwiítidihjeh páant ma jéihyana yuhna, bita meemdíh jepahcannitboodíh ma jéihyabican? ã niijíp jĩ.

23 —Ded weemdíh oini wã naáwátidih ã túi joí waadábiipna caá.

Páant ã túi joí waadánachah, wã íp caandíh ã oibipna caá. Pánih oina, wã íp biícdih ãih caolihdih waadníit, ãjeéh jwí jumbipna caá. 24 Obohjeéhtih, weemdíh oicanniboó wã wutatdih ã jepahcan caá. Páant ã jepahcah, ãjeéh jwí wihcan níit. Butéh ñi joini weemjéh wã naáwát pohba nihcan caá. Obohjeéhtih, wã íp weemdíh wahnijeh páant ã naáwát túutap be.

25 “Ñijeéh jum jwahna, páant yeebdíh wáát niij naáwáp be.

26 Obohjeéhtih, túttimah wã ípdih wã uúbúchah, Túini Espíritudih yeebdíh ã wahbipna caá. Pánihna, caán Túini Espíritu yeebdíh teo wáacni jumna, ã túi bohébiipna caá. Pánih bohénit, nihat yeebdíh wã naáwátjidih ã náhniabipna caá.

27 “Yeebdíh wã túi jumat túutna caá. Weém wã túi jumat pah muntih yeebbát ñi túi jumbipna caá. Wã wáhni túi jumat pah nin baácdih moón ï jéih wáhcan caá. Pánihna, búdí náhni dahwanit, ñi úumca bojoó. 28 “Weém wã bej jwahbipna caá. Obohjeéhtih, ñijeéh jumat túut niijná, wã jwúub dei júóhbiipna caá, páant muntih’, yeebdíh páant wã niij naáwáchah, ñiát joiná jĩ. Páant wã niijíchah joinít, weemdíh yoobópdih ñi oina nihna, ñita wéi tagaá. Wã ípboó weém चाह wépní ã jumachah, ãjeéh jumnit, चाह yeebdíh wã jéih teo wáacbiipna caá. Páant wã chājat pínahdih jéihna, yeebdíh weñat caá náahap. 29 Weemdíh ded pah ã yapat pínahdih yeebdíh wáát naóhna jĩ, wã niijátji biíc yoobó ã yapachah, weemdíh túi jenah joinít ñi jumat pínah niijná.

30 “Yeebdíh wã míic wéhe jwahat pínah bahnibitjeh ã judhna caá. Waícanjeh, nin baácdih moón ï maáh, weemdíh yeejép chājadih ã júóhbiipna yuh caá. Nemépwã ï maáh wépní jumna yuhna, weemdíh ã jéih yap yohcan níit. 31 Obohjeéhtih, weemdíh wã íp ã wutap pahjeh wã chājbipna

* 14:15 Dt 6.4-9; 11.1 * 14:21 Dt 6.4-9; 11.1

caá, nihat cáacwã caandih wã oyatdih í jéihyat pínah niijná. Ñi ñah ñuhuu. Chóbe bejjih”, Jesús jwiítdih ã niijíp yuh jĩ.

15

Jesús jiwá iguúh púuj panihni ã jummat

¹ Páant niijná yuhna, nin pah jwiítdih ã jwúub niij bohénap jĩ, páant muntih: “Weém jiwá iguúh púuj panihni, wã ípboó iguúhadih en daoní panihni, wíih cáacwã iguúh pihna panihnit í jumna caá.*

² Quehcanni pihdih iguúhadih en daoní ã bóod yohbipna caá. Páant ã bóod yohat pah, det weemdih túi jenah joicánnitdih wã íp ã yohbipna caá. Ded túi quehni pihboodih ã bóod ámohna caá, dawá ã quehat pínah niijná. Páant ã chãjat pah det wíihwã í náahatdihjeh í chãjachah enna, wã íp queétdih ã cádahat túutbipna caá, ded pah wã náah yacatboodih í chãjat pínah niijná. ³ Yeéboó wã naáwátdih joí jepahnit, bóod ámohni panihnit ñi jumna caá. ⁴ Túi bíicdih wãjeéh ñi jumuu. Páant wãjeéh ñi jumuchah, weembút yeéb bíicdih wã jumbipna caá. Ded iguúh pih ãih púujdih túi dúuj lájcan, ã jéih quehcan caá. Pánihat pah, yeebút weemdih túi joicán, wã wēpat ã wihcah, wã weñat pínahdih ñi jéih chãjcan níit.

⁵ “Weém jiwá iguúh púuj panihni, yeéboó ãih pihna panihnit caá ñi jumap. Ded weemdih túi joiní wãjeéh túi bíicdih ã jumuchah, weembút ãjeéh túi bíicdih wã jumbipna caá. Pánih jumna, túi quehni pih panihni wã weñat pínahdih ã túi chãjbipna caá. Obohjeéhtih, weemdih joicánnitboó, wã weñat pínahdih í jéih chãjcan níit.

⁶ Ded wan júohni pihdih ã yohat pah, weemdih cádahni, wãjeéh túi jumcannidih wã íp ã yohbipna caá. Pánihna, caán yohni iguúh pihna ã diib téhechah, iguúhadih en daoníboó caán tehni pihnadih wao wáacnit, ã cáo yohbipna caá. Páant ã chãjat

pah, weemdih cádahnitdih Dios peéh chãjna, iiguípna ã yohbipna caá.

⁷ “Yeéb weemdih cádahcan, wã naáwátdih túi joiná, ded ñi náahatdih ñi wúbúchah, bíic yoobó wã chãjbipna caá. ⁸ Wã weñat pínahdih ñi chãjachah ennit, ‘Queét Jesúhwã caá’, bita í niij jéihbipna caá. Páant niij jéihnit, wã ípdihbut í wēbipna caá. ⁹ Wã íp weemdih ded pah ã oyat pah muntih weembút yeebdih bíic yoobó wã oina caá. Páant yeebdih wã oyatdih ñi túi náhninaá. ¹⁰ Wã íp weemdih ded pah ã wutuchah, caandih jepahna, ã oyatjñh ãjeéh wã túi jumna caá. Páant wã chãjat pah, weem jwúh yeebdih ded pah wã wutatdih jepahna, wã oyatjñh wãjeéh ñi túi jumbipna caá.

¹¹ “Páant yeebdih wã naóhna caá, wãjeéh túi jumnit, bádí ñi weñat pínah niijná. Bainí ñi wēican níit.

¹² Nin pah yeebdih wã niij watna caá: Yeebdih wã oyat pahjeh muntih, yeebjébut ñi míic oyoó.* ¹³ Ded ã chéendih bádí oina, caanjéh ã wanat pínah tobohochah yuhna, caandih ã túi teo wáacbipna caá. ¹⁴ Ded pah wã wutatdih jepahna, yeéboó wã chéenwã ñi jumna caá. ¹⁵ Wã chéenwã yoobát ñi jumuchah, ‘queét wã pebh moonjéh caá’, yeebdih wã niijcán caá. Í maáh ded pah ã chãjatdih ã pebh moón í jéihcan caá. Obohjeéhtih, wã chéenwã ñi jumuchah, ded pah wã íp ã naáwátdih yeéboodih wáat naóh yapanap jĩ. ¹⁶ Yeéb weemdih ñi ñiocan beé. Obohjeéhtih, weémboó yeebdih wã ñíwip jĩ, wã ípíhwã jumna, ã wutatdih jepahnit, ñi túi chãj cádahcatdih ennit, bitabut Diosdih í jepahat pínah niijná. Pánih túi chãj cádahcannit, wíihwã jumna, ded pah wã ípdih ñi wúbúchah, yeebdih ã wūhbipna caá. ¹⁷ Pánihna, nin pah yeebdih wã jwúub watna caá: Yeebjéh ñi míic oyoó”, Jesús jwiítdih ã niijíp jĩ.

Jesúsdi, áihwádhbut nin baácdih moón í iiat

¹⁸ “Nin baácdih moón yeebdih í iináchah, weemdihbut í iiatjidih ñi túi

* 15:1 Is 5.1-7 * 15:12 Jn 13.34; 15.17; 1Jn 3.23; 2Jn 5

náhninaá. ¹⁹ Diosdih jepahcannit ñi jumachah nihna, queétjeh ì míic oyat pahjeh, yeebdíhbut ìta oi tagaá. Obohjeéhtih, yeéb wã ñíonit jumna, ded pah queét ì chãjat pah biíc yoobó ñi chãjcatdih ennit, yeebdíh ì eníhcan caá.* ²⁰ ‘Wíihwã jumna, weem cháh ñi jumcan caá’, yeebdíh wã niijátjidih ñi túi náhninaá. Pánih weém nump jumna, weemdíh yeejép ì chãjat pahjeh yeebdíhbut biíc yoobó ì chãjbipna caá. Bitaboó wã bohéatdih jepahnit, yeebbút queétdih ñi bohénachah, ì jepahbipna caá.* ²¹ Pánihna, nin baácdih moón weemdíh wahnidih ì jéihcat jíib, yeéb wíihwã ñi jumachah ennit, yeebdíhbut yeejép ì chãjbipna caá.

²² “Queétdih bohénadiah wã jüóhcah, weemdíh ì náahcatji jíib queétdih peéh chãjat áta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, bũ queétdih wã bohéat túttimah, ‘Yéejat jíib weemdíh ã wihcan caá’, queét ì jéih niijcán caá. ²³ Ded weemdíh eníhcanni wã ípdihbut eníhcanni caá. ²⁴ Wã íp ã wēpatjìh cãacwã ì jéih chãjca naáhdih wã chãj júutap be. Páant wã chãj júutcah, queétdih yéejat jíib áta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, wã chãj júutatdih enna yuhna, weemdíh, wã ípdihbut ì eníhcan caá. Páant ì eníhcat jíib, Dios queétdih ã peéh chãjbipna caá. ²⁵ Pánih eníhcan, Dios naáwátidih naóh yapanit ì daacátji biíc yoobó chãjna caá ì chãjap. ‘Queétdih yeejép wã chãjcah yuhna, weemdíh ì eníhcan caá’, ìt niij daacáp tajì.*

²⁶ “Túttimah, wã ípjeéh jumni Túini Espíritudih wã wahbipna caá, yeebdíh ã teo wáacat pínah niijná. Yeebdíh yoobópdih naóhni pínah jumna, yeebdíh ded pah wã jumadidih ã túi jéihyabipna caá. ²⁷ Cãacwãdih wã bohé jwíihichah, yeéb wãjeéh ñiát jumap jí. Pánih wãjeéh jumnit, ded pah wã chãjatdih ennitji yeéb jwáh bitadidih naáwát caá náahap.

16

¹ “Butéh yeebdíh ded pah ã yapat pínahdih wã naáwáp be, caandíh túi náhninit, biíc yoobó yeebdíh ã yapachah, weemdíh ñi cádahcat pínah niijná. ² Túttimah, wíihwã ñi jummat jíib, ñi maáta jwí míic wáacat mũná ì waadát túatcan níit. Biíh láa ded yeebdíh mao yohna, ‘Dios ã náahat pah chãjna caá wã chãjap’, ã niij jenah joibipna yuh caá. ³ Wã ípdih, weemdíhbut ì jéihcat jíib páant ì chãjbipna caá. ⁴ Pánihna, yeebdíh yeejép ã yapachah enna, ‘Páant ã yapat pínahdih Jesús jwíitdih ã naáwáp jí’, ñi niij náhnibipna caá. Caandíh ñi náhniat pínah niijná, bũ yeebdíh wã naóhna caá”, Jesús jwíitdih ã niijíp jí.

Túini Espíritu ded pah ã teo wáacat pínah

“Weemdíh ñi jwíih pej jum láa weémboó ñijeéh jumna, butéh wã bohéatdih yeebdíh wã naóh jwuhcap jí. ⁵ Obohjeéhtih, bũ weemdíh wah deyani pebhboó wã jwúub béjat pínah bahnijeh ã judhdachah, yeebdíh páant wã naóhna caá. Obohjeéhtih, ‘¿Dee tígaá ma bejbi?’ weemdíh ñi niij úbh joicán caá. ⁶ Wã púuh laab béjat pínahdih yeebdíh wã naáwáchah, búdí ñi jígahna caá. ⁷ Obohjeéhtih, tubit ñi jígahcat pínah niijná, yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Wã púuh laab béjat túttimah, yeebdíh teo wáacni pínah, Túini Espíritudih wã wahachah, chah ñi túi jumipna caá. Wã púuh laab béjcah, yeebdíh teo wáacni pínahboó áta jüóhcan tagaá. ⁸ Wã wahachah, caán dei jumíná, nin baácdih moón ì yéejatdih queétdih ã jéihyabipna caá. Ded pah túi chãjat pínahdihbut ã jéihyabipna caá. Yéej chãjnitdih ì yéejat jíib Dios ã peéh chãjat pínahdihbut caán ã jéihyabipna caá. ⁹ Caán Túini Espíritu cãacwãdih nin pah ã niij jéihyabipna caá: ‘Jesucristodih ma jepahcat caá ma yéejat’, ã niijbipna caá. ¹⁰ Wã íp pebhboó wã jwúub bejat túttimah, cãacwã

* 15:19 Jn 17.14-18 * 15:20 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 13.16 * 15:25 Sal 35.19; 69.4

weemdih ï jwúb encah, Teo Wáacni jwah queédih ã bohébiþna caá, ded pah ï túi jumat pínahdih ï jéihyat pínah niijná. ¹¹ Nin baácdih moón ï maáh neméþdih Dios ã peéh chãjat pínahdih Túini Espiritu ã jéihyabipna caá.

¹² “Búdi caá yeebdih wã naáwát pínah ã judhdur. Obohjeéhtih, buu caandih wã naáwáchah, ñita beh joicán tagaá. ¹³ Páant wã naóhcah yuhna, Túini Espirituboó yeebdih ã jéihyabipna caá. Caán ã jenah joyátjeh ã naóhcan niít. Obohjeéhtih, wã íp caandih ã naáwát túutuchah, yeebdih yoobóþdih ã naóh beedáþipna caá. Túttimah ded pah ã yapat pínahdihbut ã bohéþipna caá. ¹⁴ Pánihna, ded pah wã jumatdih ã naáwáchah joinít, yeebboó weemdih búdi ñi wëþipna caá. ¹⁵ Wã íp ã jéihyat pah, weembút wã jéihna caá. Páant tigaá ‘Túini Espiritu ded pah wã jumatdih ã jéihyabipna caá’, yeebdih wã niij naáwáp be.

¹⁶ “Bahnibitjeh weemdih ñi en jwahþipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdih ñi jwúb enþipna caá, páant mantih”, Jesús jwiítðih ã niijíp jï.

Buu jġahnit, túttimah wëinit jwĩ jumat pínah

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, jwiít biquína nin pah jwĩ míic niij úbh jojóþ jï:

—‘Bahnibitjeh weemdih ñi en jwahþipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdih ñi jwúb enþipna caá, páant mantih’, niijná, ¿ded pah niij tigaá páant ã niij? ‘Wã íp pebhboó wã jwúb púuh laab béþipna caá’, niijná, ¿ded pah ã chãjat pínahdih niij naóh tigaá jwiítðih páant ã niij? ¹⁸ ‘Bahnibitjeh’, ‘maátcanjeh’, niijná, ¿ded pah niij tigaá ã chãj? Obohjeéhtih, jwĩ beh joicán caá, jwĩ míic niijíp jï.

¹⁹ Páant niijnít, caandih jwĩ úbh joíhatðih jéihna, Jesús nin pah jwiítðih ã niij naáwáp jï:

—‘Bahnibitjeh weemdih ñi en jwahþipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdih ñi jwúb enþipna caá páant mantih’, ¿wã niijátðih beh joicán, úbh joíh niít ñi chãjap? ²⁰ Yoobóþdih yeebdih wã naóhna caá. Wã wunat pínah bahnibitjeh ã judhna caá. Pánihna, wã wunuchah enna, búdi ñi jãþipna caá. Obohjeéhtih, weemdih enihcannitboó búdi ï wëþipna caá. Yeebboó búdi jġahnitji, túttimahbitjeh ñi jwúb wëþipna caá. ²¹ Nin pah ã jumna caá: Yad wili mi weép jáana, yeejép mi yapat pínah ã jumuchah, búdi mi jġahna caá. Pánih jġahna yuhna, mi weép jumat túttimah, caántðih ã tabatjidiþ náhnican, wébít ã cãac jumuchah ennit, búdi mi wëina caá. ²² Páant mi jumat pah tigaá buu yeeb ñi jġahþipna caá. Túttimah, yeebdih wã jwúb enechah, yeebút búdi ñi jwúb wëþipna caá. Páant ñi weñechah, det yeebdih ï jéih jwúb jġahacan niít.

²³ “Weemdih ñi jwúb enni yeó jáapðih túi beh joinít jumna, weemdih ñi úbh joicán niít. Yoobóþdih yeebdih wã naóhna caá. Wíihwã jumna, wã wëpatjih ñi úbúchah, wã íp yeebdih ã jepahþipna caá. ²⁴ Jãtih wã ípðih páant ñi úbh jwahcap jï. Obohjeéhtih, yeebdih wã wun wãhat túttimah, wíihwã jumna, páant caandih ñi úbú. Páant ñi úbúchah, ñi úbátðih ã wãþipna caá, búdi ñi weñat pínah niijná.*

Jesús yéejatðih yap yohni ã jumat

²⁵ “Jãtih wã jenah joiní naáwátjihjeh yeebdih wã bohénachah, ñi túi beh joicán beé. Obohjeéhtih, wã boo pud júwát túttimah, ded pah jwĩ íp ã jumatdih túi buocannijeh wã naóhþipna caá. ²⁶ Caán láa wíihwã jumna, wã wëpatjih yeebjéh wã ípðih ñi úbhþipna caá. Weémboó ñih pínahdih wã jwúb úbh wãhcan niít. ²⁷ Pánihna, wã íp pebhmant jãóhni wã jumuchah ‘Yoobóþdih tigaá’, niij

* 16:24 Mt 7.7-11; Stg 1.5-6

jengah joinít, weemdíh ñi oyochah ennit, wã ípboó yeebdíhbut ã oibipna caá. Páant ã oyatdih jéihnit, yeebjéh caandíh ñi uúbhípna caá. ²⁸ Weém wã íp biíc dih jumni ji nin baácboó wã jũwáp jĩ. Pánihna, buu nin baácboó jam jwuhni wã íp pebhboó wã jwúb púh laab béjbipna caá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

²⁹ Páant ã niijíchah joinít, jwiít caandíh nin pah jwĩ niijíp jĩ:

—Buu bácah ma jengah joiní naawátjijeh bohécan, buocannijeh jwiít dih ma naóhna caá. ³⁰ Pánihna, meém jéih beedáni ma jumatdih buu jwuhna jwĩ jéihna caá. Ded meemdíh bohéni pínah ã wihcan caá. Páant tigaá Dios pebhmant jũóhni ma jumatdih jwĩ táí jéihna caá, jwĩ niijíp jĩ.

³¹ —Buu ‘Yoobópdih Dios pebhmant jũóhni tigaá át jumap’, ¿ñi niij niít buca? ³² Páant niijnítji yuhna, buu cheijeh nihát yeéb ñíh munáboó ñi jweí jwúb bejehah, weém biícjeh wã chãóbipna caá. Obohjeéhtih, biícjeh pohba wã nihcan niít. Weemdíh ñi yoh bejehah yuhna, wã ípboó wãjeéh ã jumbipna caá. ³³ Páant wã yapat pínah jãtíh yeebdíh naóhna caá wã chãjap, jãgahcanjeh ñi táí jumat pínah niijná. Nin baácboó ñi jam jwuhchah, Diosdih náhcannit yeebdíh yeejép í chãjbipna caá. Obohjeéhtih, nin baác dih moón í yéj chãjatdih yap yohni wã jumatdih jéihnit, búdí ñi weñeé, jwiít dih ã niijíp jĩ.*

17

Jesús ãih pínahdih Diosdih ã uúbát

¹ Páant niij péanit, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ã niij uúbáp jĩ: “Paá, buu ma niijátji pah tih weemdíh í mawat pínah ã jainá caá. Pánihna, weém ma wũh wã jumatdih cáacwádih ma jéihyanaá, weemdíh í weñat pínah niijná. Páant ma chãjachah, weem jwáh meemdíhbut queétdih wã weñat tútbipna caá.

² Nihat cáacwã í maáh weemdíh ma waadánap be. Pánih maáh jumna, det weemdíh ma wũhndih majeéh wã jumat tútbipna caá. ³ Det meém Dios biícjeh jumndih jéihna, weém ma wahnidihbut jéihna, japboó jwĩjeéh biíc dih páantjeh í táí jumbipna caá.

⁴ “Nin baácboó jam jwuhna, ma chãjat tútatjidih wã chãj péanap be. Pánih chãjna, ded pah ma jumatdih cáacwádih wã táí jéihyanap be, meemdíh í weñat pínah niijná. ⁵ Pánihna, nin baác dih jwĩ chãjat pínah jãtíh, majeéh biíc dih jam jwuhna, biíc yoobó jwĩpí wutat pah muntíh, weemdíh ma jwúb maáh waadánaá.

Jesús ã bohénitíh pínahdih jwuh Diosdih ã uúbát

⁶ “Paá, nit wíhwádih jwuh wã uúbhna caá. Nit weemdíh ma wũhntíh nin baácboó yeejép wã cáti h í jumachah yuhna, queétdih ded pah ma jumatdih wã jéihyanap be. Queét míhwádih weemdíh ma wũhchah, queét ma wutat pah í chãjna beé. ⁷⁻⁸ Weemdíh ma naawátjidih queétdih wã bohénachah, í táí wéi joyóp be. Pánih wéi joinít, ma pebhmant jũóhni wã jumatdih, ma wahní wã jumatdihbut í táí jéihna caá. Pánih jéihnit, ‘Nihat jwiít dih ã bohéatjidih, nihát ã chãj jútatjidihbut Dios át wutap taga’, í niij jéihna caá.

⁹ “Paá, nit wã bohénitíh pínahdihjeh uúbhna caá wã chãjap. Bitáih pínahdih uúbhna wã chãj jwuhcan caá. Nit weemdíh ma wũhntíh míhwã caá í jumap. Íih pínahdih meemdíh uúbhna caá wã chãjap. ¹⁰ Nit wíhwã nihát míhwã mun tigaá. Pánihna, míhwãboó wíhwã mun tigaá. Weemdíh jepahna, í tút numúchah ennit, bitabut weemdíh í wéina caá.

¹¹ “Buu nin baácboó wã chãcán niít. Ma pebhna jwúb bejat tút caá wã chãjap. Páant ma pebhna wã jwúb bejehah yuhna, nit weemdíh ma wũhntíh nin baácboó í chãóbipna caá. Paá, meém táini jumna, nit weemdíh ma wũhntíh ma wépatíh,

* 16:33 Ro 8.37; 2Co 2.14; Ap 3.21; 5.5

weemdih ma wāhni wēpat biicdih, ma tui en dawaá. Páant ma tui en dawáchah, jwiit tui biicdih jwī jumat pah mantih nitbut tui biicdih ī jumbipna caá. ¹² Ījeéh jum jwahna, ma wēpatjīh nitdih wā tui en dawáp be, biicboó ā buecát pínah niijná. Obohjeéhtih, ma naáwát dih ī daacátji pahjeh tih, biic bácah iiguipna ā bejipna caá.*

¹³ “Bue ma pebhboó bejat túut caá wā chājap. Nin baácboó jum jwahna, ĩh pínahdih páant wā niij uúbup be, caandih joinit, weém biicdih búdí ī weñat pínah niijná. ¹⁴ Ded pah ma jumatdih nitdih wāát naáwáp be. Weém yeejép wā chājcat pah nit wīhwāboó yeejép chājnitji ī túut numup be. Páant ī túut numúchah ennit, bita túut numcánnitboó queédih ī iiná caá.

¹⁵ ‘Nin baác dih jumnit wīhwādh ma ub bejee’, wā niij uúbhcan caá. Obohjeéhtih, ‘nin baác dih ī jum jwahuchah, ma tui en dawaá, Nemép queédih ā yéjacat pínah niijná’, wā niij uúbhna caá. ¹⁶ Weém nin baác dih moón yeejép ī jenah joyát pah wā jenah joicán caá. Páניה, weemdih jepahnit jumna, nin baác dih moón ī jenah joyát pah queébut ī jenah joicán caá. ¹⁷ Ma naáwát yoobópdih ā jumuchah, caandih nit wīhwādh ma tui bohénaá, meemdih chah ī jepahat pínah niijná. ¹⁸ Nin baácboó weemdih ma wahat pahjeh mantih, weembút nit wīhwādhbut wā wahna caá, ded pah jwī jumatdih queét jwah bitadih ī bohéat pínah niijná. ¹⁹ Cáacwādh wā wun wūhbipna caá, míhwā jumna, ma weñat pínahdihjeh ī chājat pínah niijná.

Jesús nihat āihwā pínahdihbut ā uúbát

²⁰⁻²¹ “ ‘Nit wīhwādhjeh ma teo wáacá’, wā niij uúbhcan caá. Bue queéboó bitadih wīh doonádh ī bohénachah joinit, weemdih jepahnitdihbut ma teo wáacat pínahdih wā uúbhna caá, nihat wīhwā biicdih ī

jumat pínah niijná. Weém majeéh jwiit chénewā jumna yuhna, biicjeh caá. Páניה, jwiit biicjeh jwī jumat pah queébut jwījeéh tui biicdih ī jumna naáh, ma wahni wā jumatdih nihat cáacwā ‘Yoobópdih tigaá’, ī niij jéihyat pínah niijná. ²² Weemdih ma wāhni wēpatdih wīhwādhbut wāát wāhup be, biicdih jwiit jwī jumat pah, queébut tui biicdih ī jumat pínah niijná. ²³ Weém queét biicdih wā jumuchah, meembút weém biicdih ma jumna caá. Páant biicdih jwī jumuchah, wīhwā yoobópdih biicwā pahjeh ī jumbipna caá. Páant biicwā pah ī jumuchah enna, ma wahni wā jumatdih cáacwā ī jéihbipna caá. Páניה, weemdih ma oyat pah mantih, queédihbut biic yoobó ma oyatdih ī tui jéihbipna caá.

²⁴ “Paá, nin baác dih jwī chājat pínah jatih weemdih búdí oina, ma wēpat weemdih wāhni, biic yoobó maáta jwī jumup jī. Páניה, wīhwā jwī pebhboó wājeéh ī jumat pínahdih queédih wā náah yacna caá, weemdih maáh ma jwáub waadáatdih ī enat pínah niijná. ²⁵ Paá, meém táini yoobát chājni, nin baác dih moón yeejép wā meemdih ī jéihcah yuhna, weémboó meemdih wā tui jéihna caá. Ma wahni wā jumatdih nit wīhwā ī tui jéihna caá. ²⁶ Ded pah meém ma jumatdih queédih wā jéihyanap be. Túttimahbut, páantjeh wā jéihyabipna caá, weemdih ma oyat pahjeh mantih queédihbut ma oyatdih ī jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnit, queétjehbut ī míc oyochah, ĩjeéh biicdih wā jumbipna caá”, Diosdih ā niijp jī.

18

Jesús dih enihcannit caandih ī tewat (Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Páant niij uúbh péanit, Jesús jwiit ā bohénitdih numah bac bejnit, Cedrón wūt jumni majdih cháuh bej, Olivo pácahi jumni jeená jwī juibínap jī. ² Dawá láa caán pácahi jumupna

* 17:12 Sal 41.9; Jn 13.18

Jesúsji jwĩpĩ míic wáacap jĩ. Pánihna, Judas Jesúsdi eníhcannitdih duó wáini pínah caanná jwĩ bejat pínahdih át jéihyep tajĩ. ³ Pánih jéihna, Jesúsdi jútat túut niijná, Romano soldad-owādi, Dioih mūdih wapnitdihbat át duó wái jūwúp tajĩ. Queédih sacerdotewā maáta, fariseowā maátabat ít wahap tajĩ. Pánih jūóhna, ñih jiát yuyú déejih jiinit, ñtah tóopna, íbat naaná, máa quiítnajih man jumnit, ñ juyúp jĩ. ⁴ Pánihna, jwĩ jumupdih ñ tóah jūwúchah ennit, yeejép ñ yapat pínahdih jéihna, Jesúsboó queédih jwāáh bejnit, nin pah ñ niij úbh joyóp jĩ:

—¿Déhedih bid jūóh tigaá ñi chāj? ñ niijíp jĩ.

⁵ —Jesús Nazaret tútchidih bóodih bid jūóhna caá jwĩ chājap, queét ñ niij jepahap jĩ.

—Caan tigaá weém, Jesús ñ niijíp jĩ.

Queédih duó wáini, Judas, queét cātina ñ jumup jĩ. ⁶ “Caan tigaá weém”, Jesús ñ niij jepahachah joinit, caandih tewedih jūóhnitji tāahjih ñ chéi jwúb bej buugúp jĩ. ⁷ Páant ñ buugúchah ennit, queédih Jesús nin pah ñ jwúb niij úbh joyóp jĩ:

—¿Déhedih bid tigaá ñi chāj? ñ niijíp jĩ.

—Jesús Nazaret tútchidih bóodih bidna caá jwĩ chājap, queét ñ jwúb niij jepahap jĩ.

⁸ —‘Caan tigaá weém’, yeebdih wáát niij jepahap be. Pánihna, weemdih teona, nit wājeéh jumnitdih ñi teoca bojó, Jesús queédih ñ niijíp jĩ.

⁹ “Míhwā weemdih ma wāhndih biíc cāacdih wā buudát tútcap be”, Diosdih ñ niij úbátji pah biíc yoobó ñ yapat pínah niijná, “Nitdih ñi teoca bojó”, ñ niijíp jĩ. ¹⁰ Simón Pedro ñih íbat naadih jwāat wáinit, sacerdotewā ñ maáhdih teo wāhni Malco wūt jumniih jéihyepmant bóo moli chóodih ñ bóod yohop jĩ. ¹¹ Páant ñ bóod yohochah ennit, Jesús Pedrodih nin pah ñ niijíp jĩ:

—Míih íbat naadih ma jwúb yacaá. Wā íp ded pah weemdih ñ náah yacat pah biíc yoobó yeejép wā yapbipna caá, ñ niijíp jĩ.*

Sacerdotewā ñ maáh pebhna Jesúsdi ñ ub bejat

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Páant ñ niij péanachah, soldad-owā, ñ maáhjih, jwiit judíowā jwĩ maátabat Jesúsdi teonit, caandih ñ chéwep jĩ. ¹³ Chéo péanit, Anás pebhna ñ ub bejep jĩ. Anás Caifás jóon wut jĩ. Caifásboó caán jópchidih sacerdotewā ñ maáh ñ jumup jĩ. ¹⁴ “Nihat jwiit judíowā jwĩ túi jumat pínahdih biíc cāac ñ wun wāhuchah ñ táibipna caá”, niij naóhniiji Caifás ñ jumup jĩ.*

Pedro ñ yeeat

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Weém, Simón Pedrojih Jesúsdi yuúpbit jwĩ en péenachah, Anáih munná Jesúsdi ñ ub jubínap jĩ. Pánihna, weémboó sacerdotewā ñ maáh ñ jéihni jumna, Jesús túttimah maáih muá wáihyat júdana weembát wā waad béjep jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, weém wā waadáchah, Pedroboó wáihyat júda waadápmaheh ñ chāwáp jĩ. Pánihna, jwúb bac jūóhnit, waadátboó wapnihdih Pedrodih wā waadát tútup jĩ. Páant mi waadát tútuchah joinit, weém Pedrodih wā numah waad béjep jĩ. ¹⁷ Páant wā numah waad béjechah ennit, caant wapnihboó Pedrodih nin pah mi niij úbh joyóp jĩ:

—¿Meembát Jesús ñ pej jumni nihcan niit? mi niijíp jĩ.

—Nihcan caá weém, Pedro ñ niij jepahap yuh jĩ.

¹⁸ Caan chéi tubit pohba ñ cúbuhuchah, caanjih moón teo wāhndih tuu cáonit, ñ méé chūdup jĩ. Pánihna, jwiitbat Pedrojih ñjeéh jwĩ méé chūdup jĩ.

* 18:11 Mt 26.39; Mr 14.36; Lc 22.42 * 18:14 Jn 11.49-50

Sacerdotewã ã maáh Jesúsdih ã wábh joyát

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Páant jwĩ méé cháudat pónih, sacerdotewã ã maáh ã jóon Anásboó Jesúsdih át wábh joyóp wut jĩ. Jwiít ã bohénitdih, ded pah ã bohéátjidihbut át wábh joyóp wut jĩ. ²⁰ Páant ã wábh joyóchah, Jesús caandíh nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Weém nihat ã joyóchah, jweéhcanjeh wãpĩ bohénap jĩ. Jwiít judíowã jwĩ míc wáacat mæúdíh, Dioíh mæúdíhbut wãpĩ bohénap jĩ. ²¹ Páant wã bohénachah yuhna, ¿dépanihna weemdíh páant ma niij wábh joí? Ma jéihíhna, weemdíh joiníjdih ma wábh joyoó. Queétboó meemdíh yoobópdih ã naóhbirna caá, át niijíp wut jĩ.

²² —Sacerdotewã ã maáhdih páant ma niijcá bojoó, niijnít, caan pébh ñahni soldado téihyajíh Jesúh páo tíbdih át mawap wut jĩ.

²³ —Ded pah yeejép wã niijátjdih weemdíh ñi naáwá. ¿Yoobópdih yeebdíh wã naáwáchah yuhna, dépanih tigaá weemdíh ma mao? Jesús soldadodih át niijíp wut jĩ.

²⁴ Pánih wábh joí péanit, Anásboó Jesúsdih páantjeh ã chéonijidih ã jí Caifás, sacerdotewã ã maáh yoobát pebhna át wahap wut jĩ.

Pedro ã jwáwb yeeat

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Jesúsdih páant ã wábh joyát pónih, jwiít Simón Pedrojĩh páantjeh tæ cúut pebh jwĩ méé cháudap jĩ. Páant jwĩ méé cháuduchah ennit, caanjíh moon jwáh Pedrodih nin pah ã niij wábh joyóp jĩ:

—¿Meembát Jesús ã pej jamni nihcan niít? ã niijíp jĩ.

—Nihcan caá weém, Pedro ã jwáwb niij jepahap yuh jĩ.

²⁶ Páant ã niiját túttimah, sacerdotewã ã maáhdih teo wáhni, Pedro moli chóodih ã bóod yohniji ã dée

jwáh Pedrodih nin pah ã niij wábh joyóp jĩ:

—¿Pácahi jamæpdih meemdíh nihcannit beé Jesús biícđih wã enep? ã niijíp jĩ.

²⁷ —Weém ájeéh wihcan beé, Pedro ã niij jepahap yuh jĩ. Páant ã niijíchahjeh, mæjbaí áí ewep jĩ.

Pilato jwáh Jesúsdih ã wábh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-50)

²⁸ Baáb jéenechah, Caifáih mæmánt Jesúsdih wá bac bejnit, caán tútchidih moón ã maáh Pilato wut jamniíh mæuná caandíh ã wá bejep jĩ. Pánih wá bejna yuhna, queétjeh áih mæuná waadcán, soldadowádh Jesúsđih ã wá waad béjat tútup jĩ. Pilato judío nihcah, áih mæuná waadní, jwĩ wutatdih yap yohna, Pascua jeémátđih ãta jéih jeémpan tagaá. ²⁹ Páant ã waadcáh ennit, Pilato jéđđih bac jwá ñahnit, queétđih nin pah ã niij wábh joyóp jĩ:

—¿Dedé jíib tigaá nindih ñi naóh yac? ã niijíp jĩ.

³⁰ —Caán yeejép nihcah, meemdíh jwíta wá júóhcan tagaá, ã niij jepahap jĩ.

³¹ —Caandíh wá bejnit, ñi wutat pah yeebjéh ñi peéh chãjaá, Pilato queétđih ã niij jepahap jĩ.

—Obohjeéhtih, yeéb Romano maátaboó jwiít judíowádh cáacwádh ñi mao yohat tútupap jĩ, ã niijíp jĩ. Páant niijná, Jesúsdih ã mawat tútatđih niijná ã chãjap jĩ.

³² Páant ã mawat tútuchah, Jesús cruzboó ã wunat pínahđih, jãtíh ã naáwátđi biíc yoobó ã chãjat tútupap jĩ.*

³³ Páant ã niiját túttimah, Pilatoboó jwáwb waad béjnit, Jesúsdih át bid bojop wut jĩ. Pánih bid bojnit, caandíh nin pah át niij wábh joyóp wut jĩ:

—¿Meém judíowã ã maáh niít? át niijíp wut jĩ.

³⁴ —¿Meemjéh wábh joí en niít ma chãjap? ¿Bita ã naáwáchah joiníji niít, páant ma niij wábh joyóp? Pilatodih Jesús át niijíp wut jĩ.

* 18:32 Jn 3.14; 12.32

³⁵ —Páant, weém judío nihcan caá. Ma déewā, ñih sacerdotewā maátabut meemdíh ì wahap be. ¿Dedédih tibeé yeejép ma chāj, páant ì peéh chājihichah? Jesúsdi h át niij úbh joyóp wut jī.

³⁶ —**Weém nin baácdih moón ì maáh nihcan caá. Páant wā jumuchah nihna, wā bohénit weemdíh ìta teo wáac tagaá, jwī déewā ì teocat pínah niijná. Obohjeéhtih, wā maáh jumat nin baácbóo nihcan caá,** Jesús Pilatodih át niij jepahap wut jī.

³⁷ —Pánihna, ¿meém maáh niit? páant niijná, Pilato át niijíp wut jī.

—**Ma niiját pah maáh tigaá wā jumap. Cáacwā ì maáh jumat túut, queétdih yoobópdih naáwát túut niijná, nin baácbóo wā jūwáp jī. Pánihna, ded yoobópdih chājihni, weemdíh ì táí jepahna caá,** Jesús át niijíp wut jī.

³⁸ —¿Dedé tigaá yoobópdih jumat? Pilato át niijíp wut jī.

Judíowā Jesúsdi h ì mao yohat túutat (Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Páant niij péa, Pilato jwúub bac jūóhni, queét pái ñuhnit judíowādi h nin pah ã niij naáwáp jī:

—Ñi mawat túutni Jesúsdi h dedé peéh mawat wihcan caá. ³⁹ Jópchi jumat pah, Pascua yeó jáapdi h biíc nemat muúboó jumnidih wāpī baca wūhna caá. Pánihna, ¿ñi maáh ñi niijnídi h yeebdíh wā baca wūh jīh? Pilato jwī maátadi h ã niij úbh joyóp jī.

⁴⁰ —Nihcan caá. Caandíh ma bacaca bojóo. Barrabásboodíh jwiít di h ma baca wūhú, Pilatodih jwī déewā ì niij ñaac jepahap jī. Barrabásboó Romano maátadi h yohíhni tjeéh ã jumap jī.

19

¹ Páant ì niij ñaac jepahachah joinít, Pilato Jesúsdi h soldadowādi h át puñat túutap wut jī. ² Páant ì puñat túttimah, queét óot tōpdih péeb waoni jádu chājnit, Jesúsdi h wao dáhdih ìt yacap tajī. Pánih yac péanit, maátaíh yégueh

pah jíghni caandíh yacnit, nin pah ìt niij deoh naáwáp wut jī:

³ —Ma táí jumúú, judíowā ì maáh, niij deoh naóhni t, Jesúsdi h ì dawát yoobó páina ìt chājap wut jī.

⁴ Páant ì puñat túttimah, Pilato jwúub bac jūóhni t, caanjíh pái ñuhnit jwī déewādi h nin pah ã jwúub niij naáwáp jī:

—Ñi joyoó. Nindih dedé peéh mawat wihcan caá. Páant ã wihcatdi h ñi jéihyat pínah niijná, wā jwúub úb bac jūóhna caá, ã niijíp jī.

⁵ Páant ã niij péanachahjeh, Jesús óot jádu duoní, maátaíh yégueh pah jíghni ì yacni ji muú diítmant ã bac jūwáp jī. Páant ã bac jūwáchah, Pilato queétdih nin pah ã niijíp jī:

—Ñi eneeé. Nin caá, ã niijíp jī.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewā ì maáta, Dioíh muúdi h wapnitbut Jesúsdi h ennit, búdí ì jáih ñaacáp jī.

—¿Caandíh cruzboó péoh dodhni t, ma mao yohat túutú! ¿Caandíh cruzboó péoh dodhni t, ma mao yohat túutú! ì niijíp jī.

Páant ì niij ñaacáchah joinít, Pilato nin pah queétdih ã jwúub niijíp jī:

—Caandíh peéh mawat wihcah yuhna, ñi mawíhna, yeebjéh úb bejni t péoh dodhni t, ñi mawaá, ã niijíp jī.

⁷ Páant ã niijíchah joinít, jwī maáta nin pah ì jwúub niijíp jī:

—**‘Weém Dios wūúh caá wā jumap’,** caanjéh ã niijíp be. Páant ã niijátji jíb jwī nuowā ì wutatji pah caandíh mao yohat caá náahap, queét Pilatodih ì niijíp jī.

⁸ Páant ì niijíchah joinít, Pilatoboó chah ã joí wúhi bejep jī. ⁹ Pánih joí wúhi bejna, Jesúsdi h jwúub numah waad béjni t, caandíh nin pah át jwúub niij úbh joyóp wut jī:

—¿Dedjíh bóo tigaá meém? át niijíp wut jī.

Páant ã niijíchah yuhna, Jesús caandíh át jepahcap wut jī.

¹⁰ Páant ã jepahcah, Pilato nin pah át jwúub niij úbh joyóp wut jī, páant mantih:

—¿Weemdih ma jepahihcan niit? Weemboó meemdih wã jéih bacana caá. Cruzboobát wã jéih péoh dodh mawat túutna caá. ¿Caandih ma jéihcan niit? Jesúsdiñ át niijíp wat jĩ.

11 —Dios meemdih pániñ wēpatdih ã wūchah, weemdih ded pah mata jéih chājat túutcan tagaá. Obohjeéhtih, weemdih enihcannitdih duó wáiniboó meém chah yéejni ã jumna caá, Jesús Pilatodih át niijíp wat jĩ.

12 Páant ã niijíchah joinít, Pilato caandih átiñ bacáihip wat yuh jĩ. Pániñ bacáihna, jwúub bac jūóhñit, queét jwĩ maátadih ã bacáihat déejidih ã wēp naáwáp yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã naáwáchah, jwĩ déewáboó chah íjñit, bádi ã jwúub niij jūih ñaacáp jĩ.

—‘**Weém maáh caá**’, niijná, Jesús jwĩ maáh Césardiñ enihcanni caá. Pániñna, caandih bacana, meembát Césardiñ yap yohñi mata jum tagaá, Pilatodih ã niijíp jĩ.

13 Páant ã niijíchah joinít, Jesúsdiñ jwúub bac jūúwát túutñit, caandih ded pah ã chājat pínahdih naáwát túut niijná, peéh chājat pínahdih naóhñit ípĩ chūudupboó Pilato ã yoób juí chūudup jĩ. Pilato ã chūudupboó jee dáhna ã jwejni coah ã jumap jĩ. Caan cóah jwiít judíowã jwĩih wéheatjĩh Gabatá ã wát jumap jĩ. **14** Caán yeó jáapdiñ Pascua jeémát yeó jáap jātiñ jwĩ míc ámohat yeó jáap, yeó téih pūuh laáb jūiní ã jumap jĩ.

Pániñ juí chūudñit,

—Nin caá ñi maáh, Pilato caanjĩh páñit jwĩ déewádh ã niijíp jĩ.

15 —¡Á wun dáhwa naáh! ¡Á wun dáhwa naáh! ¡Ub bejñit, cruzboó péoh dodhñit, caandih ñi mao yohoó! ã niij ñaacáp jĩ.

—¿Ñi maáh ã jumuchah yuhna, caandih cruzboó péoh dodhñit, mao yohat túut niit ñi chājap? Pilato queétdih ã niij jepahap jĩ.

—Roma tútchidih bóo César jwĩ maáh yoobát caá. Biíh maáh jwiítidih ã wihcan caá, sacerdotewã ã maáta ã niij jepahap jĩ.

16 Páant ã niiját túttimah, queét ã weñat pínah niijná, Jesúsdiñ cruzboó

mao yohat túutna, Pilato áih soldad-owádh ã ub bejat túutap jĩ. Pániñna, queét soldadowã Pilatoíh māmánt Jesúsdiñ ã ub bac jūúwáp jĩ.

Jesúsdiñ cruzboó péoh dodhñit, ã mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

17 Pániñ ub bac jūóhñit, Jesússeh áih cruzdih ã bewechah, Waó Iidíp wát jumni jeejina caandih ã ub bejep jĩ. Jwĩih wéheatjĩh caán jeé Gólgota ã wát jumap jĩ. **18** Pániñna, bita chénewádhbut caán biícidih ã mao yohat túut niijná, ájeéh ã ub bejep jĩ. Pániñ ub bejna, caanná juibínit, queét biíc peihcannit ã beoniji cruznadiñ soldadowã ã nah péoh jwejep jĩ. Biícidih Jesús ã jéihyemant bóo buwámant péoh jweje, biíhdih ã wáyámant bóo buwámant ã péoh jwejep jĩ. Pániñna, ã tac yoób Jesúsdiñ ã péoh jwejep jĩ. **19** Pániñ péoh jweje péanit, Pilato ã daacát túutni naadíh Jesúsíh waó chahmant ã nah péoh búudhdup jĩ. Nin pah át niij daacát túutap tají:

“NIN JESÚS NAZARET TÚTCHIDIH BÓO JUDÍOWÁ ã MAÁH CAÁ”, át niij daacát túutap tají. **20** Caán naadíh páant ã niij daacát túutna, jwĩih wéheatjĩh, Roma tútchidih moónih wéheatjĩh, Grecia baácidih moónih wéheatjĩhbut páant át niij daacát túutap tají. Pániñ nah péoh péanit, queét biíc peihcannitdih ã yoób pud dodhdop jĩ, buca. Queétdih cruzboó ã péoh dodh mawapboó tútchi jwéejdih ã jumap jĩ. Dawá jwĩ déewã queétdih ã mawachah enat túut niijná, jwíjeéh ã péo bejep jĩ. Pániñna, caanná juibínit, Pilato ã daacát túutatjidih dawá jwĩ enep jĩ.

21 Páant ã niij daacát túutatjidih dawá jwĩ enechah íjñit, Pilato pebhboó jwúub bejñit, sacerdotewã ã maáta nin pah caandih ít niij watap wat yuh jĩ:

—‘Nin judíowã ã maáh caá’, ma niij daacát túutca bojoó. Caánboó jwĩ maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, nin pah ma jwúub niij daacát túutú:

“**Judíowã ã maáh caá weém**”, ã niijíp

“**Judíowã ã maáh caá weém**”, ã niijíp

be', ma niij daacát túutú, ít niijíp wut yuh jĩ.

²² —Wā jwíh daacát túutat pahjeh ã jum̃ naáh, Pilato queétdih át niij jepahap wut jĩ.

²³ Jesúsdi h̃ péoh dodhdad túttimah, chéne na míc soldadowã Jesúh yéguehnajidih ĩ jum̃at yoobó ĩ ub̃ap jĩ. Āih jih bóo chóo, waica naáh chóo ã jum̃ap jĩ. ²⁴ Caán chóo, páni h̃ni ã jum̃achah, nin pah queét mícjeh ĩ niijíp jĩ:

—Nin yégueh chóodih jwĩ yeo wáica boj jĩh. Ded nin chóodih ub̃ni pínahdih jéihyat túut niijná, jwĩ yoh tíoh jwuh jĩh, ĩ míc niijíp jĩ. Páant niijnít, ĩh tíhwat naajĩh ĩ yoh tíhwip jĩ.

Páni h̃ tíohna, Dios naáwát dih naóh yapani ã daacát ji pahjeh ã yapat pínah niijná, queét páant ĩ chãjap jĩ. “Wíh yégueh chóodih queét ĩ jum̃at yoobó ĩ ub̃bipna caá. Páni h̃na, wíh yéguehdih ub̃ni pínahdih jéih̃hna, tíhwat naajĩh ĩ yoh tíohbipna caá”, át niij daacáp tajĩ.*

²⁵ Páant ĩ chãjachah, Jesúh cruz pehb̃it chéne na míc yaádh biíc di h̃ weém wã en ñuh̃ap jĩ. Jesús ĩn, ã cheh, biíh wili María Cleofas áa, biíh wili María Mágdala tútchidih bóli jwĩ en ñuh̃ap jĩ. ²⁶ Páni h̃na, ã ĩn biíc di h̃ weém búdí ã oinib̃at ã pebh̃ wã en ñuh̃achah ennit, ã ĩndih Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—Naá, can wã bohénijiboó meemdi h̃ ma wũh̃ pah ã jum̃bipna caá, ã niijíp jĩ.

²⁷ Páant niij péanit, weemdi h̃ jwuh nin pah ã niijíp jĩ:

—Bũ cant ma ĩn pah mi jum̃bipna caá, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán yeo jáapjeh caánt di h̃ jwíh mũúboó wã ub̃ waadánap jĩ.

Jesús ã w̃nat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Páant ã niij péaat túttimah, “Ni-hat Dios weemdi h̃ ã w̃atnidih wã chãj péanap be”, niij jéihna, Dios naáwát di h̃

naóh yapanit ĩ daacát ji pahjeh ã yapat pínah niijná, Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—Weemdi h̃ taca joót na caá, ã niijíp jĩ.*

²⁹ Caanjĩh bijni jiwá iguíh mac jum̃ni wáam dahdi h̃ ĩ bíbohop jĩ. Páni h̃na, biíc soldado hisopo wut jum̃ni máa doób di h̃ ub̃nit, páab chuí déedih chéo búdh̃nit, bijni mac di h̃ ã taj báahanap jĩ. Taj báaha péanit, Jesúh jacna ã nah tewep jĩ, ã wái nomat pínah niijná. ³⁰ Páant ã chãjachah, Jesús caandih wái nom péanit,

—Páant bóojeh tigaá, niij, waó yaíh duonít, ã w̃nah bejep jĩ.

Soldado Jesúh páwadi h̃ ã jwãagat

³¹ Caán ã w̃nni yeo jáap di h̃, Pascua yeo jáapna jwĩ chooát yeo jáap pínah di h̃ jwĩ ámohat ã jum̃ap jĩ. Jwiít judíowã caán chooát yeo jáap di h̃ cruzboó páantjeh ĩ ñuh̃at di h̃ jwĩ náahcap jĩ. Páni h̃na, ĩh wũ nahnadi h̃ daj mawachah, waícanjeh ĩ w̃nat pínah niijná, jwĩ maátaboó Pilatodih ít daj mawat túutap wut jĩ. Páant ĩ daj mawat túttimah, ĩh bácahjidih waícanjeh ub̃ deyaat túut ít chãjap tajĩ. ³² Páant ĩ w̃atuchah joinít, Pilato cruzboó ñuh̃nit di h̃ ĩh wũ nahnadi h̃ soldadowã di h̃ át daj mawat túutap wut jĩ. ³³ Obohjeéhtih, caan pébh̃ ñuh̃nit di h̃ daj mao péa, yap jáóh̃nit, Jesús játi h̃ ã w̃natjidih enna, áih wũ nahnaboodih ĩ daj maocap jĩ.

³⁴ Páni h̃ daj maocan yahna, biíc soldado áih ítah tóopjĩh Jesúh páwá p̃ijmant ã jwãag aabánap jĩ. Páant ã jwãagachah, biíc mantjeh meép mahjĩh wid jum̃ni ã chíi jũwúp jĩ.

³⁵ Páant ã chíi jũwúchah, weemjeh wã enep jĩ. “Weém nin tóli di h̃ páant wã niij daácna, yoobó di h̃ naóhna caá wã chãjap”, wã niij jéihna caá. Páni h̃na, yebdi h̃but wã naóh yapana caá, yebbát Jesús di h̃ ñi túi jenah joyát pínah niijná. ³⁶ Dios naáwát di h̃ naóh yapanit ĩ naóh daacát ji pahjeh tibeé páant ã yapap jĩ. “Áih bácah di h̃ ded iidí di h̃ ĩ daj maocan niít”, ĩ niij

* 19:24 Sal 22.18 * 19:28 Sal 69.21

daacátji pahjeh, Jesúih wáa nahnadih ï daj maocap jĩ.* ³⁷ Dios naáwátdih biih tólihdih nin pahbat ït niij daacáp tajĩ: “Queét ï jwãagnijidih ï enbipna caá”, ït niij daacáp tajĩ.*

Jesúih bácahjidih ï yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Jesús ã wáat tãttimah, José Arimatea tãtchidih bóo, ãih bácahjidih ub deyaat tãtt niijná, Pilatodih úbúbdih ãt bejep wut jĩ. Pãant ã úbúbhah joinít, ã yohat pínah niijná, Pilato caandih ãt ub deyaat tãttup wut jĩ. Pãant ã ub deyaat tãttuchah joinít, José cruzboó ñahnit pebhna joinít, Jesúih bácahjidih ã ub deyanap jĩ. José jwĩ déewã maátadih úmna, Jesúsdih ã jepahatjidih ãt naáwíhcap tajĩ. ³⁹ Nicodemo, Jesúsdih chei jwĩ wéhenijibut,* ãjeéh jãóhnit, mirra wut jamni chej jamni ah, áloe wut jamni chípéh déejih widnidih ã ub juyúp jĩ, Jesúih bácahjidih ï yohat pínah jãtih ñãñat tãtt niijná. Caán ã ub jũóhni treinta kilos ãt chodop jĩ. ⁴⁰ Pãnihna, queét chénewã Jesúih bácahjidih ub deyanit, jwiít judíowã wãnnitdih jwípĩ yohat pah, ãih bácahjidih chej jamnijih ñáinit, yéguehnajih ï pinip jĩ. ⁴¹ Cruzboó Jesúsdih ï mawap pebh pácahi ã jamap jĩ. Caán pácahi tac yoób cáac ï yohat pínah ï jáap baadni jeé íit ãt jamap jĩ. Caán ï baadni íitdih cáac yoh jwuhca naáh ãt jamap jĩ. ⁴² Pãnihna, jwĩ chooát hora tóah jũúwáchah, ãih bácahjidih ub bejnit, chooát yeó jáap tãttimah caandih táí ámoh péaat tãtt niijná, caán pehbbit jamni jeé íitdih yójahnitjeh ï yohop jĩ.

20

Jesús ã boo pud jũúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Domingo yeó jáapdih baab bójat pínah jãtih, María Mágdala tãtchidih bóli, Jesúsdih ï yohopjiboó mit bej jáanap wut jĩ. Caanná juibínit, caán íitdih ï nemniji jeé júdudih bita ï

pütú dodhdatji pah ã jamuchah, mit enep wut jĩ. ² Pãnih ennihji weém, Jesús búdí ã oini, Simón Pedrojih jwĩ jamapna mi ñáo juyúp jĩ. Pãnih ñáo joinít, jwiítidih nin pah mi niij naáwáp jĩ:

—Jwĩ Maáih bácahjidih jáantjeh ït ubup tabe. Pãnih ub bejnitji ded ï jwúub jwejepjiboó wã jéihcan caá, mi niijíp jĩ.

³ Pãant mi niijíchah joinít, jwiítbut Jesúsdih ï yohopjiboó enedih jwĩ ñáo ñah bejep jĩ. ⁴ Pãnih ñáo ñah bejna, weém Pedrojih ñáo yapnit, ã jãtih caán yohopji jeé íitna wã waóh juibínap jĩ. ⁵ Pãnih jãtih juibína yuhna, caán íitdih waadcánjeh, péeb jeén enna, Jesúsdih ï pinni chóonajijeh ã lajachah, wã enep jĩ. ⁶ Pãant wã péeb jeén enechahjeh, Simón Pedro péeb joinít, chão ñúhcanjeh, caán íitna ã waad béjep jĩ. Pãnih waad béjnit, Jesúih bácahjidih ï pinni chóonajijeh ã lajachah, caanbút ã enep jĩ. ⁷ Jesúih wao dáhdih ï pinni chóo chibít yuúp ã lajachah, caandihbut ã enep jĩ. ï pinni chóona ãih bácahdih ãih wao dáhdihbut ï pinatji pahjeh ã lajap jĩ. ⁸ Pãnihna, waad béjnit, ã en ñahuchah ennit, weembút wã ñúún waad béjep jĩ. Pãnih ñúún waadnit, Jesúih bácah ã wihcah ennit, “Yoobópdih Jesús ãt jwúub boo pud jũóh tagaá”, weém wã niij jéihyep jĩ. ⁹ Caán íitboó jwĩ bejat pínah jãtih, Dios naáwátdih naóh yapanit Cristo ã wáat pínahdih, ã jwúub boo pud jũúwát pínahdihbut ï daacátjidih jwĩ táí beh joi jwáhcap jĩ. ¹⁰ Pãnih en péanit, jwíih munná jwĩ jwúub bejep jĩ.

María Mágdala tãtchidih bólidih Jesús ã jíghat

(Mr 16.9-11)

¹¹ Jwiítidih mi naáwát tãttimah, María Mágdala tãtchidih bóli jwĩ tãttimah péeb bejnit, Jesúih bácahdih ï yohopji jeé íit jéc jípónih ñahnit, mit jui ñúhup wut jĩ. Pãnih jui ñúhnajeh, péeb jeénit, caán íitna

* 19:36 Ex 12.46; Nm 9.12; Sal 34.20; 1Co 5.7

* 19:37 Zac 12.10; Ap 1.7 * 19:39 Jn 3.1-2

mit en waadá bojop wut jĩ. ¹² Pánih en waadána, Dios ã wahnit ángelwã chénewãdih mit enep wut jĩ. Túi baabní yéguhna ðaonít, Jesúih bácah ã lajapjidih ít cháudup wut jĩ. Biíc ãih waó jumupjimant, biih ãih jítcha jumupjimant ít cháudup wut jĩ. ¹³ Páant queétdih mi péeb jéen enechah, queétdih caántdih nin pah ít níj úbh joyóp wut jĩ:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jái? ít níjip wut jĩ.

—Wã maáih bácahjidih ub bejnit, ded í jwúb jwejepjiboó wã jéihcan caá, mit níj jepahap wut jĩ.

¹⁴ Queétdih páant níjnít, tac páud enna, Jesús caanjĩh ã ñuhuchah, mit enep wut yah jĩ. Obohjeéhtih, pánih enna yahna, mit beh encap wut jĩ.

¹⁵ Páant mi beh encap, Jesús caántdih nin pah át níj úbh joyóp wut jĩ:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jái? ¿Déhedih tigaá ma bid? át níjip wut jĩ.

Páant caandih beh encanjeh, “Nin pácahidih en daoní nacaá”, mit níj jengah joyóp wut yah jĩ. Páant níj jengah joiná,

—¿Meemnít beé jwĩ maáih bácahjidih ma ub bejep? Ub bejna, ded ma jwúb jwejepjiboó weemdih ma naáwá, caandih jwúb ubdih wã bejat pínah níjina, caandih mit níjip wut jĩ.

¹⁶ —**María**, át níjip wut jĩ.

Páant ã níjichah joí, tac páud ñuhnit, Hebreo wéheatjĩh nin pah mit níjip wut jĩ.

—Raboni, níjnít, Jesúsdih mit pin tewep wut jĩ. “Raboni”, níjina, “Bohéni”, níjina mit chájar wut jĩ.

¹⁷ Páant mi pin tewecheh, Jesús caántdih nin pah át níjip wut jĩ:

—**Weemdih ma pin teoca bojoó. Wã íp pehbóo wã páuh laab béj jwuhcan caá. Pin teocanjeh, wã údwã panihnidih nin pah níj naáwádh ma bejeé: ‘Jesús nin pah yeebdih ã níj naáwát tútup be: ‘Wã íp ñi íp man tigaá. Caanjéh wíh**

Dios ñih Dios man tigaá. Pánihna, ã pehbóo wã páuh laab béjbipna caá’, ã níj naáwát tútup be’, queétdih ma níj, Maríadih Jesús át níjip wut jĩ.

¹⁸ Páant ã níjichah joinihji jwĩ pebhna joinít, nin pah mi níjip jĩ: “Jwĩ Maáhdih wã enep be”, níjnít, Jesús caántdih ã naáwát tútatjidih jwiít dih mi naóh yapanap jĩ.

Jesús ã bohénitjidih ã jíghat
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Caán domingo yeó jáap cheyeh túo yap aabát túttimah, jwiít Jesús ã bohénitji, jwĩ maátadih úmna, jēcdih túi nem beedá bojnit, múú dítna biíc dih jwĩ cháudup jĩ. Páant túi nem beedáni ã jumuchah yahna, Jesús jwĩ cātíh ã jíghop jĩ. Pánih jíghonit, nin pah ã níjip jĩ:

—¿Ñi jum caá? Dios ã túyat ñijeéh ã jumna naáh, ã níjip jĩ.

²⁰ Páant níj péanit, ãih téihyanadih, ãih jítchanadihbut jwiít dih ã júutup jĩ. Páant ã júutuchah enna, jwĩ Maáh ã jumatdih jéihnit, búdí jwĩ weñep jĩ.

²¹ Páant jwĩ weñechah, Jesús nin pah jwiít dih ã jwúb níjip jĩ:

—**Umcanjeh, ñi túi jumúú. Wã íp weemdih ã wahat pah mantih, wíh táini doonádh ñi naáwát pínah níjina, yeebdihbut wã wahna caá, ã níjip jĩ.**

²² Páant níj péanit, jwiít dih ã póoj jáhanap jĩ.

—**Buu Túini Espíritudih ñi ubúú, ñih caolih díitboó ã jumat pínah níjina.**

²³ Páant ñijeéh jumna, ã wēpatjĩh det í yéj chájatdih ñi yohochah, yohni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, det í yéj chájatdih ñi yohcah, yohca naáh ã jumbipna caá, Jesús jwiít dih ã níjip jĩ.*

Jesús ã jwúb jíghochah, Tomás ã enát

²⁴ Jesús jwĩ cātíh ã jwíh jíghoni chei, Tomás pohba jwíjeéh ã wíhcap jĩ. Tomás Jesúsdih jwíjeéh bohéni “Waláhni”, ípí níj wāt ejni ã jumap jĩ.

²⁵ Túttimah, ã jwúb jumúchah, caandih nin pah jwĩ níjip jĩ:

* 20:23 Mt 16.19; 18.18

—Jwiít jwĩ maáh Jesúsdiñ jwĩ enna beé, jwĩ niijíp jĩ.

Páant jwĩ niijíchah joiná yahna, Tomásboó nin pah ã jíponih niij jepahjehep jĩ:

—Weémboó ãih téihyadiñ ï péhwatji íitnadiñ wĩih téih tíbjĩh teo encan, ãih páwadiñ ï jwãagatji íitdihbut teo encan, ‘Á boo pad jũwát dooná yoobópdih caá’, wã niij jenah joicán niit, jwiítidih ã jãh niijjéhep jĩ.

²⁶ Tãttimah bóo domingo yeó jáap caán mũdihjeh jwĩ jwũub míic wáac juyúchah, Tomásbut jwĩjeéñ ã jumap jĩ. Pániñ míic wáac joinít, niñat jẽcnadiñ jwĩ jwũub táí nemechah yahna, Jesús jwĩ cãtíh ã jwũub jíghop jĩ. Pániñ jíghonit, nin pah jwiítidih ã niijíp jĩ:

—¿Niñ jum caá? Dios ã táyat ñijeéñ ã jumap naáh, ã niijíp jĩ.

²⁷ Páant niijnít, Tomásboodíh nin pah ã niijíp jĩ:

—Tomás, wĩih téihyadiñ ï péhwatji íitnadiñ meemjéh ma teo eneé. Wĩih páwadiñ ï jwãagatji íitdihbut ma teo eneé. Teo ennit, ‘Yoobópdih tigaá ãt boo pad jũwáp taga’, ma niij jéihyeé, caandíh ã niijíp jĩ.

²⁸ —Meémboó wã Maáh, wĩih Diosbut caá, Tomás caandíh ã niijíp jĩ.

²⁹ —Weemdíh ennitjeh, ‘Yoobópdih tigaá ãt boo pad jũwáp. Pániñ boo pad jũhna, Dios ã wahní Cristo yoobát caá’, meém ma niij jéihna caá. Obohjeéhtih, bitaboó weemdíh encan yahna, páant niij jéihnit, búdí ï wẽibipna caá, Jesús Tomásdiñ ã niijíp jĩ.

Jesúsdiñ cãacwã ï jéihyat pínah niijná, Juan nin tólihdih ã daacát

³⁰ Jwĩjeéñ jum jwũhna, dawá láa jwiít cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih Dios ã wẽpatjĩh Jesús ã chãj jútup jĩ. Páant ã chãjatjidih nin tólihdih wã jéih daác beedácan caá. ³¹ Pániñ daác beedácan yahna, nin tólihdihjeh wã daacáp be, “Yoobópdih Dios ã wahní Jesússeh tigaá. Caanjéh tigaá Dios wũh”, ñi niij jéihyat pínah niijná. Páant niij jéihna, caandíh jepahnit,

yeéb Diosjeéñ páantjeh ñi jumvipna caá.

21

Jesús Tiberias íim jwẽejdih siete ã bohénitjidih ã jwũub jíghat

¹ Tãttimah, jwiít siete ã bohénitjidih Tiberias íim jwẽejdih Jesús ã jwũub jíghop jĩ. Nin pah ã jumap jĩ: ² Jwiít biicdih jumnit, Simón Pedro, Tomás “Waláñni”, jwĩ niij ejni, Natanael Galilea baác Caná tãtchidih bóo, jwiít chénewã Zebedeo weh, bita chénewã Jesús ã bohénitji, páant moón jwĩ jumap jĩ. ³ Páant moón jwĩ jumachah, Simón Pedro jwiítidih nin pah ã niijíp jĩ:

—Weém queej jút mawadiñ bejna caá wã chãjap, ã niijíp jĩ.

—Jwiítbut majeéñ jwĩ bejmi caá, jwĩ niijíp jĩ.

Páant niij, dei juibí, jááj chóodih waadnít, íimdih jwĩ páud bac bejep jĩ. Pániñ páud bac bejnit, niñat chei jwĩ jút mawachah yahna, queejwã ï chũhcap jĩ.* ⁴ Baáb báahachah, Jesús íim jwẽejdih ã ñũhachah, jwĩ enep yah jĩ. Obohjeéhtih, caandíh jwĩ beh encap jĩ.

⁵ Pániñ ñũhna, jwiítidih nin pah ã niij ej uubh joyóp jĩ:

—¿Wã déewãá, queejwãdih ñi bid jaicá? ã niijíp jĩ.

—Wihcan caá, jwĩ niij jepahap jĩ.

⁶ Páant jwĩ niij jepahachah joinít, nin pah Jesús ã jwũub niij ejep jĩ:

—Jéihyemant bóo bũwáboó ñíh ñũodíh ñi yoh báaha en tigaá, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán ñũodíh yoh báahana, dawá queejwã ï chũhachah joinít, jwĩh ñũodíh jwĩ wái ñaha bojop yah jĩ. Obohjeéhtih, tub dawá ï jumachah, jááj chóoboó jwĩ jéih ub yaccap jĩ.* ⁷ Páant dawá ï jumachah, Jesúsdiñ jwĩ jwíh jwãáh láa biic yoobó ã yapatjidih náhnit, weémboó, Jesús búdí ã oini,

—Jwĩ Maáh caá, Pedrodiñ wã niijíp jĩ.

* **21:3** Lc 5.5 * **21:6** Lc 5.6

Páant wā niijíchah joinítjeh, ā tóo dug jwejni yégueh chóodih jwáub duó ámoh chéonit, ñaáp báah bejnit, Jesús pebhna ā yaáh ñáan bejep jī. ⁸ Páant ā yaáh ñáan bejchah, caán ñuodíh teonit, jwiítboó jááj chóojíh jwī wái ñáan juibínah jī. Íim tac yoob póhba ā nihcan jīí, táí jwéej buugdíhjah jwī jumap jī. ⁹ Pánih wái ñáan juibínit, Jesús ā chājni táí iigní tū tǎóhjih queejwǎ pan biíc dih ā lajachah, jwī enep jī. ¹⁰ Páant jwī ñáan juibínachah, Jesús nin pah jwiít dih ā niijíp jī:

—**Butéh ñi júut maonitdih daocánnit ñi ub jūúwá,** ā niijíp jī.

¹¹ Páant ā niijíchah joinít, Simón Pedro jááj chóodih waadnít, ñuodíh watnit, óon coahboó ā wái ñáan jūúwáp jī. Dahwanit míicjeh ciento cincuenta y tres queejwǎ í jumap jī. Páant moón dawá í jumna yuhna, caán ñuodíh í boloh wáicap jī. ¹² Pánihna, Jesús jwiít dih nin pah ā jwáub niijíp jī:

—**Ñi jeémp jáa jūúwá,** ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, ā pebh juibínit, caandíh en poonit jumna, “Jwī Maáh caá”, niijná, jwiít jwī úbh joí encap jī. ¹³ Páant ā pebh jwī juibínachah, Jesús queéj pan biíc dih nah teonit, jwiít dih ā wáuhap jī.

¹⁴ Caán yeó jáap dih ā boo pud jūúwát túttimah, jwiít dih biíc peihcanni láa míic júutna ā chājap jī.

Jesús Simón Pedrodih ā míic wéheat

¹⁵ Páant jwī jeémp péaat túttimah, Jesús Simón Pedrodih yúpbit namah bejnit, nin pah ā niij úbh joyóp jī:

—**Simón, Jonás wáuh, ¿queét í oyat chah weemdíh ma oi níit?** ā niijíp jī.

—Wā oina caá, Maá. Wā oyatdih ma jéihna caá, ā niij jepahap jī.

—**Pánih oina, wíih oveja weh panitdih ma táí inií,** Jesús caandíh ā niijíp jī.

¹⁶ Páant niijnít, nin pah ā jwáub niij úbh joyóp jī, páant mantih:

—**Simón, Jonás wáuh, ¿yoobópdih weemdíh ma oi níit?** ā niijíp jī.

—Maá, meemdíh wā oina caá. Wā oyatdih ma jéihna caá, ā niij jepahap jī.

—**Pánih oina, wíih ovejawā panitdih ma táí en dawaá,** Jesús ā niijíp jī.

¹⁷ Páant niijnít, nin pah ā jwáub niij úbh joyóp jī:

—**Simón, Jonás wáuh, ¿weemdíh oyat yoobát níit ma oyop?** ā niijíp jī.

Biíc peihcanni láa “**¿Weemdíh ma oi níit?**” ā niij úbh joyóchah joinít, Pedro bádí jǐgahnit, nin pah ā niij jepahap jī:

—Maá, nihatdih jéihni jumna, meemdíh wā oyatdih ma jéihna caá, ā niij jepahap jī.

—**Pánih oina, wíih ovejawā panitdih í jeémát pínahdih ma táí wáuhá.**

¹⁸ Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Jáap jum jwuhna, meemjéh yégueh waadnít, ded ma bejíhipboó mapí bejep jī. Obohjeéhtih, behe ma jumachah, míih muj nahdih ma júut ñahanachah, meemdíh yégueh yacnit, ded ma bejíhcapboó bita í ub bejbipna caá, Pedrodih Jesús ā niijíp jī.

¹⁹ Páant niijná, Jesús dih jepahni ā jummat jíib, ded pah Pedrodih bita í mawat pínahdih jéihya naóhna ā chājap jī. Páant niij péanit,

—**Weém ded pah wā chājatjidih en-niji jumna, biíc yoobó ma chājaá,** Jesús caandíh ā niijíp jī.

Jesús ā bohéni bádí ā oini nin tólih dih ā daacát

²⁰ Páant ā niij naáwáchahjah, Pedroboó tac púud ennit, weém Juan, Jesús bádí ā oini, queédih wā ñuún péenachah, ā enep jī. Biíc dih jwī péé jeémp láa, weémboó Jesús ā pebh dodh jáah lajni “¿Maá, meemdíh eníhcannitdih júutni pínah ded tigaá ā jum?” Jesús dih niij úbh joiní wā jumap jī.* ²¹ Pánihna, weemdíh ennit, Pedro Jesús dih nin pah ā niij úbh joyóp jī:

—¿Maá, canboodíh ded pah tigaá ā yapbi? ā niijíp jī.

* 21:20 Jn 13.25

22 —Nin baácboó wã jwúub dei jũúwáchah, candih páantjeh wã jumat tútuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, candih ded pah ã yapat pínahdih meemdih wã naóhcan caá. Obohjeéhtih, ded pah wã chãjatjidih enniiji jamma, meémboó biíc yoobó ma chãjaá, Jesús Pedrodih ã niijp jĩ.

23 Páant Pedrodih ã naáwátjidih jéihnit, nihat Jesúihwã queétjeh chah búdí ãt míc wéhenap jĩ. “Juan, Jesús búdí ã oini, ã wancan niit”, weemdih queétjeh ãt niij míc wéhenap yuh jĩ. Obohjeéhtih, “Caán ã wancan niit”, Jesús niijná ã chãjcan jĩ. **“Nin baácboó wã jwúub dei jũúwáchah, candih páantjeh wã jumat tútuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, ded pah candih ã yapat pínahdih meemdih wã naóhcan caá”**, Pedrodih Jesús niij naóhna ã chãjap jĩ.

24 Pánihna, weemdih jĩ, Jesús páant ã niij naáwáp jĩ. Caán ded pah yoobópdih ã yapatjidih jéihnit, nin tólihndih wã daácna caá. Pánihna, nin wã naáwát yoobópdih ã jumatdih jwĩ túi jéihna caá. 25 Dawá biíhdihbut Jesús ã chãjap yuh jĩ. Obohjeéhtih, “nihat ã chãjatjidih wã daác beedánachah, dawá tólihna ã jumuchah, ãta en bũjjácan tagaá”, wã niij jenah joiná caá.

Pánihna, páant bóojeh weém Juan wã daác péana caá.

LOS HECHOS

Túini Espíritu ã jãúwát pínah yeó jáapdih Jesús ã jéihya naáwát

1-2 Teófilo, weém, Lucas, meemdíh wã jwúub daác wahna caá, páant muntih. Wã jwíih daácni núodih Jesús ded pah ã chãjatdih, ded pah ã bohéatdih, jeáboó ã púuh laab béjatjidihbat wã naóh péanap be.* Nin baácboó jum jwuhna, Jesús ã bohénitdih ñionit, cáacwãdih áih doonádih átát naáwát túutap wat jĩ. Pánihna, ã púuh laab béjat pínah jãtíh, ã naáwát túutnit ded pah ã chãjat pínahdih Túini Espíritu ã wēpatjĩh queétdih át wutap wat jĩ. 3 Jesús cruzboó ã wanat túttimah, ã jwúub bootjidih ã jéihyat pínah niijná, cuarenta yeó jáap pohba, dawá láa ã bohénitdih át jwúub jígohop wat jĩ. Pánih jígohnit, “Dios nihat cáacwã ã maáh ã jumuchah, caandíh ded pah caá cáacwãdih jepahat náahap”, queétdih apĩ niij naáwáp wat jĩ.

4 Biíc láa Jesús ã bohénit biíc dih jeémpna, queétdih nin pah át niij naáwáp wat jĩ:

—‘Túini Espíritudih yeebdíh wã wahbipna caá’, wã íp ã niijnídh Jerusalén tútchidih ñi pã jwuhúá. Caán ã niijnídh yeebdíh wãát naáwáp be.* 5 Juan yeebdíh mahjĩh ã daabánap jĩ. Obohjeéhtih, wã íp yeebdíh Túini Espíritudih wahna, caán daabáát panihni ã wēpat yeebdíh bádí ã wãh bipna caá, át niijíp wat jĩ.*

Jesús jeáboó át púuh laab béjat

6 Biíc yeó jáap Olivo jee jína Jesús ã bohénit biíc dih ã jumuchah, caandíh nin pah ít niij wãbh joyóp wat jĩ:

—¿Maá, Romano maátadih yohnit, bũ jwiít judíowã jwĩ maáh ma waadmí niít? ít niijíp wat jĩ.

7 Páant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah át niij jepahap wat jĩ:

—Jwĩ íp ã ñioni yeó jáapdihjeh weemdíh maáh ã waadábipna caá. Caán yeó jáapdih yeéboó jéihnit pínah nihcan caá. 8 Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdíh ã waadáchah, Dios ã wēpatdih ã wãh bipna caá. Caán wēpatjĩh Jerusalén tútchidih moón, nihat Judea baác dih moón, Samaria baác dih moón, yuápboó baác nadih moondíh yuh buca wĩih táini doonádih ñi wēp naóh bipna caá, át niijíp wat jĩ.*

9 Páant niij péanit, jeáboó Jesús át púuh laab béjep wat jĩ. Caandíh ã chéi en ñũũ ñũhuchah, mah tólihdih yap púuh laab béjna, át bũdáh bejep wat jĩ.* 10 Páant Jesús ã púuh laab béjehah, ã chéi en ñũũ ñũhuchah, chéne ángelwã baabní yégueh dũonít Jesús ã bohénitji cátih ít jígoh ñũhup wat jĩ.

11 Pánih jígoh ñũhnit, queétdih nin pah ít niij wãbh joyóp wat jĩ:

—¿Yeéb Galilea baác dih moón, dépanihna jeáboó chéi en ñũh tigaá ñi chãj? Caán Jesús, jeáboó púuh laab béjni, ã púuh laab béjatji pahjeh tih ã jwúub dei jũóh bipna caá, ít niijíp wat jĩ.

Judasjidih jwúub túut nũũmní pínahdih ã ñíwat

12 Jesús ã naáwát túutnit Olivo jee jímant jwúub dei bejnit, Jerusalén tútchina ít jwúub jũbínap wat jĩ. Caán jeé Jerusalén pehbítjeh át jumap wat jĩ. 13 Jwúub jũbínit, queétdih chahboó ã jumni tólihdih ít púuh laab béjep wat jĩ. Nin caá queétdih ã wũtña: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, biíh Santiago Alfeo wũh, Simón Celote wãt jumni, Judas biíh Santiago wũh ít jumap wat jĩ.* 14 Queétdih oncewãjeéh, biquína yaádh, María Jesús ín, mi weh biíc dih, miíc wáacnit, ít jumap wat jĩ. Nihat biíc

* 1:1-2 Lc 1.1-4 * 1:4 Lc 24.49 * 1:5 Mt 3.11; Mr 1.8; Lc 3.16; Jn 1.33 * 1:8 Mt 28.19; Mr 16.15; Lc 24.47-48 * 1:9 Mr 16.19; Lc 24.50-51 * 1:13 Mt 10.2-4; Mr 3.16-19; Lc 6.14-16

yoobó jenah joinít, Diosdih búdí ipí uúbáp wut jĩ.

15 Biíc yeó jáap Jesúhwā caán tólihdih míc wáacnit, ciento y veinte ít jumap wut jĩ. Páant í jumachah, Pedroboó queét cātíh ñuhnit, nin pah át niij naáwáp wut jĩ: 16 “Wā déewāá, Dios jon jātíh ā niijátji pah buu ā yapna caá. Túini Espírítu Davidjidih ded pah Judasji ā yapat pínahdih át naóh daacát túutap tajĩ. Judasji beé Jesúsdihtonit pínahdih ā waáwáp jĩ. 17 Pánih chājni pínah jwíjeéh Jesús ā tewatdih chājni ā jumap yah be”, át niijíp wut jĩ.

18 Judasjiboó Jesúsdihtonit pínah naáwát jíibdih ā jwúubaihichah yahna, queét sacerdotewāboó ít teocap wut jĩ. Pánihna, caán jíibjĩh bainí baácđih ít jíib chājap wut jĩ. Caán baácđih Judasboó míc jōp wái wunniji wálahnit, dáuc jéen bejna, át páah yoh ñajap wut jĩ. Pánih páah yoh ñajna, áih wudah át búuh yoh bejep wut jĩ. Áih jónóp tōpna niहत át bac peét bejep wut jĩ. 19 Judas ā yéejatji jíibdih niहत Jerusalén tútchidih moón ít jéih beedép wut jĩ. Pánihna, caán í jíib chājni baácđih Acéldama wut ít búudhdap wut jĩ. “Acéldama”, niijná, “Meép jumni baác”, niijná ít chājap wut jĩ.*

20 Túttimah, nin pah queéđdih Pedro át jwúub niij naáwáp wut jĩ: “Jon jātíh í daacátji pahjeh tibeé Judasji ā yapap be. Davidji ā daácni Salmos í niijní tólihdih nin pah át niij daacáp tajĩ:

‘Á tewatji yohni ā jumna naáh, niij daácnit, (Sal 69.25)
Biíh ā tewatjidih jwúub túut nuumní, ā tewe naáh’, át niij daacáp tajĩ. (Sal 109.8)

21-22 “Páant ā niij daacátjidih jéihnit, Judasjidih jwúub túut nuumní pínahdih jwiúđdih bidat caá náahap. Juan Daabánijeéh jumnit biquína Jesúsjeéh í bejep jĩ. Íjeéh jumni biícđih ñíwat caá náahap, jwíjeéh ā jumap

pínah niijná.* Jesúsjeéh jwí jumachah, jwíjeéh páant péeni, Jesús ā púuh laab béjatjidih jwíjeéh ennidihbut ñíwat caá náahap.* Páant jwí ñíwichah, Jesús ā jwúub bootjidih jwíjeéh naóhni ā jumbipna caá”, Pedro queét Jesúsíhwāđih át niijíp wut jĩ.

23 Páant ā niijíchah joinít, chénewāđih ít ñíwip wut jĩ. Biíc José Barsabás wut jumnidih ít ñíwip wut jĩ. Caán Justo í niij wut ejni wut jĩ. Biíh Matías wut jumnidihbut ít ñíwip wut jĩ. 24-25 Queéđdih ñíonit, Diosdih nin pah ít niij uúbáp wut jĩ: “Maá, niहत cācwā í jenah joyáđdih ma túi jéihna caá. Judasjidih túut nuumní pínah, nit chénewā jwí ñíonitđih, ded meém ma náahnidih jwiúđdih ma júutá. Jesúsdihtonit cādahni Judasji iiguípna át bejep taga. Caandíh túut nuumní, jwiúđ Jesús ā naáwát túutnit biícđih jumni pínahdih ma júutá”, Diosdih ít niijíp wut jĩ.

26 Páant niijnájuh, bidat túut niijná, í ñíwat naanāđih ít púudanap wut jĩ. Matiaíh naá ā jwíih búug jéenechah, caánboó Jesús ā naáwát túutnit oncewājeéh át waadáp wut jĩ.

2

Túini Espírítu ā wēpat queéđdih ā wāhat

1 Pentecostés wut jumni yeó jáapđih* niहत Jesúsíhwā biíc mūúđih ít jwúub míc wáac juyáp wut jĩ. 2 Neohjeh búdí johlit yáaat panihni jeámant jūóhnit, í jumni mūúđih át yeéj yáanap wut jĩ. 3 Niहत íih wao cháh tuu ōopát tōpna panihni át jíghop wut jĩ. 4 Pánihna, Túini Espírítu queéđdih ā waadáchah, ā wēpatjĩh bitaíh wéheatna í beh jóica naáhjĩh ít wéhe jwíhip wut jĩ.

5 Caán láa, niहत baácna bej peétnitji judíowā Dios ā wutatđih jepahnit, Jerusalén tútchina ítát wáac juyáp wut jĩ. 6 Pánihna, japboó yáanachah joinít, Jesúsíhwā í jumni mūuná dawá ít míc wáac juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, cācwā yoobó í wéheatnajĩh Jesúsíhwā

* 1:19 Mt 27.3-8 * 1:21-22 Mt 3.16; Mr 1.9; Lc 3.21 * 1:21-22 Mr 16.19; Lc 24.51 * 2:1 Lv 23.15-21; Dt 16.9-11

ĩ wéhenachah, beh joiná, joí wáhi be-
jnit, nin pah ít míc niíj wéhenap wut
jĩ:

7-8 —¿Dépanih tigaá nit Galilea
baácdih moon yáhna, jwĩih wéheatnajĩh
ĩ túi wéhenachah, jwĩ beh joí? 9 Nihat
jwĩih wéheatnajĩh buu wéhena caá ĩ
chãjap: Partia baác, Media baác, Elam
baác, Mesopotamia baác, Judea baác,
Capadocia baác, Ponto baác, Asia
baác, 10 Frigia baác, Panfilia baác,
Egipto baác, África baác, Cirene tútchi,
Roma tútchidih moonbút jwiít jwĩ
jumap. 11 Biquína judíowã jwĩ jumna
caá. Bitá judíowã nihcannit yáhna,
Dios naáwát dih bohénitbut jwĩjeéh
ĩ jumna caá. Bitá Creta quewadih
moón, Arabia baácdih moonbút
jwĩjeéh ĩ jumna caá. Pánihna, nitboó ĩ
wéhenachah, jwiít nihat jwĩ beh joiná
caá. Queét jwĩih wéheatnajĩh Dios ã
wēp chãjatdih naóhna caá ĩ chãjap, ít
míc niijíp wut jĩ.

12 Páant niíj joí wáhi bejna, ĩ enni-
dih ĩ joinídhbut ded pah ã yapatdih ít
jéihcap wut jĩ.

—¿Nit dépanih tigaá bitáih wéheatnajĩh
Dios ã wēp chãjatdih ĩ túi wéhe? yeéb
ñi jenah joyóchah, queétjeh ít míc
niijíp wut jĩ.

13 Obohjeéhtih, bitá ĩjeéh jumnit nin
pah ít niijíp wut jĩ:

—¿Dépah nit cheha náahdih babh
máihnit, wéhena caá ĩ chãjap! ít niíj
deoh naáwáp wut jĩ.

Pedro cãacwãdih ã naáwát

14 Pánihna, Pedro once Jesús
ã naáwát túutnit bíícdih ñhñit,
cãacwãdih nin pah át niíj naáwáp wut
jĩ: “Wã déewãá, bíih baácmant jũóhñit,
Jerusalén tútchiboó jumnitbut, buu
ã yapatdih jéihyat túut niijná, nin
wã naáwát pínahdih ñi túi joyoó.
15 ‘Queét máihnit caá’, ñi niíj jenah
joyát yoobópdih nihcan caá. Jwiít
judíowã cheibitjeh jwĩpĩ máihcan caá.
Buu cheibitjeh las nuevejeh caá.
Pánihna, jwĩ máihcan caá. 16 Dios jon
jãtĩh ã niijátji pahjeh buu ã yapna caá.

Dios naáwát dih naóh yapani Joel nin
pah át niíj daacáp tajĩ:

17 ‘Péeni yeó jáap tóah jũúwáchah,
nin pah ã yapbipna caá: Wĩih
Túini Espíritu ã wēpatdih nihat
cãacwãdih búdí wã wũhbipna
caá, buca. Pánihna, ñi weh,
ñi weh yatábut wã naáwát dih ĩ
naóh yapabipna caá. Jáap beh
tóahnit oo júmat jíghat panih-
nidih ĩ enbipna caá. Behnit
ĩ oo júmúchah, queétdih wã
naóhbipna caá.

18 Weemdĩh teo wũhñit neoná,
yaádhdihtut wĩih Túini Espíritu
ã wēpatdih búdí wã wũhbipna
caá. Queébtut wã naáwát dih ĩ
naóh yapabipna caá.

19 Wã wēpatjĩh úum náah jumnidih
jeáboó baácboobút wã wa-
hachah, ñi enbipna caá.
Baácboó meép panihni, iigát
panihni, tuu jei pánihni ã
jumbipna caá.

20 Jeáboó yeó dupúátdih ã túut
nuumbípna caá. Chei bóo
widhbut meép panih duuni ã
túut nuumbípna caá. Páant ã
yapbipna caá, ñi Maáh Cristo ã
jwúub dei jũóhni yeó jáap pínah
jãtĩh. Caán yeó jáapdih nihat
cãacwã ĩ en wáhi bejbipna caá.
Pánihna, oboh jumni yeó jáap
ã nihcan niít buca. Yéejnitdih
úum náah jumni yeó jáap jumna
yáhna, yéejat yohnitboodĩh
caán yeó jáap túini yeó jáap ã
jumbipna caá.

21 Ded jwĩ Maáhdih ã yéejat yohat
túutni, caán iiguípna ã bejat
déjei ã túi yapbipna caá’, át niíj
daacáp tajĩ. (Jl 2.28-32)

22 “Yeéb wã déewãá, nindih wã
naáwáchah, ñi túi joyoó. Jesús
Nazaret tútchidih bóo Dios ã wēpatjĩh
ã chãj jũutap jĩ, caandĩh Dios ã
wahatjidih cãacwã ĩ jéihyat pínah
niijná. Yeéb caandĩh ennitji ñi jéihna
caá. 23 Jesús dih mawat náahna, ñi
maátadh ñi wũhup jĩ. Pánih wũhñit,

yeejépwādh cruzboó ñi mawat túutap jī.* Dios jon jātih caandíh ã niijátji biíc yoobó ã yapap be.* 24 Obohjeéhtih, Jesús ñi maonijidih Diosboó át jwúub booanap tabe. Túttimah, ã jwúub wuncan niít buca. Chah wēpni jumna, wunnidih yuhna, át jwúub booanap tabe, páant mantih. Pánihna, buu páantjeh báadhni caá.* 25 Davidjiboó jon jātih nin pah Jesucristo ã jwúub boo pud jūúwát pínahdih át niij daacáp tajī:

‘Wā Maáh wājeéh āpī jumna caá. Yeó jáap jummat pah Dios wā Maáh wā pebh ã jumuchah, enna, wā úmcan niít.

26-27 Dios, weemdíh oina, wunnit ī jumapboó wíh caolidih ma yohcan niít. Wíh bácahdihbut ma moopát túutcan niít. Páant ma chājat pínahdih jéihna, wā túi wēi naóhna caá. Míih jumna, úmcanjeh, wā túi jumbipna caá.

28 Pánihna, weemdíh jwúub booanit, wājeéh ma jumuchah, wā túi wēina caá’, át niij daacáp tajī. (Sal 16.8-11)

29 “Wā déewāá, jwī n̄o Davidji ded pah ã jummatdih yoobópdih wā naóhna caá. Caán ã wunuchah, ít yohop wut jī. Caandíh ī yohni ítji páantjeh ã jumna caá. Pánihna, ‘Wíh bácahdih ma moopát túutcan niít’, niij daácna, caanjéh āih pínahjeh át nihjican tagaá. 30-31 Davidji Dios naáwát dih naóh yapani ã jumuchah, Dios caandíh nin pah át niijáp wut jī: ‘Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ma juma jwúub boonit, meém maáh ma jummatji dée pah, nihat nin baác dih moondíh maáh ã jumbipna caá’, át niijáp wut jī.* Cristodih Dios maáh ã waadát pínah, ã boo pud jūúwát pínahdihbut nin pah át niij daacáp wut jī: ‘Caán wannit ī jumapboó páantjeh ã jumcan niít. Āih bácahbut ã moópcan niít’, David át niij daacáp tajī.* 32 Caán Jesús dih beé Dios át booanap be. Ā

jwúub booanidih jwiít nihat jwī enep be. 33 Caán Dios ã jéihyepmant bóo buwámant jumni maáh caá. Pánihna, ‘Túini Espíritudih noónboó ma wahaá’, ã íp Dios caandíh ã niijíchah, nin Túini Espíritudih át wahap taga. Buu jwuh Túini Espiritu ã chājatdih ennit, joiná caá ñi chājap. 34 Davidji Dios pebhboó át púuh laab béjcap wut jī. Pánihna, āih pínah nihjican tagaá. Nin pah ã niij daácni Jesús íh pínahji tagaá:

‘Wā Maáhdih Dios nin pah ã niij naáwáp be: “Wā jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, maáh ma jumúú.

35 Páant maáh ma jumuchah, meemdíh eníhcannitdih wā yohbipna caá. Meém queétdih chah wēpni ma jumbipna caá”, ã niijáp be’, Davidji át niij daacáp tajī. (Sal 110.1)

36 “Pánihna, wā déewāá, nindih ñi túi jéihyee: Caán Jesús yeéb cruzboó ñi mao yohat túutnijidih Diosboó maáh ã waadánap be. Caán Jesús jeh jwīpī páini Dios ã wahní Cristo beé”, Pedro cáacwādh át niijáp wut jī.

37 Páant ã niijíchah joinít, búdí jġgah úmnnit, Pedrowādh nin pah ít niij úubh joyóp wut jī:

—Jwī déewāá, ded pah tigaá jwī chājbi? ít niijáp wut jī.

38 —Yeéb ñi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodíh ñi jwúub túut n̄umú. Páant ñi túut n̄umúchah, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá. Pánih túut n̄umnnít ñi jumuchah, Jesús ã wēpatjīh ñi daabáát túutú. Páant ñi chājachah, Dios yeebdíh Túini Espíritudih ã wāhbipna caá. 39 Jon jātihjeh Dios yeéb pínahdih, ñi weh pínahdih, ñi jaimená pínahdihbut, nihat caán ã ñíonit pínahdih nin pah át niij naáwáp wut jī: ‘Nihat weemdíh jepahnitdih Túini Espíritudih wā wāhbipna caá’, Dios át niijáp tajī,* Pedro queétdih át niijáp wut jī.

40 Páant niij péanit, queétdih nin pah át jwúub niij wēp naáwáp wut jī, páant mantih:

* 2:24 Mt 28.5-6; Mr 16.6; Lc 24.5

* 2:30-31 Sal 132.11; 2S 7.12-13

* 2:30-31 Sal 16.10

* 2:39

Is 57.19

—Nin baácdih moón yeejép ì chājatji jīb Dios búdí ã peéh chāj bipna caá. Pánihna, queét pah ñi jumca bojoó. Ñi yéej chājatdih cádahnit, ñi túut n̄umá. Páant ñi chājachah, yeebdíh ã peéh chājcan níit, át niijíp wut jī.

⁴¹ Páant ã niijíchah joinít, dawá jepahnit, ít daabáát túutap wut jī. Pánihna, Jesúíhwājeéh caán yeó jáapjeh tres mil cāacwā chah dawá ít jumap wut jī. ⁴² Yeó jáap jummat pah queét jáap jepahnit Jesús ã naáwát túutnit ì bohénachah, ít táí joyóp wut jī. Ìih jeémátdih míic pāáh wāhñit, Diosdih wāhñit, bíicdih ìpī táí jumap wut jī.

Jesúíhwā ded pah ì jummat

⁴³ Jesús ã naáwát túutnitboó Dios ã wēpatjīh wānñitdih ìpī booa júutap wut jī, Dios ã wēpatdih cāacwā ì jéihyat pínah niijná. Páant ì chājachah ennit, nihat ít en wāhi bejep wut jī. ⁴⁴ Jesúíhwā ìih bíí déedih míic pāáh wāhñit, bíicdih táinijeh ìpī jumap wut jī.* ⁴⁵ Ìih bíí déedih jīb chāj wāhñit, nihat bíih pah bóo wihcannitdih queét ì jummat yoobó ìpī wāh wáacap wut jī. ⁴⁶⁻⁴⁷ Pánih chājna, yeó jáap jummat pah Dioíh m̄uná míic wáacnit, “Dios táini caá”, ìpī niij wēi naáwáp wut jī. Ìih m̄unáboobút míic wáacnit, bíicdih ìpī táí namah wēi jeémép wut jī. Páant ì chājachah ennit, “Queét táinit caá”, nihat cāacwā ìpī míic niijíp wut jī. Pánihna, yeó jáap jummat pah bita jáap jepahnitdih táí ubnit, jwíh jepahnitjeéh Dios át waadánap wut jī. Jáap jepahnitbut ìjeéh ít míic wáacap wut jī.

3

Jéih bejcannidih Pedro Juanjīh ì booaat

¹ Bíic yeó jáap, cheyeh, las tres jumachah, judíowā Diosdih ìpī wābát horadih Pedro, Juanjīh Dioíh m̄uná ít bejep wut jī. ² Yeó jáap jummat pah Táini Jēc wūt jumapdih ã chéenwā jéih bejcannidih ìpī ub juibí chúud jwejep wut jī. Jáap cāac jumnijeh caán jéih jibcanni átát jumap wut jī. Caan

jécdih chúudnit, caanjīh waadnítdih dinero ãpī wābáp wut jī. ³ Pánihna, Pedro, Juanjīh caán m̄uná ì waadát túut chājachah ennit, queétdih jéih jibcanni dinerodih át wābáp wut jī. ⁴ Pedroboó caandíh ennit,

—Jwíitdih ma táí eneeé, át niijíp wut jī.

⁵ Páant ã niijíchah joinít, queétdih en behnit, “Queét bainí dinero weemdíh ì wāh bipna caá”, caanjéh át niij jenah joyóp wut yah jī. ⁶ Obohjeéhtih, páant ã niij jenah joyóchah yahna, Pedro caandíh nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Weém dinerodih wā bíbohcan caá. Obohjeéhtih, caandíh wāhcan yahna, chah táinidih meemdíh wā chāj bipna caá. Jesucristo Nazaret tútchidih bóo ã wēpatjīh meemdíh wā booa caá. Ma ñah ñuhúú. Ñah ñuhñit, ma yáac chāi bejeé, át niijíp wut jī.

⁷ Páant niijnít, ãih jéihyepmant bóo téihyadih teonit, caandíh át wái ñahanap wut jī. Páant ã wái ñahanachahjeh, caán jéih jibcanniji ãih wio wēpép nahna át jumap wut jī.

⁸ Pánihna, caán ñah ñuhñit, át yáac chāi bej jwíhip wut jī. Pánih yáac chāi bejnit, ñaáp táamp chāinit, “Dios táini caá. Wā táí jéih bejna caá”, niij wēinit, Dioíh m̄udíh át waad bejep wut jī. ⁹ Pánih yáac chāi bejnit, “Dios táini caá”, ã niijíchah, nihat cāacwā ít enep wut jī. ¹⁰ Caandíh ennit, “Caán Dioíh m̄ú Táini Jécdih chúudni dinero wāhñiji caá”, ít niij jéihyep wut jī. Páant ã jibichah ennit, caandíh ded pah ã yapatdih ít en wāhi bejep wut jī.

Dioíh m̄uná Pedro cāacwādh ã bohéat

¹¹ Jéih bejcanniji Pedrowādh ã teo ñuhún péenachah, nihat cāacwā en wāhi bejnit, Dioíh m̄ú Salomón ã chājat túutni coahjina ñáo ñah bejnit, Pedrowā pebhna ít míic wáacap wut jī.

¹² Páant ì míic wáacachah ennit, Pedro nin pah queétdih át niij naáwáp wut jī. “¿Wā déewāá, dépanihna nindih ñi en wāhi bej? ¿Dépanihna jwíitdih

* 2:44 Hch 4.32-35

ñi en ñuán? ‘Queétboó Diosdih táí joinít jumna, ñih wēpatjīhjih nindih ĩ jéih yáac chūi bejat túutna caá’, ñi niúj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi niúj jenah joyát yoobópdih nihcan caá. Jesús ā wēpatjīh beé caandíh jwī boonanap be. ¹³ Abraham, Isaac, Jacob jon jātih moón jwī nuowā Diosdih ĩt táí weñep wut jī.* Caán Diosjeh beé, caandíh teo wāhni Jesús ā wāt chah yáaat pínah niijná, nindih ā jibanap be.* Yeéboó Jesúsdih en jūihnitdih wāhni, Pilato caandíh nemat muumánt ā bacaíhichah yuhna, yeéb ā bacaat déedih ñi jepahcap be. ¹⁴ Pilato caandíh ā bacaíhichah yuhna, Jesús túini, táí chājni ā jumuchah yuhna, yeéboó caandíh ñi náahcap be. Pánih náahcan, cāac maonidih ñi bacaat túutap be.* ¹⁵ Jwiítidih táí ubni Jesúsboodíh yeéb ñi mawat túutap be. Obohjeéhtih, wānnidih ĩ yohochah yuhna, Dios caandíh ā jwáub boonidih jwiít jwī enep be. ¹⁶ Pánihna, caandíh táí jenah joinít, nin ñi jéihni, ñi ennidih Jesús ā wēpatjīh jwī boonanap be.

¹⁷ “Wā déewāá, yeéb jwī maátajīh Jesús Dios ā wāhni ā jumatdih jéihcan, caandíh ñi mawat túutap be. Páant ñi chājatjidih weém wā jéihna caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, jon jātih Dios naáwátdih naóh yapanit, ñi chājat pínahdih nin pah ĩt niúj daacáp tajī: ‘Cristo yeejép ā yapbipna caá’, ĩ niijátji pahjeh tibeé ā yapap be.* ¹⁹ Būu jwah yeéb yeejép ñi chājatjidih bádí jīgahnit, táiniboodíh jwáub túut nuumnít, Jesucristodih ñi jepahaá. Páant ñi túut nuumúchah, yeejép ñi chājatjidih Dios yeebdíh ā yoh wāhbiipna caá. ²⁰ Páant ñi chājachah, Dios ā wāhnihi Cristodih jwiítidih ā jwáub wah deyabipna caá, jwiítidih ā teo wáacachah, jwī táí weñat pínah niijná. ²¹ Obohjeéhtih, būu Dios pehbboó caá ā jum jwahap. Dios nihatdih ā ámohat pínahdih jon jātih

ā naáwátdih naóh yapanitdih āt naóh daacát túutap wut jī. Pánihna, nihāt ā naáwátjidih chāj péanit, Jesucristodih ā jwáub wah deyabipna caá. ²² Moisés nin pah āt niúj naáwáp tajī: ‘Jwī dée Dios naáwátdih naóh yapani pínahdih jwī Maáh Dios yeebdíh ā wahbiipna caá. Weemdíh ā jwíih naáwát túutatjī pahjeh tigaá caandíhbut ā jwáub naáwát túutbiipna caá.* Pánihna, ded pah ā niúj naáwát pínahdih ñi táí joyoó.* ²³ Det caandíh joicán, ā wātuchah jepahcannitdih Dios ā yohbiipna caá. Dioíhwājeéh queét ĩ jéih jumcan niít’, Moisés āt niúj daacáp tajī.*

²⁴ “Nihat Dios naáwátdih naóh yapanitjī Samuel, ā buudát túttimah moonbút nin yeó jáapnadih yapat pínahdih naóhna, Jesucristodih niijná ĩt chājap tajī. ²⁵ Jon jātih moón jwī nuowājidih Dios āt naáwáp wut jī. Pánih naóhna, Abrahamdih ā naáwátjī pahjeh tih jwiítidihbut biíc yoobó naóhna āt chājap wut jī. Nin pah āt niúj naáwáp wut jī: ‘Ma jumadih wā táí chājachah, caánboobút nihāt baácdih moondíhbut ā jwáub táí chājbiipna caá’, āt niijíp wut jī.* ²⁶ Pánihna, jwiítboodíh Moisés ā naóhnihi Dios wāuhdih jwiít judíowādh āt jwíih wahap tajī, jwiítidih ā táí chājachah, yeejép chājnit jwī túut nuumát pínah niijná”, Pedro cāacwādh āt niijíp wut jī.

4

Pedrowādh judíowā ĩ maáta ĩ jūihñat

¹⁻³ Páant cāacwādh Pedro Juanjīh ĩ naáwáchah, sacerdotewā, Dioíh muudíh wapnit soldadowā ĩ maáh, saduceowābut Pedrowā pebhna jūibínit, ĩt joyóp wut jī. Páant ĩ joyóchah, Pedrowā nin pah cāacwādh ĩt niúj naáwáp wut jī: “Jesús ā wānat túttimah, āt jwáub boo pud jūúwáp be. Ā boo pud jūúwátdih

* **3:13** Ex 3.15 * **3:13** Is 52.13–53.12; Fil 2.7–9
19.12–15 * **3:18** Is 52.13–53.12 * **3:22** Dt 34.10
Gn 12.3; 22.18

* **3:14** Mt 27.15–23; Mr 15.6–14; Lc 23.13–23; Jn
* **3:22** Dt 18.15–16 * **3:23** Dt 18.19 * **3:25**

jéihna, áihwā jumna, jwiítbut jwī boo pud jūúwát pínahdih jwī jéihna caá”, it niijíp wut jī. Páant ī niijíchah joí íjnit, maátaboó cāacwādh tóo pāa bejnit, Dioih mūúdh wapnit soldadowādh Pedrowādh it juibí tewat túutap wut jī. Cheyeh jumuchah, túttimah bóo yeó jáapdh queétdih úbh joíhna, nemat mūúboó it nemat túutap wut jī. ⁴ Judíowā ī maáta Jesúsdh ī náahcah yuhna, áih doonádh joinít, “Yoobópdih tigaá”, dawá it niij jenah joyóp wut jī. Pánihna, Jesúhwā chah dawá jumna, cinco mil neoná it jumap wut jī. Yaádhjeéh ī wehjeéhbut chah it jumap wut jī.

⁵ Túttimah bóo yeó jáapdh sacerdotewā ī maáta, bita judíowādh waóhnt, Moisés ā wutatjdih bohénit bícdih it míc wáacap wut jī. ⁶ Sacerdotewā ī maáh, Anás wūt jumni, ā déewābut Caifás, Juan, Alejandro, bita bícdih it míc wáacap wut jī. ⁷ Pánihna, queét Pedrowādh ī bid bojochah, soldadowā queétdih it ub juibínap wut jī. Páant ī ub juibínachah, maáta nin pah it niij úbh joyóp wut jī:

—¿Deih wēpatjīh tibeé yeéb caandih ñi booa? ¿Déhe tibeé yeebdih páant chājat túutni? It niijíp wut jī.

⁸ Páant ī niijíchah joinít, Túini Espíritu ā wēpatjīh Pedro nin pah āt niij jepahap wut jī:

—¿Yeéb maáta, yeéb waóhnt, ⁹ jéih jibcannijidih jwī táí chājatdh úbh joí en níit ñi chājap? ¹⁰ Yeebdih, nihat judíowādhbut nindih jéihyat caá náahap: Jesucristo ā wēpat beé nindih ā boanap be. Jesús Nazaret tútchidih bóo, yeéb cruzboó ñi mawat túutni, Dios ā booani, caán ā wēpatjīh nindih jwī boanap be. Pánihna, bññ nin ā jibichah, ñi enna caá.

¹¹ Dios naáwátdih naóh yapanit jon jātih Jesucristodih naóhna, ‘Cāacwā ī náahcannidih Dios ā ñíobipna caá’, it niij daacáp tajī.* Pánihna, Jesucristodih yeéb ñi náahcah yuhna, Diosboó caandih jwī maáh pínah āt

waadánap wut be. ¹² Caán Cristojeh tigaá cāacwā iiguípna bejnit déjidih táí ubni. Nin baácboó bíh táí ubni pínah wihcan caá. Caanjéh caá yéejat yohni ā jumap, Pedro āt niijíp wut jī.*

¹³ Páant niij naóhna, Pedrowā bohécannit yuhna, úmcanjeh, ī wēp bohénachah ennit, it joí wáhi bejep wut jī. Jesús ā bohéat pah ī wēp bohénachah enna, “Pedro, Juanjīh yoobópdih Jesúsjeéh jumnit tigaá”, it niij jéihyep wut jī. ¹⁴ Jéih jibcanniji boonit, Pedrowājeéh ā jumuchah, queét maáta Pedrowādh “Yeejép ī chājna caá”, it jéih niij naóh yaccap wut jī. ¹⁵ Pánih jéih naóh yaccan, maáta ī míc wáacat tólihmant Pedrowādh it bac bej jwuhat túutap wut jī. ¹⁶ Páant ī bac bejat túttimah, queétjeh nin pah it niij míc wéhenap wut jī:

—¿Queétdih ded pah tigaá jwī chājbi? Dios ā wēpatjīh jéih jibcannijidih it boanap taga. Nihat Jerusalén tútchidih moón páant ī chājatjdih ī jéihna caá. Pánihna, jwiítboó ‘Páant ī chājcan beé’, jwī jéih niijcán caá. ¹⁷ Pánihna, Jesúh doonádh bitadh jwī bohéat túutca boj jīh, queét maátajeh it míc niijíp wut jī.

¹⁸ Páant niij péanit, Pedrowādh jwúub bid bojnit,

—Jesúh doonádh bitadh ñi jwúub naóhca bojoó, it niijíp wut yuh jī.

¹⁹ Páant ī niijíchah joinít, Pedro Juanjīh nin pah it niij jepahap wut jī:

—Páant ñi wutuchah, jepahna ni-hna, Diosboodih yap yohna caá jwīta chājap. ¿Pánihna, dedboodih tigaá jwī jepahbi, Dios ā weñat pínah niijná?

²⁰ Obohjeéhtih, jwiítboó jwī ennidih, jwī joinídhbut jwī jéih jweéhcan caá, it niijíp wut jī.

²¹ Páant ī niijíchah joinít, maátaboó nin pah Pedrowādh it jwúub niijíp wut yuh jī:

—Jesúh doonádh ñi jwúub bohénachah, yeebdih yeejép jwī peéh chājbipna caá, it niijíp wut jī.

* 4:11 Sal 118.22 * 4:12 Jn 14.16

Pánihna, cãacwãboó jéih bejcanniji ã túi bejatdih ennit, “Dios wēpni yoobát ã jumna caá”, ï niijíchah joinít, maátaboó Pedrowãdih jéih peéh chãjcanjeh, queétdih ït bacanap wut jĩ. ²² Jéih jibcanniji cuarenta jópchi bíbohni wut jĩ.

Jesúhwã ï umcat pínahdih ï úbát

²³ Pedro Juanjĩh bac bejnit, ï chéenwã pebhna jwúb juibínit, judíowã ï maáta ded pah ï niijátjidih queétdih ït naáwáp wut jĩ. ²⁴ Páant ï niijíchah joinít, queét nihát biícđih Diosdih nin pah ït niij úbáp wut jĩ: “Maá, meém jeádih chãjni, nin baácđihbut chãjni, búdí mujđihbut chãjni, nihát báadhñitđihbut chãjni caá.* ²⁵ Túini Espíritu ã wēpatjĩh jwĩ n̄o Davidji, meemđih teo wãhni, nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

‘Judíowã nihcannitboó jenah joicánjeh, Diosdih íjnit, ï jũihna yuh caá. Cristo ã chãjat pínahdih ï jãhíhmina yuh caá.

²⁶ Dawá nin baácđih moón maáta míc wáacnit, jwĩ Maáh Diosdih, ã wahní Cristodihbut en jũihna, Dios ã jenah joyátjidih ï yéejáihmi na yuh caá’, ãt niij daacáp tajĩ. *(Sal 2.1-2)*

²⁷ “Páant tigaá nin tãtchiboó Herodes, Poncio Pilato, judíowã nihcannit, judíowã biícđih ma wahní Jesúsđih mawat túttna, ï míc wáacap be.* Caán Jesús túi yoobópđih jumni, meemđih túi jepahni ã jumachah yuhna, caandíh ï mawíh jenah joyóp be.* ²⁸ ‘Páant caá ã nihbip’, ma niijátji pah queét ï chãjap be. Meém ma jéihyatjĩh páant mat niij naáwáp tajĩ. ²⁹ Pánihna, Maá, queét jwiítđih ‘Yeéb ñi jwúb bohéat peéh yeejép jwĩ chãjbipna caá’, ï niijátjidih joinít, jwiítđih ma teo wáacá, jwiít meemđih teo wãhñit umcanjeh, míh túini doonáđih jwĩ wēp naáwát pínah niijná. ³⁰ Jwiítđih ma teo wáacá, tabúp chũhñitđih jwĩ booanachah, cãacwã ï jéih chãjca naáhđih Jesús ã wēpatjĩh

jwĩ chãjat pínah niijná”, ït niij úbáp wut jĩ.

³¹ Páant ï niij úbúchahjeh, ï míc wáacni muú búdí ãt méménap wut jĩ. Páant ã méménachah, Túini Espíritu ã wēpat queétdih búdí ã wũhachah, umcanjeh Dios naáwátđih ït jwúb naáwáp wut jĩ.

Jesúhwã ï míc pãáat

³²⁻³³ Dios ã wēpatjĩh queét Jesús ã naáwát túttnit nin pah cãacwãdih ípĩ niij naáwáp wut jĩ: “Jesús ã boo pad jũwát túttimah caandíh jwĩ enep jĩ”, ït niijíp wut jĩ. Queét nihátđih Dios búdí ã teo wáacachah, chah dawá Jesúsđih ït jepahap wut jĩ. Biíc yoobó jenah joinít, ïih bií déedih “Wíih mícjeh caá”, ït niijcáp wut jĩ. Queét nihát ï bíbohat yoobó míc pãáñit, ïjeéh jumnitđih ípĩ túi teo wáacap wut jĩ.* ³⁴ Pánihna, ded moh yéejnit ïjeéh ït wihcap wut jĩ. Det wápchi pínah baácđih bíbohñit, muđihbut bíbohñit, ïhđih ípĩ jíib chãj wũhup wut jĩ. Caán jíibđih ub bejnit, ³⁵ Jesús ã naáwát túttnitđih ípĩ juibí wũhup wut jĩ. Páant ï ub juibí wũhachah, teonit, queétboó ïjeéh jumnit moh yéejnitđih ípĩ jwúb pãáap wut jĩ. ³⁶ Biíc ïjeéh José wũt jumni ãt jumap wut jĩ. Jesús ã naáwát túttnit Joséđih Bernabé wũt ït búadhđup wut jĩ. ã wũt Bernabé “Cãacwãdih túi weña teo wáacni”, Griego wéheatjĩh niijná ït chãjap wut jĩ. Caán Leví juma, Chipre quewadih bóo wut jĩ. ³⁷ Pánihna, caanbút ãih wápchidih ãt jíib chãjap wũhup wut jĩ. Pánih jíib chãj wũhñit, caán jíibđih Jesús ã naáwát túttnitđih wãhñit, bitadih ãt pãáat tútup wut jĩ.

5

Ananías ãjeéh bóli Safrajĩh ï yeeat

¹ Bitabut Bernabé ã chãjat pah ïtih chãjhip wut yuh jĩ. Newé Ananías wũt jumni, yad Safira wũt jumnih wut jĩ. Queétbut ïih wápchidih jíib chãj wãhñit, caán jíibđih Jesús ã naáwát

* 4:24 Ex 20.11; Neh 9.6; Sal 146.6 * 4:27 Lc 23.7-11; Mt 27.1-2; Mr 15.1; Lc 23.1; Jn 18.28-29 * 4:27 Is 52.13; Fil 2.7 * 4:32-33 Hch 2.44-45

túutnitdih Ananías át wūhup wut yah jī. ² Obohjeéhtih, ā jíib chājna yahna, bainíjuh ā wūhat pínahdih ubnit, nihat biíhdih caanjéh át ámhohop wut jī. Páant ā chājachah ennit, yadbut mit jéihyep wut jī. Pánihna, bainíjuh ub bejnit, Ananías Jesús ā naáwát túutnitdih át juibí wūhup wut jī.

³ Páant ā yeeatdih Túini Espiritu ā jéihyanachah, Pedro Ananíasdih nin pah át niij jāihñup wut jī:

—Ananías, nemépwā ī maáh Túini Espiritudih meemdih át yeeat túutup wut. Pánihna, míih baácdih ma jíib chāj wūhna, caán jíibdih meemjéh mat ámhohop wut. ⁴ Ma jíib chāj wūhat pínah jātih, míih wápchijeh tigaá ātih jumap ta yah caá. Pánihna, míih jíib tigaá ātih jumap. Páant, míih ā jumachah yahna, ¿dépanihna oboh ma yee? Jwiítidihjeh ma yeecan caá. Diosdih caá ma yeenap, át niijíp wut jī.

⁵ Páant ā niijíchahjeh, Ananíasboó át wun buggup wut jī. Páant ā yapat doonádih joinít, nihat búdí it úumup wut jī. ⁶ Ā wunuchah ennit, japata āih bácahdih yéguehjīh pin, cáacdih yohopboó ub bejnit, caandih it baad yóhop wut jī.

⁷ Tres horas túttimah, Ananías áaji ā wunatjidih jéihcan, Pedro pebhna caántbut mit waád juibínap wut jī. ⁸ Páant mi waád juibínachah, Pedroboó nin pah caántdih át niij úabh joyóp wut jī:

—¿Níih wápchidih ñi jíib chāj wūhuchah, bóo nit beé yeebdih ī jíib chājap? át niijíp wut jī.

—Páant bóojeh tibeé jwiítidih ī jíib chājap be, mit niij jepahap wut yah jī.

⁹ —¿Dépanihna yeéb chénat pah Túini Espiritudih biíc yoobó ñi yee? Ma joyoó. Majeéh bóojidih baad yóh péanit, jwúb jūóhna, meemdihbut míih bácahdih ī ub bejbipna caá, Pedro caántdih át niijíp wut jī.

¹⁰ Páant ā niijíchahjeh, caántbut mit wun buggup wut jī. Pánihna, baad yóh nit japata caán mūdih jwúb waád juibínit, míih bácahdih enna,

caántjidihbut ub bac bejnit, newéih bácahji pebhna ub juibínit, it baad yóhop wut jī. ¹¹ Pánihna, Jesús hwā, nihat bitabut caán doonádih joinít, búdí it úumup wut jī.

Jesús ā naáwát túutnit wunnitdih ī booaat

¹² Jesús ā naáwát túutnit Dios ā wēpatjīh dawá cáacwādih it booa júutup wut jī, “Dios wēpni ā jumna caá”, ī niiját pínah niijná. Queét Jesús hwā Dioih mú Salomón ā chājat túutni coahjidih ipī mic wáacap wut jī. ¹³ Bitā ī yéejat peéh chājatdih úumna, queét pebhna bejcan yahna, “Queét túinit caá”, cáacwā ipī niijíp wut jī. ¹⁴ Neoná, yaádhbut, chah dawá Jesús dih it jepahap wut jī. ¹⁵ Pánihna, tabúp chūh nitdih Pedro ā teo jāha booaat pínah niijná, ī chéenwā queétdih ī lajatjīh namá jwējdih ipī ub juibí jwejep wut jī. Bitā ā muj juibí cannitboó boóihna, Pedroih dadahjeh bug lájat it náahap wut jī. ¹⁶ Jerusalén tatchi pehbbit jumni tatchinadih moón tabúp chūh nitdih, nemép jumnitdihbut it ub juibínap wut jī. Pánihna, queét nihatdih it táí booa beedánap wut jī.

Jesús ā naáwát túutnitdih bita yeejép ī chājat

¹⁷ Pedrowādih dawá cáacwā ī péenachah enna, sacerdotewā ī maáh, ájeéh jumnit saduceowābut Pedrowādih búdí it íjip wut jī. ¹⁸ Pánih íjnit, Jesús ā naáwát túutnitdih teonit, nemat múboó it nemep wut jī. ¹⁹ Chei Dioih ángelboó ī nemnitjidih át wāt bacanap wut jī. ²⁰ “Dioih múná ñi bejeé. Caán múná juibínit, ded pah Diosjeéh ī táí jumat pínahdih cáacwādih ñi táí bohénaá”, ángel queétdih át niijíp wut jī.*

²¹ Páant ā niijíchah joinít, baabáchah, Dioih múná waad béjnit, ángel ā niijátjī pah cáacwādih it jwúb bohénap wut jī.

Caán yeó jáapjeh judíowā ī maáta mic wáacnit, Jesús ā naáwát túutnit

* 5:20 Jn 11.25; 14.6; Ro 6.4

nemat m̄úboó jumnitjidih soldadowā ī maátadih ītih ub jūúwát túutap wut yuh jī. ²² Obohjeéhtih, nemat m̄uná jubínit, queétdih īt bid juicáp wut jī. Pánih bid juicánjeh, maáta pebhna jwúub bejnit, nin pah queétdih īt niij naáwáp wut jī:

²³ —Nemat m̄ú jēc buujcánni yuh beé. Caán nemni jēcdih wapnit ī pāi ñuhna yuh beé. Páant ī pāi ñuhuchah yuhna, caán jēcdih wātnit, jwī enechah, jwī nemnitji ī wihcap be, īt niijíp wut jī.

²⁴ Páant ī niijíchah joinít, Dioíh m̄udíh wapnit soldadowā ī maáh, sacerdotewā ī maátabut īt joí wúhi bejep wut jī. “¿Dépah caá ī tóahbi queét pánihna?” queétjeh īt míc niijíp wut jī. ²⁵ Páant ī míc niijíchahjeh, biíh ī pebhna jubínit, queétdih nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Yeéb ñi nemnitji Dioíh m̄uná cāacwādh jwúub bohéna beé ī chājap be. Ñi enbi jwuhú oboh, āt niijíp wut jī.

²⁶ Páant ā niijíchah joinít, soldadowā ī maáh, āih soldadowājīh bejnit, Jesús ā naáwát túutnitdih īt jwúub tewep wut jī. Obohjeéhtih, cāacwādh úmna, maonit déeji maocanjeh, queétdih īt teo bejep wut jī. “Nitdih jwī puñuchah, cāacwāboó jwiítdih jeejīh ī yohbipna nacaá”, queét soldadowā īt niij jenah joyóp wut jī. ²⁷ Queétdih ub bejnit, Jesús ā naáwát túutnitdih maáta pebhna īt ub jubínap wut jī. Pánih ub jubínachah, sacerdotewā ī maáh queétdih nin pah āt niij jāihñap wut jī:

²⁸ —Yeebdíh tabit wutnit, ‘Jesús ded pah ā chājatjidih ñi bohéca bojoó’, jwī niijíp yuh be. Obohjeéhtih, páant jwī niijíchah yuhna, yeébboó níhat Jerusalén tútchidih moondíh ñi bohéna caá. Jesúsdih jwī mawatji waó jīb jwiítdih peéh chājat náahna, pánih naóhna caá ñi chājap, āt niijíp wut jī.*

²⁹ Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó bita Jesús ā naáwát túutnit biícdih nin pah īt niij jepahap wut jī:

—Diosboó jwiítdih ā naáwát túutap be. Pánihna, caandíh jepahnit jumna, ñi naáwát túutcatdih jwī jepahcan niit. ³⁰ Jwī nuowā īpī wēini Dios Jesúsdih āt booanap tajī. Caandíhjih tibeé yeéb cruzboó péoh dodhnit, ñi mawat túutap jī. ³¹ Jesúsdih ‘Caán túini caá’, niijnít, Dios caandíh maáh āt waadánap wut jī. Pánih maáh waadánit, ā jéihyepmant bóo buwámant āt chāudat túutap wut jī. Jwiit cāacwā jwī yéejat peéh chājat déejidih túi ubni pínah Jesúsdih āt jummat túutap wut jī. Jwiit judíowā jwī yéejatdih cádahnit, jwī túut nuumúchah, jwī yéejatdih ā yohat pínah niijná, páant āt chājap wut jī. ³² Pánihna, jwiitboó Jesús páant ā jummatdih ennitji, Túini Espiritu ā wēpatjīh caandíh jwīpī naóhna caá. Det ā wutatdih jepahnitdih Dios Túini Espiritudih biíc yoobó ā wāhna caá, queétdih Pedro āt niijíp wut jī.

³³ Páant ā niijíchah joinít, chah iijnit, queét Jesús ā naáwát túutnitdih maáta ītih mao yohíhip wut yuh jī. ³⁴ Obohjeéhtih, Gamaliel, fariseowā poómpdih bóo, queétdih āt mao yohat túutcap wut jī. Caán Moisés ā wutatjidih bohéni ā jumuchah, cāacwā caandíh “Caán túi chājni caá”, īpī niijíp wut jī. Pánihna, caán Jesús ā naáwát túutnitdih soldadowādh āt ub bac bej jwuhat túutap wut jī. ³⁵ Páant ī ub bac bej jwuhat túttimah, maátadih Gamaliel nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Yeéb wā déewāá, ñi maona chaáh buca. Ñi túi jenah joi jwuhú. ³⁶ Teudajidih ñi náhninaá. ‘Weém cāacwādh túi waóhni caá wā jumap’, caanjéh cāacwādh āt niijíp wut yuh jī. Pánihna, dawá, cuatrocientos ājeéh ī péenap yuh be. Obohjeéhtih, bitaboó caandíh ī mao yohochah, ājeéh péenitji ī bej peét bejep be. Buu queétji ī wihcan caá. ³⁷ Túttimah, cāacwādh ī jenah enat láa Galilea baácdih bóo Judas wūt jumniiji Romano cāacwā ī maátadih yohíhna, ājeéhbūt dawá ī péenap yuh be. Obohjeéhtih, bita

* 5:28 Mt 27.25

caandih ï mao yohochah, nihat ãihwãbut ï bej peét bejep be. ³⁸ Páant niijná, yeebdih nindih naóhna caá wã chãjap. Nit Jesúih doonádih bohénitdih páantjeh ñi enah bojoó. Ï bohéat Dioih nihcan, Teudaji ã bohéat bũdát pah ã bũd bėjmina caá. ³⁹ Obohjeéhtih, nin Dios ã bohéat yoobát ã jumuchah, queédih ñi jéih cádahat túutcan niít. Páant ñi cádahat túutna, yeéb Diosjih míic maona caá ñita chãjap taga, Gamaliel át niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã niijíchah joinít, “Yoobópdihi tigaá”, maáta ït niij jenah joyóp wut jĩ. Pánih jenah joinít, Jesús ã naáwát túutnitdih ït jwũub bid bojop wut jĩ. Páant ï jwũub waád juibínachah, queédih ït puñat túutap wut jĩ. Páant ï pãi péanachah, “Jesúih doonádih yeéb ñi jwũub bohéca bojoó”, niij jũih péanit, queédih ït bejat túutap wut jĩ.

⁴¹ Páant ï bejat túutuchah joinít, ït jwũub bac bejep wut jĩ. Jesúihwã ï jummat jib, yeejép yapna, búdí ït weñep wut jĩ. ⁴² Pánihna, yeó jáap jummat pah Dioih mũboó, ïih mũanáboobát “Jesús Dios ã wahní Cristo ã jumna caá”, ïpĩ niij naóh bohénap wut jĩ.

6

Siete teo wáacnit pínahdih Jesúihwã ï ñíwat

¹ Caán láa Jesúih doonádih bohénit ït dao béjep wut jĩ. Pánih dao bėjna, Jesúihwã míicjeh jumna yuhna, ït míic jũihñup wut jĩ. Biquína judíowã jumna yuhna, Griego wéheatdih wéhenit ït jumap wut jĩ. Queétboó ïjeéh éemp wunnit yaáhdih yeó jáap jummat pah ïih jeémátdih ï túi bíic yoobó wãh jeémpcah enna, Hebreo wéheatdih wéhenitdih ït jũihñup wut jĩ. ² Páant ï míic jũihñachah jéihnit, Jesús doce ã naáwát túutnitboó bita ãihwãdih bid bojnít, nin pah ït niij naáwáp wut jĩ:

—Dios naáwát dih bohéat jwũih tewat ã jumuchah, jeémátdih jwĩ jéih pãáhcan caá. ³ Pánihna, jwĩ déewãá, siete neonádih ñi ñíwií, jeémátdih pãáhnit ï jummat pínah niijná. Bita queédih “Túinit caá”, ï niijnít, Túini

Espíritu ã wēpat búdí jumnit, túi jenah joinít dih ñi bidíi. ⁴ Obohjeéhtih, jwiítboó yeó jáap jummat pah Diosdih uúbhñit, ã naáwát dih jwĩ bohébipna caá, ït niijíp wut jĩ.

⁵ Páant ï niijíchah joinít, “Jũũ. Páant tíi jwĩ chãjap”, nihat Jesúihwã ït niij jepahap wut jĩ. Pánihna, Esteban, Jesús dih túi jenah joinít, Túini Espiritu ã wēpat búdí jumnidih ït ñíwip wut jĩ. Bitadibut ït ñíwip wut jĩ. Nin caá ï wãtna: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas, Nicolás. Caán Nicolásboó Antioquía tútchidih bóo judío nihcan yuhna, judíowã ï bohéatdih joinít, ïjeéh waadní át jumap wut jĩ. ⁶ Páant ï ñíonitdih Jesús ã naáwát túutnit pebhna ït ub juibínap wut jĩ. Queét ï ub juibínachah ennit, ï ñíonitdih teo jãhanit, ït uúbup wut jĩ, Dios queédih ã túi teo wáacat pínah niijná.

⁷ Pánihna, caán baácdih moón Dios naáwát dih chah dawá jéihnit ï jumuchah, Jerusalén tútchiboó jumnit Jesúihwã ït dao béjep wut jĩ. Sacerdotewãbut dawá túut nũmnít, Jesúihwãjeéh ït waadáp wut jĩ.

Bitá Estebandih ï tewat

⁸ Esteban, caandih Dios búdí ã teo wáacachah, ã wēpatjĩh dawá láa jwiít cáacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih át chãj júutap wut jĩ. Páant ã chãj júutuchah ennit, cáacwã Jesúih doonádih chah ït joíhip wut jĩ. ⁹ Obohjeéhtih, biquína judíowã ï míic wáacat mũdih moón caandih ït jũihñup wut jĩ. Queét Teo Wũhñitji wãt jumni poómp ït jumap wut jĩ. Cirene tútchidih moón, Alejandría tútchidih moón, Cilicia baácdih moón, Asia baácdih moón ït jumap wut jĩ. Queét wut jĩ Estebandih jũihnit ït jumap wut jĩ. ¹⁰ Pánihna, Esteban Túini Espiritu ã wēpat búdí jumnit, túi jéihni jumna, ã wéhenachah joinít, queétboó caandih bíic yoobó ït nihcap wut jĩ.

¹¹ Bíic yoobó nihcan, íjna, bita ï yee naáwát pínah niijná, ït jib wũhup wut jĩ. Páant ï yeeat túutuchah joinít, nin pah ït niij naóh yacap wut jĩ: “Esteban Moisés ã wãtatjidih Diosdihbut

yeejép ã wéhenachah, jwĩ joyóp be”, ït niij yeenap wut jĩ. ¹² Páant ï niijíchah joinít, cãacwã, Moisés ã wutatjidih bohénit, bita waóhnitbut Estebandih ït ijip wut jĩ. Pánih ijnit, caandih teonit, ï maáta pebhna ït ub bejep wut jĩ. ¹³⁻¹⁴ Queét ï yeeat túatnitji nin pah ï maátadih ït niij yeenap wut jĩ:

—Nin yeó jáap jumap pah Dioih mūdih, Moisés ã wutatjidihbut yeejép ãpĩ wéhenap be. Nin pah ã niijíchah, jwiit jwĩ joyóp be: ‘Jesús Nazaret tútchidih bóo Dioih mūdih ã yohbipna caá. Moisés ã wutatjidihbut ã jwúub túat nūmbípna caá’, Esteban ã niijíp be, ït niijíp wut jĩ.

¹⁵ Nihat caanjih chūdnit Estebandih ï enechah, ãih móot ángelih móot panih yeh iigní ãt jíghop wut jĩ.

7

Esteban ã míc jãh niiját

¹ Sacerdotewã ï maáh nin pah Estebandih ãt niij úbh joyóp wut jĩ: “¿Nit ï niiját yoobópdihi niit?” ãt niijíp wut jĩ.

² Páant ã niijíchah joinít, Estebanboó nin pah caandih ãt niij jepahap wut jĩ: “Wã déewãá, behnitbut ñi joyóo. Weemdih ï naóh yacat yoobópdihi nihcan caá. Ded pah Moisés ã chãjatjidih yeéb ñi jenah joyát pah weembát biíc yoobó wã jenah joiná caá. Ded pah jwĩ nūowã ï chãjatjidihbut biíc yoobó wã jenah joiná caá. Jwĩ nūo Abrahamji Mesopotamia baácdih ã jumachah, Harán baáboó ã bejat pínah jãtih, Dios nihat jéihni jumna, caandih ãt jíghop wut jĩ. ³ ‘Meém míih baácdih ma déewãdihbut ma cádah bejeé. Páant ma bejechah, wã ñioni baácna meemdih wã waóhbipna caá’, Abrahamjidih Dios ãt niijíp wut jĩ.*

⁴ Páant ã niijíchah joinít, Abrahamji Caldea baácmant ãt namah jūwúp wut yah jĩ. Pánih yúup jūhñit, Harán baácna junít, ït chão jwúuhup wut jĩ. Behe ã wunat túttimah, nin jwĩ jumni baácdih Dios Abrahamwãjidih

ãt jūwát túutup wut jĩ.* ⁵ Obohjeéhtih, Abrahamji Dios ã naóhni baácdih ã jumachah yahna, ãih baác pínahdih caandih ãt wãh jwuhcap wut jĩ. Jibnitjeh ït jumap wut jĩ. Abrahamji ã weh wih jwuhcah, Dios caandih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: ‘Meemdih, ma juménadihbut nin baácdih wã wãhbipna caá’, ãt niijíp wut jĩ.*

⁶ ‘Túttimah, ma juméná biih baácna bejnit, caán baácdih moónjeéh jumna, queétdih teo wãhñit ï jumbipna caá. Pánihna, cuatrocientos jópchi ma juménadih yeejép ï chãjbipna caá.

⁷ Obohjeéhtih, páant ï chãjat jíib, weém caán baácdih moondih wã peéh chãjbipna caá. Páant wã peéh chãjat túttimah, ma juméná nin baácna ï jwúub juibípna caá, páant muntih. Pánih jwúub junít, weemdih jepahnit, ï wëi úbh bípna caá’, Abrahamdih Dios ãt niijíp wut jĩ.* ⁸ Páant niijnít, Dios nin pah caandih ãt jwúub niij naáwáp wut jĩ: ‘Weém wã niijátjidih wã náhniat pínah, yeebbút ñi náhniat pínah niijná, nin pah ñi chãjaá: Quehli nah yapat chóodih ñi bóod yohoó. Meém míicjeh, ma juménabut biíc yoobó bóodnit ñi jumú’, ãt niijíp wut jĩ. Pánihna, Abraham áa Isaacdih mi weép jumachah, ocho yeó jáap túttimah, ãih quehli nah yapat chóodih Abraham ãt bóod yohop wut jĩ. Túttimah, Isaac Jacob pínahdih ãt weh jumap wut jĩ. Pánihna, Jacobboó docewã ãt weh jumap wut jĩ. Queét doceboó jwĩ nūowã pínah ït jumap wut jĩ.*

⁹ “Queét jwĩ nūowã ï úud Josédih ijnit, caandih yohna, Egipto baácna bejnitdih ït jíib chãj wãhup wut jĩ. Páant ï jíib chãj wãhñiji ã moh yéjechah enna, Dios Josédih ãt túi teo wáacap wut jĩ.* ¹⁰ Páant ã teo wáacachah, José túi jenah joiní ã jumachah, Faraón Egipto baácdih moón ï maáhboó Josédih ãt wëi enep wut jĩ. Diosboó caandih páant ãt wëi

* 7:3 Gn 12.1 * 7:4 Gn 11.31; 12.4 * 7:5 Gn 12.7; 13.15; 15.18; 17.8 * 7:7 Gn 15.13-14; Ex 3.12

* 7:8 Gn 17.10-14; 21.2-4; 25.26; 29.31-35.18 * 7:9 Gn 37.11,28; 39.2,21

enat túutap wat jĩ. Pánih wēi ennit, Faraón Josédih nihat Egipto baácdih moondíh tewat watni maáh pínah át waadánap wat jĩ. Ā pebh moondíhbut maáh át waadánap wat jĩ.*

11 “Caán láa Egipto baácboó Canaán baácboobút mah ā b̄ugcáh, caán baácndih moón tubit ít moh yéejep wat jĩ. Pánihna, jwĩ n̄owābut jeémát ít jéih bid j̄aicáp wat jĩ.* 12 Egipto baácboó jeémát jumat doonádih joinít, Jacob ā wehdih neoh át jwíih wah bojop wat jĩ. 13 Túttimah ā jw̄ub wahachah, Egipto baácboó ĩ j̄uibínachah, ‘Weém ñi úd tigaá’, José ā úd jeñénadih át niijíp wat jĩ. Pánihna, Joséboó ā déewādih ā maáh Faraóndih át júutap wat jĩ.* 14 Túttimah, José ā íp Jacobdih ā déewādihbut át bidip wat jĩ. Ā déewā setenta y cinco cāacwājeh ít jum jw̄uhap wat jĩ.* 15 Ā w̄úh ā bid bojochah joinít, Jacobwā ā w̄úh pebhna Egipto baácboó ít bejep wat jĩ. Caanná j̄uibínitji ít b̄udáp wat jĩ.* 16 Jacob ā n̄o Abraham Hamor báadhda wehdih Siquem w̄ut jumni baácboó ĩ w̄unuchah ĩ yohat pínahdih átát j̄íib chājap wat jĩ. Pánihna, Abraham ā j̄íib chājniji baácboó Jacobíh bácahjidih ub bejnit, ā wehboó ít yohop wat jĩ.*

17 “Túttimah, ‘Nin baácdih yebdíh wā w̄h̄bipna caá’, Dios Abrahamdih ā niijátji pah toáh j̄úwúchah, Egipto baácboó jwĩ déewā ít cāac poonap wat jĩ. 18 Egipto baácdih ĩ jumachah, bíih maáh Faraón ĩ niijní, át túut n̄umáp wat jĩ. Caán Faraónboó ded pah José ā chājatjidih át jéihcap wat jĩ.* 19 Pánih jéihcan, jwĩ n̄owādih yeejép chājna, ĩ weh jáap túh̄nitdih át mao yohat túutap wat jĩ.* 20 Páant ā yapat cātíh, Moisés pínah ā cāac jumachah, Dios caandíh át túi wēi enep wat jĩ. Pánihna, ā mána tres widh caanbítidih júutcanjeh, íih muúboó ít túi bih bíbohoh wat jĩ.* 21 Pánihat túttimah,

Moisésdih muúboó jéih bíbohcan, ā mána caandíh mujboó ít pahanap wat jĩ. Páant ĩ pahanidih Faraón n̄úm bid j̄uí, ub aab béjnit, mi w̄úh pah mit behanap wat jĩ.* 22 Egipto baácdih moón túi jéihnitíhdih Moisésdih ít bohénap wat jĩ. Pánihna, caán maáh w̄úh pah át jumap wat jĩ.

23 “Túttimah, caán cuarenta jópchi bíboh̄nit, ā déewā judíowādih enedih át bejep wat jĩ. 24 Pánih enedih j̄uibína, Egipto baácdih bóo judíodih yeejép ā chājachah, Moisés át enep wat jĩ. Páant ā chājachah ennit, ā déedih teo wáacadih bejna, Egipto baácdih bóodih át mao yohop wat jĩ. 25 Pánih chājna, ‘Wā déewā ĩ déedih wā teo wáacachah enna, “Dios jwíitdih túi ubni pínah át wahap taga”, ĩ níj jenah joibípna caá’, Moisés át níj jenah joyóp wat yuh jĩ. Obohjeéhtih, queétoó páant ít níj jenah joicáp wat jĩ. 26 Bíih yeó jáapdih chénewā ā déewā ĩ míc mawachah, Moisés át enep wat jĩ. Pánih enna, ‘¿Yeéb bíicwājeh dépanih míc mao tigaá ñi chāj?’ queétdih át niijíp wat yuh jĩ. 27 Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, ā déedih yeejép chājniboó Moisésdih át ub too yoh bojop wat jĩ. ‘Meém jwĩ maáh nihcan, jwíitdih watni nihcan caá. 28 ¿Jwíin Egipto baácdih bóodih ma mao yohatji pah weemdíhbut mao yohíh níit ma chājap?’ át níj j̄uñh̄ap wat jĩ. 29 Páant ā niijíchah joí wáhi bejnit, Moisés Madián baácboó át jweí béjep wat jĩ. Caanná jweí j̄uibíniji áa jumnit, chénewā át weh jumap wat jĩ.*

30 “Madián baácboó Moisés cuarenta jópchi jumna, muú wihcapboó Sinaí jee pébh jumnit, máa chálíh iigní panihnidih át enep wat jĩ. Caán iigát panihat cātíh ángelboó caandíh át jíghoh wat jĩ. 31 Páant ā jíghochah, Moisés át en wáhi bejep wat jĩ. Pánih en wáhi bejna, caán máa chálíh iigní panihni pehbit enedih ā bejchah, Dios caandíh nin pah át níj naáwáp

* 7:10 Gn 41.39-41 * 7:11 Gn 42.1-2 * 7:13 Gn 45.1,16 * 7:14 Gn 45.9-10,17-18; 46.27 * 7:15 Gn 46.1-7; 49.33 * 7:16 Gn 23.3-16; 33.19; 50.7-13; Jos 24.32 * 7:18 Ex 1.7-8 * 7:19 Ex 1.10-11,22 * 7:20 Ex 2.2 * 7:21 Ex 2.3-10 * 7:29 Ex 2.11-15; 18.3-4

wut jĩ: ³² ‘Weém Dios caá. Weemdíjhéh caá ma n̄owã, Abraham, Isaac, Jacob ĩ túi wēi w̄b̄p’, ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah joinít, Moisésboó méménit, úmna, ãt en ñahacap wut jĩ. ³³ Pánihna, Dios nin pah caandíh ãt jw̄ub niij naáwáp wut jĩ: ‘B̄w̄ wã pebh ñuhna, míh zapatosdih waícanjeh ma too dugú. ³⁴ Wíh cáacwã Egiptoboó jumnit, yeejép yapna, t̄bit moh yéejnit ĩ juñúchah, wã joiná caá. Páant ĩ juñátdih joinít, queétdih teo wáacat náahna, Egipto baácboó meemdíh wahat t̄ut niijná, ma pebh wã dei j̄úwáp be. Pánihna, b̄h conboó ma jw̄ub bejeé’, Dios Moisésdih ãt niijíp wut jĩ.*

³⁵ ‘Ĭ náahcannijidih yuhna, ĩ maáh pínah, queétdih túi ubni pínahdih Diosboó ãt wah jw̄uba bojop wut jĩ. ‘Meém jw̄i maáh nihcan, jwiútdih wutni nihcan caá’, ĩ jãh niijjéhnijidih Dios Egipto baácboó ãt wah bojop wut jĩ, queétdih ã n̄mah bac j̄úwát pínah niijná. Pánih wahna, Moisésdih teo wáacni pínah máa chálíh iigní panihni cátdíh jumni ángeldihbut Dios ãt wahap wut jĩ. ³⁶ Pánihna, Egipto baácboó jumnitji judíowãdih Moisés ãt n̄mah j̄úwáp wut jĩ. Egipto baácboó caán Moisés Dios ã wēpatdih ãt jw̄ih j̄ut waáwáp wut jĩ. Túttimah, M̄j Mac D̄uni w̄t jumniboó ãt jw̄ub j̄utap wut jĩ. Túttimah, m̄ú wihcapboob̄t cuarenta jópchi ĩ jumuchah, Dios ã wēpatdih páant ap̄i j̄utap wut jĩ.* ³⁷ Caán Moisésboó judíowãdih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: ‘Weém wã nihah pah m̄ntih Dios naáwátdih naóh yapani pínahdih yeebdíh ã wahbipna caá. Caán ñijeéh ã jumnipna caá’, Moisés queétdih ãt niijíp wut jĩ.* ³⁸ Moisés m̄ú wihcapboó jw̄i n̄owã bícdih ãt jumap wut jĩ. Sinaí w̄t jumni jeená caandíh naóhni ángeljeéhbut ãt jumap wut jĩ. Ĭjeéh jumnit, Dios ã wutátdih Moisésboó ãt naóh yapanap wut jĩ, caandíh

jepahnit, Diosjeéh ĩ túi jumap pínah niijná. Jwiútdih jw̄i joyát pínahdih ãt naáwáp wut jĩ.*

³⁹ ‘Pánih j̄óhnitji m̄ú wihcapboó jumna, Egipto baácboó jw̄ub bejéhna, Moisésdih náahcan, jw̄i n̄owã ã wutátdih ĩt yap yohop wut jĩ. ⁴⁰ Pánih yap yohna, Moisés úud jeñé Aaróndih nin pah ĩt niijíp wut jĩ: ‘Jwiútdih waóhnit pínah Dios panihnitdih ma p̄p w̄h̄. ¿Egipto baácboó jw̄i jumuchah, jwiútdih n̄mah j̄óhni Moisés ded pah tigaá ãt bej?’ ĩt niijíp wut jĩ.* ⁴¹ Páant niijnít, queét momo jwi w̄h̄ pah jíghnidih orojíh ĩt p̄pap wut jĩ. Pánih p̄p péanit, queét nuñápdih mao ab j̄óhnit, ĩ p̄pnidih cáo w̄h̄na, b̄dí ĩt weñep wut jĩ.* ⁴² Páant ĩ p̄pnijidih ĩ weñechah ennit, ‘Weemdíh yohnit, cáiwãdih, widhdih, yeodíhbut ĩ wēi dáhwa naáh’, niijnít, Dios queétdih átih yohop wut yuh jĩ. Páant ĩ ch̄jatjidih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

‘ “Yeéb weemdíh yeejép ñi ch̄jap be. M̄ú wihcapboó cuarenta jópchi jumna, yeéb judíowã nuñápwãdih mao cáonit, weemdíh w̄h̄na, ñita túi ch̄j tagaá. Oboghjeéhtih, weémboodíh ñi náhnicap be.

⁴³ Pánih náhnican, Móloc w̄t jumnidih wēnit, áih m̄udíh ñi bíbohó jĩ. Bíh cáí Refán w̄t jumni, caan páh jíghni yeéb ñi p̄pni dahdihbut ñi weñep be. Pánihna, yeebdíh peéh ch̄jna, ȳp Babilonia baácboó wã wahbipna caá”, Dios ã niijná caá’, ãt niij daacáp tajĩ. (*Am 5.25-27*)

⁴⁴ ‘Jon j̄atih moón jw̄i n̄owã m̄ú wihcapboó jumna, Dios ĩjeéh ã jumap pínah niijná, nuñápdih ch̄ojíh ĩ ch̄jni m̄udíh ĩt bíbohó wut jĩ. Caán m̄udíh Dios ã niijátji pah bíc yobó Moisés ãt ch̄jap wut jĩ. Caán m̄ú dítdih Dios ã wutátdih daacni jeé naaná ãt jumap wut

* 7:34 Ex 3.1-10 * 7:36 Ex 7.3; 14.21; Nm 14.33 * 7:37 Dt 8.15,18 * 7:38 Ex 19.1-20.17; Dt 5.1-33 * 7:40 Ex 32.1 * 7:41 Ex 32.2-6 * 7:44 Ex 25.9,40

jĩ.* ⁴⁵ Pánihna, queétdih Dios ã naóhni
nin baácdih joiná, Josué jwĩ ñowã
biícdih caán muedíh ít ub juyúp wut
jĩ. Páant í ub juyúchah, Dios queétdih
teo wáacna, caanjíh jumnitjidih át
yohop wut jĩ. David ã jum láabut
caán muedíh ít bíboh jwuhup wut
jĩ.* ⁴⁶ Pánihna, caandíh Dios ã táí
weñechah jéihnit, caán íjeéh ã jum
pínah muedíh chājíhna, David Diosdih
átih úbúp wut yuh jĩ.* ⁴⁷ Obohjeéhtih,
páant ã úbúchah yuhna, ã wunat
túttimah, ã wááh Salomónboó Dioíh
muedíh át chājap wut jĩ.* ⁴⁸ Pánih
chājna yuhna, Diosboodíh cáacwã í
chājni muedíh í jéih nemcan caá.
Páant niijnít, Dios naáwátdih naóh ya-
pani nin pah át níj daacáp tají:

⁴⁹ ‘ “Japboó wã chúudat panihni
caá. Caánboó chúudna, nihat-
dih wã wutna caá. Pánihna,
noónboó wíh jícha wã chái
chúudat panihni caá. Pánih
chái chúudna, chah wēpni wã
jumna caá. Weém Dios caá.
Páant wã jumuchah, wíh muú
pínahdih ñi jéih teo wāhcan caá.
Wã chooát pínah muedíh wã
náahcan caá.

⁵⁰ Weemjéh nin baácboó nihatdih wã
chājap jí”, Dios ã niijná caá’, át
níj daacáp tají. (Is 66.1-2)

⁵¹ “Jwĩ ñowāji í yap yohat pah
muntih yeebút Diosdih ñi yap
yohna caá. Dios naáwátdih joiná
yuhna, yeéb yehna joyáh bojnit Túini
Espíritudihbut yehna ñi niijná caá.*

⁵² Jwĩ ñowāji Dios naáwátdih nihat
naóh yapanitdih yeejép ít chājap wut
jĩ. ‘Túttimah túini yoobát ã jūóh-
bipna caá’, queét í níj naáwá-
chah, jwĩ ñowã ít joijí ta yuh caá.
Obohjeéhtih, páant níj naóh-
nitjidih ípĩ mao yohop wut jĩ.
Pánihna, ‘Túini yoobát ã jūóh-
bipna caá’, í niijníji Jesús-
dih yeebút ñi mawap be. ⁵³ Dios ã
wutatdih ángelwã Moisésdih ít naóh
yapanap wut yuh jí, jwĩ joyát pínah
niijná. Obohjeéhtih, í wutatjidih jwĩ

bíbohna yuhna, yeébboó caandíh ñi
yap yohna caá”, Esteban át niijíp wut
jĩ.

*Estebandih jee dáhnajíh í yoh
mawat*

⁵⁴ Páant ã niijíchah joinít, queétboó
tubit ít íjip wut jĩ. Pánih íjna, úm
náah jumnit ít jíghop wut jĩ. ⁵⁵ Páant
í íjichah yuhna, Túini Espíritu caandíh
búdí ã teo wáacachah, japboó chéi
en ñahanit, Dios ã yeh iigátdih, Jesús
Dios ã jéihyepmant bóo buwámant ã
ñuhuchahbut Esteban át enep wut jĩ.

⁵⁶ —¡Ñi eneé! Jeáboó jéweat panihni
ã jumuchah, Jesús nihat cáacwã
úud jeñé, Dios ã jéihyepmant bóo
buwámant ã ñuhuchah, wã enna caá,
át niijíp wut jĩ.

⁵⁷ Páant ã niijíchah joinít, queét
tubit íj yapna, ñaacnit, íh molítdih
nem teo, ñáo ñah bejnit, caandíh
ít tewep wut jĩ. ⁵⁸ Pánih teonit,
caán tútchimant wái bac bejnit, jee
dáhnajíh ít yoh mawap wut jĩ. Páant
í yohat pínah jātíh, jih í ñoní yégueh
chóonadih too dug jwejnit, jáap beh
tóahni Saulo wāt jumnidih ít wap-
at wut jĩ.

⁵⁹ Estebandih jeejíh í yohochah-
jeh, “Maá Jesús, wíh caolihdih ma
ubú”, át niijíp wut jĩ.* ⁶⁰ Páant niijnít,
bódicha caj yoh ñajnit, “Maá, weem-
díh yeejép í chājachah yuhna, queétdih ma
peéh chājca bojó”, niijnít, át wunah
bejep wut jĩ.*

8

Saulo Jesúhwādh yeejép ã chājat

¹⁻² Bitā Jesúhwā Estebanjidih
baad yóhna, búdí ít jūñúp wut jĩ.
Obohjeéhtih, Sauloboó Estebandih
í mawachah enna, “Túina caá”, át
níj jenah joyóp wut jĩ. Caán yeó
jáapjeh Jerusalén tútchidih jumnit
Jesúhwādh eníhcan, yeejép ít chāj
jwíhip wut jĩ. Páant í mao jwíhichah,
Jesúhwā Jerusalén tútchimant Judea
baác, Samaria baácna but yúup ít
jweí peét bejep wut jĩ. Jesús ã

* 7:45 Jos 3.14-17 * 7:46 2S 7.1-16; 1Cr 17.1-14

* 7:47 1R 6.1-38; 2Cr 3.1-17 * 7:51 Is 63.10

* 7:59 Sal 31.5; Lc 23.46 * 7:60 Lc 23.34

naawát túutnit pohba it bejcap wut jĩ. ³ Pánihna, Sauloboó Jesúihwādh enihcan, queétdih yeejép chājna, iih munnādih waadnít, neonādih, yaádhdihtbut teo wái bacnit, nemat muúboó apĩ nemat túutap wut jĩ.*

Felipe Samaria baácboó Jesúih doonādih ā bohéat

⁴ Pánih jweí peétnitji i juibíni tútchinadih moondih Jesúih túini doonādih ipĩ naawáp wut jĩ. ⁵ Samaria baácboó jumni chah búdí tútchina juibínit, Felipebut caán tútchidih moondih Jesúih túini doonādih āt naawáp wut jĩ. ⁶ Páant ā naawáchah joinít, Dios ā wēpatjĩh jwiít cāacwā jwĩ jéih chājca naáhdih ā chājachah ennit, caanjĩh moón dawá it túi joyóp wut jĩ. ⁷ Dawá nemép jumnit ā pebh i juibínachah, nemépwāboodih apĩ bac bejat túutap wut jĩ. Páant ā bac bejat túutachah joinít, nemépwā ñáacnit, ipĩ bac bejep wut jĩ. Dawá jéih wulicannitdih, jéih bejcannitdihbut apĩ booanap wut jĩ. ⁸ Páant ā chājachah enna, caán tútchidih moón búdí it weñep wut jĩ.

⁹ Caán tútchidih bóo Simón wāt jumni, jióhni āt jumap wut jĩ. Pánihna, caán tútchidih moondih jióhni ded pah i chājatdih apĩ chāj jútup wut jĩ. Páant ā chājachah enna, caanjĩh moón en wáhi bejnit, Simóndih it úumap wut jĩ. Nin pah apĩ niijíp wut yuh jĩ: “Weem páh jéihni bita wihcan caá. Dedé weemdíh judhcan caá”, āt niijíp wut jĩ.

¹⁰ Páant ā chājachah enna, “Nin Dios pah muntih wēpat bíbohni caá”, cāacwā i maáta bícdih it niijíp wut yuh jĩ. Queét nihāt caandih it túi joi jwáhup wut jĩ.

¹¹ Páant ā chājatjĩh queétdih maatápdih āt jútup wut jĩ. Páant ā chāj jútachah enna, queétoó wáhi bejnit, caandih it túi joyóp wut jĩ. ¹² Obohjeéhtih, caandih i joyóchah yuhna, Felipeboó Dios maáh ā jumatdih, Jesucristoíh túini doonādhbut ā naawáchah joinít,

Simóndih cádahnit, Felipeboodih it joyóp wut jĩ. Pánih túi joinít, i jepahachah enna, Felipe neonādih, yaádhdihtbut āt daabánap wut jĩ. ¹³ Simónbut Felipe ā naawáchah joinít, Jesúsdi h ā jepahachah, caandihbut āt daabánap wut yuh jĩ. Páant ā daabáat túttimah, Felipejeéh caanbút āt péenap wut jĩ. Felipe Dios ā wēpatjĩh chāj jútutnit, tabúp chāúhnditdih ā túi booanachah enna, Simón āt en wáhi bejep wut jĩ.

¹⁴ Samaria baácdih moón Dios naawátdih i túi jepahat dooná Jerusalén tútchina Jesús ā naawát túutnitdih āt juibínap wut jĩ. Páant i jepahat doonādih joinít, Pedro, Juan bícdih, Samaria baácna it wahap wut jĩ. ¹⁵ Pánih caanná juibínit, Pedrowā Jesúsdi h jáp jéihnditdih Diosdi h it úubáp wut jĩ, Túini Espiritu ā wēpat queétdih ā jumāt pínah niijná. ¹⁶ Queét Samaria baácdih moón Jesúihwā i jumāt jútut pínah niijná, queétdih Felipe ātāt daabánap wut jĩ. Jesúsdi h jeh it jéih jwáhup wut jĩ. Obohjeéhtih, caán láa, Túini Espiritu ā wēpat queétdih āt wih jwáhcap wut jĩ. ¹⁷ Pánihna, Pedro Juanjĩh Samaria baácdih moondih i teo jáha úubáchah, Túini Espiritu ā wēpat queétdih āt jum jwíhip wut jĩ.

¹⁸ Pedrowā i teo jáha úubáchah, Túini Espiritu ā wēpatjĩh mácah wéheatjĩh i wéhenachah, Simón āt enep wut jĩ. Pánih ennit, Pedrowā i wēpat déedih náahna, dinerojĩh ātĩh jīb chājĩhip wut yuh jĩ.

¹⁹ —Weembát cāacwādh wā teo jáha úubáchah, Túini Espiritu ā wēpat queétdihbut ā jumāt pínah niijná, weemdíhbut ñi wēpat déedih ñi wáhuá, āt niijíp wut yuh jĩ.

²⁰ —Míih dinerojĩh Dios ā wēpatdih ma jīb chājĩhat yeejép caá. Pánihna, caandih ma jīb chājĩhat peéh míih dinero bícdih iiguípna ma bejeé.

²¹ Dios ā enechah, ma jenah joyát yeejép ā jumna caá. Nindih jwiit jwĩ chājat pah meém chājni pínah nihcan caá. ²²⁻²³ Wēpatdih tabit en ñinahnit,

* 8:3 Hch 22.4-5; 26.9-11

tubit íj yaicánniابه caá. Pánih jumna, yeejépdih ma jéih cádahcan caá. Yeejép ma jenah joyátdih Dios á yohat pínah niijná, caandíh ma uúbá. Páant ma chājachah enna, caán ma yeejatdih áta yoh tagaá, Pedro jíohni Simóndih át niij jāihñup wut jī.

24—Weemdíh yeéb Diosdih ñi uúbá, ma niijípboó wā bejcat pínah niijná. Caán waó jíib iiguípna wā bejihcan caá, Simón át niijíp wut jī.

25 Túttimah, Pedro Juanjīh Dios naáwátdih biíh tútchinadih moondíh naáwádih ít bejep wut jī. “Jesús á boo pud jāúwát túttimah, caandíh jwiit jwī enep jī”, Samaria baácdih moondíh ít niij naóh peetép wut jī. Pánihna, caanjīh moondíh bohé péanit, Jerusalén tútchina ít jwúub bejep wut jī.

Felipe Etiopía baácdih bóodih á bohéat

26 Felipe Samaria baáboó á jumuchah, Dioih ángel caandíh nin pah át niij naáwáp wut jī: “Múu wihcapboó Jerusalén tútchimant Gaza baáboó bejni namána chóop yapapboó ma bejeé”, át niijíp wut jī.

27 Páant á niijíchah joinít, caanna át bejep wut jī. Caán namádih Etiopía baácdih bóo jwúub bejna át chājap wut jī. Caán Etiopía baácdih moón í maáh wili Candace wut jumnihíh dinerodih en daoní wut jī. Jerusalén tútchiboó Diosdih weñedih juibíniji jwúub bejna át chājap wut jī. 28 Áih tútchina pátáni jwúub bejna, Dios naáwátdih naóh yapani Isaías á daádni náojidih enna át chājap wut jī. 29 Pánihna, Túini Espíritu Felipedih nin pah át niijíp wut jī: “Con bejni pátáni pebhna ma bejeé”, át niijíp wut jī.

30 Páant á niijíchah joinít, Felipeboó pátáni pebhna juibínit, caán náodih Etiopíadih bóo á míic en naáwáchah, át joyóp wut jī.

—¿Ma ennidih ma beh joí níit? Felipe caandíh át niij uúbh joyóp wut jī.

31—Weemdíh bohéni á wihcah, wā táí beh joicán caá. Wā pebh jui

chúudnit, weemdíh ma bohénaá, Felipedih át niijíp wut jī.

—Júu, niijnít, á pebh át juibí chúudup wut jī.

32 Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah á niij daacátjidih Etiopía baácdih bóo míic en naóhna át chājap wut jī:

“Ovejadih mawat túut, í teo wáyachah, á ñaáccat pah muntih caanbút caandíh í tewechah, laihcanni á jumbipna caá. Oveja yoócdih í bóodochah, á ñaáccat pah muntih caanbút laihcanni á jumbipna caá.

33 Caandíh í deoh naóhbipna caá. Caán yeejép á chājcah yuhna, queétboó caandíh yeejép í chājbiipna caá. Pánihna, caandíh í mao yohochah, weh wihcanjeh nin baáboó á buúdbíipna caá”, Isaías át niij daacáp tajī. (Is 53.7-8)

34 Caán náodih en naóhnit, Etiopía baácdih bóo Felipedih nin pah át niij uúbh joyóp wut jī:

—Ma naáwá weemdíh. ¿Nin Isaías á niijátji dedna tigaá? ¿Caanjéh naóh níit át chājjiip? ¿Biíhdih naóh níit át chājjiip, páant á niijná? át niijíp wut jī.

35 Páant á niij uúbh joyóchah joinít, Felipeboó caán náodih ennit, Etiopíadih bóodih Jesúih túini doonádih át naáwáp wut jī. 36 Páant niij béjna, íimdih ít enep wut jī.

—¡Enejúh! Conboó íim caá. ¿Weemdíh ma daabáihcan níit? Felipedih át niijíp wut jī.

37 —Jesúsdi h ma táí jepahachah, meemdíh wā daabábipna caá, Felipe caandíh át niijíp wut jī.

—Dios wáuh Jesúsdi h weém wā táí jenah joiná caá. Caán Jesús Dios á wahni Cristo á jamatdih wā táí jéihna caá, át niij jepahap wut jī.

38 Páant niijnít, pátáni íoh teonidih át chāwáát túutup wut jī. Caán á chāwáchah, dei ñuhnit, íimna ít dei juibínap wut jī. Pánih dei juibínit, íimdih póbó púud bac bej juibí ñuhnit, Felipeboó caandíh át daabánap wut jī. 39 Daabá péanit, í aab ñuhchah,

Túini Espíritu Felipedih át ubah bejep wut jĩ. Á bũudáh bejehah, Etiopíadih bóo caandih át jwúub encap wut jĩ. Pánihna, Jesúsdi h jephahna, túi wēinit, áih baácna át jwúub bejep wut jĩ. ⁴⁰ Túini Espíritu Felipedih ā ub bejehah, Azoto tútchina át juibínap wut jĩ. Pánihna, ni hat tútchinadi h moondih Jesúih túini dooná di h naóh jibna, Cesarea tútchiboó át juibínap wut jĩ.

9

*Saulo ā túut nũumát
(Hch 22.6-16; 26.12-18)*

¹ Páant Felipe ā chājat pónih, Sauloboó Jesúihwā di h en jūihna, “Queé di h maomi caá”, niijnít, sacerdotewā ĩ maáh pebhna át bejep wut jĩ. ² Caanná juibínit, mawat pínah papélah di h caandih át wúbup wut jĩ. “Damasco tútchiboó judíowā ĩ míc wáacat mũuná di h moón ĩ maátadi h ñi daacá. Weém Jesúihwā di h bid jwinít, queé di h chéonit, nin Jerusalén tútchiboó wā jwúub ub jūóhmi caá. Pánihna, wā tewat pínah papélah di h weemdí h ñi wāhũú”, Saulo át niijíp wut jĩ.

³ Páant ā niijíchah joinít, caán náodi h ĩ wāhũchah, Damasco tútchina ĩt bejep wut jĩ. Damasco tútchina ĩ toáh juibínachah, japmant iig jéenaat caandih át jígo hop wut jĩ. ⁴ Páant ā iig jéenanachah, Sauloboó át bũug ñájap wut jĩ. Pánih bũug ñájnit, Jesús ā wéhenachah, át joyóp wut jĩ. “¿Saulo, dépanihna meém weemdí h yeejép ma chāj?” át niijíp wut jĩ.

⁵ “¿Maá, meém déhe tigaá?” Saulo át niijíp wut jĩ. “Weém Jesús, yeejép ma chājni caá. Weemdí h ĩjnit jepahcan, meemjéh tigaá ma míc yéejana caá. ⁶ Ma ñah ñũhũú. Tútchidi h waad béjnit, ma jũmũú. Ma chājat pínah di h meemdí h naóhni pínah ā juibíbipna caá”, Jesús Saulodi h át niijíp wut jĩ.

⁷ Páant ā wéheat di h joiná yuhna, Saulo ā pej jũmni tboó cáac di h encan, ĩt joí wáhi bejep wut jĩ. ⁸ Saulo ñah ñũhni t, ā jéih encan, ā pej jũmni t áih m̃j nahmant teonit, Damasco

tútchina caandih ĩt wái waad béjep wut jĩ. ⁹ Pánihna, Saulo bíic peihcanni yeó jáap jéih encan, jeémpan, babhcan, Dios di h búdí wúbhna át chājap wut jĩ.

¹⁰ Damasco tútchidi h bóo Jesús di h jéihni Ananías wut jũmni oo júmat dée pah Jesús di h át enep wut jĩ. Páant ā enechah, Jesús caandih át ejep wut jĩ: “¡Ananías!” át niijíp wut jĩ. “Júú, wā jũmna caá”, át niij jephahap wut jĩ.

¹¹ “Yoobóp di h wut jũmni namá di h, Judáih mũuná bejnit, Tarsodi h bóo Saulo wut jũmni di h ma bidií. Caán Dios di h wúbhna caá ā chājap. ¹² Caanbút oo júmat dée jígo hat di h enna caá ā chājap. Á jwúub enat pínah niijná, meém juibínit, caandih teo jāhanit, wúbát panihat di h ā enep be”, Jesús Ananías di h át niijíp wut jĩ.

¹³ “Maá, caán míhwā túinit, Jerusalén tútchidi h moondih yeejép át chājap wut be. Dawá cáacwā weemdí h páant ĩ niij naáwáp be. ¹⁴ Nin Damasco tútchiboó caán ni hat míhwā di h teo nemat túut niijná, sacerdotewā ĩ maátadi h papélah di h daacát túutnit, caán núo ā wēpatjĩ ĩt jūúwáp wut be”, Jesús di h Ananías át niij jephahap wut jĩ.

¹⁵ “Caán Sauloboó wā ñíoni jũmna, judíowā nihcannit di h, ĩ maátadi h, judíowā di hbut wā naáwát di h ā naóhbipna caá. Pánihna, ā pebhna úmcanjeh ma bejeé. ¹⁶ Túttimah, wíih ā júmat jíib, dawá láa yeejép ā yapat pínah di h caandih wā jéihyabipna caá”, Jesús Ananías di h át niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ā niijíchah joinít, Ananías Saulo pebhna juibí, caandih teo jāha wúbhni t,

—Wā dée Saulo, jwĩ Maáh Jesús namáboó meemdí h jígo hni weemdí h ā wahap be, ma jwúub enat pínah, Túini Espíritu ā wēpat meemdí h ā júmat pínahbut niijná, át niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant ā niijíchahjeh, áih quíib dah di h queéj cháa pah jígo hni ā bũug jéenechah, Saulo át jwúub enep wut jĩ, páant mantih. Pánihna, ñah ñũh bac bejnit, át daabáát túutap wut jĩ.

19 Páant caandíh ì daabáát túttimah, jwúub bid jeémpna, ã nuugúp wanatji ãt boonap wut jĩ. Pánihna, Saulo Damasco tútchidih Jesúhwājeéh maátcanjeh ãt jumap wut jĩ.

Saulo Damasco tútchiboó ã naáwát

20 Saulo ã túut nummát túttimahbitjeh, judíowā ì míic wáacat munnáboó Jesúh táini doonádih ãt naáwáp wut jĩ.

—Caán Jesús Dios wūh caá, Saulo ãpĩ niijíp wut jĩ.

21 Páant ã niij naáwáchah joinít, nihat ìt joí wáhi bejep wut jĩ.

—¿Nin Jesúhwādih ñun yóhni ni-hcan niít? ¿Ninjĩhbut jūóhni, queédih teonit, sacerdotewā ì maátadih wūhíhni ni-hcan niít? ìt míic niijíp wut jĩ.

22 Obohjeéhtih, Saulo úumcanjeh, chah ãt bohénap wut jĩ. Pánih bohénit, “Yoobópdih tigaá Jesús Dios ã wahni Cristo caá”, ã niijíchah joinít, bita Damasco tútchidih moón judíowāboó ìt beh joicáp wut jĩ.

Saulo judíowādih ã jweyát

23 Maátcanjeh ã jumát túttimah, judíowā caandíh mawíhna, queétjeh ìt míic wéhenap wut jĩ. 24 Pánih míic wéhenit, caán tútchidih bóo jēcnadih yeó jáap jumát pah, chei jumát pahbut ìt páñap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, Sauloboó ì mawíhat doonádih ãt joyóp wut jĩ. 25 Caán doonádih joinít, Saulo ã chéenwā caandíh búdí wāhdih yacnit, chei caán tútchi wáihyat júdu tāahmant ìt cádah deya bojop wut jĩ. Páant ì chājat túttimah, Jerusalén tútchiboó ãt bejep wut jĩ.*

Saulo Jerusalén tútchiboó ã jumát

26 Jerusalén tútchidih juibínit, Jesúhwā bíicdi Saulo ãtih jumíhip wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, “Jesúsdih jepahni ni-hcan caá”, niij jenah joinít, caandíh ìt úumap wut jĩ. 27 Páant ì úumachah yuhna, Bernabéboó Jesús ã naáwát túutnit pebhna caandíh ãt numah bejep wut jĩ. Pánihna, Saulo ded pah ã yapatjidih Bernabé queédih ãt naáwáp wut jĩ: “Nin

Saulo Damasco tútchiboó bejnit, Jesúsdih ãt enep wut jĩ. ã enechah, Jesúsboó caandíh ãt wéhenap wut jĩ. Túttimah, Damasco tútchidih moondíh úumcanjeh, Jesúh doonádih ãt naáwáp wut jĩ”, Bernabé ãt niijíp wut jĩ. 28 Páant ã niiját túttimah, Saulo ìjeéh waadnít, Jerusalén tútchidih moondíh úumcanjeh, Jesúh doonádih ãt wēp naáwáp wut jĩ. 29 Pánih naóhni, biquína Grecia baácmant jūóhni judíowājeéh míic wéhenit, queédih yehna ãt naáwáp wut jĩ. Páant Saulo chah ã wēp naáwát peéh caandíh ìt mawíhip wut yuh jĩ. 30 Páant ì mawíhat doonádih joinít, Saulojeéh jumnit Jesúhwāboó caandíh Cesarea tútchina ìt ub jwei déi bejep wut jĩ. Caanjih numah jum jwahnít, Tarso tútchina caandíh ìt wah bojop wut jĩ.

31 Caán láa nihat Judea baác, Galilea baác, Samaria baácboó Jesúhwā ìt táí jumap wut jĩ. Dedé tac buugáát wihcah, ìt táí míic bohénap wut jĩ. Queét Diosdih úumnit, ì yéejatdih cádahachah, Táini Espiritu queédih búdí ãt teo wáacap wut jĩ. Pánihna, Jesúsdih jepahnit chah ìt dao béjep wut jĩ.

Pedro Eneasdih ã booaat

32 Saulodih ì wahat túttimah, Pedro nihat tútchinaboó Jesúhwādih táoh en jib bejna, Lida tútchidih ãt juibínap wut jĩ. 33 Caanná juibínit, Eneas wut jumnidih ãt enep wut jĩ. Ocho jópchi jātih Eneas tabúp chūhni ãt jéih wálicap wut jĩ.

34 —Eneas, Jesucristo meemdíh ã booana caá. Ma ñah ñuhú. Ma lajatdih ma ub ámo hóo, Pedro ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, Eneas ãt ñah ñuhap wut jĩ. 35 Pánihna, nihat Lida tútchidih moón, Sarón tútchidih moonbát caán doonádih joinít, ì yéej chājatdih cádahnit, Jesúsdih ìt jepahap wut jĩ.

Tabita mi boo pud jūwát

36 Jope wut jumni tútchidih Tabita wut jumnih Jesúsdih táí jéihni mit

* 9:25 2Co 11.32-33

jumap wat jī. Mi wāt Tabita griego wéheatjīh Dorcas it niijíp wat jī. Caánt tui chājnih, moh yéejnitdih mipī tui teo wáacap wat jī. ³⁷ Pánihna, caán láa wunat ñah jūúwúchah, mit wunah bejep wat jī. Páant mi wunat túttimah, queét miíh bácahjidih tui choc péanit, chah bóo tólihboó it jwejep wat jī. ³⁸ Lida tútchi Jope tútchi tui pebh buugjéh at jumap wat jī. Pánihna, Jope tútchidih moón Jesúhwā, Pedro Lida tútchiboó ā jumap doonádih jātih itát joyóp wat jī. Pánih joinítji chénewādh Pedro pebhna it wah bojop wat jī. Ā pebhna juibínit, “Tabita mi wunah bejep be. Waicanjeh jwī jumapboó jwījeéh ma jūúwú”, Pedrodih it niijíp wat jī.

³⁹ Páant ĩ niijíchah joinít, Pedro ĩjeéh at bejep wat jī. Caánboó ĩ juibínachah, caán mūdih jumnitboó Pedrodih chah bóo tólihna it namah pūuh laab béjep wat jī. Tabita ĩjeéh jum jwuhna, moh yéejnitdih wūhat túut niijná, dawá yéguéhdih mit chājar wat jī. Pánihna, éemp wunnit yaádh Pedrodih ñah pūuda bojnit, mi chājnjiji yéguéhndih it júut juñáp wat jī. ⁴⁰ Obohjeéhtih, Pedro caán tólihboó jumnitdih at bac bejat tútup wat jī. ĩ bac beedáat túttimah, bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih at uúbup wat jī. Pánih uúbh péanit, miíh bácahjidih tac pūud ennit,

—Tabita, ma ñah ñuhú, at niijíp wat jī.

Páant ā niijíchahjeh, caántboó Pedrodih wāt ennit, mit pud chūudap wat jī. ⁴¹ Páant mi pud chūuduchah, Pedro miíh téihyadih teonit, caántdih at wái ñahanap wat jī. Pánihna, caanjīh moón Jesúhwādh, éemp wunnit yaádhdihtat bid bojnit, “Eneé mi jwūub boonap be”, queétdih at niijíp wat jī.

⁴² Páant mi boopat doonádih nihat Jope tútchidih moón it joyóp wat jī. Pánih joinít, dawá Jesúsdiht it jepahap wat jī. ⁴³ Pánihna, nuñáp wā chóo teoni, Simón wāt jumnijeéh Jope

tútchiboó maatápdih Pedro at jumap wat jī.

10

Pedro Corneliowādh Jesúh doonádih naáwādh ā bejat

¹ Caán láa Cesarea tútchiboó cien soldadowā ĩ maáh Cornelio wāt jumni at jumap wat jī. Queét soldadowā Italiano wāt jumni poómp wat jī. ² Cornelio āih mūdih moón biíc diht Diosdih tui jenah joí wēinit, caandih úumna, yéejat cádahnit, it tui chājar wat jī. ĩgah náah jumnit judiowādh budi at teo wáacap wat jī. Jesucristodih jéih jwuhcan yuhna, yeó jáap jumap pah Diosdih at uúbup wat jī. ³ Biíc yeó jáap cheyeh las tres jumachah, Cornelio ā uúbuchah, oo jámat pah, Dioih ángel ā pebhna ā waád juibínachah, at enep wat jī. Páant ā enechah, “Cornelio”, at niijíp wat jī. ⁴ Cornelio caandih en behnit, úumna, “¿Maá, dedé diht caá ma náah?” at niijíp wat jī. Páant ā niijíchah joinít, ángel nin pah caandih at niij jepahap wat jī: “Diosdih ma uúbuchah, at joyóp wat be. ĩgah náah jumnitdih ma wūhchahbut, at enep wat be. Pánihna, bu ma uúbátdih ā jepahbipna caá. ⁵ Jope tútchiboó Simón Pedro wāt jumnidih ub jūúwát náahna, miíh cáacwādh ma wah bojóo. Caán táini doonádih yeebdih ā naóhbipna caá. ⁶ Biíh Simón nuñáp wā chóo teonijeéh budi muj jwējdiht jumni mūdih ā jumna caá”, ángel Cornelioidih at niijíp wat jī.

⁷ Páant niij péanit, at bac bejep wat jī. Ā bac bejat túttimah, Cornelio chénewā caandih teo wūhndih, biíc ājeéh jumni soldadodihbut at bid bojop wat jī. Caán soldadoboó Diosdih tui wēini jumna, yeó jáap jumap pah Cornelioidih wapni wat jī. ⁸ Pánihna, Cornelio ángel ā niijátjidiht queétdih naóh beedánit, Jope tútchiboó at wah bojop wat jī.

⁹ Biíh yeó jáapdiht Jope tútchiboó ĩ toáh juibínachah pohba, yeó jáap tac yoób Pedro ā jumni mūú chahmant

bóo coahna Diosdih úúbúdih át púuh laab béjep wut jĩ. ¹⁰ Páant ã úúbúchah, caandih nuugúp tubuchah, át jeémíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, ĩ jeémát chājat pónih, oo júmat jíghat déedih át enep wut jĩ. ¹¹ Jeáboó ã jéweah bejechah, chénaoó bóod chéoni chóo, búdí chóo át dei jūúwáp wut jĩ. ¹² Caán chóo diitna dawá nuñúpwā judíowā ĩ jeémca naáhwā míc ĩt jumap wut jĩ. Maiwābut jum, jwébehwābut ĩt jumap wut jĩ. ¹³ Caandih ã enechah, Dios nin pah át niijíp wut jĩ: “Pedro, ñah ñahnit, nitdih ma mao jeémé”, át niijíp wut jĩ.

¹⁴ Páant ã niijíchah joinít, “Nihcan caá, Maá. Weém wā jeémcan níit. Jwĩ nuowādihi ma jeémát túutca naáh yeejépwādihi wāpĩ jeémcan beé”, Pedro át niij jepahap wut jĩ. ¹⁵ “ ‘Buu túinit caá’, wā niijnitdih ‘Yeejépwā caá’, ma niijcá bojóo”, Dios Pedrodihi át niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant biic peihcanni láa ã yapachah, caán chóo át púuh laab béjep wut jĩ, buca. ¹⁷ Pánihna, Pedro tubit náhni dahwanit, “¿Dépanihatdih niijíh tigaá pánih jíghnidih ã júut?” caanjéh át niij jenah joyóp wut jĩ. Páant ã niij jenah joyóchah, Cornelio ã wah bojnitboó, Pedro ã jumni muuná ĩt juibínap wut jĩ: “¿Simón nuñúpwā chóo teoníh muú dedboo tigaá ã jum?” cáacwādihi ĩt niij úúbh joyóp wut jĩ. Caán muudíh ĩ jéihya naáwáchah, ã jumni muuná ĩt juibínap wut jĩ. ¹⁸ Pánih juibínit, nin pah ĩt niij ej úúbh joyóp wut jĩ: “¿Simón Pedro wut jumni nin muudíh níit ã jumap?” ĩt niijíp wut jĩ.

¹⁹ Páant ĩ ejechahjeh, Pedro caandih jíghnijidih ã jenah joyóchah, Túini Espíritu caandih nin pah át niijíp wut jĩ: “Pedro, jēchoó biic peihcannit meemdíh bidna caá ĩ chājap. ²⁰ Ñah ñuh, dei bejnit, ĩjeéh ma bejeé. Biíh pah bóodih náhni dahwacanjeh ma túi bejeé. Weémboó queédih wā jūúwát túutap be”, át niijíp wut jĩ.

²¹ Páant ã niijíchah joinít, Pedro ĩ pebhna át dei bejep wut jĩ. Dei juibínit, queédih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Ninjĩh tigaá wā jumap, ñi bid jūóhni. ¿Dépanihna weemdíh ñi bid jūóh? át niijíp wut jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, queétboó nin pah ĩt niij jepahap wut jĩ:

—Cornelio cien soldadowādihi wutni jwiítidih ã wahap be. Caán túi chājni, Diosdih úumnit yéej chājcanni, nihat judíowā caandih ‘Túini’, ĩ niijní caá. Meemdíh Dioíh ángel caandih át bidat túutap wut be, túini doonádihi jwiítidih ma naáwát pínah niijná, Pedrodihi ĩt niijíp wut jĩ.

²³ Páant ĩ niijíchah joinít, Pedro queédih waadát túut, jeémát wāhnit, ã jumni muúboó át ũo jwuhat túutap wut jĩ. Cheibit Pedro ĩjeéh át bejep wut jĩ. Páant ã bejechah, bita Jope tútchidih moón Jesúíhwābut caandih ĩt pej jum bejep wut jĩ.

²⁴ ĩ bejni daanimant bóo yeó jáapdihi queét Cesarea tútchina ĩt juibínap wut jĩ. Cornelioboó ã déewādihi, ã chéenwādihibut bid wáacnit, Pedrowādihi át páñap wut jĩ. ²⁵ Pánihna, Pedro Cornelioíh muudíh ã téih waadáchah, Cornelioboó jwāáh bac jūóhnit, áih jítcha pebh bódiha át caj yoh ñajap wut jĩ.

²⁶ Obohjeéhtih, Pedro caandih wái ñahanit,

—Ma ñah ñuhú. Weembát meem pánih cáacjeh mun tigaá. Weém maáh nihcan caá, caandih át niijíp wut jĩ.

²⁷ Páant ã niijíchah joinít, ñah ñahnit, míc wéhenit, Cornelio caandih át namah waad béjep wut jĩ. Caanná waad juibínit, dawá míc wáac páinitdih Pedro át enep wut jĩ.

²⁸ Pánih ennit, Pedro queédih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Jon jātih Dios jwĩ nuowādihi nin pah át niij wutap wut jĩ: ‘Judíowā nihcannit biícidih ñi jumca bojóo’, át niijíp wut jĩ. Pánihna, caán wutatjidih ñijeéh jumnit, wā yap yohatdih ñi túi jéihna caá. Obohjeéhtih, judíowā nihcannitdih ‘Yeejépwā caá’, Dios weemdíh ã

niját túutcan beé. ²⁹ Páant ã nijíchah joiná, yeéb weemdíh ñi bidichah, ‘Wã bejcan níit’, nijcánjeh, ñi pebhna wã jüúwáp be. ¿Dépanihat túut tibeé ninjñh weemdíh ñi jüúwát túut? át nijíp wat jñ.

³⁰ Páant ã nijíchah joinít, Cornelioboó nin pah át níj jepahap wat jñ:

—Jwínah bóodih, yeó tres jumuchah, nin horadih pohba, Diosdih wã úbúchah, áih ángel túi baabní yeh iigní yégueh duoní, wã pebh ã jíghop be. ³¹ Pánih jíghonit, ‘Cornelio, meém Diosdih ma úbúchah, meemdíh át joyóp wat be. Jígh náah jumnitdih ma teo wáacachahbut enna, Dios meemdíh jwuh ã jwúub teo wáacipna caá. ³² Pánihna, Jope tútchiboó míh cáacwádh ma wah bojóó, Simón Pedro wát jumnidih ninna queét ï ub jüúwát pínah nijná. Caán biíh Simón, nuñúpwã chóo teoni pebh, búdí muj jwéejdih jumni muudíh ã jumna caá’, caán ángel weemdíh ã nijíp be. ³³ Páant ã nijíchah joinít, meemdíh ï ub jüúwát pínah nijná, wñih cáacwádh wã wah bojop be. Meém túi chãjni jwñ pebhna mat jüúwáp tagaá. Pánihna, jwiít nihat ninjñh Diosjeéh jumna, ded pah jwiítidih ã naáwát túutatdih joíhna, jwñ páina caá, Cornelio Pedrodih át nijíp wat jñ.

Pedro Corneliowádh Jesúh doonádh ã naáwát

³⁴ Páant ã nijíchah joinít, Pedro nin pah queétdih át níj naáwáp wat jñ:

—Buu jwuh yoobópdih wã jéihna caá. Nihat cáacwádh Dios biíc yoobó áihwã pínah ã náahna caá.* ³⁵ Nihat baácdih moón Diosdih úmmit, yéejatdih cádahna, ï túi chãjachah, Dios queétdih ã wéina caá. ³⁶ Cáacwã Diosjeéh ï túi jummat pínahdih Jesucristodih át wah deyanap wat jñ. Caán túini doonádh jwiít judíowádhjeh át jwñih jéihyanap wat jñ. Páant ã wahni caá nihat cáacwã ï maáh. ³⁷ Jesús ded pah ã chãjatji doonádh ñitát joi tagaá. ‘Ñi yéejatdih ñi cádahaá.

Pánih cádahnit, ñi daabáát túutú’, Juan Daabáni cáacwádh ãpñ níj naóh bohénap jñ. Páant ã bohéat túttimah, Jesúsboó Galilea baácdih, nihat Judea baácdihbut ded pah ã chãjatji doonádhbut ñit joi tagaá.

³⁸ Caán Jesús Nazaret tútchidih bóodih Túini Espíritu ã wēpatdih Dios búdí át wáhup tajñ. Pánihna, jib bejnit, caán Túini Espíritu ã wēpatñh Jesús cáacwádh ã túi teo wáacap jñ. Pánih teo wáacna, nemép caolih jumnitdih ã túi boonap jñ. Dios ájeéh ã jumuchah, páant ã chãjap jñ. ³⁹ Jwñih baácbóó Jerusalén tútchiboobút ni hat ã chãjatjidih jwiít jwñ enep jñ. Túttimah, jwñ maáta judíowã caandíh cruzboó ï péoh dodh mao yohat túutap jñ. ⁴⁰ Obohjeéhtih biíc peihcanni yeó jáap túttimah, caandíh boonit, Jesúsdi Dios át jíghat túutap tajñ. ⁴¹ Páant ã jíghochah yuhna, ni hat cáacwã caandíh ï encap jñ. Jwiít Dios ã ñionitdihjeh ã jíghop jñ. Jesús ã boo pud jüúwát túttimah, ájeéh jeémpnit, jwñ babhbap jñ. ⁴² Pánih jwñjeéh jumna, jwiítidih nin pah ã níj watap jñ: ‘Nihat cáacwádh nin pah ñi níj naáwá: “Jesúsdi jepahcannit báadhnit, wunnitdihbut ï yéejat peéh chãjat túutni maáh Dios caandíh át waadánap wat jñ”, ñi nijí’, ã nijíp jñ. ⁴³ Pánihna, ni hat Jesúsdi ï jepahachah, Dios ï yéejatdih ã yohbipna caá. Nihat Dios naáwátdih jon jãtñ naóh yapanit caán Jesúsdi níj naóhna ït chãjap wat jñ, Pedro Corneliowádh át nijíp wat jñ.

Judíowã nihcannitdih Túini Espíritu ã jwñih jummat

⁴⁴ Pedro páant ã níj naáwáchahjeh, ni hat caandíh joinítidih Túini Espíritu át waadáp wat jñ. ⁴⁵⁻⁴⁶ Corneliowã judíowã nihcannit yuhna, mácah wéheatñh Diosdih ït wéi naáwáp wat jñ. Páant ï wéi naáwáchah, Pedrodih pej jum bejnit judíowã ït joyóp wat jñ. Túini Espíritu judíowã nihcannitdih ã waadáchah enna, queét judíowáboó ït en wáhi bejep wat jñ. Pánihna, Pedro

* 10:34 Dt 10.17

caandih pej jum bejnitdih nin pah át niijíp wut jĩ:

⁴⁷ —Jwiít dih waadát pah man tigaá nitdihbut Túini Espíritu ã waadáp. ¿Páant ã chãjachah, queétdih jwĩ daabánachah, ã túimi naniít? át niijíp wut jĩ.

⁴⁸ Páant niij péanit, Jesús ã wutuchah joiníji ã wēpatjĩh queét judíowã nihcannitdih Pedro át daabáát túutap wut jĩ. Páant ã daabáát túttimah, “Jwĩjeéh ma chão jwáhúú”, Pedrodih ít niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah joinít, ãjeéh át chão jwáhúhup wut jĩ.

11

Pedro ã chãjat doonádih Jerusalén tútchidih moón Jesúhwã ã joyát

¹ Judíowã nihcannitbut Jesús dih ã jepahat dooná át bej peét bejep wut jĩ. Jesús ã naáwát túutnitboó, bita Jesúhwãbut Judea baácboó jumnit, caán doonádih ít joyóp wut jĩ. ² Páניהna, Pedro Jerusalén tútchina ã jwáhúb juibínachah, biquína Jesús dih jepahat judíowã, caandih nin pah ít niij jãihñap wut yah jĩ:

³ —¿Dépanihna, meém judíowã nihcannit pehbboó ma bej? Queét yeejépwãjeéh jeémpnit, Dios jwĩ nuowãdih ã wutajidih mat yap yohop taga, ít niijíp wut jĩ.

⁴ Páant, ã niijíchah joinít, Pedro nihát ã yapatjidih nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ:

⁵ —Weém Jope tútchiboó jumnit, uúbhna, oo jumat jigohat déedih wã enep jĩ. Páant wã enechah, chénaoó bóod chéoni búdí chóo jeámant wã pebh ã dei jayúp jĩ. ⁶ Páant ã dei jayúchah, túi ennit, caán chóo díitna maiwã, jwébehwã nihát nuñúpwãbut ã ñahuchah, wã enep jĩ. ⁷ Caandih wã enechah, wéheatbut yáanit, nin pah ái niijíp jĩ: ‘Pedro, ñah ñahnit, nitdih ma mao jeémé’, weemdih ã niijíp jĩ. ⁸ ‘Nihcan caá, Maá. Wã jeémpcan níit. Yeejépwã, meém jwĩ nuowãdih ma jeémát túutcannitdih wãpĩ jeémpcan beé’, wã niij jepahap jĩ. ⁹ Obohjeéhtih,

páant wã niij jepahachah, ‘Buu “Túini caá”, wã niijnít dih “Yeejépwã caá”, meém ma niijcá bojóó’, weemdih ã niijíp jĩ. ¹⁰ Bíic peihcanni láa páant ã yapachah, caán chóo ã jwáhúb púuh laab béjep jĩ. ¹¹ Páant ã púuh laab béjehahjeh, bíic peihcannit neoná jwĩ jumni muudih ít jayúp tajĩ. Cesarea tútchidih bóo weemdih ubat túutna, queétdih át wahap tajĩ. ¹² Páניהna, Túini Espíritu weemdih nin pah ã niijíp jĩ: ‘Íjeéh ma bejeé. Ñi nuowãdih wã wutajidih náhni dahwacanjeh ma túi bejeé’, ã niijíp jĩ. Páant ã niijíchah joinít, úumcanjeh wã bejep jĩ. Nit seis Jope tútchidih moón Jesúhwãbut weemdih ã pej jum bejep jĩ. Caanná juibínit, Cesarea tútchidih bóoíh muudih jwĩ waad béjep jĩ. ¹³ Páant jwĩ waad juibínachah, ded pah caandih ã yapatjidih nin pah jwiít dih ã niij naáwáp jĩ: ‘Dioíh ángel nin muúboó weemdih jigohnit, weemdih nin pah ã niijíp jĩ: “Jope tútchidih míh cáacwãdih wahnit, Simón Pedrodih ma ub jãúwát túutá. ¹⁴ Caán joinít, yeebdih túini doonádih ã naóhbipna caá. Caán doonádih ñi jepahachah, meém ma pebh moón bíicdih ñi yéejat peéh chãjat déedih Jesús ã túi ubbipna caá”, ã niijíp jĩ’, Cornelio jwiít dih ã niijíp be. ¹⁵ Páניהna, Jesús túini dooná queétdih wã jáap naóh jwíhichahjeh, jwiít dih ã waadátji pah mantih, Túini Espíritu queétdihbut ã waadáp jĩ. ¹⁶ Caandih ennit, Jesús jwiít dih ã niijátjidih wã náhninap jĩ: **Juan mahjĩhjah ã daabánap be. Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdih ã waadáchah, yeebdih ã wēpat búdí ã wãhbipna caá**, ã niijíp jĩ.* ¹⁷ Páant ã niijátjidih náhninit, Dios queétdih Túini Espíritu ã wúhatdih ennit, ‘Weém Díosdih wã yap yohcan níit’, niijnít, queétdih wã daabáát túutap jĩ, Pedro Jesús dih jepahat judíowãdih át niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant Pedro ã niijíchah joinít, jwáhúb jãihcanjeh, Díosdih wéinit, nin pah ít míic niijíp wut jĩ.

* 11:16 Hch 1.5

—¡Joi yáh buca! Judíowā nihcannit yuhna, yéejat peéh iiguípna ĩ bejat déejidih Dios át tái ubap taga. Pánihna, ĩ yéejatdih cádahnit, ĩ túut nuumúchah, queétdihbut áihwā át chājap taga, ájeéh páantjeh ĩ jumat pínah niijná, ĩt míc niijíp wut jĩ.

Antioquía títchidih moon jwáh Jesúh doonádih ĩ jepahat

19 Estebandih ĩ mao láa, bita Jesúsdi h jéihnitdihbut judíowā ĩt mao ñuunúp wut jĩ. Pánihna, queét ĩ mawatdih jweinít, yuúp ĩt bej peét bejep wut jĩ. Biquína Fenicia baácboó bej, bita Chipre quewaboó bej, bitabut Antioquía títchiboó ĩt bejep wut jĩ. Pánih bejnit, Jesúh túini doonádih ĩt naóh peét bejep wut jĩ. Pánih naóh bejna yuhna, judíowādhieh ĩt naáwáp wut jĩ. Judíowā nihcannitboodih ĩt naóh jwahcap wut jĩ.* 20 Obohjeéhtih, biquína Jesúhwā Chipre quewadih moón, Cirene títchidih moonbát, Antioquía títchina juibínit, judíowā nihcannitdihbut jwĩ Maáh Jesúh doonádih ĩt naáwáp wut jĩ. 21 Pánihna, Dios búdei ā teo wáacachah, dawá queétdih joinít, túut nuumná, Jesúsdi h ĩt jepahap wut jĩ.

22 Antioquía títchidih moón ĩ jepahat dooná ā bej peét bejchah, Jerusalén títchidih jumnit Jesúhwā caán doonádih ĩt joyóp wut jĩ. Pánih joinít, queétdih ā bohé teo wáacat pínah niijná, Bernabédih Antioquía títchina ĩt wah bojop wut jĩ. 23 Caanná juibínit, queétdih Dios ā tái teo wáacatdih ennit, Bernabé búdei át weñep wut jĩ. Pánih wēinit, queétdih bohénit, nin pah āpĩ niij naáwáp wut jĩ: “Jesúsdi h ĩ tái péenaá. Ded pah ā yapachah yuhna, caandih ĩ tái jenah joí cádahca bojoó”, queét Jesúsdi h jáap jepahnitdih át niijíp wut jĩ. 24 Bernabé tái chājni, Túini Espiritu ā wēpat búdei jumni, Jesúsdi h tái jenah joinít át jumap wut jĩ. Pánihni jumna, queét judíowā nihcannitdih yuhna, búdei ā

teo wáacachah, Jesúsdi h jepahnit chah ĩt dao béjep wut jĩ.

25 Túttimah, Bernabé Saulodih ā pej pínah Tarso títchina bididih át bejep wut jĩ. 26 Caandih jwāáhnit, Antioquía títchina át numah jwáub bejep wut jĩ. Pánihna, caánboó jwáub juibínit, Jesúsdi h jáap jepahnitdih biícdi h ĩt bohénap wut jĩ. Jesúhwājeéh jumnit, biíc jópchi ĩt tái bohénap wut jĩ. Caán Antioquía títchidih wut jĩ Jesúhwādhieh “Cristodih péenit”, niijná, “Cristianos”, ĩt jwíh niij wut búudhdap wut jĩ.

27 Caán láa biquína Dios naáwátdih naóh yapanit Jerusalén títchimant Antioquía títchina ĩt dei juibínap wut jĩ. 28 Biíc newé ĩjeéh jūóhni, Agabo wut jumni, queét Jesúhwā biícdi h ĩ míc wáacachah, caánboó ñah ñuhnit, Túini Espiritu ā niijátidih át jwáub naóh yapanap wut jĩ. “Maátcanjeh, jeémát wihcat láa nihát baácboó ā jumbipna caá”, át niijíp wut jĩ. Túttimah, Claudio Romano cáacwā ĩ maáh ā jumuchah, Agabo ā niijátji pahjeh jeémát wihcat láa át jumap wut jĩ.* 29 Pánihna, Agabo ā niijíchah joinít, “¿Jwĩ déewā Judea baácdi h moón Jesúhwādhieh jwĩ teo wáac jíh?” ĩt míc niijíp wut jĩ. Pánih teo wáacnit, det dinero búdei bíbohnit búdei ĩt wāhup wut jĩ. Buúh buugní bíbohnit buúh buugní ĩt wāhup wut jĩ. Bainí bíbohnit bainíjeh ĩt wāhup wut jĩ. Bitá bíbohcanit ĩt wāhcap wut jĩ. 30 ĩ wāh wáacni dinerodih Bernabéwādhieh wāhnit, Jerusalén títchidih moón ĩ déewā Jesúhwā maátadi h ĩt wahap wut jĩ, bitadi h ĩ pāáát pínah niijná. Pánihna, Bernabé Saulojih ĩ wāhni dinerodih Jerusalén títchina ĩt ub bejep wut jĩ.

12

Herodes Santiagodih mawat túutnit, Pedrodhiehbut ā nemat túutat

1 Caán láa Maáh Herodes Jesúhwādhieh yeejép chājna, biquína queétdih nemat muúboó át nemat túutat wut jĩ.

* 11:19 Hch 8.1-4 * 11:28 Hch 21.10 * 12:2 Mt 4.21

2 Juan weép jeñé Santiagodih* waó ãt bóod yohat túutap wut jĩ. 3 Páant ã chãjachah ennit, judíowã ã maáta búdí ãt weñep wut jĩ. ã weñatdih ennit, Pedro dihbut ãt tewat túutap wut jĩ. ã tewat túutachah, paacánni pandih jeémát, Pascua ã niijní, láa wut jĩ. 4 Pánihna, caandíh tewat túutnit, ãt nemat túutap wut jĩ. Chénena míc soldadowã jwíih wapnit pínah ãt jumap wut jĩ. Táttimah, jwúb túut nãmnnít pínahbut páant moon múntih ãt jumap wut jĩ. Bitabut páant moon múntih ãt jumap wut jĩ. Bitabut páant moon múntih ãt jumap wut jĩ. Pánihna, Pedro ã jweicát pínah niijná, dieciseis soldadowã caandíh wapnit pínah ãt jumap wut jĩ. “Pascua táttimah, ã bac júóhñit, cáacwã ã enepdih caandíhbut wã mawat túutbípna caá”, Herodes caanjéh ãt niij jenah joyóp wut yuh jĩ.* 5 Páant niij jenah joinít, soldadowã Pedro dih nemat muúboó ãt túi wapat túutap wut yuh jĩ. Páant caandíh ã nemechah, Jesúihwã Pedro dih búdí úbhna ãt chãjap wut jĩ.

Dioíh ángel nemat mãmánt Pedro dih ã ãb bacaat

6 Herodes ã jenahni yeó jáap cheijeh Pedroboó túi ãona ãt chãjap wut jĩ. Chéne soldadowã chénaboó ãt ãt ãt teo lajachah, Pedro biíc dih ãona ãt chãjap wut jĩ. ã jumni tólih jęc pehbbut bita chéne soldadowã ãt wap ãhup wut jĩ. 7 Dioíh ángel queét pebh ã jígohochah, ã yeh iigát ã jumni tólihdih ãt túi yeh iiguíp wut jĩ. Pánih jígohñit, Pedroíh páwádih ãt wuúmp mao wacup wut jĩ. “¡Waícanjeh jáanit, ma ãh ãh!” ángel Pedro dih ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niij wacuchah jáanit, Pedro ãt ãh ãh wut jĩ. Páant ã ãh ãhuchahjeh, ãh téihya colóhñadih ã chéoni tópnã ãt waát jénep wut jĩ. 8 “Míih yéguehdih míih zapatosdihbut ma ãwú”, ángel ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niiját joinít, ãt ãwúp wut jĩ. Pánih ãwó péanachah, “Míih cúbuh jweyát chóodih pinnit, wãjeéh ma péé jãúwú”, ángel caandíh ãt niijíp wut jĩ.

* 12:4 Ex 12.1-27

9 Páant ã niijíchah joinít, caán chóodih pinnit, ángeljeéh ãt péé bac bejep wut jĩ. “Oboh oo jámatjeh caá”, Yapat yoobát pohba nihcan caá”, Pedro ãt niij jenah joiijeh wut yuh jĩ. 10 Nemat tólih jęc pebh wapnitdih yap bej, biih jęc pebh wapnitdihbut yap bejnit, táchina bac bejat ãt ãt jęc dih ãt júbínap wut jĩ. Caán ãt ãt jęc dih ã júbínachah, caanjéh ãt páa bejep wut jĩ. Páant ã páa bejchah ennit, ãt bac bejep wut jĩ. Namádih bejnit, biih namána ángel Pedro dih ãt ãt júbínap wut jĩ. Pánihna, caán namádih júbínit, ángel ãt ãt ãt bejep wut jĩ. 11 Ángel ã ãt ãt bejchah, Pedroboó jáani pah, ã yapatdih yoobóp dih ãt jenah joyóp wut jĩ. “Dios ãh ángeldih wahnit, Herodes ã mawat déedih, judíowã ã maáta ã náahat pah ã chãjat déedihbut weemdíh nemat mãmánt ãt túi ã bacanap taga. ã jwuhna wã jéhna caá”, Pedro ãt míc niijíp wut jĩ.

12 Caán ã yapatdih túi jéhñit, Juan Marcos ãn Maríah mãmna ãt bejep wut jĩ. Caán mãmndíh dawá Jesúihwã míc wáacnit, búdí ãh ãt chãjap wut jĩ. 13 Pánihna, caán mãmna júbínit, mãm wáihyat júdu jęc dih waádíhna, ãt wuúmp mawap wut jĩ. Páant ã wuúmp mawachah joinít, teo wühñih Rode wut jumnih mit júbí ãh joyóp wut jĩ. 14 Pánihna, Pedro ã wéheatdih beh joinít, búdí wëina, wátcanjeh, naáwádih mit jwúb waad béjep wut jĩ.

—Pedro beé ã juyúp be. Jęc pebh ã ãhup be, mit niijíp wut jĩ.

15 Obohjeéhtih páant mi niijíchah joinít,

—Yeena caá ma chãjap, ãt niijíp wut jĩ.

Obohjeéhtih, caántboó biíc yoobó chah mit wëp naáwáp wut jĩ.

Queétboó caántdih joyáh bojnit,

—Oboh ãh dadah nacaá, ãt niijíp wut jĩ.

16 Pánihna, Pedroboó páantjeh ãt wuúmp mao behjehep wut jĩ. Páant

ã wuúmp mao behjehechah joinít, jěcdih ít wātap wut jī, buca. Wātnit, Pedroh ennit, ít en wáhi bejep wut jī. ¹⁷ Obohjeéhtih, Pedro queétdih tóo mao jwúubanít, át wéheat túutcap wut jī. Queétdih ít wéheat yayánít, ded pah Dios caandíh nemat muumánt ã ub bacaatdih át naáwáp wut jī.

—Wā naáwátdih Jesús úud Santiagodih, bita Jesúíhwādhbut ñi naóh yapanaá, át niijíp wut jī.

Páant niij naóh péanit, biáboó át bejep wut jī.

¹⁸ Túttimah, baáb jéenechah, soldadowā Pedro ã wihcatdih ennit, búdí ít wáhi bejep wut jī. “¿Ded pah tigaá Pedro át bej?” ít míic niijíp wut jī. ¹⁹ Pánihna, Herodesboó caandíh bid bojat túutuchah, áih soldadowā ít bid juicáp wut jī. Pánih bid juicán, caandíh wapnitji soldadowādh tabít át úubh joí ñuúnáp wut jī. Pánih úubh joí péanit, Pedroh ít tui wapcatji peéh, queétdih át mao yohat túutap wut jī. Pánihat túttimah, Herodes Judea baácmant Cesarea tútchina jumát túut niijná, át dei bejep wut jī.

Herodes ã wunat

²⁰ Herodes Cesarea tútchidih ã jumuchah, Tiro tútchidih moondíh, Sidón tútchidih moondíhbut búdí át íjip wut jī. Caán tútchinadh moón Herodeíh baácdih moondíh jeémátdih ípí juibí jíib chājap wut jī. Pánihna, jwúub jíib chājat túut niijná, Herodes ã íjap yayát náahnit, Cesarea tútchina caandíh enedih ít juibínáp wut jī. Pánih juibínít, Herodes ã pebh bóo Blasto wut jumnidih jwāáhnit, queétdih ã teo wáacat pínah niijná, ít jíib chājap wut jī. Herodesdih ít míic wéheat pínah yeó jáapdh Blastodih ít úubát túutap wut jī. ²¹ Pánihna, queétdih ã míic wéheat pínah yeó jáapdh, maáh jumna ã dūwát chóodih dūonít, ã chúudatdih juibí chúudnit, caandíh enedih míic wáacnitdh búdí át naáwáp wut jī. ²² Páant ã naáwáchah joinít, niihat míic wáacnitboó “Cāaquíh naáwát panihcan, Dios naáwát panihni caá”, ít niij wēi ejep wut yuh jī. ²³ Páant ít niij ejechahjeh, cáacwā

ít weñatdih náahnit, Diosboodíh ã jwúub wēi naóhcatji jíib, Dioíh ángel Herodesdih wanat át wūhap wut jī. Pánihna, coyíwā caandíh ít jeéméchah, át wanah bejep wut jī.

²⁴ Pedroh Dios ã ub bacaat túttimah, Jesúíhwā jib bejnit, áih túini doonádih ít naóh peetép wut jī. Caán doonádih jepahnít ít dao béjep wut jī.

²⁵ Bernabé Saulojíh Judea baácdih moondíh wáac wūhniji dinerodih wah péanit, Jerusalén tútchimant Antioquía tútchina ít jwúub bejep wut jī. Jwúub bejnit, Juan Marcosdhbut íjeéh ít ub bejep wut jī.

13

Bernabé Saulojíh Túini Espíritu ã wahat

¹ Antioquía tútchidih moón Jesúíhwājeéh jumnit, biquína Dios naáwátdih naóh yapanít jum, biquína Jesúíh doonádih bohénitbut ít jumap wut jī. Nin caá ít wūtna: Bernabé, Simón Eini ít niijní, Lucio Cirene tútchidih bóo, Manaén Herodes Antipasjíh bíicdh behni, Saulo yuh buca. ² Pánihna, bíic yeó jáap jeémp jwuhcanjeh, Diosdih wēina, ít úubúchah, Túini Espíritu queétdih nin pah át niijíp wut jī: “Bernabédih, Saulodihbut jātih wāát níwip jī, Jesúíh túini doonádih ít naóh jibat pínah niijná. Páant wā níonít ít jumuchah, yeéboó queétdih ñi wahaá”, át niijíp wut jī.

³ Pánihna, páantjeh jeémp jwuhcanjeh, teo jāha úubhnít, Bernabéwādh ít wahap wut jī.

Bernabéwā Chipre quewana ít bejat

⁴ Túini Espíritu queétdih ã wahachah, Seleucia tútchina dei bej, johlitjíh bejni búdí jāáj chóodih waadnít, Chipre quewaboó ít chúuh bejep wut jī. ⁵ Chipre quewaboó Salamina tútchidih juibí, judíowā ít míic wáacat mūnā waadnít, caanjíh moondíh Dios naáwátdih ít bohénap wut jī. Juan Marcosbut queétdih teo wáacat túut niijná, íjeéh át bejep wut jī.

6 Pánihna, Chipre quewaboó jamnitdih bohé púud dei bejna, Pafos wūt jamni tútchina ït juibínap wūt jĩ. Caán tútchidih biíc judío Barjesús wūt jamni, “Weém Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niijná yuhna, jióhni át jamup wūt jĩ. 7 Caán jióhni Romano maáh Sergio Paulo wūt jamnijeéh át jamup wūt jĩ. Sergio Paulo, táí jenah joiní jamna, Dios naáwátdih joyát túut niijná, Bernabéwādh át bid bojop wūt jĩ. 8 Obohjeéhtih, caán jióhni, griego wéheatjĩh Elimas ï niijní, Sergio Paulo ã túut nuumcát pínah niijná, Bernabéwādh átih naáwát túutcap wūt yuh jĩ. 9 Pánihna, Sauloboó, Pablo biíh ã wūt jamni, Táini Espíritu ã wēpatjĩh Elimasdh en behnit, nin pah át niij jaihñup wūt jĩ:

10 —Meém, nemépdih jepahni, ni-hat táiniboodíh yap yohni, tabit yeeni caá. ¿Diosdh táí péelhnitdh ma jãh cádahcan niít? 11 Bũũ meemdíh Dios ã peéh chãjachah, jéih encanni ma jam jwuhbipna caá. Pánihna, yeó ã chãhatdh ma jéih en jwuhcan niít, Pablo át niijíp wūt jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, Elimas át jéih encap wūt jĩ. Pánih jéih encan, caandíh teo wáini pínahdh át bid bejep wūt jĩ. 12 Páant ã yapachah ennit, ï naóhni doonádh joinít, Sergio Pauloboó joí wáhi bejna, Jesúsdh át jepahap wūt jĩ.

Pablo Bernabéjĩh Pisidia baác Antioquía tútchina ï bejat

13 Pafos jēlitdh Pablowā johlitjĩh bejni jãáj chóodih jwúub waadnít, Panfilia baácđih bóo Perge tútchina ït chũh juibínap wūt jĩ. Caanná juibínit, Juan Marcos queétdih cádahnit, Jerusalén tútchina át éemp jwúub bejep wūt jĩ. 14 Obohjeéhtih, Pablowāboó jwúub bejcanjeh, Pisidia baácđih bóo Antioquía tútchina ït aab béjep wūt jĩ. Caanná aab juibínit, judíowā ï chooát yeó jáapdh, ï míic wáacat muúboó ït waád juibí chũudup wūt jĩ. 15 Páant ï waád juibí chũuduchah, caán

muúdh wáac joinít maáta Moisés ã wutatjidih, Dios naáwát naóh yapanit ï daacátjidihbat queét míic wáacnitdh ït en naáwáp wūt jĩ. Caandíh en naóh péanit, queét maáta Pablowādh nin pah ït niijíp wūt jĩ:

—Jwĩ déewāá, nit jamnitdh teo wáacat pínah doonádh ub jũóhna, bũũ ñi naáwá, ït niijíp wūt jĩ.

16 Páant ï niijíchah joinít, Pablobó ñah ñuhnit, ï míic wéhenachah yayánit, nin pah át niij bohénap wūt jĩ:

—Yeéb wā déewāá, judíowā nih-cannit yuhna Diosdh wēnitbat, wā naáwáchah, ñi táí joyoó. 17 Dios jwĩ nuowādh át ñiwip wūt jĩ. Táttimah, Egipto baácboó ï jamuchah, ã teo wáacatjĩh ït cãac poonap wūt jĩ. Pánihna, dawá ï cãac pooat táttimah, ã wēpatjĩh caán baácđant át ub bac jũúwúp wūt jĩ.* 18 Táttimah, cuarenta jópchi pohba muú wihcapboó jamnit, dawá láa Diosdh ï yap yohochah yuhna, queétdih át cádahcap wūt jĩ.* 19 Canaán baácboó jamnitji siete poómpdh yoh péanit, jwĩ nuowā ï jamat pínah niijná, Dios caán baácđih át wũhup wūt jĩ.* 20 Abrahamdh ã naáwát táttimah, cuatrocientos cincuenta jópchi yapat táttimah, jwĩ nuowājidih caán baácđih át wũhup wūt jĩ. Pánihna, caánboó ï jam láa, caán baácđih jamnitdh ï yoh beedáát túut niijná, teo wáac waóhñit pínah maátadh Dios queétdih át ñío wũhup wūt jĩ.

“Queét dée péeni maáh Samuel wūt jamni, Dios naáwátdih jwíh naóh yapani át jamup wūt jĩ.* 21 Pánihna, Samuel jam láa, jwĩ nuowāboó queétdih wutni pínah maádh Diosdh ït yójah uúbáp wūt jĩ. Páant ï uúbátdih joinít, queétdih ï jwíh maáh pínah Cis wũh Saúljidih Dios át ñío wũhup wūt jĩ. Saúl Benjamín jaimená poómpdh bóo át jamup wūt jĩ. Pánihna, caán Saúl cuarenta jópchi maáh át jam jwuhup wūt jĩ.* 22 Caán ã maáh jamatdh dúuc wáinit,

* 13:17 Ex 1.7; 12.51 * 13:18 Nm 14.34; Dt 1.31 3.20 * 13:21 1S 8.5; 10.21

* 13:19 Dt 7.1; Jos 14.1 * 13:20 Jue 2.16; 1S

Davidboodih Dios at jwúub túut nuúm maáh waadánap wut jĩ. “Isaí wááh Daviddih bid jumit, wã wëina caá. Caánboó wã weñat pínahdihjeh chãjna, weemdih ã yap yohcan niit”, Dios at mic niijip wut jĩ.* ²³ Caán David juma Jesús caá. Pánihna, judíowãdih i yéejat peéh chãjat déedih yohni pínah caán Jesúsdih Dios at ñiojip taga. ²⁴ Jesús ã bohéat pínah jãtjih, Juanboó nihat judíowãdih nin pah at niij naóh bohénap wut jĩ: ‘Ñi yéej chãjatdih cádahnit, túut nuumát júutna, ñi daabaát túutú’, ãpĩ niijip wut jĩ.* ²⁵ Juan bohé péa jũóhna, nin pah cáacwãdih at niij naáwáp wut jĩ: ‘¿Yeéb weemdih ded pah ñi niij jenah joí? ¿“Caán Dios ã wahni Cristo caá”, ñi niij jenah joí niit? Caán ã wahni nihcan caá. Weém oboh jumni caá. Obohjeéhtih, wã túttimah jũóhni chah wëpni ã jambipna caá’, Juan at niijip wut jĩ.*

²⁶ “Wã déewã Abraham jumená, yeéb judíowã nihcannit yahna Diosdih wënitbut, jwiit nihatdih yéejat peéh chãjat déedih yohni pínah doonádih jwĩ joyóp be. Caán doonádih yeebdih naáwát túut caá wã chãjap. ²⁷ Jerusalén tátchidih moón, i maáta biíc dih, chooát yeó jáap jumat pah, Dios naáwát dih naóh yapanit i daacátjidih i en naáwáchah joiná yahna, queét i beh joicáp jĩ. Pánih beh joicán, Jesucristo Dios ã wahni ã jumatdihbut i jéihcap jĩ. Pánih jéihcan, Jesucristodih mawat túutnit, Dios naáwát dih naóh yapanit i daacátji biíc yoobó i chãjap jĩ. ²⁸ Jesús ã yéej chãjcah yahna, Pilatodih i mao yohat túutap jĩ.* ²⁹ Jon jãtjih i daacátji biíc yoobó i chãj péanachah, cruzboó i péoh dodhnijidih ab deyanit, jeé íitboó ãih bácahdih bita it yohop wut yah jĩ.* ³⁰ Obohjeéhtih, Dios caandih at jwúub booanap wut jĩ. ³¹ Páant ã booaat túttimah, ãihwã Galileamant

Jerusalén tátchina ãjeéh péenitjidih dawá yeó jáapna at jígohop wut jĩ. Pánihna, caandih ennitji jumna, ded pah Jesús ã chãjatjidih buu bita jwĩ déewãdih naóhna caá i chãjap.*

³²⁻³³ “Pánihna, caán táini doonádih jwiitbut yeebdih naáwádih jwĩ jũúwáp be. Jesucristodih booanit, Dios jwĩ nuowãdih ã naáwátji jwiit i jumenádih biíc yoobó buu ã yapap be. Páant tigaá Davidji ã jwíh daacátji numpboó Salmo nin pah at niij daacáp tajĩ: ‘ “Meém wã wááh caá. Buu nihat cáacwã i enechah, meemdih maáh wã waadána caá”, Dios ã niijná caá’, David at niij daacáp tajĩ.* ³⁴ Caán ã wunuchah yahna, ãih bácah ã moópcat pínah niijná, Dios caandih at booanap tajĩ. Æ naáwát dih naóh yapani Isaías nin pah at niij daacáp tajĩ: ‘ “Daviddih wã niijátji pah meemdih biíc yoobó wã túi chãjbipna caá”, Cristodih Dios ã niijná beé’, at niij daacáp tajĩ.* ³⁵ Biíh Salmoboó Davidji nin pah at jwúub niij daacáp tajĩ: ‘ “Wíih táini, wã oiniíh bácahdih wã moopát túutcan niit”, Cristodih Dios ã niijná beé’, at niij daacáp tajĩ.* ³⁶ Pánihna, nindih ñi náhninaá: Davidjiboó Dios ã wutatdih túi jepahnit, ãih cáacwãdih ã túi chãjat túttimah, at wunap wut jĩ. Æ wunuchah, ã nuowãdih i yohopjiboó caandihbut it yohop wut jĩ. Páant i yohat túttimah, ãih bácah at moóppip taga. ³⁷ Obohjeéhtih, Dios ã booaniboó ãih bácah at moópcap tajĩ. ³⁸ Páant ã moópcatdih jéihnit, nindih ñi túi jéihyeé: Caán Dios ã booani Jesús ã wun wúhatjijeh ñi yéejatdih Dios ã yohna caá. ³⁹ Yeéb Moisés ã wutatjidih jepahíhnit, ñi yéejat yohatdih ñipĩ bidna yah caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjeh jepahnit, ñi yéejat yohatdih ñi jéih bid jambipna caá. ⁴⁰ Pánihna, Dios naáwát dih naóh yapanit nin i niijátji pah yapcat túut

* **13:22** 1S 13.14; 16.12; Sal 89.20 * **13:24** Mr 1.4; Lc 3.3 * **13:25** Jn 1.20; Mt 3.11; Mr 1.7; Lc 3.16; Jn 1.27 * **13:28** Mt 27.22-23; Mr 15.13-14; Lc 23.21-23; Jn 19.15 * **13:29** Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42 * **13:31** Hch 1.3 * **13:32-33** Sal 2.7 * **13:34** Is 55.3 * **13:35** Sal 16.10

niijná, ñi táí chãja chaáh.

41 ‘ “Eneé, wã wēpatdih wã júutachah, yeéb deoh naóhnitboó ñi en wúhi bejbipna caá. Wã wēp chãjat pínahdih ì naáwáchah yuhna, táí jenah joicánnit, ñi wunbipna caá”, Dios ã niijná caá’, ìt niij daacáp tajĩ”, (*Hab 1.5*)

Pablo cãacwãdih ãt niijíp wut jĩ.

42 Páant niij naóh péanit, Pablowã ìt bac bejep wut jĩ. Ì bac bejehah, cãacwã queédih nin pah ìt niijíp wut jĩ: “Túttimah bóo chooát yeó jáapdih jwiít dih ma jwúb bohénaá”, ìt niijíp wut jĩ. 43 Túttimah, maátaboó wáac jwínitdih ì bacanachah, dawá judíowã, dawá judíowã nihcannit yuhna Diosdih wēnitbut Pablowãdih ìt ñun bác bejep wut jĩ. Pánih ñun bác bejnitdih Pablowã nin pah ìt niijíp wut jĩ: “Dios yeebdíh táí oinit, Jesucristodih ã wahatji doonádih bun táí jepahnit, caandíh ñi cádahca bojó”, ìt niijíp wut jĩ.

44 Túttimah bóo chooát yeó jáapdih caán tãtchidih moón nihát beéd jũóhñit pah Dios naáwãdih joíhna, ìt míc wáac jwíbínap wut jĩ. 45 Obohjeéhtih, judíowã ì maáta dawá wáac jwíbínitdih ennit, búdí ìt íjip wut jĩ. Pánihna, Pablo ã bohénachah, queétoó caandíh jũihna, yehna ìt niijíp wut jĩ. 46 Obohjeéhtih, Pablo Bernabéjĩh úumcanjeh, nin pah ìt niij wēp naáwáp wut jĩ:

—Jwiít judíowãdihjeh Dios naáwãdih ã jwíh naáwát tãutap be. Obohjeéhtih, caandíh náahcan, Diosjeéh páantjeh ñi jumíhcat jíib, jwiítboó judíowã nihcannitdih naáwãdih jwí bejbipna caá. 47 Dios naáwãdih naóh yapani Isaías ã daacátji pah jwiít dihbut páant niij wutna ãt chãjip taga:

‘ “Judíowã nihcannitdih wã táí ubat pínahdih ì beh joyát pínah niijná, meemdíh ì pebhna wã wahbipna caá. Pánihna, nihát baácdih moondíh ì yéejat peéh chãjat déedih wã yohat pínahdih

ñi naáwá”, Dios ã niijná caá’, ãt niij daacáp tajĩ, (*Is 42.6; 49.6*)

Pablowã ìt niij naáwáp wut jĩ.

48 Páant ì niijíchah joinít, judíowã nihcannit búdí ìt weñep wut jĩ. “Dios naáwát táina caá”, ìt niijíp wut jĩ. Pánihna, nihát Diosjeéh páantjeh jumnit pínah, Jesucristodih ìt jepahap wut jĩ. 49 Dios naáwãdih jáap jepahnitbut caán baáboó ìt naóh peét bejep wut jĩ. 50 Obohjeéhtih, judíowã ì maáta bitadih Pablowãdih ìt íjanap wut jĩ. Páant ì íjanachah, Diosdih jepahíhñitji maáta yaádh, neoná bícdih íjnit, Pablowãboodíh yeejép chãjnit, ìh baácmant ìt ñun yóh bacanap wut jĩ. 51 Pánihna, caán tãtchidih moondíh Dios ã yohat pínahdih júutna, Pablowãboó ìh zapatos becchídih ìt péoh mao yoh jéenanap wut jĩ. Péoh mao yoh jéena péanit, Antioquía tãtchimant Iconio tãtchina ìt bejep wut jĩ.* 52 Pánihna, Antioquía tãtchidih moón Jesús dih jáap jéihnitdih Táini Espíritu ã táí teo wáacachah, búdí ìt weñep wut jĩ.

14

Iconio tãtchidih moondíh Pablo Bernabéjĩh ì bohéat

1 Pablowãboó Iconio tãtchina jwíbínit, chooát yeó jáapdih judíowã ì míc wáacat muná caanjĩh moónjeéh ìt waad béjep wut jĩ. Antioquía tãtchidih moondíh ì bohéatji pahjeh mantih táini doonádih caánboobát ìt táí naáwáp wut jĩ. Páant ì naáwáchah, dawá judíowã, judíowã nihcannitbut táí joinít, Jesucristodih ìt jepahap wut jĩ. 2 Obohjeéhtih, joíhñitdih judíowã Pablowãdih yee naóhñit, judíowã nihcannitdih ìt joyát tãutcap wut jĩ. 3 Páant ì chãjachah yuhna, maatáp dih Pablowã caánboó jumnit, úumcanjeh Jesúh táini doonádih ìt wēp naáwáp wut jĩ. Pánihna, “Ì naáwát yoobópdih caá”, cãacwã ì niij jéihyat pínah niijná, jwiít cãacwã jwí jéih chãjca naáhdih ì chãj júutat pínah wēpatdihbut Dios Pablowãdih ãt wãhup wut jĩ.

* 13:51 Mt 10.14; Mr 6.11; Lc 9.5; 10.11

4 Obohjeéhtih, biquína caán tátchidih moón joíhcannit judíowãjeéh ï péenachah, bitaboó Pablowãjeéh ït péenap wut jĩ. 5 Pánihna, judíowã nihcannit, judíowã, ï maáta bíicdih, “Pablowãdih jee dáhnajĩh yohnit, jwĩ mao yoh jĩh”, ït niij jenah joyóp wut jĩ. 6-7 Obohjeéhtih, páant ï niij jenah joyát doonádih joinít, Pablowã Iconio tátchimant ït jwei bác bejep wut jĩ. Pánih jwei béjna, Licaonia baácđih Listra tátchi, Derbe tátchi, caán tátchina pebh jumnitđihbut ït naóh jibip wut jĩ.

Listra tátchidih moón Pablodih jee dáhnajĩh ï yohat

8 Listra tátchina jubínit, Jesúh tání doonádih ït bohénap wut jĩ. Caanjĩh jéih yáac chũi bejcanni Pablowãdih át joí chúudup wut jĩ. Caán jwíh cáac jumnajeh, aih jítchana yéejni át jumup wut jĩ. 9 Pánihna, ã túi joyóchah jéihnit, “Caán ã boocat pínahđih ã túi jenah joiná caá”, Pablo át niij jéihyep wut jĩ. 10 Pánih jéihnit, caandíh ennit, nin pah át wēp niijíp wut jĩ:

—Yoobópđih ma ñah ñuhwú, át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ñaáp ñah ñuhnit, át yáac chũi bej jwíhip wut jĩ. 11 Caandíh ã boanachah ennit, cáacwã búdí ït en wáhi bejep wut jĩ. En wáhi bejnit, ñih wéheatjĩh nin pah ït niij wēi ñaacáp wut jĩ:

—Jwiít jwĩpĩ úbh wēinit dioswã cáac wēéhnit, ït dei jũúwáp taga, ït niijíp wut jĩ. Páant ï niij wēi ñaacáchah yuhna, Pablowã ït beh joicáp wut jĩ.

12 Páant niij jenah joinít, Bernabédih ñih dios Zeuíh wut ït búudhdup wut jĩ. Pablobodíh ñih bíih dios Hermeíh wut ït búudhdup wut jĩ. Zeusboó Griego cáacwãih dioswã ï maáh, Hermesboó ñih dioswãih naóh yapani wut jĩ. Pánihna, Pablobó naóhni ã jumuchah, naóh yapani Hermeíh wut ït búudhdup wut jĩ.

13 Zeusđih úbhnit, ï wēi wúhat múú tátchi jwēejđih át jumup wut jĩ. Pánihna, caán múđih en daoní

Bernabédih “Zeus caá”, niij jenah joinít, Pablowãdih jwãáát túut niijná, momo jiwíwãdih cháajĩh ï búudhni júdanadihbut tátchi jęcna át ub júúwáp wut jĩ. Caánboó cáacwã bíicđih wēinit, momo jiwíwãdih Pablowãdih átih mao wúhíhip wut yuh jĩ. 14 Obohjeéhtih, Pablowã ï chájatđih en wáhinit, cáacwã poómp cátih ñáo waadnít, nin pah ït wēp niij ñaacáp wut jĩ:

15 —Páant ñi chájatđih ñi cádaahaá. Jwiítbut yeeb pánihnit cáacwãjeh mun tigaá. Jwiítđih wēinit, ñi mao wúhca bojó. Jwiít yeebđih Jesúh tání doonádih naawádih jwĩ júúwáp be. Dios yoobát báadhni, wēpni caá. Yeéb ñipĩ wēini panihni nihcan caá. Pánihna, nin wēpcanni, báadhcanđih ñi wēi cádaahaá. Túut numnit, báadhni Dios yoobátđih ñi jepahaá. Caán jeádih chãj, baácđihbut chãj, mujnadihbut chãj, nihatđih át chãjap wut jĩ. 16 Jon jãtíh Dios nihát cáacwãđih dedé ï náahat pahjeh ï chájachah, át enah boj jwuhup wut jĩ. 17 Pánih enah bojna yuhna, ded pah ã jumatđih át túi júutap taga. Yeebđihbut ã oyatđih júutna, mahđih búugát túut, jeémát pínahđihbut apĩ quehat túutna caá. Jeémátđih wúhna, yeebđih apĩ weñat túutna caá, Pablo queéđih át niijíp wut jĩ.

18 Páant ã niijíchah, momo jiwíwãdih cáacwã wēi mao wúhíhnit, ït tahca bejep wut jĩ.

19 Cáacwã páantjeh ï weñechah, Antioquía tátchidih moón, Iconio tátchidih moón judíowã bíicđih jubínit, Pablowãdih ñuhún yee naóh péenit, “Jwiítboodíhjah ñi joyó”, cáacwãđih ït niijíp wut jĩ. Páant ï niijíchah joinít, caán tátchidih moón Pablodih mawat túut niijná, jee dáhnajĩh ït yohop wut jĩ. “Jáantjeh ã wunah bejep be”, niij jenah joinít, tátchi jwēejboó caandíh ït wái bac bejep wut jĩ.* 20 Páant ï ub bac bej yohochah ennit, Jesúhwã Pablo pebh ït míic wáac jubí ñuhup wut

* 14:19 2Co 11.24-25; 12.2-5; 2Ti 3.11

jĩ. Páant ĩ míic wáac juibí ñuhuchah, Pablo boonit, jwúub ñah ñuhnit, tútchiboó át jwúub waad béjep wut jĩ. Páניהna, cheibit Pablo Bernabéjĩh Listra tútchimant bac bejnit, Derbe tútchina ĩt bejep wut jĩ.

Pablowã ĩ jwíih bohéniji tútchinadih moondíh ĩ jwúub bohéát

21-22 Derbe tútchina juibínit, caán tútchidih moondíhbut Jesúih táini doonádih Pablowã ĩt naáwáp wut jĩ. Páant ĩ naáwáchah, dawá caandíh joinít, túut nuumnít, Jesucristodih ĩt táu jepahap wut jĩ. Páניהna, Derbe tútchidih moondíh bohé péanit, Listra tútchina jwúub joinít, Jesúsdih jáap jepahnitdih jwúub bohéna, queétdih ĩt weñanap wut jĩ. Túttimah, Iconio tútchidihbut, Antioquía tútchidihbut jwúub joinít, Jesúsdih jáap jepahnitdih bíic yoobó ĩt teo wáacap wut jĩ. Caán tútchinadih jumnit, Jesúsdih jáap jepahnitdih bohéna, nin pah ĩt niij naáwáp wut jĩ: “Yeéb yeejép yapna yahna, Jesúsdih ñi cádahca bojoó. Nin baácboó jwĩ jum jwuhuchah, jwiit nihatdih yeejép yapat páantjeh ā jum bipna caá. Páant jwiitdih ā yapachah yahna, Jesúsdih cádahcan, Dios ā jumapboó jwĩ jéih waadbípna caá”, ĩt niijíp wut jĩ. 23 Caán tútchina jummat pah Jesúsdih jáap jéihnitdih ennit, queétdih waóhnit pínahdih Pablowã ĩt ñío jwejep wut jĩ. Páניה ñíonit, jeémp jwuhcanjeh úbhna, “Nit meemdíh jepahnitdih waóhnit pínahdih ma táu teo wáacá”, Diosdih ĩt niij úbúp wut jĩ.

Pablowã Siria baácdih bóo Antioquía tútchina ĩ jwúub juyát

24 Pisidia baácdih bóo Antioquía tútchidih moondíh bohé péanit, caán baácmant júóhnit, Panfilia baácna ĩt jwúub dei júwáp wut jĩ. Páניה jwúub dei júóhna, jwíih bejna, bohécanjeh ĩ yapniji Perge tútchidih cháonít, caanjĩh moondíh Jesúih táini doonádih ĩt bohénap wut jĩ. 25 Páניה bohé péanit, Atalia wut jumni jélitdih ĩt dei juyáp wut jĩ. 26 Páניה dei joinít,

johlitjĩh bejni jááj chóodih waadnit, Siria baácdih bóo Antioquía tútchina ĩt jwúub chúuh júwáp wut jĩ. Dios ā jwíih naáwát túutna, queétdih teo jáha úbhnit ĩ wahnit tútchinajeh mantih, Dios ā wutatjidih cháj péanit, ĩt jwúub juyáp wut jĩ. 27 Páניה jwúub joinít, Jesúhwádh míic wáacat túutnit, ded pah ĩ yapatjidih ĩt naáwáp wut jĩ: “Dios jwiitdih bádí ā teo wáacap be. Páant ā teo wáacachah, ā wépatjĩh cáacwádh boonit, áih táini doonádihbut jwĩ naáwáchah, dawá joinít, ĩ jepahap be. Páניהna, judíowã nihcannitbut joinít, dawá ĩ táu túut nuumáp be”, Pablowã queétdih wahnitdih ĩt niijíp wut jĩ. 28 Páניהna, caánboó Jesúhwã bíicdih maatápdh ĩt jumap wut jĩ.

15

Jerusalén tútchidih Jesúhwã ĩ maáta ĩ míic wáacat

1 Biquína judíowã Judea baácmant bejnit, Antioquía tútchina ĩt juibínap wut jĩ. Páניה juibínit, judíowã nihcannit Jesúhwádh nin pah ĩt niij naáwáp wut jĩ: “Moisés jwĩ nuowádh ĩih quehli nah yapat chóodih ĩ bóodat pínahdih át wutap wut jĩ. Páant ñi bóodcah, Diosboó yeebdíh ā táu úbcan niit”, ĩt niijíp wut jĩ.* 2 Páant niijnít, queét Judea baácdih moón Pablowádh ĩt míic juihñap wut jĩ. Páant ĩ míic juihñuchah, Jesúhwáboó Pablo, Bernabé, biquína caanjĩh moón bíicdih Jerusalén tútchina ĩt wah bojop wut jĩ. Jesús ā naáwát túutnit, Jesúhwádh waóhnitdihbut Judea baácmant juibínit ĩ naáwátdih ĩ úbh joyát pínah niijná, queétdih ĩt wahap wut jĩ.

3 Páant ĩ wahnitji Fenicia baácna juí, yap júóh, Samaria baácna ĩt juyáp wut jĩ. Páניהna, caán baácnadih moón Jesúhwájĩh míic wáacnit, judíowã nihcannit Jesúsdih ĩ jepahatjidih ĩt naáwáp wut jĩ. Páant ĩ naáwáchah joinít, queét bádí ĩt weñep wut jĩ.

* 15:1 Lv 12.3

4 Queét Jerusalén tútchina í juyúchah, caanjíh moón Jesúíhwā, queétdih waóhñit, Jesús ā naáwát túutnit biícđih, queétdih ít túi wēi jwāááp wut jī. Pánihna, Pablowā Dios ā wēpatjīh ded pah í chājatjidih queétdih ít naáwáp wut jī. Judíowā nihcannitbut Jesúsđih í jepahatjidih ít naáwáp wut jī. 5 Obohjeéhtih, páant í niijíchah joinít, biquína Jesúsđih jepahnit fariseowā ñah ñuhñit, nin pah ít niijíp wut jī:

—Queét judíowā nihcannitđih ñih quehli nah yapat chóodih bóodat caá náahap. ‘Moisés ā wutatji pah ñi chājaá’, queétdih ñi niij wutúú, ít niijíp wut jī.

6 Páant í niijátđih míic wéheat túut niijná, áih doonáđih Jesús ā naáwát túutnit, Jesúíhwāđih waóhñit biícđih ít míic wáacáp wut jī. 7 Páant maatápdih í míic wéhenachah, joinít, Pedroboó ñah ñuhñit, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jī:

—Wā déewāá, jon ñijeéh wā jumuchah, judíowā nihcannitđih Jesúíh túini doonáđih wā naáwáchah joinít, í jepahat pínah niijná, weemdíh ñíonit, Dios ā wahap jī.* 8 Căacwā ded pah í jenah joyátđih jéihni jumna, queét judíowā nihcannit jwī naóhni doonáđih í jepahatđih át jéihji tagaá. Pánih jéihna, áihwā ā chājatjidih jwiítđih júutna, Túini Espíritudih jwiítđih ā wūhatji pahjeh muntih, queétdihbut ā wūhap jī.* 9 Pánih wūhna, jwiítđih queétdihbut biíc yoobó ā chājap jī. Queétdihbut caandíh í jepahachah, í yéejatđih át yohji taga. 10 Jwiít judíowā Moisés ā wutatjidih biíc yoobó jwī túi jepahcan caá. Jwī ñowājibut biíc yoobó ít jepahcap wut jī. Páant jwī túi jepahcah yahna, źdépanihna queét judíowā nihcannit Jesúsđih jepahnitđih yeéb biíc yoobó ñi wutíh? Pánih wutnit, Dios queétdih ā chājatjidih ‘Yoobópdih nihcan caá’, niijná caá ñi chājap. 11 Obohjeéhtih, jwiít nin pah jwī niij jenah joiná caá:

‘Jwiítđih jīgah en oinit, Dios jwī yéejat jíib ā peéh chājat déeji jwī Maáh Jesús ā túi ubat pah muntih, buu jwah judíowā nihcannitđihbut biíc yoobó ā túi ubna caá’, jwī niij jenah joiná caá, Pedro át niijíp wut jī.

12 Páant ā niijíchah joinít, Pablowā jwah judíowā nihcannitjeéh jumna, Dios ā wēpatjīh ded pah í chājatjidih í naáwáchah, nihat laihsanjeh ít joí yai ñáh bejep wut jī. 13 Páant í naóh péanachah, Santiago jwah nin pah át niijíp wut jī:

—Wā déewāá, weemdíh ñi joi jwúhúú. Yeebdíh bainí wā naáwíhna caá. 14 Dios judíowā nihcannitđih túi wēi ennit, áihwā pínahđih ā ñíwatjidih Simón Pedroboó jwiítđih ā naóh péanap be. 15 Dios naáwátđih naóh yapani, ā daacátji pahjeh tih judíowā nihcannitđih páant át yapap taga. Nin pah át niij daacáp tají:

16 ‘ “Davidji maáh jum láa, nihat áihwābut í wun beedép jī. Pánih beednit í jumuchah yahna, túttimah bóo láa, jwúub dei júóhñit, áihwā panihnitđih wā jwúub chājbipna caá.

17 Páant wā chājachah, nihat căacwā bita judíowā nihcannitbut weém í Maáhđih í náahbipna caá. ‘Wíihwā ñi jumúú’, wā niij bidnit weemdíh í jepahbipna caá”,

18 jwī Maáh ā niijná caá’, át niij daacáp tají. (Am 9.11-12)

19 “Páant ā niij daacátjidih náhnit, weém, Santiago nin pah wā niij jenah joiná caá: Judíowā nihcannit, Dios naáwátđih jáap jepahnitđih wái náah jumni jwī chājat túutca boj jíih.

20 Obohjeéhtih, queétdih nin pahjeh jwī niij daac wah jíih: ‘Í pāpnidih wēi wūhñi jeémátđih ñi jeémPCA bojoó. Ñi áa nihcannitjīh ñi yéej chājca bojoó. Jōp teo maonitji ñuñúpwāđih ñi jeémPCA bojoó. Meépdih ñi babhca bojoó’, jwī niij daac wah jíih.* 21 Jon jātih, buubut jwiít judíowā jwī míic

* 15:7 Hch 10.1-43 * 15:8 Hch 2.4; 10.44 * 15:20 Gn 9.4; Ex 34.15-17; Lv 17.10-16; 18.6-23

wáacat munná, jwĩ chooát yeó jáap jummat pah, Moisés ã wutattjidih ãpĩ bohéna caá. Nihat tutchidih moón caandih jwĩ jéihna caá. Pánihna, weém wã niiját pahjeh tih Jesúsdi h jéihnit judíowã nihcannitdih, niij daác wahat dée caá, bita jwĩ déewã jwiitdih ã ijicat pínah niijná”, Santiago át niijíp wut jĩ.

Judíowã nihcannitdih ã daác wahat

²² Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã naáwát túutnit, Jesúhwãdih waóhnit, nihat Jesúhwã biíc dih, Antioquía tutchidih moondih ã daácni núodih Pablowãjeéh ub bejnit pínah, Judas, Silasdi hbut ãt níwip wut jĩ. Judas ãih biích wut Barsabás wut jĩ. Queét Jesúsdi h tui jepahnit ã jamachah, bita Jesúhwã queétdih ãt tui wéi enep wut jĩ. ²³ Pánih queétdih níio péanit, nin pah ãt niij daacáp wut jĩ:

“Yeéb nihat judíowã nihcannit Jesúhwã Antioquía tutchidih moón, Siria baác dih moón, Cilicia baác dih moondihbut jwiit Jesús ã naáwát túutnit, ãihwãdih waóhnit, nihat ãihwãbut, yeebdih jwĩ túyat túutna caá. ²⁴ Biquína jwĩjeéh jumnit yeeb pébhna juibínit, yeebdih dawá wutattidih ãt jepahat túutap wut jĩ. Pánih wutnit, yeebdih ãt tac buggánap wut jĩ. Obohjeéhtih, jwiitboó queétdih jwĩ wahcah yuhna, queétjeh bejnit, yeebdih páant ãt wutap taga. ²⁵ Pánihna, jwiit nihat biíc yoobó ãi pebhna wahní pínahdih jwĩ níwip be. Páant jwĩ níonitdih jwĩ oini Pablo Bernabéjeéh jwĩ wahbipna caá. ²⁶ Pablowã jwĩ Maáh Jesucristoíh túini doonádih umcanjeh ã bohénachah, dawá láa bita queétdih ãt puñap wut jĩ. ‘Í mao yohíhichah yuhna, Jesúh túini doonádih jwĩ naóh cádahcan níit’, ãpĩ niijná caá. ²⁷ Pánihna, jwĩ daácni núodih yeebdih ã naáwát pínah niijná, Judas, Silasjĩh Pablowãjeéh ãi pebhna jwĩ wahna caá. ²⁸ Túini Espíritu jwiitdih ã teo wáacachah, ã jéihyatjĩh nin pah jwĩ jenah joiná caá: Wái

náah jumni wutattidih wutcan, nin pahjeh jwĩ niij wutbipna caá: ²⁹ ‘Nin jwĩh dios caá’, niij jenah joí pãpnidih wéinit, ã cádah cáagniji jeémátdih ãi jeémpca bojoó. Meépdih ãi babhca bojoó. Jõp teo maoni nuñáp wãdihbut ãi jeémpca bojoó. Ñi áa nihcannitjĩh ãi yéej chãjca bojoó. Nin jwĩ wutattidih jepahna, ãi tui jumbipna caá. Páant bóojeh tigaá yeebdih jwĩ wutap”, ãt niij daacáp wut jĩ.

³⁰ Caán núodih daác péanit, Antioquía tutchina bejnitdih ã wãhat túttimah, queétboó bejna, Antioquía tutchina ãt juibínap wut jĩ. Caanná juibínit, Jesúhwãdih míic wáacat túutnit, Jerusaléndih moón ã daác wahní núodih ãt wãhap wut jĩ. ³¹ Páant ã wãhni núodih míic en naóhna, táinijeh ã wutuchah joinít, búdí ãt weñep wut jĩ. ³² Judas Silasjĩh Dios naáwát dih naóh yapanit jumna, Jesúhwãdih Dios naáwát dih ãt tui bohénap wut jĩ. Páant ã bohénachah joinít, Jesúhwãboó búdí wéinit, Jesúsdi h chah ãt tui jenah joyóp wut jĩ. ³³ Judas Silasjĩh caanná maatãpdih jumnitji caanjĩh moondih ã cádah jwãub jũwúchah, “Ñi tui bejeé”, Antioquía tutchidih moón queétdih ãt niijíp wut jĩ. Páant niijnít, Judaswãdih wahnitji Jerusalén tutchidih moondih ãt túyat túutap wut jĩ. Páant ã niiját túttimah, Judasjeh át jwãub jũwúap wut jĩ. ³⁴ Obohjeéhtih, Silasboó biích jwãub jenah joinít, Antioquía tutchidih át chãwáp wut jĩ. ³⁵ Pablo Bernabébut caán tutchidih ãt chãwáp wut jĩ. Pánihna, queét, dawá bita biíc dih Jesúh túini doonádih ãt bohénap wut jĩ.

Chéneji Pablo túini doonádih naóh jibidih ã bejat

³⁶ Túttimah, Antioquía tutchidih maatãpdih jumni ji Pablo Bernabédih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Chóbe, nihat tutchinadih moón jwĩ jwĩh naóh nitjidih jwĩ táoh en jibjĩh, páant muntih, át niijíp wut jĩ.

37 Páant ã niijíchah joinít, Bernabéboó Juan Marcosdih Ìjeéh àtìh ub bejíhip wut yah jĩ. 38 Caánboó ì jwíih jibichah, Ìjeéh Panfilia baácna juibíniji yahna, biíc yoobó nihcan, àt jwáubah júúwáp wut jĩ. Caán biíc yoobó ã nihcatdih enniji, Pablo caandíh chéneji àt ub bejíhcap wut jĩ.* 39 Páant ã ub bejíhcah enna, Bernabé Pabloyìh queétjeh túbìt míic niijnít, ìt míic cádahap wut jĩ. Pánihna, Bernabéboó Chipre wut jəmni quewana Juan Marcosdih àt ñamah chúuh bejep wut jĩ. 40 Pabloboó Silasdih ã chéen pínahdih ñíonit, àt ñamah bejep wut jĩ. Pánihna, ì bohénadih bejat pínah jãtìh, “Paá, queétdih en daonít, ma túi teo wáacá”, Jesúíhwã ìt niij wáubap wut jĩ. Páant ì wáubát túttimah, Pablo Silasjìh ìt bejep wut jĩ. 41 Pánih bejnit, Siria baácna Cilicia baácna but juibínit, caanjìh moón Jesúíhwãdih jwáub bohéna, queétdih ìt túi teo wáacap wut jĩ.

16

Timoteo Pablowãjeéh ã bejat

1 Cilicia baácmanat Derbe tútchina juibí, yap bej, Listra tútchina Pablowã ìt juibínap wut jĩ. Caanná juibínit, Timoteo wut jəmnidih ìt jwãáap wut jĩ. Æ ìn judío wili, ã ìp Griego cãac wut jĩ. Timoteo, ã ìn biíc dih Jesús dih jepahnit wut jĩ. 2 Listra tútchidih moón, Iconio tútchidih moonbát Jesúíhwã “Timoteo túi chãjni caá”, ìp ì niijíp wut jĩ. 3 Páant ì niijíchah joinít, Pablo Timoteodih àt ñamah bejíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, caán baác dih moón judíowãboó “Timoteo ìp Griego cãac caá”, ì niijíchah joinít, judíowã ì ìjcat pínah niijná, Pablo Timoteodih quehli nah yapat chóodih àt bóodat tútup wut jĩ. 4 Pánihna, Pablo Silasjìh Timoteodih ñamah jibna, ded ì juibíni tútchidih moondíh Jerusalén tútchidih moón Jesús ã naáwát túttnit, Jesúíhwãdih waóhntit ì daác wahni ñóojidih ìt en naáwáp wut jĩ, caandíh ì jepahat pínah niijná. 5 Páant ì

naáwáchah, Jesúíhwã caandíh chah ìt túi jenah joyóp wut jĩ. Pánihna, queét yeó jáap jəmat pah chah ìt dao béjep wut jĩ.

Pablo Macedonia baác dih bóodih ã oo jəmat

6 Túini Espíritu Asia baácboó queétdih Dios naáwát dih bohénadih àt bejat tútup wut jĩ. Páant ã wahcah, queét Frigia baác dih, Galacia baác dih moondíh jeh ìt bohé jibip wut jĩ. 7 Pánih jib bejna, Misia baácna juibínit, Bitinia baácna ìt bejíhip wut yah jĩ. Obohjeéhtih, Túini Espíritu queétdih caánboó àt bejat tútup wut jĩ. 8 Páant caanná ã wahcah, Misia baác dih yap bej, Troas jélitna ìt dei juibínap wut jĩ. 9 Caanná dei juibínit, ñona, Pablo nin pah àt oo jəmap wut jĩ: Macedonia baác dih bóo ã pebh ñuhachah, àt enep wut jĩ. “Jwiít Macedonia baác dih moondíh ma teo wáac júúwá”, Pablodih àt niij bidip wut jĩ. 10 Pánih oo jəmni jánit, jwíih bií déedih á moh péa, Macedonia baácna jwí bejep jĩ. “Dios caán baácna ãih túini dooná dih jwiít dih naáwát túttna caá ã chãjap”, jwí niij jéihyep jĩ. Weém Lucas but Ìjeéh wã bejep jĩ.

Pablowã Silas biíc dih Filipos tútchiboó ì jəmat

11 Troas tútchimant Macedonia baácna bejat tút niijná, jélitna dei juibínit, johlitjìh bejni bádi jááj chóodih waadnit, Samotracia wut jəmni quewadih jwí chúuh juibínap jĩ. Biíh yeó jáap Neápolis tútchina jwí chúuh juibínap jĩ. 12 Pánih juibí, caán tútchidih yap bejnit, Filipos tútchina jwí juibínap jĩ. Caán tútchi Roma tútchidih moón ì jwí jəmni tútchi tají. Oboh jəmni tútchi àt nihcap tají. Caanná maatápdih jwí jəmap jĩ. 13 Judíowãih chooát yeó jáap dih caán tútchimant bac bejnit, məj jwéejna jwí juibínap jĩ. Caanjìh Dios dih wáubát tút niijná, judíowã ìp míic wáacap tají. Caanjìh juibí chúudnit, wáac jwinít yaáhdih Jesúíh túini dooná dih

* 15:38 Hch 13.13

jwĩ naáwáp jĩ. ¹⁴ Biíc wili jwiít dih joiníh, Tiatira tátchidih bóli Lidia wūt jamnih mi jamap jĩ. Caánt bádí jíib jamni yéguehdih jíib chājnih, judío wili nihcan yahna, Diosdih táí wēiníh mi jamap yah jĩ. Obohjeéhtih Jesúih doonádih mit joi jwáhcap tajĩ. Pánihna, Pablo Jesúih doonádih ā naáwáchah, táí jepahíhatdih Dios caántdih āt wāhup tajĩ. ¹⁵ Páant mi jepahachah, caántdih miíh mūúdíh moón biíc dih Pablowā ĩ daabánap jĩ. Daabá péanachah, nin pah jwiít dih mi niijíp jĩ:

—‘Caántboó Jesús dih táí jepahníh caá’, niij jenah joiná, wājeéh jūóh nit, wíih mūúboó ñi chāo jwáhúú, jwiít dih mi niijíp jĩ.

Páant mi niijíchah joinít, miíh mūúná jwĩ chāwáp jĩ.

Pablowā dih nemat mūúboó ĩ nemat

¹⁶ Biíh yeó jáap dih Diosdih úúbat pebhboojéh mantíh jwĩ jwáúú bejehah, nemép jamnih jwiít dih mi jwāáap jĩ. Caánt teo wāhni jamna, “Meemdíh nin pah ā yapbipna caá”, cáacwādih niij naóhna, mi maátadh bádí mit jíib teo wāhup tajĩ. ¹⁷ Pánihna, jwiít Pablo biíc dih jwĩ bejehah, nin pah mi niij ñaac ñūún péenap jĩ:

—Nit Dios chah wēpnidih teo wāhni caá. Jwiít iiguípna jwĩ bejat déedih ded pah Dios jwiít dih ā táí ubat pínahdih ĩ naóhna caá, mi niij ñaac péenap jĩ.

¹⁸ Maatápdih caandíh páant mi niij tac buugá péena, Pablodih ā táí naáwát dée mi bojcap jĩ. Páant mi niij ñaacáchah joí chūúnít, Pablo tac pūúú ennit, nemépdih nin pah ā niij jūihñap jĩ:

—Jesucristo ā wēpatjĩh meemdíh wā wātna caá. Caántdih cádahnit, ma bac bejeé, ā niijíp jĩ.

Páant ā niijíchahjeh, nemép āt bac bejep tajĩ.

¹⁹ Páant ā bacat táttimah, caánt mi jíib teo wāhat ā buúúchah ennit, mi maátaboó bádí íjnit, Pablo, Silas dihbat ĩ tewep jĩ. Teonit, caán tátchi tac yoóbó jūúhna ĩ ub bejep jĩ. ²⁰ Pánih

ub juibínit, peéh chājat túutnit pebhna jwejnít, nin pah ĩ niij naóh yacap jĩ:

—Nit judíowā jwíih tátchidih moondíh tac buugánadh ĩt jūúwáp taga. ²¹ Queét jwĩ nuowā ĩ wutatdih cádahat túutnit, biíh wutatdih naóhna caá ĩ chājap. Jwiít Roma tátchidih moón maáhdih jepahnít jamna, nit ĩ naáwátboodíh jwĩ jéih jepahcan caá, ĩ niijíp jĩ.

²² Páant ĩ niijíchah joinít, dawá Pablowā dih ĩ íjip jĩ. Pánihna, peéh chājat túutnitboó Pablowā ih yégueh chóodih yeo wáyat túutnit, máa nahnajíh queétdih ĩ puñat túutap jĩ. ²³ Páant queétdih ĩ pūi péanachah, nemat mūúboó ĩ nemat túutap jĩ. ĩ nemat táttimah, nemat mūúboó en daonídih ĩ táí en dawát túutap jĩ. ²⁴ Páant ĩ wutuchah, caán mūúdíh en daoníboó péeni tólihna queétdih āt nemep wut jĩ. Pánih nemnit, máa naanájh íih wūúnadh āt nah chéwep wut jĩ.

²⁵ Chei tac yoób Pablo Silasjĩh Diosdih úúbhni, ĩt wēi ewep wut jĩ. Páant ĩ wēi ewechah, bita nemat mūúboó jamnitbat ĩt joyóp wut jĩ.

²⁶ Páant ĩ wēi ewechahjeh, caán mūú tabit méménachah, nihat jécna āt waát beed béjep wut jĩ. Nemat mūúboó jamnitdih ĩ chéwatji tōpnabat āt jwāat beed béjep wut jĩ. ²⁷ Páant ā yapachah ennit, queétdih wapniboó “Nin nemat mūúboó jamnit inát jweiná caá. ĩ jweyéchah, wā maáta weemdíh ĩ peéh maobipna caá”, āt niij jenah joyóp wut jĩ. Páant niij jenah joinít, áih íibat naadíh jwāat wáinít, āt míic jwāaguíhip wut yah jĩ. ²⁸ Obohjeéhtih, ā míic jwāaguíhichah ennit, Pablobó caandíh nin pah āt niij ñaac ejep wut jĩ:

—Meemjéh ma míic jwāagca bojoó. Jwiít nihat jwĩ jamna caá, āt niijíp wut jĩ.

²⁹ Páant ā niijíchah joinít, queétdih wapniboó “Jíi jūúwá, jíi jūúwá”, āt niij ejep wut jĩ. Queét pebhna ñáo ñah bej, méménit, Pablo Silas íih jíitcha pebh āt páah yoh ñajap wut jĩ. ³⁰ Pánihna,

queétdih ub bac bejnit, nin pah át niij wáubh joyóp wut jĩ:

—¿Jesúh jumahna, ded pah tigaá wá chājbi? queétdih át niijíp wut jĩ.

31 —Jwĩ Maáh Jesúsdih túi jenah joinít, ma jepahaá. Ma déewābut caandih ī jepaha naáh. Páant ñi jepahachah, yeéb iiguípna bejnit déejidih Diosboó ā túi ubbipna caá, Pablowā caandih īt niijíp wut jĩ.

32-33 Chei tac yoobjéh Pablowā Jesúh túini doonádih ī naóh péanachah, queétdih wapni āih munná át numah bejep wut jĩ. Caanná numah juibínit, ī puñatji yahwítnadiah át chocop wut jĩ. Ā choc péaat túttimah, Jesúsdih caán ā déewā biícđih ī jepahachah, queétdih Pablowā īt daabánap wut jĩ. 34 Ā daabáát túttimah, queétdih wapniji Pablowāđih jeémát át wáuhap wut jĩ.

Pánihna, caán ā déewā biícđih Jesúsdih jepahnit, búdí īt weñep wut jĩ.

35 Baabáchah, tútchidih moón maátaboó Pablowāđih ī watat pínah niijná, soldadowāđih nemat munná īt wahap wut jĩ. 36 Páant ī bacaat túttatđih joinít, Pablowāđih wapniji queétdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Maáta yeebdih īt bacaat túttap wut be. Pánihna, úumcanjeh, ñi bac bejeé, át niijíp wut jĩ.

37 Páant ā bacaíhatđih joinít, Pablobó soldadowāđih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Jwiít jwĩ yéej chājcan be. Jwiítđih naóh yacnit ī niiját pah biih niij naóhni ā wihcah yahna, ñi peéh chājachah, yoobópđih nihcan be. Obohjeéhtih, jwiít Roma baácđih moón jwĩ jumachah yahna, jwiítđih queét maátaboó cāacwā ī enepđih ī puñat túttap be. Pūi péanit, nemat muúboó ī nemep be. Pánihna, jwiítđih ī yéej chājatjidiđih tícnit, ¿buu cāacwā ī encah niit, ī bacaíhip? Queét maátajeh tih jwiítđih bacanađih ī jūúwá naáh, át niijíp wut jĩ.

38 Páant ā niijíchah joinít, soldadowāboó maátadiđih naáwáđih īt bejep wut jĩ. Pablo Silasjĩh Roma baácđih

moón ī jumatiđih jéihna, maátaboó queétdih ī puñatji peéh chājat pínahđih īt úumap wut jĩ. 39 Pánihna, queét Pablowā pebh juibínit, nin pah īt niijíp wut jĩ: “Yeebdih jwĩ yéej chājap be. Chéneji páant jwĩ jwáub chājcan niit”, īt niijíp wut jĩ. Páant niij péa, queétdih numah bac bejnit, maáta ĩh tútchimant īt bejat túttap wut jĩ. 40 Páant ī niijíchah joinít, Pablo Silasjĩh nemat munná bac bejnit, Lidiaih munná īt bejep tajĩ. Caanná juibínit, Jesúhwā biícđih ī míc wáacap jĩ. Pánih míc wáacnit, “Jesúsdih péena, ñi cádahca bojó”, queétdih ī niij wép naáwáp jĩ. Páant niij péanit, Pablo Silasjĩh Filipos tútchimant ī bejep jĩ.

17

Tesalónica tútchidih moón Jesúhwāđih ĩ líjat

1 Pánih Filipos tútchimant bejnit, Anfípolis tútchidih yap bej, Apolonia tútchidihbut yap bej, Tesalónica tútchina queét īt juibínap wut jĩ. Caanjĩh judíowā ī míc wáacat muú át jumap wut jĩ. 2 Pánihna, judíowāih chooát yeó jáap jumap pah ĩpĩ bejat dée pah Pablowā judíowā ī míc wáacat munná īt bejep wut jĩ. Caanná juibínit, tres semanas chooát yeó jáap jumap pah Dios naáwáđih caanjĩh moondih Pablo át bohénap wut jĩ. 3 Pánih bohéna, nin pah āpĩ niij naáwáp wut jĩ:

—Jwiít judíowā, jwĩ páini, Dios ā wahní Cristo yeejép ā yapat pínah, ā wanat pínah, ā jwáub boo pud jūúwát pínahđihbut jon jātih moón Dios naáwáđih naóh yapanit īt daacáp tajĩ. Wā naóhni Jesúsboó Dios ā wahní Cristo ā jumna caá. Caán caá jwĩ páini, át niijíp wut jĩ.

4 Páant ā niijíchah joinít, biquína caanjĩh moón judíowā, dawá Griegowā Diosdihjeh wēinit, caán tútchidih moón maáta yaáđhbut caandih joinít, “Yoobópđih tigaá”, īt niijíp wut jĩ. Páant niijnít, Pablowāđih īt péenap wut jĩ. 5 Obohjeéhtih, judíowā maátaboó ĩjeéh péenachah ennit, búdí

It íjip wut jĩ. Pánih íjna, dawá yeejépwādh bid bojnit, nin pah it niiját túutap wut jĩ: “ ‘Nit yeejépwādh chājna caá ĩ chājap’, ñi niij náacá”, queétdih it niij jac wutap wut jĩ. Páant ĩ niij náacáchah joinít, caán tutchidih moonbút Pablowādh it íjip wut jĩ. Pánihna, judíowā ĩ maáta Jasón wāt jumniih munná juibínit, cāacwādh wūhíhna, Pablowādh it bidip wut jĩ. ⁶ Obohjeéhtih, queétdih bid juicán, Jasónboodíh, bita Jesúhwādhbut it teo wái bac bejep wut jĩ. Pánih teo wái bac bejnit, tutchidih moón maáta pebhna ub juibínit, nin pah it niij naóh yacap wut jĩ:

—Pablowā nihat baácdih moondíh it tac buugánap wut be. Pánihna, buu jwíh tutchidihbut tac buugánadh ĩ juiná caá. ⁷ Nin Jasón queétdih áih munná át waadát túutap wut jĩ. Queét Roma tutchidih bóo jwí maáh César ā wutatdih yap yohnit, ‘Bíh maáh, Jesús caá ā wāt’, niijnít, jwí maáh ā wutatdih jwiútdihbut ĩ yap yohat túutna caá, it niij naóh yacap wut jĩ.

⁸ Páant ĩ niij naóh yacachah joinít, nihat cāacwā ĩ maáta biícdih tūbit it íjip wut jĩ. ⁹ Obohjeéhtih, queétdih ĩ nemcat pínah niijná, Jasón, ájeéh jumnitbut caán tutchidih moón maátadh dinero it wūhap wut jĩ.

Pablo Silasjñ Berea tutchina ĩ juibíát

¹⁰ Caan chéjeh waícanjeh Berea tutchina Jesúhwā Pablowādh it wahap wut jĩ. Caanná juibínitji judíowā ĩ míic wáacat munná it waadáp wut jĩ. ¹¹ Tesalónica tutchidih moón ĩ jenah joyátjidih Berea tutchidih moónboó Jesúh doonádh chah túi joinít it jumap wut jĩ. Pánihna, Jesúh táini doonádh ĩ joyát túttimah, “¿Yoobópdihi níit?” niij jéihíhna, yeó jáap jumap pah jon játih moón Dios naáwátdih ĩ daacátjidih ennit, it míic bohénap wut jĩ. ¹² Pánih bohéna, judíowā, Griegowā neoná, maáta yaádh biícdih, dawá Jesúsdih it jepahap wut jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, Pablo Berea tutchidih moondíhbut Dios naáwátdih ā bohéat

doonádh joinít, Tesalónica tutchidih moón judíowā ĩ maáta caanná it ñuun béjep wut jĩ. Caanná ñuun juibínit, Berea tutchidih moondíh tac buugána, ĩ yee naáwáchah joinít, Pablowādh it íjip wut jĩ. ¹⁴ Páant ĩ íjichah ennit, Pablodih búdí māj jélitna waícanjeh Jesúhwā it numah dei bejep wut jĩ. Obohjeéhtih Silas Timoteojñ Berea tutchidih it chāwáp wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, caán jélitmant Pablodih Atenas tutchina búdí jááj chóojñ it numah chúh bejep wut jĩ. Pánih chúh juibínitji, Berea tutchiboó it jwūub aab béjep wut jĩ, páant muntih. “Waícanjeh bejnit, Pablodih ñi pej jum bií”, Silas Timoteodihbut it niijíp wut jĩ. Páant Pablo queétdih át niiját túutap wut jĩ.

Pablo Atenas tutchidih ā jumap

¹⁶ Pablo Atenas tutchina juibínit, Silas Timoteodihbut át páñap wut jĩ. Pánih páina, caán tutchidih át táoh jib bejep wut jĩ. Pánih táoh jib bejna, caán tutchidih moón ĩ pāp cáagnitdih “Jwíh dios caá”, ĩ niijíchah jéihnit, dawá ā jumapdih enna, Pablo tūbit át jñgahap wut jĩ. ¹⁷ Pánih jñgahnit, judíowā ĩ míic wáacat munná waadnít, judíowā, judíowā nihcannit yuhna, Diosdih wéinitjñbut át míic wéhenap wut jĩ. Yeó jáap jumap pah Pablo caán tutchi tac yoóbó juúhna en jibnitjñbut át míic wéhenap wut jĩ. ¹⁸ Biquína Epicureowā ĩ jenah joyátidih bohénit, bita Estoicowā ĩ jenah joyátidih bohénitbut Pabljñ it míic wéhenap wut jĩ.

—¿Nin wéheat beedcánni ded pah tigaá ā niij wéhe? queét it míic niijíp wut jĩ.

Pánihna, Pablo ded pah Jesús ā jumapjidih, ā boo pad jūwátjidihbut ā naáwáchah joinít,

—Caánboó biíh diosnadh naóhna caá ā chājap, it niijíp wut jĩ.

¹⁹ Túttimah, queét ĩpí míic wáac juibí wéhenapboó, Areópago wūt jumapna Pablodih it numah bejep wut jĩ.

—Ma jáap bohéatdih jwí jéihíhna caá. ²⁰ Jwí joíca naáh doonádh ma

naáwáchah, jwĩ joíhna caá, queét Pablodih ít niijíp wut jĩ. ²¹ Nihat Atenas tútchidih moón, biíh baácmant jũóhñit caán tútchidih jumnitbut, yeó jáap jummat pah jáap bohéatdih ipĩ míic wéheíhip wut jĩ. Pánih jéihñit jumna, Pablo ã naáwátidihbut ít joíhip wut jĩ.

²² Pánihna, Pablo Areópago wut jumapboó ñah ñahñit, caánboó wáac juibínitdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

“Atenas tútchidih moón, dawá pãpnitdih yeéb búdí wēinit, ñi wúbátdih wā jéihna caá. ²³ Nin ñíh tútchidih dawá ñi pãp cáag wēinitdih wā táoh enep be. Pánih en jibna, yeéb ñi wēinit cātíh, biícđih nin pah ñi niij daacátjidihbut wā enep be. “WĒT JWĪ JÉIHCA NAÁH DIOS CAÁ”, ñit niij daacáp tabe. Yeéb caandíh jéihcan yuhna, caandíh ñi wēina caá. Pánihna, caán ñi jéihca naáhdih yeebdíh naáwát tút caá wā chājap.

²⁴ “Caán Dios nihat baácdih chāj, nihat baácbóo jumnidihbut át chājap tajĩ. Pánihna, nihat jeáboó jumnit, baácbóo jumnitbut ĩ maáh caá. Cāacwā ĩ chājni mūdíh jumni nihcan caá. ²⁵ Caán jwiítđih báadhdát tútñi, caolíh wáyat tútñi, nihat biíh pah bóo chāj wāhni jumna, jwiít jwĩ teo wáacatđih ã náahcan caá. Caán moh yéejni nihcan caá.*

²⁶ “Newé pínahdih caán Dios át jwíh chājap wut jĩ. Caanjíh nihat baácdih moondíhbut át chājap wut jĩ. Pánihna, nihat baácbóo jwiítđih át jwejep wut jĩ. ‘Nin pah bólih maatápdih ã báadh jwuhbipna caá’, jwiítđih Dios át niij jenah joyóp wut jĩ. ²⁷ ‘Queét weemdíh bidnit, ĩ jwāáhbiipna caá’, Dios át niij jenah joyóp wut jĩ. Obohjeéhtih, Dios yuúp ã jumcan caá. Jwíjeéh tiguaá ã jumap. ²⁸ Nin pah biíh át niij daacáp tajĩ: ‘Caandíh míic wéhenit pínah jwiítđih át chājap wut jĩ. Pánihna, jwíjeéh apĩ jumna caá’, ít niij daacáp tajĩ. Jon jãtíh moón ñi déewãbut ‘Jwiít Dios weh caá’, ít niij daacáp tajĩ. ²⁹ Pánihna, ‘Jwiít Dios weh caá’,

niij náhnina, oro, plata, jeejĩh yeéb ñi jenah joyátjeh ñi chājnidih ‘Jwíh dios caá’, niij jenah joyátđih ñi cádaahaá. ³⁰ Jon jãtíh moón Diosdih jéihcannit jum jwuhna, ĩ yéej chājachah yuhna, Dios át peéh chāj jwuhcap wut jĩ. Obohjeéhtih, buu láa nihat baácdih moón ĩ yéej chājatđih át cádahat tútup wut jĩ. ³¹ Túttimah, Dios ã jenahni yeó jáapđih nihat baácdih moón táinitđih, yeejépwādhbut ded pah ĩ chājatji jíib ã jíib chājbiipna caá. Pánih chājni pínahdih Jesúsđih Dios nin baácbóo át wahap wut jĩ. Jesús wunnidih yuhna, át jwuhub boanap tajĩ. Pánih boana, ‘Ded pah cāacwā ĩ chājatji jíib nin wā booani ã táí jíib chājbiipna caá’, Dios cāacwādh át niij jéihyanap wut jĩ”, Pablo Atenas tútchidih moondíh át niijíp wut jĩ.*

³² Páant cāacwā ĩ boo pud jūáwátjidih ã wéhenachah joinít, biquína Pablodih ít deoh naáwáp wut jĩ. Obohjeéhtih, bitaboó nin pah ít niijíp wut jĩ:

—Chéneji caandíh ma naáwáchah, jwĩ jwuhub joíhna caá, ít niijíp wut jĩ.

³³ Páant ĩ niiját túttimah, ĩ míic wáacapmant Pablo át bejah bojop wut jĩ. ³⁴ Daocánnit Jesúsđih jáap jepahñit, caán biícđih ít péenap wut jĩ. Biíc newé, Dionisio wut jumni, Areópagodih maátajeéh jumni, Jesúsđih át jepahap wut jĩ. Biíc wili Dámaris wut jumnih, bitabut Jesúsđih ít jepahap wut jĩ.

18

Pablo Corinto tútchiboó ã jummat

¹ Túttimah, Pablo Atenas tútchiboó jumni Corinto wut jumni tútchina át bejep wut jĩ. ² Caanná juibínit, judío cāac Aquila wut jumnidih át jwāáap wut jĩ. Roma tútchidih moón ĩ maáh Claudio Roma tútchiboó jumnit judíowādh ã bejat tútuchah, Aquilaboó yad Priscilajĩ bejnit, Corinto tútchina jãtíh ítát juibínap wut jĩ. Aquila Ponto wut jumni baácdih bóo wut jĩ. Pánihna, queét Corinto tútchidih ĩ jumuchah, Pablo

* 17:25 1R 8.27; Is 42.5; Hch 8.47 * 17:31 Sal 9.8

queét pebhna enedih juibínit, ìjeéh àt chāwáp wut jī. ³ Aquilawā nuñúpwā chóojīh mūudīh teo jíib chāj wāhñit ìt jumap wut jī. Pablobut caán déedih teoní jumna, ìjeéh àt tewep wut jī. ⁴ Pablo chooát yeó jáap jumap pah, judíowā ì míic wáacat mūuná juibínit, queét Jesúsdi h ì jepahat pínah niijná, judíowā, judíowā nihcannitdihbut Dios naáwátdih àt naáwáp wut jī.

⁵ Silas Timoteojīh Macedonia baácmant Corinto tútchina ì juibínachah, Pablo yeó jáap jumap pah judíowādi h Dios naáwátdih àt naáwáp wut jī. “Jesús caá jwiít judíowā jwī pāini, Dios ā wahní”, āpī niijíp wut jī. ⁶ Páant ā niij bohénachah, judíowā caandíh ìt joíhcap wut jī. Pánih joíhcan yap yohnit, caandíh ìt jūihñap wut jī. Páant ì joíhcatdih enna, queétdih ā cádahatdih jūutna, Pablo āih jih bóo yégueh chóodih tóo dugnit, àt ñéenc mao jéenanap wut jī. Pánih chājñit, queétdih nin pah àt niij jūihñap wut jī:

—Yeéb ñi yap yohatji jíib iiguípna ñi bejbipna caá. Pánihna, bñu judíowā nihcannitdih Jesúsdi h doonádi h naáwádi h wā bejbipna caá, àt niijíp wut jī.

⁷ Páant niij péanit, judíowā ì míic wáacat mūumánt bac bejñit, Tito Justo wūt jumniíh mūuná àt waád juibínap wut jī. Caán judío nihcan yahna, Dios yoobátdih wēini wut jī. Āih mūú judíowā ì míic wáacat mūu pébh àt jumap wut jī. ⁸ Crispo wūt jumni, judíowā ì míic wáacat mūudíh bóo maáhji, ājeéh bóli, ā wehbut, Jesúsdi h ìt jepahap wut jī. Pánihna, dawá Corinto tútchidih moón Pablo ā naáwátdih joinít, Jesúsdi h ì jepahachah, ìpī daabánap wut jī. ⁹⁻¹⁰ Biíc chei ñocanjeh, Pablo oo jámat déedih ā enechah, Jesús caandíh jíghnit, nin pah àt niij naáwáp wut jī. **“Majeéh wā jumna caá. Nin tútchidih moón dawá wíihwā ì jumna caá. Pánihna, bita meemdíh yeejép ì chājíhichah yahna, úumcanjeh, wā naáwátdih ma naóh cádahca bojoó. Páantjeh ma jumap**

bojca bojoó”, àt niijíp wut jī. ¹¹ Páant ā niijíhah joinít, biíc jópchi tūi beéd, biíh jópchi tac yoób caanjíh moondíh Dios naáwátdih Pablo àt naóh jumap wut jī.

¹² Caán tútchidih Pablo ìjeéh ā jum jwuhachah, Galión wūt jumni, Acaya baácdih moón maáh àt jumap wut jī. Pánihna, caán láa judíowā ì maáta nihhat biíc yoobó jenah joinít, Pablodih naóh yacat túut niijná, Galión pebhna caandíh ìt ub juibínap wut jī. ¹³ Pánih ub juibínit, Galióndih nin pah ìt niij yee naóh yacap wut jī:

—Ninboó cáacwā ded pah Diosdi h ì weñat pínahdi h bohéna, Moisés ā wutatjiboodíh ā jepahat túutcan caá, ìt niijíp wut jī.

¹⁴ Páant ì niij yee naáwáchah joinít, Pablo ā naáwíhichahjeh, Galiónboó judíowādi h nin pah àt niij jepahap wut jī:

—Nin jwiít Roma baácdih moón jwī maáta ì wutatdih yap yohni ā jumachah nihna, yeebdíh wāta jepah tagaá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yeéb judíowā ñi wutatboodíh caán yap yohni ā jumachah, ñíih pínahjeh caá. Caandíh wā jéihcan caá, àt niijíp wut jī.

¹⁶ Páant niijnít, queét naóh yacnitdih āih tólihmant àt bacanap wut jī. ¹⁷ Páant ā bacanachah, Sóstenes, judíowā ì míic wáacat mūudíh bóo maáhdi h teonit, Galión ā enepdi h caandíh ìt puñap wut jī. Páant ì puñachah enna yahna, Galión àt enah bojop wut jī.

Pablo Antioquía tútchina ā jwúub bejat

¹⁸ Páant ì niij naóh yacat túttimah, Pablo Corinto tútchiboó maatápdih jumniji “Wā bejna caá”, niijnít, Jesúsdi h wādi h àt cádah bejep wut jī. Páant niij péa bejna, Aquila Priscilajīh Siria baácna chúuh bejat túut niijná, Cencrea wūt jumni jélitdih ìt púud dei bejep wut jī. Pánihna, jāáj chóodih ì waadát pínah jātih, judíowā ìpī chājat pah, Pablo Diosdi h ā naáwátdih péanit, àt jwúub waó bojat túutap wut

* 18:18 Nm 6.18

jĩ.* 19 Páñih boja péanit, queét Éfeso tútchina ìt chúuh bejep wut jĩ. Caanná chúuh juibínit, Aquila Prisciladihbut Pablo át cádahap wut jĩ. Páñih cádahnit, judíowā ì míc wáacat munná át bejep wut jĩ. Caanná juibínit, míc wáacnit judíowājĩh ded pah Jesús ā jumatdih át míc wéhenap wut jĩ. 20 Páant ì míc wéheat túttimah, caandíh ìjeéh ìt chāwát túutap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, “Ñijeéh wā jéih chāocán caá. 21 Dios ā náahachah, wā jwúub jūóhbipna caá”, queédih Pablo át niijíp wut jĩ.

Páant niij péanit, Éfeso tútchimant át chúuh bejep wut jĩ. 22 Páñihna, Cesarea tútchina chúuh juibí, aab béj, Jerusalén tútchina át aab juibínap wut jĩ. Caanná aab juibínit, caanjĩh moón Jesúihwā míc wáacnitdih ded pah ā chājatjidih naóhñitjeh, Antioquía tútchina át yap bejep wut jĩ.

23 Páñihna, maatápdih caanjĩh jumñiji Galacia baácdih, Frigia baácdih át jwúub jib bejep wut jĩ, páant muntih. Caán baácnadih moón Jesúihwādh ã jwúub bohénachah, chah Jesúsdi ìt túi jenah joyóp wut jĩ.

Apolos Éfeso tútchidih moondíh Dios naáwátdih ā bohéát

24 Pablo Galacia baácdih, Frigia baácdihbut ā bohé jibichah, Apolos wut jumñiboó, judío cáac Alejandra tútchidih bóo, Éfeso tútchina át juibínap wut jĩ. Caán Apolos túi naóhni jumna, Dios naáwátdih jon jātih moón ì daacátjidih túi jéihñibut át jumap wut jĩ. 25 Bíh caandíh Jesúih túini doonádhbut át bohénap wut jĩ. Páñihna, búdí weñatjĩh caán doonádh át túi bohénap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, Juanji ā daabáatdhjeh át jéihyep wut jĩ. 26 Judíowā ì míc wáacat munná Apolos úmcanjeh, queédih át bohé jwihip wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ā túi jéih beedácah enna, caandíh bohéát túut niijná, Priscila, Aquilajĩh Apolosdih ìh munná ìt numah bejep wut jĩ. 27 Páant ì túi bohéát túttimah,

“Acaya baácna bejat túut”, Apolos ā niijíchah joinít, Jesúihwā caandíh “Ma túi bejeé”, niijnít, ì daacni núodihbut ìt wāhup wut jĩ, Acaya baácdih moón Jesúihwā caandíh ì túi wēi jwāáat pínah niijná. Páñihna, Apolos caanná juibínit, caán baácdih moón Dios ā oyatjĩh Jesúsdi jepahñitjidih át bohé teo wáacap wut jĩ. 28 Caán tútchidih moón judíowādh nin pah āpĩ niij naáwáp wut jĩ: “Jesús tigaá Dios ā wahni, jwiit jwĩpĩ pāini”, cáacwā ì enepdih át niijíp wut jĩ. Páñihna, Dios naáwátdih jon jātih ì daacátjidih ā túi naáwáchah joinít, “Yoobópdih nihcan caá”, ìt jéih niijcáp wut jĩ. Páñih naóhna, Jesúihwādh Apolos chah át jwúub teo wáacap wut jĩ.

19

Pablo Éfeso tútchina ā bejat

1 Corinto tútchidih Apolos ā jumachah, Pabloboó Frigia baácdih jumñiji jeé yoób páud dei bej, Éfeso tútchina át juibínap wut jĩ. Caanná juibínit, biquína ā jéih jwāhcanñit Jesúihwādh át jwāáap wut jĩ. 2 Queédih jwāáhñit, nin pah át niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Jesúsdi ñi jáap jepahachah, Túini Espíritu yeebdíh ā waadnít jĩ? át niijíp wut jĩ.

—Túini Espíritu ā jumatdih jwiitdih ì naóhcan jĩ, ìt niij jepahap wut jĩ.

3 —¿Túini doonádh yeéb ñi jepahachah, ded pah tíi yeebdíh ì nih chāj daabá? Pablo queédih át niij úbh joyóp wut jĩ.

—Juan Daabáni ā naáwátdih ì jepahachah, ā daabáatji pah jwiitdih ì daabánap jĩ, ìt niij jepahap wut jĩ.

4 —Cáacwā ì yéejatdih ì yohochah ennit, queédih Juan át daabánap wut jĩ. Páñih daabána, ì yéejat yohat jéutna ì chājap wut jĩ. Obohjeéhtih, Juan cáacwādh nin pah āpĩ niij naáwáp wut jĩ. ‘Wā túttimah jūóhñidih ñi túi jepahaá’, át niijíp wut jĩ. Páant niijná,

* 19:4 Mt 3.11; Mr 1.4,7-8; Lc 3.4,16; Jn 1.26-27

Jesúsdih niijná át chãjap wut jĩ, Pablo át niij naáwáp wut jĩ.*

5 Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã wēpatjĩh queét ít daabáát túutap wut jĩ. 6 Pánih daabánitdih Pablo ã teo jáha úbúchah, Túini Espíritu queétdih át waadáp wut jĩ. Páant ã waadáchah, mácah wéheatjĩh Diosdih wēi naóhnit, ã naáwátdihbut ít naóh yapanap wut jĩ. 7 Queét nihat doce neoná ít jumap wut jĩ.

8 Queétdih naáwát túttimah, Pablo judíowã í míic wáacat munná waadnit, át bohénap wut jĩ. Biíc peihcanni widh pohba Éfeso tútchiboó chooát yeó jáap jummat pah úumcanjeh, Dios maáh ã jummatdih naóhna át chãjap wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinít, “Á naáwát yoobópdi caá”, ít míic niijíp wut jĩ. 9 Obohjeéhtih, bitaboó joíhcan, cãacwã í enechah, Jesúih doonádih ít yéej naáwáp wut jĩ. Páant í yéej naáwáchah joinít, judíowã í míic wáacat mummánt Pablobó Jesúihwãdih namah bac bejnit, Tirano wut jumniíh munná ít bejep wut jĩ. Pánihna, caán muidíh yeó jáap jummat pah Jesúih doonádih apĩ bohénap wut jĩ. 10 Chéne jópchi caanjĩh át bohénap wut jĩ. Páant ã bohénachah, nihat Asia baácdih moón judíowã, judíowã nihcannitbut jwĩ Maáh Jesúih táini doonádih ít joyóp wut jĩ. 11 Dios ã wēpatjĩh jwiít cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih chãjnit, Pablo dawá láa wunnitdih át booa júutap wut jĩ. 12 Dios ã wēpat caandíh búdí ã jumuchah, áih bácahdih cãacwã í chũúáni chóonadih ub bejnit, wunnitdih í cáagachah, ipĩ boonap wut jĩ. Ded nemép jumnidih caán chóojĩh í cáagachah, nemépwãboó ipĩ bac bejep wut jĩ.

13 Obohjeéhtih, bita judíowã jióhnitboó jibnit, nemépwãdih ipĩ bacanap wut jĩ. Pánihna, Pablo ded pah ã chãjatdih enniti nemépwãdih bacáihna, nin pah ítih niij wutap wut yah jĩ: “Pablo ã bohéni Jesús ã wēpatjĩh yeebdíh jwĩ wutna caá. Ni

bac bejeé nin newémant”, ipĩ niijíp wut jĩ.

14 Esceva wut jumni, siete ã wehboó páant ít chãjap wut jĩ. Í íip judíowã sacerdotewã í maátajeéh jumni át jumap wut jĩ. 15 Pánihna, ã weh nemépdih í bacaat déedih, nemépbóó nin pah queétdih át niijíp wut jĩ: “Jesúsdih wã jéihna caá. Pablodihbut wã jéihna caá. Obohjeéhtih, yeébbodíh wã jéihcan caá”, át niijíp wut jĩ.

16 Páant niijnítjeh, nemép jumniiboó ñaáp jũóhnit, queétdih át teo puñap wut jĩ. Páant ã puñuchah, yégueh wihcannit, yahwítina jumnit, caán mummánt queét ít ñáo bac peét bejep wut jĩ. 17 Páant í yapachah, nihat Éfeso tútchidih moón, judíowã, judíowã nihcannitbut caán doonádih joinít, búdí ít úumap wut jĩ. “Jesús ã wēpat búdí caá”, nihat cãacwã ít míic niijíp wut jĩ.

18 Dawá Jesúsdih jepahnitji, nihat cãacwã í enechah, í yéej chãjatjidih Diosdih ít naáwáp wut jĩ. 19 Queét cãtíh dawá jióhnit ít jumap wut jĩ. Pánihna, jióhna í enat papélah quiútnajidih caanná ub jũóhnit, cãacwã í enechah, ít cáo yohop wut jĩ. Caán quiútnaji ã jíib jummatdih í jenah enechah, cincuenta mil yeó jáapna tewat jíib pah bóo át jíib jumap wut jĩ. 20 Páant í chãjat doonádih joinít, chah dawá Jesúih doonádih jepahnit, ít táí túut mummúp wut jĩ.

21 Túttimah, Pablo nin pah át niij jenah joyóp wut yah jĩ: “Macedonia baácna juibí yap bej, Acaya baácna juibínit, Jerusalén tútchina wã jwúub bejbipna caá. Caanná juibíniji Roma tútchina enedih wã bejbipna caá”, át niij jenah joyóp wut jĩ. 22 Pánihna, Timoteo, Erasto wut jumnijĩh caandíh teo wáacnitdih Macedonia baácna átát wah waáwá bojop wut jĩ. Pánih wah boj péanit, Pablo maátcanjeh Asia baácboó, Éfeso tútchidih biícjeh át chão jwúhup wut jĩ.

Éfeso tútchidih moón í jũih ñaacát

²³ Pablo Éfeso tútchidih ã jumuchah, caán tútchidih moón Jesúih doonádih náahcan, Pablodih ãt jũihñap wut jĩ. ²⁴ Demetrio wut jumni, ãih dios wili Artemisa wut jumnihĩh botoni muu dáhnadih platajĩh ãpĩ chãjap wut jĩ. Bitabut biíc yoobó teonit, ã jĩib chãj wũhna, búdí ãpĩ jĩib tewep wut jĩ. ²⁵ Demetrio queétdih bid wáacnit, nin pah queétdih ãt niijíp wut jĩ: “Ñi joyoó. Nin tewatjĩh búdí jwĩ jĩib tewatdih ñi jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, nin Pablo ã bohénachah, jwiít dih ã tobohna caá. ‘Dioswã déedih cãacwã ã pãpnidih báadhni nihcan caá’, ãpĩ niij bohéna caá. Páant ã niijíchah joinít, dawá Éfeso tútchidih moón, nihat Asia baác dih moonbút ã bohéatdih ‘Yoobóp dih tigaá’, ã niijná caá. ²⁷ Páant niijná, jwĩ tewatdih cãacwã yeejép ã wéhebipna caá. Jwĩih dios wili Artemisaĩh muudĩhbut ã yohbipna caá. Pánihna, nihat Asia baác dih moón, nihat baác nadih moonbút caánt dih wēi wũbhnitji ã cádahbipna caá”, Demetrio queétdih ãt niijíp wut jĩ.

²⁸ Páant ã niijíchah joinít, queétdih ãt niijíp wut jĩ: “Artemisa, jwiít Éfeso tútchidih moónih dios wili wēpép wili mi jumna caá”, ãt niij jũih ñaacáp wut jĩ.

²⁹ Pánihna, nihat Éfeso tútchidih moonbút ãijna, biíc yoobó ãt niij ñaacáp wut jĩ. Pánih ãijnit, Gayodih, Aristarco wut jumnidihbut teonit, cãacwã ã míc wáacap júduna queétdih ãt wái bejep wut jĩ. Gayo, Aristarcojĩh Macedonia baác dih moón Pablo ã pej jum jibnit ãt jumap wut jĩ. ³⁰ Pablo queét cãacwã dih wéhenadih ã bejĩhichah yũhna, Jesúihwãboó caandĩh ãt wahcap wut jĩ. ³¹ Bitá caán baác dih moón ã maáta Pablo ã chéenwãbut ã bejcat pĩnah niijná dooná ãt wahap wut jĩ. “Cãacwã ã míc wáacapboó ã bejca bojo naáh”, Pablodih ãt niij naáwát tútup wut jĩ. ³² Dawá caanjĩh míc wáac joinít biíc dih “¿Dépanih tigaá jwiít míc mawat tútup jwĩ chãj?” ãt niij jenah joicáp wut jĩ. Queét tabit

ñaacnit, ãt jũih yapanap wut jĩ. Biquína mácah ãt jũih ñaacáp wut jĩ. Bitabut mácah ãt jũih ñaacáp wut jĩ. ³³ Biquína judiowã Alejandro wut jumnidih cãacwã dih ãt naáwát tútup wut jĩ. Pánihna, Pablowã ded pah ã chãjatdih ã yoob naáwát tútup niijná, Alejandro “Laihca bojoó”, niijná, ãih téihyajĩh jútnit, ãt yayát tútup wut yũh jĩ. ³⁴ Obohjeéhtih, caán judiowã ã jumuchah ennit, nihat cãacwã chah ãijnit, biíc yoobó chéne horas pohba ãt ñaac jũih ñuhap wut jĩ: “Artemisa, jwiít Éfeso tútchidih moónih dios wili wēpép wili mi jumna caá”, ãt niij ñaacáp wut jĩ.

³⁵ Páant ã niij ñaac jũihñuchah ennit, Éfeso tútchidih moón maátadh teo wáacniboó, “Laihca bojoó” niijnit, nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “Wã déewãá, yeéb Éfeso tútchidih moón, ñi joyoó. Jwĩih chah wēpép dios wili Artemisaĩh muudĩh wapnit jwiít jwĩ jumadidih nihat baác dih moón ã jéihna caá. Jeámant caánt pah jíghni búg jéen júhndih en daonít jwĩ jumuchahbut ã jéihna caá. ³⁶ Bitá ‘Nin yoobóp dih nihcan caá’, ã jéih niijcán caá. Pánihna, ñi míc jũih cádahaá. Túinijeh ñi joyoó. ³⁷ Nit yeéb teo júghnit jwĩih dios wilidih yeejép niij wéhecan, miĩh muudĩh waad béjnit, ã nuumcáp be. Pánihna, ñi tái chãjaá. ³⁸ Demetrio, platajĩh teonit biíc dih naóh yaquíhna, peéh chãjat tútnitboodĩh naóh yacadih ã beje naáh. ³⁹ Jwũub míc wáacna, táinijeh ñi míc wáacáp, buca. Yeéb buu ñi chãjatji pah ñi jwũub chãjca bojoó. ⁴⁰ Buu yeéb ñi míc jũih ñaacátdih jwĩ maáta joinít, ‘Jwiít dih ã yohbipna caá’, ã niij jenah joiná nacaá. Pánihna, yeéb ñi niij ñaac jũih ñuhatjidih queétdih táinijeh jwĩ jéih naóhcan niit”, maátadh teo wáacniboó queétdih ãt niijíp wut jĩ. ⁴¹ Páant niij naóh péanit, “Páant bóojeh tigaá. Ñi bejeé”, ãt niijíp wut jĩ.

20

Macedonia baác, Grecia baác nabut Pablo ã jwibít

1 Páant ï jũih ñaác yayát túttimah, Pablobóo Jesúihwãdih bid wáacnit, ãt jwúub bohénap wut jĩ, Jesúsdi h ï cádahcat pínah niijná. Pánih bohé péanit, “Wã bejna caá”, niijnít, Macedonia baácna bejna, queétdih ãt cádah bejep wut jĩ. 2 Caanná juibínit, Dios naáwãtdih táoh naóh bohénit, caanjĩh moón Jesúihwãdih ãt weñanap wut jĩ. Queétdih Dios naáwãtdih táoh naóh bejna, Grecia baácna ãt juibínap wut jĩ. 3 Pánih juibínit, caán baácdi h biíc peihcanni widh ãt chãojwãhup wut jĩ. Caanjĩh jumna, Siria baácna ãt jwúub chúuh jũúwíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, judíowã caandíh tewíhat doonãdih ãt joyóp wut jĩ. Caán doonãdih joinít, Pablowã Macedonia baácboó bejni namãdih jwúub aáb bejnit, Filipos tútchina ït pãud dei jayúp wut jĩ. 4 Páant ã jũúwãchah, Berea tútchidih bóo, Sópater wut jumni Pablodih ãt pej jum jũúwãp wut jĩ. Sópater Pirro wãúh ãt jumup wut jĩ. Tesalónica tútchidih moón Aristarco, Segundobut, Asia baácdi h moón Tíquico, Trófimobut, Derbe tútchidih moón Gayo, Timoteobut caandíh ït pej jum jũúwãp wut jĩ. Filipos tútchina ï jwúub jayúchah, weém Lucasbut Pablowãdih wã jwúub pej jumup jĩ. 5 Pánihna, caandíh pej jum jwinítji, Troas wut jumni tútchina ï waóh bej páñap jĩ. 6 Páant ï bej páñachah, paacãnni pandih jwĩ jeémát túttimah, jwiítboó Pabljĩh Filipos tútchidih jumnitji, johlitjĩh bejni jãáj chóodih waadnít, Troas tútchina jwĩ chúuh bejep jĩ. Pánih chúuh bejnit, cinco yeó jáap túttimah, caán tútchina chúuh juibínit, queét waóh bej pãinitjidih jwĩ jwãáap jĩ. Pánih chúuh juibí jwãáhnit, siete yeó jáap caanná jwĩ jum jwãhup jĩ.

Troas tútchidih moondíh Pablo ã naáwãt

7 Troas tútchidih jumna, domingo yeó jáapdi h Jesúih cáacwã míic wáac jwinít, Jesús ã wãnatjidih jwĩ náhni jeémãtdih jwĩ jeémát pínah jãtjih, Pablo queétdih Dios naáwãtdih ã bohénap jĩ. Pánihna, Pablo ã pée naáwãt chei,

maatãpdih ã naáwãp jĩ, pãú chei tac yoob póhba. 8 Dawá jjiátna jumni chah bóo tólihboó jwĩ míic wáacap jĩ. 9 Pablo ã naáwãchah joinít, jáap behni, Eutico wut jumni, enat jẽcdih bóo naadíh ã pãuh laáb chúudup jĩ. Pablo jwiít di h maatãpdih Dios naáwãtdih ã bohénachah, Euticodih quíib chei ãt jũóhji p taga. Pánihna, biíc peihcanni tólih chah caán ão chúudni ãt pud jéen bejep jĩ. ã pud jéen bejchah ennit, jãtjih dei bejnitboó wãnnidih ï wái ñahanap jĩ. 10 Pablo ï túttimah pée dei bejnit, caandíh ã juibí ub túuhup jĩ. Pánih ub túuhnít, nin pah queétdih ã niijíp jĩ:

—Ñi jĩgahca bojoó. ã báadhna caá, ã niijíp jĩ.

11-12 Páant ã niijíchahjeh, wãnniji ã jwúub boonap jĩ. ã jwúub boonachah ennit, queétboó búdí ï weñep jĩ. Pánih wẽinit, chah bóo tólihna jwúub pãuh laab béjnit, Jesús ã wãnatjidih jwĩ náhni jeémãtdih jwĩ jeémép jĩ, buca. Páant jwĩ jeémp péanachah, maatãpdih Pablo queétdih jwúub bohénajeh, ã daa peeté p jĩ. Páant ã bohé péaat túttimah, jwiít jwĩ bejep jĩ.

Pablo Troas tútchidih jumni ji bejnit, Mileto tútchina ã juibíat

13 Troas tútchidih jumnit, Pablo jãtjih jwiít di h Aso tútchina johlitjĩh bejni jãáj chóojĩh ã chúuh bej páñat túutap jĩ. Pablobóo namãmant ã bejihip jĩ. Pánihna, Pablo ã niijãtji pahjeh Aso tútchina caandíh jwĩ jwãáap jĩ. 14 Caandíh jwĩ jwãáachah, jwĩ bejni jãáj chóodih jwĩjeéh ã waadáp jĩ. Pánihna, caán chóojĩh chúuh bejnit, Mitilene tútchina jwĩ chúuh juibínap jĩ. 15 Caán tútchidih juibí yap bej, biíh yeó jáapdi h Quío quewadi h jwĩ yap bejep jĩ. Pánih yap bejnit, túttimah bóo yeó jáapdi h Samos quewadi h páantjeh jwĩ en yap bejep jĩ. Pánih yap bejnit, Trogilio wut jumni tútchidih ãonitji biíh yeó jáap Mileto tútchina jwĩ chúuh juibínap jĩ. 16 Pablo Pentecostés yeó jáapnadi h Jerusalén tútchina juibíhna, Asia baácdi h maatãpdih ã

jumíhcap jĩ. Pánihna, Éfeso tútchidih yoobópdih yap bejnit, Mileto tútchina jwĩ juibínap jĩ.

Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúhwā maátadih ā naáwát

17 Mileto tútchina jwĩ juibínachah, Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúhwā maátadih ā bid bojop jĩ. 18 Páant ā bid bojniti jwĩ pebhna ĩ juyúchah, Pablo queétdih nin pah ā niij naáwáp jĩ: “Asia baácdih jumna, ded pah wā chājatjidih yeebjéh ĩi jéihna caá. 19 ĩijeéh jumna, dedé biih pah bóo niiját wihcan, jwĩ Maáh Jesús ĩi doonádih wā naáwáp jĩ. Yeéb Jesúsdi h chah ĩi jéihyat pínah niijná, wā jái naáwáp jĩ. ‘Yeéb chah wā jéihna caá’, wā niijcáp jĩ. Wā déewā weemdih ĩ yéej chājachah yuhna, Dios ā wēpatjih wāpĩ naóh bohénap jĩ. 20 Yeéb Jesúsdi h chah ĩi túi péeat pínah niijná, yeebdih Dios naáwátdih wā naóh beedánap jĩ. Cāacwā ĩ enechah, ĩi h mūnábobót yeebdih wā bohénap jĩ. 21 Judíowādi h, judíowā nihcannitdi hbut biic yoobó Dios naáwátdih wā wēp bohénap jĩ. ‘ĩi yéej chājatdi h cádahnit, jwĩ Maáh Jesúsdi h ĩi túi jenah joyoó’, wāpĩ niij naáwáp jĩ. 22 Pánihna, bũ Túini Espiritu ā wútat pahjeh tih Jerusalén tútchina bejna caá wā chājap. Caanná juibínit, ded pah wā yapat pínahdi h wā jéihcan caá. 23 Obohjeéhtih, tútchi jumat pah Túini Espiritu weemdih nin pah ā niij jéihyanap be: ‘Jerusalén tútchiboó jumnit, meém yeejép ma yapbipna caá. Meemdih nemat mūboó ĩ nembipna caá’, ā niijíp be. 24 Obohjeéhtih, túini dooná, Dios ā oyat doonádih jwĩ Maáh Jesús weemdih ā naáwát tútup jĩ. Páant ā wútatjidih wā teo péa jwuhbipna caá. Caandih wā teo péa beedánit, wā wunat pínahdi h wā úmcan caá.*

25 “Pánihna, ĩijeéh jumna, Jesús maáh ā jumatdi h wāpĩ naáwáp jĩ. Obohjeéhtih, chéneji jwĩ jwúb míc encat pínahdi h wā jéihna caá. 26-27 Pánih jéihna, bũ nin pah yeebdih

wā naóhna caá: Nihat Dios naáwátdih yeebdih wā túi naóh beedánap jĩ. Pánihna, ĩijeéh moón Dios naáwátdih náahcannit ĩ jumuchah, weémboodih peéh chājat ā wihcan niit. 28 Yeebjéh ĩi túi jenah joyoó. Jesúhwā Túini Espiritu yeebdih ā en daawát tútnitdi h ĩi túi en dawaá. Ovejawādi h en daonit ĩ en dawát pah Jesúhwādi hbut yeéb ĩi túi en dawaá. Dios wūh wunna, āih meépjih queétdih āihwā pínah āt jīb chājjip taga. 29 Weém ninjih wā bejat túttimah, jiwā ovejawādi h ĩ mawat pah, bita yeejépwbóo Jesúhwādi h yéjanadi h ĩ jūóhbipna caá. Pánihna, queét Jesúhwādi h ĩi túi en dawaá. 30 Túttimah, bita ĩijeéh jumnitboó ‘Jesúhwā jwĩ jumna caá’, niijná yuhna, queétboodih ĩ péeat pínah niijná, bita Jesúhwādi h yeenit, biih naáwátdih ĩ joyát tútbipna caá. 31 Pánihna, ĩi túi chāja chaáh! Yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut jūnit, biic peihcanni jópchi pohba, Dios naáwátdih yeéb nihatdi h, wā wēp bohénap jĩ. Caandih ĩi túi náhninaá.

32 “Bũ jwuh bejna, ‘Paá, queétdih ma túi en dawaá’, Diosdi h wā niij úbhna caá. Ā oyatdi h jenah joinit, ĩi túi jumbipna caá. Dios naáwát wēpép caá. Pánihna, caandih yeó jáap jumat pah ĩi jepahachah, yeebdih ā teo wáacipna caá. Pánih jepahnit, Dios pehbboó nihat ā ĩionit biicdi h ājeéh ĩi jumbipna caá. 33 ĩijeéh jumna, ĩi h dinerodi h, ĩi h yéguehdi hbut wih pínah wāpĩ úbhcap jĩ. 34 Obohjeéhtih, weemjéh teonit, wih pínahdi h wā jīb chājap jĩ. Pánihna, wā náahatdi h, wājeéh jumnit ĩ náahatdi hbut wā tewat jībjih wāpĩ jīb chājap jĩ. Páant wā chājatjidih ĩi jéihna caá. 35 Maatápdih ĩijeéh jumna, bádí wā tewechah, ĩi enep jĩ. Pánih ennitji moh yéejnitdi h teo wáacat tút niijná, yeebút biic yoobó ĩi chājaá. Jwĩ Maáh Jesús nin pah ā niijátjidih ĩi túi náhninaá: **‘Ded biíhdi h teo wáacna, chah bádí ā wēibipna caá. Obohjeéhtih, āihdi hjuh ubna, nump ā wēibipna caá’,** āt niijíp

* 20:24 2Ti 4.7

wut jĩ”, Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúíhwā ĩ maátadih ã niijíp jĩ.

³⁶ Páant niij péanit, Pablo queét biícđih bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih ĩ wúbup jĩ. ³⁷ Páant ĩ wúbh péanachah, queét nihat Pablodih oina, pin teonit, jūinít, ãih páo tíbdih ĩ nomop jĩ. ³⁸ “Yeebdíh chéneji wā encan niit”, ã niijíchah joinít, queét bádí ĩ jĩgahap jĩ. Pánihna, caán jélitna jwĩ dei bejchah, jwĩjeéh queét nihat ĩ pée dei bejep jĩ.

21

Pablo Jerusalén tútchina ã jwúub bejat

¹ Mileto tútchimant bejna, Jesúíhwā maáta Éfeso tútchimant jūinítjidih “Jwĩ bejna caá”, niijnít, johlitjĩh bejni jãáj chóodih waadnit, Cos wūt jumni quewaboó jwĩ chúuh jūibínap jĩ. Pánih jūibínitji daanimant bóo yeó jáapđih Rodas wūt jumni quewadih chúuh jūibí, yap bejnit, Pátara wūt jumni tútchidih jwĩ jūibínap jĩ. ² Pátara tútchidih jūibínitji Fenicia baácboó bejni pínah jãáj chóodih jwĩ bid juyúp jĩ. Pánihna, caán chóodih waadnit, caanná jwĩ bejep jĩ. ³ Pánih bejna, Chipre wūt jumni quewa wáyámant bóo bawámant ã jígohochah, en yap bejnit, Siria baácđih Tiro wūt jumni tútchina jwĩ chúuh jūibínap jĩ. Pánih chúuh jūibínit, bií déedih ĩ wub aabánachah, caanjĩh jwĩ chão jwúuhap jĩ. ⁴ Páant ĩ aabáát pónih, jwiitboó tútchi tacna bejnit, Jesúíhwāđih jwĩ jwãáap jĩ. Pánih jwãáhnit, biíc semana ĩjeéh jwĩ chão jwúuhap jĩ. Pablo ded pah Jerusalén tútchiboó ã yapat pínahđih Túini Espíritu queéđđih ãt jéihyanap tajĩ. Pánihna, “Jerusalénna ma bejca bojoó”, caandíh ĩ niijíp yah jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, queéđđih jepahcan, jwĩ bejat pínah yeó jáapđih tútchimant jwĩ jwúub dei bejep jĩ, páant mantih. Nihat Jesúíhwā, ĩ weha mána yaádhjĩh, ĩ wehjĩhbat jwiitđih bádí maj jwwejđih bóo jélit óon coahna ĩ pej jum dei bejep jĩ. Pánihna, nihat óon jumapboó dei jūibínit, bódicha caj yoh ñajnit,

Diosdih biícđih jwĩ wúbup jĩ. ⁶ Pánih wúbh péanit, “Jwĩ bejna caá”, niijnít, queéđđih pin teo péanit, jwĩ jūóhniji jãáj chóodihjeh mantih jwĩ jwúub waadáp jĩ. Jwĩ jwúub waadáchah en péanit, Jesúíhwā ĩh munná ĩ jwúub aab béjep jĩ.

⁷ Pánihna, Tiro tútchimant bej, Tolemaida wūt jumni tútchina jwĩ chúuh jūibínap jĩ. Caanná chúuh jūibínit, Jesúíhwāđih jwãáhnit, maj teo, biíc yeó jáap ĩjeéh jwĩ chão jwúuhap jĩ. ⁸ Cheibit caán tútchimant bej, Cesarea tútchina aab jūibínit, Felipe pehbboó jwĩ jūibínap jĩ. Caán Felipe Jesúíh táini doonáđih wēp naóhni ã jumap jĩ. Jerusalén tútchiboó Jesús ã naáwát tūtñitđih teo wáacnit pínah siete neonáđih ĩ ñío láa, Felipedihbat ĩt ñíwip wut jĩ.* ⁹ ã weh yatá chéneña míc yaádh, áa wihcannit, Dios naáwátđih naóh yapanit ĩt jumap jĩ. ¹⁰ ĩjeéh daocánni yeó jáap jwĩ jum jwuhuchah, Agaboboó Judea baácmanant jūóhni ã dei juyúp jĩ.* ¹¹ Pánihna, jwĩ pebhna jūinít, Pabloíh juyáát tōpdih wbnit, caan tōpjĩh ãih téihya ãih jítchadihbat ã míc chéwep jĩ.

—Nin pah Túini Espíritu ã niijná caá: ‘Jerusalén tútchidih moón judíowā nin juyáát tōp mínahđih ĩ chéobipna caá. Pánih chéonit, judío nihcannitđih caandíh ĩ wūhbirna caá’, ã niijná caá, Agabo ã niijíp jĩ.

¹² Páant ã niijíchah joinít, “Jerusalén tútchina ma bejca bojoó”, jwiit nihat Pablodih jwĩ wēp niijíp yah jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, Pabloboó jwiitđih nin pah ã niijíp jĩ:

—¿Dépanih tigaá ñi jūí? Weemdíh ñi jĩgahaca bojoó. Jesúíh táini doonáđih wā naáwát jīb nemat mūboó ĩ nemíhna, ĩ neme naáh. Weemdíh ĩ mawíhnabat, ĩ mawa naáh. Weémboó wā umcan caá, ã niijíp jĩ.

¹⁴ Páant jwĩ naáwáchah yahna, Pablo ã jepahcah ennit, jwĩ cádahap jĩ.

* 21:8 Hch 6.5; 8.5 * 21:10 Hch 11.28

—Dios ã náahatdihjeh ã chãja naáh, jwĩ niijíp jĩ.

¹⁵ Táltimah, jwĩih bií déedih jwãub ámoh péanit, Jerusalén tútchina jwĩ aab béjep jĩ. ¹⁶ Bitá Cesarea tútchidih moón Jesúhwãbut jwiítidih pej jam bejnit, Mnasón wút jamni pebhna jwiítidih ã numah juibínap jĩ. Mnasón Chipre quewadih bóo jonjeh Jesúsdi jephahni át jamap wat jĩ. Pánihna, ã pebh jwĩ jamap jĩ.

Pablo Santiagodih enedih ã bejat

¹⁷ Jerusalén tútchina jwĩ juibínachah, Jesúhwã wéinit, jwiítidih ã jwãáh muj tewep jĩ. ¹⁸ Biíh yeó jáap Santiago pebhna Pabljĩh enedih jwĩ bejep jĩ. Nihat Jesúhwãdih waóhni ã pebh juibínit, ít pánap tajĩ. ¹⁹ Pánihna, Pablodih ã muj teo péanachah, judíowã nihcannitjeéh jam láa, Dios caandih ded pah ã chãjat tútatjidih Pablo queétdih ã naóh beedánap jĩ. ²⁰ Páant ã naáwáchah joinít, nihat biícidih Diosdih bádi ã weñep jĩ. Táltimah, Pablodih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—Jwĩ dée Pablo, ma joyoó. Dawá judíowãboó Jesúsdi túi jepahnit, Moisés ã wutatjidih páantjeh nihat ã jepahna caá. ²¹ Pánihna, bita nih yáanit, nin pah queétdih ít niij naáwáp wat be. ‘Pablo judíowãdih bohéna, Moisés ã wutatjidih át jepahat tútcap wat be. Judíowãdih ã wehdih quehli nah yapat chóodih át bóodat tútcap wat be. Jwĩ nuowãji ded pah ã chãjatjidih át chãjat tútcap wat be’, ít niijíp wat be. ²² Queét judíowã Jesúsdi jepahnit ninjĩh ma juyát doonádih ã joimí nacaá. ¿Pánihna, queét ã íjcat pínah niijná, ded pah tigaá jwĩ chãjbi? ²³ Nin pah ma chãjaá: Jwĩjeéh moón chéneha míc Jesúhwã ‘Nin pah wã chãjbipna caá’, Diosdih ít niijíp wat jĩ. Obohjeéhtih, páant niijnítji ã péa jwãhcan caá. ²⁴ Pánihna, queétdih numah bejnit, Moisés ã wutatji pah ma chãjaá, ‘Queét táinit caá bũca’, Dios ã niiját pínah niijná. Moisés ã wutatji pah, ã niiját péaat jútat pínah niijná, ã waó bojat pínah

jib meémboó ma jib chãjaá. Meém páant ma chãjachah ennit, ‘Jwĩ joiní dooná yoobópdih át nihcan tagaá’, jwĩ déewã ã niij jéihbipna caá. Páant niijnít, Moisés ã wutatjidih ma túi jepahatdih queétjeh ã jéihbipna caá.* ²⁵ Obohjeéhtih, judíowã nihcannit Jesúhwãboodih ã jéihyat pínah niijná, jwiítjeh jwĩ jenah joyátidih jáantjeh nin pah queétdih jwĩ niij daác wahap jĩ: ‘Pãnidih wãhniiji jeémátidih ñi jeém̃pca bojoó. Meépdihbut ñi babhca bojoó. Nuñápwãdih jöp teonit maonidih ñi jeém̃pca bojoó. Ñi áa nihcannitjĩh ñi yéej chãjca bojoó’, queétdih jwĩ niijíp jĩ, Pablodih Jesúhwã maáta ã niijíp jĩ.*

Dioíh muú díitna Pablodih ã tewat

²⁶ Páant ã niijíchah joinít, Pablo cheibit queét chéneha míc neonádih numah bejnit, “Queét táinit caá”, Dios ã niiját pínah niijná, Moisés ã wutatjidih ã chãjap jĩ. Pánihna, Dioíh muúná waadnít, ã péaat pínah yeó jáapdih, Diosdih ã wũhat pínah yeó jáapdihbut sacerdotewãdih ít naáwáp wat jĩ.

²⁷ Moisés ã wutatji pah siete yeó jáap ã chãjat pínahdih ã péa jũwáchah, biquína judíowã Asia baácmant caandih ñuún jũóhni, Dioíh muú díitna Pablodih ít enep wat jĩ. Pánih ennit, Pablodih ã íjcat pínah niijná, dawá cãacwãdih ít yee naáwáp wat jĩ. Páant ã yee naáwáchah, Pablodih íjnit, ít tewep wat jĩ. ²⁸ “Yeéb jwĩ déewãá, jwiítidih ñi teo wáac jũwãwã. Nin nihat baáboó jib bohéna, jwiít judíowãdih, Moisés ã wutatjidih, nin Dioíh muúdíhbut nihat cãacwãdih yeejép apí bohéna caá. Judíowã nihcannitdih buú Dioíh muúdíh numah waadnít, nindih ã yéejana caá”, ã niij ñaacáp jĩ.

²⁹ Jãtih Pablo judío nihcanni Trófimo wút jamni, Éfeso tútchidih bóodih Jerusalén tútchidih ã numah jibichah, ít enep wat jĩ. Páant ã numah jibichah ennitji “Pablo judío nihcannidih Dioíh muú díitna át numah waadáp tagaá”, ít niij jenah

* 21:24 Nm 6.2-21 * 21:25 Hch 15.29

joijí tagaá. Obohjeéhtih, páant ì niíj jenah joyát yoobópdih nihcap jĩ.*

³⁰ Páant ì niíj ñaacáchah joinít, nihat caán tútchidih moón íijnit, ñáo waad béj, Pablodih teonit, Dioíh muú diítmant ìt wái bac bejep wut jĩ. Páant ì wái bac bejehahjeh, jēcdih ìt ñuún nemep wut jĩ. ³¹ Pánih wái bac bejnit, caandíh mao yohíhna, tūbit ì ñaacát dooná Romano soldadowā ì maáhdih át jūibínap wut jĩ. “¡Nihat Jerusalén tútchidih moón ñaac peét bejna caá ì chājap!” ìt niíjíp wut jĩ. ³² Caán doonádih joinítjeh, Pablodih pūinit pebhna áih soldadowādh ã numah ñáo juyúp jĩ. Pánihna, queét ì juyúchah ennit, Pablodih ì pūi cádahap jĩ. ³³ Queét pebhna jūinit, soldadowā ì maáh Pablodih nemat muúboó nemat túut niijná, chéne ìtah tōpnajĩh caandíh ã chéwat túutap jĩ. Pánih chéonit, caandíh pūinitdih nin pah ã niíj uúbh joyóp jĩ: “¿Déhe tigaá nin? ¿Dedé tibeé ã chāj?” ã niíjíp jĩ. ³⁴ Biquína wáac jūinit mácah jūih ñaac, bita mácah ì jūih ñaacáp jĩ. Páant ì ñaacáchah, soldadowā ì maáh ded pah ì niíjádih át beh joicáp wut jĩ. Pánihna, yoobópdih jéihíhna, Pablodih ìh muú diítina soldadowādh ã ub waad béjat túutap jĩ. ³⁵ Ìh muúná ì ub pūuh laab béjehah ennit, íjna, cāacwā caandíh ì teo bid ñuún péenap jĩ. Pánihna, cāacwā ì jwūub dúuc wáicat pínah niijná, páantjeh ì beo pūuh laab béjep jĩ. ³⁶ Páant ì bejehah, dawá queétdih ñuún péenit, “¡Caandíh ñi mao yohoó! ¡Caandíh ñi mao yohoó!” ì niíj ñaacáp jĩ.

“Yeejép wā chājcap be”, Pablo ã niíj át

³⁷ Pánihna, Pablodih ìh muúná ì ub waad béjehahjeh, Pablo soldadowā ì maáhdih nin pah át niíjíp wut jĩ:

—Weém meemdíh bainí wā naáwíhna caá, Griego wéheatjĩh át niíjíp wut jĩ.

—¿Dépah meém Griego wéheatdih jéihni níit? ³⁸ ¿Meém Egipto baácdih bóo jwí maátadih yohíhna, cāacwādh

maonitdih muú wihcapboó cuatro milwā dúo wáini nihcan níit? soldadowā ì maáh Pablodih át niíj uúbh joyóp wut jĩ.

³⁹ —Caán nihcan caá. Weembát judío mun tigaá. Cilicia baácdih Tarso tútchidih bóo caá. Caán tútchi oboh jumni tútchi nihcan caá. Pánihna, queét cāacwādh weemdíh ma naáwát túutá, Pablo át niíjíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã niíjíchah joinít, Pablodih át naáwáp túutap wut jĩ. Pánihna, Pablo pūuh laab béjat cáyahdh ñuúnit, ì yayát pínah niijná, áih téihyajĩh ã júutap jĩ. Páant ã júutachah, ì ñaac yayáchah ennit, Pablo queétdih ìh wéheatjĩh ã naáwáp jĩ.

22

¹ “Yeéb wā déewāá, yeéb behnitbut ñi joyoó. Ded pah wā chājatji yeebdíh wā naáwát túut caá”, Pablo ã niíjíp jĩ.

² Pablo ìh wéheatjĩh ã naáwáchah joinít, laihsanjeh ì joi ñúhup jĩ. Pánihna, Pablo nin pah queétdih ã niíj naóh yoobánap jĩ:

³ “Weembát judío mun tigaá. Tarso tútchidih wāt cāac jumap jĩ. Obohjeéhtih, Cilicia baácdih bóo yuhna, nin Jerusalén tútchidih wā behep jĩ. Nihat Dios naáwátidih, Moisés ã wutatjidih, jwí nuowā ì naáwátjidihbut Gamaliel weemdíh ã bohénap jĩ. Nihat Dios ã wutat pah, yeéb ñi chājat pahjeh muntih, weembát wāpĩ chājap jĩ.* ⁴ Pánihna, Jesúsdihs jepahnitdih eníhcan, queétdih mao ñuún péena, queétdih búdí pohba wā moh yéjanap jĩ. Queétdih ñuún teo chéonit, neoná, yaádhdihsbut nemat muúboó wāpĩ nemat túutap jĩ. Bitadihsbut wāpĩ mao yohat túutap jĩ. ⁵ Pánihna, jwíh sacerdotewā ì maáh, nihat bita jwí maátabut páant wā naáwát pah muntih queétsbut biíc yoobó ì naóhbipna caá. Queét jíí Damasco tútchidih jumnit judíowā ì maátadih wā júutat pínah papélah núodih weemdíh ì daác wūhup jĩ. Pánihna,

* 21:29 Hch 20.4 * 22:3 Hch 5.34-39

caán núodih ubnit, caánboó jumnit Jesúihwādh chéonit, wā ub jwúb jūwáchah, queédih ī peéh chājat pínah niijná, Damasco tútchina jwī bejep jī.*

Pablo ded pah ā tút nūmátjidih ā naáwát

(Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶“Damasco tútchina tóah juibínachah, yeó jáap tac yoób, báadhajeh wēpép yeh iigát weemdih ā yeh iig jāhanap jī. ⁷ Caandih en wūhi bejnit, baácboó wā buugáp jī. Pánih buugnít, wéheatdih wā joyóchah, weemdih nin pah áí niijíp jī: ‘¡Saulo, Saulo! ¿Dépanih tigaá weemdih ma mawih ñuún péé?’ ā niijíp jī. ⁸ Páant ā niijíchah joinít, nin pah wā niij jepahap jī: ‘¿Maá, meém déhe tigaá?’ wā niijíp jī. ‘Weém Jesús Nazaret tútchidih bóo ma mawih ñuún péeni caá’, weemdih ā niij jepahap jī. ⁹ Wā pej jumnit caán yeh iigátidihjeh it enep wat jī. Obohjeéhtih, weemdih ā wéheatboodih it joicáp wat jī. ¹⁰ Pánihna, nin pah wā jwúb niij ubh joyóp jī: ‘¿Maá, ded pah wā chājatdih tigaá ma náah?’ Jesúsdi wā niijíp jī. ‘Ma ñah ñuhú. Damasco tútchiboó ma waad béjeé. Caanjih ma jumachah, ded pah ma chājat pínahdih meemdih naóhni ma pebhna ā juibíhipna caá’, Jesús weemdih ā niijíp jī. ¹¹ Pánihna, caán wēpép yeh iigátidih enniji wā jéih encah, wā pej jumnit weemdih téihyamant wáinit, Damasco tútchina ī ub bejep jī.

¹² “Caanjih biíc newé Ananías wāt jumni át jumap tajī. Caán Diosdih túi wēi ubhni, nihat Moisés ā wutatjidih túi chājni, caanjih moón judíowā caandih ī túi wēi enni tajī. ¹³ Pánihna, wā pebhna juí ñuhnit, caán Ananías nin pah weemdih áí niijíp jī. ‘Wā dée Saulo, buu ma jwúb enbipna caá, páant muntih’, ā niijíp jī. Páant ā niijíchahjeh, jwúb ennit, caandih wā enep jī. ¹⁴ Nin pah Ananías weemdih ā jwúb niijíp jī: ‘Jwī ñowā ī wēini Dios ded pah meemdih ā náah yacat pínahdih ma jéihyat pínah, Jesús túini

yoobátidih ma enat pínah, caandih ma joyát pínahdihbut, meemdih át ñiwip taga. ¹⁵ Meémboó áih doonádih nihat cáacwādh bohéna, ma enatjidih ma joyátjidihbut ma naóhhipna caá. ¹⁶ Pánihna, ¿dedédih pái jwub tigaá ma chāj? ¡Ma ñah ñuhú! Ma yéejatdih cádahnit, Jesúsdi jepahni jumna, ma daabáat tútú’, Ananías weemdih ā niijíp jī.

Pablo judíowā nihcannitdih ā bohéatjidih ā naáwát

¹⁷ “Túttimah, nin Jerusalén tútchina jwúb joinít, Dioih munaá ubádh wā bejep jī. Páant wā ubát pónih, jáana yuhna, oo júmat pah Jesúsdi wā enep jī. ¹⁸ Páant wā enechah, nin pah weemdih ā niijíp jī: ‘Nin Jerusalén tútchidih moón wíih doonádih ma naáwáchah, ī joíhcan niit. Páant ī joíhcah, nin tútchimant waicanjeh ma bac bejeé’, Jesús ā niijíp jī. ¹⁹ Páant ā niijíchah joiná yuhna, nin pah wā jwúb niij jepahap jī: ‘Maá, jatih weém wā déewā ī míic wáacat munaádih waadnit, míihwādh nemat muúboó nemihna, wā mawih ñuún péeatdih nihat queétjeh ī jéihna caá. ²⁰ Bita Estebandih ī mawachah, wēi ennit, maonitih jih ī dūwát chóonadih wā páñap jī. Páant wā chājatjidih jéihnit, weemdih yeejép ī chājcan niit’, Jesúsdi wā niijíp jī.* ²¹ ‘Weemjeh tigaá meemdih wā wahap, yuúp bóo baácnadih moón judíowā nihcannitdih wíih túini doonádih ma naáwát pínah niijná. Pánihna, buu weemdih jepahnit, ma bejeé’, Jesús weemdih ā niijíp jī”, Pablo queét íjnitdih ā niijíp jī.

Pablo soldadowā ī maáhjih ā míic wéheat

²² Páant ā niijíchah joinít, judíowā nihcannitdih ā naáwátji peéh joíhcan, nin pah ī niij ñaacáp jī: “¡Caandih ñi mao yohoó! ¡Caandih ñi mao yohoó! ¡Nin baácboó ā jumachah, ā túican caá! ¡Caandih mao yohatjeh caá náahap!” ī niij ñaacáp jī. ²³ Nihat cáacwā bádí ī ñaacáp jī. Pánih ñaacnit, tubit ī íjatdih

* 22:5 Hch 8.3; 26.9-11 * 22:20 Hch 7.58

jáutna, biquína jih í dɔwát chóodih í tóo dug yohochah, bitaboó baácdih jáinit, í waáh yoh ñahanap jĩ. ²⁴ Páant í chãjachah ennit, soldadowã í maáh íh mɔú diítboó Pablodih ã ɔb waad béjat túutɔp wɔt jĩ. Caanná waád jɔibínit, Pablo yoobópdih ã naáwát pínah ní-ijná, ñáñɔp chío tōpnajĩh caandíh át puñat túutɔp wɔt jĩ. Judío wéheatdih beh joicán, “¿Dedé peéh tigaá cãacwã caandíh í jáih?” át níj jéihíhip wɔt jĩ. ²⁵ Í maáh páant ã níjíchah joinít, í puñat pínah játih soldadowã Pablodih ít chéo dodhdop wɔt jĩ. Obohjeéhtih, Pablo ã pebh ñáñni ñamp jɔmni soldado maáhdih nin pah át níjíp wɔt jĩ:

—Weém Roma baácdih bóo wã jɔmɔchah, ded pah wã yéej chãjatdih jéihcan yáhna, ¿weemdíh ma puñat túutmi níit? át níjíp wɔt jĩ.

²⁶ Páant ã níjíchah joinít, caán ñamp jɔmni maáh ã maáh pebhna jɔibínit, nin pah caandíh át níj naáwáp wɔt jĩ:

—¡Maá, ma túi chãjaá! Nin newé ‘Weém Roma baácdih bóo caá’, weemdíh ã níjíp be, át níjíp wɔt jĩ.

²⁷ Páant ã níjíchah joinít, ã maáhboó Pablo pebhna jɔibínit,

—Weemdíh ma naáwá. ¿Meém yoobópdih Roma baácdih bóo níit? át níjíp wɔt jĩ.

—Jújuh, caanjĩh bóo tigaá weém, Pablo át níj jepahap wɔt jĩ.

²⁸ —Weémboó Roma baácdih bóo jɔmíhna, queét maátadíh búdí dinero wã wáhp jĩ, soldado maáh Pablodih át níjíp wɔt jĩ.

—Obohjeéhtih, weémboó jwíih cãac jɔmna, páant wãát jɔmɔp jĩ, Pablo át níjíp wɔt jĩ.

²⁹ Páant ã níjíchah joinítjeh, í maáh, caandíh pãíhñit soldadowãbut ít doo jwáub ñáñhap wɔt jĩ. Pablo Roma baácdih bóo ã jɔmɔchah yáhna, ã chéwat túutatji peéh búdí át úmɔp wɔt jĩ.

Pablo judíowã í maátadíh ã wéheat

³⁰ Ded pah Pablodih judíowã túbít í jáihñatdih soldadowã í maáh yoobát páantjeh át jéihíhip wɔt jĩ. Pánihna,

cheibit nihat sacerdotewã í maátadíh, judíowã í maátadíh yáh buca át míc wáacat túutɔp wɔt jĩ. Pablodih ɔb jáúwát túutníit, nihat wáac jáinít pebhna át ɔb waad béjat túutɔp wɔt jĩ.

23

¹ Pablo queétdih jwãáh en ñáñnit, míc wáac jáinítidih nin pah át níjíp wɔt jĩ:

—Wã déewãá, Dios ã enechah, weém wãpĩ túi chãjap be, át níjíp wɔt jĩ.

² Páant ã níjíchah joinít, sacerdotewã í maáh, Ananías wút jɔmni, páant ã níjít peéh, Pablo pebh ñáñnitdih áih jacdih át nem mawat túutɔp wɔt jĩ. ³ Páant ã chãjachah, Pablo caandíh nin pah át níj jáihñap wɔt jĩ:

—Meém ma laihca bojoó. Dios meemdíh ã peéh chãjbipna caá. Ninjĩh chúudnit, ‘Meém Dios ã wutatdih yap yohni caá’, weemdíh níjíná yáhna, weemdíh páant mawat túutna, meémboó bácah ã wutatdih chah yap yohni caá, át níjíp wɔt jĩ.*

⁴ Páant ã níjíchah, bita ã pebh ñáñnit Pablodih nin pah ít níjíp wɔt jĩ:

—¿Sacerdotewã í maáh Dios ã ñíonidih meém yeejép níj jáih níit ma chãjap? ít níjíp wɔt jĩ.

⁵ —Wã déewãá, caán sacerdotewã í maáh Dios ã ñíoni ã jɔmatdih wã jéihcan beé. Jéihna, páant wãta níjicán tagaá. Dios naáwátidih naóh yapanit nin pah ít níj daacáp tajĩ: ‘Ñi maáhdih yeejép níj wéheca bojoó’, í níj daacátjidih weembút jepahni caá, Pablo át níjíp wɔt jĩ.*

⁶ Queét míc wáac chúudnit biquína saduceowã, bita fariseowã í jɔmatdih jéihnit, Pablo nin pah át níj ñaacáp wɔt jĩ:

—Wã déewãá, weém fariseo wáuh jɔmna, weembút fariseojeh mɔn tigaá. Nihat wáñnitji í jwáub boo pud jáúwát pínahdih wãpĩ pãina caá. Caandíh wã bohéat jíb weemdíh

* 23:3 Mt 23.27 * 23:5 Ex 22.28 * 23:6 Hch 26.5; Fil 3.5

nemat m̄úboó nemíhna, ì tewep be, ãt niijíp w̄t j̄i.*

7 Páant ã niijíchah joinít, queétjeh ìt míc j̄ih jwíhip w̄t j̄i. Saduceowã fariseowãj̄ih biíc yoobó ìt jenah joicáp w̄t j̄i. 8 Saduceowã nin pah ìp̄i niijná caá: “W̄n̄nitji ì jw̄úb boo p̄d j̄óhcan niít. Ángelwã, w̄n̄nitíh caolihnab̄t ì wihcan caá”, ìp̄i niijná caá. Obohjeéhtih, fariseowãboó mácah jenah joinít, “W̄n̄nit ì jw̄úb boo p̄d j̄óh̄bipna caá. Ángelwã, w̄n̄nitíh caolihnab̄t ì jumna caá”, ìp̄i niijná caá.* 9 Pánihna, queét míc wáacnit t̄bit j̄ihna, chah pohba ìt míc j̄ih ñaacáp w̄t j̄i. Biquína Moisés ã w̄tatjidih bohénit fariseowã ñah ñ̄h̄nit, nin pah w̄p̄ép ìt niij ñaacáp w̄t j̄i:

—‘Nin newé yeejép ch̄jni nihcan caá’, jwiít jw̄i niij jenah joiná caá. Biíc w̄n̄niíh caolih, biíc ángel caandíh ã naóh dée caá. Páant ã naáwáchah, jwiít nindih peéh ch̄jnit, Diosdih jw̄ita yap yoh tagaá. Pánihna, jw̄i peéh ch̄jca boj j̄ih b̄ca, ìt niijíp w̄t j̄i.

10 Chah yeejép pohba ìt míc j̄ihñ̄up w̄t j̄i. Páant ì míc j̄ihñ̄uchah ennit, soldadowã ì maáh úmna, nin pah ãt niij jenah joyóp w̄t j̄i: “Pablodih yeejép ì ch̄jmi dée caá”, niij jenah joinít, ì míc wáac j̄uȳpmant Pablodih ñih m̄uná soldadowãdih ãt ub waadaát t̄ut̄up w̄t j̄i.

11 Caan chéijeh Jesús Pablo pebh j̄igohnit, caandíh nin pah ãt niijíp w̄t j̄i: **“Ma úmca bojó. W̄ih táini dooná Jerusalén t̄tchidih moondíh ma naáwát pahjeh m̄untih Roma t̄tchidih moondíh̄but ma naáwáp”**, ãt niijíp w̄t j̄i.

Pablodih judíowã ì mao yohíhat

12 Cheibitjeh, biquína judíowã míc bih wáac j̄ainít, nin pah ìt niij míc wéhenap w̄t j̄i: “Jwiít Pablodih jw̄i maocah, jwiít Dih Dios ã mawa naáh. Pablodih jw̄i mawat pínah j̄atih, jeémpan, jw̄i babhca boj j̄ih”, ìt míc

niijíp w̄t j̄i. 13 Cuarenta judíowã chah pohba Pablodih mawíh̄nit páant niijnít w̄t j̄i. 14 Páant niijnít, sacerdotewã ì maáta, bita ì maáta pebhna j̄uibínit, queétdih nin pah ìt niij naáwáp w̄t j̄i:

—Nin pah jw̄i niij míc wéhenap be: ‘Jwiít Pablodih jw̄i maocah, Dios jwiít Dih ã mawa naáh. Pablodih jw̄i mawat pínah j̄atih, jeémpan, jw̄i babhca boj j̄ih’, jw̄i míc niijíp be. 15 Pánihna, jwiít judíowã nih̄at jw̄i maáta ñi míc wáacapoó Pablo ã jw̄úb j̄úwát pínah niijná, yeebjéh soldadowã ì maáhdih dooná ñi wahaá. Nin pah caandíh ñi niijí. ‘Pablodih jw̄i jw̄úb úbh joíhna caá, páant m̄untih’, ñi niijí. Pánihna, jwiítboó míc bih p̄ainit, ñi pebhna ã j̄yát pínah j̄atih, caandíh jw̄i maobipna caá, ì maátadih ìt niijíp w̄t j̄i.

16 Obohjeéhtih, Pablo jwan w̄úh̄ ded pah ì ch̄jat pínah doonádih ãt joyóp w̄t j̄i. Pánih joinít, soldadowãih m̄uná waád j̄uibínit, ã joyátjidih Pablodih ãt naáwáp w̄t j̄i. 17 Pánihna, Pablo biíc n̄mp jumni maáhdih bid bojnit, nin pah caandíh ãt niijíp w̄t j̄i:

—Nin jáap behnidih ma maáh pebhna ma ub bejeé, ded pah ã joyátjidih caandíh ã naáwát pínah niijná, ãt niijíp w̄t j̄i.

18 Pánihna, caán soldado ã maáh pebhna caandíh ãt n̄mah bejep w̄t j̄i. N̄mah j̄uibínit, nin pah ã maáhdih ãt niijíp w̄t j̄i:

—Pablo nemat m̄úboó jumni nin jáap behnidih ma pebhna weemdíh ã n̄mah j̄úwát t̄ut̄up be, ded pah ã joyátjidih meemdíh ã naáwát pínah niijná, ãt niijíp w̄t j̄i.

19 Pánihna, ã maáh bita wihcapboó caán joiníjidih téihyamant teo wái benit, nin pah ãt niij úbh joyóp w̄t j̄i:

—¿Dedédh tigaá weemdíh ma naáwíh? ãt niijíp w̄t j̄i.

20 —Judíowã ì maáta cheibit meemdíh Pablodih ì pebhna ì

* 23:8 Mt 22.23; Mr 12.18; Lc 20.27

wah bojat túutbipna caá, caandíh jwáub úbh joí enat túut ni-ijná. ²¹ Obohjeéhtih, bita caandíh mawíhna, í míic bih pãibipna caá. ‘Pablodih jwí mawat pínah játih, jeémpcan, jwí babhca boj jíih’, ít míic niijíp wut be. Páant niijnítji ma jepahat pínahdih bũũ pãina caá í chãjap. Pánihna, í úbát dih ma jepahca bojoó, Pablo jwan wũúh soldadowã í maáhdih át niijíp wut jí.

²² —Weemdíh ma naáwátjidih bitadih ma naóhca bojoó, soldadowã í maáh át niijíp wut jí. Páant niij péanit, caán jáap behnidih át jwáub bejat túutap wut jí.

Maáh Félix pebhna Pablodih í wahat

²³⁻²⁴ Pablo jwan wũúh ã jwáub bejat túttimah, soldadowã í maáh chénewã ã nũmp jũmnit maátadih ã pebhna át bid bojop wut jí. Páant ã bid bojnit í jũibínachah, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jí: “Doscientos soldadowã yáac chũi bejnit pínahdih míic wáacnit, ñi ámohat túutú. Bita setenta soldadowã caballowãjĩh bejnit pínah, bita docientos soldadowã ítah tũopdih úbnit pínahdihbut míic wáacnit, ñi ámohat túutú. Pabloíh caballowã pínahdihbut ñi ámoh wũhũú. Míic ámoh péanit, bũũ chei las nueve, púú Cesarea tútchi, Maáh Félix pebhna Pablodih ñi táí úb bejeé”, át niijíp wut jí.

²⁵ Pánihna, caán maáh nin pah Maáh Félix dih át niij daacáp wut jí:

²⁶ “Weém, Claudio Lisias meém wã maáh Félix dih wã daác wahna caá. ¿Ma táí jũm niit? ²⁷ Nin tútchidih moón judíowã nin newé Pablo wũt jũmnidih íjnit, caandíh maona í chãjap be. Páant caandíh í mao yohat déedih, í pebhna wíih soldadowãjĩh enedih wã bejep be. Caánboó Roma baácdih bóo ã jũmũchah jéihnit, caandíh í maocat pínah niijná, jwí dúuc wáyap be. ²⁸ Páant í mawíhichah ennit, ded pah í jũih ñaacát dih jéihíhna, í maáta í míic wáacapoó caandíh wã nũmah bejep be. ²⁹ Caánboó

jwí jũmũchah, queét judíowã í wũtatdihjeh í jũihũap be. Obohjeéhtih, dedé ã yéej chãjatji jíib wũnat pínah, nemat mũúboó nemat pínahbut caandíh ã wihcan beé. ³⁰ Bita míic bih pãinit mawíhat doonádih joinít, waícanjeh ma pebhna caandíh wã wahap be. Pánihna, caandíh naóh yacnitdih ma pebhna wã bejat túutbipna caá, meémboodíh í naóh yacat pínah niijná”, soldadowã í maáh Maáh Félix dih át niij daacáp wut jí.

³¹ Queét soldadowã í maáh ã wũtatdih joinít, chei Pablodih nũmah bejna, púú Antípatris tútchina ít jũibínap wut jí. ³² Cheibit queét jíit chãjĩh bejnit soldadowã Jerusalén tútchina ít jwáub bejep wut jí. Obohjeéhtih, bita caballowãjĩh bejnitboó Pablodih ít nũmah bejep wut jí. ³³ Pánih bejna, Cesarea tútchina jũibí, Maáh Félix pebhna waád jũibínit, í maáh ã daácniji papélah núodih wũhũnit, Pablodihbut caandíh ít wũhũp wut jí. ³⁴ Pánihna, caán núodih en péanit, Félix Pablo ded baácdih bóo ã jũmatdih át úbh joyóp wut jí. Cilicia baácdih bóo ã jũmatdih jéihna, nin pah Pablodih át niijíp wut jí:

³⁵ —Meemdíh naóh yacnit í jayúchah, queétdih wã joibípna caá, át niijíp wut jí. Páant niijnít, caandíh í wapat pínah niijná, Maáh Herodesjũh mũuná Félix soldadowã dih át úb bejat túutap wut jí.

24

Pablo Maáh Félix dih “Wã yéej chãjcan beé”, ã niiját

¹ Biícjĩh bóo téihya yeó jáap túttimah, sacerdotewã í maáh Ananías, bita judíowã maáta biíc dih Cesarea tútchina ít ñũun déi jũibínap wut jí. Roma baácdih moón í maáta í wũtatdih jéihni Tértulo wũt jũmnibut íjeéh át jũibínap wut jí. Tértulo judíowã í naóh yacatdih naóh yapani pínah wut jí. Pánihna, Pablodih í peéh chãjat pínah niijná, Maáh Félix pebhna ít waad jũibínap wut

jĩ. ² Páant ĩ waád juibíát túttimah, soldadowā Pablodih caanná ĩ ub waád juibínachah, Tértuloboó judíowā ĩ naóh yacatdih nin pah át niij naóh yapanap wut jĩ:

—Meém túini maáh caá. Jwĩ maáh ma jumuchah, dedé tac buugát wihcan, jwĩ tái jumna caá. Túi jéihni jumna, nihat jwĩih baácdih moondih ma túi teo wáacna caá. ³ Pánihna, nihat jwĩih tútchidih moón meemdih búdí jwĩ wēina caá. ⁴ Meém jĩgah enni ma jummatdih jéihna, meemdih maatápdih tac buugáát túut páant jwĩ niijcán caá. Ma jéihyat pínah niijná, bainijeh meemdih jwĩ wéheihna caá. ⁵ Nin cáacwādh tūbit ā tac buugána caá. Nihat baáboó ded pah bohénit, judíowādh ĩ míic eníhcat chājna caá ā chājap. Jesús Nazaret tútchidih bóodih péenitdh waóhni caá. ⁶ Dioih munná judíowā nihcannitdh numah waadnit, caán mūdih ā yéejanap be. Páant ā chājachah ennit, caandih teona, jwĩ nuowā ĩ wutatdh ā yap yohatji jíb jwĩ peéh chājíhip yuh be. ⁷ Obohjeéhtih, maáh Lisias āih soldadowādh numah jūóhni, caandih jwiitdh ĩ dúuc wáyap be. ⁸ Pánih dúuc wáiniji ma pebhna jwiitdh ā naóh yacat túutap be. Pablodih úbh joí enna, nihat jwĩ naóh yacat yoobópdih ā jummatdih meém ma jéihbipna caá, Tértulo Félixdh át niijíp wut yuh jĩ.

⁹ Ājeéh juibínit judíowābut Pablodih biíc yoobó Félixdh ĩt yee naóh yacap wut jĩ. ¹⁰ Páant ĩ naóh yacat túttimah, Félixboó Pablo ā naáwát pínah niijná, caandih át júut jāhanap wut jĩ. Páant ā júut jāhanachah ennit, Pablo nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Dawá jópchina jwĩih baácdih moón jwĩ naóh yacatdih mapí tái joiná caá. Páant ma jummatdih jéihna, ma tái jéihyat pínah niijná, wēinit, meemdih yoobópdih wā naóhbipna caá. ¹¹ Doce yeó jáap jātihjeh Jerusalén tútchina Diosdh weñedih wā juibínap be. Bitadh úbh joiná, ma jéihbipna caá. ¹² Biíhdih wāpĩ

juihcap be. Dioih mūdih míic wáacnitdh wā míic juihñat túutcap be. Judíowā ĩ míic wáacat mūú díitna, tútchiboobút wā míic juihñat túutcap be. ¹³ Páant ĩ naóh yacachah yuhna, bitadh úbh joí enna, ĩ yee naóh yacatdih meém ma jéihbipna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, buu meemdih yoobópdih wā naóhna caá. Dios jwĩ nuowāji ĩ wēinidih weembút wāpĩ wēina caá. Pánihna, Jesúsdh jepahna, weém Diosdh wā weñechah, ‘Mácah ā bohéna caá’, queét ĩpĩ niijná caá. Obohjeéhtih, wā bohéat mácah nihcan caá. Nihat Moisés ā wutatjidih jepahnit, nihat Dios naáwátdh naóh yapanit ĩ daacátjidihbut wāpĩ jepahna caá. ¹⁵ Dios nihat wannitdh ā jwúub booaat pínah yeó jáapdh wāpĩ páina caá. Túinitdh, yeejépwādhbut biíc yoobó ā jwúub boobipna caá. Páant ā booaat pínahdh nihat judíowābut biíc yoobó ĩpĩ páina caá. ¹⁶ Pánih páina, túinijeh wāpĩ chājna caá, ‘Caán túini caá’, Dios weemdih ā niiját pínah, cáacwābut biíc yoobó ĩ niiját pínah niijná.

¹⁷ “Dawá jópchina biíh baácna jibniji wā déewā jĩgah náah jumnitdh dinerodih wūhat túut niijná, Diosdhbut wēi wūhat túut niijná, Jerusalén tútchina wā jwúub juibínap be, páant muntih. ¹⁸ Pánihna, Diosdh wā wūhat pínah jātih, ‘Caán túini caá’, Dios ā niij enat pínah niijná, ded pah Moisés ā wutatjidih wā chājap be. Páant wā chājat túttimah, Dioih mūú díitna jumna, caandih wā wūhuchah, bita judíowā Asia baácdih moón weemdih ĩt enep tabe. Páant ĩ enechah, wājeéh míic wáacnit wihcan, míic juihñatbut ā wihcap be. ¹⁹ Pánihna, weém yeejéwā chājatdh enna nihna, queét Asia baácdih moónboó ma pebhna naóh yacadih ĩ jūúwá naáh.* ²⁰ Jwĩ maáta wáac junít, weemdih ĩ úbh joí enechah, ded pah wā yéej chājatjidih enna nihna, queétjeh naáwādh ĩ jūúwá naáh. ²¹ Nin pahjeh ĩ niijmí nacaá: ‘Pablo

* 24:19 Hch 21.17-28

jwĩ míc wáacapboó jumnit, nin pah ā niij ñaacáp jĩ: “Wunnitjidih Diosboó ā jwúub booaatdih jwĩpĩ páñatdih wā bohéatji jíib nemat muúboó weemdih ĩ nemat túutap jĩ”, ā niij ñaacáp jĩ, queét ĩ niijmí nacaá”, Pablo Félix dih āt niijíp wut jĩ.*

²² Páant ā niijíchah joinít, Félix, Jesúih doonádih jéihnit, ĩ naáwát dih āt cádahat túutap wut jĩ. Pánih cádahat túutnit, Pabloodih nin pah āt niijíp wut jĩ:

—Maáh Lisias ā juyáchah, dedé peéh chājat pínah ā jumuchah, meemdih wā naóh bípna caá, āt niijíp wut jĩ.

²³ Páant niij péanit, Pablodih ub jūóhni soldadowā ĩ maáhdih nin pah āt niijíp wut jĩ: “Maátaih muná jwúub ub bejna, míh soldadowā caandih ĩ táí wapa naáh. Obohjeéhtih, ā náahat pah ā chāja naáh. Det ā chéenwábut caandih teo wáacadih ĩ juyá naáh”, āt niijíp wut jĩ.

²⁴ Daocánni yeó jáap túttimah, Félix ājeéh bóli Drusilajih ĩ míc wáacat tólihna āt juibínap wut jĩ. Drusila judío wili wut jĩ. Pánih juibínit, Jesúih doonádih joíhna, Pablodih āt bid bojop wut jĩ. ²⁵ Páant ā bid bojochah, Pablo queétdih nin pah āt niij naóh bohénap wut jĩ: “Bitadih táí chājat caá náahap. Yéej chājat jenah joyátdih yap yohat caá náahap. Cáacwā yeejép ĩ chājatjidih Dios búdí ā peéh chājbípna caá”, queétdih āt niijíp wut jĩ.

Páant ā niij naáwáchah, joí wáhi bejnit,

—Páant bóojeh tigaá. Ma bejeé. Bíh yeó jáap meemdih wā jwúub bidbípna caá, páant muntih, Félix caandih āt niijíp wut jĩ.

²⁶ Pablo ā míc jíib chāj bacat pínah dinerodihbut Félix āt bidip wut jĩ. Pánih bidnit, dawá láa Pablodih míc wéheat túut niijná, Félix ā pebhna āt jūúwát túutap wut jĩ. ²⁷ Obohjeéhtih, chéne jópchi túttimah, Félix maáh jumni āt bacap wut jĩ. Pánihna, judíowā dih weñaíhna, Félix Pablodih

nemat muúboojéh āt cádahap wut jĩ. Porcio Festo wut jumni āt jwúub túut muúm maáh waadáp wut jĩ.

25

Pablo Maáh Festodih ā naáwát

¹ Caán baácna Maáh Festo juibíniji bíic peihcanni yeó jáap túttimah, Cesarea tútchimant Jerusalén tútchina āt aab béjep wut jĩ. ² Caanná ā aab juibínachah, queét sacerdotewā ĩ maáta, bita judíowā ĩ maáta bíicdih ā pebhna bejnit, Pablodih yeejép ĩt jwúub naóh yacap wut jĩ. ³ Caan pébhna ĩ bejat pínah jātih queétjeh nin pah ĩt míc niijíp wut jĩ: “¿Pablodih mawat pínah niijná, cáacwā dih míc bih páinit, mawat túut jíih?” ĩt míc niijíp wut jĩ. Páant niij jenah joinít, nin pah Maáh Festodih ĩt niijíp wut yuh jĩ:

—Nin Jerusalén tútchiboó Pablodih ma wah aabá bojoó, ĩt niijíp wut jĩ.

⁴ Obohjeéhtih, Festo nin pah queétdih āt niij jepahap wut jĩ:

—Pablo páantjeh Cesarea tútchidih nemat muúboó ā jumna caá. Búutéh caánboó wā jwúub dei bejbípna caá, páant muntih. ⁵ Pánihna, Cesarea tútchina ñi maáta weemdih ĩ pej jam dei bej jwuhna naáh, Pablo ā yéej chājachah nihna, caandih ĩ naóh yacat túut niijná, āt niijíp wut jĩ.

⁶ Ocho yeó jáap túttimah, Maáh Festo Cesarea tútchina āt jwúub dei bejep wut jĩ. ĩ jwúub dei juibíni daanimant, ĩ naóh yacachah joyát túut niijná, peéh chājnit ĩ naáwápboó āt waád juibí chúudap wut jĩ. Caánboó chúudnit, Pablodih āt bid bojop wut jĩ.

⁷ Pablo ā pebhna ā juibínachah, Festojeéh Jerusalén tútchimant dei juibínit judíowā caán tãahmant ĩt ñuh púuda bojop wut jĩ. Pánih ñuhnit, dawá yeejép dooná ĩt naáwáp wut jĩ. Obohjeéhtih, páant ĩ naáwáchah yuhna, ĩ yee naáwát dih Festo āt jéihcap wut jĩ. ⁸ Páant ĩ naáwáchah joinít, Pablo nin pah āt niij naóh yoobánap wut jĩ:

—Jwiít judíowā jwĩ wutatdih, Diohí muúdih, Roma tútchidih moón ĩ

* 24:21 Hch 23.6

maáhdihbut yeejép wā chājcap be, át niijíp wut jī.

⁹ Obohjeéhtih, Festo judíowādih weñáihna, nin pah Pablodih átih niijíp wut yuh jī:

—¿Jerusalén tátchina ma jwáub aab béjihcan niít? Caanná juibínit, míh doonádih jéihíhna, weemjéh tigaá wā jwáub joibíp. Yeejép ma chājachah nihna, ma yéejat peéh wā naóhbpna caá, át niijíp wut jī.

¹⁰ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, Pablo nin pah át niij jephap wut jī:

—Maáh César ã wēpat ninjīh meém ma bíbohna caá. Pánih bíbohna, ninboó wā jumuchah, dedé wā chājatji peéh, ma jéih naóhna caá. Judíowādih dedé wā yéej chājcatdih ma túi jéihna caá. ¹¹ Pánihna, yéej chājna nihna, wā yéej chājat jīb weemdíh í mao yohatdih wā úmcan caá. Obohjeéhtih, í naóh yacat yoobópdih nihcah, weemdíh queétdih páantjeh ma wuhuchah, ã táican niít. Pánihna, Roma tátchi jwí chah maáh César pebhna weemdíh ma wahaá, Pablo Festodih át niijíp wut jī.

¹² Páant ã niijíchah joinít, Festo caandíh teo wáacnitdih míc wéhe péanit,

—Caán láa bácah, César pebhna meemdíh wā wahbpna caá, át niijíp wut jī.

Pablo ã chājatjidih Festoboó Maáh Agripadih ã naáwát

¹³ Daocánni yeó jáap túttimah, maáh Agripa ã jwan Berenicejīh Festo jáap maáh ã waadáchah, Cesarea tátchina caandíh muj tewedih ít dei juibínap wut jī. ¹⁴ Pánih dei juibínitji maatápdih ít jum jwuhap wut jī. Biíc yeó jáap Pabloíh doonádih Agripadih Festo nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Félix nemat muúboó ã cádahniiji, Pablo wūt jumni, ã jumna caá. ¹⁵ Jerusalén tátchiboó wā juibínachah, sacerdotewā í maáta, bita judíowā í maátabut caandíh wā peéh chājatdih náahna, wā pebhna yeejép dooná naáwádih í juyáp jī. ¹⁶ Obohjeéhtih

weém nin pah queétdih wā niijíp jī: ‘Jwiít Roma baácdih moón í maáta nin pah jwípí chājna caá: Det naóh yacnitdih jwípí jwíih naáwát túutna caá. Páant í naóh yacatdih joinít, í naóh yacniboodíh jwuh jwí jwáub naáwát túutna caá. Jwiít Romanowā páant jwí chājcah, caandíh naóh yacnitdih jwípí wuhcan caá’, queétdih wā niijíp jī. ¹⁷ Pánihna, nin Cesarea tátchina wājeéh í juyát túttimah daanimant bóo yeó jáapjeh peéh chājat naáwát muúboó chúudnit, í naóh yacnidih wā bid bojop jī. ¹⁸ ‘Queét judíowā bádí ã yéej chājatjidih í naóh yacmi dée caá’, wā niij jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih queét naóh yaquíhntji buca dedé ã yéej chājatjidih í jéih naóhcap jī. ¹⁹ ‘Jwíih Dios ã wutatjidih biáboó caá ã bohénap’, niijnít, í íjip jī. Biíc newé, Jesús wūt jumni, wunniji yuhna, ã jwáub boo pud jūúwátjidih Pablo ã bohéatjidihbut í íjip jī. ²⁰ Weémboó nihat í naáwátjidih wā beh joicáp jī. Pánih beh joicán, ‘¿Jerusalén tátchiboó ma aab béjihcan niít? Míh doonádih caanná wā joíhna caá, páant mantih’, Pablodih wā niijíp jī. ²¹ Obohjeéhtih, ‘Maáh César pebhna weemdíh ma wahaá, wíh doonádih caánboó ã joyát pínah niijná’, weemdíh ã niijíp jī. Páant ã niijíchah joinít, jwí maáh pebhna wahat túut niijná, caandíh nemat muúboó soldadowādih wā pánat túutap jī, Festo Agripadih át niijíp wut jī.

²² Páant ã niijíchah joinít, Agripa Festodih nin pah át niijíp wut jī:

—Á naáwátidih weembát wā joíhna caá, át niijíp wut jī.

—Cheibit caandíh ma joibípna caá, Festo Agripadih át niijíp wut jī.

²³ Pánihna, cheibit Agripa Berenicejīh bádí míc wáacat tólihna juibínit, ít waad béjep wut jī. Páant í waad béjehah, nihat cáacwā queétdih ennit, bádí ít weñep wut jī. Nihat soldadowā í maáta, nihat caán tátchidih moón maátabut caán muúná íjeéh ít waad béjep wut jī. Túttimah, Festo Pablodih át ub jūúwát túutap wut

jĩ. ²⁴ Pánihna, Pablo ã waád jũbíát túttimah, Festo queét míc wáacnitdih nin pah át niíj naáwáp wut jĩ:

—Maá Agripa, nihat yeéb jwĩjeéh jumnitbut nin newédih ñi enna caá. Jerusalénboó wã jumachah, ninboó wã jumachahbut, nihat judíowã weemdih nindih búdí ï naóh yacap jĩ. Tubit ñaacnit, ‘Caandih ma mao yohoó’, chah pohba ï niijíp jĩ. ²⁵ Obohjeéhtih, weémboó ded pah ã yéej chãjatjidih wã jéihcap jĩ. ã yéej chãjatji júb mao yohat ã wihcap jĩ. Pánihna, caanjéh tibeé jwĩ maáh Césardih naáwát túut niijná, ã pehbhoó ã bejat pínahdih ã wúbáp jĩ. ²⁶ Obohjeéhtih, jwĩ maáh Césardih ded pah wã naóh daacát déedih wã jéihcan caá. Pánih jéihcan, yeéb nihat, Agripa biíc dih ñi pebhna caandih wã jũúwát túutap be. Pánihna, caandih joinítji jwĩ míc wéheat túttimah, ded pah caandih wã naóh daacát pínahdih wã jéihbipna caá. ²⁷ Ded pah ã yéej chãjatjidih naóhcah, nemat muúboó jumnidih César pebhna wã jéih wahcan caá, Festo queédih át niijíp wut jĩ.

26

Ded pah ã chãjatjidih Pablo Maáh Agripadih ã naáwát

¹ Túttimah, Maáh Agripa Pablodih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Buu míh doonádih jwiútdih ma naáwá, át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, Pablo maátadih wúbhna, ãih téihyajĩh át júut ñahanap wut jĩ. Pánih júut ñahanit, ãih doonádih át naóh jwíhip wut jĩ.

² “Maá Agripa, wã déewã ï maáta yeejép weemdih ï naóh yacatjidih wã naóh yoobáát pínahdih buu meém ma joyát pínahdih wã wéina caá. ³ Nihat jwiút judíowã ded pah jwĩ chãjatdih, ded pah jwĩ bohéatdihbut meemjéh ma túi jéihna caá. Pánihna, nihat wã naáwát pínahdih ma túi joyoó”, Pablo át niijíp wut jĩ.

Pablo Jesús dih ã jepahat pínah jãtjih ded pah ã jum jwuhatjidih ã naáwát

⁴ “Nihat judíowã wíih baácboó ï cãtíh wébít jum jwuhna, ded pah wã jumatjidih ï jéihna caá. Túttimah, Jerusalénboó ded pah wã jumatjidihbut ï túi jéihna caá.

⁵ Maatápdih fariseowãjeéh wã jumap jĩ. Jwiút fariseowã Moisés ã wutajtidih chah jepahnit jwĩ jumna caá. Pánihna, queét judíowã naáwíhna, ‘Yoobópdih caá ã niiját’, ïta jéih niij tágaá.* ⁶ Dios jwĩ nuowádih ‘Nihat cãacwã ï boo pud jũóhbipna caá’, ã niijátjidih wã páñat júb, buu ï naóh yacni ninboó wã ñuhna caá. ⁷ Nihat jwiút doce judíowã poómpbut ã naáwátdih joinítji jwĩ páina caá. Yeó jáap, cheibut Diosdih jwĩpĩ túi wéi wáhna caá. Pánihna, Maá Agripa, jwĩ maátaboó caandih wã páñat júb weemdih ï naóh yacap jĩ. ⁸ ¿Dépanihna ‘Dios wunnitdih ã jéih jwúub booacan niit’, ñi niij jenah joi?

⁹ “Jon jãtjih ‘Jesús Nazaret tútchidih bóodih jepahnitdih weemdih cádahat tútat caá náahap’, wã niij jenah joyóp jĩ. ¹⁰ Páant niij jenah joinít, Jerusalén tútchidih moón dawá Jesús dih jepahnitdih teonit, sacerdotewã ï maáta ï wutadidih joinít, nemat muúboó wã nemat tútatap jĩ. Pánihna, queédih ï mao yohíhichah, weembát biíc yoobó wã mao yohat tútatap jĩ. ¹¹ Maatápdih jwiút judíowã jwĩ míc wáacat muúdíh Jesúhwã ï míc wáacachah, waadnit, queétdih wã jĩgah náah chãjap jĩ. Jesús dih ï jepahatdih wã cádah tútatap yuh jĩ. Pánihna, búdí íjna, biíh baácna jweí peétnit Jesúhwádih ñuunnít, wã moh yéejanap jĩ”, Pablo át niijíp wut jĩ.*

Jesús caandih ded pah ã niijátjidih Pablo ã naáwát

(Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Pánih Jesúhwádih ñuunná, sacerdotewã ï maáta ï wépatjĩh ï wutajti pah chãjat túut niijná, biíc yeó jáap Damasco tútchina wã bejep jĩ. ¹³ Yeó jáap tac yoób namáboó jwĩ bejehchah, yeó ã yeh iigát chah

* **26:5** Hch 23.6; Fil 3.5 * **26:11** Hch 8.3; 22.4-5

jeámant yeh iig jéenanachah, jwĩ enep jĩ. Weemdíh, wãjeéh bejnitdihbut ã túi yeh iig yóh jwejep jĩ. ¹⁴ Páant ã yeh iiguíchah, en wáhi bejnit, jwiít nihat baácboó jwĩ buug ñájap jĩ. Pánih buug ñájnit, wéheatdih wã joyóp jĩ. Jwĩh wéheatjĩh nin pah weemdíh ái niijíp jĩ: ‘Saulo, Saulo, ¿Dépanihna íjnit, wĩhwãdih mawíh ñuún péé tigaá ma chãj? Wĩhwãdih pánih chãjna, weemdíh caá páant ma chãjap. Pánih chãjna, meemjéh míc yéejana caá ma chãjap. Nuñúpdih ñi chéwechah, íjnit, míc tãpúna, ã míc yéejat dée pah meembát ma míc yéejana caá’, ã niijíp jĩ. ¹⁵ ‘¿Maá, meém déhe tigaá?’ wã niijíp jĩ. ‘Weém Jesússeh tigaá, ma ñuún mawíh péeni. ¹⁶ Buu ma ñah ñahuú. Weemdíh teo wãhni ma jummat pínah niijná, meemdíh wã jígohna caá. Ma enatjidih bitadih ma naáwát pínah niijná, meemdíh wã ñiona caá. Ded pah wã jummatdih meemdíh wã jwúub jéihyaat pínahdihbut ma naóhbipna caá. ¹⁷ Buu meemdíh jígohnit, judíowãdih, judíowã nihcannitdihbut wĩh doonádih ma naáwát pínah niijná, meemdíh wã wahna caá. Pánih wahnit, ì jéih yéej chãjcat pínah niijná, meemdíh wã túi wapbipna caá. ¹⁸ Judíowã nihcannitdih ma naáwáchah, queét dupúat panhipboó jumnitji ì yéej chãjatdih cádahnit túut nuumná, baabát panhipboó ì bejbipna caá. Pánihna, Satanás ã maáh jumupmant queétdih ub bacanit, Dios ã maáh jumupboó wã waadábpna caá. Pánih chãjnit, weemdíh jepahnitdih ì yéejatdih wã yohochah, queét Dios ã ñionitjeéh ì jumbipna caá’, Jesús weemdíh ã niijíp jĩ”, Pablo át niij naáwáp wut jĩ.

Pablo Jesúsdi h ã jepahatjidih ã naáwát

¹⁹ “Páant Jesús ã naáwáchah joinít, caandíh wã yap yohcan jĩ. ²⁰ Pánihna, Damasco tútchidih moondíh wã jwĩh naáwáp jĩ. Túttimah, Jerusalén tútchidih moondíh, Judea baácdi h moondíh, judíowã nihcannitdihbut

naóhnit, ‘Ñi yéejatdih cádahnit, Diosdih bidnit, ã náahat pahjeh ñi chãjaá. Pánih chãjnit, “Yoobópdih Diosdih jepah tigaá ì chãjap”, bita ì niijbípna caá’, wãpĩ niijíp jĩ.* ²¹ Páant wã niij bohéatji peéh nit judíowã Dioíh muú diítna weemdíh teonit, ì mao yohíhip yuh jĩ. ²² Obohjeéhtih, jon, buubut Dios weemdíh ã teo wáacacah, weém ninjĩh ñuhnit, nihat maátadih, oboh jumnitdihbut yoobópdih wã naóhna caá. Moisés ã wutatjidih, Dios naáwátidih naóh yapanit ì daacátjidihbut wãpĩ bohéna caá. ²³ Nin pah ìt niij daacáp tajj: ‘Cristo Dios ã wahnit pínah yeejép yapnit, ã wanbipna caá. Pánih wanniji, ã waóh boo pud jãóhbipna caá. Pánih jwúub boo pud jãóhnit, yeh iigni panihni nihat judíowã, judíowã nihcannitbut ì yéejat peéh iiguípna ì bejat déedih túi ubni pínah ã jummbipna caá’, ìt niij daacáp tajj.* Páant ì niij daacátji pah weembát biíc yoobó wãpĩ bohénap jĩ”, Pablo át niijíp wut jĩ.

Pablo Agripadih Diosdih ã jepahat tútat

²⁴ Páant Pablo ã naáwáchahjeh, Festo nin pah át niij ñaacáp wut jĩ:

—¿Pablo, meém náhni joyát buud béjni caá! Maatápdih ma bohéatji jíib, náhni joicánni caá buca, át niij ñaacáp wut jĩ.

²⁵ —Nihcan caá, Maá Festo. Náhni joicánni nihcan caá weém. Yee wéheni nihcan caá. Yoobópdih tigaá wã naáwáp. ²⁶ Nin Maáh Agripa nihat wã naáwátidih ã beh joiná caá. Pánihna, umcanjeh caandíh wã naóhna caá. Nihat wã chãjat bih naáwát nihcan beé. Nihat ded pah wã chãjatji doonádih Agripaboó átát joijí tagaá, át niijíp wut jĩ.

²⁷ Páant niij péanit, Agripadih jwuh nin pah át jwúub niijíp wut jĩ:

—Maá Agripa, meémboó Dios naáwátidih naóh yapanit jon jãtíh ì daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, ¿ma niij

* **26:20** Hch 9.20,28-29 * **26:23** Is 42.6; 49.6; 1Co 15.20

jengah joí niít? Páant ma jengah joyát dih wã jéihna caá, át niijíp wut jĩ.

28 —¿Ma naáwátjĩh waícanjeh weemdíh Jesús dih ma jepahat tútíh niít? Agripa Pablodih át niij jepahap wut jĩ.

29 —Waícanjeh ma jepahachah, túttimah ma jepahat doonádihbut joiná, wã wēibipna caá. Meém Jesús dih ma jepahat pínah, yeéb nihat buu weemdíh joinítbut caandíh ñi jepahat pínahdih wã náah yacna caá. Pánih náah yacna, Diosdih yeebdíh wãpĩ úbħna caá. Weém wã jumat pah yeéb nihatbut ñi jumat pínahdih wã náah yacna caá. Nin ítah tōpdih wã dawát pah niijná wã chājcan caá, át niijíp wut jĩ.

30 Páant ã naáwáchah joí péanit, Maáh Agripa, Berenice, Maáh Festo, caánboó chúdnitbut ñah ñahnit, bícdih ít bac bejep wut jĩ.

31 Pánih bac bejnitji nin pah ít niij míc wéhenap wut jĩ:

—Nin newé ã chājatji jíib, mawat, nemat múbóo waadáatbut caandíh ã wihcan caá, queétjeh ít míc niijíp wut jĩ.

32 Maáh Agripa Maáh Festodih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Maáh César pebhna Pablo ã wahat tútcah nihna, jwíta jéih baca tagaá. Obohjeéhtih, caanná ma wahat pínahdih ã úbát túttimah, caandíh jwĩ jéih bacacan caá, Festodih át niijíp wut jĩ.

27

Pablodih Roma tútchina í wahat

1 Roma tútchidih moón í Maáh César Italia baácdih át jumap wut jĩ. Pablodih, bita nemat múbóo jumnitdihbut Festo soldadowã í maáh Julio wut jumnidih át wapat tútup wut jĩ. Pánihna, johlitjĩh bejni jãáj chóojĩh queédih Italia baácna Julio ã numah bejep jĩ. Caán Julio cien soldadowã í maáh ã jumachah, áih soldadowã César Augustoíhwã wut jumnitbut í bejep jĩ. 2 Pánihna, weém Lucasbut Pablojééh wã bejep jĩ. Aristarco, Macedonia baác Tesalónica

tútchidih bóobut jwiít dih ã pej jam bejep jĩ. Pánihna, Adramítio wut jumni tútchimant jãóhni jãáj chóodih jwĩ waadáp jĩ. Caán chóo Asia baácdih bóo jélitna yoobó aab béjni chóo pínah tajĩ. 3 Pánih bejnit, cheibit Sidón wut jumni jélitna jwĩ juibínap jĩ. Julioboó Pablodih en daoná, ã túi chājap jĩ. Pánih túi chājnit, caanjĩh moón ã chéenwã dedé ã náahatdih í wáhat pínah niijná, í pebhboó Pablodih ã aabát tútup jĩ. 4 Caanjĩh aabnitji jwúub dei jwinít, caán chóodihjeh mantih jwúub waadnit, jwĩ bejep jĩ, páant mantih. Jwĩ bejat déemant johlit ã jwãáh johochah, Chipre wut jumni quewa ã túi jāhat pínah niijná, caan quéwadih wáyámant bóo buwámant jwĩ en yap bejep jĩ. 5 Caan quéwadih yap bej, chúuh bejnit, Cilicia baác ñaj deyatdih yap bej, Panfilia baác ñaj deyatdihbut yap bej, Licia baácdih jumni Mira tútchina jwĩ juibínap jĩ.

6 Jwĩ bejni chóo caán tútchidih ã chāwát pínahdih jéihnit, Julio bíih jãáj chóo, Italia baácboó bejni pínah chóodih át bid juyúp tajĩ. Caán ã bid jwiní chóo Alejandría wut jumni tútchimant jãóhni chóo tajĩ. Pánih bid jwinít, caán chóoboó jwiít dih ã numah waadáp jĩ. 7 Johlit ã jwãáh joh buug lājachah, páant mantih, wēpép jéih bejcan, chaíhjih jwĩ bejep jĩ. Pánih bejnit, Gnido wut jumni tútchidih jwĩ tóah juibínachah, johlitboó jwiít dih tacboó ã ub joh púud baca bojop jĩ. Pánihna, yoobópdih bejcanjeh, Salmón wut jumni pióh ñajatdih yap bejnit, Creta wut jumni quewadih jéihyepmant bóo buwámant jwĩ en yap bejep jĩ. 8 Pánihna, johlit páantjeh yeejép ã johochah, caan quéwa buwádih chaíhjih bejnit, Túini Jélitna púud bacapdih jwĩ chão páh jwuhup jĩ. Caán jélit Lasea wut jumni tútchi pehbbit ã jumap jĩ.

9 Pánih chaíhjih jwĩ bejchah, mah noój láa, jãáj chóojĩh bejat tobohat láa ã tóah júúwúp jĩ. Pánihna, jwiít dih numah bejnitdih Pablo nin pah ã niij naáwáp yuh jĩ:

10 —¡Weemdíh ñi joyoó! Bũu jwĩ be-jechah, ã táican niít. Mah noój láa ã jamachah, nin jááj chóo ã bũudbípna caá. Pánihna, nihat ñi ub bejnibat, jwiítbat jwĩ daáb bũudbípna caá, ã ni-ijíp jĩ.

11 Obohjeéhtih, caán chóo mínah, caán chóodih íoh teonibat Pablodih ã jepahcap jĩ. Juliobat Pablodih joyáh bojnit, queétboodih ã jepahap jĩ. 12 Caán ã chãoní jëlitboó mah noój láa jááj chóo ã chãwáchah, ãpĩ táicap wut jĩ. Pánihna, nihat caán chóodih bejnit caan quéwadihjih tih biíh títchi, Fenice wãt jamni títchi jëlitna ã bejíhip yuh jĩ, mah noój ã yapatdih juibí pã jwuhhat túut niijná. Fenice jëlitdih yeó dei bejepmant jááj chóo waadát át jamup wut jĩ. Pánihna, “Caánboó juibínit, mah noój láa jwĩ táu pã jwuhbipna caá”, ãt niíj jenah joyóp wut yuh jĩ.

Búdí mäjdiñ noliñat ã jũúwát

13 Chóop yapapmant johlit ã táu jũúwáchah, caán chóodih teonit ã táu bejat pínah niijná, ã yoh báahani chodóp dahdih ã jwúub ub yacap jĩ, páant muntih. “Jwĩ táu jéih jááj juibíbipna caá”, niíj jenah joinít, jwiítbih ã numah bejep yuh jĩ. Pánih bejna, Creta quewa pebhjih jwĩ jáaj béjep jĩ. 14 Obohjeéhtih, táttimahbitjih caan quéwa chũuhap yoób yeó aáb jũúwápmanñ johlit búdí ã joh jũúwáp jĩ. 15 Caán johlit jwíih jááj chóo bũwámant tubit ã joh jáhanachah, jwĩ bejatji dée yoób jwĩ jéih bejcap jĩ. Pánih johna, caán chóodih ã pãah joh pũud baca bojop jĩ. 16 Pánihna, Cauda wãt jamni quewadih jéihyepmant bóo bũwámant jwĩ yapap jĩ. Caan quéwa jwiítbih chibít johlitdih ã jáhap jĩ. Páant ã jáhachah, jwĩ wáini bainí jááj chóodih, búdí chóo díitna ã ub yacap jĩ. Johlit noliñatjih páantjih búdí ã tobohochah yuhna, ã jéih ub yacap jĩ. 17 Caán chóodih ámoh yac péanit, búdí chóo ã búuh bejcat pínah niijná, queét jááj chóodih teonit bũujcãnni tõpnajih caán chóodih ã nah chéwep

jĩ. Pánih nah chéu péanit, “Libia baáboó jwĩ juibími dée caá. Caanjih óon yehbenibit Sirte wãt jamapboó bũug lájat jwiítbih tubit tobohna caá”, niíj jenah joinít, jááj chóo wépép ã bejcat pínah niijná, johlitdih teoni búdí yégueh chóodih ã ub deyanap jĩ. Páant ã ub deyat táttimah, jááj chóodihjih johlit ã ub joh bojop jĩ. 18 Caán johlit dedé ã yaicáp jĩ. Pánih joh yaicán, chah pohba ã yoób johop jĩ. Páant ã johochah, noliñat búdí jũóhñit, jááj chóodih tubit ã bũug lájap jĩ. Pánihna, jih bũugjéh ã pahat pínah niijná, táttimah bóo yeó jáapdih ã ub bejniji bií déedih ã yoh báaha jwíhip jĩ. 19 Táttimah bóo yeó jáapdih johlit teoni yégueh chóona, chéwat tõpna, máa nahnadihbat ã yoh báhanap jĩ. 20 Maatápdih yeodih cáiwádiñbat jwĩ encap jĩ. Johlit noliñatbat dedé noón yaicáp jĩ. Yeó jáap jumat pah chah pohba ã tobohohp jĩ. Páant ã tobohohchah, “¿Nin búdí mäjboó jwiít jwĩ bũudmí naniít?” jwiítjih jwĩ niíj jenah joyóp jĩ.

21 Pánihna, búdí teona, maatápdih ã jéih bid jeémpcap jĩ. Páant ã bid jeémpcatdih enna, Pablo ã cátiñ jui ñuhñit, queétdih nin pah ã niíj naáwáp jĩ:

—Wã naáwáchah, yeéb ñi joicán beé. ‘Cretamant jáaj béjcat caá náahap’, wã niíjip yuh be. Jwĩ jũóhchah, nin pah ãta yapcan tagaá. Jwĩ jũúwátji jibjih nin pah ã yapna caá. 22 Obohjeéhtih, bũu yeebdih wã jwúub naóhna caá, páant muntih. Ñi úmca bojoó. Jwiít jwĩ bũudcán niít. Obohjeéhtih, nin jááj chóo pohba ã búuh peét bejbipna caá. 23 Dios wã maáh wã wëini weemdíh ã jéihyaat pínah niijná, ãih ángeldih át wahap tabe. Caán ángel weemdíh bũu chei jíghonit, jwĩ bũudcát pínahdih ã naáwáp be. 24 Wã pebh jwinít, nin pah ã niíjip be: ‘Pablo, ma úmca bojoó. Meém Romanowã ã maáh César pebhna juibínit, ded pah ma chãjatjidih ma naóhbipna caá. Dios táini jamna, ma bejni jááj chóodih moondihbat biíc

yoobó ã wappipna caá', weemdíh ángel ã niijíp be. ²⁵ Pánihna, ñi úumca bojoó. Diosdih táí jenah joinít, 'Ángel ã niiját biíc yoobó ã yapbipna caá', wã niij jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, jwíih jãáj chóodih johlit biíh quewãboó ã ãb joh dodhbipna caá, queétdih Pablo ã niijíp jĩ.

²⁷ Pánih johna, chéne semana wépép ã johat túttimah, chei, Adriático wút jumni búdí mujdih jwí jwaoh chúuh bejep jĩ. Pánih bejna, chei tac yoob póhba caán chóodih teonit "¿Yehbenapboó jwí juibími naniit?" queétjeh ít niij jenah joyóp tajĩ. ²⁸ Pánihna, "Débóo cah ninjĩh ã numah", niijná, ã jenah enep jĩ. Páant ã jenah enechah, treinta y seis metros pohba caanjĩh át numahap wut jĩ. Maátcanbitjeh ã jwáub jenah enechah, veintisiete metros caanjĩh át numahap wut jĩ. ²⁹ Páant ã yehbe bejehah ennit, búdí ít úumap wut jĩ. "¿Quewa páud bacapdih bóo jeenádih jwí buug lájmi naniit?" ít niij jenah joyóp tajĩ. Pánihna, caán chóo ã bejcat pínah niijná, chéne míc chodóp dahna méimant ã yoh daabánap jĩ. Pánih yoh daabánit, "Waícanjeh ã baabá naáh", queét ã niijjéhep jĩ. ³⁰ Biquína caán chóodih teonit, jweíihna, caán bainí chóodih chéwat tōpdih watnit, ã wat deya pahanap jĩ. Pánih chājnit, nin pah ã yee niijíp jĩ: "Caán bainí chóodih waadnit, biíh chodóp dahnadih wawápmant jwí yoh daabábipna caá", ã niijíp jĩ. ³¹ Obohjeéhtih, soldadowã ã maáhdih, soldadowãdihbut Pablo nin pah ã niijíp jĩ:

—Nit nin chóodih teonit ã bejehah, yeebút ñi daab wánbipna caá, ã niijíp jĩ.

³² Páant ã niijíchah joinít, teonit ã jweicát pínah niijná, soldadowã bainí chóodih chéwat tōpnadiah ã dúuc bóodop jĩ. Páant ã dúuc bóodochah, caán chóo ã daabáh bejep jĩ.

³³ Baabát pínah jãtiah, Pablo queétdih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—Yeéb náhni dahwanit ñi jeémpcah, chéne semana ã yapna caá. ³⁴ Pánihna, buu yeebdíh búdí wã jeémát túutna caá, ñi táí wép yaáat pínah niijná. Ñi náhninaá, biíc jwí buudcán niit, ã niijíp jĩ.

³⁵ Páant niijnít, Pablo pandih ãbnit, "Paá, jwiít dih nin jeémátdih ma táí wãhna caá", Diosdih niijnít, jwiít niihat jwí enechah, pandih ã jeémép jĩ. ³⁶ Páant ã jeéméchah ennit, jwiítbut wēnit jwí jeémép jĩ. ³⁷ Jwiít caán chóodih jumnit doscientos setenta y seis cáacwã jwí jumap jĩ. ³⁸ Pánih jeémp péanit, niihat jwí wud jumt túttimah, caán chóo ã chodcat pínah niijná, páantjeh jumni trigo wuh wuhnadiah búdí mujboó ã yoh báaha beedánap jĩ.

Pablowã ã jumni jãáj chóo ã daabát

³⁹ Túttimah, baáb jénechah, pehbit jumni baácdih beh encan yahna, táí óon ñaj dei páud bac jãúwát, jee dáhna wihcapdih ã wēi enep jĩ. Pánih ennit, "¿Con óonna jwí buug ñáj juibí jĩh?" ã niijíp jĩ. ⁴⁰ Pánihna, jãáj chóo ã táí bejat pínah niijná, chodat dahnadiah chéwat tōpnadiah ã dúuc bóod yohop jĩ. Páant ã dúuc bóod yohat pónih, íoh tewat túut niijná, bitaboó íoh tewat pínah meenát naanádiah chéwat tōpnadiah ã wat deyanap jĩ. Caán túttimah, waáwápmant bóo johlit teoni bainí yégueh chóodiah ã wái aabánap jĩ. Pánih bejna, caán óon coahna ã juibíhip yah jĩ. ⁴¹ Obohjeéhtih, jwí bejep yoob yehbenibit biíh óon poómp át jumap tajĩ. Pánihna, jwíih jãáj chóo waáwápmant bóo caán óondih ã báagh yoh bejep jĩ. Páant ã báagh yoh bejehah, búdí nolihat ã buug lájachah, jwíih jãáj chóo méimant ã búuhah bejep jĩ.

⁴² Páant ã búuhachah ennit, queét soldadowã nemat muudíh moonjĩ ã yaáh jweicát pínah niijná, queétdih ã mao yohíhip yah jĩ. ⁴³ Obohjeéhtih, soldadowã ã maáh Pablodih táí chājihna, soldadowãdiah queét nemat muudíh moonjídih ã mawat túutcap

jĩ. Pánihna, jwěejna ĩ yaáh ñáan bejat pínah niijná, jéih yaáhnitdih ā jwíih ñáap báahaat túutap jĩ. ⁴⁴ Jéih yaáhcannitdih jááj chóodih bóo máa naanádih teonit, ā yaáh ñáan bejat túutap jĩ. Pánih bejnit, nihat jwĩ túi yaáh ñáan juibínap jĩ.

28

Pablo Malta wāt jumni quewaboó ā jumat

¹ Páant jwĩ ñáan juibínachah, caan quéwadih moón jwiítidih jwááh māj teo péanit, “Nin Malta wāt jumni quewa caá”, jwiítidih ĩ niij naáwáp jĩ. ² Caan quéwadih moón jwiítidih túi teo wáacnit, páantjeh mah ā buugúchah, jwĩ cábuhachah ennit, ĩ tũu cáo wũhup jĩ. ³ Queét ĩ tũu wawachah ennit, Pablobut tũu wawadih bejnit, ā juí cáwap jĩ. Páant ā cáwachah, tũu chãha bac jũóhni mai Pabloih téihyadih ā chãacáp jĩ. ⁴ Páant ā chãác ñũhuchah ennit, caan quéwadih moón nin pah ĩ míic niijíp jĩ: “¿Nin newé cáacwãdih mao jweini naniit? Pánih tigaá búdí nolihatdih ā jweí jũúwúchah yuhna, ā mao jweyátji jíb caandih peéh chãjna caá ā chãjap. Pánihna, bũu ā wunbipna caá”, ĩ míic niijíp jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, Pablobó caán maidih tũu cáutna ā wimp yoh cáwap jĩ. Pánihni ĩ ā tubacap jĩ.

⁶ Páant ā chãjachah ennit, caanjĩh moón nin pah ĩ míic niijíp yuh jĩ: “Caandih ā chalanachah, ā wun buugbipna caá”, ĩ niijíp jĩ. Obohjeéhtih, maatápdih ĩ en ñũhuchah yuhna, dedé ā tubacap jĩ. Páant ā tubacat enna, ĩ jenah joyátdih jwáub túut nũumnít, nin pah queétjeh ĩ míic niijíp jĩ: “¿Caán jwĩpĩ pãp úbhni poómpdih bóona niit?” ĩ niijíp jĩ.

⁷ Publio wāt jumni, áih jumat jwĩ aabápmant bahnitjeh át jumap jĩ. Publio caanjĩh moón ĩ maáh tajĩ. Pánihna, caán jwiítidih dooná ā wahachah, áih mũuná jwĩ aab béjep jĩ. Caanná jwĩ juibínachah, jwiítidih ā túi wēi jwááap jĩ. Pánih wēi jwááhnit, biíc peihcanni yeó

jáap ájeéh jwĩ jumuchah, jwiítidih ā túi chãjap jĩ. ⁸ Publio ĩp pahat yoyóp wũna, ā lajachah, Pablo caandih enedih ā bejep jĩ. Á pebh juibínit, teo jáha úbhnit, caandih ā boonanap jĩ. ⁹ Páant ā booaat doonádih joinít, bita caanjĩh moón wũnnit, ā booaat pínah niijná, Pablo pebhna ĩ juyáp jĩ. Pánih jwinítidihbut teo jáha úbhnit, ā boonanap jĩ. ¹⁰ Pánihna, búdí wēinit, jwiítidih ĩ túi teo wáacap jĩ. Túttimah, caan quéwamant jwĩ bejat túut chãjachah, jwĩ bejni pínah jááj chóodih dedé jwĩ náahatdih wũhna, ĩ túi yac beedánap jĩ.

Pablo Roma tútchina ā juibíat

¹¹ Biíh búdí jááj chóo Alejandría tútchimant jũóhni caan quéwadih mah noój láa át chão jwúhup tajĩ. “Nin jááj chóodih teonitdih wapnit pínah”, niij jenah joinít, caán chóo wúcdih chéne ĩ pãpniji Cástor, Pólux wāt jumnidih ĩ búudhnit ĩ ñũhup jĩ. Pánihna, caan quéwadih jwiít biíc peihcanni widh jumnitji, bejna, caán chóodih waadnít, jwĩ chúuh bejep jĩ. ¹² Pánih chúuh bejnit, Siracusa wāt jumni tútchidih juibínit, biíc peihcanni yeó jáap jwĩ chão jwúhup jĩ. ¹³ Caán chóodih jwúub waadnít, púú Regio wāt jumni tútchina yoobópdihjeh jwĩ chúuh juibínap jĩ. Cheibit chóop yapapmant joh jũóhni johlit jwiítidih ā túi ab bejep jĩ. Chéne yeó jáap túttimah, Puteoli wāt jumni tútchina chúuh juibínit, jwĩ aab béjep jĩ. ¹⁴ Caanjĩh moón Jesúhwã jwiítidih wēi jwááhnit, ĩjeéh jwiítidih biíc semana ĩ chão jwúhat túutap jĩ. Biíc semana túttimah queétdih cádahnit, Roma tútchina jwĩ yoób aab béjep jĩ. ¹⁵ Roma tútchidih jwĩ toáh bejchah, Roma tútchidih moón Jesúhwã jwĩ bejat doonádih joinít, biíc poómp Foro de Apio wāt jumni jíb chãjatboó jwiítidih jwááat túut niijná, ĩt juí páñap tajĩ. Túttimah, biíh poómp Romadih moonbát Tres Tabernas wāt jumni úwat pebhboó ĩt juí páñap tajĩ. Pánih queétdih jwááhnit, búdí wēina, “Paá, weemdíh

ma táí chãjna caá”, Pablo Diosdih ã niijíp jĩ. ¹⁶ Roma tãtchidih jãibínit, Julio ã maãhdih Pablodih ã wãhãp jĩ. Caánboó Pablodih nemat mũúboó nemcanjeh, biih mũúboó ã jumat tãutãp jĩ. Obohjeéhtih, ã jweicát pínah niijná, biíc soldadodih ã wapat tãutãp jĩ.

Pablo Roma tãtchidih moondih Jesúsh doonãdih ã naáwát

¹⁷ Biíc peihcanni yeó jáap tãttimah, Pablo caanjĩh moón judíowã ã maátadih ã pebhna ãt bid bojop wãt jĩ. Pãant ã míic wãac jayúchah, Pablo queétdih nin pah ãt niij naáwãp wãt jĩ:

—Wã déewãá, weémboó jwĩ déewãdih wã yéej chãjcap jĩ. Jwĩ nũowã ã wãtatjidihbut yeejép wã niijcãp jĩ. Obohjeéhtih, Jerusalén tãtchiboó wã jumãchah, biquína jwĩ déewã weemdih teonit, Romanowã ã maátadih nemat mũúboó ã nemat tãutãp jĩ. ¹⁸ Pãnihna, weemdih wãbh joinít, queét Romanowã ã maáta weemdih ã bacaíhip jĩ. “Nin newé ã yéej chãjatji peéh mao yohat ã wihcan caá”, ã niijíp jĩ. ¹⁹ Obohjeéhtih, jwĩ déewã ã maáta weemdih bacaat tãutcan, íjnít, Romanowã ã maátadih ã jepahcap jĩ. Pãant ã jepahcah ennit, nin pah Romanowã ã maátadih wã niijíp jĩ: “Maáh César pehbhoó weemdih ñi wahaá”, wã niijíp jĩ. Obohjeéhtih, weémboó wã déewãdih wã naóh yaccan niit.* ²⁰ Pãnihna, yeebdih eníhñit, ñijeéh míic wéheihna, wã bid bojop be. Jwiit judíowã jwĩpĩ pãini Cristo ã boo pud jũúwãtdih wã naáwát peéh nin chéoni ãtah tãpdih wã dũoná caá, ãt niijíp wãt jĩ.

²¹ Pãant ã niijíchah joinít, queét caandih nin pah ãt niij jepahap wãt jĩ:

—Conmant moón jwĩ déewã míih doonãdih jwiitdih daác wahcan, dedé yeejép doonãdihbut ã naóhcan be. ²² Obohjeéhtih, nihat tãtchinadih moón Jesúsdih jepahnitdih ã íj enatdih jwiitboó jwĩ jéihna caá. ãih jáap bohéãtdihbut yeejép ãpĩ naóhna caá.

Pãnihna, dedé ma naáwát pínahdih jwĩ joíihna caá, Pablodih ãt niijíp wãt jĩ.

²³ Biih ã jenahni yeó jáapdih dawã Roma tãtchidih moón judíowã Pablo ã jumni mũuná ãt jãibínãp wãt jĩ. Pãant ã jãibínachah, táí cheibitjeh jwíih naóh jwíihñiji pãú cheyehna Pablo queétdih ãt naóh cádahap wãt jĩ. Moisés ã wãtatjidih, Dios naáwãtdih naóh yapanit ã daacãtjidihbut ãt naáwãp wãt jĩ. Pãnih caandih naóhna, Dios ã wahni, judíowã ã pãini Jesús ã jumãtdih jéihna, caandih ã jepahat pínahdih queétdih ãt náah yacãp wãt jĩ. ²⁴ Biquína ã naáwãtdih ãt jepahap wãt jĩ. Obohjeéhtih, bitaboó ãt jepahcap wãt jĩ. ²⁵ Pãnihna, ã bacat pínah jãtãh, queétjeh ã míic íjanachah ennit, Pablo nin pah queétdih ãt niij naáwãp wãt jĩ:

—Jon jãtãh jwĩ nũowã ã jepahcatji biíc yoobó yeebbút ñi jepahcan caá. Dios naáwãtdih naóh yapani Isaíasji, Túini Espíritu ã jéihyanachah, nin pah jwĩ nũowãdih ãt niij naóh daacãp tajĩ:

²⁶ “Nít pebhna bejnít, queétdih ma naáwã: “Maatãpdih joinã yãhna, ñi beh joicãn niit. Maatãpdih enna yãhna, ñi beh encan niit”, ma niijí.

²⁷ “Maatãpdih wã naáwãchah yãhna, joíihcan, yoobópdih ã beh joicãn caá. Queétdih wã boonachah, enna yãhna, ã beh encan caá. Jéihihna nihna, yoobópdih ãta beh en tagaá. Pãnih beh enna nihna, ã jenah joyãtdih ãta tãut nũum tagaá. Pãant ã tãut nũumãchah nihna, queétdih ã yéejatdih wãta yoh tagaá”, Dios ã niijná caá’, Isaías ãt niij daacãp tajĩ. *(Is 6.9-10)*

Yeebbút biíc yoobó jepahcannit ñi jumna caá. ²⁸ Pãnihna, yeéb wã déewãá, nindih ñi jéihyeé. Bũũ Dios cãacwã ã yéejat yohat pínah doonãdih judíowã nihcannitdih ã wahna caá. Pãnihna, queétboó caandih joinít, ã jepahbipna caá, queétdih ãt niijíp wãt jĩ. ²⁹ Pãant ã niijíchah joinít, íjna, míic

* **28:19** Hch 25.11

wéhenit, queét judíowã ãt bac bejep wut jĩ.

³⁰ Páant ã yapat túttimah, chéne jópchi caanjĩh Pablo ã jumap jĩ. Dedé ã náahatnadih caanjéh ã júb chãj beedánap jĩ. Pánihna, nihat caandíh enedih júbínitdih wëinit, ³¹ Dios maáh ã jumat doonádih, Jesucristoíh doonádihbut úmcanjeh, ãpĩ naáwáp jĩ. Ded caandíh naáwát tútcanni ã wihcap jĩ.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Lucas

ROMANOS

Queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo biíhdih daacát túttnit, yeéb Roma tútchidih moón Jesúíhwádih wã wahna caá. Jesucristo weemdíh ñíonit, áih túini doonádih nihat baácdih moondíh ã naáwát tútup jĩ.

² Caán túini dooná pínahdih jon jãtíh Dios naáwát dih naóh yapanitdih “Cãacwádih wã túi chãj bipna caá”, át niij daacát tútup wut jĩ.

³ Caán dooná ã wãúh ded pah ã jumat naáwát caá. Pánihna, caán cãac jumna, David jumena ã juma át jumup wut jĩ. ⁴ Pánih cãac jumna yuhna, jwĩ Maáh Jesucristo Dios wãúh jumna, dedé yéejat wihcanni át jumup wut jĩ. Pánih jumna, ã wunat túttimah, Dios caandíh ã wēpatjĩh át jwũub boanap wut jĩ. Pánih boana, Jesucristo yoobóp dih ã wãúh ã jumatdih cãacwádih át júutup wut jĩ.*

⁵ Caán Jesús tigaá weemdíh oinit, ã wēpatjĩh áih túini doonádih nihat cãacwádih ã naáwát tútup jĩ, caandíh túi jenah joinít, ã jepahat pínah niijná. ⁶ Yeebdíhbut áihwã pínah ã ñíwichah, ñit jepahap taga. ⁷ Yeéb Roma tútchidih moón Dioíhwã, búdí ã oinitdih nin núodih wã wahna caá. Dios jwĩ íip, jwĩ Maáh Jesucristojĩh, yeebdíh oinit, ã túi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo Roma tútchina enedih ã bejíhat

⁸ Nindih yeebdíh wã jwíh naóhbipna caá: Jesucristodih yeéb ñi túi jenah joyát doonádih nihat baácdih moón ã joiná caá. Queét ã naáwáchah, weembát joinít, búdí wã wēina caá. Pánih wēinit, Jesucristo ã wēpatjĩh, jwĩ íip Diosdih nin pah wãpĩ niij úubhna caá: “Paá, meemdíh ã túi péeat túina caá”, wãpĩ niijná caá. ⁹ Dios weemdíh ã wutuchah wēi jepahnit, ã wãúh túini doonádih

wã túi bohéna caá. Dios ã enechah, yeebdíh ã teo wáacat pínah niijná, yeó jáap jumat pah caandíh wãpĩ úubhna caá. ¹⁰ Pánih úubhna, nin pahbut wãpĩ niij úubhna caá: “Paá, ¿bũ jwuhna ã pebhna enat túutna, weemdíh ma wahmi niit?” wã niijná caá. ¹¹ Túini Espíritu weemdíh ã teo wáacat pah muntih, yeebdíhbut ã teo wáacat pínahdih wã náah yacna caá, yeéb Jesús dih chah ñi túi péeat pínah niijná. ã wēpatdih ñi bíbohat pínahdih teo jáha úubíhna, yeebdíh búdí wã eníhna caá. ¹² Jesúíhwã míic jumna, ã naáwát dih bíicdih míic wéhenit, míic teo wáacna, chah jwĩ túi wēibipna caá.

¹³ Weém dawá tútchinaboó bohé jibichah, caán tútchinadih moón judíowã nihcannit túini doonádih joinít, dawá Jesús dih ã jepahap jĩ. Pánihna, maatáp dih ñi pebhboó wã bejíhip yah caá, dawá ñíh tútchidih moondíhbut Jesúíh doonádih wã naáwáchah joinít, ã jepahat pínah, yeebút Jesús dih chah ñi jenah joyát pínah niijná. Wã úudwã panihnit, caandíh ñi jéihyatdih wã náah yacna caá.* ¹⁴ Nihat cãacwádih túini doonádih naáwát caá weemdíh náahap. Dahwani tútchinadih moondíh, tútchi wihcapboó jumnitdihbut, bohénitdih, bohécannitdihbut naáwát caá náahap. ¹⁵ Pánihni jumna, nihat yeéb Roma tútchidih moondíhbut túini doonádih búdí wã bohéíhna caá.

Jesúíh túini dooná ded pah ã jumat

¹⁶ Caán túini doonádih joinít, det Jesús dih túi jepahnitdih Dios ã wēpatjĩh ã túi ubna caá. Caán doonádih jwíh joinít, jwíit judíowã jwĩ jepahap jĩ. Jwĩ jepahat túttimah, judíowã nihcannitbut joinít, ã jepahap jĩ. Pánih joinít, jwĩ jepahachah, jwíit nihatdih bíic yoobó ã wēpatjĩh ã túi ubna caá. Páant ã wēpatdih jéihnit, “Caán túini doonádih ã jepahachah, Dios queédih ã túi ubbipna caá”, niij jenah joinít, caán doonádih bohéna, wãpĩ tíccan caá.* ¹⁷ Pánih bohéna,

* 1:4 Mt 1.1; 12.23 * 1:13 Hch 19.21 * 1:16 Mr 8.38; 1Co 1.18

nin pah wāpī niij naóhna caá: “Ded Jesúsdihtái jenah joinídihteh ‘Nin túini caá’, Dios ã niij enna caá. Páant ã niij enat pah, jon jãtíh nin pah ít niij daacáp tají: ‘Caandíh túi jenah joinít dih “Queét túini caá”, Dios ã niij enna caá. Pánihtái jenah joinítjeh páantjeh Diosjeéh ít túi jumbipna caá’, ít niij daacáp tají”, wāpī niijná caá.*

Cãacwã ít yéj chãjat

18 Dios jeámant jumni yeejép chãjnit dih ã en íjna caá. Pánihtái yéj chãjna, ded pah Dios ã jumat dih bita ít jéihyat déedih ít jãhna caá. Páant ít chãjachah en íjnit, Dios búdí ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjat pínah dih niht cãacwã dih ã jéihyana caá. 19 Dios dih jwiít cãacwã jwí jéih beedácah yuhna, ded pah ã jumat dih caanjéh jwiít dih át jéihyanap taga. Páant ã jéihyanachah, caandíh jwí jéihyat pínah dedé bawat wihcan caá. 20 Dios dih jéih encan yuhna, niht ã chãjatjiboodíh jwí jéih enna caá. Pániht ennit, “Caán niht dih Dios búdí ã wēpatíh ã chãjni caá. Pániht chãjni jumna, niht ít maáh páantjeh ã jumbipna caá”, jwí niij jéihna caá.* Caandíh jéihna yuhna, det joyáh bojnit dih Dios ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjachah, “Obohjeéhtih, ded pah ma jumat dih jéihcan, meemdíh wã jenah joicáp jí”, det Dios dih ít jéih niijcán niít. 21 Dios ded pah ã jumat dih jéihna yuhna, “Meém niht ma chãjnidih enna, meemdíh búdí wã wēina caá”, dawá caandíh ít niij naóhcap jí. Queétdih ã túi chãjachah yuhna, queétboó caandíh “Weemdíh ma túi chãjat túina caá”, ít niijcáp jí. Páant caandíh ít joyáh bojatjí jíb ít jenah joyát át buo peét bejep jí.* 22 “Weém túi jenah joiní caá”, ít míc yee niijátjí jíb, jenah joicánnit yoobát ít jumap jí. 23 Pániht jenah joicánnit jumna, Dios niht jéihni, páantjeh jumnidih ít wēicap jí. Pániht caandíh wēican, “Meémboó niht jéihni jumna, weemdíh ma

jéih teo wáacna caá”, ít pãpniboodíh ít niij weñep jí. Jwiít cãacwã wãnnit pínah míc jwí jumna yuhna, cãac pah jígohnidih pãpnit, caandíh ít weñep jí. Pániht chãjnit, jiijni, ñãñáp, mai panih jígohnidihbut pãpnit, “Meémboó chah wēpni caá”, caandíh ít niij wēi naáwáp jí.*

24-25 Dios niht chãjni ã jumachah yuhna, caandíh jéih ít wēi naáwát déeji, “Nit caá chah wēpniht”, niij yee jenah joinít, ã chãjnitboodíh ít wēi naáwáp jí. Páant queétdih ít wēi naáwáchah ennit, “Í náahat dih jéih ít chãja naáh”, niijnít, Dios queétdih át cádahap wut jí. Páant ã cádahat túttimah, queétdih chah yeejép ít chãjat pínah dih jéih jenah joinít, tíc náah jumnidih ít chãjap jí. Pániht yeejép chãjna, íh bácahdihbut ít míc yéjanap jí.

26 Páant ít yee jenah joyócah enna, “Yeejép ít náahat dih jéih ít bid dáhwa naáh”, niijnít, Dios queétdih át cádahap wut jí. Páant ít náah chãjat dih jenah joinít, yaádhboó neoná dih náahcanjeh, yaádh mícjeh ít yéj chãjap jí. 27 Páant ít chãjat pah muntih, neonábut yaádh dih ít en ñinahat pah neoná mícjeh ít en ñinahap jí. Pániht en ñinahnit, queét neoná mícjeh ít yéj chãjap jí. Pániht yéj chãjnit, ít yéj chãjatjí jíb íh bácah, íh jenah joyátbut páantjeh át yéj bejep jí.

28 Dios dih ít jwíh jéihna yuhna, “Caandíh jéihyat weemdíh dedé pínah nihcan caá”, ít niij jenah joyócah ennit, Dios queétdih át cádahap wut jí, ít jenah joyát déheni pah ã jumat pínah niijná. Páant ã cádahat túttimah, chah yeejép yoobát ít yoób jenah joyóp jí. Pániht chah yeejép jenah joinít jumna, jwí chãjca naáh déedih ít chãjap jí. 29 Pániht yeejép chãjna, buubut nin pah ít jumna caá: Dedé ít en ñinahat dih jéih ít yéj chãjna caá. Ded pah bita dih chah yeejép ít chãjat pínah dih búdí jenah joinít jumna, cãacwã dih maoyohnit jumna, chah dawá bí déedih búdí en ñinahnit jumna, tub yeenit

* 1:17 Hab 2.4 * 1:20 Hch 17.24-27 * 1:21 Ef 4.17-18 * 1:23 Dt 4.16-18; Sal 106.20; Jer 2.11

jumna, yeejép dooná naóhñitbut ì jumna caá. ³⁰ Bitadih yee naóh peétnit jumna, Diosdih eníhcannit jumna, bitadih jīgah encan, “Weém maáh panihni jumna, dedé wā náahatdih wā chājbipna caá”, ì niīj jenah joiná caá. “Weémboó chah jéihni caá”, niīj jenah joinít jumna, bitadihbut páant niīj naóhñit ì jumna caá. Chah yeejép ì chājat pínahdihjenah jenah joinít ì jumna caá. Ì mánadih jepahcannit jumna, ³¹ jenah joicánnit jumna, ì niiját pah chājcannit jumna, ì déewādih oicannit jumna, bitadih jīgah encan, ì teo wáaccan caá. ³² Páant yeejép ì chājatdih ì cádahcatji peéh Dios iiguípna queétdih ã yohbipna caá. Páant ã peéh chājat pínahdih jéihna yuhna, ì yéej chājatdih ì cádahcan caá. Pánihna, bita ì yéej chājachah ennit, “Páant ñi chājachah, ã túina caá”, queétdih ì niīj wēi naóhna caá.

2

Dios ã peéh chājat pínah yoobópdih ã jummat

¹ Yeeb cāacwā míicjeh jumna yuhna, ¿Dépanih tigaá “Yeejépwā yoobát ì jumuchah, ì yéej chājat jíib, queétdih peéh chājat caá náahap”, ñi niīj jenah joí? Yeebbút queét ì chājat pahjeh mun tigaá biíc yoobó ñi chājap. “Jwiít yéej chājcah, jwiítidih dedé yéejat peéh wihcan caá”, ñi jéih niijcán caá. Pánihnit jumna, bitadih naóh yacnit, yeebjéh peéh chājatdih míic wutna caá ñi chājap.* ² Nihat yéej chājnitdih Dios ã peéh chājbipna caá. Yoobópdih chājni ã jumuchah, ã peéh chājatbut yoobópdih ã jummatdih jwī jéihna caá. ³ Cāacwā míicjeh jumna yuhna, “Peéh chājat caá náahap”, niīj naóh yacnit ñi jumuchah, yeebbút biíc yoobó ñi chājat jíib, yeebdíhbut peéh chājat ã jumbipna caá. “Jwī yéej chājachah yuhna, ãpī peéh chājcan beé. Pánihna, buu pohba, ã peéh chājcan niít”, ñipī niīj jenah joiná yuh caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi

niīj jenah joí? Yeebdíhbut Dios ã peéh chājbipna caá. ⁴ Obohjeéhtih, ñi yéej chājachah yuhna, Dios yeebdíh jīgah ennit, ã peéh chāj jwuhcan caá. Páant ã peéh chājcatdih enna, “Dios wā yéejatdih ã íjcan caá”, ñi niīj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh ã túi chājatdih ennit, caandíh ñi jepahat pínahdih pāina caá ã chājap. ⁵ Obohjeéhtih, yeebdíh ã jīgah enechah yuhna, yeebboó caandíh ñi jepahíhcan caá. Ñi yéej chājatdih cádahíhcah, yeebdíh ã peéh chājbipna caá. Ì peéh chājat pínah yeó jáap jātih, chah ñi yéej chājachah ennit, caán yeó jáapdih yeebdíh chah ã peéh chājbipna caá. Yeecanjeh, ã niijátji biíc yoobó ã peéh chājatdih nihat cāacwā ì jéihbipna caá. ⁶ Cāacwā yoobó ded pah ì chājatji jíib Dios queétdih ã jíib chājbipna caá.* ⁷ Det bitadih túinijeh chājnit, Dios queétdih ã wēi naáwát pínahdih bidnit, yeó jáap jummat pah ã pehbboó jumíhñit, queétdih bácah páantjeh Dios ájeéh ã jummat túutbipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, det ì náahatdihjenah chājnit, bitadih túi chājcannit, queétboodíh Dios búdí íjnit, ã peéh chājbipna caá. ⁹ Páant ã peéh chājachah, nihat yéejnit yoobó tūbit yeejép ì yapbipna caá. Judíowā nihcannitdih ã peéh chājbipna caá. Obohjeéhtih, judíowā Moisés ã wutatjidih bíbohna yuhna, ì túi jepahcatji jíib queétboodíh chah ã peéh chājbipna caá. ¹⁰ Det túi chājnitdih, “Ñi túi chājna beé”, ã niijbípna caá. Páant ã niijnítidihjenah Dios ã túi jummat túutbipna caá. Judíowādih, judíowā nihcannitdihbut biíc yoobó ã túi chājbipna caá.

¹¹ Dios nihat cāacwā ded pah jwī chājatdih enna, yeejépwādih, túinitdihbut yoobópdih ã chājbipna caá. Pánih chājna, judíowādih, judíowā nihcannitdihbut biíc yoobó ã chājbipna caá.* ¹² Páant biíc yoobó chājni ã jumuchah, nin pah ã jumna caá: Moisés ã wutatjidih

* **2:1** Mt 7.1; Lc 6.37 * **2:6** Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27 * **2:11** Dt 10.17

jéihcannitboó ï yéej chājachah, ï yéejat jíib iiguípna ï bejbipna caá. Pánihna, biíc yoobó caán wutatjidih jéihnitbut ï yéej chājachah enna, “Queétdih peéh chājat náahna caá, caán wutatjidih ï yap yohat jíib”, Dios queétdihbut ã niíj enna caá. ¹³ Caán ã wutatjidih ï en naáwáchah, páantjeh joijéhnitdih “Nit táinit caá”, Dios ã niíj encan niít. Obohjeéhtih, ã wutatjidih táí jepahnitboodíh “Nit táinit caá”, ã niíj enbipna caá. ¹⁴ Judíowā nihcannit ï jéihyatjìhjah táí chājna, Moisés ã wutatjidih jéihcan yuhna, caandíh ï jepahna caá. ¹⁵ Pánih jepahna, caán ã wutatjidih jéihcan yuhna, queét ï jenah joyátmant caán wutat panihni ã jumna caá. Páant ã jumachah, yéej chājat jenah joyát ã jūúwáchah, “Páant wā chājachah, ã táican niít”, ï niíj jéihna caá. Ded táí chājatdih, yéej chājatdihbut ï jéihna caá. ¹⁶ Pánihna, péeni yeó jáapdih Dios Jesucristodih cáacwā ded pah ï yéej chājatdih ï jweéatji jíib ã peéh chājat táutbipna caá. Páant tigaá ãih táini doonádih wāpí naóh bohéna caá.

Moisés ã wutatjidih judíowā ï jepahcat

¹⁷ Táini doonádih judíowādih bohéna, nin pah queétdih wāpí niíj naóhna caá: Yeéb judíowā, Moisés ã wutatjidih jéihnit jumna, “Jwiít judíowā chah táinit jwí jumna caá. Jwiítjeh caá Dioíhwā”, ñi niíj jenah joiná caá. ¹⁸ Caán wutatjidih jéihnit jumna, ded pah Dios ã náahatdihbut ñipí jéihna caá. Pánih jéihnit jumna, “Jwí táí chājat pínahdih jéih ñíonit jwí jumna caá”, ñipí niíj jenah joiná caá. ¹⁹ “Táí jéihnit jumna, jéih encannit panihnitdih jwí jéih teo wáacna caá. Jiiát panihnit jumna, dapánapboó jumnit panihnitdih jwí jéih bohéna caá, ded pah táí chājatdih ï jéihyat pínah niijná”, ñipí niíj jenah joiná caá. ²⁰ “Jwiít judíowā caán wutatjidih jéihna, táí yoobópdih jéihnit jwí jumna caá. Pánih jumna, det jenah joicánnitdih, wébít panihnitdihbut jwí

jéih bohéna caá”, ñipí niíj jenah joiná yuh caá.

²¹ Obohjeéhtih, páant niíj jenah joiná yuhna, ¿dépanih tigaá queétdih ñi bohéihatdih yeebjéh ñi jwíih míic bohécan? Bitadih nuumát táutcan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut ñi nuúm? ²² Bitá ï áa nihcannitjìh yéej chājat táutcan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut biíc yoobó ñi áa nihcannitjìh ñi yéej chāj? Judíowā nihcannit ï pāpnidih tabit iiná yuhna, ¿dépanih tigaá ï pāpni ã ñuhat muunádih waadní, orodih platadihbut ñi nuúm? ²³ “Jwiít judíowā Moisés ã wutatjidih jéihnit jwí jumna caá”, wēi niijná yuhna, caán wutatjidih yeebjéh ñi yap yohna caá. Pánih yap yohna, ñi táí chājcatdih ennit, “Dios páant wutni ã jumachah, caandíh jwí náahcan caá”, bitá ï niíj jenah joimí nacaá. ²⁴ Páant ñi chājatdih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tají: “Yeéb judíowā wut jumnit, ‘Diosdih wēinit poómp’, ï niijnít yuhna, Dios ã wutatdih ñi yap yohochah enna, judíowā nihcannitboó Diosdih yeejép ï naóh peétna caá”, át niíj daacáp tají.*

²⁵ Jwiít judíowādihjah quehli nah yapat chóodih Dios át bóod yohat táutap wut jí, áihwā jwí jummatdih júutat táut niijná. Pánih bóodna, “Míihwā jumnit, Moisés ã wutatjidih jwí jepahbipna caá”, Diosdih jwí niíj júutna caá. Obohjeéhtih, “Jwiít bóodnit jwí jumna caá”, niijná yuhna, Moisés ã wutatjidih jepahcan, ñi bóodatji yeebdíh dedé pínah nihcan caá. ²⁶ Det judíowā nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, caán wutatjidih ï jepahachah enna, “Nit wíihwā caá”, Dios queétdih ã niíj enbipna caá. Jwiít bóodnitdih ã niíj enat pah muntih, queétdihbut biíc yoobó ã niíj enna caá. ²⁷ Dawá judíowā Moisés ã wutatjidih jéihna yuhna, caandíh ï jepahcan caá. Obohjeéhtih, queét judíowā nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, ã wutatjidih

* 2:24 Is 52.5

Ī túi jepahna caá. Páant ĩ jepahachah ennit, Dios jwiít judíowādh nin pah ā niijbípna caá: “Queét bóodcannit, Moisés ā wutatjidih jéihcan yuhna, caandíh ĩ jepahap be. ¿Dépanih tigaá yeéb bóodnitboó caán wutatjidih jéihna yuhna, caandíh ñi jepahcan? Yeébbodíh chah yeejép peéh chājat caá náahap”, ā niijbípna caá. ²⁸⁻²⁹ Judío yoobát ded pah ā jummatdih bũũ wā naóhbipna caá. Bóodni jumna yuhna, Diosdih jepahcanni judío yoobát nihcan caá. Ā wutatjidih jéihna yuhna, jepahcan, judío yoobát nihcan caá. Obohjeéhtih, ded Diosdih wēi jepahni judío yoobát ā jumna caá. Pánihna, āih quehli nah yapat chóodih ā bóod yohat tútat pah ā yéej chājatdih cádahna, ā jenah joyátdih ā túut nũũmná caá. Pánihnidih “Nin túini caá”, Dios ā niij enna caá. Cāacwā caandíh ĩ wēi naóhcah yuhna, Diosjeh caandíh ā wēi naóhna caá.*

3

¹ Weém páant niij naóhna, “Jwiít judíowā jwĩ jumuchah, Dios jwiítidih ā wutatji pah bóodnit jwĩ jumuchahbut, dedé pínah nihcan caá”, wā ni-ijcán caá. ² Judíowā jwĩ jummat jíib, jwiítidih búdí túyat ā jumna caá. Dios naáwátdih jwiítidih āt jwíih wāhup tajĩ, bitadih jwĩ naóh yapaat pínah niijná.*

³ Obohjeéhtih, biquína jwĩ déewā caán naáwátdih jepahcan, “Ma wutatdih jwĩ túi jepahbipna caá”, ĩ niijátji pah ĩt chājcap jĩ. “Páant queét ĩ niijátji pah ĩ chājcah, Diosbut biíc yoobó ā niijátji pah ā chājbican nacaá”, ¿ñi niij jenah joí níit? ⁴ ĩNihcan caá! Nihat cāacwā yoobó yeenit ĩ jumuchah yuhna, Diosboó ā niijátji pahjeh ā chājbipna caá. Páant yecanni ā jumuchah jéihna, jon jātih David, Dios naáwátdih naóh yapani, ā yéej chājatdih naóhna, nin pah āt niij daacáp tajĩ:

“Wā yéej chājachah ennit, ‘Peéh chājat caá náahap meemdíh’, ma ni-ijíchah, yoobópdih naóhni ma jummatdih nihat ĩ jéihna caá.

Pánih jéihnit, ded meemdíh ā jéih yap yohcan níit”, āt niij daacáp tajĩ. *(Sal 51.4)*

⁵ Biquína ĩ jenah joyátjĩhjen nin pah ĩta niij jenah joi tá yuh caá: “Jwiít jwĩ yéej chājachah, Dios yoobópdih ā jummatdih cāacwā chah ĩta jéih taga. Pánihna, jwĩ yéej chājachah, ā túina caá. Páant túini ā jumuchah, jwĩ yéejat peéh chājna, Dios yoobópdih āta chājcan taga”, ĩta niij jenah joi tá yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Jwĩ yéej chājatdih peéh chājcan, yoobópdih chājni āta nihcan tagaá. Pánih jumna, nihat ĩ yéej chājat jíib āta jéih peéh chājcan tagaá.

⁷ Bitaboó nin pah ĩta niij jenah joi tá yuh caá: “Jwiít cāacwā yeenit jumna, jwĩ niijátji pah jwĩpĩ chājcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó yecanni caá. Pánihna, ded pah yeenit jwĩ jummatdih jenah joinít, Dios ded pah yeeat wihcanni ā jumuchah, chah jwĩta túi jéih taga. Páant ā jumuchah, jwĩ yeeatji jíib peéh chājat āta wihcan taga. ⁸ Páant niij jenah joiná, “Yeejép chājna, Dios túini ā jummatdih júutna caá jwĩ chājap. Pánihna, ¿jwĩ yéej chāj jĩh?” ĩta niij jenah joi tá yuh caá. “Pánihatdih Pablowā ĩ bohéna caá”, biquína jwiítidih ĩ niij yee naóhna caá. Páant ĩ niij yee naáwáchah joinít, “queétdih peéh chājat caá náahap”, Dios ā niiját yoobópdih caá.

Jwiít nihat cāacwā ā peéh chājnit pínah jwĩ jummat

⁹ ¿Ded pah tigaá yeéb ñi niij jenah joí? ¿Jwiít judíowā bita chah túinit níit jwĩ jumup? Nihcan caá, wā déewā. Nin pah yeebdíh wā jwũub naóhna caá: Jwiít judíowā, judíowā nihcannitbut nihat biíc yoobó Dios ā peéh chājnit pínah míic jwĩ jumna caá. ¹⁰ Jon jātih Dios naáwátdih naóh yapanit ĩ daacátji pahjeh tigaá ā jumup: “Ded yoobópdih chājni wihcan caá.

¹¹ Nihat ded pah Dios ā jummatdih ĩ túi jenah joicán caá. Nihat cāacwā yoobó caandíh joíhcan, bidcannit míicjeh tigaá.

* ^{2:28-29} Dt 10.16; 30.6; Jer 4.4 * ^{3:2} Sal 147.19-20

- 12 Nihat Diosdih náahcan, tac púud be-
jat pah ít chājap taga. Ded túi
chājni ã wihcan caá. (Sal
14.1-3; 53.1-3; Ec 7.20)
- 13 Ìih jacnaboó cāac ì yohni jaáh jéwe
lajna ã wīj bacaat pah caá ã
jumup. Wéhena, yeeat mícjeh ì
naóhna caá. Mai ã chāacáchah,
āih man cāacdih ã yéejaat pah,
queét yeenit bitadih ìpī yéejana
caá. (Sal 5.9; 140.3)
- 14 Pánih yeenit, bitadih jió waadaát
pah chājnit, tabit jūihnitbut ì
jumna caá. (Sal 10.7)
- 15 Pánihnit jumna, cāacwādih mao
yohíhnitjeh caá ì jumup.
- 16 Ded ì bejepboó jumnitdih yeejép
chājna, ìpī moh yéejana caá.
- 17 Bitadih túi chājcan, ìjeéh ì túi jumcan
caá. (Is 59.7-8)
- 18 Diosdih jenah joicánjeh, ì jepahcan
caá”, ìt niij daacáp tajī. (Sal
36.1)

19-20 Páant ì niij daacátjidih náhnit,
jwiit judíowā nin pah jwī niij jéihna
caá: “Nihat Dios naáwátji jwīih pínah
caá. Páant ã jumuchah, jwiitdih
caá caandíh jepahat náahap”, jwī
niij jéihna caá. Æ wutatdih jéihna
yuhna, caandíh jepahcan, “Jwiitdih
yéejat peéh wihcan caá”, jwī jéih
niijcán caá. Jwiit judíowā Dios ã
peéh chājnit pínah jwī jummat pah
muntih, nihat baácdih moón judíowā
nihcannitdihbut biíc yoobó ã peéh
chājbipna caá. Æ wutatdih nihat
cāacwā jwī túi jepahcan caá. Páant
jwī jepahcah, Moisés ã wutatjidih
joinit, Diosdih jwī yap yohatdih jwī
jéihna caá. Pánih jéihnit, Diosdih nin
pah jwī jéih niijcán caá: “Ma wutatdih
wā túi jepahachah, ‘Túini ma jumna
caá’, weemdíh ma niij enmi nacaá”,
jwī jéih niijcán caá.*

Diosdih jepahna, āihwā jwī jummat

21-22 Páant niij péanit, jwiit cāacwā
ded pah Diosjeéh jwī túi jummat pínah
ã jenah joyátjidih buu yeebdíh wā
naóhbipna caá. Moisés ã wutatjidih
jepah beedácan, jwiit nihat Dios

biíc dih jwīta jéih jumcan tagaá.
Caandíh jéihna, caán wutatjidih ded
pah jwī jepahatdih jenah joicánjeh,
det Jesucristoboodíh jepahnitdih,
“Queét túinit caá”, ã niij enna caá.
Jon jātih Moisés, Dios naáwát dih
bita naóh yapanitbut caán ã jenah
joyátjidih ít daacáp tajī. Pánihna, buu
ded pah Dios jwiitdih “Nit túinit caá”,
ã niiját pínahdih jwiit nihat cāacwādih
āt jéihyanap taga. Jwiit judíowādih,
judíowā nihcannitdihbut Dios biíc
yoobó ã túi chājna caá.* 23 Yéejnit
míc jumna, jwiit nihat jwī yéej chājna
caá. Jwī túi chājat pínahdih Dios ã
jwīih jenah joyátji pah biíc yoobó jwī
chājcan caá. Dios ã túyatdih yuúp jwī
jumna caá. 24 Páant jwī túi chājcah
yuhna, Dios jwiitdih bádí ã oyochah,
Jesucristoboó jwī yéejat jíib buudáát
panihnidih jíib chājna, jwiitdih át
wan wāhup wut jī. Páant jwī jíib
buudáát dih ã jíib chājachah, “Nit túinit
caá”, jwiit Jesús dih jepahnitdih Dios ã
niij enna caá. Jwiitdih jíib náahcanjeh,
jwī túi chājcatdih át yohop taga. 25 Jon
jātih moón ì yéej chājatdih íj enna
yuhna, Dios queétdih át peéh chājcap
wut jī. Pánih peéh chājcan yuhna,
yoobóp dih chājni júutat túut niijná,
caanjéh Jesucristodih át wah deya
bojjip taga, jwī yéejat jíib wan wāhnit,
āih meépdih ã yoh wāhat pínah niijná.
Pánih wan wāhna, āih meépdih yoh
wāhatdih jwī túi jenah joyóchah
ennit, Diosboó jwī yéej chājatdih ã íj
cádahna caá. Pánih chājnit, jon jātih
moondíh ì yéejat jíib peéh chājcanjeh,
Jesús nihat cāacwāboodíh jwī yéejat
jíib buudáát dih át jíib chājap wut jī.
Páant ã chājachah, Dios ded pah ã
niijátji pahjeh yoobóp dih chājni ã
jummatdih jwiitdih át jéihyanap wut jī.
26 Pánih jéihyanit, Jesús dih jepahnitdih
“Nit túinit caá”, ã niij enatdihbut ã
jéihyana caá. Páant ã jéihyanachah,
“Dios yoobóp dih chājni caá”, jwī niij
jéihna caá.

27-28 Páant ã chājachah jéihnit, nin
pahbut jwī niij jéihna caá: “Moisés

* 3:19-20 Sal 143.2; Gá 2.16 * 3:21-22 Gá 2.16

ã wutajjidih jwĩ jepahachah ennit, ‘Nit wã peéh chãjnit pínah nihcan caá’, Dios jwiítidih ã niijcán caá. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh jwĩ jepahachah enna, ‘Nit túinit caá’, ã niij enna caá”, jwĩ niij jéihna caá. Páant niij jéihnit, “Weemjéh wã túi chãjat jíib Dios weemdíh ã wēi enna caá”, jwĩ niij jenah joicán caá. “Dios ã wutadidih túi jepahat jíib, ‘Nit túinit caá’, Dios ã niijbípna caá”, ¿jwĩta niij jenah joi táníit? ¡Nihcan caá, wã déewã! Obohjeéhtih, Jesús jwiítidih ã wun wáhatjidih túi jenah joinít, caánboodíh jwĩ jepahachah, “Nit túinit caá”, Dios ã niij enbípna caá.

29-30 Dawá jwĩ déewã nin pah ĩpĩ niij jenah joiná caá: “Jwiít judíowãdihjeh Dios jwĩ maáh ã jumna caá. Queét judíowã nihcannitdih ĩ maáh nihcan caá”, ĩpĩ niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Dios biícjeh jumna, nihacwãdih ĩ maáh ã jumna caá. Pánih jumna, Dios jwiít judíowãdih, judíowã nihcannitdihbut jwiít nihacwãdih biíc yoobó jwĩ maáh ã jumna caá. Jwiít judíowã Jesús ã wun wáhatjidih túi jenah joinít, jwĩ jepahachah, jwiítidih “Nit túinit caá”, ã niij enna caá. Judíowã nihcannitbut biíc yoobó Jesúsdi ĩ jepahachah, queétdihbut “Nit túinit caá”, Dios ã niij enna caá.* 31 Pánihna, Jesús ã wun wáhatjidih jenah joinít, ¿“Moisés ã wutajjidih jwĩ cádahachah, ã túimi nacaá”, jwĩta niij táníit? ¡Nihcan caá, wã déewã! Obohjeéhtih, Jesúsdi jepahna, Moisés ã wutajjidihbut jwĩ jepahna caá.

4

Abraham Diosdi ĩ túi jenah joyátji

1 Bũũ, jwĩ nũũ Abrahamdi ded pah Dios ã chãjatjidih yeebdíh wã jwúub náhniabípna caá. 2 Abraham ded pah ã túi chãjatji jíib “Nin túini caá”, Dios ã niij enechah, “Weém bácah túini caá wã jumup”, ãta jéih niij tágaa. Obohjeéhtih, Diosboodíh páant niijní pínah ã wihcan caá. 3 Páant

ã jumuchah, Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajj: “Abraham ded pah Dios ã niijátidih joinít, caandíh ãt túi jenah joyóp wut jĩ. Páant ã túi jenah joyóchah ennit, ‘Caán yoobópdih tígaa’, Dios caandíh ãt niij enep wut jĩ”, ãt niij daacáp tajj.* 4 Ded maátadih ã teo wũhuchah, caandíh ĩpĩ jíib chãjna caá. Oboh ĩpĩ jíib wũhcan caá. 5 A tewat jíibjeh ĩpĩ wũhna caá. 5 Obohjeéhtih, ded teo wũhcan, Diosdi ĩ túi jenah joyóchah ennit, “Nin túini caá”, caandíh ã niij enna caá. Páant ã niij enechah, dedé ã túi chãjat jíib pohba nihcan caá. 6 Pánihna, ded Diosdi ĩ túi jenah joyóchah ennit, ded pah ã chãjatjidih jenah joicánjeh, “Nin túini caá”, Dios caandíh ã niij enna caá. Páant ã niij ennidih Dios ã túi chãjatdih Davidji nin pah ãt niij daacáp tajj:

7 “Ded ã jepahcatdih Dios ã yohochah, wēinit, ã túi jumna caá. “A túi chãjcatdih wã jwúub encan niit”, caandíh Dios ã niijíchah, wēinit, ã túi jumna caá. 8 “Nin túini caá. Caandíh dedé yéejat peéh chãjat wihcan caá”, Dios ã niij enni wēinit, ã túi jumna caá”, David ãt niij daacáp tajj. (Sal 32.1-2)

9 ¿Judíowãjeh bóodnit ĩ jumuchah, Dios ĩ yéej chãjatdih ãt yohji táníit? Nihcan caá, wã déewã. Judíowã nihcannit, bóodcannitdihbut ĩ yéej chãjatdih ã yohna caá. Pánih jumnit, queét nihacwãdih biíc yoobó wēinit, ĩ túi jumna caá. Ded pah Dios Abrahamdi ã chãjatjidih jwúub náhniat caá náahap. Caán Diosdi ĩ túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios ãt niij enep wut jĩ. 10 Nindihbut náhniat caá náahap: ¿Débólihji ta tígaa Abrahamdi páant ãt niij enji? ¿Bóodni ã jummat túttimahji táníit? Nihcan wut jĩ. Bóodni ã jummat pínah jãtíh “Nin túini caá”, Dios caandíh ãtát niij enep wut jĩ. 11 A bóodat pínah jãtíh Abraham Diosdi ãt túi jenah joyóp wut jĩ. Páant ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”,

* 3:29-30 Dt 6.4; Gá 3.20 * 4:3 Gn 15.6; Gá 3.6

Dios caandih át niij enep wut jī. Páant ā jumatdih júutat túut niijná, Dios caandih át bóodat túutur wut jī. Pánihna, caán ā bóodat pínah jātih, ā túi jenah joyát pahjeh, Diosdih túi jenah joinít judíowā nihcannit, bóodcannitdih “Nit túinit caá”, Dios át niij enep wut jī. Páant biíc yoobó ā niij ennit ī jumuchah, Abrahamji jwī n̄uo ā jummat pah queédihbut ī n̄uo mun tigaá ā jumup.* 12 Pánihna, det bóodnit judíowābut Diosdih ī túi jenah joyóchah, Abraham ī n̄uoji yoobát ā jumna caá. Caán ā bóodat pínah jātih Diosdih átát túi jenah joyóp wut jī. Pánihna, caán Diosdih ā túi jenah joyát pahjeh mantih, judíowā ī túi jenah joyóchah, Abraham ī n̄uoji ā jumna caá. Obohjeéhtih, bóodnit jumna, “Abraham jwī n̄uoji caá”, niij jenah joiná yuhna, Diosdih ī túi jenah joicáh, Abraham ī n̄uoji yoobát ā nihcan caá.

Dios caandih ā naáwátjidih “Yoobópdih tigaá”, Abraham ā niiját

13 Jon jātih Dios nin pah Abrahamdih át niij naáwáp wut jī: “Meém, ma jumená pínah biícđih, nihat baáđđih moón ī n̄owā pínah ñi jumna caá”, át niijíp wut jī. Páant ā niijíchah, Moisés ā wutatdih Abraham ā jepahatji jíib át nihcap wut jī. Obohjeéhtih, Abraham Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, caandih niij ennit, páant át niij naáwáp wut jī.* 14 “Moisés ā wutatjidih jepahnit, jwiítjeh tigaá nihat baáđđih moón ī n̄owā jwī jumup”, jwī déewā ípī niij jenah joiná yuh caá. Páant ī niij jenah joyát yoobópdih jumna nihna, Diosdih jwī túi jenah joyát dedé pínah nihcah, ā niijátjibut dedé pínah āta nihcan tagaá.* 15 Dedé wutat wihcah, caandih yap yohatbut āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Moisés ā wutatji ā jumuchah, cāacwā caandih ī yap yohochah ennit, Dios queédih búdí ā íjna caá. Pánih íjnit, ī yap yohatji jíib, queédih ā peéh chājbiipna caá.

16 Obohjeéhtih, Moisés ā jummat pínah jātih, Abraham Diosdih át túi jenah joyóp wut jī. Caán Diosdih ā túi jenah joyát pah, det caandih jepahnit Abraham ā jumená panihnit ī jumna caá. Moisés ā wutatjidih jéihnit, jéihcannitbut Diosdih ī túi jenah joyóchah, biíc yoobó ā naáwátji pah Abraham ā jumená ī jumna caá. Pánihna, ded pah jwī chājat jíib ā jumená jwī jumcan niit. Obohjeéhtih, Diosdih jwī túi jenah joyát jíibjeh caá, páant jwī jumup.* 17 Dios Abrahamdih ā niijátji pahjeh nin pah ít niij daacáp tajī: “Dawá baáđđih moón ī n̄uo pínah meém ma jumna caá”, Dios Abrahamdih át niij naáwáp wut jī”, ít niij daacáp tajī. Dios w̄annitdih booani, dedé wih jw̄hcannidih jummat túutnidih Abraham át túi jenah joyóp wut jī. Pánihna, Abraham Diosdih ā túi jenah joyát pah, jwiítbut túi jenah joinít jwī jumuchah, “Nit Abraham ā jumená mun tigaá”, Dios jwiítđih ā niij enna caá.*

18 Abraham weh wihcanni behe yoobát ā jumuchah, Dios caandih nin pah át niij naáwáp wut jī: “Cúiwā dawá ī jummat pah, óonna pahbut ma jumená ī jumbipna caá. Pánih jumnit, dawá baáđđih moón ī n̄uo panihni ma jumbipna caá”, Dios caandih át niijíp wut jī. Pánih weh wihcan yuhna, “Ā niiját yoobópdih tigaá”, át niij jenah joyóp wut jī. Páant caandih ā túi jenah joyóchah, Dios ā niijátji pah át túi chājap wut jī.* 19 Obohjeéhtih, caán cien jópchi bíbohna, yad Saradih át jéih weh chājcap wut jī. Caántbut beh wili yoobát jumna, mit jéih wadu jumcap wut jī. Páant w̄annit dée ī jumuchah yuhna, “Jwiít jwī weh wihcan niit”, Abraham át niij jenah joicáp wut jī. Páant niij jenah joicán, Diosdih át túi jenah joí cáđahcap wut jī.* 20 “Ā niijátji pah ā jéih chājcan niit”, át niij jenah joicáp wut jī. “Dios w̄epni, ā niijátji pah túi chājni caá”, niij w̄ei naóhnit,

* 4:11 Gn 17.10 * 4:13 Gn 17.4-6; 22.17-18; Gá 3.29 * 4:14 Gá 3.18 * 4:16 Gá 3.7 * 4:17 Gn 17.5 * 4:18 Gn 15.5 * 4:19 Gn 17.17

caandíh át túi jenah joí cádahcap wut jĩ. ²¹ “Dios ded pah weemdíh ã ni-ijátji pah biíc yoobó ã jéih chãjna caá”, Abraham át niíj jéihyep wut jĩ. ²² “Páant ã niíj jéihyechah, ‘Abraham túini caá’, Dios caandíh át niíj enep wut jĩ”, Dios naáwát dih naóh yapani át niíj naóh daacáp tajĩ.*

²³ Páant niíj daácna, Abrahamdih-jeh pohba niíj daácna át chãjcap wut jĩ. ²⁴⁻²⁵ Obohjeéhtih, jwiítbat jwĩ jéihyat pínah niijná, át niíj daacáp wut jĩ. “Diosdih jwĩ yap yohatji jíib, jwĩ Maáh Jesús dih át wun wáhat túutap wut jĩ. Pánih wunnijidih át jwúub booanap wut jĩ”, jwĩ niíj jenah joyóchah, Dios-boó “Nit túinit caá”, jwiít dihbat ã niíj enna caá.*

5

“Nit túinit caá”, Dios ã niíj ennit ded pah jwĩ jumat

¹ Jesucristodih jwĩ túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, Dios jwiít dih ã niíj enna caá. Páant ã niíj enechah, jwĩ Maáh Jesucristo jwiít dih Diosjeéh ã túi jumat túutna caá. ² Caandíh túi jenah joinít, ã oinit jwĩ jumachah, “Uumcanjeh weemdíh jũóh nit, ñi uúbú”, Dios jwiít dih ã niijná caá. Áihwã jumna, táttimah bóo láa ã pebhna bejnit, caán túini yoobát ã jumat pahjeh jwiítbat biíc yoobó jwĩ jumat pínahdih jenah joinít, bádí jwĩ wěina caá. ³ Dawá láa jwiít dih yeejép ã yapachah yuhna, biíc yoobó jwĩ wěina caá. Páant yeejép ã yapachah, Diosdih chah jwĩ túi jenah joyát dih jwĩ jéihna caá. Pánih jéihnit, yeejép ã yapachah yuhna, bádí jwĩ wěina caá. ⁴ Páant yeejép ã yapachah yuhna, wěinit, caandíh jwĩ túi jenah joí cádahcan caá. Pánih cádahcannit jumna, chah túinit jwĩ jum bejna caá. Pánih chah túinit jum bejna, Dios ded pah jwiít dih ã túi chãjat pínahdih jenah joinít, jwĩ wěi páina caá. ⁵ Pánihna, jwiít wěi páinit dih Dios Túini Espíritudih átát wáhap taga, jwĩjeéh ã jumat pínah niijná. Túini

Espíritu jwĩjeéh jumna, Dios jwiít dih ded pah bádí ã oyatdih ã jéihyana caá. Páant ã jéihyanachah, nindihbat jwĩ niíj jéihna caá: “Jwiít dih Túini Espíritu ã teo wáacipna caá, Dios pebhna juibí nit, caan páh jwĩ túi jumat pínah niijná”, jwĩ niíj jéihna caá.

⁶ Nin wã naáwát dih jenah joinít, Dios jwiít dih ã túi chãjat pínahdih chah ñi jéihbipna caá: Jwiít jwĩ yéej chãjatdih jéih cádahcan, ã jíib buudáát dih jwĩ jéih jíib chãjchah, Dios ã jenahat láa, Jesucristoboó jwĩ yéejat jíib át wun wáhap wut jĩ. ⁷ Ded túi chãjnidih biíhboó áta wun wáhcana taga. Biíh túi chãjni yoobát dih bádí oinit, úumcanjeh wun wáhni pínah ã jum dée caá. ⁸ Obohjeéhtih, jwiít yeejép wã yoobát jwĩ jum jwuhachah, jwĩ yéejat jíib Cristoboó át wun wáhap wut jĩ. Páant ã wun wáhcachah, Dios jwiít dih ded pah bádí ã oyatdih ã jéihyana caá. ⁹ Pánih jwiít dih wun wáh nit, áih meép ã yohochah, “Nit túinit caá”, Dios jwiít dih ã niíj enna caá. Páant niíj enna, jwiít dih iiguípna bejnit déejidih át túi ubap wut jĩ. Pánihna, yeejép wã jwĩ jum jwuhachah, ã wun wáhat jĩh “Nit túinit caá”, jwiít dih ã niíj enatdih jwĩ jéihna caá. Pánih jéihnit, “Buu nit túinit dih en íjcan, wã peéh chãjcan niít”, jwiít dih ã niiját dih chah jwĩ jéihna caá. ¹⁰ Diosdih eníhcannit jwĩ jum jwuhachah, ã wáuh ã wunat jĩh jwĩ yéejatdih yoh nit, chéna boó jwĩ míic eníhcatdih Dios át á mohop wut jĩ. Pánih á moh nit, jwiít dih áihwã át chãjap wut jĩ. Páant áihwã jwĩ jumachah, nindih chah jwĩ túi jéihna caá: “Buu Dioíh wã jumachah, weemdíh peéh chãjat wihchah, Jesús boo pad jũóh nit, páuh laab béjni jumna, weemdíhbat ã pebhna ã túi juibí át túutbipna caá”, jwĩ niíj jéihna caá. ¹¹ Páant jwĩ túi juibí át pínahdih wěinit, nindihbat chah jwĩ wěina caá: Buu nin baácboó jwĩ jum jwuhachah, jwĩ Maáh Jesucristo ã wunat jĩh Dios jwiít dih áihwã át jumat túutap wut jĩ. Páant ã jumat túutatdih

* 4:22 Gn 15.6 * 4:24-25 Is 53.4-5

jéihnit, caandíh bádí jwĩ wēi naóhna caá.

Adán, Cristo ded pah mácah i chājatji

¹² Jwíih jumni Adán wāt jumni, ā yéej chājachahjeh, nin baácđih yéejat āt jwíih waadáp wut jĩ. Páant ā yéej chājat jíib, wunatbut āt waadáp wut jĩ. Adán ā yéej chāj waáwáchah, nihat jwiítbut yéej chājnit jwīt jum jwíhip wut jĩ. Pánih yéej chājnit jumna, jwiít nihat wunnit pínah míic jwīt jumap wut jĩ.* ¹³ Dios Moisésđih ā wutat tútat pínah jātih, nin baácđih moón jwīt yéej chājar wut jĩ. Obohjeéhtih, páant jwĩ yéej chājachah yuhna, ā wutat wih jwuhcah, caandíh yap yohatbut āt wih jwuhcap wut jĩ. Páant wihcah, caandíh yap yohat peéh chājatbut āt wih jwuhcap wut jĩ. ¹⁴ Páant yap yohat peéh chājat ā wih jwuhcah yuhna, Adán túttimah jumnit nihat it wunap wut jĩ. Moisés ā jummat pínah jātih, caán wutat ā wih jwuhcah yuhna, caán láa jumnit it wunap wut jĩ. Adán Dios ā wutatjidih ā yap yohatji pahjeh queétjeh chājcan yuhna, queét nihatbut bíic yoobó it wunap wut jĩ. Páant wunnit i jumuchah jéihnit, “Adán ā yap yohochahjeh, nihat jwiítbut bíic yoobó yap yohnit panihnit jwīt jumap wut jĩ”, jwĩ níj jéihna caá. Pánihna, Adán yéej chāj waóhni ā jumatji pahjeh, túttimah nin baácna jūóhni Jesucristoboó túi chāj waóhni āt jumap wut jĩ.*

¹⁵ Obohjeéhtih, Dios cāacwāđih oinit, ā teo wáacatboó Adán ā yap yohatji pah āt nihcap wut jĩ. Adán bíicjeh jumna yuhna, ā jwíih yéej chājatji jíib dawá jwīt buadáp wut jĩ. Obohjeéhtih, Dios jwiítđih bádí oinit, teo wáacna, Jesucristodih nin baácboó wahna, túini yoobát āt chāj wuhap wut jĩ. Jesucristo bíicjeh jumna yuhna, dawá iiguípna bejnit déejidih āt túi ubap wut jĩ, jeáboó jwĩ túi juibíát pínah níj. ¹⁶ Dios cāacwāđih oinit, ā teo wáacat Adán

ā yap yohatji pah āt nihcap wut jĩ. Adán bíicjeh jumna yuhna, ā yéej chājatji jíib, nihat cāacwā Dios ā peéh chājnit pínah jwīt jumap wut jĩ. Pánih peéh chājnit pínah jumna, dawá jwĩ yéej chājachah yuhna, jwiítđih bádí oina, teo wáacnit, Dios jwĩ yéejatđih ā yohna caá. Pánih yohna, “Nit túinit, wā peéh chājnit pínah nihcan caá”, jwiítđih ā níj enna caá. ¹⁷ Adán bíicjeh jumna yuhna, ā jwíih yéej chājachah, nihat cāacwāđih ā chūúchah, jwĩ wunna caá. Caán yoobóđih tigaá. Páant ā jumuchah yuhna, ninboodíh jwiít jwĩ wēibipna caá: Bua jwuh Dios jwiít cāacwāđih oinit, teo wáacna, Jesucristo bíicjeh ā wunatjĩh jwĩ yéejatđih yohna, “Nit túinit caá”, jwiítđih ā níj enna caá. Páant jwiítđih ā níj enechah, ājeéh páantjeh jwĩ túi jumbipna caá. ¹⁸ Pánihna, Dios ā wutatjidihjih bíic ā yap yohatji jíib, jwiít nihatbut yap yohnit jwĩ jumna caá. Pánih jumna, jwiít nihat Dios ā peéh chājnit pínahbut jwĩ jumna caá. Pánihat pah muntih, bíic newé Jesucristo ā túi chājatji jíib, jwiít nihat yéejat yohnit jwĩ jéih jumna caá. Pánih yéejat yohnit jwĩ jumuchah, “Nit túinit caá”, Dios jwiítđih ā níj enna caá. Pánihna, jwiít nihat caandíh jepahnit ājeéh páantjeh jwĩ túi jumbipna caá. ¹⁹ Bíic newé Adán Dios ā wutatđih ā yap yohatji jíib, “Nit yéejnit caá”, dawáđih Dios āt níj enep wut jĩ. Pánihna, bíih newé Jesucristo Diosđih ā túi jepahat jíib, “Nit túinit caá”, dawáđih Dios ā níj enna caá.

²⁰ Obohjeéhtih, Adán jum láa dawá jópchi túttimah, Jesucristo nin baácboó ā jūúwát pínah jātih, Dios ā wutatđih cāacwāđih Moisés āt naóh yapanap wut jĩ, yéejnit jumna, chah yap yohnit jwĩ jummatđih jwĩ jéihyat pínah níj. Pánih yap yohnit yoobát jwĩ jumuchah yuhna, jwiítđih bádí oinit, jwĩ yap yohat chah Diosboó jwiítđih bádí āt teo wáacap wut jĩ.

²¹ Jwĩ yéej chājat jíib, jwiít nihat wunnit pínah míicjeh jumna, Dios

* 5:12 Gn 3.6-19 * 5:14 Gn 2.16-17; 3.11-12

biícdih jwīta jéih jumcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó, jwiít cáacwādhí bádí oinit, jwī Maáh Jesucristodih át wah deyanap wut jī, jwiít dih ā teo wáacat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, “Nit táinit caá”, jwiít dih Dios ā niij enechah, caán biícdih páantjeh jwī túi jumbipna caá.

6

Jesúsjeéh ded pah jwī jummat

¹ Wā déewā biquína nin pah ñita niij jenah joi tágaá: “Páant ma bohénachah, chah yéej chājat caá náahap, Dios jwiít dih oinit, chah ā túi teo wáacat pínah niijná”, ñita niij jenah joi tágaá. ² Páant nihcan caá, wā déewā! jwī yéej chājca boj jīh! Jwī yéejat dih yohna, Cristo jwiít dih ā wun wāhuchah, jwiít but ājeéh wunnit panihnit jwī jumna caá. Páant jwī jumuchah, yéej chājat jenah joyát jwiít dih ā jūwúchah yuhna, jwī jéih yap yohna caá. Wunniíh bácahjidih bita ī yéej chājat túutuchah, ā jepahcat pahjeh muntih caandih jwī jepahcan niit. ³ Nindihbut ñi túi náhninaá: jwiít dih ī daabánachah, Jesúsíhwā jumna, ājeéh wunnit panihnit jwī jummatdih bitadih júatna jwī chājap be. ⁴ Pánih daabánit jumna, Cristoíh bácahdih ī yohochah, jwiít but ājeéh yohnit panihnit jwī jumna caá. Pánih yohnit panihnit jumna, jwī íp nihát jéihni, túi chājni, ā wēpatjīh Cristodih ā boonachah, jwiít but ā boonit panihnit jwī jumna caá. Pánih boonit panihnit jumna, ā wēpatjīh túut nūmnít, jáap cáac jumnit panihnit jwī jumna caá. Jáap cáac jumnit panihnit jumna, ā wēpatjīh yéej chājat jenah joyátdih jwī jéih yap yohna caá.*

⁵ Cristoíhwā ājeéh jwiít but wunnit panihnit jumna, wunnit ī yéej chāj cádahat pah, jwiít dih but yéej chāj cádahat caá náahap. Ājeéh jwiít but boo pud jūóhniit panihnit jumna, Dios ā weñat pínahboodíhjah chājat caá náahap. ⁶⁻⁷ Det wunnitjidih yéej chājat

jenah joyát ā wihcan caá. Páant ā wihcatdih jéihnit, nindihbut jwī túi jéihna caá: Cristodih jwīh jepahna, ājeéh wunnit panihnit jumna, yéej chājat jenah joyát jwiít dih ā jwúub jūwúchah yuhna, jwī jéih yap yohna caá.* ⁸ Pánihna, Cristojeéh wunnit panihnit jumna, túi chājat túut niijná, ājeéh jwúub boo pud jūóhniit panihnit but jwī jumna caá. Pánih boo pud jūóhniit panihnit jumna, ā wēpatjīh ājeéh páantjeh jwī jumbipna caá. ⁹ Caandih jéihnit, nindihbut jwī jéihna caá: Cristo ā jwúub boo pud jūwúat túttimah, chéneji ā jwúub wuncan niit, páant muntih. Pánih boo pud jūóhniit, wunatdih át yap yohop wut jī. ¹⁰ Jwiít cáacwā jwī yéej chājat jīb, Cristo biíc láajeh wunna, ā jwúub boo pud jūwúat túttimah, ded pah chājna, Dios ā wēpatjīh āpī chājna caá, cáacwā caandih bádí ī weñat pínah niijná. ¹¹ Pánihna, ājeéh wunnit panihnit jwī jummatdih jenah joinit, “Buu yéej chājat jenah joyát wā maáh panihni nihcah, Jesúsíh jumna, caánboó wā maáh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, weembát ājeéh jumnit, Dios ā wēpatjīh yéej chājat jenah joyátdih wā jéih yap yohna caá”, ñi niij jenah joyoó.

¹² Páant yéej chājat jenah joyát ā jūwúchah, caandih ñi jepahca bojoó. Pánih jepahcan, yéej chājatdih ñinahcanjeh, caandih ñi yap yohbipna caá. ¹³⁻¹⁴ Moisés ā wutatjidih jwī jepahat jīb nihcan, Dios biícdih jwī túi jumna caá. Obohjeéhtih, túi oinit, jwiít dih teo wáacna, Dios ājeéh át jummat túutap wut jī. Pánih ājeéh jumna, ā teo wáacatjīh dedé yéej chājat jenah joyátdih jwī jéih yap yohna caá. Pánihna, yeejép chājna, Dios ā náahatdih yap yohnit ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristojeéh wunnit, jwúub boo pud jūóhniit panihnit jumna, Dios ā náahatboodíhjah ā wēpatjīh túi chājnit ñi jumúú.

Jwī yéej chājat jwī maáh panihni ā jummat

* 6:4 Col 2.12 * 6:6-7 Gá 2.20

15 ¿Páant wā naáwáchah, ded pah tigaá yeeb ñita niíj jenah jói? Dios ded pah jwí chājatdih jenah joicánjeh oinit, jwiít caandíh tái jenah joinít dih át tái ubup taga. Pánih tái ubnit, Moisés ā wutatjidih jepahat jíib át nihcan taga. Pánih tái ubnit jumna, ¿chah jwíta yéej chāj taniít? ¿Nihcan caá, wā déewā! 16 ¿Nindih ñi jéihcan niít? Deddih jepahna, caán jwí maáh ā jumuchah, caandíh teo wāhniit jwí jumna caá. Pánihat pah, yéej chājnit jwí jumuchah, caán yéej chājat jenah joyát jwí maáh panihni ā jumna caá. Pánihna, yéej chājat jenah joyát dih jepahna, iiguípna bejnit pínah jwí jumna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh jepahna bácah, caandíh teo wāhniit jumna, tái chājnit jwí jumna caá. ¿Caandíh ñi jéihcan niít? 17 Jātih yéej chājnit ñi jumuchah, caán yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihni át jum jwuhup taga. Obohjeéhtih, buu jwuh táníni doonádih tái jenah joinít, caánboodíh ñi tái wēi jepahna caá. Pánihna, ñi tūt nuumátdih “Búdi túina caá”, Diosdih jwí niijná caá. 18 Pánih tái wēi jepahniit jumna, buu yéej chājat jenah joyát ā jūwáchah yuhna, caandíh ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, túiniboodíh jepahna, caandíh teo wāhniit panihniit ñi jumna caá. 19 Ded pah maáta ī jummatdih ñi tái jéihna caá. Pánihna, ñi jéihyatjīh yeebdíh wā naóhna caá, wā bohéatdih ñi tái beh joyát pínah niijná. Jātih yéej chājnit jum jwuhna, yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihnidih ñit jepahap taga. Pánih jepahniit jumna, chah yeejép ñit chāj bejep taga. Páant yéej chājat jenah joyát dih ñi jepahat pah muntih, buu jwúub tūt nuumnít, túiniboodíh caá jepahat náahap, Dios ā náahat pahjeh chājnit ñi jummat pínah niijná.

20 Jātih yéej chājat jenah joyát dih jepahna, túiniboodíh ñit jéih jepahcap jī. 21 Caán láa yéej chājna, dedé tái jummatdih ñit bid juicáp jī. Páant ñi yéej chājatji jíib iiguípna ñita bej

tagaá. Pánihna, buu ñi yéej chājatjidih náhninit, tíicnit, búdi ñi jīgahna caá. 22 Buu jwuh yéej chājat jenah joyát dih jepah cádahnit, Dioíhwā jumna, caánboodíh jepahniit ñi jumna caá. Dioíhwājeh jumna, ā náahat pahjeh chājnit, ājeéh páantjeh ñi jumbipna caá.* 23 Nindih jwiít dih tái náhniat caá náahap: Jwí yéej chājat jíib, iiguípna bejnit pínah jwíta jum tagaá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesucristo jwiít dih ā wun wāhatjidih tái jenah joinít, caandíh jwí jepahachah, jwiít dih ājeéh páantjeh Dios ā jummat tūt bípna caá. Pánih tái chājna, jwiít dih ā jíib náahcan niít.

7

Ded pah Moisés ā wutatji

1 Wā déewāá, cāacwā ī wutat ded pah ā jummatdih ñi tái jéihna caá. Cāac ā báadh jwuhna, caán wutatdih jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, ā wunat túttimah bácah, caán wutatdih jepahat ā wihcan caá. 2 Páant ā jumuchah, Moisés ā wutatjibat nin pah ā niijná caá: “Yad wili mijeéh bóojīhjih mi jumna náah”, ā niijná caá. Páant ā wutuchah yuhna, mijeéh bóo ā wunat túttimah, caánt biíhdih mi jéih áa jumna caá. 3 Mijeéh bóo páantjeh ā jumuchah yuhna, caánt biíhjeéh jumnit, yeejép chājnih caá mi jumap. Obohjeéhtih mijeéh bóo ā wunat túttimah, caán wutat miíh pínah nihcah, biíhdih jwúub áa jumna, mi yéej chājcan caá.

4 Páant ā nihat pah muntih, yeebbút wā déewāá, Jesúíhwā jumna, ājeéh wunnit panihniit ñi jumuchah, Moisés ā wutatji níih pínah nihcan caá. Pánihna, buu Cristodih jwúub áa jumnit panihniit jumna, caán jwúub boo pud jūóhniíh ñi jumna caá, Diosdih tái chāj wāhat tūt niijná. 5 Jātih yéej chājat jenah joyát dih jepahna, jwí ñinahatdihjih chājnit, Moisés ā wutatjidih jwí joyóchah, caandíh chah yap yohíhat āpī jígohop jī. Páant jwí yap yohatji jíib, iiguípna bejnit déeji jwí jumap jī. 6 Caán láa Moisés ā

* 6:22 Pr 12.28

wutatji jwiitdih chéoni pah át jumap jĩ. Obohjeéhtih, buu Cristoíhwã ájeéh wannit panihnit jumna, jwúb watnit panihnit jwĩ jumna caá. Pánih watnit panihnit jumna, Túini Espíritu á teo wáacatjĩh táiniboodíh jwĩ jéih chãjna caá. Páant á jumachah, Moisés á wutatji buu jwuh jwĩh pínah nihcan caá.

Ded pah jwĩ yéej chãjat

⁷ Páant niijná, ¿Moisés á wutatjidih ded pah tigaá jwĩta niij? ¿Caán wutat yeejép niit á jumap, ñi jenah joyóchah? ¿Nihcan caá, wã déewã! Obohjeéhtih, caán wutat wihcah, ded pah yéej chãjat á jumatdih wãta jéihcan tagaá. Caán wutat nin pah caá á jumap: “Bitáih bií déedih ñi en ñinahca bojó”, át niij wutap jĩ. Páant á niij wutcah, en ñinahat yéejat á jumatdih wãta jéihcan tagaá.* ⁸ Caán wutatdih wã jéihyat túttimah, caandíh yap yohíhna, bitáih bií déedih wãpĩ búdí en ñinahna caá. Caán wutatdih jéih jwuhcan, caandíh yap yohíhat wihcah, bitáih bií déedih wãta en ñinahcan tagaá. ⁹ Pánihna, dedé wutatdih wã jéihyat pínah jãtih, ded pah yéejatdih, ded pah yéejat jíib á peéh chãjatdihbut wã jéihcap jĩ. Obohjeéhtih, “Páant ñi chãjca bojó”, á niij wutatdih wã jéihyat túttimah, yap yohíhna, caandíh búdí wãpĩ chãjíhip jĩ. Páant wã yap yohatji jíib, iiguípna bejni pínah wãt jumap jĩ. ¹⁰ Pánihna, yéejni nihcan, Dios á wutatdih yap yohcan, Diosjeéh wãta túi jum tagaá. Obohjeéhtih, yéejni jumna, caán wutatdih yap yohnit, wã yéejat jíib iiguípna bejni pínah wãt jumap jĩ. Caán wutatboó túi chãjat túutni á jumachah, caandíh wã yap yohatji jíib iiguípna bejni déeji wãt jumap jĩ. ¹¹ Pánih yéej chãjni jumna, caán wutatdih yap yohna yuhna, “Nin pah chãjnit, wã túi yapbipna caá”, wã niij jenah joyóp yuh jĩ. Yéej chãjatboó “táinidih” niijní pah át jumap jĩ. Pánihna, á wutatdih jéihna yuhna, wã

yap yohat jíib iiguípna bejni déeji wãt jumap jĩ.*

¹² Páant niijná, nin pah niij naóhna caá wã chãjap: Moisés á wutatji túini á jumna caá. Caán yoobópdih watnit, táinidihjeh á chãjat túutna caá. ¹³ Pánih túini wutat jumna yuhna, ¿weemdíh iiguípna á bejat túut niit? ¿Nihcan caá, wã déewã! Caan póhba á bejat túutcan caá. Wã yéej chãjat caá weemdíh iiguípna á bejat túutap. Á wutatdih wã jéihyat túttimah, caán wutatdih yap yohna, wã yéej chãjatdih wã jéihna caá. Caán wutatdih jéihna yuhna, wã yap yohochah ennit, “Wã yéejat yeejép yoobát á jumna caá”, wã niij jéihna caá. Pánihna, tabit yéej chãjni wã jumatdih jéihnit, iiguípna bejni pínah wã jumatdihbut wã jéihna caá.

¹⁴ Dios wut jíi Moisésdih páant át wutat túutap wut jĩ. Pánihna, caán wutat Dioíh á jumachah, túini á jumatdih jwĩ jéihna caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejnijeh wã jumna caá. Pánih jumna, yéej chãjat jenah joyátidihjeh jepahni wã jumna caá. ¹⁵ Ded pah táinidih chãjĩhna yuhna, wã chãjcan caá. Obohjeéhtih, “Caán weemdíh chãjcat caá náahap”, niij jenah joiná yuhna, caandíhjeh wãpĩ chãjna caá. Ded pah wã chãjatdih wã jéihcan caá.* ¹⁶ Yéej chãjĩhcan yuhna, caandíhjeh wãpĩ chãjna caá. Páant wã chãjĩhcatdih chãjna, “Dios á wutat túini caá”, niijná caá wã chãjap. ¹⁷ Weemjéh pohba wã yéej chãjcan caá. Obohjeéhtih, yéejni wã jumat jíib, yéej chãjat jenah joyátboó wã maáh panihni jumna, weemdíh á yéej chãjat túutna caá. ¹⁸ Wã jenah joyát yeejép míic á jumatdih wã túi jéihna caá. Dedé túini jenah joyát pohba weemdíh á wihcan caá. Pánih yéejni jumna, túini wã chãjat déedih, weemjéh wã jéih chãjcan caá. ¹⁹ Táiniboodíh wã chãjat déedih wã chãjcan caá. Obohjeéhtih, náahcan yuhna, yeejépdih wãpĩ chãjna caá. ²⁰ Pánihna, wã chãjĩhcatdih chãjna,

* 7:7 Ex 20.17; Dt 5.21 * 7:11 Gn 3.13 * 7:15 Gá 5.17

weemjéh pohba caandíh wā chājcan caá. Obohjeéhtih, caán yéej chājat jenah joyátboó weemdíh ā wātna caá.

²¹ Nin pah weemdíh ā jumna caá: Túiniboodíh chājíhna yuhna, yéej chājíhatbut āpī jūóhna caá. ²²⁻²³ Dios ā wutatdih búdí wēina yuhna, caolih diítboó míc mawat panihni āpī jumna caá. Pánih jumna, túinidih búdí wā chājíhna yuhna, yéej chājíhatboodíh chah jenah joinít, wāpī chājna caá. Pánihna, weemjéh yéejatdih wā jéih cádahcan caá.

²⁴ Páant yéej chājatdih jéih cádahcan, iiguípna bejni pínah jumna, búdí moh yéejni wā jumna caá. Pánih jéih cádahcanni wā jumachah, ¿déhe tigaá weemdíh túi ubni āta jum? ²⁵ Jwī Maáh Jesucristo caá weemdíh túi ubni pínah ā jumap. Caandíh wā túi jepahachah, wā yéejatdih yohnit, weemdíh ā túi ubbipna caá. Páant ā teo wáacatdih jéihnit, “Jesúsdiwah deyanit, ma teo wáacat tútatdih túina caá, Paá”, Diosdih wāpī niijná caá. Pánihna, nindih wā túi jéihna caá: wā jenah joyátjīh Dios ā wutatdih wāpī jepahíhna yuh caá. Obohjeéhtih, Diosdih jepahíhni jumna yuhna, páantjeh yéejni jumna, yéej chājat jenah joyát ā jūúwúchah, caánboodíh wāpī jepahna caá.

8

Túini Espíritu ded pah jwiítidih ā teo wáacat

¹⁻² Pánihna, iiguípna jwī bejat déejidih Jesucristo ā túi ubuchah, áihwā jumna, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh jwī yéej chājat jenah joyátidih jwī jéih yap yohna caá. Pánih yap yohnit, Túini Espírituboodíh jwī jepahachah, Dios bíicdih jwiítidih ā túi jummat túatna caá. Páant bíicdih jwī jumachah, jwiít Jesucristoíhwādh bñ dedé peéh chājat pínah wihcan caá. ³ Moisés ā wutatjidih jéih jepah beedácanit jumna, jwiít míicjeh caandíh yap yohnit jwī jumna caá. Páant ā wutatdih yap yohnit jwī jummat jíib, Dios bíicdih jwī túi jumcap

jī. Caán wutat jwiítidih ā jéih teo wáacah yuhna, Diosboó jwiítidih ā túi teo wáacap jī. Caán ā wūúhdih nin baácboó āt cáac jummat túatap wut jī, jwī yéejat jíib ā wun wáhat pínah niijná. Pánih wun wúhna, Jesús jwī yéejat jíib bñdáát panihnidih āt jíib chājap wut jī. ⁴ Páant ā jíib chājachah, jwiítboó Túini Espíritu ā wēpatjīh Dios yoobópdih jumnbloodíh jwī jéih jepahna caá. Pánihna, jwiítjeh ā wutatdih jéih bñjácán yuhna, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh jwī jéih bñjána caá.

⁵ Det ī ñinahatdihjeh chājíhnit, ded pah ī náahatdih ipī jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā náahatdih jenah joinítboó ā wutat pahjeh ipī chājna caá. ⁶⁻⁸ “Ded pah wā náahatdih wā chājachah, ā túina caá”, ded niij jenah joiní Diosdih eníhcanni jumna, Dios ā wutatboodíh ā jepahíhcan caá. Páant ā jepahíhcat jíib, caandíh jéih jepahcan, iiguípna bejni pínah ā jumna caá. Det pánihnitboó Diosdih ī jéih weñacan caá. Obohjeéhtih, “Túini Espíritu ā teo wáacatjīh ā náahat pahjeh wā chājbiipna caá”, det niij jenah joinítboó Diosjeéh páantjeh ī jumbipna caá.

⁹ “Wā náahatdihjeh wā chājbiipna caá”, niij jenah joí cádahnit, Túini Espíritu ñijeéh ā jumachah, yeéb ā náahatboodíh ñi chājna caá. Det Túini Espíritu wihcannitboó Cristoíhwā nihcan caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, yeébboó áihwā ñi jumachah, Túini Espíritu ñijeéh ā jumna caá. Pánihna, yéejat jíib ñíih bácah ā wunuchah yuhna, caán ñijeéh ā jumachah, ñíih caolih túi booni ā jumna caá. Pánihnit ñi jumachah, Dios yeebdíh “Nit táinit caá”, ā niijíchah, páantjeh ájeéh ñi jumbipna caá. ¹¹ Dios jwiítidih wahní Túini Espíritu jwíjeéh jumna, Jesúsdiwah ā booaatji pahjeh muntih jwiítidihbut ā boobipna caá. Pánih boonanit, jáap bácah jwiítidih ā chāj wáhbipna caá.*

¹² Wā déewáá, jwiít jwī náahatdihjeh chāj cádahnit, caandíh jwíub chājcat

* 8:11 1Co 3.16

caá náahap. ¹³ Jwĩ weñat pínahdihjeh chājnit jumna, iiguipna bejnit pínah tigaá jwĩ jumnap. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh yéej chājatdih cádahna, páantjeh Diosjeéh jwĩ jumbipna caá.

¹⁴ Det Túini Espiritudih péenit jumna, Dios weh caá. ¹⁵ Caán Túini Espiritu jwĩjeéh ã jumat pínah jātih, Dios ã peéh chājatdih jwĩ úum jwuhap jĩ. Obohjeéhtih, buu Dios weh jumna, Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh “Oini Paá”, úumcanjeh caandih jwĩ jéih niijná caá.* ¹⁶ Túini Espiritu jwiít dih nin pah ã niij jéihyana caá: “Yeéb yoobópdi Dios weh ñi jumna caá”, ã niijná caá. ¹⁷ ã weh jwĩ jumachah, “Wã wehdih táinidih wã chāj wūhbiipna caá”, Dios ã niijátji pah, jwiít dih, Jesucristo biíc di, ã táí chājbipna caá. Pánihna, Cristoíhwã jwĩ jumat jíib yeejép yapnit jumna, túttimah jeáboó táí wēinit, ãjeéh maáta jwĩ jumbipna caá.*

Dios ded pah jwiít dih ã táí chājat pínah

¹⁸ Buu nin baácboó jum jwuhna, yeejép jwĩ yapna caá. Obohjeéhtih, túttimah Diosjeéh maáta waadnit, chah táinit jwĩ jumat pínahdih jenah joinít, nin baácboó jwĩ yeejép yapatdih “Oboh jumni ã jumna caá”, wã niij jenah joiná caá. ¹⁹ Dios weh jeáboó ãjeéh jumnit, jwiít maáta jwĩ jumat pínahdih búdí enihna, nihat Dios ã chājnitjibut ĩ páina caá. ²⁰ Caán ã chājnitji ĩ jwĩh táí jumachah yuhna, cáacboó ã jwĩh yéej chājatji jíib, queébtut biíc yoobó wunnit pínah ĩt jum jwĩhip wut jĩ. Caanjéh pohba páant át bejcap wut jĩ. Diosboó ã chājnitjidih wunnit pínah át jum jwuhat túutap wut jĩ.* ²¹ Dios ã chājnitji wun beednit déejidih táinit ã jwúub chājbipna caá, páant muntih. Dios wehdih ã táí túut nuúm beedáat pahjeh muntih, biíc yoobó ã chājnitjidihbut ã táí túut nuumbipna caá. ²² Obohjeéhtih, buu

nihat ã chājnitji wunnit pínah míc ĩ jum jwuhna caá. Pánihna, yad wili mi weh jumna, mi tuba ñaacát pah Dios ã chājnitjibut yeó jáap jumat pah búdí tuba ñaacni panihnit ĩ jum jwuhna caá. Páant ĩ jumatdih jwiít jwĩ jéihna caá. ²³ Jwiít dih Túini Espiritu ã jumachah yuhna, biíc yoobó tuba ñaacnit panihnit jwĩ jum jwuhna caá. Nin baácboó jwĩ jum jwuhachah, caán jwĩjeéh jumnit, jwiít dih táini ã chāj wūhna caá. ã pebhna jwĩ jubínachah, chah búdí jwiít dih ã táí chāj wūhbiipna caá. Pánihna, jwiít Dios ã wehdih yoobópdi ã túut nuúm beedáat pínah, ãjeéh jwĩ táí jumat pínah, jáap bácah jwiít dih ã wūhat pínahdihbut búdí jwĩ wēi páina caá.* ²⁴ “Páant ã chājbipna caá”, niij wēi jenah joinít, iiguipna bejnit déejidih ã táí ubnit jumna yuhna, páantjeh ã táí túut nuúm beedánit jwĩ jum jwuhcan caá. ã túut nuúm beednit jumna, páant ã chājat pínahdih jwĩta páican tagaá. ²⁵ Obohjeéhtih, ã chājat pínahdih encan yuhna, Dios jwiít dih ã táí túut nuúm beedáat pínahdih jéihnit, jwĩ wēi páina caá.

Túini Espiritu jwĩ úubát dih ã teo wáacat

²⁶ Buu táí jéihcannit jwĩ jumachah enna, Túini Espirituboó jwiít dih ã teo wáacna caá. Diosdih ded pah úubát pínahdih jwĩ jéihcah, caán Túini Espiritu jwiít dih búdí ã teo wáacna caá, yoobópdi jwĩ úubát pínah niijná. Jwiítboó búdí úubihna yuhna, jwĩ wéheatjĩh jwĩ jéih buujácah, jwĩ ípdih yoobópdi naóhni jwiít dih ã úubh wáacna caá. ²⁷ Dios ded pah jwĩ jenah joyát dih táí jéih beedána, ded pah Túini Espiritu jwiít dih ã úubh wūhatdihbut ã táí jéihna caá. Pánihna, ded pah áihwādi Dios ã náah yacat pah, jwiít dih Túini Espiritu ãpĩ úubhna caá.

Cristo ã wēpatjĩh yéejatdih táí yap yohnit jwĩ jumat

* 8:15 Mr 14.36; Gá 4.6 * 8:17 Gá 4.5-7 * 8:20 Gn 3.17-19 * 8:23 2Co 5.2-4

28 Jwiít nihat Diosdih oinit, ã náahatdih chãjnit pínah ã ñíonit jwí jumachah, Dios jwiít dih ãpí táí en daoná caá. Ded pah jwí yapachah, jwiít dih ã teo wáacna caá, caandíh chah jwí táí jenah joyát pínah niijná. Páant ã chãjatdih jwí táí jéihna caá. 29 Jwiít ãihwã jwí jummat pínahdih Dios biíhmah átát jéihyep wut jĩ. Pánih jéihnit, ã wãúh Jesucristo ã jummat biíc yoobó jwiít dih át jummat túutap wut jĩ, dawá ã úudwã jwí jummat pínah niijná. Páant jwí jumachah, caánboó jwí úud jeñé caá ã jumap.* 30 Biíhmah ãihwã jummat túutnitdih át ñíwip wut jĩ, “Nit táínit caá”, jwiít dih ã niíj enat túut niijná. Páant niíj ennit, ã pehbóo ãjeéh maáta pínah jwiít dih át waadánap wut jĩ.

31 Caandíh jéihnit, nin pahbut jwí jéihna caá: Dios ã oinit jwí jumachah, det jwiít dih ã en jũih buájacan niít. 32 Dios ã wãúhdih át wahap wut jĩ, jwí yéejat peéh ã wun wãhat pínah niijná. “Wã wãúhdih tubit oina, caandíh wã wunat túutcan niít”, át niíjcáp wut jĩ. Pánih wahnit, ded pah jwí náahatdihbut ã táí wëi teo wáacbipna caá. 33 Dios jwiít dih ñíona, “Nit táínit caá”, ã niíj ennit jwí jumachah, “Queét yeejépwã caá”, det jwiít dih ã jéih niíj naóh yaccan caá. 34 Cristo jwí yéejat jíib wun wũhna, jwúub boo pud jãóhnit, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant chúdnit, caán biícdih nihatdih watni ã jumna caá. Pánih jumna, jwíih pínahdih ãpí úubh wũhna caá, det jwiít dih peéh chãjat túutna, ã jéih naóh yaccat pínah niijná. 35 Cristo jwiít dih búdí ã oyochah, “Queétdih ma oi cádaahá”, bita ã niíjichah yũhna, ã jepahcan niít. Jwiít dih yeejép ã yapachah, bita jwiít dih yeejép ã chãjachah, jwí nuugáp wunachah, yégueh wihcannit jwí jumachah, jwiít dih tobohat ã jumachah, jwiít dih ã mao yohochah yũhna, Cristo jwiít dih ã oi cádahcan niít. 36 Dios naáwátdih naóh yapani páant jwí yapat pínahdih nin pah át

niíj daacáp tajĩ:

“Yeó jáap jummat pah míhwã jwí jummat jíib jwiít dih íjnit, ã mao yohíhna caá. ã mao jeémát pínah owejawã pah jwiítbut jwí jumna caá”, át niíj daacáp tajĩ. (Sal 44.22)

37 Páant yeejép jwí yapachah yũhna, Cristo jwiít dih oina, búdí ã teo wáacatjĩh wëinit, jwí táí yap yohna caá. 38-39 Jesucristoíhwã jwí jumachah ennit, Diosboó jwiít dih bainí ã oican caá. Pánih oinit, jwiít dih ã oi cádahcan niít. Jwí wunachah, jwí báadhdachah, buubut, túttimahbut, ded pah jwiít dih ã yapachah yũhna, ã oi cádahcan niít. Ángelwã, nemépwã, nin baácdih moón ã maáta, japmant moón, nump bóo tólihmant moón, “Queét míhwãdih ma oi cádaahá”, Diosdih ã niíjichah yũhna, ã jepahcan niít. Pánihna, nihat Dios ã chãjnitboó caandíh ã jéih oi cádahat túutcan niít. Pánih búdí oina, jwiít jwí Maáh Jesucristoíhwãdih Dios ã oi cádahcan niít.

9

Judíowã Dios ã ñíonit

1-2 Weém Cristoíh jumna, “ ‘Wã déewã, judíowã caandíh ã náahcatdih búdí wã jĩgahna caá’, niijná, yoobópdi niijná caá ma chãjap”, Túini Espíritu weemdíh ã niíj jéihyana caá. 3 Wíih baácdih moón, wã déewã, Israel ã jaimená, Cristodih ã náahcat jíib iiguípna ã bejbipna caá. Pánihna, “Wã déewãdih búdí oinit, iiguípna ã bejcat pínah niijná, túut nuumnít, weémboó iiguípna wãta bej tagaá, queét ã táí yapat pínah niijná”, wãpí niíj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, páant niíj jenah joiná yũhna, wã jéih chãjcan caá. 4 Queét wã déewã Israel jaimená jumna, Dios ã weh pínah queétdih át ñíwip wut jĩ. Ded pah ãihwã ã jummat pínahdih queétdih át naáwáp wut jĩ. Moisés jum láa ãih yeh iigátjĩh queétdih át waáwáp wut jĩ. ã wutdih Moisésjidih queétdih át jwíih naáwát túutap wut jĩ. Diosdih ã weñat

* 8:29 2Co 3.18; Gá 4.19; Fil 3.10

pínah m̄uddih queétdih át chājat túutap wut jī. Ā túi chājat pínahdih queétdih wut jī Dios át naáwáp wut jī.* 5 Jwī n̄owā Abraham, Isaac, Jacob queét biíc peihcannit, jwiít judíowādih cāac waowā ĩ j̄m̄uchah, jwiít ĩ j̄imená caá. Jesucristobut, ĩ j̄ima yoobát át j̄m̄ap wut jī. Caán Jesucristo Diosjeh m̄antih j̄m̄na, nihat chah maáh ā j̄m̄na caá. Yeó jáap j̄mat pah caandih jwī túi wēi naóh jīh. Páant tíi ā j̄m̄ naáh.

6 Páant wā naáwáchah, nin pah ñita niij jenah joi tágaá: “Dios ā naáwátji pah biíc yoobó jwiít Israel ā j̄imenádih āihwā pínah át chājcap taga”, ñita niij jenah joi tágaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Biquína Israel ā j̄imená j̄m̄na ȳhna, Dioíhwā yoobát nihcan caá. 7 Nin pah caá: Biquína Israel j̄imená Abraham j̄imená ĩ j̄m̄uchah ȳhna, “Abraham j̄imená yoobát nihcan caá”, queétdih Dios ā niij enna caá. Nin pah Dios át niijíp wut jī: “Obohjeéhtih, ma wūh Isaac j̄imená bácah ma j̄imená yoobát ĩ j̄mbipna caá”, Dios Abrahamdih át niijíp wut jī.* 8 Páant ā niij naáwáchah joinít, nindih jwī jéihna caá: Abraham j̄imená cāac j̄m̄na ȳhna, Diosdih túi jenah joicán, ā weh nihcan caá. Dios ā niijátjdih túi jenah joinítjeh tigaá Abraham ā j̄imená pohba. 9 Nin pah Dios Abrahamdih át niij naáwáp wut jī: “Túttimah bóo jópchi nin dée widhdih m̄antih wā jwūb jūwáchah, majeéh bóli Sara ma wūhdih mi túhbipna caá”, át niijíp wut jī.*

10 Túttimah, Isaac áa Rebeca waláhnit mit weh j̄m̄ap wut jī. Queét chénat pah ĩ íp Isaac jwī n̄o át j̄m̄ap wut jī. 11-12 ĩ cāac j̄mat pínah jātih, túini, túicatdih ĩ chāj jwuhcah, ded pah ĩ chājatdih jenah joicánjeh, caandih náahna, údyiboodih Dios át ñíwip wut jī. Pánih ñíonit, Rebecadih nin pah át niijíp wut jī: “Weép jeñé ā

úuddih ā teo wāhbipna caá”, caántdih át niijíp wut jī.* 13 Páant ā ñíwatjdih jenah joinít, Dios naáwátjdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: “Jacobdih caá wā oyop. Obohjeéhtih, Esaúboodih wā iiná caá”, Dios ā niijná caá”, át niij daacáp tajī.*

14 Caandih jenah joinít ¿ded pah tigaá jwīta niij? “Ded pah ĩ chājatdih jenah joicánjeh, ā náahnidihjeh pánih ñíona, Dios yoobópdih ā chājcan caá”, ¿jwīta niij tániit? ¿Pánihcan caá! 15 Dios Moisésdih nin pah ā niijátjdih jwiítjdih náhnat caá náahap: “Det wā náahnitdihjeh wā j̄gah en teo wáacbipna caá”, Dios ā niijná caá, át niij daacáp tajī.* Ded pah cāac ā chājatdih jenah joicánjeh caandih ñíonit, yoobópdih ā chājna caá. 16 Jwiít cāacwā jwī náahat pah nihcan, ded pah jwī chājat j̄ibbut nihcan, det ā náahnitdihjeh Dios ā j̄gah en teo wáacna caá. 17 Faraón Egipto baácdih moón ĩ maáhdih ded pah Dios ā niijátjdih náhnit, “Dios ā chājat yoobópdih ā j̄m̄na caá”, jwī niij jéihna caá. Nin pah Faraóndih át niijíp wut jī: “Egipto baácdih moón ĩ maáh pínahdih meemdih maáh wā waadánap jī, nihatdih wā wēpatdih wā júutat túut niijná. Pánihna, ded pah meemdih wā chājachah ennit, nihat baácdih moón ‘Caánboó chah wēpni caá’, ĩ niij naóhbipna caá”, Dios caandih ā niijíp be, Moisés át niij daacáp tajī.* 18 Dios det ā náahnitdihjeh ā j̄gah enna caá. Obohjeéhtih, det bitadih caanjéh ā jepahat túutcan caá. Pánihna, Dios ded pah ā náahatdihjeh ā jéih chājna caá.

19 Pánih chājni ā j̄m̄uchah ennit, weemdih nin pah ñita niij tágaá: “Dios ā náahnitdihjeh ā j̄gah enechah, jwiítboó caandih yap yohna, jwī bujácana niit. Pánih yap yohna, jwī jéih bujácana, ¿dépanih tigaá caán jwiítjdih ā peéh chājihna?” niij íjnit, weemdih ñita wūbh joi tágaá. 20 Nin pah yeebdih wāta niij jepah taga:

* 9:4 Ex 4.22 * 9:7 Gn 21.12 * 9:9 Gn 18.10 Ex 33.19 * 9:17 Ex 9.16

* 9:11-12 Gn 25.12 * 9:13 Mal 1.2-3 * 9:15

¿Yeéb cãacwã oboh jumnit jumna yuhna, Diosdih ñita jũih niít? Ded wáam dahdih ã nawachah, ã naoni dahboó caandih nin pah ã jéih niij jũihcan caá: “¿Dépanih tibeé weemdih nin pah jigohni dah ma nao?” ã jéih niijcán caá. Pánihna, yeéb Diosdih jũihna, caán wáam dah ã jũihñat pah niijná caá ñi chãjap.* ²¹ Wáam dah naoni ã náahat pah caán wáam déepjĩhjah muntih dawá mácah jigohni dahnadih ã jéih naona caá. Biquína túini wáam dahnadih naona, biih oboh jumnidihbut ã jéih naona caá. Pánihna, caán ã nawat dée, Diosbut ã náahat pahjah jwiítidih ã jéih chãjna caá.*

²² Iiguípna bejnit pínah ã yéej chãjatdih búdí ã íjatdih júutat túut niijná, Dios queétdih ã peéh chãjbipna caá. Obohjeéhtih, ã wēpatboodih júutat túut niijná, queétdih ã peéh chãjat pínahdih jenah joiná yuhna, maatápdihi ã yéej chãjatdih át enah boj jwahup wut jĩ. ²³⁻²⁴ Ded pah ã túi jumat, ã wēpatdihbut ã jigah ennitdih át jéihyanap wut jĩ. Jwiítidih jãtĩh átát ñiojip taga, caán biícđih jumnit, ã wēpat, ã táyatdihbut jwĩ bíbohat pínah niijná. Pánihna, jwiít ã ñionitboó biquína judíowã, bita judíowã nihcannitbut jwĩ jumna caá. ²⁵ Páant ã yapat pínahdih Dios naáwátđih naóh yapani Oseas nin pah át niij daacáp tajĩ:

“ Jãtĩh wĩhwã nihcannitjidihi “Yeéb wĩhwã caá”, wã niijbípna caá. Jãtĩh wã oicannitjidihibut “Yeéb wã oinit caá”,* wã niijbípna caá’, Dios ã niijná caá. (Os 2.23)

²⁶ ‘Wĩhwã yeéb nihcan caá’, ã niijnítjiboó Dios báadhni weh ã jumbipna caá”, át niij daacáp tajĩ. (Os 1.10)

²⁷⁻²⁸ Jon jãtĩh Isaíasbut Israel ã jummenádih nin pah át niij daacáp tajĩ: “Dios cãacwã ã yéej chãjatdih búdí íjnit, waícanjah queétdih ã peéh chãjbipna caá. Pánihna,

óondih jenah enna jwĩ buujácat pah, Israel ã jummená dawá ã jumuchah yuhna, det caandih jepahnitdihjah Dios ã túi ubbipna caá”, át niij daacáp tajĩ. (Is 10.22-23)

²⁹ Isaías nin pahbut át niij daacáp tajĩ:

“Jwĩ Maáh Chah Wēpni, biquína jwĩ déewãdih ã túi ubcah, jwiít judíowã jwĩta buúd beed tágaá. Pánihna, Sodoma, Gomorra tútchidih moondih peéh chãjna, ã yoh beedáat pahjah muntih jwiítidihbut áta yoh beedá tagaá”, át niij daacáp tajĩ. (Is 1.9)

Judíowã túini doonádih ã náahcat

³⁰ Nindih túi náhniat caá náahap: judíowã nihcannit Jesucristodih túi jenah joinít, ã jepahachah ennit, “Nít túinit caá”, queétdih Dios át niij enep taga. Dios biícđih ã túi jumat pínahdih ã bidcah yuhna, Dios queétdih át túi ubup taga. ³¹ Obohjeéhtih, Israel ã jummená judíowãboó “Jwiít Dios ã wutatdih jwĩ chãjachah, caán biícđih jwĩ túi jumbipna caá”, niij jenah joí bidna yuhna, Moisés ã wutatjidihi jepahihna yuhna, ã jéih buujácat taga. Pánihna, túinit ã jumihna yuhna, ã wutatdih ã jepahcatdih ennit, “Nít túinit caá”, Dios át niij encap taga.

³² ¿Dépanih tigaá túinit jumihna yuhna, ã buujácan? “Dioíhwã jumihna, jwĩ jenah joyátjĩhjah Moisés ã wutatjidihi jwĩ jéih jepahna caá”, niij jenah joinít, Diosdih túi jenah joicánjah, ã jéih buujácat taga. Jesúih túini doonádih naóhna, nin pah jwĩpĩ niijná caá: “Jwĩ túocni jee dáh panihni Cristo ã jumna caá”, jwĩpĩ niij naóh bohéna caá. Det jee dáhdih buug lãjnitboó ã túocni dahdih ípĩ íjna caá. Pánihat pah, Cristoíh doonádih joinít, túocni jee dáhdih ã íjat pah caandihbut íjnit, Dios biícđih ã jéih jumcan niít. ³³ Páant Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:

* 9:20 Is 29.16; 45.9 * 9:21 Jer 18.4-6 * 9:25 1P 2.10

“Dios nin pah ã niijná caá: ‘Jerusalén tútchiboó ã tóocat pínah jee dáh panihnidih wã jwejna caá. Caandíh tóoc buggnít, ã bugg lájni dahdih cáacwã búdí ã íjibipna caá. Caandíh ã íjib pah caán tútchidih moón caán jee dáh panihnidih ã náahcatji jíib, wã pebhna ã juibícan níit. Obohjeéhtih, caán jee dáh panihnidih táí jenah joinítboó wãjeéh jumna, ã táí wēibipna caá’, Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tají. (Is 28.16)

10

¹ Israel ã jūimená wã déewã iiguípna bejnit pínah ã jumuchah, búdí wã jīgahna caá. Pánih jīgahnit, Dios queédih ã táí ubat pínahdih náah yacna, búdí wã úbhna caá. ² Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Queét Dios ã náahat pah búdí ã chājíhna yuh caá. Obohjeéhtih, pánih chājíhna yuhna, Dios ded pah ã chājat tūtatdih yoobópdih ípí jéihcan caá. ³ ã jenah joyátjéh táini ã chājíhna yuhna, Dios ã náah yacatdih ã jéih bujjácan caá. Pánih bujjácan yuhna, Dios ã teo wáacat pínahdih ã jenah joicáh, queédih “Nit táinit caá”, ã niij encan caá. ⁴ Obohjeéhtih, Cristodih táí jenah joinítboodih “Nit táinit caá”, Dios ã niij enna caá. Pánihna, Moisés ã wutatjidih jwí jepahat jíib táí ubnit jwí jéih jumcan caá. Obohjeéhtih, Cristoboodih táí jenah joí jepahnitdihjeh ã táí ubna caá.

⁵ Moisésjeh jon jãtíh nin pah ãt niij daacáp tají: “Det Dios ã wutatdih táí jepahnitdihjeh ã táí ubbipna caá”, ãt niijíj tají.* ⁶⁻⁷ Páant ã niij daacáchah yuhna, buu jwuh det Cristodih táí jenah joinítidihjeh “Nit táinit caá”, Dios ã niij enna caá. Cristoíh doonádih bohéna, nin pah jwíípi niij naóhna caá: Dios ã wahni Cristojeh nin baácboó átát dei juyáp tají. Pánih dei jūiníji ã jumuchah, nin pah ãt niij jenah joicá bojoó: “Jeáboó púuh

laab béjnit, Cristodih ub dei jūóhni pínahdih jwí náahna caá. Wunnitji caolih pebhboó dei bejnit, Cristodih boocat tūttnit, caandíh jwúub ub púuh laáb jūóhni pínahdih jwí náahna caá, jwiítidih ã táí ubat pínah niijná”, ãt niij jenah joicá bojoó. ⁸ Dios naáwátidih naóh yapaniji nin pah ãt niij daacáp tají: “¿Dépanih tigaá Dios naáwátidih ãt bid? Caandíh jéihnit, ãtát bohé tagaá”, ãt niij daacáp tají.* Pánihna, caán jwí bohéni naáwát Cristodih ã táí jenah joyát tūttna caá. ⁹ Pánih bohéna, nin pah jwíípi niij naóhna caá: Det Dios bíicdih táí jumíhna, “Jesús wã maáh caá”, niij naóhnit, “Dios caán wunnijidih ãt jwúub boonanap jí”, ã niij jenah joyóchah, Dios queét iiguípna bejnit déejidih ã táí ubbipna caá. ¹⁰ Jesúsdi h jwí táí jenah joí jepahachah, Dios jwiítidih “Nit táinit caá”, ã niij enna caá. Pánihna, “Jesús wunniji jwúub boo pud jūóhni jumna, nihat cáacwã ã maáh ã jumna caá”, bitadih jwí niij naáwáchah, ã táí ubnit jwí jumna caá.

¹¹ Dios naáwátidih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tají: “Det Diosdih táí jenah joinít, ‘Páant ã niiját pah bíic yoobó ã yapbipna caá’, niij jenah joinít, tíccanjeh ã táí wēibipna caá”, ãt niij daacáp tají.* ¹² Dios nihat cáacwã yoobó ã maáh jumna, det caandíh úbhnitdih táini ã chājibipna caá. Judíowádih, judíowã nihcannitdihbat bíic yoobó ã táí teo wáacipna caá. ¹³ Dios naáwátidih bíih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tají: “‘Wã yéejatdih yohnit, weemdíh ma táí ubú’, det jwí maáhdih niij úbhnitdih ã táí ubbipna caá”, ãt niij daacáp tají.* ¹⁴ Obohjeéhtih, det Cristoíh doonádih joicánnitboó caandíh ã jéih úbhcan caá. Pánihna, ã naáwátidih naóhnit wihcah, caán doonádih joicánnit, caandíh ãta jéih jepahcan tagaá. ¹⁵ ã naáwátidih naóhnit pínahdih Dios ã wahcah, det áih táini doonádih naóhnit ãta wihcan

* 10:5 Lv 18.5 * 10:8 Dt 30.12-14 * 10:11 Is 28.16 * 10:13 Jl 2.32

tagaá. Dios naáwátdih biíh naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajī: “Túini doonádih naóhniit ī jūúwáchah, jwī túi wēina caá”, át niíj daacáp tajī.*

16 Páant ī daacátji ā jumuchah yuhna, Israel jumená dawá caán túini doonádih ít joíhcap jī. Páant ī joíhcat pah Isaías Diosdih úbhna, nin pah át niíj daacáp tajī: “Maá, ma naáwátdih queétdih jwī naóh yapanachah yuhna, dawá ī joíhcap be”, át niíj daacáp tajī.* 17 Cristoíh túini doonádih joyát caá náahap, caandíh túi jenah joinít, cāacwā ī jepahat pínah niijná. 18 Nin pah yeebdíh wā niíj úbh joiná caá: “¿Israel jumená caán doonádih ít joijícan taniít?” ñi jenah joyóchah. Caandíh yoobópdih ít joijí ta yah caá. Páant ī joyátjidih tigaá Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajī:

“Dioíh doonádih nihat pehbóo ít naóh peetép wut jī. Pánihna, nihat baácđih moón caandíh ít joyóp wut jī”, át niíj daacáp tajī. (Sal 19.4)

19 Pánih jéihnit, nin pah wā jwúub niíj úbh joiná caá páant muntih: ¿Caán doonádih Israel jumená joiná, ít túi beh joijícan ta niít? ñi jenah joyóchah. Ít túi beh joijí ta yah caá. Nin pah Moisés ā niíj daacátjidih yeebdíh wā jwíh náhniabipna caá:

“Nin pah Dios Israel juménádih ā niíj naóhna caá: ‘Jenah joicánnit, yeejépwā caá’, ñi niíj ennitdih wíihwā pínah wā chājbipna caá. Páant wā chājachah, yeéboó jepchá tubnit, queétdih búdi ñi íjbipna caá’, ā niijná caá”, Moisés át niíj daacáp tajī. (Dt 32.21)

20 Isaíasbut úumcanjeh, nin pah át niíj daacáp tajī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Weemdíh bidcannitboó ī jwāáap be. Weemdíh úbhcanitdih ded pah wā jumátđih wā jéihyanap

be’, Israel jumená nihcannitdih Dios ā niijná caá”, Isaías át niíj daacáp tajī. (Is 65.1)

21 Israel jumenáboodíh, nin pah Isaías át jwúub niíj daacáp tajī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Queét weemdíh náahcan, yap yohnit ī jumna caá. Obohjeéhtih, ī túut numát pínahdih náah yacnit, maatápdih “Wíihwā ñi jumúú”, queétdih wā niijíp yah be’, Dios ā niijná caá”, Isaías át niíj daacáp tajī. (Is 65.2)

11

Israel ā jumená daocánnitdih Dios ā túi ubat

1 ¿Israel ā jumená Dios ā ñíonitjidih buu láa áta yoh taniít? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Nihcan caá! Queétdih ā yohcan beé. Weembút Israel ā jumá, Abraham jumená ī jumá náahji mun tigaá. Benjamín ā jumená jumni poómpđih bóo caá.* 2 Biíhmah Israel ā juménádih Dios ā ñíonitji ī jumuchah, queétdih át yohcap jī. Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji Israel ā jumená ī yéej chājatjidih Diosdih át naóh yacáp jī. ¿Caán ā naóh yac daacátjidih yeéboó ñi jéihcan niít? Nin pah át niíj daacáp tajī: 3 “Maá, ma naáwátdih naóh yapanitdih dawá ít mao yohop be. Meemdíh wēina, nuñúpdih jwī mao cáo wáhat jeé poómpnadihbut ít boto mao yoh beedánap wut be. Ma naáwátdih naóh yapanit biícđih jumni weemjéh caá wā judhdap. Páant wā jumát doonádih joiná, weemdíhbut ī mawíhna caá”, át niíj daacáp tajī.*

4 Páant ā niijíchah joinít, Diosboó Elíasdih nin pah át niíj jepahap wut jī: “Meém biícđeh pohba nihcan caá. Páantjeh wíih cāacwā siete mil pohba ī jumna caá. Queétdih weémboó wā túi wapap be. Páant wā wapachah, bita ī pāpni Baal wūt jumnidih queét ī wēi úbhcan caá. Páant dawá ī jumátđih jéihnit, ma úmca bojóo”, Dios Elíasdih át niijíp wut jī.* 5 Elías jum láa,

* 10:15 Is 52.7 * 10:16 Is 53.1 * 11:1 Fil 3.5 * 11:3 1R 19.10,14 * 11:4 1R 19.18

daocánnit Diosdih túi wēinit ī jumat pah muntih, buubut daocánnit Israel ā jūimenádih Dios búdí oina, jīgah ennit, āihwā pínah āt nīwip taga. ⁶ Pánih nīonit, “Nī túi chājat jīb yeebdih wā nīona caá”, āt nījcáp jī. Ī túi chājat jīb ā teo wáacna, oinit, jīgah enat yoobát āta nihcan tagaá.

⁷ Páant nīijnít, ¿ded pah tīgáá ā jum? Nin pah caá: “Nit wīhwā caá”, Dios queétdih ā nījāt pínahdih Israel ā jūimená búdí ī náahachah yuhna, páant āt nījcáp wat jī. Obohjeéhtih, āihwā ī jumat pínah nīijná, daocánnitdihjeh Dios āt nīwip wat jī. Bitá ā nīocannitboó caandih chah yap yohnit īt jumup wat jī. ⁸ Páant ā yapatdih Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah īt nīj daacáp tajī:

“Caandih náahcannitdih Dios ūonit panihnit āt chājap be. Páant ā chājachah, ded pah ā wēpatdih ā jūutachah yuhna, īpī beh encan caá. Ā naáwátdih joiná yuhna, īpī beh joicán caá. Páantjeh tīgáá buubut queét ī jumup”, īt nīj daacáp tajī. (*Dt 29.4; Is 29.10*)

⁹ Maáh David nin pah caandihjeh muntih āt nīj daacáp tajī:

“Queét Israel ā jūimená búdí jeémátdih, dawá bií déedihbut bíbohnt, wēina, ‘Jwiítidih Dios ā túi wēi enna caá’, nīj jenah joinít, ded pah yéej chājnit ī jumatdih ī jéihcan caá. Páant ī jumachah ennit, queétdih ma peéh chājaá.

¹⁰ Pánih peéh chājna, queétdih jéih ennit panihnit ma chājaá. Ma peéh chājnit pínahjeh jumna, búdí jīgah naáh jumnit ī jumna naáh”, āt nīj daacáp tajī. (*Sal 69.22-23*)

Judíowā nihcannitdih Dios ā túi ubat

¹¹ Páant nīijnít, nin pah wā jwūub ubh joiná caá: Israel ā jūimená, Cristodih ī náahcah ennit, ¿Dios queétdih yohat yoobát taniít? nī jenah joyóchah. Queétdih páant bóo

pohba ā chājcan niit. Páant ā yohcan yuhna, queét Cristodih ī náahcah, buu judíowā nihcannitboodih Dios ā túi ubbipna caá. Judíowāboó ī jepchá tubat pínah nīijná, judíowā nihcannitdih Dios āihwā pínah ā chājna caá. ¹² Judíowā Cristodih náahcan, ī yap yohat jīb, buu láa nihat baácdih moondih dawá túi ubnit, Dios queétboodih ā túi chāj wuhna caá. Pánihna, judíowā yap yohnit ī jumachah, bitadih Dios túi chājna, queét judíowā Cristodih ī jepahachah bácah, bitadih chah túini pohba ā chāj wuhbipna caá.

¹³ Páant nīijná, yeéb judíowā nihcannitdih wā naóhna caá. Yeebdih caá Cristo weemdih ā bohéat túutur. Pánih yeebdih bohéna, oboh nih bohéna wā chājcan caá. ¹⁴ Páant wā déewátdih wāpī nīj naóhna caá, Dios ā túi ubnit nī jumatdih ī jéihyat pínah nīijná. Pánih jéihnit, ijna, túut nūmnít, queétdihbut Cristodih ī náahachah ennit, Dios queétdihbut ā túi ubbipna caá.

¹⁵ Judíowátdih Dios ā cádah jwuhachah, nihat baácdih moón judíowā nihcannitboó túini doonádih joinít, Cristodih ī jepahna caá. Páant ī jepahachah ennit, queétboodih ājeéh ā túi jumat túutna caá. Queét judíowāboodih āihwā pínah ā chājachah bácah, nihat baácdih moondih túini yoobát ā jumat túutbipna caá. Āihwā ī jumachah, chah dawá Cristodih jepahnit iiguípna bejnit déejidih Dios ā túi ubbipna caá. ¹⁶ Nin pah caá ā jumup: Cáacwā ī jwíh chājni pan dahdih Diosdih ī wuhachah, “Nin túini caá”, ā nīj enbipna caá. Pánih caanbítidih ennit, nihat judhndihbut biíc yoobó “Nin túini caá” ā nīj enbipna caá. Pánihat pah muntih, máa náat túini ā jumachah, āih cácanabut túini ā jumna caá. Páant nīijná, nin pah wā nīj naóhna caá: Jwī nūo Abrahamji Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandih ā nīj enat pahjeh, ā jūimenábut caandih ī túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, queétdihbut ā nīj enbipna caá.

¹⁷ Biquína judíowā olivo nah Dios

ã bóod yohni cãcana panihnit ï jumuchah, yeéb judíowã nihcannitboodíh ã bóod yohopjidih ã jwúub dũujnit panihnit ñi jumna caá. Yeéb jiadih bóo olivo cãcana panihnit ñi jumuchah yuhna, momni olivo nah panihnidih át jwúub dũujáp wut jĩ. Páant niijná, nin pah wã niij naóhna caá: Judíowã ï jumupjidih yeéb judíowã nihcannitdih Dios át jwúub túut nuúm jwejep wut jĩ. Pánih dũujnit panihnit ñi jumuchah, judíowãdih Dios ã túi teo wáacat pah, bũ yeebdíhbut ã túi teo wáacna caá. ¹⁸ Páant yeebdíh ã ñíwichah jéihnit, “Jwiítboó judíowãdih chah táinit caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Nindih ñi túi náhninaá: Ded máa cãcana áih náatdih ápi teo wáaccan caá. Obohjeéhtih, áih náat caá caán cãcanadih ã túi teo wáacap. Páant ã nihat pah, jwiít judíowãdihjeh Dios jwíih ñíona, máa náat panihnit jwĩ jumna caá. Pánih ñíona, jwĩ dée pínah Cristodih át ñíwip wut jĩ, yeebdíhbut ã túi ubat pínah niijná. Pánihna, “Jwiítboó judíowãdih chah táinit caá”, ñi niij jenah joicá bojoó.

¹⁹ Yeéb judíowã nihcannit nin pah ñita niij tágaá: “Biquína máa cãcanadih ï bóod yohat pahjeh Dios biquína judíowãdih át yohop wut jĩ, jwiítboó áihwã jwĩ jummat pínah niijná”, ñita niij tágaá. ²⁰ Páant ñi niiját yoobópdih tigaá. Obohjeéhtih, queét Cristodih ï túi jenah joicátji jíib Dios queétdih át cádah jwuhap taga. Cristodih ñi túi jenah joyát jíibjeh áihwã pínah yeebdíh át ñíwip taga. “Jwiít judíowãdih chah táinit caá”, ñi niij jenah joyóchah, ã táican caá. Yeebbút ñi túi chãja chaáh, queét judíowã ï cádahat pah “caandíh ñi cádahná” niijná. ²¹ Jwíih jumni cãcana panihnit judíowã Cristodih ï jepahcat jíib, Dios yohna, yeéb ã jwúub túut nuumní cãcana panihnit, caandíh ñi cádahachah ennit, yeebdíhbut biíc yoobó ã yohbipna caá. ²² Dios yeebdíh ded pah ã túi chãjatdih ñi túi náhninaá. Ëum náah jumni caandíh jepahcannitdih ã peéh

chãjat pínahdihbut búdí jenah joyát caá náahap. Yeébboó caandíh ñi túi jenah joí cádahachah, yeebdíh ã túi chãjbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh ñi cádahachah, yeebdíhbut Dios ã yohbipna caá. ²³ Queét jepahcannit judíowã túut nuumnít, caandíh ï jepahachah, caán ã bóod yohni cãcana panihni ï jumuchah yuhna, queétdih ã jwúub dũujbípna caá, ã ñíonit biícđih ï jwúub jummat pínah niijná. Diosdih dedé bawat wihchah, ã yohnijidih ã jéih jwúub dũujná caá. ²⁴ Pánihna, yeéb judíowã nihcannit jiadih bóo olivo cãcana panihnit ñi jumuchah yuhna, momni olivo nahdih dũuját pah, Dios yeebdíh áihwã pínah át chãjap wut jĩ. Yeebdíh pánih chãjni jumna, judíowãboó ã jwíih ñíonit ï jumuchah, momni olivo nah yoobát panihnidih queét ã yohnitjiboodíh ã jwúub dũuját pínahdih Dios ã bawacan caá.

Dios judíowãdih ã túi ubat

²⁵ Yeéb wã déewã panihnit, “Dios jwiít judíowã nihcannitdih chah ã wéi enna caá”, ñi niij jenah joicát pínah niijná, bũ yeebdíh cãacwã ï jéihca naáhdih wã naóhbipna caá. Nin pah ã jumna caá: Bũ jwuh dawá judíowã Diosdih ï jepah jwuhcan caá. Dios ã ñíonit judíowã nihcannitdih áihwã ã chãjat túttimah, judíowã jwuh jwúub túut nuumnít, caandíh ï jepahbipna caá, bũca. ²⁶ Páant ï jepahachah, queét nihat iiguípna bejnit déejidih Dios ã túi ubbipna caá. Páant ã yapat pínahdih Dios naáwátđih naóh yapanit nin pah ït niij daacáp tajĩ:

“Jerusalén tútchimant jũóhni judíowãdih ã túi ubbipna caá. Pánih jũóhniiboó queét Jacob ã jũimená Diosdih ï náahcatjidih ã túut nuumbípna caá. (Is 59.20)

²⁷ Páant ã túut nuumúchah, ï yéejatđih wã yohbipna caá. Pánih yohnit, wã niijátji pahjeh queétdih wíhwã wã chãjbipna caá, Dios ã niijná caá”, ït niij daacáp tajĩ. (Jer 31.33-34)

28 Judíowā ī n̄owādhī ā ñíonitji ī jum̄uchah, Dios queétdih búdí ā oyatji pahjeh m̄antih, b̄uu jum̄nitdihbut biíc yoobó ā oina caá. Obohjeéhtih, páant ā oinit ī jum̄uchah yuhna, Cristoíh doonádih joíhcan, Diosdih eníhcannit ī jum̄na caá. Páant ī eníhcat jíib, b̄uu jw̄uh yeéb judíowā nihcannitboó Cristoíh doonádih joinít, ñi jepahna caá. Obohjeéhtih, judíowā Diosdih ī eníhcah yuhna, Dios páantjeh queétdih ā oina caá. 29 Pánih oina, ī n̄owādhī Dios ā niijátji pah ī jum̄menádihbut ñíonit, ā oi cádahcan níit. 30 Yeéboó jǎtíh Diosdih yap yohnit ñi jum̄uchah yuhna, judíowā ī yap yohochah ennit, b̄uu jw̄uh yeébdih jíghah ennit, Dios át táí ub̄ap taga. 31 Yeébdih ā jíghah en teo wáacatdih enna yuhna, queétdih páantjeh yap yohnit ī jum̄na caá. Pánih yap yohnit ī jum̄uchah, Dios yeébdih ā jíghah enat pahjeh queétdihbut biíc yoobó ā teo wáacbipna caá. 32 Nin pah caá: “Nihat cáacwā t̄abit yap yohnit ī jum̄uchah, queét nihatdih jíghah ennit wā teo wáacbipna caá”, Dios ā niijná caá.

33 ¡Choo! ¡Dios wēpni níit! Nihat táí jéih beedáni yoobát caá ā yoób jum̄ap. Páant ā jum̄uchah, ā jenah joyátdih, ā chājatdihbut jwiít cáacwāboó jwī táí jéih beedácan caá.* 34 Nin pah Dios naáwátdih naóh yapanit ít niij daacáp tajī: “Dios jwī maáh ā jenah joyátdih det ī jéihcan caá. Pánih jéihcannit jum̄na, det caandíh ‘Nin pah ma chājaá’, ī jéih niijcán caá.* 35 Det Diosdih biíh pah bóodih ī wūhat túttimah, ‘Caán weemdíh ā jíib b̄udána caá’, ī jéih niijcán caá”, ít niij daacáp tajī.* 36 Dios nihatdih chājni ā jum̄na caá. Pánih jum̄na, nihat ā chājni áih míic ā jum̄uchah, nihatdih ā wēpatjīh páantjeh ā jum̄at túatna caá. Páant ā jum̄uchah, yeó jáap jum̄at pah caandíh jwī wēi naóh jíih. Páant tíí ā jum̄ nah.*

* 11:33 Is 55.8-9
8.6; Ef 4.6; Col 1.16

* 11:34 Job 15.8; Is 40.13; Jer 23.18; 1Co 2.16
* 12:4-5 1Co 12.12

12

Dioíhwādhī táini chājat caá náahap

1 Dios jwiútdih búdí ā oyatdih náhninit, ded pah ā chājatdihbut jenah joiná, nin pah ñi chājat pínahdih yeébdih búdí wā náah yacna caá: Túini oveja wūh̄dhī ī mao cáo wūhat pah, yeébjéh Diosdih ñi míic wūh̄ú, ā náahatdihjeh ñi chājat túat niijná. Páant tigaá náahap jwiútdih, Diosdih jwī táí weñaat túat niijná. 2 Pánih chājnit, Diosdih jéihcannit ī jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Yeejép ī chājat pah biíc yoobó ñi chājca bojoó. Ñi jenah joyátdih túat n̄um béjna, táinidih chājnit ñi jum̄bipna caá. Pánih túat n̄umná, Dios yeébdih ded pah ā náah yacatdih ñi jéihbipna caá. Ā náah yacat táini jum̄na, yoobópdihbut ā jum̄na caá. Caán ā náah yacat pah chājna, Diosdih ñi táí weñabipna caá.

3 Búdí oinit, Dios weemdíh ā ñíwip jī, cáacwādhī wā bohéat pínah niijná. Pánih bohéni jum̄na, nihat yeébdih nindih wā naóhna caá: “Weém táí jéihni yoobát caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Jesúsdi táí jenah joinít jum̄na, “Dios weemdíh ā teo wáacat pah bóojeh tigaá wā jéih chājat”, niij jenah joyát caá náahap. 4-5 Jwiít nihat Cristoíhwā míic jum̄na, áih bácah panihni jwī jum̄na caá. Pánih jum̄na, mácah tewatna Dios jwiútdih át wūh̄ap taga. Nin pah ā jum̄na caá: Jwīh bácahdih téihyana, jíthana, quíibna, dawá ā jum̄na caá. Pánihna, biíc bácahjeh jum̄na yuhna, mácah tewatna ā jum̄na caá. Páant jwīh bácah ā jum̄at pah, jwiít Cristoíh bácah panihni jwī jum̄uchah, mácah tewatna jwiútdih ā wūhna caá, jwī táí míic teo wáacat pínah niijná.*

6 Dios jwiít nihatdih ā teo wáacachah, mácah tewatnadih át wūh̄ap taga, ā wēpatjīh jwī chājat pínah niijná. Biquína jwiútdih Dios naáwátdih naóh yapanit pínahdih át ñíwip taga. Páant ā ñíonit jum̄na, Cristodih ī táí jenah joyát pah bóo

* 11:35 Job 41.11 * 11:36 1Co

bitadibbut ĩ túi naóh yapana naáh. ⁷ Biíhboodih cáacwādh teo wáacni pínahdih Dios át n̄iwip taga. Páant ā n̄ioni jumna, Dios ā wēpatjīh bitadih ā túi teo wáaca naáh. Bitadih Dios naáwátdih bohéni pínah jumna, caandih ā túi bohéna naáh. ⁸ Biíhboó bitadih weñani pínah jumna, queédih ā túi weñana naáh. Biíhboó, moh yéejnitdih bií déedih túi wūhni pínah jumna, túini caolih jumnit, ā wēi wūhna naáh. Bitaboó maáta pínah jumna, túi jenah joinitjeh ĩ wutna naáh. Biíhboó jīgah en teo wáacni pínah jumna, ā túi wēi teo wáaca naáh. Pánihna, mácah jéihnit n̄i jummat yoobó yeéb Cristoíhwā túi míic teo wáacat caá náahap.*

Cristoíhwādh ded pah chājat caá náahap

⁹ Nin pah caá yeéb Cristoíhwādh jummat náahap: Bitadih túi oyat caá náahap. Yeejépdih en iinít, túiniboodih chājat pínahdih búdí n̄i bidií. ¹⁰ N̄i úudwā yoobátdih n̄i oyat pah Cristoíhwā n̄ijeéh jumnitdih biíc yoobó n̄i oyoó. N̄ijeéh jumnitdih n̄i túi míic wáyaá.

¹¹ Dios ā wutat pah chājna, yabhcanjeh, n̄i túi wēi jepahaá.

¹² Dios yeebdih ā pebhna ā ub bejat pínahdih jéihna, túi wēi páñat caá náahap. Yeejép yapna yuhna, biíc yoobó Cristodih cádahcat caá náahap. Diosdih n̄i túi úubh cádahca bojoó.

¹³ Jesúíhwā moh yéejnitdih n̄i túi teo wáacá. Bitā n̄i pebh ĩ juibínachah, queédih n̄i wēi jwāáá.*

¹⁴ Det yeebdih yeejép ĩ chājachah, “Yeejép ĩ yap dáhwa naáh”, niijcánjeh, “Ī túi yapa naáh”, n̄i niijí.*

¹⁵ Det wēinitjééh jumna, yeebbát n̄i weñeé. Jīgahnit ĩ jumuchah, ĩjeéh n̄i jīgah wáacá.

¹⁶ Biícdih n̄i túi jumúú. “Weém chah túini caá”, niij jenah joicánjeh, oboh jumnit biícdih n̄i túi jumúú. “Weémboó túi jéih beedáni caá”, n̄i niij jenah joicá bojoó.*

¹⁷ Bitā yeebdih yeejép ĩ chājachah yuhna, queédih yeejép chāj jwúubaca bojoó. Túinijeh n̄i chājaá, “Nin ā túi chājna caá”, nihāt ĩ niij jéihyat pínah niijná. ¹⁸ Yeéb n̄i déewādh túi chājat pínahdih búdí n̄i bidií, biícdih túi jummat túut niijná. ¹⁹ Yeéb, wā oinitá, bitā yeebdih yeejép ĩ chājatjī jīb, n̄i jwúub peéh chājca bojoó. Ī yéej chājatjī jīb, Diosboó ĩjnit, queédih ā peéh chājbiipna caá. Páant ā chājat pínahdih jenah joinit, Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: “ ‘Weémboó cáacwā ĩ yéej chājat jīb yoobópdih wā peéh chājbiipna caá’, jwī Maáh ā niijná caá”, át niij daacáp tajī.* ²⁰ Páant ā jumuchah, yeébboó nin pah n̄i chājaá: Yeebdih en jūihni ā n̄uugúp wunuchah ennit, ā jeémát pínahdih n̄i wūhúú. Ā taca jootóchah ennit, ā babhbat pínahdihbut n̄i wūhúú. Páant caandih n̄i túi chājachah enna, búdí ā tíicbiipna caá.* ²¹ Bitā yeebdih yeejép ĩ chājachah, queédih biíc yoobó yéej chāj jwúubacan, túinijeh n̄i chājaá.

13

N̄i maátadh jepahat caá náahap

¹ Nihat maátadh Diosjeh tigaá ĩ maáh jummat pínahdih át n̄iwip taga. Páant ā maáh waadánit ĩ jumuchah, queét yeebdih ĩ wutuchah, n̄i túi jepahaá. ² Det jwī maátadh jepahcannit, Dios ā n̄ionitdih yap yohna caá ĩ chājap. Páant ĩ yap yohatjī jīb queédih peéh chājat ā jumbiipna caá. ³ Det túi chājnit ĩ maátadh ĩpī úumcan caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitboó ĩ maáta ĩ peéh chājat pínahdih ĩpī úumna caá. N̄i maátadh úumcat túut niijná, túinidihjeh n̄i chājaá. Páant n̄i túi chājachah ennit, “Ma túi chājna beé”, maátaboó yeebdih ĩ niijbīpna caá. ⁴ Dios yeebdih teo wáacat túut niijná, n̄i maátadh ā wutna caá, n̄i túi jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, n̄i túi chājcah, yeebdih ĩ peéh chājat

* 12:8 1Co 12.4-11 * 12:13 He 13.2; 1P 4.9 * 12:14 Mt 5.44; Lc 6.28 * 12:16 Pr 3.7 * 12:19 Dt 32.35 * 12:20 Pr 25.21-22

pínah niijná, Dios queétdih át ñíwip taga. Páant yeejép chājnit jumna, queétdih úumat caá náahap. ⁵ Peéch chājat náahcan, ñi maátadih túi jepahat caá náahap. “Páant wā chājachah, ā túibipna caá”, niij jenah joiná, túi jepahnit, túinijeh chājat caá náahap. ⁶ Ñi maátadih caán tewatdih Dios át wūhup taga. Páant ī túi tewechah ennit, yeébbóó ī tewat jíib ñipī jíib chājna caá.

⁷ Ded pah yeebdih ī jíib chājat túutuchah, túi jepahnit, ñi jíib chājaá. Maáta ī tewat jíibbut, túi jíib chājnit, queétdih túi wēi naáwát caá náahap.*

Míc oyat caá náahap

⁸ Bitadih ñi jíib buudáátdih waícanjeh ñi jíib chāj beedánaá. Obohjeéhtih, ñi túi míc oi cádahca bojoó. Det bitadih oina, Dios ā wutatdih ā túi jepahna caá. ⁹ Ā wutat nin pah caá ā niijíp: “Biíh áajih ñi yéej chājca bojoó. Cáacwādh ñi mao yohca bojoó. Ñi numcá bojoó. Bitáih bií déedih ñi en ñinahca bojoó”, ā niij wutna caá. “Meemjéh ma míc oyat pahjeh muntih, bitadihbut ma oyoó”, ā niij wutatdih jepahna, Dios niihat biíh ā wutatdihbut jwī túi jepah beedána caá.* ¹⁰ Bitadih oina, queétdih jwī yéej chājcan niít. Páניהna, queétdih oina, Dios ā wutatdih túi jepah beedána caá jwī chājap.

¹¹ Ūonit panihnit ñi jumca bojoó. Nin baácboó ded pah ā yapatdih túi jenah joinít ñi jumca. Jesús ā jwūub dei jūúwát pínahdih náhnit, ñi túi páñaá. Caandih jwīih jepahna, “Jwiít dih ubudih ā jwūub dei jūóhbiipna caá”, jwī niij jenah joyóp jī. Obohjeéhtih, buu ā jwūub dei jūúwát pínah bahnijeh caá ā jūdhdup. Páant bahnijeh ā jūdhduchah, jwiít dih túi jenah joyát caá náahap. ¹² Jesús ā jwūub dei jūúwáchah, chei panhipboó yeejép ī chājat waícanjeh ā buudbípna caá. Jesús ā jwūub dei jūúwát pínah bahnijeh ā jūdhdadit dih jéihnit, yeejép chājatdih cádahnit, Jesús ā yeh iiguíp

panhipboó jumna, túinijeh chājat caá náahap. ¹³ Jwiít mícjeh túi chājat caá náahap. Wēi babh máihñat, í náah chājatdihbut jwī bidcat dée caá. Míc jūihnit, míc jepchá tabnitbut jwī jumca boj jīh. ¹⁴ Páניהna, yeejép ñi ñinahatdih cádahnit, jwī Maáh Jesucristo ā teo wáacatjīh túinidihjeh ñi chājaá.*

14

Bitadih yeejép jenah joicát

¹ Jesús dih jáap jepahnit pah, ā naáwát dih túi jéih jwūhcannitdih ñi túi míc pej jumca. Ī túi jéih jwūhcah ennit, “Meém jéihcanniabeh caá”, ñi míc niij íjaca bojoó. ² “Weém niihat nuñúpwādh wā jeéméchah ā túina caá”, biquína Ī niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó, Jesús dih doonádh túi jéih jwūhcannit, nuñúpwādh jeémpcanjeh, pácahinadihjih Ī jeémpna caá. ³ Det niihatdih jeémpnit, pácahinadihjih jeémpnitboodih “Meém oboh jumni caá”, Ī niij jenah joicá bojo naáh. Pácahinadihjih jeémpnitbut niihatdih jeémpnitboodih “Yeejép chājna caá ma chājap”, Ī niij jenah joicá bojo naáh. Det Jesús dih jepahnit niihatdih jeémpnit Ī jumuchah yahna, “Nit wīhwā caá”, Dios queétdih ā niijná caá. Āihwā Ī jumuchah ennit, nuñúpwādh jeémpcannitboó queétdih yeejép Ī niij jenah joicá bojo naáh. ⁴ Ded Jesús dih jepahni Dios dih teo wūhni panihni caá ā jumup. Páant āih ā jumuchah, yeébbóó caandih ñi jéih naóh yaccan caá. Ded pah caán ā chājatdih ennit, ā maáhjih “Ma túi chājna beé. Ma túi chājcan beé”, ā jéih niijná caá. Páניהna, Jesús ā jumuchah, āihdih túi teo wáacna, “Meém yeejép chājni caá”, caandih Jesús ā niij naóh yaccan niít.

⁵ “Dios dih jwī weñat pínah nin yeó jáapjeh caá. Biíh yeó jáap jwī tewat pínah ā jumna caá”, biquína Ī niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó

* **13:7** Mt 22.21; Mr 12.17; Lc 20.25 * **13:9** Ex 20.13-15,17; Dt 5.17-19,21; Lv 19.18 * **13:14** Ef 6.11-17

yeó jáap jummat pah biíc yoobó Diosdih ï wēina caá. Queét biíc yoobó chājcannit jumna yuhna, nihat nin pah ï niij jenah joyó naáh: “Jesús ā náah yacat pahjeh wā chājna caá”, ï niij jenah joyó naáh. ⁶ Det “Nin yeó jáapdih Diosdih jwīpī wēina caá”, niij jenah joinít, jwī maáhdih jepahna caá ï chājar. Bitá “Yeó jáap jummat pah Diosdih jwīpī wēina caá”, niij jenah joinít, queébtut jwī maáhdih jepahna caá ï chājar. Det déepdih jeémpnit, Diosdih “Túina caá, Paá”, niij jeémpna, Diosdih ï wēina caá. Bitaboó Diosdih weñat túut niijná, déepdih jeémpcannit, Diosdih “Túina caá, Paá”, biíc yoobó ï niij wēi naóhna caá.*

⁷⁻⁸ Jwiít nihat Cristoíhwā jumna, jwī náahatdihjeh jwī jéih chājcan caá. Báadh jwuhna, jwī maáhdih jwī jepahna caá. Wunnabut jwī maáíhwā jwī jumna caá. Nin baácboó jum jwuhna, caandih weñaat caá náahap. Jwī wunat pínah jātihbit, āihwā jumna, caandih páantjeh biíc yoobó weñaat caá náahap. Pánihna, jwī báahdachah, jwī wunuchahbut, páantjeh Cristoíhwā jwī jumna caá. ⁹ Báadhndih, wunnitjidihbut, jwī Maáh jummat túut niijná, Cristo wunniji āt jwúub boo pud jūwúp wat jī.

¹⁰ Nihat āihwā jumna yuhna, ¿Dépanih tigaá ñi déewā panihnit Jesúsdi h jáap jepahnit ï jumachah, “Dios meemdíh ā peéh chāja naáh”, ñi niij naóh? ¿Dépanih tigaá ñi déedih oboh jumni pah ñi en? Diosboó ded pah jwī chājatdih jéih beedáni ā jummatdih túi náhnat caá náahap. Ā jumapboó jwī juibí ñuhachah, biquína jummat pah ded pah jwī chājatjidih ā úbh joyóchah, jwiít nihatdih jepahat ā náahbipna caá. Páant ā úbh joyát pínahdih náhnit, ñi dée panihnidih “Yeejép caá”, ñi niijcá bojoó.* ¹¹ Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

“Nin pah jwī Maáh ā niijná caá:
‘Weém báadhni wā jumachah,
yoobópdih wā niiját biíc yoobó

ā yapbipna caá: Nihat wā pebh bódicha caj yoh ñajnit, “Meém táini, wēpni caá”, weemdíh ï niij, wēi naóh bipna caá’, ā niijná caá”, āt niij daacáp tajī. (Is 45.23)

¹² Pánihna, Dios pebhboó jwī juibí ñuhachah, nihat jwī chājatjidih “¿Dépanih tigaá páant ma chāj?” jwiítidih ā niij úbh joyóchah, jepahat ā náahbipna caá.

Ñi déedih buugát dée pah chājcat

¹³ Jwī dée panihnidih “Yeejép caá”, niij naóhcanjeh, nin pahbut niij jenah joyát caá náahap: “Jwiít Jesúsíhwā jwī tóoc buugát panihat pah, numah yéej chāj waóhca boj jīh”, niij jenah joyát caá náahap. ¹⁴ Weém jwī Maáh Jesúsíh jumna, nin wā naáwát pínahdih wā túi jéihna caá: Weémboó nihat jeémátidih wā jeéméchah, ā túina caá. Pánihna, dedé wā jeémát jīb, weemdíh peéh chājat ā wihcan caá. Obohjeéhtih, biíhboó “Nin jeémátidih jeémpna, yeejép wā chājna caá”, niij jenah joi jeémpnidih peéh chājat ā jumbipna caá. ¹⁵ Yeéb ñi jeéméchah ennit, ñi déebut en yac jeémpna, “Weém Jesúsdi h wā yap yohna beé”, niij jenah joinít, búdi āta jenah joi tágaá. Pánih chāj júutna, caandih ma túi oican caá. Ñi déedihbut Cristo ā wun wāhatdih jéihnit, caán jeémátidih jeémp júutcat caá náahap, “Cristodih ā cádahná”, niijná. ¹⁶ “Nin pah wā chājachah, ā túina caá”, yeéb ñi niij jenah joyóchah yuhna, “Páant ā chājachah, ā túican caá”, bita yeebdih ĩta niij tágaá. Páant ï niiját pínahdih náahcan, “Páant wā chājat ā týuchah yuhna, wā chājcan niít, Jesúsíhwādi h yeejép dooná ā wihcat pínah niijná”, ñi niij jenah joyoó. ¹⁷ Pánih jenah joinít, nindihbut túi jenah joyát caá náahap: Diosboó jwī maáh ā jumachah, jwī jeémát, jwī babhbatbut oboh jumni caá. Pánihna, āihwā jumna, Dios ā náahat pah chājnit, bitajeéh túi jumnit, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh weñat caá náahap. ¹⁸ Páant

* 14:6 Col 2.16 * 14:10 2Co 5.10

jwĩ jumachah ennit, Diosboó “Meém ma túi chājna beé”, jwiít dih ã niijbípna caá. Páant ã niiját pahjeh muntih cáacwābut biíc yoobó ã niijbípna caá.

¹⁹ Ded pah biíc dih jwĩ túi jumat pínah, ded pah jwĩ túi míic teo wáacat pínah dihbut bidat caá náahap. Pánih chājna, Jesús dih chah jwĩ túi jenah joibípna caá. ²⁰ Dios ã jeémát túutcannijidih ñi jeéméchah ennit, biíh Jesús dihboó ã en wēican, Jesús dih ãta cádah tagaá. Pánihna, buugní pah ã jumcat pínah niijná, caandíh ñi jeémpca bojóo. Yoobó dih tigaá nihat jeémát túini míic caá. Páant ã jumachah yahna, biíh pah bóo jwĩ jeéméchah, “Nin yeejép jeémát caá”, biíhboó niijná yahna, en yacnit, ãta jeémp tagaá. Pánihna, Dios ã wutat dih jenah joicánjeh jeémpna, ã yéj chājna caá. Páant jwiít dih en yacnit ã jeéméchah, ã yéj chājat jwíih jíib caá. ²¹ Nuñúp déep dih yeéb ñi jeéméchah enna, poonidihbut ñi babhbachah enna, biíh Jesús dihboó “Caandíh jeémp, babhna, yeejép wāta chāj tagaá”, niij jenah joiná yahna, caanbút en yacnit, biíc yoobó ãta chāj tagaá. Páant niij jenah joiní bácah, jeémp babhna, yeejép ãta chāj tagaá. Pánihna, caán yeejép ã chājcat pínah, Jesús dih ã túi jenah joí cádahcat pínahbut niijná, nuñúp déep dih, poonidihbut ñi cádahachah, ã túina caá. ²² “Nihat dih wā jeéméchah ã túina caá”, ñi niij jenah joyá dih Dios dih jeh ñi naáwá. Páant niij jenah joiná, yeejép dih chājcani, “Weemdíh peéh chājat ã wihcan niít”, niij jenah joiní ã wēina caá. ²³ Obohjeéhtih, “Nin jeémát dih jeémpna, yeejép wāta chāj tagaá”, biíhboó niij jenah joiná yahna, caán jeémát dih ã jeémát jíib, caandíh peéh chājat ã jambipna caá. Pánihna, ded pah chājna, “Nin pah chājna, wā túi chājna caá”, niij jenah joicát jíib, jwiít dih peéh chājat ã jambipna caá.

15

Jwíjeéh jumnit dih túi teo wáacat

* 15:3 Sal 69.9

¹ Jwiít Jesús dih túi jenah joinít, behnit panihnit jumna, wébít panihnit dih íjcanjeh, túi teo wáacat caá náahap. Pánih teo wáacna, jwĩ weñat pínah dih jeh chājcat caá náahap. ² Jwíjeéh jumnit Jesús dih wāboodíh jenah joinít, Jesús dih chah ã túi jenah joyát pínah niijná, queéd dih teo wáacat ã náahna caá. ³ Cristoboó ã weñat pínah dih jeh chājcan, bita caandíh yeejép ã wéhenachah yahna, ã íip ã wutat dih jeh apí chājat wut jí. Páant ã chājat pínah dih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “Meemdíh yeejép ã naáwát pah muntih, ma wutat dih wā jepahat jíib, weemdíhbut yeejép ã wéhena beé”, át niij daacáp tají.* ⁴ Jon jātih Dios naáwát dih naóh yapanit daácna, jwiítbut Dios dih jwĩ túi jéihyat pínah niijná, ãta daacáp wut jí. ãta daacátjidih bohéna, ded pah Dios jwiít dih ã náah yacat dih jwĩ túi jéihbipna caá. Pánih bohéna, yeejép yapna yahna, Dios dih túi jenah joí cádahcan, ã pebhboó jwiít dih ã ub bejat pínah dih náhninit, jwĩ túi wēi jambipna caá. ⁵ Yeebdíh wēbhna, nin pah wāpí niijná caá: “Paá, queét Jesús dih péenit dih bádí ma teo wáacá, túi wēinit, meemdíh cádahcanjeh, túi biíc dih ã jumat pínah niijná. ⁶ Páant queéd dih ma túi teo wáacachah, queét nihat biíc yoobó jenah joinít, ‘Dios, jwĩ Maáh Jesucristo ã íip, túini, chah wēpni caá’, ã niij wēi naóhbipna caá”, wāpí niij wēbhna caá.

Judíowā nihcannit dihbut túini dooná ã jwíbiát

⁷ Cristo yeebdíh ã wēi enat pahjeh muntih, yeebbút biíc yoobó bita Jesús dih wādih ñi túi wēi eneeé. Páant ñi túi wēi enechah ennit, bitabut Dios dih ã wēi naóhbipna caá. ⁸ Nindih yeebdíh wā naóhna caá: Cristo teo wāhni panihni ã jūwáchah, jwiít judíowāíh pínah jeh pohba nihcan, yeéb judíowā nihcannitíh pínahbut páant át jūwáp tají. “Yeebdíh wā túi chāj bípna caá”, jwĩ nuowādih ã niijátji pah chājni ã jumat dih jwiít judíowā

jwĩ jéihyat pínah niijná, Dios Cristodih át wahap tajĩ. ⁹ Pánih wahnit, yeéb judíowã nihcannitdihbut ã jĩgah en teo wáacachah ennit, yeebbút caandíh ñi wēi naáwát pínah niijná, Cristodih át wah deyanap wət jĩ. Ded pah yeebdíh ã teo wáacat pínahdih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Cristo nin pah Diosdih ã niijíp be: **Judíowã nihcannit pehbóó bejnit, meemdíh numah wēi naóh nit, queét cātíh wã numah wēi eobipna caá**’, Diosdih ã niijíp be”, át niij daacáp tajĩ. (2S 22.50; Sal 18.49)

¹⁰ Páant ã niij daacátji pah muntih, nin pah biíh naóh yapanibut át niij daacáp tajĩ:

“Yeéb Judíowã nihcannit Dios ã ñionit judíowã biíc dih ñi túi weñeé”, át niij daacáp tajĩ. (Dt 32.43)

¹¹ Páant ã niij daacátji pah muntih, nin pah biíhbut át niij daacáp tajĩ:

“Nihat yeéb judíowã nihcannit Diosdih ñi weñeé. Nihat baácdih moón caandíh ñi wēi eweé”, át niij daacáp tajĩ. (Sal 117.1)

¹² Isaíasjibut biíc yoobó muntih nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Isaí jumma nihat cáacwãdih ĩ maáh ã jumvipna caá. Pánihna, judíowã nihcannitdihbut ĩ maáh jumna, queét iiguípna bejnit déejidih ã túi ubat pínahdih ĩ jéihvipna caá”, át niij daacáp tajĩ. (Is 11.10)

¹³ Yeéb judíowã nihcannitdihbut ã túi teo wáacatdih ñi jéihyechah, Dios yeebdíh túi jummat túttnit, búdí ã weñana naáh. Pánihna, Jesús dih túi jenah joinít, ã pehbóó yeebdíhbut ã ub bejat pínahdih Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh náhnit, ñi túi wēi páñaá.

¹⁴ Wã déewã panihnitá, yeebdíh wã bohécah yuhna, yeebjéh Dios ded pah ã jummat tútatdih túi jéihnit, ñijeéh jumnitdih jéih bohénit, túi chājnit yoobát ñi jummat doonádih wã joiná beé. Pánih joinít, “Caán dooná yoobópdih tigaá”, wã niij jenah

joiná caá. ¹⁵ Páant ñi jumuchah yuhna, weemdíh oina, nihat judíowã nihcannitdih Dios ã bohéat túttni jumna, úumcanjeh yeebdíh bainí wã naóhna caá, ñi túi náhnit pínah niijná. ¹⁶ Páant weemdíh ã bohéat tútuchah, caandíh teo wáhni jumna, Jesucristoíh túini doonádih judíowã nihcannitdih wãpĩ bohéna caá. Páant wã bohénachah, Jesús dih ĩ túi jepahachah ennit, Túini Espíritubó queétdih Dioíhwã ã chājachah, “Nit túinit caá”, Dios ã niij enna caá.

¹⁷ Jesucristoíh jumna, ded pah Diosdih wã teo wáhatdih cáacwãdih búdí wãpĩ wēi naóhna caá. ¹⁸⁻¹⁹ Pánihna, Cristo ã teo wáacatjĩh wã bohénachah joiná, ã wēpatjĩh wã chājachah enna, dawá judíowã nihcannit Diosdih ĩ jepahap be. Caandíh bácah yoobópdih wã wēi naáwíhna caá. Bitá ĩ chājatboodíh wãpĩ naóhcan caá. Jerusalén tútchidih moondíh wã bohé jwíhip jĩ. Túttimah, nihat tútchina jummat yoobó jib bejnit, púú Iliria baácdih jubínit, caanjĩh moondíhbut Cristoíh túini doonádih wã túi bohénap jĩ. ²⁰ Bitá ĩ bohénitjidih wã jwúub bohéihcan, Cristoíh túini doonádih joi jwúhcannitdihjeh búdí wãpĩ bohéihna caá. ²¹ Páant wã bohéihat pínahdih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Á naáwát dih joi jwúhcannitji caandíh ĩ joibípna caá. Queét áih túini doonádih joinít, ĩ túi beh joibípna caá”, át niij daacáp tajĩ. (Is 52.15)

Pablo Roma tútchina ã bejíhat

²² Nihat tútchinadih moondíh caán doonádih bohé jibni jumna, maatápdih ñi pehbóobút yeebdíh enedih wã bejíhip yah be. Obohjeéhtih, pánih bejíhna yuhna, búdí tewat ã jumuchah, wã jéih bejcap be.* ²³ Nin baácdih moondíh naóh péana, dawá jópchi yeebdíh enedih bejíhni baa jwuhna ñi pebhna wã bejbípna caá. ²⁴ España baácdih moondíh bohénadih bejna,

* 15:22 Ro 1.13

yeebdíh wā en yap bejbipna caá. Pánihna, ñijeéh jumna, bíicdih búdei jwí wēibipna caá. Bahnijeh jumnit, ñi teo wáacatjīh España baácna wā bejbipna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, butéhjeh Jerusalén tútchidih moón Jesúíhwā dih dinerodih wahat túut niijná, caanná bej jwuhat túut caá wā chājap. ²⁶ Macedonia baác dih moón, Acaya baác dih moonbút Jerusalén tútchidih moón Jesúíhwā moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, túi wēinit, dinerodih í wāhup be. Páant í wāhni dinerodih queétdih wahadih wā bejna caá.* ²⁷ Caán dinerodih wāhna, queétjeh túi wēi jenah joinít, í wāhup be. “Páant judíowā dih í teo wáacat ā túina caá”, wā niij jenah joiná caá. Jwiít judíowā dihjeh Dios Cristoíh dooná dih át jwíh jéihyanap wut jī. Páant ā jéihyanachah, jwiít judíowā queét judíowā nihcannitdih teo wáacnit, āih túini dooná dih jwí bohénap jī. Páant jwí teo wáacachah, queét Macedonia baác dih moón Acaya baác dih moonbút Jerusalén tútchidih moón judíowā dih í teo wáac jwūbaat ā túina caá.*

²⁸ Queét í wāhni dinerodih Jerusalén tútchidih moondíh wāh péanit, España baácna wā bejbipna caá. Pánih caanná bejna, yeebdíh wā en yap bejbipna caá. ²⁹ Ñi pebhna juibínit, Cristo ded pah búdei ā teo wáacatdih jwí míic wéhenachah, jwiít bíicdih ā túi weñabipna caá.

³⁰ Wā déewā panihnitá, jwí Maáh Jesucristodih túi jenah joinít jumna, Túini Espíritu jwiít dih ā míic oyat túutachah, weemdíh búdei ñi wúbú, wā tewat buoni ā jumuchah yahna, wā túi buujáát pínah niijná. ³¹ Judea baác dih moón Jesúíhwā nihcannit weemdíh yeejép í chājíchah yahna, Dios weemdíh ā wapat pínahdihbut ñi wúbú. Jerusalén tútchidih moondíh dinerodih wā wāhuchah, caandíh í wēi ubat pínahdihbut ñi wúbú. ³² Páant ñi wúbúchah, Dios ā náhachah,

ñi pebhboó wā túi juibíipna caá. Pánih caanná juibínit, ñijeéh jumna, weemdíh ñi weñanachah, ñi pebh wā túi choo jwúhbiipna caá. Pánih chooníji España baácna wā bejbipna caá. ³³ Dios jwiít dih túi jumat túutni ñijeéh ā jumna naáh. Páant tíi ā jumna nah.

16

Pablo ā pée túyat túutat

¹⁻² Jwí dée wili panihnih Febe wūt jumnih ñi pebhboó mi bejna caá. Caánt Cencrea wūt jumni tútchidih moón Jesúíhwā dih túi teo wáacnih caá. Dawá cáacwā dih teo wáacnit, weemdíhbut mi túi teo wáacap jī. Jwí Maáh Jesúíh wili mi jumachah, caántdih ñi wēi jwāáá. Caántdih bíih pah bóo ā wihcah enna, ñi wāhúú. Páant tigaá jwiít Jesúíhwā dih míic teo wáacat náahap.

³ Aquila, yad Priscilabut í túya naáh. Jesucristoíh dooná dih wā bohénachah, queét wājeéh í tewep jī.* ⁴ Bitá weemdíh í mao yohíhichah, weemdíh í teo wáacat jíb queétdihbut bainíbit mawat dée ā jedhdup jī. Pánihna, queétdih búdei wā weñechah, nihat judíowā nihcannit Jesúíhwābut queétdih í wēina caá. ⁵ Aquilawā íh mūdíh míic wáac joinít Jesúíhwābut í túya naáh. Wā oini Epenetobut ā túya naáh. Caán Asia baác dih moondíh Cristodih jwíh jepah waóhni ā jumap jī. ⁶ María wūt jumnihbut mi túya naáh. Caánt yeebdíh búdei mi teo wáacap jī. ⁷ Andrónico, Juniasjīh í túya naáh. Queétbut judíowā jumnit, weem páh mantih Jesúíhwā í jumat jíb, nemat mūboó wājeéh í jumap jī. Cristodih wā jepahat pínah jātíh queét ítát jepahap tají. Jwiít Jesúíhwā jwí maátajeéh í jumachah, “Yoobópdih chājnit, ípí túi waóhna caá”, nihat queétdih í niij wēi naóhna caá.

⁸ Jesús ā oyatjīh wā oini Ampliatobut ā túya naáh. ⁹ Urbanobut ā túya naáh. Caanbút Cristoíh dooná dih bohé wáacni caá. Wā oini Estaquisbut

* 15:26 1Co 16.1-4 * 15:27 1Co 9.11 * 16:3 Hch 18.2

ã túyɯ naáh. ¹⁰ Apelesbut ã túyɯ naáh. Caán yeejép yapna yuhna, Jesúsdiñ ã cádahcatdih ennit, niñat Jesúsíhwã caandíñ ït túi wēi enep wut be. Aristóbuloíñ mɯɯdíñ moón niñat ï túyɯ naáh. ¹¹ Wã dée Herodiónbut ã túyɯ naáh. Narcisoíñ mɯɯdíñ moón Jesúsíhwãbut niñat ï túyɯ naáh. ¹² Trifena, Trifosajíñ ï túyɯ naáh. Queét yaádh jwí Maáh Jesúsdiñ teo wũhna, áihwãdih búdí ït teo wáacap wut be. Jwí oiniñ Pérsidabut mi túyɯ naáh. Caántbut jwí maáhdih túi teo wũhniñ mit jɯmɯp wut be. ¹³ Rufobut niñat Jesúsíhwã ï wēi naóhni ã túyɯ naáh. Á ïnbut mi túyɯ naáh. Caánt wã ïn panihniñ caá.* ¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, bita ïjeéh jɯmnit Jesúsíhwãbut ï túyɯ naáh. ¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, ã jwan Olimpas, bita ïjeéh jɯmnit Jesúsíhwãbut ï túyɯ naáh.

¹⁶ Dios ã oyatjíñ yeéb Jesúsíhwã ñi túi míc ɯábú. Niñat Jesúsíhwãbut yeebdíñ ï túyat tútɯna caá.

Pablo ã pée wɯtat

¹⁷ Wã déewã panihnitá, ñijeéh jɯmnit biquína yeebdíñ míc en jũihñat tútɯnit, bícdih ñi túi jɯmatdih ït yéjanap wut be. Páant ï chãjachah, yeéboó Jesúsí naáwátidih ñi jepahatjidih ñi cádah bejna caá. Páant ï cádahachah enna, jñi túi chãja chaáh! Queédidih ñi pej jɯmca bojoó, yeebdíñ chah ï yéjacat pínah niijná. ¹⁸ Páñih cádahnit jwí Maáh Jesucristodih teo wũhniñ niñcan caá. Yeejép ï en ñinahatdihjeh chãjnit ï jɯmna caá. Queét túini jacjeh ï bohéna yuhna, ï yee naóh bohénachah, túi jéihcannitboó queédidih ï túi joiná caá. Páñihna, queét yee naóhniñdih ñi pej jɯmca bojoó. ¹⁹ Obohjeéhtih, yeéboó Jesúsdiñ túi jepahnit caá ñi jɯmɯp. Páñih túi jepahnit ñi jɯmat doonádih niñat ït joyóp wut be. Weembút caán doonádih joinít, búdí wã wēina caá. Páñih wēina yuhna, yeebdíñ bainí wã ɯm yacna caá,

“queét yee naóhniñtboodíñ ñi jepahná”, niijná. Ded pah túi chãjatdih ñi jéihyat pínahdih yeebdíñ búdí wã náah yacna caá. Obohjeéhtih, yeejép chãjat pínahboodíñ ñi jéihyatdih wã náah yacna caá. ²⁰ Páñih jéihniñ ñi jɯmɯchah, Dios, jwiítidih túi jɯmat tútɯni, yeebdíñ ã teo wáacipna caá, nemépwã ï maáh Satanásdih ñi yap yohat pínah niijná. Jwí Maáh Jesucristo yeebdíñ oiniñ, ã túi teo wáaca naáh.

Pablojeéh jɯmnit ï túyat tútɯtat

²¹ Timoteo, wã pej jɯmni, yeebdíñ ã túyat tútɯna caá. Wã déewã Lucio, Jason, Sosípater yuh buca yeebdíñ ï túyat tútɯna caá.*

²² Weém, Tercio, Pablo ã daacát tútɯchah, daác wũhniñ wã jɯmna caá. Weembút Jesúsí jɯmna, yeebdíñ wã túyat tútɯna caá.

²³ Weém Pablo, Gayoíñ mɯɯdíñ wã jɯmna caá. Nin mɯɯdíñ Jesúsíhwã ïpí míc wáacna caá. Páñihna, caanbút yeebdíñ ã túyat tútɯna caá. Erasto, nin tútchidih moón ï maátáñ dinerodih en daoníbut yeebdíñ ã túyat tútɯna caá. Jwí dée panihni Cuartobut yeebdíñ ã túyat tútɯna caá.*

²⁴ Jwí Maáh Jesucristo yeéb niñatdih oiniñ, ã teo wáaca naáh. Páant tíi ã jɯmɯ nah.

Diosdih ã wēi naóh péaat

²⁵⁻²⁶ ¡Dios, chah wēpnidih jwí wēi jíñ! Caán niñat jéihni jɯmna, yeebdíñ ã jéih teo wáacna caá, wã naóhniñi Jesúsí túini doonádih túi jenah joinít, caandíñ ñi cádahcat pínah niijná. Caán doonádih jon jãtíñ moón ït jéih jwuhcap wut jí. Obohjeéhtih, ã naáwátidih naóh yapanitdih jéihyanit, Diosjeh át daacát tútɯp wut jí. Bɯ ï daacátjidih jwí enechah, jwiítidihbut ã jéihyana caá. Páñih jéihyanit, judíowã, judíowã niñcannitdihbut túi ɯbni pínah Jesús ã jɯmatdih weemdíñ ã bohéat tútɯp jí, niñat baácdih moón caandíñ ï jepahat pínah niijná. ²⁷ Páñihna, ¡Jesucristo ã teo wáacatjíñ,

* 16:13 Mr 15.21 * 16:21 Hch 16.1 * 16:23 Hch 19.29; 1Co 1.14; 2Ti 4.20

Dios biícjeh nihat jéih beedánidih yeó
jáap jummat pah jwĩ wěi naóh jĩh! Páant
tí ã jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

1 CORINTIOS

Pablo queédih ã túyat tútat

1-2 Weém, Pablo, biíhdih daacát tútntit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúíhwádh wã wahna caá. Dios weemdíh ñíonit, Jesucristoíh túini doonádih ã naáwát tútnti wã jumna caá. Pánihni jumna, yeebdíh búdí wã túyat tútnta caá. Wã úud panihni Sóstenesbut yeebdíh jenah joinít, búdí ã túyat tútnta caá. Yeéb jwí Maáh Jesucristodih jepahnit, Dioíhwã ñi jumna caá. Nihat baácđih moonbút biíc yoobó jwí maáhdih úúbhñit, biícđih jumnit pah Dioíhwã jwí jumna caá. Jwiít nihatđih Jesús jwí Maáh ã jumna caá.*

3 Dios jwí íip, jwí Maáh Jesucristobut yeebdíh búdí oinit, í teo wáaca naáh, biícđih ñi túi jummat pínah niijná.

Dios ded pah queédih ã túi teo wáacacat

4 Diosdih úúbhna, “Paá, queét Jesúíhwádh búdí oinit, ma túi teo wáacacatđih túina caá”, wãpí niijná caá. 5 Pánih teo wáacna, ã jéihyanachah, ñi túi jéih naóh yapana caá. 6 Páant ã túi teo wáacachah, wã naóhñiji Jesúíh doonádih ñi túi joyóp jĩ. 7 Búdí ã teo wáacachah, yeebdíh dedé jéihcat pínah ã wihcan caá. Pánihna, Jesús ã jwúub dei júúwát pínahđih wéi pãinit, ã wēpatjĩh ñi míc túi teo wáacna caá. 8 Yeebdíh páantjeh ã túi teo wáacacat pínah niijná. Páant ñi cádahcah, Jesucristo ã jwúub dei júúwáchah, yeebdíh yéejat peéh chãjat ã wihcan niít. 9 Dios jwiítđih ã ñíwip jĩ, jwí Maáh Jesucristodih jwí túi pej jummat pínah niijná. Páant ã niijátji biíc yoobó ã chãjbipna caá.

Í míc jũihñatđih ã cádahat tútat

10-11 Dios páant yeebdíh ã teo wáacachah yuhna, Cloéwã wã pebhna joinít, ñi míc jũihñat doonádih

weemdíh í naáwáp jĩ. Páant ñi chãjachah, wã úudwã panihnitá, jwí Maáh Jesucristo ã wēpatjĩh nin pah yeebdíh wã wutna caá: ¡Ñi míc jũihñatđih caanjĩhjah ñi cádahá! ¡Páant bóojeh! Yeebdíh túi biícđih jummat caá náahap. Jesús ded pah ã jummatđih, ded pah ã bohéatđihbut biícđih ñi túi jenah joyoó. 12 Páant niijnít, nin pah wã naóhna caá. Yeéb biícđih ñi túi jumcan caá. Biquína, “Jwiít Pabloíhwã caá. Caán chah túi bohéni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Apoloíhwã jwí jumna caá. Caánboó chah túi naóhni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Pedroíhwã caá. Caánboó chah túi jéihni caá”, ñi niijná caá. Bitá “Jwiítjeh Cristo ã bohéatđih yoobóđih jéihnit caá. Pánih jumna, jwiítjeh áihwã caá”, ñi niijná yuh caá.* 13 Obohjeéhtih, Jesucristo páant ñi jummat pínahđih át bohécap jĩ. Weém, Pablo, yeebdíh wun wãhni nihcan caá. Wã wēpatjĩh nihcan jĩ yeebdíh í daabánap jĩ. Jesús ã wēpatjĩh í daabánap jĩ, áihwã ñi jummat jútat pínah niijná. 14-15 Crispo wãt jumni,* Gayo wãt jumni,* queét chénewádhjah wã daabánap jĩ. Bitadih wã daabácap jĩ. Yeebdíh wã daabánachah nihna, “Pabloboó ã wēpatjĩh weemdíh ã daabánap jĩ”, ñita niij tágaá. Pánihna, “Queédih wã daabácatjidih túina caá”, Diosdih wã niijná caá. 16 ¡Cáaj! Estéfanawádh wã quíib buudáp be. Queédihbut wã daabánap jĩ. Obohjeéhtih, “Bitadih wã daabácap jĩ”, wã niij jenah joiná caá.* 17 Cáacwádh daabáni pínah Jesús weemdíh wahcan, áih túini doonádih naáwát tútnta, ã wahap jĩ. Jwiít cáacwã jwí jenah joyátjĩhjah ã naáwát tútntap jĩ. Páant wã naáwáchah nihna, joinítboó “Caán túi naóhni caá”, niijnít, weemdíhjah íta wéi jenah joi tága. Jesúsđih íta jenah joicán taga. Obohjeéhtih, Dios ã wēpatjĩh yoobóđih áih doonádih weemdíh ã naáwát tútntap jĩ, Jesús cruzboó ã

* 1:1-2 Hch 18.1 * 1:12 Hch 18.24 * 1:14-15 Hch 18.8 * 1:14-15 Hch 19.29; Ro 16.23 * 1:16 1Co 16.15

wun wāhatjidih ī tui jenah joyát pínah niijná.

Cristo Dios ã jéihyat, ã wēpatdih jūutni caá

18 Jwiít Jesús cruzboó ã wun wāhatji doonádih joinít, caandíh jwī jepahachah, Dios ã wēpatjīh jwiítidih ã tui ubna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jepahcannit iiguípna bejnit pínah, cruzboó Jesús ã wun wāhatji doonádih joinít, nin pah ī niij jenah joiná yuh caá: “Dedé pínah nihcan jī. Páantjeh át wunjehep wut jī”, ī niij jenah joiná caá.* 19 Páant ī niiját biic yoobó Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

“Dios nin pah ã niijná caá: ‘Cāacwā ī bohéatidihjeh tui jéihna yuhna, weemdíh ī jenah joicát jīb ī buudbípna caá’, ã niijná caá”, át niij daacáp tajī. (Is 29.14)

20 Diosdih jéihcannit ī jenah joyátjīhjih bádí ī jéihyechah yuhna, Dios ī jéihyatdih “Dedé pínah nihcan caá”, ã niij jenah joiná caá. Pánihna, jwiít cāacwā jwī jenah joyátidihjih bohénit, ī tui jéihna yuhna, jeáboó ī bejcan niit. Moisés ã wutatjidih bohénit, tui naóhnitbut jéihna yuhna, Dios pebhna ī bejcan niit.* 21 Dios nihatdih jéihni jumna, nin pah át niij jenah joyóp wut jī: “Cāacwā ī jenah joyátidihjih jéihnitdih wā tui ubcan niit. Obohjeéhtih, wā wāuh ã wun wāhatdih jenah joinítidihjih wā tui ubbipna caá”, át niijíp wut jī. Jesúih doonádih jwī bohénachah, jepahcannitboó “Oboh ī naáwátjeh caá”, niij jenah joinít, buudnit ī jumbipna caá.

22 Jwiít judíowā nin pah jwīpī niij jenah joiná yuh caá: “Dios ã wēpatdih ã jūutcah, caandíh jwī jepahcan niit”, jwī niijná caá. Yeéb judíowā nihcannit nin pah nīpī niij jenah joiná yuh caá: “Dios ded pah ã jumatdih jwī jenah joyátjīhjih beh joicán, caandíh jwī jepahcan niit”, ñi niijná caá. 23 Obohjeéhtih, jwiitboó

nin pah jwīpī niij naóh bohéna caá: “Jesucristo cruzboó jwiitdih át wun wāhup tajī”, jwī niijná caá. Páant jwī niij bohéatidih joinít, jepahcannit judíowā nin pah ī niij jenah joiná yuh caá: “Obohjeéhtih, Dios ã wahni jwiitdih tui ubni pínah wuncanjeh, jwī maáh ã jumbipna caá. Pánihna, Jesús wunah bejna, caánboó jwī pāini nihcan caá”, ī niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, Jesúih doonádih ī yap yohna caá. Judíowā nihcannitboó nin pah ī niij jenah joiná yuh caá: “Ī yee naáwátjeh caá”, niij jenah joinít, queébtut Jesúih doonádih ī yap yohna caá. 24 Obohjeéhtih, biquína jwiit judíowādih, yeéb judíowā nihcannitdihbut Dios ã ñíwichah, Jesúih doonádih tui joi jepahnit, nin pah jwī niij jéihna caá: “Dios chah wēpni, nihat jéihni jumna, cāacwādih tui ubat túut niijná, Jesúsdih át wun wāhat túutap tajī”, jwī niijná caá. 25 Páant ã ñíwichah, áihwā jumna, nin pah jwī niij jéihna caá: “Jwiit cāacwā jwī jenah joyát chah Dios át jenah joi tága. Jwiit cāacwā jwī wēpat chah Dios ã wēpna caá”, jwī niijná caá.

26 Páant wā naáwátidih jenah joinít, Dios yeebdíh ã ñíwichah, ded pah ñi jumatdihbut ñi tui jenah joyoó. Wā úudwā panihnitá, bita yeebdíh ennit, “Queét bohécannit, dinero wihcannit jumna, oboh jumnit caá”, it niij jenah joyóp tajī. 27 Obohjeéhtih, “Jéihcannitjeh caá”, cāacwā ī niijnítidih Dios át ñíwip taga. Pánih ñíona, jéihnitboodíh “Bádí bohéna yuhna, wā jéihyat dedé pínah nihcan caá”, Dios queétdih át niij jéihyanap taga. Oboh jumnitdihbut ã ñíwichah ennit, “Wā wēpat dedé pínah nihcan caá”, maátadih át niij jéihyanap taga. 28 Oboh jumnit, bita ī deohnit, bita ī enah bojnitdihbut Dios át ñíwip taga. Pánih ñíonit, “Jwiit cāacwā jwī jéihyat weemdíh ã jumachah yuhna, dedé pínah nihcan caá”, jwiitdih át niij jéihyanap taga. 29 Pánihna, Dios pebhboó juibínit, “Wā jéihyatjīhjih

* 1:18 Ro 1.16 * 1:20 Job 12.17; Is 19.12; 33.18; 44.25

wā jūwáp be”, jwī niīj jéihcan niít.
³⁰ Obohjeéhtih, Dios caá jwiít dih át teo wáacáp taga, Jesucristodih jepahnit, áihwā jwī jummat pínah niijná. Pánih áihwā jumna, Jesús ā jenah joyát pahjeh muntih Dios jwiít dihbut ā jenah joyát túutna caá. Ā wun wūhatdih jwī túi jenah joyóchah, jwiít áihwā dih “Caánboó túini caá. Wā peéh chājcan niít”, Dios ā niīj enna caá. ³¹ Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani át niīj daacáp tajī: “Weemdíh dedé jhdhat wihcan caá’, niijnít ĩ jumca bojo naáh. Obohjeéhtih ‘Jwī Maáh Dios nihat jéihni, weemdíh ā túi teo wáacáp be’, niijnít ĩ jumna naáh”, át niīj daacáp tajī. *

2

Cristo ā wun wūhatji

¹⁻² Wā úudwā panihnitá, ñi pebhna jwíh juibína, ded pah wā jummatjidih ñi túi náhninaá. Ñi pebhboó wā bejat pínah jātih nin pah wā niīj jenah joyóp jī: “Jesucristo ded pah ā jummatjidih bohéna, jwiít dih ā wun wūhatjidih queétdih wā jéihyabipna caá”, wā niīj jenah joyóp jī. Páant niīj jenah joinít, Dios weemdíh ā jéihyani doonádih túinijeh yeebdíh wā naóh bohénap jī, “Pablo nihat jéihni caá”, ñi niīj jenah joicát pínah niijná. ³ Ñijeéh jumna, nin pah wā niīj jenah joyóp jī: “¿Yoobópdih niít wā bohénap? ¿Jesús dih ĩ túi jepahmi naniít? ¿Jepahcan, íjnit, weemdíh ĩ yoh bacami naniít?” niīj jenah joinít, búdí wā úumap jī.*
⁴ Jwiít cāacwā jwī jenah joyátjīh jeh wā naóh bohécáp jī. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā wēpatjīh yeebdíh túinijeh wā bohénachah joinít, Dios ded pah ā wēpatdih ā júutuchah ennit, Jesús dih ñi jepahap jī. ⁵ Pánihna, “Pablo ā túi jéihyatjīh jeh jwiít dih ā jepahat túutcap jī. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjīh ā chāj júutuchah ennit, Jesús dih jwī túi jenah joyóp jī”, ñi niiját pínah niijná, páant wā bohénap jī.

* 1:31 Jer 9.23-24 * 2:3 Hch 18.9

Túini Espiritu ded pah Dios ā jummatdih ā jéihyaat

⁶⁻⁷ Diosdih jéihcannit ĩ jenah joyát dedé pínah nihcah, Diosboodíh túi jenah joyát caá náahap. Diosdih túi jenah joinít dih nin pah wāpī niīj naóh bohéna caá: “Dios nihat jéihni jumna, jwiít dih túi ubat túut niijná, Jesús dih át wahjip taga. Pánih chājna, jeáboó jwī juibínachah, chah túinidihbut jwiít dih ā chāj bipna caá”, wāpī niīj naóh bohéna caá. Nin baácdih moón maáta ĩ jenah joyát chah Dios ā jenah joyát caá. Queétboó ĩ wunuchah, ĩ jenah joyátjidih bita ĩ náhnican niít. Obohjeéhtih, Diosboó nin baácdih ā chājat pínah jātih, Jesús dih ā wah deyaat pínah dih átát jenah joijíp taga. Jon jātih páant niīj jenah joiná yuhna, jwiít cāacwā dih át jéihya jwuhcap taga. ⁸ Páant ā jenah joyátjidih nin baácdih moón ĩ maátaboó ĩt beh joicáp jī. ĩ beh joiná nihna, nihat jéihni, chah wēpni, jwī Maáh Jesucristodih ĩta mao yohcan taga. ⁹ Dios páant ā niīj jenah joyátjidih cāacwā ĩ beh joicáh yuhna, ā naáwátdih naóh yapani nin pah át niīj daacáp tajī:

“Caandíh oinitdih ded pah Dios túini ā chājat pínah dih jwiít cāacwāboó encan, joicán, jwī jenah joi jwuhcan caá. Ded pah jwī jenah joyát chah ā túi jumbipna caá”, át niīj daacáp tajī. (Is 64.4)

¹⁰ Páant ā jéihya jwuhcah yuhna, ā jenah joyátjidih buu jwuhna Túini Espirituboó jwiít dih ā jéihyana caá. Caán Túini Espiritu nihat jéihni, Dios ā jenah joyát dih ā túi jéih beedána caá.

¹¹ Jwiít cāacwā bíh ā jenah joyát dih jwī jéihcan caá. Caanjéh caá ā jéihyep. Pánihat pah, jwiít cāacwā Dios ā jenah joyát dih jwī jéihcan caá. Áih Túini Espiritujeh caá caandíh ā jéihyep. ¹² Diosdih jéihcannit ĩ jenah joyát pah jenah joiná, Dios ā jenah joyát dih jwī beh joicán caá. Páant jwī beh joicáh, áih Túini Espiritudih jwiít dih Dios ā wūhap jī, ded pah

oinit, ã túi chãjatjidih jwĩ jéihyat pínah niijná. ¹³ Páant ã jéihyanachah, ã wēpatjĩh jwiítbut yeebdíh jwĩ jwũub bohéna caá. Diosdih jéihcannit ã jenah joyát pah jenah joinít, jwĩ bohécac caá. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã jéihyanachah, bitadih jwĩpĩ bohéna caá.

¹⁴ Jesúsdih jepahcannit, Túini Espíritu wihcannit, caán ã bohéatdih náahcan, “Dedé pínah nihcan caá”, ã niij jenah joiná yah caá. Pánihna, Túini Espíritu ã teo wáacchah, ã bohéatdih queét ã jéih beh joicán caá.

¹⁵ Túini Espíritu ã teo wáacachah, Dios ded pah ã bohéatdih jwiít Jesúhwã jwĩ jéih beh joiná caá. Pánih beh joiná, ã weñat pínahdih jwĩ jéih chãjna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jéihcannitboó páant jwĩ chãjachah ennit, Dios ã weñat pínahdih beh joicán, “¿Dépanih tigaá queétboó páant ã chãj?” ã niijná caá. ¹⁶ Páant ã jummat pah jon jãtjih Dios naáwãtdih naóh yapani Isaías nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

“Dios nihat jéihni ã jumuchah, jwiít cáacwãboó ded pah ã jenah joyãtdih jwĩ jéih beedácan caá. Pánih jéihcannit jumna, caánboodíh jwĩ jéih bohécac caá”, ãt niij daacáp tajĩ.*

Obohjeéhtih Túini Espíritu ã teo wáacachah, jwiítboó Jesucristo ded pah ã jenah joyãtdih jéihna, ã weñat pínahdih jwĩ jéih chãjna caá.

3

Pablo, Apolosjĩh Diosdih oboh teo wãhntjeh ã jummat

¹ Yeéb wã úudwã panihnitá, Jesucristodih jepahna yahna, páantjeh jáap jéihnit pah ã jumna caá. ² Yeebdíh maatãpdih wã bohénachah yahna, wébit páantjeh nom jwũhnt dée pah ã jumna caá. Páant ã jumuchah, ã túi beh joyát pínah niijná, buocannidihjeh yeebdíh wã naóhna caá. Pánihna, nom jwũhntdih jeémãtdih jwĩ wãhcat pah, buoni

bohéatdih yeebdíh wã jéih naóh jwũhcan caá. ¿Dépanihna, páant ã jum?*

³ ¿Dépanihna Túini Espíritu wihcannit pah Dios ã weñat pínahdih ã chãjcan? Túini Espíritu wihcannit pah jumna, tubit míic jéihnit, míic íjanitbut ã jumna caá. Jesucristodih jepahcannit biíc yoobó ã chãjna caá. ⁴ Yeéb biquína “Weém Pabloíh caá”, niijnít, bita “Weém Apoloíh caá”, niijnít, tubit ã míic íjana caá. Pánih míic íjana, Diosdih jéihcannit dée pah ã jumna caá.*

⁵ Biquína “Pablo caá chah jéihni”, niij jenah joí, bitabut “Apolos caá chah jéihni”, ã niij jenah joiná caá. Páant ã niij jenah joicá bojoó. Jwiít bohénit nihat biíc yoobó Diosdih teo wãhntjeh jwĩ jumna caá. Ded pah ã wũtuchah, caandíh jepahntjeh, yeebdíh jwĩ bohénap jĩ. Páant ã wũtuchah, jwĩ bohénachah joinít, Jesucristodihjeh yeéb ã jepahap jĩ.

⁶ Nin pah ã jumna caá: Pácahidih momni dée, weém jĩ yeebdíh Jesúh doonãdih wã jwĩh naáwãp jĩ.* Páant ã momat túttimah, pácahi en daoní dée, Apolos yeebdíh ã jwũub bohénap be, chah ã jéihyat pínah niijná.* Obohjeéhtih, momnidih Diosjeh chíhanit, ã behana caá. Pánihat pah Diosjeh túat nuumát túatnit, yeebdíh ã jéihyana caá. ⁷ Momni, en daoníbut oboh jumntjeh caá. Diosjeh ã chíhana caá. Pánihna, weém wã túi naáwãchah yahna, Apolosbut ã túi bohénachah yahna, Dios yeebdíh ã jéihyacah, ãnita beh joicán tagaá. Páant ã beh joicán, caandíh ãnita jepahcan tagaá. ⁸ Pácahidih momni, en daoníbut, Dios ã enechah, biíc yoobó ã jumna caá. Dios ã wēpatjĩh biíc ã túi bohéatdih ennit, ã pebhboó ã jũibínachah, Dios chah ã jũib chãjbipna caá. Obohjeéhtih biíhboó ã túi bohécãtdih ennit, nump ã jũib chãjbipna caá. ⁹ Jwiít nihat Dios ã wũtatdih jepahnt, yeebdíh jwĩ bohéna caá. Yeébboó Dioíh pácahi dée, ãih muú dée ã jumna

* **2:16** Is 40.13; Ro 11.34

* **3:2** He 5.12-13

* **3:4** 1Co 1.12

* **3:6** Hch 18.4-11

* **3:6** Hch

18.24-28

caá. ¹⁰ Dios weemdih ã túi teo wáacachah, weémboó yeebdih wã jwíih bohénap jĩ. Muú chãjna, túini jĩhlo jwio náhdih ñíonit, ï dodhdat dée, weémboó yeebdih wã jwíih túi bohénap jĩ. Túttimah, muú chãjnit dée bita yeebdih ït jwáub bohénap taga. Túini muú chãjnit dée, jwiít bohénitboodih Dios ã wēpatjĩhjih túi bohéat caá náahap. ¹¹ Túini jagáp nahdih ï dodhdat dée, Jesucristo ã wun wãhatjidih wã jwíih bohénachah, ñi jepahap jĩ. ¹² Maatápdih jumni pínah muúdh chãjĩhna, túini máa nahnadih ñíonit, túi chãjat caá náahap. Pánihat pah, yeéb Dioih muú dée ñi jumachah, ñi jepah cádahcat pínah niijná, wã túttimah jũóhndih Túini Espiritu ã wēpatjĩh yoobópdih bohéat caá náahap. ¹³⁻¹⁴ Pánih chãjna, Jesús jwáub dei jũóhna, muúdh ï túi chãjat dée, ï túi bohéatji jĩib, Dios ã túi chãjbipna caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, muúdh ï túi chãjcat dée, ï túi bohécatji jĩib, ã túi chãjcan niít. Queét túi bohécannitboó Dios pebhna ï juibínachah yuhna, Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh ï bohécah, Dios queédih ã túi chãjcan niít. ¹⁶ Pánihna, “Jwiít biíc dih Dioih muú dée jwĩ jumachah, Túini Espiritu jwĩjeéh ã jumna caá”, ñi niij túi jenah joyoó.* ¹⁷ Pánih jumna, áihwãjeh jwĩ jumachah, ded yeéb biíc dih ñi jumatdih ã yéjanachah, Dios caandih búdi ã peéh chãjbipna caá.

¹⁸ Biquína nin pah ñi niij jenah joiná caá: “Weém túi jéih beedáni caá. Dedé weemdih judhcan caá”, ñi niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, páant niij jenah joinít, yeebjéh ñi míic yeena caá. Páant ñi niij jenah joyátdih yeebdih cádahat caá náahap. Pánih cádahnit, túut numná, nin pah ñi jwáub niij jenah joyoó: “Weém bainí jéihnih jumna, yoobópdih jéihyat túut niijná, Dios ã teo wáacatdih búdi wã náahna caá”, ñi niij jenah joyoó. ¹⁹ Diosboó caandih jepahcannit ded pah ï jenah joyátdih ennit, “Dedé pínah nihcan caá”, ã niijná caá.

* **3:16** 1Co 6.19; 2Co 6.16 * **3:19** Job 5.13 * **3:20** Sal 94.11

Páant niijná, nin pah jon jãtjih ãt niij daacát túutap tajĩ: “ ‘Jwiít chah jéihnit caá’, niij jenah joinít dih wã yohbipna caá”, ãt niij daacát túutap tajĩ.* ²⁰ Davidjiboodih biíc yoobó nin pah ãt niij daacát túutap tajĩ: “Weemdih jéihcannit ï jenah joyátdih ennit, ‘Dedé pínah nihcan caá’, ãt niij daacát túutap tajĩ.* ²¹⁻²² Biquína yeéb nin pah ñi niij jenah joiná yah caá: “Pablo chah jéihni ã jumachah, weém áih jumna, weembút chah jéihni wã jumna caá”, ñi niij jenah joiná caá. Bitabut Apolosdih, Pedrodihbut biíc yoobó ñi niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joyát yoobópdih nihcah, túut numát caá náahap. Yeéb jwĩhwã nihcah, jwiít yeebdih bohénitboó ñi hwã jwĩ jumna caá. Dios jwiít dih yeéb nihatdih ãt wãhup taga. Páant yeebdih ã wãhuchah, jwiít nihat yeebdih teo wáacnit jwĩ jumna caá. Yeebdih teo wáacnitdih wãhnit, nin baácboó ñi jum jwãhuchah, páantjeh ã túi chãjbipna caá. Wunnit, ã pebhboó ñi juibínachah, chah túini ã wãhbirna caá. Bũ lãa Dios yeebdih túi teo wáacna, túttimah bóo láabut, chah ã teo wáacbirna caá. Pánihna, nihat túini ã wãhni ñi hã ã jumna caá. ²³ Yeéb Cristoihwã jumna, caánboó Dioih ã jumachah, yeebbút Dioihwã ñi jumna caá.

4

Cristo ã naáwát túutnit ded pah ï jummat

¹ Jwiít yeebdih bohénitdih “Queét Jesucristodih teo wãhnitjeh caá. Dios cáacwãdih ã jéihya jwãhca naáhdih Pablowãdih ãt bohé jibat túutap taga”, niij jenah joyát caá náahap. ² Det teo wãhnitdih ï maatadihjih túi jepahat caá náahap. Pánihat pah, jwiít Jesús dih teo wãhnit jumna, jwĩ Maáh ded pah ã bohéat túutachah, jwiít dih yoobópdih bohéat caá náahap. ³ “Caán Pablo túi yoobópdih ã bohécan caá”, yeéb ñi niijichah yuhna, weémboó wã

jġahcan caá. Bitabut biíc yoobó ĩ ni-ijichah yuhna, biíc yoobó wā jġahcan niít. Weemjehbut “Dios ā bohéat tútatjidih wā túi bohécan beé”, wā niij jenah joicán caá. ⁴ “Diosdih jepahnit, yoobópdih wā bohécan caá”, niij jenah joicán yuhna, “Weém túi yoobópdihjeh bohéni caá. Dedé yéejat jġib weemdġih ā wihcan caá”, wā jéih niijcán caá. Jwġ Maáh Jesucristo-jeh weemdġih ennit, “Meém ma túi bohénap be”, niijni pínah caá.* ⁵ Jwġ Maáh Jesús ā jwúub dei júúwát pínah jġtih, yeéboó ded pah jwġ bohéat, bita ĩ chġjatdihbut ennit, “Caánboó jwġ Maáh ā wútatdih ā túi chġjcan caá”, niijcát caá náahap. Obohjeéhtih, jwúub dei júóhnit, Jesúsboó ded pah jwġ bohéatjidih jwiítidih ā naóhbiġna caá. Jwiít cġacwāboó ded pah biġh ā chġjatdih, ā jenah joyátidihbut jwġ jéihcan caá. Jwiítjehbut jwġ jenah joyátidih jwġ jéih beedácan caá. Dios-jeh caá ā jéihyep. Pánihna, Jesús jwúub júóhnit, niihat jwġ chġjatjidih, niihat jwġ jenah joyátjidihbut ā naóhbiġna caá. Caán láajeh caá “Meém ma túi chġjap jġ”, jwiítidih ā niij naóhbiġna caá.

⁶ Wā úudwā panihnitá, pánih naóhna, ĩi túi beh joyát pínah ni-ijná, ded pah jwiít Apolosjġh jwġ jumatdihjeh wā naáwáp be. Ded pah jwġ jumatdih ennit, biíc yoobó yeebút ĩi jéih jumbiġna caá. Dios ā daacát tútatdih jepahna, “Yeebdġih bohéni ā jéihyat chah jwiítidih bohéni ā jéihna caá. Pánihna, meém ma jéihyat chah caá wā jéihyep”, ĩi miíc niijcá bojoó ⁷ “Caán bohéniġboó chah jéihni ā jumuchah, caandġih caá jwġ náahap”, ĩi niijcá bojoó. Niihat ĩi bíbohatdih Dios yeebdġih wúhniġeh caá. Jwġ bohéatdih ĩi joyóchah, Dios caá yeebdġih át beh joyánap taga. ĩi jenah joyátjġhġeh ĩi beh joicáp be. Pánihna, ĩi jéihyatjġhġeh beh joinít dée, yeebdġih nin pah niijcát caá náahap: “Weemdġih bohéni túi jéihni ā jumuchah, weembút túi jéihni jumna, Jesúh doonádh weemjéh wā túi beh joyóp be”, niijcát caá náahap.

* 4:4 1Jn 3.19-21 * 4:12 Hch 18.3

⁸ Yeéb nin pah ĩi niij jenah joiná caá. “Jwiítboó Dioh doonádh túi jéih beedánit caá. Jwiítidih dedé jadhdat wihcan caá. Túini Espġritu niihat ā wúhni wēpat jwiítidih ā jumna caá. Pablowā ĩi wihcah yuhna, jwiítjeh maáta jwġ jumna caá”, ĩi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, jwġ Maáh Jesús ā jwúub dei júúwúchah, caán biícidih maáta yoobópdih ĩi jumuchah, āta túi taga. Pánih jumna nihna, jwiítbut ĩijeéh maáta jwġta jum taga. Niihat yeejép yapat āta péa taga. Obohjeéhtih, páant ā yap jwuhcan caá. ⁹ Weémboó nin pah wā niij jenah joiná caá: “Jwiít Dios ā naáwát túatnitdih oboh jumnit, peéh mawat pínadh pánit pah bitaboó ĩi enna caá. Niihat cġacwā, niihat Dioh ángelwábut ded pah jwiítidih ā yapat pínadh jéihyat túat niijná, jwiítidih enna caá ĩi chġjap”, wā niij jenah joiná caá. ¹⁰ Pánih ennit, “Jesucristoġh doonádh naóhna, queét dedé pínah nihcan caá”, jwiítidih ĩi niij enna caá. Obohjeéhtih, “Queét Jesúhwā jumna, dedé jéihcat pínah wihcan caá”, yeéboodġih ĩi niij enna caá. “Queét wēp naóhniġ nihcah, queétdih jwġ jepahcan niít”, jwiítidih ĩi niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, “Queét ĩi túi wēp naáwúchah joinít, niihat cġacwā ĩi túat nūmbiġna caá”, yeéboodġih ĩi niij jenah joiná caá. Pánihna, dawá yeebdġih wēi naóhniġ, jwiítboodġih ĩi iiná caá. ¹¹ Jwiít jwġ bohé jibichah, nūgúp tubna, āpġi taca joótna caá. Jwiítidih túini yégueh wihcan, mūbút wihcan caá. Jwġ naáwúchah joinít, iijna, jwiítidih dawá láa bita ĩi mawap be. Jwġ jib bohé jwihipmant, būbut biíc yoobó ā yapna caá. ¹² Jwġ náahatdih jġib chġjat túat niijná, búdí teonit, jwġpġi chūná caá.* Cġacwā jwiítidih yeejép ĩi naáwúchah joinít, yeejép naóh jwúubacanjeh, Dios queétdih ā teo wáacat pínadh jwġpġi úúbhna caá. Yeejép ĩi chġjachah yuhna, jwġpġi enah bojna caá. ¹³ Yeejép dooná ĩi naáwúchah joinít, “¿Biícidih jwġ jéih

jumcan niit?" jwĩpĩ niij jwúubana caá. Nihat cãacwã ã yohni pah jwiitdih ãpĩ enna caá. Jwĩ bohé jwĩhipmant bũbut biic yoobó jwiitdih ã jenah joiná caá.

¹⁴ Caandih daácna, ñi tíicat pínah nihcan, yeéb wã weh panihnitdih oina, ñi túut ñumát pínahdih náah yacnit, páant wã niij daacáp be. ¹⁵ Nin wã naáwát pínahdih ñi jenah joyoó: Weém ñi íp panihni caá. Yeebdih wã bohéat túttimah, dawá Jesúh doonádih bohénit ã jumuchah yuhna, weemjéh beé yeebdih jwíih naóhni. Páant wã jwíih naáwáchah joinít, Jesucristodih ñi jepahap jĩ. ¹⁶ Ñi íp panihnijeh yeebdih oinit, páant wã niij naáwáp be. Ì mána ded pah ã jumatdih ennit, wébítbut biic yoobó ãpĩ chãjna caá. Pánihna, ñi íp panihni ded pah wã jumatdih ennit, yeebbát biic yoobó ñi chãjaá.*

¹⁷ Páant ñi chãjat pínahdih náah yacnit, Timoteodih ñi pebhna wã wahna caá. Jesúh doonádih wã naáwáchah joinít, caanbút ã jepahachah, wã wúuh pah wã oini ã jumna caá. Nihat tútchinadih moón Jesúhwādh ded pah bohéna, biic yoobó wãpĩ chãjna caá. Ded pah wã chãjachah enniji yeebdihbut ã jwúub náhniabipna caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, biquína yeéb nin pah ñi niij jenah joiná caá: "Jwiit chah jéihnit caá. Dedé pínah Pablo jwiitdih ã jéih bohécan niit. Jwiitdih úmniit, ã jũóhbican nacaá", ñi niij jenah joiná yah caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, jwĩ Maáh ã wahachah, waícanjeh ñi pebhna wã juibíipna caá. Juibíinit, páant niij naóhnitabehe ded pah ã chãjatdih wã enbipna caá. Jesúh doonádih ã naáwáchah, ¿Bita ã túut ñum niit? ¿Oboh ã niijátjeh caá? ²⁰ Queét Dios ã wēpatjĩh yoobópdih ã naáwáchah, queétdih joinítboó jepahnit, ã túut ñumbípna caá. Obohjeéhtih, páantjeh ã naáwáchah, cãacwã ã jepahcatdih wã jéihbipna caá. Jesúhwā dh jumna, ded pah naóhna, Dios ã wēpatjĩh ã chãjbipna caá. Oboh naóhna, ã chãjcan

niit. ²¹ Pánihna, ñi pebhna juibíinit, wã jũihñatdih náahcan, ñi túut ñum páñaá. Páant ñi túut ñumáchah, ñi íp pah yeebdih oinit, chaíhjih wã naóhbipna caá.

5

Yeejép yoobát pohba chãjnidih ã yohat pínah

¹ Bũ yeebdih bainí wã jwúub naáwát túut caá. Ñi pebh chah yeejép chãjat doonádih wã joyóp be. Ñi cãtíh túbit yéj chãjni ã íp áadijeh át bíbohop wut be. Jesúsdih jéihcannit páant yeejép ãpĩ chãjcan caá. Obohjeéhtih, yeéboó Jesúsdih jéihnit jumna yuhna, páant ã chãjatdih ñi enah bojna caá.* ² "Jwĩ Maáhdih túi jepahnit, jwiitdih dedé yéjeh wihcan caá", niij jenah joiná yuhna, tíccan, jĩgahcan, caán yeejép chãjnidih ñi túut ñumát tútcap be. Páant ñi túut ñumát tútcan, bũ páantjeh ã yéj chãjat jíib, yeéb ñi míic wáac juinít, caandih ñi jwúub waadát tútca bojoó. ³ Weémboó ñijeéh wihcan yuhna, caán doonádih joinít, búdí úbhna wã chãjap be. Pánihna, ñijeéh wã jumat pahjeh, ded pah caandih ã yéjeh peéh chãjat pínahdih Jesús weemdih ã jéihyanap be. ⁴⁻⁵ Páant ã jéihyanachah, nin pah yeebdih wã niij naóhna caá: Caandih ã yéjeh peéh naáwát túut niijná, yeéb ñi míic wáacá. Pánih míic wáacna, ñijeéh wã jumat pah, Jesús ã wēpatjĩh nin pah caandih ñi niij: "Jwĩ jwúub míic wáacachah, ma waadcá bojoó. Nemépwã ã maáh ded pah meemdih yeejép ã chãjĩhna, ã chãja naáh, ma jwúub túut ñumát pínah niijná. Pánih túut ñumniit, Jesús ã jwúub dei jũwáchah, ãjeéh ma bejat pínahdih meemdih jwĩ náah yacna caá", caandih ñi niij.

⁶ Pánih yéj chãjni ñijeéh ã míic wáacachah, yeéboó "Jwiit Jesúhwā jwĩ túi jumna caá", ñi niij jenah joyóchah yuhna, ã táican caá. Nin pah jwĩpĩ niij naáwátidih ñi túi jéihna caá: "Búdí pan pínahdih ã paát

* 4:16 1Co 11.1; Fil 3.17 * 5:1 Dt 22.30

pínah bainíbitjeh jwĩ widichah yuhna, nihat ãpĩ paa béjna caá”, jwĩ niijná caá. Pánihat pah, biícjeh ã yéejatdih cádahíhcan, nihat Dioíhwã biíc dih míc wáacna, queétdihbut ã yéejabipna caá.*
 7 Jwiít judíowã Pascuadih jeémát pínah chãjnit, nihat paáát pínahdih jwĩih m̄m̄m̄ánt yohnit, paacánni pandihjeh jwĩpĩ chãjna caá. Diosdih jwĩpĩ mao wũhni oveja wũh pah, Dios ã enechah, yéejat wihcannit jwĩ jumat pínah niijná, Jesucristo jwiít dih ãt wan wũhup tajĩ. Pánihna, paáát pínahdih jwĩ yohat pah yeebdíhbut nihat ñi yéejatdih, ñi cáti h jumni yéejat cádahíhcannidihbut yohat caá náahap. Pánih yohna, paacánni pan dée, Dios ã enechah, yéejat wihcannit ñi jumbipna caá.* 8 Pánihna, túi wēinit, biíc dih jumat tút niijná, nihat yeejép chãjatdih, yeejép jenah joyát dihbut cádahnit, yoobóp dih jenah joinít, jwiít dih túi chãjat caá náahap.*

9 Wã jwĩih daác wahní núdih wã niijátji pah mantih, b̄m̄ wã jwũub niij daácna caá, ñi túi beh joyát pínah niijná. “Í áa nihcannitjĩh yeejép chãjnit biíc dih ñi jumca bojoó”, wã niij daacáp jĩ. 10 Páant niij daácna, “Jesús dih jéihcannit yeejép chãjnit”, niijná wã chãjcan be. “Jesús dih jéihcannit bií déedih en ñinahnit dih, n̄m̄nít dih, pãpnidih wũbh nitdihbut”, niijná wã chãjcan be. Pánih chãjnit nihat pebhboó í jumna caá. Íjeéh jumíhcan, dedboó ñi jweyát pínah áta wihcan taga. 11 Obohjeéhtih, nin pah niijná wã chãjap be: “‘Weém Jesús ih caá’, niijná yuhna, nin pah chãjnit biíc dih ñi jumca bojoó: í áa nihcannitjĩh yeejép chãjnit, en ñinahnit, pãpnidih wũbh nit, bitad ih yee naóh yacnit, máihnit, n̄m̄nít í jumachah, queét biíc dih ñi jumca bojoó”, niijná wã chãjap be. Pánih chãjnit dih numah jeémpcat caá yeebdíh náahap. Queétdihbut yeebdíh í numah jeémíhichah, ñi jepahca bojoó. 12-13 Weém Jesús dih jéihcannit dih í yéejat peéh wã chãjcan níit. Diosboó

queétdih ã peéh chãjbipna caá. Obohjeéhtih jwĩjeéh wáac joinít Jesús ihwã í yéej chãjachah, jwiítboó queétdih peéh chãjat caá náahap, í túi tút n̄m̄m̄át pínah niijná. Pánihna, ñijeéh jumni tabit yeejép chãjnidih ñi yohoó. Caandíh ñijeéh biíc dih ñi jumat tútca bojoó.*

6

Jesúhwãjeh míc ámohat

1 B̄m̄ biíh yeejép yapat doonádih joinít, bainí wã naóhbipna caá. Yeéb Jesús dih jéihnit jumna yuhna, chénewã míc jũihnit, ¿Dépanihna, ã yoobáát pínah niijná, Jesús dih jéihcannit maáh pebhboó ñi bej? Jesús dih jéihni pebhna ñi bejchah, yeebdíh ã túi yoobáát pínah niijná, Dios caánboodíh áta teo wáac taga. 2-3 Nindih ñi túi náhninaá: Jwĩ Maáh Jesús ã jwũub dei jũwúchah, yéejnit dih caán biíc dih jwiít ãihwãboó jwĩ wutbipna caá. Ángelwãdihbut jwĩ wutbipna caá. Nin baácboó jwĩ jum jwũhachah, ¿Dépanihna, bainí míc jũihñat ã jumachah yuhna, yeéb Jesús hwãjeh ñi jéih yoobácan? 4 Queét maátad ih wēi encan yuhna, ¿Dépanihna, nihat yeéb Jesús hwã míc jũihnit, í yoobáát pínah niijná, queétdihjeh naáwádih ñipĩ bej? 5 Ñi tíicat pínah niijná, nindih wã naóhna caá: “Jwiít túi jéihnit caá”, niij jenah joiná yuhna, míc jũihnit dih naóh yoobáni pínah ñijeéh ã wihcat pah ñi jumna caá. 6 Jesús hwã mícjeh míc jũihnit, Jesús dih jéihcannit maáta pebhna naáwádih bejna, Jesús dih jepahcannitbut í joyóchah, ñipĩ naóh yacna caá. ¿Pánih chãjna, ñi tíiccan níit?

7 Yeéb Jesús hwã mícjeh míc jũihnit, yeebdíh yoobáni pínah maátad ih ñi bid bejchah, ã túiccan caá. Caanná bejcanjeh, yeebjéh ñi yoobánachah, áta túi tagaá. Obohjeéhtih, jéih míc ámohcan, “Á jum̄ naáh”, ñi niijíchah, chah áta túi tagaá. Bitá í jéih chãj n̄m̄m̄úchah, yeebjéh ñi jéih

* 5:6 Gá 5.9 * 5:7 Ex 12.5 * 5:8 Ex 13.7; Dt 16.3 * 5:12-13 Dt 13.5; 17.7

yoobácah, “*Ã jumna naáh*”, yeebdíh niiját caá náahap. ⁸Obohjeéhtih, páant niijcánjeh, yeébbóo chah yeejép ñipí chājna caá. Bitá ñi yeejép chājatdih, ñi jéih chāj ñumát dih, biíc yoobó yeéb ñipí chājna caá. Yeéb Jesúhwā míic jumna yuhna, páant ñipí chājna caá.

⁹⁻¹⁰ Nindih ñi túi náhninaá: Det yeejép chājnit Dios pebhboó ñi bejcan niít. Yeebjéh míic yeecanjeh, yoobóp dih ñi jenah joyoó. Nin pah chājnit, Dios pebhboó ñi bejcan niít: íi náah chājnit, pāpnidih wábh nit, ñi áa nihcannitjīh yéej chājnit, neoná míicjeh chājnit, yaádh míicjeh chājnit, ñumnit, bií déedih en ñinahnit, máihnit, bitadih yeejép doonádih táoh naóh nit, jéih chāj ñumnitbut Dios pebhboó ñi bejcan niít. ¹¹ Páant ñi chājat pah biquína yeébbóo ñi jumna jī. Obohjeéhtih, Jesucristodih ñi jepahachah, ñi wun wáhnit, ñi yéejatdih át yohop taga. Pánihna, bñu, Túini Espiritu ñi teo wáacachah, Dioíhwā ñi jumna chah, yeebdíh yéejat jíib ñi wihcan caá.

Jwīih bácahjih yéej chājcat caá náahap

¹² Bñu biíh yeejép yapatdih bainí wā naóhbipna caá. Biquína yeéb “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chājca bojoó’, niiját weemdíh ñi wihcan caá”, ñi niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, jwī yéej chājachah, ñi túican caá. Biíh jwī chājachah, túini jumna yuhna, jwīih bácahdih, jwī jenah joyátdih yéejana, jwiít dih ñi teo wáaccan caá. Biquí láana, páant chājatdih cádahíhna yuhna, jwī jéih cádahcan caá. Páant chājcat caá jwiít dih náahap.* ¹³ “Jwīih wádash jeémp yacat pínah caá”, niijnít, ñumgúp tubuchah, jwīpí jeémpna caá. Páant jwī chājachah, ñi túina caá. Nin baácboó jumna jwī yuhna, bid jeémpna, jwī túi jumna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jwī jumna chah, bid jeémát ñi wihcan niít. Biquína “Jwīih bácah yaáhdih metat pínah caá”, ñi niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Dios jwīih bácahdih

chājna, caandíh jwī teo wáhat pínah niijná, át chājap tajī. Caanjéh caá jwī Maáh. ¹⁴ Dios Jesucristodih boo pud jūwát túatnit, jwiít dihbut biíc yoobó ñi wēpatjīh ñi boo pud jūwát túatbipna caá.

¹⁵⁻¹⁶ Nindihbut ñi túi náhninaá: Jwiít Jesúhwā jumna, caán biíc dih biíc bácah dée jwī jumna caá. Génesisboó Dios nin pah át niij daacát túatup tajī: “Newé yadjīh biíc bácah dée ñi jumna caá”, át niij daacát túatup tajī.* Caandíh jéih nit, nin pahbut yeebdíh túi náhnit caá náahap: Ded newé yadjeéh ñi jumna chah, queét biíc bácah dée ñi jumna caá. Pánihna, deoh nah jumna wilijeéh ñi jumna chah, mijeéh biíc bácah dée ñi jumna caá. Mi jenah joyát pahjeh, yeebbút ñi jenah joibípna caá. ¿Dépanihna yeéb Jesúhwā, ájeéh biíc bácah dée jumna yuhna, yeejép wilijeéh biíc bácah dée ñi jumna? Páant chājat yeejép caá. ¹⁷ Obohjeéhtih yeébbóo Jesúhwā jumna, ájeéh biíc bácah dée jumna, Túini Espiritu ñi caolihboó ñi jumna chah, caán ñi jenah joyát pahjeh yeebbút ñi jenah joiná caá.

¹⁸ Yeebdíh ñi áa nihcannitjīh yeejép chājcat caá náahap. Pánih yéej chājnit nihna, chah jwīih bácahdih, jwī jenah joyátdihbut jwī yéejana caá. Páant jwī chājat túttimah, jwiít dih túat ñumát chah ñi buona caá. Dedé biíh jwī yéej chājachah yuhna, túat ñumát ñumna ñi buona caá. ¹⁹⁻²⁰ Nindih ñi túi náhninaá: Jwīih caolihboó ñi jumna pínah niijná, Dios jwiít dih Túini Espiritudih át wahap jī. Páant ñi wahachah, jwiítboó áih ñi pánihni caá jwī jumna.* Dios Jesucristodih wah deyanit, jwiít dih ñi wun wáhat pínah niijná, jwiít dih ñi jíib chājap jī, áihwā jwī jumna pínah niijná. Pánih áihwā jumna, caán jwī maáh ñi jumna chah, jwī weñat pínahdih jenah joicánjeh, ñi weñat pínahdihjeh chājat caá náahap.

7

Téihya chéwat

* **6:12** 1Co 10.23 * **6:15-16** Gn 2.24 * **6:19-20** 1Co 3.16; 2Co 6.16

1 Bũũ weemdih ñi ʉbħ joí daacátjidih wã jepahbipna caá. Nin pah ñit niíj ʉbħ joyóp tajĩ: “¿Jwĩt Jesúsdiħ jéihnit jwĩ áa jumuchah, ã túimi niít?” ñit niíj daacáp tajĩ. Páant ñi niíj daacátjidih ennit, nin pah wã jepahna caá: Yeéb áa wihcannit ñi jumuchah, ã túina caá. 2 Obohjeéhtih, páant ñi jumuchah, íí náah chãjat ã tobohna caá. Pánihna, yeebdih áa jummat caá náahap. 3-4 Páant ñi áa jumuchah, yaádih bácaħ miíħ pínahjeh nihcan caá. Mijeéh bóóih pínah caá. Pánihna, mi áa mijeéh ã jumíhichah, caántdih jepahat caá náahap. Biíc yoobó newéih bácaħ ãih pínahjeh nihcan caá. Ájeéh bóliih pínah caá. Pánihna, yad ájeéh mi jumíhichah, caandíhbut jepahat caá náahap. Pánih chãjna, bitadiħ ñi bidcan niít. 5 “Diosdiħ túi ʉbát túut niijná, biícdiħ jwĩ jum jwũhca boj jĩh”, ñi míc niijíchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, ʉbħ péanit, túi biícdiħ ñi jwũb jumú. Tubit maatápdih cádahna, Satanásboó bitadiħ ã yéej chãjat túutuchah, jéih yap yohcanjeh, ñi yéej chãjbipna caá.

6 Obohjeéhtih, “Ñi téihya chéweé”, niijnít, wã wutcan caá. Áa jumna, áa wihcatbut, biíc yoobó ã túina caá. Ñi íí náah chãjcat pínah niijná, páant wã niíj naóhna caá. 7 Obohjeéhtih, “Weem páh queét niħat áa wihcannit í jumuchah, áta túi tagaá”, wã niíj jenah joiná caá. Biquínadiħ áa jummat wẽpatdih Dios ã wũhna caá. Obohjeéhtih, bitadiħ áa wihcan yũhna, túi jummat wẽpatdihbut ã wũhna caá.

8 Bũũ, áa wihcannitdih, éemp wunnitdihbut bainí wã naóhbipna caá. Yeébboó áa wihcannit ñi jumuchah, ã túibipna caá. 9 Obohjeéhtih, yaddih, newédiħ búdí bidnit, íí náah chãjcat túut niijná, ñi áa pínahdiħ ñi ʉbũ.

10-11 Bũũ, yeéb Jesúhwã áa jumnitboodih bainí wã naóhbipna caá. Nin wã jenah joyátjeh nihcan caá. Dios ã wutat caá. Yaádh í áadiħ í

cádahca bojo naáh. Neonábut í weha mána yaádhdiħ í yohca bojo naáh. Obohjeéhtih, míc cádahnitji, biíhdiħ í áa jumca bojo naáh. Pánih míc cádahnitji queét chénat pahjeh jwũb míc ámohna, biícdiħ jwũb jumnit, chah ã túibipna caá.*

12 Bũũ, yeéb bitadiħ jwũh bainí wã naóhbipna caá. Biquína yeéb neoná Jesúsdiħ ñi jepahachah yũhna, ñi weha mána yaádhboó í jepahcap jĩ. Yeéb Jesúhwã ñi jumuchah yũhna, ñijeéh í jumíhichah, ñi yohca bojó. 13 Biquína yeéb yaádhbut Jesúsdiħ ñi jepahachah yũhna, ñi weha mánaboó í jepahcap jĩ. Páant ñi jumuchah yũhna, ñijeéh í jumíhichah, ñi cádahca bojó. 14 Yeéb biíc bácaħ dée ñi jumuchah, biíc Jesúh jumna, biíħ Jesúh nihcaħ yũhna, Dios yeebdih ennit, “Queét wĩhwã caá”, ã niijná caá. Pánihna, Jesúsdiħ jepahcannit neoná í weha mána yaádh Jesúsdiħ í jepahachah, queét neonádihbut Dios ã túi chãjbipna caá. Biíc yoobó Jesúsdiħ jepahcannit yaádh í weha mána Jesúsdiħ í jepahachah, Dios queét yaádhdiħbut ã túi chãjbipna caá. Páant ñi jumuchah, ñi wehdiħ ennit, “Queétbut wĩhwã caá”, Dios ã niijná caá. 15 Obohjeéhtih biquína Jesúsdiħ jepahcannitboó í weha mána yaádhdiħ, í weha mánadiħbut ípĩ cádahíhna caá. Pánih cádahíhna, míc maocat túut niijná, í beje naáh. 16 Obohjeéhtih, túi biícdiħ ñi jumuchah, chah ã túina caá. Yeéb Jesúsdiħ jéihnitboó ñi weha mána Jesúsdiħ í jepahat pínah, Dios queétdih ã túi ʉbat pínah niijná, ñi jéih teo wáacmi nacaá. “Í jepahbipna caá. Í jepahcan niít”, jwĩ niíj jéihcan caá.

17 Nin pah niħat Jesúhwãdiħ wãpĩ naóhna caá: Jesucristodiħ jepahnit, ded pah ñi jummatjidih biíc yoobó ñi jumú. Páant ñi jummat pínahdiħ jwĩ Maáh jéihnit, yeebdih át jwejep taga. 18 Det Jesúsdiħ jepahnit bóodnitji jumna, í náhni dahwaca bojo naáh. Obohjeéhtih, bóodcannit jumna, í

* 7:10-11 Mt 5.32; 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18

bóodat tútca bojo naáh. ¹⁹ Bóodnitdih, bóodcannitdihbut Dios biíc yoobó ã enna caá. ã wútatdih jwiít dih jepahat caá náahap. Pánih jepahnitdihjeh ã wēi enna caá. ²⁰ Dios yeebdíh ãih pínahdih ã ñío láa ded pah ñi jumatji pah ñi tút nūmca bojoó. ²¹ Teo wūhñit ñi jumuchah, ã túina caá. Páant ñi jumatdih ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, ñi maáta yeebdíh watíhna, ã wata naáh. ã túimi nacaá. ²² Dios ã túi ubuchah, bitadih teo wūhñitboó jwí maáih jumna, watnit dée pah ã jumna caá. Bitadih teo wūhcannitboó Jesucristodih teo wūhñit caá. ²³ Jesúhwā ñi jumat pínah niijná, yeéb ñi yéejat jíib át wun wūhup tají. Pánih áihwā jumna, ã weñat pínahdihjeh yeebdíh chājat caá náahap. Yeebdíh bita Jesús dih ã cádahat tútuchah, queétdih ñi joyáh bojoó. ²⁴ Pánihna, wā údwā panihnitá, Jesús dih jwíh jepahnit, yeéb nihat ded pah ñi jumatji biíc yoobó ñi jumú. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdíh wēi ennit, ã teo wáac bipna caá.

²⁵ Bū, áa wihcannitdih ñi úbh joyátdih wā jepahbipna caá. Ded pah queét ã chājat pínahdih Dios ã wútcā caá. Obohjeéhtih, weém wā jenah joyátdihjeh wā naóhbipna caá. Dios weemdíh ã jīgah en teo wáacachah, wā jenah joyátdih ñi túi joyóchah, ã túimi nacaá. ²⁶ Nin pah wā jenah joiná caá: Bū yeó jáapna Jesúhwā tūbit yeejép ã yapna caá. Ñi áa jumuchah, chah ã bñobipna caá. Pánihna, áa wihcannit jumna, áa wihcanjeh jumat caá náahap. ²⁷ Obohjeéhtih, áa jumnitboó ñi áadih yohcat caá náahap. Áa wihcannitboó ñi áa pínahdih bidcat caá náahap. ²⁸ Páant wā niijíchah yūhna, ñi áa pínahdih bid joinít, téihya chéonit, ã túina caá. Obohjeéhtih, nin yeó jáapnadih áa jumnitboodíh chah ã bñobipna caá. Ñi áa wihcah, nump yeebdíh ã bñobipna caá.

²⁹ Páant niijnít, wā údwā panihnitá, nin pah wā naóhna caá: Jesús ã jwúub dei jūwát pínah bahñijeh ã

jūdhna caá. Pánihna, ded pah ã weñat pínahdih búdí jenah joyát caá náahap. Ñi weha mána yaádh ã weñat pínahdih ñi jenah joyát chah, Jesús ã weñat pínahdih jenah joyát caá náahap. ³⁰ Jwí jīgahat, jwí weñat, dedé pínah nihcan caá. Bií déedih jíib chājna yūhna, bíbohcanñit pah ñi jumú. ³¹ Pánihna, Jesús ã wútatdih túi chājat tút niijná, nin baácboó jumnidih búdí wēi jenah joicát caá náahap. Ded pah Jesús ã wútatboodíh jwiít dih túi jenah joyát caá náahap.

³² Bií déedih jenah joicánjeh, Dios ã weñat pínahdih ñi túi jenah joyátdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Áa wihcannitboó jwí Maáh ã weñat pínahdihjeh ded pah ã chājat pínahdih ã túi jenah joiná caá. ³³ Obohjeéhtih, áa jumnitboó ájeéh bóli mi túi weñat pínah niijná, bií déedihjeh ãpí jenah joiná caá. ³⁴ Pánihna, Dioíh pínahdih ã jenah joicán caá. Yaáhdihbut biíc yoobó ã jumna caá. Caánt mi áa wihcan, jwí Maáh ã weñat pínahdihjeh ded pah mi chājat pínahdih mi túi jenah joiná caá. Dioíh wili mi jumna caá. Obohjeéhtih, áa jumna, newé ã weñat pínahdihjeh mi jenah joiná caá.

³⁵ Pánih naóhna, túi wēinit ñi jumat pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá. Diosdihjeh túi oinit, ã weñat pínahdih jenah joinít, bií déedih jenah joicánjeh, ñi túi jumat pínahdih caá wā náah yacap.

³⁶ Bū, biíh naáwát yeéb japatadih jwūh wā naóhbipna caá. Ñi náahñit yaádh ã behechah enna, “Caántdih ubnit, jwiít chénat pah jwí túi jumbipna caá”, niij jenah joinít, ñi ubú. Páant ñi ubuchah, yéejat nihcan niit. ³⁷ Obohjeéhtih, biíhboó “Áa wihcanni wā jumuchah, chah ã túibipna caá”, ã niij jenah joí dée caá. Páant caanjéh niij jenah joiná, bita caandíh ã wútcā, ã jenah joyát pah chājna, caanbút ã túi chājna caá. ³⁸ Pánihna, ded ã áa pínahdih ubnit, ã túi chājna caá. Obohjeéhtih, ded caántdih ubcan, chah ã túi chājna caá.

³⁹ Dedh áa jumnih, mi áa ã wuncah, caandih cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, mijeéh bóo ã wunachah, chéwat déedih ã watachah, ded biih áa wihcannidih náahna, mi jwúub áa jumuchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, Jesúhdihjeh mi níwi naáh. ⁴⁰ Weémboó nin pah wã niij jenah joiná caá: “Mi jwúub áa jumcan, chah mi wëibipna caá. Túini Espiritu caá weemdih páant ã niij jenah joyát túutap be”, wã niij jenah joiná caá.

8

Pāpnidih ī wāhni déep

¹ Buu, biih ñi úubh joí daacátjidih wã jepahbipna caá. Nin pah ñit niij úubh joyóp tajī: “¿Pāpnidih ī wāhni déepdih jwiit Jesúhwã jwī jeéméchah, ã túimi niit? ‘Ípāpni cáacwã ī chājnijeh caá. Dedé wēpat wihcan caá’, jwī niij jéihna caá”, ñit niij daacáp tajī. Páant niijnít, “Jwiit chah jéihnit caá”, niij jenah joinít pah ñit daacáp tajī. Páant ñi niij jenah joyát bitadīh teo wáacat pínah nihcan caá. Bitadīh oinit, queétdih táinijeh naáwát caá náahap. ² Ded “Weémboó nihatdih túi jéih beedáni caá”, niij jenah joiná yuhna, yoobópdih ã jéihcan caá. ³ Obohjeéhtih, ded Diosboodīh jéihni, caandīh oina, bitadīh ã teo wáacipna caá. Páant ã oyochah, Dios caandīhbut jéihnit, “Caán wīih caá. Wã oini caá”, ã niijná caá.

⁴ “¿Pāpnidih ī wāhni déepdih jwī jeéméchah, ã túimi niit?” ñi niij daacátjidih buu jwuh wã jepahbipna caá. “Pāpni báadhni nihcan caá. Dios biícjeh caá báadhni”, jwī niij jéihna caá. ⁵ Bitaboó dawádih “Nin wēpni, jwiitdih teo wáacni caá”, ī niij jenah joiná caá. Biquína widhdih, cúiwādih, yeodīhbut páant ipī niij jenah joiná caá. Bita jeé doóbnadīh, máa nahnadīh, nuñúpwādihbut páant ipī niij jenah joiná caá. “Nin jwiitdih wēp teo wáacni caá”, ī niijní, dawá ã jumna yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, jwiitboó nin pah jwī niij jéihna caá: “Dios biícjeh,

caánboó jwī íp caá”, jwī niij jéihna caá. Caán nihatdih át chājap tajī. Jwiit cáacwādihbut át chājap tajī, áihwã jumna, caandīh jwī weñat pínah niijná. Jwī Maáh Jesucristo biícjeh caá. Caandīh Dios nihatdih chājat túutnit, jwiitdihbut át jumat túutap tajī, Diosdih jwī weñat pínah niijná.*

⁷ Obohjeéhtih, “Pāpni báadhcan caá”, jwī niij jéihyechah yuhna, bitaboó, Jesúhwã jumna yuhna, páant ī niij jéih jwuhcan caá. Jesúsdi h ī jepahat pínah jātīh, pāpnidih “Jwiitdih wēp teo wáacni caá”, niij jenah joinít, caandīh wēina, ī wāhni déepdih ipī jeémép tajī. Pánihna, buubut Jesúhwã jumna yuhna, pāpnidih wāhni déepdih jeémpnit, pāpnidih ī jenah joiná caá. Obohjeéhtih, yoobópdih ī túi beh joi jwuhcan caá. Páant niij jenah joinít, “Páant wã jeéméchah, yéejat jíib weemdih ã jumbipna caá”, ī niij jenah joiná yuh caá. ⁸ Obohjeéhtih dedédih jwī jeéméchah, jwī jeémpcahbut, Diosboó biíc yoobó jwiitdih ã enna caá. ⁹ Caán déepdih jwī jeéméchah, ã túyachah yuhna, bita Jesúsdi h jáap jéihnitdih jwīta yéjea tagaá. ¹⁰ Pāpnidih ī weñat pebhna waadnít, caandīh ī wāhni déepdih bitajeéh jwī jeéméchah ennit, “Caánboó Jesúsdi h túi jéihni páant ã jeéméchah, weemdīhbut ã túina nacaá”, ã niij jenah joibipna caá. Obohjeéhtih, “Pāpni ã wēpna caá”, páantjeh niij jenah joinít, jwúub jeémpna, ã túi chājcan caá. ¹¹ “Weém túi jéihni caá”, niij jenah joinít, jwī jeéméchah, ã túina yuh caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit jwī jumatdih jwī júutat jíib, bita Jesúhwã jwī úudwã panihnit, jáap jéihnitdih jwī yéejabipna caá. Jesús queétdih ã wun wāhuchah yuhna, buudnít ī jumbipna caá. ¹² Jwī úudwã panihnitdih páant yéejanit, Jesucristodih caá jwī yéejanap.* ¹³ Pánihna, weémboó wã úudwã panihnitdih oinit, queétdih yéejacat túut niijná, pāpnidih wēinit ī wāhni déepdih wã jeémpcan niit.

* **8:6** Mal 2.10; Jn 1.3; Ro 11.36; Ef 4.6; Col 1.15-17

* **8:12** Mt 25.45

9

Jesús ã naáwát tútutni ded pah ï jummat

¹ Jesús ã bohénitji biíc yoobó weembát Jesúsdi wã enep jï. Páant caandíh wã enechah, weemdíhbut ã naáwát tútut jï. Pánihna, ded pah wã chãjíchah, Jesúsboó ã wutachah, ã táina caá. Weém caandíh teo wũhni yeebdíh ãih doonádih wã naáwáchah joinít, ñi jepahap jï.* ² ãih doonádih jepahnit jumna, bitaboó “Pablo Jesús ã naáwát tútutni nihcan caá”, ï niij jenah joyóchah yuhna, yeéboó weemdíh ã wahatjidih ñi jéihna caá. Wã bohénachah joinít, jepahna, “Jesús ã wēpatjñh jwiít dih ã bohénap jï”, ñi niij jéihna caá.

³ Bitaboó nin pah ïpñi niijná caá: “Caánboó Jesús ã naáwát tútutni nihcan caá”, ï niijíchah yuhna, queétdih bohéna, ñi tútut nūmátjidih wãpñi naóhna caá. ⁴ Cãacwãdih jwñi bohénachah, jeémátdih babhbatdihbut queétdih jwiít dih wũhat caá náahap. ⁵ Jesús úudwã, Pedrobut, nihat bita Jesús ã naáwát tútutni but ï weha mána yaádh biíc dih ï bohé jibichah, ded pah ï náahatdih ïpñi wũhna caá. Jwiítbut áa jumna ni-hna, queét yaáhdihbut jwñi namah jibichah, jwñi náahatdih yeebdíh wũhat áta náahcan tagaá. ⁶ Nihat bohé jibnitdih ï bohénitboó dedé ï náahatdih ïpñi wũhna caá. Pánihna, weém Bernabéjñh jwñi bohénachah, biíh tewatdih jwñi teocat pínah niijná, jwiít chénat pahdih jwñi náahatdih yeebdíh wũhat caá náahap. ⁷ Soldadowã queétjeh ï náahatdih ïpñi jíib chãjcan caá. ï maátaboó queétdih ïpñi wũhna caá. Iguíh momnitboó ïih iguíh quehechah, ïpñi jeémpna caá. Nihat ovejawãdih en daonítboó ïih ovejawãdih ïpñi mao jeémpna caá. ⁸⁻⁹ Páant wã niiját jwiít cãacwã jwñi jenah joyátjeh nihcan caá. Moisésji nin pah ãt niij daacáp tajñi: “Momo jwi trigo tíbnadih ã caóh chũñuchah,

ãih jacdih ñi chéoca bojoó, tíbnadih jeémíhna, ã jeémát pínah niijná”, ãt niij daacáp tajñi.* ¿Páant ã niij daacát tútutna, momo jiwidihjeh niít Dios ãt jenah joijíp?*” ¹⁰ Nihcan caá. Jwiít bohé jibnitboodíh ãt jenah joyóp tajñi, cãacwãdih jwñi bohénachah, jwiít dih ï túi en dawát pínah niijná. Wãpchidih teonit, jeémátdih ïpñi bidna caá. ¹¹ Jwiítbut momnit dée, yeebdíh Jesúsdi doonádih jwñi táini bohénap jï. Páant jwñi chãjachah, jwñi náahatdih yeebdíh wũhat ãt náahap ta yuh jï.* ¹² Pánihna, bita bohénitdih ñipñi wũhat pah, jwiít dihbut wũhat caá náahap.

Obohjeéhtih, páant wũhat yeebdíh ã náahachah yuhna, ñi wũhcah ennit, jwiítboó jwñi úubh tac bũgácap jï. Pánih úubhcanjeh, búdí jwñipñi tewep jï. Jwñi úubúchah, nin pah ñita niij jenah joi tágaá: “Pablowã bií déedih náahnitjeh, ï bohéna caá”, niij jenah joinít, jwñi bohénachah, ñita joiñhcan tagaá. Pánihna, yeebdíh bohéna, ded pah jwñi náahatdih jwñipñi úubhcap jï. ¹³ Obohjeéhtih, nindih ñi táini náhninaá: Dioíh mūnã juibínit, jwiít judíowã sacerdotewãdih nũñupwãdih jwñipñi wũhna caá, Diosdih ï cáo wũhat pínah niijná. Dios queét sacerdotewãdih, bita caánboó teonitdihbut ï cáo judhni déepdih ãt jeémát tútut tajñi.* ¹⁴ Pánihna, biíc yoobó jwñi Maáh Jesucristo jwiít ãih doonádih naóhntidih jwñi bohénitdih ãt en dawát tútut tajñi.* ¹⁵ Páant ã wutachah yuhna, weémboó yeebdíh wãpñi úubhcap jï. Bũbut páant niij daácna yuhna, “Weemdíh ñi teo wáacá”, niijná wã chãjcan caá. Weém nũgúp wunna yuhna, wãta úubhcan tagaá. Wã úubúchah joinít, ñi wũhuchah, “Weém jíib wihcanni Jesúsdi táini doonádih wãpñi bohéna caá”, wãta jéih niijcán tagaá.

¹⁶ “Jesúsdi táini doonádih wã bohéat jíib, Dios ã enechah, weém chah táini caá”, wãpñi niij jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios weemdíh

* 9:1 Hch 9.3-6; 1Co 15.8; Gá 1.11-16 * 9:8-9 Dt 25.4 * 9:8-9 1Ti 5.18 * 9:11 Ro 15.27 * 9:13 Dt 18.1 * 9:14 Mt 10.10; Lc 10.7

ã bohéat tútatdih chājcan, tubit wāta jīgah tagaá.* 17 Wā náahat pahjeh āih doonádih wā bohéna, wā bohénitboó weemdih ī jīb chājat pínahdih wāta bid tagaá. Obohjeéhtih, wā bohéhichah, wā bohéhcah yuhna, biíc yoobó āih doonádih weemdih bohéat caá náahap. Ā wutachah joinít, āih táini doonádih wāpī bohéna caá. Pánih jepahnit, weemdih ā wāhni tewatjeh ā jumachah, wā bohéat jīb wāpī bidcan caá. 18 Pánihna, jīb bidcanjeh bohéna, búdí wā wēina caá. Yeebdih bohénitdih en dawát ā náahachah yuhna, weemboó wāpī wābhcan caá.

19 Páant wā bohénachah, cāacwā jīb wāhcan, weemdih ī jéih wutcan caá. Bitā ī weñat pínahdih chājcan, Dios ded pah ā bohéat tútat pahjeh wāpī bohéna caá. Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, bitā ded pah ī jumatdih ennit, biíc yoobó wāpī jumna caá, weemdih wēi ennit, táini doonádih wā naáwáchah joinít, ī jepahat pínah niijná. 20 Pánih chājna, wā údwā panihnitá, bitā judíowādh Jesúsih doonádih bohénit, ded pah ī chājat biíc yoobó weembút wāpī chājna caá, wā naáwáchah wēi joinít, Jesúsdi h ī jepahat pínah niijná. “Nihat jwiít judíowā jwī nuowā ī wutatdih wā jepahcah yuhna, Dios weemdih ā túi enna caá”, wā niij jéihna yuhna, queétdih bohénit, jwī nuowā ī wutatdih wāpī jepahna caá. 21 Bitā judíowā nihcannit Moisés ā wutatjidih jéihcannitdih bohéna, ded pah ī jummat pah biíc yoobó wāpī jumna caá, wā bohénachah wēi joinít, ī jepahat pínah niijná. Pánih jumna yuhna, Dios ā wutatdih wāpī yap yohcan caá. Ded pah Jesucristo weemdih ā wutachah, caandihbut wāpī jepahna caá. 22 Jáap jéihnitboodih bohéna, “Weém Jesúsdi h chah jéihni caá”, wāpī niijcán caá. Queétdih túi beh joi jwáhcan, “Nin pah chājnit, wāta yéj chāj tagaá”, niij jenah joinít, ī chājcatdih weembút wāpī chājcan caá, queétdih teo wáacat túut niijná.

Pánihna, nihat ī jummat biíc yoobó wāpī jumna caá, wā bohéatdih ī túi jepahachah, Dios queétdih ā túi wbat pínah niijná. 23 Jesúsih táini doonádih nihat cāacwā ī joyát pínah niijná, páant wāpī chājna caá. Pánih chājna, queét ī jepahachah, Dios pebhboó jumna, jwiít biíc di h jwī túi wēibipna caá.

24 Dios pebhboó juibínit, chah táini ā wāhat pínahdih bidnit, nin baácboó jum jwuhna, ded pah ā wutatdih ñi túi jepahaá. Nin pah ā jumna caá: Cāacwā ñáonit, nihat ī ñáwachah yuhna, chah wēpép ñáonidihjeh wēinit, táinidih ipī wāhna caá. Pánihna, chah wēpép ñáoni dée jwiítbut Dios ā wutatdih túi chājnit, ā pebhboó jwī juibínachah, jwiít di h wēinit, táinidih ā wāhbi pna caá. Pánih wēpép ñáoni dée, Dios ā weñat pínahdih túi chājat caá náahap. 25 Nin pahbut ā jumna caá: Ñáonitboó ñih bācahdih ipī wēpana caá. Pánih wēpana, ñih bācahdih yéjcaat pínahdih ipī chājcan caá. Cāacwā queétdih wēinit, núojih péeb waoni júdwādh ī wāhatdih ipī bidna caá. Obohjeéhtih, pánih wāhni júdwā waícanjeh āpī wānah bejna caá. Pánihat dée jwiítboó jwīih caolihdih yéjcahcan, Diosdi h wābhni t, ā naáwát di hbut jwīpī jenah joiná caá. Pánih chājnit, ā pebhboó jwī juibínachah, táinidih jwiít di h ā wāhbi pna caá. Caán ā wāhni pínahboó ā buwdcán niit. 26 Weémboó yoobóp di h jeh ñáoni dée, Dios ā weñat pínahdihjeh chājat túut niijná, caandih wāpī túi jenah joiná caá. Míic mao tíohnit yoobóp di h ī mao chāúát pah, weembút Jesús ā wutatdih túi chājat túut niijná, Diosdi h wā túi jenah joiná caá. 27 Ñáonit, míic mao tíohnit ñih bācahdih yéjcaat túut niijná, ī náahat di h jeh ipī chājcan caá. Páant ī chājat pah, weembút wīih caolihdih yéjcaat túut niijná, wā náahat di h chājcan, Dios ā weñat pínahdihjeh wāpī chājna caá. Pánih chājnit, Dios pebhboó wā juibínachah, “Bitadi h

* 9:16 Jer 20.9; Am 3.8

ma bohénachah yuhna, dedé jíb wūhat pínah meemdíh ã wihcan caá”, weemdíh ã niijcán niít.

10

Egipto baácmant jãóhñit ded pah ï yapatji

1-2 Dios pebhboó jaibínit, jwiít dih wēinit, táinidih ã wūhat pínahdih jwiít nihat jwī bidna caá. Pánih bidnit, jwiít judíowã jwī ñowã Egipto baácmant jãóhna, ded pah ï yapatjidih jwiít dih táí náhniat caá náahap. Queét nihat Moisésjeéh ï bejehah, Diosboó queétdih wapna, mah pōh panihniñh ãt waáwáp wut jī.* Múj Mac Dũunidih jōpanit, queét nihat Moisésjeéh Dios ãt chúuh bejat tútup wut jī.* Pánih jumna, Moisésdih ãt táí péenap wut jī. 3 Tútchi wihcapboó jumnit, Dios ã wūhni jeémátdih nihat ipī jeémép wut jī.* 4 Múj wihcah, mah ã bac jũúwát pínah niijná, Dios Moisésdih búdí jee dáhdih ãt mawat tútup wut jī. Páant ã chãjachah, ã wūhni mahdih queét nihat ãt babhbap wut jī. Jee dáhmant ï babhni mah ã bac jũúwát dée, Jesucristobut Túini Espíritudih ãt wūhap wut jī. Ì jéih encah yuhna, Jesús ïjeéh ã jib bejehah, ã wūhni Túini Espiritu queétdih ãt teo wáacap wut jī.* 5 Obohjeéhtih, queétdih Dios búdí ã teo wáacachah yuhna, biquínajeh caandíh ãt jepahap wut jī. Bitá dawá caandíh jepahcannitdih wēi encan, Dios queétdih ãt peéh chãjap wut jī. Pánihna, nihat Egipto baácmant jãóhñit, tátchi wihcapboó jib bejna, páantjeh ãt wun beedép wut jī.*

6 Páant queét nihat ï yapatdih náhnina, biíc yoobó yeejép ã chãjat pah jwī chãjca boj jīh.* 7 Dios ã daacát tútupni tólih, Éxodo ï niijnídh, nin pah ãt niij daacát tútup tajī: “Queét cáacwã ï pãpnidih wēinit, biíc dih wēi jeémp babh máihna ãt chãjap wut jī”, ãt niijíp tajī.* Páant ï yéej chãjat pah,

jwiít dih chãjcat caá náahap. 8 Biíh láa biquína yaádh metnit, íí náah ãt chãjap wut jī. Páant ï íí náah chãjat peéh biíc yeó jáapdihjeh veintitrés mil queétdih Dios ãt mawap wut jī.* Páant ï chãjat pah, jwiít dih chãjcat caá náahap. 9 Biíh láa, biquína nin pah Moisésdih ãt niij jãihñap wut jī: “¿Dépanih tibeé jwiít dih Egipto baácmant ma ãb jãóh? Nin tátchi wihcapboó jwī yabh jibna caá. Dios jwiít dih ã táí en daocán caá”, ãt niijíp wut jī. Páant niijnít, Diosdih tac bũgána, caandíh ãt ïjanap wut jī. Páant ï yéejat peéh, Dios maiwãdih ãt wahap wut jī, queétdih ã chãác mawat pínah niijná.* Páant ï yapatdih jenah joinít, ã chãjat pah jwiít dih chãjcat caá náahap. 10 Biíh láa, biquína nin pah ãt míc niijíp wut jī: “¿Dépanih tigaá Dios Moiséswãdihjeh jwī maáta ãt chãj? Jwiít nihat biíc yoobó táinit jwī jumna caá”, míc niijnít, Diosdih ãt jãihñap wut jī. Páant ï jãihñat peéh mawat pínah niijná, Dios ãh ángeldih ãt wahap wut jī.* Páant ï chãjat pah, jwiít dih chãjcat caá náahap.

11 Páant queét ï yapatji jwiít péeni yeó jáapna jumnitdih ã jéihyana caá. Ì yapatjidih Moisés ã daacátjidih ennit, táí jenah joinít, biíc yoobó jwiít dih chãjcat caá náahap. 12 “Weémboó Jesús dih wã chah táí jenah joiná caá. Dedé yéej chãjat jenah joyát weemdíh ã jũúwáchah yuhna, wã táí jéih yap yohna caá”, niij jenah joiná, ñi táí chãja chaáh. Páant niij jenah joiná yuhna, jon jãtih moón ï chãjat pah, ñi jwúub yéej chãjmi nacaá. 13 Jwiít nihat biquí láana yeejép chãjat jwī jenah joiná caá. Páant jwī yéej chãjihichah yuhna, jwī yéej chãjcat pínah niijná, Dios jwiít dih ãpī teo wáacna caá. Pánih teo wáacna, namá déedih jwiít dih ãpī jãutna caá, jwī yap yohat pínah niijná. Pánihna, ded pah jwī bũjácaldih jéihñit, chah yeejépdih jãhñit, jwiít dih ãpī teo wáacna caá.

* 10:1-2 Ex 13.21-22 * 10:1-2 Ex 14.22-29 * Nm 14.29-30 * 10:6 Nm 11.4 * 10:7 Ex 32.6 Nm 16.41-49

10:3 Ex 16.35 * 10:4 Ex 17.6; Nm 20.11 * 10:5 * 10:8 Nm 25.1-18 * 10:9 Nm 21.5-6 * 10:10

Pāpnidih wēicat

¹⁴ Wā chéenwā, nindih ñi túi joyoó: Bitá “Jwíih dios, jwiítidih teo wáacni caá”, ñi niij pāpnidih ñi weñepboó bejcanjeh, queét ñi chājat biíc yoobó yeebbút ñi chājca bojoó. ¹⁵ Yeéb túi jéihnit jamna, ded pah ñi chājat pínahdih jéihyat túut niijná, nin wā naáwátidih yeebjéh ñi túi jenah joyoó: ¹⁶ Míic wáac jainít, Jesúih meép panihni iguúh macdih babhni, áih bácah panihni pandihbut biícidih jwí jeémátidih bainí yeebdíh wā naóhbična caá. Pánih babh, jeémpna, ã wun wūhatdih jenah joinít, “Túina caá”, jwípí niijná caá. “Jwiítidih wun wūhna, jwiít ájeéh túi biícidih jwí jamuchah, ã wēpat jwiítidihbut ã wūhna caá”, jwí niij jéihna caá.* ¹⁷ “Jwí jeémpni pan biíc dahjeh ã jamat pah, jwiít nihat biícidih biíc bácah dée jwí jamna caá”, niij jéihnit, caán pan dahdih biícidih jwípí jeémpna caá. ¹⁸ Jwiít judíowā ded pah jwí chājatdih ñi jenah joyoó: Dioíh mūná bejnit, nuñápdih mao cáo wūhni, Diosdih jwípí wēina caá. Caandíh jwí wūhat túttimah, caán déepdih jeémpna, Diosjíh biícwā jwí jamna caá. Bitabut pāpnidih ñi wūhnijidih jeémpna, queébut caanjíh biícwā ñi jamna caá.* ¹⁹ Páant niijnít, “Jwíih dios caá”, niij pāpni, caandíh ñi wūhnibut “Dedé wēpat ã jamna caá”, wā niijcán caá. ²⁰ Obohjeéhtih, dedé wēpat ã wihcah yūhna, bita caandíh jeémátidih wūhna, Diosdih jenah joicánjeh, nemépwāboodíhjenah jenah joinít, ñi wūhna caá. Pánih wūh péanit, jwūb jeémpna, nemépwā biícidih ñi jamna caá. Yeébboodíh nemépwā biícidih ñi jamatdih wā náah yaccan caá.* ²¹ Nemépwā biícidih jamna, Dios biícidih ñi jéih jamcan caá. Dios biícidih túi jamat túut niijná, nemépwā biícidih jamcat caá náahap. Pánihna, nemépwādih ñi wūhni jeémátidih ñi jeémpca bojoó. Caandíh wūhni

babhatdihbut ñi babhca bojoó. Jesucristo ã wun wūhatdih jenah joinít, caán biícidih jamat túut niijná, áih meép panihni iguúh macdih babhna, áih bácah panihni pan dahdih jeémát caá náahap.* ²² Pāpnidih wūhni jeémátidih, Jesús ã wunatdih jenah joiní jeémátidihbut jeémpna, jwí Maáhdih ñi íjana caá. ¿Yeébboó Diosdih chah wēpnit niit ñi jamap? ¿Ñi yéejat ã peéh chājatdih ñi jéih jweimí naniit? Nihcan caá. Pánihna, ã íjatdih úmni, nemépwādih ñi wūhnijidih ñi jeémp, babhca bojoó.*

Bitadih oinit, teo wáacat

²³ Biquína yeéb nin pah ñi niij jenah joiná caá: “Jesucristodih jepahni jamna, ‘Ma chājca bojoó’, niiját weemdíh ã wihcan caá. Weemdíh yéej chājatjeh ã náahcan caá”, ñi niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, biíh jwí chājachah, túini jamna yūhna, jwiítidihjeh, bitadihbut ã teo wáaccan caá.* ²⁴ Pánihna, jwí weñat pínahdihjenah chājcan, bitadih jwí teo wáacat pínahdih chājat caá náahap.

²⁵ Déepdih jíib chājatboó jíib chājadih bejna, “¿Pāpnidih ñi wūhni niit? ¿Wā jeéméchah, ã túimi niit?” niij wūbh joicánjeh, jíib chājnit, ñi jeémé. ²⁶ Jwí íp Dios nihatdih ã chājni, nihat áih caá. Dedé jwí jeémát pínahdihbut chājnit, jwiítidih ã wūhna caá. Pánihna, ã wūhniidih jwí jeéméchah, ã túina caá.*

²⁷ Jesúsdih jéihcanni yeebdíh ã numah jeéméchah, bejnit, dedé ã wūhuchah, “¿Nin pāpnidih ñi wūhni niit?” niij wūbh joicánjeh, ñi jeémé. ²⁸ Obohjeéhtih, Jesúsdih jáap jéihni but jamna, “Nin déep pāpnidih ñi wūhni caá”, yeebdíh ã niijíchah joinít, caandíh ñi jeémpca bojoó. ²⁹ “Wā jeéméchah, ã túina caá”, niij jéihna yūhna, jeémpnit, jwí Maáhdih jáap jéihni boodíh yeéb ñita yéjea tagaá. Obohjeéhtih, “Ñi jeémpca bojoó”, wā niijíchah joinít, nin pah weemdíh

* **10:16** Mt 26.26-28; Mr 14.22-24; Lc 22.19-20 * **10:18** Lv 7.6 * **10:20** Dt 32.17 * **10:21** 2Co 6.15-16 * **10:22** Ex 20.5; Dt 32.21 * **10:23** 1Co 6.12 * **10:26** Sal 24.1; 50.12; 89.11

ñita niij wábh joi tágáa. “Caandíh wā jeéméchah ã túyatdih jéihna yuhna, ¿Dépanihna jáap jéihni ã jenah joyát pah weemdíh chājat náah?*

³⁰ Dedédih jeémpnit, ‘Ma wāhat túina caá, Paá’, wāpī niijná caá. Páant wā niijíchah yuhna, ¿Dépanihna, ‘Caandíh jeémpnit, ma yéej chājna caá’, weemdíh ma niij?’ ñita niij tágáa. ³¹ Páant niij naóhna, nin pah niijná caá wā chājap: Jwiít Jesúíhwādih túi chājat caá náahap, bita jwiítidih ennit, queébtut Diosdih ã weñat pínah niijná. Pánihna, jeémp, babh, dedédih chājna, bita Diosdih ã wēi naáwát pínah niijná, túi chājat caá náahap. ³² Judíowā, judíowā nihcannit, Jesúíhwādihbut yeejép ñi chāj jútca bojoó. ³³ Weémboó dedé wā chājíhna, nihat cáacwā ã túi jummatdih jenah joinít, wāpī chājna caá. Pánihna, Jesúsdi h ã jepahachah, Dios queédih ã túi ubat pínahdih búdí náah yacna, wā túi jummat pínahdih jenah joicánjeh, bita ã túi jummat pínahdih wāpī jenah joiná caá.

11

¹ Weém Jesucristo ded pah ã chājatjidih jenah joinít, biíc yoobó wāpī chājna caá. Páant wā chājat pah, yeebbút ded pah wā chājatdih ennit, biíc yoobó ñi chājaá.*

Míc wáacnit, ded pah ã chājat pínah

² Ded pah wā chājatjidih náhninit, yeéb biíc yoobó ñi túi chājna caá. Jesúíh doonádih jwí bohénachah joinít, páantjeh ñi túi jepahna caá. Páant ñi chājachah, yeebdíh wā wēina caá.* ³ Bwú biíhdih wā naóhbipna caá, yeéb Jesúíhwā míc wáacnit, ded pah ñi chājatdih ñi túi jéihyat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Jwí lip Dios Jesucristo ã maáh caá. Jesús neoná ã maáh caá. Neoná ã weha mána yaádh ã maáh caá. ⁴ Níih baácdih moón biíhdih jepahat jútna, ñíih waojíh yégueh chóojíh ñipí cáagna caá. Pánihna, Jesúíh neonáboó wábhnit,

Dios naáwátidih naóh yapanitbut jih cáagna, “Biíh caá wā maáh. Jesús nihcan caá”, niiját jútut dée chājnit, jwí Maáh Jesucristodih yeejép ã chājna caá. ⁵ Yaádhboó wábhna, Dios naáwátidih naóh yapanit, jih cáagcan, “Wājeéh bóodih wā jepahcan niít”, niiját jútut dée chājnit, ã weha mánadih yeejép ã chājna caá. Mi áa nihcanni-jeéh yeejép chājnih wili, nihat miíh waó yoóc boj yohnih dée mi jumna caá. ⁶ Yaádhboó ñih waojíh yégueh chóojíh cáaguíhcan, waó yoóc boj beedánih ã jumna naáh. Obohjeéhtih, boj beedáatidih tíicnit, ã jih cáaga naáh. ⁷ Diosdih wábhna, neonáboó Dios ã nihat panihni jumna, ñih wao dájhij cáagcat caá náahap. Páant ã cáagcan, “Diosjeh caá wā maáh. Caánboó chah túini caá”, ã niiját jútutna caá. Yaádhboó cáagnit, “Wājeéh bóo túini caá. Caandíh wā wēi jepahna caá”, ã niiját jútutna caá.* ⁸ Dios cáacwādih jwíih chājna, newédih át jwíih chājap wut jī. Túttimah ãih páwájíh yaddih át chājap wut jī. ⁹ Newédih chājnit, yaddih teo wáacni pínah nihcan wut jī. Obohjeéhtih, yadboodíh newédih teo wáacnih pínah át chājap wut jī. Páant tigaá neoná maáh panihnit ã jumna caá.* ¹⁰ Yaádhdi h wao dáh jih cáagat caá náahap, ã weha mánadih ã jepahat jútut túut niijná, Dioíh ángelwā ã wēi enat pínah but niijná. ¹¹ Obohjeéhtih, neoná ã weha mána yaádh ã maáh ã jumachah yuhna, Jesúíhwā jumna, Dios queét chénat pahdih biíc yoobó ã enna caá. Pánihna, queédih míc teo wáacat caá náahap. ¹² Dios newédih jwíih chājna, ãih páwájíh yaddih át chājap wut jī. Bwú yaádh caá neoná pínahdih ã weh jumna caá. Obohjeéhtih, Dios caá nihatdih ã chājap.

¹³ Míc wáacnit, ded pah ñi jummat pínahdih túi jéihyat túut niijná, yeebjéh ñi jenah joyoó. Níih tútchinadih moón bitadih ã jepahat jútíhna, ñih waojíh yégueh chóojíh ipí cáagna caá. Pánihna,

* **10:29** 1Co 8.7-12 * **11:1** 1Co 4.16; Fil 3.17 * **11:2** 2Ts 2.15 * **11:7** Gn 1.26-27 * **11:9** Gn 2.18-23

yaádhboó Diosdih wábhnit, i weha mánadih i jepahat júutna, queétdih waojéh cáagat caá náahap. ¹⁴ Ñi cātíh newé waó yoóc maátmi ã dawúchah ennit, “¿Caánboó yad wili pah waó yoóc duoná, ã tíccan niít?” ñipí niij jenah joiná caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yadboó waó yoóc maátmi mi dawúchah ennit, “Míih waó yoóc maátmi duoná, mi túi jíghna caá”, ñipí niij jenah joiná caá. Pánihna, míih waó yoóc maátmi duonít, mijeéh bóodih jepahat júutna caá mi chājap. ¹⁶ Páant wā naáwátdih ded biíhboó mácah ã naáwíhichah, nin pahjeh wā jepahna caá: Nihat jwiit yeebdíh bohénit wā naáwátdih biíc yoobó jwípí bohéna caá. Nihat nin baácnadih moón Dioíhwābut Diosdih wēinit, biíc yoobó ípí chājna caá.

Jesús ã wutni jeémátdih i túi chājcat

¹⁷ Jesús ã wutni jeémátdih baa bainí wā naóhbična caá. Míic wáacnit, Jesús ã wutni jeémátdih ded pah ñi jeémát doonádih joinít, yeebdíh wā wēican caá. Jesús ã naáwátdih biíc yoobó chājcan, caandíh ñi chah jenah joyát pínahdih míic teo wáaccanjeh, ñi míic yéejana caá. ¹⁸ Pánih míic wáacnit, Jesús ã wunatdih náhninit, biíc dih jeémát túit niijná yahna, ¿Dépanihna, biíc dih ñi jeémpan? Biquína dawá bií dée bíbohnit moh yéejnit biíc dih i jeémíhcan caá. Bitaboó i chéenwā biíc yoobó jenah joinítjeh biíc dih i jeémpan caá. Obohjeéhtih, biquína bitajeéh ípí túi jeémpan caá. Pánih nihat biíc dih jeémpan, ded pah Jesús ã bohéátdih ñi chājcan caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih jumna, det Jesús dih túi jepahnitdih, det Jesús dih túi jepahcannitdihbut ñi jéihna caá. Páant ñi chājcan, ñita jéihcan tagaá. ²⁰⁻²¹ Ñi jeéméchah, bitadih páicanjeh, ñi ub júóhni jeémátdih ñipí jeémpan caá. Páant ñi jeéméchah, biquína moh yéejnitboó bainí jeémátdihjeh bíbohnit, túi jeémpan chāhcan, nuugúp i wanna caá. Bitaboó búdí iguúh macdih ub júóhnit, bitadih wūhcanjeh, i babh máihna caá. Pánih chājna, “Jesús ã wutni

jeémátdih jeémpan caá jwí chājap”, niijná yahna, yoobópdih ñi niijcán caá. Ñ wutni jeémát ã jumuchah, nihat ñi ub júóhni jeémátdih pááhnit, biíc dih ñita wēi jeémpan tagaá. Pánih jeémpan, túi biíc dih áih bácah pah ñita jum taga. ²² ¡Ñi jenah joyoó buca! ¿Dépanihna tubit nuugúp tubuchah yahna, ñi ih muúboojéh jum jwuhna, ñi jeémpan? ¿Dépanihna bita Jesús íhwā páant yeejép ñi chāj? ¿Dépanihna Jesús íhwā moh yéejnitdih jíghah encanjeh ñi tíca? ¿Ded pah wā niijbí? ¿Páant ñi chājachah, yeebdíh wā wēimi naniít? Nihcan caá. Wā wēican niít.

Jesús ã wutni jeémát ded pah ã jumat

²³ Jesucristojeh nin pah weemdíh ã jéihyanap jí, ã wun wūhatdih náhninit, ded pah pandih jeémpan, iguúh macdih babhnit, jwí túi jeémát pínah niijná: Caandíh eníhcannit i teoni pínah chei Jesús ã bohénitdih át numah jeémép wut jí. Pánih jeémpanit, jwí Maáh Jesús pan júdadih ubnit, ²⁴ **“Nindih ma wūhat túina caá, Paá”**, niij péanit, ã bohénitdih át ói wūhup wut jí. Pánih ói wūhnit, nin pah át niijíp wut jí: **“Nin pan wíih bácah panihni caá. Yeéb ñi yéejat jíib wā wun wūhbična caá. Pánihna, nindih jeémpanit, wā wun wūhatdih ñi náhninaá”**, át niijíp wut jí. ²⁵ Pánih jeémpan péanit, Jesús pamapdihbut ub, wábhnit, nin pah queétdih át niijíp wut jí: **“Nin iguúh mac wíih meép panihni caá. Wun wūhnit, jáap namá dée wā chājbična caá, Diosjeéh ñi túi jumat pínah niijná. Wā wun wūhatdih ñi túi jenah joyóchah, Dios ñi yéejatdih ã yohbična caá, iiguúpna bejnit déedih ã pehbboó ñi bejat pínah niijná. Pánihna, iguúh macdih babhnit, weemdíh ñi náhninaá”**, Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jí.* ²⁶ Pánih pandih jeémpan, iguúh macdih babhbat jumat pah “Jesús weemdíh ã wun wūhatdih wā túi jenah joiná caá”, niiját júutna caá jwí chājap. Pánihna, Jesús ã jwúub dei júúwát pínah jātíh páantjeh jwiit

* **11:25** Ex 24.6-8; Jer 31.31-34; Mt 26.27-28

āihwādih pandih jeémpnit, iguáh macdih babhbat caá náahap.

Jesús ā wutni jeémátdih ded pah ī jeémát pínah

²⁷ Jesucristo ā wun wāhatdih túi jenah joinít, bita Jesúhwādih oinit, pandih jeémp, iguáh macdih babhbat caá náahap. Ded jenah joicánjeh jeémpnit, babhna, Jesúh bácahdih āih meépdihbut “Dedé pínah nihcan caá”, niijnít, caandih búdí ā yéej chājna caá. ²⁸ Ded ā jeémát pínah jātih, ā yéej chājatdih jenah joyát caá náahap. Pánih jenah joinít, ā yéejatdih Diosdih naóh péanit, ā jeémé naáh. ²⁹ Jeémpnit, nin pah jenah joyát caá náahap: “Nin pan Jesúh bácah panihni, nin iguáh mac āih meép panihnidih enna, wā yéejat jíib weemdih ā wun wāhatdih wā náhnina caá”, niij jenah joí, jeémpnit, ā babhba naáh. Páant niij jenah joicán, dedé yéejatdih naóhcan, ā jeéméchah, Diosboó caandih ā peéh chājnipna caá. ³⁰ Jesús ā wutni jeémátdih túi jenah joicánjeh ñi jeémát jíib, dawá tubáp chūhñit, bitabut it wunah bejep wut jī. ³¹ Obohjeéhtih, yeebjéh ded pah ñi yéejatdih jenah joinít naáwáchah, Diosboó yeebdih āta peéh chājcan tagaá. ³² Pánihna, Dios buu yeebdih peéh chājnit, bohéna caá ā chājap, túttimah iiguípna ñi bejcat pínah niijná.*

³³ Wā úudwā panihnitá, Jesús ā wutni jeémátdih jeémát túut niijná, míic wáacnit, nihatdih páinit, biícđih ñi túi jeémé. ³⁴ Nuugúp tubanitboó ĩh muúboó jum jwahna, ĩ jeémp wud jum naáh. Pánihna, túinijeh ñi jeémé, Dios yeebdih ā peéh chājcat pínah niijná.

Ñi pebhna jaibínit, biíh ñi úubh joí daacátjidih wā jepahbipna caá.

12

Túini Espiritu ā jéihyaat

¹ Buu Túini Espiritu ā jéihyaatnadih ñi úubh joyátdih wā jepahbipna caá,

ñi túi jéihyat pínah niijná. ² Nindih ñi náhninaá: Yeéb Jesucristodih ñi jepahat pínah jātih, nemépwā ĩ maáh ñi nuowādih yeenit, ā jéih jepahcah yahna, yeéb Corinto tútchidih moondih pāpnitdih āt úúbát túutap tajī. ³ Ded Túini Espiritu ā wēpatjīh naóhni, ded nemépwā ĩ wēpatjīh naóhniidihbut ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā niij daácna caá: “Túini Espiritu ā wēpatjīh naóhñit, ‘Jesucristo yeejép caá’, ĩ niijcán niít. Obohjeéhtih, nemépwāboó ĩ wēpatjīh naóhñit, ‘Jesucristo Dios wūáh, jwī Maáh caá’, ĩ jéih niijcán niít”, wā niijná caá.

⁴ Túini Espirituboó jwiít Jesúhwādih teo wáacna, mácah jéihyatnadih āpī wāhna caá. Obohjeéhtih, jéihyatna mácah ā jumuchah yahna, caán Túini Espiritujeh páant āpī teo wáacna caá. ⁵ Ded pah bitadih jwī teo wáaquíhichah, mácah ā jumuchah yahna, jwī Maáh Jesúskeh jwiít nihatdih ā teo wáacat túutna caá. ⁶ Bitadih mácah jwī teo wáacachah yahna, Dios ā wēpatjīhkeh jwiít nihat jwī jéih teo wáacna caá. ⁷ Jwiít nihat Jesúhwādih Túini Espiritu ā wēpatjīh āpī teo wáacna caá, jwiítbut bita āihwādih jwī teo wáacat pínah niijná. ⁸ Biquína ā wēpatjīh, “Nin pah meemdih chājat caá náahap”, ĩ niij jéih naóh yapana caá. Bita ā wēpatjīh ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdihbut ĩ túi jéih naóh yapana caá. ⁹ Bita ā wēpatjīh, Diosdih chah jenah joinít, biíhdih ĩ jéih teo wáacna caá. Bitabut wunnitdih teo jāhanit, ĩ jéih booana caá. ¹⁰ Bitabut cāacwā ĩ jéih chājca naáhdih ĩ chājna caá. Bita Dios ā naáwáchah, ĩ jéih naóh yapana caá. Bita ded Túini Espiritu jumnidih, ded nemép jumnidihbut ĩ beh enna caá. Bitabut ā wēpatjīh mácah wéheatjīh ĩ jéih naóhna caá. Bita mácah wéheatjīh ĩ naáwáchah joinít, ĩ jéih naóh yapana caá. ¹¹ Pánihna, nihat mácah ā jumuchah yahna, Túini Espiritujeh ā weñat pínahdih chājnit,

* **11:32** Dt 8.5; He 12.5-11 * **12:11** Ro 12.6-8

queét nihatdih ãpĩ teo wáacna caá.*

Jesúíhwã biíc bácah pah jwĩ jummat

¹² Jwĩih bácah biícjeh ã jumuchah yuhna, téihyana jum, quíib dahna jum, jítchana jum, moli chóonabut ã jumna caá. Obohjeéhtih, dawá ã jumuchah yuhna, nihat jwĩih bácahdih jumnijeh caá. Pánihat pah, jwiít Jesúíhwã dawá jumna yuhna, jwiít nihat biíc dih ãih bácah dée jwĩ jumna caá.* ¹³ Biquína judíowã, bita judíowã nihcannitbut jum, biquína teo wãhñit, bita teo wãhcannitbut jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, jwiít nihat mácah jwĩ jumuchah yuhna, jwiít dih teo wáacni Túini Espíritu biícjeh jumna, jwiít dih waadnít, jwiít nihatdih biíc bácah pah ãt chãjap taga.

¹⁴ Jwĩih bácahdih jumni biícjeh nihcan, dawá ã jumna caá. ¹⁵ Jwĩih jítcha wéheni nihna, “Caán téihya chah túini caá. Weémboó téihya nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá”, ã niijíchah yuhna, bácahdih jumni páantjeh ãta jum tagaá. ¹⁶ Jwĩih molítboó “Weém quíib dah nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá”, ã niijíchah yuhna, bácahdih jumni páantjeh ãta jum tagaá. ¹⁷ Obohjeéhtih, jwĩih bácahdih quíib dahjeh jumna, molít wihcah, ¿ded pah tigaá jwĩta jéih joí? Molítjeh jumna, wuúc íit wihcah, ¿ded pah tigaá jwĩta jéih jōí? ¹⁸ Pánihna, nihat bácah jumnidih jwĩ náahna caá. Diosboó túi jéihni jwiít dih chãjni ded pah ã náahatdih nihat jwĩih bácahdih jumni pínahdih ãt chãjjip taga, jwĩ túi jummat pínah niijná. ¹⁹ Jwĩih bácahdih quíib dahjeh, jítchajeh, téihyajah ã jumuchah, jwĩta jéih jumcan tagaá. ²⁰ Pánihna, dawá bácahdih jumni ã jumuchah yuhna, biíc bácahjah ã jumna caá.

²¹ Jwĩih quíib dahboó “Weém nihat jéihni caá. Dedé weemdíh judhcan caá. Pánih jumna, caán téihya ã teo wáacat pínahdih wã náahcan caá”, ã niijíchah yuhna, ã teo wáacat ã náahna caá. Jwĩih wao dáhboó “Dedé

weemdíh judhcan caá. Pánih jumna, caán jítchadih wã náahcan caá”, ã niijíchah yuhna, caandíh ã náahna caá. ²² “Wĩih bácahdih jumni túi wēpcanni caá”, jwĩ niij jenah joiníboó chah ã náahna caá. ²³ “Túini jígohcanni caá”, jwĩ niij jenah joiná, túini yéguehdih jwĩpĩ d̄oná caá, túi jígohat túut niijná. Tíicnit, jwĩpĩ jãhna caá, bita ã encat pínah niijná. ²⁴ “Bita ã enechah, dedé pínah nihcan caá”, jwĩ niij jenah joinídih jwĩpĩ jãhcan caá. “Wēpcanni caá. Túini jígohcanni caá. Tíic náah jumni caá”, jwĩ niij jenah joinídih chah jwĩpĩ túi en daoná caá. Páant tigaá Dios ãt chãjap taga, ²⁵ míic jũihñat dée wihcanjeh, nihat ã túi míic teo wáacat pínah niijná. ²⁶ Pánihna, jwĩih quíib dah tubna, nihat bácah ã tubana caá. Quíib tubat ã yayáchah, nihat jwĩih bácah ã túina caá.

²⁷ Yeéb nihat Corinto tútchidih moón Jesúíhwã ãih bácah dée ñi jumna caá. Pánihna, jwĩih bácahdih jumni nihat ã chãjat pínah mácah ã jummat pah, yeebbút Jesúíh bácahdih jumnit dée, ñi chãjat pínahbut mácah ã jumna caá. ²⁸ Nihat Jesúíhwã biíc dih jumnit, Túini Espíritu ã wēpatjĩh mácah jéihyatnadih Dios ãt wũhup taga. Dios ã jwĩih ñíonitboó Jesús ã naáwát túutnit ã jumna caá. Túttimah, Dios naáwát dih naóh yapanit ã jumna caá. Túttimah, ã naáwát dih bohénit ã jumna caá. Túini Espíritu ã wēpatjĩh cãacwã ã jéih chãjca naáhdih biquína ã chãjna caá. Biquínaboó wãnnitdih teo jãha wũbhñit, ã wēpatjĩh ã jéih booana caá. Bitaboó, bitadih jĩgah ennit, ãpĩ teo wáacna caá. Bitaboó, cãacwãdih túi waóhñit pínah ã jumna caá. Bitaboó, ã wēpatjĩh, mácah wéheatjĩh ã naóhna caá.* ²⁹ Yeéb nihat Jesús ã naáwát túutnit nihcan caá. Nihat Dios naáwát dih naóh yapanit pínah, nihat ã naáwát dih bohénit pínah, nihat wēp chãjnit pínahbut nihcan caá. ³⁰ Nihat boonit pínah, nihat mácah wéheatdih naóhñit pínah, nihat mácah wéheatdih jwũub

* 12:12 Ro 12.4-5; Ef 4.14-16 * 12:28 Ef 4.11

túut nuum naoh yapanit pinahbut nihcan caa. ³¹ Jwiit biquinadih nihat jehiyatna a wihcan caa. Diosjeh caa aih caacwadih a jehiyana caa. Chah tui jehiyat pinahdih bidna, jwiit nihatdih caandih badi uubat caa naahap. Obohjehtih, bitadih jwi oyat pinah caa chah naahap. Paniu oina, Tui Espiritu a wepatjih bitadih jwi tui teo waacbpna caa. Jwi oican, Tui Espiritu jwiitdih a teo waacachah yuhna, bitadih jwi tui teo waaccan niit.

13

Oyat

¹ Tui Espiritu a wepatjih macah weheatjih wehenit, bita i weheat, angelwa i weheatjih wehena yuhna, bitadih jwi oicah, dede pinah nihcan caa. Yeej yaaatjeh caa. ² Tui Espiritu a wepatjih Dios a naawachah, jwi jeh naoh yapana yuhna, bitadih jwi oicah, dede pinah nihcan caa. Ded pah Dios a jumatdih, a chajat pinahdihbut tui jehna yuhna, bitadih jwi oicah, dede pinah nihcan caa. Jwiit caacwa jwi jeh chajca naahdih Dios a wepatjih jwi jeh chajat pinahdih tui jenah joina yuhna, bitadih jwi oicah, Dios a enechah, dede pinah nihcan caa.* ³ Nihat jwi bibohatdih moh yeejnitdih jwi wuhuchah yuhna, Jesuh doonadih jwi naawat peeh bita jwiitdih i cawachah yuhna, bitadih jwi oicah, Dios jwiitdih wei encan, tuididih a wuhcan niit.

⁴ Bitadih oina, ded pah jwiitdih i yeej chajachah yuhna, yeej chaj jwubacan, tuijeh jwi jumbipna caa. Bitadih oina, jgah ennit, jwi teo waacbpna caa. Queetdih oina, fih bi deedih en ninahcan, ded pah i tui yapachah, jwi ijcan niit. Paniu oina, queet jwiitdih i wei enat pinah niijna, ded pah jwi tui jumat, jwi tui yapat, jwi tui chajatdihbut jwi naohcan niit. "Weem nihat jehni caa. Dede judhdad weemdih wihcan caa", niijni pah jwi juncan niit. ⁵ Bitadih oina, queetdih jwi tiicacan niit. Paniu

oina, chah tuididih jwiitjeh bibohat tui niijna, jwi bidcan niit. Paniu oina, ded pah jwiitdih baini yeejeh i chajachah yuhna, waicanjeh jwi ijcan niit. Jwiitdih i yeej chajatjidih jwi quib buudbipna caa. ⁶ Bitadih oina, yeejeh i yapachah, yeejeh i chajachahbut, jwi weican niit. Obohjehtih, tui i yapachah, yoobopdih i chajachahbut, jwi weibipna caa. ⁷ Bitadih oina, i yeej chajat doonadih bitadih naohcan, i tui chajihatdih jenah joini, Dios queetdih a tui nuumat pinahdih jwi tui jenah joi cadahcan niit. Paniu, ded pah jwi yapachah yuhna, jwi oi cadahcan niit.

⁸ "Ni mic oyo", niij watnit, Dios "Paant boojeh tigaa. Yeebdi bu oyat naahcan caa", a niijcan niit. Obohjehtih tattimah, Tui Espiritu a wepatjih Dios naawatdih naoh yapaat, macah weheatjih naawatbut, ded pah yapatdih, ded pah yapat pinahdih jehiyatbut dede naahat a wihcan niit. ⁹ Nin baacbo jw yuhna, Tui Espiritu a teo waacachah yuhna, nihatdih tui jeh beedacan, nihat Dios naawatdihbut tui yoobopdih jwi jeh naoh yapacan caa. ¹⁰ Obohjehtih, Jesucristo, tui yoobat jwmi, a jwab dei juuwachah, nihatdih jwi jeh beedabipna caa.

¹¹ Nin pah jwi jwmi caa: Weem webit jwmi, webit i jenah joyat, i weheat pahbut, weembut jenah joini, wa wehenap ji. Obohjehtih, bu behe jwmi, webit i chajat pah wa chajcan caa. ¹² Nin pahbut a jwmi caa: Ma quenalih naajih jwi tui mic encan caa. Panihat dee Diosdih bu jwi jeh encan caa. Tattimah, jwiit chnabo caandih jwi mic jwaa enbipna caa. Nin baacbo jw yuhna, Diosdih jwi jeh beedacan caa. Obohjehtih, a pehbboo juibina, jwiitdih bu a jeh beedaat pah, jwiitbut caandih jwi jeh beedabipna caa.*

¹³ Nin baacbo jw yuhna, jwiitdih nin pah chajat caa naahap: Diosdih tui jenah joi cadahcan, jwiitdih a tui chajat pinahdih paantjeh nahna,

* 13:2 Mt 17:20; 21:21; Mr 11:23 * 13:12 1Jn 3.2

caandih, bitadihbut oi cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, oyat caá jwiít dih chah náahap.

14

Mácah wéheat, Dios naáwát dih naóh yapaat

¹ Míic oyat jwiít dih chah ã náahachah yuhna, Túini Espíritu ã jéihyaatnadihbut jwiít dih bidat caá náahap. Dios naáwát dih naóh yapaat wēpat dih chah bidat caá náahap, míic wáac jwinít, ñi jéih míic teo wáacat túut niijná. ² Mácah wéheatjñh naóhniitboó cāacwā dih wéhecan, Diosdihjeh ñi wéhena caá. Túini Espíritu ã wēpatjñh, Dios ã jéihyaat dih ñi naáwáchah yuhna, nihát cāacwā ñpñ beh joicán caá. ³ Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã wēpatjñh Dios naáwát dih naóh yapanitboó cāacwāboodih ñi wéhena caá. Diosdih chah ñi túi jenah joyát pínah niijná; ded pah queétdih ã chājat tútat dih chah túi beh joinít, ñi jepahat pínah niijná; ñi jñgahat dih, ñi úumat dihbut ã yayát pínah niijná; páant ñi niij naóh yapana caá. ⁴ Mácah wéhena ãñh caolihdihjeh Túini Espíritu ã teo wáacna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwát dih naóh yapaniboó Dioíhwā wáac jwinít dih ã teo wáacna caá.

⁵ Yeéb nihát mácah wéheatjñh ñi wéheat dih náah yacna yuhna, Dios naáwát dih naóh yapaat dih chah wā náah yacna caá. Naóh yapaniboó Dioíhwā dih chah ã teo wáacna caá. Obohjeéhtih, mácah wéheatjñh naóhni, caandih jwáub túut nūmníjñh biíc dih naóhniit, Dios naáwát dih naóh yapani biíc yoobó ãñhwā dih ñi teo wáacna caá. ⁶ Wā úudwā panihnitá, weém ñi pebhboó jwibínit, mácah wéheatjñh wā naáwáchah, yeebdíh ãta teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, ded pah Dios ã jéihyaat dih naóh yapanit, ded pah jwñ chājat pínah dih naóh bohénit, yeebdíh wā túi teo wáacap jñ.

⁷ Nin pah ã jumna caá: Pelat dih, chíio nahdih yoobópdih jwñ póojcah, joinítboó jwñ póojat dih ñi beh joicán niít. Bíitat dihbut yoobópdih jwñ bíitcah, bitaboó jwñjeéh ñi jéih eocan niít.

⁸ Póojat nahdih yoobópdih jwñ póojcah, joinítboó beh joicán, míic mawat dih teo wáacadih ñi bejcan niít. ⁹ Pánihat dée, joinítíh wéheatjñh yoobópdih ñi naóhcah, ñi beh joicán niít. Ñi naáwáchah yuhna, queétdih dedé pínah nihcan niít. ¹⁰ Nin pahbut ã jumna caá: Nin baácboó dawá wéheatna ã jumna caá. Cāacwā ññh wéheatjñh wéhena, ñi míic beh joiná caá. ¹¹ Obohjeéhtih, weemdih naóhniit wéheat dih beh joicán, jwñ jéih míic wéhecan caá. ¹² Pánihat pah, joinítíh wéheatjñh naóhcan, ñi beh joicán, yeebát queétdih ñi jéih teo wáaccan caá. Pánihna, Dioíhwā dih teo wáacat pínah niijná, Túini Espíritu ã wāñni jéihyaatnadih bádí ñi bidí.

¹³ Dioíhwā dih teo wáacat túut niijná, mácah wéheatjñh naóhniitboodih jwáub túut nūmát pínah dihbut úubát caá náahap. ¹⁴ Beh joicán yuhna, wññh caolihboó mácah wéheatjñh wā túi úubhna caá. Páant wā úubúchah, wññh caolihdih ã teo wáacna caá. Wññh wéheatjñh wā úubúchah, wññh jenah joyátboodih ã teo wáacna caá. ¹⁵ Pánihna, mácah wéheatjñh úubhniit, wññh wéheatjñhbut wā úubhbiipna caá. Mácah wéheatjñh eonit, wññh wéheatjñhbut wā eobipna caá. ¹⁶ Míic wáac jwinít, mácah wéheatjñh Diosdih ñi weñechah, jéih jwuhcanni ñi cātíh jumna, ñi naáwát dih beh joicán, “Páant tigaá”, ã jéih niijcán niít. ¹⁷ “Túina caá, Maá”, yoobópdih ñi niijíchah yuhna, ñi niiját caán jáap jwiníboodih ã teo wáaccan niít. ¹⁸ Mácah wéheatjñh yeéb ñi úubát chah weémboó pánih úubhna, wēnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih wāpñ niijná caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih úubhna yuhna, Jesúsíhwā jwñ míic wáac jwinít, yeebdíh ã teo wáacat pínah niijná, daocáñni jacnabitjeh ñññh wéheatjñh naóhna, chah wāta wēi tagaá. Díez mil jacnadih mácah wéheatjñh wā naáwáchah yuhna, yeebdíh ã teo wáaccan, wāta wēican taga.

²⁰ Wā úudwā panihnitá, wébít ñi jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó.

Obohjeéhtih, yéej chājatdih jenah joicánnit ì jumat pah yeebbát biíc yoobó ñi jumahá. Behnit ì jenah joyát pah mácah wéheatna ded pah ã jumat pínahdih táí jenah joinít yeebdíh jumat caá náahap. ²¹ Yeébbóó nin pah ñipí niíj jenah joiná caá: “Dios weemdíh táí wēinit, mácah wéheatdih át jéihyanap be”, ñi niíj jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, Dios ã wēi enat júutat pínah nihcan caá. Dios naáwát dih naóh yapani Isaías nin pah ã niíj daacátjidih ñi táí jenah joyóó: “Dios nin pah ã niijná caá: ‘Wíh judíowā dih peéh chājat túut niijná, ì pebhna biíh baác dih moondíh wā wahbipna caá. Jātih wā naáwát dih naóh yapanit judíowā ñih wéheatjíh jeh ì naáwáchah yahna, ì jepahcap jī. Buh peéh chājat túutna, judíowā ì wéheatdih wéhecannit ì naáwáchah, páantjeh weemdíh ì jepahcan niít’, jwī Maáh ã niijná caá”, Isaías át niíj daacáp tajī.* ²² Pánihna, mácah wéheatna Dios áihwā dih ã wēi enat júutat pínah nihcan caá. Ñi míc wáac juyúchah, caandíh jepahcannitboó mácah wéheatnadih joinít, Isaías ã daacátjidih náhnit, Diosdih ì jepahcatji jīb ã peéh chājat pínahdih ì jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, yeéb Jesúhwāboó Dios naáwát dih ñi naóh yapanachah joinít, yeebdíh teo wáacnit, jepahcannitboodíh ã teo wáaccan niít. ²³ Míic wáac joinít, yeéb dawá mácah wéheatjíh ñi naáwáchah, bita jéihcannit, Jesús dih jepahcannitboó waád joinít, “Queét mácah wéheatjíh naóh nit jenah joicánnitjeh caá”, ì niíj jenah joibípna caá. ²⁴⁻²⁵ Obohjeéhtih, yeéb Dios naáwát dih ñi naóh yapanachah joinít, Jesús dih jepah jwahcanni nin pah ã niíj jenah joibípna caá: “Weém yéejni caá. Dios ninboó jumnit, wā jenah joyát dih jéih beedáni jumna, nitdihbut át jéihyanap taga”, ã niíj jenah joibípna caá. Páant niíj jenah joinít, bódicha caj yoh ñajnit, “Dios, meém nihat jéihni, túini caá”, niijnít, Jesús dih ã jepahbipna caá.

Wáac joinít, táinijeh jumat

²⁶ Diosdih weñat túut niijná, míic wáac joinít, táinijeh chājat caá náahap. Yeéb nihat ñi naáwáchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, nihat biíc dih ñi niijcá bojoó. Túini Espíritu biquínadih ewat ã wāhuchah, Diosdih wēi ewat caá náahap. Biíhdih bohéatdih ã wāhuchah, naáwát caá náahap. Biíhdih Túini Espíritu ã jéihyanachah, caandíhbut naáwát caá náahap. Biíhdih Túini Espíritu ã wēpatjíh mácah wéheatjíh ã naáwáchah, jwúub túut num naáwát caá náahap. Pánihna, Túini Espíritu ded pah ã teo wáacachah, Jesús dih chah táí jenah joyát túut niijná, yeebdíh naáwát caá náahap. ²⁷ Mácah wéheatjíh naáwíhna, chénewā, biíc peihcannitjeh biquínajeh ì naáwá naáh. ì naáwát dih jwúub túut num níbut ã naáwá naáh, yeéb nihat ñi beh joyát pínah niijná. ²⁸ Obohjeéhtih, mácah wéheatdih jwúub túut num ní pínah wihcah, wáac joinít dih ã naóhca bojo naáh. Caanjéh caolih diítboó Diosdih ã wúbú naáh.

²⁹ Túini Espíritu ã teo wáacachah, Dios naáwát dih biquína ì naóh yapananaáh. Queét ì naóh yapanachah, joinítboodíh táí jenah joyát caá náahap, “¿Túini Espíritu ã naáwát túutni niít?” niíj jéihyat túut niijná. ³⁰ Páant ã naáwáchahjeh, biíhdih Túini Espíritu ã naáwát túutuchah, jwíh naóh niboodíh yayát caá náahap, biíh jwuh ã naáwát pínah niijná. ³¹ Nihat biíc dih naóh yapacan, biquínajeh nihat naóh yapaat caá náahap, nihat míic wáac joinítboó ì bohéat pínah, ì weñat pínah, chah ì táí jumat pínah niijná. ³² Túini Espírituboo ã naáwát túutuchah joiná, naóhni pínahboó “¿Débólih caá wā naóhbi, queéd dih wā táí teo wáacat túut niijná?” niíj jenah joyát caá náahap. ³³ Páant niíj jenah joiná, Dios ã náah yacat pah táinijeh ñi naóh yapabipna caá.

Diosboó nihat Jesúhwā míic wáacnitdih táinijeh ã chājat túutat pah,

* 14:21 Is 28.11-12

yeebdíhbut biíc yoobó ã náah yacna caá. ³⁴ Pánihna, míc wáacna, Dios ã wutajti pah í weha mánadih jepahna, ñi weha mána yaádh laihsankeh í joí chúudu naáh. ³⁵ Úbh joíhna, íih muná jwúb juibínitjeh, í weha mánadih í úbh joyó naáh. Yaádhboó pánih wéhena, bita wáac jainít í túi joí ñunátdih í yéjanachah, ã táican caá. ³⁶ Yeéb míc wáacnit, ded pah ñi túi jumat pínahdih páant wá naáwátdih joíhcan, nindih ñi túi jenah joyó: Jesúih táini doonádh yeebboó naóh waóhnt nihcan caá. Yeebjéh caandíh jepahnt nihcan caá. Pánih waóhnt nihcan, nihat biíh tatchinadih moón Jesúihwá yeebdíh í waáwáchah, ded pah ípí chājatdih náhninit, yeebbát biíc yoobó ñi chājaá.

³⁷ Ded “Weém Túini Espíritu ã wēpatjīh Dios naáwátdih naóh yapani caá. Æ wēpatjīh weemdíh apí jéihyana caá”, niij jenah joiníboó “Dios ã wutajdih ded pah jwí míc wáacatdih Pablo yoobópdi ã naóh yapanap be”, ã niijí naáh. ³⁸ Obohjeéhtih, wá naáwátdih ã joyáh bojochah, bita caandíhbut í joyáh bojo naáh.

³⁹ Pánihna, wá údwá panihnitá, Dios naáwátdih naóh yapaat túut niijná, Túini Espíritu ã teo wáacat pínahdih búdí ñi úbú. “Mácah wéheatjīh ñi naóhca bojoó”, niijcát caá náahap. ⁴⁰ Ñi jenah joyát pahjeh chājcan, Dios ã wutat pah táinijeh chājat caá náahap.

15

Jesús ã boo pud jūwát

¹ Buh wá údwá panihnitá, Jesúih dooná yeebdíh ded pah wá naáwátdih wá jwúb náhniabipna caá. Caán doonádh jwíh jepahnt, bhubut jenah joinít ñi jumna caá. ² Caán doonádh ñi jepahachah, yeéb iiguipna bejnit déejidih Dios át túi ubup taga. Caán naáwátdih joí cádahcan, ájeéh jumat túut niijná, Dios pehbboó ñi bejbipna caá. Obohjeéhtih,

caandíh cádahna, ñi jwíh jepahatji dedé pínah nihcan niit.

³ Weemdíh jéihyani doonádh yeebdíh wá jwúb naáwáp jī. Oboh jumni naáwátjeh nihcan caá. Dios ã niijátji pah biíc yoobó Jesucristo jwí yéjat jíb át wan wāhup wut jī.* ⁴ Páant ã wanat túttimah, áih bácahdih í yohochah, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Dios ã niijátji pah, át jwúb boo pud jūwáp wut jī.* ⁵ Pánih boo pud jūhni, Pedrodih át jíghop wut jī.* Túttimah, ã bohénitjidihbut át jíghop wut jī.* ⁶ Túttimah, áihwá quinientos chah í míc wáac juyáchah, queétdihbut át jwúb jíghop wut jī. Biquína queét ennitjiboó í wanuchah yuhna, nihat bitaboó páantjeh í báadh jwuhna caá. ⁷ Túttimah, ã údw Santiagodih át jíghop wut jī. Pánih jíghnt, nihat ã naáwát túutnidihbut át jíghop wut jī.

⁸ Pánih jíghnti jeáboó ã púh laab béjat túttimah, yeejép wá chāj jwuhuchah, wá jepahat pínah jātih, weemdíhbut ã jíghop jī. Páant ã jíghochahjeh, ã boo pud jūwátdih túi jenah joinít, caandíh wá jepahap jī.* ⁹ Jesúihwádh tabit yeejép wá chājachah yuhna, Jesús weemdíh jíghnt, áih doonádh ã naóh jibat túutap jī.* ¹⁰ Páant wá jumuchah yuhna, Dios weemdíh oinit, át jígh enep taga. Pánih jígh en túut numnit, Jesúih táini doonádh ã bohé jibat túutap jī. Pánihna, weemdíh ã teo wáacatjidih búdí wēnit, bita ã naáwát túutnit chah wá teona caá. Obohjeéhtih, wá wēpatjīhjih nihcan, Túini Espíritu ã teo wáacachah, Diosdih wá túi teo wāhna caá. ¹¹ Weém, queét bita ã naáwát túutnitbut, jwiit nihat páant Jesúih doonádh jwí bohénachah, yeebboó ñi jepahap jī.

Wunnit í jwúb boo pud jūwát

¹² Jesúih doonádh bohéna, ã jwúb boo pud jūwátdihbut jwípi bohéna caá. Obohjeéhtih, páant jwí

* **15:3** Is 53.5-12 * **15:4** Sal 16.8-10; Mt 12.40; Hch 2.24-32 * **15:5** Lc 24.34 * **15:5** Mt 28.16-17; Mr 16.14; Lc 24.36; Jn 20.19 * **15:8** Hch 9.3-6 * **15:9** Hch 8.3

bohénachah joinít, nihat yeéb Jesúsdi h jephahnit yuhna, ¿Dépanihna “Jwĩ boo pud jũóhcan niít”, biquína ñi niíj jenah joí? ¹³ Obohjeéhtih, boo pud jũúwát ã wihcah nihna, Jesúsboó ãta boo pud jũóhcan tagaá. ¹⁴ Jesús ã boo pud jũóhcah nihna, ãih doonádih jwĩ bohéát, caandíh ñi jephahatbat dedé pínah ãta nihcan tagaá. ¹⁵ Páant ã boo pud jũóhcah nihna, Dioíh doonádih yee naóhnitjeh jwĩta jum taga. “Dios Jesucristodih ãt booanap taga”, jwĩpĩ niíj bohéna caá. Obohjeéhtih, boo pud jũúwát ã wihcah nihna, Jesúsdi h Dios ãta boocan tagaá. Caandíh ã boocah nihna, yee naóhnit jwĩta jum tagaá. ¹⁶ Boo pud jũúwát ã wihcah nihna, Jesús ãta boo pud jũóhcan tagaá. ¹⁷ ã boo pud jũóhcah nihna, caandíh ñi jephahachah yuhna, dedé pínah ãta nihcan tagaá. Yéejat jíib páantjeh yeebdíh ãta jum tagaá. ¹⁸ Páant ã boo pud jũóhcah nihna, Jesúsíhwã wunnit, iiguípna mícjeh íta bej tagaá. ¹⁹ Pánihna, nin baácboó jum jwuhnit, Jesúsdi h jwĩ jephahachah, ã teo wáacachah yuhna, jwĩ wunat túttimah páantjeh buudná, jwiítboó chah moh yéejnit jwĩta jum taga.

²⁰ Obohjeéhtih, Jesucristo yoobópdih ãt boo pud jũúwáp tají. Caán caá jwíih boo pud jũóhni. Caán boo pud jũóh waóhni ã jumachah, jwiít ãihwãbat jwĩ boo pud jũóhbipna caá. ²¹ Adán yéej chãj waóhna, ãt wun waáwáp tají. Obohjeéhtih, Jesucristoboó yéej chãjcani jumna, wunniji ãt boo pud jũóh waáwáp tají. ²² Adán yéej chãj waóhni, ã wunachah, jwiít nihatbat yéej chãjnit, jwĩpĩ wunna caá. Obohjeéhtih, Jesúsboó ã boo pud jũóh waáwáchah, jwiít ãihwãbat jwĩ boo pud jũóhbipna caá.* ²³ Nin pah ã jumna caá: Jesucristo ãt jwíih boo pud jũúwáp tají. Túttimah, caán ã jwũub dei jũúwáchah, jwiít ãihwãbat jwĩ boo pud jũóhbipna caá. ²⁴ Túttimah, nihat baácdi h moón maáta í wēpatdih, nihat nemépwã í wēpatdihbut yap yoh

beedánit, nin pah Jesús Diosdi h ã niíj naóhbipna caá: “Dáa buca, Paá, weemdíh ma chãjat tútatdih buu wã péana caá. Buu meemjéh caá wutni”, ã niíjbipna caá. ²⁵ Páant ã niíjat pínah jãtíh, Jesús páantjeh maáh ã jum jwuhat caá náahap, nihat Diosdi h en jũihnitdih ã míc mao yap yohat pínah niíjná.* ²⁶ Páant ã yap yohochah, jwĩ jwũub wuncan niít. ²⁷ Dios naáwátidih naóh yapani David nin pah ãt niíj daacáp tají: “Dios nin pah ã niíjná caá: ‘Wã wũúh Jesucristo nihatdih yap yohnit, maáh ã jumachah, nihat caandíh í jephahbipna caá. Obohjeéhtih, weémboó chah maáh jumna, wã wũúhdih wã jephahcan niít’, Dios ã niíjná caá”, David ãt niíj daacáp tají.* ²⁸ Jesucristo nihatdih yap yoh péanit, ã ípidih “Dáa, buu nihat meemdíh í jephahna caá. Weembát meemdíh jephahni caá”, Diosdi h ã niíjbipna caá. Pánihna, Dios chah maáh ã jumhipna caá.

²⁹ Biquína yeéb Jesúsdi h jephah jwuhcan, ñi oinit Jesúsíhwã í jumat peéh, í mawachah ennit, nin pah ñi niíj jenah joyóp be: “Jesúsíhwã jumna, boo pud jũóhnit, Dios pehbboó í bejbipna caá”, niíj jenah joinít, queétdih jwũub eníhna, túat nuumnít, ñit daabáát tútup wut be. Obohjeéhtih, boo pud jũúwát ã wihcah, páant ñita chãjcan tagaá. ³⁰ Jesúsíh doonádih jwĩ naáwát peéh, jwiítidihbut í mawat dée tobohna caá. Pánihna, “Wã boo pud jũóhcan niít”, niíj jenah joiná nihna, wãta naóh cádah tagaá. ³¹ Wã jéihna caá, yeó jáap jumat pah weemdíh í mao yohat dée tobohna caá. Obohjeéhtih, wã naáwáchah joinít, yeéb ñi túat nuumátidih ennit, búdí wã wēina caá. Pánih wēinit, ã tobohochah yuhna, wã naóh cádahcan niít. ³² Nin Éfeso tútchidih dawá jiwã pah íjnit, Jesúsíh doonádih wã naáwát jíib, weemdíh í mawíhip yuh jí. Pánihna, boo pud jũúwát ã wihcah, dedé pínah ãta nihcan tagaá. Jwĩ boo pud jũóhcan, “Waícanjeh jwĩ

* 15:22 Ro 5.12-18 * 15:25 Sal 110.1 * 15:27 Sal 8.6 * 15:32 Is 22.13

wunat pínah jãtìh, jwiítìdìh wēi babh jeémátjeh caá náahap”,* Ìpĩ niiját pah yoobópdìh àta jam taga. Obohjeéhtìh jwĩ boo pud jũóhbìpna caá.

³³ Yee naóhndìh ñi joyáh bojoó. “Yeejépwãdìh pej jamnit, biíc yoobó yeejép ñi jumbìpna caá”, bita ì niijátìdìh ñi túi náhninaá. ³⁴ Yeebdìh jwũub túi jenah joinít, yéej chãj cádahat caá náahap. Biquína ñijeéh jamnit Diosdìh túi jéihcan, jwiítìdìh ã boo pud jũúwát tútat pínahdìhbut jenah joicán, ì yéej chãjna caá. Páant ì chãjatdìh yeebdìh tíicat caá náahap.

Ded pah túttimah jwĩh bácah ã jumat

³⁵ Biquína yeéb “Jwĩ jwũub boo pud jũóhbìpna caá”, jwĩ niijátìdìh páantjeh beh joicán, nin pah ñi niij wũbh joimí nacaá. ¿Ded pah wunnit ì jwũub boo pud jũóhbi? ¿Ded pah ìh bácah ã jumbi? ñi niij wũbh joimí nacaá. ³⁶ Pánìh wũbh joiná, ñi túi jenah joicán caá. Momnidìh ñi jenah joyoó. Jwĩ momochah, ãih jih bóo chóo ã wunuchahjeh, diítmant bóo ãpĩ chíih jũóhna caá. ã wuncah, àta chíih jũóhcan taga. ³⁷ Chíih jũóhniboó jwĩ momnidìh biíc yoobó nihcan caá. Pánìhat dée jwĩ jwũub boo pud jũúwáchah, jwĩh bácahbut mácah ã jumbìpna caá. ³⁸ Nihat jwĩ momni chíih jũóhndìh ded pah ã jumat pínahdìh Diosboó ãt chãjap taga. Biíhnajìh jwĩ wid momochah, biíc pah jíghni míic ã chíih jũóhcan niít.

³⁹ Páant ã jumat dée nihat bácahndìhbut biíc yoobó nihcan caá. Cãacwã, nũñúpwã, jwébehwã, quee-jwã nihat ìh bácah mácah ã jamna caá. ⁴⁰ Nihat jeáboó jamni, baácboó jamnibut biíc yoobó nihcan caá. Jeáboó jamni ã túyat mácah, baácboó jamni ã túyatbut mácah ã jamna caá. ⁴¹ Nihat jeáboó jamnibut biíc yoobó ã yeh iigcán caá. Yeóboó mácah, widhboó mácah, cúiwãbut mácah ã yeh iigná caá. Cúiwã míicjehbut mácah ã yeh iigná caá.

⁴² Pánìhna, momni mácah ã chíih jũúwát pah, jwĩ wunuchah, ì yohni bácah jwũub boo pud jũóhna, mácah ã jumbìpna caá. Jwĩ wunuchah, jwĩh bácah ã moópbìpna caá. Obohjeéhtìh, jwĩ boo pud jũúwát túttimah, jwĩh jáap bácah ã jwũub moópcan niít. ⁴³ Jwĩ wunuchah, jwĩh bácah ã túi jíghcan caá. Obohjeéhtìh, jwĩ boo pud jũúwáchah, túini ã jumbìpna caá. Jwĩ wunuchah, jwĩh bácah wēpcanni caá. Obohjeéhtìh, jwĩ boo pud jũúwáchah, túi wēpni ã jumbìpna caá. ⁴⁴ Nin baácboó jwĩ jam jwũhni bácah ã wunbìpna caá. Obohjeéhtìh, Dios pehbboó jamni pínah bácah ã jwũub boo pud jũóhbìpna caá. Nin baácboó jwĩ jumat pínah bácahdìh Dios ãt wũhup wut jì. Pánìh wũhna, biíh bácah ãjeéh jumat pínahdìhbut ã wũhbìpna caá.

⁴⁵ Dios naáwátìdìh daácni nin pah ãt niij daacáp tajì: “ã jwĩh chãjni newédìh Dios ãih bácahdìh caolíh jéyanachah, ãt caolíh wáyap wut jì. Caán newé Adán ãt wut jamup wut jì”, ãt niij daacáp tajì.* Obohjeéhtìh Jesucristo, Péeni Adán wut jamnidìh boonanit, ãih bácahdìh Dios mácah ãt chãjap wut jì. Pánìh caandìh boonanit, jwiítìdìhbut ã boobìpna caá, ã pehbboó ãjeéh jwĩ jumat pínah niijná. ⁴⁶ Nin baácboó jwĩ jumat pínah bácahdìh Dios ãt jwĩh chãjap tajì. Túttimah, jeáboó ãjeéh jwĩ jumat pínah jáap bácahdìhbut ã chãj wũhbìpna caá. ⁴⁷ Dios Adándìh baácjìh ãt chãjap wut jì. Obohjeéhtìh, Jesucristobodìh jeámant ãt wah deyanap wut jì. ⁴⁸ Jwiít nihat Adán jaimená jamna, ãih bácah déedìh jwĩ bíbohna caá. Jesucristoíhwã jamna, ãih jáap bácah déedìh jwiítbut jwĩ bíbohbiipna caá. ⁴⁹ Bũũ nin baácboó jam jwũhna, baácjìh chãjni Adán pah jíghndìh jwĩ jamna caá. Túttimah, jeáboó jamna, Jesús pah jíghndìh jwĩ jumbìpna caá. ⁵⁰ Wã úudwã panìh-nítá, páant wã naáwátìdìh jenah joinít, nindìh ñi túi náhninaá: Nin baácboó jwĩ jam jwũhni bácah, yéejni jamna,

* 15:45 Gn 2.7

Dios pehbboó yéejat wihcapna ã jéih jumcan niít. Moópni pínah jumna, Dios pehbboó moopát wihcapnabut ã jéih jumcan niít.

⁵¹ Jãtíh Dios ã jéihya jwuhca naáhdih buu yeebdíh wã naóhna caá. Nin wã naáwátidih ñi túi jenah joyoó: Jesucristo ã jwúb dei júwát pínah jãtíh, nihat jwiít áihwã jwí wuncan niít. Obohjeéhtih, jwí wunat túttimah, jwí wun jwuhcah, biíc yoobó jwiít nihatdih ã túut nuumbípna caá. ⁵² Biíc láa quib pínah bojat pah jwí túut nuumát ã jumbipna caá. Péeni póojat nah ã yáanachah, jwiít nihat áihwãdih Dios ã túut nuumbípna caá. Æ yáanachahjeh, nihat áihwã wunnitji jáap bácah jumnit ì jwúb boo pud júóhbipna caá. Áihwã báadhnitdihbut ã túut nuumbípna caá.* ⁵³ Buu jumni bácah wunna, ã moópbipna caá. Obohjeéhtih, jwiítidih ã túut nuumát túttimah, jwíh jáap bácah jwúb wuncan, ã moópcan niít. ⁵⁴ Páant ã yapachah, Dios naáwátidih naóh yapani Isaías nin pah ã niij daacátji biíc yoobó ã yapbipna caá: “Dios nihatdih át yap yohop tagaá. Páant ã yap yohochah, áihwã ì jwúb wuncan niít”, át niij daacáp tají.* ⁵⁵ Dios naáwátidih naóh yapani Oseas nin pah ã niij daacátjidihbut biíc yoobó ã yapbipna caá: “jWunat ã jwúb wihcan niít! Pánihna, buu jwí yéejat peéh wunatdih jwí úumcan caá”,* ã niij daacátji pah jwiít áihwã wëinit, jwí niijbípna caá. ⁵⁶ Moisésji ã wutatdih jéihna yuhna, jwiít nihat jwípí túi jepahcan caá. Pánih jepahcan, “Weém yéejni caá”, jwí niij jéihna caá. Páant jwí jummatdih jéihnit, jwí wunat túttimah, dedé yéejat peéh chãjatdih úumna, wunatdihbut jwípí úumna caá. ⁵⁷ Obohjeéhtih, Jesucristo wun wühnit, ã jwúb boo pud júwúchah, jwiít áihwã iiguípna bejnit déeji jwúb boo pud júóhnit, Diosjeéh jummat túut niijná, ã pehbboó jwí bejbipna caá. Páant jwí jummat

pínahdih jéihna, Diosdih búdí wëinit, “Túina caá”, jwípí niijná caá.

⁵⁸ Wã úudwã panihnitá, yeebdíh búdí oinit, nin pah wã naóhna caá: Jesúsdih ñi jepah cádahca bojoó. Bitaboó yeebdíh yeenit, mácah ì bohénachah yuhna, joyáh bojnit, yoobópdih Jesúh doonádih ñi túi jenah joyoó. Pánih jenah joinit, “Diosdih jwí teo wáhat buudní pínah nihcan caá”, niij jéihnit, ded pah ã chãjat túutatdih túi wëinit, ñi chãjaá.

16

Ded pah dinerodih wáhat

¹ Buu biih naáwátidih yeebdíh wã naóhbipna caá. Jerusalén tútchidih moón Jesúhwãdih teo wáacat pínah dinerodih ded pah ñi chãjat pínahdih wã naóhbipna caá. Galacia baácdih moón Jesúhwã míc wáacnitdih nin pah wã chãjat túutat pah biíc yoobó ñi chãjaá.* ² Chooát yeó jáap jummat pah débóo dinero ñi wáhat pínahdih yeéb nihat ñi jwejepboó ñi ámoohoó. Det ì tewat jíib búdí bíbohnit, búdí ì ámoho naáh. Det bainí bíbohnit, bainí ì ámoho naáh. Pánih ámooha, ñi pebhna wã juibínachah, queét moh yéejnitdih ñi wahni pínah dinerodih ñi bíbohnpna caá. ³ Wã juibíát pínah jãtíh, dinerodih ub bejnit pínah neonádihbut ñi ñíwí. Páant ñi ñíwichah, juibínit, Jerusaléndih moón Jesúhwã queétdih ì túi jéihyat pínah niijná, wã daác wáhbipna caá. ⁴ Weemdíhbut Dios ã wahachah, queét biícidih wã bejbipna caá. Obohjeéhtih, wã jéih jwuhcan caá.

Pablo ã jib bejat pínah

⁵ Nin pah wã jib bejat pínahdih wã niij jenah joiná caá: “Ninmant bejnit, Macedonia baácdih jumni tútchinadih jib bej péanit, Corinto tútchidih moón Jesúhwã pebhna wã juibípna caá”, wã niij jenah joiná caá.* ⁶ “Maatápdih ìjeéh chão jwühnit, mah noój ã yapat túttimah, biih tútchina wã bejbipna caá. Pánih

* 15:52 1Ts 4.15-17 * 15:54 Is 25.8 * 15:55 Os 13.14 * 16:1 Ro 15.25-26; 2Co 8-9 * 16:5 Hch 19.21

chãonji wã yap bejat túut chãjachah, weemdíh ì jéih teo wáacbipna caá”, wã niíj jenah joiná caá. ⁷ Pánihna, ñijeéh maatápdih jumíhna, Macedonia baácdih wã jib bejat túttimah ñi pebhóo wã jubíibipna caá. Butéh bejna, maátcanjeh wãta jéih jum tagaá. Dios ã náahachah, túi maatápdih ñijeéh wã chão jwáhhipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, butéh nin Éfeso tútchiboó Pentecostés yeó jáapnadih páantjeh wã jum jwuhbipna caá.* ⁹ Ninboó dawá wã bohéatdih íjnit, ì bohéat túutcah yuhna, Dios ã teo wáacatjìh búdí wã bohénachah, dawá joiná caá ì chãjap. Pánihna, weemdíh ñijeéh jumát caá náahap. Pánih jumniiji Pentecostés túttimah, ñi pebhna wã bejbipna caá.*

¹⁰ Timoteo ñi pebhna ã jubínachah, ã náhni dahwacat pínah niijná, ñi túi teo wáacá. Jwí Maáhdih teo wãhni wã jumát pah, caanbút Jesúsdihi teo wãhni caá. Páant ã jumachah, caandíh ñi túi en dawá.* ¹¹ Caandíh yap yohcanjeh, yeéb nihatdih túi joyát caá náahap. Caandíh túi wënit, wã jumapna ã jwúb jüwát pínah niijná, ñi túi teo wáacá. Caán, biíh Jesúhwã biícdih ì jwúb juyát pínahdih wã bidna caá.

¹² Apolosdih “Bita Jesúhwã biícdih Corinto tútchidih moón Jesúhwãdih meembát enedih ma bejeé”, wã wëp niijíp yuh be. Obohjeéhtih, buu ã jéih bej jwuhcan caá. Túttimah, débólih ã bejìhna, ã bejmi dée caá.

Pablo ã pée túyat tútat

¹³ Bita ì yéjaat déedih yap yohat túut niijná, túi jenah joinít jumát caá náahap. Nemépwãbut ì yéjaat déedih úmcanjeh, yap yohat túut niijná, Jesúsdihi ñi túi jenah joí cádahca bojoó. ¹⁴ Pánihna, oinit, bitadih túi chãjat caá náahap.

¹⁵ Wã úudwã panihnitá, nihat Acaya baácdih moón Jesúsdihi ì jepahat pínah jãtìh, Estéfanawã ì jepahatjidih ñi jéihna caá. Queét

Jesúhwãdih búdí ìpí teo wáacna caá.* ¹⁶ Pánih teo wáacnit jumna, ì naáwáchah, ñi túi jepahaá. Bita queét panihnit maáta, bita Jesúsdihi teo wãhnitdihbut túi jepahat caá náahap.

¹⁷ Yeéb Corintodih moondíh búdí bidna wã chãjap be. Pánihna, ñi wãh nit Estéfanos, Fortunato, Acaicojìh ninna ì juyúchah, búdí wã weñep be. ¹⁸ Yeéb biícdih jumna, yeebdíh ìt weñanap tagaá. Biíc yoobó ninna junít, weemdíhbut ì weñanap be. Pánih teo wáacnitdih “Ñi túi chãjap be”, yeebdíh niiját caá náahap.

¹⁹ Asia baácdih moón Jesúhwã míc wáacnit yeebdíh ì túyat túutna caá. Aquila, Priscilajìh ìih muúboó míc wáacnit Jesúhwãbut búdí ì túyat túutna caá. “Jwí Maáh Jesúsjeéh ì túi jumna naáh”, niijnít, ì túyat túutna caá.* ²⁰ Nihat nin Éfeso tútchidih moón Jesúhwãbut yeebdíh ì túyat túutna caá. Yeebbát Jesús ã oyatjìh ñi túi míc úbú.

²¹ Buu nin péenibitdih weemjéh wã daácna caá. Weembát yeebdíh búdí wã túyat túutna caá.

²² Ded jwí Maáhdih túi oicannidih Dios ã peéh chãja naáh. Jwí Maáh Jesús waícanjeh ã jwúb dei jüwá naáh.

²³ Jwí Maáh Jesús yeebdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh. ²⁴ Jesucristo ã oyatjìh biícdih moon páh yeéb nihatdih búdí wã oina caá.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
Pablo

* **16:8** Lv 23.15-21; Dt 16.9-11 * **16:9** Hch 19.8-10 * **16:10** 1Co 4.17 * **16:15** 1Co 1.16 * **16:19** Hch 18.2

2 CORINTIOS

Pablo queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, biíhdih daacát túttnit, yeeb Corinto tútchidih moón Jesúíhwādh wā wahna caá.* Dios ã náahat pah, Jesucristoíh doonádh ã naáwát túttni wā jumna caá. Nin núodih wahna, jwí úd panihni Timoteojíh yeebdíh búdí jwí túyat túttna caá. Bitá Acaya baácđih moón Jesúíhwābút nin wā daác wahnidih í joyó naáh. ² Jwí íp, jwí Maáh Jesucristobút yeebdíh búdí oinit, í teo wáaca naáh, biícđih ñi túi jumat pínah niijná.

Ded pah yeejép yapat

³ Jwiítđih en jġahnit, Dios ãpí teo wáacna caá. Páant ã teo wáacachah, caán, jwí Maáh Jesucristo ã ípdih búdí wēinit, “Jwiítđih búdí oinit, ma teo wáacat túina caá, Paá”, niiját caá jwiítđih náahap. ⁴ Yeejép jwí yapachah, jwiítđih caanjéh ãpí túi teo wáacna caá, bita yeejép í yapachah, queédđihbút jwí teo wáacat pínah niijná. ⁵ Nin baácboó Jesucristo jum láa, tubit yeejép át yapap wut jġ. Áih túini doonádh bohéna, caán Jesús ã yapatji pah muntih jwiítbút dawá láa tubit yeejép jwí yapna caá. Jesucristoíh jumna, páant yeejép jwí yapachah, Dios jwiítđih búdí ãpí teo wáacna caá. ⁶ Pánih yeejép yapna, yeebdíh jwí jéh teo wáacna caá, Diosđih chah ñi túi jenah joyát pínah niijná. Yeejép yapna, Dios jwiítđih ã teo wáacachah, jwiítbút yeebdíh jwí jéh teo wáacna caá, ñi jġahat ã yayát pínah niijná. Jwí yeejép yapat pahjeh muntih, yeebút yeejép ñi yapachah, “Dios ã túi teo wáacnipna caá”, niij jenah joinít, caandíh ñi cádahcan niít. ⁷ Pánihna, “Weém yeejép wā yapat pahjeh muntih, queébtút yeejép í yapna caá. Dios weemdíh búdí ã teo wáacat pah, queédđihbút búdí ã teo wáacachah, caandíh í túi

jenah joi cádahcan niít”, wā niij jéhna caá.

⁸ Búú wā údwā panihnitá, nindih ñi túi náhninaá: Weém Asia baácboó jum láa, tubit yeejép wā yapap jġ. “Wā jéh búújácna niít. Wā wānbipna caá.* ⁹ Weemdíh í mao yohbipna caá”, wā niij jenah joyóp yuh jġ. Obohjeéhtih, Diosboó páant át yapat tútup tajġ, “Weemjéh wā jenah joyátjġh wā jéh chájna caá”, wā niij jenah joicát pínah niijná. Caán, chah wēpni jumna, wānah bejnitđih jwúb booani jumna, weemdíh ã teo wáacat pínahboodíh bidat caá náahap. ¹⁰ “Wā jibipboó búdí tobohat ã jumachah yuhna, Dios ã teo wáacachah, wā túi yapap jġ. Túttimahbút, biíc yoobó muntih ã túi teo wáacatjġh wā túi yapbipna caá”, wā niij jéh caá. ¹¹ Yeeb ñi úúbúchah, jwiítđih oinit, Diosboó ã túi teo wáacnipna caá. Páant ã teo wáacat doonádh joinít, dawá úúbhnit, “Túina caá, Paá. Pablowādh mat túi teo wáacap wut be”, wēinit, í niijbípna caá.

Pablo Corinto tútchiboó ã jwúb bejġhat

¹² Biquína ñijeéh jumnit weemdíh yeena caá ít chájap. Obohjeéhtih, tíccanjeh, wēinit, “Dios ã teo wáacatjġh ã náahat pahjeh queédđih, bitadibbút túinijeh wā pej jum bohénap jġ”, wā niij jéhna caá. Weém yeecanjeh, yeebdíh yoobópdih wā naáwáp jġ. Wā jenah joyátjġh nihcan, Dios weemdíh oinit, ã teo wáacatjġh, ñijeéh wā túi jumap jġ.

¹³⁻¹⁴ Yeebdíh naóh daácna, búocannijeh wāpí daácna caá, ded pah wā bohéatđih ñi túi jéhyat pínah niijná. Obohjeéhtih, búú wā naáwátđih ñi túi beh joi jwáhcan yuhna, túttimah, ñi túi beh joyát pínahđih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Pánih beh joiná, jwí Maáh Jesús ã jwúb dei júúwúchah, “Pablo jwiítđih ã túi bohénap jġ”, weemdíh wēinit, caandíh ñi niijbípna caá. Biíc yoobó yeebdíh wēinit, “Wā naóhniji túini doonádh queét í túi

* 1:1 Hch 18.1 * 1:8 1Co 15.32

jepahap jĩ”, weembát Jesúsdiŋ wã niijbĩpna caá.

15-16 Páant ñi weñat pínahdiŋ jéihnit, Éfeso tútchiboó jum jwuhna, “Queét Corinto tútchidiŋ moón Jesúsíhwádiŋ juibí bohénit, Macedonia baácna bohénadiŋ wã bejbipna caá. Macedonia baácboó jumniŋi Judea baácna jwúub bejat túut, queét Corintodiŋ moondiŋ chéneŋi teo wáacat túut niijná, queétdiŋ wã en yap bejbipna caá. Ī pebh jumni Judea baácboó wã jwúub bejat pínahdiŋ jéihnit, queétboó weemdiŋ ĩ túi teo wáacipna caá”, wã niij jenah joyóp yuh jĩ. Obohjeéhtih, pániŋ jenah joiná yuhna, wã jéih bejcap jĩ.* 17 Ñi pebhna wã bejat pínah doonádiŋ joinít, wã juibícah enna, “Pablo niŋ yáaniabeh tagaá”, ¿ñi niij jenah joí niít? 18 Páant ñi niij jenah joicá bojóó. Dios ã niijátŋi pahjeh biíc yoobó ã chãjat pah, weembát yeeni niŋca caá.

19-20 Weém, Silas, Timoteojĩhbut Dios wúuh Jesucristo ded pah ã chãjatjidiŋ yeebdiŋ jwĩ bohénap jĩ.* Jesucristo nin baácboó ã cáac jummat pínah jãtiŋ, Diosboó ã wúuh ded pah ã chãjat pínahdiŋ át naáwáp wut jĩ. Pániŋna, Jesucristo ã íp ã naáwátŋi biíc yoobó át chãjap wut jĩ. “Jújuh Paá, ma chãjat túutatdiŋ wã chãjbipna caá”, át niij jepahap wut jĩ. “Páant wã chãjcan niít”, át niijcáp wut jĩ. Pániŋna, “Jesucristo chah Maáh caá”, jwĩ niij jéihna caá. Pániŋ caandiŋ túi jenah joinít, ã naáwátŋi jepahna, Diosdiŋ wēnit, “Yoobópdiŋ tigaá ã niiját”, jwĩpĩ niijná caá. 21-22 Jesucristodiŋ jwĩ túi jenah joí cádahcat pínah niijná, Dios jwiítŋiŋ, yeebdiŋhbut ã túi teo wáacna caá. Áihwã jwĩ jummat pínah niijná, jwiítŋiŋ át ñíwip wut jĩ. Pániŋ ñionit, jwiítŋiŋ búdí teo wáacat náahna, áih Túini Espíritudiŋ át wahap tajĩ, jwĩih caoliŋboó ã jummat pínah niijná. “Dios pebhboó ñi jumachah, yeebdiŋ chah búdí ã túi chãjbipna caá”, Túini Espiritu jwiítŋiŋ ã niijícah, jwĩ túi

jéihna caá.*

23 Búub jwuhna, wã jenah joyátjidiŋ wã jwúub túut nuumátŋiŋ yeebdiŋ yoobópdiŋ wã naóhbiŋna caá. Wã yeenachah, Dios wĩih jenah joyátŋiŋ jéih beedáni, ã peéh chãjbipna caá. Yeebdiŋ enediŋ búdí wã bejĩhna yuhna, “Weemdiŋ ennit, queét ĩ tíicbiŋna caá”, niij jenah joinít, ñi pebhboó bejcanjeh, nin Macedonia baácna wã jwĩih juyáp jĩ. 24 Diosdiŋ jepahnit ñi jumachah, yeebdiŋ túbit wutni dée ñijeéh wã jumíhcan caá. Obohjeéhtih, ñijeéh túiniŋjeh jumna, yeebdiŋ búdí wã teo wáaquíhna caá, Diosdiŋ túi jenah joí cádahcanjeh, chah ñi weñat pínah niijná.

2

1 Con láa yeebdiŋ enediŋ bejna niŋna, ñi yéj chãjat peéh jũihna, yeebdiŋ búdí wãta jĩgaha tagaá. Pániŋna, Éfeso tútchiboó jumna, jib bejatŋiŋ jenah joinít, “Queétdiŋ jwúub jĩgahaíhcan, ĩ pebhna wã bej jwuhcan niít”, wã niij jenah joyóp jĩ. 2 Yeéb ñi jĩgahachah ennit, weembát búdí wãta jĩgah tagaá. Pániŋ míic jĩgahanit, jwĩta míic jéih jwúub weñacan tagaá. 3-4 Pániŋna, ñi pebhna bej jwuhcanjeh, ñi yéj chãjatŋiŋ ñi cádahat pínah niijná, wã daác wahap jĩ. Ñi míic ámohat pínah jãtiŋ bejna niŋna, búdí wãta jĩgahap taga. Pániŋ búdí jĩgahna, jũinít, yeebdiŋ tíicaiŋcan, yeebdiŋ búdí wã oyatŋiŋ ñi jéihyat pínah niijná, páant wã daác wahap jĩ. Jwĩ jwúub míic enna, túut nuumnít, túiniŋjeh ñi jumachah enna, wã túi wēibiŋna caá. Yeebút ñi túi wēibiŋna caá. “Queétboó túi jepahnit, túiniŋjeh ĩ jumbiŋna caá”, wã niij jenah joiná caá.

Yéj chãjnidiŋ ĩ jwúub waadát túutat

5 Ñijeéh jumni túbit yéj chãjni weemdiŋ ã jĩgahanap jĩ. Yeebdiŋ bácah chah át jĩgahanap taga. 6 Jáantjeh yeéb míic wáacnit, ã yéj chãjat peéh, caandiŋ bacanit, ñit jwúub waadát túutcap wut jĩ. Páant

* 1:15-16 Hch 19.21 * 1:19-20 Hch 18.5 * 1:21-22 Ef 1.14

ñi peéh chājatdih náhninit, ā yéejatdih jīgahna, āt túut nūmúp wut jī. ⁷ Būū, ā yéejatdih quíib būūdnít, caandíh ñi míic wáacapoó ñi jwúub waadát túutú. Ā jīgahat yayáchah, jwī Maáhdih ā cádahcat pínah niijná, caandíh ñi túi teo wáacá. ⁸ Caandíh táinijeh ñi jwúub pej jūmúú, “Weemdíh ī túi oina caá”, wēinit, ā niij jenah joyát pínah niijná. ⁹ Jātih yeebdíh daác wahna, “¿Wā wutuchah, ī túi jepahmi niit?” niij jéihíhnit, wā daác wahap jī. Būū ñi jepahatdih jéihna, wā wēina caá. ¹⁰ Būū caán ā yéej chājatjidih ñit jenah joí cádahap wut be. Weembút wā jenah joí cádahna caá. Caán weemdíh ā yéej chājcah yuhna, yeebdíh teo wáacat túut niijná, Cristo ā enechah, ā yéejatjidih wā jwúub jenah joicán niit. Páant wā jenah joicátdih ennit, yeebbút ñi jenah joí cádahbipna caá. ¹¹ Páant caán ā yéejatjidih jwiútdih jwúub jenah joicát caá náahap, ā tíicat yayáchah, nemépwā ī maáh, Satanás, ā náahat pah ā chājcat pínah niijná. Ā yéejatjidih páantjeh jenah joiná, Satanásdih jwīta jepah tagaá. Satanás ded pah jwiit nihatdih ā yéej chājihatdih jéihcannit jwī nihcan caá.

Titodih jwāáhcan, Pablo ā náhni dahwaat

¹² Éfeso tútchimant bejni Troas tútchina juibínit, Cristoíh táini doonádih wā naáwáchah, dawá ī túi joyóp jī. “Dios ā teo wáacachah, caandíh jepahnit dawá ī jūmna caá”, wā niij wēi jenah joyóp jī. ¹³ Páant wā jenah joiná yuhna, wā úud panihni Tito, ñi pebhna wā wahnidih jwāáhcan, weémboó búdí wā náhni dahwanap jī. Pánih náhni dahwanit, caanjíh moondíh “Wā bejna caá”, niijnít, nin Macedonia baácboó caandíh bididih wā jūúwáp be.*

Cristo jwiútdih eníhcannidih ā yap yohat

¹⁴ Páant wā náhni dahwana yuhna, Cristoíhwā jwī jumatdih jenah joinít,

Diosdih búdí wā wēina caá. Cristo Satanásdih yap yohni ā jūmúchah, Satanás jwiútdih ā yéej chājat túutuchah yuhna, Cristoíhwā jūmna, jwiútbuut caandíh yap yohnit jwī jūmna caá. Dios nihatdih Cristoíh doonádih jwiútdih ā naáwát túutap be, Satanásdih Cristo ā yap yohatjidih ī jéihyat pínah niijná. Pánihna, Cristodih jéihnit, búdí wēinit, nihat caandíh ī túi jenah joiná caá. ¹⁵ Cristoíh doonádih jwī naóh peét bejehchah enna, Dios búdí wēinit, “Wā wūúh Cristo panihnit ī jūmna caá”, ā niij jenah joiná nacaá. Biquína jwī naóhni táini doonádih joinít, túi jepahnit jūmna, iiguípna bejat déejidih Dios ā túi ubnit ī jūmna caá. Obohjeéhtih, bitaboó, joiná yuhna, ī jepahcat peéh iiguípna bejnit pínah ī jūmna caá. ¹⁶ Nin pah jwīpī niij naóh bohéna caá: “Cristodih ñi jepahcatji peéh iiguípna bejnit, tūbit yeejép ñi tūbaat ā yaicán niit. Obohjeéhtih, Cristodih túi jepahnit, Dioíh táini pebhboó ñi bejehchah, búdí ñi weñat ā yaicán niit”, jwīpī niij naóh bohéna caá. Páant, jwī niij naáwáchah joinít, íjnit, biquína ī joíhcah yuhna, bitaboó ī túi wēi joiná caá. Obohjeéhtih, jwī Maáh Cristo jwiútdih ā teo wáaccach, áih táini doonádih yoobópdih jwī naóhcah, beh joicán, nihat íta wēi joicán taga. ¹⁷ Dios naáwátdih bita bohé jibnitboó, jíib náahna, yoobópdih ī bohécan caá. Obohjeéhtih, páant ī bohéat pah jwiútbuó jwī yee bohécan caá. Dios ā naáwát túutnit jūmna, caán ā enechah jéihnit, yoobópdih jwīpī bohéna caá.

3

Pablowā Jesúíhwādh teo wāhñit ī jumat

¹ Bitá ī niiját pah, “Dedé jéihcat pínah weemdíh wihcan caá”, weémboó wā niijcán caá. Yeéb weemdíh túi jéihna, “Pablowā yoobópdih ípī bohéna caá”, niij jenah joinít, páant bita ī niij daác wahatdih ñi náahcan caá. Yeebbút bitadih páant

* 2:13 Hch 20.1

ñi niij daác wahatdih wã náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih jéihcan, páant daác wahatdih ñita náah taga. ² Yeebdih jwĩ bohéniji túini doonádih joinít, ñi túut nuumáchah ennit, “Dios ã teo wáacatjĩh Pablowã queétdih ã naáwáchah joinít, ã jenah joyátdih ã túi túut nuumáp taga”, bita ã niij jéihna caá. Páant niij jéihnit, Dios ã bohéat túutnit jwĩ jamatdihbut ã jéihna caá. ³ Pánihna, jwĩ túi bohénachah, ñi túut nuumátji doonádih joinít, Cristo jwiútdih ã bohéat túutatjidih nihát ã jéihna caá. Dios báadhni áih Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh, yeebdih jwĩ naáwáchah, ñi túi jepahap jĩ. Cristoíh doonádih jwĩ bohénachah joinít, ñi jwíh túut nuumátji doonádih bita ã joyóchah, yeéboó queétdih jwĩ daác wahat panihnit ñi jumna caá.* ⁴ “Cristo jwiútdih ã wun wáhatjĩh Dios ã túi teo wáacna caá”, ñi niij jenah joyóchah jéihna, jwiútdih “Túini Espíritu búdí ã teo wáacatjĩh Dios naáwátdih queétdih jwĩ túi bohénap jĩ”, jwĩ niij wēi jenah joiná caá. ⁵ Pánih wēinit, “Weém wã jenah joyátdih nindih wã jéih chájna caá”, niijcán, “Dios ã teo wáacatjĩhjuh wã buujána caá”, wã niij jéihna caá. ⁶ Páant ã teo wáacatjĩh áih jáap naáwát, túini doonádih wã túi naóhna caá. Jon jãtih Dios jeé naanádih ã daacátjidih jwĩ nuowádih át jepahat túutap wat jĩ. Obohjeéhtih, caán máa watatdih ã túi jepahat pínah wēpat queétdih át wihcap wat jĩ. Nin jáap naáwátboodih jwĩ jepahat pínah niijná, Túini Espíritu jwiútdih ã teo wáacna caá, Diosjeéh jwĩ túi jamat pínah niijná.*

⁷⁻⁹ Dios ã watatdih jeé naanádih daácnit, Moisésdih ã wáhachah, Dios ã wēpatjĩh Moiséh móot búdí át yeh iiguíp wat jĩ. Moisés jeemánt ã jwúub dei júuwáchah, áih móot yeh iigát ã baáj jwúub bejehah yuhna, quíib ihana, queét Israel jaimenáji caandih át jéih encap wat jĩ.* Jon jãtih Dios ã daácnit watatdih ã wáhachah, ájeéh

ã túi jamat pínah niijná, caandih túi jepahat át náahap wat jĩ. Obohjeéhtih, ã túi jepahcatji peéh iiguípna át bejep wat jĩ. Páant ã jepahcah yuhna, Moisés ã naóhni watat túini ã jamatdih júutna, Dios búdí ã yeh iigát át jíghop wat jĩ. Buu láa jáap naáwát, túini doonádih Dios ã naáwát túutachah, Túini Espíritu jwĩ jepahat pínahdih ã teo wáacachah, chah túini jamna, chah yeh iigát panihni ã jamna caá. Caán jeé naanádih ã daácnit watatdih jwĩ túi jepahcatji peéh iiguípna jwíta bej taga. Caán watatdih jepahcan, ájeéh jwĩ jéih jumcah yuhna, caán watatdih ã wáhachah, Dios ã túi yeh iigát át jíghop wat jĩ. Obohjeéhtih, buu láa Jesucristoíh túini doonádih jwĩ jepahachah, iiguípna jwĩ bejat déejidih, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh Diosjeéh jwĩ túi jamna caá. Pánihna, jáap dooná chah túini caá ã jumap. ¹⁰ Buu láa Jesucristoíh dooná jwiútdih búdí yeh iigní dée ã jamna caá. Obohjeéhtih, Moisésdih Dios ã daác wáhni watat jwiútdih yeh iigcánni dée ã jamna caá. ¹¹ Caán watatdih ã wáhachah, búdí yeh iigát maátcanjeh át jum jwuhap wat jĩ. Pánihat pah, caán watat túini jamna yuhna, buudní pínah át jumap tajĩ. Obohjeéhtih, Jesucristoíh túini doonáboó ã buudcán niit. Búdí yeh iigát ã jumachah yuhna, máa watatji buudní pínah át jumap tajĩ. Pánihna, buudcánni pínah jáap doonádih ã wáhachah, chah búdí yeh iigát dée ã jamna caá.

¹²⁻¹³ Moisés áih móot yeh iigát ã baáj jwúub bejehah, yégueh chóojĩh át jáhap wat jĩ, queét Israel jaimená ã encat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwiútdih nin buudcánni dooná chah iigní dée ã jumachah jéihna, tíccanjeh, yooópdih jwĩ naóhna caá.* ¹⁴ Queét Diosdih joíhcan, ãih jenah joyátdih jáhat dée ã jumachah, Moisés ã daacátjidih át beh joicáp wat jĩ. Buu páantjeh caán daacátjidih ã en naáwáchah joiná yuhna, bíic yooobó ã jéih beh joicán caá. Cristodih jwĩ

* **3:3** Ex 24.12; Jer 31.33; Ez 11.19; 36.26 * **3:6** Jer 31.31 * **3:7-9** Ex 34.29 * **3:12-13** Ex 34.33

jepahachahjeh, caán jãhat déedih ã yohna caá. ¹⁵ Yeebdíh wã jwãub naóhna caá. Bwãbut queét Israel jwãimena jwã Maáh Cristodih jepahcan, Moisés ã daacátjidih páantjeh ã beh joicán caá. ¹⁶ Obohjeéhtih, det jwã Maáhdih jepahnitdih caán daacátjidih Jesúsboó ã túi beh joyána caá. ¹⁷ Jwã Maáhdih jepahnitdih Túini Espíritu ã jumna caá. Pánihna, jwiít Túini Espíritu jumnitdih Diosboó wëi ennit, “Queét yéejat peéh chãjat wihcannit caá”, ã niijchah joinít, “Moisés ã wutajjidih jwã túi jepahcatji peéh jwiítidih ã wihcan niít”, jwã niij jéihna caá. Pánih jumna, jãhat dée wihcah, Diosdih túi jéihnit, jwã úm úbhcan caá. ¹⁸ Jwiít Cristoíhwã móot jãhat dée wihcan, “Caánboó chah túini caá”, jwãpã niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, ã weñat pínahdihjeh chãjna, caán ã jummat pahjeh jummat túut niijná, yeó jáap jummat pah túi túut nãmna caá jwã chãjap. Jwiítidih Túini Espíritu ã teo wáacachah, jwã túi túut nãmna caá. Pánih táinidih jwã túut nãmúchah ennit, “Queét chah túi jenah joiná caá ã chãjap”, bitaboó jwiítidih ã niij jenah joibípná caá.*

4

Jesúh doonádih naóhnit ded pah ã jummat

¹ Túini Espíritu teo wáacni jumna, Dios weemdíh oinit, ãih jáap túini doonádih ã bohé jibat túutap jã. Pánih bohéna, bita weemdíh yeejép ã chãjachah, jãghahna yahna, wã bohé cádahcan caá. ² Ded pah wã bohéatdih nihat ã jéihyat pínah niijná, wãpã bih bohécan caá. Nihat joinít ã túi beh joyát pínah niijná, yeeceanjeh, ãih túini doonádih yoobópdih wãpã bohéna caá. Dios weemdíh wëi ennit, “Pablo ã túi bohéna caá”, ã niijná caá. Bitabut wã bohénachah joinít, biíc yoobó ipã niijná caá. ³ Obohjeéhtih, bita iiguípna bejnit pínah jumna, jãhat dée ã jumachah, wã bohéatdih ã beh joicán caá. ⁴ “Cristo chah túini Maáh

ã jumna caá”, jwã niij bohénachah, Diosdih jéihcannit ã maáh, Satanás queétdih ã beh joyát túutcan caá. ãih yeh iigátidih jãhat dée pah caá queétdih ã chãjap. Dios ded pah ã jummatdih Cristojeh cáacwãdih ã túi beh joyána caá. Caán Cristo Dios yoobát caá. ⁵ Pánih bohéna, “Weemdíh ãi weñéé”, niijcãnjeh, “Jwã Maáh Jesucristoboodíh ãi weñéé”, wãpã niij naóh bohéna caá. Jwiít Jesúsdihi oina, ãi maáh dée nihcan, yeebdíh teo wáacnitjeh caá jwã jumap. ⁶ Jon jãtih Dios nihatdih chãjna, “Dwãpãnapboó yeh iigát ã jumna naáh”, ãt niijíp wat jã. Caanjéh jwãih caolihdih yeh iigát dée ã jummat túutna caá. Pánihna, Cristo, chah túini ã jummatdih jéihna, Dios biíc yoobó túini ã jummatdihbut jwã jéihna caá.*

Jesúhwã ãih wëpatjãh ded pah ã chãjat

⁷ Weémboó wëpcanni, oboh jumni wáam dah dée wã jumachah yahna, Jesucristoíh túini doonádih wã bohé jibat pínah niijná, Dios weemdíh ã ñíwipjã. Oboh jumni wáam dah diítboó chah táinidih jwãpã yac ámohat dée wã bíbohna caá. Caán túini doonádih wã naáwáchah joinít, cáacwãboó ã túut nãmna caá. “Oboh jumni, wëpcanni wã jumachah yahna, Diosboó chah wëpni jumna, búdí ã teo wáacachah, ã túi túut nãmáp be”, wã niij jéihna caá. Bitabut, wëpcanni wã jummatdih jéihna, “Dios ã wëpatjãh ã túut nãmáp be”, biíc yoobó ã niij jéihna caá.

⁸ Biquí láana weemdíh tubit ã jãihñachah yahna, Jesúh túini doonádih wã naóh cádahcan caá. Biíh láa ded pah Dios ã weñat pínahdih jéihcanjeh, “¿ded pah wã chãjbi?” niijnít, búdí wã jenah joiná caá. Pánih búdí jenah joiná yahna, weemdíh ã teo wáacachah, caandíh wã túi jenah joí cádahcan caá. ⁹ Biíh láa bita weemdíh eníhcan, Jesúh túini doonádih wã naáwát peéh, yeejép ã chãjna caá. Páant yeejép ã chãjachah yahna, weemdíh cádahcanjeh, Dios ãpã

* 3:18 Ro 8.29; Gá 4.19; Fil 3.10 * 4:6 Gn 1.3

teo wáacna caá. Biíh láa ì wun mao jwejni yuhna, ã teo wáacachah, booni páantjeh wã jumna caá. ¹⁰⁻¹¹ Nin baácboó Jesús ã jum jwuhuchah, cáacwã caandíh ìt mao yohop wut jì. Pánihna, weembút nin baácboó jum jwuhna, Jesúsdih ì mao yohatji pahjeh, ãih túini doonádih wã naóh jibat peéh, weemdíhbut ì mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, Jesucristo weemdíh ã túi wapachah, wã báadh jwuhna caá. Páant weemdíh ã teo wáacachah enna, “Jesúsboó báadhni, chah wēpni ã jumna caá. Caanjéh tigaá Pablodih wapni”, nihat cáacwã ì niíj jéihna caá. ¹² Weemdíh ì mawíhichah yuhna, yeebboó wã naóhni doonádih joinít, Jesucristodih jepahna, Diosjeéh páantjeh ñi túi jumbipna caá. ¹³ Tubit yeejép yapna yuhna, Jesucristodih wã túi jenah joí cádahcan niít. Jon jãtíh Davidbut yeejép ã yapachah, nin pah át niíj daacáp tají: “Diosdih túi jenah joinít, ded pah ã naáwát dih wã naóh yapanap be”, át niíj daacáp tají.* Æ túi jenah joyát pah muntih weembút jwí Maáhdih túi jenah joinít, ãih túini doonádih wãpí naóh yapana caá. ¹⁴ Pánihna, Jesúh túini doonádih wã naáwát peéh bita weemdíh ì mao yohochah yuhna, caandíh wã túi jenah joí cádahcan niít. “Jesucristoíh jumna, caandíh jwúb boonaniboó weemdíhbut ã jwúb boobipna caá. Pánih boonanit, weemdíh ñijeéh ã jumapboó ã waadát túutbipna caá”, wã niíj jéihna caá. ¹⁵ Páant ã chãjat pínahdih jéihnit, yeebdíh teo wáacat túut niijná, yeejép yapna yuhna, wãpí bohéna caá. Wã bohéatdih dawá ñi joyóchah, yeebdíh oinit, Dios dawá iiguipna bejnit déejidih ã túi ubna caá. Pánihna, dawá caandíh “Túina caá, Paá”, ì niíj wēi naóhbipna caá.

¹⁶ Páant jwiít dih ã chãjat pínahdih náhninit, búdí wēina, Jesúh túini doonádih wã yabh naóhcan caá. Yeó jáap jummat pah wíh bácah ã wēpca júwúchah yuhna, caandíh chah túi jenah joiná caá wã chãjap. ¹⁷ Nin baácboó jwí jum jwuhuchah, yeejép

jwí yapatdih búdí wã jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jwí jubínachah, yeejép yapat wihcah, chah túi wēinit jwí jummat pínahdih wã túi jenah joiná caá. ¹⁸ Nin baácboó jum jwuhna, dedé jwí enni buudní pínahjeh caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jumnidih buu jwí jéih encah yuhna, ã buudcán niít. Pánihna, nin baácboó jwí ennidih búdí jenah joicánjeh, Dios pebhboó ded pah jwí jummat pínahdih wã túi wēi jenah joiná caá.

5

¹ Nihat nin baácboó jumni buudní pínah ã jummatdih jéihna, “Jwíh bácahbut buudní pínah ã jumna caá”, jwí niíj jéihna caá. Jwí wunuchah, jwíh bácah ã moópbipna caá. Obohjeéhtih, jwí wunat túttimah, Dios jáap bácah jwiít dih ã jwúb wúhbipna caá. Caán bácahjíh jwí jwúb wuncan niít. “Pánih jumna, jáap bácahjíh Dios pebhboó jwí jumbipna caá”, jwí niíj wēi jenah joiná caá. ² Nin baácboó jum jwuhna, tubit yeejép yapna, biquí láana Dios pebhboó búdí wã jumíhna caá. ³ Yégueh chóodih jwí dawíhat pahjeh ã wáhni pínah jáap bácahboodíh búdí wã páina caá. ⁴ Buu nin bácahdih yohíhcan yuhna, jáap bácahboodíh wã páina caá. Nin baácboó jum jwuhna, wíh bácah ã moopát pínahdih jéihna, Diosjeéh páantjeh jummat túut niijná, jáap bácah pínahdih búdí wã bidna caá. ⁵ Dios jwiít dih jáap bácah ã wúhat pínahdih jãtíh át jenah joijíp taga. Pánihna, ãih Túini Espíritudih jwiít dih ã wúhuchah, caánboó “Yoobópdih jáap bácahdih meemdíh ã wúhbipna caá”, jwiít dih ã niíj jenah joyát túutna caá.

⁶ Páant ã chãjat pínahdih jéihnit, úumcan, wã jãgahcan caá. Buu nin bácahjíh jum jwuhna, Dios pebhboó wã bej jwahcan caá. ⁷ Pánih jumna, ded pah jwí yapat pínahdih jéih encah yuhna, Jesucristodih túi jenah joinít, “Æ niijátji pahjeh wã túi yapbipna caá”, wã niíj jéihna

* 4:13 Sal 116.10

caá. ⁸ Nin baácboó jum jwuhna, wã wunat pínahdih úumcanjeh, wëi jenah joinít, jáap bácahjĩh jwĩ Maáh Jesucristojeéh búdí wã jumíhna caá. ⁹ Pánihna, Dios pebhboó bejna, wã bej jwuhcanbut, biíc yoobó jwĩ Maáh ã weñat pínahdihjeh wã chãjĩhna caá. ¹⁰ Japboó jubínit, jwiít nihat jwĩ Maáh Jesucristo pebhna jwĩ jubí ñuhbipna caá. Páant jwĩ jubí ñuhuchah, nin baácboó jumna, ded pah jwĩ chãjatjidih enniji jwĩ maáh ã ñiobipna caá. Páant ã ñíwichah, jwĩ jéih jweicán niít. Pánihna, biíc jwĩ Maáh ã weñat pínahdih ã túi chãjatji júb, ã túi wëi naóhbiipna caá. Obohjeéhtih, biíhboó ã túi chãjatji júb, caandíh ã wëican niít. Páant jwĩ yapat pínahdih jéihna, jwiítidih túi chãjat caá náahap.*

Dios jwiítidih ã wëi enat

¹¹ Dios ninboó ded pah jwĩ chãjatdih enna, caán ã weñat pínahdih jwĩ chãjatji júb ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjat pínahdih úum yacna, búdí teo wáaquíhna, cáacwãdih wã wëp bohéna caá. Pánih bohéna, búdí oinit, wã teo wáaquíhatdih Dios ã túi jéihna caá. Pánihna, biíc yoobó ñi jéihyat pínahdih yeebdíhbut wã náah yacna caá. ¹² Páant niijnít, “Dedé jéihcat pínah weemdíh wihcan caá”, wã niijcán caá. Obohjeéhtih, bitaboó ã yee naáwáchah joinít, “Nihcan caá. Pablo túi oinit, yoobópdih jwiítidih ã bohéna caá”, ñi niiját pínah niijná, páant wã niij naáwáp be. Queét ã túi jíghatdihjeh wëi jenah joinít ã jumna caá. “Nihat jwiít judíowã ded pah jwĩ chãjatdih Pabloboó joyáh bojna, ã bohéat táican caá”, ã niij naóhna yah caá. Páant niijnít, bita queétdih ã wëi enat pínahdihjeh ã jenah joyát ã táican caá. Obohjeéhtih, ded pah ñih caolih ã jummatdih caá jenah joyát náahap. ¹³ Biquína weemdíh jühnitboó “Pablo tubit yóyah bohé jibna, jenah joicánni caá”, ã niij jühna caá. Obohjeéhtih, Diosdih búdí weñáihna, páant wã bohé jibna caá. Bitaboó weemdíh eníhcannit, “Pablo ã jenah joyátjĩh

ã yee bohé jibna caá”, ã niijná yah caá. Obohjeéhtih, yeebdíh teo wáacat túut niijná, túi jenah joinít, yoobópdih wã bohéna caá. ¹⁴ Cristo jwiítidih búdí ã oyochah jenah joinít, caandíh jepahna, wã túi bohéna caá. Pánih oina, caán Cristo biícjeh jwĩ yéejat júb buudáátidih ã júb chãj beedá wáhat túut niijná, jwiítidih ãt wun wáhap wut jĩ. Caandíh jenah joiná, “Wíh pínah caá ãt wun wáhjip taga”, niij jenah joinít, jwiít nihat jwĩ yéejat júb ãjeéh wannit panihnit caá jwĩ jumap. Jwĩ yéejat júb buudáátidih júb chãj péanit panihnit jwĩ jumna caá. ¹⁵ Pánihna, Cristo nihat cáacwã jwĩ yéejat júb ãt wun wáhap wut jĩ, caandíh jepahnit, jwĩ náahat pah chãjnitji túut nuumnít, ã weñat pínahboodíh jwĩ chãjat pínah niijná. Caán ã wunuchah yahna, Dios ãt jwáub boonanap tajĩ.

¹⁶ Jwĩ Maáhdih jwĩ jepahachah, ded pah jwĩ jenah joyátidih ã túut nuumnáp be. Jãtĩh nin baácidih bóodih jenah joinít, ded pah cáacwã ã jíghatdihjeh ennit, “Túinit caá. Yeejépwã caá”, jwĩ niij en jwáhap be. Obohjeéhtih, buu páant jwĩ niij jenah joicán caá, buca. Jãtĩh Cristodihbut pánih jenah joinít, “Caánboó cáacjeh caá”, wã niij jenah joyóp yah jĩ. Buu caandíhbut páant wã niij jenah joyátjidih wã túut nuumnáp be. ¹⁷ Ded Jesucristodih jepahni, ãih jumna, jenah joyát túut nuumní ã jumna caá. Ded pah ã jenah joyát túut nuumná, ded pah ã chãjatbut túut nuumní ã jumna caá. Jãtĩh ã weñat pínahdihjeh chãjni ã jumap be. Buu, túut nuumná, Túini Espíritu ã teo wáacachah, Dios ded pah ã weñat pínahboodíh chãjni ã jumna caá, buca.*

¹⁸ Jwiítjeh páant jwĩ jéih chãjcah, Dios jwiítidih ãt túut nuumnáp taga. Jãtĩh, Diosdih eníhcannit jum jwuhna, ãjeéh jwĩ túi jum jwáhap jĩ. Cristo ã wun wáhatjĩh jwĩ eníhcatdih Dios ãt cádahat túutap taga, ãjeéh jwĩ túi jum pínah niijná. Pánih chãjnit, jwiítidih bitadidih ãt naáwát túutap be, queétdih caandíh ã eníhcatdih cádahnit, ãjeéh ã

* 5:10 Ro 14.10 * 5:17 Jn 3.3-7; Gá 6.15

túi jumat pínah niijná. ¹⁹ Nin pah caá ã niij naáwát táutap: “Nihat yéejnit jumna, Diosdih eníhcannit jwí jumna caá. Jwiít dih bádí bidnit, Jesucristo jwí yéejat jíib ã wan wáhatdih jwí táí jenah joyóchah, áihwá chājnít, jwiít dih ã táí pej jumna caá”, ã niij naáwát táutap jī. ²⁰ Pánihna, Jesús h jumna, cāacwā dih nin pah wāpī niij naóh yapana caá: “Yeebbút Jesucristodih jepahna, táut nūm nít, Diosjeéh ñi táí jumúú”, wā niijná caá. ²¹ Jwí Maáh Cristoboó biícjeh yéejat wihcanni át jumap wat jī. Obohjeéhtih, ã yéej chājcah yuhna, Diosboó caandíh jwí yéejat jíib át wan wáhat táutap wat jī. Jwí yéejat jíib būdāátdih Cristoboó át jíib chāj beedá wāhup wat jī. Páant ã jíib chāj beedá wáhatdih enna, Diosboó jwiít Cristoíhwā dih ennit, “Queétdih dedé yéejat peéh ã wihcan caá. Wā wáúhdih wēi enat pahjeh muntih, queétdihbut wā wēi enna caá, būca”, ã niijná caá. Pánihna, Cristoíhwā jwí jumachah, Dios táini ã jumat pahjeh muntih jwiít dihbut ã táí jumat táutna caá.

6

¹ Dios yeebdíh bádí oinit, teo wáacna, ñi yéejat peéh át yoh wāhup taga. Jwiít, yeebbút Diosdih teo wūh nit jumna, nindih yeebdíh wā naóhna caá: Áihwā jumna, yeebdíh wā bohéátjdih ñi táí jepahaá. “Wā jepahna caá”, niijná yuhna, ã náahat pah chājcan, dedé pínah áta nihcan tagaá. Dios ã oyatdih yap yohnitjeh ñita jum tagaá. ² Jon jātih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

“ Wā náahni yeó jáap yeebdíh bádí oina, ñi wūbát dih jepahnit, wā teo wáacap jī. Pánih teo wáacnit, yeebdíh wā táí ubup jī”, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tajī. (Is 49.8)

Buu caá ã náahni yeó jáap ã jumap. Buu yeebdíh ã táí ubat pínah niijná, caandíh jepahat caá náahap.

Ded pah Pablo ã jumat

³ “Bita wā bohéát dih í jepahcan niít”, niijná, dedé yeejép chājcan, yeejép wāpī wéhecan caá. ⁴ Túinijeh wāpī jumna caá, “Pablo Dios ã weñat pínahdihjeh chājna, caandíh táí teo wāhni ã jumna caá”, cāacwā weemdíh í niiját pínah niijná. Dawá láa bita weemdíh yeejép í chājcah yuhna, weémboó íjcanjeh wā jumna caá. Dawá láa moh yéejna yuhna, wā bohé cádahcan caá. ⁵ Nin pah caá yeejép wā yapap: Cāacwā weemdíh í mawachah; nemat múboó í nemechah; dawá íjnit, míc wáac junít, í mao yohat táutuchah, yeejép wā yapap jī. Weém bádí teona; quíib chei tubachah yuhna, ũoca daa jóhna; nūgáp wānna, yeejép wā yapap jī.* ⁶ Í náah chājatdih jenah joicán, wā táí jumna caá. Yeebdíh teo wáaquíhna, jwí maáih táini doonádih táí jenah joinít, íjcanjeh, wā táí bohénap jī, ñi táí beh joyát pínah niijná. Yeebdíh táí oinit, wā bohénachah, Túini Espíritu yeebdíh ã teo wáacatjīh ñi táí jepahap jī. ⁷ Áih táini doonádih naóhna, yeecanjeh, Dios ã wēpatjīh wā bohénachah enna, caandíh teo wūhni wā jumatdih ñi táí jéihna caá. Yoobópdih Dios ã weñat pínahdih chājna, “Pablo yeejép chājni caá”, cāacwā weemdíh í jéih niijcán caá. “Dios ã náahat pah, túinijeh ñi jumúú”, bitadih wā niijíchah, wā táí jumatdih enna, “Pablo yee bohéna caá ã chājap”, í jéih niijcán caá. ⁸ Biquína weemdíh í táí wēi enechah, bita í wēi encah yuhna, biquína í wēi naáwáchah, bita yeejép í naáwáchah yuhna, wā joyáh bojna caá. Yoobópdih wā bohénachah yuhna, biquína “Pablo yee bohéni caá”, í niij naóh yacna caá. ⁹ Nihat cāacwā í enepboó wā bohénachah, weemdíh jéihna yuhna, biquína weemdíh enah bojnit, “Oboh jumnijeh caá”, í niijná caá. Bita weemdíh í mawachah yuhna, wā báadh jwuhna caá. Í mao yohat táutuchah yuhna, páantjeh

* 6:5 Hch 16.23

wã jum jwuhna caá. ¹⁰ Biquí láana jġgahna yuhna, Cristoíh jumna, páantjeh wã wěina caá. Moh yéejni jumna yuhna, bitadih túini doonádih bohéna, queétdih búdí jġib jumni wũhat dée pah caá wã bohénap. Biíh pah bóonadih bíbohcan yuhna, Cristoíh jumna, búdí bíbohni dée pah wã wěina caá.

¹¹ Yeéb Corinto tútchidih moondih búdí oina, úumcan, tíccanjeh, ded pah yeebdih búdí wã náah yacatdih wã túi naóh daác beedánap be. ¹²⁻¹³ Yeéb wã weh panihnit ñi jumuchah, oinit, yeebdih wã naóhna caá. Yeebdih wã oi cádahcan caá. Obohjeéhtih, yeéboó weemdih ñi oi cádahap jġ. Pánihna, yeebdih búdí wã oyat biíc yoobó weemdihbut ñi jwúub oyoó.

Jesucristoíh nihcannitdih ã pej jummat túutcat

¹⁴ Yeéb Jesucristoíhwã áihwã nihcannitboodih ñi pej jumca bojoó. Túi pej jumnit pínah nihcan caá. Nindih ñi túi jenah joyoó: Ded Jesúsdih jepahni, túinidih ápġ chájihna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jepahcanniboó, yeejépdih ápġ chájina caá. Pánih jumna, biícđih ĩ jéih jumcan caá. Yeejépdih chájini túi chájihniboodih ã yéejabipna caá. Túi chájihni yeejépdih ã jéih yap yohcan niít. Ded Jesúsdih jumna, ã naáwátđih ápġ túi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih nihcanniboó nemépwã ĩ maáh ã naáwáchah joinít, ded pah Dios ã jummatdih ã jéihcan caá. Queét chénat pah ĩ jenah joyát mácah ã jumna caá. Pánih jumna, ĩ jéih múic pej jumcan caá.

¹⁵ Jesucristo Satanásjġh mácah múic ĩ jenah joyát ã jumuchah, ĩ jéih múic pej jumcan caá. Biíc yoobó Jesúsdihwã Satanáíhwájihbut mácah múic ĩ jenah joyát ã jumuchah, biícđih ĩ jéih jumcan caá. ¹⁶ Dios páantjeh jumni caá. Jwiít áihwã jumna, caandíhjih wěinit, jwġ jepahna caá. Biíhđih wěinit, jepahna, áta túican tagaá. Jwiít Jesúsdihwã áihwã nihcannitdih pej jumna, ĩ wěi jepahnidih jwiítbut jwġ wěi jepahat

dée ã tobohna caá. Pánih jumna, yeéb Jesúsdihwã, Jesúsdihwã nihcannitdih ñi pej jumca bojoó. Dios báadhni jumna, jwiít Jesúsdihwã biícđih, áih m̄ panihnit jwġ jumna caá.* Jon jătih ã naáwátđih naóh yapanit nin pah ĩt niíj daacáp tajġ:

“ Weéboó queétdih túi pej jumna, ĩ maáh wã jumbipna caá. Queétboó wġihwã jumna, weemdíhjih ĩ wěibipna caá’, Dios ã niijná caá”, ĩt niíj daacáp tajġ. (*Lv 26.12; Jer 32.38; Ez 37.27*)

¹⁷ Bitá naóh yapanitbut nin pah ĩt jwúub niíj daacáp tajġ:

“ Wġihwã nihcannitdih ñi cádahaá. Queétdih ñi pej jumca bojoó. Í náah ĩ chăjat déedih yeéboó ñi chăjca bojoó. Páant ñi cádahachah, weéboó yeebdih wã wěi enbipna caá. (*Is 52.11*)

¹⁸ Pánih wěi ennit, ñi ĩp wã jumbipna caá. Yeéboó wã weh ñi jumbipna caá’, Chah Wěpni Maáh ã niijná caá”, ĩt niíj daacáp tajġ. (*2S 7.14; 1Cr 17.13; Is 43.6; Jer 31.9*)

7

¹ Pánihna, wã oinitá, nindih ñi túi jenah joyoó: “Ñi yéej chăjatdih ñi cádahachah, yeebdih wěi ennit, wã túi pej jumbipna caá”, Dios ã niijichah joinít, nihát jwġ yéejatdih jwġ cádah jġih. Dios ã jġgahat pínahđih chájihcan, yeejépdih jwġ jenah joyátđih cádahat caá náahap. Pánih túut n̄mnít, túi jenah joiná, ã weñat pínahboodih jwġ chăj jġih.

Corinto tútchidih moón ĩ túut n̄mát

² Weemdih ñi jwúub oi jenah joyoó, páant m̄ntih. Nġjeéh jumna, dedđih wã yéej chăjcap jġ. Bohéna, yeebdih wã yéej chăjat túutcan, yeebdih wã yee d̄uc wáicap jġ. ³ Páant niijnít, “Pablodih jwġ túi oicatji jġib jwiítđih peéh chăjat ã jumna caá”, yeebdih niíj jenah joyát túutcan, “Pablo túi chăjni jġi”, wã niíj jenah joyát túutna caá. Wã

* 6:16 1Co 3.16; 6.19

jwíih niijátji pahjeh muntih, wã jwúub niijná caá: Yeebdíh búdei wã oina caá. Pánihna, ded pah yapna, wunna yuhna, biíc yoobó yeebdíh jenah joinít, wã oi cádahcan niít. ⁴ “Queét Corintodih moón túi chãjnit jumna, wã naáwátdih í túi jepahbipna caá”, niij jenah joinít, búdei wã wẽina caá. Pánihna, yeejép yapna yuhna, yeebdíh páantjeh wã wẽi jenah joiná caá.

⁵ Nin Macedonia baácboó wã juyúchah, weemdíh chooát ã wihcap be. Páantjeh yeejép wã yapap be. Dawá jãihnitboó “Ma túi chãjcan caá”, weemdíh í niij jãihñap be. “¿Queét Corintodih moón wã oinitboó í túi jum niít?” niij jenah joinít, páantjeh yeebdíh búdei wã náhni dahwanap be.* ⁶ Obohjeéhtih, Dios jĩgahat yayániboó weemdíh teo wáacnit, Tito wã pebh ã juyúchah, weemdíh búdei ã weñanap be. ⁷ “Queét í jwúub túi jumatdih enna, búdei wã weñep be”, weemdíh Tito ã niij naáwáp be. Páant ã niij naáwáchah joiná, weembát búdei wã weñep be. “Queét Corintodih moón Jesúihwã meemdíh búdei í bidna beé. ‘Yéej chãjnit, Pablodih búdei jwít jĩgahanap taga’, niij jenah joinít, queétbut búdei í jĩgahap wat be. Pánih jĩgahnit, ma daác wahnidih ennit, í túi jepahap tabe”, Tito weemdíh ã niij naáwáchah joinít, chah búdei wã weñep be.

⁸ Wã jwíih daácnijidih wah péanit, “Nin wã wẽp naóh daacátjidih ennit, búdei í jĩgahbipna caá. Páant wã wẽp naóh daáccan, ãta túi taga”, niij jenah joinít, búdei wã jĩgah jwuhap jĩ. Obohjeéhtih, buu ñi jĩgahat yayát doonádih joinít, weembát wã jĩgahcan caá. ⁹ Buu búdei wã wẽina caá. Ñi jĩgahat doonádih joinít, wẽina wã chãjcan caá. Obohjeéhtih, jĩgahnit, túiniboodíh ñi túut nuumát doonádih joinít, búdei wã wẽina caá. Dios caá yeebdíh át jĩgahat túutap taga, ñi jenah joyátdih ñi túut nuumát pínah niijná. Pánihna, wã daác wahniboó yéejacan, yeebdíh át túi teo wáacap taga. ¹⁰ Dios ã náah yacat pahjeh

jwí yéejatdih jĩgahna, yéej chãjatdih jwí cádahbipna caá. Pánih jĩgahna, jwí jenah joyátdih túut nuumnít, túiniboodíh jwí chãjbipna caá. Páant jwí túut nuumáchah enna, iiguípna jwí bejat déejidih Diosboó ã túi ubbipna caá. Maátcanjeh jwí jĩgahna yuhna, túi túut nuumnít, búdei jwí wẽibipna caá, buca. Obohjeéhtih, bitaboó í yéej chãjat jíib queétdih Dios ã peéh chãjat pínahdih jĩgahna yuhna, túut nuumíhcan, iiguípna í bejbipna caá. ¹¹ Yeeb Dios ã náah yacat pahjeh jĩgahnit, ñit túi túut nuumáp taga. ¡Ñi jenah joyoó! Nin pah caá ñi túut nuumát: Buu jwuhna, ded yéej chãjni ã yéejatdih enah bojcanjeh, yoobópdih ñi túut nuumát túutna caá. Ñi yeejép jenah joyátjidih cádahnit, túut nuumnít, buu ñi túi jenah joyátdih wã jéihyat pínahdih weemdíh ñi náah yacna caá. Pánihna, weemdíh ñi wẽi jenah joi jwúhcatjidih búdei ñit jĩgahap wat be. Ñi yéejat jíib Dios ã peéh chãjat pínahdih búdei umna, túi túut nuumnít, weemdíh jwúub eníhna, búdei ñit bidip wat be. Dios ã weñat pínahdihjeh ñit chãjap wat be. Det yéej chãjnitdih ñit peéh chãjap wat be. “Buu, queét yoobópdih chãjnit caá. Dedé yéej chãjat peéh queétdih ã wihcan caá, buca”, wã niij jenah joiná caá. ¹² Yeebdíh daác wahna, yéej chãjnidih ñi peéh chãjat pínahdih, ã yéej chãjatjidihbut jenah joicánjeh wã daác wahap jĩ. Obohjeéhtih, Dios yeebdíh enna, “Queét Pablodih yoobópdih oinit caá”, ã niij jenah joyátdih ñi túi jéihyat pínah niijná, wã daác wahap jĩ. ¹³ Páant ñi túut nuumátidih jéihnit, búdei wã wẽina caá.

Tito ninboó jwúub joinít, weemdíh nin pah ã niij wẽi naáwáp be: “Queét Corintodih moón í túi túut nuumátidih ennit, wã jĩgahatji ã yayáh bejep jĩ. Pánihna, búdei wã wẽina caá”, ã niijíp be. Páant ã niijátidih joinít, weembát chah yeebdíh wã wẽina caá. ¹⁴ Tito ñi pebhboó ã bejat túut chãjachah, nin pah caandíh wã niijíp jĩ: “Queét

* 7:5 2Co 2.13

Corintodih moón Jesúíhwā nin wā daác wahnidih ennit, í tui jepahbipna caá”, wā niijíp jī. Pánihna, ñi tui jepahatjidih jéihnit, Titodih jwáúb ennit, wā tíccap be. Titodih wā niijátji biíc yoobó át yapap wut be. ¹⁵ Tito ñi pebhna ā juibínachah, caandih tui wēi jwāáhnit, wā daác wahatdih ñi tui jepahatdih náhninit, yeebdih chah ā oi jenah joiná caá. ¹⁶ Būū tui jepahnit, Dios ā weñat pínahdihjeh ñi tui chājatdih jéihna, túttimah biíc yoobó ñi jepahat pínahdihbut wā tui jéihna caá. Pánih jéihnit, bádí wā wēina caá.

8

Jesúíhwā dinero wahnit, moh yéejnitdih í teo wáacat

¹ Būū wā úudwā panihnitá, biíc naáwát ā jumna caá. Nin Macedonia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúíhwā míic wáacnit ded pah í tui chājatjidih yeebdih wā naóhbiipna caá. Dios queétdih oinit, bádí át teo wáacap taga. ² Queét tubit yeejép yapna yahna, jwí Maáhdih tui jenah joi cádahcan, bádí í wēina caá. Pánih tui jenah joiná, tubit moh yéejnit jumna yahna, ñih dinerodih oicanjeh, bita chah moh yéejnitdih bádí í wāh wáacap jī. ³ Weém ennijijeh tiguaá yeebdih wā naáwáp. Queét moh yéejnit yahna, í bíbohat pah bóo í wūhup jī. Nihcan caá. Bádí pohba í wūhup jī. Í náahatdih jíb chājat pínahdihbut í wūhup jī. Weémboó páant wā wāhat tútcah yahna, queétjeh jenah joinit, páant bóo bádí weemdih í wūhup jī. ⁴ “Judea baácdih moón Jesúíhwā moh yéejnitdih bádí teo wáaquíhna, nin pah bóo meemdih jwí wāhndih queétdih ma wūhú”, weemdih í niijíp be.* ⁵ Pánih wūhna, wā jenah joyát chah í wūhup be. Ñih dinerodih í wāhat pínah jātih, “Paá, ded pah ma weñat pínahdihjeh yoobópdih meemdih wā chāj wāhbiipna caá”, Diosdih í niijíp wut be. Páant í niiját túttimah, “Dios ā wutachah joinit, yeéb Jesúíh

doonádih bohé jibnitboodih ded pah ñi náahatdih jwí tui teo wáacbiipna caá. Ded pah ñi wutachah, jwí jepahbipna caá”, jwiútdih í niijíp be. ⁶ Nit Macedonia baácdih moón ñih dinerodih í wāhatdih jenah joinit, yeéb Corintodih moondihbut wā jenah joyóp be. “Ninjih moón bádí í wāhat pah queétdih í wāhat pínahdih í ámoh páña naáh”, wā niij jenah joyóp be. Páant niij jenah joinit, Titodih nin pah wā niijíp be: “Meém ñih dinerodih queétdih mat wāh wáac jwíihat tútup wut jī. Pánih jwíihnit, niihat í wāh wáacni dinerodih ma jwáúb ámohat tútat tút niijná, í pebhna ma jwáúb bej páñaá”, Titodih wā niijíp be. ⁷ Yeéb tui chājnit jumna, jwí Maáh Cristodih ñi tui jenah joiná caá. Á naáwátdih tui jéihnit, ñi tui naóh yapana caá. Caán ā weñat pínahdihjeh bádí chājihna, yeebdih jwí bohéat pah tui oinit, bitadih ñi teo wáacna caá. Pánih tui chājnit jumna, ñih dinerodih oicanjeh, moh yéejnit Jesúíhwādih teo wáaquíhna, biíc yoobó yeebdih tui wāhat caá náahap.

⁸ Páant niijná, yeebdih wutna wā chājcan caá. Obohjeéhtih, nit Macedonia baácdih moón ded pah jīgah ennit, moh yéejnitdih bádí í teo wáacatdih yeebdih wā naáwáp be, “Jwiútdih bádí jīgah ennit, queétdih chah jwí wāhbiipna caá”, ñi niij jenah joyát pínah niijná. Páant ñi wūhachah enna, “Queét Corintodih moón bitadih tui jīgah en teo wáacnit í jumna caá”, wā jéih niijbípna caá.

⁹ Jwí Maáh Jesucristo jwiútdih bádí oina, ā teo wáacatdih jwiútdih tui jenah joyát caá náahap. Nin baácboó ā dei jūwát pínah jātih, Diosjeéh jumna, niihat maáh ā jumachah, caandih dedé judhdat át wihjican tagaá. Obohjeéhtih, nin baácboó dei jūóhnit, ā maáh wēpatdih cádahna, jwiútdih teo wáacat tút niijná, moh yéejni át jumup wut jī. Pánih teo wáacna, jwiútdih moh yéejnit jumna yahna, ājeéh jwí jumachah, jwiútdihbut dedé judhdat ā wihcan níit. Pánih jīgah

* 8:4 Ro 15.26

ennit, ã teo wáacatdih jenah joinít, jwiítidihbut biíc yoobó bitadidih jġgah ennit, teo wáacat caá náahap.

¹⁰ Nin pah wã niġ jenah joiná caá: Ñi jwíih jenah joyátji buu biíc jópchi ã yapna caá. Con jópchi, nin Macedonia baácdih moón ĩ jenah joyát pínah jãtġih, yeéb Judea baácdih moón Jesúihwã moh yéejnitdih jwíih teo wáaquíh jenah joinít ñit jumup wat ġġ. Pánih teo wáaquíh jenah joinít, con jópchidih ñi wãhat pínah dinerodih ñit ámoh jwíhip wat yah ġġ. ¹¹ Pánihna, jãtġih túi wēinit ñi teo wáac jwíihat pah, buubut biíc yoobó wēinit, ñi wãhat pínahdih wãh péaat caá náahap. Ded búdí dinerodih bíbohni chah ã wũhu naáh. Obohjeéhtih, ded nump bíbohni bainí ã wũhu naáh. ¹² Túi biíc yoobó wēinit, ñiíh dinerodih oicanjeh, wãhat caá náahap. Pánih wēi wãhnidih Dios biíc yoobó ã wēi enbipna caá. Obohjeéhtih, bí dée wihcanniboodíh “Dinerodih ma wũhuú”, Dios ã niġcán caá.

¹³ Judea baácdih moón Jesúihwãdih yeebdíh wãhat túutna, “Queét Corintodih moón moh yéejnit ĩ jumũ naáh”, wã niġ jenah joicán caá. Obohjeéhtih, yeéb, queébtut biíc yoobó ñi túi jummat pínah niġná, páant wã wãhat túutna caá. ¹⁴ Buu yeéb búdí bíbohni jumna, queét bíbohcanitbóodíh ñi jéih teo wáacna caá. Biíh láa, yeéb moh yéejnit ñi jumũchah, queétboó búdí bíbohni, yeebdíhbut ĩ jéih teo wáacnipna caá. Pánih míic teo wáacnit, nihat Jesúihwã túi biíc yoobó jwí túi jumnipna caá. ¹⁵ Jon jãtġih Moisés nin pah ãt niġ daacáp tajġ: “Chah búdí jeémát ojdih júi yacnibóó ã ubni yeó jáap ã jeémát pínahdihjeh ã bíbohni be. Bainíjeh ubnibut caán yeó jáap ã jeémát pínahdihjeh ã bíbohni be”, ãt niġ daacáp tajġ.*

Titowã Corintona ĩ bejat

¹⁶ Yeebdíh wã oi teo wáaquíhat pah muntih, Dios Titodihbut biíc yoobó oi teo wáaquíhat ãt wãhup taga. Páant ã túi oi teo wáaquíhatdih ennit, “Túina

caá, Paá”, wã niġná caá. ¹⁷ “Corinto tútchidih moondíh jwũub enedih ma bejeé”, wã niġchah joinít, “Jũu, wã bejmi caá”, ã niġ wēi jepahap be. Caandíh wã naáwát pínah jãtġih, yeebdíh búdí teo wáaquíhna, caanjéh ñi pebhna tub bejġhni ã jumup be.

¹⁸ Caandíh pej jumni pínah biíh Jesúsdi h jéihnidihbut ñi pebhna wã bejat túutna caá. ã pej jumni pínahdih nihat nin Macedonia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúihwã búdí ĩ wēi naóhna caá. “Caánboó Jesúih doonádih túi bohéni caá”, ĩ niġ wēi naóhna caá. ¹⁹ Pánih wēi naóhni, Judea baáboó wã bejehchah, weemdíh pej jum bejni pínahdihbut caandíh ĩ niwip be. Nihat yeéb Jesúihwã ñi wãh wáacni dinerodih jwí juibí wãhuchah enna, “Queét biíh baácdih moón Jesúihwã jwiítidih oinit, dinerodih ĩ wahachah, búdí ma teo wáacna caá, Paá”, Diosdih ĩ niġ wēi naóhni caá. ²⁰ Ñi wãhni dinerodih jwí túi en daobípn caá. “Pablowã jwíih dinerodih yee dáuc wána caá ĩt chãjap taga”, ñi niġ jenah joicát pínah niġná, caán nihat túi wēi ennidih Titojeéh wã wahna caá. ²¹ Pánihna, jwí Maáh ã enechah, bitabut ĩ enechah, yoobópdih túi chãjġhna, biíhdihbut Titojeéh wã wahna caá.*

²² Titowã ñi pebhna ĩ bejehchah, biíhdihbut ġjeéh wã wahna caá. Caanbút jwí Maáhdih jepahni, túi teo wãhni caá. Dawá láa bitadidih túi oinit, ã teo wáacachah, wã enep be. Yeebdíh túi jenah joinít, “Queét Corintodih moón Jesúihwã ġih dinerodih ĩ túi wãh wáacnipna caá”, wã niġ wēi naáwáchah joinít, caanbút yeebdíh teo wáacadih búdí ã bejġhna caá. ²³ Nit caá ñi pebhna wã wãhni: Titodih ñi túi jéihna caá. Caán wã chéen caá. Jesúihwãdih wã teo wáacachah, caán wãjeéh teoni caá. Bitá chénewãboó ñi pebhna ãjeéh bejnitdih ñi túi jéih jwũhcan caá. Queét chéent pah jwí Maáhdih túi teo wãhna, caandíh túi

* 8:15 Ex 16.18 * 8:21 Pr 3.4

weñanit caá. Páant ï jumuchah enna, Jesúhwã queédih ï ñío wahap be. ²⁴ Pánihna, ñi pebhna ï juibínachah, queédih ñi túi oi pej jumúú. Páant ñi oi pej jumuchah enna, ñi oyatdih wã naáwátji biíc yoobó ã jumatdih bita Jesúhwã ï jéihbipna caá.

9

¹ Judea baácdih moón Jesúhwã moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, dinerodih wahat pínahdih yeéb jãtìh ñitát jéih tagaá. Pánih jéihnit ñi jumuchah, bainíjuh wã jwúub naóh daác wahna caá. ² Yeéb bitadìh búdí ñi teo wáaquíhatdih jéihnit, nihat Macedonia baácdih moón Jesúhwãdih búdí niij wëi naóhna beé wã chãjap be. “Queét Acaya baácdih Corinto tútchidih moón Jesúhwãboó con jópchi Judea baácdih moondih búdí teo wáaquíhat ï jenah joí jwíhip jĩ”, wã niijíp be. Páant wã wëi naáwáchah joinít, queétbut Jesúhwã moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhat ï jenah joiná caá. ³ Dinerodih ñi ámohochah, ï teo wáacat pínah niijná, nit biíc peihcannit jwí úudwã panihnitdih bũ ñi pebhna wã wahna caá. Páant ï teo wáacachah, weémboó ñi pebhna wã juibínachah, ñi wãh wáac páini dinerodih ennit, yeebdih wã naáwátji biíc yoobó ã jumatdih nihat ï jéihbipna caá. ⁴ Biquína nin Macedonia baácdih moón wãjeéh ñi pebhna ï juibínachah, ñi wãhat pínah dinerodih ñi bíboh páicah, wã naáwátji biíc yoobó ñi chãjcatdih enna, búdí wãta tíic tagaá. Yeebbát búdí ñita tíic tagaá. ⁵ Yeebdih ï teo wáacat pínah niijná, Titowãdih ñi pebhna wã bej páñat túutna caá. “Moh yéejnitdih jwí teo wáacat túut niijná, nin pah bóo jwí wãh wáacbipna caá”, ñi niijní dinerodih ñi túi bíboh páñat pínah niijná, ï jéih teo wáacbipna caá. Páant ñi wãh wáac páñachah, ñi pebhna wã juibínachah, yeebdih jwúub wãhat túutat ã wihcan niít. Pánihna, ñi wëi wãhat pínahdih ñi túi bíboh páñaá.

Búdí wãhat caá náahap

⁶ Nindih ñi túi náhninaá: Ded daocánnibitjuh ã momochah, daocánnijeh ã abbipna caá. Obohjeéhtih, dawá momniboó dawá ã abbipna caá. Páant ã chãjat dée pah, moh yéejnitdih teo wáacna, jwíih dinerodih oinit, bainíjuh jwí wãhuchah, Diosboó jwiítidih bainíjuh ã wãhbipna caá. Obohjeéhtih, túi wëinit, búdí jwí wãhuchah, Dios jwiítidihbut chah búdí ã wãhbipna caá. ⁷ Yeéb ñíih dinerodih ñi wãh wáacachah, túi jenah joí, “Nin pah bóo caá weemdih jwí Maáh ã wãhat túutur”, niij jenah joinít, ñíih dinerodih oicanjuh, wëi wãhat caá náahap. “Bita weemdih ï wãhat túutuchah, páant bóojeh caá wã wãhur”, niijcánjuh wãhat caá náahap. Bita ï niiját pínahdih jenah joicánjuh wãhat caá náahap. Páant, ñi túi wëi wãhuchah, Diosboó yeebdih ã wëi enbipna caá.* ⁸ Ñi náahat chah Dios yeebdih ã wãhbipna caá, ñi bíbohãtjìh bitadìh ñi túi teo wáacat pínah niijná. Páant ã wãhuchah, chah dawádih ñi jéih teo wáacbipna caá. ⁹ Jon jãtìh David nin pah át niij daacáp tají:

“Ded túiniboó moh yéejnitdih ã túi wëi wãhna caá. Páant ã wãhuchah, Dios caandih ã jwúub wãhbipna caá, páantjuh bitadìh ã jwúub túi teo wáacat pínah niijná”, át niij daacáp tají. (Sal 112.9)

¹⁰⁻¹¹ Dios jwí momat pínah, jwí jeémát pínahdihbut wãhni,* bitadìh ñi wãhat pínahdihbut yeebdih búdí ã wãhbipna caá. Páant ã wãhuchah, bitadìh chah ñi jéih teo wáacbipna caá. Dios yeebdih chah ã wãhuchah, yeéboó túi wëinit, queét Judea baácdih moón moh yéejnitdih ñi wãhndih jwiítidih ñi wãh yapaat túutna caá. Páant ñi wëi wãhuchah enna, queét nihat Diosdih wëinit, “Queét jwiítidih ï teo wáacat túina caá, Paá”, ï niij wëi naóhbipna caá. ¹² Túi wëi wãhni, Jesúhwãdih búdí ñi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, dawá Diosdih búdí ï wëi naóhbipna caá. ¹³ Páant ñi túi wëi

* 9:7 Lc 6.38 * 9:10-11 Is 55.10

wūhuchah enna, yeéb Jesúhwā ñi jumatdih nihat cāacwā ī jéihbipna caá. Bitá Jesúhwā ñi túi chājatjidih ennit, “Paá, queétboó Jesúh táini doonádih naóhntjeh nihcan, tái jepahnit caá. Pánih jumna, jwiítidih, bitá míihwādiht teo wáacat túut niijná, jwiítidih tái wēinit íih dinerodih íit wahap taga. Páant ī jumatdih meemdíh bádí jwī wēina caá”, ī niij wēi naóhbipna caá. ¹⁴ Queét Judea baácdih moón yeebdíh jenah joinít, bádí oina, nin pah ī niij wēi naóhbipna caá: “Paá, queétidih bádí oinit, ma tái teo wáacachah, queét jwūh jwiítidihbut bádí oinit, ī túi teo wáacap be. Pánihna, jwiít nihatdih bádí oinit, ma teo wáacatdih táina caá”, ī niijbípna caá. ¹⁵ Dios bádí oinit, teo wáacat túut niijná, jwiítidih wūn wāhnt, ā tái ubat pínah niijná, ā wūh Jesúsdiht āt wah deyajip taga. Pánih wahna, chah táini ā chājatjidih jenah joinít, “Bádí ma teo wáacatdih táina caá, Paá”, caandíh jwī wēi niij jíih.

10

Pablo Jesús ā naáwát túutni ā jummat

¹ Būh nindih ñi náhninaá. Weém, Pablo, yeebdíh jwíih bohénijeh tigaá. Obohjeéhtih, yeéb weemdíh nin pah ñi niij yeena caá: “Pablo ninboó jwíjeéh jumna, cāacwādiht úumna, jéih naóhcanni pah ā jumna caá. Obohjeéhtih, biáboó jumna, úumcanjeh jwiítidih jūih naóh daác wahni caá”, ñit niij yeenap wut be. Cristo cāacwādiht oinit, teo wáaquíhna, íjcan táinijeh naóhni āt jumup wut jī. Páant táinijeh ā naáwátji pah muntih weembát íjcan táinijeh yeebdíh wā naóh daác wahna caá. ² Pánih íjcan táinijeh naáwíhna yuhna, yee naóhntidih wā wēp naóhna caá. Ñi pebhna wā juibínachah, ñi túi chāja chaáh, páant bóojeh, ñi yeeatdih ñi cádaahá, “Pablo jwiítidih jūihná”, niijná. Ñi cātíh jumnit, weemdíh nin pah ī niij yeena caá: “Diosdih jepahcannit ī jenah joyát biíc yoobó Pablobut ā jenah joiná

caá. Pánih jenah joí bohéna, Cristodih weñalhan, ā weñat pínahdihjeh ā bidna caá. Pánihna, Cristo ā naáwát túutni nihcan caá”, queét íit niij yeenap wut be. Páant niijnítdih bádí wā jūihbipna caá. ³ Diosdih jepahcannit miíc naóhna, queét ī jenah joyátjīhchah ípī niijná caá. Obohjeéhtih, weembát cāacjeh jumna yuhna, queét ī chājat pah weémboó wā chājcan caá. Weemdíh yeejép naóhntidih Dios ā wēpatjīh caá chah wāpī niijíp. ⁴ Pánihna, Diosdih yap yohntidih weém tái yoobópdiht wā wēp naóhna caá, ī yap yohatdih ī cádahat pínah niijná. Pánih wēp naóhna yuhna, wā jenah joyátjīhchah wā jéih cádahat túutcan caá. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjīh ī yap yohatdih wāpī cádahat túutna caá. Caandíh yap yohnt, ī jenah joyát yeejép ā jummatdih Dios ā wēpatjīh nihat cāacwādiht wā jéihyana caá, yeejép ī jenah joí cádahat pínah niijná. ⁵ “Nin pah caá Dios ā jummat”, niij yee naóhntidih ā wēpatjīh wā cádahat túutna caá. Cāacwā Diosdih ī jéihyat déedih jāhat panihnidih ā wēpatjīhchah wā jéih yohna caá. “Maá Jesús, weemdíh ma tái teo wáacá, meemdíh yap yohcanjeh, yeejép wā jwūub jenah joicát pínah niijná”, jwiít nihatdih niiját caá náahap.* ⁶ Ñi pebhna wā juibínachah, yeejép jenah joicánjeh, caandíh ñi túi jepahatdih enna, det jwī Maáhdih yap yohna, páantjeh yeejép jenah joinítboodih bádí wā peéh chājibipna caá.

⁷ Yeéb wíih bácahdihjeh ñi jéihna caá. Obohjeéhtih, wā jenah joyátboodih ñi jéihcan caá. “Weem caá Cristo ā naáwátidih naóh yapaat túutni”, ded niijnítdih nin pahbut niij jenah joyát caá náahap: “Pablobut biíc yoobó ā naáwátidih naóh yapaat túutni caá”, ā niij jenah joyó naáh. ⁸ Obohjeéhtih, yeéb nin pah ñi niijná caá: “Pablo nin pah ā niijná caá: ‘Corintodih moondíh Dios weemdíh bohénadiht ā bejat túutap be’, niijnítdih jwiítidih maáh dée ā jumna caá”, ñit niijíp

* 10:5 Ef 6.11-17

wut yuh be. Obohjeéhtih, ã bohéat túttni jumna, wã tíccan caá. Dios beé ñi pebhna weemdíh ã bejat tútup be, ãih táini doonádih naóhna, yeebdíh wã teo wáacat pínah niijná. Páant ã naáwát túttni jumna, yeebdíh yéejalíhcan, ñi túi jumat pínah niijná, ãih wēpatjīh yeebdíh wã bohénap jī. ⁹ Pánihna, wēp naóh daác wahna yuhna, yeebdíh úumaíhcan, ñi túi tút nūmát pínah niijná, yeebdíh wã daác wahap be. ¹⁰ Biquína ñijeéh jumnit nin pah ít niijíp wut yuh be: “Pablo naóh daác wahna, úum náah jumni maáh dée pah tub wēpép ã wutna caá. Obohjeéhtih, ninboó jūóhna, oboh jumnijeh ã jumna caá. Pánihna, ã bohéni doonábút oboh naáwátjeh caá”, ít niijíp wut be. ¹¹ Páant ã niijíchah yuhna, ã niiját pah wã nihcan caá. Wã wēp naóh daác wahat pahjeh muntih, ñi pebhna juibínit, ñi túi tút nūmát pínah niijná, biíc yoobó wēp naóhni wã jumbipna caá.

¹² Biquína ñijeéh jumnit, túi jéihcan yuhna, “Bitá ã jéihyat chah jwiítboó jéihnit caá. Bitá Diosdih ã teo wūhat chah teo wūhntih jwī jumna caá”, ít niij míc weñep wut yuh be. Obohjeéhtih, páant niij wēina yuhna, túi jenah joicánnit, Diosdih túi teo wūhntih nihcan caá. Queét ã jenah joyát pah weémboó wã jenah joicán caá. ¹³⁻¹⁴ Weém cáacwã ã maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, jwī Maáh Jesucristo ã wutatdih jepahnit, caandíh teo wūhntih caá. Yeebdíh bohénadih ã jib bejat tútuchah, wã jepahap jī. Wã jenah joyátjeh nihcan, Diosboó weemdíh ã wahachah, yap yohcanjeh, ã wutatdih wã jepahap jī. Páant ã wutatdih jepahnit, Jesúh táini doonádih yeebdíh jwīh bohéni wã jumap jī. Pánih jwīh bohéni jumna, weemdíh wēp naáwát caá náahap. Ded pah wã bohéat pínahdih jwī Maáh weemdíh ã naáwáchahjeh joinít, wāpī bohéna caá. Wã jenah joyátjeh wã bohécan caá. ¹⁵ Yeebdíh yee bohénitji ã wēi niiját pah, weémboó

wã wēi niijcán caá. Bitá ã bohénitjidih ennit “Queétjih weémboó wã túi bohénachah, Cristodih ít jepahap taga”, wã niij wēican caá. Wã tewatdihjeh wã wēi naóhna caá. Yeebdíh jwīh bohéni jumna, Cristodih chah ñi jenah joyát pínahdih wã náah yacna caá. Pánih náah yacna, ñi pebhna jwūb bohénadih wã bejínna caá. ¹⁶ Pánih bohénit, jwī Maáh ã weñat pínahdih ñi túi chājachah ennit, biíh tútchinadih moondíhbut bohénadih wã bejbipna caá. Pánihna, ñíh baác yehboó bejnit, bitá bohé jwūhcannitboodíh wã naóhbipna caá. Jesúh doonádih joi jwūhcannitdihjeh naóhna, bitá ã bohénitjidih “Wã túi bohéatji jíib queét jwī Maáhdih ã túi péena caá”, wã niijcán niít. ¹⁷ Páant niijnít, jon jātih Dios naáwátjih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: “Weemdíh dedé jadhdát wihcan caá”, ã niijcá bojo naáh. Obohjeéhtih, ‘Jwī Maáh Dios, nihat jéihni, weemdíh ã túi teo wáacap be’, ã niijí naáh”, át niij daacáp tajī.* ¹⁸ Det queétjeh “Jwiít caá túi bohénit”, niij jenah joinítjih Dios ã wēi encan caá. Obohjeéhtih, “Caán caá túi bohéni”, jwī Maáh Cristo ã niijníboodíh Dios ã túi wēi enna caá.

11

Yeenit ã bohéat ã tobohat

¹ Ded ã túi chājatjidih bitadih ã wēi naáwáchah, āpī túican caá. Páant naáwát ã túicah yuhna, ded pah wã chājatdih bitá yeebdíh ã yeeatdih wã naóh yoobábipna caá. ² Weém jī Jesúh táini doonádih yeebdíh wã jwīh bohénap jī. Dios yeebdíh búdí ã oyat biíc yoobó weembút yeebdíh wã oina caá. Pánih oinit, Cristodih jepah cádahcan, ājeéh biícjih ñi jumatdih yeebdíh búdí wã náah yacna caá. ³ Obohjeéhtih, bitá yeejép ã bohéatdih yeéb ñi joyát pínahdih búdí wã úum yacna caá. Jon jātih mai pah jíghni Satanás Evadih búdí át yee naáwáp wut jī. Páant ã yee naáwátjih jepahnit, Eva Dios biícjih mi jumatdih mit

* 10:17 Jer 9.24

cádahap wut jĩ. Páant ã yeeatdih mi jepahatji dée pah muntih, bitaboó ĩ yee bohéatdih yeebbút jepahnit, Cristodih ñi cádahíhatdih búdí wã úum yacna caá.* ⁴ Det wã bohéatji pah bohécan, “Jesús nin pah jumni caá”, niij yee bohénadih ñi pebhboó ĩ juibínachah, ñit wēi jwāáhji tagaá. Yeebdíh wã bohéatji biíc yoobó ĩ bohécah yuhna, ¿Dépanihna jenah joicánjeh, queétdih ñi jepah? “Nin pah caá Túini Espiritu ã chājap”, ĩ niij yee bohénachah, ñit joijí tagaá. Caandíh wã naáwátji biíc yoobó ĩ naóhcah yuhna, ¿Dépanihna queét yee bohénitboodíh yeéb ñi jepah? Jesúh túini doonádih wã naáwát túttimah, ¿Dépanihna yeéb yee naóhnitboodíh ñi túi joí? Páant ñi chājachah enna, Cristodih ñi pée cádahat pínahdih wã úum yacna caá. ⁵ Queét yee bohénit “Jwiítboó Dios ã bohéat túatnit bita ã wahnit chah jéihnit jwĩ jumna caá”, ĩ niijchah yuhna, “Weém Dios ã bohéat túatni wã jumachah, weemdíh chah jéihnit nihcan caá”, wã niij jenah joiná caá. ⁶ Túi wéheni nihcan yuhna, Dios naáwát dih túi beh joiní caá wã jumap. ã naáwát dih wã bohénachah joinít, páant wã jumatdih yeéb ñi túi jéihna caá.

⁷ Nindih ñi túi jenah joyoó: Yeebdíh Jesúh túini doonádih bohéna, wāpĩ jīb úubhcap jĩ. Páant wã bohéat jīb úubhcanjeh, moh yéejni dée wã jumap jĩ. Pánih jumna yuhna, yeébboó moh yéejcanjeh, ñi túi jumap pínah niijná, yeebdíh wã túi teo wáacap jĩ. Pánih teo wáacna, ¿yeebdíh wã túi chājcannit beé? ¿Weembút yeebdíh jīb wã niij jĩh, queét bita bohénitdih ñi wēi enat pah, weemdíhbut ñi jwúub wēi enat pínah niijná? ⁸ Obohjeéhtih, yeebdíh wã bohénachah, biíh tútchinadih moón dawá Jesúhwã ñijeéh wã jumap pínah niijná, ĩh dinerodih weemdíh ĩ wāhap jĩ. Yeebdíh teo wáacat túat niijná, ĩ wāhni dinerodih nūmát dée wã chājap be. ⁹ Ñijeéh jumna, bií dée bíbohcan yuhna, yeebdíh

dinerodih wāpĩ úubhcap jĩ. Jwĩ úudwã panihnit Macedonia baác dih moón Jesúhwã ñi pebh wã jumachah, nihat wã náahatdih ĩ úb juibínap jĩ. Páant ĩ úb juibínachah, yeebdíh dinerodih wã úubh tac buugácap jĩ. Túttimahbut, yeebdíh wã úubh tac buugácan niít.* ¹⁰ Cristo yoobópdih ã naáwát pah, weembút áih jumna, yoobópdih nindih wã naóhna caá: Jesúh túini doonádih jīb wihcanjeh yeebdíh wã bohéatdih búdí wã wēi naóhna caá. Biíc yoobó jīb wihcanjeh wã bohéat pínahdihbut nihat ñih baác dih moondíh jéihnit, páant wã wēi naáwát dih joinít, “Caán dée āpĩ chājcan caá”, ĩ niijcán niít. ¹¹ Yeebdíh dinerodih wã úubhcatjidih jenah joinít, ¿ded pah tigaá ñita niij jenah joí? “Pablo jwiít dih jīb úubhcan, jwiít dih ã oican niít”, ¿ñi niij jenah joí niít? Nihcan caá. Yeebdíh búdí wã oina caá. Páant wã oyatdih Dios ã jéihna caá. ¹² Jīb wihcanjeh páantjeh yeebdíh wã bohébipna caá, queét yee bohénitboó “Pablo ded pah yeebdíh ã bohéat biíc yoobó caá jwiítbut jwĩpĩ bohéna caá”, ĩ yee niijchah joinít, queétdih ñi joyáh bojat pínah niijná. Queét yee bohénit ĩ bohéatji jīb yeebdíh ĩpĩ úubhna caá. Obohjeéhtih, weémboó wāpĩ jīb úubhcan caá. Pánihatdih túi jenah joinít, mácah jwĩ jumapdih ñi túi jéihbipna caá.

¹³ Pánih chājnit yoobópdih Jesús ã bohéat túatnit nihcan, queét yeenitjeh caá. “Jwiít caá Jesús ã bohéat túatnit”, niij naóhna yuhna, ã wahnit nihcan caá. Páant niijná, wã jumap dée pah ĩ jumíhip yah caá. ¹⁴ Pánihna, yeenit jumna, páant ĩ chājat pínahdih wāat jéihyep be. Yeejépwã ĩ maáh Satanásbut biíc yoobó āpĩ chājna caá. Dawá láa caanbút yeena, túini ángel, Dios ã wāhni pah ã míic jíghana caá. ¹⁵ Satanás ã chājatdih jéihna, caandíh teo wāhnitbut “Jesús ã wahnit caá”, niij yeenit, Diosdih teo wāhnit pah ĩ jumíhatdih wāat jéihyep be. Túi chājcannit jumna yuhna, túi chājnit

* 11:3 Gn 3.1-5; 13 * 11:9 Fil 4.15-18

dée pah ī jumíhna caá. Pánihna, Diosboó nihat ī yeeatji jīb queétdih bádí ā peéh chājbipna caá.

Pablo yeejép ā yapatji

16 Bũũ jwũhna, ded pah wā jumatjidih wā wēi naóhbipna caá. “Pablo ā túi chājatjidih tab wēi naóhniabeh caá”, weemdíh ñi niij jenah joicáh, ā táimi nacaá. Obohjeéhtih, weemdíh páant niij jenah joiná yũhna, ded pah wā yapatjidih wā wēi naáwáchah, bainíbit ñi joi jwũhũ. 17 Yeebdíh pánih naóhna, jwĩ Maáh Jesús weemdíh “Ma yapatjidih ma naáwá queétdih”, ā niijcáh yũhna, ded pah wā yapatdih wā naóhbipna caá. 18 Dawá bitaboó ded pah ī túi chājatjidih wēi naóhna, weembút ded pah wā yapatjidih wā wēi naóhbipna caá. 19 Yeebboó “Chah túi jéihnit jwĩ jumna caá”, ñi niij jenah joiná yũh caá. Obohjeéhtih, yee naóhnitboó ī naáwáchah yũhna, ñi túi wēi joiná caá. 20 Queét ñi maáta dée, yeebdíh bádí ī wutachah, ñi túi wēi joiná caá. Dawá láa ñíh dinerodih ī yee dúuc wáina caá. “Jwiít nihat jéihnit jwĩ jumachah, jwiít dih ñi túi weñeé”, ĩpĩ niijná yũh caá. Biíh láa yeebdíh íjnit, ĩ mao tícana caá. Páant yeejép yeebdíh ĩ chājachah yũhna, ¿Dépanihna páantjeh queétdih ñi túi jepah? 21 Ñijeéh jumna, “cāacwādih úmni”, ñi niijní, queét ĩ chājat pah weémboó wā chājcap be. Páant wā chājat pínahdih wā úumatjidih naóhna, wā tícna caá. Queét ĩ chājat pah chājcan yũhna, Jesús ā wahni wā jumatdih ñi túi jéihyat pínah niijná, weembút ded pah wā yapatjidih wā wēi naóhbipna caá.

22 Queétboó bita chah jéihnit jumíhna, “Jwiít judíowā jwĩ jumachah, jwiít dih ñi weñeé”, yeebdíh ĩpĩ niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembút judío mun tigaá. Queétboó “Jwiít Israel ā jũimená, Dios ā ñíonitji jwĩ jumna caá”, yeebdíh ĩpĩ niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembút Israel ā jũima mun tigaá. Queétboó “Jwiít

Abraham ā jũimená, ‘Yeebdíh wā túi chāj wāhbipna caá’, Dios ā niijnítji caá”, yeebdíh ĩpĩ niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembút Abraham ā jũima mun tigaá. 23 Queétboó “Cristodih teo wāhnit jwĩ jumna caá”, yeebdíh ĩpĩ niijíp wut be. Páant ĩ niijíchah joinít, nin pah yeebdíh wā niijná caá: “Weembút Cristodih teo wāhni mun tigaá. Weém caá bácah queét ĩ tewat chah bádí teoni”, yeebdíh wā niij naóhna caá. Páant niij naóhna, páantjeh jenah joicánnit ĩ wéheat pah naóhna yũhna, wā tíccan caá. Queét ĩ teo wāhat chah Cristodih wāpĩ teo wāhup be. Jesúh túini doonádih wā bohéatji peéh dawá láa nemat mũúboó weemdíh ĩ nemep jĩ. Dawá láa weemdíh ĩ puñup jĩ. Dawá láa cāacwā weemdíh ĩ mao yohíhip jĩ. Páant ĩ mao yohíhichah, weém yeejép wāpĩ yapap jĩ.* 24 Cinco láa jwiít judíowā jwĩ maáta weemdíh ĩt tewat túutup tajĩ. Weemdíh ĩ tewat jumat pah, tabit yéj chājnitdih momo jwi chóo coóh jumni tōpnajĩ ĩ puñat biíc yoobó treinta y nueve láa weemdíh ĩ puñup jĩ.* 25 Biíc peihcanni láa Romanowā weemdíh teonit, máa doóbhajĩ ĩ puñup jĩ.* Biíc láa weemdíh mawíhna, jeejĩ ĩ yohop jĩ.* Biíc peihcanni láa bádí jāáj chóojĩ jib bejna, jwĩ daabáp jĩ. Biíc láa daabnít, máa naadíh teonit, bádí muj tacdih pah daa jũóh, caán yeó jáap pah tãah bej, jwũub pah túo bejat dée wā jumachah, ĩ ubup jĩ. Pánihna, caán láa, wā wuníhip jĩ. 26 Dawá láa Jesúh túini doonádih bohénit, yuúp wā jib bejep jĩ. Pánih bohé jibnit, bádí yeejép wā yapap jĩ. Biíh láa tobohni mũjnadih wā bejep jĩ. Biíh láa namáboó jib bejchah, bií déedih chewe mao dúuc wáyat dée ā tobohup jĩ. Biíh láa wā déewājeh weemdíh ĩ yéjaíhip jĩ.* Biíh láa judíowā nihcannitbut weemdíh ĩ mawíhip jĩ.* Tútchinaboó, tútchi wihcapboó, bádí mũjboobút wā jumachah, wunat dée ā tobohup

* 11:23 Hch 16.23 * 11:24 Dt 25.3 * 11:25 Hch 16.22 * 11:25 Hch 14.19 * 11:26 Hch 9.23

* 11:26 Hch 14.5

jĩ. Biĩh láa “Jwiit Jesúhwã caá”, niij yeenit, i mawat dée ã tobohóp jĩ. ²⁷ Jesúh tãini doonádih bohéna, búdí wãpĩ tewep jĩ. Pãnih teona, dawá láa ñocanjeh wã bohé daa jũwáp jĩ. Dawá láa jeémát wihcah, nuugúp tubuchah, tubit taca jootóchah, búdí yeejép wã yapap jĩ. Dawá láa dũwát pínah yéguehbut wihcah, búdí cábuhuchah, yeejép wãpĩ yapap jĩ.

²⁸ Pãnih yeejép yapna, páant bóojeh ãt nihcap jĩ. Yeó jáap jumat pah nihat Jesúhwã “caandih cádahná”, niijná, búdí wãpĩ náhni dahwana caá. ²⁹ Biic Jesúh ã tubúp chũúúchah, weembút tubúp chũúhni pah wã jumna caá. Bitã Jesúhdih i yéj chãjat tútuchah enna, queét yeejépwãboodih búdí wã ijina caá. Pãnihna, yeéb nihat Jesúhwã, wã weh dée ñi jumuchah, yeebdih úum yacna, yeejép wãpĩ yapna caá.

³⁰ Páant yeejép wã yapatjidih wẽi naóhna, ded pah wã túi chãjatdih yeebdih wã wẽi naóhcan niit. Obohjeéhtih, wã wẽpcatjidih yeebdih wã wẽi naóhbipna caá. ³¹ Páant wã naáwáchah joinit, “Yoobópdi caá páant ã niiját”, Dios ã niij jéihna caá. Caán caá jwĩ Maáh Jesucristo íp. Pãnihna, yeó jáap jumat pah “Paá, meemjéh nihat jéihni, chah wẽpni caá”, túi wẽi niiját caá náahap. ³² Weém Jesucristodih wã jwĩh jepahat túttimahbitjeh, Damasco tútchiboó wã jumuchah, caán tútchidih moón i maáh, Aretas nump jumni, weemdih ãt tewat tútup wat jĩ. Pãnihna, nihat Damasco tútchi wáihyat júdu jëcnadih ãih soldad-owãdih ãt páñat tút wat jĩ, wã bac bejehchah i tewat pínah niijná. ³³ Páant i páñachah enna, wã chéenwã búdí wũhdih weemdih waadát túttnit, wáihyat júdudih jumni muú enat jëcmant i cádah deyanap jĩ. Pãnih cádah deyanit, i teo wáacachah, moh yéejni wã jweyép jĩ.*

12

Pablo oo jumat dée ã enat

¹ Bũũ weemdih ded pah biĩh ã yapatjidih wã jwũub naóhbipna caá. Queét yee bohénitboó “Jwiitjeh caá oo jumat dée jíghatdih enna, chah jéihnit jwĩjumap”, i niij naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, jwĩ Maáh weemdihbut oo máh enat dée pah ã jíghóp jĩ. Páant ã jíghatjidih yeebdih wã naóhbipna caá. Ded pah weemdih ã jéihyaatdihbut wã naóhbipna caá. ²⁻³ Catorce jópchi jãtuh Dios weemdih japboó ã ub pũuh laab béjep jĩ. Ded pah ã ub pũuh laab béjatjidih wã jéihcan caá. Wĩih bácahdih, wĩih caolihdihjeh ã ub bej déeji oo jumat pah enatjidih, wã jéihcan caá. Diosjeh caá ã jéihyep.

⁴ ã pehbhoó, Paraíso wãt jumapna juibnit, ã naáwáchah wã joyóp jĩ. Jwiit cáacwãjeh jwĩ jéih naóh bũũjãcat déedih wã joyóp jĩ. Páant caandih wã joyóchah yuhna, weemdih ã jwũub naóh yapaat tútup jĩ. ⁵⁻⁶ Páant weemdih ded pah ã yapatdih wẽi naáwihna yuhna, weemjéh ded pah wã jumadidih wã wẽi naóhcan niit. Obohjeéhtih, yoobópdi ã jumuchah, wã jwũub naáwáchah nihna, ãta túi taga. “Pablo túini oo jumat dée pah enna, Jesús ã wahni nacaá”, ñi niij weñatdih yeebdih wã náah yaccan caá. Obohjeéhtih, ded pah wã chãjatjidih, ded pah wã bohéatjidihbut jenah joinit, “Pablo jwĩ Maáh ã bohé jibat túttni caá”, ñi niij jéihyatdih wã náah yacna caá. Weemjéh wẽpcanni wã jumadidih ñi jéihyat pínah niijná, bũũ ded pah biĩh wã yapatjidihbut yeebdih wã naóhbipna caá. ⁷ Chah túini oo jumat déedih enna, “Weém caá bácah chah jéihni”, wã niij jenah joyát weemdih ã tobohna caá. Páant ã tobohah pínahdih jéihna, Dios Satanásdih weemdih yeejép ãt yapat tútup taga, “Weemjéh wẽpcanni caá”, wã niij jenah joyát pínah niijná.

⁸ Pãnih jumna, biic peihcanni láa jwĩ Maáh Jesúsdi caán yeejép yapatdih ã yohat pínahdih wã úubúp yuh be.

⁹ Obohjeéhtih, weemdih nin pah ã

* 11:33 Hch 9.23-25

niij jepahap be: “Caandih wā yohcan niit. Obohjeéhtih, caandih yohcan yuhna, meemdih búdí oinit, wā tui teo wáacipna caá. Pánih wēpcannijeh jumna, wā oi teo wáacat pínahdih chah ma bidbipna caá. Pánihna, meemdih búdí wā teo wáacachah ennit, wā wēpatboodih nihát cācwā ĩ jéihbipna caá”, Jesús weemdih ā niij jepahap be. Páant ā niijichah joinit, wā wēpcatdih wā wēi naóhbiipna caá, ā wēpatjih weemdih búdí ā teo wáacat pínah ni-ijná. ¹⁰ Páant tigaá Jesúh wā jumát jib yeejép yapna, búdí wā wēina caá. Bitá weemdih yeejép ĩ wéhenachah, yeejép ĩ chājachah, ĩ jīgahanachah, dedé biih weemdih yeejép ā yapachah yuhna, wāpĩ tui jumna caá. Pánih wēpcanni wā jumachah, Jesús ā wēpatdih chah búdí bidnit, “Weém jéihcanni wā jumna yuhna, ā teo wáacatjih wā tui bñjábipna caá”, wā niij jéihna caá.

Corinto tútchidih moondih búdí ā jīgahat

¹¹ Bitá weemdih yeejép ĩ naáwáchah joinit, yeéboó queétdih ñi naóh bóod chñuchah, āta tui tagaá. Obohjeéhtih, páant ñi niijcáh, weemjéh yeebdih wā míc wēi naóhna caá. Weém oboh jumni dée wā jumachah yuhna, queét yee bohénit “Jwiit caá bácah Dios ā bohéat tútnit”, niijnitboó wā chah ĩ jumcan caá. ¹² Nijeéh wā jumachah, Dios ā naáwát tútni wā jumát dih júatihna, ā wēpatjih weemdih búdí āpĩ teo wáacap jĩ. Páant ā teo wáacachah, dawá láa wunnitdih boonit, nemépwādihtut wā yohop jĩ. Pánih chājnit, jwiit cācwā jwĩ jéih chājca naáhdih ā wēpatjihjeh wā chāj júatup jĩ. Weemdih eníhcannit ĩ yéejahichah yuhna, wā chñná yuhna, wā teo cádahcap jĩ. ¹³ “Pablo jwĩjeéh jumna, biih tútchidih moondih ā tui chājat pah jwiitdih ā tui chājcap jĩ”, ¿yeéb ñi niij jenah joi níit? Nihat tútchidih moondih biic yoobó wāpĩ tui chājna caá. Obohjeéhtih, yeebdihjeh wíih pínah dinerodih wā úbh tac bñgácap jĩ. ¿Pánih úbh tac bñgácan, yeebdih

wā yéj chājnit jĩ? Caán yeejép ā jumachah, wā jīgahna caá. Caán yéjatdih weemdih ñi yohoó.

Ī pebhna ā jwúb jib bejat pínah

¹⁴ Nin wā naáwát pínahdih ñi tui joyoó: Chéne láa juibíniji bñ ñi pebhna jwúb bejat tút caá wā chājap, páant mñtih. Ñi pebhna juibínit, yeebdih wíih dinero pínahdih con láa wā úbhcatji pah, bñ láabut wā úbh tac bñgácan niit. Níih dinerodih náahcan, Jesúsdih tui joinit ñi jumát caá yeebdih wā náah yacap. Wébít ĩ mána ĩ náahatdih wāhñit pínah nihcan caá. Obohjeéhtih ĩ mána caá queét wébítboodih ĩ náahatdih ĩpĩ wñhup. Páant ĩ chājat pah yeéb wā weh panihñit ñi jumachah, wā náahatdih yeebdih wā úbhcan niit. ¹⁵ Ñi ĩp panihni jumna, yeebdih búdí oinit, nihát wā bíbohatdih wēi wāhñit, yeebdih wā teo wáaquihna caá. Pánih teo wáaquihna, búdí chñná yuhna, wā teo cádahcan niit. Páant yeebdih chah wā oyochah yuhna, ¿yeéb weemdih namp ñi oi níit?

¹⁶ “Pablo jwĩjeéh jumnit, áih pínah dinerodih āpĩ úbh tac bñgácap jĩ”, ñi niij jéihna caá. Obohjeéhtih, biquína ñijeéh jumnit weemdih nin pah ĩt niij jenah joi tagaá: “Jwíih dinerodih moh yéjnitdih ā wñh wáacat tútnit, jwiitdih jéihcha dúc wániabeh tagaá”, ĩ niij jenah joiná caá. ¹⁷ Páant ĩ niiját pahjeh chājni jumna, ¿ded pah tigaá caandih wāta nih chāj? ¿Ñi pebhna wā wāhñitdih nit beé yeebdih wā jéihcha nñmát tútup? Páant wā chājcap jĩ. ¹⁸ Jatih Titodih ñi pebhna bejat tútnit, biih Jesúhdihbut ájeéh wā pej jum bejat tútup jĩ. Páant ñi pebhboó juibínit, ¿Tito yeebdih ā jéihcha nñmnit jĩ? “Nñmcánni caá”, ñi niij jéihna caá. Jwiit chénat pah biic yoobó jwĩ maáh ā weñat pínahdih chājnit caá. Pánih jumnit, yeebdih oinit, túinijeh ā chājat pah, weembát biic yoobó yeebdih túinijeh wāpĩ chājna caá.

19 Páant wã jãh niijichah joinít, ¿ded pah ñita niij jenah joí? “Caandih jwĩ wẽi niiját pínahdihjeh caá ã bidíp”, ¿ñi niij jenah joí niít? Obohjeéhtih, weém Cristoih jumna, Dios weemdih ennit, “Ma túi chãjna beé”, ã wẽi niiját pínahdihjeh caá wã náahap. Yeebdih teo wáaquihna, ded pah wã chãjatjidih wã naóh beedánap be, jwĩ Maáhdih chah ñi túi jepahat pínah niijná. 20 Ñi pehbóo wã juibínachah, wã náah yacat pah ñi chãjcah, búdí yeebdih wã úum yacna caá. Páant ñi túi chãjcah, caanná juibínit, weembút yeéb ñi náah yacat pah wãta chãjcan tagaá. Pánihna, yeebdih búdí wã jenah joiná caá. ¿Páantjeh ñi míc jũih niít? ¿Páantjeh bitaíh bií déedih ñi en ñinah íj niít? ¿Búdí ñi míc íija niít? ¿Biquína páantjeh ñih pínahdihjeh bid niít? ¿Bũubut páantjeh bitadih ñi yee naóh niít? ¿Yeejép dooná ñi jumatdih ñi cádah jwuhcan niít? ¿“Weém nihat jéihni caá”, páantjeh ñi míc wẽi niij niít? ¿Tubít ñi míc en naóh cádah jwuhcan niít? ¿Yeéb biquína ñi jenah joyátidihjeh niít ñi chãjap? Yeéb páant ñi chãjatdih wã úum yacna caá. 21 Pánihna, ñi pebhna juibínit, ñi túut nũumcátidih wã enechah, Dios weemdih áta tíicat túut tagaá. Jon jãtíh yéej chãjnitji dawá páantjeh í yéej chãjatdih cádahcah enna, búdí wãta jĩgah taga. Í náah chãjat, yeejép chãjíhat jenah joyát, í náahat pahjeh chãjatdihbut í cádahcah enna, búdí wãta jĩgah taga. Páant ñi chãjatdih páant bóojeh ñi cádahaá, caanná juibínit, wã jãihcat pínah niijná.

13

Pablo ã péé naáwát

1 Jon yeebdih chéneji juibí enniiji bũũ bejna, biíc peihcanni láa bejat túut caá wã chãjap. Pánihna, ñi yéej chãj cádahna, túiniboodih túut nũũmnít, weemdih ñi túi páñaá. Ñijeéh jumnitdih í yéej chãjatdih cádahat túutnit, Moisés nin pah ã niij naóh daacátjidih ñi túi náhninaá: “Deddih

ñi peéh chãjat pínah jãtíh, caán ã yéej chãjachah ennit, chénewã, biíc peihcannit í enatji pahjeh í naáwá naáh. Páant moonjéh í naáwát túttimah, ñi peéh chãjachah, ã táibipna caá”, Moisés át niij daacáp tají.* 2 Ñi pebhna wã jwũub juibí láa yéej chãjnitdih nin pah wã niij naáwáp jĩ: “Ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodih ñi túut nũũmú. Ñi cádahcah, jwũub juibína, wã peéh chãjbipna caá”, wã niijíp jĩ. Páant wã niijátji pah, bũũ ñijeéh jumcan yuhna, queét páantjeh yéej chãjnitdih, yeéb nihatdihbut, wã jwũub naóhna caá. Páant bóojeh, ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodihjeh ñi túut nũũmú. Ñi pebhna juibínit, ñi cádahcatdih enna, búdí wã peéh chãjbipna caá. Yũũp wã jumachah, “Wã peéh chãjbipna caá”, niijná yuhna, ã peéh chãjcan niít”, ñi niij jenah joicá bojoó. 3 Cristo ã naáwátidih naóh yapani wã jumatdih ã júutat pínahdih bidna, páant wẽpép weemdih ã peéh chãjat túutuchah enna, ñi jéihbipna caá. ¿Búdí ã wẽpatjĩh yeebdih ã teo wáacatjidih ñi náhnican niít? Yeéb yéej chãjnitdih ã peéh chãjat pínahbut biíc yoobó wẽpép ã jumbipna caá. 4 Jwiít cáacwã jwĩ wẽpcat pah Cristo wẽpcanni jumna, cruzboó át wũũ wũhũp wũt jĩ. Pánih wũnna yuhna, Dios ã wẽpatjĩh boo pud jũóhni, bũũ páantjeh báadhni ã jumna caá. Cruzboó ñuhna, wẽpcanni ã jumap pah weembút wẽpcanni wã jumna caá. Wã jenah joyátjĩh yeebdih wãta jéih teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, Cristo wãjeéh jumna, Dios ã wẽpatjĩh yeebdih teo wáacadih wã juibíbipna caá.

5 Yeéb mícjeh nin pah ñi míc niij úubh joyoó: “¿Ded pah wã chãjatji? ¿Yoobópdi Jesúsdi wã jenah joí niít? ¿Caán ã náah yacatdih wã túi jepah niít?” ñi míc niij úubh joyoó. Caandih yoobópdi jenah joiná, ã náah yacatdih ñi túi jepahachah, Jesús ñíh caolihboó ã jumna caá. Obohjeéhtih, yoobópdi caandih jenah joicán, ã

* 13:1 Dt 17.6; 19.15

náah yacatdih jepahcan, áihwã ñi nihcan caá. ⁶ Weémboó caandíh túi jenah joiní, ã náah yacatdih jepahni wã jumatdih wã jéihna caá. “Weém Jesúih caá”, niij yeeni wã nihcan caá. Páant wã jumatdih yeebdíhbut wã jéihyahna caá. ⁷ Ñi yéej chãjcat pínahdih náah yacna, Dios yeebdíh ã túi teo wáacat pínah niijná, búdí wã úbhna caá. Ñi pebhna juibínit, páant ñi yéej chãjcatdih wã enechah, weemdíh Dios yeebdíh ã peéh chãjat túutcan niit. Páant ã peéh chãjat túutcah, wã wëibipna caá. Obohjeéhtih wã peéh chãjcatdih ennit, “Pablo Dios ã wëpatjñh queétdih peéh chãjcan, Dios ã wahni nihcan nacaá”, ñi niij jenah joyóchah yahna, wã túi wëibipna caá. Dios weemdíh ã bohé jibat túutatjidih ñi jéihyat pínahdih wã náah yacna yahna, yeéb ñi túi chãjat pínahdih chah wã náah yacna caá. ⁸ Ñi yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodíh ñi túut nuumátdih enna yahna, yeebdíh wã peéh chãjachah, yoobópdih áta nihcan tagaá. Pánihna, yoobópdih chãjñhna, yeebdíh wã bohéibipna caá, Dios naáwátdih túi beh joinít, chah ñi jepahat pínah niijná. ⁹ Yeéb Cristodih ñi túi jenah joyóchah, Dios ã wëpatjñh yeebdíh peéh chãjat ã náahcah, búdí wã wëibipna caá. Pánihna, Diosdih búdí wã úbhna caá, ã weñat pínahdihjeh ñi túi chãjat pínah niijná. ¹⁰ Dios ã wëpatjñh yeebdíh peéh chãjñhcan, ñi pebhna wã bejat pínah jãtñh wã daác wahna caá, yéej chãjatdih cádahnit, ñi túut nuum páñat pínah niijná. Dios ã wëpatjñh yeebdíh jñgahañhcan, wãpñ túi bohéna caá, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo ã péé túyat túutat

¹¹ Buu wã údwã panihnitá, yeebdíh wã túyat túutna caá. Cristodih chah jenah joinít, táinijeh ñi jumuu. Nin wã naóh daacátdih ñi túi jepahaá. Cristodih chah jenah joyát pínahdih ñi míc teo wáacá, bíicdih túi jumat túut niijná. Páant ñi túi jumuchah ennit, Dios ñijeéh ã jambipna caá. Caán jwiútdih búdí

oinit, míc oyat túutna, jwiít bíicdih ã túi jumat túutna caá. ¹² Jesúihwã jumna, ñi túi wëi úbú. ¹³ Nihat ninjñh moón Jesúihwãbut yeebdíh búdí ñi túyat túutna caá. ¹⁴ Yeebdíh búdí wã úbhna caá, jwñ Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ã túi teo wáacat pínah niijná. Dios búdí ã oyatdih ñi jéihyat pínah, Túini Espíritu ñijeéh ã jumat pínah, yeéb bíicdih ñi túi jumat pínahdihbut wã úbhna caá. Pánih úbhñit, yeebdíh búdí wã túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
Pablo

GÁLATAS

Pablo queédih ã túyat tútat

1-2 Weém, Pablo, biíhdih daacát túttnit, yeéb Galacia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúhwādh wā wahna caá. Nihat wājeéh jumnit Jesúhwābūt yeebdih ã túyat túttna caá. Weém, Pablodih jí Jesucristo ã níwip jí, áih táini doonádh wā naóh jib bohéat pínah niijná. Cāacwā weemdih ã naáwāt tútcap jí. Obohjeéhtih, Jesucristo, Dios jwī íp caán wunnijidih boonanibūt weemdih ã níwip jí. Páant ã naáwāt túttni jumna, nin náodih yeebdih wā daác wahna caá. ³ Dios jwī íp, jwī Maáh Jesucristobūt yeebdih oinit, ã túi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. ⁴ Dios jwī íp ã náahat pahjeh, caán Jesucristoboó jwī yéejat jíib, át wun wūhup wut jí,* ã teo wáacatjīh yeejépwā ã jumat pah nihcan, yéej chājatdih jwī yap yohat pínah niijná. ⁵ Páant ã chājatdih jéihna, “Paá, meém nihatdih jéih beedáni jumna, cāacwādh jīgah ennit, mapí túi teo wáacna caá”, jwī ípdih yeó jáap jumat pah búdí jwī níj wēi naáwāt dée caá. Páant tí jwī níj wēi naáwáp.

Dios cāacwādh ded pah ã túi ubat

⁶ Yeéboó ded pah ñi chājat doonádh joinít, weém búdí wā náhni dahwana caá. Dios yeebdih búdí oina, át níwip taga, Jesúsdih jepahnit, áihwā ñi jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant yeebdih búdí ã oyochah yahna, waícanjeh biíh bohéatdih joinít, Jesucristobodih cádahna caá ñi chājap. Páant ñi cádahat doonádh joinít, “¿Dépanih tigaá waícanjeh ã tút nūm?” níj jenah joinít, wā wáhi bejep be. ⁷ Biquína ñi pebh jumnit, yeebdih tac buugána, mácah bohénit, Jesúh táini doonádh ã yéejana caá. Páant yeebdih naóhna, nin pah ã níj yee bohéna

caá: “Túí ubnit jumat tút niijná, Jesucristodihjeh ñi túi jepahaá’, Pablo níj naóh bohéna, yeebdih ã nih yána caá. Diosjeéh túi jumat tút niijná, jwī nuowā ã naáwátjidihbut túi jepahat caá náahap”, ã níj yee naáwáp wut be. Obohjeéhtih, “Nin táini dooná caá”, ã níj naóhniboó táini dooná yoobát nihcan caá. ⁸ Jwiít, Dioíh ángel japmant jūóhni, yeebdih jwī jwíh bohéatjidih mácah jwī bohénachah, jwiít dih Dios búdí peéh chājna, iiguípna ã waha naáh. ⁹ Wā naáwátji pah wā jwūb naóhbipna caá, páant mantih: Yeebdih jwī jwíh bohéatdih ñi túi jepahachah yahna, det yeebdih mácah ã bohénachah, Dios queédih búdí peéh chājna, iiguípna ã waha naáh.

¹⁰ Páant niijná, “Caánboo tigaá túi bohéni ã jumap”, weemdih cāacwā ã niijátidih wā bidcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó weemdih “Meém ma túi bohéna jí”, ã niijátidihjeh caá wā náahap.* Cāacwādh weñáhnit bohéna, Cristobodih wāta weñacan tagaá. Pánih weñacan, caandih teo wāhni wāta jumcan taga.

Cristo Pablodih ded pah ã tút nūmátji

¹¹ Wā déewā panihnitá, nindih ñi jéihyat pínah yeebdih wā náah yacna caá: Wāpí bohéni táini dooná cāacwā ã jenah joyátjijeh nihcan beé. ¹² Ded cāacdh wā joiníji doonábut nihcan beé. Bita weemdih ã bohécan beé. Obohjeéhtih, Diosjeh weemdih ded pah ã wūh ã jumatdih ã bohénap jí.

¹³ Jesucristodih wā jepahat pínah jātih, jwiít judíowā jwī nuowā ã naáwátjidih wā túi joí waadánap jí. Pánih túi joí waadáni wā jumachah, ded pah wā chājatji doonádh yeéb ñit joijí tagaá. Pánih jumnit, Jesúhwā Diosdih yap yohnit ã jumatdih jenah joinít, eníhcan, búdí yeejépwā chājna, queédih wā túi mao beedá bojíhip yah jí.* ¹⁴ Jwī nuowā ã naáwátjidih

* 1:4 Mt 20.28; Mr 10.45; 1Ti 2.6; Tit 2.14 * 1:10 1Ts 2.4 * 1:13 Hch 8.3; 22.4-5; 26.9-11 * 1:14 Hch 22.3

túi jepahíhna, weém biíc yoobó behnit chah wã táí bohénap jĩ.*

15-16 Obohjeéhtih, wã cáac jummat pínah játih, Dios weemdíh bádí oina, átát ñíojip taga, áih túini doonádih wã bohéat pínah niijná. Pánihna, yéejni wã jumuchah yuhna, ã náahni yeó jáapdih Jesús ã wahniji ã jummatdih weemdíh ã jéihyanap jĩ. Pánih jéihyanit, judíowã nihcannit pebhboó ã wahap jĩ, áih túini doonádih queétdih wã naáwát pínah niijná. Páant ã wahachah, “¿Ded pah tigaá weemdíh niij bohéat náah?” cáacwádih wã niij úbh joí encap jĩ.* 17 Jesús áih túini doonádih naáwát túutnit maáta, wã játih ã ñíonit ã jumuchah yuhna, Jerusalén tútchina queétdihbut míc wéhenadih wã bejcap jĩ. Caanná bej jwuhcanjeh, Dios ded pah weemdíh ã náah yacatdih jéihíhna, Arabia baác cáac wihcapboó caandíh úbúdiwã wã bejcap jĩ. Caánboó jumniiji Damasco tútchina wã jwúub júbína jĩ, páant muntih.

18 Biíc peihcanni jópchi túttimah, Jerusalén tútchina Pedrodih enedih wã bejcap jĩ buca.* Caanná chéne semanabitjeh wã jummap jĩ. 19 Jesús áih doonádih ã naáwát túutnit bita maátadih wã jwááhcap jĩ. Obohjeéhtih, Santiago jwí Maáh úddih pohba wã jwááap jĩ. 20 Páant wã daacáchah, wã naáwát yoobópdiwã ã jummatdih Dios ã jéihna caá.

21 Túttimah, Siria baác, Cilicia baácnabut naóh jibidih wã bejcap jĩ. 22 Caanná wã jib bejchah, Judea baácboó jumnit Jesúhwã weemdíh ã jwááh jwuhcap jĩ. 23 Ded pah wã chãjat doonádihjeh ítát joyóp tajĩ. “Játiwã jwiít Jesúhwãdih yeejép chãjna, túini doonádih jwiít dih cádahat túutniiji buca caán doonádihjeh jwúub naóhna caá ã chãjap, cáacwã Jesúsdih ã jepahat pínah niijná”, ít niij míc wéhenap wut jĩ. 24 Páant wã túut numát doonádih joinít, “Paá, caandíh mat táí teo wáacap taga”, Diosdih bádí ít niij wéi naáwáp wut jĩ.

2

Cristo ã naáwát túutnit maáta Pablodih ã wéi jwááat

1-2 Catorce jópchi túttimah, Diosboó weemdíh Jerusalén tútchina ã bejat túutuchah, Bernabéjĩh caanná wã jwúub bejcap jĩ. Pánih bejna, Titodihbut jwí numah bejcap jĩ.* Caánboó judío nihcanni, jwí numowã ã wutap pah bóodcanni ã jummap jĩ. Caanná júbína, caánboó jumnit Jesúhwã ã maátajeh ã míc wáacachah, judíowã nihcannitdih túini doonádih ded pah wã bohéatdih queétdih wã naáwáp jĩ. Pánih naóhni, ded pah wãpĩ bohéatdih queét ã táí jéihyatdih wã náah yacap jĩ. Pánih jéihcan, wã bohéatdih ã wéicah, wã tewat buudní áta jum taga. Obohjeéhtih, ded pah wã bohéatdih jéihnit, ã táí weñep jĩ. 3 Páant wã naáwáchah wéi joiná, Tito bóodcanni ã jumuchah yuhna, “Meembút ma bóodat túutú”, caandíh ã niijcáp jĩ. 4 Queét maáta biíc dih jwí míc wéhe láa, jwiít Jesúhwã nihat biíc dih jwí míc wáacachah, biquína “Jesúsdih jepahnit jwí jumna caá”, niij yeenitbut ít waadáp jĩ. Pánih waadní, judíowã nihcannitdihbut ã bóodat túutap yuh jĩ. Obohjeéhtih, buca Jesúhwã jumna, jwí numowã ã naáwátjidih jepahcan, Jesúsdihjeh jwí táí jenah joiná caá. “Páant jwí chãjachah, jwí ípboó jwiít dih ã táí enna caá”, jwí niij jéihna caá. Páant niij jéihnit jwí jumuchah enna, jwiít dih jéihñat túut niijná, ded pah jwí chãjatdih jéihíhna, queét jwíjeéh ít waadáp tajĩ. Pánih waadní, jwí numowã ã naáwátji biíc yoobó jwiít dih ã jepah beedáat túutap yuh jĩ, páant muntih. 5 Páant ã wutuchah yuhna, túini doonádih ã jéihyat pínah niijná, jwiítboó queétdih jwí jepahcap jĩ.

6 Pánihna, Jesúhwã ã maáta túini doonádih ded pah wã bohéatdih joinít, “Ma bohéat pahjeh tih judíowã nihcannitdih ma bohénaá”, niij naóhni, weemdíh biíc wutapdih ã bohéat túutcap jĩ. Queét Jesúhwã

* 1:15-16 Hch 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18 * 1:18 Hch 9.26-30 * 2:1-2 Hch 11.30; 15.2

ĩ maátadĩh “Queétboó chah jéihnit caá”, biquína ĩ niĩj jenah joyóchah yuhna, dedé pínah weemdĩh nihcan caá. Diosboó nihtadĩh biíc yoobó ã jenah joiná caá.* 7 Queét ded pah wã bohéatdĩh táı wëinit, “Pedrodĩh jwiít judíowãdĩh ã bohéat pínah niĩjná, Dios át ñiojip taga. Pánihat pah, Pablodĩhbut judíowã nihcannitboodĩh át bohé jibat túutap taga”, ĩ míic niĩjíp jĩ. 8 Judíowãdĩh Pedro ã bohénachah, Dios búdí át teo wáacap wut jĩ. Weembát judíowã nihcannitdĩh wã bohénachah, Dios biíc yoobó ã teo wáacachah, queébut ĩ táı jepahap jĩ.

9 Pánihna, Santiago, Pedro, Juanjĩh, Jesúihwã ĩ maáta yoobát, Dios weemdĩh búdí ã teo wáacatjidĩh jéihnit, “Dios yoobópdiħ át ñío wahap taga, jwĩ déewã nihcannitdĩh ã naáwát pínah niĩjná”, ĩ míic niĩjíp jĩ. Páant niĩjnit, weemdĩh Bernabédĩhbut búdí wëinit, “Jwĩ táı míic teo wáac jĩh”, niĩjná, jwĩ míic muj tewep jĩ. Pánih muj teonit, “Yeéb jwĩ déewã nihcannitdĩh ñi bohéatji pah ñi táı naáwá. Jwiítboó jwĩ déewãdĩhjih jwĩ naóhbipna caá”, Santiagowã jwiítdĩh ĩ niĩjíp jĩ. “Páant tíı ã jumna nah”, jwĩ míic niĩjíp jĩ. 10 Páant niĩjná, Jesúihwã moh yéejnitdĩh jwiítdĩh ĩ teo wáacat túutap jĩ. Weembát moh yéejnitdĩh búdí jĩgah ennit, wãpĩ teo wáacna caá. Páant niĩj míic wéhe péanit, jwiít Antioquía tútchina jwĩ jwúub bejep jĩ.

Pablo Pedrodĩh ã jũihñat

11 Túttimah, Pedrobut Antioquía tútchiboó ã jũibínap jĩ. Obohjeéhtih, jwĩ pebhna jũibíniji, yoobópdiħ ã chãjcat peéh caandĩh wã jũihñap jĩ. 12 Nin pah ã chãjap jĩ: Jwĩ ñowã “Jwiít judíowã bóodcannit biícđih jwĩ jeéméchah ã táıcan caá”, ĩ niĩjátji ã jumnachah yuhna, Pedroboó jwĩ pebh jwĩh jũibína, jwĩ déewã nihcannit biícđih ã táı míic wëp jwuhap jĩ.* Obohjeéhtih, biquína jwĩ déewã, Santiago ã chéenwãboó ĩ jũibínachah ennit, jwĩ déewã nihcannitdĩh cádahnit,

Pedroboó “Buu jũinít bóodat tútnit weemdĩh jũihná”, niĩjná, ĩjeéh ã jwúub míic wëpcap jĩ. 13 Páant ã yee buugúchah ennit, bita jwĩ déewãbut caandĩh míic jéih ennit, queébut biíc yoobó ĩ cádahap jĩ. Bernabé yuh buca táı jéihni jumna yuhna, queét ĩ chãjat biíc yoobó caanbát ã cádahap jĩ. 14 Pánih cádahnit, “Nihat Jesúidĩhjih jepahnitdĩh Dios biíc yoobó ã wëi enna caá”, ĩpĩ niĩj bohéat pah queét ĩ cádahap jĩ. Páant ĩ cádahachah ennit, nihtat Jesúihwã ĩ joyóchah, nin pah Pedrodĩh wã niĩj jũihñap jĩ: “Meém judío jumna yuhna, Jesucristodĩh jepahna, jwĩ ñowã ĩ naáwátjidĩh ma táı jenah joı cádahap jĩ. Pánih cádahnit, judíowã nihcannit ĩ chãjat pah queét biícđih ma táı jeémp jwuhap be. Obohjeéhtih, buu queéđih cádahnit, jwĩ ñowã ĩ naáwátjidĩh ma jwúub jepahachah ennit, queét jwĩ déewã nihcannit nin pah ĩ niĩj jenah joiná nacaá: ‘Pedro páant ã jwúub jenah joyóchah, queét judíowã ĩ ñowã ĩ naáwátjidĩh jwiítđihbut jepahat caá náahap’, ĩ niĩj jenah joiná nacaá. Páant ma chãjat ã táıcan caá”, Pedrodĩh wã niĩjíp jĩ.

Jesúidĩh táı jenah joinítđih Dios ã wëi enát

15 Jwĩ ñowã judíowãjih ĩtát jumap tajĩ. Pánihna, jwiítbut ĩ jũimená judíowãjih mantih jwĩ jumna caá. Pánih jumnit, Dios ã wutatđih jéihnit jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, queét judíowã nihcannit Diosđih ĩ jéihcan caá. 16 Pánihna judíowã jumna yuhna, caán wutatđih jwĩ jéih jepah beedácatđih jwĩ jéihna caá. Caandĩh jepahcat jíib “Queét táınit caá”, jwiítđih Dios ã niĩj encatđihbut jwĩ jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesucristodĩhjih táı jenah joinít jwĩ jepahat jíib, “Queét táınit caá”, Dios jwiítđih ã niĩj enna caá. Pánih jéihnit, jwiít judíowã yuhna, Jesucristodĩhjih táı jenah joinít, jwĩ jepahap jĩ, “Queét táınit caá”, Dios jwiítđih ã niĩj enat pínah niĩjná. Jwiít cáacwã Moisés

* 2:6 Dt 10.17 * 2:12 Hch 11.2-17

ã wutajidih jéih jepah beedácanit míic jwĩ jumna caá. Páניהna, caandíh jwĩ jepahcat jíib, “Queét túinit caá”, Dios ã niij encan niit. Caandíh jéihnit, “Caán wutatdih joí waadánachah, Dios jwiitdih ã túi wēi enna caá”, jwĩ niij jenah joicán caá.*

17 Páניהna, Cristodih jepahnit, “Queét túinit caá”, Dios jwiitdih ã niij enat pínah niijná, caán wutatdih cádahna caá jwĩ chājap. Obohjeéhtih, páant jwĩ cádahachah ennit, bita jwĩ déewā caán wutatdih túi jepahat túutnitboó “Queét jwĩ déewā nihcannit pah yéej chājnit ĩ jumna caá”, jwiitdih ĩ niij jenah joiná caá. Páant ĩ niij jenah joyát pah jwiitbut jenah joinít, “Moisés ã wutatjidih cádahat túutnit, Cristo jwiitdih ã yéej chājat túutna caá”, jwĩta niij jenah joi tagaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Páניהna, “Jesucristodih jepahna, Moisés ã wutatjidih jwĩ cádahat jíib, yéejnit jwĩ jumna caá”, jwĩ niij jenah joicán caá. 18 Cāacwādih nin pah wāpĩ niij naóh bohéna caá: “Diosjeéh túi jumíhna, jwĩ nūowā ĩ naáwátjidih jenah joicán, Jesucristoboodíhjih túi jenah joinít, jepahat caá náahap”, wā niijná caá. Obohjeéhtih, páant niij bohéniji jwúub túut nūumnít, “Diosjeéh túi jumat túut niijná, jwĩ nūowā ĩ naáwátjidih túi jepahat caá náahap”, niij naóh bohéna, yéej chājni yoobát wāta jum tagaá. 19 Moisés ã wutatjidih weémboó túi jepahcanni jumna, caandíh yap yohni wā jumna caá. Páניה yap yohni wā jumatdih jéihna, “Caandíh wā jepahcat jíib, Dios weemdíh ã wēi encan caá”, wā niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, Dios bíicdih túi jumat túut niijná, caán wutatdih jenah joí cádahnit, Jesucristoboodíhjih túi jenah joinít, wā jepahna caá. 20 Caánboó weemdíh oinit, wā yap yohat peéh cruzboó ã wun wūhachah, weembút ãjeéh bíicdih wunni pah wā jumna caá. Páניה wunni pah jumna, weém wā jenah joyátjihjih chāj cádahnit, Cristo-

boodíh túi jenah joinít, jepahna caá wā chājap.* 21 Páניהna, “Dios jwiitdih búdí ã oyochah, Cristo ã wun wūhat dedé pínah nihcan caá”, wā niijcán caá. Obohjeéhtih, Dios ã wutatdih jepahat jíibjih ãjeéh jwĩ túi jumachah, Cristo ã wun wūhat dedé pínah ãta nihcan tagaá.

3

Jesucristodihjih jepahat caá náahap

1 ¡Yeéb Galacia baácdih moón Jesúihwā jenah joicánnit ñi jumna caá! Jesucristo cruzboó ã wun wūhat doonádih yoobópdih yeebdíh wā naáwáp jĩ. Páant wā naáwátidih ñi túi jepahachah yuhna, bññ ¿Dépanih tigaá bitaboó yeebdíh mácah ĩ naáwáchah joinít, ñi jepah? 2 Nindih wāát jenah joí en tigaá: ¿Moisés ã wutatjidih ñi jepahat jíib niit Túini Espíritu ñijeéh át jwíih jum? Nihcan caá. Obohjeéhtih, túini doonádih joiná, Cristodih túi jenah joinít, ñi jepahachah, ñijeéh át jwíih jumap be. 3 Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh Cristodih ñi jwíih jepahna yuhna, ¿Dépanih tibeé bññ jwúub túut nūumnít, ñi jenah joyátjihjih Moisés ã wutatjidih jepahna caá ñi chājap? Páניה chājna, jenah joicánnit ñi jumna caá. 4 Túini doonádih ñi jepahatji jíib dawá láa túini yeebdíh át yapjip tagaá. ¿Páant yeebdíh ã túi yapatjidih ñi quíib bññ dá niit? Oboh pohba páant yapna át chājjican tagaá. 5 ¿Ded pah ñi chājatji jíib tibeé Dios yeebdíh Túini Espíritudih át wūhji? ñi jenah joyóchah. Moisés ã wutatjidih ñi jepahat jíib nihcan, áih túini doonádih joinít, Cristodih ñi jepahat jíib, yeebdíh Túini Espíritudih át wūhup taga. Páant ã jumachah, Jesucristodih ñi túi jepahat jíib cáacwā ĩ jéih chājca naáhdih Dios ã wēpatjĩh yeebdíh ã chāj jūtat túutna caá.

Abraham Diosdih ã túi jenah joyát

6 Bññ, jwĩ nūo Abraham ded pah ã chājatjidih jwĩ jenah joyát dée caá.

* 2:16 Sal 143.2; Ro 3.20,22 * 2:20 Fil 1.21

Dios caandíh ã naáwát dih át túi jenah joyóp wut jĩ. “Meemdíh wã túi chãjbipna caá”, Dios ã niijíchah, ã túi jenah joyát jíib, “Caán Abraham túini caá”, Dios caandíh át niij enep wut jĩ.* ⁷ Pánihna, caán Diosdih ã túi jenah joyát pah, jwiítbut páant túi jenah joinít, Abraham ã jwimená panihnit jwĩ jumna caá.* ⁸ Judíowã nihcanitbut Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Queét túinit caá”, Dios ã niij enna caá. Páant ã niij enat pínahdih jéihna, Dios nin túini doonádih Abrahamdih jãtíh átát naáwáp wut jĩ: “Weemdíh ma túi jenah joyát jíib nihat nin baácdih moondíh wã túi chãjbipna caá”, át niijíp wut jĩ.* ⁹ Pánihna, Abraham caandíh ã túi jenah joyóchah enna, Dios caandíh ã túi chãjatji pahjeh, buu láabut det Diosdih túi jenah joinít dih biíc yoobó ã túi chãjbipna caá.

¹⁰ Obohjeéhtih, ded “Moisés ã wutatjidih jepahíhna, Dioíh wã jumnipna caá”, niij jenah joinídih búdí peéh chãjat ã jumnipna caá. Nin pah Moisés át niij daacáp tajĩ: “Ded wã wutatjidih túi jepah beedáccannidih búdí peéh chãjat ã jumnipna caá”, át niij daacáp tajĩ.* ¹¹ Biíh naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ: “Diosdih túi jenah joí, jepahnitboodíh ‘Queét túinit caá’, Dios ã niij enbipna caá. Pánih jepahna, páantjeh Diosjeéh ã túi jumnipna caá”, át niij daacáp tajĩ.* Páant ã niijátji yoobópdih ã jumuchah jéihnit, nindihbut jwĩ túi jéihna caá: Ded Moisés ã wutatjidih ã jepahat jíib “Caán túini caá”, Dios ã niij encan niít. ¹² “Ded Diosdih túi jenah joiní, ã jepahachah, ‘Caán túini caá’, Dios ã niij enbipna caá. Ded weemdíh Dios ã wutat tútatjidih túi jepah beedánijeh Dios biícdih ã túi jumnipna caá”, Moisés át niij daacáp tajĩ.*

¹³ Jwiít nihat caán wutatdih jwĩ túi jéih jepah beedácah, jwiít dih Dios ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjat jwiít dih ã jumuchah ennit,

Cristoboó caán ã peéh chãjat déedih jíib chãjnit, jwiít dih át wun wũhup wut jĩ. Caandíh cruzboó ã péoh dodh mawat pínahdih jenah joinít, jon jãtíh nin pah ãt niij daacáp tajĩ: “Ded máa nahdih ã mao yaíhniboó búdí peéh chãjni ã jumnipna caá”, ãt niij daacáp tajĩ.* ¹⁴ Páant ã niij daacátji pahjeh tih Cristo nin baácbó ã jumuchah, caandíh át yapap tajĩ. Caandíh páant ã yapatji jíib, “Nin baácdih moondíh wã túi chãjbipna caá”, Abrahamdih ã niijátji pahjeh tih jwĩ déewã nihcanitdih Dios át túi chãjat taga. Páant Cristo ã wun wũhuchah, caandíh túi jenah joinít, jwĩ jepahachah ennit, “Túini Espíritudih wíh cáacwádih wã wũhbipna caá”, ã niijátji pah jwiít dih át wũhup jĩ.

Dedé pínah tigaá Moisés ã wutatji

¹⁵ Wã déewã panihnitá, Dios jwĩ nũo Abrahamdih ded pah ã chãjatjidih yeéb ñi beh joyát pínah niijná, ded pah jwiít cáacwã jwĩpĩ chãjatdih yeebdíh wã náhniabipna caá. Jwiít biíhdih nin pah jwĩpĩ niij naóhna caá: “Nin pah meemdíh wã chãjbipna caá”, jwĩ niijná caá. Páant jwĩ niijátjidih biíhboó ã jéih jwũub túut nũamcán niít. “Páant ã niijátji pah ã chãjcan niít”, bitaboó ã jéih niijcán niít. ¹⁶ Caán jwĩ niiját pahjeh muntih, Dios jwĩ nũo Abrahamdihbut nin pah át niij naáwáp wut jĩ: “Weemdíh ma túi jenah joyát jíib, nihat baácdih moondíh wã túi chãjbipna caá”, caandíh, ã jummadihbut át niijíp wut jĩ. Páant niijná, nihat ã jwimená yoobát dihjeh niijná át chãjcap wut jĩ. Biíc ã jwima, túttimah bóo láa jumni Cristodih niijná át chãjat wut jĩ.* ¹⁷ Bũu yeebdíh wã túi jéihya naóhbipna caá: Jwĩ nũo Abrahamjidih “Meemdíh wã túi chãjbipna caá”, Dios ã niiját túttimah, cuatrocientos treinta jópchi yapat túttimahna Moisésjidih át wutat túutup wut jĩ, ãih cáacwã ã jepahat pínah niijná. Pánih wutna yũhna,

* 3:6 Gn 15.6; Ro 4.3 * 3:7 Ro 4.16 * 3:8 Gn 12.3 * 3:10 Dt 27.26 * 3:11 Hab 2.4 * 3:12 Lv 18.5 * 3:13 Dt 21.23 * 3:16 Gn 12.7 * 3:17 Ex 12.40

“Abrahamdih wã jwíih niijátji pah, túut nuumcánjeh, biíc yoobó wã péabipna caá”, Dios át niijíp wat jĩ.*
 18 Pánihna, Dios biíc dih jwí túi jumat pínah Moisés ã wutatjidih jwí jepahat jíib nihcan caá. Páant ã jumuchah nihna, Diosdih Abraham ã túi jenah joyát pah, caandih jwí túi jenah joyát jíib áta nihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosdih Abraham ã túi jenah joyát pahjeh muntih, jwiítbut caandih jwí túi jenah joyóchah, “Yeéb táinit caá”, Dios jwiít dih ã niij enna caá.*

19 Páant ã jumuchah, ¿dépanih tigaá Dios caán wutatdih át naóhji? Abrahamdih páant ã niijátji táttimah, caán wutatdih át naóhji taga, jwiít cáacwã yéej chãjnit jwí jumatdih jwí jéihyat pínah niijná. Abrahamdih Dios ã naáwátji táttimah, caán wutat jwiít dih át jumap jĩ, púú Abrahamji ã juma Cristo cáac jumnit, ã wun wuh láana. Dios ã wutatdih áih ángelwãboodih Moisésjidih át naóh yapaat túutap wat jĩ. Queét Moisésdih cáacwãdih it jwúub naóh yapaat túutap wat jĩ.*
 20 Caán wutatdih Moisésdih ã naóh yapaat túutuchah, Dios caanjéh pohba cáacwãdih át naóhcap wat jĩ. Obohjeéhtih, “Meemdih túi chãjnit, ma jumajih nihát cáacwãdihbut wã túi chãjbipna caá”, Abrahamboodih niij naóhna, caanjéh páant át niij naáwáp wat jĩ.

Cristo nihát Moisés ã wutatjidih ã péaat

21 ¿Dios Moisésdih ã wutatjidih naóhna, Abrahamdih ã niijátjidih “Wã niijátji pah wã péacan niít”, niij niít át chãjap? Páant át niijícan tagaá. Abrahamdih ã niijátji pahjeh biíc yoobó ã péabipna caá. Dios biíc dih túi jumat túut niijná, ã wutatdih jepahna, caán láa bácah, ã wutatjidih jwí túi jepah beedánachah, dedé peéh chãjat jwiít dih áta wihcan tagaá.
 22 Obohjeéhtih, jwiít nihát cáacwã yoobó yéej chãjnit míic jumna, jwí yéejatdih jwí jéih cádahcatdih Dios

naáwátboó ã naóhna caá. Páant jwí jumuchah, Diosdih Abraham ã túi jenah joyát pahjeh muntih, jwiítbut Jesucristodih jwí túi jenah joyóchah, jwiít dih Dios ã túi abbipna caá.

23-24 Bua láa, Dios biíc dih túi jumat túut niijná, ã wahní Cristodih túi jenah joinít, jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, Cristo ã jãwát pínah jãtih, Moisés ã wutatjidih túi jepahíhna yuhna, yéej chãjnit jumna, jwí jéih jepahcap jĩ. Páant jwí jepahcat jíib, Dios búdí ã peéh chãjnit pínah jwí jumap jĩ. Páant jwí jumatdih jéihnit, jwiít dih túi abni pínahdih jwí bidip jĩ. Pánih bidnit, Cristoíh táini doonádih joinít, caandih jwí jepahap jĩ, “Queét táinit caá”, Dios jwiít dih ã niij enat pínah niijná. 25 Pánihna, Dios biíc dih túi jumat túut niijná, bua Cristodih jwí túi jenah joiná caá. Páant jwí jumuchah, caán wutatboó jwiít dih bohéni panihni ã nihcan caá, buca.
 26 Jesucristodih jepahnit jumna, yeéb nihát Dios ã weh ñi jumna caá. 27 Cristo ã wépatjih daabánit jumna, caán biíc dih jwí jumuchah, “Wã wúuh ã jumat pahjeh tih yeebbút ñi jumna caá”, Dios jwiít dih ã niij enna caá. 28 Pánihna, Cristo biíc dih jumna, chéne poómp jwí nihcan caá. Pánih biíc poómpjeh jumna, “Jwiít judíowã nihcannit, queét judíowãdih mácah caá”, Dios ã niij enna caá”, ñi niij jenah joicá bojó. Teo wãhnit, teo wãhnit nihcannitdihbut; neoná, yaádhidihbut “Nit mácah caá”, Dios ã niij encan caá. Pánihna, yeéb nihát Cristoíhwã jumna, biíc poómpjeh tigaá ñi jumap. 29 Cristoíhwã jumna, Abraham jumená panihnit ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, Diosdih Abrahamji ã túi jenah joyát jíib caandih ã niijátji pahjeh muntih, Jesús dih ñi túi jenah joyóchah, yeebdihbut ã túi chãjbipna caá.

4

Teo wãhnit nihcan, Dios ã weh jwí jumat

* 3:18 Ro 4.14 * 3:19 Ro 4.13

1-2 Ded pah jwiít cãacwã biih jwĩpĩ chãjatdihbut yeebdíh wã jwúb náhniabipna caá. Ded ã íp ã éemp wunat túttimah, ãih bií déedih ãih pínah ã jumuchah yuhna, páantjeh wébít ã jam jwuhuchah, caandíh en daonít ã jéih yapa jwuhcan caá. Pánih bíboh jwuhcah, caandíh en daonít ã niiját pah chãjat caá náahap. Pánih jumna, teo wãhni pahjeh ã jumna caá. Obohjeéhtih, ã íp ã jenahatji láa ã juyúchah, ãih pínahdih caanjéh ã bíbohbiipna caá. ³ Pánihna, jwiít cãacwã Jesucristodih jwĩ jepahat pínah jãtih, caán wébít panihnit jwĩ jam jwuhup jĩ. Pánih jam jwuhnit, jwĩ nuowã ded pah ã naáwátjidih yap yohatdih úumna, jwĩpĩ jepahap jĩ.*

⁴⁻⁵ Páant jwĩ jumuchah yuhna, ã jenahatji láa ã juyúchah, Dios ã wũhdih nin baácna át wah bojip taga. Páant ã wah bojni jwĩ wũh panihnijeh át cãac jumup wut jĩ. Judío wili caandíh mi weh jumuchah, Moisés ã wutatjidih caandíhbut táj jepahat át náahap wut jĩ. Jwiítboó caán wutatdih yap yohnit jwĩ jumuchah, ã weh yoobát jwĩ jumat pínahdih náah yacna, Dios ã wũhdih át wun wũhat tútup wut jĩ, jwĩ yéejat peéh chãjat déedih ã jíib chãjat pínah niijná. ⁶ Yeebbút ã weh ñi jumuchah, Dios wũh Jesucristojeéh jumni Túini Espiritudih yeebdíhbut át wah bojop wut jĩ. Páant ñijeéh jumna, ã teo wáacachah, “Paá”, úumcanjeh Diosdih ñi jéih niijná caá. ⁷ Pánihna, ã weh jumna, buu teo wũhni panihnit nihcan caá, buca. Páant ã weh yoobát ñi jumuchah, yeebdíh búdí ã táj chãjbipna caá.*

Pablo Galacia baácdih moón Jesúhwãdih ã úum yacat

⁸ Jon jãtih yeéb Diosdih jéih jwuhcannit jumna, ñi pãpninadih táj jenah joinít, “Nin pah wã chãjachah, caán weemdíh ã táj chãjbipna caá”, ñipĩ niij jenah joyóp yuh jĩ. Pánih chãjnit, Dios yoobát ã teo wáacat

pínahdih bidcan, nemépwã ã teo wáacat pínahdih bidna ñi chãjap jĩ. Pánih chãjna, queédih teo wũhni panihnit ñi jumup jĩ. ⁹ Pánih jumna yuhna, buu jwuh Dios yoobátidih ñi jéihyechah, caanbút yeebdíh ã jéihna caá. Páant caandíh jéihna yuhna, ¿Dépanihna buu cãacwã oboh ã jenah joyátjijeh ã naáwátidih ñi jwúb jepah? Pánih jepahna, Diosdih weñahna yuhna, ñi bujácán niít. Páant ñi bujácát pínahdih jéihna yuhna, ¿Dépanihna ñi nuowã ã naáwátidih yap yohatdih úumnit, teo wũhni panihnit ñi jwúb jam? ¹⁰ Buu Diosdih weñat tút niijná, nin pahbut ñi chãjna yuh caá: Jwiít judíowã jwĩ nuowã ã naáwátjidih jepahnit, jwĩ wéi láa ded pah jwĩpĩ chãjat pah yeebbút biíc yoobó ñi chãjna caá. “Pánih chãjna, jwĩ táj jumbipna caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. ¹¹ Páant ñi niij jenah joyóchah, yeebdíh búdí úum yacnit, “Weém queédih túini doonádih búdí wã bohénachah yuhna, ¿buudní pínah niít át jumup?” wãpĩ niij jenah joiná caá.

¹² Wã déewã panihnitá, ñijeéh jumna, yeebdíh bohé láa, weemdíh yeejép ñi chãjcap jĩ. Pánihna, buu biíc yoobó weemdíh yeejép chãjcan, nin wã naáwát pínahdih ñi táj jepahaá: Yeebdíh bohénadih bejna, Moisés ã wutatjidih jenah joicán, Cristodih-jeh yeebdíh wã jepahat tútup jĩ. Pánihna, buu Cristodihjeh wã táj jenah joyát pah, yeebbút biíc yoobó ñi táj jenah joyó. ¹³ Nindih ñi náhninaá: Túbít wunna, ñi pebhboó chão jwũhni, yeebdíh túini doonádih wã jwíh naáwáp jĩ.* ¹⁴ Páant wanni wã jumuchah yuhna, “Pablo dedé pínah nihcan caá”, niijcánjeh, yeéb weemdíh ñi bacat tútup jĩ. Pánih bacat tútup, Dioíh ángeldih, Jesucristodihbut ñi weñat pah, weemdíh ñi táj wéi jwãáap jĩ. ¹⁵ Pánih wéi jwãáhni, nin pah ñi jumatjidih wã náhnina caá: Weemdíh búdí teo wáaquíhna, dedé wã náahatdih wũhna,

* 4:3 Col 2.8,20 * 4:7 Ro 8.15-17 * 4:9 Col 2.8,20 * 4:13 Hch 16.6

ñih quíbnadih ñita wãat wãh tagaá. Pánih wëinitji yuhna, ¿dépanih tiguaá bũũ wã wihcah, ñi weñatji ã bej? ¹⁶ Wã bohénitji jumna yuhna, ¿bũũ yoobópdih yeebdíh wã naáwátji jíib, weemdíh ñi en jũih niít? ¹⁷ Ñi pebhna juibínitboó “Búdí jwĩ teo wáacmi caá”, yeebdíh niijná yuhna, ï jengah joyátboó mácah ã jumna caá. Páant ï niijíchah yuhna, wã bohéátjidih, jwiítidihbut yeebdíh ï cádahat tútuna caá. Pánih cádahnit, ïjeéh jumnit, ï bohéátboodíh ñi jepahat pínahdih ï náah yacna caá. ¹⁸ Jwiít cáacwã bita ï túi bejat pínahdih yoobópdih náah yacachah, ãpĩ túina caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah jwĩ jengah joyóchah, ãpĩ táican caá. Ñijeéh jumna, wãpĩ túi teo wáacap jĩ, ñi túi jummat pínah niijná. Bũũ ñijeéh wihcan yuhna, biíc yoobó ñi túi jummat pínahdih wã náah yacna caá. ¹⁹ Yeebdíh búdí wã oyochah, wã weh panihnit ñi jumna caá. Pánih oinit, yeebdíh búdí wã náhni dahwana caá. Pánih búdí mácah jengah joiná, yad wili mi weép jáaat pah tabani wã jumna caá. Pánih jumna, ded pah Cristo ã jummatji pah yeebbát ñi jummat pínahdih búdí wã náah yacna caá.* ²⁰ Butéh ñijeéh wã jumuchah, áta túi tagaá. Pánih biíc dih jumna, jũihcanjeh naóh nit, yeebdíh wã jéih míic wéhenachah, chah áta túi tagaá. Obohjeéhtih, ninboó jumna, yeebdíh búdí mácah jengah joiná caá wã chãjap.

Agar Sarajĩh ded pah ï jummatji

²¹ Yeéb weemdíh ñi joi jwũhũũ. Biquína Diosjeéh túi jumíhna, jwiít judíowã jwĩ ñowã ï naáwátjidih ñi jepahna yah caá. Caandíh jepahíhna yuhna, ded pah ï naóh daacátjidih ñi túi beh joicán caá. Pánih beh joicánnit ñi jumuchah, nin pah Moisés ã daacátjidih wã naóhbipna caá, ñi túi beh joyát pínah niijná: ²² Abraham chénewã át weh jumap wat jĩ. Caandíh teo wãhnih Agar biíc mit wũũh jumap wat jĩ.* Æ áa yoobát Sarabat biíc

mit wũũh jumap wat jĩ.* ²³ Pánihna, caandíh teo wãhnihboó, jáap wili jumna, Ismael pínahdih mit weh jumap wat jĩ. Obohjeéhtih, “Majeéh bóli, Sara newé weépdih mi weh jambipna caá”, Dios Abrahamdih ã niijátji pahjeh, Saraboó tab beh wili jumna yuhna, Isaac pínahdih mit weh jumap wat jĩ.

²⁴⁻²⁵ Queét chénewã yaáhdih ded pah ã yapatji jwiítidih ã túi naóhna caá. Teo wãhnih Agardih jengah joinít, Arabia baácboó jumni Sinaí jeéboodíh jwĩ jengah joiná caá. Caán jeéboó Dios Moisésdih ã watatjidih át wãhup wat jĩ, jwĩ ñowã ï túi jepahat pínah niijná. Caán watatdih jepahna, teo wãh nit pah ït jumap jĩ. Pánihna, Agar teo wãhnih mi jummat pah, jwiít cáacwã caán jeéboó ã watatjidih jepahíh nit, jwiítbut teo wãh nit panihnit jwĩ jumna caá. Páant ã jumuchah, caán Sinaí jee pánihni teo wãhnih Agar mit jumap jĩ. Pánihna, caánt teo wãhnih caán jee pánihnih mi jummat pah, bũũ Jerusalén tútchidih moón caán watatdih jepahíh nit, mi jaimená panihnit ï jumna caá. Pánih jumnit, queébtbut biíc yoobó teo wãh nit panihnit jumna, Dios weh ï nihcan caá.

²⁶ Obohjeéhtih, teo wãhcannih Saraboodíh jengah joinít, “Majeéh bóli Sara newé weépdih mi weh jambipna caá”, Dios Abrahamdih ã niijátjidih jwĩ náhnina caá. Pánihna, Abraham Dios ã niijátjidih ã túi jengah joyátji pah, jwiítbut Cristodih túi jengah joinít jumna, Sara mi jaimená panihnit jwĩ jumna caá. Pánih jumnit, Dios pebhboó jumni jáap Jerusalén tútchidih moon pánihnit jwĩ jumna caá. ²⁷ Dios naáwátidih naóh yapani Isaías jwĩ éet Sara ded pah mi yapatjidih jengah joinít, nin baácboó jumni Jerusaléndih, jeáboó jumni Jerusaléndihbut ded pah ã yapat pínahdih Dios át jengah joyát tútup jĩ. Caandíh jengah joinít, nin pah át niij daacáp tajĩ:

* 4:19 Ro 8.29; 2Co 3.18; Fil 3.10 * 4:22 Gn 16.15 * 4:22 Gn 21.2

“Weh wihcannih, bádí ma wēi ñaacá. Weép jumna tubatdih jéihcannih jumna yuhna, ma weh jumbipna caá. Ma jumena dáwá jumnit, meemdih teo wāhnih mi jumena chah ī jumbipna caá. Pānihna, ma túi weñeé”, āt niij daacáp tajī. (Is 54.1)

Páant niij daacnit, chah dáwá mi jumena ī jumat pínahdih naóhna, jeáboó jumni Jerusalén tátchiboó dáwá Jesucristodih jepahnitji ī jumat pínahdih niij naóhna āt chājap tajī. Agardih Abraham ā yohat pah nin baácboó jumni Jerusaléndih ī yohat pínahdihbut niij naóhna āt chājap tajī.

28 Pānihna, Dios ā niijátji pahjeh Sara wūh Isaac āt cāac jumap wut jī. Pānihat pah, “Weemdih ma túi jenah joyát jīb, nihat baácđih moondih wā túi chājbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátji pah, Cristodih jepahnit ni jumachah, yeebdihbut āt túi chājap taga. 29 Queét chénewā ā wehdih ded pah ā yapatjibut jwiítđih nin pah ā bohéna caá: Dios ā niijátji pahjeh Túini Espíritu ā teo wāacachah, Isaacji āt cāac jumap wut jī. Páant ā cāac jumachah ennit, ā úud jeñé Ismaeljiboó caandih enihcan, yeejép āt chājap wut jī.* Būubut ā chājatji pahjeh jwī nūowā ī naáwátjidih jepahíhntboó jwiít Cristodih jepahnitđih yeejép ĩpī chājna caá. 30 Páant yeejép ī chājachah yuhna, Moisés nin pah ā niij daacátjidih jwiítđih túi jenah joyát caá náahap: “Sara mi áa Abrahamjidih nin pah mi niijíchah, Dios āt jepahat túutap wut jī: ‘Jwiítđih teo wāhnih wūh, Ismael, míih bí déedih ā jéih bíbohcan niit. Jwī wūh yoobát Isaacboó caandih ā bíbohbična caá. Pānihna, jwiítđih teo wāhniđih mi wūhjh biáboó ma bejat túutú’, mit niijp wut jī”, Moisés āt niij daacáp tajī.* Páant ā niij daacátjidih jenah joinít, jwiít Isaac panihnit jwī jumachah, Dios caandih ā túi chājat pah, jwiítđihbut ā túi chājbipna caá.

31 Pānihna, wā déewā panihnitá, teo wāhnih Agar mi jumena panihcan, teo wāhcannih Saraboó mi jumena panihnit jwī jumna caá.

5

Teo wāhnit panihnit jwī jumatđih Cristo ā cádahat tútat

1 Teo wāhnit panihnit jwī jumcat pínah niijná, Cristo jwiítđih āt wun wūhup wut jī.* Páant ā wun wūhuchah, “Caandih túi jenah joiná, Dios bícdih wā túi jumbipna caá”, niijnít, caandih ñi jepahap jī. Pānih jepahnit, “Moisés ā wutatjidih wā túi jepahachah, Dios weemdih ā túi enbipna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Jesúsđih cádahcanjeh, túi wēp ñuhnit panihnit ñi jumú. Pānih jumnit, bita ī wutatđih jepahcanjeh, teo wāhnit panihnit ñi jwúub waadca bojoó.

2 Weém, Pablo, nindih wā naáwáchah, ñi túi jenah joyoó: “Bóodnit jumna, Diosjeéh jwī túi jumbipna caá”, niij jenah joinít, ñi míc bóodat túutuchah, Cristo yeebdih ā wun wāhatji dedé pínah āta nihcan tagaá. 3 Būutéh wā niiját pah, wā jwúub naóhbična caá. Ded bóodat túutniboodih nihat Moisés ā wutatjidihbut jepah beedáat caá náahap. 4 Diosjeéh túi jumat túut niijná, caán wutatđih túi jepahíhnt jumna, yeebjéh Cristoboodih ñi cádahna caá. Pānih jepahíhna, Dios yeebdih oinit, ā teo wāacatđihbut míc jāhna caá ñi chājap.

5 Obohjeéhtih, jwiítboó Túini Espíritu ā teo wāacatjh Cristodih jwī túi jenah joiná caá. Páant jwī túi jenah joyóchah, “Queét túinit caá”, jwiítđih Dios ā niij enna caá. Páant niij ennit, ā pebhboó jwī juibínachah, jwiítđih ā túut nūum péabipna caá. Páant ā túut nūum péanachah, túinit yoobát jwī jumat pínahdih jwī páina caá. 6 Pānihna, jwiít Jesucristoíhwā bóodnit jumna, bóodcannitbut jwī jumachah, Dios jwiítđih bíc yoobó ā enna caá.

* 4:29 Gn 21.9 * 4:30 Gn 21.10 * 5:1 Jn 8.32-36

Cristodih táí jenah joiná, bitadidh táí oinit, teo wáacnit jwí jumuchah ennit, Dios jwiítidh ã táí wēibipna caá.

7 Wã déewã panihnitá, yeéb Cristodih ñi táí jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih, túini dooná yoobátdih ñi táí jenah joyóchah yuhna, ¿déhe tibeé yeebdíh cádahat túutni? 8 Dios yeebdíh ñíoniboó queétdih páant át naáwát túutcan tagaá. 9 Nindih ñi náhninaá: Búdí pan pínahdih ã paa béjat pínah niijná, bainíbit paáat túutnijeh ã náahna caá. Pánihat pah, wã túttimah jūóhnt, yeebdíh mácah ī bohénachah, daocánnit yuhna, dawá yeebdíh ī túut nuumát túutna caá.*

10 Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesúsdih wã táí jenah joyóchah, weemdíh weñanit, nin pah ã niij jenah joyát túutna caá: “Jwí Maáh queétdih ã táí teo wáacnipna caá, queétdih mácah ī bohéátdih cádahnit, wã bohéátjidih yoobópdi h ī jwúb jenah joyát pínah niijná”, ã niijná caá. Obohjeéhtih, ded yeebdíh yéjaniboodíh Dios búdí ã peéh chājipna caá.

11 Wã déewã panihnitá, queét mácah naóhnt weemdíh nin pah ī niij yeena caá: “ ‘Bóodat túutnit, Diosjeéh ñi táí jumbipna caá’, Pablo apī niij naóh bohéna caá”, ī niijná yuh caá. Páant wã bohénachah nihna, queét weemdíh yeejép īta chājcan tagaá. Obohjeéhtih, cruzboó Jesucristo ã wun wáhatjidih wã bohéat peéh weemdíh ī jūihna caá. 12 Pánihna, bóodat túutnitboó, yeebdíh yeejép ī chājat peéh, biáboó ī beje naáh.

Oina, wútatdihbut jwí jepahat

13 Wã déewã panihnitá, “Wã wútatdih jepahna, wājeéh ī táí jumbipna caá”, Dios yeebdíh ñíonit, át niij jenah joicáp jī. Obohjeéhtih, watnit panihnit jumna, “Buu caán wútatdih jepahcan, ded pah yeejép wã jenah joyátdihjeh wã chājipna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Páant niij jenah joicánjeh, búdí oinit, ñi táí míc teo wáacá.* 14 Moisésjiboó

nin pah át niij wútap jī: “Meém mícjeh ma míc oyat pah, bitadidhbut oinit, ma táí teo wáacá”, át niijíp jī.* Pánihna, bitadidh táí oina, nihat biih ã wútatdihbut táí jepahna caá jwí chājap.* 15 Nuñúpwã ī míc chāacát pah, mácah bohénitdih joiná, yeebjébut tabit míc jūihna caá ñi chājap. Páant ñi chājatdih cádahcan, yeebjéh ñi míc yéja beedábipna caá.

Túini Espíritu ded pah jwiítidh ã náah yacat

16 Nin pah yeebdíh wã niij wēp naóhna caá: Túini Espíritu ã teo wáacatjīh ded pah yeebdíh ã náah yacat pahjeh ñi táí jumú. Pánih jumna, yeejép ñi jenah joyát pah ñi chājcan niit. 17 Ded pah jwiítjeh yeejép jwí náahatdih chājna, Túini Espíritudih en jūihnit dée pah jwí jumna caá. Caán ã náah yacatdih chājna, jwí náahatboodíh jwí chājcan niit. Páant ã jumuchah, ded pah yeejép jwí jenah joyátdihjeh chājcan, Túini Espíritu ã náah yacatdih chājat caá náahap.* 18 Túini Espíritu ded pah ã náah yacatdih chājnit jumna, “Diosjeéh wã táí jumat túut niijná, Moisés ã wútatjidih táí jepahat caá weemdíh náahap”, ñi niij jenah joicán caá.

19 Diosdih jepahcannitboó yeejép ī jenah joyátdihjeh chājnit, nin pah ī chājatdih jwiit nihat jwí jéihna caá: Yéj chājnit, yéj chājatdih jenah joinit, tíic jenah joicánjeh íí náah chājnit ī jumna caá. 20 “Nin weemdíh teo wáacni caá”, Dios yoobát nihcannidih niij wēinit, jíóhnt, míc eníhcannit, míc jūihnit, bita ī bíbohadih en ñinahnt, waícanjeh íjnit, bitadidh teo wáacatdih jenah joicánjeh, queétjeh maáta pah jenah joinit ī jumna caá. Míc en jūihnit, tútchi wahnit, “Yeéb mácah moón caá”, niij en jūihnit ī jumna caá. 21 Bitá ī táí jumuchah en íjnit, máihnit, máihñatdih yaádh metatdihbut bidnit, búdí babhbat dooná jumat joiná wēinit ī bejna caá.

* 5:9 1Co 5.6 * 5:13 Mt 20.26 * 5:14 Lv 19.18 * 5:14 Ro 13.8-10 * 5:17 Ro 7.15-23

Pánihat caá yéej jenah joinít, ìpí chājna caá. Jātih yeebdíh wā niiját pahjeh, bũubũt wā jwũub niij naóhna caá: Det pánih chājnit Dios ā maáh jumũpboó ì jéih jumcan caá.

²² Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā teo wáacatjĩh nin pah jwĩ jumna caá: Dios jwiít dih ā oyatdih jéihnit, túi wēinit, jwiítbũt bitadih jwĩ oina caá. Ũumcan, túinijeh jwĩ jumna caá. Yójahcan, ded pah bita ì chājachah yũhna, queétdih waícanjeh íjcan, túinijeh jwĩ jumna caá. Bitadih túi teo wáacnit, túi chājnit jwĩ jumna caá. Diosdih, cāacwādhĩbũt ded pah jwĩ niijátji biíc yoobó péanit jwĩ jumna caá. ²³ “Weém chah jéihni wā jumna caá”, jwĩ niijcán caá. Ded pah yeejép chājat jenah joyát ā jũwũchah yũhna, caandíh joyáh bojnit, jwĩ chājcan caá. Páant jwĩ chājachah ennit, “Moisés ā wũtatjidih jepahcan, queét yeejép ì chājna caá”, det ì jéih niijcán caá. ²⁴ Jesucristoíhwā jumna, yeejép chājat jwĩ jenah joyátjidih jwĩ jepah cádahap jĩ.* ²⁵ Pánih cádahnit, Túini Espíritu ā náah yacatboodíh wēi jepahnit, jwĩ chājat dée caá.

²⁶ Pánih chājnit, “Wā déewādhĩ chah wā jéihna caá”, niij jenah joicánjeh, jwiítjeh jwĩ míic íjcan, jwĩ déewā ì túi jumũchah ennit, jwĩ en íjca bojat dée caá.

6

Jesúíhwā ì míic teo wáacat

¹ Wā déewā panihnitá, ñi túi míic teo wáacá. Pánih míic teo wáacnit, biíc ñijeéh jumni ā túi chājcatdih ennit, Túini Espíritu ā teo wáacatjĩh caandíh ñi túi míic wéhenaá, túut nũmnít, túinijeh ā jwũub chājat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, yeéb míicjehbũt ñi túi chāja chaáh, “Yeejépdih chājna”, niijná. ² Ñijeéh jumnit yeejép ì yapachah enna, queétdih ñi teo wáacá. Pánih míic teo wáacna, Cristo ded pah ā náah yacatdih jepahna caá ñi chājap.

³ “Bitá chah túi chājni jumna, dedé teo wáacatdih wā náahcan caá”, ded

niij jenah joiná, caanjéh míic yeena caá ā chājap. ⁴ Ded pah ñi chājatdih jenah joinít, “Nin túini caá. Caán yeejép caá”, niij jéihyat caá náahap. Pánih jéihna, ded pah ñi chājat túini ā jumũchah, bitadih ded pah ā yapatdih jenah joicánjeh, ñi túi wēibipna caá. ⁵ Jesús jwiít dih ded pah ā náah yacatdih jepahna, jwĩ jepahcahbũt jwiítjeh jwĩ ñíwat pínah ā jumna caá. Bitaboó jwiít dih ì jéih ñío wũhcan caá.

⁶ Det túini doonádhĩ bohénitboó queétdih naóhndih ì túi teo wáacanaáh, dedé ā náahatdih ā bíbohat pínah niijná.

⁷ Ded pah jwĩ chājatdih jenah joinít, nindhĩ náhnat caá náahap: Jwiít cāacwāboó dedédhĩ jwĩ momochah, caanjéh ā jwũub chíih jũwũchah, caandíh jwĩ bíbohĩpna caá. Túinĩndih ñíonit, jwĩ momochah, túini ā chíih jũóhĩpna caá. Obohjeéhtih, yeejépnadhĩ jwĩ momochah, táicanni āta chíih jũóh tagaá. Pánihat pah, jwiít cāacwādhĩbũt biíc yoobó ā jumna caá. Ded pah jwĩ chājachah, biíc yoobó jeh mũntih jwiít dih bũt ā yapbipna caá. Ñi túi náhninaá, Dios nihat jéihndih jwĩ jéih tíohcan caá. Pánihna, “Weém wā túi chājcatdih Dios ā encan caá”, ñi niij míic yeeca bojoó.* ⁸ Ded ā weñat pínahdhĩjeh chājna, yeejép ā chājachah, ā yéej chājat jíib, íguípna ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espíritu ā náah yacatboodíh jepahna, ā túi chājat jíib, páantjeh Diosjéeh ā jumbipna caá. ⁹ Dios ā jenahat láa, túi chāj cádahcan, túinidih jwĩ bíbohĩpna caá. Páant jwĩ bíbohat pínahdhĩ jéihnit, túi chāj chũucán, jwĩ cádahca boj jíih.* ¹⁰ Dedé teo wáacatdih ì náahachah, jwĩ bũjáát pah bóo, nihat cāacwādhĩ jwĩ túi chāj jíih. Jwĩ déewā panihnit Jesúíhwādhĩ bácah, chah jwĩ míic túi teo wáacat dée caá.

Pablo naóh péanit, ā túyat tútat

¹¹ Nin núodih wā chéen ā daac wũhũp be. Pánihna, nin péeni

* 5:24 Ro 6.3-14; Gá 2.20; 6.14 * 6:7 Pr 22.8; Os 8.7 * 6:9 2Ts 3.13

naáwátdih dahwani wā daacátdih ennit, “Pablojeh jwiíttdih át daác wahap taga”, ñi niíj jéihbipna caá.

¹² Bũũ queét yeebdíh yee bohénitdih wā jwúub naóhbipna caá. Queét yeebdíh bóodat túutnitboó jwí déewā queétdih ĩ wēi enat pínah niijná, páant ĩ bohéna caá. Jesús cruzboó ā wun wāhatjidihjeh bohéna, queétdih jūihnit, jwí déewā yeejép ĩta chāj tagaá. Páant yeejép yapatdih náahcan, queét yeebdíh ĩ bóodat túutna caá.

¹³ Queét bóodat túutnitboó Moisés ā wutatjidih túi jepah beedácan yuhna, yeebdíh caandíh jepahat túutnit, ĩ bóodat túutna caá. Bitá jwí déewā “Queétboó Gálatasdihi moón Jesúihwādihi ĩt túi bóodat túutap tagaá”, queétdih ĩ niíj wēi naáwát pínah niijná, páant ĩ bohéna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cāacwā weemdíh ĩ túi wēi naáwát pínahdihi weémboó wā bidcan caá. Pánihi bidcan, jwí Maáh Jesucristo cruzboó ā wun wāhatjidihjeh cāacwā ĩ wēi naáwát pínahdihi wā náah yacna caá. Weemdíh ā wun wāhuchah, nemép Dioíh nihcannitdih yeejép ā chājat túutuchah yuhna, weémboodíh ā bũjácán niít. Páant yeejép ĩ chājachah yuhna, wā en yaccan niít. ¹⁵ Jwiít Jesucristoíhwā jumna, Dios jwiíttdih ā enechah, bóodnit, bóodcannitbut jwí jumuchah, biíc yoobó dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, túiniboodíh jwí túut nũmúchah ennit bácah, búdí yoobát ā wēi enna caá.*

¹⁶ Nin wā bohéátdih túi jepahnit, Diosjeéh ũamcanjeh ñi túi jumú. Dios yeebdíh jīgah ennit, ā teo wáaca naáh. Biíc yoobó ā teo wáacat pínahdihi nihat áihwādihi wā náah yacna caá.*

¹⁷ Nin wā péé naáwátbit caá: Jwí Maáh Jesúsdihi teo wāhni wā jumát jíib, weemdíh ĩ puñat yahwítji páantjeh wíih bácahdihi wā duoná caá. Páant yaoh duoní wā jumuchah ennit, “Pablo Jesúih túini doonádihi Dios ā naáwát túutni nihcan caá”, weemdíh ĩ jwúub niíj tac bũgáca bojo naáh.

¹⁸ Wā déewā panihnitá, jwí Maáh Jesucristo yeeb nihatdih búdí oinit, ā túi teo wáaca naáh. Pánihi náah yacnit, yeebdíh búdí oinit, wā túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wā daacát.
Pablo

* **6:15** Jn 3.3-7; 2Co 5.17 * **6:16** Sal 125.5; 128.6

EFESIOS

Pablo queédih ã túyat túutat

¹ Weém, Pablo, biíhdih daacát túutna, yeéb Éfeso tátchidih moón Jesúíhwādh wā wahna caá. Dios ã náahat pah Jesucristo weemdih ãih túini doonádih ã naáwát túutni caá. Yeéb Jesucristodih túi jenah joi cádahcannitdih wā daác wahna caá.*
² Jwí íip Dios, jwí Maáh Jesucristobut, yeebdih oinit, í túi teo wáaca naáh, caán biícdih ñi túi jumat pínah niijná. Weembát yeebdih búdí wā túyat túutna caá.

Jwiít Cristoíhwādh Dios ã túi chājat

³ Jwiít Cristoíhwā caán biícdih jwí jumachah, Dios, jwí Maáh Jesucristo íip, jwíih caolihdih búdí ã túi chājna caá. Páant ã túi chājachah jéihnit, caandih búdí jwí wēi naóhna caá.
⁴ Jwiít áihwādh nin pah Dios át chājap wut jī. Nin baácdih ã chājat pínah jātih, Jesucristo biícdih jwí jumat pínah, yéejat wihcannit ã enechah jwí jumat pínahbut niijná, jwiít dih átát ñiojip taga. Pánihna, jwiít Jesús dih jepahnit dih, “Ma yéejat jíib jumna caá”, jwiít dih ã niijcán niít. ⁵ ã náahat pahjeh jwiít dih oinit, jon jātih nin pah Dios át niijíp wut jī: “Wā wūáh Cristo ã chājatjīh queét wā weh í jumbipna caá”, át niijíp wut jī. ⁶ Pánih oinit, jwiít ã wūáh ã oiniíhwā jwí jumachah, Dios jwiít dih búdí pohba át túi chāj wūhup taga. Páant ã chājat dih jenah joinít, caandih páantjeh búdí jwí wēi naáwát caá náahap. ⁷⁻⁸ Cristo jwí yéejat jíib buúdáát panihnidih jíib chājna, áih meépdih yohnit, át wun wūhup wut jī.* Pánih wun wūhna, jwiít iiguípna jwí bejat déedih túi unnit, Satanás ã chéwat tōp panihnidih át watap wut jī. Pánihna, Cristo jwí yéejat jíib ã wūhat dih jéihnit, Diosboó jwí yéejat dih át yoh wūhup wut jī.* Jwiít dih búdí oi jīgah ennit, ã

jéih beedáátjīh ã wūúhdih páant át túi chājat túutap wut jī. ⁹⁻¹⁰ Jon jātih ã jenah joyátjidih cáacwādh ã jéihya jwuhcan yahna, buu jwuhna Dios jwiít áihwāboodih át beh joyánap taga. Nin pah caá ã jenah joyátji: Cristo nihat ã chājatjīh, nihat japboó jumnit, nin baácboó jumnit, namp bóo tólihboó jumnitdihbut Dios ã ñioni yeó jáap dih Cristodih maáh ã waadábipna caá. Páant maáh ã jumachah, nihat áih míic ã jumbipna caá. Dios páant ã chājat pínahdih át wutap wut jī.

¹¹⁻¹² Dios ã náahat pahjeh nihat dih chājnit, jwiít judíowā Cristodih jwíih jepah waóhnitboó jwí túi chājat pínah niijná, bitabut Diosdih í wēi naáwát pínah niijná, jon jātih jwiít dih át ñiwip wut jī. ¹³ Yéejat jíib iiguípna ñi bejat déedih Jesús ã wun wūhatji doonádih joinít, yeebbút ñitát jepah hap taga. Pánih jepahnit, Jesúíhwā ñi jumachah, Diosboó ã naóhni Túini Espíritudih yeebdih át wahap taga. Pánih wahnit, áihwā ñi jumatdih ã júutna caá.* ¹⁴ Nin baácboó jwí jum jwuhachah, Túini Espiritu jwiít dih Dios ã jwíih wūhni caá. Pánihna, ã pebhboó jwí juibínachah, jwiít nihat dih túut nuám péanit, ã bíboh páinidih ã wūh beedábipna caá, ã wut chah yáaat pínah niijná.*

Pablo Jesúíhwādh ã wúbát

¹⁵ Páant ã chājat dih jéihnit, Jesús dih ñi túi jenah joyát doonádih joinít, nihat bita Jesúíhwādh ñi oyat doonádihbut joinít, ¹⁶ Diosdih wúbh cádahcan, “Queédih ma teo wáacat túina caá”, wāpí niijná caá. ¹⁷ Nin pahbut jwí Maáh Jesucristoíh Diosdih wāpí níj wúbhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, queédih ded pah ma jumatdih ma jéihyanaá, meemdih chah í túi jéihyat pínah niijná”, wāpí niijná caá. ¹⁸ Nin pahbut wāpí níj wúbhna caá: “Queédih túut nuám jwíihna, ma pebhboó í juibínachah, ma túut nuám péaat pínahdih ma túi

* **1:1** Hch 18.19-21; 19.1 * **1:7-8** Mr 10.45; 14.24; He 9.12-14 * **1:7-8** Col 1.14 * **1:13** Lc 24.49; Jn 14.26; 16.13-15; Hch 1.4; 2.33 * **1:14** 2Co 1.22

beh joyánaá. Jwiít míhwā caanná jwī jwībínachah, chah búdí ma túi chājat pínahdihbut, ma jéihyanaá”, wāpī niijná caá. ¹⁹⁻²¹ Nin pahbut wāpī niij wābhna caá: “Ded pah búdí ma wēpat ā jumatdih queédih ma jéihyanaá. Caán wēpatjīh Jesu-cristodih boonanit, ma jéihyepmant bóo bawámant chúdat tútnit, maáh mat waadánap taga.* Pánihna, caanjīh chúdna, nihat maátadih maáh ā jumna caá. Bwú láa, túttimah bóo láabut páantjeh chah maáh ā jumbipna caá. Jwiít caandih túi jenah joinítidih caán wēpatjīh ma teo wáacatdih queédih ma túi beh joyánaá”, wāpī niijná caá. ²²⁻²³ Páant chah wēpni ā jumachah, Diosboó nihatdih Jesúsdi hāt wutat tútup taga.* Pánih chājnit, Jesúsdi h wao dáh panihni, áihwādi h áih bácah panihnibut āt chājap taga.* Pánihna, jwiít áihwājeéh jumni nihat pebhboó ā jumachah, áih bácah panihni jumna, ā wēpatdih jwiítbut jwī bíbohna caá.

2

Jīb náahcanjeh, Dios jwiítidih ā túi ubat

¹ Yeéboó Jesúsdi h ní jepahat pínah jātih, yeejép ní chāj jwuhachah, Diosboó yeebdih wunnit panihnit pah āt enep taga. ² Jātih nin pah nít jum jwuhup taga: Diosdi h yap yohnit í túi chājcat pahjeh, biíc yoobó mantih yeebút yeejép nít chāj jwuhup taga. Pánih chājna, nemépwā í maáhboó ā wutatdih nít jepah jwuhup taga. Caán nemépwā í maáh Dios ā wutatdih yap yohni bwú láa nin baácboó jumna, cáacwādi hbut Dios ā wutatdih ā yap yohat tútna caá.* ³ Jātih jwiít ni hatbut caan páh jwī chāj jwuhup jī. Dedé jwī weñat pínahdi h, jwī yéj jenah joyátidihjehbut jwī chāj jwuhup jī. Páant jwī chājachah ennit, Diosboó jwiítidih iijnit, ni hat bita yap yohnit biíc di h, áti h peéh chājap ta yuh caá.* ⁴ Obohjeéti h, páant jwī

jumachah yuhna, Diosboó jwiítidih búdí āt oyop taga. ⁵ Pánih oi jīgah ennit, boonit panihnit pah jwiítidih āt chājap taga. Yéj chājnit, wunnit panihnit jum jwuhna, Jesúsdi h jwī jepahachah, caán biíc di h Diosboó jwiítidih āt boonanap taga. Yeejépwā jwī jumachah yuhna, Dios búdí oi jīgah enni jumna, jwī yéjap jīb iiguipna jwī bejat déedi h jwiítidih āt túi ubup taga.* ⁶ Cristodih boona, caán biíc di h jwiítidihbut āt boonanap wut jī. Cristodih ā booaat túttimah, caandih ā pebhboó chúdat tútnit, jwiít áihwā caán biíc di h jumna, ájeéh maáta jwī jumat pínah niijná, jwiítidihbut ā pebhboó Dios āt chúdat tútup wut jī. ⁷ Pánih chājna, jwiít Cristoíhwādi h ā oi teo wáacat, débóo búdí ā jumatdih ni hatdih ā júutbipna caá. ⁸ Cristodih jwī túi jenah joyóchah, Dios búdí oi teo wáacni jumna, jwiítidih ā túi ubna caá. Nindi h ní túi náhninaá: Ded pah jwī túi chājachah yuhna, jwiít mícjeh jwī jéih túi ubcan caá. Obohjeéti h, Diosboó jīb náahcanjeh jwiítidih āt túi ubup taga. ⁹ Dedé jwī túi chājat jīb ni hcan, jwiítidih āt túi ubup taga. Pánihna, “Wā túi chājat jīb weemdih āt túi ubup taga”, ded ā jéih niijcán caá. ¹⁰ Obohjeéti h, jwī túi chājatjī jīb túi ubcan yuhna, jwī túi chājat pínah niijná, jwiítidih āt túi ubup taga. Ded pah jwī túi chājat pínahdi h jātih ātát jenah joiijp taga. Pánihna, Jesúsíhwā jwī jumachah, ded pah ā jenah joyátjī pahjeh, túi chājat caá náahap.

Jwiít Cristoíhwā jumna, biíc di h jwī túi jumat

¹¹ Nindi hbut ní náhninaá: Jātih yeéb judíowā ni hcannit, Dioíhwā nít jum jwuhcap taga. Páant ní jumachah, jwiít judíowā quehli nah yapat chóodi h bóodnit, Dioíhwā jumna, yeéb bóodcannitdih jwī íi en jwuhup jī. Obohjeéti h, cáacwājeh jwiítidih í bóodochah, Dioíhwā jwī jumatdih júutat pínah ā jumachah yuhna, dawá

* 1:19-21 Sal 110.1 * 1:22-23 Sal 8.6 * 1:22-23 Col 1.18 * 2:2 Ef 6.11-12; Col 1.13 * 2:3 Col 3.6 * 2:5 Col 2.13

wā déewā Diosdih ī joyáh bojna caá.
 12 Nindihbut ñi náhninaá: Jǎtih Dios ā wahni Cristodih ñit jéih jwuhcap tajī. Jwiít judíowā Dios ā ñíonitdih mácah jumna, Dios jwiít dih ā naáwátjidihbut ñit jéihcap tajī. “Weemjéh tígáá ñi Maáh. Yeéboó wíh cáacwā ñi jumna caá. Pánihna, weém yeebdíh wā táí chǎj wāhbiipna caá”, Dios jwiít judíowādihjeh āt níj naáwáp tajī. Yeéb judíowā nihcannitboodíh āt níj naóhcap tajī. Pánih jumna, ded pah ñi yéej chǎjat peéh, yeebdíh táí ubni pínahboodíhbut ñit jéih jwuhcap tajī. Diosdihbut yuúp jumnit panihnit ñit jum jwuhap tajī. 13 Obohjeéhtih, buu jwuhna, Cristodih jepahna, ā yoh wāhni meépjíh yeéb yuúp jumnit panihnitjidih, pehbbit jumnit panihnit Dios āt chǎjap tajī.

14 Jesucristojeh jwiít chéne poómp jumnitjidih biíc poómp pah āt chǎjap taga. Jwiít judíowā, yeéb judíowā nihcannitbut jǎtih tǎbit míic eníhcannit jwí jumuchah yuhna, Jesús wun wuhna, jwí míic íjatji jǎhat panihnidih, āt yoh wuhap tajī. Páant ā yohochah, jwiít áih bácah panihni jumna, biíc dih jwí táí jumna caá, buca.* 15-16 Jǎtih jwiít judíowā Diosjeéh táí jummat tǎt níj ná, Moisés ā wutajjidih jwí táí jepah beedáhip yuh jī. Obohjeéhtih, caandíh jwí jepah beedácatji jíib bádí peéh chǎjat jwiít dih ā jumap jī. Pánihna, buu Cristo jwiít dih ā wun wuhatdih táí jenah joiná, Diosjeéh jwí táí jumna caá.* Pánih wun wuhnit, caán peéh chǎjat dih āt ubap wat jī. Jwiít chéne poómp jumnitjidih biíc poómpjeh, áih bácah panihni chǎjna, biíc dih Diosjeéh jwí táí jummat pínah níj ná, āt wun wuhap tajī.*

17 Cristo nin baácboó dei jūóh nit, ded pah Diosjeéh jwí táí jummat pínah doonádih āt ub jūúwáp tajī. Pánih dei jūóh ni jwúub púuh laab béjna, yeéb judíowā nihcannit Diosdih yuúp jumnit panihnit dih, jwiít judíowā

caandíh pehbbit jumnit panihnit dihbut, caán doonádih āt naáwát tǎt ap wat jī.* 18 Ā wun wuhatjíh jwiít chéne poómp jumnitjidih jwí íp Dios ded pah ā jummat dih āt jéihyanap tajī. Páant ā jéihyanachah, Túini Espíritu jwiít nihatdih biíc yoobó ā teo wáacatjíh úmcanjeh Diosdih jwí táí jéih úbhna caá. 19 Pánihna, yeéb judíowā nihcannit, jǎtih Diosdih jéih jwuhcan, jwí déewā nihcan yuhna, buu yeebbút Jesús dih jepah nit, Dios ā weh ñi jumuchah, jwiít nihat biíc weh pah jwí jumna caá. 20 Jwiít nihat biíc dih Dios ā chǎjni muu pánihni jwí jumna caá. Jesús áih túini doonádih naáwát tǎt nit, Dios naáwát dih naóh yapanit biíc dih, Dios ā chǎjni muu wép teo lajat panihnidih āt jwíh jwejep taga. Jesucristoboó choójboó wép teo lajni jenah enat jee dáh panihni ā jumna caá.* 21 Jwiít nihat Jesús dih jepah nit dih Dios táí jenah ennit, ā duuj pǎp aabánit, caandíh weñat pínah muu pánihnidih ā chǎjna caá. 22 Yeebdíhbut táí jenah ennit, biíc yoobó jwíjeéh ā duuj pǎp aabáat pah ā chǎjna caá. Pánih chǎjna, jwiít nihat biíc dih Túini Espíritu ā jummat muu pánihni jwí jumna caá.*

3

Judíowā nihcannitdih Pablo túini doonádih naóhni ā jummat

1 Páant Dios yeebdíh ā táí teo wáacachah jéih nit, weém, Pablo, yeéb judíowā nihcannitdih Diosdih bádí wā úbhna caá. Yeebdíh Jesús táini doonádih wā bohéat jíib nemat muu boó ī nemni wā jumna caá. 2 Dios weemdíh oi teo wáacnit, weemdíh áih táini doonádih ā naáwát tǎt ap be. Caandíh ñitát joi tágá.* 3-6 Jon jǎtih ā jenah joyátji pah Dios yeéb judíowā nihcannitdih ā oi teo wáacat pínah dih cáacwā ī jéih jwuhcah yuhna, buu jwuhna weémboodíh Dios ā táí jéihyanap jī.* Caandíh yeebdíh

* 2:14 Jn 14.27 * 2:15-16 Col 2.14 * 2:15-16 Col 1.20 * 2:17 Is 57.19 * 2:20 Is 28.16; Mt 21.42 * 2:22 1Co 3.16-17; 1P 2.4-5 * 3:2 Col 1.25 * 3:3-6 Gá 1.12

wãát naóh daacáp jĩ. Páant wã daacátjidih ennit, “Pablodih Dios át túi jéihyanap taga”, ñi niij jéihbipna caá. Yeéb judíowã nihcannit, jwiít judíowãbut biíc yoobó Jesucristodih jwĩ jepahachah, jwiít nihat biíc dih Dios áihwã pínah ã chãjna caá. Páant ã chãjat pínahdih nihat jwĩ ñuwã ã jéihcah yuhna, bũu jwuhna Túini Espírituboó Jesús áih túini doonádih naáwát túutnidih, Dios naáwát dih naóh yapanitdihbut át jéihyanap taga. Yeéb judíowã nihcannit, jwiít judíowã biíc dih, jwĩ yéejat jíib iiguípna jwĩ bejat déedih, Jesucristodih jwĩ jepahat jíib, Dios jwiít dih át túi ubup taga. Pánihna, jwiít nihat biíc dih áih bácah panihni jwĩ jumna caá. Páant jwĩ jumachah, áih cáacwãdih ã naáwátji pahjeh jwiít nihat biíc dih ã túi chãjbipna caá.*

7 Dios weemdih oi teo wáacnit, nin túini doonádih yeéb nihat judíowã nihcannitdih ã naáwát túutap jĩ. Pánih naáwát túutnit, Dios ã wēpatjĩh weemdih ã jéihyanap jĩ, wã túi naáwát pínah niijná.

8 Nihat Jesúihwãdih jenah joinít, oboh jumni wã jumachah yuhna, Diosboó weemdih búdí ã oi teo wáacap jĩ, judíowã nihcannitdih Jesucristoĩh túi doonádih wã naáwát pínah niijná. “Jesucristodih ñi jepahachah, Diosboó yeebdih búdí ã túi chãjbipna caá”, wãpĩ niij naóh bohéna caá.*

9 Pánih túini doonádih bohéna, Dios nihatdih chãjni, ded pah ã jenah joyátji ã jéihya jwuhca naáhdih bũu nihat cáacwãdih wã túi jéihyana caá.

10 ¿Pánih chãjna, ded panihat pínahji ta tigaá? Dios nihat cáacwã, bita poómpna jumna yuhna, Jesucristodih ã jepahachah, biíc dih áihwã pínah ã chãjachah ennit, nihat áih ángelwã, nihat nemépwãbut Dios chah ã túi jéih beedáatdih ã jéihyat pínah niijná, páant át chãjap wut jĩ.

11 Dios biíhmah páant ã jenah joyátji biíc yoobó, jwĩ Maáh Jesucristo ã wan wãhatjijĩh át chãj beedánap wut jĩ.

12 Pánihna, Jesucristodih jepahnit, áihwã jumna,

umcanjeh, “Weemdih ã túi joiná nacaá”, niij jéihnit, Diosdih jwĩ túi jéih uúbhna caá. 13 Pánih jumnit, yeéb judíowã nihcannitdih túini doonádih wã naáwát jíib weemdih yeejap yapat doonádih joinít, ñi jĩgahca bojoó. Yeebdih jĩgahaat pínah nihcan, Diosjeéh ñi túi jumap pínah caá. Pánihna, caandih jenah joinít, ñi túi weñeé.

Jesucristo ded pah ã oyat

14 Yeéb judíowã nihcannit, jwiít judíowã biíc dih Jesucristoĩhwã jumna, jwĩ ípdih bódícha caj yoh ñajnit, yeebdih búdí wã uúbhna caá.

15 Dios ã pebh jumnitdih, nihat nin baác dih moondihbut mácah poómp jwĩ jumachah yuhna, áihwãdih biíc weh pah át chãjap wut jĩ. Pánih chãjna, jwiít dih áih wãt át búdhdap wut jĩ.

16 Pánihna, nin pah yeebdih jwĩ íp Diosdih wãpĩ niij uúbhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, Túini Espiritujĩh queédih búdí ma teo wáacá, 17 queét Cristodih ã túi jenah joyóchah, áih mũu pánihni, íih caolihboó ã túi jumap pínah niijná. Pánih jumna, túi oinit, ded pah chãjna, ã chãja naáh. Máa náatna baác numah bejna, bũujcán ã túi tewat dée pah, queébut túi oinit ã jumna naáh, túinijeh ã chãjat pínah niijná”, wãpĩ niijná caá.

18 Nin pahbut wãpĩ niij uúbhna caá. “Paá, Cristo ã oyat ded pah búdí ã jumapdih queédih, nihat bita míhwãdihbut, ma túi beh joyánaá.

19 Jwĩ jéih beh joí beedácah yuhna, ma teo wáacá, búdí ã oyatdih ã jéihyat pínah niijná. Páant ã jéihyechah, ded pah ma túi jéih beedáatdih, ma oyatdihbut queédih búdí ma jéihyanaá, ma náahat pah ã túi chãjat pínah niijná”, jwĩ ípdih wãpĩ niijná caá.

20-21 Ded pah Diosdih jwĩ uúbát dih, jwĩ jenah joyát dihbut caán chah búdí ã jéih chãjna caá. Páant caán chah wēpni jumna, jwĩh caolih diítboó Túini Espiritu ã wēpatjĩh jwiít dih búdí ã jéih teo wáacna caá. Páant ã chãjachah, nihat cáacwã, bũu láa moón, túttimah bóo láa moonbút caandih búdí ã

* 3:3-6 Col 1.26-27 * 3:8 1Co 15.9

weñe naáh. Ded pah nihat áihwādhíh bádí ã teo wáacatdih ennit, ded pah Jesucristo ã táí chā́j wāhatjidihbut ennit, Diosdih páantjeh weñat caá náahap. Páant tíí ã jumna nah.

4

Jwiít Cristoíhwā bícdih ded pah jwí jumat

¹ Yeéb judíowā nihcannitdih wā bohéat jíib nemat mūboó jumna, nin pah yeebdíh wā wutna caá. Yeéb Dios ã ñíonit jumna, túinijeh jumat caá náahap. ² “Weém oboh jumna caá”, níj jenah joinít, bitadih jáihcannit ñi jumna. Bitayeebdíh yeejép í chā́jachah yuhna, queétdih íjcanjeh oinit, ded pah í chā́jatjidih ñi jwáub náhnica bojó.* ³ Pánih jumna, yeéb táí bícdih Túini Espiritu ã chā́jatjidih ñi yéejacan níit. Táí bícdih jwí jumat pínahdih jwiít Dioíhwādhíh bádí bidat caá náahap. ⁴ Jwiít nihat bícdih Jesucristoíh bácah panihnijeh jwí jumna caá. Jwiít nihatdih Dios ã wahní Túini Espiritu bícjeh tigaá. Jwiít nihat Dios ã ñíonit ã pebhboó jwí bejat pínahdih bíic yoobó jwí páina caá. ⁵ Caán bíic Jesússeh tigaá jwí Maáh. Caán Jesúsdhijeh tigaá jwiít nihat jwí jepahap be. Jesúsdhijeh jwí jepahat júutna, bíic yoobó daabánit jwí jumna be. ⁶ Caán bíic Diosseh tigaá jwiít nihatdih jáap caolih dée át chā́jap taga. Pánih chā́j wāhna, jwiít nihat jwí íp jumna, jwí Maáh caá. ã maáh jumat nihat chah ã wēpna caá. Pánih jumna, jwiít nihatdih ã teo wáacna caá, ã weñat pínahdih jwí táí chā́jat pínah níj. Jwiít nihat cātíh ã jumna caá. Páant ã jumna chah, bíic weh dée pah táí jumat caá jwiítndih náahap.

⁷ Obohjeéhtih, bíic weh dée jwí jumna chah yuhna, ã náahat pah mácah jéihyatnadhíh jwiít nihatdih Cristo át wāhup taga. ⁸ Pánihat pínahdih jenah joinít Davidjiboó nin pah át níj daacáp tají:

“Caandíh eníhcannitdih yap yohnit, Dios pebhboó ã jwáub páuh

laáb juibíat túttimah, áihwādhíh táinidih át wāhup taga”, át níj daacáp tají. *(Sal 68.18)*

⁹ Pánihna, “jwáub páuh laáb juibíat”, ã níjchah, “Nin baácboó jumna, caandíh eníhcannitdih ã yap yohat túttimah, wunnitji í jumna boobút át dei bej wāhup wut jí”, jwí níj jéihna caá. ¹⁰ Pánih caanná dei bej jwāhni, nihatdih maáh jumat túut níjná, Dios pebhboó át jwáub páuh laab béjep wut jí. ¹¹ Pánih páuh laab béjnit, áihwādhíh Túini Espiritudih wah deyana, mácah jéihyatnadhíh át wāhup taga. Biquínadhíh Jesúsíh táini doonádhíh naóh peetát pínah jéihyatdih át wāhup taga. Bitaboodíh Túini Espiritu ã naáwáchah joinít, naóh yapaat pínah jéihyatdih át wāhup taga. Bitaboodíh Jesúsíh táini doonádhíh jáap joinít í táí jepahat pínah níjná, wēp naáwát pínah jéihyatdih át wāhup taga. Bitaboodíh Dioíhwādhíh duó wáinit, ã naáwátndih í táí bohéat pínah jéihyatdih át wāhup taga. ¹² Pánihatdih Cristo jwiít áihwādhíh át táí wāhup taga, Dios ã weñat pínahdih chā́jnit, jwí táí míic teo wáacat pínah níjná. Pánih míic teo wáacna, ded pah Dios ã chā́jat túutuchah, jwí táí jéih chā́jna caá. Pánih jumna, jwiít nihat bícdih Diosdih jwí chah táí jenah joibípna caá. Jwiít Cristoíh bácah panihni jumna, wébít ã behat dée pah, bícdih jwí táí behbípna caá. ¹³ Pánihna, jwiít Dioíhwā táí behna, Jesús Dios wāuhdhíh chah jenah joinít, jwíjeéh ã jumna dhíbut chah jéihnit, bícdih jwí táí jumbípna caá. Pánihat túttimah, táí behnit dée pah jumna, Jesucristo ã jumat pah muntih jwiítbut jwí jumbípna caá. ¹⁴ Pánihna, Jesucristo ã wāhni jéihyatnajíh táí míic teo wáacna, wébít dée jwí jumna níit. Wébítboó dedé naáwátndih joinít, ípí táí joiná caá. Pánih joiná, bita queétdih yeenit yeejép í chā́jat túutuchah, í jepahna caá. Bita Dios naáwátndih ded pah mácah í yee naáwáchah, ípí táí joiná caá. Cāc wíhcanni jááj chóo dée pah

* 4:2 Col 3.12-13

ĩ jumna caá. Íim tac yoób pahachah, johlit nolihatbut caán chóodih ã wénoh johochah, yoobópdiñ ã bejcan caá. ¹⁵ Jwiít dih pánihat dée jumcat caá náahap. Dios yoobópdiñ naóhni ã jéih yeecan caá. Páant ã jumachah, ã naáwát dih joí cádahcan, ded yee naóhni dih joyáh bojnit, bitadiñ oinit, yoobópdiñ naáwát caá náahap. Pániñ jumna, Dios ded pah jwiít dih ã chājat tútat diñ túi beh joinit, beh bejnit dée pah, yeó jáap jummat pah jwĩ Maáh Jesucristodiñ chah jwĩ túi jenah joibípna caá. Caán jwĩ Maáh jumna, wao dáh panihni caá. ¹⁶ Jwiít boó ãih bácah panihni caá. Æih muj nah, ãih téihya, ãih jítcha, ãih tãah panihni jwĩ jumna caá. Cãaquĩh bácah túi dũj ñúhna, ñeh tōpna túi wēpna, ã túi jumna caá. Pánihat dée, jwiít boó túi bíic diñ míic oinit jumna, jwĩ túi jumna caá. Pániñ míic oina, mácah jwĩ jéihyat najĩh míic teo wáacna, beh bejnit dée pah, Dios ã weñat pínah diñ bíic diñ jwĩ túi jéih chājna caá.*

Jwiít Cristo ĩhwã jumna, túiniboodĩh jwĩ túut nũmát

¹⁷ Jwĩ Maáh ã naáwát tútat ji pah yeebdĩh wã wēp wutna caá. Ñi déewã Dios diñ jéihcannit ĩ chājat dée pah, yeéboó ñi chāj cádahaá. Queétoó túi jenah joicánnit, tubit yeejép ĩ chājna caá. ¹⁸ Ded pah Dios ã jummat diñ beh joicán, dupúat panihipboó jumnit, Dios diñ yuúp pah ĩ jumna caá. ¹⁹ Dios ded pah queé diñ ã wutachah yuhna, queé jéih joicánnit panihni ĩ jumna caá. Pániñ joicán, tíic jenah joicánjeh, ĩ yéej chājat diñ cádahíhcan, chah ĩ bidna caá.* ²⁰⁻²² Obohjeéhtih, Cristo ĩh túini dooná diñ bita yeebdĩh ĩ túi bohénachah joiná, bita yeejép chājnit pah jumcan, Jesús ã jummat pah yeebdĩh ĩt jummat túutap tajĩ. Máa yégue diñ yohat dée pah, jātih ñi yeejép chājat diñ cádahat pínah niijná, ĩt bohénap tajĩ. “Jwiít yeejép chājnit, bádí jwĩ wēibipna caá”, jātih ñit niij

jenah joyóp ta yuh jĩ. Obohjeéhtih, wēican, chah yeejép chāj bejna ñit chājat tajĩ.* ²³ Pániñ yeejép ñi jenah joyát diñ cádahnit, túiniboodĩh túut nũmna, Dios ã weñat pínah diñjeh jenah joyát caá náahap. ²⁴ Páant niij jenah joinit, túiniboodĩh ñi chāj bipna caá. Dios ã jummat pah jwĩ jummat pínah niijná, jwiít diñ jáap dée át chājat taga. Páant ã chāj achah jéihnit, jwiít diñ túi chājat caá náahap.*

²⁵ Ñi yeeat diñ ñi cádahaá. Jwiít bíic bácah panihniñ jumna, míic yeena, jwiít míicjeh jwĩ míic yéejana caá. Pániñna, yeecanjeh, yoobópdiñ míic túi naáwát caá náahap.*

²⁶ Bitadiñ íjna yuhna, yeejép ñi chājca bojoó. Caán yeó jáapjeh ñi íj cádahaá.* ²⁷ Ñi íjat diñ quíib bũdcán, nemép ã náahat boodĩh ñita chāj tagaá.

²⁸ Ded nũmni ã nũmát diñ ã cádaha naáh. Nũmcanjeh, ded moh yéejni diñ teo wáacat túut niijná, túinidih ã tewe naáh.

²⁹ Íi náah jumni naáwát diñ ñi míic naóhca bojoó. Túi míic teo wáacat túut niijná, túiniboodĩh ñi míic naáwá. ³⁰ Jwiít Dios pebhboó jwĩ bejat pínah diñ jwĩ jéihyat pínah niijná, Dios Túini Espiritu jwiít diñ át wahap taga. Pániñna, yeejép chājna, caandĩh ñi jĩgahaca bojoó.

³¹ Bita yeebdĩh ĩ túi chājcat diñ jwũb náhnican, ñi quíib bũdú. Páant ñi quíib bũdcáh, maiwã man pah ñi íjat yeebdĩh ã yéejabipna caá. Pániñ íj yapnit, ñi míic jũh ñaacát diñ ñi cádahaá. Bitadiñ yeejép dooná ñi naóhca bojoó. Dedé yeejép ñipĩ míic chājat diñ ñi cádahaá. ³² Pániñ cádahna, yeé bíicjeh oina, jĩgah ennit, ñi túi míic teo wáacá. Yeebjéh ñi míic yéej chājat diñ ñi míic ámohoó. Diosboó jwĩ yéejat diñ ã yohat pínah niijná, Cristo jwiít diñ át wun wũhup wut jĩ. Páant ã yohat pah, yeebbát bitadiñ ñi eníhcat diñ yohat caá náahap.*

* 4:16 Col 2.19 * 4:19 Ro 1.21-25 * 4:20-22 Col 3.9 * 4:24 Gn 1.26; Col 3.10 * 4:25 Zac 8.16; Ro 12.5 * 4:26 Sal 4.4; Stg 1.19-20 * 4:32 Col 3.13

5

Dios weh jumna, ded pah jwĩ jumat

¹ Jwĩ weh jwiĩtdih ennit, biíc yoobó ĩ chājat dée pah, Dios weh ā oinit jumna, caandíh jenah joinít, biíc yoobó ñi jumuu. ² Pánih jumna, Jesucristo jwiĩtdih ā oyat pah, bitadihbut ñi túi oyoó. Pánih búdí oinit, jwĩ yéejat jíib, caán jwiĩtdih át wun wūhup wut jĩ. Judíowā Dios ā weñat pínah niijná, caandíh oveja wūhndih ĩpĩ mao cáo wūhup jĩ. Páant ĩ mao cáo wūhat dée pah, Jesús jwiĩtdih át wun wūhup wut jĩ.*

³ Jesúihwā jumna, dedé íí náah jumnidih ñi chājca bojoó. Pánih chājatdihbut ñi jenah joicá bojoó. Bitáih bií déedihbut ñi en ñinahca bojoó. Páant ñi chājcah, yeebdíh dooná ā wihcan niít. ⁴ Dedé íí náah jumnidih míic niijcán, jenah joicánnit pahbut míic wéhecan, ñi míic yeejép deoh naóhca bojoó. Dios túini ā jumuchah, áihwādhíh túinijeh míic wéheat caá náahap. Pánih míic wéhena, “Jwiĩtdih ma túi chājna caá”, Diosdih niiját caá yeebdíh náahap. ⁵ Nindih ñi túi náhninaá: Ded íí náah chājni, ded íí náah chājat jenah joiníbut Dios pebhboó ā waadcán niít. Ded dawá bií déedih en ñinahnitbut ā waadcán niít. Pánih en ñinahni bií déedihjeh wēnit, Diosboodíh ā jéih wēican caá. Pánih chājni Jesucristo ā maáh nihcah, Dios maáh ā jumupboó ā juibícan niít. Pánihatdih yeéb ñi túi jenah joyoó.

⁶ “Páant ñi chājachah, ā túina caá”, ded ā niij yee naáwáchah yuhna, yeébboó ñi joyáh bojoó. Pánih yeejép chājnit Dios ā wutatdih ĩ yap yohatji jíib, búdí ĩjnit, queétdih ā peéh chājnipna caá. ⁷ Pánih yeejép chājnitdih ñi pej jumca bojoó. ⁸ Diosdih ñi jepahat pínah jātih, túi chājcan, dupúát panhipboó ñit jum jwuhup taga. Obohjeéhtih buu, Jesucristodih jepahna, baabát panhipboó ñi jibna caá, buca. Pánih jumnit,

túinijeh ñi chājaá. ⁹ Baabát panhipboó jumna, túinijeh ñi jumnipna caá. Yeecanjeh, yoobópdih ñi naóhnipna caá. ¹⁰ Dios ded pah ā weñat pínahdih ñi bidií. ¹¹ Diosdih náahcannit dupúát panhipboó jumna, yeejép ĩ chājat pah yeébboó ñi chājca bojoó. Páant ĩ túi chājcatdih ennit, Dios naáwátidih naóhna, “Páant ñi chājachah, ā túican caá”, queétdih ñi niijí. ¹² Cáacwā ĩ encah, queét yeejépwā tubit yeejép ĩ chājatdih bitadih míic wéhena, jwĩta tíic tagaá. ¹³ Queét yeejép chājnitdih Dios naáwátidih naóhna, jiiátjĩh jii bídat pah chājna, ĩ chājat yeejép ā jumatdih queétdih jwĩ jéihyana caá. Páant ĩ yéej chājatdih jwĩ jéihyanachah, ĩ túut nuumbípna caá. Pánih túut nuumnít, baabát panhipboó ĩ jumnipna caá. ¹⁴ Pánihat pínah caá nin pah jwĩpĩ niij ewep:

“Ūoni panihni, ma jáa bojoó. Wunni panihnibut, ma boo pud jūúwá. Meém yeejép chājni baabát panhipboó ma jumat pínah niijná, ma túi chājat pínahdih Jesucristo meemdíh ā jéihyabipna caá”, jwĩ niijná caá.

¹⁵ Pánihna, ĩñi túi chāja chaáh! Jenah joicánnit pah jumcanjeh, túi jenah joinít ñi jumuu. ¹⁶ Buu láa cáacwā tubit yeejép ĩ chājachah, yeébboó yeó jáap jumat pah Dios ā weñat pínahdih jenah joinít, túinijeh ñi chājaá.* ¹⁷ Pánih jenah joicánnit jumcan, Dios ā weñat pínahdih ñi túi beh joyoó. ¹⁸ Ñi weñat pínahdih bidna, babh máihca bojoó. Máihnit, ñi jenah joyátidih, ñíih bácahdihbut ñi yéejana caá. Yeejépdihbut ñi chājna caá. Máihñat yeebdíh yeejép wutni dée caá. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā túi teo wáacat pínahdih búdí ñi bidií. Caán ā wūhni weñat pínahdihjeh ñi bidichah, caánboó yoobópdih weñat ā wūhnipna caá. Caán túiniboodíh jeh wutni caá. ¹⁹ Míic wéhenit, Diosdih ñi weñeé. Pánih wēina, David ā daacátjidih, bita ĩ daacátjidihbut eonit, Túini Espíritu ded pah ā jéihyanachah,

* 5:2 Ex 29.18; Sal 40.6 * 5:16 Col 4.5

caandihbut ñi eweé. Caolih diitboobát caandih wēinit, ñi eweé. ²⁰ Pánih jumnit, yeéb Cristoíhwā ded pah ā yapachah, biíc yoobó “Ma túi chājna caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumna.*

Jesúhwā áa jumnit ded pah ĩ jummat

²¹ Cristojeéh túi jummat táut niijná, bita Jesúhwā ĩ jenah joyátdih ĩ naáwáchah, wēi joinít ñi míic túi jepahaá.

²² Jwī Maáh Jesúsdiñ ñi jepahat dée pah, yeéb yaádhboó ñi weha mánadiñ ñi túi jepahaá.* ²³ Nin pah ā jumna caá: Newé wao dáñ panihni ā jumchah, ájeéh bóli áih bácañ panihni mi jumna caá. Pániñna, mi áaboó mi maáh panihni caá. Pániñat pah, Cristo maáh jumna, wao dáñ panihni ā jumchah, jwiít áihwāboó áih bácañ panihni jwī jumna caá. Caanjéh jwiíttdih túi ubni ā jumna caá. ²⁴ Pániñna, Cristoíhwā jumna, caandih jwī túi jepahat pah yadboó mijeéh bóodih jepahat caá náahap.

²⁵ Bui yeéb neoná áa jumnitdih jwah wā jwúb naóhna caá. Cristo jwiít áihwādiñ búdí oina, jwiíttdih át wun wūhup wut ĩ. Pániñna, jwiíttdih ā oyat pah, yeebút ñi weha mána yaádhdiñ ñi túi oyoó.* ²⁶ Jwiít áihwā jwī jummat pínah niijná, Cristo jwiíttdih wun wūhudiñ át dei jūwáp tajī. Pániñna, áih táini doonádiñ joinít, jwī jepahachah, yéguehdih jwī choc yohat pah, jwī yéejatdiñ át yoh wūhup taga. Áihwā jwī jummat jútat pínah niijná, jwī daabánap ĩ. ²⁷ Pániñ yéejatdiñ yoh wūhna, jwiít niñat áihwādiñ Dios pebhboó Jesús ā ub bejechah, táini yoobát yéejat wihcannit, quei wihcannit, wíguihat wihcannit, túi jíghnit jwī jumbipna caá.* ²⁸ Cristo áihwā áih bácañ déedih āpī túi en daoná caá. Pániñat pah, yeéb neoná ñiñ bácañdiñ ñipī míic túi en dawát pah, ñi weha mána yaádhdiñ túi en dawát caá náahap. Queétboó ñiñ bácañ dée jumna, queéttdih túi

en daonít, ñiñ bácañdiñbut túi en daoná caá ñi chājap. ²⁹⁻³⁰ Jwiít niñat jwīñ bácañdiñ yéejáñhcan, caandih jwīpī túi chājna caá. Pániñat pah, jwiít Cristoíhwā áih bácañ dée jwī jumchah, caanbút jwiíttdih āpī túi chājna caá. Páant ā túi chājat pah, jwī weha mána yaádhdiñ túi chājat caá jwiíttdihbut náahap. ³¹ Nin pah Moisés át niñ daacáp tajī: “Páant tigaá ded newé yad pínahdiñ ubna, ā mánadiñ pahniñ, ájeéh bólijeéhjeh ā jumbipna caá. Pániñna, queét chénewā jumna yuhna, biíc bácañ dée pah ĩ jumbipna caá”, át niñ daacáp tajī.*

³² Páant ā niñátdih beh joyát ā buona caá. Obohjeéhtih, buona yuhna, yoobópdih ā jumna caá. Nin pah niñ naóhna caá át chājap: Jwiít niñat Cristoíhwā áih bácañ panihni jumnit, ájeéh biíc pah jwī jumna caá. ³³ Pániñat dée, yeéb neoná ñi weha mána yaádhjeéh biíc pah ñi jumna caá. Pániñ jumnit, ñi weha mána yaádhdiñ túi oyat caá náahap. Yaádhbut ñi weha mánadiñ túi joyát caá náahap.

6

Ī mána ĩ wehjñ ded pah ĩ jummat

¹ Bui yeéb wébitdih jwah wā jwúb naóhna caá. Jwī Maáh Jesúsdiñ jepahniñ jumna, ñi mána ĩ wutuchah, jíponih niñcánjeh, ñi jepahaá. Páant chājatdiñ yeebdih Dios ā náah yacna caá.* ²⁻³ Jon jātih Moisés nin pah át niñ daacáp tajī: “Ñi mánadiñ ñi túi chājaá. Pániñ chājna, búdí wēinit, nin baácboó maatápdih ñi túi jumbipna caá”, át niñ daacáp tajī.* Páant niñ wutna, jwīñ láa nin pahbut át niñjíp wut ĩ: “Páant ñi chājachah, wā niñjítji pah yeebdih wā túi chājbiñna caá”, át niñjíp wut ĩ.

⁴ Bui yeéb ĩ mánadiñ jwah wā jwúb naóhna caá. Ñi wehdih tabit jūihnit, ñi íjaca bojoó. Obohjeéhtih, oinit, ñi túi wái behanaá. Dios ā weñat pínahdiñ ded pah ĩ chājat pínahdiñ ñi bohénaá.

* 5:20 Col 3.16-17 * 5:22 Col 3.18; 1P 3.1 * 5:25 Col 3.19; 1P 3.7 * 5:27 2Co 11.2; Ap 21.2,9

* 5:31 Gn 2.24 * 6:1 Col 3.20 * 6:2-3 Ex 20.12; Dt 5.16 * 6:4 Col 3.21

Dios naáwátidih ĩ joyáh bojochah, ñi túi joyát tútú.*

Teo wāhñit, ĩ maátabut ded pah ĩ jummat

⁵ Bũũ yeéb teo wāhñitdih jwũh wā jwũub naóhna caá. Yeebdíh wũtnit ĩ peéh chājat pínahdih úmna, queétdih ñi túi jepahaá. Cristodih ñi jepahat pah, queétdihbut wēinit ñi jepahaá. Yabhcanjeh, queétdih ñi túi teo wũhũ. ⁶ Yeebdíh wũtnit ĩ enechahjeh túi teona yũhna, ĩ encah teocannit ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristodih teo wũhñit jumna, Dios yeebdíh ā náah yacat pah túi wēi chājnit ñi jumũ. ⁷ Pánihna, ded pah teo wũhna, cāacdihjeh teo wũhcan, wēinit, jwĩ Maáhboodíhjih ñi teo wũhũ. ⁸ Pánih chājnit, nindih ñi túi náhninaá: Ded pah túini ñi chājachah, Diosbut táinidih yeebdíh ā chāj jwũubabipna caá. Ñi teo wũhchah, cāacwā yeebdíh jíib wũhna, ĩ wũhcahbut, biíc yoobó Dios táinidih ā chāj jwũubabipna caá.*

⁹ Bũũ yeéb queét ĩ maátadih jwũh wā jwũub naóhna caá. Yeebdíh teo wũhñitdih táinijeh ñi chājaá. “Wā wũtatdih ma jepahcah, búdí wā peéh chājbiipna caá”, ñi níj jíihca bojoó. Nindih ñi túi náhninaá: Jwĩ Maáh Jesucristo, Dios pehbboó jumni queétdihbut ĩ Maáh caá.* Pánihna, yeéb maáta ded pah ñi chājatdih jéihnit, yeebdíh teo wũhñit ĩ chājatdihbut jéihnit, biíc yoobó ñi chājat jíib ā túi wũhbiipna caá.*

Jwiit Cristoíhwā ded pah nemépwādh jwĩ jéih yap yohat

¹⁰ Bũũ yeebdíh péeni wũtatdih wā naáwíhna caá. Jwĩ Maáh Jesús nihatdih jéih beedáni ā jumachah, jwiit caán biíc dih jumna, caandíh túi jenah joinít, nemépwādh yap yohnit jummat caá náahap. ¹¹ Romadih moón soldadowā ĩ maáh nihat ā wũhni míc maona ĩ jāhat chóodih ĩpĩ ðuoná caá. Pánihat dée pah yeebbút jwĩ Maáh

Dios nihat ā wũhni jāhat pínahdih ñi ubũ, nemép ā yeeatdih túi yap yohat túut niijná. ¹² Cāacwādhjih pohba nihcan caá jwiitdih míc mawat panihni ā jumap. Obohjeéhtih, wēpép nemépwādh jwĩ míc maona caá. Queét nihat jwiit cāacwādh yeejép ĩ wũtna caá. Jwiit Jesúhwādh chah eníhcan, Dios ā wũtatdih ĩ yap yohat túutna caá. ¹³ Pánihna, ĩtah chóo panihni, nihat Dios ā wũhni jāhat pínahdih ñi ubũ, nemép yeebdíh yeejép ā chājat túutuchah yũhna, ñi túi yap yohat túut niijná. Pánih chājna, míc mao péanachah, ñáo jweicánjeh, wēp ñũhñit panihnit ñi jumbipna caá.

¹⁴ Túi yap yohnit pínah jumíhna, nin panihnit ñi jumũ: Soldado āih juyáat tōpjĩh āpĩ juí wái chéona caá, āih yégueh chóodih ā túi tewat pínah niijná. Pánihat dée, yeebbút yoobópdih naóhñit ñi jumũ. Soldado āih tacadihbut ĩtah chóo āpĩ ðuoná caá, caandíh eníhcannit āih caolihdih ĩ ñũp chũúacat pínah niijná. Pánihat dée, yeebbút Dios ā wēpatjĩh túi yoobópdih chājat caá náahap, nemépboó ñíih caolihdih ā jéih yéejacat pínah niijná.* ¹⁵ Soldado āih jítchadh túi wēpép zapatosdih āpĩ ðuoná caá, ā túi bejat túut niijná. Pánihat dée, yeebbút Dioíh túini doonádih ñi túi joí cádahca bojoó, jwĩ maáhjeéh túi jumnit, bitadh naáwádih ñi túi bejat túut niijná.*

¹⁶ Soldado āih bācahdih jāhat naadíh āpĩ ubna caá, caandíh eníhcannit ĩh ñũpachah ennit, caán naajĩh ā túi míc jāhat túut niijná. Pánihat dée, yeebbút Diosdih túi jenah joí cádahca bojoó, nemépboó chah yeejép ā yee wũtuchah yũhna, ñi joyáh bojat túut niijná.* ¹⁷ Soldado ĩtah wochá páhadih āpĩ páahna caá, āih wao dáhdih ā túi wapat pínah niijná. Pánihat dée, Dios yeebdíh ā túi ubatjidih ñi túi náhninaá, nemép ñi jenah joyátdih ā yéejacat pínah

* 6:8 Col 3.22-25 * 6:9 Col 4.1 * 6:9 Dt 10.17; Col 3.25 * 6:14 Is 11.5; 59.17 * 6:15 Is 52.7

* 6:16 Sal 7.13 * 6:17 Is 59.17

niijná.* Soldado íbat naadáh ãpĩ ubna caá, caandáh eníhcannitdih ã túi míc mawat túut niijná. Pánihat dée, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh ded yeebdáh yéjaíhndih Dios naáwátdih ñi naáwá,* caandáh ñi túi yap yohat túut niijná.* 18 Pánih jumnit, ded pah ã yapachah, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh Diosdih ñi túi úbh cádahca bojoó. Pánih úbhna, ñíh pínahdih úbhnit, bitaáh pínahdihbut ñi úbú. Ëonit panihnit jumcanjeh, jáanit panihnit túi jenah joinít ñi jumú. Nihat Jesúíhwádhbut ñi úbh cádahca bojoó. 19 Pánih úbhnit, weemdíhbut búdí ñi úbú, úmcanjeh Jesúíh túini doonádih yoobópdih wã túi naáwát pínah niijná. 20 Caán doonádih wã naáwát jíib nemat múboó ítah tǒpjĩh chéoni wã jumna caá. Pánihna, caán túini doonádih naóhnit, úmcanjeh wã túi wěp naáwát pínah niijná, weemdáh ñi úbú. Weemdáh páant naáwát caá náahap.*

Pablo ã pée túyat tútat

21 Ded pah wã jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, yeeb pébhna Tíquicodih wã wahna caá.* Caánboó Jesúsdihtú jéihni, jwĩ oini caá. Jesúíh túini doonádih wã naóh jibichah, weemdáh búdí ãpĩ teo wáacna beé. Pánihna, ñi pebhna jubínit, nihatdih yeebdáh ã naóhbična caá. 22 Páant ã naáwáchah, wã túi jummatdih jéihnit, ñi jĩgahat ã yayát pínah niijná, ñi pebhna caandáh wã wahna caá.

23 Jwĩ íp Dios, jwĩ Maáh Jesucristo bíicdih yeéb Jesúíhwã ñi túi jumú. Pánih jumna, Jesucristodih túi jenah joí cádahcan, chah míc oinit ñi jumú. Páant ñi jummat pínahdih Dios ã teo wáaca naáh. 24 Yeéb nihat jwĩ Maáh Jesucristodih oi cádahcannitdih Dios ã oyatjĩh ã túi chãja naáh. Yeebdáh búdí wã túyat túatna caá.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

* 6:17 He 4.12 * 6:17 Ro 13.12-14; 1Ts 5.8 * 6:20 Col 4.2-4 * 6:21 Hch 20.4; 2Ti 4.12

FILIPENSES

Pablo queédih ã túyat tútat

¹ Weém Pablo, Timoteojih Jesucristodih teo wāhñit jumna, ni hat yeéb Filipos tátchidih moón Jesúíhwā, ñi maáta, yeéb ni hatdih teo wáacnitdihbut túyat tútña, bihdih daacát tútñit, nin náodih yeebdíh wā wahna caá.* ² Dios jwí íp, jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, í teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo queédih ã úbát

³⁻⁴ Yeebdíh náhnina, wā úbát jumat pah búdei wēnit, “Túina caá, Paá”, jwí ípdih wāpí niijná caá. ⁵ Túini doonádih wā bohé jibichah, Jesúsdiñ ñi jwíih jepahni yeó jápman, buubut páantjeh weemdíh teo wáacat tút niijná, úbhñit, dinerodihbut ñipí wahna caá. Páant ñi túi teo wáacatdih náhninit, búdei wāpí wēi úbhna caá. ⁶ Jesucristodih jepahñit ñi jumachah, jwí íp Dios yeebdíh táiniboodíh tút numná caá ã chājap. Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei júúwáchah, yeebdíh ã tút num jwíihat pahjeh muntih, yéejat wihcannit yoobát ñi jumat pínah niijná, ã tút num péabipna caá. Páant ã chājat pínahdih wā túi jéihna caá.* ⁷ Yeebdíh búdei oinit, páant wā wēi jenah joyóchah, ã túina caá. Dios weemdíh oinit, Jesúíh túini dooná ded pah ã jumatdih bitadih wā bohé jibichah, nemat muúboó wā jumachah, āpí túi teo wáacna caá. Weemdíh ñi teo wáacat pínah niijná, yeebdíhbut oinit, biíc yoobó āpí teo wáacna caá. ⁸ Jesucristo ã oyatjih yeebdíh búdei wā bidatdih Dios ã jéihna caá. ⁹ Yeebdíh nin pah wāpí niij úbhna caá: “Paá, queédih búdei ma teo wáacá, túi oinit jumna, ma naáwátidih chah jéihñit, túi jenah joinít í jumat pínah niijná. ¹⁰ Páñih jumna, ded pah í túi chājat pínahdih í jéihbipna caá. Páñih jéihna, Cristo nin baácboó ã jwúub dei júúwáchah,

túi chājñit í jumachah, í yéejatji júb queédih ã peéh chājcan niit. ¹¹ Páant í túi chājachah, Jesucristo queédih ã teo wáacatjidih ni hat cāacwā í jéihbipna caá. Páñih jéihñit, ‘Dios túini, wēpni ã jumna caá’, meemdíh í niij wēi naóhbipna caá”, Diosdih wāpí niijná caá.

Pablo Cristo ã weñat pínahdihjeh ã chājat

¹² Wā déewā panihñitá, nindih ñi túi jéihyat pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá: Bu nemat muúboó wā jumachah yuhna, túini doonádih dawá cāacwā joiná caá í chājap. ¹³ Cristoíh doonádih wā bohéatji júb nemat muúboó wā jumatdih ni hat maátaíh muúboó jumñit soldadowā í jéihna caá. Ni hat bita ninjih jumñitbut caandíh í jéihna caá.* ¹⁴ “Pablo nemat muúboó jumna yuhna, Dios ã teo wáacachah, Jesúíh doonádih ã naóh cádahcan caá. Páñihna, jwiítidihbut yeejép í chājachah yuhna, biíc yoobó ã teo wáacatjih jwí naóh cádahca bojat dée caá”, niijnít, úmcanjeh, chah dawá ninjih moón Jesúíhwā áih túini doonádih bitadih wēp naóhna caá í chājap.

¹⁵ Biquína weemdíh jepchá tubnit, “Jwiít Cristoíh doonádih jwí bohénachah, cāacwā búdei wēnit, jwiítboodíh í túi péebipna caá”, niij jenah joinít, áih doonádih í bohéna yuh caá. Obohjeéhtih, bitaboó páant jenah joicán, cāacwā Cristodih í túi jepahat pínah niijná, táinijeh caandíh í bohéna caá. ¹⁶ Queét weemdíh, Cristodihbut oinit, áih doonádih í bohéna caá. Cristoíh doonádih bitadihbut wā túi bohéat pínah niijná, Dios weemdíh nemat muúboó ã wáhatdih jéihñit, queétbut caán doonádih í túi bohéna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, queét jepchá tubnit weemdíh eníhcan, Cristodih yoobópdiñ oican, cāacwā queétboodíh í en weñatdihjeh náahna, áih doonádih í bohéna yuh caá. Páñih bohéna, nemat muúboó wā jumachah, weemdíh í jgahat tútíhna

* 1:1 Hch 16.12 * 1:6 Sal 138.8 * 1:13 Hch 28.30

caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, páant ĩ chājachah yuhna, Cristoíh doonádih bohé tiguaá ĩ chājap. Queét Cristodih yoobópdih oican yuhna, áih túini doonádih ĩ naáwáchah, cāacwāboó caandih ĩ jepahna caá. Bitaboó túi oinit, ĩ bohéna caá. Pánihna, queét nihat ĩ bohénachah, dawá cāacwā joiná caá ĩ chājap. Páant ĩ joyát doonádih joinít, búdí wā wēina caá.

Nindihbut jenah joinít, wā wēina caá: ¹⁹ Diosdih ĩi úbáchah, Túini Espiritu ā teo wáacatjīh weemdih nemat mūmánt ĩ bacabipna caá.

²⁰ Obohjeéhtih, páant ĩ bacanachah, ĩ mawachah yuhna, weemdih dedé pínah nihcan caá. Ded pah Cristo weemdih ā teo wáacatjidih náhnit, cāacwā caandih ĩ weñat pínahdihjeh caá wā náah yacap. Pánihna, úmcanjeh, áih doonádih páantjeh yoobópdih bohéna, wā tíccan níit.

²¹ Wā jum jwuhna, Cristo ā náah yacat pah wā chājbipna caá. Obohjeéhtih, wānna, ájeéh wā jumachah, chah āta túi tagaá.* ²² Páant ni-ijná yuhna, wā jum jwuhíhna caá, Cristoíh doonádih wā naáwáchah, chah dawá caandih ĩ jepahat pínah niijná. Páant niijná yuhna, ā pehbóo bejat túat niijná, wānatdihbut wāta náah tagaá. Pánihna, ded pah chah wā náahatboodih wā jéihcan caá. ²³ Cristo bíicdih búdí jumíhna, ā pebhna wā bejíhna caá. Nin baácboó jummat chah túini con baác ā jumna nacaá.

²⁴ Obohjeéhtih, chah túini ā jumachah yuhna, yeebdih teo wáacat pínah ni-ijná, jum jwuhat caá weemdih náahap. ²⁵ Pánihna, caandih jéihna, ĩjeéh wā jum jwuhat pínahdih wā jéihna caá. Pánih jum jwuhna, yeebdih páantjeh wā teo wáacabipna caá, Cristodih túi jenah joinít, chah ĩi weñat pínah niijná. ²⁶ ĩi pebhna wā jubínachah, Jesús weemdih ā bacaatjidih jéihnit, “Jesucristo āt túi teo wáac tagaá”, caandih ĩi niij wēibipna caá.

Cristoíhwā ded pah ĩi jummat

* **1:21** Gá 2.20; Col 3.4 * **1:30** Hch 16.19-40

²⁷ Nindih yeebdih wā naóhbipna caá: Cristoíh túini doonádih jepahnit jumna, ā jummat tútat pahjeh túi wēpnit panihnit ĩi jumú. ĩi pebhna jubína, wā jubícahbut, áih doonádih bitadih ĩi bohéatdih wā náah yacna caá. Pánihna, túi bíicdih jenah joinít, túini doonádih chah wēpnit ĩi jumú. Páant ĩi jummat doonádih wā joíhna caá. ²⁸ Yeebdih eníhcannitdih ĩi úmca bojoó. ĩi úmcatdih ennit, Dioíhwā ĩi jummatdih bita ĩi jéihbipna caá. Pánih jéihnit, Dios yeebdih ā túi ubat pínahdihbut ĩi jéihbipna caá. Queét iiguípna ĩi bejat pínahdihbut ĩi jéihbipna caá. Páant tiguaá Dios ā chājbip. ²⁹ Cristodih ĩi túi jenah joyát pínahdih Dios yeebdih āt náah yacap taga. Pánih náah yacnit, áihwā ĩi jummat júb mic yáihnit jumna yuhna, caandih cáahcannit pínahbut āt náah yacap taga. ³⁰ Con láa ĩi jeéh wā jumachah, weemdih yeejép ĩi chājatdih ĩi enep jī. Būbut weemdih páant ĩi chājat doonádih ĩi joiná nacaá. Cristoíhwā jwī jummat júb, bita yeebdih yeejép chājnit, weemdihbut yeejép ĩi chājachah, jwiit nihatdih bíic yoobó búwat ā jumna caá.*

2

Cristoíhwā túi bíicdih ĩi jummat

¹ Yeéb Cristoíhwā ĩi jumachah, ā oyatjīh yeebdih ā túi weñana caá. Túini Espiritu ĩi jeéh ā jumachah, bitadih oinit, jīgah en teo wáacnit ĩi jumna caá. ² Páant ĩi jumachah jéihnit, wā túi wēina caá. Pánihna, bíic yoobó jenah joinít, mic oinit, túinijeh ĩi jummat doonádih joinít, chah wā wēibipna caá. ³ “Weém nihatdih jéihni caá”, ĩi niij jenah joicá bojoó. Bita yeebdih ĩi wēi enat pínahdihbut ĩi bidca bojoó. Obohjeéhtih, bitadih túi wēinit, “Caánboó chah túini ā jumna caá”, ĩi niij jenah joyoó. ⁴ Yeéb ĩi weñat pínahdih bidcanjeh, bitadih ĩi túi teo wáacá.

Cristo oboh jumni panihnijidih Dios Maáh yoobát caandih ã jwúub waadát

⁵ Jesucristo ded pah ã jenah joyát pahjeh muntih, yeebbát biíc yoobó ñi jenah joyoó.

⁶ Caánboó Dios yoobát jumna yuhna, “Wã íp biíc yoobó wã jumatdih wã cádahcan niít”, át niíj jenah joicáp wut jĩ.*

⁷ Pánih Dios biíc yoobó ã jumatdih cádahnit, nin baácboó teo wũhni pah át cãac jumap wut jĩ.

⁸ Pánih chãjna, jwiít cãacwã jwĩ jummat pah oboh jumni át jumap wut jĩ. Pánih jumnit, ã ípdih túi jepahna, ã náahat pah át wun wũhup wut jĩ. Yeejépwãdih ípĩ mawat pah, caandih cruzboó ãt péoh dodh mawap wut jĩ.*

⁹ Páant ã jumachah, jwĩ íp caandih chah maáh át waadánap wut jĩ, nihat cãacwã caandih ã weñat pínah niijná.*

¹⁰ Pánihna, Jesús ã maáh jummatdih jéihna, jeámant moón, nin baác dih moón, iiguípboó jummatbut bódicha caj yoh ñajnit, caandih ã wẽi naóhbipna caá.

¹¹ “Jesucristo Maáh yoobát ã jumna caá”, nihat ã niíj naóhbipna caá. Páant tigaá Dios queétdih ã naáwát túutbipna caá, caandihbut ã weñat pínah niijná.*

Cristoíhwã yeh iignít panihnit jwĩ jummat

¹² Pánihna, wã oinitá, ñijeéh wã jumachah, wã naáwát dih ñi túi jepahatji pahjeh muntih, bũũ yúup wã jumachah yuhna, chah ñi jepahaá. Pánih jepahnit, Cristo ã túi ubnit jumna, Dios maáh ã jummatdih jenah joinít, ã weñat pínahdihjeh ñi chãjaá.

¹³ Diosjeh ãpĩ túi teo wáacna caá, ã náah yacatdih jenah joinít, jwĩ túi chãjat pínah niijná.

¹⁴ Ded pah ñi chãjat pínahdih wẽinit, yeejép wéhecanjeh, bitadidh míic jũihcan, táinijeh ñi chãjaá. ¹⁵ Pánih chãjnit, Dios ã weh yéejat wihcannit ñi jumbipna caá. Páant caá yeebdih jummat náahap, yeejépwãjeéh jumna yuhna, ã chãjat pah ñi chãjcat túut niijná. Pánih chãjcan, yeh iignít cúiwã panihnit jumna, queétdih teo wáacnit, táini doonádih bohéat caá náahap.*

¹⁶ Pánih chãjna, Dios naáwát dih cádahcanjeh, bitadidh ñi túi bohénaá, queétdihbut ãjeéh ã túi jummat pínah niijná. Páant ñi bohénachah, Cristo nin baácboó ã jwúub dei jũúwáchah, yeebdih búdí wẽinit, “Oboh caá queétdih wãt bohéjip taga”, wã niijcán niít. ¹⁷ Cristoíh doonádih yeebdih wã naáwátji jíb, bita weemdih ã mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, weemdih ã mao yohochah nihna, páantjeh wãta wẽi tagaá. Pánihna, yeéb caán doonádih ñi jepahatji jíb, bita yeebdihbut yeejép ã chãjachah yuhna, caandih cádahcan, Diosdih páantjeh ñi teo wũhna caá. Pánih teo wũhna, ñi túi weñechah, weembát ñijeéh wã wẽina caá. ¹⁸ Páant weemdih ã mao yohochah, Cristo pebhboó wã jummat pínahdih jenah joinít, wãjeéh yeebbát ñi weñéé.

Timoteo ded pah ã jummat

¹⁹ Jwĩ Maáh Jesús ã náahachah, waícanjeh Timoteodih ñi pebhna wã wahbipna caá, jwúub joinít, ñiñih doonádih ã naáwáchah joinít, wã weñat pínah niijná.*

²⁰ Caanjéh yeebdih oinit, ñi túi jummat pínahdih búdí ã jenah joiná caá. Bíih caan pánihni ã wihcan caá.

²¹ Bitá ã weñat pínahdihjeh jenah joiná, Jesucristo ã náahatboodih ã jenah joicán caá.

²² Obohjeéhtih, Timoteoboó túi chãjnit, wã wũúh panihni wãjeéh táini doonádih ãpĩ bohéatdih yeéb ñi jéihna caá.

²³ Pánihna, ninjĩh moón maáta weemdih ded pah ã chãjat pínahdih jéihna, Timoteodih ñi pebhboó wã wahbipna caá, yeebdihbut wĩih

* 2:6 Jn 1.1-3; Col 1.15 * 2:8 Mt 26.39; Jn 10.18; He 5.8 * 2:9 He 2.9; 12.2 * 2:11 Is 45.23

* 2:15 Dt 32.5 * 2:19 Hch 16.1-3

doonádih ã naáwát pínah niijná. ²⁴ Jwĩ Maáh Jesús ã teo wáacachah, waícanjeh weembút ñi pebhna wã bejbipna caá.

Epafrodito ded pah ã jummat

²⁵⁻²⁶ Ñi wahniji Epafroditodihbut Timoteo biíc dih ñi pebhna wã jwúub wahbipna caá. Weemdih ñi teo wáacat túutuchah joinít, caán wã úud panihni wãjeéh teona, bita caandih yeejép ã chãjachah yuhna, Dios naáwát dih ã túi naóhna caá. Obohjeéhtih, caán yeebdih búdí ã náhnina caá. ã tubúp chũúát doonádih ñi joyátjidih jéihna, búdí ã jĩgah jenah joiná caá. Pánihna, búdí ã jenah joyátdih jéihnit, “Caandih ã pebhboó jwúubaat caá náahap”, wã niij jenah joiná caá. ²⁷ Yoobóp dih tigaá caán búdí ã tubúp chũúúp be. Wunatbit ã yapap be. Páant búdí tubúp chũúúchah yuhna, Dios caandih jĩgah ennit, weemdihbut jĩgah ennit, caandih ã boanap be. Caán wã chéen ã buúúchah nihna, weémboó búdí wãta jĩgah tagaá. ²⁸ Pánihna, buúú bácah waícanjeh caandih ñi pebhboó wã wahbipna caá, caandih ennit, ñi weñat pínah niijná. Páant ñi weñat pínahdih jéihnit, weembút wã wēibipna caá. ²⁹⁻³⁰ Jwĩ maáih ã jumachah, caandih ñi túi wēi jwááá. Yeéboó weemdih ñi jéih teo wáacadih jũóhcan, caandih ñi wahachah, weemdih ã túi teo wáacap be. Pánih teo wáacnit, Cristo ã náahat pah chãjna, ã wuníhip yuh be. Pánihna, caandih, bita caan pánihnitdihbut búdí ñi wēi naáwá.

3

Cristodihjeh túi jenah joyát

¹ Buúú bácah, wã déewã panihnitá, nindih wã naóhbipna caá: Jwĩ maáih jumna, búdí ñi weñeé. Páant wã naáwát pah naóh chũucánjeh, biíc yoobó wã jwúub naóhna caá, bita yeebdih ã yee bohénachah, ñi joyáh bojat pínah niijná. ² ñi túi chãja chaáh! Yeebdih mácah bohénitboó yeejép chãjnit, Diosdih eníhcannit ã

jumna caá. Yeéb Dioíhwã ñi jummat pínah niijná, queét yeebdih quehli nah yapat chóodih bóodat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ã wutatat dedé pínah nihcah, queétdih ñi joyáh bojoó. ³ Queét bóodnit jumna yuhna, ã náahat pah ã chãjcah, “Wíihwã caá”, Dios ã niijcán nacaá. “Dios yeebdih ã túi wēi enat pínah niijná, bóodnit ñi jumúú”, ã niij yee bohéátdih ñi joyáh bojoó. Túini Espíritu ã teo wáacachah, Jesucristodihjeh wēinit, jwĩ jepahachah, “Wíihwã caá”, Dios jwiitboodih ã niijcán nacaá. Pánihna, “Jwĩ nuowã ã naáwátji pahjeh wã chãjachah, Dios weemdih ã wēi enbipna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó.* ⁴ Buúú caandih wã jenah joicáh yuhna, bitaboó páantjeh jenah joinít, jwĩ nuowã ã wutatatjidih ã túi jepahíhna yuh caá. Jãtíh weembút biíc yoobó wã chãjap yuh jĩ. Pánihna, “Pablo ã túi chãjat chah weémboó wã túi chãjna caá”, ded ã jéih niijcán caá. ⁵ Nin pah chãjni wã jumap yuh jĩ: Dios ã wutatatji pah, ocho yeó jáap wã cãac jummat túttimah, weemdih quehli nah yapat chóodih ã bóodop wut jĩ. Israel wũúh Benjamín ã juméná poómpdih bóo wã jumna caá.* Wã mána judíowã ã jumachah, weembút judío yoobát wãt cãac jumap tajĩ. Fariseo poómpdih bóo jumnit, Moisés ã wutatatji pah wã túi chãjap jĩ.* ⁶ Páant wã chãjatdih ennit, “Moisés ã wutatatjidih Pablo ã yap yohop be”, det ã jéih niijcán caá. Dios ã náahat pah búdí chãjnihni jumna, “Jesucristo Dios nihcan caá”, niij jenah joinít, Jesúihwãboodih yeejép wã chãj jwuhap jĩ.* ⁷ “Páant wã chãjachah, Dios weemdih ‘Caán túini caá’, ã niij enbipna caá”, wã niij jenah joyóp yuh jĩ. Obohjeéhtih, buúú Jesucristodih jepahni jumna, “Caandih túi péeat túut niijná, páant wã chãjatji dedé pínah át nihjican tagaá”, wã niij jéihna caá. ⁸ “Caán túini caá”, cãacwã ã niijnidihbut “Caán dedé pínah nihcan caá”, wã niij jenah joiná caá. Páant ã

* **3:3** Jer 4.4; Ro 2.28-29; Gá 6.14-15; Col 2.11-13
8.3; 9.1-2; 22.4; 26.9-11

* **3:5** Ro 11.1 * **3:5** Hch 23.6; 26.5 * **3:6** Hch

jamuchah, wā Maáh Jesucristo biíc dih wā jamuchah bácah, túini ã jamna caá. Cristodih chah jéihyat túut ni-ijná, wā túi chājatjidih “Caán yeejépi tagaá”, wā niij jenah joiná caá, buca. ⁹ Pánihna, Cristodih jéihna, ãjeéh túi biíc dih wā jumat pínahdih chah wā bidna caá. Moisés ã wutatji pah wā chājachah, “Caán túini caá”, niij encan, Cristodih wā túi jenah joyóchahjeh, “Caán túini caá”, Dios weemdíh ã niij enna caá. Cristodih jwí jepahachah ennit, “Yéejat jíib wihcannit ï jamna caá”, Dios jwiít dih ã niijná caá. ¹⁰ Cristodih túi jéihyat túut niijná, jātih ded pah wā jenah joyátjidih wā cádahap jī. ã náahat pah túi chājat túut niijná, Dios Jesucristodih ã boo pud jūúwát túutni wēpatdih weembát wā náahna caá. Jesús yeejép yapnit, ã wunat pah muntih, caandíh wā jepahat jíib, weemdíhbut yeejép chājnit ï mao yohbipna nacaá.* ¹¹ Pánihna, Jesús wunniji ã boo pud jūúwát pah-jeh muntih, weembát wunniji wā jwúub boo pud jūúwát pínahdih wā jéihna caá.

Chah wēp ñáoni pah Jesús dih búdí jwí bidat

¹² “Jesús dih túi jéih beedána, caan pah yéejat wihcanni caá”, wā niijcán caá. Páant niijcán, Jesucristodih chah jéihyat túut niijná, yeó jáap jumat pah caandíh búdí wā bidna caá. Pánih bidna, ded pah Cristo weemdíh ã náah yacatjidih chāj péanit, ã pehbóo juibína, yéejat wihcanni yoobát wā jumbipna caá. ¹³ Wā déewā panihnitá, “Wā túi jéih beedána caá”, wā niij jenah joicán caá. Páant niij jenah joicán, jātih wā chājatjidih náhnicanjeh, ded pah wā chājat pínahboodíh wā jenah joiná caá. ¹⁴ Wēp ñáoni ã ñáwat jíib pínahdih ã bidat pah muntih, weembát wā túi chājat jíib Jesucristo weemdíh ã wūhat pínahdih wā bidna caá. Pánihna, wā túi chājatdih ennit, Dios

weemdíh “Wā pebhna ma jūúwá”, ã niijbípna caá.

¹⁵ Jesucristodih túi jéihnit jamna, ded pah wā jenah joyát pah yeebbút biíc yoobó ñi jenah joyoó. Obohjeéhtih, mácah ñi jenah joyóchah, Dios yeebdíh ã teo wáacbipna caá, yoobóp dih ñi jenah joyát pínah niijná. ¹⁶ Pánihna, Dios jwiít dih ã jéihyaatji pah túi chājat caá náahap.

¹⁷ Wā déewā panihnitá, ded pah wā chājatdih náhninit, yeebbút biíc yoobó ñi chājaá. Páant jwí chājat pah muntih, bita ï chājatdihbut ñi túi en yacaá.* ¹⁸ Bita “Weém Jesús dih caá”, niijná yuhna, yeejép chājnitdih dawá láa yeebdíh wā naáwáp jī. Buubut búdí náhni dahwana, queétdih wā jwúub naóhna caá, páant muntih. Queét Cristo cruzboó ã wun wāhatji doonádih joíhcan, páantjeh ï yéej chājna caá. ¹⁹ Pánih joíhcan, queét iiguípna bejnit pínah caá. Yéej chājatdih ñinahnit, ï weñat pínahdihjeh ï bidna caá. Pánih bidna, tíccanjeh, “Caán túini caá”, queét ï niijná yuh caá. Nin baác dih bóodihjeh ï jenah joiná caá. ²⁰ Obohjeéhtih, jwiítboó jeáboó jumnit pínah caá. Páant jwí jamuchah, caanmánt jwí Maáh Jesucristo jwiít dih ubudih ã jūúwát pínahdih páina caá jwí chājap. ²¹ Pánih jūóhna, jwí moh yéejni bácahjidih ã wēpatjīh túut nuumnit, jáap bácah ã chājbipna caá. Caán ã wēpatjīh nihadidih ã náahat pah ã jéih yapat túutna caá. Pánih jéihna, ã boo pud jūúwát túttimah, ded pah ãih bácah ã jumat pah muntih jwiít dihbut túini bácah yoobát ã jéih wāhbipna caá.

4

Jwí Maáhdih páantjeh weñat

¹ Wā déewā panihnitá, yeebdíh búdí wā oina caá. Jesús dih doonádih yeebdíh wā bohénachah, ñi túi jepahatjidih náhninit, búdí wā wēina caá. Pánih wēinit, yeebdíh búdí wā jenah joiná caá. Pánihna, wā oinitá, jwí Maáhdih

* **3:10** Ro 6.11-13; 8.29; 2Co 3.18; Gá 4.19 * **3:17** 1Co 4.16; 11.1

ñi jwíih jepahatji pah, caandíh ñi túi péenaá.

² Evodiadih Síntiquedihbut nin pah wã wêp wutna caá: Jesúíhwã yaádh jumna, míic íj cádahnit, túinijeh í jumna naáh. ³ Pánihna, wã túi pej jumniá, queét yaádh dih ma teo wáacá, míic ámohnit, túi bíicdih í jwúub jummat pínah niijná. Queét yaádh, Clemente, bitabut weém bíicdih yeejép yapna yuhna, Jesúíh doonádh jwí bohénap jí. Queét yaádhbut Jesúíhwã í jumna chah, Dios áih papélah tólih panihnidih í wátnadihbut át daacáp wut jí. Caán tólihboó páantjeh ájeéh jumnit cáacwã í wátna daácni á jumna caá.

⁴ Jwí maáíhwã jumna, yeó jáap jummat pah ñi weñeé. Wã jwúub naóhna caá: Búdí ñi weñeé.* ⁵ “Caán túini caá”, nihat í niiját pínah niijná, bitadih túi chájnit ñi jumna. Jwí Maáh á jwúub dei júuwát pínah bahnijeh á jadhna caá.*

⁶ Ded pah ñi yapna yuhna, ñi náhni dahwaca bojoó. Náhni dahwacanjeh, Diosdih nihatdih naóhna, á teo wáacat pínahdih ñi wábu. Ñi wábutjidih á jepahachah enna, “Túina caá, Paá”, caandíh ñi niijí.* ⁷ Páant ñi chájachah, yeebdíh Dios búdí á teo wáacipna caá, ded pah yeejép yapna yuhna, jígahcanjeh, ñi túi jummat pínah niijná. Bitaboó yeéb ñi jígahcatdih í beh encan níit.

Túinidihjeh jenah joyát

⁸ Wã déewã panihnitá, nin wã péenaáwát caá. Nin pah jenah joyát caá náahap: Túi yoobópdih jumnidih, Dios á wéi ennidih, cáacwã “Caán túini caá”, í niij jenah joinidihbut ñi jenah joyoó. Túinidihjeh ñi jenah joyoó. Cáacwã í wéi ennidih, yeebút ñi wéi jenah joyoó.

⁹ Yeebdíh wã bohéátjidih, ded pah wã chájatjidihbut náhninit, bíic yoobó ñi chájáa. Páant ñi chájachah, Dios jwiítidih túi jummat túutni ñijeéh á jumbipna caá.

Caandíh í wahatjidih Pablo á wéi naáwát

¹⁰ Búu jwuhna, weemdíh jwúub náhninit, ñi teo wáacatdih wã wéina caá. Pánih wéinit, jwí Maáhdih “Túina caá”, wã niijná caá. “Weemdíh ít quíib buud tágaá”, wã niij jenah joicán beé. Játiw weemdíh teo wáaquíhna yuhna, ñit jéih teo wáacáp taga.

¹¹ Weemdíh ñi teo wáacatjidih wéi naóhna, “Bíih weemdíh á jadhna caá”, wã niijcán caá. “Wã bíbohatjíh wã túi jumna caá”, wápí niijná caá. ¹² Dawá bíi déedih bíbohna, wã túi jumna caá. Bíi dée bíbohcan yuhna, bíic yoobó wã túi jumna caá. Jeémát bíbohna, bíbohcan yuhna, wã túi jumna caá. Pánihna, ded pah jumna, dedboó jumna, bíic yoobó wéinit, wã túi jumna caá. ¹³ Ded pah weemdíh á yapachah yuhna, Cristo á teo wáacatjíh, wã jéih buujána caá. ¹⁴ Pánihni wã jumna chah yuhna, buwat weemdíh á júuwáchah jéihnit, ñi teo wáacat á túina beé.

¹⁵ Túini doonádh bohé jwíhnit, níih baác Macedoniamant wã bejehchah, yeéb Filipos tátchidih moón Jesúíhwájeh weemdíh dinero wahnit, ñi teo wáacáp jí. Bíih tátchidih moón weemdíh í teo wáaccan jí. Caandíh ñi jéihna caá. ¹⁶ Tesalónica tátchidih wã jum jwuhchah,* weemdíh teo wáacna, dawá láa ñi wahap jí.*

¹⁷ Páant niijná, dinerodih yeebdíh wábhna wã chájcan caá. Yeéb bitadih ñi teo wáacat jíib Dios yeebdíh á túi chájat pínahboodíh caá wã náah yacap. Pánih jenah joinit, búdí wã wéina caá. ¹⁸ Epafroditojíh weemdíh ñi wahachah, dedé weemdíh á jadhcan caá. Wã náahat chah ñit wahap tabe. Dioíh múbó chej jumnidih í cáo wáhatjidih Dios á weñat pah, weemdíh ñi wáhatjidihbut á túi wéina caá.* ¹⁹ Yeéb Jesucristoíhwã ñi jumna chah, dedé ñi náahatdih jwí íp yeebdíh á wáhbipna caá. Caán nihatdih bíbohni jumna, yeebdíh á jéih túi teo wáacna caá. ²⁰ Yeó jáap

* 4:4 1Ts 5.16 * 4:5 Sal 119.151 * 4:6 Col 4.2-7; 1Ts 5.17-18 * 4:16 Hch 17.1 * 4:16 2Co 11.9 * 4:18 Ex 29.18

jumat pah jwĩ íip Diosdih jwĩ weñat dée caá. Páant tií ã juma nah.

Pablo ã pée túyat tútat

²¹ Nihat caánboó jumnit Jesucristoíhwã ã túya naáh. Wãjeéh jumnit jwĩ déewã panihnitbut yeebdíh ã túyat tútina caá. ²² Nihat ninjĩh moón Jesúíhwãbut, Roma tátchidih moón ã maáh ã pebh moon yáh buca, bádí ã túyat tútina caá.

²³ Jwĩ Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, bádí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

COLOSENSES

Pablo queétdih ã túyat tútat

¹⁻² Weém, Pablo, jwĩ úud panihni Timoteojĩh yeebdíh túyat tútña, bíhdih daacát tútñit, nin núodih wã wahna caá. Jesúih túini doonádih naóhni pínah niijná, Dios weemdíh ã níwip jĩ. Yeéb Colosas tútchidih moón Jesúsdih cádahcannitdih wã daác wahna caá. Jwĩ íp Dios yeebdíh oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo Jesúhwãdih ã úúbat

³⁻⁴ Yeéb Jesucristodih túi jenah joinít, bita áihwãdihbut ñi túi oina caá. Caán doonádih joiná, wēinit, Dios, jwĩ Maáh Jesucristo ípdih yeebdíh úúbhna, “Queétdih ma teo wáacat túina caá, Paá”, jwĩpĩ niijná caá. ⁵ Yoobópdi h jumni naáwát Jesúih túini doonádih jwĩh joinít, páantjeh jeáboó ájeéh yeebdíh ã jumat tútat pínahdih ñit joyóp taga. Páant ã chãjat pínahdih túi páina, Jesúsdih túi jenah joinít, bita áihwãdihbut ñi túi oina caá. ⁶ Caán túini doonádih yeéb Colosadih moón ñi jwĩh joí láa, “Dios jwiútdih búdei oinit, ã túi teo wáacna caá. Páant ã teo wáacat pínah dooná yoobópdi h tigaá”, ñit níj jéihyep taga. Páni h jéihnit, túi túut nuumná caá ñi chãjap. Biíc yoobó chah dawá tútchinadi h moonbút caán túini doonádih joinít, túut nuum béjna caá ï chãjap. ⁷ Épafras yeebdíh caán túini doonádih át jwĩh bohénap wut jĩ.* Caán búdei jwĩ oini, weem páh Cristoih doonádih naóh cádahcanni ã jumna caá. Páni h bohéni t, yeebdíh át túi teo wáacap taga, ñi túut nuumát pínah niijná. ⁸ Páni hna, jwĩ pebhna joinít, ñi túi túut nuumát di h Épafras jwiútdih ã níj naáwáp be. “Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh Diosdih, ni hat Jesúhwãdihbut queét ï túi oina caá”, ã níjíp be.

⁹ Páant ñi túi chãjat doonádih joinít, yeó jáap jumat pah yeebdíh jwĩpĩ úúbh

cá dahcan caá. “Ded pah yoobópdi h bohéat, yoobópdi h nihcannidihbut Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh queétdih ma túi jéihyanaá, ded pah queétdih ma náah yacatdih ï jéihyat pínah niijná”, jwĩpĩ níj úúbhna caá. ¹⁰ Dios yeebdíh ã teo wáacat pínahdih jwĩpĩ úúbhna caá, áihwã jumna, jwĩ Maáhdih chah jéihnit, ã náahat pah ñi túi chãjat pínah niijná. ¹¹ Nin pahbut yeebdíh jwĩpĩ níj úúbhna caá: “Paá, búdei ma wēpatjĩh queétdih ma teo wáacá, bita queétdih yeejép ï chãjachah yuhna, oi cá dahcan, biíc yoobó wēinit, ï túi jumat pínah niijná. ¹² Meém queétdih míhwã pínah mat chãjap taga. Páni h chãjna, ma pebh yeh iiguípna ï juibínachah, ni hat míhwã ï bíbohat pínahdih queétdihbut ma wúhbi pna caá. Páni hna, ni hat ma teo wáacatdih jéihnit, meemdíh ‘Búdei túina caá, Paá’, ï níj naáh”, jwĩpĩ níj úúbhna caá.

Ded pah jwiútdih Jesús ã teo wáacat

¹³⁻¹⁴ Diosjeh jwiútdih iiguípna bejni t déejidih át túi úbup wut jĩ. Jãtĩh nemépwã ï maáh jwiútdih ã wutachah, dupúat panihpboó jumnit, yéejatdih jwĩ jéih cá dahcap jĩ. Obohjeéhtih, yéejnit jwĩ jumachah yuhna, Diosboó ã wúúh, ã oinidih át wun wúhat túutap wut jĩ, jwĩ yéejatdih ã yohat pínah niijná. Páni h chãjna, jwiútdih dupúat panihpman t úb bacanit, ã wúúh, ã oini ã maáh jumapna át waadat túutap wut jĩ.*

¹⁵ Cristo ã íp Diosdih biíc yoobó ã jumna caá. Páni hna, nin baác di h ï chãjat pínah jãtĩh jumna, ni hat ï chãjatjidi h maáh ã jumna caá. Obohjeéhtih, jwiútdih cáacwã Diosdih jwĩ jéih encah yuhna, ã wúúhboó ã íp ded pah ã jumatdih jwiútdih ã jéihyana caá. ¹⁶ Dios ã wutachah, Cristo ni hat buu jumni pínahdih át jígohanap wut jĩ. Jeáboó jumnitdih, nin baácboó jumnitdih, jwĩ ennidih, jwĩ enca naáhdihbut át chãjap wut jĩ. Ni hat ángelwãdih, nin baác di h moón, ni hat ï maátadi hbut át chãjap wut jĩ. Páni hna,

* **1:7** Col 4.12; Flm 23 * **1:13-14** Ef 1.7; 6.12

Cristo ã wût chah yáaat pínah niijná, nihatdih át chājat túutup wut jī.*
 17 Cristojeh, nihatdih ī chājat pínah jātih jumna, waóhni ã jumna caá. Ā wēpatjīh nihatdih páantjeh ã túi jummat túutna caá.* 18 Nihat jwiít āihwā āih bācah panihni jwī jumuchah, caánboó jwīh wao dáh panihni ã jumna caá. Caán wunni, jwīh waóh boo pud jāóhni, nihatdih maáh yoobát ã jumna caá.* 19 Cristo jwī íp biíc dih biíc bācah panihni jumna, nihat Dios ã wēpat Cristodihbut ã jumna caá. Páant ã jummatdih jwī íp át náah yacap wut jī. 20 Nihat cāacwā jwī íp dih eníhcan, jwīt yéej chājap wut jī. Páant eníhcannit jwī jumuchah, jwī íp Cristodih cruzboó át wan wūhat túutup wut jī, āih meépjīh nihat cāacwā jwī yéejat jíib bāudáatdih ã jíib chājat pínah, ājeéh jwī túi jummat pínahbut niijná. Pánih chājnit, nihat jeáboó jumnit, nihat nin baácboó jumnitdihbut caán biíc dih át túi jummat túutup wut jī.*

Cristo jwiít dih ã túi wūchah, ded pah jwī jummat

21 Yeebút biíc yoobó Diosdih eníhcannit, yéejnit jumna, caán biíc dih ñit jéih jumcap jī. 22 Obohjeéhtih, caandíh ñi eníhcatdih cádahat túutnit, bāc ājeéh biíc dih Dios át jwūb jummat túutup wut jī. Cristo ã wan wūhatjīh páant át chājap wut jī. Pánih chājna, ã pehbóo yeebdíh jummat túutnit, “Queét yéejat wihcah, peéh chājat queétdih ã wihcannit”, ã niijbípna caá. 23 Jesúh doonádih túi jenah joinít, behnit panihnit jumna, “Ā niijátji pah, ã pehbóo wā juibínachah, Dios weemdíh táinidih ã wūhbiipna caá”, ñi niij jenah joí cádahcah, páant yeebdíh ã wūhbiipna caá. Caán táini doonádih nihat tātchinadih moón it joyóp wut yah jī. Weém Pablobut caán doonádihjeh tigaá wāpī naáwáp.

24 Jwī yéejatdih yohat túut niijná, Cristo búdeí át yéej chūúup wut jī. Biíc yoobó weembút yeebdíh teo wáacat túut niijná, wā yéej chūúhna yuhna, búdeí wā wēina caá. Jwiít nihat Cristodih teo wūhnit jumna, biíc yoobó jwī yéej chūúhbiipna caá. Cristoíh táini doonádih bohéat túut niijná, yeejép ã yapat pínah weemdíh páantjeh ã judh jwuhna caá. Pánihna, yeéb āihwā, āih bācah panihni ñi jumuchah, yeebdíh teo wáacat túut niijná, weemdíh yeejép ã yapachah yuhna, búdeí wā wēina caá. 25 Jesúhwādih teo wūhni wā jummat pínah niijná, Dios weemdíh ã ñíwip jī. Páant ã ñíwatdih jéihna, nihat yeéb wā déewā nihcannitdih wā túi naóh bohé jibna caá. Yeebút bāudcānnit ñi jummat pínah doonádih ñi túi jéihyat pínah niijná, Dios weemdíh páant ã naóh jibat túutup jī.* 26 Caán doonádih jon jātih Dios cāacwādih át naáwát túut jwuhcap wut jī. Obohjeéhtih, bāc āihwādih át túi naóh beedáat túutup be, bāca. 27 Caán doonádih ī jéih jwuhcah yuhna, “Judíowā nihcannitdihbut búdeí wā túi chājbiipna caá”, niij jenah joinít, bāc āih cāacwādih caandíh át jéihya naáwáp taga. Nin pah caá ã jéihya naáwát: Cristo yeéb āihwājeéh ã jumuchah, jeáboó chah túyupna ñi juibíbiipna caá. Caán doonádih jéihnit, yeéb wā déewā nihcannitbut ñi túi wēi páina caá. 28 Caán Cristoíh doonádihjeh tigaá nihatdih jwī bohénap. Pánih bohéna, “Yeó jáap jummat pah Cristodih túi péenit, caandíh ñi cádahca bojóo”, queétdih jwīpī niij naóhna caá. Dios pebhna juibínit, “Nit ma wūúhdih jepahnit, caandíh túi péenitji caá”, Diosdih jwī niij naáwát túut niijná, ã jéihyaatjīh queétdih jwī túi bohéna caá. 29 Pánihna, chūuná yuhna, Dios weemdíh búdeí ã teo wáacatjīh wāpī teo cádahcan caá.

2

1 Yeéb Colosas tātchidih moón,

Jesúhwādih Pablo ã teo wáacat

* 1:16 Ef 6.12 * 1:17 Jn 1.1-3,18; He 1.2-3 * 1:18 Hch 26.23; Ef 1.22-23; 4.15; Ap 1.5 * 1:20 Ef 2.16 * 1:25 Ef 3.2

Laodicea títchidih moónih pínahdihbut búdí wã teona caá. Nihat bita weemdih jéih jwuhcannitih pínahdihbut búdí wã teona caá. Páant wã tewatdih ñi jéihyatdih yeebdih wã náah yacna caá.* ² Nin panihat pínahdih wã teona caá: Wēinit, míic oinit, túi biícidih ñi jumat pínah, “Dios jwiítidih búdí ã túi chãjbipna caá”, ñi niij jéihyat pínahdih wã náah yacna caá. Dios jon jãtjih ã jéihya jwuhca naáhjidih ñi túi jéihyat pínahdihbut wã náah yacna caá. Caán ã jéihya jwuh canaáhji nin pah caá: Yeéb judíowã nihcannitbut Cristodih jepahnit, Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. ³ Caán Cristo nihatdih ã jéih beedána caá. Pánih jéihni ã jumachah, ã teo wáacatjilhjih túi jenah joinít yeéb ñi jumbipna caá. ⁴ Pánih túi jenah joinít jumna, bita yeebdih túi naóhnit pah ñi niij yeenachah yuhna, queétdih ñi joyáh bojipna caá. ⁵ Weém ñijeéh wihcan yuhna, ñijeéh jumni pah wã jenah joiná caá. Pánihna, Cristodih túi péenit, túi biícidih ñi jumat doonádih joinít, búdí wã wēina caá.

Jwiít Cristoíhwãdih ã túut nuumát túutat

⁶⁻⁷ Épafra Cristoíh táini doonádih yeebdih ã jwíih bohénachah, túi jepahnit, “Wã Maáh ma jumuhú”, Cristodih ñit niij naáwáp wut jĩ. Ñi jwíihjepahatji biícyoobó páantjeh yeó jáap jumat pah caandih ñi túi péenaá. Pánih péenit, yeó jáap jumat pah caandih chah jenah joiná, caandih wēinit, “Búdí ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumuhú.

⁸ ¡Ñi túi chãja chaáh! Cãacwã ñi yee bohéatdih ñi joyáh bojoó. Queét jon jãtjih moón ñi jenah joyátidihjih ñi bohéna caá. Páant ñi bohéat dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó ñi wutatdihjih ñi bohéna caá. Cristoíhboodih ñi bohécan caá.*

⁹ Nin pah Cristoíh dooná ã jumna caá: Caán jwíi íp biícyoobó jumni, Diosjeh tigaá ã jumap. Páant ã

jumachah yuhna, nin baácboó jwíi nihat pah ãt cãac jumap wut jĩ. Cãac yoobát ã jumachah yuhna, ã íp ã wēpat, ã oyat, ã túyatbut caandih ã jumna caá. ¹⁰ Yeéb Cristoíhwã jumna, Dios ã wēpat, ã oyat, ã túyatbut yeebdihbut ã jumna caá. Pánihna, ñiij caolihdih dedé ã judhcan caá. Caán Cristo nihat maátadih chah maáh ã jumna caá. ¹¹ Wã déewã Dios ã wutatjidih jepahat túut niijná, quehli nah yapat chóodih ípí bóod yohna caá. Obohjeéhtih, yeéboó páant ñi chãjchah yuhna, Cristoíhwã jumna, bóod yohnit panihnit tigaá ñi jumap. Ñi bóod yohat pah ñi yéej chãjihat jenah joyátidih Cristoboó yeebdih ãt yohop taga. ¹² Caandih ñi jepahachah, daabánit ñit jumap taga. Pánih daabánit, jwuhub pah jũóhna, Jesúsdi ñi yohat, ã jwuhub boo pud jũúwát pah ã jumna caá. Páant ã chãjat dée pah chãjnit, ãjeéh biícidih ñi jumna caá. Pánihna, “Dios ã wēpatjilh Cristodih ã boonachah, weemdihbut ã wēpatjilh túiniboodih ã túut nuumbípna caá”, ñit niij jenah joyóp taga.*

¹³ Yeéb jãtjih wunnit panihnit jumna, ñi yéejat jíib iiguípna bejnit pínah ñit jum jwuhap taga. Obohjeéhtih, buu Cristo ã wun wuhatjilh jwíi íp yeebdih ãjeéh jumnit pínah ãt chãjap taga. Jwiít nihat jwíi yéejatdih ãt yohop taga.* ¹⁴ Moisés ã wutatjidih jwíi jepahcah, jwiítidih peéh chãjat ãt jumap wut jĩ. Obohjeéhtih, Cristo cruzboó ñuhnit, jwiítidih ã wun wuhatjilh caán wutatjidih jwíi jepahcat jíib buudáatdih Dios ãt yohop wut jĩ.*

¹⁵ Cristo pánih wunna, nemépwã ñi naóh yacat wēpatdih dúuc wáinit, ãt yohop wut jĩ. Pánih yohnit, nemépwã ñi maáh biícidih Dios ã yap yohochah, oboh jumnit ñi jumna caá. Cristo cruzboó ã wunatjilh queétdih ã yap yohatdih nihatdih jéihyana, Dios queétdih ãt túicanap wut jĩ.

Cristoíhwã jumna, jwíi nuowã ñi wutatjidih jwíi jepahcat

* 2:1 Ap 3.14-22

* 2:8 Gá 4.3,9

* 2:12 Ro 6.4

* 2:13 Ef 2.1-5

* 2:14 Ef 2.15

16 Ñi jeémátdih, ñi babhbatdihbut enna, jópchi jummat pah, widh jummat pah, semana jummat pah, “Buu Diosdih chah jwī weñat pínah yeó jáapna caá”, niij jenah joicán, ñi míic wáaccáh enna, “Queétdih peéh chājat caá náahap”, bita yeebdíh ita niij en tagaá. Páant ñi niijíchah joiná yuhna, páantjeh queétdih ñi joyáh bojoó.* 17 Dios jon jātíh moondíh páant ñi chājat pínahdih át wutjip taga, táttimah ded pah Cristo ã wun wūhat pínahdih jwiítdih jéihyaat túut niijná. Obohjeéhtih, buu láa Cristo jwiítdih wun wūhñit, ã jwúub boo pud jūwátdih jwī táí jéihna caá. 18 Bitaboó nin pah ípī chājna caá: “Weém oboh jumni Diosdih wā jéih úbhcan caá”, niij jenah joinít, ángelwādh ípī úbhna caá, ñi úbátdih queét Diosdih ñi jwúub naóh yapaat pínah niijná. Bitabut “Oo jummat pah jíghatdih wā enep be. Pánih ennit, weém chah jéihni caá”, ípī niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Pánih jumnit, “Ded pah jwī chājat biic yoobó, yeéb ñi chājcat jíib, yeebdíh Dios ã peéh chāja naáh”, yeebdíh ñi niijíchah yuhna, queétdih ñi joyáh bojoó. 19 Páant niijnítboó Cristo ã wutat pah chājcan, ájeéh ñi jumcan caá. Obohjeéhtih, jwiítboó áihwā ájeéh jumnit, áih bácah panihni jwī jumna caá. Caánboó wao dáh panihni jumna, jwiítdih ã wutna caá. Caandíh jwī jepahachah, Diosboó jwiítdih ápī teo wáacna caá, caandíh chah jwī jéihyat pínah niijná.*

20 Cristo yeebdíh át wun wūhap taga, yéej chāj cádahnit, táiniboodíh ñi túut nuumát pínah niijná. Pánih túut nuumná, Diosdih jepahcannitboó ñi wutachah, ñi joyáh bojoó.* 21 Queét ñi jenah joyátjīh nin pah yeebdíh ípī niij wutna caá: “Caán jeémátdih babhbatdihbut jeémpcan, babhcan, ñi teoca bojoó”, ípī niij wutna caá. 22 Obohjeéhtih dedédh

jwī jeéméchah, waícanjeh ápī buudná caá. Pánihna, buudní pínahdih cáacwā ñi jenah joyátjīh ñi wutachah, Dios ã wutat pah nihcan, ñi wutat dedé pínah nihcan caá. 23 Nin pahbut yeebdíh ñi niij wutna caá: “ ‘Weém oboh jumni caá’, ñi niij jenah joyoó”, ñi niijná caá. Íih bácahdih yeejép chājnit, yeebdíhbut biic yoobó ñi chājat túutna yuh caá. Páant ñi wutachah, jéih beedánit ñi jenah joyát pah ñi chājat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, ñi wutat ã táican caá. Páant cáacwājeh ñi wutat dée nihna, jwī yéej chājatdih jwī cádahíchah yuhna, jwiítdih ã teo wáaccan caá.

3

1 Cristo waóh boo pud jūóhni ã jumachah, yeéb áihwābut ájeéh boo pud jūóhñit panihnit jumna, ã weñat pínahdih ñi táí jenah joyoó. Caán jeáboó jwī íp jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, nihatdih wutni caá.* 2-3 Cristoíhwā jumna, ñi yéej chājatdih ñi cádahachah, Diosboó yeebdíh ã wapna caá, páantjeh ájeéh ñi táí jummat pínah niijná. Jeáboó jwī juibínachah, Dios ã wūhni pínahdih táí jenah joinít, nin baácdih bóo yeejépdih ñi bidca bojoó.* 4 Pánihna, Cristo páantjeh jummat túutni, jeámant ã jwúub dei jūwáchah, nihat caandíh ñi wēi naáwáchah, yeéb ájeéh jumnitdihbut ñi wēi naóhbipna caá.*

Yeéb Cristoíhwā ded pah ñi jummat

5 Cristoíhwā jumna, jātíh ñi yéej chājatjīdh ñi cádahaá: Ñi weha mána nihcannitjīh ñi yéej chāj cádahaá. Nihat ñi yéej chājihat jenah joyátidihbut ñi cádahaá. Bíí déedih ñi en ñinahca bojoó. Bíí déedih búdí bidna, Diosboodíh ñi jenah joicán caá. 6 Bitá pánih yéej chājna, caandíh ñi yap yohochah ennit, queétdih íjna, Dios búdí ã peéh chājnipna caá.* 7 Pánih yéej chājnit ñit jum jwuhji tagaá. 8 Obohjeéhtih, buu caán yéej chājatdih ñi cádahaá.

* 2:16 Ro 14.1-6

* 2:19 Ef 1.22; 4.15-16

* 2:20 Ro 6.6-11; Gá 2.19-20; 4.3,9

* 3:1 Sal 110.1; Mt

22.44; He 1.3

* 3:2-3 Ro 6.4-11; Col 2.12

* 3:4 Gá 2.20; Fil 1.21

* 3:6 Ef 2.3

Nin pah ñi chājatdihbut ñi cādahaá: Ñi íj jenah joyátdih, tūbit íjnit, ñi táoh jūihñatdih, bitadih yeejép ñi jenah joyátdih, bitadih yeejép dooná ñi naáwátdih, yeejép ñi wéheatdih, nihat páant ñi chājatdih ñi cādahaá. ⁹⁻¹⁰ Pánihna, yeéboó Jesúíhwā jumna, yéej chājatdih cādahnit, táiniboodíh túut nūmnit ñit jumap be.* Dios yeebdíh páant át túut nūmát túutap taga, caandíh chah ñi túi jéihyat pínah, caán ã jumat pah ñi jumat pínahbut niijná.* Pánihnit jumna, ñi míc yeeca bojoó.* ¹¹ Cristo nihat áihwājeéh ã jumachah, Dios jwiít nihatdih biíc yoobó ã enna caá. Pánihna, judíowā, judíowā nihcannitbut, bóodnit, bóodcannitbut, jwíh wéheatdih wéhenit, wéhecannitbut, bohénit, bohécannitbut, teo wāhñit, maáta déebut jwí jumachah, dedé pínah nihcan caá. Jwiít nihat mácah jwí jumachah yuhna, Jesucristo nihat áihwājeéh biíc yoobó ã jumna caá. Caán oboh jumni nihcah, caandíhchah jenah joyát caá jwiít nihatdih náahap.

¹² Pánihna, Dioíhwā, ã ñíonit, ã oinit jumna, nin pah ñi chājaá: Bitadih ñi jīgah en teo wáacá. “Chah jéihni wā jumna caá”, ñi niíj jenah joicá bojoó. Bitadih jūihcan, ded pah í chājachah yuhna, íjcan, táinijeh ñi chājaá. ¹³ Ñijeéh jumnit ñi náahat pah í chājcah yuhna, íjcanjeh, páantjeh ñi jumah bojoó. Ñijeéh jumnit yeebdíh í túi chājcah enna, míc íjnit, waícanjeh ñi míc yoobánaá. Jwí Maáh ñi yéej chājatdih át yohop taga. Páant ã yohat pah yeebbát ñi íjatdih ñi míc ámohoó.* ¹⁴ Páant wā wutat chah yeebdíh nin pah wā wutna caá: Bitadih ñi míc oyoó. Pánih míc oina, nihat biíh wā wutatdihbut ñi jepahbipna caá. Pánih míc oina, biíc weh pah ñi jumbipna caá. ¹⁵ Biíc bácah panihni jumna, míc jūihcanjeh, bita Jesúíhwā biícđih jwí túi jumat pínahdih

Dios jwiítđih ã náah yacna caá. Páant ã náah yacat pah, yeéb biícđih ñi túi jumú. Pánihna, ded pah ñi chājat pínahdih jenah joinít, “Nin pah chājna, ¿bita Jesúíhwā biícđih páantjeh wā túi jummi niít?” niíj jenah joyát caá náahap. Pánih túi biícđih jumnit, “Ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih ñi niíj.

¹⁶ Cristoíh túini doonáđih ñi túi náhninaá. Búdí ã teo wáacatjīh ã naáwátdih ñi túi míc bohénaá. Pánihna, míc teo wáacat túut niijná, “Ma túi jenah joyó chaáh! Páant ma chājachah, meemjéh ma míc yéjabipna caá”, ñi niíj naáwá. Jwí Maáhdih chah jéihyat túut niijná, Salmosjīh, wēi ewatnajīh, Túini Espíritu ã wāhni ewatnajīhbut biícđih ñi eweé. Caandíh búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih ñi niíj wēi eweé. ¹⁷ Jwí Maáh Jesúsđih ñi weñaat túut niijná, ded pah chājna, ded pah naóhna, táinijeh chājnit ñi jumú. Cristo ã teo wáacatjīh jwí íp Diosdih wāhñit, “Túina caá, Paá”, caandíh ñi niíj.*

Ded pah Jesúíhwā biícwā í jumat

¹⁸ Yeéb áa jumnit yaádh, ñi weha mánadih ñi túi jepahaá. Páant tigaá chājat náahap jwí Maáh Cristoíhwā yaádhđih.* ¹⁹ Yeéb áa jumnit neonáboó ñi weha mána yaádhđih ñi túi oyoó. Pánih oinit, jūihcanjeh, túi waóhñit, queétdih táinijeh ñi jumú.*

²⁰ Yeéb í wehbut ñi mánadih yap yohcannit mícjeh ñi jumú. Páant ñi jumachah ennit, jwí maáh yeebdíh ã wēibipna caá.* ²¹ Yeéb í mánabut ñi wehdih páantjeh ñi jūihca bojoó. Pánih jūihñit, íjanit, queétdih búdí ñita jīgaha tagaá. “Í enechah, weémboó wā túi chājcan nacaá”, ñita niíj jenah joi tágaá.*

²² Yeéb teo wāhñit ñi maátadih ñi túi jepahaá. “Caán ã enechahjeh, wā túi teobipna caá, weemdíh ã wēi enat pínah niijná”, ñi niíj jenah joicá

* **3:9-10** Ef 4.22 * **3:9-10** Gn 1.26; Ef 2.10 * **3:9-10** Ef 4.24 * **3:13** Ef 4.2,32 * **3:17** Ef 5.19-20
* **3:18** Ef 5.22; 1P 3.1 * **3:19** Ef 5.25; 1P 3.7 * **3:20** Ef 6.1 * **3:21** Ef 6.4

bojoó. Obohjeéhtih, jwĩ Maáh Jesúsdih weñaíhna, ñi maátadih yeecanjeh, ñi túi jepahaá. ²³ Yoobópdih yeéb Cristoíhwā jumna, caandíh túi jepahnit ñi jumwá. Nin baácdih moón ñi maátadih jepahna, Cristodihbut jepahnit ñi jumwá. Ded pah ñi maáta í wutat pah yabhcanjeh, ñi túi teweeé. ²⁴ Páant ñi jepahat jíib Cristoboó yeebdíh ā túi chājbipna caá. “Wā pebhboó ñi jayúchah, yeebdíh túinidih wā wāhbiipna caá”, jwĩ Maáh ā niijátji pah ā wāhbiipna caá. Caandíh yeéb ñi túi jéihna caá. Jwĩ Maáh Cristodih yeéb teo wāhniit ñi jumna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, det túi chājcannitdih biíc judhdad wihcan, jwĩ Maáh ā peéh chājbipna caá.*

4

¹ Yeéb maátaboó, ñi pebh moondíh ñi túi wáyaá. Yeebdíhbut Dios ñi Maáh ded pah ñi chājachah, āpĩ enna caá. Páant ā enatdih túi náhninit, ā náah yacat pah yoobópdih ñi pebh moondíh ñi túi chājaá.*

Nihat queét Jesúíhwā ded pah í jummat

² Túi jenah joinít, yeó jáap jummat pah Diosdih ñi túi wáwá. Pánih wáwhniit, ā jepahat pínahdih jéihniit, “Weemdíh mapĩ túi chājna caá, Paá”, caandíh ñi niijí. ³⁻⁴ Jwiitdihbut ñi wáwá. Cristoíh túini dooná, cáacwā í jéih jwāhca naáhdih bohéna, queétdih jwĩ túi jéihyaat pínah niijná, jwĩ ípdih búdí ñi wáwá. Páant wā bohéat jíib bwa nemat mawáboó wā jumna caá. Pánihna, det weemdíh enedih jwinítidih Dios naáwátidih wā túi naáwát pínah niijná, ñi wáwát pínahdih wā náahna caá. Páant naáwát tigaá Cristo weemdíh ā wutap.*

⁵ Jesúsdih jepahcannitjeéh jumna, áih túini doonádh queétdih ñi naáwáchah, í joyát pínah niijná, yéej chājcanjeh, Dios ā náahat pah ñi chājaá.* ⁶ Bitadih míic

wéhena, túinijeh ñi naáwá. Páant ñi naáwáchah, túi wēi joinít, jéihíhna, yeebdíh í wáwh joibípna caá. Páant í wáwh joyóchah, queétdih ñi túi jéih jepahbiipna caá.

Pablo ā péé túyat tútat

⁷ Jwĩ wáw panihni, jwĩ oini Tíquico, Cristoíh túini doonádh bohéna, jwiit biícidih teo cádahcanni ā jumna caá. Nin wā daácnidih wáw bejna, ñi pebhna jwábinít, nihat wáwh doonádh yeebdíh ā naóhbiipna caá.* ⁸ Ded pah wā jummatdih yeebdíh naóhniit, ñi jīgahatdih ā yayáat pínah niijná, ñi pebhna caandíh wā wahna caá.* ⁹ Tíquicodih pej jum bejni pínah wā oini, wā wáw panihni Onésimodihbut wā wahna caá. Caán níih tútchidih bóo, Cristodih cádahcanni ā jumna caá. Pánihna, queét chénat pah jwiit ninjīh ded pah jwĩ yapatdih yeebdíh í naóhbiipna caá.*

¹⁰ Aristarco, nemat mawáboó wájeéh jumni, yeebdíh ā túyat túatna caá. Bernabé baih Marcosbut ā túyat túatna caá. Áih doonádh játiw wáat wahap jí. Pánihna, ñi pebhna ā jwábinachah, caandíh ñi túi wēi jwáwá.*

¹¹ Jesús “Justo”, í niijníbut yeebdíh ā túyat túatna caá. Nit biíc peihcannitjeh caá wā déewā yoobát pohba weém biícidih Dios naáwátidih í bohéna caá, Cristodih cáacwā í jepahat pínah niijná. Queét weemdíh túi teo wáacnit í jumna caá. ¹² Épafra, ñijeéh jumni, yeebdíh ā túyat túatna caá. Caán Cristodih teo wáwhni mun tigaá. Pánih jumniit, Diosdih wáwhna, yeebdíh búdí āpĩ wáwhna caá, “Ded pah ā niijátji pah Dios weemdíh ā túi chājbipna caá”, níj jéihna, Diosdih túi péenit, ā náahat pah ñi chājat pínah niijná.*

¹³ Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Caán yeebdíh āpĩ wáwh cádahcan caá. Laodicea tútchidih moondíh, Hierápolis tútchidih moondíhbut búdí āpĩ wáwhna caá. ¹⁴ Jwĩ oini Lucas,

* 3:25 Dt 10.17; Ef 6.5-9 * 4:1 Ef 6.9 * 4:3-4 Ef 6.18-20; Fil 4.6 * 4:5 Ef 5.16 * 4:7 Hch 20.4; 2Ti 4.12 * 4:8 Ef 6.21-22 * 4:9 Flm 10-12 * 4:10 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; 19.29; 27.2; Flm 24 * 4:12 Col 1.7; Flm 23

cohni cãacbat yeebdíh ã túyat túutna caá. Demas yah buca ã túyat túutna caá.*

¹⁵ Jwĩ déewã Laodicea tútchidih moón búdí ĩ túyũ naáh. Ninfabat mi túyũ naáh. Jesúhwã miíh muúboó míc wáacnitbat ĩ túyũ naáh.

¹⁶ Nin wã wahni náodih ñi míc bohé péanit, Laodicea tútchidih moondíhbat ñi wahaá, queétbat ĩ míc bohéát pínah niijná. Queétdih wã wahni náodihbat, yeebbát ñi míc bohénaá.* ¹⁷ Arquipodih nin pah ñi niíj naáwá: “Jwĩ Maáh Jesús meemdíh ã wutatji pah ma péanaá”, ñi niijí.*

¹⁸ Weém Pablo, wíih téihyajíhjih nin túyat túutatdih wã daácna caá. Yeebdíh búdí wã túyat túutna caá. Nemat muúboó wã jummatdih náhninit, weemdíh búdí ñi úbú. Dios yeebdíh oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* **4:14** 2Ti 4.10,11; Flm 24 * **4:16** Ap 3.14-22 * **4:17** Flm 2

1 TESALONICENSES

Pablowā queétdih ī túyat tútat

¹ Weém Pablo, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwī íp Dioíhwā, jwī Maáh Jesucristoíhwābut ñi jumachah, nin núodih biíhdih daacát túttnit, yeebdíh wā wahna caá. Weém, Silvano, Timoteojih, jwiít biíc peihcannit yeebdíh búdí jwī túyat túatna caá. Jwī íp Dios yeebdíh oinit, ā teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.*

Tesalónicadih moón ī túat nuumát

² Diosdih úbhna, “Míih Tesalónicadih moón ī túat nuumátji ā túina caá, Paá”, jwīpī niijná caá. ³ Yeebdíh náhninit, Diosdih nin pah jwī níj úbhna caá: “Paá, míih Tesalónicadih moón meemdíh túi jenah joinít, ma weñat pínahdih ípī chājna caá. Meemdíh oinit, bitadihbut oina, queétdih ípī túi teo wáacna caá. Jesucristo ā jwúb dei júwát pínahdih túi wēi pāninit, meemdíh ī cádahcan caá”, jwī niijná caá. Páant ñi jumatdih búdí wēinit, Diosdih “Túina caá, Paá”, jwīpī niijná caá. ⁴⁻⁵ Jwī déewā panihnitá, Jesucristoíh túini doonádih yeebdíh naóhna, oboh jumni naáwát nihcan jī. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā wēpatjīh yeebdíh jwī naáwáp jī. Páant jwī naáwáchah, Túini Espíritu yeebdíh ā teo wáacap jī, jwī naáwátidih joinít, ñi jepahat pínah niijná. Páant ñi jepahachah, Dios yeebdíh oinit, áihwā pínah ā níwatdih jwī jéihna caá. Ñijeéh jumnit, yeebdíh jwī túi teo wáacatjidih yeebbút ñi jéihna caá.

⁶ Ñijeéh jumna, ded pah jwī chājatjidih ennit, jwī Maáh Jesucristo ded pah ā jumatji doonádihbut jéihnit, yeebbút biíc yoobó ñi chājna caá. Jesúh túini doonádih joíhcan íjna, bita yeebdíh yeejép ī chājachah yuhna, Túini Espíritu yeebdíh ā teo wáacachah, yeebboó wēinit, Diosdih ñi túi joyóp jī.* ⁷ Páant ñi jumat doonádih joinít, nihat níih baác

Macedonia baácdih moón, nin baác Acaya baácdih moón Jesúh wā ñi jumat pah mantih túat nuumná caá ī chājap. ⁸ Pánihna, jwī Maáh Jesúh doonádih jepahnit, ñi túi túat nuumátji doonádih joinít, bitabut jwī Maáhdih ít jepahap wat jī. Níih baácdih moón, Acaya baácdih moonjéhbut nihcan, nihat baácdih moón Diosdih ñi túi jepahat doonádih ít joyóp wat jī. Ñi wāt yána caá. Jwiítboó níih doonádih queétdih jwī naóh jwahcah, queét jātih ítát joyóp tabe. ⁹ Pánihna, ñi túat nuumát doonádih jwī naáwát déedih, yeéb jwiítidih wēi jwáahnit, ñi túi joyátjidih ípī jwááh naáwáp jī. Ñi pāpninadih úbh cádahnit, Dios yoobátidih wēi úbhnit, ā wutatdih ñi túi jepahatjidihbut ípī naáwáp jī. ¹⁰ Dios wááh jeámant ā jwúb dei júwát pínahdih ñi túi páñatdihbut ípī naáwáp jī. Caán Jesús wunnijidih yuhna, Dios át boanap tajī. Caan tígaá Dios yeejép yoobát ā peéh chājat déedih jwiítidih ā túi ubna caá.

2

Tesalónicadih jumna, ded pah Pablo ā jumatji

¹ Ñijeéh jumna, yeebdíh jwī bohénachah, túi wēi joinít, ñi jepahap jī. Páant ñi jepahachah, jwī tewat oboh jumni nihcatdih ñi jéihna caá. ² “Pablowā jwiítidih enedih ī júwát pínah jātih, Filipos tútchiboó ī bohénachah, íjnit, caán tútchidih moón queétdih yeejép ī chājap jī”, yeebboó ñi níj náhnina nacaá. Obohjeéhtih, Filiposdih moón jwiítidih yeejép ī chājachah yuhna, úmcanjeh, Jesúh doonádih yeebdíhbut naáwádih jwī juibínap jī. Biquína níih tútchidih moón maáta jwiítidih ī naóh cádahat tútuchah yuhna, Dios ā teo wáacatjīh Jesúh doonádih yeebdíh jwī túi naáwáp jī.* ³ “Pablowā yoobópdih ī naóhcan caá. Yeebdíh pánih bohéna, queétdih ñi weñat pínahdihjeh ī bidna caá”, biquína ī níj yeena

* 1:1 Hch 17.1 * 1:6 Hch 17.5-9 * 2:2 Hch 16.19-24; 17.1-9

caá. ⁴ Obohjeéhtih, Dios jwĩ jengah joyátdih jéihni nin pah ã niij naáwáp jĩ: “Jesúh táníni doonádih ã naáwát pínah niijná, Pablowādh wā wahbipna caá”, ã niijp jĩ. Pánihna, caandih naóhna, “Pablowā túi chājnit caá”, bita ã niij jengah joyát pínahdih jwĩ bidcan caá. Diosboó “Í túi chājna caá”, ã niiját pínahdihjed bidnit, Jesúh doonádih jwĩ naáwáp jĩ.* ⁵ Pánihna, yeebdih naóhna, táníni niiját pah niijcán, ñih bií déedih náahcan, ded pah jwĩ bohéatjidih ñi jéihna caá. Diosbut páant jwĩ chājatjidih ã jéihna caá. ⁶ “Pablowā chah jéihnit caá”, yeéb, bitabut ñi niij jengah joicát pínah niijná, yeebdih jwĩ bohénap jĩ. ⁷ Jesucristoíh táníni doonádih yeebdih naáwát túatna, Dios ã wahnit jumna, yeebdih búdí jwĩta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih wutcan, búdí oinit, chāhjed bohéna, yeebdih jwĩ yójahcap jĩ. Nomanih mi wūhdih tánínjeh mi en dawát pah yeebdih jwĩ bohénap jĩ. ⁸ Yeebdih búdí oinit, wēina, nihat yeó jáap jumat pah táníni doonádih jwĩ naáwáp jĩ. Bita jwiítdih ã mao yohíhatdih jéihna yahna, yeebdih jwĩ teo wáac cádahcap jĩ. ⁹ “Jwĩjeéh ã jum láa, ñih bácah ã chūnáchah yahna, búdí ã tewep jĩ”, ñi niij náhnina nacaá. “Baáb jéenat pínah jātih teo jwíhnit, páú nihat yeó jáap teo tāah bejnit, chei tac yoob póhba ípĩ teo cádahap jĩ. Pánihna, Dioíh táníni doonádih naóhnit, jwiítdih tac buggáihcan, ã jeémát pínahdih jíib chājat túat niijná, búdí ã tewep jĩ”, ñi niij jéihna caá.*

¹⁰ “Jwĩjeéh jumna, Dios ã weñat pínahdihjed chājnit, ã túi jumap jĩ”, ñi niij jéihna caá. Diosbut caandih ã jéihna caá. Pánihna, bita “Pablowā yeejép ã jumap jĩ”, ã jéih niijcán caá. ¹¹⁻¹² “Jwiít nihatdih tánínjeh ã bohénachah, jwĩ túi joyóp jĩ. Biquínadibut jwiítdih ã naáwáp jĩ. Ded ã wehdih ã túi bohéat pah jwiítdih ã túi naáwáp jĩ. Dios ã weñat pínahdih ded pah jwĩ chājat pínah

niijná, búdí ã bohénap jĩ”, ñi niij jéihna caá. Dios yeebdih át ñiwip wut jĩ, āihwā jumnit, ājeéh ã maáh jumapboó ñi jumap pínah niijná. Páant yeebdih jwĩ bohéatjidihbut ñi quíib buudcán nacaá.

¹³ Pánihna, yeebdih jwĩ naáwátdih ñi túi jepahachah náhninit, búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwĩpĩ niijná caá. ã naáwátdih yeebdih jwĩ bohénachah, nin pah ñi niij jengah joyóp jĩ: “Í jengah joyátjĩhjed naóhna ã chājcan caá. Dios naáwát yoobát jwiítdih bohéna caá ã chājap”, ñi niij jengah joyóp jĩ. Pánih jengah joiná, caán naáwátdih joinít, Jesúsdi jepahna, táníniboodih túat nūmná caá ñi chājap. ¹⁴ Judea baácdih moón Dioíhwā ã jumap pah yeebbát biíc yoobó ñi jumna caá. Dios ã wahní Jesucristodih queét ã jepahat jíib, ñih baácdih moón judíowā, queétdih yeejép ã chājap jĩ. Pánihat pah muntih, yeebbát Jesúsdi ñi jepahat jíib, ñih baácdih moonjéh yeebdih yeejép ã chājap taga.* ¹⁵ Queét judíowā jon jātih Dios naáwátdih naóh yapanitjidih yehna niijnít, ã mao yohop tajĩ. Túttimah, jwĩ Maáh Jesucristodihbut ã mao yohop tajĩ. Túttimah, Dios naáwátdih ñi joicát pínah niijná, jwiítboodih ñih tātchimant ã bacanap jĩ. Pánih chājna, Diosdih búdí íjanit, nihat cáacwādhbut ã eníhcan caá.* ¹⁶ Judíowā nihcannit iiguípna ã bejat déedih náahcan, Jesúh doonádih naáwátdih jwĩ bejchah, judíowā jwĩ naáwátdih ã jāhíhip yuh jĩ. Pánihna, Diosdih yehna ã niiját jíib, íjnit, Dios queétdih búdí ã peéh chājnipna caá.

Pablo Tesalónicadih moondih ã jwūub eníhat

¹⁷ Yeebdih wā cádah jūwūchah, wíih caolih ñijeéh ã páñap be. Maátcanjed ñijeéh wihcan yahna, yeebdih búdí jwĩ bidip be. ¹⁸ Pánihna, búdí oina, yeebdih enedih jwĩ jwūub bejhip yuh be. Weemjéh dawá láa yeebdih búdí enedih wā bejihichah

* **2:4** Gá 1.10 * **2:9** Hch 18.3; 2Ts 3.8 * **2:14** Hch 17.5 * **2:15** Hch 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19; 17.5,13; 18.12

yuhna, Satanás jwī jib bejatdih ā jāhap jī. ¹⁹ Yeebdíh Jesúh doonádih jwī naáwáchah, ñi túi joyátjidih náhninit, bádí jwī wēina caá. Jwī Maáh Jesús ā jwúub dei jūúwúchah, ñi jepahatjidih jenah joinít, bádí wēina, “Jwī naóhniji túini doonádih ī túi jepahap jī”, Jesúsdih jwī niij naóhbipna caá. ²⁰ Pánihna, yeebdíh jwī naáwáchah, ñi jepahatji jíib, jwī Maáh jwiítidih ā wēi naáwátidih jéihnit, jwiítbut bádí jwī wēina caá.

3

Timoteodih ā wahat

¹⁻² Pánihna, yeebdíh bádí náhni dahwanit, yeebdíh ā enat pínah niijná, Timoteodih ñi pebhna jwī wah bojop be. Caán jwī úud panihni, weemdíh pej jumni, Cristoíh túini doonádih āpī naáwáp jī. Diosjeh caandíh ā wahachah, weemdíh bádí ā teo wáacap jī. Pánihna, yeebdíh ā bohéat pínah niijná, ñi pebhna caandíh wahniji, Atenas tútchiboó biícjeh wā pánap jī.* ³ Jesúsdih ñi jepahatji jíib bita yeebdíh yeejép ī chājachah yuhna, Diosdih ñi cádahcat pínah niijná, yeebdíh wā bohéat túutap jī. “Jesucristodih jwī jepahachah, jwī túut nuumátidih íjnit, áihwā nihcannitboó jwiítidih yeejép ī chājbipna caá”, jwī niij jéihna caá. ⁴ Ñijeéh jumna, páant jwī yapat pínahdih dawá láa yeebdíh jwī naáwáp jī. Buu jwī naáwátji pah ā yapatdih ñi jéihna caá. ⁵ Pánihna, ded pah ñi jummatdih bádí jéihíhna, Timoteodih wā wahap jī. “Nemépwā ī maáh queétdih ā yee naáwáchah, ¿queétboó caandíh yehna ī niijná niít? Yehna ī niijcáh, nihat conboó jwī bohéat bádí jwī tewatji buudní ā jumbipna caá”, wā niij jenah joyóp jī.

⁶ Buu Timoteo, ñi pehbhoó juibíniji, ā jwúub jayúp jī. Jwúub joinít, “Nihat Tesalónica tútchidih moón meemdíh bádí ī túyat túutap be. Queét Dios naáwátidih túi joiná beé ī chājap be. Túi joinít, Diosdih bádí oinit, ī míc túi oina beé. Yeebdíh náhninit, bádí

wēinit, yeebdíh ī bidna beé. Yeéb queétdih bidnit, bádí enedih ñi bejíhat pah mantih, queétbut yeebdíh ī bidna caá”, weemdíh ā niij naáwáp jī.* ⁷ Páant ā niij naáwáchah, yeebdíh jwī náhni dahwaat ā yayáh bejep jī. Yeéb Dios naáwátidih jepahnit, ñi túi jummat doonádih joinít, bita jwiítidih yeejép ī chājachah yuhna, bádí jwī wēina caá. ⁸ Yeéb jwī Maáh Jesúsdih ñi túi péenachah, jwíih caolih bádí ā wēina caá. ⁹ Pánihna, “Paá, ma teo wáacatjīh queét Jesúsdih ī túi péeatdih jéihna, bádí wā wēina caá. Páant weemdíh ma weñaat ā túina caá”, Diosdih wā niijná caá. ¹⁰ Pánih wēinit, yeó jáap, cheibut Diosdih bádí jwī úubhna caá, yeebdíh enat túutna, jwiítidih ā wahat pínah niijná. Yeéb Jesúhwā ded pah ñi túi chājat pínahdih beh joyát yeebdíh páantjeh ā jadhdúchah, ñi pebhna jwúub bohénadih jwī bejíhna caá.

¹¹ Yeebdíh jwúub enedih jwī bejat pínah niijná, Satanás ā jāhat panihatdih ī yohat pínahdih jwī íp Diosdih, jwī Maáh Jesucristodihbut bádí jwī úubhna caá. ¹² Pánih úubhna, jwī Maáh yeebdíh ā teo wáacat pínahdih jwī úubhna caá, chah míc oinit, nihatdihbut ñi oyat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh bádí jwī oyat pah mantih, yeebút biíc yoobó ñi oyat pínahdih wā náah yacna caá. ¹³ “Paá, queétdih ma túi teo wáacá, ma weñat pínahdihjeh ī chājat pínah niijná”, jwī niij úubhna caá. Páant ā teo wáacachah, jwī Maáh Jesucristo nihat áihwājeéh jwúub dei júóhnit, Jesús jwī íp Diosdih nin pah ā niij naóhbipna caá: “Queét túinit ī jumúchah, queétdih dedé peéh chājat pínah ā wihcan caá”, ā niijbípna caá.

4

Dios ā weñat pínahdih ded pah ī chājat

¹ Buu biíh bohéatdih yeebdíh jwī naáwát túut caá. Ñijeéh jwī jum láa, Dios ā weñat pínahdih ded pah ñi chājat pínahdih jwī bohénap jī. Páant

* **3:1-2** Hch 17.15 * **3:6** Hch 18.5

jwĩ bohéatjidih ñit quíib bũudcáp taga. Páant ñi chājat chah ñi túi jepahatdih yeebdíh búdí jwĩ náah yacna caá.

² Jwĩ Maáh Jesucristo ded pah ā wutatjidihjeh yeebdíh jwĩ naóh yapaatdih ñi túi jéihna caá. ³ Nin pah ñi jumat pínahdih Dios ā náah yacna caá: Diosdih jepahcannit ī jumat pah yeebbút ñi jumca bojoó. Ñi áa nihcannitjĩh yeejép ñi chājca bojoó. ⁴ Dios ā enechah, cáacwābut ī enechah, ñi túi áa jumúú. Pániñ áa jumnit, mijeéh ñi túi jumúú. ⁵ Diosdih jéihcannit ī áa nihcannitjĩh ĩpĩ metna caá. Obohjeéhtih, yeéb Diosdih jéihnitboó páant ñi chājca bojoó. Ñi weha mána yaádhjeéh túinijeh ñi jumúú. ⁶ Mijeéh bóojeéh jumnihdih ñi dáuc wái metca bojoó. Dios niñat ñi chājatdih jéihnit, páant ñi chājat jíib búdí ā peéh chājbipna caá. Jon ñi pebh juibínitji caandíh búdí jwĩ bohénap jĩ. ⁷ Dios jwiítidih í náah chājatdih wutcan, túinijeh jwĩ jumat pínahdih āt wutap wut jĩ. ⁸ Butéh wā naáwátidih weemjéh wā wutat nihcan beé. Dios yeebdíh páant ā wutatdih wā naóh yapanap be. Pániñna, ded caandíh yehna niijná, weemdíh nihcan, Diosboodíh ā yap yohna caá. Caán caá Túini Espíritudih yeebdíh wāhni.

⁹⁻¹⁰ Bũũ míc oyatdih yeebdíh bainí wā naáwát túut caá. “Ñi míc oyoó”, Dios ā niñ wutatdih joinítji caandíh túi jepahna caá ñi chājap. Pániñ jepahna, niñat ñiñ baác Macedoniadih moón Jesúihwādh yeeb ñi túi oina caá. Pániñ míc oinit, chah míc teo wáacnit ñi jumúú. ¹¹⁻¹² Pániñ míc oina, biícidih túinijeh ñi jumúú. Míc jũihcanjeh, bitadih yeejép táoh naóhcan, bita ī tewatdih tubit ñi en naóhca bojoó. Yabhcanjeh, ñi túi teweeé. Pániñ teonit, bitaíh bií déedih, ĩh jeémátidihbut tubit ñi úbh tac bũugáca bojoó. Pániñ wutatdih jáantjeh yeebdíh jwĩ naáwáp jĩ. Caandíh ñi jepahachah, Diosdih jéihcannitboó yeebdíh ennit, “Queét túi chājnit caá”, ĩ niñbipna caá.

Jesucristo ā jwúub dei jũúwúchah, ded pah ā yapat pínah

¹³⁻¹⁴ Bũũ, jwĩ déewā panihnitá, Jesúihwā ī wunuchah, ded pah ī yapat pínahdih yeebdíh jwĩ naáwát túut caá, tubit ñi jĩgahcat pínah niijná. Jesucristo ā wunat túttimah, Dios caandíh āt jwúub boanap tajĩ. Caan páh muntih jwiít áihwā jwĩ wunat túttimah, jwiítidihbut ā jwúub boanachah, Jesús ā jumapboó ájeéh jwĩ túi jumbipna caá. Páant jwĩ yapat pínahdih ñi túi náhninaá. Pániñ náhninit, Jesúihwā, ñi oinit ī wunat túttimah, ñi bidna yahna, tubit ñi jĩgahca bojoó. Bita Jesúsdiñ jepahcannit, Jesúsjeéh ĩ wihcan niít. Pániñna, ĩ oinit ī wunat túttimah, ĩ jwúub míc encat pínahdih jéihna, búdí jĩgahnit, ĩ moh yéejna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdiñ jepahcannit ĩ jĩgahat pah yeéb ñi jĩgahca bojoó.

¹⁵ Nin pah Jesúsjeñ ā naáwátjidih yeebdíh jwĩ naóh yapana caá: **“Queét wíihwā wunnitji ĩ boo pud jũúwát pínah jãtĩh, wuncannit ĩ waóh páuh laab béj páican niít”**, Jesús āt niñjíp wut jĩ. ¹⁶⁻¹⁷ Nin pah ā yapbipna caá: **“Ñi páuh laab jũúwá”**, Jesús ā niñ ejatdih, ángelwā ĩ maáh búdí ā ejatidihbut jwĩ joibípna caá. Dios ā wāhni póojat nahjĩh ángelwā ĩ maáh ā póojochah, jwĩ joibípna caá. Páant ā yáanachahjeh, jwĩ Maáh Jesucristo ā jwúub dei jũúwbipna caá. Páant ā dei jũúwúchah, áihwā wunnitji, Jesús ā boo pud jũúwátji pah muntih, ĩ boo pud jũúwbipna caá. Queét ĩ boo pud jũúwúchah, jwiít áihwā wuncannit, ĩjeéh wáac juibínit, wēpép páuh laab béjnit, mah tólihna niñat biícidih jwĩ Maáh Jesúsdiñ jwĩ jwááhbipna caá. Pániñna, jwiít niñat biícidih Jesúsjeéh páantjeh jwĩ jumbipna caá.* ¹⁸ Pániñat pínahdih jéihnit, yeéb bitadidihbut jwúub naóh yapanaá, Jesúihwā wunnitidih tubit ĩ jĩgahcat pínah niijná.

5

¹⁻² Bũũ, wā déewā panihnitá,

* **4:16-17** Mt 24.30-31; Mr 13.26-27; 1Co 15.51-52

Jesúíhwā wannit ded pah ī yapat pínahdih ñi jéihna caá, b̄ca. Obohjeéhtih, débólih Jesucristo ã jwúb dei jūóhni yeó jáap pínahdih jwiít cāacwā jwī jéihcan caá. “Náhnica, n̄mní ã juyát pah jwī Maáh Jesucristo ã jwúb dei jūóhbipna caá”, yeebjéh ñi niíj jéihna caá. Páant ñi jéihyechah, wā jwúb naóhcan niít.*

³ Diosdih jepahcannit nin pah ī ni-ijbípna caá: “B̄u túini láa caá. Cāacwā ã míc maocah, úmcanjeh, jwī túi jumna caá. Yeejép yapat jwiít dih ã wihcan niít”, ī táoh niijbípna caá. Páant ã niijchahjeh, caandíh ã jepahcatji jíib, Jesús peéh chājadh ã jwúb dei jūóhbipna caá. Yaádh ã weép jáaat dée pah ã jumbipna caá. Wudu jumnih mi weép jáanachah, caán tubatdih mi jéih jweicán caá. Pánihat pah Jesucristo ã jwúb dei jūúwúchah, caandíh jepahcannitji ã yéejat jíib ã jéih jweicán niít.*

⁴⁻⁵ Obohjeéhtih, wā déewā panihnita, yeéboó d̄púnap panhipboó jumcan, baabáp panhipboó ñi jumna caá. Jesús dih jepahcannit, bita ã encat pínah niijná, d̄púnapboó yeejép ip̄i chājna caá. Obohjeéhtih, yeéboó páant ñi chājcan caá. Pánihna, náhnica n̄mní ã waád juyát pah, Jesús ã jwúb dei jūúwúchah, ñi wúhi bejcan niít. Yeebdíh peéh chājadh jūóhna ã chājcan niít. ⁶ Jwiít Jesúíhwā jumna, caandíh jéihcannit ã chājat pah jwiít dih chājcat caá náahap. Ūonit panihnit jumna, ded pah nin baácboó ã yapatdih queét ã jéihcan caá. Obohjeéhtih, jáanit panihnit, “¿Dios ã weñat pínahdih chājat túut niijná, ded pah wā chājbi?” niíj jenah joyát caá jwiít dih náahap. “Waícanjeh Jesucristo ã jwúb dei jūóhbipna caá”, niíj náhnit, túi chājat caá náahap. ⁷ Jesús dih jepahcannit, d̄púát panhipboó jumna, ūonit panihnit caandíh ã joicán caá. “Jesús ã jwúb dei jūóhcan niít”, niíj jenah joinít, ã weñat pínahdihjeh chājnit, ip̄i babh máihna caá. ⁸ Obohjeéhtih,

jwiít baabáp panhipboó jumnitdih Dios naáwát dih túi jenah joyát caá náahap. ã weñat pínahdih jenah joinít, yeejép chājcat caá náahap. Soldado míc mawadh bejna, ãtah wao chá páha páahnit, ãih bácahdih jāhat pínah niijná, ãtah chóodihbut ãih tacamant ap̄i d̄oná caá. Pánihna, soldado ã míc jāhat pah, jwiít Jesúíhwádihbut míc jāhat caá náahap. Obohjeéhtih, jwíh bácahdihjeh pohba jāhatdih niijná wā chājcan caá. Jwíh caolihdih jāhatdih niijná caá wā chājap. Nin caá jwíh caolihdih jwī jāhat pínah: Jesucristodih túi jenah joinít, Diosdih cāacwádihbut túi oyat caá caolihdih jāhat ã jumap. “Jesús wā yéejatdih yohnit, weemdíh ājeéh ã ub bejbipna caá”, niíj jenah joyátbut caolih jāhat ã jumna caá. Pánih jāh nit panihnit jumna, Satanás jwiít dih ã yéejat túutuchah, caandíh jwī jéih yap yohna caá.* ⁹⁻¹⁰ Jesucristodih jepahcannit bícdih Dios jwiítboodíh ãt peéh chājicap wut jī. Obohjeéhtih, áihwā jwī jumap pínah niijná, jwī yéejat jíib, jwī Maáh Jesucristo jwiít dih ãt wun wūhup wut jī. Pánihna, jwiít áihwā jumnit, nin baácboó páantjeh jumna, w̄nna yuhna, nihat bícdih ájeéh jwī túi jumbipna caá. ¹¹ Caandíh náhnit, Jesús dih ñi túi jenah joyát pínah, ñi jepahat pínahdihbut páantjeh ñi míc teo wáacá.

Pablo queédih bíh ã w̄tat

¹²⁻¹³ B̄u yeebdíh bainí wā jwúb naáwát túut caá, páant mantih. Ñijeéh jumnit Dios naáwát dih yeebdíh ã bohénachah, ñi túi joyoó. Yeebdíh bohéat pínah niijná, Diosboó queédih ã w̄tuchah, yeebdíh bohénit, bádí ã teona caá. Pánihna, queédih oinit, ñi túi jepahaá. Yeebút míc oinit, bícdih ñi túi jumá.

¹⁴ Yabhnitdih ñi tewat túutú. Ūumnitdih, j̄gahnitdihbut ñi weñanaá. Wēpcannitdih ñi túi teo wáacá. Bitadh yójahcan, ãjeéh ñi túi jumá.

* **5:1-2** Mt 24.43; Lc 12.39; 2P 3.10 * **5:3** Is 13.8 * **5:8** Is 59.17; Ro 13.12; Ef 6.13-17

¹⁵ Yeebdíh yeejép chājnitdih ñi yéej chāj jwúbaca bojoó. Nihatdih túi chājnit, bíicdih ñi túi jumúú.

¹⁶ Ded pah yeejép yapna yahna, Diosdih túi jenah joinít, páantjeh ñi weñeé.* ¹⁷ Caandíh ñi úbh cádahca bojoó. ¹⁸ Yeó jáap jummat pah “Túina caá, Paá”, Diosdih niijnit ñi jumúú. Túi yapna, yeejép yapna yahna, bíic yoobó “Túina caá, Paá”, niijnit ñi jumúú. Pánihatdih Dios yeéb Jesúíhwādhíh ã náah yacna caá.*

¹⁹ Túini Espíritudih túi jepahnit, ded pah ã teo wáacatdih ñi jāhca bojoó. ²⁰ Detdih Túini Espiritu ã naáwáchah, queét ĩ naóh yapaíhichah, yeéboó joíhcanit pah ñi jumca bojoó. ²¹ Pánihna, nihat naáwátidih túi jenah joinít, ded túini, ded túicanni ã jummatdih ñi jéihyeé. Pánih jéihna, túinidih jepahnit, ñi náhninaá. ²² Obohjeéhtih, túicanniboodíh, ñi joyáh bojoó.

²³ Jwiít yeebdíh Dios ã túyatdih búdí jwí náah yacna caá. Pánihna, yeebdíh úbhna, “Paá, queét míhwādhíh búdí ma teo wáacá, yéej chājatdih ĩ yap yohat pínah niijná. Meemdíh ĩ túi jenah joyát pínahdihbut teo wáacnit, queétdih ma túi wapaá”, búdí jwí niúj úbhna caá. Páant ã teo wáacachah, jwí Maáh Jesucristo ã jwúb dei jūóhni yeó jáapdih yeéb áihwā túinit ñi jumáipna caá. ²⁴ Diosjeh yeebdíh ñíonit, ã niijátji pah yeebdíh ã túut nuúm péabipna caá.

Pablo ã péé túyat tútat

²⁵ Wā déewā panihnitá, jwiítidihbut búdí ñi úbú.

²⁶ Dios ã oyatjīh nihat Jesúíhwā ñi túi míc úbú.

²⁷ Jwí Maáh Jesús ã enechah, nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Nin núodih ñi pebhna ĩ ub juibínachah, nihat caánboó jumnit Jesúíhwādhíh ñi túi en naáwá.

²⁸ Jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

* 5:16 Fil 4.4 * 5:18 Fil 4.6; Col 4.2-7

2 TESALONICENSES

Queédih ã túyat tútat

¹ Weém Pablo, Silvano, Timoteojih túyat túttnit, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwĩ íp Dioíhwã, jwĩ Maáh Jesucristoíhwãbut ñi jumachah, nin núodih biíhdih daacát túttnit, yeebdíh wã jwúub wahna caá.* ² Jwĩ íp Dios, jwĩ Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ñ teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Queédih “Túina caá, Paá”, ã niiját

³ Wã déewã panihnitá, yeebdíh úbhñit, “Jesúsdi chah ñ túi jenah joyátdih, chah ñ míic oyatdihbut ã túina caá, Paá”, yeó jáap jumat pah jwĩ niiját dée caá. ⁴ Jesúsdi ñi péeat jíib, bita yeebdíh yeejép ñ chājachah yahna, caandíh ñi cádahcan caá. Páant ñi cádahcatdih jéihna, bita Dioíhwãdihbut jwĩ túi wēi naóhna caá.

Cristo ã jwúub dei jūwáchah, Dios yeejépwãdih ã peéh chājat

⁵ Yeejép yapna yahna, Jesúsdi ñi cádahcah enna, Dios ã maáh jumapna yeebdíh ã bejat tútbipna caá. Páant ã chājachah, ã jenah joyát yoobópdih ã jumadti nihát cáacwã ñ jéihbipna caá. ⁶ Pánihna, Dios yoobópdih jenah joiní jumna, yeebdíh yeejép chājnitboodíh ã peéh chājipna caá. ⁷ Jwĩ Maáh Jesús jeámant jwúub dei jūóhna, búdí tūu iigát cātíh, áih wēpnit ángelwã biícđih, yeéb yeejép yapnitjidih ã túi jumat tútbipna caá. Jwiútdihbut biíc yoobó ã chājipna caá. ⁸ Pánih jūóhna, Diosdi, jwĩ Maáh Jesúsdi túini doonádhbut jepahcannitdih ã peéh chājipna caá. ⁹ Dios queédih ã peéh chājachah, páantjeh iiguípboó yeejép ñ yapbipna caá. Jwĩ Maáh Jesús pebh jéih jumcan, búdí ã wēpatdihbut ñ jéihcan niít. ¹⁰ Jesús ã jwúub dei jūóhni yeó jáapdi áihwã caandíh wēnit, “Jesús túini, chah wēpni caá”, ñ niijbipna caá. Yeéb áih doonádh

jwĩ naáwáchah joinítbut queét biícđih caandíh búdí ñi wēibipna caá.

Queédih ã úbát

¹¹ Yeebdíh Diosdi jwĩpí úbhna caá, ã náahat pahjeh ñi chājat pínah niijná. Nihat áihwãdih páant chājat caá náahap. Pánihna, yeó jáap jumat pah yeebdíh búdí jwĩ úbhna caá, Diosdi túi jenah joinít, ã teo wáacatjñ ded pah ñi chājihatdih ñi buujáat pínah niijná. ¹² Páant ñi túi chājachah, jwĩ Maáh Jesucristoíhwã ñi jumadti jéihñit, bita caandíh, yeebdíhbut ñ túi wēi naóhbipna caá. Páant ñi jumat pínah niijná, jwĩ íp Dios, jwĩ Maáh Jesucristobut yeebdíh oinit, ñ teo wáacbipna caá.

2

Jesucristo ded pah ã jwúub dei jūwát

¹ Buu jwuh jwĩ Maáh Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei jūwáchah, míic wáac jubínit, caandíh jwĩ jwáát pínahdih wã naóhbipna caá.* ² Bita yeebdíh yeena, “Jwĩ Maáh átát jwúub dei jūóh tagaá”, ñ niijíchah yahna, ñi úmca bojoó. Biquína “Dios weemdíh páant ã niijíp jñ”, niij, bita “Pablo páant át daác wahap jñ”, ñt niij yee tagaá. ³ Pánihna, bita páant yeebdíh ñ yeenachah, ñi joyáh bojoó. Caán ã jwúub dei jūwát pínah jätih, Diosdi dawá ñ yap yohbipna caá. Páant ñ yap yohochah, chah yeejép wutni ã jígohbipna caá. Caandíh Dios peéh chājna, iiguípna ã wahbipna caá. ⁴ “Caán nihát maáh caá”, cáacwãdih niij jenah joyát túttnit, Diosboodíh ã weñat tútcan niít. “Weém caá Dios”, niij yeenit, Dioíh muúboó ã waadbipna caá, nihát caandíh ennit, ñ wēi naáwát pínah niijná.*

⁵ ¿Ñijeéh jumna, páant yapat pínahdih wã naáwátjidih ñi náhnican niít? ⁶ Buu caán yeejép wutni pínahdih jāhni páantjeh jwĩ cātíh ã jum jwuhna caá. Obohjeéhtih, Dios ã ñíoni yeó jáapdi yeejép wutni ã jígohbipna

* 1:1 Hch 17.1; 1Ts 1.1 * 2:1 1Ts 4.15-17 * 2:4 Dn 11.36; Ez 28.2

caá. ⁷ B̄u caandíh ñi jéih encah yuhna, nemépwā ī maáhboó Dios ā w̄tatdih cāacwādih ā yap yohat t̄utna caá. Obohjeéhtih, páant ā chājachah yuhna, yeejép w̄tnidih jāhni ā bejat pínah jātih caán t̄bit yeejép ā jéih w̄t jw̄hcan caá. ⁸ Ā bejat t̄ttimah b́acah, t̄bit yeejép w̄tni ā jíghbipna caá. Páant ā jíghat t̄ttimah, jw̄ Maáh Jesucristo ā yeh iigátj̄lh nin baácboó jw̄ub dei j̄óhna, ā naáwátj̄lh póoj yohat pah, caandíh ā b̄udábipna caá.* ⁹ Caán yeejép w̄tniboó nemép ā wēpatj̄lh, cāacwā ī jéih chājca naáhdih dawá láa ā chāj j̄utbipna caá, queét caandíh ī wēi enat pínah niijná.* ¹⁰ B́dí yeejép ā chājachah yuhna, iiguípna bejnit pínahboó “Caán túi chājni caá”, niijnít, caandíh ī jepahbipna caá. Queét Jesúih doonádih, yoobópdih ā jumachah yuhna, ĩt joíhcap tagaá. Páant ī joíhcat jíib, queét iiguípna bejnitdih Dios ā ubcan niít. ¹¹ Túini doonádih ī náahcat jíib, Dios queétdih máihnit pah ā chājbipna caá, yee naáwátidih ī túi joyát pínah niijná. ¹² “Caán naáwát yoobópdih nihcan caá”, niijnít, yeejép ī wēi chājatji jíib, Dios queétdih ā peéh chājbipna caá.

Dios āihwādih ā ñíwat

¹³ Yeéb jw̄ déewā panihnitá, jw̄ Maáh Jesús ā oinit ñi jumna caá. Nin baácđih ā chājat pínah jātih yeéb iiguípna bejnit déejidih Dios āt ñíwip w̄t j̄, āihwā ñi jumna pínah niijná. Túini doonádih “Yoobópdih tiguaá”, yeéb ñi niij jenah joyóchah, Túini Espíritu yeebdíh āt teo wáacap tagaá, túinit ñi jumna pínah niijná. Pánihna, ā ñíonit ñi jumachah, Diosdih wēinit “Túina caá, Paá”, jw̄ niiját dée caá. ¹⁴ Túini doonádih jw̄ naáwáchah, Dios yeebdíh āt ñíwip taga, jw̄ Maáh Jesucristo jeáboó maáh ā jumachah, yeebbút caán bícdih maáta ñi jumna pínah niijná.

¹⁵ Pánihna, Jesucristodih túi péenit ñi jumna. Pánih péena, jw̄ naóh

bohéátjidih jw̄ daác wahnidihbut túi náhnit, ñi yap yohca bojoó.* ¹⁶⁻¹⁷ Jw̄ Maáh Jesucristodih, jw̄ íp Diosdihbut yeebdíh b́dí jw̄ ubhna caá, ī náah yacat pah ñi chājat pínah niijná. Jwiítidih oina, iiguípna bejnit déejidih Dios ā túi ubatdih náhnit, yeó jáap jumna pah b́dí jw̄ wēina caá. Jesucristo, jw̄ íp bícdih yeebdíh ī teo wáaca naáh, wēp ñuhnit panihnit jumna, túi chājnit, túi míic wéhenit páantjeh ñi jumna pínah niijná.

3

“Jwiítidihbut ñi ubá”, ā niiját

¹ B̄u jw̄ déewā panihnitá, jwiítidihbut ñi ubá, jw̄ Maáh Jesúih doonádih dawá cāacwādih jw̄ túi bohéát pínah niijná. Yeéb caán doonádih ñi wēi jepahat pahjeh muntih bitadidih jw̄ bohénachah, ī túi wēi jepahat pínahdihbut ñi ubá. Pánih jepahnit, bitadidihbut ī naáwáchah, caán dooná waícanjeh ā bej peét bejbipna caá. ² Jesúih doonádih dawá jepahcan, yéej chājnit jumna, jwiítidih ī yeejép chājíchah, Dios jwiítidih ā wapat pínahdihbut ñi ubá. ³ Jw̄ Maáh Jesús ā niijátji pahjeh chājni ā jumna caá. Pánih jumna, nemépwā ī maáh yeebdíh ā yéej chājat t̄utuchah yuhna, yeebdíh ā teo wáacipna caá, Jesúsđih túi jenah joinít, nemépwāboodíh ñi jepahcat pínah niijná. ⁴ Páant Dios yeebdíh ā teo wáacatj̄lh, ded pah jw̄ w̄tuchah, ñi jepahatdih jw̄ túi jéihna caá. Páant ñi chāj cádahcatdihbut jw̄ jéihna caá. ⁵ Dios b́dí ā oyatdih yeebdíh ā túi jéihyana naáh, caandíh oinit, bitadidihbut ñi oyat pínah niijná. Jw̄ Maáh Jesús yeejép yapna yuhna, Diosdih āt cádahcap w̄t j̄. Páant ā jumna pah muntih, yeebbút yeejép yapna yuhna, ñi cádahcat pínahdih wā ubhna caá.

Ā tewat t̄utat

⁶ Jw̄ Maáh Jesucristo ā wēpatj̄lh, nin pah yeebdíh wā w̄tna caá: Det Jesúihwā jw̄ bohéátjidih jepahcan,

* 2:8 Is 11.4 * 2:9 Mt 24.24 * 2:15 1Co 11.2

tewíhcannitdih ñi pej jumca bojoó.
 7 Ñijeéh jumnit, búdí jwĩ teweçah, ñi enep jĩ. Páñihna, jwĩ tewatji pahjeh muntih yeebdíhbut tewat ã náahatdih ñi jéihna caá. 8 Ñíih jeémát dih jíib wihcanni jwĩpĩ jeémpcap jĩ. Obohjeéhtih, yeebdíh uábh tac buugácat túut niijná, yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut búdí jwĩ tewep jĩ.* 9 Jwĩ bohéátji jíib yeebdíh jwĩta jíib waadá tagaá. Obohjeéhtih, jíib náahcanjeh, búdí jwĩ tewep jĩ, yeéboó jwiít dih ñi en yacat pínah niijná. 10 Ñijeéh jumnit, nin pah yeebdíh jwĩ niij bohénap jĩ: “Teocannit ï jeémpca bojo naáh”, jwĩ niijip jĩ. 11 Obohjeéhtih, yeéb biquína ñit tewíhcap wut be. Páñih tewíhcan, bitadih ñit tac buugánap wut be. 12 Páñih tewíhcannitdih jwĩ Maáh Jesucristo ã wēpatjĩh nin pah jwĩ niij wutna caá: “Bitadih tac buugácanjeh, ñi teweé, ñíih jeémát pínah jíib”, jwĩ niijná caá.

13 Obohjeéhtih, yeéb jwĩ déewã panihnitá, túi chãjna, ñi chuucá bojoó.* 14 Biquína caanjĩh moón jwĩ tewat tútatdih ï yap yohochah enna, queétdih ñi pej jumca bojoó, tíicnit, ï túut nuumát pínah niijná. 15 Obohjeéhtih, Jesús dih cádahnitdih ñi en jũihñat pah, queétdih ñi en jũihca bojoó. Queét ñi déewã, Jesúsíhwã ï jumachah, ï yap yohatdih queétdih túinijeh ñi naáwá, ï túi tewat pínah niijná.

Ã pée túyat tútat

16 Jwĩ Maáh Jesús jwiít dih túi jummat túutni, yeó jáap jummat pah yeebdíh ã túi teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná. Jwĩ Maáh ñijeéh ã túi jumca naáh.

17 Weém Pablo, nin péeni naáwát bitdih wíih téihyajĩhjah wã daácna caá. Nihat wã daác wahnidih wíih téihyajĩhjah wãpĩ daác péana caá. Páant péeni naáwát bitdih míic wã daacát dih enna, wã naáwát yoobát ã jummatdih ñi jéihbipna caá. 18 Jwĩ Maáh Jesucristo

yeéb nihatdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
 Pablo

* 3:8 Hch 18.3; 1Ts 2.9 * 3:13 Gá 6.9

1 TIMOTEO

Timoteodih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, meém Timoteodih* nin néodih wã daác wahna caá. Jwĩ íp Dios jwiít dih túi ùbni, Jesús jh ãih túini doonádih ã naáwát tút ni wã jumna caá. Jwiít dih Jesús ã pebhboó ã ùb bejat pínahdih jéihna, jwĩ wēi pãina caá. ² Timoteo, meemdíh Jesúih doonádih weemjéh wã bohénachah joinít, Jesúsdih ma jwíh jepahachah, wã wūh panihni ma jumna caá. Dios jwĩ íp, jwĩ Maáh Jesucristobut oi jġgah ennit, ã teo wáaca naáh, ma túi jummat pínah niijná.

Bitã ã yee bohéatdih Timoteodih ã yoobáat tútat

³ Macedonia baácboó jwĩ bej láa Éfeso tútchiboó jubínit, biquína Jesúih doonádih yee bohénitdih jwĩ joyóp jĩ. Páant ã bohéatdih joinít, meemdíh caán tútchidih wã cádahap jĩ, ã yee naáwát dih ma cádahat tútat pínah niijná. ⁴ ã ñowã jon jãt ih moón ã jenah joyátjidi pãantjeh ã bohénap jĩ. Ded pah ã naáwátj i, ã wãtnadibut ã bohénap jĩ. Queét pãnih bohéna, míc íjanit, Dios jwiít dih ã wutat pah ã chãjcap jĩ. ã jéihyatj ihjeh bohéna, Diosboodíh ã túi jenah joicáp jĩ.

⁵ Páant ã jumachah enni, meemdíh chah wã wēp bohéat tútat jĩ, Jesúihwã bitadih ã oyat pínah, Diosdih ã túi jenah joyát pínah, dedé yéejat wihcan, yéejat peéh chãjatdih ã úmcat pínahbut niijná. ⁶ Páant wã bohéatdih yohnit, oboh jumniboodíh ã míc wéhena caá. ⁷ Moisés ã wutatjidi bohénit jumíhna yuhna, ded pah ã bohéatdih queétjeh ã beh joicán caá.

⁸ Páant Moisés ã wutatjidi yoobópdih jwĩ bohénachah, túini wutat ã jummatdih jwĩ jéihna caá. ⁹⁻¹⁰ “Caán wutatdih jepahnitdih jwūb bohéat caá náahap”, jwĩ niij jenah joicán caá. Obohjeéhtih, nin panih chãjnitboodíh

bohéat caá náahap: Dios ã wutatdih yap yohnit, yeejép chãjnit, ã mánadih mao yohnit, bitadibut mao yohnit ã jumna caá. Yeej chãjnit, neoná mícjeh, yaádh mícjehbut yeej chãjnit ã jumna caá. Cáacwãdih ùbni, bitadih teo wūhat pínah niijná, queét dih jíib chãj wūhni ã jumna caá. Yee naóhni, túini bohéatdih yap yohnitbut ã jumna caá. Pãnih chãjnitdih caá Dios naáwát dih bohéat náahap, ã tút ñumát pínah niijná. ¹¹ Caán bohéat caá Jesúih doonádih Dios weemdíh ã bohéat tútat jĩ.

Dios Pablodih ã oi jġgah enat

¹² Weém yeejép wã chãjachah yuhna, “Pablo wã naáwát dih ã túi bohébipna caá”, niij jenah joinít, jwĩ Maáh Jesús weemdíh ã ñíwip jĩ. Páant ã ñíwichah jéihna, “Túina caá”, caandíh wã niijná caá. Páant ã ñíoni jumna, ãih doonádih wã bohénachah, ã wēpatj ih weemdíh ã teo wáacna caá. ¹³ Páant ã ñíwat pínah jãt ih, Jesúsdih jéih jwuhcan, caandíh yeejép wã wéhénachah, ãih cáacwãdihbut yeejép wã chãjachah yuhna,* caánboó weemdíh ã ñíwip jĩ. Yeejép chãj jwuhna, “Yeejép chãjna caá wã chãjap”, wã niij jenah joicáp jĩ. Páant wã jéih jwuhcah enna, peéh chãjcanjeh, weemdíh ãt oi jġgah enep jĩ. ¹⁴ Pãnihna, jwĩ Maáh Jesucristo weemdíh búdí oinit, ã túi chãjatdih jéihna, caandíh wã jepahap jĩ. Pãnih jepahni jumna, ã oyatj ih bitadibut búdí wã oina caá.

¹⁵ Yeejépwã jwĩ jumachah jéihni, iiguípna jwĩ bejat déedih túi ùbat tút niijná, Jesucristo nin baácboó ãt dei jūwáp tajĩ. Páant jwĩ naáwát yoobópdih ã jummatdih nihãt ã túi jéihye naáh. Weémboó bitã chah yeejép wã jumap jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, páant yeejép chãjni wã jumachah yuhna, Jesucristo weemdíh peéh chãjcan, ãt jġgah enep jĩ. Pãnih jġgah enna, weemdíh ã túi chãjatdih jéihni, bitabut caandíh ã jepahbipna caá.

* 1:1 Hch 16.1-3 * 1:13 Hch 8.3; 9.4-5

Pánih jepahnit, Diosjeéh ã pebhboó páantjeh ï jum̄bipna caá.

17 Dios páantjeh jum̄ni nihat cãacwãdih चाह मांह caá. Caán jw̄ijeéh ã jum̄chah ȳhna, caandih jw̄i en j̄icán caá. Caanjéh caá Dios. Biíh wihcan caá. Páant ã jum̄chah jéihnit, jwiitdih yeó jáap jum̄at pah caandih wēi naáwát caá náahap. Páant tíi ã jum̄u nah.

18 Timoteo, wã wãúh panihni ma jum̄chah, nindih meemdih wã wutna caá: Jwiit Jesúhwã waóh̄nitboó meemdih jw̄i teo jãha uúbh láa, Túini Espiritu ã jéihyanachah, meemdih jw̄i naóh yapanap j̄i. Páant jw̄i naóh yapaatjidih túi náhn̄nit, Jesúh̄ doonádih wēp naóh bohéni ma jum̄u. Bitã meemdih joicánjeh yeejép ï chãjachah ȳhna, caandih ma bohé cádahca bojoó. 19 Jesúsdih túi jenah joí cádahcan, yeó jáap jum̄at pah caandih ma túi uúbú. “Dedé yéej chãjat j̄iib weemdih ã wihcan niit”, niij jenah joyát túut niijná, map̄i jum̄at pah, túinijeh ma jum̄u. Biqúina pánih jum̄can, Jesúsdih itát cádahap taj̄i. 20 Queét cádahnit poómpjeéh Himeneo, Alejandroj̄ih ï jum̄na caá. Pánihna, jáantjeh nemépwã ï maáhdih wãát wãh̄p j̄i, ded pah ã náahat pah queétdih ã chãjat pínah niijná. Queét yeejép ï bohéatjidih cádahnit, ï jw̄uub túut n̄umát pínah niijná, caandih wã wãh̄p j̄i.

2

Jesúhwã míc wáacnit, ded pah ï uúbát

1 B̄u nin pah meemdihjeh wã jw̄ih naóhna caá, bitadihbut ma bohéat pínah niijná: Yeéb Jesúhwã míc wáacnit, nihat cãacwãdih ñi uúbú, queétdih Jesúsdih ï jepahat pínah niijná. Pánih uúbhna, “Túina caá, Paá”, caandih niijátbut ã náahna caá. 2 Nihat maátadihbut uúbát náahap, míc mawat wihcan, Dios ã náahat pah chãjnit, ñih cãacwã ï túi jum̄at pínah niijná. 3-4 Nihat cãacwã

iiguipna bejnit déedih túi ubat túut niijná, ã wãúh túini doonádih joinit ï jepahatdih Dios ã náah yacna caá. Páant bitadih jw̄i uúbúchah, búdí ã wēina caá. 5-6 Biícjeh tigaá Dios. Obohjeéhtih, jwiitboó yéejnit jum̄na, caán biícđih jw̄i jéih jum̄can caá. Páant jw̄i jum̄chah, nihat cãacwã uúb̄ jeñé Jesucristojeh jw̄i yéej chãjat j̄iib át w̄an wãh̄p j̄i, Diosjeéh jw̄i túi jum̄at pínah niijná. Jesús ã w̄an wãhatji doonádih Dios ã ñío láa cãacwãdih át jéihya jw̄ih̄p j̄i.* 7 Jesús páant ã jum̄atdih wã naáwát pínah, judiowã nihcannitdih túini doonádih wã bohéat pínahbut niijná, weemdih ã ñiwip j̄i. Yoobópdih meemdih wã naóhna caá. Wã yeeacan caá.*

Neoná, yaádh ded pah ï chãjat

8 Queét Jesúhwã m̄uná jum̄at yoobó míc wáacnit, biícđih uúbhna, neoná yeejat cádahnit jum̄na, téihya aabánit, ï uúbú naáh. Íjcan, míc j̄ih̄ñat wihcanjeh uúbh waáwát caá náahap. 9 Yaádhboó túinijeh yégueh ï duwú naáh, bitã ï en ñinahcat pínah niijná. Tubit mácah jíghni ñih waó yoócnadih ï chãjca bojo naáh. Bitã ï wēi naáwát pínahdih bidcanjeh, búdí j̄iib jum̄ni iigní tōpna, yégueh chóonadihbut ï duocá bojo naáh.*

10 Queét yaádh ï túi chãja naáh. Pánih chãjna, bitaboó queétdih jenah joiná, ï túi jíghatdih jenah joicán, ded pah ï túi chãjatboodih ï jenah joibipna caá. Páant tigaá Dioíhwã yaádh̄dih náahap. 11 Míc wáacna, laihsan̄jeh, wēinit, bohéatdih ï túi joyó naáh. 12-14 Míc wáacnit, yaádh neonádih bohécan, ï wutca bojo naáh. Laihsan, túinijeh joí chúdn̄nit yaádh ï jum̄u naáh.* Adándih Dios jw̄ih̄ chãjnit, caán tãttimah, Evadih át chãjap wut j̄i, caandih teo wáacnih mi jum̄at pínah niijná.* Caánt Adándih wutnih pínah mit nihcap wut j̄i. Nemép ã yeenachah joini Adán nihcah, Evaboó mit joyóp wut j̄i. Páant ã yeenachah joiná,

* 2:5-6 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; Tit 2.14 * 2:7 2Ti 1.11 * 2:9 1P 3.3 * 2:12-14 1Co 11.2-6; 14.34-35 * 2:12-14 Gn 2.7,21-22 * 2:12-14 Gn 3.1-6

Diosdih mit yap yoh jwíhip wut jī.*
 15 Obohjeéhtih, yad wili Diosdih mi yap yoh jwíhichah yuhna, yaádh ì wehdih túi en daonít, Diosdih túi jenah joí cádahcan, ájeéh ì túi jum̄bipna caá. Diosdih cáacwādh̄but oinit, ì túi chājachah, queétdih ã wēi enbipna caá.

3

Jesúhwā ì maáta ded pah ì chājat

1 B̄uu, Jesúhwā ì maátadih ded pah ì ñíwat pínahdih wā naóhbipna caá. Ded queétdih waóhni jum̄íhni táini tewatdih ã bidna caá. Caán yoobópdih tigaá. 2 Jesúhwādh̄i waóhni pínahdih ñíona, yeejép dooná ã wihcat pínah niijná, nin pah jum̄nitdih ì ñíwi naáh: Det biíc wilidihjeh bíbohnitdih, túi jenah joinít, táiniyeh m̄uudíh waád jūúwát tút̄nit, túi naóh bohénitdih ñíwat caá náahap. 3 Det máihcannitdih, míc maocannit, míc jāihcannit, dinero búdí bidcannit, cáacwādh̄i táiniyeh chājnitdih ñíwat caá náahap. 4 Pánih ñíonit, ì weha mána yaádh̄dh̄i, ì wehdih̄but yeejép niijcánjeh túi wutnit ì jum̄u naáh. 5 Queétdih túi wutcan, Jesúhwādh̄i but ìta túi wutcan tagaá. 6 Jesúsdih jáap jepahni Jesúhwādh̄i waóhni ã jum̄ca bojo naáh. Jáap jepahnidih ì waadánachah, “Weém chah jéihni caá”, ãta niij jenah joi tágaá. Páant ã niij jenah joyóchah, Satanásdih ã peéh chājat pah m̄untih Dios caandíh̄but ãta peéh chāj tagaá. Satanás páant ã niij jenah joyátji jīb, Dios át peéh chājap wut jī. 7 “Caán túi chājni caá”, Jesúsdih jepahcannitboó ì niijnídh̄i maáh ì waadána naáh. Pánih túi chājni jum̄na, nemép ã náahat pah ã chājcah, caandíh̄ dedé yeejép dooná ã wihcan niit.*

Jesúhwādh̄i teo wáacnit ded pah ì chājat

8 Jesúhwādh̄i teo wáacnitjeéh waadát tút̄nitdih ñíona, nin pah jum̄nitdih ì ñíwi naáh: Túi jenah joinít, ì niiját pah chājnit, máihcannit, jéihcha dinerodih

uúbh̄cannitdih̄but ñíwat caá náahap. 9 Dedé peéh chājat wihcan, Dios naáwátđih túi jepahnitdih̄but ñíwat caá náahap. 10 Queét waadíh̄nit ded pah ì chājatdih ì jwíh̄ túi ene naáh. Pánih enat táttimah, yeejép chājcannit jum̄na, Jesúhwādh̄i teo wáacnitjeéh ì jum̄u naáh. 11 Ì weha mána yaádh̄but nin pah ì jum̄u naáh: Túiniyeh jum̄nit, obohjeh dooná naóhcannit, túi jenah joinít, máihcannit, ded pah ì niiját pah chājnit yaádh̄ ì jum̄u naáh. 12 Jesúhwādh̄i teo wáacnit pínahdih ñíona, nin pah jum̄nitdih ì ñíwi naáh: Det biíc wilidihjeh bíbohnitdih, ì weha mána yaádh̄, ì weh, queétdih teo wāh̄nitdih̄but túi wutnitdih ì ñíwi naáh. 13 Páant ì ñíonitboó Jesúhwādh̄i ì túi teo wáacachah, bita queétdih ì túi wēi naóhbipna caá. Pánihna, táini doonádh̄i, Jesucristodih ì jepahatdih̄but úum̄canjeh bitadih ì naóhbipna caá.

Dios naáwát ded pah ã jum̄at

14-15 Butéhjeh ma pebh̄boó bejíhna caá wā chājap yuh caá. Obohjeéhtih, “Butéhjeh weém wāta bej jwuhcan caá”, niijnít, nin núodih meemdíh wā daác wahna caá, queét Jesúhwā míc wáacnit, ded pah ì jum̄at pínahdih ma jéihyat pínah niijná. Jwiit Jesúhwā Dios páantjeh jum̄niíhwā jwí jum̄na caá. Áihwā jum̄na, ã naáwát yoobópdih jum̄nidih jéihna, caandíh̄ jwíp̄i bohéna caá. 16 Jon jātih Jesucristoíh táini doonádh̄i jwí jéih jwuhcap jī. Páant jwí jéihcannidih b̄uu Dios jwiitdih ã jéihyanap be. Nin pah caá ã jéihyaat:

Jwiit pahjeh Jesucristo át cáac jum̄ap wut jī. Túini Espíritu caandíh̄ búdí teo wáacnit, yéejat wihcanni ã jum̄atdih át jút̄ap wut jī. Ángelwābut caandíh̄ ìt enep wut jī. Á bohéat tút̄nitboó nihat baácđih moondíh̄ áih̄ táini doonádh̄i jwí bohénap jī. Páant jwí bohénachah, caán doonádh̄i joinít, dawá caandíh̄ ì jepahap jī. “Nihat baácđih moondíh̄ ñi bohénaá”, ã

* 3:7 Tit 1.6-9

niját túttimah, jeáboó Dios caandíh át ub púuh laab béjep wut jĩ. Caán naáwátdih jwiít nihat Jesúíhwá jwĩ táí jéihna caá.

4

Ded pah yee bohéat ã jumat

¹ Túini Espíritu nin pah jwiít dih ã jéihyana caá: Jesús ã jwúub dei júúwát pínah jãtíh, biguína ãih túini doonádih joinítji caandíh cádahnit, nemépwã ã yeeatdih ã joibípna caá. ² Pánih joinít, bitadilh ã yee naáwáchah, queébtut ã jepahbipna caá. Pánih yee naóhnit, yeejép chãjna yuhna, “Weemdíh yéejat wihcan caá”, ã niij jenah joibípna yuh caá. ³ Nin pah ã niij bohébipna caá: “Ñi áa jumca bojoó. Jwĩ jeémát túutcanni jeémát dih ã jeémpca bojoó”, ã niij watbipna caá. Queét páant ã jeémát túutcah yuhna, Diosboó jwĩ jeémát pínahdih wuhna, nihatdih ã jeémát túutna caá. Jeémát dih bíbohna, caandíh “Túina caá, Paá”, niiját caá náahap. ⁴ Nihat Dios ã chãjni túini caá.* Pánihna, ã wuhni jeémát dih ubna, caandíh “Túina caá, Paá”, niijná, yohcanjeh, táí wēi jeémát caá náahap. Bitá ã jeémát túutcah, queétdih ã joyáh bojoó. ⁵ “Nihat wã wuhni jeémát ã túina caá”, Dios ã niiját dih náhninit, “Nin jeémát ma wuhat túina caá, Paá”, niijnít, ã wuhni jeémát dih wēi jeémát caá náahap.

Jesúíhwádih teo wáacnit ded pah ã jumat

⁶ Páant wã naáwátdih Jesúíhwádih bohéna, meém, Timoteo, caandíh táí teo wuhni ma jumbipna caá. Jesucristoíh doonádih táí joinítji jumna, Dios naáwátdihbut táí jepahni ma jumna caá.

⁷ Diosdih jéihcannit ã jenah joyátjéhjeh ã bohénachah joyáh bojnit, Dios ã weñat pínahboodíhjih chãjat caá náahap. ⁸ Ded ãih bácahdih ã wēpanachah, ã túina caá. Obohjeéhtih, ãih bácahdihjih nihcan, ãih caolihdih ã wēpanachah, chah ã túina caá. Pánih caolihdih wēpana, nin baácboó táí

jum, ã wunat túttimah, jwúub boopud júóhnit, Dios pebhboobát ã táí jumbipna caá. ⁹ Caán yoobóp dih tigaá. Pánihna, nihat cáacwádih caán naáwátdih jepahat caá náahap. ¹⁰ Yeejép yapna yuhna, búdí jwĩ teona caá, nihat Diosdih ã jepahat pínah niijná. Caán páantjeh jumni, nihat iiguípna bejnit déedih táí ubni jumna, caandíh jepahnitdihjih ã táí ubbipna caá. Páant ã táí ubat pínahdih jéihnit, jwĩ wēi páina caá.

¹¹ Páant wã niiját dih bohéna, Jesúíhwádih ma táí wutúú. ¹² Obohjeéhtih, jáap ma jumuchah ennit, biguína meemdíh ãta joyáh boj tagaá. Páant ã joyáh bojcat pínah niijná, nin pah queétdih ma chãj júutú: Bitadilh oina, túinijeh naóhnit, táí chãjnit, Jesúsdih ma táí jenah joí cádahca bojoó. Páant ma chãjachah ennit, jáap ma jumuchah yuhna, meemdíh ã joyáh bojcan niít. Páant ma táí jumuchah, queét meemdíh ã en yachipna caá. ¹³ Pánihna, ma pebhna wã jubíát pínah jãtíh, Dios naáwátdih en naóhnit, Jesúíhwádih ma táí beh joyánaá. ¹⁴ Jesúíhwá ã maáta meemdíh teo jáha úúbhnit, Túini Espíritu ã niiját dih ã naóh yapaatjidih ma táí náhninaá. Páant ã teo jáha úúbúchah, Dios meemdíh ãih wēpat ã wuhatjidih náhninit, úumcanjeh ma táí wēp bohénaá.

¹⁵ Páant wã niiját dih ma táí náhninaá, yeó jáap jumat pah Dios naáwátdih chah ma táí bohéatdih nihat ã enat pínah niijná. ¹⁶ Meemjéh ma táí eneé, ded pah ma chãjatdih, ded pah ma bohéatdihbut. Yeó jáap jumat pah páant míic ma chãjaá. Pánih chãjna, meemjéh, ma bohénitdihbut iiguípna bejnit déejidih ma táí ubbipna caá.

5

Bitá Jesúíhwádih ded pah teo wáacat

¹ Búú bainí meemdíh wã jwúub naáwíhna caá, ded pah Jesúíhwádih ma teo wáacat pínah niijná. Behnitboó ã yéej chãjachah, jéihcan túinijeh

* 4:4 Gn 1.31

naáwát caá náahap. Ma ípdih ma naáwát pah, behnitdihbut táinijeh ma naáwá, í túut nuumát pínah niijná. Ma úudwādh ma naáwát pah japatadihbut táinijeh ma naáwá, queétbut í túut nuumát pínah niijná. ² Ma índih ma naáwát pah, behnit yaáhdihbut táinijeh ma naáwá. Ma déewā yaáhdih ma naáwát pah, jūihcan, japata yaáhdihbut táinijeh ma naáwá, í túut nuumát pínah niijná.

³ Buu éemp wunnit yaáhdih ded pah ma teo wáacat pínahdih wā naóhbipna caá. Dedh déewā wihcannih éemp wunnihdih teo wáacat caá náahap. ⁴ Obohjeéhtih, éemp wunnih mi weh jumna, mi jumená jumna, queétboó caántdih í teo wáaca naáh. Pánih teo wáacna, Dios ā wutat pah í chājna caá. Queétdih mi en dawátji pah, queétboó í jwúb en dawá naáh. Páant í chājachah enna, Dios ā túi wēina caá. ⁵ Biíh wili éemp wunnih, déewā wihcannih jumna, Dios ā teo wáacatdih mi páina caá. Pánih jumna, yeó jáap jumat pah Diosdih mi úbhna caá. Páant mi jumatdih ennit, caántdih ñi teo wáacá. ⁶ Obohjeéhtih, biíh wili éemp wunnihboó mi weñat pínahdihjeh jenah joinít, Jesúsdih jepahcan, iiguípna mi bejbipna caá. Páant mi jumachah ennit, caántdih ñi teo wáacca bojóo. ⁷ Nin butéh wā wutatdih Jesúhwādhbut ma jwúb naóh yapanaá, í túi chājat pínah niijná. Páant í chājachah ennit, “Í túi chājcan caá”, bita queétdih í jéih niijcán niít. ⁸ Ded ā déewādh túi en daocánni, ā wehdih í índihbut en daocánni “Weém Jesúh caá”, niijná yuhna, ā naáwát dih ā yap yohna caá. Pánih jumna, Jesúsdih jepahcannitdih chah yeejép ā chājna caá.

⁹ Dedh éemp wunnih Jesúhwādh teo wáacnitjeéh mi waádihichah, sesenta jópchi chah bíbohni, biíc dihjeh áa jumnihjidih ñi waadánaá. ¹⁰ “Caánt táinijeh chājnih caá”, í niijníhdih, mi wehdih túi behan, miíh muúboó bitadih túi waád jūwát

túatnih, Jesúhwādh teo wáacnih, yeejép yapnitdihbut teo wáacnih, táinijeh chājnihdih ñi waadánaá. Queét teo wáacnit pínah yaáhdih ñio péanit, íh wātnadih ñi daacá.

¹¹⁻¹² Obohjeéhtih, éemp wunnit yaádh jáapwā yaádh buúg í jumachah, íh wātnadih ma daacca bojóo. “Míhwādh teo wáacnih pínahjeh wā jumnipna caá”, Cristodih niijníh yaádh jumna yuhna, túttimah newédih jwúb bidna, íta jwúb áa jum tagaá. Pánih chājnit, í naáwátji biíc yoobó í péacah, queét yaáhdih peéh chājat āta jum tagaá ¹³ Pánih chājna, nin pahbut íta chāj tagaá. Teocannit yaádh, munná yoobó táoh yee naóhni, bita í tewatdih en naóhni, yeejép wéhenitbut íta jum tagaá. ¹⁴ Pánihna, queét yaádh jwúb áa jumnit, í weh jumna naáh. Í weha mána, í wehdihbut í túi en dawá naáh. Páant í chājachah, jwiít Jesúhwādh eníhcannit “Queét yaádh yeejép chājna caá”, í jéih niijcán niít. ¹⁵ Buu biquína éemp wunnit yaádh Jesucristodih cádahni, Satanás ā náahatboodih í chājna caá. Pánihna, bita yaádh páant í chājat pínah niijná, meemdih wā naóhna caá.

¹⁶ Det Jesúhwā í dée wili éemp wunnih mi jumachah, queétboó caántdih í teo wáaca naáh. Páant í teo wáacachah, bita éemp wunnit, déewā wihcannit yaádhboodih Jesúhwā í jéih teo wáacna caá.

¹⁷ Buu Jesúhwā í maátadih ded pah í chājat pínahdih meemdih wā naóhbipna caá. Í maáta queétdih í túi en dawát júb, wēinit í júb chāja naáh. Biquína í maáta, Dios naáwát dih bohénitbut í jumachah, bita maátadih í júb chājat chah, queét bohénitboodih í júb chāja naáh. ¹⁸ Dios naáwát dih daácní nin pah ā niij daacátjidih náhniat caá náahap: “Momo jiwíwā trigodih í caóh chūñuchah, queétdih ñi jac chéoca bojóo, í túi jeémát pínah niijná”, āt niij daacáp tají.* Páant ā daacátji pah muntih, biíhboó

* 5:18 Dt 25.4 * 5:18 Mt 10.10; Lc 10.7

“Teonidih ã tewatji jíib, jíib chãjat caá náahap”, ãt niij daacáp tajĩ.* Páant ĩ niijátjidih náhninit, Jesúihwã ĩ maátadih wëinit, queétdih ĩ túi jíib chãja naáh.

¹⁹ Jesúihwã maátadih biícjeh yeejép dooná naóhndih joyáh bojat caá náahap. Obohjeéhtih, chénewã, biíc peihcannit biíc yoobó ĩ niijíchah, caandih ĩ naóh yacat yoobópdiã ã jumna caá.* ²⁰ Pánihna, ã yéej chãjatdiã ã cádahícah ennit, ñi míic wáacapoó caandih ñi jũihñuú. Páant ñi jũihñuchah joinít, bitabat biíc yoobó yeejép ĩ chãjcan niít.

²¹ Dios, Jesucristo, ã ñionit ángelwãbut ĩ enechah, nin pah meemdih wã wutna caá: Butéh wã naawát pah ma túi chãjaá. Pánih chãjni jumna, biíc diã chah teo wáacnit, biíhdih nump ma teo wáacca bojoó. Nihat Jesúihwãdih biíc yoobó ma chãjaá.

²² Det Jesúihwã ĩ maáh waádihnit diã ma teo jáha úbát pínah jãtíh, yóhancanjeh, ded pah ĩ chãjat diã ma túi en ñuun jwúhuú. Páant túi en jwuhcanejeh ma ñiwichah, queét yeejép chãjnit ĩta jum tagaá. Páant yeejép ĩ chãjachah ennit, maátajeéh queétdih ma waadáca bojoó. Yeejép chãjnit diã waadána nihna, “Queét túi chãjnit caá”, niijní pah mata jum tagaá. Meémboó yéejat wihcanni ma jumhuú.

²³ Buh meemdih jwuh bainí wã naóhbipna caá. Mahdihjeh ma babhna caá. Pánih babhna, wudah tubat, biíh wunatbut meemdih dawá láa ã jumna caá. Pánihna, jiwá iguúh macdihbut bainíbit babhbat caá meemdih náahap, míh bácah ã túi jummat pínah niijná.

²⁴ Maátadih ñi bidat diã jwúub jenah joinít, nin pah wã niij naóhna caá: Biquí láana det ĩ yéej chãjachah, nihat jwĩ jéihna caá. Dios queétdih ã peéh chãjat pínahdiãbut jwĩ jéihna caá. Pánihnit maáta ĩ jumíhichah yuhna, queétdih ñi waadáca bojoó. Obohjeéhtih, bitaboó ĩ yéej chãjat diã

jwĩ jéih jwuhcan caá. Pánih jéih jwuhcan yuhna, túi en ñuunnit, yeejép ĩ chãjachah, jwĩ jéihbipna caá. ²⁵ Caan páh muntih biquína ĩ túi chãjachah, nihat jwĩ jéihna caá. Bitaboó ĩ túi chãjat diã jéih jwuhcan yuhna, túttimah jwĩ jéihbipna caá. Túiniboodih ded pah jwĩ jéih bihcan caá.

6

¹ Buh teo wãh nit jwah ded pah ĩ chãjat pínah diã wã naóhbipna caá. Queét Jesúihwã jumna, ĩ maátadih ĩ túi teo wuh naáh. Páant ĩ chãjachah ennit, Jesús diã jepah nit ĩ jumuchah jéihna, bitaboó Dios diã, jwĩ bohéat diãbut ded pah ĩ jéih yeejép naóhcan niít. ² ĩ maáta Jesúihwã ĩ jumuchah, queét teo wãh nit but Jesúihwã jumna, ĩ maátadih ĩta túi wëi jepahcan tagaá. Obohjeéhtih, páant ĩ chãjachah, ã túican caá. Queétdih ĩ túi teo wuh naáh. Pánih teo wãhna, ĩ déewã panihnit diã teo wáacna caá ĩ chãjap. ĩ maátadih oina, Jesús diã jéihcannit diã ĩ teo wãhat chah, ĩ túi wëi jepaha naáh. Páant wã wutat diã queétdih ma jwúub naóh yapanaá.

Ded pah Diosjééh túi jummat

³ Buh jwĩ bohéat diã mácah naóh nit diã ded pah ñi chãjat pínah diã wã naóhbipna caá. Det mácah bohéna, jwĩ Maáh Jesucristo ih túini dooná diã náahcan, Dios naawát diãbut ĩ túi bohécan caá. ⁴ “Weém jéih beedáni caá”, niijná yuhna, ĩ túi jéihcan caá. Íjnit pah míic wéhena, míic jũihñat tútnit, ĩ míic eníhcan caá. Bitadiã yeejép dooná ĩ niijátji jíib, queétdih ĩ wëi encan caá. ⁵ Yeejép jenah joiná, bitajeéh jéih jumcan, míic jũihnitjeh ĩ jumna caá. “Dios naawát diã bohéna, búdí dinerodih jwĩ bíboh bípna caá”, ĩ niij jenah joiná yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, bainí bíboh atjĩh wëina, Dios diã jepahna, túi jummat caá náahap. ⁷ Jwĩ jwíh cáca jumna, dedé bií déedih jwít ub jũóhcap jĩ. Buh dná, bií déedih jwĩ jéih ub bejcan niít.

* 5:19 Dt 17:6; 19:5

Pánihna, jwĩ bíbohat pah bóojeh weñat caá náahap.* ⁸ Jwĩ jeémátdih, jwĩih yéguéhdihtbut jwúub chah náahcanjeh, weñat caá náahap. ⁹ Dawá bií déedih bidna, nemépboó ã yéej chãjat túutachah, nihat yeejépdih chãjnit caá ãta jumup. Queét dawá láa jenah joicánjeh, yeejép chãjatdih cádahcan, queétjeh tigaá yeejép ã yapbipna caá. Pánih cádahcan, iiguípna ã bejbipna caá. ¹⁰ Det dinerodih búdí bidna, dedé yeejép ã chãjna caá. Biquína pánih bidnitboó Jesúsdiht cádahnit, búdí jãghna, tabit ã moh yéejna caá.*

Timoteodihjeh ã naáwát

¹¹ Obohjeéhtih, meémboó Dioíh jumna, yeejép ã chãjatdih ennit, “Biíc yoobó weembát wã chãjcan niít”, niijnít, biáboó ma jwei béjeé. Túiniboodíhjih ma chãjaá. Ded pah Dios meemdíh ã wutachah, caandíhjih ma jepahaá. Jesúsdiht ma túi jenah joyoó. Bitadiht ma oyoó. Yeejép yapna yuhna, Jesúsdiht ma cádahca bojoó. Bitadiht túinijeh ma numah jumúú. ¹² Jeáboó ãjeéh jumni pínahdiht Dios meemdíh ãt ñiwip jĩ. Meemdíh ã daabánachah, Jesúsdiht ma jepahatdiht dawá cáacwãdiht ma túi naáwáp jĩ. Pánihna, yeejép yapna yuhna, caandíh ma jepah cádahca bojoó, jeáboó juibínit, páantjeh ma jummat túut niijná. ¹³ Diosboó nihatdiht ãt chãjap wut jĩ. Jesucristoboó Poncio Pilatodiht ded pah ã jummatdiht túi yoobópdih ãt naáwáp wut jĩ.* Dios, Jesucristojĩh ã enechah, nin pah meemdíh wã wép naóhna caá: ¹⁴ Páant meemdíh wã wutatdiht ma túi jepahaá. Jwĩ Maáh Jesucristo ã jwúub dei jãúwát pínah jãtih, ã wutat pahjeh ma chãjaá, cáacwã meemdíh ã naóh yaccat pínah niijná. ¹⁵ ã náahni yeó jáapdíhjih Dios ã wúúhdih ã jwúub wah deyabipna caá. Dios túini, caanjéh tigaá nihat cáacwã ã maáh. Nihat cáacwã ã maáta chah maáh caá ã jumup. ¹⁶ Caanjéh tigaá páantjeh jumni, yeh iigátjĩh ã jumna

caá. Páant ã jumachah, jwiít cáacwã ã yeh iiguípna jéih bejcan, caandíh jwĩ en juicáp jĩ.* Búú láabut caandíh jwĩ en juicán caá. Caánboodíh jwĩ weñat dée caá. “Meém chah wépni caá”, caandíh jwĩ niij jĩh. Páant túi ã jumna nah.

¹⁷ Dawá bií dée bíbohndih nin pah ma wutúú: “Weemdíh dedé judhdath wihcan caá”, ã niij jenah joicá bojo naáh. ãih bií déedih búndni pínahjih ã jumachah, caandíh ã túi jenah joicá bojo naáh. Dios nihat jwĩ náahatdiht ã wúhachah jéihnit, caánboodíhjih ã túi jenah joyó naáh. ¹⁸ Pánihna, túinidih chãjnit, bitadiht ãih bií déedih wúhna, túi teo wáacnit ã jumna naáh. ¹⁹ Páant ã chãjachah enna, Dios pebhna ã juibínachah, queétdihbut ã túi chãj jwúubanachah, caánboó páantjeh ã túi jumnipna caá.

Pablo Timoteodih ã pée naáwát

²⁰ Timoteo, Dios meemdíh ã naáwát túutndih ma túi bohénaá. Ma quíib búndcá bojoó. Biquínaboó Diosdiht jéihcannit, jenah joicánnit pah ã wéhena caá. Bitaboó yee naóhna, “Wã bohéat túi jéihnit ã bohéat caá”, ã niijná yuh caá. Páant ã niij naáwáchah, ma joyáh bojoó. ²¹ Biquína páant ã niij naáwáchah joinít, Jesúsdiht ãt cádahap wut jĩ.

Dios meemdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

* 6:7 Job 1.21; Sal 49.17; Ec 5.15 * 6:10 He 13.5 * 6:13 Jn 18.37 * 6:16 Sal 104.2

2 TIMOTEO

Timoteodih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih Dios ã naáwát túttni jumna, nin núodih meém Timoteodih wã jwúub daác wahna caá. “Nihat Jesucristodih jepahnit wãjeéh ï túi jumnipna caá”, ã niijátjidih bitadiah Dios weemdih ã naóh bohéat tútatp jĩ. ² Timoteo, wã wãúh panihni ma jumachah, meemdih búdí wã oina caá.* Dios jwĩ íp, jwĩ Maáh Jesucristo bíicdih meemdih oinit, ï jĩgah en teo wáaca naáh, ma túi jummat pínah niijná.

Pablo Diosdih “Túina caá”, ã niiját

³ Diosdih úúbhna, yeó jáap, chei jummat pahbat meemdih wã úúbhna caá. Pánih úúbhnit, “Timoteodih búdí ma teo wáacatdih túina caá, Paá”, wãpĩ niijná caá. Caán Diosdih tiguaá jwĩ nuowã wēinit, ípĩ jepahat pahjeh muntih, weembút caandih wēinit, wã jepahna caá. Pánih jepahnit, dedé yeejép chājat peéh weemdih ã wíhcatdih wã jéihna caá. ⁴ Con láa meemdih wã cádah bejehchah, ma jumátjidih náhninit, majeéh jumnit, túi weñat túut niijná, meemdih wã jwúub eníhna caá. ⁵ Meém Jesúsdi ma túi jenah joyátdih wã náhnina caá. Ma éet Loida, ma íin Eunicebat Jesúsdi ít jwíih jepahap tajĩ. Pánihna, queétdih en yacnit, meembút caandih ma túi jenah joiná caá.*

⁶ Meemdih wã teo jáha úúbúchah, Dios meemdih ã wēpatdih búdí át wūhup jĩ, ã wútat pah bitadiah ma túi teo wáacat pínah niijná. Páant ã chājatjidih náhninit, úumcanjeh, ã wēpatjĩh bitadiah chah ma teo wáacá. ⁷ Dios jwiútdih Túini Espíritudih át wūhup be, jwĩjeéh ã jummat pínah niijná. Pánih jwĩjeéh jumni Túini Espiritu jwiútdih búdí ã teo wáacna caá, cáacwã ded pah ï jenah joyátdih jwĩ úumcat pínah niijná. Páant ã teo wáacachah, cáacwãdih oinit, ã

wēpatjĩh queétdih jwĩ jéih teo wáacna caá. Caán Túini Espiritujeh jwiútdih ã túi jenah joyát túttna caá. ⁸ Pánihna, jwĩ maáih doonádih bitadiah naóhna, ma tíic jenah joicá bojoó. Weém áih doonádih wã bohéat jíib nemat muúboó wã jumachah, wã chéen ma jummatdihbat ma tíicca bojoó. Obohjeéhtih, túini doonádih ma bohéat jíib meemdihbat yeejép ã yapachah, “Á túimi nacaá”, ma niijí. Páant ã yapachah, Dios meemdih ã teo wáacnipna caá, caandih ma cádahcat pínah niijná. ⁹ Jwiúit iiguípna bejnit déejidih Diosjeh jwiútdih át túi ubup wut jĩ. Pánih túi ubnit, jwiútdih át nĩwip wut jĩ, áihwã jumnit, jwĩ túi chājat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwĩ túi chājat jíib át nĩocap wut jĩ. Nin baácdih ã chājat pínah jātih ã jenah joyátji pah jwiútdih oina, át nĩwip wut jĩ. Pánih oina, jwiútdih túi ubni pínah Jesucristodih ã wah deyaat pínahdih át jenah joyóp wut jĩ. ¹⁰ Pánih jenah joiníji caandih wah deyana, ã oyatdih jwiútdih ã túi jéihyana caá. Páant ã wah deyani Jesús jwiúit áihwãdih iiguípna jwĩ bejat déejidih át túi ubup wut jĩ. Caán Jesúsdi jepahna, páantjeh Diosjeéh jwĩ túi jummat pínah doonádih jwiútdih naáwádih át dei jūúwáp wut jĩ.

¹¹ Weemdih nĩonit, Dios ã wahap jĩ, caán túini doonádih wã naáwát pínah niijná.* ¹² Páant ã wútatdih wã jepahatji jíib buu nin nemat muúboó jumnit, yeejép wã yapna caá. Obohjeéhtih, pánih yeejép yapna yuhna, wã tíic jenah joicán caá. “Wã jepahni Jesús túi wēpni jumna, áih doonádih naáwát túttnit, weemdih ã túi teo wáacnipna caá. Páant ã teo wáacachah, púú ã jwúub dei jūúwúchahna, caandih túi jenah joí cádahcan, páantjeh áih doonádih wã naóhbipna caá”, wã niij jenah joiná caá.

¹³ Meémboó Jesucristodih túi jenah joiná, caandih oinit, meemdih yoobópdi wã bohéatji pah ma chāj cádahca bojoó. ¹⁴ Jwĩjeéh jumni Túini

* 1:2 Hch 16.1; 1Ti 1.2 * 1:5 Hch 16.1 * 1:11 1Ti 2.7

Espíritu ã teo wáacatjĩh Dios meemdĩh ã naáwát túatnidih yoobópdi h ma bohénaá. Caandĩh túi náhninit, máca h ma bohéca bojoó.

¹⁵ Nihat Asia baácđih moón Jesúihwã weemdĩh cádah tigaá ĩt chãjap. Pãnih tigaá ĩ jwúub jígochãp. ĩjeéh Figelo, Hermógenes wút jumnitbut ĩ cádahatđih ma jéihna caá. ¹⁶⁻¹⁷ Pãant queét nihat weemdĩh ĩ cádahachah yuhna, Onesíforoboó dawá láa weemdĩh enedih junít, ã túi weñanap be. Nemat muúboó wã jumachah yuhna, Roma tútchiboó junít, wã chéen ã jumatđih tíc jenah joicãnjeh, weemdĩh maatãpdih bidniji weemdĩh ã bid juyãp ĩ. Pãant weemdĩh ã túi teo wáacat jíib, ã déewãđih jwĩ Maáh ã ĩgah en teo wáaca naáh. ¹⁸ Éfeso tútchiboó jwĩ jumachah, weemdĩh búdí ã teo wáacatjidi hbut ma túi jéihna caá. Pãnihna, jwĩ Maáh Jesúsđih búdí wã uúbhna caá, nin baácboó jwúub dei jũóhnit, caandĩh búdí ã ĩgah en teo wáacat pínah niijná.

2

Jesúih túini soldado panihni

¹ Meémboó, wã wúuh panihni, Jesucristo meemdĩh oinit, ã teo wáacachah, caandĩh ma túi péenaá. ² Dawá wã bohéatđih joiníji meem jwáh bitadi h ma bohénaá. Pãant queétđih ma bohénachah, Dios ã náahat pah túi chãjnit, bitadi h bohé jéihnitbut ĩ jumã naáh.

³ Soldadodih bwat ã jumachah yuhna, ã cádahcat pah mantih, meemdĩhbut biíc yoobó ã yapachah, Jesúsđih ma cádahca bojoó. Jwiít nihat Jesúihwãđih biíc yoobó ã yapna caá.

⁴ Ded soldado ã maáhđih weñáihna, ã wutat pahjeh caá ã chãjap. Soldado nihcanni ã chãjat pínahđih páantjeh chãjna, ã maáh ã wutat pah ãta jéih chãjcan tagaá. Pãnihna, soldado ã chãjat pah mantih, meembút Dios ã weñat pínahđihjenah joinít, ã wutat pah ma túi chãjaá. ⁵ Pãnihat

dée, ded ñáoni maáta ĩ wutat pah túi chãjni h, ã wẽp ñáwat jíibđih ã jéih bíbohna caá. Pãnihna, ñáoni ã túi chãjat pahjeh mantih, Jesucristo ã wutat pah ma túi chãj cádahcat jíib, ã pebhna ma jubínachah, meemdĩh túinidih ã wũhbipna caá. ⁶ Pãnihat dée mantih, wãpchi túi teoniboó ã tewat jíib jeémátđih jwĩh bíbohãt caá náahãp. Pãnihna, Dios meemdĩh ã wutat pah ma túi chãjat jíib, ã pebhboó ma jubínachah, meemdĩh wẽinit, ã túi chãjbipna caá. ⁷ Wã niijátjidi h ma túi náhninaá. Pãant ma náhninachah, jwĩ Maáh meemdĩh ã túi jéihyãbipna caá.

⁸ Ded pah Jesucristo ã jumãtjidi h ma quíib buúdcã bojoó. Caán maáh David juma át jumãp wat ĩ. Wunna yuhna, ã jwúub boo pud jũúwãtji túini doonãđih wãpĩ bohénãp ĩ. ⁹ Pãnih caandĩh wã bohéat jíib, yeejẽp chãjnitđih ĩ nemãt pah, weemdĩh ĩtah tãpĩh chéonit, nemãt muúboó ĩ nemechah, wã moh yéejna caá. Pãnih jumna yuhna, Dios naáwãtđih wã bohé cádahcan niít. ¹⁰ Dios ã ñíonitđih bohéna, yeejẽp wãpĩ yapna caá, queétbut Jesucristoíhwã ĩ jumãt pínah niijná. Áihwã iiguípna bejnit déejidi h ã túi ubnit pínah ĩ jumachah, queét Diosjeéh ĩ túi jumãbipna caá.

¹¹ Nin naáwát yoobópdi h caá:

Cristo jwĩ yéejãt jíib ã wun wãhat pah mantih, jwiítbut ãjeéh wãnnit panihnit, yéejãtđih cádahnit jwĩ jumna caá. Pãnih cádahnit, ãjeéh jwúub boo pud jũóhnit panihnit, ãjeéh páantjeh jwĩ jumãbipna caá.

¹² Áihwã jwĩ jumãt jíib yeejẽp yapna yuhna, ã náahat pah jwĩ chãj cádahcan, ã maáh jumãpboó caán biícđih jwiítbut maáta jwĩ jumãbipna caá.* Obohjeéhtih, “Jesucristodih wã jéihcan caá”, jwĩ niijíchah, caanbút jwiítđih biíc yoobó ã niijbípna caá.*

¹³ Jwiít jwĩ niijátji pah jwĩ chãjca h yuhna, caánboó ã niijátji pahjeh ã chãjbipna caá. Yeecanni

* 2:12 1P 5.1 * 2:12 Mt 10.33; Lc 12.9

jumna, ã niiját pahjeh chãjni ã jumna caá.

Diosdih túi teo wãhni ded pah ã jummat

14 Majeéh jumnit Jesúihwãdih bũtéh wã naáwãtdih ma túi náhnianaá. Dios ã enechah, queétdih ma míc jũihcat tútú. Í jengah joyátjĩhjih í míc jũihñũchah, dedé pínah nihcan caá. Pánih jũihna, teo wáaccan, míc yéejana caá í chãjap. Í míc jũihñãtdih joinít, í bũwa jengah joiná caá. 15 Dios naáwãtdih túi jéihnit, caán meemdih ã wũtat pah, bitadiah ãih túini doonãdih yoobópdih ma bohénaá. Páant ma chãjachah ennit, “Ma túi chãjna caá”, Dios ã niijíchah joinít, ma tíccan niít.

16 Diosdih jéihcannitboó í jengah joyátjĩhjih í míc wéhenachah, ma joyáh bojoó. Páant í míc wéheat dedé pínah nihcah, chah í yéej chãjbipna caá. 17 Páant í yee bohéat, yahwít ã moóp aabát pah, bitadiah í yéejana caá. Páant tigaá Himeneo, Fileto wũt jumnitbũt ít chãjap. 18 Páant í yee bohéatdih joinít, Dios naáwãt yoobãtdih ít cádahap wũt jĩ. Pánih cádahnit, “Jesúihwã jáantjeh ítát pũh laab béjep be”, queét ít niij yee bohénap wũt jĩ. Pánih mácah bohénit, biquína Jesúihwãdih í yéejanachah, caandih ít cádahap wũt jĩ. 19 Obohjeéhtih, páant í yee naóh bohénachah yũhna, Dios naáwãtboó yoobópdih ã jumna caá. Caán ã tút nũmcan niít. Páantjeh biic yoobó ã jumbipna caá. Nin pah Dios naáwãtdih naóh yapani ãt niij daacáp tajĩ: “Jwĩ Maáh ãihwãdih ã jéihna caá”, ãt niij daacáp tajĩ.* “Jesús wã Maáh caá”, niijnítboó, yeejép í chãjatdih í cádaha naáh”, biihboó ãt niij daacáp tajĩ.

20 Jwiít Jesúihwã nin pah caá jwĩ jumap: Búdí mũboó dawá pamapna ã jumna caá. Biquína oro, platajĩh í chãjni jũm, biquína máa naá, wáam déepjĩh í chãjni jũbũt ã jumna caá. Pánihna, caán mũú mínah cãacwãdih nũmah jeémpnit, ãih oro,

platajĩh í chãjni pamapnadiah wéi ennit, í jeémãt pínahdih ã cáagna caá. Obohjeéhtih, máa naá, wáam déepjĩh í chãjni jũboó yeó jáap jummat pah jeémãt cáagat pínah, í yohnidih í yacat pínahbũt ã jumna caá. 21 Pánihat pah, ded yeejép ã chãjatdih cádahnit, oro, platajĩh í chãjni pamap panihni jumna, jwĩ Maáh ã weñat pínahdih ã jéih chãjbipna caá. Páant ã chãjachah, jwĩ Maáh caandih ã wéi enbipna caá.

22 Meémboó jáap jumna, japata í yéej chãj ñinahatdih enna, iinít, biáboó ma bejeé. Pánih iinít, túiniboodíhjih chãjna, jwĩ Maáh Jesúsdi chah jengah joinít, bitadiah ma túi oyoó. Pánih oinít, míc jũihcanjeh, íjeéh ma túi jumũú. Nihat Jesúsdi túi wũbhnitbũt biic yoobó í chãjna naáh.

23 Jengah joicãnnit í míc jũihñũchah, ma joyáh bojoó. Beh joicãnjeh, míc wũbh joinít, queétjeh chah í míc jũihna caá. 24 Obohjeéhtih, Dios naáwãtdih bohéniboodíh míc jũihcat caá náahap. Pánih jũihcan, nihadiah túi chãjnit, túi bohénit, biicmantjeh íjcan túinijeh jummat caá náahap.

25 ã naáwãtdih joíhcan, mácah niijnítidih íjcanjeh túi bohéat caá náahap. Páant túinijeh ñi bohénachah joinít, Dios ã teo wáacãtjĩh í yap yohãtdih cádahna, túini bohéatboodíh “Caán yoobópdih caá”, í niij jengah joibipna caá. 26 Pánihna, yoobópdih bohéatdih joinít, queét nemépwã í maáh ã náahat pah chãjnitji caandih í cádahbipna caá. Pánih cádahnit, ã jwũub yéej chãjat tútũchah yũhna, yoobópdih bohéatdih jepahnit, ã wũtatboodíh í jepahcan niít, bũca.

3

Péeni yeó jáapdih ded pah cãacwã í jummat pínah

1 Bũũ, Timoteo, nindihbũt ma túi náhnianaá: Jesús ã jwũub dei jũwãt pínah jãtih, cãacwãdih búdí bũwat ã jumbipna caá. 2 Caán láa, cãacwã bitadiah teo wáacãt pínahdih jengah joicãn, í weñat pínahdihjih

* 2:19 Nm 16.5; Jn 10.14; 1Co 8.3

ĩ jenah joibípna caá. Pánih jenah joinít, dawá bíi déedih ĩ bidbipna caá. “Nihatdih jéihna, bitadih chah wã jumna caá”, niij jenah joinít ĩ jumbipna caá. Cãacwãdih, Diosdihbut yeejép wéhenit, ĩ mánadihbut yap yohnit ĩ jumbipna caá. Bitá queétdih ĩ túi chãjachah yuhna, “Túina caá”, niijcánnit ĩ jumbipna caá. Diosdih wëicanjeh, búdí yeejép chãjnit ĩ jumbipna caá. ³ Cãacwãdih oican, ĩ jĩgah en teo wáaccan niít. Yeejép doonádih naóhnt ĩ jumbipna caá. ĩ jenah joyátjĩhjah yeejépdih ĩ jéih chãj cádahcan niít. Cãacwãdih tabit yeejép chãjnit, táiniboodíh ĩ en iibípna caá. ⁴ ĩ chéenwãdih yah buca yeejép ĩ chãjbipna caá. Jenah joicánjah chãjnit, “Jéih beedáni caá”, niij jenah joinít ĩ jumbipna caá. Queét ĩ weñat pínahdihjah chãjnit jumna, Diosboodíh náahcannit ĩ jumbipna caá. ⁵ Cãacwã ĩ enechah, Diosdih túi wëinit pah jíghnit jumna yuhna, ĩ jenah joyátidih ã túut nuumát pínahdih ĩ náahcan niít. Pánihnitdih ma pej jumca bojoó.

⁶ Biquína pánih chãjnit bitaíh muunádih waadnít, “Dios naáwátidih yeebdíh bohénadih wã jũúwúp be”, caanjĩh jumnit yaáhdih ĩpĩ niij yeena caá. Páant ĩ niij yeenachah yuhna, queét yaádh túi jenah joicánnit, yeejép chãjnit jumna, ĩ yee bohéátidih ĩ wëi joiná caá. Queét yaádh búdí ĩ yéej chãjĩhna caá. ⁷ Pánihna, dedé mácah yee bohéátidih joíhna, Dioíh yoobópdih bohéátboodíh ĩ náahcan caá. ⁸ Jon jãtĩh Egiptodih moón jíóhntjĩ, Janes, Jambres wãt jumnit, Moisésdih ĩt yap yohíhip wut yah jĩ.* Páant ĩ yap yohíhat pah muntih queét yaáhdih yee bohénitboó túini bohéátidih ĩ en iiná caá. Queét yeejépdihjah jenah joinít ĩ jumna caá. Pánih jumna, Jesúsdiht túi jenah joicán, ãihwã yoobát ĩ nihcan caá. ⁹ Queét ĩ yee bohé jibichah yuhna, daocánnitjah queétdih ĩ jepahbipna caá. ĩ yee bohéátidih “Caán yeejép bohéát caá”, cãacwã ĩ niij jéihbipna

caá. Janes, Jambresjĩh ĩ yeeatjidih jon jãtĩh moón ĩ jéihyat pah muntih, Jesús ã jwúub dei jũúwát pínah jãtĩh jumnitbut ĩ yeeatdih ĩ jéihbipna caá.

Timoteodih ã jwúub wut

¹⁰ Obohjeéhtih, ded pah wã bohéat, wã jummat, wã jenah joyátidihbut meemjéh ma túi jéihna caá. Jesúsdiht wã túi jenah joyátidih, ĩjat wihcanjah cãacwãdih oina wã teo wáacat, yeejép yapna yuhna wã cádahcatdihbut ma jéihna caá. ¹¹ Weemdíh yeejép ĩ chãjachah, búdí wã yéej chũúátjidihbut ma jéihna caá. Antioquíá, Iconio, Listra tátchinaboó Jesúh doonádih wã jib bohéat jíib, weemdíh yeejép ĩ chãjatjidihbut ma jéihna caá. Obohjeéhtih, ĩ mawíhichah yuhna, jwĩ Maáh Jesúsboó weemdíh ã wapachah, ĩ jéih maocap jĩ.* ¹² Páant weemdíh ĩ chãjat pah, niht Jesucristoíhwã caandíh ĩ túi péeat jíib, bita queétdihbut yeejép ĩ chãjat pínahdihbut jwĩ jéihna caá. ¹³ Yeejépwã, yeenitbut chah yeejép chãjnit ĩ jumbipna caá. Bitadih yeena, queétjahbut ĩ yeeatdih joiná, chah yeejép ĩ jumbipna caá.

¹⁴ Obohjeéhtih, ma éet, ma ín, weembát meemdíh jwĩ bohénachah joiná, meémboó mat túi jepahap wut jĩ. “Weemdíh bohénit yeenit nihcan caá”, niij jéihnit, yoobópdih jwĩ bohéátjidih túi náhnit, ma pée cádahca bojoó. ¹⁵ Meém wébít jum láa, Dios naáwátidih mat jéih jwĩhip wut jĩ. Pánih jéihnit, Jesucristodih túi jepahnit, iiguípna bejni déejidih Dios ã túi ubni ma jumna caá. ¹⁶ Dios naáwátidih niht daácnitdih “Nin pah ma niij daacá”, Diosjah ãt niij daacát túutur wut jĩ. Pánihna, ĩ daacátjidih jwiítidih bohéat caá náahap, yoobópdih naáwátidih jwĩ túi jéihyat túut niijná. Pánih jéihnit, “Caán yeejép wã chãjatdih cádahat caá náahap”, jwĩ niij jéihna caá. Caandíh bohéna, táiniboodíh jwĩ jéih túut nuumná caá. Pánihna, yeó jáap jummat pah túi chãjat túut niijná, ã naáwátidih bohéat caá

* 3:8 Ex 7.11 * 3:11 Hch 13.14-52; 14.1-20

naahap. ¹⁷ Ded Dios naawátdih túi míc bohéna, nihat túinidih ã jéih chãjbipna caá.

4

¹ Jesucristo, nihat cãacwã ã Maáh jwúub dei jüöhna, báadhnit, wunnitbut ded pah ã chãjatji jíib ã naóhbiipna caá. Pánihna, caán, ã íp Diosbut ã enechah, meemdíh nin pah wã wëp naóhna caá: ² Yeó jáap jummat pah cãacwã ã joíihichah, ã joíihchah yuhna, Dios naawátdih páantjeh ma bohénaá. Pánih bohéna, cãacwã ã yéej chãjatdih jéihyanit, “Jwúub yéej chãjcanjeh, túiniboodíh ñi túut numá”, ma niij naáwá. Pánih naóhnit, chucánjeh, queétdih ma túi bohé cádahca bojoó. ³⁻⁴ Túttimah bóo láa, cãacwã túini bohéátdih ã joíihcan niít. Pánih joíihcan, ã náahatdihjeh chãjihna, ã weñat pínah bohéátdihjeh joíihnit, mácah bohénitbóodíh búdí ã bidbipna caá. Páant ã bidichah, dawá queétdih ã yee bohébiipna caá. Túini bohéátdih cádahnit, mácah bohénit ã jenah joyátjijeh ã bohéátdih ã joibíipna caá. Pánihna, waícanjeh páant ã yapat pínahdih jéihnit, meémboó Dios naawát, yoobópdih jumnidih, ma bohé cádahca bojoó. ⁵ Pánih bohénit, queét yeenit pah chãjcat túut niijná, túi jenah joiní ma jumú. Yeejé yapna yuhna, bíic yoobó chãjnit, túini doonádih ma bohé cádahca bojoó. Pánih cádahcan, Dios meemdíh ã wutat pah ma túi chãj péanaá.

⁶ Weém Dios ã wutat pah, ã naawátdih wã jib bohéátji jíib weemdíh ã mao yohat pínah bahnijeh caá ã judhdup. ⁷ Wã wunat pínah jãtíh nin pah meemdíh wã naóhna caá: Jesúih túini doonádih Dios weemdíh ã bohéát túutuchah, wã túi bohénap be. Nihat ã wutat pah wã chãj péanap be. Pánih chãjnit, yeejé yapna yuhna, caandíh wã túi jenah joí cádahcap be. ⁸ Pánihna, wã túi chãjatji jíib jwí Maáh jeáboó ã bíboh páina nacaá.

Nihat cãacwã ded pah ã chãjatdih jéih beedána, yoobópdih jíib wãhni jumna, ã wutatdih wã túi jepahatji jíib, ã jwúub dei jüöhni yeó jáapdih weemdíh ã túi chãjbipna caá. Bitá caandíh oinitbut ã jwúub dei jüúwát pínahdih túi páinit ã jumuchah, jwí Maáh Jesús bíic yoobó queétdih ã túi chãjbipna caá.

Timoteo ded pah ã chãjat pínah

⁹ Waícanjeh wã pebhna ma jüúwá. ¹⁰ Demas wüt jumni chah dawá bíi déedih náahna, weemdíh cádahnit, Tesalónica tútchina ã jwúub bejep be.* Crescente wüt jumni Galacia baácna ã bejehah, Tito wüt jumnitbut Dalmacia baácna ã bejep be.* ¹¹ Páant ã yoh bejat túttimah, Lucasjeh caá wãjeéh ã chãwáp.* Pánihna, bitá teo wáacnitdih náahnit, meemdíh wã jüúwát túutna caá. Pánih jüöhnit, Marcosdihbut ma numah jüúwá.* Cristóih doonádih wã bohénachah, weemdíh túi teo wáacni pínah caán ã jumbiipna caá. ¹² Tíquicodih Éfeso tútchina wã wahap be.* ¹³ Ninna jüöhna, Troas tútchiboó* Carpo wüt jumniíh muidíh wã jwe jüöhni cúbuh jweyát chóodih, wíih papélah tólihnadibbut ma ub jüúwá. Wíih papélah núonadih bácah búdí wã náahna caá. Pánihna, caandíhbut ma ub jüúwá.

¹⁴ Alejandro wüt jumni ítahdih teoni weemdíh búdí yeejé ã chãjap be.* Páant ã chãjatji jíib Dios caandíh ã peéh chãjbipna caá.* ¹⁵ Caán Alejandro jwí bohéátdih búdí ã yap yohna caá. Pánihna, caandíh ma túi chãja chaáh, meemdíh yeejé ã chãjcat pínah niijná.

¹⁶ Roma tútchidih moón ã maáta weemdíh ã jwíih úubh joyóchah, wã chãjatjidih wã bohéátdihbut queétdih wã naawáchah, det weemdíh teo wáacni pínah ã wihcap be. Æummit, nihat weemdíh ã cádah bejep be. Obohjeéhtih, páant weemdíh ã cádahachah

* 4:10 Col 4.14; Flm 24 * 4:10 2Co 8.23; Gá 2.3; Tit 1.4 * 4:11 Col 4.14; Flm 24 * 4:11 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24 * 4:12 Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8 * 4:13 Hch 20.6
* 4:14 1Ti 1.20 * 4:14 Sal 62.12; Ro 2.6

yuhna, Dios queétdih ã peéh chãjca bojo naáh. ¹⁷ Weemdih páant ã cádahachah yuhna, jwĩ Maáh Jesúsboó ã teo wáacap be, ãih doonádih wã naóh beedáát pínah niijná, nihat judíowã nihcannit ã joyát pínah niijná. Jiowã panihnit weemdih ã mao yohat déedih ã túi wapap be. ¹⁸ Nihat weemdih yeejép chãjnitdih yap yohnit, jwĩ Maáh weemdih ã wapbipna caá. Pánih wapnit, jeáboó maáh ã jumapna weemdih ã túi bejat túutbipna caá. Pánihna, yeó jáap jumap pah “Caán chah túini, chah wēpni Maáh caá”, jwĩ niij jíh. Páant tí ã jumap nah.

Ã pée túyat túut

¹⁹ Prisca, Aquila,* Onesíforo* ã pebh moonbát ã túyap naáh. ²⁰ Erasto* Corinto tútchiboó ã chãwáp jĩ. Trófimo* Mileto tútchiboó tabúp chũúhnit, ã chãwáp jĩ. ²¹ Meémboó mah noój láa jãtih waícanjeh ma jũúwá. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nihat bita Jesúihwãbat meemdih ã túyat túutna caá.

²² Jwĩ Maáh Jesucristo majeéh ã jumap naáh. Dios yeéb nihatdih oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* **4:19** Hch 18.2,18 * **4:19** 2Ti 1.16-17 * **4:20** Hch 19.22; Ro 16.23 * **4:20** Hch 20.4; 21.29

TITO

Titodih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, Diosdih teo wāhni wā jumuchah, Jesucristoíh doonádih weemdíh ã naáwát tútup jī, ã ñíonitboó Jesúsdi h jephahnit, jwī bohéat pahjeh ī túi chājat pínah niijná. ² Dios yeecanni nin baácdih ã chājat pínah jātih “Wīihwā jeáboó wājeéh páantjeh ī jumbipna caá”, ãt niijíp wut jī. Pánihna, caán túini doonádih jephahnit páantjeh jeáboó ī jumat pínahdih ī jéihna caá. ³ ã ñíoni yeó jáapdih páant ã niijátjidih cāacwādh weemdíh ã naáwát tútup jī. Weemdíh páant wutni iiguípna jwī bejat déejidih túi ubni caá. ⁴ Pánihna, Jesúih doonádih wā bohénachah joinít, Tito, meém Jesúsdi h ma túi jephah jī.* Meemdíh bohéni wā jumuchah, wā wūh yoobát panihni caá ma jumup. Páant ma jumuchah, nin náodih meemdíh wā daác wahna caá. Dios jwī líp, Jesucristo jwiítidih túi ubni biícdih meemdíh oinit, ī teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah niijná.

Tito Creta quewadih moondíh ã teo wáacat

⁵ Creta quewaboó biícdih jwī jum láa, caanjīh moón Jesúihwā ī túi chājat pínahdih bohé beedáat ã judh jwuhup jī. Páant ã judh jwuhuchah jéihnit, meemdíh ī pebh wā chāwát tútup jī, queétdih ma túi bohéat pínah niijná. Pánih bohénit, íih tútchina jumat yoobó Jesúihwā ī maáta pínahdih meemdíh wā ñíwat tútup jī. ⁶ Queét ma ñíonit maáta pínahdih nin pah jumat caá náahap: “Caán yoobópdih chājni caá”, cāacwā ī niijnítidih, biíc wilidihjeh bíbohnitdih ma ñíwií. Páant ma ñíonit ī wehbut Jesúsdi h jephahnit, túi chājnit, yap yohcannit ī jumna naáh. ⁷ Jesúih cāacwādh en daonít, ã naáwátidih bohénit pínahdih ñíona, túi chājnit, “Weém nihat jéihni caá”, niij jenah joicánnit, biícmantjeh

íjccannit, máihcannit, míc maocannit, bií déedihbut tabit bidcannitdih ma ñíwií. ⁸ Pánih ñíona, íih meúdhíh bitadidih wēi waadát túttnit, túi jenah joí bitadidih teo wáacnit, yeejép chājat jenah joyátidih páantjeh jumna bojnit, túi yoobópdih chājnit, Dios naáwátidih túi jephahnitdih ma ñíwií. ⁹ Jwī túi bohéatidih jepah cādahcannit ī jumna naáh, bita ī bohéatidih joinít, ī weñat pínah niijná. Caán bohéatidih yap yohnitboó ī yeeatidih jéihnit, ī tút nūmbípna caá. Pánihna, Jesúihwā ī maáta pínahdih ded pah ī chājatidih túi ennit, ma ñíwií.*

¹⁰ Dawá ī maátadidih yap yohnit, túi jenah joí wéhecannit, yeenit caá ī jumup. Pánih yeejép chājnitjéeh jumnit, dawá Jesúsdi h jepahna yuhna, judíowādh Dios ã watatji pah quehli nah yapat chóodih judíowā nihcannitdihbut bóodat túttnit ī jumna caá. Pánihna, ded pah ī chājat yoobópdih nihcah, queétdih jéihyaat caá náahap, ī tút nūmát pínah niijná. ¹¹ Dinerodihjeh bidnit, queét mácah ī bohéna caá. Páant ī chājachah, tíic náah ã jumna caá. Páant ī yee bohénachah joinít, dawá neoná, ī weha mána, ī weh biícdih, queétdih jephahnit, túini doonádih ī cādahna caá. Páant queétdih ma bohéat tútca bojoó.

¹² Queét Cretadidih moón ded pah ī jumadidih nihat cāacwā ī túi jéihna caá. Jon jātih naóhniobobút, íjeéh jumniiji yuhna, nin pah ãt niij naáwáp wut jī: “Creta quewadih moón tabit yeenit, yeejép tac behna míc maonit, búdí jeémíhnit, ī weñat pínahdihjeh chājna, ípí tewíhcan caá”, ãt niijíp wut jī. ¹³ Páant ã niijátji yoobópdih tigaá. Páant ī jumadidih jéihnit, queét Jesúihwādh ma wēp naáwá, mácah bohéatidih cādahnit, Jesúsboodíh ī jwúub jepahat pínah niijná. ¹⁴ Pánih tút nūmnít, jwiít judíowā jwī nuowā ī jenah joyátidihjeh ī naáwátidih, túini bohéatidih yap yohnit ī watatidihbut ī joyáh bojbipna caá.

¹⁵ Dedé jeémátidih, “Caán yeejép

* 1:4 2Co 8.23; Gá 2.3; 2Ti 4.10 * 1:9 1Ti 3.2-7

caá”, mácah bohénit ï niijíchah yuhna, Jesúsdih túi jenah joinítboó “Caandíh wā jeéméchah, ā táina caá”, ï niij jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jepahcannitboó yeejép chājna, yéej chājatdihjeh ï jenah joiná caá. Pánih jumna, yeejép chājna yuhna, “Ā táina caá”, ï niij jenah joiná caá. ¹⁶ “Diosdih wā túi jéihna caá”, niijná yuhna, yeejép ï chājna caá. Páant ï chājachah ennit, Diosdih ï jéihcatdih jwiitboó jwī jéihna caá. Tūbit yeejép chājna, Dios naáwátdih yap yohnit, queét táiniboodíh ï jéih chājcan caá.

2

Titodih túi yoobópdih ā bohéat tútat

¹ Páant yeejép ï jumuchah jéihnit, meémboó queétdih yoobópdih ma bohénaá. ² Pánih bohénit, behnit neonádih nin pah ma niij naáwá: “Táinijeh jenah joinít, ñi túi chājaá, ‘Caán táini caá’, cāacwā yeebdíh ï niiját pínah niijná. Yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, Jesúsdih túi jenah joinít, āihwādihi oinit, yeejép yapna yuhna, caandíh ñi cádahca bojoó”, ma niijí. ³ Behnit yaáhdihbut bíic yoobó ma bohénaá, Jesúsdih jepahna, túi chājnit yaádh ï jummat pínah niijná. Yeejép doonádih naóhcannit, máihcannit yaádh ï jumnaá. Pánih jumnit, queétdih bita yaáhdih táini doonádih ï bohéna naá. ⁴ Pánih bohénit, queét behnit yaádhboó japata yaádh buugdíh nin pah ma bohéat tútá: “Ñi weha mánadih, ñi wehdihbut ñi oyoó. ⁵ Túi jenah joinít, yéej chājcannit, ñih mūdíh jumnitdih ñi túi en dawaá. Bitadih túi teo wāacnit, ñi weha mánadih túi jepahnit yaádhbut ñi jumnaá, bita yeebdíh ennit, Dios naáwátdih yeejép ï naóhcat pínah niijná”, ï niij naáwá naá.

⁶ Japatadihbut nin pah ma niij bohénaá: “Yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, túi

jenah joinít ñi jumnaá”, ma niijí. ⁷ Meémboó táinijeh ma chājaá, meemdíh ï en yacat pínah niijná. Yeecan, táinijeh ma bohénaá. ⁸ Pánih bohéna, ma túi jenah joyoó, bita meemdíh ï naóh yaccat pínah niijná. Páant yoobópdih ma bohénachah ennit, jwiitdih eníhcannit ï naóh yaquihna yuhna, ï tíicipna caá.

⁹ Teo wāhnitdih jwuh nin pah ma niij bohénaá: “Ñi maátadih wēi jepahnit, yeejép niijcánjeh, ñi túi teo wāhnaá, queét ï weñat pínah niijná. ¹⁰ Ñi maátaíh bíi déedih ñi numcá bojoó, ‘Caánboó yoobópdih jumni caá’, queét yeebdíh ï niij jenah joyát pínah niijná. Páant ñi túi chājachah ennit, Dios jwiitdih túi ubniíh bohéatdih bita ï wēi joibípná caá”, ma niijí.

¹¹ Dios niihat cāacwādihi oi teo wāacna, iiguípná bejnit déejidihi ā túi ub beedáihatdih niihat jwiit cāacwādihi āt jéihyanap taga. ¹² Caandíh eníhcannitboó yeejép chājatdih ï ñinahatdih Dios jwiitdih ā cádahat tútána caá. Pánih cádahnit, yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, táiniboodíh ā chājat tútána caá. ¹³ Pánihna, Jesucristo, jwiitdih túi ubni, Dios wēpni búdí ā yeh iigátjīh ā jwāub dei jūwúchah, jwī enat pínah yeó jáapdihi wēi páina caá jwī chājap.* ¹⁴ Caán Jesucristo jwī yéejat jīb buudáatdih jīb chājna, āt wun wāhup tajī,* niihat jwī yéej chājatdih cádahnit,* āihwā jwī jummat pínah niijná.* Pánih yéej chājatdih cádahnit, táiniboodíh wēi chājnit jwī jumbipna caá.

¹⁵ Páant wā niijátdih queétdih ma bohé beedáat pínadihi caá meemdíh wā náah yacap. Pánih bohéna, Jesús ā wēpatjīh queétdih ma túi naáwá. ï yéej chājachah ennit, queétdih ma tút numát tútá. Páant ma bohénachah, “Caán ā bohéat dedé pínah nihcan caá”, ï niijcá bojoó naá.

* 2:13 2P 1.1 * 2:14 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; 1Ti 2.6 * 2:14 Sal 130.8; Mt 20.28 * 2:14 Ex 19.5; Dt 4.20; 7.6; 14.2; 1P 2.9

3

Jesúhwã ded pah ï túi chãjat

¹ Nin pahbat queét Jesúhwãdih ma niij bohénaá: “Ñiih baácđih moón maátadih jepahnit, táinidihjeh ñi chãjaá. ² Bitadih yeejép doonáđih naóhcan, míc jũihcan, bitadih tái teo wáacnit ñi jumúú. ‘Weém nihat jéih beedáni caá’, ñi niij jenah joicá bojó”, ma niijí.

³ Jon jãtíh jwiítbat jenah joicánnit, yap yohnit, yeeatđih joinít, yeejép chãjatđih ñinahnit, jéih cáđahcannit jwĩ jumap jĩ. Bitadih en jũihnit, en ñinah íjnit, bita jwiítđih ï en jũihñuchah jwiítbat queéđih en jũih jwúubanit jwĩ jum jwuhap jĩ. ⁴⁻⁵ Obohjeéhtih, páant jwĩ jumuchah yuhna, Diosboó jwiítđih oinit, Jesucristodih át wah deyanap wut jĩ, iiguípna jwĩ bejat déejidih ã túi abat pínah niijná. Jwiít jwĩ túi chãjat jíib át wcap taga. Obohjeéhtih, jwiítđih jĩgah ennit,* Túini Espíritudih jwĩjeéh ã jummat túutap jĩ. Pánih jwĩjeéh jumnit, jwiítđih báđi ã teo wáacna caá, jwĩ yéej chãjatđih cáđahnit, táiniboodíh jwĩ chãjat pínah niijná.* Pánih chãjnit, Dios ã weh jwiítđih át jummat túutap tajĩ. ⁶ Jesucristo jwiítđih wun wãhñit, boo pud jũóhna, ã púuh laab béjehchah, Dios Túini Espíritudih át wahap tajĩ, ã wēpatjĩh jwiítđih ã túi teo wáacat pínah niijná. ⁷ Pánih teo wáacnit, jwiítđih oina, “Caán túini caá”, Dios ã niij enat jíib, ãjeéh páantjeh jwĩ jambipna caá. Pánihna, ãjeéh jwĩ jummat pínahđih jéihna, Jesucristo ã jwúub dei jũúwát pínahđih jwĩ wēi pãina caá.

⁸ Páant wã niiját yoobópdih caá. Pánihna, caandíh cãacwãđih ma wēp bohénaá, Diosđih jepahnit, túini ï chãjat pínah niijná. Wã daacát túini, oboh jumni naáwát nihcah, nihat caandíh ï túi joyó naáh. ⁹ Pánih joinít, oboh ï jenah joyátjĩhđih ï míc jũihca bojo naáh. ï nuowã ï wãtnadih, Moisés ã wutatjidihbüt míc wéhenit,

ï míc jũihñat dedé pínah nihcan caá. Páant ï míc jũihñatđih ma joyáh bojó.

¹⁰ Ded yeéb Jesúhwãđih ã íjanachah enna, “Páant ma chãjca bojó”, caandíh ma niijí. Chéne láajeh caandíh páant ma niij naáwá. Túttimah, ã jwúub yap yohochah enna, caandíh Jesúhwã ï pej jumca bojo naáh. ¹¹ Pánih íjani túini bohéatđih yap yohna, yeejép chãjnit ã jumna caá. Pánih yeejép chãjnit, caanjéh tigaá yeejép ã jummatđih bitadih ã jéihyanap.

Pablo ã pée naáwát

¹² Artemas ã bejíhichah, ñi pebhna wã wahbipna caá. Obohjeéhtih, caán ã jéih bejcah, Tíquicodih wã wahbipna caá.* Pánihna, caanná ã jũibínachah, meémboó ñahwat jwúub jũóhñit, Nicópolis tútchiboó weemdíh ma jwãáap. Caán tútchiboó mah noój láa wã jumíhna caá. ¹³ Zenas, ãih cãacwã ï wutatđih jéihnidih, Apolosdihbüt ma túi teo wáacá.* Pánih teo wáacnit, Jesúh doonáđih naóh jibidih ï bejat pínah jãtíh, dedé ï náahatđih queéđih ma wãhúú. ¹⁴ Jwĩjeéh jumnit Jesúhwã ded pah ï túi chãjat pínahđih ï jéihye naáh, yabhcanjeh, bitadih ï teo wáacat túut niijná.

Pablo ã pée túyat túutat

¹⁵ Nihat wãjeéh jumnit meemdíh ï túyat túutna caá. Caanjĩh jumnit jwiítđih oinit Jesúhwã ï túyeh naáh. Dios yeebdíh báđi oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
Pablo

* **3:4-5** Dn 9.18 * **3:4-5** Ef 5.26 * **3:12** Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8; 2Ti 4.12 * **3:13** Hch 18.24; 1Co 16.12

FILEMÓN

Filemóndih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih wã naáwát jíib nemat muúboó jamni, jwĩ úud Timoteojĩh meém Filemóndih jwĩ túyat tútina caá. Meém jwĩ oini, jwĩ naáwát pah Jesucristoíh doonádih naóhni ma jamuchah, nin núodih meemdih wã daác wahna caá. ² Míih muudih míic wáacnit Jesúíhwãdih, jwĩ dée wili panihnih Apia, Arquipodihbut wã túyat tútina caá.* Arquipo yeejé yapna yuhna, weém wã chãjat pah Cristoíh doonádih naóhni ã jamna caá. ³ Jwĩ íip Dios, jwĩ Maáh Jesucristo yeebdih oinit, í túi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Filemón ded pah ã jumat

⁴⁻⁵ Wã dée panihni Filemón, Jesucristodih túi jenah joinít, nihát ãihwãdih ma oyat doonádih wãpĩ joiná caá. Pánih joinít, meemdih úbhna, “Túina caá, Paá”, Diosdih wãpĩ niijná caá. ⁶ Jwiít Jesúsdihtúí jenah joinít, biíc yoobó ãihwã jwĩ jamna caá. Pánih jumnit, Cristodih oina, ã teo wáacatjĩh jwĩ túi jambipna caá. “Paá, ma teo wáacatjĩh jwĩ túi jumat pínahdih Filemóndih ma jéihyanaá”, wãpĩ níj úbhna caá. ⁷ Bitá Jesúíhwãdih oinit, mat túi teo wáacap wut jĩ, í túi weñat pínah niijná. Páant ma chãjat doonádih joinít, weembát búdí wã wěina caá.

Filemóndih Onésimodih ã wěi jwãáát tútat

⁸⁻¹⁰ Nihat Jesúíhwãdih oina, ma túi teo wáacatdih jéihnit, buu Onésimo, meemdih teo wãhni, ma pebhna ã jwáub juibínachah, biíc yoobó ma túi chãjat pínahdih meemdih wã náah yacna caá. Weém, Pablo, behe wã jamuchah, Cristoíh doonádih wã bohéat jíib nin nemat muúboó í nemep jĩ. Ninna weemdih Onésimo* ã en jibichah, caandih Cristoíh túini

doonádih wã naáwáp jĩ. Páant wã naáwáchah joinít, caandih ã jepahap jĩ. Pánihna, buu caanbát Jesúíh jamna, wã wáuh panihni ã jamna caá. Weemdih Cristo naáwát tútina, ã ñioni jamna, ded pah Onésimodih ma chãjat pínahdih wãta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih jéih wutna yuhna, túi míic oinit jwĩ jamuchah, ded pah caandih ma chãjat pínahdih wutcanjeh, meemdih wã naóhna caá.

¹¹ Caán Onésimo, Cristodih ã jepahat pínah jãtih, meemdih teo wãhni jamna yuhna, ãt túi teo wáaccap wut jĩ. Obohjeéhtih, buu Cristoíh jamna, tút nuumnít, oboh jamni ã nihcan caá, buca. Weemdih túi teo wáacni jamna, meemdihbut túi teo wáacni ã jambipna caá. ¹² Pánihna, buu caandih búdí oina yuhna, meemdih wã jwáub wahna caá. ¹³ Obohjeéhtih, nemat muúboó wã jumat pónih, wãjeéh wãta chãwát tút tagaá, weemdih ã teo wáacat pínah niijná. Páant wãjeéh ã jamuchah nihna, meém weemdih ma jéih teo wáacadih jũóhcah, caánboó meem páh ãta jéih teo wáac tagaá. ¹⁴ “Pablodih teo wáacat tút niijná, ãjeéh ma chão jwáuhú”, caandih ma niijichah, wãjeéh caandih wãta chão jwáhat tútup taga. Obohjeéhtih, meemdih pánih wutíhcan, weemdih túi teo wáacni ã jamuchah yuhna, caandih ma pebhna wã jwáub bejat tútina caá. ¹⁵ Nin pah wã jenah joiná caá: Onésimo meemdih ã jweyéchah yuhna, Dios ã náahat pahjeh, bahni ãt cádah jwuhup tagaá, majeéh túinijeh ã jwáub jumat pínah niijná. Ma pebh jwáub juibí jamna, ã jwáub jweicán níit, páant muntih. ¹⁶ Pánihna, buu teo wãhniyeh nihcan, ma úud panihni Jesúíh ã jamna caá. Páant ã jamuchah, caandih búdí wã oyochah yuhna, wã oyat chah meémboó caandih ma oibipna caá.

¹⁷ “Dios naáwát dih Pabljĩh túi biíc dihtúí bohénit jwĩ jamna caá”, níj jenah joinít, ma pebhna wã bejehchah, weemdih búdí mata wěi jwãáh taga.

* 1:2 Col 4.17 * 1:8-10 Col 4.9

Páant weemdíh ma wēi jwāáat pah muntih, Onésimodihbut biíc yoobó ma túi wēi jwāáa. ¹⁸ Meemdíh ã yéej chājachah, ã jíib buudánachah nihna, weémboó caandíh wã jíib chāj bipna caá. ¹⁹ Páant wã chājat pínahdih wíih téihyajíhjih daácna caá wã chājap. Obohjeéhtih, weémboó Jesúih túini doonádih meemdíh wã naóhcah, Diosjeéh mata jumcan tagaá. Pánihna, meémboó weemdíh búdí jíib buudáni ma jumna caá. Obohjeéhtih, páant jíib buudáni ma jumachah yuhna, Onésimo ã jíib buudáatdih meemdíh wã jíib chāj bipna caá. ²⁰ Pánihna, wã dée, wã oini, jwí Maáh Cristoih jumna, Onésimodih ma túi chājaá. Páant ma chājat doonádih joinít, búdí wã wēibipna caá. ²¹ Páant wã naáwát dih ma túi jepahat pínahdih wã jéihna caá. Chah ma chājat pínahdihbut wã jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdíh wã daác wahna caá.

²² Nindihbut meemdíh wã naóhbipna caá: Ñi pebhna wã bejat pínahdih jwí Maáhdih ñi uúbát dih wã jéihna caá. Páant ñi uúbát dih ã jepahachah, ñi pebhna jubína wã ũwat tólih pínahdih ma ámoh páñaá.

Ā pée túyat túut

²³ Épafra^{s*} meemdíh ã túyat túutna caá. Caánboó Cristoih ã jummat jíib wājeéh nemat muúboó ã jumna caá.

²⁴ Marcos,^{*} Aristarco,^{*} Demas,^{*} Lucas^{*} yuh buca meemdíh ĩ túyat túutna caá. Cristoih doonádih wã bohénachah, queétboó weemdíh túi teo wáacnit ĩ jumna caá.

²⁵ Jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* **1:23** Col 1.7; 4.12 * **1:24** Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10 * **1:24** Hch 19.29; 27.2; Col 4.10

* **1:24** Col 4.14; 2Ti 4.10 * **1:24** Col 4.14; 2Ti 4.11

HEBREOS

Dios ã wũúhdih cãacwãdih ã naáwát túut

¹ Jon jãtìh ã naáwãtdih naóh yapan-itjidih dawá láa Dios ãt naáwãp wut jĩ. Biquí láana ì oo júmatjĩh, biíh láa oo júmat pah jíghatjĩh queétdih ãt naáwãp wut jĩ. Biíh láa ángelwãdih ãt naáwát túut wut jĩ. Biíh láa ã wéheatdihjeh ìt joyóp wut jĩ. Páant queétdih ã naáwãchah, jwĩ ñowãjidih ìt jwũub naóh yapanap wut jĩ. ² Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapnadih ã wũúhboodih ãih doonãdih ãt naáwát túut wut jĩ. Á íp ã wutuchah, nin baác dih jeádihbut ã wũúh ãt chãjap wut jĩ. Pãnihna, péeni yeó jáapdih nihãt ãih pínah ã jumuchah, ã ípboó nihãt caandih ã wãhbipna caá. ³ Caán ã íp biíc yoobó jumna, táini yoobát ã jumãtdih jwiútdih ã júutna caá. Á wũúh ã wépatjĩh ã wutuchah, nin baác, jeábut páantjeh ã jumna caá. Jwiútdih wun wãhni jwĩ yéejãtdih ã yoh péaat túttimah, jeáboó pũuh laab béjnit, ã íp ã jéihyepmant bóo bawãmãnt ãt cháudup wut jĩ.*

Dios wũúh ángelwã chah ã túyat

⁴ Pãnih jumna, ã wũúhboó ángelwã chah ã túina caá. Dios caandih ã wũhni wépatbut ì wépat chah ã jumna caá. ⁵ Páant ã jumuchah, ángelwãdih nihãn, ã wũúhdihjeh nin pah Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Meém wã wũúh caá. Páant ma jumuchah, bũũ nihãt cãacwã ì enechah, meemdih maáh wã waadãna caá”, ãt niijíp wut jĩ. (Sal 2.7)

Pãnihna, ángeldih naóhãn, ã wũúhdihjeh nin pahbut ãt niijíp wut jĩ:

“Weém ã íp caá. Caán wã wũúh ã jumna caá”, ãt niijíp wut jĩ. (2S 7.14; 1Cr 17.13)

⁶ Á wũúh ã cãac jumuchah, nin pahbut caandih ãt niijíp wut jĩ:

“Nihãt wũúh ángelwã bódechã caj yoh ñãjnit, wã wũúhdih ì wéi naáwã naáh”, ãt niijíp wut jĩ. (Dt 32.43; Sal 97.7)

⁷ Áih ángelwãboodih nin pah Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Wũúh ángelwãdih johlit wépep ã bejat pah wépep bejnit wã chãjna caá. Queét weemdih teo wãhndih búdei iigát pah wépnit wã jumãt túutna caá”, ãt niijíp wut jĩ. (Sal 104.4)

⁸ Queétdih páant niijnã yãhna, ã wũúhboodih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Meém Dios jumnit, nihãt cãacwãdih yoobóp dih wutni ma maáh jumãt ã bũudcãn niit.

⁹ Túi chãjatdih búdei wéinit, yéej chãjatboodih ma iiná caá. Páant ma jumuchah, meemdih wéi ennit, majeéh jumnit ì weñãt chah, weém, ma íp Dios, meemdih wã weñãna caá”, ãt niijíp wut jĩ. (Sal 45.6-7)

¹⁰ Á wũúhdih nin pahbut Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Maá, biíh mahjeh nin baác dih, jeádihbut ma chãjap jĩ.

¹¹⁻¹² Páant ma chãjniji ã bũudãh bejbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó páantjeh ma jumbipna caá. Cãacwã moópni yéguẽhdih yohnit, jáap chóc ì túut ñũumãt pah, jeá, baác dihbut yohnit, jáap jeá, jáap baác dihbut ma chãjbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó wãncãn, ma jumãt pahjeh ma jumbipna caá”, ã wũúhdih ãt niijíp wut jĩ. (Sal 102.25-27)

¹³ Ángeldih niijcãn, ã wũúhboodih Dios nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Chãh Maáh jumna, wã jéihyepmant bóo bawãmãnt ma cháudú. Páant ma cháuduchah, meemdih eníhcãntdih wã yap yohãt túttimah, queétdihbut chãh maáh jumnit, nihãtdih ma wutbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ. (Sal 110.1)

* 1:3 Jn 1.1-3; Col 1.15-17 * 1:14 Mt 4.11; Lc 1.19

14 Nihat ángelwã Diosdih teo wũhñit caá ï jumup. Pánihna, ã wũúh ã túi ubnitdih ï teo wáacat pínah niijná, jwĩ íp áih ángelwãdih ãpĩ wahna caá.*

2

Cristo ã naáwãtdih jwĩ joyáh bojcat

1 Pánihna, Dios wũúh chah wẽpni, jwiútdih naóhni ã jumuchah jéihñit, caandíh cádahcat túut niijná, jwĩ joiníjdih túi náhninit, jepahat caá náahap. 2 Dios ã wutatdih ángelwã ï naóh yapanachah, cãacwãboó ï yap yohat jíib Dios queétdih ãt peéh chãjap wut jĩ. Ì naóh yapani wutatdih cãacwãdih jepahat átih náahap wut yuh jĩ. 3 Obohjeéhtih, jwĩ Maáhboó ángelwã chah wẽpni ã jumatdih jéihñit, jwiútdih ã túi ubat pínah doonádih jepahat caá chah náahap. Cãacwãdih ã túi ubat pínah doonádih caanjéh ãt jwiíh naáwáp wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinítjiboó jwiútdih ï jwũub naóh yapanachah, yoobópdih ã jumatdih jwĩ túi jéihna caá. Pánihna, áih túini doonádih joyáh bojna, Dios jwiútdih búdí ã peéh chãjat pínahdih jwĩ jéih jweicán niít. 4 Jesúhwã caán doonádih bohénit, cãacwã ï jéih chãjca naáhdih Dios ã wẽpatjĩh dawá láa ït chãj júutap wut jĩ. Páant ï chãjat pínahdih Túini Espírituboó ã náahat pahjeh queétdih wẽpat ãt wũhup wut jĩ. Pánihna, ã wẽpatjĩh ï chãj júutachah, ï bohéat yoobópdih ã jumatdih Dios queét joinítidih ãt jéihyanap wut jĩ.

Jesucristo jwiútdih pah ã cãac jummat

5 Péeni yeó jáapdih Dios ã jáap chãjni baácdih moondíh ángelwã maáta ï jumcan niít. 6 Obohjeéhtih, jwiútdih maáta ã waadábipna caá. Dios naáwãtdih biíc naóh yapaniji nin pah ãt niíj daacáp tajĩ: “Cãacwã oboh jummat ï jumuchah yuhna, queétdih búdí oina, túi náhninit, mapĩ túi en daoná caá. 7 Maátcanjeh ángelwã ï wẽpat nump cãacwãdih mat jum jwũhat túutap taga. Pánih jummat túutna

yuhna, bũu queétdih wẽpat wũhñit, maáta mat waadánap taga.

8 Páant maáta ma waadánachah, nihat nin baácdih jummat chah caá ï jumup”, ãt niíj daacáp tajĩ. (Sal 8.4-6)

Pánih maáta waadánit, nihatdih wutnit pínah jumna yuhna, bũu jwĩ wut jwũhcan caá. 9 Obohjeéhtih, Jesúsboó nin baácboó ã jumuchah, ángelwã nump jum jwũhñit, nihat cãacwãdih búdí oina, ãt wun wũhup wut jĩ. Búdí yeejép yapna, jwiútdih ã wun wũhuchah ennít, ã wẽpatdih wũhna, Dios Jesúsdih maáh ãt waadánap wut jĩ. Pánihna, bũu chah maáh, túini yoobát ã jummatdihbut jwĩ jéihna caá.*

10 Dios ã náahat pah nihatdih chãjni ã jumna caá. Ì náahat pah muntih jwiútdih ã wehdih jeáboó ub bejat túut niijná, ã wũúhdih ãt wun wũhat túutap wut jĩ. Jesús yeejép yapna, ã wun wũhatjĩh jwiútdih cãacwãdih yoobópdih túi ubni caandíh Dios ãt chãjap wut jĩ. 11 Det ï yeejatdih yohnit, queétdih túi ubnibut Dios weh ï jumna caá. Pánihna, Dios jwĩ íp ã jumuchah, Jesús jwiútdih áihwãdih **“Queét wã úudwã caá”**, tíccanjeh, ã niijná caá. 12 Jesús ã ípdih nin pah ã niíjãtdih Dios naáwãtdih naóh yapani ãt niíj daacáp tajĩ:

“Dios, ded pah ma jummatdih wã úudwãdih wã naóhbiipna caá. Nihat wũhwã ï míic wáac juyúchah, meemdíh wẽi eonit, “Chah wẽpni ma jumna caá”, wã niíjbípna caá’, ã niíjap jĩ”, ãt niíj daacáp tajĩ. (Sal 22.22)

13 Nin pahbut biíh ãt niíj daacáp tajĩ:

“Meém chah wẽpni jumna, weemdíh ma túi teo wáacbiipna caá’, ã ípdih ã niíjap jĩ”, ãt niíj daacáp tajĩ. (Is 8.17)

Nin ã niíjãtdihbut ãt niíj daacáp tajĩ:

“Dios ã wehdih weemdíh ã wũhuchah, queét biícndih ninjĩh wã jumna caá’, ã wũúh ã niíjap jĩ”, ãt niíj daacáp tajĩ. (Is 8.18)

* 2:9 Fil 2.6-11; He 12.2

14 Pánihna, “**Ā weh**”, ā niijnít jwī jumuchah, Cristo jwiít pah át cāac jumap wut jī. Pánih cāac jumnit, cruzboó wun wūhna, nemépwā ī maáh cāacwādh wunat tútnidih át yap yohop wut jī. 15 Jātih jwiítboó jwī wunat pínahdih úumnit, chéonit panihnit jwī jumap jī. Pánihna, nemépwā ī maáhdih yap yohna, jwiít chéonit panihnidih Cristo át watap taga. 16 Ángelwādh teo wáaccan, jwiít Abraham juméná, Dioíhwā pínahboódh át teo wáacap wut jī. Caandih jwī jéihna caá. 17 Pánihna, jwiít ā úudwā panihnitjeh cāac jumap caandihbut át náahap wut jī. Páant ā cāac jumuchah, jwī yéejatdih yohat túut niijná, ā íp caandih át wun wūhat túutap wut jī. Páant ā wutatdih túi jepahna, jwiít dih jīgah en teo wáacnit, sacerdotewā ī chājat pah át chājap wut jī. Pánih chājna, sacerdotewā ī chah maáh ā jumna caá. 18 Jwiít panihni ā jumuchah, caandih búdí yeejép át yapap wut jī. Obohjeéhtih, nemépwā ī maáh ā yéej chājat túutuchah yūhna, caandih át yap yohop wut jī. Pánih yap yohni jumna, jwiít dihbut nemépwā ī maáh ā yéejáihichah, ā jéih teo wáacna caá.

3

Cristo Moisés chah ā túyat

1 Wā déewā, Jesúhwā, Dios pebhboó bejnit pínah ā níonit ñi jumna caá. Pánih jumna, Jesucristo Dios ā naáwát túutni ā jumapdih, sacerdotewā ī chah maáh ā jumapdihbut ñi túi náhninaá. Páant ā naáwát túutni jumna, Dios jwiít cāacwādh ā túi ubat pínahdih át bohénap wut jī. Sacerdotewā ī chah maáh jumna, jwiít dih át wun wūhap wut jī, Diosjeéh jwī túi jumap pínah niijná. Páant ā jumap doonádh jwīpī naóhna caá. 2 Dios ā chājat túutat pahjeh Jesús át chājap wut jī. Moisésjibat Dios caandih ā wutat pahjeh, áih cāacwādh át túi teo wáacap wut jī.* 3 Cāacwā mūdih ī wēi enat chah, caán chājniboodih ípī wēi enna

caá. Pánihat pah, Dioíh cāacwādh teo wáacni Moisésjidih ī weñat chah, queétdih chājni Jesúsboódh weñat caá náahap. 4 Múú chājni ā wihcah, múú áta wihcan tagaá. Pánihat pah, jwiít dih chājni wihcah, jwiítbut jwīta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó nihadid chājni ā jumna caá. 5 Moisés Diosdih teo wūhni jumna, ā wutat pah áih cāacwādh át túi bohénap wut jī. Pánih bohéna, Dios túttimah ā naáwát pínahdihbut át jéihyanap wut jī. 6 Obohjeéhtih, Cristoboó Dios wūh jumna, ā íp ā wutat pahjeh jwiít dih en daoní ā jumna caá. Pánihna, úumcanjeh caandih cádahcan, ā pebhna jwī bejat pínahdih wēi pāina, áihwā yoobát jwī jumna caá.

Dioíhwā ājeéh ī chooát

7 Túini Espíritu Dios naáwát dih naóh yapanidih nin pah át níj daacát túutap tajī:

“**Вну**, Dios ā naáwáchah joiná, ñi nuowā caandih ī yap yohatji pah ñi yap yohca bojóó.

8-9 Ñi nuowā tútchi wihcapboó jumna, weemdih ī yap yohop jī. Pánih yap yohnit, “¿Yoobópdih Dios jwiít dih ā en daomí níit?” ī níj jī. Cuarenta jópchi caánboó jibnit, queétdih wā túi chājatdih ī enep yah jī. Obohjeéhtih, pánih enna yūhna, ī jepahcap jī. Páant ī yap yohatji pah yeebbát bíic yoobó ñi yap yohca bojóó.

10 Weemdih ī yap yohatji jíib queétdih búdí wā líjip jī. Pánih líjnit, “Queétdih yoobópdih wā túi waáwáchah yūhna, weemdih ípī jepahíhcan caá.

11 Pánihna, queétdih wā chooát túutat pínah pebhboó wā waadát túutcan níit”, wā níj jī”, Dios ā níj naóhna caá”, át níj daacáp tajī. *(Sal 95.7-11)*

* 3:2 Nm 12.7

12 Wā déewā panihnitá, jñi túi chāja chaáh! Yéej chājatdih jwúub bidnit, Dios, páantjeh jumnidih túi jenah joyát dih ñita cádah tagaá. 13 Nin baácboó jum jwuhna, yéej chājcat túut niijná, yeó jáap jummat pah ñi túi míic teo wáacá. Míic teo wáaccan, yéej chājna, “Páant wā chājachah, ã túina caá”, ñita niij jenah joi tágaá. Pánih yeeatdih jepahna, Diosdih búdí ñita yap yoh tagaá. 14 Pánihna, Cristodih jwí jwíih jepahat pah, caandíh jwí túi jenah joi cádahcan, ãjeéh jwí túi jumbipna caá. 15 ã naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “Buu, Dios ã naáwáchah joiná, ñi nuowā caandíh í yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó”, át niij daacáp tají. (Sal 95.7-8)

16 ¿Det tigaá Dios ã naáwáchah joiná yuhna, yap yohnit ít jumji? Egipto baác dih jumnitji Moisés ã namah bac jüóh nit ít jumap wat jí. 17 Pánihna, queét yap yohnitdih cuarenta jópchi Dios ã íjichah, tatchi wihcapboó ít wun beedép wat jí. 18 “Wā chooát túutat pínah pehbboó yeebdíh wā waadát túutcan niit”, queétdih át niijíp wat jí.* 19 Diosdih í túi jenah joicát jíib í chooát déejiboó í waadcátjidih jwí jéihna caá.

4

1 Jon jätih moondíh “Wā pehb yeebdíh wā túi chooát túutbipna caá”, Dios át niijíp wat yuh jí. Pánih naóhna, jwiít dihbut biíc yoobó niijná át chājap wat jí. Pánihna, ãjeéh túi chooát túut niijná, Diosdih túi jepahat caá náahap. 2 Jon jätih moón Dios naáwát dih í joyátji pahjeh mantih, jwiítbut áih túini doonádih jwí joyóp jí. Obohjeéhtih, queét joi waóh nitboó joiná yuhna, “Dios ã niiját pahjeh ã chāj bipna caá”, ít niij jenah joicáp wat jí. Pánihna, í joiníji dedé pínah queétdih át nihcap wat jí. 3-4 Jwiítboó caandíh túi jenah joinít, Diosjeéh jwí jumachah, jwiít dih ã túi chooát túutbipna caá. Obohjeéhtih, Dios

naáwát dih naóh yapaniji ã daacát pahjeh tigaá caandíh jepahcannit nin pah í yapbip:

“ ‘Queétdih búdí íjnit, nin pah wā niijíp jí: “Í chooát pínah pehbboó waadcán, wājeéh í jumcan niit”, wā niijíp jí’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tají. (Sal 95.11)

Obohjeéhtih, Diosjeh nin baác dih chāj péanit, nihát áih tewatdih át teo péanap wat jí. ã naáwát dih biíh naóh yapani nin pahbut át niij daacáp tají: “Seis yeó jáap nin baác dih, jeádihbut chāj péanit, teo cádah jwuhnit, Dios át choonáp wat jí”, át niij daacáp tají. (Gn 2.2)

5 Caandíh túi jenah joicánnitjidih nin pahbut ã naáwát dih naóh yapani át jwúub niij daacáp tají:

“ ‘Queét í chooát déejiboó waadcán, wājeéh í jumcan niit’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tají. (Sal 95.11)

6 Jwí nuowā Dioíh doonádih jwíih joinítjiboó caandíh í yap yohat peéh, áihwā nihcan, í chooát déejiboó ít waadcáp wat jí. Obohjeéhtih, bitaboó caandíh túi jepahnit, áihwā jumna, ãjeéh í túi choobípna caá. 7 Cāacwādih ã túi ubat pínah yeó jáapnadih Dios át jwúub níwip wat jí. Páant ã níoni yeó jáapna buu láa ã jumna caá. Dawá jópchina jwí nuowā í joyát tättimah, caán ã níoni yeó jáapnadih Davidjidih Dios ã naáwát túutuchah, nin pah át niij daacáp tají:

“ ‘Buu yeebdíh wā naáwáchah joinít, yap yohcanjeh, weemdíh ñi túi jepahaá’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tají. (Sal 95.7-8)

8 Josuéjiboó Dios ã wūhni baác dih jwí nuowādih át numah juibínap wat yuh jí. Obohjeéhtih, “Wājeéh ñi túi choobípna caá”, niijná, caán baác dih í chooát pínahdih Dios niijná át chājcap wat jí. Caán baác dihjeh chooát túutna nihna, biíh í chooát pínah yeó jáapdih áta naóhcan taga.*

9 Seis yeó jáap ã tewat tättimah,

* 3:18 Nm 14.1-35 * 4:8 Dt 31.7; Jos 22.4

Dios ã chooátji pah muntih, jwiít ãihwãbut ãjeéh jwĩ túi choobípna caá.

¹⁰ Dios ã tewatdih ã cádahat pahjeh muntih, ãjeéh chooná, jwĩ wái náah jumni tewatdih jwĩ cádahbipna caá.*

¹¹ Pánihna, ãjeéh túi chooát túut niijná, jwiít ãihwãboó caandih túi jenah joinít, ã naáwátidibut jwĩ túi jepah jĩh. Jon jãtih moón jwĩ déewã Diosdih ã yap yohatji jíb ãjeéh túi jumcan, ãt jéih choocáp wut jĩ. Pánihna, queét ã chãjatji pah jwiítboó jwĩ chãjca boj jĩh.

¹² Dios naáwát oboh jumni nihcan, báadhni panihni ã jumna caá. Pánih jumna, chénaboó jaco wáini eeép naajĩh iidíp duuj lãjapdih jwĩ bóodat pah, ã naáwátidih jwĩ jenah joyóchah, jwiítidih ã túi chãúhna caá. Pánih chãúhna, ded pah jwĩ túut nuumát pínahdih jwiítidih ã jéihyana caá.*

¹³ Ded pah jwĩ jenah joyátidih Diosdih jwĩ jéih bihcan caá. Nihat ã chãjnidih caánboó ã enna caá. Pánihna, ã pebhna jubínit, ded pah jwĩ chãjatjidih caandih naáwát ã náahbipna caá.

Jesús sacerdotewã ã chah maáh ã jummat

¹⁴ Dios wũúh, Jesús, ã íip pebhna waadnít, chah maáh ã jumna caá. Pánih wẽpni jumna, sacerdotewã ã chah maáh caá. Sacerdotewã ã maáh Dioih cáacwãdih ã úbát pah, Jesúsbut jwiítidih úbhni ã jumna caá. Páant ã jumachah jéihnit, jwiítboó caandih jwĩ túi jenah joí cádahca boj jĩh.

¹⁵ Jesús cáac jumna, ded pah jwĩ yapat pínahdih ã túi jéihna caá. Pánih jéihnit, yeejép jwĩ yapachah enna, jwiítidih jĩgah ennit, ã jéih teo wáacna caá. Nemépwã ã maáh caandih ã yéej chãjat túutachah yuhna, Jesús yéej chãjcani ãt jumap wut jĩ. Pánih jumna, jwiítidibut ã yéej chãjat túutachah, Jesús ã jéih teo wáacna caá, jwĩ yéej chãjcat pínah niijná. ¹⁶ Pánihna, Dios jwiítidih ã oyatdih jéihna, úmcanjeh, caandih jwĩ úbát dée caá. Páant caandih jwĩ úbúchah, jwiítidih oinit, jĩgah enna, ã túi teo wáacbipna caá.

* **4:10** Gn 2.2 * **4:12** Is 49.2; Ef 6.17 * **5:3** Lv 9.7 * **5:4** Ex 28.1 * **5:7** Mt 26.36-46; Mr 14.32-42; Lc 22.39-46

5

¹ Nihat sacerdotewã maáta ã chah maáta pínahdih Dios cáacwã cátilh ã ñíona caá, queétdih ã teo wáacat pínah niijná. Pánihna, Diosdih teo wãhñit jumna, cáacwã ã yéej chãjatji peéh nuñúpwãdih mao cáo wãhñit, biíhdihbut caandih ípĩ wãhna caá, Dios ã enechah, cáacwã ã túi jummat pínah niijná. ² Bitã yéejnit ã jummat pah muntih, sacerdotewã ã chah maátabut yéejnit ã jumna caá. Pánih yéej chãjnit jumna, yéej chãjnitdih jĩgah ennit, ã túi jéih teo wáacna caá. ³ Pánih yéejnit ã jumachah, queét sacerdotewã ã maátadibut yéej chãjat peéh ã jumna caá. Páant ã jumachah, queétjeh ã yéej chãjat peéh, cáacwã ã yéej chãjat peéhbut nuñúpdih mao cáo wãhat caá náahap, Dios ã enechah, ã túi jummat pínah niijná.*

⁴ Sacerdotewã ã chah maáta jumihna, queétjeh ã jéih waadcán caá. Diosboó queétdih ñíonit, ã waadána caá. Jon jãtih Aarónjidih Dios ã ñíwat pahjeh muntih, buubut sacerdotewã ã chah maáta pínahdihbut ã ñíona caá.*

⁵ Páant queétjeh ã waadcátji pahjeh muntih, Cristobut sacerdotewã ã chah maáh pínah caanjéh maáh ãt waadcáp wut jĩ. Diosboó caandih maáh waadána, nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Meém wã wũúh ma jumna caá. Páant ma jumachah, buu nihat cáacwã ã enechah, meemdih maáh wã waadána caá”, Dios ãt niijíp wut jĩ. (Sal 2.7)

⁶ Biíh láa nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Melquisedec sacerdote ã jumatji pahjeh, biíc yoobó meembút páantjeh sacerdote ma jumabipna caá”, ã wũúhdih ãt niijíp wut jĩ. (Sal 110.4)

⁷ Cristo nin baácboó jumna, jãinít, ã ípidih búdí ãt úbúp wut jĩ. **“Ma náahna, ma teo wáacá, wã wuncat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant wã wuníhcah yuhna, ma náahat pahjeh ma chãjaá”,** ãt niijíp wut jĩ.* Páant

ã niij wúbúchah, ã íip át joyóp wut jĩ. Pánihna, ã íip ã náahat pah-jeh ã chājihichah enna, ã wúbátdih joiná, caán wunnijidih át booanap wut jĩ. ⁸ Cristo Dios wáúh jumna yuhna, búdí yeejép át yapap wut jĩ. Pánih yapna yuhna, ã íipdih át jepah cádahcap wut jĩ. Pánih jumna, ded pah táí jepahatdih át jéihyep wut jĩ.* ⁹ Pánih yeejép yapna yuhna, yoobópdih jepahni cruzboó wanna, nihat caandih jepahnitdih táí ubni ã jumna caá. ¹⁰ Páant ã wun wáuhachah, Melquisedec panihni sacerdotewã í chah maáh Diosboó caandih maáh át waadánap wut jĩ.

Cristoíh doonádih jwĩ jepah cádahachah, búdí ã tobohat

¹¹ Cristo sacerdotewã í chah maáh ã jummatdih yeebdih chah wã bohéihna yuh caá. Obohjeéhtih, páant wã jwúub naáwíhichah yuhna, yeebboó ñita táí beh joicán tagaá. Pánih beh joicánnit ñi jumuchah, yeebdih wã táí jéih bohécán caá. ¹² Maatápdih Cristoíhwã ñi jumna yuh caá. Pánih jumnit, bitaboodih ñi bohénachah, áta táí tagaá. Obohjeéhtih, táí beh joicánnit ñi jumuchah, bitaboó yeebdih í jwúub bohéat caá náahap. Dios naáwát buocannidihjeh ñi beh joiná caá. Wébít jóóh macdihjeh í nomat pah yeebbút buocannidihjeh ñi táí joiná caá. Jáap bohé jwíhñit í jummat pah ñi jumna caá. ¹³ Det jóóh macdih nomnit, wébít í jum jwuhna caá. Queét í nihat pahjeh tigaá yeéb ñi jumap. Pánihna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, yeebdih í niij bohénachah yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.* ¹⁴ Jeémátdih jeémpnitboó behnit í jumna caá. Queét panihnit caá Dios naáwátdih táí míic bohénit í jumap. Pánih bohéna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, queétoó í niij jéihna caá.

6

¹⁻² Pánihna, Dios naáwátdih chah jéihna, táí behnit panihnit jwĩ jum jíih. Cristoíh doonádih jwíih bohéna,

* 5:8 Mt 26.39; Jn 10.18; Fil 2.8 * 5:13 1Co 3.2

nin pah jwĩ jéihyep jĩ: Jwiít cáacwã jwĩ jenah joyátjijeh jwĩ chājachah, dedé pínah nihcap jĩ. Pánih chájna, Diosdih jwĩ weñacap jĩ. Páant jwĩ chājatjidih cádahnit, Cristodih jepahna, túiniboodih táut nuumnit, caandih jwĩ táí jenah joí jwíhip jĩ. Páant jwĩ jwíih jepahachah, nin pah jwiítidih í jwíih bohénap jĩ: Ded pah Jesúíhwádh daabáátdih, jwiít áihwádh í teo jáhaatdihbut í bohénap jĩ. Wunnitji í jwúub boo pud júúwát pínahdih, péeni yeó jáapdih caandih jepahcannitdih Dios ã peéh chājachah, búdí yeejép í yapat pínah ã péacatdihbut í jwíih bohénap jĩ. Páant í jwíih bohéatjidih táí jéihna, chah jwĩ bohé jíih. ³ Diosdih, ã naáwátdihbut chah jwĩ jéih jíih. Dios ã náahachah, jwiít nihat biícđih páant jwĩ chājbična caá.

⁴ Obohjeéhtih, det pánih chājcan, Diosdih í cádahbična caá. Pánih cádahnit, jwúub yéej chájna, í jéih jwúub táut nuumcán niít. Queét Cristodih jwíih jepahnit, “Áih dooná yoobópdih caá ã jumap”, ít niij jenah joyóp yuh jĩ. Pánih jenah joinít, Dios queétdih ã táí ubatdih, Túini Espíritu íjeéh ã jummatdihbut ít jéihyep wut yuh jĩ. ⁵ Dios naáwátdih joiná, túini naáwát ã jummatdih ít jéihyep wut yuh jĩ. Nin péeni yeó jáapna Dios ã maáh jumapboó ã wēpatjĩh ã teo wáacatdihbut ít jéihyep wut yuh jĩ. ⁶ Pánih jéihna yuhna, caandih cádahna, Dios wáúhdih cruzboó í jwúub mao yohat pah caá í chājap. Páant í chājachah enna, bita Cristodih í deohbična caá. Páant í cádahachah, det queétdih í jéih jwúub táut nuumát táutcan niít. ⁷ Nin pah caá ã jumap: Túini baácdih mah ã júúwáchah, wápchi mínah caanjĩh ã momni táí chíih júóhñit, ã quehechah, ã jeémát pínahdih ã bíbohna caá. Caán baácdih Dios ã táí chájna caá. Pánihat pah Diosdih cádahcan, ã naáwátdih chah bohénitdih ã táí teo wáacbična caá. ⁸ Obohjeéhtih, ded baácdih

óot jumni pihna, yeejép yílipbut ã chíihichah, dedé pínah nihcan caá. Pánihni baácdih túi chājcan, Dios ã cáo yohbipna caá. Páant ã cáo yohat pah caandíh cádahnitdihbut ã cáo yohbipna caá.*

Cristodih cádahcannitdih Dios ã túi ubat

⁹ Wā oinitaá, yeebdíh páant niij naóhna yuhna, “Cristodih cádahnit caá”, yeebboodíh wā niij jenah joicán caá. Cristo ã túi ubnit ñi jumachah, túini ñi chājatdih wā jéihna caá. ¹⁰ Jwiít niihat jwí túi chājatji jíib jwí íip jwiítidih āpí túi chājna caá. Caandíh oina, búdí teonit, āihwādih ñipí túi teo wáacna caá. Páant ñi chājachah enna, ã quíib bñdcán niít. ¹¹ Pánihna, ñi jummat yoobó ñi jummat pah bóo bitadih túi oinit, ñi teo wáacat pínahdih yeebdíh jwí náah yacna caá. Páant ñi chāj cádahcat jíib jwí íip ã pebhboó yeebdíh ã túi chājat pínahdih ñi túi jéihbipna caá. ¹² Yeeb yabh teonit ñi jummatdih jwí náah yaccan caá. Bitá Cristoíhwā yeejép yapna yuhna, “Jesús weemdíh ã túi teo wáacbipna caá”, niij jenah joinít, caandíh í cádahcan caá. Páant í jumachah ennit, “Wā pebhboó yeebdíh wā túi chājbipna caá”, jwí íip ã niijátji pah ã chājbipna caá. Pánihna, queét í chājat pah, yeebbát ñi chājaá.

¹³⁻¹⁴ Jon jātih Abrahamdih Dios ã wēpatjīh nin pah át niijíp wut jī: “Meemdíh búdí wā túi chājbipna caá. Pánih túi chājna, ma jaimenádih dawá wā cáac pooat túutbipna caá”, át niijíp wut jī. Bíih caan páh wēpni wihcah, caán ã wēpatjīhjah át naáwáp wut jī.* ¹⁵ Páant ã niijátjidih náhninit, Abrahamboó ã túi páñachah enna, ã niijátji pahjeh Dios caandíh át túi chājap wut jī. ¹⁶ “Dios ã enechah, yoobópdih niijná caá wā chājap”, jwiít cáacwāboó jwípi niijná caá. Pánihna, chah jumni ã wēpatjīh niijnít, yoobópdih jwí niiját ã jummatdih jwí jútna caá. Páant jwí niijíchah joinít, jwíjeéh míic jūihniboó “Á niiját yoobópdih

tigaa”, niij jéihnit, ã jūih cádahna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, Dios Abrahamdih “Meemdíh wā túi chājbipna caá”, ã niiját yoobópdih ã jummatdih jútat túut niijná, ã wēpatjīhjah át naáwáp wut jī. Páant ã naáwátidih jéihnit, “Á naáwát yoobópdih ã jumachah, caandíh ã túut nñmcán niít”, Abraham, ã jaimenábut íit niij jéihjip taga. Jwiít niihat āihwābut caandíh jwí jéihna caá. ¹⁸ Dios ã jéih yeecan caá. Pánih yeecanni jumna, chéne naáwátjīh ã niiját yoobópdih ã jummatdih jwiítidih ã jéihyana caá. Á niijátidih joiná, ã wēpatjīhjah ã niijátidihbut joiná, caandíh ã túut nñmcát pínahdih jwí jéihna caá. Páant ã jummatdih jéihna, ã pebhna jwiítidih ã ub bejat pínahdih úumcanjeh jwí wēi páina caá. ¹⁹⁻²⁰ Pánih wēi páina, caandíh jwí túi jenah joí cádahcan niít. Sacerdotewā í chah maáta cáacwādih úubh wāhat túut niijná, Dios ã jumni tólihna waadnít, wūpni yégueh jāh yaíhni chóodih ípí yap waadáp wut jī.* Páant í chājat pah, jwíh pínahdih Diosdih úubát túut niijná, Jesúsbut Dios pebhna át waad béjep wut jī. Pánihna, Jesús páantjeh sacerdotewā í chah maáh Melquisedec panihni jumna, Dios ã jumapboó jwiít āihwādih ã waóh waadáchah, jwiítbut jwí jéih waadbípna caá.*

7

Melquisedec panihni sacerdotewā í chah maáh Jesús ã jummat

¹ Melquisedecboó* Salem wut jumni tútchidih moón í maáh, caanjéh mantih sacerdotebut jumna, Dios wēpnidih úubhni át jumap wut jī. Maátadih Abrahamwā míic mao yap yohnit, í jwúub jūáwúchah, Melquisedec caandíh jwāáádih át jūibínap wut jī. Pánih jwāáh jūibínit, “Nin Abrahamdih búdí ma túi chājaá”, Diosdih át niij úubáp wut jī. ² Páant ã jwāáát pínah jātih, Abrahamboó caandíh eníhcannitdih míic mao yap yohnitji, maátaíh bíí déedih át ub

* 6:8 Gn 3.17-18 * 6:13-14 Gn 22.16-17 * 6:19-20 Lv 16.2 * 6:19-20 Sal 110.4 * 7:1 He 5.6

jūúwáp wut jī. Páant ā ub jūóhndih chénat pah téihya poómpdih jenah ennit, bíic poómpdih Melquisedecdh āt wūhup wut jī. “Melquisedec”, niijná, “Túi chājni maáh”, niijná ĩt chājap wut jī. “Salem”, niijná, “Túi jumni”, niijná ĩt chājap wut jī. Pánihna, caán Salem tútchidih moón ĩ maáh jumna, “Chah maáh túi jummat túttni”, caandíh ĩt niijíp wut jī.* ³ Melquisedec ā mánadih, ā nūowādhbut ĩ daacát ā wihcan caá. Ā cāac jummatdih, ā wūnatdihbut ĩ daacát ā wihcan caá. Pánih jumna, páantjeh ā jumna caá. Páant ā jummatdih jéihna, ded pah Dios wūáh Cristobut páantjeh sacerdote ā jummatdih jwī jéihna caá. Pánihna, Cristo sacerdote ā jummat pah Melquisedecbut sacerdote ā jumna caá.

⁴ Melquisedec oboh jumni ā nihcatdih ĩi túi náhninaá. Chah maáh jumna, Diosdih Abraham ā túyat pínahdih āt úúbáp wut jī. Abrahamboó jwī nūowāji ĩ maáh yoobát jumna yūhna, Melquisedec chah maáh ā jummatdih jéihna, ā ub jūóhni bíic poómpdih caánboodíh āt wūhup wut jī. ⁵ Moisésji nihat judíowādh páant āt wūhat tútup wut jī. Pánih wutna, Leví ā jummená sacerdotewā ĩ jumachah, ĩ déewā ĩ wūhat pínahdih āt ubat tútup wut jī. ĩ déewā Abraham ā jummená ĩt jumup wut jī. Leví Abraham jumma ā jumachah, ā jummenábut Abraham jummená ĩt jumup wut jī. Nihat Abraham jummená jumna yūhna, Leví jummená sacerdotewā jumnit, ĩ déewā ĩ wūhatdih ĩpī ubup wut jī.* ⁶ Obohjeéhtih, Melquisedecboó Leví jumma nihcan yūhna, Abraham ā wūhatdih āt ubup wut jī. “Meemdíh wā túi chāj bipna caá”, Dios ā niijni Abraham ā jumachah yūhna, Melquisedecboó caandíh Dios ā túi chājat pínahdih āt úúbáp wut jī. ⁷ Nindih jwiít nihat jwī jéihna caá: Chah jumniboó nūmp jumnidih túi chājat pínahdih āpī úúbhna caá. Pánih jéihnit, Melquisedecboó

pánih úúbhni ā jumachah, Abraham chah ā jummatdih jwī túi jéihna caá. ⁸ Jwiít cāacwā jwī wūhatdih ubnit sacerdotewā, cāacwājeh jumna, wūnnit pínah ĩ jumna caá. Obohjeéhtih, Melquisedecboó Abraham ā wūhndih ubniji báadhni ā jumna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit daácna, ā wūnatjidih naóhcan, “Páantjeh báadhni caá”, niijná ĩt chājap wut jī. ⁹ Būu moón Leví jummená jumnit sacerdotewā, Dios ā wūhat tútatdih ĩ ubna caá. Páant ĩ ubuchah yūhna, Abraham Melquisedecdh wūhna, nihat Leví jummená ĩ wūhat pínah panihndihbut Melquisedecdh wūhna āt chājap wut jī. ¹⁰ Melquisedecdh Abraham wūh láa, ā jumma Levíboó āt cāac jum jwūhcap wut jī. Pánihna, Melquisedec Abrahamdih jwāáhna, Leví pínahdihbut āt jwāáap wut jī. Leví, ā jummenábut Melquisedecdh wūhnt panihnt jumna, caán nūmp ĩt jumup wut jī.

¹¹ Moisésji wutnit, Leví ā déewādhbut sacerdotewā āt jummat tútup wut jī. Ā wūtat pahjeh queét sacerdotewā nūñúpwādh mao cáo wūhnt, cāacwādh ĩt úúbh wūhup wut jī, Dios ā enechah, túinit ĩ jummat pínah niijná. Páant ĩ chājachah, túi yoobópdih jumna nihna, bíih sacerdotedih jwīta náahcan tagaá. Obohjeéhtih, pánih jumcan, bíih sacerdote Melquisedec panihndih būu jwī náahna caá. Pánihna, Leví jumma Aarónji ā jummená poómpdih moón sacerdotewādh būu jwī náahcan caá. ¹² Sacerdotewādh Dios túut nūumnít, jwiítidih ā wūtatdihbut túut nūumát caá náahap. ¹³ Dios Moisésjidih wūtat túttnit, Leví jumma Aarón ā jummená poómpdihjeh sacerdotewā āt waadáat tútup wut yūh jī. Páant ā wūtuchah yūhna, jwī Maáh Jesús Leví jumma nihcan caá. ¹⁴ Judá jummená poómpdih bóo ā jummatdih jwī túi jéihna caá. Obohjeéhtih, Moisés sacerdotewā waadánit, Judádh poómpdih moondíh āt waadacap wut jī. ¹⁵ Caandíh jéihna,

* 7:2 Gn 14.17-20 * 7:5 Nm 18.21

nindihbut jwĩ túi jéihna caá: Bũ Dios jáap ã waadáni sacerdotewã Melquisedec panihni ã jumna caá.

¹⁶ Jon jãtih jumnit sacerdotewã pínah Dios ã wutat pahjeh Levíih poómpdih moonjéh ít waadáp wut jĩ. Obohjeéhtih, Leví juma nihcah yuhna, páantjeh jumna, Cristo sacerdotewã ãt waadáp wut jĩ. ¹⁷ Nin pah Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Meém páantjeh sacerdotewã ma jumnipna caá. Melquisedec sacerdotewã ã jummat pahjeh muntih meembút sacerdotewã ma jumnipna caá”, Dios ã wũhndih ãt niijíp wut jĩ. (*Sal 110.4*)

¹⁸⁻¹⁹ Moisésji ã wutatdih jepahíhna yuhna, jwiít cãacwã yoobópdi jwĩ jéih jumcan caá. Pánihna, caán ã jwíih wutatji yoobópdi jwĩ jummat pínahdi ã teo wáacah, Dios caandíh ãt cádahap wut jĩ. Pánih cádahnit, jwĩ Maáh ã wun wũhatdih jwĩ túi jenah joyát jíib Dios jwiít di ã túi ubna caá, ãjeéh jwĩ túi jummat pínah niijná. Páant ã chãjachah, caandíh túi jéih úbhnit, ã pehbboó yoobópdi jwĩ jummat pínahdi jwĩ wẽi páina caá.

²⁰ Cristodih sacerdotewã waadána, ã wẽpatjĩh naóhni, Dios caandíh ãt waadánap wut jĩ. Obohjeéhtih, ã wẽpatjĩh naóhcanjeh, bita sacerdotewãdi ãt waadánap wut jĩ.

²¹ Cristobodíh sacerdotewã waadánit, Dios caandíh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Weém, ma Maáh, wã wẽpatjĩh meemdíh yoobópdi wã naóhna caá. Pánih wẽp naóhna, meemdíh wã jenah joyát di wã tút nũmcán níit. Páantjeh sacerdotewã ma jumnipna caá”, Dios Cristodih ãt niijíp wut jĩ. (*Sal 110.4*)

²² Pánih wẽp naóhna, Jesús jwiít di ã túi ubat pínahdi niijná, ãt chãjap wut jĩ. “Cãacwãdi wã túi ubbipna caá”, niijná, Dios Jesúsdi ãt wah deyanap wut jĩ. Pánihna, Jesús ã wun wũhatdih túi jenah joinít, Dios ã niijátji yoobópdi ã jummatdih

jwĩ jéihna caá. ²³ Jwíih jumnit sacerdotewã ã wunuchah, bita ipĩ tút nũm waadáp wut jĩ. Pánihna, dawá sacerdotewã ít jumap wut jĩ. ²⁴ Obohjeéhtih, Jesúsboó páantjeh ã jumuchah, caandíh tút nũmní sacerdotewã pínahdi jwĩ náahcan caá. ²⁵ Jesús páantjeh jumna, ãih cãacwãdi ã úbh cádahcan caá. Pánih úbhna, nihát caandíh jepahnit di ã túi ubna caá, Dios pehbboó ãjeéh jwĩ túi jummat pínah niijná. Pánihna, Jesús jeh yoobópdi jwiít di túi ubni ã jumna caá.

²⁶ Cãacwã jwĩ chãjat pah yeejép chãjni nihcan, Jesúsdi yéj chãjat peéh ã wihcan caá. Yeejép wã cãtíh jumnijidih jeáboó ub bejnit, nihát cãacwã chah maáh Dios ãt waadánap wut jĩ. Pánih jumna, Jesús sacerdotewã ã chah maáhbut jumna, jwiít di túi teo wáacni ã jumna caá. ²⁷ Bitá sacerdotewã ã jummat pah nihcan caá. Queétboó yeó jáap jummat pah nũp wãdi mao cáo wũhna, queétjeh ã yéj chãjat jíib jwíih wũhni, táttimah, cãacwã ã yéj chãjat jíibbut ipĩ wũhup wut jĩ. Dawá láa páant ít chãjap wut jĩ, cãacwãdi Dios ã túi enat pínah niijná. Obohjeéhtih, Jesúsboó bíic láajeh wun wũhna, caanjéh ãih bácahdih míic wũhni, cãacwãdi ã yéj chãjat peéh ãt jíib chãjap wut jĩ.*

²⁸ Moisésji ã wutat pah sacerdotewã ã maáta pínahdi cãacwãdi ã waadát tútuchah, yéj wihcannit ít nihcap wut jĩ. Obohjeéhtih, caán táttimah, Dios wẽp naóhna, ã wũh páantjeh yéj wihcannibodíh sacerdotewã ã chah maáh ãt waadánap wut jĩ.

8

Jesús sacerdotewã ã chah maáh jwiít di ã túi teo wáacat

¹ Caán nihát di naóhna, nindih bácah yeebdíh naóhna caá wã chãjap: Sacerdotewã ã chah maáh panihni Jesús jwiít di teo wáacni, jeáboó Dios ã jéihyepmant bóo bũwámant ã chũdna

* 7:27 Lv 9.7 * 8:1 Sal 110.1

caá.* ² Pánih chúdnit, jwiít áihwādh ãpĩ úbhna caá. Nin baácboó jumni, cáacwā ĩ chājniji Dioih múboó sacerdotewā Dioih cáacwādh ĩpĩ úbhna caá. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó Dios ā chājni mú yooát diítboó jumna, jwiít áihwādh ãpĩ úbhna caá.

³ Nihat nin baácdih moón sacerdotewā ĩ maáta nuñpawādh ĩpĩ mao cáo wāhna caá. Páant queédih Dios āt wutap wut jĩ, cáacwā ĩ yéej chājat peéh ĩ jíib chājat pínah niijná. Jwiít dih teo wáacni sacerdotedihbut mao cáo wāhat panihnidih Dios āt wāhat tútup wut jĩ, jwĩ yéejat peéh ā jíib chājat pínah niijná. Páant ĩ wāhat pahjeh muntih, Cristo jwĩ yéejat jíib caanjéh āt míic wāhap wut jĩ, Dios jwiít dih ā wēi enat pínah niijná. ⁴ Nin baácboó sacerdotewā wāát jumna caá. Pánihna, Jesúsboó nin baácboó páantjeh jumna nihna, sacerdote āta jéih jumcan tagaá. ⁵ Nin baácboó jumnit sacerdotewā nin baácdih jumni Dioih múdhjeh ĩ teo wāhna caá. Cáacwā caán múdh chājna, jeáboó jumni mú pánihni ĩt chājap wut jĩ. Páant ā jumchah, jeejboó Moisésdih Dios áih mú pínahdih chājat tútnit, “Meemdih wā naáwát pahjeh muntih wíih múdh, nihat caán diítboó jumnidihbut túi yooópdi h ma chājat tútup”, āt niijíp wut jĩ.* ⁶ Obohjeéhtih, jeáboó jumni Dioih mú nin baácboó jumni mú chah túini ā jumna caá. Pánihna, Jesús sacerdote jumna, ā tewatboó nin baácdih jumni sacerdotewā ĩ tewat chah caá ā jumap. Dios Moiséswādh “Yeebdih wā wutatdih jepahnit, wājeéh ñi túi jumbipna caá”, āt niij naáwáp wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, jwiít dih “Jesús yeebdih ā wun wāhatboodih túi jenah joinit, wājeéh ñi túi jumbipna caá”, āt niij naáwáp wut jĩ. Queédih ā naáwátji chah jwiít dih ā naáwát ā jumna caá. Pánihna, Jesúsboó jwiít dih túi ubni jumna, nin baácboó jumnit sacerdotewā chah wēpni ā jumna caá.

⁷ Ā jwíih wutatjidih yooópdi h jéih

jepahcan, cáacwā ājeéh ĩt jéih jumcap wut jĩ. Ā wutatjidih jwĩ jéih jepahchah nihna, bíih naáwát dih Dios āta naóhcan tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, ā wutatjidih ĩ túi jepahcatdih enna, áih cáacwādh jūihna, nin pah āt niijíp wut jĩ:

“Nin wā niiját dih ñi túi joyoó: Túttimah, nihat wíih cáacwā, Israel jūimenádih, Judá jūimenádihbut jáap naáwát dih wā naóhbipna caá.

⁹ ĩ nūowā Egipto baácboó jumnitjidih bacanit, ded pah wājeéh ĩ túi jummat pínahdih queédih wā naáwáp yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant wā naáwát dih ĩ joí cádahap jĩ. Páant ĩ cádahatdih ennit, weembát queédih wā cádahap jĩ. Páant queédih wā naáwátji pah jwúub naóhcan, mácah wā naóhbipna caá.

¹⁰ Túttimah nihat Israel jūimenádih nin pah wā naóhbipna caá: Wā wutatdih yeebdih wā túi náhniabipna caá. Páant wā náhnianachah, ñi túi wēi jepahbipna caá. Weém ñi Maáh jumna, yeebdih wā en daobipna caá. Yeéb wíihwā jumna, weemdihjeh ñi úbh b ipna caá.

¹¹ Pánihna, caán láa teo wāh nit dée, maáta déebut nihat weemdih túi jéihnit míicjeh ĩ jumbipna caá. Pánih jéihnit jumna, det ĩ déewādh nin pah ĩ míic niij bohécan niit: ‘Ded pah jwĩ Maáh Dios ā jummatdih ma jéihyee’, ĩ niijcán niit.

¹² Pánihna, ĩ yéej chājatjidih yohnit, queédih peéh chājcan, caandih chéneji wā jwúub náhnican niit”, Dios āt niijíp wut jĩ. (*Jer 31.31-34*)

¹³ Pánihna, jáap naáwát dih naóhna, ā jwíih naáwátji āt cádahat tútup wut jĩ. Caán máa naáwátjidih jáap naáwátboó jwúub túut nūmní ā jumna caá.

* 8:5 Ex 25.40

9

Dioih m̄ú nin baácboó jumni, jeáboó jumni

¹ Dios Moisésjidih jwíh wutna, ded pah cáacwā caandih ī weñat pínahdih át naáwáp wut jī. Nin baácđih moón caandih ī weñat pínah m̄úđih ded pah ī chājat pínahđihbut át naáwáp wut jī. ² Caán m̄úđih nuñúpwā chóojih ít wāpáp wut jī.* Caán m̄úđiđtboó chéne tólih ít chājap wut jī. Ī jwíh waád j̄ibíni tólih “Dioih tólih”, ít ni-ijp wut jī. Caán tólihboó ī j̄iđ cáagat nahna át jum̄ap wut jī.* Cáagat naabút át jum̄ap wut jī. Caán cáagat naajih sacerdotewā Diosđih ī w̄hni pan naaná át jum̄ap wut jī.* ³ W̄upni yégueh chóojih ī j̄ah yaíhni t̄ahmant bih tólih át jum̄ap wut jī. Caán “Dios ā jum̄at tólih”, ít niijp wut jī.* ⁴ Caán tólihboó chej jum̄nidih cáagnit ī cáwat naá át jum̄ap wut jī. Caán naá orojih ī chājni wut jī.* Orojih ī chājni paihbut caanjih át jum̄ap wut jī.* Caan páih diítna orojih ī chājni pamap át jum̄ap wut jī. Caan pámap diítna “maná”, ī niijni át jum̄ap wut jī.* Caan páih diítna Aarónih íoh caj̄at nahbut chíh yabacni jum̄,* Dios ā wut̄atđih ā daác búđhniđi chéne jeé naanábut át jum̄ap wut jī.* ⁵ Caan páih wāap lajni naajih chéne ángelwā orojih ī p̄ap dodhniđt ít jwāáh ñ̄h̄ap wut jī. Queét ángelwā Dios caanjih ā jum̄atđih j̄ú̄t̄na ít chājap wut jī. Pánihna, caanjih jum̄na, Dios cáacwā ī yéejatđih āp̄i yohop wut jī.* Caán m̄úđih bóđih páant bóojeh tigaá wā naóh jw̄h̄ap.

⁶ Caán m̄úđih ī t̄iđ ámohat túttimah, sacerdotewā yeó jáap jum̄at pah jwíh waád j̄ibíni tólihđih waadnít, Dios ā wut̄at pah ĩp̄i chājap wut jī.* ⁷ Sacerdotewā ī chah maáhjeh bih tólihboó jópchi jum̄at pah biíc láa ā waadát yeó jáapđihjeh āp̄i waadáp

wut jī. Pánih waadnít, ĩ maoni nuñúp ĩ w̄hni pínah meépdih caanjih jum̄ni paih wāapátđih āp̄i chíanap wut jī, caán meépdih ennit, Dios cáacwā ī yéejatđih ā yohat pínah niijná. Meépdih ub bejcan, āp̄i jéih waadcáp wut jī. Diosđih úbát tú̄t̄ niijná, caanjéh ā yéej chājat̄i, nihat bita judíowā ĩ jéihca naáh yéej chājat̄i j̄iđbut meépdih át ub waad béjep wut jī.* ⁸ Páant Dios ā chājat̄ijih T̄ú̄ni Esp̄iritu nin pah jwiítđih ā jéihyana caá: Moisésđih ā chājat̄i tú̄t̄ni m̄úđiđ Dios ā jum̄at tólihboó cáacwā ít jéih waadcáp wut jī. Sacerdotewā ī chah maáhjeh caanná át jéih waadáp wut jī. Pánihna, Moisésđih ā chājat̄i tú̄t̄niđi m̄úđiđ páant̄jeh ā jum̄achah nihna, jwiít cáacwājeh Diosđih jw̄ita jéih úb̄h̄can tagaá. ⁹ Diosđih ī weñat m̄úđiđ ded pah ā jum̄at̄i, caán diítboó ded pah ĩ chājat̄iđihbut naóhna, jwiít bū moondih nindih Dios bohéna caá ā chājap: Cáacwā Diosđih weñat tú̄t̄ niijná, nuñúpwāđih mao cáo w̄hni yuhna, Dios ā náah yacat pah t̄ú̄nit ít nihcap wut jī. Pánih chājna yuhna, ĩh caolih páant̄jeh yéejni jum̄na, Diosjeéh ít jéih jum̄cap wut jī. ¹⁰ Nin pah ĩp̄i chājap wut jī: Nuñúpdih mao cáo w̄hni, jeémp, babh, ĩh bácahnađih chocna, Moisés ā wut̄at̄i pah Diosđih ĩp̄i weñep wut yuh jī. Obohjeéhtih, caán wut̄at pah chājna yuhna, ĩ tú̄t̄ nūmát déedih queéđih át teo wáaccap wut jī. Pánihna, Dios jáap bohéatđih ā naáwát tú̄ttimah, jon j̄at̄ih bóo wut̄atboó dedé pínah nihcan caá.

¹¹ Obohjeéhtih, jwiítđih t̄iđ chājat̄i tú̄t̄ niijná, Cristoboó sacerdotewā ī chah maáh yoobát jum̄nit, átát j̄ú̄w̄ap wut jī. Pánih maáh jum̄na, jeáboó jum̄ni Diosđih weñat m̄úđiđ yoobátđih át waadáp wut jī. Caán jeáboó jum̄ni m̄úđiđ nin baácboó cáacwā ĩ chājni m̄úđiđ chah t̄ú̄ni ā jum̄na caá. ¹² Cristo Dios ā jum̄apboó cabra meépdih, jwiđ meépdih Diosđih

* 9:2 Ex 26.1-30 * 9:2 Ex 25.31-40 * 9:2 Ex 25.23-30 * 9:3 Ex 26.31-33 * 9:4 Ex 30.1-6
 * 9:4 Ex 25.10-16 * 9:4 Ex 16.33 * 9:4 Nm 17.8-10 * 9:4 Ex 25.16; Dt 10.3-5 * 9:5 Ex 25.18-22 * 9:6 Nm 18.2-6 * 9:7 Lv 16.2-34

wūhat túut niijná, át ub waadcáp wut jī. Obohjeéhtih, biíc láajeh jwiítidih wun wūhna, āih meép panihnidihjeh át ub waadáp wut jī. Pánih ub waadnít, jwī yéejatdih ā yohochah, jwiítboó páantjeh Diosjeéh jwī jum̄bipna caá. ¹³ Dios Moisésdih ā wut̄atjiboó “Wannitdih űi chūúchah, űih bācahdih quei pánihni ā naácna caá”, át niijíp wut jī. Pánihna, űih bācah quei pánihnidih chocat túut niijná, cabra meép, jwi meép,* jiwīwādih ī cáwatji jōóhjh̄but* sacerdotewā queétdih ĩpī choj jāhanap wut jī. ¹⁴ Páant ī chājachah yuhna, queétdih át tái teo wáaccap wut jī. Obohjeéhtih, Cristo wūnna, āih meépboodih ā yoh wūhchah, jwiítidih búdí ā teo wáacna caá. Caán yéejat wihcanni jum̄na, cruzboó wūnna, Túini Espiritu páantjeh jum̄ni ā teo wáacatjīh, caanjéh āih bācahdih Diosdih át wūhup wut jī. Pánih chājna, jwī yéejatdih yohnit, iiguípna jwī bejat déejidih át túi ubup wut jī. Páant ā túi ubnit jum̄na, “Yéejat peéh weemdih wihcan caá”, jwī niij jéihna caá. Pánih jum̄na, Dios, páantjeh jum̄ni ā náahat pahjeh chājnit jwī jum̄na caá.

Jáap naáwát

¹⁵ Moisés ā wut̄atjidih jepahna yuhna, ĩ yéejat peéh queétdih páantjeh ā jum̄chah, cāacwā Diosjeéh ĩt jéih jum̄cap wut jī. Páant ĩ jum̄chah, nin jáap naáwátidih naóh̄nit, “Cristoboó ā wun wūhatjīh̄jeh cāacwādih wājeéh wā túi jum̄at túutbipna caá”, Dios át niijíp wut jī. Páant ā niijátji pah, ĩ yéejatdih yohnit, ā űionitdih túi ubat túut niijná, Cristo át wun wūhup jī. Páant ā túi ubuchah, páantjeh ājeéh jwiít āihwā jwī túi jum̄bipna caá. Pánih jum̄na, āihwādih Dios ā wūhat pínahdih jwī bíboh̄bipna caá.

¹⁶⁻¹⁷ Cāac ā wunat pínah jātih, ā déewādih ā wūhat pínahdih āpī daác jwejna caá. Obohjeéhtih, ā buud jwūhcah, āih bií déedih ā déewā ĩ jéih ub jwūhcan caá. Ā wunat pínah jātih

ā daác jwejni núo dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, ā wunat túttimah, ā daacátji pahjeh āih bií déejidih ĩ ubbipna caá. ¹⁸ Páant ā wuncah, caán núo dedé pínah ā nihcat pahjeh muntih, űñūpdih ĩ maocah, Dios Moisésdih ā niijátjibut dedé pínah āta nihcan tagaá.

¹⁹ Dios ā wut̄atdih Moisésji nihat āih cāacwādih át naóh beedánap wut jī. Pánih naóh péanit, jwi meép, cabra meépdih mahjīh át widip wut jī. Túttimah, oveja yoócdih ĩ dūūani, hisopo wut jum̄ni ylip biíc̄dih nah chéonit, át taj báahanap wut jī. Pánih taj báahanit, Dios ā wut̄atdih ā daácni tólihdih, nihat cāacwādihbut át choj jāhanap wut jī.

²⁰ Pánih choj jāhanit, nin pah Moisés queétdih át niijíp wut jī: “Dios nin ā wut̄atjidih jwiítidih ā jepahat túut̄ap jī, ājeéh jwī túi jum̄at pínah niijná. Pánihna, caán meépdih enna, ā naáwát yoobópdih ā jum̄atdih jwī jéihna caá”, át niijíp wut jī.* ²¹ Túttimah, caán tólihdih cāacwādihbut ā choj jāhaat pahjeh muntih, Diosdih ĩ weñat pínah mūúdh̄, nihat caán diítboó jum̄nidihbut át choj jāhanap wut jī.* ²² Páant tigaá, Dios ā wut̄at pah, meépdih yoh wūhat caá náahap, cāacwā ĩ yéejatdih ā yohat pínah niijná. Biquí lánajeh cāacdih quei pánihni ā jum̄chah, meépdih yoh wūhcan, mahjīh̄jeh chocat pínahdih Dios át wut̄ap wut jī. Meép panihniijīh choccannidih, Dios cāaquīh yéejatdih ā quīb buadcán niít.* ²³ Pánihna, nin baácboó jum̄ni Diosdih ĩ weñat mūú, nihat caán diítboó jum̄nibut quei wihcanni panihni ā jum̄at pínah niijná, űñūp meépdih yoh wūhat āpī náahap wut jī. Moiséswā caán mūúdh̄ jeáboó jum̄ni mūú pánihni ĩt chājap wut jī. Jeáboó jum̄ni mūú Dioíh mūú yoobát ā jum̄chah, chah túini meép panihnidih yohat caá náahap.

Cristo biíc láajeh ā wun wūhat

* 9:13 Lv 16.15-16 * 9:13 Nm 19.9,17-19 * 9:20 Ex 24.6-8; Zac 9.11; Mt 26.28 * 9:21 Lv 8.15

* 9:22 Lv 17.11

24 Nin baácdih bóo Diosdih i weñat muú cãacwã i chãjnidih Cristo át waadcáp wut jĩ. Caán muudih waadcánjeh, yoobópdih jeáboó át bejep wut jĩ, Dios ã jumapboó jwiít dih uúbát túut niijná. 25 Nin baácdih moón sacerdotewã i maáta jópchi jumat pah Diosdih weñat túut niijná, ã jumni tólihboó nuñup meépdih ipĩ ub waadáp wut jĩ. Obohjeéhtih, Cristo biíc láajeh wunna, ãih meép panihnidih Dios ã jumat tólih yoobátboó át ub waadáp wut jĩ. 26 Cristo dawá láa waadná nihna, nin baácdih Dios ã chãjat túttimah, nihat cãacwã jwĩ yéej chãjatji jib, dawá láa caandih wun wuhat áta náah tagaá. Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapna jwĩ yéejatdih yohat túut niijná, nin baácboó biíc láajeh cãac jumnit, át wun wuhap wut jĩ. 27 Nihat cãacwã biíc láajeh jwĩ wunna caá. Páant jwĩ wunat túttimah, táinitdih, yeejépwãdihbut Dios ã ñiobipna caá, yeejépwãdih peéh chãjat túut niijná. 28 Biíc láajeh jwĩ wunat pah, dawá cãacwã jwĩ yéejatdih yohat túut niijná, Cristobut biíc láajeh át wun wuhap wut jĩ. Túttimah, ã jwúub dei jũóhbiipna caá, páant mantih. Pánih jwúub dei jũóhniit, jwĩ yéejatdih yohat túut niijná, ã jwúub wun wuhcan niit. Obohjeéhtih, jwiít caandih wēi pãinitdih ubudih ã jũóhbiipna caá, páantjeh ã pehbboó Diosjeéh jwĩ jumat pínah niijná.*

10

Máa naáwát ã teo wáaccat

1 Cristoih dooná táini yoobát ã jumna caá. Obohjeéhtih, Moisés ã wutatji táini pah jumna yuhna, biíc yoobó nihcan caá. Caán wutatdih jepahnit, yeó jáap jumat pah, nihat jópchina nuñupwãdih mao cáo wuhna, Diosdih ipĩ weñep wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, pánih chãjna yuhna, cãacwã i yéejatdih i jéih yoh beedácan caá. 2 I jéih yoh beedána nihna, biíc láajeh Diosdih pánih wuhnit, “Buu yéejat peéh jwiít dih ã wihcan caá”, ita niij

jenah joi tágaá. Pánih jenah joiná, nuñupwãdih mao cáo wuhatdih ita cádah tagaá. 3 Obohjeéhtih, jópchi jumat pah nuñupwãdih mao cáo wuhna, cãacwã i yéejatdih i jéih quíib buudcán caá. 4 Pánihna, jiwí meépdih, cabra meépdihjeh Diosdih jwĩ wuhchah yuhna, jwĩ yéej chãjatdih áta yoh beedácan tagaá.

Cristo ã wun wuhat

5 Páant yoobópdih ã jumchah, Cristo nin baácboó ã cãac jumat pínah jãtihbit nin pah Diosdih át niijíp wut jĩ:

“Cãacwã nuñupwãdih mao cáo wuhna, trigo ojdihtut i wuhatdih ma náahcan caá. Pánih náahcan, con baácboó ma cãac jumat túutuchah, ma chãjni bácah meemdih weñani pínah ã jumbipna caá.

6 Cãacwã i yéejatdih ma yohat pínah niijná, nuñupwãdih i mao cáo wuhchah, ma wēi encan caá.

7 Páant ma wēi encatdih jéihnit, ninboó jumna, ma náahat pah chãjadih wã bejbipna caá. Páant ma naáwát dih naóh yapani ã niij daacáp jĩ”, Cristo ã ípdih át niijíp wut jĩ. (Sal 40.6-8)

8 “Cãacwã nuñupdih i mao cáo wuhat pínah, trigo ojdihtut i wuhat pínahdih queétdih ma náahcap jĩ. Páant i wuhchah yuhna, ma wēi encap jĩ”, Cristo át jwíh niij naáwáp wut jĩ. Moisés páant queétdih ã chãjat túutuchah yuhna, caandih Dios át wēi encap wut jĩ. 9 Páant niij péanit, nin pah át jwúub niijíp wut jĩ: “Meém ma náahat pah chãjadih wã bejbipna caá”, át niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah, nin pah jwĩ jéihna caá: Jon jãtih nuñupwãdih i mao cáo wuhatjidih cádahat túutnit, biíh bohéatboodih Dios naóhna át chãjap wut jĩ. 10 Pánihna, Jesucristo ã íp ã náahat pah wun wuhnit, jwiít cãacwã jwĩ yéejatdih át yoh wuhap wut jĩ. Biíc láajeh wunna, ãih bácahdih át wuhap

* 9:28 Is 53.12

wut jĩ, jwiít ãihwã Diosjeéh páantjeh jwĩ jummat pínah niijná.

11 Nihat sacerdotewã yeó jáap jummat pah Diosdih weñat muúboó teonit, nuñúpwãdih ipĩ mao cáo wũhna caá. Obohjeéhtih, páant ĩ mao cáo wũhna yũhna, cáacwã ĩ yéejatdih ĩ jéih yoh beedácan caá.*

12 Obohjeéhtih, jwĩ yéejatji jíib Cristo-boó biíc láajeh wun wũhna, jwĩ yéejatdih át túi yoh beedánap wut jĩ. Pánih yoh beedá péanit, ã íp pebhna pũh laab béjnit, ã jéihyepmant bóo buwámant, át chúudap wut jĩ. 13 Caanná chúudnit, caandih eníhcannitdih ã íp ã yap yohat pínahdih ã pãina caá.* 14 Pánihna, biíc láajeh wun wũhnit, Dioíhwã ĩ yéejatdih át yohop wut jĩ, yéejat wihcannitjeh páantjeh ĩ jummat pínah niijná.

15 Caán yoobópdih ã jummatdih naóhna, Dios naáwátidih naóh yapanidih Túini Espírituboó nin pah át niij daacát túutap tajĩ:

16 “Nin pah Dios ã niijíp be: ‘Túttimah bóo láa nihat cáacwãdih nin pah wã niij naóhbipna caá: ‘Wã wutatdih yeebdih wã náhnianachah, wéinit ñi jepahbipna caá.

17 Ñi yéej chãjatdih wã jwúub náhnican níit”, wã niijbipna caá,’ Dios ã niijná caá”, át niij daacát túutap tajĩ. (Jer 31.33-34)

18 Pánihna, jwĩ yéej chãjatdih ã yohochah, jwĩ yéejat jíib sacerdotewã nuñúpdih ĩ jwúub mao cáo wũhatdih jwĩ náahcan caá.

Humcanjeh, Diosdih jwĩ jéih úubát

19 Wã déewã panihnitá, Jesúsboó wun wũhna, ãih meépdih ã yohochah, jwiítboó úumcanjeh, Dios pebhna waadnit pah, caandih jwĩ jéih úubhna caá. 20 Pánihna, nin baác dih moón sacerdotewã ĩ maáta ipĩ chãjatji buu láa jwiítidih dedé pínah nihcan caá. Cristoboó jwĩ yéej chãjatji jíib ã wun wũhuchah, caán tólih dih jãh

yaíhni chóodih ã yeo dei bejehah,* jáap namá panihnidih át chãjap wut jĩ, Dios ã jumapna jwĩ túi waadát pínah niijná.* 21 Pánihna, jwiítboó Dioíh muu pánihnit jwĩ jumuchah, jeáboó jumna, jwiítidih úubh wũhni Cristo chah wẽpni sacerdote ã jumna caá. 22 Páant ã jummatdih jéihna, úumcanjeh, caandih túi jenah joiná, Dios pebhna waadnit, caandih jwĩ úubát dée caá. “Cristo weemdih wun wũhna, wã yéejatdih ã yohochah, buu yéejat jíib weemdih wihcan caá”, jwĩ niij jéihna caá. Pánih jenah joí cádahcan, mahjĩh jwĩ chocat pah, quei wihcannit panihnit jwĩ jummat dée caá.*

23 “Yeebdih wã túi ubbipna caá”, ã niijátji pah ã chãjbipna caá. Páant ã chãjat pínahdih túi jéihnit, bitadidibut caandih jwĩpĩ naóhna caá. Caandih jwĩ túi náhniat dée caá. 24 Pánih náhninit, jwĩjeéh jumnitdih oina, teo wáacnit, nihat biíc dih jwĩ túi jummat dée caá. 25 Diosdih weñat túut niijná, jwĩ míic wáacat dée caá. Bitá ĩ míic wáacatdih cádahna caá ĩ chãjap. Páant ĩ cádahachah yũhna, jwiítboó jwĩ cádahca boj jíih. Nin baácboó jwĩ Maáh ã jwúub dei jũwát pínah bahnijeh ã judhna caá. Caandih jéihna, jwiít ãihwã búdí jwĩ míic weña jíih.

26 Yoobópdih jumni naáwátidih jwĩ jéihna yũhna, “Wã náahat pah wã chãjbipna caá”, jwúub niij jenah joinit, jwĩ yéej chãjachah, Dios jwĩ yéejatdih ã yohcan níit. 27 Páant jwĩ chãjachah, ã tobohna caá. Nihat Diosdih eníhcannitdih peéh chãjnit, iiguípna ã bejat túutbipna caá. Pánihna, caandih cádahnit, jwúub yéej chãjnitidibut biíc yoobó ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjat pínah búdí úum náah jumni caá.* 28 Moisés ã wutatjidih ded ã yap yohochah, judíowã ĩ maáta caán yap yohnidih ipĩ peéh chãjap wut jĩ. Á yéej chãjachah enniti, biíc peihcannit caandih ĩ naóh yacachah, ĩ naáwát yoobópdih ã jummatdih ĩt jéihyep wut jĩ. Pánih jéihnit, jíghah

* 10:11 Ex 29.38 * 10:13 Sal 110.1 * 10:20 Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45 * 10:20 Jn 14.6

* 10:22 Lv 8.30; Ez 36.25 * 10:27 Is 26.11

encanjeh, caandih ìpĩ mao yohop wut jĩ. Biíc peihcannit wihcah, chénewã caandih ì naóh yacachah, ìpĩ peéh chãjap wut jĩ.* 29 Páant ì peéh chãjat chah, Dios ã wũhndih enihcannitboodih ã peéh chãjbipna caá. Cristo wan wũhna, ãih meépdih ã yoh wũhachah, Dios jwĩ yéejatdih ã yohna caá. Páant ã yohat pínahdih jwiítidih át naáwáp wut jĩ. Obohjeéhtih, det yéejatdih yohnit jumna yuhna, túttimah caandih yap yohna, jwũub yéej chãjnit, “Jesúih meép oboh jumni ã jumna caá”, ì niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, queétdih oini Túini Espiritudih yeejép naóhna caá ì chãjap. Páant ì chãjachah ennit, Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá.* 30 “Det ì yéej chãjatji jíb weém caá wã peéh chãjbip. Wĩhwã jumna yuhna, yeejép ì chãjachah, queétdih wã peéh chãjbipna caá”, át niijíp wut jĩ.* “Yoobópdih tigaá Dios páant niij naóhni ã jumnap”, jwĩ niij jéihna caá. 31 Pánihna, Dios chah wēpni ã jumachah, yéej chãjnitdih ã peéh chãjat pínah ãum náah jumni caá.

32 Jãtìh ded pah ñi jumatiidih ñi túi náhninaá. Túini doonádih joiná, jwĩh jepahnit, dawá láa búdí yeejép yapna yuhna, Jesúsdih ñit cádahcap tajĩ. 33 Biquí láana cáacwã ì enechah, bita yeebdih yeejép naóhni, yeejép ìt chãjap tajĩ. Biíh láa bita Jesúhwãdih yeejép ì chãjachah enna, yeejép yapnitdih ñit jĩgah en teo wáacap tajĩ. 34 Bitadih nemat muúboó ì nemechah ennit, yeebbút ñit jĩgahap tajĩ. Níih bií déedih ì dúuc wáyachah yuhna, jĩgahcanjeh, “Ã túina caá”, ñit niijíp tajĩ. “Nin baácdih bóo chah túini jeáboó wã bíbohat pínah páantjeh ã jumna caá”, niij jéihna, ì dúuc wáyachah yuhna, ñit weñep tajĩ. 35 Pánihna, úumcanjeh, Diosdih ñi túi jenah joí cádahca bojoó. Páant ñi cádahcat jíb, yeebdih ã túi chãjbipna caá. 36 Yeejép yapna yuhna, Dios ã náahat pah ñi chãj cádahca bojoó.

Páant ñi chãj cádahcah, “Wĩhwãdih wã pehbboó wã túi jumati túutbipna caá”, Dios ã niijátji pah, yeebdih ã túi chãjbipna caá. 37 Nin pah Dios naáwátidih naóh yapani át niij daacáp tajĩ:

“Wã wahni ã juibíat pínah bahnbítjeh ã jũdhna caá.

38 Pánihna, wĩhwã, wã náahat pah chãjnit, wã wahnidih túi jenah joinít, ì túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, caandih ì cádahachah, queétdih wã wēi encan niít’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tajĩ. (Hab 2.3-4)

39 Obohjeéhtih, jwiítboó Diosdih cádahcan, iiguípna bejnit pínah nihcan caá. Caandih túi jenah joinít jumna, páantjeh ãjeéh jwĩ jumbipna caá.

11

Diosdih túi jenah joyát

1 Nin pah Diosdih túi jenah joyát ã jumna caá: Diosdih túi jenah joiná, jwiítidih ã túi chãjat pínahdih jwĩ túi jéihna caá. ã niijátji pahjeh ã chãj jwũhcah yuhna, “ã niijátji pah yoobópdih ã chãjbipna caá”, jwĩ niij jéihna caá. Páant ã chãjat pínahdih encan yuhna, “Yoobópdih páant ã chãjbipna caá”, jwĩ niij jenah joiná caá. 2 Páant ì túi jenah joyóchah ennit, Dios jon jãtìh moondih át túi wēi enep wut jĩ.

3 Diosdih túi jenah joinít, nin pah jwĩ jéihna caá: Dios ã naáwát wēpatjĩh nihadidih át chãjap tajĩ. Pánihna, jwĩ enca naáhjidih nihad bũũ jwĩ enni pínahdih át jígoanap wut jĩ.*

4 Abeljiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ovejadih mao cáo wũhni, caandih át weñep wut jĩ. Obohjeéhtih, ã úud jeñé Caín ã momatji quehedihjeh Diosdih át wũhup wut jĩ. Pánihna, Dios Abel ã wũhnihoodih chah át wēi enep wut jĩ. Pánih wēi enna, “Weemdih túi jenah joinít, Abel túini ã jumna caá”, át niijíp wut jĩ. Caán ã wũnat túttimah yuhna, ã túi jenah

* 10:28 Dt 17.6; 19.15 * 10:29 Ex 24.8; He 13.20 Sal 33.6,9; Jn 1.3

* 10:30 Dt 32.35-36; Ro 12.19 * 11:3 Gn 1.1;

joyátjidih bohénit, ded pah jwiitboó jwĩ túi jenah joyát pínahdih jwĩ jéihna caá.*

⁵ Enochoó Diosdih túi jenah joiní ã jumuchah, Dios caandíh át wēi enep wut jĩ. Pánih wēi ennit, ã wuncat pínah niijná, nihat bácahjah Dios jeáboó caandíh át ãb bejep wut jĩ. Páant ã ãb bejat túttimah, cáacwã caandíh ít jéih bid jucáp wut jĩ.* ⁶ Páant ã yapatjidih jenah joinít, “Diosdih túi jenah joicán, caandíh jwĩ jéih weñacan caá”, jwĩ niij jéihna caá. Ded caandíh bidniboó “Dios ã jumna caá. Pánihna, caandíh wã túi bidichah, weemdíh ã túi chãjbipna caá”, niij jenah joyát caá náahap.

⁷ Noéjiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ded pah ã chãjat pínahdih ã naáwáchah, át túi jepahap wut jĩ. Pánih jepahnit, ãjeéh bóli, ã weh, ã weh áana yaádh biíc dih poboyitdih túi yapat túut niijná, búdí jãáj chóodih át chãjap wut jĩ. Pánih túi jenah joiná, nihat bita yeejép ã chãjachah enna, queédih át pej jumcap wut jĩ. Pánihna, Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Caán túini ã jumna caá”, Dios át niij enep wut jĩ.*

⁸ Abrahamjiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ã wãhni pínah baáchoó ã bejat túutuchah joinít, át jepahap wut jĩ. Caandíh jepahnit, ã jumni baácmant bejna, ã jéihca naáh baácna át juibínap wut jĩ.* ⁹ Páant ã juibínachah, “Nin baácdih yeebdíh wã wãhbiipna caá”, Dios ã niijíchah joinít, caán baácdih át chãwáp wut jĩ. Caandíh, ã wãh Isaacdih, ã jumna Jacobdihbut “Nin baácdih yeebdíh wã wãhbiipna caá”, Dios át niij naáwáp wut jĩ. Queét caán baácdih moón nihcan yuhna, Diosdih túi jenah joinít jumna, nañúp chóonadih yuh taj cáagni munádh chãjnit, caánboó ít jumap wut jĩ.* ¹⁰ Pánih jumna yuhna, caanjíh ã jum jwuhat pínahdihjah Abraham át jéihyep wut jĩ. Jeáboó

jumni tútchina ã bejat pínahboodíh wēi páina át chãjap wut jĩ. Caán tútchi Diosboó ã jenah joyát pah chãjni ã jumuchah, bũdcán, páantjeh ã jumbipna caá.*

¹¹ Abraham behe, ãjeéh bóli Sarabut beh wili, weh wihcannit ít jumap wut jĩ. Queét chénat pah behnit jumna yuhna, Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ã teo wácatjĩh ít weh jumap wut jĩ. “Dios ã niijátji pah ã chãjbipna caá”, Abraham ã niij jenah joyát jíib, Sara mit weh jumap wut jĩ. Pánihna, Abraham behe jumna yuhna, ã wãhndih át enep wut jĩ.* ¹² Abrahamji wunni dée ã jumuchah yuhna, ã jumená dawá ít cáac poonap wut jĩ. Cúiwádh, óondihbut jwĩ jéih jenah encat pah ã jumenádhbut jwĩ jéih jenah en bũjácna caá.*

¹³ Queét nihat Diosdih túi jenah joinít, ít bũdúp wut jĩ. “Yeebdíh caán baácdih wã wãhbiipna caá”, Dios queédih ã niijní baácdih juibícanjah, ít wunap wut jĩ. Caán baácdih queétjeh bíbohcan yuhna, Dios ã niijátji pah, túttimah ã jumená ã bíbohah pínahdih ít jéihyep wut jĩ. Pánih jéihnit, ít weñep wut jĩ. Pánihna, “Nin baácdih jibnitjeh jwĩ jumna caá”, ít niijíp wut jĩ.* ¹⁴ Páant niijná, biíh baácdih ã bidatjidih jwĩ jéihna caá. ¹⁵ Pánih bidnit, ã jwíh jumni baácna jwúub bejĩhna nihna, ãta jéih jwúub bej tagaá. Pánihna, “Biíh baácdih jwĩ bidna caá”, niijná, jon jãtíh ã cádahni baácdih niijná ít chãjcap wut jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, chah túini baácbodíh bidna ít chãjap wut jĩ. Caán ã bidni baác jeáboó caá ã jumap. Caánboó ãh tútchi pínahdih Dios átát ámoh péanap wut jĩ. Pánihna, “Dios jwĩ Maáh caá”, ã niijíchah joinít, át tíccap wut jĩ.

¹⁷⁻¹⁸ Túttimah, Dios Abrahamdih ã wãh Isaacdih át mao cáo wãhat túutap wut jĩ. “¿Yoobópdih niit weemdíh ã túi jenah joí?” niijná,

* **11:4** Gn 4.3-10 * **11:5** Gn 5.21-24 * **11:7** Gn 6.13-22 * **11:8** Gn 12.1-5 * **11:9** Gn 35.27

* **11:10** He 13.14 * **11:11** Gn 17.19; 18.11-14; 21.2; Ro 4.17-22 * **11:12** Gn 15.5; 22.17; 32.12

* **11:13** Gn 23.4; 1Cr 29.15; Sal 39.12

páant át wutap wut jĩ. Pánihna, Abraham Diosdih táí jenah joiní jumna, ã niiját pah át chãjap wut jĩ. “Ma wũúh Isaacjĩh ma jummenádih wã cáac pooabipna caá”,* Dios ã niijátjidih náhnina yuhna, Abraham caandíhjuh mawat túut át chãjap wut jĩ.* 19 “Wã wũúh Isaacdih wã mao wãhuchah, Dios caandíh ã jéih booabipna caá”, Abraham át niij jenah joyóp wut jĩ. Páant ã mawat túut chãjachahjuh, Dios caandíh át cádahat túutap wut jĩ. Páant ã mawíhni jwúub báadhni pah caandíh ã enechah, ã wũúh ãjeéh át jwúub jumap wut jĩ.*

20 Pánihat túttimah, Isaacboó Diosdih táí jenah joiní jumna, ã weh Jacob, Esaúdhbut “Túttimah, Dios meemdíh búdí ã táí chãja naáh”, át niijíp wut jĩ.*

21 Pánihat túttimah, Jacobboó, Diosdih táí jenah joiní jumna, ã wunat pínah jãtihbit ãih wúuat nahjĩh too caj ñhñit, Diosdih át weñep wut jĩ. Pánih wẽinit, ã wũúh José ã weh chénat pahdih “Meemdíh Dios búdí ã táí chãjbipna caá”, át niijíp wut jĩ.*

22 Túttimah, Joséboó, Diosdih táí jenah joiní jumna, ã wunat pínah jãtih judíowã Egipto baácboó jumnitji ã bejat pínahdih át naáwáp wut jĩ. Pánih naóhñit, ã jummená pínah ãih bácahjidih ã ub bejat pínahdih át wutap wut jĩ.*

23 Túttimah, Moisés mánaboó Diosdih táí jenah joinít jumna, ã cáac jumuchah, caandíh biíc peihcanni widh ít bih bíbohóp wut jĩ. Túinibit ã jumuchah ennit, caandíh ít bihip wut jĩ.* Caán baác dih moón ã maáhdih úumcanjuh, judíowã ã wehdih ã mawat túutuchah, ít jepahcap wut jĩ.*

24 Túttimah, Egipto baác dih moón ã maáh núum Moisésdih mit behanap wut jĩ. Páant mijeéh behna yuhna, Diosdih táí jenah joiní jumna, “Caánt mi wũúh caá”, ã niiját dih át náahcap

wut jĩ.* 25 Caandíh behanah mi déewãboó wẽinit, yeejép ã chãjachah enna yuhna, át chãjihcap wut jĩ. Pánih chãjcan, Dioíhwã biíc dih yeejép át yapat wut jĩ. 26 Dios ã wahni pínah Cristodih cáacwã yeejép ã chãjat pínah pah Moiséswãdhbut Egiptodih moón yeejép ít chãjap wut jĩ. Pánihna, nihat Egiptodih moón búdí jib jumnidih ã bíbohatdih náahcanjuh, Dioíhwã biíc dih ã jumat jib bita yeejép ã dehwat pínahdih át ñíwip wut jĩ. Túttimah, ã táí chãjat jib, Dios caandíh ã táí chãjat pínahdih jenah joí waáwána, yeejép ã yapat pínahdih át ñíwip wut jĩ.

27 Diosdih táí jenah joiní jumna, Egipto baác dih moón ã maáh ã ijichah yuhna, caandíh úumcanjuh, caán baácmant át bejep wut jĩ. Dios jígohcanni ã jumuchah yuhna, jígohnidih ã enat pah ã wutatdih Moisés át jepah cádahcap wut jĩ.*

28 Moisés caandíh táí jenah joiní jumna, judíowãdih Dios ã táí ubat pínahdih át jéihyep wut jĩ. Pánih jéihna, Dios ã wutat pahjuh queét judíowãdih ãih jẽcnadih oveja wũúh meépjĩh át ñãñat túutap wut jĩ. Páant ã ñãñatdih ennit, Dios nihat ã jwíih túuhñitdih ã mawat túutni ángelboó judíowã ã jwíih túuhñitboodih át maocap wut jĩ. Caán oveja wũúhdih mao péanit, Moisés ã wutat pahjuh, ã jumat yoobó ít jeémép wut jĩ. Caán jeémát, Pascua ã niijní, biíc dih ã jwíih jeémp láa át jumap wut jĩ.*

29 Túttimah, Diosdih táí jenah joinít jumna, “Muj Mac Dũuni”, ã niijní mujdih, mah wihcanni namádih judíowã ít chúuh bejep wut jĩ. Obohjeéhtih, Egiptodih moón queétdih ñũun béjnit, muj ã jwúub dũuj yóh lajachah, ít chíic wun beedép wut jĩ.*

30 Pánihat túttimah, Diosdih táí jenah joinít jumna, judíowã Jericó tútchidih bóo búdí wáihyat júdu yehmant ít púud bejep wut jĩ. Siete yeó jáap pohba caán tútchidih ít

* 11:17-18 Gn 21.12 * 11:17-18 Gn 22.1-14 * 11:19 Gn 22.13 * 11:20 Gn 27.27-29,39-40

* 11:21 Gn 47.31-48.20 * 11:22 Gn 50.24-25; Ex 13.19 * 11:23 Ex 2.2 * 11:23 Ex 1.22 * 11:24

Ex 2.10-12 * 11:27 Ex 2.15 * 11:28 Ex 12.21-30 * 11:29 Ex 14.21-31

púadup wat jī. Páant bóí yeó jáap ī púadat túttimah, caán wáihyat júda át boto jéen bejep wat jī.*

31 Diosdih táí jenah joiníh jumna, Jericó tútchidih bóli deoh nah jumnih, Rahab wūt jumnih, judíowā en waóhntidih wēi jwāáhnit, mit teo wáacap wat jī. Páant mi teo wáacatji jíib, caán tútchidih moón Diosdih yap yohnitdih maonit, judíowā caántboodíh ít maocap wat jī.*

32 Bitá Diosdih táí jenah joinítidih naáwíhna yuhna, queét dawá ī jumuchah, wā jéih naóh daác beedácan caá. Gedeón,* Barac,* Sansón,* Jefté,* David,* Samuel,* Dios naáwátidih naóh yapanitbut, nihat íih doonádih wā naáwíhna yah caá. Obohjeéhtih, queétdih wā naóh daáccan níit. 33 Diosdih táí jenah joinít jumna, biquína bíih baácdih moondíh míic maona, ít yap yohop wat jī. Bitá íih cáacwādih táinihéh ít wutap wat jī. Páant Diosdih ī táí jenah joyóchah, “Yeebdíh wā teo wáacipna caá”, ā niijátji pah queétdih át teo wáacap wat jī. Bitá táí jenah joinít jumna, jiowā queétdih ī jeémíhichah yuhna, Dios íih jacnadih át nemep wat jī.* 34 Bitá táí jenah joinít jumna, bádí iigátboó jumna yuhna, ít iigcáp wat jī.* Bitá táí jenah joinít jumna, queétdih ī mao yohíhichah yuhna, ít jwei béjep wat jī. Bitá wēpcannitji jumna yuhna, Diosdih táí jenah joiná, wēpépwā ít jumap wat jī. Pánih jumnit, bíih baácmant jūóhntit queétdih eníhcannit soldadowādih míic maonit, ít yap yohop wat jī. 35 Biquína yaádh Diosdih ī táí jenah joyát jíib, ī déewā wunah bejnitjidih Dios át booa wūhup wat jī.*

Obohjeéhtih, bitá Dioíhwā ī jummat jíib, queétdih teonit, bádí yeejép ít chājap wat jī. “Diosdih ma cádahachah, jwī watbipna caá”, queétdih ít ni-

ijíp wat yah jī. Obohjeéhtih, páant ī niijíhah yuhna, jeáboó chah táini pebhboó ī bejat pínahdih náahna, ít jepahcap wat jī. Páant ī jepahcat jíib, queétdih yeejép ī chājachah, ít wunup wat jī. 36 Bitá Diosdih táí jenah joinítidih yeejép deohntit, bádí ít pūñup wat jī.* Bitadih chéonit, nemat muáboó ít nemep wat jī.* 37 Bitadih jeejíh yohnit, ít mawap wat jī.* Bitadih íih bácahdih tac yoób ít bóodop wat jī. Bitadih íibat naajíh ít mawap wat jī.* Bitá moh yéejnit jumna, oveja chóo, cabra chóodihéh ít duwúp wat jī. Queétdih ñunnít, bitá bádí yeejép ít chājap wat jī. 38 Queét chah táinit jumna, nin baácdih moón yeejép wā bíicdih jumnit pínah ít nihcap wat jī. Queét Diosdih táí jenah joinítboodíh cáacwā ī náahcah, muá wihcapboó, jeéboobút ípí jib bejep wat jī. Pánih jib bejnit, jeé lítboó, baácbóo jumni lítboobát ípí áwup wat jī.

39 Queét nihat caandíh táí jenah joinítidih Dios bádí át wēi enep wat jī. Pánih táí jenah joinít jumna yuhna, “Yeebdíh chah táini baácdih wā wāhbipna caá”, Dios ā niijníji baácdih ít juibí jwuhcap wat jī. 40 Páant níj naóhna, nin pah Dios níj jenah joiná át chājap wat jī: “Queét wíihwā, túttimah jumnit wíihwābut wā pebhna ī juyúchah, queét nihat bíicdih táinit yoobát wā jummat tútbutbipna caá”, át níj jenah joyóp wat jī. Pánih jenah joiná, jǎtíh ā chājatji chah táini jwiítidih ā chājipna caá.

12

Jesúsdih táí jenah joí cádahca boj jíih

1 Queét wā naóhntit dawá Diosdih táí jenah joí cádahcannit ī jummatjidih jéihntit, yéej chāj cádahntit, jwiítbut Jesúsdih jwí táí jenah joí cádahca bojat dée caá. Nin pah caá jummat náahap: Náoni ā táí ñáwíhichah yuhna,

* 11:30 Jos 6.12-21 * 11:31 Jos 2.1-21; 6.22-25 * 11:32 Jue 6.11-8.32 * 11:32 Jue 4.6-5.31
 * 11:32 Jue 13.2-16.31 * 11:32 Jue 11.1-12.7 * 11:32 1S 16.1-1R 2.11 * 11:32 1S 1.1-25.1
 * 11:33 Dn 6 * 11:34 Dn 3 * 11:35 1R 17.17-24; 2R 4.25-37 * 11:36 Jer 20.2; 37.15 * 11:36 1R 22.26-27; 2Cr 18.25-26; Jer 20.2; 37.15; 38.6 * 11:37 2Cr 24.21 * 11:37 Jer 26.23

chodópdih duo béjna, ã jéih wêp ñáocan caá. Yégueh wáupnidih duoná, ã túi jéih ñáocan caá. Páant ã jummat pah Diosdih jwĩ túi jepahíhna yuhna, jwĩ weñat pínahdihjeh chājna, caandíh jwĩ túi jéih jepahcan caá. Pánihna, jwĩ yéj chājatdih cádahat caá náahap. Chah wêp ñáoniboó ã túi péaat pahjeh, jwiítbut Dios ã náah yacat pah jwĩ chāj cádahca bojat dée caá. ² Jesúsdiyhjeh jwĩ túi náhni jĩh. Caanjéh Diosdih túi jenah joí waóhni jumna, jwiítidih túi jenah joyát túutnibut ã jumna caá. Pánihna, caandíh jwĩ túi jenah joí cádahcat pínah niijná, jwiítidih ã teo wáacna caá. Cruzboó wunna yuhna, ã ípdih át túi jenah joí cádahcap wut jĩ. Cruzboó wunat tíic náah jumni ã jumachah yuhna, ã íp ã jumapboó ã weñat pínahdih jéihna, tíiccanjeh, cruzboó át wunap wut jĩ. Pánihna, buh chah maáh jumna, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant ã chúudna caá.*

³ Jesúsdiyh eníhcannit caandíh búdí yeejép ã chājachah yuhna, Dios ã náah yacat pah át cádahcap wut jĩ. Páant ã cádahcatjidih ñi túi náhninaá, yeebdíhbut yeejép ã chājachah yuhna, bíic yoobó cádahcat túut niijná. ⁴ Bitá yeebdíh túbít yeejép chājna yuhna, ít mao yohcap taga. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh ít mao yohop wut jĩ. Páant yeejép ã yapatjidih náhninit, yeebdíh yeejép ã chājachah yuhna, caandíh ñi cádahca bojoó. ⁵ Dios yeéb ã wehdih ã naáwátjidih ¿ñi quíib buúd niít? Yeejép ñi yapat pínahdih ã naáwátidih naóh yapani nin pah át niúj daacáp tajĩ:

“ Wáuhá, yeejép yapna yuhna, ma íjca bojoó. Páant yeejép ma yapachah, weém, ma Maáh, meemdíh bohéna caá wā chājap. Pánih bohénit, wā túut nuumát túutachah, ma joyáh bojca bojoó. Páant wā wutachah, jīgahcanjeh, ma túi jepahaá.

⁶ Nihat wā oinit, “Meém wā wáuh caá”, niúj ennidih wāpĩ bohéna caá, ã yap yohcat pínah niijná.

Pánihna, ã yap yohochah ennit, queétdih wā peéh chājbiipna caá’, Dios ã niijná caá”, át niúj daacáp tajĩ. *(Job 5.17; Pr 3.11-12)*

⁷ Pánihna, yeejép yapna yuhna, Dioíh namádih ñi cádahca bojoó. Páant ñi yapatjĩh, Dios ã weh ñi jumachah, yeebdíh bohéna caá ã chājap, chah ñi túi chājat pínah niijná. Det mána ã wehdih ã wutachah, ã jepahcah, ípĩ peéh chājna caá, ã túut nuumát pínah niijná. Páant ã chājat pah, Diosbut jwiít ã weh jwĩ jepahcah, jwiítidih ã peéh chājbiipna caá. ⁸ Ñi túi chājcatdih ennit, yeebdíh ã naóhcah nihna, ã weh ñita nihcan tagaá. Páant ã naóhcah, mána wihcannit pah ñita jum tagaá. “Dios wā íp caá”, ñita jéih niijcán tagaá. ⁹ Jwĩ mána jwiítidih ded pah ã bohéátjidih ñi jenah joyoó. Queét jwiítidih ã peéh chājachah, queétdih jwĩpĩ jepahap jĩ. Pánih jepahnit, jwĩ íp Dios ã túut nuumát túutachah, chah jepahat caá náahap. Pánih jepahna, páantjeh ájeéh jwĩ túi jumbiipna caá. ¹⁰ Wébít jwĩ jum jwuhachah, jwĩ mána jwiítidih peéh chājnit, “Nin pah wā chājachah, wā wáuh ã túi jumbiipna caá”, ípĩ niúj jenah joyóp wut jĩ. Obohjeéhtih, Diosboó peéh chājna, jwiítidih teo wáacna caá ã chājap, caán túini ã jummat pah jwiítbut táinit jwĩ jummat pínah niijná. ¹¹ Dedé peéh chājatdih “Caán túina caá”, jwĩpĩ niúj jenah joicán caá. Búdí jwĩpĩ jīgahna caá. Obohjeéhtih, jwíh jīgahna yuhna, túttimah caandíh jwĩ jenah joyóchah, jwiítidih ã teo wáacna caá, yéj chājcanjeh, jwĩ túi jummat pínah niijná.*

¹² Pánihna, búdí yeejép yapnit jumna yuhna, Dios yeebdíh ã bohéátidih jéihna, ñi jīgah cádahaá. Caandíh chah túi jenah joinít, úumcanjeh, ñi túi weñé.* ¹³ Pánih jumnit, Jesúsíh namádih bejnit, táinijeh ñi chājaá. Páant yeejép ñi yapachah yuhna, Jesúsdiyh cádahcanjeh, wêpñit panihnit ñi jumbiipna caá.

* 12:2 Fil 2.6-11; He 2.9 * 12:11 Dt 8.5; 1S 7.14; 1Co 11.31-32 * 12:12 Is 35.3

Yeéb páant ñi jumuchah ennit, bita Jesúíhwã wêpcannit panihnitboobát caandíh chah ì túi jenah joibípna caá.

Dios ã wutatdih jepahcah, ã tobohat

¹⁴ Míic jūihcanjeh, nihat biícđih ñi túi jumúú. Pánih jumna, jwĩ Maáhdih túi jepahnit, ñi yéej chājca bojoó. Det yéej chājcannitjeh jwĩ Maáhdih ì enbipna caá. ¹⁵ ¡Ñi túi chāja chaáh! Dios yeebdíh oinit ã teo wáacachah, ñi túi jepahaá. Jepah cádahna, ñi jwúub yéej chājat pínah ã tobohna caá. Caandíh cádahna nihna, momatdih yeejép yílip ã jáwat panihni yeebjéh ñita míic yéeja tagaá. Jesúíh namáđih ñi cádahachah ennit, bita áihwābut biíc yoobó ìta cádah tagaá.* ¹⁶ Ñi weha mána nihcannitjeh yeejép ñi chājca bojoó. Diosdih náahcannitbut ñi jumca bojoó. Esaúboó ded pah ã jumatjidih ñi túi náhninaá. Diosdih, ã wūhni pínahđihbut náahcanni át jumup wut jĩ. Weép jeñé jumna, ã íp ã wunat túttimah ã ípíh bíí déedih bíbohni pínah át jumup wut yuh jĩ. Dios ã ípdih ã niijníđihbut bíbohni pínah át jumup wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, biíc yeó jáap búdí nūgúp wūna, biíc láa ã jeémát jíbjeħ ã bíbohat déejidih oboh jumni pah jenah joinít, ã úudboodíh át wūhup wut jĩ. Pánih chājna, Dios ã wūhat pínahđih át náahcap wut jĩ. Pánih náahcanni ã jumat pah yeéboó ñi jumca bojoó.* ¹⁷ Æ úuddih áih pínahđih ã wūhat túttimah, Esaú ded pah ã yapatdih ñi jéihna caá. Æ íp caandíh ã wūhat pínahđih Esaú búdí át náahap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã náahachah yuhna, weép jeñédih ã wūhat pínahđih ã úuddih wūh péanit, Esaúboodíh ã íp át wūhcap wut jĩ. Caandíh ã jái úúbúchah yuhna, túut nūmcánjeh, caandíh át wūhcap wut jĩ.*

¹⁸ Dios Moisésjidiħ ã wutat túutachah, jwĩ déewã judíowã Dios ã

jumni jeená ìt juibínap wut jĩ. Obohjeéhtih, caanná ì juibíát pah yeéboó ñi juibícan caá. Nin pah queétoó ìt yapap wut jĩ. Dios ã jumni jeé, Sinaí wūt jumni jeená ì juibínachah, búdí iigát át jumup wut jĩ. Dupúát, baác méméat, búdí johlitbut át jumup wut jĩ. ¹⁹⁻²⁰ Caanná juibínit, póojat nah, Dios ã wéheatbut búdí ã yáanachah ìt joyóp wut jĩ. Páant ã wéhenachah joiná, búdí úumnit, queét ìt joíhcap wut jĩ. Dios nin pah queéđđih át niij wutup wut jĩ: “Det nin jeedíh chūinitdih jeejĩh yoh mawat caá náahap. Nindih nūñúp ã chūñuchah, caandíhbut jeejĩh ñi yoh mawaá”, át niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah joinít, tubit úum náah jumni wutat ã jumuchah, “Jwiítđih ma jwúub naóhca bojoó”, ìt niijíp wut jĩ.* ²¹ Páant ã yapatdih ennit, nihat ì úumuchah, “Búdí úumnit, méména caá wã chājap”, Moisés yuh buca át niijíp wut jĩ.*

²² Páant Diosjeéh ìt jwíh jumup wut jĩ. Obohjeéhtih, yeéboodíh pánihcan caá. Dios biícđih jumat túut niijná, Sión wūt jumni jee pánihpna ñi juibína caá. Caán jeáboó jumni, Dios báadhniíh, Jerusalén tútchi caá. Yeebbút dawá ángelwã biícđih wēi naáwát túut niijná, ì míic wáacapna ñi juibína caá. ²³ Yeéb caán tútchidih moón pínah jumna, Dios weħ jwíh juibínit biícđih ñi míic wáac juibína caá. Nihat ì wūtnadiħ ã daácni nūobut jeáboó ã jumna caá. Nihat cáacwáđih ñíoni ã jumupna ñi juibína caá. Bitá túi chājnitji Dioíhwājĩh míic wáacnit yeebbút ñi jumna caá. Dios queéđđih yéejat wihcannit átát chājap wut jĩ. ²⁴ Pánihna, Jesús pebhna ñi juibína caá. Jon Moisés ã wutatjidih jwúub túut nūumnít, “Jesúsboó wūna, áih meépdih ã yoh wūhuchah, yeebdíh wã túi ubbipna caá”, Dios jwiítđih át niijíp wut jĩ. Abelji áih meépdih ã yohochah enna, Dios caandíh maonidih át peéh chājap wut jĩ.* Obohjeéhtih, Jesúsboó áih meépdih ã yoh wūhuchah

* **12:15** Dt 29.18 * **12:16** Gn 25.29-34 * **12:17** Gn 27.30-40 * **12:19-20** Ex 19.12-13,16-22; 20.18-21; Dt 4.11-12; 5.22-27 * **12:21** Dt 9.19 * **12:24** Gn 4.10

enna, Dios jwiít dih át túi ubup wut jī. Pánihna, áih meép oboh jumni nihcan caá.

²⁵ ¡Ñi túi chāja chaáh! Dios yeebdíh ã naáwáchah, ñi túi jepahaá. Jon jãtíh nin baácboó jumni Moisés Dios naáwát dih ã naóh yapanachah, caandíh ĩ joíhcatji jíib, Dios cãacwãdih át peéh chãjap wut jī. Pánihna, buu jeáboó jumni Cristo jwiít dih ã naóh yapanachah jwĩ joíhcah, queétdih ã peéh chãjat chah, jwiítboodíh Dios ã peéh chãjbipna caá.* ²⁶ Moisésji jum láa Dios ã wéhenachah, baác át méménap wut jī.* Obohjeéhtih, biíh ã naáwát dih naóh yapaniboó Dios túttimah ã niiját pínahdih nin pah át niij daacáp tajī: “Nin baác dih, jeádihbut biíc láa pohba wã cádah méméabipna caá”, Dios ã niijná caá, át niij daacáp tajī. * ²⁷ “Biíc láa pohba wã cádah méméabipna caá”, niijná, nihát ã chãjniidih ã yohat pínahdih naóhna át chãjap wut jī. Obohjeéhtih, Dios ã maáh jumupboó jéih yohca naáh jumna, páantjeh ã jumbipna caá. ²⁸ Pánihna, ã maáh jumupna bejnit pínah jumna, caandíh ã yohcat pínahdih jéihnít, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwĩ niij jíih. Páant niijnít, ã náahat pah caandíh búdí jwĩ wéi jíih. ²⁹ Dios wēpni túini yoobát jumna, jwĩ tuu cáwat pah, det caandíh jepahcannitdih ã yoh beedábipna caá.

13

Dios ã weñat pínahdih ded pah chãjat

¹ Bitá Jesúihwãdih ñi múic oi cádahca bojoó. ² Ñi jéihca naáhwãdihbut ñi túi wéi jwãáá. Pánih wéi jwãáhna, biquína Jesúihwã, jéihcan yuhna, ángelwãdih ĩt wéi jwãááp wut jī.*

³ Nemat muúboó jumnitdih ñi jĩgah en teo wáacá. Yeéb ĩjeéh jumna nihna, ded pah ñi náahatdih jenah joinít, queétdihbut ñi túi chãjaá. Bitá yeejép ĩ yapachah ennit, yeéb biíc yoobó

yapna nihna, ded pah ñi náahat pah, queétdihbut ñi túi teo wáacá.*

⁴ Ñi téihya chéwechah, ã túina caá. Pánih téihya chéonit, ñi múic cádahca bojoó. Ñi weha mána nihcannitjĩh yeejép ñi chãjca bojoó. Pánih yeejép chãjnitdih Dios ã peéh chãjbipna caá.

⁵ Bíí déedih tabit ñi bidca bojoó.* Nin pah Dios át niijíp wut jī: “Yeebdíh cádahcanjeh, wã túi teo wáacbipna caá”, át niijíp wut jī.* Páant ã niiját dih jéihnít, ñi bíbohni bíí déedihjeh wéinit, chah ñi jwúub bidca bojoó. ⁶ Pánihna, úumcanjeh, nin pah jwĩ niij jenah joiná caá:

“Wã Maáh Dios weemdíh teo wáacni caá. Páant ã jumatdih jéihna, cãacwã weemdíh yeejép ĩ chãjat pínahdih wã úumcan níit”, jwĩ niijná caá. (Sal 56.3-4,9-11; 118.6)

⁷ Yeebdíh waóhñit, Dios naáwát dih bohénitjidih, ĩ túi chãj cádahcatjidihbut ñi túi náhninaá. Pánih náhninit, Diosdih ĩ túi jenah joyátji pahjeh muntih, yeebbát biíc yoobó ñi túi jenah joyóo.

⁸ Jesucristo páantjeh biíc yoobó jumni caá. Jon jãtíh ded pah ã jumatji pah buubut ã jumna caá. Túttimahbut biíc yoobó ã jumbipna caá. ⁹ Jesúih namádih cádahñit, biáboó bejcat túut niijná, dawá mácah ĩ bohéatdih ñi joicá bojoó. “Nindih ñi jeémé. Caandíh ñi jeémpca bojoó”, biquína ĩ niij bohéna caá. Páant ĩ niij bohéatdih jwĩ jepahachah yuhna, Diosdih chah jwĩ túi jenah joyát pínahdih ã teo wáaccan níit. Obohjeéhtih, Diosboó jwiít dih oinit, ápĩ teo wáacna caá, Jesúsdih chah jwĩ túi jenah joyát pínah niijná. Pánihna, ã teo wáacatjĩh caandíh túi jenah joinít ñi jumuu.

¹⁰ Jesús cruzboó ã wun wãhatjidihjeh jwĩ túi jenah joyóchah, jwĩ yéejatdih Dios ã yohna caá, ãjeéh jwĩ túi jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, sacerdotewãboó nuñupwãdih ĩ mao cáo wãhna yuhna, cãacwã ĩ yéejatdih

* 12:25 Ex 20.22 * 12:26 Ex 19.18; Jue 5.5; Sal 68.7-8 * 12:26 Hag 2.6 * 13:2 Gn 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13; 1P 4.9 * 13:3 Mt 25.35-46 * 13:5 1Ti 6.6-10 * 13:5 Dt 31.6,8; Jos 1.5; Fil 4.11-13

It jéih yoh beedácap wut jĩ. ¹¹ Queét sacerdotewã ã maáta jópchi jummat pah nuñúp meépdih Dios ã jumni tólihboó ãpĩ ub waad béjep wut jĩ, cáacwã ã yéej chãjatdih Dios ã yohat pínah niijná. Páant ã chãjat túttimah, ã maoniji nuñúpdih cáacwã ã jumap yehboó ãpĩ cáo yoh beedánap wut jĩ.* ¹² Jesúsbut tútchi yehboó cruzboó wun wãhñit, ãih meépdih át yohop wut jĩ, jwĩ yéejatdih ã yohochah, Dioíhwã jwĩ jummat pínah niijná. ¹³ Tútchi yehboó tíic náah jumni ã wunatdih enna, judíowã ã maáta caandíh ã eníhcap wut jĩ. Pánihna, cruzboó ã wun wãhatjidih jwĩ túi jenah jói jĩh. Páant jwĩ jumachah enna, cáacwã jwiítidihbut ã eníhcan níit. ¹⁴ Nin baácboó páantjeh jwĩ jummat pínah yoobát ã wihcan caá. Obohjeéhtih, jeáboó jwĩ yoób jummat pínah tútchidih páina caá jwĩ chãjap. ¹⁵ Pánihna, Jesús ã teo wáacatjĩh Diosdih jwĩ wëi naáwáchah, caandíh mao cáo wãhat panihni ã jumna caá. Caandíh jwĩ túi weñat dée caá.*

¹⁶ Nijeéh jumnitdih túi chãjnit, ãi teo wáacá. Páant ã chãjat pínahdih ãi túi náhninaá. Pánih chãjna, Diosdih cáo wãhat panihnidih wãhñit, caandíh túi wëina caá ãi chãjap. Páant ãi chãjachah ennit, Dios ã túi wëibipna caá.

¹⁷ Yeebdíh waóhñitdih túi jepahna, ã wutat pah wëinit ãi chãjaá. Dios queétdih bohéat túutnit, yeebdíh ã túi en dawát túutap tagaá, caandíh ãi yap yohcat pínah niijná. Pánih wutnit ãi jumachah, yeebdíh ded pah ãi en dawátjidih Diosdih naáwát ã náahbipna caá. Pánihna, queétdih ãi túi jepahachah ennit, ãi túi wëibipna caá. Obohjeéhtih, ãi jepahcah ennit, búdí ãi jĩgah tagaá. Pánih jepahcan, ãi ita túi jumcan tagaá.

¹⁸ Jwiítidih ãi wãbh cádahca bojóo, Diosdih páantjeh jwĩ túi jepahat pínah niijná. Yeó jáap jummat pah túi chãjĩhna, “Yeejépdih chãjna caá wã chãjap”, jwĩ

niij jenah joicán caá. ¹⁹ Weemdíhbut búdí ãi wãbh, ãi pebhna waícanjeh Dios weemdíh ã jwãbh wahat pínah niijná.

Queétdih ã pée wãbh

²⁰ Jwĩ Maáh Jesús jwĩ yéejat jíib wun wãhñit, ãih meépdih át yohop wut jĩ. Páant ã chãjachah, “Ñi yéejatdih wã yohbipna caá, páantjeh wãjeéh ãi túi jummat pínah niijná”, Dios jwiítidih át niij naáwáp wut jĩ.* Páant niijná jwĩ Maáh Jesúsdi ãi jwãbh boonap wut jĩ. Pánihna, Jesúsboó jwiítidih túi wãbh, chah wëpni, ovejawãdih en daoní panihni jumna, jwiít ãih ovejawã panihnitdih ã túi en daoná caá.* ²¹ Dios caandíh booniji jumna, yeebdíh ã túi teo wáaca naáh, ã weñat pínahdihjeh ãi chãjat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, jwiít nihatdih ã túi túut nuumá naáh, ã náahat pah jwĩ jummat pínah niijná. Jesucristodih yeó jáap jummat pah búdí jwĩ wëi jĩh. Páant tíi ãi jumna nah.

Á pée túyat túut

²² Wã déewã panihnitá, yeebdíh nin wã daacátji búdí pohba nihcan caá. Pánihna, ninjĩh yeebdíh wã naóh bohéatdih íjcanjeh, ãi túi joyoó. Pánih bohéna, yeebdíh weñat túut niijná, páant wã daacáp be.

²³ Nindihbut yeebdíh wã jéihyana caá: Jwĩ wãbh panihni Timoteo nemat nuúboó jumnijidih ãi bacanap wut be. Waícanjeh ninjĩh ãi juyáchah, yeebdíh enedih bejna, caandíhbut wã nuamah bejbipna caá.

²⁴ Ñi maáta, nihat bita caanjĩh jumnit Jesúhwãbut ãi túy naáh. Nin Italia baácdi moón Jesúhwã yeebdíh ãi túyat túutna caá.

²⁵ Weembút yeéb nihatdih wã túyat túutna caá. Dios yeebdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

* **13:11** Lv 16.27 * **13:15** Lv 7.12; Sal 50.14,23; Os 14.2 * **13:20** Ex 24.8; He 10.29 * **13:20** Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; Jn 10.1-16

SANTIAGO

Queétdih ã túyat tútat

¹ Weém, Santiago,* jwĩ íip Dios, jwĩ Maáh Jesucristodihbut teo wāhni wā jumna caá. Yeéb wā déewā, doce jwĩ nūowā ĩ jumenaá poómpdih moón, Jesúihwā bih baácnaboó jumnitdih* túyat túttnit, nin núodih wā daác wahna caá.

Dios jwiútdih ã jéihyaat

² Wā déewāá, dawá láa yeejép yapna yuhna, ñi túi wēi jenah joyoó.
³ Pánih yeejép yapna, yoobópdih Jesúsdiñ jepahnit jumna, chah túi jenah joinít, caandih ñi cádahcan níit. Chah ñi túi jenah joyát pínahdih jéihnit, ñi weñeé. ⁴ Jesúsdiñ cádahcan, túi jenah joinít jumat tút niijná, biíc yoobó túi chājnit ñi jumnaá.

⁵ “¿Ded pah wā chājbi?” níij jéihni Diosdiñ ã úbú naáh. Páant ã úbúchah, Dios caandih ã jéihyabipna caá. Caán niñat caandih úbhndih jūihcanjeh, búdí ãpĩ teo wáacna caá, ĩ jéihyat pínah niijná.* ⁶ Pánih úbhna, Diosdiñ túi jenah joinít, ã úbú naáh. “Wā úbúchah yuhna, Dios weemdih áta teo wáaccan tagaá”, níij jenah joiní ã jumca bojo naáh. Páant níij jenah joiníboó johlit dedboó ã johochah, búdí māj nolihat ãpĩ tút nūmát pah ã jumna caá. Páant níij jenah joiní, yeó jáap jumat pah biíc yoobó ãpĩ chājcan caá. Diosdiñ túi jenah joiní nihcan caá.* ⁷⁻⁸ Bū nindih jenah joiná yuhna, cheibit mácah ã jenah joibípna caá. Páant túi jenah joicán ã úbúchah, jwĩ Maáh caandih ã jepahcan níit.

⁹ Ded Jesúsdiñ oboh jumnijidih Diosboó maáh panihni ã waadábipna caá. Páant ã chājat pínahdih jéihnit, ã weñe naáh.* ¹⁰ Ded Jesúsdiñ dawá bií dée bíbohnidih bita ĩ dúuc wáyachah yuhna, ã weñe naáh. Cháa ã moopát pah

tigaá caán bií dée ã buudáh bejbipna caá. Pánih jéihnit, caanbút ã weñe naáh. ¹¹ Yeó aáb jūóhna, tūbit ã chāhachah, cháa diib téh bejnit, ã yúugna caá. Páant ã yúugnuchah, ã túi jíghat ã beedná caá. Pánihat pah búdí bií déedih wēinibut áih bií dée biícđih ã buudbípna caá.*

Yeejép chājat jenah joyátdih jepahcat

¹² Ded yeejép yapna yuhna, Jesúsdiñ cádahcanni túi wēini ã jumabipna caá. Páant ã cádahcatji jīb, páantjeh jeáboó Dios ájeéh jumat túttnit, caandih ã túi chājbiipna caá. “Weemdih túi oinitdih wājeéh wā túi jumat tútbiipna caá”, ã níijátji pah ã chājbiipna caá. ¹³ Yeejép chājat jenah joyát ã jūúwúchah, “Dios caá weemdih páant ã chājat tútup”, ñi níij jenah joicá bojoó. Dios yeejép chājat jenah joicán, cáacwādiñbut páant ã jenah joyát tútcan caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cáacwājeh tūbit yeejép ĩ ñinahat pah ĩpĩ jenah joiná caá. ¹⁵ Pánih jenah joinít, yeejép ĩpĩ chājna caá. Páant ĩ chājatji jīb Dios queétdih iiguípna ã bejat tútbiipna caá.

¹⁶ Wā déewā, wā oinitá, “Dios weemdih ã wātuchah, yeejép wā chājap jĩ”, ñi níij jenah joicá bojoó. Páant jenah joyát yoobópdih nihcan caá. ¹⁷ Jwĩ íip Dios jeáboó jumni jwiútdih teo wáacat tút niijná, táinidihjeh bitadih ã wāhat túttna caá. Caanjéh tigaá yeó, widh, cúiwādiñbut chājni. Pánihna, ĩ jíghat ã tút nūmúchah yuhna, Diosboó páantjeh biíc yoobó ã jumna caá.* ¹⁸ Á náahat pah áih táini doonádh jwĩ jepahachah, ã weh jwĩ jumat pínah niijná, jwiútdih jáap cáac jumnit panihnit át jumat tútjip taga. Pánih jumnit, niñat ã chājnit cátiñ jwiútdih ã túi ubuchah, ã jwíih tút nūmnít jwĩ jumna caá.*

Diosdiñ yoobópdih jepahat

¹⁹ Wā déewā, wā oinitá, Dios naáwátdih ñi túi wēi joyoó. Pánih

* **1:1** Mt 13.55; Mr 6.3; Hch 15.13; Gá 1.19 * **1:1** 1P 1.1 * **1:5** 1R 3.7-12; Pr 1.1-9.18; Stg 3.13-17
* **1:6** Mt 7.7-11; Jn 16.23-24 * **1:9** Jer 9.24 * **1:11** Is 40.6-7 * **1:17** Nm 23.19; Mal 3.6 * **1:18** 1P 1.23

caandíh túi joinít, túi jenah joicánnit ï wéheat pah wéhecan, waícanjeh íjnit ñi jumca bojoó. ²⁰ Det íjnit Dios ã náahat pah ï túi chājcan caá. ²¹ Nihat ñi yéej chājatdih, yeejép ñi en ñinahatdihbut ñi cádaahaá. Pánih cádahnit, Dios naáwát dih ï bohénachah, túi wēi jepahnit ñi jumúú. Páant ï bohéatdih ñi joyóchah, iiguípna bejnit déejidih túi ubnit, Dios yeebdíh ã túut nuúm péabipna caá.

²² Æ naáwát dih joiná yuhna, jepahcan, ñi míc yeena caá. “Wā jepahcah, ã túimi nacaá”, níj jenah joiná, yeeatdih jenah joiná caá ñi chājap. Pánihna, ã naáwát dih túi joinít, ã bohéat pah ñi chājaá. ²³ Ded caán naáwát dih joiná yuhna, jepahcanniboó nin pah chājni ã jumna caá: Æih móotdih quenalihjīh ã míc enna caá. ²⁴ Pánih míc en péa bejnit, ded pah ã jíghatdih waícanjeh ã quíib buudná caá. ²⁵ Obohjeéhtih, bíihboó ã enatjidih ã quíib buudcát pah Dios naáwát dih joiná, túi náhninit, jepahna, chéoni panihni nihcan, túi chājna, búdí ã wēibipna caá. Pánihna, caán bohéatdih jepah cádahcannidih wēi ennit, Dios ã túi teo wáacipna caá.

²⁶ Ded jenah joicánjeh wéheni jumna, yoobóp dih Diosdih ã wēican caá. “Diosdih wā túi wēina caá”, níj jenah joiná yuhna, yeeatdih ã jenah joiná caá. Pánih jenah joiná, Diosdih ã wēi naáwát dedé pínah nihcan caá. ²⁷ Dios jwī íp ã náahat pah caandíh jwī weñat túut níj ná, nin pah caá jwiít dih chājat náahap: Mána wihcannitdih, éemp wunnitdihbut yeejép ï yapachah enna, queétdih teo wáacat caá náahap. Diosdih náahcannit yeejép ï chājat pah jwiít dih chājcat caá náahap.

2

Cāacwādih bíic yoobó túi chājat

¹ Wā déewāá, jwī Maáh chah túini Jesucristodih jepahnit jumna, cāacwādih bíic yoobó túi chājat caá náahap. ²⁻³ Orojīh ï chājni téihya yacat júduna, búdí jíib jumni yéguehdihbut duóni yeéb Jesúhwā ñi míc wáacapna

ã waád juibínachah enna, caandíh ñita wēi jwāáh tagaá. “Nin túyupboó ma chúudú”, ñita níj tagaá. Páant níj ná yuhna, caanná yeejép yégueh duóni moh yéejni ã waád juibínachah enna, caánboodíh ñita wēi jwāáhcan tagaá. “Con buwáboó ma ñuhúú. Baác dihjeh ma chúudú”, caandíh ñita níj tagaá. ⁴ Pánih chājna, cāacwādih yeejép jenah joinít, túi jíghonitdihjeh ñita wēi en tagaá. Obohjeéhtih moh yéejnitdih ñita wēi encan tagaá. Páant níj jenah joyát ã táican caá.

⁵ Wā déewā, wā oinitá, weemdíh ñi joyoó. Dawá moh yéejnitdih Diosdih túi jenah joinít, ã maáh jumupboó jumnit pínah níj ná, Dios ãt ñíwip wut jī. “Wājeéh páantjeh ñi jumbipna caá”, Dios caandíh oinitdih ãt níj íp wut jī. ⁶ Obohjeéhtih, queétdih ã ñíwichah yuhna, yeébbó queétdih ñípí tíicana caá. Pánih queétdih tíicanit, dawá bíi dée bíboh nitdihjeh ñi wēi enna caá. Nindih ñi túi náhninaá: Dawá bíi dée bíboh nitboó yeebdíh yeejép ípí chājna caá. Queétjeh yeebdíh naóh yacat túut níj ná, cāacwādih peéh chājat túutnit pebhna ípí teo wái bejna caá. ⁷ Queétjeh Cristodih yeejép ípí wéhena caá. Obohjeéhtih, yeébbó “Jwiít Cristoíhwā caá”, níjnit jumna yuhna, caandíh yeejép wéhenitboodíh ñi wēi enna caá. Páant ñi chājat ã táican caá.

⁸ Dios naáwát dih daácniiboó nin chah wēpni wutatdih ã daacátjidih ñi túi náhninaá: “Meemjéh ma míc oyat pah, bitadihbut bíic yoobó ma oyoó”, ãt níj daacáp tajī.* Caán wutatdih jepahna, ñi túi chājna caá. ⁹ Obohjeéhtih, maáta panihnitdih túi wēi enna yuhna, moh yéejnitboodíh enah bojnit, teo wáaccan, yeejép chājna caá ñi chājap. Pánih chājna, Dios ã wutatdih ñi yap yohna caá. ¹⁰ Ded Dios ã wutatdih jepahna yuhna, bíic wutatbitdihjeh yap yohna, nihatdih ã yap yohna caá. Páant ã yap yohochah, caandíh peéh chājat ã jumbipna caá. ¹¹ “Ñi weha mána nihcannitjīh yeejép ñi chājca

* **2:8** Lv 19.18 * **2:11** Ex 20.14; Dt 5.18

bojó”, Diosjeh át niij wutup wut jī.* Caanjéh muntih, “Căacwădih mao yohca bojó”, át niijp wut jī.* Pănihna, det ĩ weha mána nihcannitjĭh yeejép chăjcan yuhna, căacđih mao yohna, Dios ă wutatđih yap yohnit ĩ jumna caá. ¹² Cristo jwiitđih búđi oina, jwĭ túi jummat pínah niijná, bitadih ă oyat tútutna caá. Păant ă wutatđih jepahnitđih, jepahcannitđihbut nĭonit, ded pah ĩ chăjatji jĭbđih ă naóhbipna caá. Păant ă jumuchah, ă wutat pah jwĭ túi chăjat dée caá. ă náahat pahbut jwĭ wéhe jĭĭh. ¹³ Bitadih jwĭ jĭgah encah, Dios căacwăđih ă nĭo láa jwiitđihbut jĭgah encanjeh, ă peéh chăjbipna caá. Obohjeéhtih, bitadih jwĭ jĭgah enechah, jwiitđihbut jĭgah ennit, ă peéh chăjcan niit.

Jesúsdih túi jenah joinít, bitadih teo wáacat

¹⁴ Wă déewăá, nindih ĩni túi joyoó: “Weém Cristodih wă túi jenah joiná caá”, ded niijná yuhna, bitadih ă túi teo wáaccach, ă niijátji dedé pínah nihcan caá. Păant ă niijáchah yuhna, Dios caandĭh ă túi ubcan niit. ¹⁵⁻¹⁶ Ded Jesúh, Jesúh wili ĩ jeémát pínah wihcah ennit, yeejép yégueđihjeh ĩ dawáchah ennit, jwiit Jesúhwă queéđih túi teo wáacat caá náahap. “Túini yégueh đonít, túini jeémátđih jeémpnit, ĩni túi jumú”, niijná yuhna, ĩ náahatđih ĩni wăhcah, ĩni niiját dedé pínah nihcan caá. ¹⁷ Pănihna, “Cristodih wă túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, ĩni túi chăjcah, Cristodih ĩni jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

¹⁸ Nĭijeéh jumni nin wă bohéatđih joĭhcani nin pah ăta niij tágaá: “Weém wăpĭ túi chăjna caá. Meémboó bitadih teo wáaccan yuhna, ‘Cristodih wă túi jenah joiná caá’, mapĭ niijná caá. Jwiit chénat pahđih Dios ă túi ubbipna caá”, ăta niij tágaá. Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joiníboó bitadih ă túi chăjachah, caandĭh túi jenah joiní ă jummatđih căacwă ĩ jĭhbiipna caá. ¹⁹ “Dios biícjeh caá”,

ĩni niij jenah joiná caá. Păant ĩni niij jenah joyóchah, ă túina caá. Obohjeéhtih, păant ĩni niij jenah joiná yuhna, Diosđih ĩni jepahcah, caandĭh ĩni jĭhyat dedé pínah nihcan caá. Nemépwăbut ĩni jenah joyát pahjeh mun tigaá ĩ jenah joyóp. Pănih jenah joinít, Dios biícjeh ă jummatđih jĭhna, ă wĕpatđih úmnnit, queéđboó ĩ méména caá. ²⁰ “Cristodih túi jenah joiní wă jumna caá”, ded niij jenah joiná yuhna, bitadih teo wáaccan, yoobóđih ă túi jenah joicán caá. Pănihna, Cristodih jepahna yuhna, bitadih teo wáaccanniboó yoobóđih ă jepahcan caá. ²¹ Caán yoobóđih ă jummatđih ĩni jĭhyat pínah niijná, jwĭ nuo Abraham ded pah ă chăjatjidih wă naóhbipna caá. Caán ă wăúh Isaac wut jumnidih Diosđih át mao cáo wăhĭhip wut yuh jĭ. Pănihna, jee dăhnajĭh ă cáag aabáni poómpjĭh ă cáagni tuujĭh caandĭh át chéo cáagap wut jĭ. Pănih chéo cáagna, Dios ă niijátji pahjeh caandĭh wĕinit, ă wăúhđih mawat tút ătĭh chăjap wut yuh jĭ. Păant ă jepahachah ennit, “Yoobóđih túini caá”, Dios caandĭh át niij enep wut jĭ.* ²² Păant ă niijátjidih náhninit, nindih ĩni jenah joyoó: Abraham Diosđih túi jenah joiní jumna, ă wutatđih át jepahap wut jĭ. Pănih jepahna, Diosđih ă túi jenah joyátđih át júutap wut jĭ. ²³ Dios naáwátđih naóh yapani ă niij daacátji pahjeh át yapap wut jĭ. “Abraham Diosđih túi jenah joinít, át jepahap wut jĭ. Păant ă jepahachah enna, ‘Caán túini caá’, Dios caandĭh át niij enep wut jĭ”, át niij daacáp tajĭ.* Păant ă niij enatđih jĭhna, “Abraham Dios ă chéen caá”, căacwă caandĭh ĩt niijp wut jĭ.*

²⁴ Pănihna, ded pah Abraham ă yapatjidih jenah joinít, nindih ĩni jĭhbiipna caá: “Diosđih wă túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, caandĭh ă jepahcah enna, “Caán túini caá”, Dios caandĭh ă niij encan caá. Obohjeéhtih, Diosđih túi jenah joinít, ă

* 2:11 Ex 20.13; Dt 5.17 * 2:21 Gn 22.1-4 * 2:23 Gn 15.6 * 2:23 2Cr 20.7; Is 41.8

túi chājatdih enna, “Caán túini caá”, caánboodíh Dios ã niíj enna caá. ²⁵ Páant tigaá Rahab wūt jumnih deoh nah jumnihjidihbut “Caánt túinih caá”, Dios át niíj enep wut jī. Josué ã wah bojnitji miíh tútchina ī juibínachah, queétdih jwāáhñit, “Wíih muúboó ñi ño jwahúp”, mit niíjip wut jī. Cheibit Josuéwā ī jumupna queét ī jwúub bejehchah, biíh namáboó mit jútup wut jī, “Queétdih eníhcannit maoná”, niijná. Páant queétdih mi teo wáacatdih enna, “Caánt túinih caá”, Dios át niíj enep wut jī.* ²⁶ Jwíih bácahdíh caolih ã wihchah, jwíta báadhcan tagaá. Pánihna, caolih ã wihchah, jwíih bácahboó dedé pínah āta nihcan tagaá. Pánihat pah “Diosdih wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, bitadih teo wáaccan, yoobópdih caandíh jwí túi jenah joicán caá. Pánihna, jwí teo wáaccan, caandíh jwí túi jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Caolih wihcanni bácah pah ã jumna caá.

3

Ded pah caá jwí wéheat

¹ Wā déewāá, ded Dios naáwát dih cáacwādih bohéna, caán ã bohéatdih caanjéhbut ã túi jepaha naáh. Pánih bohéna yuhna, ã túi chājatdih enna, caánboodíh Dios chah ã peéh chājat pínahdih ñi jéihna caá. Pánihna, ñijeéh jumnit Dios ã ñíonitjeh ī bohéna naáh. ² Dawá láa nihat jwiit cáacwā yeejép jwípī chājna caá. Ded yeejép niíjihat ã jūwáchah yuhna, niijcán, túi yoobópdih jumna, yeejép chājíhatdihbut āta jéih yap yoh tagaá. ³ Nin pah ã jumna caá: Caballoíh jacdih ítah naabít dih yacnit, āih yapatnaboó tōpnadh jwípī chéona caá. Caandíh púuh laáb chúndnit, caan tōpnadh wáinit, ded jwí bejíhipboó caballodih jwí jéih bejat túutna caá. Bainí naabít ã jumachah yuhna, caandíh jwí wáyachah, caballo jwiitdih ã túi jepahna caá. ⁴ Nin pahbut ã jumna caá: Búdí jāj chóo

ã jumachah yuhna, caán chóodih íoh tewat naáboó bainíjeh ã jumna caá. Pánihna, búdí johlit ã ñb joh bojochah yuhna, caandíh íoh teoniboó caán bainí naajíhjed ded ã bejíhipboó ã jéih íoh teo bejna caá. ⁵ Pánihat pah tigaá jwíih nuúc bainí ã jumachah yuhna, caanjíh niijná, bitadih búdí jwí yéejana caá. Nin pahbut ã jumna caá: Bainí tuu cúut jumna yuhna, iig ñáhna, dawá máa nahnadh ã iigná caá. Pánihat pah jwíih nuúcjíh niijná, búdí yeejép jwí jéih chājna caá. ⁶ Pánihna, jwíih nuúc tuu cúut panihni ã jumna caá. Jwíih nuúcjíh niijná, jwí jéih míic yéejana caá. Tuu cúut búdí ã iigát pah yeejép pohba jwí chājna caá. Pánih yeejép niijná, nemépwā ī wutat pah jwí chājna caá.* ⁷ Nihat jiadih moón nuñáp wā, jiijnít, maiwā, dóboh wā, queejwādihbut cáacwā ít wutup wut jī. ⁸ Obohjeéhtih, jwíih nuúcjíh yeejép niijná, jwí jéih cádahat túutcan caá. Maiboó cáacdih chāácna, ã yéjaat pah jwiitbut jwíih nuúcjíh yeejép niijná, bitadih búdí jwí yéejana caá. ⁹ Jwíih nuúcjíh Diosdih wēi naóhna yuhna, caán ã jummat pah jwiit cáacwādih ã chājnit jumna yuhna, yeejép pohba bitadih jwí niijná caá.* ¹⁰ Pánihna, caan jácmantjeh wēi naáwát, yeejép niijátbut ã bacna caá. Wā déewāá, páant jwí niijíchah, ã túican caá. ¹¹ Bíic meo waócáhmantjeh túini mah, númni mah bíicdih āpī nooj báccan caá. ¹² Wā déewāá, higuera nah olivo tíbnadh āpī quehcan caá. Iguíh nahboó higueradih āpī quehcan caá. Meo waócáhmant númni mah ã nooj bácachah, túini mah ã nooj báccan níit. Pánihat pah jwiitdih túini naáwát, yeejép niijátbut niijcát caá náahap.*

Túi jenah joyát

¹³ ¿Ñijeéh jumnit biquína túi jenah joinít ī jum níit? Pánih jumíhna, “Bita chah wā jéihna caá”, ī niíj jenah joicánjeh, túinijeh jumnit, ī túi chāja naáh.

* 2:25 Jos 2.1-21 * 3:6 Pr 16.27 * 3:9 Gn 1.26 * 3:12 Pr 18.21

Páant ì chājachah enna, “Queétboó túi jenah joinít yoobát ì jumna caá”, ñi niij jéihbipna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, det bií déedih búde en ñinahna, ì weñat pínahdihjeh jenah joiná yahna, “Weémboó túi jéihni wā jumna caá”, ì niijcá bojo naáh. Páant niijnít, túbít yeenit ì jumna caá. ¹⁵ Páant jenah joinít, Diosdih náahcannit ì jenah joyát pah, jenah joiná caá ì chājap. Páant Dios queétdih ã jenah joyát túutcan caá. Nemépwā caá páant ì jenah joyát túutap. ¹⁶ Bitadiah jepchá tubnit, queétdih teo wáaquíhcan, búde míc jūihñatbut ã jumna caá. Pánih míc jūihnit jumna, búde yeejépdihbut ì chājna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, caandíh jéihnitdih Dios ã túi jenah joyát túutna caá. Páant ã jenah joyát túutachah, ìpí túi chājna caá. Pánih túi chājna, míc jūihcan, bitadiah yap yohcan, ìjeéh túi bíicdih jumnit, queét nihadiah bíic yoobó oinit, bitadiah ì jīgah en teo wáacna caá. Pánih chājna, yeeceñeh, ìpí túi jumna caá.* ¹⁸ Pánih míc jūihcan, “Túinijeh ñi jumnú”, bitadiahbut ìpí niij naóhna caá.

4

Nin baácđih bóodih bidcat

¹ ¿Dépanih tigaá míc jūihnit, ñi míc mao? Túi chājíhna yahna, yeejép ñi jenah joyát pah chājna, ñi míc maona caá. ² “Caandíh búde wā náahna caá”, niij en ñinahna yahna, ñi jéih bíbohcan caá. Pánih náahna, caandíh bíbohnidih jūihnit, míc maonit, ñi mao yohna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh úbhcan, ñi náahatdih ñi bíbohcan caá. ³ Úbhna yahna, ñi weñat pínahdihjeh ñipí úbhna caá. Páant ñi úbúchah, Dios yeebdíh ã jepahcan caá. ⁴ Diosdih jéihcannit ì náahat pah yeebbút náahna, Diosdih eníhcannit ñi jumna caá. ¿Caandíh ñi jéihcan niit? Pánihna, queét ded pah ì chājatdih wēi enna, bíic yoobó chājnit, Diosdih náahcannit ñi jumna caá.* ⁵ Dios naáwátdih daácniñi nin

pah ãt niij daacáp tají: “Dios jwíjeéh ã jumat túutni Túini Espiritu jwiitdih búde oinit, jwí yéej chājíhichah, túbít ã jīgahna caá”, ãt niij daacáp tají. Páant ã niij daacátji oboh jumni nihcan, yoobópdihi tigaá ã jumap.* ⁶ Pánih oina, Dios jwiitdih búde ã teo wáacna caá, caandíh jwí túi jepahat pínah niijná. Nindihbut Dios naáwátdih biíh daácni ãt niij daacáp tají: “ ‘Weém bácah bitadiah chah wā jéihna caá’, niijnídihi Dios ã eníhcan caá. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niijníboodíh Dios búde oinit, ã teo wáacna caá”, ãt niij daacáp tají.* ⁷ Pánihna, Diosdih túi jepahnit ñi jumnú. Caandíh jepahnit, nemép ã yéej chājat túutachah yahna, caánboodíh ñi yap yohoó. Páant ñi yap yohatdih enna, ã jweibípna caá. ⁸ Diosdih búde bidnit, ãjeéh túi bíicdih ñi jumnú. Páant ñi jumúchah, caanbút ñijeéh jumnit, yeebdíh búde ã teo wáacbipna caá. Yéej chājíhatdih jenah joí cádahnit, ñi jwúb chājca bojoó. Pánih cádahnit, túiniboodíhjenah joinít, ñi túi chājaá. ⁹ Ñi yéej chājatdih búde jīgahnit, ñi jumnú. Yeejép ñi wēi chājatjidih cádahnit, caandíh tíicnit ñi jumnú. ¹⁰ “Yéej chājni, oboh jumni wā jumna caá”, Diosdih ñi niijí. Páant ñi niijíchah, caánboó ñi yeejatdih yohnit, nin baácboó ñi jum jwúhachah, ã túi teo wáacbipna caá. Túttimah, ã pebhna ñi juibínachah, yeebdíh maáta ã waadábipna caá.*

Bitá Jesúsúhwáđih yeejép niijcát

¹¹ Wā déewáá, yeejép doonádihi yeéb mícjeh ñi niijcá bojoó. “Caán táicanni caá”, niijná, “Caandíh peéh chājat caá náahap”, niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, “Jwí míc oyat pínahdih Cristo ã wutat ã táican caá”, ñi niijná caá. Páant niijná, caandíh jepahcan, “Túi chājat pínahdih weemjéh caá wā jéih ñiwip”, niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, yeebjéh míc watna caá ñi chājap. ¹² Obohjeéhtih, Diosjeh

* **3:17** Pr 1.1–9.18; Stg 1.5 * **4:4** Is 1.21; Jer 3.6–10; Os 2.2; Mt 6.24; Lc 16.13 * **4:5** Ex 20.5; Dt 4.24; Zac 8.2 * **4:6** Pr 3.34; 1P 5.5 * **4:10** Mt 23.12; 1P 5.6

cãacwãdih wutni, queétdih ñioni ã jumna caá. Cãacwã iiguípna bejnit déejidih caanjéh ã jéh tái ubna caá. Caanjéh queétdih iiguípna ã jéh bejat túutna caá. Pánihna, “Caán yeejép caá”, jwiítboó cãacwãdih jwĩ jéh ni-ijcán caá.

Cheibit ded pah ã yapat pínahdih jwĩ jéihcat

¹³ B_{uu}, nindihbut ñi tái joyoó: Nin pah biquína ñi niúj jenah joiná yah caá: “B_{uu}, cheibit biíh tútchina jibidih wã bejbipna caá. Caanná juibínit, biíc jópchi jam, bií déedih jíb chãjnit, búde dinerodih wã bíbohbiipna caá”, ñi niúj jenah joiná yah caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cheibit ded pah ñi yapat pínahdih ñi jéihcan caá. T_{uu} jeí maátcanjeh jumnit, biíc mantjeh ã buudáh bejna caá. Pánihat pah jwiítbut maátcanjeh jam jwuhnit, jwĩ buudbípna caá.* ¹⁵ Obohjeéhtih, “Dios ã náahachah, páantjeh báadh jwuhnit, nin pah wã chãjbipna caá”, niúj jenah joyát caá náahap. ¹⁶ Pánihna, “Weemjéh tái jéihni jumna, nin pah wã chãjbipna caá”, ñi niúj jenah joyát yeejép caá. Diosdih ñi tái jenah joicán caá. ¹⁷ Ded ã tái chãjat pínahdih jéihna yahna, caandih chãjcan, ã yéej chãjna caá.

5

Dawá bií dée bíbohnitdih ã wêp naáwát

¹ Yeéb dawá bií dée bíbohnitboó weemdih ñi tái joyoó. B_{uu} nihát ñi náahatdih ñi bíbohna yahna, túttimah búde moh yéejnit ñi jambipna caá. Páant yeejép ñi yapat pínahdih jéihnit, búde ñi ñaac juñuú. ² Níih bií dée ã moóp beedáh bejbipna caá. Níih yéguehdih jóoh macwã ã jeémp beedábipna caá. ³ Búde oro, platadihbut ñi ámohochah yahna, moópni jumna, dedé pínah nihcan níit. Yeéb dinerodih oinit, búde ñi ámohochah, Dios ã enna caá. Páant ã enechah, dinerodih yeéb ñi oyatji jíb, péeni yeó jáapdih yeejép ñi yapbipna caá. Iiguípboó jumnit, búde

ñi moh yéejbipna caá.* ⁴ Yeebdih teo wáhnitdih yeenit, ã tewat jíbdi-
yobópdi ñi jíb chãjcap be. Pánih jíb chãjcan, ñih dinerodih páantjeh ma bíbohochah, Dios ã enna caá. Yeebdih teo wáhnitboó ã tewat jíbdi-
náahna, búde ã ñaacna caá. Páant ã ñaacáchah, jwĩ Maáh Dios queétdih ã joiná caá.* ⁵ Nin baácboó jam jwuhnit, dawá bií déedih ñi bíbohochah, dedé yeebdih ã judhcan caá. Pánih jumnit, ded pah ñi weñat pínahdihjeh ñipí chãjna caá. Obohjeéhtih, yeebdih Dios ã peéh chãjat pínahdih ñi jéihcan caá. Jwiít cãacwã jwĩh momo jiwiwãdih búde jeémát jwĩpí wáhna caá, búde ã débehat pínah niijná. Pánihat túttimah, tái débehnit ã jamuchah ennit, queétdih jeémát túut niijná, jwĩpí maona caá. Obohjeéhtih, queét jiwiwã ã wéi jeémpna yahna, queétdih jwĩ mao jeémát pínahdih ã jéihcan caá. Yeéboó queét wéi jeémpnit jiwiwã panihnit caá ñi jamap. ⁶ Nin pahbut ñipí chãjna caá: Tái chãjnit yeebdih ã yap yohcah yahna, nemat muúboó nemat túutnit, queétdih ñipí mawat túutna caá. Páant ñi chãjat jíbbut Dios yeebdih búde ã peéh chãjbipna caá.

Cristo ã jwúub dei júúwát pínahdih tái páñat

⁷ Wã déewãá, jwĩ Maáh nin baácboó ã jwúub dei júúwát pínahdih ñi tái páñaá. Wápchi mínah “Wã momnidih mah ã júúwá naáh, tái chíhnit, ã tái quehat pínah niijná”, niijnít, ã tái páina caá. Páant ã páñat pah mantih, yeebút ñi tái páñaá. ⁸ Jwĩ Maáh ã jwúub dei júúwát pínah bahni-
jeh ã judhdadidih jéihnit, yeejép yapna yahna, tái páinit, caandih ñi jenah jói cádahca bojóo.

⁹ Wã déewãá, yeéb míicjeh yeejép ñi míic niijcá bojóo, Dios yeebdih ã peéh chãjcat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: ã peéh chãjat pínah yeó jáap bahnijeh ã judhna caá. ¹⁰ Wã déewãá, Dios naáwátidih naóh yapanitjiboó búde yeejép yapna yahna,

* 4:14 Pr 27.1 * 5:3 Mt 6.19 * 5:4 Dt 24.14-15

Dios queédih ã naáwát tútatdih ït naóh cádahcap wut jĩ. Pánihna, queét ï cádahcat pahjeh mantih, yeebbút biíc yoobó Jesús ã jwúub dei júúwát pínahdih ñi pãĩ cádahca bojoó. ¹¹ “Det yeejép yapna yuhna, Diosdih cádahcannit túi wēinit ï jumna caá”, jwĩ niij jenah joyátdih ñi túi jéihna caá. Jon jãtjih bóo Job wūt jumniíh doonádih ñit joiijí tagaá.* Caán búdí yeejép yapna yuhna, Diosdih ãt túi jenah joí cádahcap wut jĩ. Pánih yeejép ã yapat túttimah, Dios jwĩ Maáh túi jĩgah enni jumna,* caandíh búdí ãt teo wáacap wut jĩ.

¹² Wã déewãá, ded pah ñi wéheat pínahdih jenah joinít, nindih chah ñi túi náhninaá: Cãacwã ï naáwátdih bita ï túi joyát pínahdih náahna, nin pah ïpĩ niijná caá: “Jeá túini ã jumuchah, yoobópdih caá wã niijíp”, ïpĩ niijná caá. Páant ï niiját pah, yeéb ñi niijcá bojoó. Bitadih naóhna, túi yoobópdihjeh ñi naáwá. Páant ñi túi naóhcah, Dios yeebdíh ã peéh chãjbipna caá.*

Uúbát

¹³ Ñijeéh jumni yeejép yapna, Diosdih ã uúbá naáh. Biíh wēini jumna, Diosdih ã wēi ewe naáh. ¹⁴ Biíh wanni jumna, Jesúíhwã ï maátadih ã bid bojo naáh, yíjĩh ñáinit, jwĩ Maáh Jesús ã wēpatjĩh caandíh ï uúbát pínah niijná.* ¹⁵ Pánih teo jãha uúbhñit, “Jwĩ uúbát pah Dios ã chãjbipna caá”, ï niij jenah joyóchah, wannídih Dios ã boobipna caá. ã yéej chãjatji jíib wanni ã jumuchah, ï uúbúchah, ã yéej chãjatjidihbut Dios ã yohbipna caá. ¹⁶ Pánihna, yeéb ñi yéej chãjatdih ñi míc naáwá. Pánih míc naóhñit, yeéb mícjeh Diosdih ñi uúbá, dedé wunat ã jumuchah, caandíh ã booaat pínah niijná. Túi chãjñit ñi uúbúchah, Dios ã túi jepahbipna caá. Páant ñi uúbát oboh jumni nihcan, wēpni ã jumna caá. ¹⁷ Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji jwiít pah ãt jumap wut

jĩ. “Mah ã buugcá bojo naáh”, Diosdih ã niij uúbúchah, biíc peihcanni jópchi biíh jópchi tac yoób mah ãt buugcáp wut jĩ.* ¹⁸ Túttimah, ã jwúub uúbúchah, mah ãt jwúub buugúp wut jĩ. Baácdih mah ã jwúub buugúchah, momni chíhñit, ãt jwúub quehep wut jĩ, páant mantih. Pánihna, Diosdih jwĩ uúbát oboh jumni nihcan caá.*

Yéej chãjni ã túut nuumát

¹⁹⁻²⁰ Wã déewãá, ñijeéh jumni Dios naáwátdih ã cádahachah ennit, caandíh jwúub túut nuumát tútat caá náahap. Pánih jwúub túut nuumát tútñit, caandíh ñi túi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, ã jwúub túut nuumúchah, búdí ã yéej chãjachah yuhna, Diosboó ã yéejatdih yohñit, caán iiguípna bejni déejidih ã túi uubbipna caá.* Caandíh túi náhninit, ñi túi míc teo wáacá.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Santiago

* **5:11** Job 1.21-22; 2.10

* **5:11** Sal 103.8; 111.4

* **5:17** 1R 17.1; 18.1; Lc 4.25

* **5:18** 1R 18.42-45

* **5:12** Mt 5.34-37

* **5:14** Mr 6.13; Lc 10.34

* **5:19-20** Pr 10.12; 1P 4.8

1 PEDRO

Pedro queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Pedro, Jesucristo ãih doonádih naáwát túttni jumna, yeéb Jesúihwã biih baácna jweí peétnitdih wã daác wahna caá. Ponto baácna, Galacia baácna, Capadocia baácna, Asia baácna, Bitinia baácna jweí béjnitji ñi jumna caá.* ² Jon jãtíh ãihwã ñi jummat pínah niijná, jwí íp Dios ã náahat pahjeh yeebdíh át ñíojip taga. Páant ã ñíonit ñi jummachah, Túini Espíritu ã teo wáacatjìh táiniboodíh túut nuumná caá ñi chãjap. Jesucristodih ñi táí jepahat pínah, ãih meépjìh ñi yéejatdih chocnit pah ñi jummat pínahbut niijná, Dios yeebdíh át ñíojip taga. Dios búdí oinit, yeebdíh ã teo wáaca naáh, ñi táí jummat pínah niijná.

Túí wēi pāinit jwí jummat

³ Jwí Maáh Jesucristo ípdih búdí jwí wēi naóh jíih. Caanjéh tigaá jwiítidih jígh en teo wáacnit, Jesucristo wunnijidih át jwúb boonanap tají, jáap cãac jummit panihnit jwí jummat pínah niijná. Pánih jummit, jwíih bácah ã wanuchah yuhna, jwíih caolih Diosjeéh ã pehbhoó páantjeh ã jumbipna caá. Pánihatdih jéihnit, jwí wēi páina caá.* ⁴ Caán túyapboó jumna, jwí jwúb wuncan niít, baca. Dios túini yoobát ã jummatdih ennit, caandíh bainí jwí wēican niít. Caanná jwí juibínachah, túini ã wūhat pínahdih ã bíboh páina caá. ⁵ Caán péeni yeó jáapdihjeh Dios jwiítidih ã túut nuúm péabipna caá. Páant ã túut nuúm péaat túut niijná, caandíh jwí táí jenah joyóchah, ã wēpatjìh iiguípna jwí bejat déejidih ã táí wapna caá.

⁶ Páant ã wapadidih jéihnit, daocánni yeó jáapna yeejép yapna yuhna, ñi táí wēina caá. ⁷ Oro yoobát ã jummatdih jéihíhna, cãacwã caandíh í púub enna caá. Obohjeéhtih, oro búdí jíib jumna

yuhna, ã buudbípna caá. Jesúsdih jwí táí jenah joyátboó oro ã jíib jummat chah ã jíib jumna caá. Yoobópdih Jesucristodih táí jenah joiná, dedé yeejép yapna yuhna, caandíh jwí cádahcan niít. Jwí táí jenah joi cádahcah, Jesucristo jwúb dei júóhnit, búdí wēina, “Ma táí chãjna beé”, jwiítidih ã ni-ijbípna caá.

⁸ Caán Jesucristo nin baácboó ã jum jwuhuchah, yeéb caandíh encannitji yuhna, ñi oina caá. Búbut caandíh encan yuhna, táí jenah joinít, bainí ñi wēican caá.* ⁹ Pánih táí jenah joinít ñi jumachah, iiguípna ñi bejat déejidih Dios yeebdíh ã táí ubna caá.

¹⁰ Dios cãacwãdih oinit, í yéejat jíib iiguípna bejat déedih ã táí ubat pínahdih jon jãtíh Dios naáwãtdih naóh yapanitji ít daacáp wat yuh jí. Pánih daácna yuhna, queétjeh caandíh ít beh joicáp wat jí. Pánih beh joicán, búdí jéihíhna, queétjeh ít míic úbh joyóp wat jí. ¹¹ Cristo yeejép ã yapat pínah, boo pud júóhnit, ã maáh waadát pínahdihbut Túini Espíritu queédih át jéihyanap wat jí. Páant ã jéihyanachah, “¿Débólíh tigaá Cristo ã júóhbi? ¿Páant ã júúwúchah, ded panihat tigaá ã jumbi? ¿Ded pah tigaá caandíh jwí beh enbi?” ípí níj míic úbh joyóp wat jí. ¹² Pánihna, Túini Espíritu queédih naóhna, íih pínah nihcan, buu láa moóníh pínah ã jummatdih át jéihyanap wat jí. Páant í joiníji túini doonádihjeh Túini Espíritu ã wēpatjìh yeebdíh bita ít naáwáp wat jí. Caán doonádih Dioíh ángelwãbut búdí í jéihíhna caá.

Ded pah jwiít Jesúihwã jwí jummat

¹³ Dios jwiítidih nihát ã táí chãjatdih náhninit, táí jenah joinít ñi jumú. Yeejép chãjat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, Jesucristo ã jwúb dei júóhnit, jwiítidih ájeéh ã ub bejat pínahdih ñi táí wēi pánaá. ¹⁴ Jesúih doonádih joi jwúhcan, ñi náahat pahjeh ñit chãjap taga. Obohjeéhtih, buu caandíh jéihna, ñi jwíih jummatji pah ñi chãjca bojóó. Dios weh

* 1:1 Stg 1.1 * 1:3 Jn 3.3-7; Ro 6.4-13; 1P 1.22

* 1:8 Jn 20.29

jumna, caandíh túi jepahnit ñi jumna.
 15 Pánih jumna, yeebdíh ñíoni Dios túini yoobát ã jummat pah, yeebbút ñi túi chãjaá. 16 Jon jãtíh Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “Weém caá yéejat wihcanni. Páant wã jummat pah, yeebbút yéejat wihcannit ñi jumna”, Dios ã niijná caá, át niij daacáp tají.*

17 Diosdih úbhna, “Paá”, ñi niijná, nihat cãacwã ded pah í chãjatdih ã enna caá. Páant ã enatdih jéhnit, nin baácboó táoh jibnit dée ñi jum jwuhchah, tíic jenah joinít, ã peéh chãjatdih úmna, yéej chãjcat caá náahap. 18 Ñi ñowã í wutatji dedé pínah nihcan caá. Queét í wutatdih jepahnit ñi jumachah, Cristo ñi yéejat jíib buudáat panihnidih át jíib chãjap taga. Pánih jíib chãjna, platajĩh, orojĩh yeebdíh át jíib chãjcan tagaá. Plata, orobut ã buudáh bejbipna caá. 19 Obohjeéhtih, Cristoboó túini yoobát oveja wãh panihni jumna, wun wãhñit áih meépjĩh ñi yéejat jíib buudáatdih át jíib chãjap taga. Caandíh ñi túi jéhnna caá. 20 Nin baác dih ã chãjat pínah jãtíh, Diosboó Cristo ded pah ã yapat pínahdih átát jenah joyóp wut jí. Páant ã jenah joiníji Cristodih ã wahachah, yeebdíh teo wáacat túat niijná, buu át cãac jumap tají. 21 Pánihna, Cristo ã teo wáacatjĩh Diosdih jepahnit ñi jumna caá. Cristo wunnijidih jwúub boonit, ã pebhboó ub páuh laab béjnit, ájeéh biíc dih wutni pínah Dios maáh át waadánap taga. Pánihatdih jéhnit, Diosdih túi jenah joinít, jwúub boonit, ã pebhna yeebdíhbut ã ub bejat pínahdih ñi jéhnna caá. Caandíh jéhnit, ñi wéi páina caá.

22 Jesucristoíh túini doonádih jepahnit, yéej chãjatdih ñit cádahjip taga. Pánih cádahnit, biíc weh pah Jesuíhwãdih ñi túi míic oina caá. Pánihna, “Meemdíh wã oina caá”, niijnít, queédih ñi túi teo wáacá. 23 Yeéb jáap cãac jumnit panihnit Dios weh ñi jumna caá. Jwĩ mána í

cãac jummat túttimah, ípĩ wunna caá. Obohjeéhtih, Dios weh jwĩ jumachah, caan pánihcan caá. Dios naáwát báadhni panihni jumna, caandíh jepahnitdih ã túi túat ñumná caá. Caán naáwát páantjeh ã jumbipna caá.* 24 Jon jãtíh Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají:

“Yílip ã diib téh wunat pah muntih, cãacwãbut ípĩ wunna caá. Ded cháa, túini jumna yuhna, maátcanjeh jum jwuhñit, ã yúug jéenna caá. Caan pánihni cãacwã wěpnit jumna yuhna, maátcanjeh jum jwuhñit, ípĩ wunna caá.

25 Obohjeéhtih, Dios naáwátboó ã buudcán niít”, át niij daacáp tají. (Is 40.6-8)

Caanjéh tigaá yeebdíh í naóhñiji túini dooná.

2

1 Pánihna, buu Dios weh jumnit, nihat ñi yéej chãjatdih ñi cádah beedánaá. Ñi yeeatdih, “Weém chah túini caá”, ñi niij jenah joyát dih, bií déedih en ñinahñit ñi íjjetdih, bitadih oboh ñi dooná jummatdihbut ñi cádahaá. 2 Pánih cádahnit, Dios naáwát dih jéhihna, caandíh búdí ñi bidíi. Túuh jwuhni wébít jóóh mac búdí ãpĩ bidna caá. Pánih túi nomnit, ã túi behna caá. Caan pánihat pah jwiítbut Dios naáwát dih búdí bidnit, túi jenah joinít, ã túi behat pah jwiítbut jwĩ túi behna caá. 3 Pánihna, yeebdíh wã naóhna caá: Dios ã oyatdih jéhnit jumna, ã naáwát dih túi náhnit, ñi túi jepahaá.*

Cristo choójboó wěp teoni jee dáh panihni ã jummat

4 Cristo choójboó wěp teoni jee dáh panihni ã jumna caá. Muú teonit caán jee dáhdih í náahcat pah, cãacwã caandíh í náahcah yuhna, Diosboó caandíh wéi ennit, át níwip wut jí. Pánihni ã jumachah, caandíh ñi túi jenah joyoó. 5 Yeebbút muudíh í chãjat pínah jee dáhna panihnit ñi jumna

* 1:16 Lv 11.44-45; 19.2 * 1:23 Jn 3.3-7; Stg 1.18; 1P 1.3 * 2:3 Sal 34.8

caá. Páant ñi jumuchah, Dios yeebjíh dũj pãp aabánit, áih mũũ pánihni ã chãjna caá, Túini Espíritu ã jumat pínah niijná. Yeéb Dioíh mũũboó teonit áih sacerdotewã panihnitbut ñi jumna caá. Pánih jumnit, Jesucristo ã teo wáacatjĩh cãacwãdih mũbhñit pínah, Diosdih wëi naóhñit pínahbut ñi jumna caá. Páant ñi chãjachah ennit, “Ñi túi chãjna caá”, Dios ã niijná caá.

⁶ Jon jãtĩh Dios naáwãtdih naóh yapani nin pah ãt niij daacãp tajĩ:

“ Weém Jerusalén tãtchiboó mũũ pánihni wã chãjna caá. Yoobópdih jumni jeé, mũũ choójboó wëp teoni panihnidih ñionit, wã jwejna caá. Caandĩh búdí wã wëi enna caá. Ded caandĩh túi jenah joinít ã jepahatdih ã jĩgahcan niit’, Dios ã niijná caá”, ãt niij daacãp tajĩ. *(Is 28.16)*

⁷ Yeéb Cristodih túi jenah joinít, caandĩh ñi wëi enna caá. Obohjeéhtih, jepahcannitboó caandĩh ã náahcan caá. Páant ã náahcannidih nin pah Davidji ãt niij naóh daacãp tajĩ:

“ Mũũ chãjnitboó ã yohni jee dáhdihjeh wĩih mũũ panihnidih chãjna, choójboó wëp teoni panihnidih wã ñiwip be’, Dios ã niijná caá”, ãt niij daacãp tajĩ. *(Sal 118.22)*

⁸ Isaíasjibut nin pah ãt niij daacãp tajĩ: “Caán cãacwã ã tóoc mũũgát jee dáh panihni ã jambipna caá”, ãt niij daacãp tajĩ. *(Is 8.14)*

Páant ã daacãtji pah, Dios naáwãtdih jepahcan, Cristodih cãacwã ã náahcat jíib, tóoc mũũgnít panihnit ã jumna caá. Jon jãtĩh Dios “Páant ã yapbipna caá”, ã niij jenah joyãtji bíic yoobó, Cristodih ã náahcap be.

⁹ Obohjeéhtih, yeéboó Dios ã ñionit jumna, áihwãjeh ñi jumna caá.* Pánih jumna, maáhdih teo wũhñit sacerdotewã panihnit bitadih mũbhñit caá. Diosdihjeh teo wũhñit yéejat cádahñit ñi jumna caá. Pánihat pínahdih yeebdĩh ãt ñiwip wut jĩ, ã túi chãjatdih ñi wëi naáwãt pínah

niijná.* Pánihna, “Dios weemdĩh dupéãt panhipmant ub bacanit, baabát panhipboó ã jwejep be”,* ñi niij wëi naóhna caá. ¹⁰ Jon jãtĩh oboh jumnit ñit jumjip taga. Bũũ áihwã ñi jumna caá. Jon jãtĩh Dios yeebdĩh ãt jĩgah en teo wáaquíhichah yũhna, ñit jéihcap tajĩ. Obohjeéhtih, bũũ ã jĩgah en teo wáacatdih jéihñit, caandĩh ñit jepahap taga.*

Túi chãjat

¹¹ Wã oinitá, nin baácboó táoh jibnit dée jwĩ jum jwũhna caá. Dios pehbboó caá jwĩ yoób jumat pínah yoobát pohba. Páant jwĩ jumuchah, nin pah yeebdĩh wã wutna caá: Yeejép ñi chãjat jenah joyãtdih ñi chãjca bojóo. Pánih jenah joinít, ñiĩh caolihdih ñita yéjea taga.* ¹² Yeéb Diosdih jéihcannit cãtĩh jumna, túinijeh ñi jumũũ. Páant ñi jumuchah ennit, “Queét yeejép chãjnit caá”, bũũ niijnítji yũhna, Jesús ã jwãub dei jũóhni yeó jáapdih Diosdih ã wëi naóhñipna caá.

Maátadih jepahat

¹³⁻¹⁴ Jwĩ Maáh Jesús ã jepahat pah, ñiĩh baácđih moón ã maátadih túi jepahñit ñi jumũũ. Chah jumni maáhdih, caán mũmp jumnit maátadihbut ñi jepahaá. Yeejép chãjnitdih peéh chãjat pínah niijná, túi chãjnitdih wëi naáwãt pínahdihbut niijná, queétdih ã Maáh ãt wahap taga. Pánihna, Jesúihwã jumna yũhna, queétdih ñi jepahcah, bita yeebdĩh ennit, jwĩ maáh Jesúsdih yeejép ã niijbípna caá. ¹⁵ Túi chãjnit, ñi maátadih ñi jepahachah, túi jenah joicãnnitboó “Queét yeejép chãjnit caá”, niijĩhna yũhna, ã jéih niijcãn niit. Páant ñi chãjatdih Dios yeebdĩh ã náah yacna caá.

¹⁶ Obohjeéhtih, biquína jwĩ cãtĩh jumnit “Weemdĩh wutni wihcan caá”, niij jenah joinít, yeejép ãta chãjĩh taga. Yeéboó Diosdih teo wũhñit jumna, ã náahat pah ñi túi chãjaá. ¹⁷ Pánih áihwã jumna, bitadih

* 2:9 Ex 19.5-6; Dt 4.20; 7.6; 14.2; Is 43.20; Tit 2.14
Ro 9.25 * 2:11 Sal 119.19

* 2:9 Is 43.21 * 2:9 Is 9.2 * 2:10 Os 2.23;

“Caanbút Dios ã chãjni mun tigaá”, niijjenah joinít, queétdih ñi túi chãjaá. Bitá Jesúíhwãdihbut táí oinit, Diosdih úumnit, caandíh ñi túi jepahaá. Ñíih baácđih moón ï maáhdihbut ñi túi jepahaá.

Teo wãhñit ded pah ï jummat

18 Bũũ yeéb teo wãhñitdih bainí wã naáwát túut caá. Ñi maáta túi chãjnitdih, jãihñitdihbut biíc yoobó ñi túi jepahaá. 19 Yeéb yeejép ñi chãjcah yuhna, ñi maáh ã peéh chãjachah, Dios ñijeéh ã jummatdih jenah joinít, ijcah, Dios yeebdíh ã wëi enbipna caá. 20 Obohjeéhtih, yeéb yeejép ñi chãjat jíib ñi maáh ã pũñuchah, ñi ijcah yuhna, Dios yeebdíh ã wëi naóhcan níit. Ma yéejat jíibjeh caá. Obohjeéhtih, ñi túi chãjachah yuhna, yeebdíh ã pũñuchah, ñi ijcah, Dios yeebdíh ã wëi naóhbpna caá. 21 Pánihñit pínahdih Dios yeebdíh át ñiwip taga. Cristoboó yéej chãjcan yuhna, yeejép yapnit, jwiítđih ã wun wãhup jĩ. Páant yeejép ã yapatjidih náhninit, yeebbút yeejép yapna yuhna, ñi ijca bojoó. 22 “Caán Cristo yeejép chãjcan, ã yeecap jĩ”, Isaías át niij daacáp tajĩ.* 23 Cãacwã caandíh ï jũihñuchah yuhna, ã jũih jwúbacap jĩ. ã tubana yuhna, “Yeejép ï yapa naáh”, át niijcáp wut jĩ. Obohjeéhtih, “Wã íip yoobópđih chãjni weemdíh, queétdihbut ã náahat pah ã chãja naáh”, át niijjenah joyóp tajĩ.* 24 Caanjéh jwĩ yéejat jíib cruzboó ã wun wãhup jĩ, jwĩ yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodíh jwĩ chãjat pínah niijná. ãih yahwítjĩh jwiítđih át boonanap tajĩ.* 25 Déhenit ovejawã panihñit yeéb iiguípna bejna ñi chãjap yuh be. Obohjeéhtih, bũũ Cristo ovejawãdih en daoní panihnidih ñit jwúb jũoh tagaá, yeebdíh ã túi wapat pínah niijná.*

3

Áa jumnit ded pah ï jummat

* 2:22 Is 53.9 * 2:23 Is 53.7 * 2:24 Is 53.5
1Ti 2.9 * 3:6 Gn 18.12 * 3:7 Ef 5.25; Col 3.19

1-2 Bũũ áa jumnit yaadá, yeebdíhbut bainí wã naáwát túut caá. Ñi weha mána yeebdíh ï wutuchah, jíponih niijcãnjeh, ñi túi jepahaá.* Biquína ñi weha mána Jesucristodih jepah jwãhcannit, ãih doonádih ñi naáwãchah, joíhcanjeh, molít ï nem teona caá. Páant ï nem tewechah ennit, yeébboó jwúb naóhcanjeh, táinijeh queétdih ñi jepahaá. Túinijeh ñi jumuchah ennit, ñi jwúb naóhcah yuhna, queétboó Jesucristodih ïta jepah tagaá. 3 Chah ñi túi jíghat pínah niijná, búdí ñi míic jenah joicá bojoó. “¿Ded pah wã túi jíghobi? ¿Ded pah waó yoócdihbut wã túi yugh ámoh tajbi? ¿Búdí jíib jumni túi iigní tãpnadih, búdí jíib jumni yéghedihbut ded pah wã duobí?” ñi niijjenah joicá bojoó.*

4 Obohjeéhtih, Dios ã weh yatá jumna, ñíih caolíh ã túi jummat pínahdih ñi túi jenah joyoó. Jũihcan, tabit wutcan, táinijeh ñi jumũũ. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdíh búdí ã wëi enbipna caá. 5 Jon jãtíh moón yaádh Diosdih túi jenah joiná, ï weha mánadih jepahnit, túi jíghonit panihñit ït jumap wut jĩ. 6 Jwĩ éet Saraji mijeéh bóo Abrahamdih “Maá”, niijnít, caandíh mipĩ túi jepahap wut jĩ. Pánihna, yeebbút túi chãjnit, úumcanjeh, mi weh yatá panihñit ñi jumna caá.*

7 Bũũ áa jumnit neonádih jwãh bainí wã naáwát túut caá. Yeébboó ñi weha mána yaáhdih búdí oina, táinijeh ñi chãjaá, ï túi jummat pínah niijná. Queét yaádhboó namp wëpnit ï jumuchah jéihnit, queétdih ñi túi en dawaá. Queét yaádhbut jenah joinít ï jumuchah jéihnit, ded pah ñi chãjat pínahdih ñi míic wéhenaá. Dios yeéb chénat pahdih oinit, át ñíoqip taga, ãihwã ñi jummat pínah niijná. Pánih jumnit, Diosdih ñi wúbuchah, jãhat panihat wihcah, ã túi jepahbpna caá.*

Jesúíhwã ded pah ï jummat

8 Bũũ yeéb nihatdih bainí wã naáwát túut caá. Biícđih túi jumnit,

* 2:25 Is 53.6 * 3:1-2 Ef 5.22; Col 3.18 * 3:3

ded jġahnidih ennit, biíc yoobó jġahnit, caandih ñi teo wáacá. Yeéb biíc weh panihnit jamna, míic oinit, ñi míic túi chājaá. Oboh jamni pah ñi jumúú. ⁹ Ded yeebdih yeejép ā chājachah yuhna, yeejép ñi chāj jwúubaca bojoó. Ded yeebdih yeejép ā niijichah yuhna, biíc yoobó niij jwúubacanjeh, “Dios meemdih ā túi chāja naáh”, caandih ñi niijí. Páant ñi chājat pínahdih Dios yeebdih āt ñi wip taga, yeebdihbut ā túi chājat pínah niijná. ¹⁰ Jon jātih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

“Ded túi wēi jumíhni, yeejép wéhecan, ā yee naóhca bojo naáh.

¹¹ Yeejép chājatdih cádahnit, táiniboodih ā chāja naáh. Bitajeéh biíc dih túi jumíhna, jūihcanjeh, queétdih ā túi oyo naáh.

¹² Pánih chājnitdih Dios wēi enna, ĩ úúbúchah, ā túi jepahna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitdih ā eníhcan caá”, āt niij daacáp tajī. (Sal 34.12-16)

¹³ Páant ñi túi chājíhichah, bita yeebdih yeejép ĩ chājcan niit. ¹⁴ Obohjeéhtih, ñi túi chājat jīb, biquí láana yeebdih yeejép ĩ chāj bipna caá. Páant ĩ chājatdih ennit, Diosboó yeebdih ā túi chāj bipna caá. Pánihna, det yeebdih yeejép chājnitdih búdí jenah joicánjeh, ñi úumca bojoó.*

¹⁵ “Cristo wā Maáh caá”, niij jenah joinít, caandihjeh ñi weñeé. Bitaboó “¿Ded pah chāj tiguaá Dios pebhboó wā bejbi?” yeebdih ĩ niij úubh joyát pínah jātih, queétdih túi jepahat túut niijná, Dios naáwátdih túi míic bohé pānit ñi jumúú.* ¹⁶ Páant ĩ úubh joyóchah, queétdih oinit, táinijeh ñi jepahaá. Pánih jepahna, ñi naáwát pahjeh biíc yoobó ñi túi chājaá. Páant ñi chājachah yuhna, bitaboó yeebdih oboh yeenit, “Cristoihwā ĩ túi chājachah yuhna, yeejép wā wéhenap be”, niij jenah joinít, ĩ tíic bipna caá.

¹⁷ Ñi túi chājat jīb, yeejép yapna yuhna, “Dios páant ā náahachah, ā táimi nacaá”, ñi niij jenah joyoó. Obohjeéhtih, yeejép ñi chājatji jīb yeejép ñi yapachah, “Wā yéejat jīb jeh tiguaá”, niij jenah joyát caá náahap.

¹⁸ Jwī túi chājachah yuhna, yeejép jwī yapachah, Cristo biíc yoobó ā yapatjidih jenah joyát caá náahap. Caánboó dedé ā yéej chājcap jī. Pánih yéej chājcan yuhna, jwī yéejat jīb biíc láajeh ā wun wáhp jī, Diosjeéh jwī túi jumat pínah niijná. Cáacwā caandih ĩ mao yohochah yuhna, Túini Espirituboó caandih āt boonanap tajī. ¹⁹⁻²⁰ Cristoih bácah ĩ yohopji íitboó ā laj jwúuhachah, áih caolihboó Noéji jam láa chíic wunnitji ĩih caolih chéonit panihnit ĩ jumapna āt juibínap wut jī. Caanná juibínit, ded pah ā chājatjidih queétdih āt naáwáp wut jī. ĩ báadh jwúuhachah, Noéjiboó ĩ yéej chājatdih queétdih ātih cádahat túutap wut yuh jī. Noéwā búdí jāáj chóodih ĩ chājat pónih, ā naóhniitji ĩ jepahat pínahdih Diosboó maatápdih pāina ātih chājap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ĩt jepahcap wut jī. Pánihna, pobyit ā jūúwúchah, Noéwā ĩ chíic wuncat pínah niijná, Dios queétdihjeh jāáj chóona āt waadát túutap wut jī. Queét ocho cáacwā bitdihjeh āt túi úbap wut jī.*

²¹ Caandih náhninit, Jesucristodih túi jenah joinít, jwī daabáatdihbut jwī jenah joiná caá. Noéwā ĩ chíic wunat déejidih Dios caán jāáj chóojīh queétdih āt túi úbap wut jī. Pánihat dée pah, jwiit iiguipna jwī bejat déejidih Dios Jesucristo ā wun wáhatjīh jwiitdih ā túi úbna caá. Jwiitdih ĩ daabánachah, jwīih bácahdih queí chocat panihni, jwī yéejatdih cádahatdih jwī júutna caá. Jesucristo jwúub boo pud jūóhna, jwīih caolihdih āt boonanap wut jī, jwī túi jumat pínah niijná. ²² Caán Jesucristo ā boo pud jūúwát túttimah, ā íip pebhboó páuh laáb juibínit, Dios ā jéihyepmant bóo búwámant chúudnit, niihat ángelwādih, niihat nemépwādih, niihat nin baác dih

* 3:14 Mt 5.10 * 3:15 Is 8.12-13 * 3:19-20 Gn 6.1-7.24

moón maátadihbut ã wutna caá.

4

¹ Cristo nin baácboó jum láa, yeejép yapna yuhna, ã lípdih páantjeh át jepahap wut jĩ. Pánihna, yeebbút biíc yoobó jenah joinít, wēp ñuhnit panihnit ñi jumúú. Pánih jenah joiníboó yeejép yapna, ã yéej chājatdih ã cádahna caá. ² Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jéihcannit ĩ yéej chājatdih ĩ ñinahat pah ñinahcan, Dios ã weñat pínahdihjeh ã chājbipna caá. ³ Cristodih ñi jepahat pínah jātih, Diosdih jéihcannit ĩ chājat biíc yoobó ñit chāj jwuhup taga. Dedé yeejép chājihna, ñit chāj jwuhup taga. Babh máihna, míic jūih ñaácnit, búdí íí náah ñit chāj jwuhup taga. Diosdih yap yohna, ñi pāpniboodíh wēinit, yeejép ñit chāj jwuhup taga. Būú Cristoihwā jumna, páant maatápdih ñi chājatjidih ñi cádahaá. ⁴ Ñijeéh yeejép chāj pej jumnitjiboó būú ĩjeéh ñi jwúub yeejép chājcat enna, “¿Dépanih tigaá jwíjeéh ĩ jwúub pej jumcan?” ĩ níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, ĩjeéh ñi jwúub pej jumcatdih enna, yeebdíh yeejép ĩ wéhena caá. ⁵ Dios báadhnitdih wunnitdihbut ñíonit, ded pah ã peéh chājat pínahdih ã naóhbirna caá. Páant ã naóhni yeó jáap queét yeejép chājnitdih “¿Dépanih tibeé wā wehdih yeejép ma chāj?” Dios ã níj jāihñuchah, queétboó ĩ jéih jepahcan níit. ⁶ Cáacwā ĩ wunat pínah jātih Dioih túini doonádih ĩt joiijp taga. Pánih joinítji biquína ĩ jepahcah, bitaboó ĩt túi jepahap tajĩ. Pánihna, jepahnitjiboó ĩih bácah ã wunuchah yuhna, ĩih caolih Diosjeéh ã túi jumna caá.

Bitadih ded pah teo wáacat

⁷ Péeni yeó jáap ã toáh jūúwátdih náhnina, túi jenah joinít, yéej chājat jenah joyát ã jūúwúchah, ñi jumah bojoó. Pánih jumnit, Dios ã náahat pah ñi jéih wúhbipna caá. ⁸ Bitadih ñi túi míic oyat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Pánih míic oinit,

jwiútdih bita ĩ yeejép chājatdih ĩjcan, quíib būúdnít, jwí míic teo wáacbirna caá.* ⁹ Pánih míic oinit, bita Jesúihwā ñíih mūúná ĩ jūibínachah, yeejép jenah joicánjeh, queét dih ñi wēi jwāáá.* ¹⁰ Dios yeéb biquínadih ded pah ñi chājat pínahdih át jéihyanap taga. Páant ã jéihyanachah, ã wāhni wēpatjĩh bita Jesúihwādh ñi túi teo wáacá. ¹¹ Ded Dios naáwátdih naóhni Dios ã naáwát tútat pahjeh ã naáwá naáh. Ded bitadih teo wáacni Dios ã wāhni wēpatjĩh ã teo wáaca naáh. Páant ñi chājachah ennit, bitaboó “Queét Jesucristoihwā ã wēpatjĩh ĩ míic túi teo wáacna caá”, níj naóhñit, Diosdih ĩ wēi naóhbipna caá. “Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ã būúdcán níit”, Diosdih páantjeh jwí níj wēi naóh jĩh. Páant tíi ã jumna nah.

Jesúihwā yeejép ĩ yapat

¹² Wā oinitá, yeéb Jesúihwā tabit yeejép yapna, “¿Dépanihna weemdíhjih yeejép āpĩ yap?” ñi níj jenah joicá bojoó. Yoobópdih Jesúsdiñ ñi túi jenah joyátdih jútat túut níijná, “Páant ã yapa naáh”, Dios ã níijná caá. ¹³ Obohjeéhtih, yeejép yapna yuhna, búdí ñi weñeé. “Cristobat tabit yeejép át yapjip taga”, níj jenah joinít, yeebbút yeejép yapna, ñi jéih wēibipna caá. Pánih wēinit, Cristo ã yeh ĩigátjĩh ã jwúub dei jūúwátdih nihát cáacwā ĩ enechah, bainí ñi wēican níit.* ¹⁴ Yeéb Cristoihwā ñi jumát jíib bitaboó yeejép ĩ deoh naáwácah yuhna, Diosboó āih Túini Espiritujĩh yeebdíh ã teo wáacachah, ñi weñeé. ¹⁵ Cáacwādh mao yohnit, nūmnít, yeejép chājnit, bitaĩh tewatdih en naóhñitbut ĩ jumát jíib yeejép ĩpĩ yapna caá. Yeébbóó páant ñi chājca bojoó. ¹⁶ Obohjeéhtih Cristoihwā ñi jumát jíib yeejép yapna, tíiccanjeh, āihwā ñi jumát dih wēina, “Túina caá, Paá”, Diosdih ñi níj weñeé.

¹⁷ Dios jwiútdih āihwādh peéh chājna, yeejép ã yapat túutna caá, jwí túut nūmát pínah níijná. Jwiútdih jwíh peéh chājna, āihwā jwí jumuchah

* 4:8 Pr 10.12; 1Co 13.7 * 4:9 Ro 12.13 * 4:13 Ro 8.17; 1P 4.1

yahna, ¿ded pah áih doonádih jepahcannit ï yapbi? Queétdih chah yeejép ã peéh chãjbipna caá. ¹⁸ Dios naáwátdih naóh yapaniji nin pah át niij naóh daacáp tajĩ: “Túi chãjnit yeejép ï yapachah yahna, Dios queétdih ã túi ubbipna caá. Obohjeéhtih, Diosdih náahcan, yeejép chãjnitdih búdí ã peéh chãjachah, chah yeejép ï yapbipna caá”, át niij daacáp tajĩ.* ¹⁹ Pánihatdih jéihnit, Dios ã náahat pah yeejép yapna yahna, bitadih túi chãjatdih ñi cádahca bojoó. Dios nihat chãjni, ã niijátji pah péani ã jumuchah, caán ã teo wáacatdih ñi jenah joí cádahca bojoó.

5

Jesúhwãdih waóhnit ded pah ï chãjat

¹ Bũ yeéb Jesúhwãdih waóhnitdih bainí wã naóh daacát túut caá. Weembút yeeb páh muntih Jesúhwãdih waóhni wã jumna caá. Cristo yeejép ã yapachah, enniji wã jumna caá. Pánihna, yeh iigátjĩh ã jwúub dei jũúwáchah, ã wēpatdih ennit, búdí jwĩ wēibipna caá. ² Dioíhwã ovejawã panihnit ï jumuchah, queétdih ñi túi en daó bohénaá. “Queétdih wã bohéihcah yahna, ï wutuchah, wã bohéibipna caá”, niij jenah joicán, “Queétdih wã bohéat jíib weemdih búdí ï jíib chãjbipna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Dios ã náahat pah, wēinit, ñi bohénaá.* ³ Nihat jéihnit pah nihcan, jũihcan, túinijeh ñi bohénaá. Pánih bohéna, ñi bohéat pah yeebbút biíc yoobó ñi chãjaá, queét yeebdih ï en yacat pínah niijná. ⁴ Páant ñi chãjachah, Cristo, ovejawãdih en daonít ï Maáh jwúub dei jũóhnit, “Meémboó wĩhwãdih ma túi bohénap be”, ã niijíchah joinít, búdí jwĩ wēibipna caá. Ájeéh jwĩ jumuchah, jwĩ weñat ã yaicán niít.*

Jesúhwã ded pah ï chãjat

* **4:18** Pr 11.31 * **5:2** Jn 21.15-17 * **5:4** He 13.20 * **5:5** Stg 4.6 * **5:6** Mt 23.12; Lc 14.11; 18.14; Stg 4.10 * **5:7** Sal 55.22; Mt 6.25-34

⁵ Yeéb japata Jesúhwã, yeebdih waóhnitdih ñi túi jepahaá. Yeéb nihatbut “Weém nihat jéihni caá”, niij jenah joicánjeh, ñi míic túi teo wáacá. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:

“ Weemdih dedé jadhdat wihcan caá’, niijnítidih Dios ã jãhna caá, ï bũjácacat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant niij jenah joicánnitboodih wēi ennit, ã túi teo wáacna caá”,* át niij daacáp tajĩ. (Pr 3.34)

⁶ Pánihna, “Dios chah wēpni, nihat jéihnitbut ã jumuchah, weém oboh jumni caá”, niij jenah joinít, ded pah Dios ã wutuchah, ñi túi jepahaá. Páant ñi jumuchah, Dios ã ñíoni yeó jáapdih yeebdih maáta pah ã waadábipna caá.* ⁷ Ũumcanjeh “¿Dedé weemdih ã yapbi?” ñi niij jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Diosdih túi jenah joinít, ñi ũumatdih caandih ñi naáwá. Caánboó yeebdih oinit, ã túi teo wáacbipna caá.*

⁸ Túi jenah joinít ñi jumúá. Jió nuñúpdih jeémihna, ã ñũ ñũn péeat pah, yeebdih eníhcanni nemépwã ï maáh Cristodih ñi cádahat pínah niijná, ã yee naáwátdih apĩ jepahat túutna caá. ⁹ Pánihna, nihat baácdih moón Cristoíhwã yeeb páh yeejép ï yapatdih jéihna, nemépwã ï maáh ã yeenachah yahna, Cristodih túi jenah joinít, caandih ñi cádahca bojoó. ¹⁰ Maátcanjeh yeejép ñi yapat túttimah, Diosboó túi oinit, yeebdih ã teo wáacbipna caá. Caandih ñi túi jenah joí cádahcat pínah, bita yeebdih yeejép ï chãjachah yahna, ñi túi yap yohat pínahbut niijná, yeebdih ã teo wáacbipna caá. Yeéb Cristoíhwã biíc weh pah jumna, ájeéh páantjeh ñi jumat pínah niijná, Dios yeebdih át ñíoip taga. ¹¹ “Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ã bũdcán niít”, páantjeh caandih jwĩ niij wēi naóh jíih. Páant tíi ã jumna nah.

Pedro ã pé táyat tútat

¹² Weém, Pedro, caán yeebdíh wã naáwátđih Silvanodih wã daacát tútup be.* Caán Jesucristodih táí jeh nah joiní jumna, wã úud panihni caá. Páant niíj naóh daác wahnit, yeebdíh wã weñáihna caá. Dios yeebdíh búdí ã oina caá. Pánihna, yeejép yapna yuhna, caandíh ñi cádahca bojóo.

¹³ Nin Babilonia tútchidih moón Jesúíhwã yeebdíh ñ táyat túttna caá. Yeebdíh Dios ã ñíwatji pah mantih, queétdihbut át ñíoji tagaá. Wã wááh panihni Marcosbut yeebdíh ã táyat túttna caá.* ¹⁴ Jesúíhwãdih biíc weh pah jumna, ã oyatjĩh ñi úúbú. Yeéb nihát Cristoíhwã biícđih ñi táí jumúú.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pedro

* **5:12** Hch 15.22,40 * **5:13** Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24

2 PEDRO

Pedro queédih ã táyat tútat

¹ Weém, Pedro, Jesucristo ã naáwát túttni, caandíh teo wāhnibut jumna, yeebdíh wā jwúub daác wahna caá. Jesucristo jwiít dih túi ubni, Dios ã jumna caá. Caán yoobóp dih chājni jumna,* jwiít nihatih oinit, ã teo wáacachah, biíc yoobó caandíh jepahnit jwí jumna caá. Pánih jepahnit, jwiít nihatih biíc yoobó áihwā jumna, caandíh búdí jwí wēina caá. ² Diosdih, jwí Maáh Jesús dihbut ñi túi jéihyechah, yeebdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Nin pah Cristo áhwā ã jummat

³⁻⁴ Dios túini, nihatih jéihni jumna, jwiít dih át ñíwip wēt jī, áihwā jwí jummat pínah niijná. Páant ã ñíwat dih jéihna, caandíh jwí túi jepahna caá. Páant jwí jepahachah, ã wēpatjīh jwiít dih búdí ã teo wáac bipna caá, caandíh jéihnit, túi chājnit jwí jummat pínah niijná. Dawá túini naáwát nah dih jwiít dih át naóh jip tagaá, ã jummat pah jwiít but jwí jummat pínah niijná. Páant ã naáwát jidih ñi túi joyóchah, ã wēpatjīh Diosdih jéihcannit yeejépdih ã en ñinahat pah chājcan, yeéboó ã náahat pahjeh túi chājnit ñi jumbipna caá. ⁵ Pánihna, Cristodih túi jenah joinít jumna, túi chājnit but ñi jumú. Pánih jumna, Dios naáwát dih ñi túi míic bohénaá, ded pah yeebdíh ã náahacat pínah dih ñi jéihyat pínah niijná. ⁶ Dedé yeejépdih chājihat dih yap yohnit, Dios ã náahat boodíh chājnit ñi jumú. Pánih jumna, dedé yeejépdih yeebdíh ã yapachah yuhna, biíc yoobó túi chājnit, Diosdih wēina, ã náahat pah chājnit ñi jumú. ⁷ Pánih jumna, biíc weh pah oinit, túi míic teo wáacnit, nihatih bitadibut túi oinit ñi jumú.

⁸ Det pánih jumna, yeó jáap jummat pah Cristo ã weñat pínah dih túi chājnit, caandíh chah ã túi jenah joibípna caá.

Pánihna, Cristodih ã túi jenah joyát, bitadibut ã teo wáacat but oboh jumni nihcan níit. ⁹ Obohjeéhtih, det pánih chājcan, túi jéih encannit panihnit, Dios naáwát dih túi jéihnit nihcan caá. Cristo ã yeejat dih ã yohatjidih quíib buudníit ã jumna caá. ¹⁰ Wā déewā panihnitá, áihwā ñi jummat pínah dih Dios yeebdíh ã ñíwichah, ñit túi jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, caandíh túi jenah joí cádahcan, ã náahat pah ñi túi chājjaá. Pánih chāj cádahcan, yoobóp dih ã ñíonit jumna, páantjeh Diosjeéh ñi jummat pínah dih ñi túi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yeejépdih chājnit nihcan, ¹¹ jwiít dih túi ubni jwí Maáh Jesucristo ã jumapna ñi túi juibípna caá. Pánihna, áihwā yoobát ñi jumachah, yeebdíh ã wēi jwāáh bipna caá, páantjeh ã maáh jumapboó ájeéh ñi jummat pínah niijná.

Á bohéatjidih ã náhnat tútat

¹² Yeebdíh wā bohéatjidih túi jéihnit, nihatih Dioíh doonádih ñi joyátjip pahjeh ñi túi chājna caá. Páant ñi chājchah yuhna, caandíh wā jwúub náhnianachah caá. ¹³⁻¹⁴ Wā wunat pínah bahni jeh ã judhdatih jwí Maáh Jesucristo weemdíh ã jéihyanap be. Páant ã jéihyanachah, wā báadh jwuhna, wā bohéatjidih yeebdíh wā jwúub náhnianachah, ã túina caá. ¹⁵ Pánihna, nin núodih yeebdíh wā daác wahna caá, wā buudát túttimah nihatih wā naáwát jidih ñi túi náhnat pínah niijná.

Cristo ã wēpat

¹⁶ Cristo ã wēpat dih, ã jwúub dei jūwát pínah dihbut yeebdíh naóhna, cáacwā ã jenah joinít naáwát nah dih naóhna jwí chājcap be. Obohjeéhtih, jwiít ã bohénitjiboó wēpni ã jummat dih jwiítjeh jwí enep jī. ¹⁷ Jwí íp Diosboó Jesucristo chah wēpni ã jummat dih jwiít dih ã jútuchah, búdí yeh iigát cātíh ã ñuhap jī. Páant ã ñuhachah, Dios nin pah áí wēp niijíp jī: “Nin wā wūh, wā oini caá. Caandíh búdí wā wēina caá”, áí niijíp jī. ¹⁸ Dios ã jumni jeejiboó jwiít Jesúsjeéh jummat,

* 1:1 Tit 2.13 * 1:18 Mt 17.1-5; Mr 9.2-7; Lc 9.28-35

jeámant páant ã niij yáanachah, jwiítjeh jwĩ joyóp jĩ.*

¹⁹ Pánih caandíh ennitji jumna, Dios naáwátidih naóh yapanitji ã daacát yoobópdih ã jummatdih jwĩ túi jéihna caá. Páant ã daacátjidih míic bohénit, ñi túi jepahaá. Nin baácidih moón Diosdih jéihcannit dupúát panhipboó ã jumna caá. Nin dupánapboó jum jwahnit, jon jãtíh ã daacátjidih ñi túi bohénachah, jiiát panihni yeebdíh ã túi jéihyabipna caá. Cristo jwúub dei jüóhna, ã líp ded pah ã jummatdih ã túi jéihya beedábipna caá. ²⁰⁻²¹ Nin wã naáwát pínahdih ñi túi beh joyoó: Dios naáwátidih naóh yapanitji ã jenah joyátjijeh ít daácjican tagaá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboó queétdih ã naáwát tútat pahjeh ít naóh daácjip taga. Pánihna, ã daacátjidih jwiítboó jwĩ jenah joyátjijeh bohéna, “Nin pah niijná caá ã chãjap”, jwĩ jéih niijcán caá. Túini Espiritu ã teo wáacatjijeh jwĩ jéih beh joiná caá.

2

Yee bohénit ded pah ã jummat

¹ Jon jãtíh jwĩ déewã judíowã yuhna, biquína “Dios naáwátidih naóh yapanit caá”, niij yeenit ít jumap wut jĩ. Páant ã jumati pahjeh muntih, buubut ñijeéh jumnit biíc yoobó yeenit ã jumabipna caá. Queét yoobópdih bohénit pah jumna yuhna, ã yee bohébipna caá. Pánih bohéna, Cristoíh túini doonádih ã yéjabipna caá. “Cristo ã túi ubnit jwĩ jumna caá”, niijná yuhna, “Caán jwĩ Maáh caá”, niij jenah joicán, ã wutatdih ã jepahcan niít. Páant ã yee bohéat jíib, waícanjeh Dios queétdih peéh chãjnit, iiguípna ã wahbipna caá. ² Páant ã yee bohénachah joinít, yeejép ã chãjat pah muntih, dawá Jesúihwã biíc yoobó yeejép ã chãjbipna caá. Páant yeejép ã chãjachah ennit, bitaboó túini doonádih yeejép ã wéhebipna caá.* ³ Dawá bií déedih náahna, ã bohéat jíib búdí jíib waadánit, ã jenah joyátjijeh

yeebdíh ã yee bohébipna caá. Páant ã yee bohéatji jíib Dios jon jãtíh queétdih peéh chãjat pínahdih ã jenah joyát pahjeh, iiguípna ã wahbipna caá.

⁴ Jon jãtíh Dios yeejépwãdih ã peéh chãjatjidih ñi túi náhninaá. Caandíh jepahcannit ángelwã ã jepahcatji jíib, iiguípna yohnit, dupáni tólihboó queétdih át nemep wut jĩ. Pánihna, péeni yeó jáapdih queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá.* ⁵ Pánihat pah muntih, Noéji jum láa Diosdih náahcannitdih peéh chãjna, niihat queét yeejépwãdih pobyitjijh át mawap wut jĩ. Queét ã tútat nuumát pínah niijná, Noé queétdih áti bohénap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ã jepahcatji jíib Dios queétdih át peéh chãjap wut jĩ. Pánihna, Noéwãdihjeh Dios ã túi ubuchah, queét ocho cãacwãbitjeh ít túi yapap wut jĩ.* ⁶ Pánihat pah muntih, Sodoma tátchidih moón Gomorra tátchidih moondíhbut peéh chãjnit, iigátjijh át cáo beedánap wut jĩ. Pánih peéh chãjna, táttimah jumnit yeejépwãdihbut ã peéh chãjat pínahdih jéihyana át chãjap wut jĩ.* ⁷ Obohjeéhtih, Lotdihjeh át túi ubap wut jĩ. Lot túini jumna, Sodoma tátchidih moón Dios ã wutatdih yap yohnit, tubit yeejép ã chãjachah enna, búdí át jĩgahap wut jĩ.* ⁸ Caán túini Lot queét túcannitjeéh jumnit, yeó jáap jummat pah yeejép ã chãjachah ennit, yeejép ã wéhenachah joinítbut, búdí át jĩgahap wut jĩ. ⁹ Pánihna, Noéji, Lotjidihbut Dios ã túi ubatjidih náhnina, buu láabut biíc yoobó ã túi ubat pínahdih jwĩ jéihna caá. Áihwã yeejép ã yapachah ennit, jwĩ Maáh queétdih ã túi teo wáacabipna caá. Yeejépwãboodíh nemat tólih panhipboó nemnit, peéh chãjna caá ã chãjap. Péeni yeó jáapdih, queét ã nemnitjidih iiguípna ã yoób yohbipna caá. ¹⁰ Bitá yeejépwã ã en ñinahat pahjeh chãjnit, Diosdih yap yohnitdih chah ã peéh chãjbipna caá. Páant

* 2:2 Jud 4 * 2:4 Jud 6 * 2:5 Gn 6.1–7.24; 8.18; 2P 3.6 * 2:6 Gn 19.24; Jud 7 * 2:7 Gn 19.1-16,29

yeejép chājnit, ñijeéh jumnit yeebdíh yee bohénit ñi jumna caá. Pánih jumnit, úumcan, tíccan, “Bita chah wã jéihna caá”, niij jenah joinit caá. Pánih jumna, ángelwādh yeejép ñi naóhna caá.* ¹¹ Obohjeéhtih, ángelwāboó queét yee bohénit chah wēpnit jumna yuhna, Dios ã pebh ñuhnit, táicannit ángelwādh ñi naóh yaccan caá.*

¹² Queét yee bohénitboó ñuñúpwā dée pah jenah joicánnit ñi jumna caá. Jiaboó jwípi bid jui maonit panihnit ñi jumna caá. Jenah joicán, ñi náahat pahjeh ñi chājna caá. Ñi jéihcannitdh deohnit, yeejép ñi wéhena caá. Páant ñi jumuchah, ñuñúpwādh jwí mawat pahjeh muntih, Dios queétdih iiguipna ñi yohbipna caá.* ¹³ Queét bitadh yeejép ñi chājatji jīb Dios queétdih ñi peéh chājbipna caá. Yeó jáapdh cāacwā queétdih ñi enechah yuhna, tíccanjeh, búdí yeejép ñi wēi chājna caá. Yeebjéh ñi túi wēi jeéméchah, queét yeejépwābut waadnit, ñi chājat pah tíic náah jumnidih chājna, ñi wēi jeémátdih ñi yéejana caá.*

¹⁴ Yaádhdh en ñinahnit, ñi yeejép chājihna caá. Páant ñi chājatdh ñi jéih cádahcan caá. Pánih chājnit, Dios naawátdih túi jéihcannitdhbut yeejép ñi chājat túutna caá. Bíí déedih tubit bidnit ñi jumna caá. Páant ñi jumat jīb, Dios queétdih búdí ñi peéh chājbipna caá. ¹⁵ Pánih túini namádh cádahnit, déhenit panihnit biáboó bejna caá ñi chājap. Balaam ñi chājatji pah queétdih ñi chājna caá. Balaam, Beor wūúh át jumup wat jī. Búdí jīb náahnit, yéej chājadih át bejep wat yah jī. ¹⁶ Páant ñi yéej chājihichah ennit, ñi burro caandih át jūihñup wat jī. Caán wéhecanni ñi jumuchah yuhna, Dios caandih át wéheat túutup wat jī, ñi mínahdh ñi jūihñat pínah niijná. Páant ñi jūihñuchah joiná, Balaam yéej chājadih ñi bejtdih át cádahap wat jī.*

¹⁷ Queét yeenitboó meo waócáh mac wihcanni panihni ñi jumna caá.

Meo mac wihcanni pah jumnit, dedé pínah nihcan caá. Pánihat pah muntih, mah tólihdh johlit ñi ub joh bojochah, mah ñi buggát pah, queét yee bohénitbut cāacwādh teo wáaccan, dedé pínah nihcan caá. Pánihna, queétdih peéh chājnit, tubit dupánapboó Dios ñi bejat túutbipna caá.* ¹⁸ Queét jéihnit pah cāacwādh ñi bohénachah yuhna, ñi bohéat dedé pínah nihcan caá. Nin pah ñi niij bohéna yah caá: “Jwí náahat pah jwí chājachah, ñi túina caá”, ñi niij bohéna caá. Páant niijná, Jesúsdh jáap jepahnit, ñi yéejatdh cádahnitboodih ñi jwúub yeejép chājat túutihna caá.

¹⁹ Queétdih nin pah ñi niij yee bohéna caá: “Dedé watatdh jepahat jwiítdih ñi náahcan caá. Jwí weñat pínahdhjeh jwí chājachah, ñi túina caá”, ñi niij yee bohéna yah caá. Páant niij bohénit, yeejép chājatdh cádahihcan, caandih ñi jéih cádahcan caá. Pánih yeejép chājna, queétjeh ñi múic yéejana caá. Pánihna, ñi yéejat ñi maáh panihni ñi jumna caá.*

²⁰ Queét yee bohénitboó jwí Maáh Jesucristo jwiítdih túi ubnidih jepahnit, nin baác dh moón yeejép ñi chājatdh ñi cádahjip ta yah caá. Obohjeéhtih, páant ñi cádahat túttimah, jwúub yeejép chājna, Cristodih ñi jepahat pínah jātih ñi jumatji chah yeejép pohba ñi chājna caá.* ²¹ Pánih chājnit, túini namádh ñi waadcáh, chah queétdih āta túi tagaá. Caán namádh waadát túttimah, tac púud biáboó bejat pah, Jesúsdh ñi cádahachah, chah ñi túican caá. Pánihna, Dios túini ñi watatdh jepahna yuhna, caandih cádahnit, jwúub yeejép ñi chājachah, chah yeejép caá.

²² Pánih túut ñuñúpná yuhna, jwúub yéej chājna, jwiít cāacwā nin jwí niiját pahjeh tigaá queét yee bohénit ñi chājap: “Mujjió ñi éegnijidih ñi jwúub jeémpna caá. Múudih ñi chocat túttimah, yeejép bepédih ñi jwúub túpúna caá, páant muntih”, jwípi niijná caá.*

* **2:10** Jud 8 * **2:11** Jud 9 * **2:12** Jud 10 * **2:13** Jud 12 * **2:16** Nm 22.4-35; 31.16; Jud 11; Ap 2.14 * **2:17** Jud 12-13 * **2:19** Jn 8.34; Ro 6.6,16 * **2:20** Mt 12.45; Lc 11.26 * **2:22** Pr 26.11

3

Cristo nin baácboó ã jwúub dei jũúwát pínah

¹ Wã oinitá, jãtih yeebdíh biíc náó wãát daác wahap jĩ. Pánihna, nin náodih yeebdíh bũũ wã jwúub daác wahna caá, páant muntih. Con láa wã daacátji pahjeh, bũũ láabut biíc yoobó yeebdíh wã náhníat túutna caá, yee bohéatdih joicán, yoobópdi h ñi jéihyat pínah niijná. ² Dios naáwát dih naóh yapanit ì naóh daacátjidi h, jwĩ Maáh Jesucristo jwiít di h túi ubni ã wut atjidi hbut ñi túi náhninaá. Æ wut at di h jwiít ã naáwát túutni t yeebdí h jwĩ bohénap jĩ.

³ Nindi h ñi túi náhninaá: Péeni yeó jáapna dawá yeejépdih ñinahni t, Jesúih dooná di h túbit deoh naóhni t ì jumbipna caá.* ⁴ Nin pah ì nií j deoh naóhbi pna caá: “Wã jwúub dei jũóhbi pna caá”, Jesús ã niijí chah yahna, ¿dépani h tigaá ã jí gohcan? Æ jwúub dei jũóhcan niít. Nin baác ã jwí h jumat túttimah, jwĩ ñowãji ì wunat túttimah, ni hat biíc yoobó páantjeh ã jumna caá”, ì niijbí pna caá.* ⁵ Páant nií j deohna, nindi h ì náhnican caá: Dios ã wut atjĩ h nin baác di h, jeá di hbut ãt chãjap wut jĩ. Nin baác mahjeh ã jumuchah, caandí h ãt wáac juyát túutap wut jĩ, baác ã jí gohat pínah ni ijná.* ⁶ Páni hat túttimah, pobyitjĩ h nin baác di h moondí h ãt yoh beedánap wut jĩ.* ⁷ Páni h chãjna, iigátjĩ h ã yoh beedáat pínah jãti h, ã wut atjĩ h muntih Dios jeá di h, nin baác di hbut ã wap jwuhna caá. Péeni yeó jáap di h, caandí h náhcannit di h peéh chãjni t, jeá di h, nin baác di hbut iigátjĩ h ã yoh beedábi pna caá. Páni h peéh chãjna, queé di h iiguípna ã yohbi pna caá.

⁸ Wã oinitá, nindi hbut ñi túi náhninaá: “Mil jópchi maatápdih caá”, jwiít jwĩ nií j jenah joyóchah yahna, Diosboó ã enechah, biíc yeó jáap pahjeh caá. “Biíc yeó jáap bahni jeh caá”, jwĩ nií j jenah joyóchah yahna,

Dios ã enechah, mil jópchi pah ã jumna caá.* ⁹ Jwĩ Maáh di h biquí na nin pah ì nií j jenah joiná yah caá: “Dios ã niijátji pah chãjat túut niijná, maatápdih ã páina caá”, ì niijná yah caá. Obohjeéhtih, páni hcan caá. Cãacwá di h túi ubí hna, caandí h ì jepahat pínah di h pái jwuhna caá ã chãjap. Biíc cãac di h iiguípna ã yohí hcan caá. Ni hat cãacwã ì yéejat di h jí gahni t, táni boodí h ì túut ñumát pínah di h ã náah yacna caá.*

¹⁰ Obohjeéhtih, ñumni cãac muú mí nah ã náhnicah, ñumú di h ã waadát pahjeh, jwiítboó jwĩ náhnicah, Cristo nin baácboó ã jwúub dei jũóhbi pna caá. Páant ã jũúwá chah, bú di yáani t, jeáboó ã bũudá h bejbi pna caá. Caánboó jumni t cúiwã, wi dh, yeobút ì ií g beedá h bejbi pna caá. Nin baác, ni hat ninboó jumni, cãacwãbut ì ií g beedá h bejbi pna caá.*

¹¹ Páni hna, “Ni hat ã beedá h bejbi pna caá”, Dios ã niijí chah joinít, yéejat di h cá dahni t, Dios ã náahat pahjeh chãjat caá jwiít di h náahap.

¹² Jwĩ Maáh nin baácboó waí canjeh ã jwúub dei jũúwát pínah di h wéi páni t, táni jeh ñi chãjaá. Caán yeó jáap di h jeáboó jumni ã ií g beedá h bejbi pna caá. ¹³ Obohjeéhtih, Dios ã niijátji pahjeh ni hat di h ã túut ñumát pínah di h jwĩ wéi páina caá. Ni hat ã ií g beedát túttimah, jáap jeá, jáap baác di hbut Dios ã chãjbi pna caá. Caán jáap baácboó túi chãjni t jeh ì jumbipna caá.*

¹⁴ Páni hna, wã oinitá, Diosjeéh túi jumat túut niijná, jwĩ Maáh ã jwúub dei jũúwát pínah di h wéi páni t, ñi túi chãjaá.* ¹⁵ Maatápdih ã jí gohcan enni t, nindi h ñi náhninaá: Dawá caandí h jepahni t di h ã túi ubat pínah ã judh jwuhuchah, queé di h ã pái jwuhna caá. Biíc yoobó jwĩ dée jwĩ oini Pablodi h Dios ã jéihyanachah, yeebdí h ãt daác wahap tajĩ. ¹⁶ Páant mí c caá Pablo Cristo ã jwúub dei

* 3:3 2Ti 3.1-5; Jud 18

* 3:4 Ex 12.22

* 3:5 Gn 1.6-9; Sal 24.2

* 3:6 Gn 7.11

* 3:8 Sal 90.4

* 3:9 Ez 18.23; 33.11

* 3:10 Mt 24.43; Lc 12.39; 1Ts 5.2; Ap 16.15

* 3:13 Is 65.17; 66.22; Ap 21.1

* 3:14 Jud 24-25

jūwát pínahdih naóhna, āpī daác wahap. Biquí láana jwī beh joíca naáhdih ā daác wahna caá. Pánihna, Dios naáwátdih bita túi jéihcannit, jenah joicánnit, yee naóhna, Pablo ā daacátdih ī túut nuumjéhna caá. Ā daacát yoobópdih ā jumuchah yuhna, mácah ī jwúub naóhna caá. Dios naáwátdih ī daácni núonajidihbut páantjeh mun tigaá ī chājap. Páant ī chājat jíib, Dios queétdih peéh chājnit, iiguípna ā yohbipna caá.

Ā pée naáwát

¹⁷ Pánihna, wā oinitá, nihatdih páant ā yapat pínahdih yeebdíh wā naáwáchah jéihna, ñi túi chājaá. Yeejépwā yeebdíh mácah ī bohénachah yuhna, Cristoíh doonádih cádahcat túut niijná, queétdih ñi joicá bojoó.

¹⁸ Jwī Maáh Jesucristo jwiútdih túi ubnidih chah ñi túi jenah joyoó. “Weemdíh búdí oinit, ā túi teo wáacbipna caá”, ñi níj náhninaá. Yeó jáap jumat pah “Meém túini, chah wēpni caá ma jumap”, jwī níj wēi naóh jíih. Páant tíi ā jumap nah.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pedro

1 JUAN

Jesucristo ded pah ã jumat

¹ Ded pah Jesucristo ã jumatjidih yeebdih wã naóh daácna caá. Jesucristo biíhmah jumni,* ded pah Dios ã jumatdih naóhni, cáacwã Diosjeéh páantjeh jumat tútnibut át jumap wut jĩ. Dios cáacwãdih ded pah ã naáwãdih Jesúsboó naóh yapani ã jumap jĩ. Æ naáwãchah joinít, jwiítjeh caandih jwĩ enep jĩ. Jwiítidih ã duó wáyachah, caandih jwĩ pej jumap jĩ. ² Jesucristo cáacwãdih páantjeh jumat tútni, nin baácboó ã jũwát pínah jãtjeh ã íp Diosjeéh jumni nin baácboó át cáac jumap tajĩ. Caandih enniti bũũ ãih doonãdih yeebdih wã naóhna caá.* ³ Jwĩ íp Diosjeéh, ã wũũh Jesucristojeéhbut jwĩ túi jumna caá. Pánihna, yeéb jwĩjeéh, jwĩ ípjeéh, ã wũũhjeéhbut ñi túi jumat pínah niijná, jwĩ ennijidih, jwĩ joiníjidihbut yeebdih wã naóhna caá. ⁴ Biícidih wẽinit jwĩ jumat pínah niijná, nindih yeebdih wã daácna caá.

Baabát panhipboó jwĩ jumat

⁵ Dios wũũh jwiítidih ã naóhni bohéatdih bũũ yeebdih wã naóhna caá. Dios túini yoobát jumna, baabát panihni caá. Dedé yéejat wihcah, dupúat caandih ã wihcan caá. ⁶ Jwiít yeejép chãjnit, dupúat panhipboó jumna yuhna, “Diosjeéh wã túi jumna caá”, niijnít, yeena caá jwĩ chãjap. Dios ã náahat pah jwĩ chãjcan caá. ⁷ Obohjeéhtih, túi chãjnit, baabát panhipboó Dios ã jumat pah muntih jwiítbut jumna, ãjeéh jwĩ túi jumna caá. Æihwãjeéhbut jwĩ túi jumna caá. Caandih jwĩ jepahat jíib, Dios ã enechah, ã wũũh Jesucristo cruzboó wun wũhñit, ãih meépjĩh jwiítidih yéejat wihcannit pah ã chãjna caá.

⁸ “Weém bácah yéej chãjni nihcan caá”, niij jenah joinít, yeeatdihjeh jwĩ

jenah joiná caá. Páant niij jenah joiná, Dios naáwãdih jwĩ túi jenah joicán caá. ⁹ Obohjeéhtih, jwĩ yéej chãjatdih Diosdih jwĩ naáwãchah, caandih ã quíib bũũdbípna caá. “Dios yoobópdi h jumni ã niiját pah ã chãjbipna caá”, jwĩ niij jéihna caá. ¹⁰ “Weém yéej chãjni nihcan caá”, niij jenah joiná, “Dios yeeni caá”, niijnít, ã naáwãdih jwĩ náahcan caá.*

2

Jesucristo jwiítidih ded pah ã teo wãacat

¹ Wã weh panihnitá, yeéb yeejép ñi chãjcat pínah niijná, nindih yeebdih wã daác wahna caá.* Obohjeéhtih, jwĩ yéej chãjachah, Jesucristo, yéejat wihcanni, ã ípdih jwiítidih ã naóh teo wãacbipna caá. ² Jwiít yéejnit jwĩ jumachah, jwĩ yéejat Diosdih ã jãhna caá. Dios biícidih jwĩ túi jumat pínah niijná, Jesucristo jwiítidih ã wun wũhup jĩ.* Jwiítidihjeh nihcan, nihat baácidih moón jwĩ yéejatdih yohat túut niijná, ã wun wũhup jĩ.

³ Dios ã wutat pah chãjna, “Æjeéh wã túi jumna caá”, jwĩ niij jéihna caá.*

⁴ Obohjeéhtih, bita “Diosjeéh wã túi jumna caá”, niijná yuhna, ã wutat pah chãjcan, yeenit caá. Pánih yeenit, Dios naáwãdih ã jéihcan caá. ⁵ Obohjeéhtih, biíhboó ã wutat pah chãjni Diosdih ã túi oina caá. Diosjeéh jwĩ túi jumatdih nin pah jwĩ jéihbipna caá: ⁶ Ded Diosjeéh túi jumni Jesucristo ã chãjatjeh pah muntih caanbút ã túi chãjbipna caá.

Jáap wutat

⁷ Wã oinitá, yeebdih bũũ wã daácni jáap wutat nihcan caá. Jon jãtjeh ñi jéihni wutatjeh tiggá. Yeebdih Jesús doonãdih jwĩ naáwãchah, nin wutatdihbut ñi joyóp jĩ.*

⁸ Obohjeéhtih, máa wutat yuhna, jáap wutatbut ã jumna caá.* Cristo nin wutatdih jepahnit, jwiít cáacwãdihbut ã oyat túutap jĩ. Dupúat panhipboó ñi jumachah, Cristo nin baácna jũóhñit,

* 1:1 1 Jn 1.1,4; 6.68; 1 Jn 2.13-14 * 1:2 1 Jn 1.14,18 * 1:10 Pr 20.9 * 2:1 Ro 6.11-14 * 2:2 1 Jn 4.10 * 2:3 Jn 14.15,21,23 * 2:7 2 Jn 5-6 * 2:8 Jn 13.34; 15.12

caán dupúatdih ã baabánap jĩ. Pánihna, ã baabáat panhipboó jumnit, Cristo ã oyat tútatdih ñi jepahna caá.

⁹ “Weém baabárboó jumni Dios ã wútatdih jepahni caá”, niijná yuhna, ã dée panihni Jesúhdih eníhcan, Dios ã wútatdih jepahcan, dupánapboó jumni caá. ¹⁰ Ded ã dée panihnidih oini baabárboó ã jumna caá. Pánih oina, caandíh dedé buugát panihni ã wihcan caá.* ¹¹ Obohjeéhtih, ded ã dée panihnidih eníhcan, dupánapboó ã bejna caá. Pánih bejna, jéih encanni panihni ded pah ã chãjatdih ã jéihcan caá.

Cristodih túi jenah joyát ded pah ã jummat

¹² Wébítá, Cristo ã wun wúhatjĩh ñi yéej chãjatdih át yohop taga. Pánih yéejat yohnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. ¹³ Behnitá, yeeb biíhmahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Japatá, yeeb nemépwã ã maáhdih ñit yap yohop taga. Pánih yap yohnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá.

¹⁴ Wébítá, jwĩ ípdih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Behnitá, biíhmahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Japatá, Dios naáwátidih túi jepahnit, wép ñuhnit panihnit ñi jumna caá. Pánih jumnit, nemépwã ã maáhdih ñit yap yohop taga. Páant ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá.

¹⁵ Diosdih jéihcannit ded pah ã en ñinahatdih ñi en ñinahca bojoó. Ded queét panihni jwĩ ípdih ã oican caá.*

¹⁶ Diosdih jéihcannit nin pah ã jumna caá: Yeejép chãjatdih ã en ñinahna caá. Bíí déedih wéi ennit, ã bíbohíh jenah joiná caá. Dawá bíí déedih bíbohna, “Weém bita chah túini wã jumna caá”, ã níj jenah joiná caá. Jwĩ ípboó páant ã jenah joyát túatcan caá. ¹⁷ Nin baác

ã buudúchah, ded pah cãacwã yeejép ã náah jenah joyátbut ã buudbípna caá. Obohjeéhtih, Dios ã náahat pah chãjnitboó páantjeh ãjeéh ã jumnipna caá.

Yoobópdih naáwát, yee naáwát

¹⁸ Wehá, nin yeó jáapna buudát pínah toáh jũóhna caá ã chãjap. “Cristodih tabit en jũihni ã jumnipna caá”, ã níjíchah, ñiát joiná jĩ. Pánihna, buu dawá ã jũúwátidih jéihnit, “Péeni yeó jáap bahnijeh ã judhna caá”, jwĩ níj jéihna caá. ¹⁹ Queét Cristodih en jũihnit jwĩ cãtíh jumna yuhna, jwiítidih ã éemp yoh bacap jĩ. Páant ã bacatdih ennit, Jesúhwã yoobát ã nihcatdih jwĩ jéihna caá. Queét áihwã nihna, jwĩjeéh ãta chão tágaá. Jwĩjeéh páantjeh ã jumuchah nihna, Cristodih en jũihnit ã jummatdih jwĩta jéihcan tagaá.

²⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh Túini Espíritu ã jumuchah, yeeb nihat Cristoíh dooná yoobópdih ã jummatdih ñi túi jéihna caá.* ²¹ Yeebdíh naóhna, “Queét ã túi jéihcan caá”, wã níj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Caán dooná dedé yeeat ã wihcatdih ñi túi jéihna caá. ²² Nin pah caá yeeni ã níjíp: “Jesús Dios ã wahní nihcan caá”, ã niijná caá. Ded “Jesús Dios wũúh nihcan caá”, níj naóhni Jesucristodih, jwĩ íp Diosdíhbut en jũihni caá. ²³ “Dios wũúh Jesús nihcan caá”, niijní jwĩ íp Diosjeéh ã túi jumcan caá. Obohjeéhtih, “Jesús Dios wũúh caá”, niijníboó jwĩ ípjeéh ã túi jumna caá.

²⁴ Yeeb Jesúsdi h jwíh jepahnit, ded pah ã jummat doonádih ñi joyóp jĩ. Páant ñi joyátjidih ñi túi náhninaá. Pánih náhninit, Jesúsdi h, ã ípdihbut ñi túi pej jumnipna caá. ²⁵ Nin pah Jesús jwiít áihwãdih ã níj naáwáp jĩ: “Yeeb wãjeéh páantjeh ñi túi jumnipna caá”, ã níjíp jĩ.

²⁶ Yeebdíh yeenitdih ñi joyáh bojat pínah niijná, wã naóh daácna caá.

* 2:10 Ro 13.12-14 * 2:15 Stg 1.27 * 2:20 1Co 2.10-16

27 Jesucristo yeebdíh Túini Espíritudih át wūhup taga. Ñijeéh jumnit, yeebdíh ā túi bohéna caá. Yoobópdih bohéna, yeeatdih ā naóhcan caá. Páant ā bohénachah, biíh bohénidih ñi náahcan caá. Pánihna, ā bohéatdih joí cádahcan, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumúú.

28 Páant tigaá, wehá, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumúú. Pánih jumnit, ā jwúub dei jūúwúchah, úumcan, ñi tíccan niít. 29 Jesucristo túini ā jummatdih yeéb ñi jéihna caá. Pánih jéihnit, nihat túi chājnit Dios weh ī jummatdihbut ñi jéihna caá.

3

Dios weh jwī jummat

1 Jwiít dih bainí oican, “Yeéboó wā weh caá”, Dios ā niijná caá. Ā oinit jumna, jwiít ā weh caá. Pánihna, yéej chājnitboó Diosdih jéihcan, jwiít ā wehdihbut ī jéihcan caá.* 2 Wā oinitá, buu Dios weh jwī jumna caá. Obohjeéhtih, ded pah jwī jummat pínahdih jwī túi jéih jwuhcan caá. Jesucristo ā jígohochah, caandíh ennit, ded pah ā jummatdih jwī túi jéihbipna caá. Pánih jéihnit, caán ā jummat pah muntih, jwiítbut jwī jummat pínahdih jwī jéihna caá. 3 Det Jesucristo ā jwúub dei jūúwát pínahdih pānitboó yéej chāj cádahnit, ā túi chājat pah muntih ī túut nuumná caá.

4 Nihat yéej chājnit Dios ā wutatdih yap yohnit caá. Dedé yéej chājat Dios ā wutatdih yap yohat ā jumna caá. 5 Cáacwā ī yéej chājatdih yohni pínah Cristo ā cáac jummatdih ñi jéihna caá. Caánboodíh yéejat wihcan caá.* 6 Ded Cristo biíc dih jumni páantjeh ā yéej chājca bojo naáh. Obohjeéhtih, ded yéej chāj cádahcan, Cristodih jéihcan, āih nihcan caá. 7 Wā oinitá, yeebdíh yeenitdih ñi joyáh bojoó. Nihat túi chājnit Jesucristo yoobópdih ā jummat pah muntih, queébut yoobópdih ī jumna caá. 8 Obohjeéhtih, yéej chājniiboó nemépwā ī maáh ā jumna caá. Nemépwā ī maáh bácah, biíh mahjeh yeejép chājni caá. Páant

ā chājatdih yoh beedáni pínah Dios wūúh nin baácboó át cáac jumup tají.*

9 Det Dios weh jumna, jwī íip Dios ā jenah joyát pah queétdihbut át jenah joyát túutap taga. Pánih jenah joinít, ā wēpat íjeéh ā jumuchah, páantjeh ī yéej chājcan niít. 10 Nin pah Dios weh, nemépwā ī maáh wehbut ī jummatdih ñi jéihbipna caá: Túi chājcanit, ī déewādih oicannit Dios weh nihcan caá. Nemépwā ī maáh weh ī jumna caá.

Jesúhwā ī míc oyat

11 Yeéb Jesucristodih jwíh jepahnit, “Míc oyat caá náahap”, jwī niíj bohéatdih ñi joyóp jī.* 12 Caín ā jumatji pah ñi jumca bojoó. Caán nemépwā ī maáh jumna, ā úuddih át mao yohop wat jī. ¿Dépanih tigaá ā úuddih át mao yohji? ñi jenah joyóchah. Caandíh yeebdíh wā naóhbipna caá. Caín yéej chājni jumna, ā úudboó túi chājni ā jummatdih íjnit, caandíh át mao yohop wat jī.*

13 Páant tigaá yéej chājnitboó yeebdíh ī eníhcan caá. Pánihna, ī en jūihñuchah, “¿Dépanih tigaá weemdíh ī en jūih?” ñi niíj jenah joicá bojoó. 14 Yeejép chājnit, iiguípna bejnit pínah jwī jumup yah jī. Obohjeéhtih, buu jeáboó bejnit pínah jumna, túiniboodíh túut nuumná caá jwī chājap. Jesúhwādih oina, jwiít dih ā túut nuumát dih jwī jéihna caá. Ded cáacwādih oicanni iiguípna bejni pínah ā jumna caá.* 15 Ded ā déedih eníhcan, mao yohíhat jenah joyát caá caandíh ā jumup. Pánih jumna, Dios ā enechah, cáacdih mao yohni biíc yoobó ā jumna caá. “Ded mao yohni Diosjeéh páantjeh ā jumcan niít”, ñi niíj jéihna caá. 16 Ded pah oyat ā jummatdih nin pah jwī jéihna caá: Jwiít dih búdí oina, Diosjeéh páantjeh jwī jummat pínah niijná, Jesucristo jwiít dih ā wun wūhup jī. Páant ā wun wūhatdih náhninit, “Caán oyat yoobát caá”, jwī niíj jéihna caá. Pánihna, jwiítbut wunna yuhna, jwī déewādih

* 3:1 Jn 1.12 * 3:5 Jn 1.29 * 3:8 He 2.14-15
Jn 5.24 * 3:16 Jn 15.13

* 3:11 Jn 13.34; 15.12 * 3:12 Gn 4.8 * 3:14

túi oinit, teo wáacat caá náahap.*
 17 Dawá bií dée bíbohni, ã dée panihni moh yéejnidih enna yuhna, caandíh jīgah en teo wáaccan, Diosdih ã oican caá. 18 Pánihna, wā weh panihnitá, “Bitadih wā oina caá”, niijná, jacjeh pohba niijcát caá náahap.

Humcanjeh, Diosjeéh jwĩ jummat

19 Cãacwãdih túi oina, Dioíhwã jwĩ jummatdih jwĩ jéihna caá. Pánihna, ã peéh chãjat pínahdih humcanjeh, ãjeéh jwĩ túi jumna caá. 20 “Yéejat jīb weemdíh ã jumna nacaá”, jwĩ niij jenah joyóchah yuhna, Dios nihadidih jéihni jumna, jwĩ jenah joyátidihbat ã túi jéihna caá. Pánih jéihna, ãihwã jwĩ jummatdih jwĩ túi jenah joyát pínah niijná, jwiítidih ã teo wáacbipna caá. 21 Wã oinitá, “Dios wã yéejatdih ãt yoh tagaá”, niij jenah joinít, humcanjeh, Diosjeéh jwĩ túi jumna caá. 22 Pánih jumnit, Dios ã wutatdih jepahna, ã weñat pínahdih jwĩ chãjachah, caandíh dedé jwĩ wúbátidih jwiítidih ã wãhbipna caá. 23 Nin pah jwiítidih ã wutna caá: “Wã wũh Jesucristodih túi jenah joinít, bita ãihwãdihbat ñi oyoó”, ãt niijp wut jĩ.* 24 Dios ã wutatdih túi jepahnitboó ãjeéh ã túi jumna caá. Dios ãjeéhbat ã túi jumna caá. “¿Dios wãjeéh ã jum niit?” jwĩ niij jéihíhichah, Dios jwiítidih ã wũhni Túini Espiritu “Jújeh, Dios majeéh ã jumna caá”, ã niij jéihyana caá.

4

Cristodih eníhcannitdih ded pah jwĩ jéihyat

1 Wã oinitá, “Túini Espiritu weemdíh nin pah ã niij naáwát túutna caá”, niij yeenit, dawá ã jumna caá. Pánihna, Dios ã naáwát túutni ã jummatdih jéihyat túut niijná, ded pah ã naáwátidih ñi túi joyoó. Dios naáwát bíic yoobó ã naóhcah, ñi joyáh bojoó. 2 Yoobópdih Túini Espiritu ã naáwát túutni nin pah ã niij naóhbiipna caá: “Jesucristo jwiít panihni cãac jumna yuhna, Diosjeh ãt jumap wut

jĩ”, ã niijbípna caá. Páant niijní Dios ã wahní ã jumna caá. 3 Obohjeéhtih, nemépwã ã maáh ã wahniboó, “Jesús Dios nihcan caá”, ã niijbípna caá. Páant niijní Dios ã wahní nihcan, Cristodih en jũhniíh caá. Cristodih en jũhniíhwã dawá ã jummat pínah doonádih ñitát joi tagaá. Bũ nin baácboó dawá ã jumna caá.*

4 Obohjeéhtih, yeébbóó, wã oinitá, Dioíhwã ñi jumachah, Túini Espiritu ñijeéh ã jumna caá. Jesúsdi jepahcannit, nemépwã ã maáh ã wēpat chah, Túini Espirituboó ã wēpna caá. Pánihna, yeebdíh ã yee naáwáchah yuhna, caán ã wēpatjĩh queétdih yap yohnit ñi jumna caá. 5 Queétoó Dioíhwã nihcah, ã bohéatbat Dioíh nihcan caá. Bitá Dioíh nihcannit, ã bohéatdih ã túi wēi joiná caá.*

6 Obohjeéhtih, Dioíhwã jumna, ã naáwátidih jwĩ bohénachah, ãihwãboó jwiítidih ã túi wēi joiná caá. Diosdih jéihcannitboó, jwĩ naáwáchah, ã joiíhcan caá. Pánihna, Dios naáwátidih ded yoobópdih bohéni, ded yee bohéni ã jummatdih ñi jéihbiipna caá.*

Dios oini caá

7 Wã oinitá, oyat wēpat Dios jwiítidih ã wũhachah, bita ãihwãdih jwĩ oi jĩh. Det bitadih túi oinit Dios weh ã jumna caá. Pánih jumnitjeh Diosdih jéihnit, ãjeéh ã túi jumna caá. 8 Dios oini ã jumachah, bitadih oicannit, Diosdih jéihcan, ãjeéh ã jumcan caá. 9 Dios ã wũh bíic jumnidih nin baácboó ãt wah deyanap tajĩ, ã wēpatjĩh Diosjeéh wēinit, páantjeh jwĩ jummat pínah niijná. Pánih chãjna, ded pah ã oyatdih jwiítidih ãt jéihyanap tajĩ.* 10 Oyat yoobát nin pah caá ã jumap: Diosdih jwĩ oyat pah nihcan, jwiítidih Diosboó ã oyat pah caá oyat yoobát ã jumap. Jwiítidih búdí oinit, jwĩ yéejat jīb iiguípna bejat déejidih túi wbat túut niijná, Dios ã wũhdih ãt wun wãhat túutap wut jĩ.

11 Wã oinitá, Dios jwiítidih caan pah búdí ã oyochah, jwiítbat túi míic oyat

* 3:23 Jn 13.34; 15.12,17 * 4:3 Mt 7.15; 2Jn 7

* 4:5 Jn 15.19 * 4:6 Jn 8.47 * 4:9 Jn 3.16

caá náahap. ¹² Nihat Diosdih encannit jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, jwĩ míic oyochah, Diosjeh jwĩjeéh ã jumna caá. Páant ã jumachah, ã náah yacat pah ã oyatjĩh bitadiah jwĩ táí teo wáacna caá.* ¹³ Dios jwiítidih ãih Túini Espíritudih át wãhup taga. Páant jwĩjeéh ã jumachah, “Dios biícidih wã jumna caá. Wãjeéh caanbút ã jumna caá”, jwĩ niij jéihna caá.* ¹⁴ Jwĩ íip ã wũúhdih nin baácboó át cãac jummat túutup tajĩ, cãacwãdih ã táí ubat pínah niijná. Páant ã cãac jummat túutnijidih jwiítjeh jwĩ enep jĩ. Pánih ennitji, bitadiah jwĩ jéih naóhna caá.* ¹⁵ “Jesús Dios wũúh caá”, niijníjeh Diosjeéh ã táí jumna caá. Diosbut ãjeéh ã táí jumna caá.

¹⁶ Dios jwiítidih ã oyatdih jwĩ jéihna caá. Pánih jéihnit, caandih jwĩ táí jenah joiná caá. Dios nihat cãacwãdih búdí ã oina caá. Pánihna, ded bitadiah oini Dios biícidih ã jumna caá. Diosbut ãjeéh ã jumna caá. ¹⁷ Pánih Dios biícidih jumna, caandih, bitadiahbut jwĩ táí oina caá. Pánih oina, cãacwã ã yéejat jíib peéh chãjat yeó jáapdih úumcanjeh, jwĩ táí jumbipna caá. Cristo ã íip Dios biícidih ã jumachah, jwiítbut nin baácboó jum jwuhna, biíc yoobó caán biícidih jwĩ jumna caá. Pánih jumnit, ã jwúub dei jũúwáchah, jwĩ úumcan niít. ¹⁸ Ded Diosdih oini ã oyatdihbut jéihna, caandih ã úumcan niít. Pánih táí oina, jwĩ oinidih jwĩ úumcan caá. Obohjeéhtih, biíhdih úumna, caán ã peéh chãjat pínahdih jwĩ úum jenah joiná caá. Pánihna, jwĩ úumnidih jwĩ oican caá.

¹⁹ Dios jwiítidih ã oi waáwáchah, jwiítbut caandih, bitadiahbut jwĩ jéih oina caá. ²⁰ Ded ã dée panihnidih eníhcan, “Weém Diosdih wã oina caá”, niijná yuhna, ã yeena caá. Biíhdih enna yuhna, ã oican, Dios ã enca naáhdih ã jéih oican caá. ²¹ Pánihna, nin pah jwiítidih Jesucristo ã niij wutup jĩ: **“Ded Diosdih oina, ã dée panihnidihbut oyat caá náahap”,** ã

niijíp jĩ.*

5

Dios weh yéejatdih ã yap yohat

¹ Det Jesúsdi “Dios ã wahní Cristo caá”, niijnít, Dios weh ã jumna caá. Det jwĩ íip Diosdih táí oinit, ã wehdihbut ã oina caá. ² Diosdih oina, ã wutadidih jepahnit, ã wehdihbut jwĩ oyat yoobópdih ã jummatdih jwĩ jéihna caá. ³ ã wutadidih jepahnajeh, Diosdih jwĩ táí oina caá.* Caandih oina, jwiítidih ã wutad wái náah jumni nichan caá.* ⁴ Det Dios weh jumna, yéej chãjatdih ã jéih yap yohna caá. Jesucristo ã wēpatdih táí jenah joiná, Diosdih jéihcannit ã jenah joyát pah, jwĩ jenah joicán niít. ⁵ “Jesús Dios wũúh caá”, niij jenah joiníjeh yéejatdih náahcan, ã yap yohna caá.

Dios wũúh ded pah ã jummat

⁶ Jesucristo nin baácboó át cãac jumap tajĩ. ã tewat pínah jãtih, Juan Daabánidih ã daabáát túutup jĩ. Túttimah, cruzboó wun wãhna, ãih meépdih ã yohop jĩ. Pánihna, mahjĩh ã daabáátidih, cruzboó ãih meép ã yohatdihbut náhninit, Dios wũúh ã jummatdih jwĩ jéihna caá. Túini Espiritubut “Nin Dios wũúh tigaá”, jwiítidih ã niij jéihyana caá. Caán Túini Espiritu yeecan, yoobópdih naóhni caá. ⁷⁻⁸ Pánihna, Jesús Dios wũúh ã jummatdih nit biíc peihcannit jéihyanit ã jumna caá: Túini Espiritu jwiítidih ã jéihyanachah, mahjĩh ã daabáátjidih, ãih meép ã yohatjidihbut jenah joinít, Jesús Dios wũúh ã jummatdih jwĩ jéihna caá. ⁹ Cãacwãjeh ã naáwáchah joiná, “Caán yoobópdih tigaá”, jwĩ niijná caá. Páant niijnítidih jwĩ joiná yuhna, jwĩ íip ã wũúhdih naóhna, cãacwã ã naáwát chah ã jumachah, caánboodih táí joyát caá náahap.* ¹⁰ Dios wũúhdih ded táí jenah joiní “Jesús Dios wũúh ã jummat dooná yoobópdih tigaá”, ã niij jéihna caá. Obohjeéhtih, Dios ded pah ã wũúhdih ã naáwátidih joyáh

* 4:12 Jn 1.18 * 4:13 Ro 8.9; 1Jn 3.24 * 4:14 Jn 3.17 * 4:21 Mt 5.44-45; Mr 12.29-31 * 5:3 Jn 14.15; 2Jn 6 * 5:3 Dt 30.11; Mt 11.30 * 5:9 Jn 5.32-37; 8.18

bojni “Dios yeeni caá”, ã niijná caá.
 11 Nin pah Dios jwiít dih ã niij jéihyana
 caá: “Wã wũúhdih túi jenah joinít,
 páantjeh wãjeéh ñi jumbípna caá”, ã
 niijíp jĩ. 12 Dios wũúh Jesúsdih ded
 túi jenah joiní, Diosjeéh páantjeh ã
 jumna caá. Obohjeéhtih, ded Jesúsdih
 jepahcanni, Diosjeéh ã jumcan niít.*

Juan ã péé naáwát

13 Yeéb Dios wũúhdih túi jenah
 joinít dih naóh daácna caá wã chãjap,
 páantjeh Diosjeéh ñi jummat pínahdih ñi
 jéihyat pínah niijná.*

14 Dios ã náahat pah caandíh jwĩ
 wũúbúchah, jwiít dih ã joyátdih jwĩ túi
 jéihna caá. Pánih jéihna, wũumcanjeh
 caandíh jwĩ wũúbhna caá. 15 Páant ã
 joyátdih jéihna, “Wã wũúbát dih át wãh
 tagaá”, jwĩ niij jéihna caá.*

16-17 Yeéb ñi dée panihni ã yéej
 chãjachah ennit, Diosdih ñi wũúbú, ã
 yéejat jíib caandíh iiguípna ã wahcat
 pínah niijná. Páant ñi wũúbúchah,
 Dios caandíh ã túut nũumbípna caá,
 ãjeéh páantjeh ã jummat pínah niijná.
 Obohjeéhtih, ded Cristodih páantjeh
 náahcan, yap yohnit, ãihwãdihbut
 eníhcan, iiguípna ã bejbípna caá.
 Pánihniboodíh ñi wũúbát pínahdih wã
 wutcan caá. Nihat yéej chãjat Diosdih
 yap yohat míic caá. Obohjeéhtih, bíih
 yéej chãjat iiguípna ã bejat túutcan
 caá. Pánih chãjnit dih caá wũúbát
 náahap, ã túut nũumát pínah niijná.

18 Dios wũúh Jesús ãihwãdih ã túi en
 daoná caá, nemépwã ã maáh queétdih
 ã yéejacat pínah niijná. Pánihna, “Dios
 weh páantjeh ã yéej chãjcan caá”, jwĩ
 niij jéihna caá. 19 “Jwiítboó Dioíhwã
 jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, nihat
 Diosdih náahcannit dih Satanás caá ã
 wutap”, jwĩ niij jéihna caá. 20 “Dios
 wũúh nin baácboó cãac jumnit, Dios
 yoobátdih jwĩ jéihyat pínah niijná,
 jwiít dih ã jéihyanap jĩ”, jwĩ niij jéihna
 caá. Pánihna, Diosjeéh túi jumnit, ã
 wũúh Jesucristojeéhbut jwĩ túi jumna
 caá. Jesucristo Dios yoobát jumna,
 páantjeh Diosjeéh jwiít dih ã túi jummat

túutna caá.* 21 Wã weh panihnitá,
 jñi túi chãja chaáh! Pãpnidih ñi wẽi
 wũúbhca bojoó.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Juan

* 5:12 Jn 3.36 * 5:13 Jn 20.31 * 5:15 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22

* 5:20 Jn 17.3

2 JUAN

Queétdih ã túyat tútat

¹ Weém Juan, Jesúíhwādh waóhni, meém Dios ã ñíonihdih ma weh panihnitdihbut wā daác wahna caá. Yoobópdih yeebdíh wā oina caá. Weém biícjeh pohba nihcan, nihat túini doonádih jéihnitbut yeebdíh ì oina caá. ² Jwiít nihat caán túini doonádih jepahnit jumna, caandíh jwí túi jenah joí cádahcan niít. Pánih jumna, yeebdíh búdí jwí oina caá. ³ Dios jwí íp, Jesucristo ã wáúhbut búdí oinit, yeebdíh ì jīgah en teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Míc oyat tútat

⁴ Jwí íp jwiít nihatdih ã wútat pah, Jesús ã bohéatdih biquína ma weh panihnit ì túi jepahat doonádih joinít, búdí wā wēina caá.* ⁵ Némá, buu meemdíh wā naáwát jáap wútat nihcan caá. Jesúsdih jwíh jepahnit jwí jumuchah, nin pah jwiítidih ã niíj wútap jī. “**Ñi míc oyoó**”, ã niijíp jī. Pánihna, jwíjeéh jumnitdih jwí oyat dée caá.* ⁶ Diosdih yoobópdih oinit, ã wútat pah jwí túi chājbipna caá. Pánihna, jwíh jepahnit ñi joyátji pah buubut nin pah yeebdíh wā wútna caá: Bitadih oinit, ñi túi teo wáaca.*

Dawá yeenit ì jummat

⁷ Páant niijná, nin pahbut yeebdíh wā naóhna caá: “Jesucristo nin baácboó ã cáac jummat dooná yoobópdih nihcan caá”, niijnít, dawá ì yee bohéna caá. Det páant yee bohénit Yeeni Yoobát, Cristodih En Jūihni pah ì jumna caá.* ⁸ ¡Queétdih ñi túi chāja chaáh! Cristodih ñi teo wáhat jíib ñi buudcát pínah niijná, ì yee bohéatdih ñi jepahca bojoó. Yeéb yoobópdih Jesúsdih ñi pée cádahcatdih ennit, Dios yeebdíh chah túini ã chājbipna caá.

⁹ Det Cristoíh bohéatdih cádahnit, “Wā jenah joyát caá chah ã túyap”,

niíj jenah joinít, jwí ípíhwā nihcan caá. Obohjeéhtih, det caandíh cádahcannit, Dios jwí ípjíh, ã wáúhjīhbut túi biícđih ì jumna caá.*

¹⁰ Pánihna, “Cristoíh naáwátđihjeh caá wā bohénap”, niijná yuhna, mácah bohéatđih naóhni ñi pebhna ã jūibínachah, caandíh wēi jwāáhcanjeh, ñíih muudíh ñi waadát túutca bojoó.

¹¹ Páant mácah bohéatđih naóhna, Cristoíh bohéatđih náahcan, yeejép chājni caá. Pánihna, caandíh wēi jwāáhniboó yeejép chājnidih teo wáacna caá ã chājap. Páant ñi chājca bojoó.

Ā pée naáwát

¹² Yeebdíh chah naáwíhna yuhna, caandíh wā daáquíhcan caá. Obohjeéhtih, yeéb biícđih míc wéheat túut niijná, yeebdíh enedih wā bejíhna caá. Pánih míc wéhenit, jwiít nihat biícđih jwí túi wēibipna caá.*

¹³ Ninjīh bóli, ma jwan panihnih, Dios ã ñíonih, mi weh meemdíh ì túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Juan

* 1:4 3Jn 3 * 1:5 Jn 13.34; 15.12,17 * 1:6 Jn 14.15,23-24; 1Jn 5.3 * 1:7 Mt 7.15; 1Jn 2.18; 4.1-3

* 1:9 1Jn 2.22-23; 4.15 * 1:12 3Jn 13-14

3 JUAN

Gayodih át túyat tútat

¹ Weém Juan, Jesúhwādh waóhni, meém Gayo, búdí wā oinidih nin náodih wā daác wahna caá.*

² Wā dée panihni, wā oini, Dios bíicdih ma túi jumatdih wā jéihna caá. Caán bíicdih ma túi jumat pah, ma túi yapat pínah, míih bácahbut ā túi jumat pínahdihbut meemdih wā úbhna caá.

³ Biquína Jesúhwā wā pebhna jwinít, ded pah ma jumat doonádih jwiít dih ī naáwáp be. “Cristo ā náahat pahjeh Gayo yoobópdih āpī chājna caá”, ī niij naáwáp be. Páant ī niijíchah joinít, búdí wā weñep be.* ⁴ Det wā bohénit, wā weh panihnit, Dios ā náahat pahjeh ī túi chājat doonádih joinít, búdí wāpī wēina caá.

⁵ Wā chéen, wā oini, Jesúh doonádih bohé jibnitdih ma jéihca naáhwā ī jumachah yuhna, ma teo wáacachah, ā túina caá. Pánih teo wáacna, jwī Maáh Jesús dih yoobópdih jepahni ma jumna caá. ⁶ Biquína queét bohé jibnit jwī pebhna jwinít, jwiít Jesúhwā jwī míc wáacachah, “Gayo jwiít Jesúhwādh ā túi oina caá”, jwiít dih ī niijíp jī. Pánihna, ma pebhna ī jwáub jwibínachah, queétdih búdí ma teo wáacá, bohé péanit, ī túi jwáub jib bejat pínah niijná. Páant míc teo wáacatdih Dios áihwādh ā náah yacna caá. ⁷ Queét Jesúh túini doonádih bohé jib bejna, Diosdih jéihcannitboó ī teo wáacat pínahdih īpī náahcan caá. ⁸ Pánihna, jwiít Jesúhwāboó queétdih wēi jwāáhnit, jwī teo wáacat dée caá. Pánih teo wáacna, queét bíicdih jwiítbut Dios yoobópdih ā naáwátdih bitadih jwī jéihyana caá.

Diótréfes yeejép ā chājat

⁹ Caanjih moón Jesúhwādh wā daác wahap yuh be. Obohjeéhtih, páant wā daacáchah yuhna, Diótréfes

wāt jumni, caanjéh wutni jumíhna, weemdih át jepahcap wut be. ¹⁰ Pánihna, ñi pebhna wā jwibínachah, ded pah ā chājatdih yeéb Jesúhwādh wā naóh beedábipna caá. Weemdih yeejép āpī naóh yacna caá. Chah yeejépbut āpī chājna caá. Jesúhwā áih túini doonádih naóh jibnitdih wēi jwāáhcan, áih mūdih āpī waadát túatcan caá. Bitá caanjih moón Jesúhwāboó bohé jibnitdih ī wēi jwāáachah ennit, caánboó “Queét bohé jibnitdih ñi wēi jwāáhca bojóó”, āpī niij wutna caá. “Queétdih ñi wēi jwāáat jíb jwiít Jesúhwā jwī míc wáacapboó ñi jwáub waadca bojóó”, āpī niijná caá.

¹¹ Wā oini, det yeejép wā ī chājat pah chājcanjeh, túi chājnitboodih ma en yacaá. Túi chājnit Dioíhwā ī jumna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitboó Diosdih jéihcannit ī jumna caá.*

Demetrio ā túi chājat

¹² Demetrio wāt jum niboodih ni hat cáacwā ī túi wéhena caá. Dios ā náahat pah ā túi chājatdih enna, túini ā jumatdih ñi jéihna caá. Weembút caandih páant tigaá wā niijíp. Páant wā niiját yoobópdih ā jumatdih ñi jéihna caá.

Ā naóh péaat

¹³ Meemdih chah naáwíhna yuhna, caandih wā daáquíhcan caá. ¹⁴ Waícanjeh meemdih enedih wā bejihna caá. Caanná jwibínit, meemdih wā míc wéhebiipna caá.*

¹⁵ Dios meemdih ā teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah niijná. Ninjih jumnit jwī chéenwābut meemdih ī túyat túatna caá. Caanjih moón jwī chéenwā ni hat ī túy naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Juan

* 1:1 Hch 19.29; Ro 16.23; 1Co 1.14 * 1:3 2Jn 4 * 1:11 1Jn 2.29; 3.6,9-10 * 1:14 2Jn 12

JUDAS

Queétdih ã túyat tútat

¹ Weém, Judas* Santiago úud, Jesucristodih teo wāhni, yeéb Jesúíhwādhin nin náodih wā daác wahna caá. Jwī íp Dios yeebdíh oinit, át níwip tagaá, áihwā ñi jummat pínah niijná. Jesucristo yeebdíh ã túi wapna caá, caandíh ñi túi jenah joí cádahcat pínah niijná. ² Dios yeebdíh búdí oi jǐgah ennit, ã teo wáaca naáh, ájeéh ñi túi jummat pínah niijná.

Yee bohénit ded pah í jummat

³ Wā oinitá, Dios jwiítdih iiguípna jwī bejat déejidih ã túi úbatdih búdí daác wahíhna yuhna, mácah daacát caá weemdíh náahap, bita yeebdíh í yee bohéatdih ñi yap yohat pínah niijná. Pánih yap yohna, Jesucristoíh bohéatboodíh ñi cádahca bojóo. Caandíh joiná, Jesucristodih ñit túi jepahap tagaá. Caán bohéat páantjeh biíc yoobó ã jumna caá. Á túut nuumcán niít. ⁴ Yeéb ñi jéihcah yuhna, biquína yeejépwā Diosdih náahcannit, ñi pebhna ít jwibínap tagaá. Ñijeéh jummit, nin pah yeebdíh í niij yee bohéna yuh caá: “Dioíhwā ñi jumachah, yeéb bita yaádhjīh ñi yéej chājachah enna yuhna, yeebdíh oina, ã peéh chājcan niít”, í niij bohéna yuh caá. Jwī Maáh Jesucristo biícjeh jumnidih yap yohna, “Caandíh jepahat ã náahcan caá”, í niij bohéna yuh caá. Páant bohénitdih Dios ã peéh chājat pínahdih jon jātīh ã naáwátdih naóh yapanit ít daacáp tajī.*

Dios queétdih ã peéh chājat pínah

⁵ Bua nindih ñi túi jéihyechah yuhna, yeebdíh wā jwúub náhniana caá. Dios judíowā Egipto baácboó jummitdih ã bacaat túttimah, íjeéh jummit caandíh jepahcannitdih át mawap wut jī.* ⁶ Biquína ángelwādhin ã chājatjidihbut

ñi náhninaá. Queét Dios ã wutatdih ít jepahcap wut jī. Nump maáta Dios queétdih ã waadánachah yuhna, queétoó chah maáta ít jumíhip wut jī. Pánihna, Dios ã jummat tútatjidih í cádahat jíib dupánapboó yohnit, ítah tōp paníhniijīh Dios queétdih át chéo jwejep wut jī. Péeni yeó jáapdih queét ã chéo jwejnitdih ã peéh chājibipna caá.* ⁷ Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moón, pehbbit jumni tútchinadih moonbát ded pah í yapatjidih ñi náhninaá. Yaádhdhin yeejép chājnit, neoná mícjehbut búdí yeejép ít chājap wut jī. Páant í chājatji peéh Dios queétdih át cáo yohop wut jī. Páant ã cáo yohochah, iiguípboó jummit, yeejép í yapat ã buudcán niít. Pánihna, iiguípboó Dios queétdih ã peéh chājatdih náhninit, caandíh nihát cáacwādhin túi jepahat caá náahap.*

⁸ Páant yeejép í chājatji pahjeh muntih, yeebdíh yee bohénitboó biíc yoobó ípī chājna caá. Pánih chājnit, “Oo jámat jígoahat déedih wā enechah, Dios nin pah ã chājat tútat be”, niij yeenit, queétjeh íih bácahdih ípī yéejana caá. Jwī Maáh Jesucristodih jepahcan, áih cáacwā í maátadihbut ípī jepahcan caá. Ángelwādhin “Queét túcannit, dedé pínah nihcan caá”, ípī niijná caá.* ⁹ Obohjeéhtih, jon jātīh Moiséih bácahdih úb bejīhna, ángelwā í maáh Miguel* nemépwā í maáh Satanásjīh ít míc jūihñup wut jī. Pánih míc jūihnit, Satanás “Caán Moisésji cáacwādhin ã mawachah, áih bácah wīih pínah ã jumna caá”, át niij yeejip taga. Obohjeéhtih, páant ã yee naáwáchah joiná yuhna, Miguelboó, Satanásdih naóh yaccan, “Wā Maáh meemdíh ã peéh chāja naáh”, át niijjéhjip taga.* ¹⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh yee bohénitboó ded pah ángelwā í jummat, Jesucristo ã wēpatdihbut jéihcan, “Queét dedé pínah nihcan caá”, niijnít, ípī yeejép naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah yeejép

* **1:1** Mt 13.55; Mr 6.3 * **1:4** 2P 2.1-2 * **1:5** Ex 12.51; Nm 14.29-30 * **1:6** 2P 2.4 * **1:7** Gn 19.1-24; 2P 2.6 * **1:8** 2P 2.10 * **1:9** Dt 34.6; Dn 10.13,21; 12.1; Ap 12.7 * **1:9** Zac 3.2; 2P 2.11

chājat pínahdih ī tūi jéihna caá. Nuñúpwā jenah joicánjeh īpī chājat pah, queétboó yeejép īpī chājna caá. Páant yeejép ī chājat jīb, Dios queétdih búdí ā peéh chāj bipna caá.*

11 Caín ded pah yeejép ā chājatji pahjeh muntih queébtat īpī chājna caá.* Balaam* dinerodih búdí bidnit, ā yee bohéatji pahjeh muntih, queébtat dinerodih bidnit, yeebdíh ī yee bohéna caá. Coré* Diosdih ā yap yohat peéh Dios caandíh ā mao yohatji pahjeh muntih, yeebdíh yee bohénit caandíh ī yap yohochah, queétdihbut ā mao yohbipna caá. Pánihna, Dios queétdih ā peéh chājachah, queét búdí yeejép ī yap-bipna caá. 12 Yeéb Jesúsíhwāboó ā oyatdih wēi jenah joinít, bícdih ñi jeéméchah, queét yeenit jumna yuhna, tíccanjeh, ñijeéh īpī jeémpna caá. Pánih jeémpnit, ī weñat pínahdihjeh jenah joinít, bícdih ñi tūi jummatdih ī yéejana caá. Nin pah queét ī jumna caá: Mah tólihnadih johlit ā joh yapanachah, mah ā buugcát pah, “Bohénit jwī jumna caá”, niijná yuhna, tūi jenah joicánnit jumna, bitadih īpī teo wáaccan caá. Nin pahbut ī jumna caá: Quehe wihcanni nahna wanni pah ā jumuchah enna, ā mínah caandíh āpī dug yohna caá. Pánihat pah, cāacwādh yee bohénitboó wunnit pah ī jumuchah, Dios iiguípna queétdih ā bejat túutbipna caá.* 13 Nin pahbut ī jumna caá: Búdí mujdih jumni búdí nolihatna muj jwéejdih moópni búdí wíijnidih āpī yohna caá. Pánihat pah tigaá, queét yeejépwā Dios ā watatdih jepahcannit, cāacwādh īpī yeejép chājap. Nin pahbut ī jumna caá: Dios ā bejat túutni namá panihnidih cáiwā ī bejcat pah, Dios queétdih ā bohéat túutat pah ī bohécán caá. Páant ī yee bohénachah, Dios queétdih peéh chājnit, páantjeh tubit dupúnapboó ā jummat túutbipna caá.

14-15 Adán ā jumma Enochoó,* Dios naáwátdih naóh yapajip nin pah āt niij naóh yapajip taga: “Nihat cāacwādh ñiwat túut niijná, jwī Maáh dawá āih tūinit ángelwā bícdih ā dei jūóhbipna caá. Pánih ñionit, Diosdih náahcannitboó yeejép ī chājatji jīb ā peéh chāj bipna caá. Queét yeejépwā Diosdih yeejép ī naáwátji jībbut ā peéh chāj bipna caá”, āt niijjip taga. Pánih naóhna, yeebdíh yee bohénitdihbut naóhna āt chājip taga. 16 Queétdih ded pah ā yapachah, Diosdih, bitadihbut yeejép īpī wéhena caá. Yeejép jenah joinít, ī náahat pahjeh īpī chājna caá. “Yeéb tūi joinít ñi jumuchah, weém wā tūi jéih bohéna caá”, īpī niijná yuh caá, bita queétdih wēinit, ī tūi jepahat pínah niijná.

Yeebdíh nin pah jummat caá náahap

17 Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, Jesús ā naáwát túutnitboó ded pah ī niij bohéatjdih ñi tūi náhninaá. 18 Nin pah yeebdíh it niij bohénap wat jī: “Péeni yeó jáapna Dios naáwátdih, āih cāacwādhbut tubit deohnit, ī náahat pahjeh cāacwā yeejép ī chāj bipna caá”, it niijjip wat jī.* 19 Páant ī niijnítjiboó yeéb bícdih ñi jummatdih ī yéejana caá. Queét Jesúsdih jepahcannit ī jumuchah, Tūini Espíritu íjeéh ā wihcah, ī weñat pínahdihjeh īpī chājna caá.

20 Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, yeó jáap jummat pah Tūini Espíritu ā wēpatjīh wúbhnit, Jesucristodih chah ñi tūi jenah joyoó. 21 Pánih chājnit, yeebdíh búdí ā oyatdih náhnit, ā oyat chah jéihyat túut niijná, ā náahat pah ñi tūi chājaá. Pánihna, jwī Maáh Jesucristo yeebdíh búdí oi teo wáaccnit, páantjeh ájeéh ā jummat túutat pínahdih ñi wēi páñaá.

22 Biquína Jesucristodih tac yoób tūi jenah joinít dih ñi jīgah en teo wáacá, Jesúsdih yoobópdih ī jepahat pínah niijná. 23 Bitaboó yee bohéatdih jepah jwíhndih Jesúsíh tūini doonádh

* 1:10 2P 2.12 * 1:11 Gn 4.3-9; He 11.4; 1Jn 3.12 * 1:11 Nm 22.1-35; 31.16; 2P 2.15-16; Ap 2.14
* 1:11 Nm 16.1-35 * 1:12 2P 2.17 * 1:14-15 Gn 5.18,21-24 * 1:18 2Ti 3.1-5; 2P 3.3

ñi wēp naáwá, caandíh jepahnit, iiguípna ì bejcat pínah niijná. Bitaboó yee bohénit yeejép ì chājat pahjeh muntih chājnitdih ñi jīgah en teo wáacá. Obohjeéhtih, pánih teo wáacat pónih, jñi túi chāja chaáh! ì yéej chājat pah muntih yeebbát biíc yoobó ñi chājcat túut niijná. Ì yéej chājatdih bádí íí enat caá náahap.

Diosdih ã pée wēi naáwát

²⁴⁻²⁵ Jwī Maáh Jesucristodih wun wūhat túutna, jwiít iiguípna bejnitjidih Dios át túi ubup taga. Pánih túi ubni jumna, yeebdíh ã jéih wapna caá, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Pánih wapna, chah Maáh jumnit, ã pebhboó yeebdíh ã ñūhat túutuchah, yéejat wihcannit jumna, bádí ñi wēibipna caá.* Caanjéh Dios ã jumuchah, caandíh wēi naóhnit, “Meém chah táini, nihatdih Maáh jumna, chah wēpni, nihatdih jéihnibut ma jumna caá”, jwī niij jīh. Caán biíhmahjeh jumni, buubut jumni, páantjeh ã jumbipna caá. Páant ã jumuchah, nihat cāacwā caandíh bádí ì wēi naáwá naáh. Páant tíí ã jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Judas

* 1:24-25 2P 3.14

APOCALIPSIS

Dios Juandih ã daacát tútat

¹ Weém, Juan, Jesucristo weemdih ã jéihyaatjidih nin núodih wã daác wahna caá. Jwĩ ípboó caandih ã naáwát tútuchah, Jesucristoboó, weemdih naáwát náahna, ãih ángeldih ãt wahap be, ãihwã jwĩ jéihyat pínah niijná. Bahnijeh jũdhna caá, páant ã yapat pínah. ² Weém nihat wã enatji, jwĩ íp ã naáwáchah, Jesucristo ã jwũb naóh yapanachah, wã joyátjidihbut wã daác wahna caá.

³ Ded pah ã yapat pínah bahnijeh ã jũdhuchah, det nin núodih ennit, bita í en naáwáchah joinítbut, wã naáwátidih túi jepahnit, túi wẽinit í jumbipna caá.

Siete tútchidih moón Jesúhwãdih Juan ã daác wahat

⁴ Weém, Juan, yeéb Asia baácboó jumni siete tútchidih moón, Jesúhwãdih wã daác wahna caá. Dios yeebdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. Caán jon jãtih jumni, bũbut jumni, túttimah, ã jwũb jũóhbipna caá.* Caán ã chúdup pebh Túini Espíritubut nihat jéihni ã oyatjĩh yeebdih ã teo wáaca naáh.*

⁵ Jesucristo ã oyatjĩhbut ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. Dios ded pah ã jumatdih, cãacwãdih ã náah yacatdihbut yoobópdih naóhni caá.* Æ wunat túttimah, waóh boopud jũóhni ã jwũb wuncan niít, páant muntih.* Pánihna, nin baácboó jumnit maáta í chah Maáh caá.* Jwiítidih oina, ãih meépdih yohnit, jwĩ yéejat jíib peéh chãjat déejidih ãt yohop tajĩ. ⁶ Pánih yohnit, jwiítidih ãihwã chãjna, caandih mũbhñit, wẽi naóhñit pínahdihbut ãt chãjap wut jĩ, ã ípdih jwĩ teo wũhat pínah niijná.* Pánihna, “Chah wẽpni, nihat jwĩ Maáh ma

jumna caá”, Jesucristodih páantjeh jwĩ niij wẽi naóh jĩh. Páant tíi ã jumna nah.

⁷ Jãaj! Cristo mah tólihjĩh ã jwũb dei jũóhbipna caá.* Páant ã jwũb dei jũwáchah, nihat cãacwã í enbipna caá. Caandih péoh dodh mao yohnitji, jwãagnitjibut í enbipna caá. Æ jwũb dei jũwáchah, nihat nin baácđih moón í yéej chãjatjidih jéihñit, búdí í jũibípna caá.* Páant ã yapbipna caá. Páant tíi ã jumna nah.

⁸ Jwĩ Maáh Dios, chah wẽpni, nin pah ã niijná caá: “Weém biíh mah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandih wã jwũb yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Jon jãtih wãát jumup jĩ. Bũbut wã jumna caá. Túttimah, wã jwũb jũóhbipna caá”, ã niijná caá.*

Jesucristodih Juan ã enat

⁹ Weém, Juan, Jesúh jumna, ñi weép jeñé panihni caá. Yeéb yeejép ñi yapat pah, weembút Jesúh túini doonáđih wã naáwát jíib yeejép wã yapna caá. Ñi cádahcat pah, weemdihbut í yéej chãjachah yũhna, Jesús ã teo wáacatjĩh caandih wã cádahcan caá. Caán Jesús jwiít nihat jwĩ Maáh ã jumna caá. Dios naáwátidih Jesucristo ã naóh yapaatjidih wã bohéat jíib Patmos wut jumni quewaboó í yohni wã jumna caá. ¹⁰ Ninjĩh jumna, biíc chooát yeó jáapđih Túini Espiritu ã wẽpat weemdih búdí ã jumuchah, mũoni pah wã jumup be. Páant oo jumat panihatdih wã enat pónih, wã tãahmant Jesucristo wẽpép áí wéhenap be. Búdí póojat nah yáaat pah bóo áí yáanap be.

¹¹ Nin pah weemdih áí niijíp be: “**Bũma enat pínahdih ma daacá. Pánih daác péanit, Asia baácboó jumni siete tútchidih moón wĩhwãdih ma wa-haá. Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea tútchidih**

* **1:4** Ex 3.14 * **1:4** Is 11.2; Ap 4.5 * **1:5** Is 55.4 * **1:5** Hch 26.23; Col 1.18 * **1:5** Sal 89.27

* **1:6** Ex 19.6; Ap 5.10; 20.6 * **1:7** Dn 7.13; Mt 24.30; Mr 13.26; Lc 21.27; 1Ts 4.17 * **1:7** Zac 12.10;

Jn 19.34,37 * **1:8** Ex 3.14; Is 41.4; 44.6; Ap 1.17; 22.13

moondíh yuh b̄aca ma daác wahaá”,
ã niijíp be.

¹² Páant ã niijíchah joinít, weemdíh wéhenidih enat túut niijná, wã tac p̄áud ñuhap be. Pánih tac p̄áud ñuhnit, orojíh ã chãjniji siete jii cáagat nahnajih ã jii cáagni páhanadih wã enep be. ¹³ Caan náhna cãtíh ñuhni cãac pah jígozni Jesucristodih wã enep be. Æih jítcha páha biíc yoobó b̄uug ñájni yégueh chóodih ã d̄uwáp be. Orojíh ã chãjniji t̄opdih j̄óoh poómp yoób jui wái chéoni ã jumap be.* ¹⁴ Æih waó yoóc túi baabní ã jumap be. Æih quíbnabat t̄u d̄opát t̄opna pah ã iiguíp be.* ¹⁵ Æih jítchanabat túi itíni quenalih naa pánih yeh iigní ã jumap be. Æ wéheat búdí d̄oo yáaat pah ã yáanap be.* ¹⁶ Æih jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwãdih ã bíbohob be. Íbat naá chénaabó jaco jumni eeép naadíh ã chãac tewep be. Yeó iigát pah Æih móot ã yeh iiguíp be.

¹⁷ Caandíh ennit, Æih jítcha pebh w̄unni pah wã b̄uugúp be. Páant wã b̄uugúchah ennit, caán Æih jéihyepmant bóo téihyãjíh weemdíh teo jáhanit, nin pah ã niijíp be: “Ma úmca bojóo. Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandíh wã jw̄úb yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá.* ¹⁸ Weém báadhniyeh caá. W̄unni wãih jumap yuh j̄i. Jw̄úb boo p̄ud j̄úohni wã jw̄úb w̄uncan niit, páant m̄untih. Jw̄úb booni jumna, cãacwãdihbut wã jéih jw̄úb boot túutna caá. Cãacwã iiguípna ã bejat déedih weemjéh túi ubni caá. ¹⁹ B̄uutéh ma enatjidih ma daacá. B̄u ded pah ã jumadidih, túttimah ded pah ã yapat pínahdihbut ma daacá. ²⁰ Nin siete cúiwã wã jéihyepmant bóo téihyamant wã bíbohnidih ma túi beh joicáh, b̄u meemdíh wã naóhbipna caá. Orojíh ã chãjniji siete jii cáagat nahnajih ã jii cáagni páhanadihbut wã naóhbipna caá. Caán siete cúiwã siete tútchinadih moón w̄íhwã ã maáta panihni ã

jumna caá. Queét wã naáwãtdih naóh yapanit ã jumna caá. Orojíh ã chãjniji siete jii cáagat nahnajih ã jii cáagni páhana siete tútchinadih moón w̄íhwã ã jumna caá. Queét wã naáwãtdih joinít ã jumna caá”, Jesucristo ã niijíp be.

2

Éfeso tútchidih moón Jesúhwãdih ã daác wahat tútat

¹ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jw̄úb niij naáwáp be, páant m̄untih: “Éfeso tútchidih moón w̄íhwã, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

“Wã jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwãdih bíbohni caá wã jumap. Orojíh ã chãjniji siete jii cáagat nahnajih ã jii cáagni páhana cãtíh jibni caá, ded pah ã iigát jumadidih jéihyat túut niijná. Pánih chãjna, yeéb w̄íhwãdih en bejna caá wã chãjap. Pánih en bejna, yeebdíh nin pah wã niij naóhna caá: ² Nihat ñi chãjatdih wã jéih beedána caá. W̄íh túini doonádih bitadidih ñi naáwãtdih, weemdíh ñi túi jenah joí cádahcatdihbut wã túi jéihna caá. Yeejép chãjnitdih ñi iiãtdihbut wã jéihna caá. “Jesúh túini doonádih naáwát náahna, jw̄ít ã wahnit caá”, bita ã niijíchah yuhna, queétdih joinít, yee naóhnt ã jumadidih ñi jéihyep be. ³ W̄íh túini doonádih ñi naáwát jib yeéb Éfeso tútchidih moón yeejép yapna yuhna, queét yeenitboodíh ñi yap yohob be. Pánih yap yohnit, weemdíh ñi cádahcan caá. Páant ñi chãjachah ennit, yeebdíh wã w̄ina caá.

⁴ ‘Obohjeéhtih túinit ñi jumuchah yuhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá. Weemdíh ñi jw̄íh túi oyatji pah b̄u biíc yoobó ñi oican caá. Ñi jw̄íh túi míc oyatji pahbut b̄u biíc yoobó ñi míc oican caá. ⁵ Pánihna, jw̄íh oina, ded pah ñi chãjatjidih náhnit, ñi

* **1:13** Dn 7.13; 10.5 * **1:14** Dn 7.9 * **1:15** Ez 1.24; 43.2; Dn 10.6 * **1:17** Is 41.4; 44.6-8; 48.12; Ap 1.8; 2.8; 22.13

jwúub túut nuumá. Ñi yéej chājatdih náhni dahwanit, ñi cádaahá. Pánih cádahnit, wíih túini doonádih jwíih jepahnit, ñi túi oyatji pah bíic yoobó ñi jwúub oyoó. Obohjeéhtih, ñi yéej chājatdih ñi cádahcah, ñíih jiiát panihni wā jwejniidih waícanjeh jwúub dúuc wáyadih wā bejbipna caá. Páant niijnít, nin pah wā niij naóhna caá: Yeéb Éfeso tútchidih moón ñi jwíih oyatjidih cádahnit, weemdíh cádahna caá ñi chājap. Páant ñi yéejatdih ñi cádahcat jíib, páant bóojeh, ñi buudbípna caá.⁶ Obohjeéhtih, weemdíh ñi túi oican yuhna, nindih ñi túi chājna caá: Nicolaitas wūt jumnit í yéej chājatdih ñi en iiná caá. Weembút í yéej chājatdih wā en iiná caá.

⁷ ‘íDet molít jumna, Túini Espíritu wíihwādhíh ã naáwáchah, í joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannitdih wā íip ã jumupboó jumni nah quehedíh wā jeémát túutbipna caá.* Caan náh quehedih jeémpnitboó í jwúub wancan niít’, ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Esmirna tútchidih moón Jesúhwādhíh ã daác wahat tútat

⁸ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niij naáwáp be: “Esmirna tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém bíihmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumbipna caá.* Wanni wāih jumup yah jí. Jwúub boo pad jūóhni wā jwúub wancan niít, páant muntih. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā niij naóhna caá: ⁹ Wíihwā ñi jumat jíib, yeejép ñi yapatjidih wā jéihna caá. Moh yéejnit ñi jumatdihbut wā jéihna caá. Pánih jumna yuhna, Dios ã wēpatdih bíbohni, yeéb moh yéejnit nihcan caá. Bitaboó “Jwiít judíowā Diosdih

jwí túi jepahna caá”, niijná yuhna, yeebdíh yeejép í yee naáwátjidihbut wā jéihna caá. Queét Dioíhwā nihcan, nemépihwā caá.¹⁰ Bui yeéb chah yeejép ñi yapat pínahdihbut ñi úumca bojoó. Ñi joyoó. Nemép biquína ñijeéh jumnitdih nemat mūboó ã nemat túutbipna caá, weemdíh ñi cádahat pínah niijná. Obohjeéhtih, maátcanjeh yeejép ñi yapbipna caá. Páant yeejép í chājachah, í mao yohochah yuhna, weemdíh ñi cádahca bojoó. Yeéb weemdíh ñi cádahcat jíib, yeebdíh wā pehbboó páantjeh wā jumat túutbipna caá.

¹¹ ‘íDet molít jumna, wíihwādhíh Túini Espíritu ã naáwáchah, í joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannit í wunat túttimah, iiguipna bejcan, wā pehbboó páantjeh í jumbipna caá’,* ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Pérgamo tútchidih moón Jesúhwādhíh ã daác wahat tútat

¹² Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niij naáwáp be: “Pérgamo tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém íibat naá chénaaboó jaco jumni eéep naadíh bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā niij naóhna caá: ¹³ Yeéb ñi chājatdih, ñíih tútchidih moón í chājatdihbut wā jéihna caá. Caanjíh moón í maáh Satanás caá. Caán tútchidih moón Satanásdih jepahnit, Antipas wūt jumni wíih doonádih túi naóhniidih í mao yohop be. Caandíh páant í mao yohochah enna yuhna, weemdíh ñi túi jenah joí cádahca be.

¹⁴ ‘Obohjeéhtih, pánih túi jenah joí cádahcan yuhna, bainí weemdíh ñi yap yohop be. Biquína ñijeéh moón, Balaam wūt jumni ñi ã bohéatdih í joiná caá. Jon jātíh Balaam Balac

* 2:7 Gn 2.9; Ez 28.13; 31.8; Ap 22.2 * 2:8 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.17; 22.13 * 2:11 Ap 20.14; 21.8

wūt jumni maáhhjidih nin pah át niij bohénap wut jī: “Judíowādh ma yéjaat pínah niijná, nin pah ma chājaá: ‘Dios caá’, wēi ni-ijnít, ñi wūhni jeémátdih queétdih ma jeémát tútú. Í weha mána nihcannitjīh queétdih yeejép ma chājat tútú”, át niij bohénap wut jī. Jon jātih judíowā caandih joinít, í yéj chājatji pah biíc yoobó man tigaá buu biquína ñijeéh jumnitbut í yéj chājna caá.* 15 Queét í chājat pah bita ñijeéh moón Nico-laitas wūt jumnit yeejép í chājat tútatboodihbut í jepahna caá. 16 Páant ñi yéj chājatdih ñi cádaahá. Ñi cádahcah, waícanjeh ñi pebhna bejnit, pánih yeejép chājnitdih wā chāác teoni íbat naajīh wā peéh chāj bipna caá.

17 ‘í Det molít jumna, Túini Espíritu wíhwādh ã naáwáchah, í joyoó naáh! Det weemdih túi jenah joí cádahcannitdih jeámant jumni maná wūt jumni jeémátdih wā wūhbipna caá.* Baabní jeé naanádhbut queétdih wā wūhbipna caá. Caán jeé naanádh íh jáap wūt wā daácni ã jum bipna caá.* Bitá caán wūtdih í jéihcan níit. Caán jeé naádih ubnijeh áih wūtdih ã jéih bipna caá’, ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdih ã niijp be.

Tiatira tútchidih moón Jesúhwādh ã daác wahat tútat

18 Páant niij naóh péanit, nin pah weemdih ã jwúub niij naáwáp be: “Tiatira tútchidih moón wíhwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém Dios wūh caá. Quíib tuu õopát tõpna panih iigní, jítcha túi itini quenalih naa pánih yeh iigní wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdih nin pah wā niij naóhna caá: 19 Ñi túi chājatdih wā jéihna caá. Weemdih bitadhbut ñi oyatdih wā túi jéihna caá. Weemdih ñi túi jenah

joyátdihbut wā jéihna caá. Bitadh ñi teo wáacatdihbut wā jéihna caá. Yeejép yapna yuhna, weemdih ñi cádahcatdihbut wā jéihna caá. Jwíh túut nuumnít, ñi túi jepahat chah buu ñi túi chājatdihbut wā jéihna caá.

20 ‘Obohjeéhtih, pánih túi chājnit jumna yuhna, nin pah weemdih ñi yap yohna caá: Caánt yeejép wili, Jezabel wūt jumnih,* “Dios naáwátdih naóh yapanih caá”, niij yeenih mi jumuchah yuhna, mi naáwáchah joiná, caántdih biáboó ñi wahcan beé. Yee bohénit, í weha mána nihcannitjīh wíhwādh yeejép mi chājat túttna caá. “Jwíh dios caá”, í niij wēi wūhni jeémátdih queétdih mi jeémát túttna caá. 21 Mi yéjatdih mi cádahat pínahdh maatápdih wā páñachah yuhna, páant yeejép chājatdih mi cádahíhcan caá. 22 Páant mi cádahíhcat jíib caántdih wā tubáp chūúábipna caá. Mijeéh yeejép chājnitdihbut wā tubáp chūúábipna caá. Í yeejép chājatdih tút nuumcán, queétdih chah wā peéh chāj bipna caá. 23 Mi naáwátdih í jepahat peéh, mi weh panih-nitdih wā mao yohbipna caá. Páant wā peéh chājatdih ennit, jéih beedáni wā jummatdih nihat wíhwā í jéih bipna caá. Ded pah í jenah joyátdihbut wā túi jéihna caá.* Pánihna, det yéj chājnitdih í yéj chājat jíib wā peéh chāj bipna caá. Det túi chājnitboodih í túi chājat jíibbut wā túi chāj bipna caá.*

24 ‘Obohjeéhtih, biquína yeébbó caánt yeejép wili mi bohéatdih ñi náahcap be. Satanás ã bohéatdihbut ñi joyáh bojop be. Pánihna, yeébbódh chah wā jwúub wutcan níit. 25 Nindhijeh yeebdih wā jwúub chājat tútbipna caá: Ñi pehbboó wā jwúub dei jubíát pínahdh pánit, wā bohéatdih ñi cádahca bojóo. 26-27 Det yéjatdih yap yohnit,

* 2:14 Nm 22.5,7; 25.1-3; 31.16; Dt 23.4 * 2:17 Ex 16.14-15,33-34; Jn 6.48-50 * 2:17 Is 62.2; 65.15
* 2:20 1R 16.31; 2R 9.22,30 * 2:23 Sal 7.9; Jer 17.10 * 2:23 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27

wã wutadidh jepah cádahcannidih maáta wã waadábipna caá. Wã íp weemdíh maáh ã waadáat pah, yeebdíhbat maáta wã waadábipna caá. Pánih maáta jamna, nihat baácdih moondíh ñi wêp wutbipna caá, Dios ã weñat pínahdih í tái chãjat pínah niijná. Í jepahcah, búdí ñi peéh chãjachah, queét í budáh bejbipna caá.* 28 Yeebdíh baáb aáb jũúwáchah jamni cáidih wãhñit, ñijeéh weémboó wã jumbipna caá.

29 ‘ÍDet molít jamna, Túini Espiritu wíhwãdih ã naáwáchah, í joyoó naáh!’
ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

3

Sardis tãtchidih moón Jesúhwãdih ã daác wahat tãtat

1 Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niij naáwáp be: “Sardis tãtchidih moón wíhwã, queétdih waóhñidihbat nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém Túini Espiritu nihat ã wêpatdih bíbohni caá. Siete cúiwãdihbat bíbohni wã jamna caá. Pánih jamna, yeebdíh nin pah wã niij naóhna caá: Ñi chãjatdih wã tái jéihna caá. Bitá yeebdíh nin pah í niij jenah joyóp yuh caá: “Queét Jesúh tãini doonádih tái jepahnit caá”, í niij jenah joiná caá.

‘Obohjeéhtih, páant í niij jenah joyóchah yuhna, bainíjuh weemdíh jepahna, wannit panihnit ñi jamna caá. 2 Pánih jamna, ¡Ñi tái chãja chaáh! Ñi tái chãjcat enna, Dios ã wéican caá. Jáanit panihnit, tái chãjnit ñi jamná. 3 Wã naáwátidih ñi jwíih joyátjidih ñi tái jwúub náhninaá. Pánih náhninit, wã weñat pínahdih ñi tái chãjaá. Túut nũmñit, ñi yéej chãjatdih cádahna, tãiniboodíh ñi chãjaá. Weém wã niijátji pah ñi chãjcah, ñi náhnicah, nũmñí cáac nũmédih ã jũbiát

pah, yeebdíh peéh chãjadih wã bejbipna caá.*

4 ‘Obohjeéhtih, biquína yeéboó yeejép chãjnit niican, quei wíhcanni yégueh ðonít panihnit ñi jamna caá. Pánih jamna, tái baabní yégueh ðonít, wãjeéh ñi jibbipna caá. 5 Det wã naáwátidih cádahcannit, queét pah tái baabní yégueh ðonít í jumbipna caá. Weemdíh jepahnitíh wãtnadidih wã bíbohni papélah tólihdih íih wãtnadidih daácna, wã jwúub wio yohcan niit.* Wãjeéh páantjuh í jumbipna caá. Wã íp ã enechah, ángelwãbut í enechah, “Nin wíih caá”, wã niij naóhbipna caá.*

6 ‘ÍDet molít jamna, wíhwãdih Túini Espiritu ã naáwáchah, í joyoó naáh!’
ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Filadelfia tãtchidih moón Jesúhwãdih ã daác wahat tãtat

7 Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niij naáwáp be: “Filadelfia tãtchidih moón wíhwã, queétdih waóhñidihbat nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém yéejat wíhcanni, tái yoobópdih naóhni wã jamna caá. Jon jãtíh maáh Davidji cáacwãdih ã wutadidih pah weembút wã wutbipna caá. Pánih jamna, jéc panihnidih weém wã wãtachah, bitaboó í jéih nemcan niit. Wã nemechah, bita í jéih wãtcan niit.* 8 Nihat yeéb ñi chãjatdih wã jéihna caá. Ñi pebh jéc panihnidih wã wãtat tãttimah, bitaboó yeebdíh í jéih nemcan niit. Bainí tái jenah joiná yuhna, wã naáwátidih, weemdíhbat ñi cádahcap be.

9 ‘Obohjeéhtih, bita ñi pebh jamnit Satanáihwã caá. “Jwiit judíowã, Dioíhwã caá”, niijná yuhna, wíhwã niican caá. Pánihna, queétdih ñi pebh bódicha caj yoh ñajat tãtñit, “Yeebdíh

* 2:26-27 Sal 2.8-9 * 3:3 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 16.15 * 3:5 Ex 32.32-33; Sal 69.28; Ap 20.12

* 3:5 Mt 10.32; Lc 12.8 * 3:7 Is 22.22; Job 12.14 * 3:9 Is 43.4; 49.23; 60.14

Dios yoobópdih át oi tagaá”, wã niiját túutbipna caá.* ¹⁰ Wíih túini doonádih yeebdíh wã cádahcat túutachah joinít, ñi túi jepahap be. Páant ñi cádahcat ennit, nin baácdih jumnit nihát cãacwã yeejép ï yapachah, yeebdíh wã wapbipna caá. Caán láa queétdih tabit yeejép yapat túutnit, ded pah ï jumatdih wã jéihyabipna caá. ¹¹ Ñi pebhna wã jwúub dei bejat pínah bahnijeh ã jadhna caá. Pánihna, wíih túini doonádih ñi joyátjidih ñi quíib buudcá bojoó. Pánih quíib buudcán, weemdíh páantjeh ñi jepahachah, ñi túi chãjatji jíib pínahdih bitaboó ï jéih dáuc wáican niít.

¹² ‘Wíih túini doonádih cádahcannitdih wã íp pebhboó wã jumát túutbipna caá. Jagáp nahna pah túi wēp ñuhnit panihnit jumna, ã pebhboó páantjeh ï jumbipna caá. Æ pebhboó ï jumachah, wã ípíh wãtdih, ãih jáap tútchi wãtdihbut queétdih wã daácbipna caá, “Nin Dioíh caá”, ã niiját pínah niijná. Æih jáap tútchi Jáap Jerusalén wãt jumni tútchi ã jumbipna caá. Caán tútchi Dios ã jumapmant ã dei jũhbpina caá. Caán láa weembút jáap wãt bíbohna, caán wãtdihbut queétdih wã daácbipna caá.*

¹³ ‘¡Det molít jumna, Túini Espíritu wíihwãdih ã naáwáchah, ï joyoó naáh!’
ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Laodicea tútchidih moón Jesúhwãdih ã daác wahat tútat

¹⁴ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niij naáwáp be: “Laodicea tútchidih moón wíihwã, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém yeecanni, wã íp ded pah ã jumatdih yoobópdih naóhni caá. Nihat ã chãjatjidih Maáh wã jumna caá.* ¹⁵ Ded pah ñi jumatdih wã túi jéihna caá. Weemdíh jenah

joinít jumna yuhna, bainíjeh ñi jenah joiná caá. Nin pah caá yeéb ñi jumap: Maatápdih mah chúud jwejni panihni caá. Túi cámahni nihcan, túi chãhribut nihcan caá. Pánihni mahdih ñi wēicat pah, túi jenah joicá buugnít ñi jumachah, weembút yeebdíh wã wēican caá. Weemdíh ñi túi jenah joyóchah nihna, chah áta túi tagaá. Ñi túi jenah joicáh, nump yeejép áta jum tagaá. Obohjeéhtih, tac yoobjéh ñi jepahachah, chah yeejép caá. ¹⁶ Pánihnit ñi jumachah enna, búdí wã iiná caá. Yeejép mahdih wã éeg yohat pah yeéb weemdíh tac yoobjéh jepahnitdihbut wã yohbipna caá. ¹⁷ Nin pah ñi niij jenah joiná yuh caá: “Weém dawá bií dée bíbohni caá. Dedé jadhdat wihcan caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, Dios ã enechah, moh yéejnit, yégueh wihcannit, jéih encannit panihnit ñi jumatdih ñi jéihcan caá.

¹⁸ Pánihnit ñi jumachah ennit, nin pah yeebdíh wã niij naóhna caá: Orodih ñi jíib chãjat pah, ñi yéej chãjatdih wã yohat pínahdih ñi wúbú. Yégueh wihcannit ñi tíicat pah, Dios ã enechah, ñi yéej chãjatdih tíicat caá náahap. Pánihna, weemdíh jepahnit, túi baabní yégueh panihni wã túyatdih wã wãhuchah, ñi ubuú. Túini yégueh daonít ï tíiccat pah, ñi yéejatdih cádahnit, Dios ã enechah, yeebbút ñi tíiccan niít. Quíib cohatdih ñi jíib chãjat pah, wã teo wáacat pínahdih ñi wúbú, jéih ennit panihnit Diosdih túi jenah joyát túut niijná. ¹⁹ Nihat wã oinitdih wã túut nuumát túutna caá.* Pánihna, wã oinitá, ñi yéejatdih cádahnit, táiniboodíh yoobópdih ñi túut nuumá. ²⁰ Weemdíh ñi joyoó. Ñijeéh jumíhna, ñíih jēc nemni panihnidih ej ñuhna caá wã chãjap. Páant wã ezechah joinít, ‘Ma waád jũwá’, weemdíh ñi niijí. Páant ñi waadát túutachah, biícdih numah

* **3:12** Is 62.2; 65.15; Ap 21.2

* **3:14** Pr 8.22-31; Jn 1.3; Col 1.15,18

* **3:19** Pr 3.12; He 12.6

jeémát pah ñijeéh wā jumbipna caá.
 21 Wā boo pud jūúwát túttimah, wā
 íp biícđih weembút wā wutna caá.
 Pánihat pah yeebbút yéejatđih ñi
 yap yohat túttimah, wā pehbhoó
 wājeéh biícđih wā wutat túutbipna
 caá.*

22 ‘¿Det molít jumna, Túini Espíritu
 wíihwāđih ā naáwáchah, ĩ joyoó
 naáh!’
 ma niij daác wahaá”, Jesucristo
 weemdíh ā niijíp be.

4

*Jeámant moón Diosđih bódicha caj
 yoh ñajnit, ĩ weñat*

1 Pánihat túttimah, jeáboó jęc wātni
 panihnidih wā enep be. Póojat nah
 búdí ā yáaat pah bóo wā joyóchah,
 weemdíh jwíih wéheni ái wéhenap be,
 páant muntih: “Ninna ma púuh laáb
 jūúwá. Túttimah bóo láa ded pah ā ya-
 pat pínahđih meemdíh wā júutbipna
 caá. Wā niiját pahjeh tigaá páant ā
 yapbipna caá”, ā niijíp be.

2 Páant ā niijíchah joinít, Túini
 Espíritu ā wēpat weemdíh búdí ā
 jumachah, caanná wā púuh laáb
 juibínap be. Caanná púuh laáb
 juibína, Maáh chúudnidih wā enep
 be. 3 Túi dūu jęlep yeh iigní, jaih
 jęlepni júdu tac yoób ā chúudap
 be.* 4 Ā chúudap pebh veinticuatro
 maáta chúud púuda bojnitđihbut
 wā enep be. Túi baabní yégueh
 chóonadih đeonít, maáta ĩ đuwát oro
 júdanadih ĩ đuwáp be. 5 Wā jwíih
 enni ā chúudapmant úm náah jumni
 wedóat, énoh biícđihbut páantjeh yána
 ā chājap be. Ā en boj chúudapđih
 siete jiiát dahna Túini Espíritu búdí
 ā wēpatđih júutni ā jumap be.* 6 Ā en
 chúudap pebh búdí muj pah jígohni tái
 jęlepni ā jumap be.

Ā chúudap pebh chéna míc
 ángelwā yuhna, mácah jígohnit, nihat
 ĩh bácáhna dawá quíibna jumnit ĩ
 jumap be.* 7 Jwíih jumni jió đūni

* 3:21 Jn 16.33; Ap 5.5 * 4:3 Ez 1.26-28; 10.1
 16.18 * 4:6 Ez 1.22 * 4:7 Ez 1.5-10; 10.14
 29.11; Ez 2.9-10; Zac 5.1

pah ā jígohop be. Caán túttimah,
 momo jiwi pah ā jígohop be. Caán
 túttimah, cāaquíh móot pah jumni ā
 jumap be. Caán túttimah, jiijni jao
 pah ā jígohop be.* 8 Queét chéna
 míc dawá quíibna jumnit, seis muj
 wāpanabut bíbohnit ĩ jumap be. ĩh
 muj wāpana chahmant, numantbut
 dawá quíibna ā jumap be.* Yeó jáap
 jumap pah, chei jumap pahbut páantjeh
 Diosđih búdí wēi naóhna ĩ chājap be.
 Nin pah ĩ niijíp be:

“Túini, túini, túini, Dios jwí Maáh
 chah wēpni caá ā jumap.* Caán
 jon jātih átát jumap jī. Būubut ā
 jumna caá. Túttimah, ā jwúub
 jūóhbipna caá”, ĩ niijíp be.

9 Páant niij wēina, páantjeh jumnidih
 “Túina caá”, niijná ĩ chājap be.
 10 Páant ĩ weñat pah muntih, vein-
 ticuatro maátabut Maáh ā chúudap
 pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit,
 caán páantjeh jumnidih ĩ weñep be.
 Pánih wēina, ĩ maáta jumna đuwát
 júdanadih ā chúudap pebh ĩ cádah
 jwejep be. Pánih cádah jwejnít, nin
 pah ĩ niijíp be:

11 “Meemdíh búdí jwí wēini caá. Jwí
 Maáh chah wēpni, chah túini
 caá. Ma náahat pahjeh ni-
 hatđih chājni ma jumna caá.
 Pánihna, meemdíh búdí weñat
 caá náahap”, Diosđih ĩ niij wēi
 naáwáp be.

5

Daác pinni quiít, Oveja Wūúhbut

1 Túttimah, jwúub enna, Dios
 ā jéihyepmant bóo téihyamant
 chénaoó daác pinni quiítđih ā bíboh
 chúuduchah, wā enep be.* Siete láa
 wíidahatjīh ā néeh teoni quiít ā jumap
 be. 2 Wēpni ángelđihbut wā enechah,
 nin pah ā wēp niij naáwáp be: “¿Ded
 tigaá con quiítđih ā néeh tewatjidi
 watni pínah? Yéejat wihcannijeh con
 quiítđih ā jéih watbipna caá”, ā niijíp
 be.

* 4:5 Ez 1.13; Ex 19.16; Zac 4.2; Ap 1.4; 8.5; 11.19;
 * 4:8 Ez 1.18; 10.12 * 4:8 Is 6.2-3 * 5:1 Is

3 Páant ã niijíchah yuhna, caán quiít dih watni pínah, yéejat wihcannidih ï jéih bid jwicáp be. Japboó jumnit, nin baácboó jumnitbut, báadhnit, wunnitbut caán quiít dih ï jéih watcap be. Caán quiít dih en naóhni pínah ã wihcap be. 4 Caán quiít dih wat en naóhni pínahdih ï bid jwicáh ennit, weém búdí wã jũháp be. 5 Páant wã jũhúchah ennit, bíic veinticuatrojeéh jumni nin pah weemdih ã niijíp be: “Ma jwicá bojoó. Con quiít dih ã néeh tewatjidih watni pínah Judá ã jaimená poómpdih bóo caá. Caán chah wěpni jumna, “Jió dũni”, ï niijní, maáh Davidji juma ã jumna caá. Caandih eníhcannitdih yap yohni jumna, con quiít dih siete ã néeh tewatjidih watni pínah ã jumna caá”, ï niijíp be.*

6 Páant ã niijíchah joiná, Maáh ã chúhdap pebh Oveja Wúhdih wã enep be. Chénena míic dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut ï cātíh ã ñuhap be. Caán ï maoniji pah ã jíghop be. Siete mona jumni, siete quíibnabut ã jumap be. Áih siete mona wěpat búdí bíbohni ã jumatdih júutna ã chãjap be. Áih siete quíibna nihat nin baácboó Túini Espíritudih Dios ã wahachah, ã túi en beedáát dih júutna ã chãjap be.* 7 Caán Oveja Wúh Maáh pebh jwibínit, Dios ã jéihyepmant bóo téihyament ã bíbohni quiít dih ã ubap be. 8 Páant ã ubuchah ennit, chénena míic dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut Oveja Wúh pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih ï weñep be. Queét nihat maáta bíitat dahna árpas ï niijnídih bíbohni, oro pamapnadhut ï bíbohnap be. Caán oro pamapna diít dih túi chej jumni cáwat pínah ã jumap be. Caán túi chej jumni cáwat pínah Dioíhwã caandih ï úbát panihni ã jumap be.* 9 Pánih Oveja Wúhdih wěina, nin jáap ewatjĩh ï niij ewep be:*

“Meém ï mao yohniji jumna, míih

meépjĩh cãacwã ï yéejatdih ma yoh wũhap be, Diosjeéh ï túi jumat pínah niijná. Nihat cãacwã poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baác dih moón meemdih jepahnitdihjeh míih meépdih yohnit, ï yéejatdih ma yohop be.

10 Dioíhwã ï jumat pínah, caandih wěi úbh wũhñit pínahbut niijná, queétdih ñíonit, nihat baác dih moón maáta pínah queétdih ma waadánap be.* Pánih chãjni jumna, con ã daácni quiít dih ã néeh tewatjidih ma jéih watna caá”, ï niijíp be.

11 Páant ï niij eo péanachah, jwúb enna, dawá yoobát ángelwã ï ewatdih wã joyóp be, páant mantih. Maáh chúdnidih, chénena míic dawá quíib jumnitdih, veinticuatro maátadhut ángelwã ï túi júud ñuh púda bojop be. Queét ángelwã tubit ï wěp ewechah, wã joyóp be.* 12 Nin pah queét ï niij wěi ewep be:

“Meém Oveja Wúh, ï mao yohniji nihat cãacwãdih wutni, nihatdih jéih beedáni, chah wěpni caá. Cãacwã ï yéejat jíib ï mao yohniji ma jumuchah enna, meemdih jwĩ wěina caá. ‘Chah túini caá’, meemdih niij weñat caá náahap”, ï niijíp be.*

13 Túttimah, bitabut ï wěi ewechah, wã joyóp be. Nihat Dios ã chãjnitji japmant moón, nin baác dih moón, búdí mujdih moonbát, báadhnit, wunnitbut, nihat bíicdih nin pah ï niij wěi ewep be:

“Meém jwĩ Maáhdih, Oveja Wúhdihbut yeéb chénewãdih jwĩ túi wěi eona caá. ‘Túinit yoobát caá. Chah wěpni caá’, jwĩ niijná caá. Yeebdih páantjeh niij wěi naáwát caá náahap”, ï niijíp be.

14 Páant ï niij wěi ewechah joiná, queét chénena míic dawá quíibna jumnit “Páant tíi, ï niij wěi ewe naáh”, ï niijíp be. Queét veinticuatro

* 5:5 Gn 49.9; Is 11.1,10; Jn 16.33; Ap 3.21 * 5:6 Is 53.7; Zac 4.10 * 5:8 Sal 141.2; Ap 8.3 * 5:9 Sal 33.3; 98.1; Is 42.10 * 5:10 Ex 19.6; Ap 1.6; 20.6 * 5:11 Dn 7.10 * 5:12 Jn 1.29; 1Co 5.7

maátaboó bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih, Oveja Wũhdihbut bádí í weñep be.

6

Daác pinni quiútdih Oveja Wũh ã jwíh watat

¹ Túttimah, caán daác pinni quiútdih Dios ã jwíh néeh tewatjidih Oveja Wũh ã watap be. Páant ã watat túttimah, biíc dawá quíibna jumni bóo “Ma jũwú”, ã niij ejep be. ² Páant ã niij ejat túttimah, túi baabní caballodih wã enep be.* Caán caballojih chúdni ñúpat tuu bíbohdih maáta í dũwát júdudih Dios ã wũhup be. Páant ã wũhat túttimah, caánboó caandih en jũhntidih míc mao yap yohodih ã bejep be.

Segundo ã néeh tewatjidih ã watat

³ Túttimah, Oveja Wũh biih néeh tewatjidih ã jwũb watap be, páant muntih. Páant ã watat túttimah, biih dawá quíibna jumni “Ma jũwú”, ã niij ejep be. ⁴ Páant ã niij ejat túttimah, biih caballo túi dũni ã jũwúchah, wã enep be.* Caán dũni caballojih chúdnidih nin baácđih moondih míc mawat tútat pínah wẽpatdih, bádí íbat naadĩbut Dios ã wũhup be.

Tercero ã néeh tewatjidih ã watat

⁵ Túttimah, chenedih wat péaniji biíhdih ã jwũb watap be, páant muntih. Páant ã watachah, biih dawá quíibna jumni “Ma jũwú”, ã niij ejep be. Páant ã niij ejat túttimah, biih caballo einidih wã enep be.* Caán einijih chúdni chodat í jenah enatdih ã bíbohup be. ⁶ Caandih wã enechah, dawá quíibna jumnit cãtĩh chúdniboó nin pah ã niijíp be: “Nũgúp láa biíc yeó jáap í tewat jĩbjĩh biíc kilobitjeh trigodih, tres kilosbitjeh cebadadih í jéih jĩb chãjĩpna caá. Obohjeéhtih, chénat pahdih í jéih jĩb chãj bũjácán níit. Trigo, cebadabut bainí jĩb jumni yũhna, bádí ã jĩb jũmbĩpna caá. Obohjeéhtih, jeémát chãjat yíi, jiwá

iguíh mac biícđih páantjeh ã jumna naáh”, ã niijíp be.

Cuarto ã néeh tewatjidih ã watat

⁷ Túttimah, biíc peihcannidih wat péaniji biíhdih ã jwũb watap be, páant muntih. Páant ã watachah, péeni dawá quíibna jumni, “Ma jũwú”, ã niij ejep be. ⁸ Páant ã niij ejat túttimah, biih caballo wũnnitĩh bácah pah jíghnidih wã enep be. Caanjĩh chúdni “Wũnat tútĩni”, wãt jumni ã jumap be. Caán túttimah jũhni “Iguípna bejat tútĩni”, ã wãt jumap be. Pánihna, queéđih nin baácđih moondih mao yohat wẽpat pínahdih Dios ã wũhup be. Míc mawat tútĩni, nũgúpĩh wũnat tútĩni, jiadih moón nũgúpĩh tac behanit, túi daocá bũgnítjeh cãacwãdih Dios ã mao yohat tútĩni be.*

Quinto ã néeh tewatjidih ã watat

⁹ Túttimah, chéneha míc ã néeh tewatjidih wat péaniji biih biúhdih ã watap be, páant muntih. Páant ã watachah, Diosdih cáo wũh cáagat naa númp Jesúhwãdih í maonit caolihjidih wã enep be. Dios naawátđih naóhna, “Weém Jesúh caá”, í niijátji jĩb queéđih í mawap tajĩ. ¹⁰ Diosdih nin pah queéđ í niij ejep be: “Maá, yéejat wihcanni, yeeatbut wihcanni, ma niiját pah yoobópdih chãjni caá. ¿Nin baácđih moón jwiútdih maonitjidih débólih tigaá ma peéh chãjbi?” í niijíp be. ¹¹ Páant í niijíchah joinít, Dios queéđih túi baabní yégueh chóodih wũhntih, nin pah ã niij jepahap be: “Ñi choo jwũhũ. Bitã ñi déewã panihnit Jesúhwã, í mao yohnit pínah, yeéb túini doonãdih ñi naawátji pah queéđbut bohé jwũhna caá í chãjap. Yeebđih í mawatji pah queéđdihbut í mao beedáat pínah ã jũdh jwũhna caá. Pánihna, queéđih í mawat pínah jãtĩh, bainí ñi choo jwũhũ”, ã niijíp be.

Sexto ã néeh tewatjidih ã watat

* **6:2** Zac 1.8; 6.3,6 * **6:4** Zac 1.8; 6.2 * **6:5** Zac 6.2,6 * **6:8** Jer 15.3; Ez 5.12,17; 14.21

¹² Túttimah, biícjĩh bóo téihya ã néeh tewatjidih wat péaniji, biíhdih ã watap be, páant muntih. Caandih ã wat-achah, búdí baác méméat ã jumap be.* Pánihichah, yeó ã dupúáh bejep be.* Widhbat meép panihni ã duuah bejep be.* ¹³ Maa cáca máa quehedih ã boloh yoh jéena bojat pah cúiwábut ã yúug jéen bejep be. ¹⁴ Pánihichah, jeábut ã buudáh bejep be.* Nin baácboobút nihat jeená, nihat quewanabut ã táut numúp be.* ¹⁵ Páant ã yapachah ennit, nin baác dih moón ã maáta jeé íit diít na ã jweí waadáp be. Soldadowá ã maáta, búdí bíí dée bíbohnit, wěpnit, nihat queédih teo wáhnit, teo wáhnit nihcannitbat caanná míc ã jweí waadáp yah be. Bitabat jeé cātíh ã jweyép be.* ¹⁶ Pánih jweinít, jap bóo jeenádih, jee dáhnadihbat nin pah ã niijíp be: “Jwiít dih ma jáh júúwá.* Con Maáh chúudnidih, Oveja Wúúhdihbat búdí jwĩ úumna caá. Pánihna, jwiít dih ma jáhaá, Oveja Wúúhdih jwĩ yap yohatji jíib ã peéh chájcat pínah ni-ijná. ¹⁷ Caandih yap yohnitdih ã peéh chájat pínah yeó jáap wáát jumna caá. Caán ã peéh chájat pínahdih ded pah jwĩ jéih jweicán níit”, ã niijíp be.*

7

144 mil Dioíhwã ã wāt búudhñit

¹ Pánihat túttimah, chéne na míc ángelwãdih wã enep be. Queét nihat pehbóo ã bejep be. Jwíih waóh bejni chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni biíh chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni yeó aáb júúwúpboó bej, caán péeni yeó dei bejepboó ã bejep be. Pánih bejnit, ã bejepmant júúhni johlitnadih ã jáhap be. Pánihna, nin baácboó, búdí mujdihbat johlit ã johcap be. Dedé biíc máa nahdih ã joh jáhacap be.* ² Pánihat túttimah, biíh ángel yeó aáb júúwúpmant ã

júúwúchah, wã jwúub enep be. Dios páantjeh jumniíh wāt áihwãdih búudhdudih júúhna ã chájap be. Pánih júúhñit, bita chéne na míc bejnitboó, nin baác dih, búdí mujdihbat Dios ã yéjeat túutnit pínah ángelwãdih wěpép ã ejep be. ³ “Judh jwuhna caá. Dioíhwãdih íih móot jumnadih ã wãtdih wã búudh jwuhat túut caá. Pánih wāt búudhdudat pínah játih nin baác dih, búdí mujdih, máanadihbat ã ni yéjea jwuhca bojóo”, queét chéne na míc ángelwãdih ã níj ejep be.*

⁴ Pánihna, Dioíh wãtjĩh íih móot jumhdih búudhñit “Ciento cuarenta y cuatro mil Israel ã jumena ã ã jumna caá”, caán ángel ã niijíchah, wã joyóp be. ⁵ Doce mil Judá jumena ã jumnit ã wāt búudhñit ã jumap be. Bita doce mil Rubén jumena ã bita doce mil Gad jumena ã wāt búudhñit ã jumap be. ⁶ Bita doce mil Aser jumena ã bita doce mil Neftalí jumena ã bita doce mil Manasés jumena ã wāt búudhñit ã jumap be. ⁷ Bita doce mil Simeón jumena ã bita doce mil Leví jumena ã bita doce mil Isacar jumena ã wāt búudhñit ã jumap be. ⁸ Bita doce mil Zabulón jumena ã bita doce mil José jumena ã bita doce mil Benjamín jumena ã wāt búudhñit ã jumap be. Páant moonjéh nihat ciento cuarenta y cuatro mil ã wāt búudhñit ã jumap be.

Dawá baabní yégueh duonít

⁹ Pánihat túttimah, dawá cáacwãdih wã enep be. Ni hat baác dih moón, ni hat cáacwã poómp mácah wéhenit Cristodih jepahnitji caanjĩh míc wáac ñuhñitdih wã enep be. Dawá cáacwã, jenah enna, buájaca naáh, Maáh ã chúudup, Oveja Wúúh pehbúat ã ñuhap be. Túi baabní yégueh duonít, táam núonadihbat ã bíbohó be. ¹⁰ Queét ni hat nin pah ã níj wěi ejep be:

* **6:12** Ap 11.13; 16.18 * **6:12** Is 13.10; Jl 2.10,31; 3.15; Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25 * **6:12** Jl 2.31 * **6:14** Is 34.4 * **6:14** Ap 16.20 * **6:15** Is 2.19,21 * **6:16** Os 10.8; Lc 23.30 * **6:17** Is 13.6; Ez 30.2-3; Jl 1.15; 2.11; Am 5.18-20; 8.9-14; Sof 1.14-18; Mal 3.2 * **7:1** Jer 49.36; Dn 7.2; Zac 6.5 * **7:3** Ez 9.4,6

“Dios nihatdih Maáh caá. Caán, Oveja Wūúhbut jwiít dih túi ubnit caá”,
ĩ niijíp be.

11 Queét dawá ángelwā Maáh ā chūudupdih, veinticuatro maátadih, chéne na míc dawá quíibna jumnitdihbut ĩ ñuh púuda bojop be. Pánih ñuhnit, cāacwā ĩ wēi naáwáchah joinít, páah yoh ñajnit, caandíh queébtut nin pah ĩ wēi naáwáp be:

12 “Páant tigaá. Meém chah táini, nihat jéihni, chah wēpni caá. Ma wēpatjīh nihatdih chājni caá. Pánihni ma jumuchah, “Túina caá’, páantjeh niiját caá náahap. Meemdíh búdí jwī wēina caá”, ĩ niijíp be.

13 Táltimah, bíic maáh nin pah weemdíh ā niij úubh joyóp be: “¿Nit túi baabní yégueh dmonít det tigaá? ¿Dedmant tigaá ĩt jūóh?” ā niijíp be.

14 “Weém wā jéihcan caá. Meémboó queétdih ma jéihna nacaá”, caandíh wā niij jepahap be. “Nihat cāacwā tubit yeejéy yap láa, Diosdih ĩ cádahcat jíib ĩ mao yohnitji caá.* ĩih yéguehdih ā chocat pah, Oveja Wūúh āih meépdih yohna, ĩ yéjatdih ā yohnit ĩ jumna caá. Pánihna, yégueh túi baabní chóodih ĩ dmoná caá.*

15 “Pánih dmonít jumna, Dios ā chūudup pebh yeó jáap jumap pah, chei jumap pahbut caandíh páantjeh ĩ wēi naóhna caá. Dios ĩjeéh jumna, queétdih ā waphipna caá.

16 Chéneji nuugúp ĩ jwúub wuncan niit. Taca jootátbut ā jwúub wihcan niit. Yeó ā wihcah, tubit chāhat ā wihcan niit.*

17 Maáh pebh ñuhni Oveja Wūúh ovejawādih túi en daoní ā en dawát pah, queétdih ā en daobípna caá.* Ovejawādih en daoní ā waáwát pah, meo waócáhna queétdih ā numah bejbipna caá, báadhdat túutni mahdih ĩ

babhbat pínah niijná.* Pánihna, queét páantjeh wēina, chéneji ĩ jāicán niit”,* weemdíh ā niijíp be.

8

Seis ā néeh tewatjidih wat péanit, péenidih ā watat

1 Seis ā néeh tewatjidih wat péaniji péenidih ā yoób watap be. Páant ā watachah, tac yoób hora dée wéheat laihcan, nihat ĩ yayáh bejep be. 2 Táltimah, Dios pebh ñuhnit siete ángelwādih wā enep be. Bíih queétdih siete póojat nahnadih ā wūhup be. 3 Bíih ángelbut orojīh ĩ chājni pamapdih bíbohni Diosdih cáo wūhna ĩ cáagat naa pébh ā juí ñuhup be.* Búdí chej jumni cáwat pínahdih caandíh ĩ wūhup be, nihat Dioíhwā ĩ úubát bíicdih widnit, Dios ā chūudup pebh jumni oro naajīh ā cáo wūhat pínah niijná.* 4 Páant ā cáo wūhuchah, caán chej jumni jeí, Dioíhwā ĩ úubát bíicdih Dios pebh ā chao ñah bejep be. 5 Páant ā cáo wūhat táltimah, caán naadíh bóo tuu tǎóhdih caan pámapna náo yac péanit, baácboó ā puoh jéena bojop be.* Páant ā puoh jéenanachah, úum náah jumni wedóat énoh bíicdih tubit ā yeéj yáanachah, baác ā méménap be.*

6 Táltimah, queét siete ángelwā ĩ bíbohni póojat nahnadih póojat túut ĩ chājap be.

Jwíh cuatro póojat nahna

7 Bíic ángel ā jwíh póoj waáwáchah, mah cámahni dahna, iigní tuu tǎóhna bíicdih, meép wid jumni, baácboó ā yúug jéenep be. Páant ā yúug jéenechah, tacdih yoób dée buwájeh baác ā iiguíp be. Tacdih yoób déejeh máa, yílipbut, ā iigáh bejep be.*

8 Caán táltimah, bíih ángel jwuh ā bíbohni nahdih ā póojop be. Páant ā póojochah, búdí jee páh bóo, iigní

* 7:14 Dn 12.1; Mt 24.21; Mr 13.19 * 7:14 Jn 1.29; 1Jn 1.7 * 7:16 Sal 121.6; Is 49.10 * 7:17 Sal 23.1; Ez 34.23; Jn 10.1-16 * 7:17 Sal 23.2; Is 49.10; Jn 4.10; 7.37 * 7:17 Is 25.8; Ap 21.4 * 8:3 Am 9.1 * 8:3 Ex 30.1,3; Sal 141.2; Ap 5.8 * 8:5 Lv 16.12; Ez 10.2 * 8:5 Ex 19.16; Ap 11.19; 16.18 * 8:7 Ex 9.23-25; Ez 38.22

dah, jeámant buúg jéen bejnit, búdei mujna ã buúg báahap be. Páant ã buúg báahachah, búdei muj tacdih yoób dée meépjeh ã túut numúp be.* ⁹ Caán ã buúg báahapboó búdei mujdih moón queejwã ã wunup be. Caánboó pahni dahwani jáajnabut ã daabáh bejep be.

¹⁰ Caán túttimah, biíh ángel jwuh ã póojop be. Páant ã póojochah, búdei yuyú iigát pah bóo iigni cú, jeámant buúg jéen bejnit, biquí mujna buúg báahnit, meo waócáhnadibut ã chũúup be.* ¹¹ Páant ã buúg báahachah, nihat ã chũúhni óoni mujna ã túut numúp be. Páant ã óonachah, dawá cãacwã caán mahdih babhna, ã wunup be. Caán cú “Óoni”, ã wüt jumup be.*

¹² Biíc peihcannit ángelwã ã póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã póojop be. Páant ã póojochah, yeó, widh, cúiwãbut tacdih yoób déejeh ã yeh iigát ã buudáh bejep be. Pánihna, chéne na míc hora pohba yeó ã chãhcap be. Cheibut chéne na míc hora pohba widh, cúiwã ã yeh iigcáp be.*

¹³ Queét chéne na míc ã póojat túttimah, jwúub enna, búdei jao jiijnídih wã enep be. Caán ã niíj ñaacáchah, wã joyóp be. “¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! Wëpép ángelwã buu jwuh póojat túut caá ã chãjap. Páant ã póojochah, chah yeejép yoobát nin baác dih jumnit ã yapbipna caá”, ã niíj ñaacáp be.

9

Quinto póojat nah

¹ Queét chéne na míc ángelwã ã póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, cú pah iigni ángel japmant ã buúg jéen júúwúchah, wã enep be. Numah bóo íitna dei bejnit, ã wätat pínah niijná, Dios llavedih caandih ã wühup be. ² Caanná dei jubínit, ã wätachah, búdei tuu jeí ã bac júúwáp

be. Caán jeí ñahna, yeodih, jeádihbut ã jáhachah, nihat ã dupúáh bejep be.* ³ Caán jeí cãtíh jumnit díguipwã pah jíghnit baácboó ã bej peét bejep be. Dúo ã tuúbát panihnidih bíbohni, cãacwãdih tuúbhna, búdei tubanit pínah ã jumup be.* ⁴ Páant cãacwãdih yeejép ã chãjachah yuhna, yílipdih, máadih, biíh ã momnidihbut Dios ã yéejaat túutcap be. Caán ã wüt búudhca naáhwãdihjeh ã yéejaat túutcap be.* ⁵ Pánih yéejaat túutna yuhna, ã mao yohat túutcap be. Cinco widh pohba yeejép ã tuúbát túutcap be. ⁶ Páant ã tuúbúchah, tubit tubanit, cãacwã ã wunat pínahdih búdei ã bidbipna caá. Páant ã bidichah yuhna, queédih Dios ã wunat túutcan niít.*

⁷ Queét díguipwã míc maonit pínah caballowã pah ã jíghop be. Maáta ã duwát oro júdunadih ã duwáp be. Íih móot cãaquíh móotna pah ã jíghop be.* ⁸ Íih yoócnabut yaádih waó yoóc pah bóo maátni ã duwáp be. Íih maobát jíóih maoná pah ã jíghop be.* ⁹ Íih tacadih ítah chóna ã duwáp be, íih bácahdih jáhat pínah niijná. Íih muj jwãpana ã yáaat, dawá caballowã pütúni chónadih wáinit, míc mawadih bejna, ã ñawat pah ã yáanap be.* ¹⁰ Íih doomántbut tuúbát doóbhna ã jumup be. Pánihna, cinco widh pohba ã tuúbúchah, cãacwã búdei ã tubanap be. ¹¹ Numup bóo tólihdih moón ã maáh ángel queét díguipwãdihbut wutni ã jumup be. Hebreo wéheatjéh caán Abadón ã wüt jumup be. Griego wéheatjéh Apolión ã wüt jumup be. Páant niijná, “Yéeja Beedáni”, niijná ã chãjap be.

¹² Díguipwã cãacwãdih yeejép ã tubup chũúát túttimah, ã jwíih yeejép yapatji ã péanap be. Caán túttimah, chéne láa cãacwã yeejép ã jwúub yapbipna caá, páant mantih.

Sexto póojat nah

* **8:8** Ex 7.17-21 * **8:10** Is 14.12 * **8:11** Jer 9.15; 23.15 * **8:12** Ex 10.21-23; Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15 * **9:2** Gn 19.28 * **9:3** Ex 10.12-15 * **9:4** Ez 9.4 * **9:6** Job 3.21; Jer 8.3 * **9:7** Jl 2.4 * **9:8** Jl 1.6 * **9:9** Jl 2.5

13 Biícjĩh bóo téihya ángelwã ĩ póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, Dios pebh jumni oro naá yapatna jumni mona cãtĩh, wéheat ã yáa bacap be.*

14 Pánih wéhena, caán póojni ángeldih nin pah ã niúj naáwáp be: “Éufrates wút jumni muj jwéejboó queét chéneha míc chéonitji ángelwãdih ma wataá”, ã niijíp be. 15 Páant ã niijíchah joinít, caán ángel queét chéneha míc ã watat túatnitdih ã watap be, dawá cãacwãdih ĩ mawat pínah niijná. Queét ángelwã Dios ã chãjat túatni hora, yeó jáap, widh, jópchidihjeh pãina ĩ chãjap be. Páניהna, ĩpãini hora ã juyúchah, nihat cãacwãdih tac yoób déejeh mawat túut caá ĩ chãjap. 16 ĩih soldadowãdih jenah ennit, “Dos cientos millones caballowãjih chãudnit soldadowã ĩ jumna caá”, ĩ niijíchah, wã joyóp be.

17 Caballowãdih, queétjih chãudnitdih wã enechah, nin pah ĩ jígohop be. Queétjih chãudnitĩh bácah jãhat ĩtah chóona, chod dũni, jeá jaihni, búo jumni chóona dũonítidih wã enep be. Caballowãih waó, jió waoná pah ã jígohop be. ĩih jacmant tũ iigát, ĩtah chej jum wũjni, tũ jeí biícidih ã bacap be. 18 Páניהna, caballowã jacmant bacnijĩh tacdih yoób dée cãacwãdih ĩ mawap be. 19 Queét caballowã ĩih jacmant, ĩih pĩjmantbut cãacwãdih ĩ mawap be. ĩih pĩj mai pah jígohni jumna, caanjĩh cãacwãdih ĩ chãacáp be.

20 Obohjeéhtih, dawá ĩ mao jadhnitboó búdí yeejép ĩ yapachah enna yuhna, ĩ yéej chãjatdih ĩ cádahcap be. Nemépdih ĩ wēi cádahcap be. Orojĩh, platajĩh, bronze wút jumni ĩtahjĩh, jeejĩh, máajĩh ĩ chãjnidih “Dios caá”, ĩ niúj jenah joyátidih ĩ wēi cádahcap be. Caán ĩ pãpni jéih encan, jéih joicán, jéih jibcanni ã jumuchah yuhna, caandih ĩ wēi cádahcap be.*

21 Biíh ĩ yéej chãjatdihbut ĩ cádahcap be. Cãacwãdih ĩ mawat, ĩ weha máha

nihcannitjĩh ĩ yéej chãjat, ĩ nũmát, ĩ jiwátidihbut ĩ cádahcap be. Pánih cádahcan, ĩ túut nũmcáp be.*

10

Bainí papélah quiítbidih ángel ã wã jũwát

1 Túttimah, biíh wēpép ángel mah tólih diítina ñuhni japmant ã dei jũwáchah, wã enep be. ĩih wao cháh maí pahni júdu ã jumap be. ĩih móot yeó ã yeh iigát pah ã yeh iiguíp be. ĩih wiona máa iigní pah ã jígohop be. 2 Bainí papélah quiítidih watni ã tewep be. ĩih jéihyepmant bóo wio nah búdí mujna chũi ñuh, wáyámant bóo nah jiaboó ã chũi ñuhap be.

3 Pánih ñuhnit, búdí mũm náah jumni ã wēp ejep be. Páant ã ejat túttimah, siete láa énoh ã ñũn puñat pah bóo jupahatdih wã joyóp be. 4 Páant ã jepahachah joinít, wã daác jwĩhip yuh be. Obohjeéhtih, páant wã daacát túut chãjachah, jeámant weemdih nin pah ĩ niijíp be. “Siete énoh yáaat pah bóo ã niijátjidih ma daacca bojó”, ã niijíp be.

5 Páant ã niiját túttimah, búdí mujdih, jiadihbut chũi ñuhni ángel ĩih jéihyepmant bóo muj nahjĩh ã júut ñahanap be. 6 Pánih júut ñahanit, nin pah ã niijíp be: “Dios ã enechah, túi yoobópdiwã wã naóhna caá. Caánboó páantjeh jumni, nihatdih chãjni ã jumna caá. Japmant moondih, nin baácidih, nin baácidih moondihbut, búdí mujdih, búdí mujdih moondihbut chãjni caá. Bũ páant bóojeh tigaá ã páñat. 7 Péeni ángel ĩih póojat nahdih ã póojochah, ‘Nin pah wã chãjbipna caá’, Dios ã niijátji pah ã yapbipna caá. Jon jãtih cãacwãdih naóhcan yuhna, ã naáwátidih naóh yapanitboodih át túi naóh beedánap wut jĩ. Páant ã niúj naáwátjidih bũ jwuh ã chãjbipna caá”, caán ángel ã niijíp be.*

* 9:13 Ex 30.1-3 * 9:20 Sal 115.4-7; 135.15-17; Dn 5.23 * 9:21 Ex 8.15,19 * 10:7 Ex 20.11; Dt 32.40; Dn 12.7; Am 3.7

⁸ Páant ā niiját túttimah, weemdih daacát tútcanniji ā jwúb naáwáp be, páant mǎntih. Nin pah áí niijíp be: “Búdí mǎjdih jiaboó chǎi ñahni ángel pebhna ma bejeé. Caanná jǎibínit, ā bíbohni papélah quiítbitdih ma ubú”, ā niijíp be. ⁹ Páant ā niijíchah joiná, ā pebhna bejnit, caán quiítbitdih wā úbúp be. Páant wā úbúchah joinít, nin pah weemdih ā niij jepahap be: “¡Dáa! Ma jeémé. Ma jwíh jeéméchah, belo mac pah ā túi núum jwúhbirna caá. Obohjeéhtih, ma wǎtat túttimah, nema bijat panihat meemdih ā jǎóhbirna caá”, ā niijíp be.

¹⁰ Páant ā niijíchah joinít, caán quiítbitdih ubnit, wā jeémép be. Páant ā niijátji biíc yoobó, belo mac pah ā túi núum jwúhbirna be. Obohjeéhtih, wā jeémát túttimah, nema bijat panihat ā jǎúwáp be.* ¹¹ Caandih wā jeémp péanachah, jeámant nin pah weemdih áí jwúb niijíp be, páant mǎntih: “Nihat baácdih moón, mácah wéhenit, í maátabut, túttimah ded pah í yapat pínahdih ma naóh yapanaá”, ā niijíp be.

11

Dios naáwátdih chénewā naóh yapanit

¹ Túttimah, jenah enat pínah dii doóbhdih ángel weemdih ā wúhbirna be. Caán doóbhdih ā wúhchahjeh, nin pah Dios áí niijíp be: “Wíh mǎudih ma jenah enbi jwúhbirna. Caán mǎudih jǎibí jenah ennit, weemdih í cáo wúhat naadíh, weemdih wéinitdihbut ma jenah eneé.* ² Obohjeéhtih, caán mǎú jóocmant bóo jǎúhdih ma jenah enca bojó. Caán jǎúh judíowā nihcannitdih wúhni caá. Queét cuarenta y dos widh pohba wíh tútchidih, caán tútchidih moondihbut tubit yeejép í chǎjbirna caá.* ³ Wíh doonádih í naóh yapaat pínah niijná, chénewā wíhwádh wā wahbirna

caá. Páant wā wahachah, jǎiná dúwát chóonadih dúonít, mil doscientos sesenta yeó jáapjeh í naóhbirna caá”, ā niijíp be.

⁴ Queét naóh yapanit chéne olivo wát jamni nahna panihnit, chéne jí cáagat nahna panihnitbut í jamna caá. Dios nihat Maáh pebh queét í ñahna caá.* ⁵ Det queétdih en jǎihnit í yéj chǎjíchah, íh jacmant bóo tǎú iigát panihatjǎh queétdih í maobirna caá. ⁶ Queét chénewā í naóh yapaat pah bóo mah ā búgcát pínah wépat í bíbohbirna caá.* Mǎjdih meép mǎjnajeh tútt nǎmát pínah wépatbut í bíbohbirna caá.* Nin baácdih moondih jǎdhcabit wǎnatna í wúhat pínah wépatdihbut í bíbohbirna caá. Pánihna, í náahat pah bóo í chǎjbirna caá.*

⁷ Páant í naóh yapa péanachah, nǎmp bóo tólihboó jamni Namo bac jǎóhnit,* naóh yapanitjǎh míc maonit, queétdih ā mao yohbirna caá.* ⁸ Páant ā mawat túttimah, Jesúsdi í péoh dodh mao yohniji búdí tútchidih bóo namáboó íh bácahnaji ā ñajbirna caá. Caán tútchidih moón tubit yeejép wā caá. Sodoma tútchidih moón, Egipto baácdih moonbát í nihat pah í jamna caá.* ⁹ Pánihna, biíc peihcanni yeó jáap túi ñaj, biíh yeó jáap tac yoób íh bácahnaji ā ñajbirna caá. Páant bóo yeó jáap ā ñajachah, nihat baácdih moón í wéi enat pínah niijná, íh bácahnajidih í yohat tútcannit. ¹⁰ Queét chénewā, cáacwádh moh yéjanitji í wǎnchah ennit, nihat baácdih moón búdí í wéibirna caá. Pánih wéina, queét mícjeh bí déedih í míc wúhbirna caá.

¹¹ Íh bácahnaji biíc peihcanni yeó jáap túi ñaj, biíh yeó jáap tac yoób Diosboó queétdih ā jwúb boobirna caá. Páant í boo pad jǎúwúchah ennit, nihat cáacwā queétdih í en wáhi bejbirna caá.* ¹² Pánihat túttimah,

* **10:10** Ez 2.8-3.3 * **11:1** Ez 40.3; Zac 2.1-2 * **11:2** Dn 7.25; 12.7; Lc 21.24 * **11:4** Zac 4.3,11-14
 * **11:6** 1R 17.1 * **11:6** Ex 7.17-19 * **11:6** 1S 4.8 * **11:7** Dn 7.7; Ap 13.5-7; 17.8 * **11:7** Dn 7.21 * **11:8** Is 1.9-10 * **11:11** Ez 37.5,10

jeámant wéheat búdí ã yáanachah, ï joibípna caá. Queét chénewādh nin pah ã niijbípna caá: “Ninboó ñi púuh laáb jǎúwá”, ã niijbípna caá. Páant ã niijíchah joinít, queétdih jǎihnitji ï enechah, mah tólihjǎh ï púuh laab béjbipna caá.* ¹³ Páant ï púuh laab béjehchah, baác búdí ã méméjbipna caá. Páant ã méménachah, caán tútchidih bóo dawá mǎná ã bǎgúchah, siete mil cáacwā ï wǎnbipna caá. Bitá wǎncannitboó en wáhi bejna, “Dios chah wǎpni caá”, ï niijbípna caá.*

¹⁴ Pánih yeejép yapna, chéneji cáacwā yeejép ï yapap be. Páant ï yapat túttimahbitjeh, biíc láa yeejép ï jwǎub yapbipna caá, páant mǎntih.

Péni nahdih ã póojat

¹⁵ Túttimah, péni ángel jwǎh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, jeámant ï wǎp wéhenachah, wā joyóp be. Nin pah ï niij wǎi naáwáp be:

“Jwǎ íp Dios, ã wǎuh Cristo biícđih nin baácđih moondíh ï wǎtuchah, bǎu jwǎh nihatđih ï jepahat túttna caá. Dios ã maáh jumat ã bǎdcán niít”, ï niijíp be.*

¹⁶ Páant ï niijíchah joinít, Dios pebh chǎudnit veinticuatro maátabut, páah yoh ñajnit, caandíh ï weñep be.

¹⁷ “Maá, meém caá chah wǎpni. Jon jǎtih meém matát jumǎp tajǎ. Bǎubut ma jumna caá. Bǎu jwǎh nihatđih ma wǎtuchah, ma wǎpatjǎh ma jepahat tútđipna caá. Páant ma chǎjachah ennit, ‘Túina caá’, meemđih jwǎ niijná caá.

¹⁸ Nin baácđih moón meemđih jepahcannitboó, ï íjip yah jǎ. Páant ï jepahcatji jíib, bǎu meémboó queétdih búdí íjnit, peéh chǎjat tút caá ma chǎjap.* Wǎnnitjídih ma peéh chǎjbipna caá. Obohjeéhtih, míhwā ï túi chǎjatji jíib, queétdíh ma túi chǎjbipna caá. Ma

naáwátdih naóh yapanitji bitá míhwā biícđih majeéh jumnit, ï túi wǎibipna caá. Maátadh, moh yéejnitđihbut míhwā ï jumachah, ma túi chǎjbipna caá.* Nin baácđih moondíh yéejanitđih bǎu yohat tút caá ma chǎjap”, ï niijíp be.

¹⁹ Páant ï niiját túttimah, jeáboó jumni Dioíh mǎú jéc pǎa lajnidih wā enep be. Pánih enna, caán mǎú díitna, Dios cáacwādh teo wáacat tút niijná, ã naóh daácni naaná ã ñahat pahđihbut wā enep be. Caandíh wā enechah, búdí úm náah jumni wedóat énoh ã yáanachah, baác méméat biícđih, mah cámahni dahnabut ã joh bǎgúp be.*

12

Yad wili, Maí Dǎunibut

¹ Páant úm náah jumni ã yapat túttimah, nin baácboó ded pah ã yapat pínahđih Dios jeáboó ã júutǎp be. Pánih júutni oboh jumni nihcan be. Jeáboó yad wili mi jumachah, wā jwǎih enep be. Míih yégueh yeo páh ã yeh iiguíp be. Caánt widhđih mi chǎi ñuhǎp be. Maáta ï đuwát júđu dée, doce cúiwā jumni júđuđih mi đuwáp be. ² Caánt mi weép jáaana, túbit mi ñaacáp be.*

³ Túttimah, jeáboó jwǎub ennit, búdí maí đǎunidih wā enep be. Caán siete waó jumni ã jumǎp be. Waó jumat pah maáta ï đuwát júđuđadih ã đuwáp be. Diez mona jumni ã jumǎp be.* ⁴ Áih pǎjǎh cúiwādh tacđih yoób dée ã ub pǎi yoh jéenanap be. Pánihna, yad wili weép jáaanachah ennit, mi wǎuhđih joó jeémát tút niijná, mi pebh caán maí ã páñap be.* ⁵ Páant ã páñachah, newé weépđih mi túuhǎp be.* Caán wébít nihat baácđih moón ï maáh pínah ã jumǎp be. Páant Maáh chah wǎpni ã jumachah, cáacwā caandíh ï jéih yap yohcan niít. Páant ã cáac jumachahjeh, Dios ã pebhna

* **11:12** 2R 2.11 * **11:13** Ap 6.12; 16.18 * **11:15** Ex 15.18; Dn 2.44; 7.14,27 * **11:18** Sal 2.5; 110.5 * **11:18** Sal 115.13 * **11:19** Ap 8.5; 16.18-21 * **12:2** Mi 4.10 * **12:3** Dn 7.7 * **12:4** Dn 8.10 * **12:5** Is 66.7 * **12:5** Sal 2.9

caanbítidih ã ub ñah bejep be.* 6 Páant mi wũúhdih ã ub bejat túttimah, cãac wihcapboó, Dios ã ámoh jwejepjina beh wili mi jwei béjep be. Caanná mi jumuchah, mil doscientos sesenta yeó jáap Dios caántdih ã en dawáp be.

7 Páant mi jweyát túttimah, jeáboó ã míc mawachah, wã enep be. Miguel ãih ángelwã biíc dih jũóh nit, Maí Dũni ãihwã biíc dih ã jumupna míc mawadh ã juibínap be.* 8 Pánih míc maonit, Miguelwãboó Maí Dũniwãdih yap yohnit, jeáboó ã jwúub jumat tútcap be. 9 Pánih yap yohna, caán Maí Dũni, nemépwã ã maáh, Satanás wãt jumnidih, ãihwã biíc dih nin baácna ã yohop be. Nihat baác dih moondih yeeni caá ã jumup.* 10 Túttimah, jeámant nin pah biíh ã wẽp naáwáchah, wã joyóp be:

“Bũ jwũh jwĩ íp cãacwãdih ã táí ubna caá, bũca. Jwĩ íp ã wutatdih yap yohnit ã wihcan caá. Æ wahni Cristodihbut det yap yohnit ã wihcan caá. Nemépwã ã maáh jeáboó jumnijidih baácboó ã yoh jéenanap be. Caán nemépwã ã maáh yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut jwĩ déewã panihnit Jesúihwãdih ‘Nit yeejépwã caá’, jwĩ ípdih niú naóh yacna ã chãj jwũhup jĩ.*

11 Queét Jesúihwã Oveja Wũh meépdih táí jenah joinít, nemépwã ã maáhdih ã yap yohop be. ‘Jesucristo wũn wũhna, jwĩ yéejatdih ã yoh wũhup jĩ’, niijnít, nemépwã ã maáhdih yap yohnit ã jumna caá. Páant táini doonádih ã naáwát peéh, bita queétdih ã mawíhichah yũhna, Cristoíh doonádih ã naóh cádahcap be.

12 Nemépwã ã maáh baácboó yoh jéenani ã jumuchah ennit, yeéb jeáboó jumnit ãi weñeé. Obohjeéhtih, yeéb con baácboó jumnit, bádí mujboó jumnitbut

moh yéejnit ãi jumbipna caá. Pánihna, caandih peéh chãjat pínah tóah jũúwúchah jéihna, nemépwã ã maáh bádí ã íjna caá. Pánih íjnit, ãi pébhna juibína, yeebdih ã moh yéejabipna caá”, ãi niijip be.

13 Miguel caandih ã yohatdih jéihnit, Maí Dũni wébít iindih ã ñũn béjep be. 14 Obohjeéhtih, Dios caántdih bádí jawíh muj jwãpa pah bóo ã wũhup be, cãac wihcapboó mi jij jwei béjat pínah niijná. Caanná mi juibíat túttimah, biíc peihcanni jópchi táí beéd, biíh jópchi tac yoób Dios caántdih ã en daobípna caá, Maí Dũni caántdih ã yéejacat pínah niijná.* 15 Caanná mi bejechah, caántdih daabáat tút niijná, bádí muj pah bóo Maí Dũni ã éguep be. 16 Páant ã éguechah ennit, caántdih wapat tút niijná, baácboó ã dúuc bejep be, ã égniji mah caán ítboó ã nooj yác bejat pínah niijná. 17 Páant ã nooj yác bejechah ennit, caántdih jéih maocan, Maí Dũni bádí ã íjip be. Pánih íjnit, caántdih bũjácã, mi juménã, Dios ã wutatdih jepahnit, Jesúih táini doonádih jepahnitdih míc mawadh ã bejep be. 18 Pánihna, Maí Dũni bádí muj jwẽejdih bóo óondih ã juibí ñũhup be.

13

Bádí mujmant aáb jũóhni Namó

1 Páant caán óondih Maí Dũni ã jui ñũhuchah, caán bádí mujmant Namó jwũh, pah joinít, ã aáb jũúwúchah, wã enep be.* Caán Namó queét chénewã Dios naáwát dih naóh yapanitjidih maonijeh mantih ã jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ã jumup be. Æih mona jumat pah maáta ã dũwát júdanadh ã dũwúp be. Æih waonádihbut wãt daácni ã jumup be. Caán wãtna “WEÉM CHAH WẽPNI CAÁ”, ã niú daacát dih enna, Dios bádí ã íjna caá.* 2 Caán Namó jio daacá, wẽpép bejni, tac behni pah ã jumup be. Bádí

* 12:7 Dn 10.13,21; 12.1; Jud 9 * 12:9 Gn 3.1; Lc 10.18 * 12:10 Job 1.6-12; Zac 3.1 * 12:14 Dn 7.25; 12.7 * 13:1 Dn 7.3 * 13:1 Ap 17.3-12

jítcha jumni, búdí téih chóabut jumni, wēpép ā jumap be. Āih jac búdí jió jac pah bóo ā jumap be.* Maí Duumiboó Namó ā wutat pínah wēpatdih ā wūhap be. Pánih wūhna, queét chénat pah nihat cāacwādh wutat túut niijná, caandíh maáh ā waadánap be. ³ Caán Namodih mao yohíhna, bíic wao dáhdih ĩ búuh baacátji jwúub ñuumní ā jumap be. Pánihna, caán ā jwúub ñuumátjidih ennit, nihat cāacwā en wáhi bejnit, Namó queédih ā wutachah, ĩ jepahap be. Nihat áihwā ĩ jumap be. ⁴ Namó ā wutat wēpat pínahdih Maí Duumi ā wūhachah enna, cāacwāboó bóidicha caj yoh ñajnit, caandíh ĩ weñep be. Namodihbut ĩ weñep be. Pánih wēina, nin pah Namodih ĩ níj weñep be: “Bíih meém ma wēpat panihni ā wihcan caá. Det meemdíh míic maona, ĩ jéih yap yohcan níit”, ĩ níijp be.

⁵ “Chah wēpni caá”, Namodih níijnít, Diosdih yeejép ĩ wéhenachah yuhna, Diosboó joyáh bojnit, cuarenta y dos widhjuh maáh ā jumap túutap be. ⁶ Caán Namó Diosdih, áih wútdih, ā jumapdih, jeáboó jumnitdihbut yeejép ā wéhenap be.* ⁷ Dioíhwādh míic maonit, queédih ā yap yohop be. Páant ā yap yohochah yuhna, Dios ā enah bojop be. Páant caandíh Dios ā wutcah, áta jéih yap yohcan tagaá. Pánihna, nihat cāacwā poómp jumap pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moondíh Namó maáh ā jumap jwuhap be.* ⁸ Nihat Diosdih jepahcannit míicjuh Namó pebh juibí bóidicha caj yoh ñajnit, caandíh ĩ weñep be. Dios nin baácdih ā chājat pínah jātih, áihwā pínah ĩ wūtnadh átát daacáp wut jī. Caán ā daacni tólih Oveja Wūh ĩ maoníh tólih caá. Pánihna, caán tólihdih ĩ wútdih daacca naáhwā míicjuh Namodih ĩ weñep be.*

⁹ ĩDet molít jumna, ĩ joyoó naáh!

¹⁰ Det nemat muúboó nemnit pínahdih ĩ nembipna caá. Det jwāag

maonit pínahdihbut ĩ jwāag maobipna caá.

Pánihatdih jéihna, jwiít Dioíhwā yeejép yapna yuhna, caandíh táí jenah joí cádahcat caá náahap.*

Baác dítmant jūóhni Namó

¹¹ Túttimah, bíih Namó baácmant ā bac jūúwáchah, wā enep be. Oveja wūh chéne jáap mona jūóhnbít pah jíghni úum náah ā wihcap yuh be. Obohjeéhtih, ā wéheat úum náah jumni ā yáanap be. ¹² Pánihna, mujmant jūóhni Namoboó, baácmant jūóhndih maáh ā waadánap be. Páant ā maáh waadániboó, nihat baácdih moondíh mujmant jūóhni Namó, búuh baácnijidih ā weñat túutap be. ¹³ Baácmant jūóhni Namó ā wēpatdih júutnit, búdí iigát déedih jeámant ā buúg jéen jūúwát túutap be, cāacwā caandíh en wáhi bejnit, ĩ jepahat pínah níijná. ¹⁴ Mujmant jūóhni ā wutachah, baácmant jūóhnbóo ā wēpatjīh cāacwādh ā yeenap be. Pánih yeena, jwíh jumni pah jíghnidih ā pápat túutap be. Caán jwíh jumni íbat naajīh ĩ búuh baác yohniji yuhna, ā jwúub boonap be. Páant ĩ chājachah enna yuhna, Dios páantjuh ā enah boj jwuhap be.* ¹⁵ Baácmant jūóhni Namoboó mujmant jūóhni pah jíghni ĩ pāpnijidih caolíh ā jéyanachah, ā wéhenap be. Det caán pāpnidih ĩ wēicat enna, ā mao yohat túutap be. Diosboó caandíh páantjuh ā chāj jwuhat túutap be. ¹⁶ Caán baácmant jūóhni Namó nihat cāacwādh biquína ĩh jéihyepmant bóo téihya páhanadh, bitadh ĩh móot jūúhndih ā daacát túutap be. Oboh jumnit, maáta, dawá bíí dée bíbhnit, moh yéejnit, teo wūhntit, teo wūhcannitdih, nihat bíic yoobó ā daacát túutap be. ¹⁷ Caán jwíh jumni Namó biquínadh áih wútdih, bitadh áih númerodh daacca naáhwādh ā jíib chājat túutap be.

¹⁸ Caán daacátadh táí jéihyat caá náahap. Dios ā teo wáacatjīh jéihnit jumna, Namóih daacátadh ĩ táí beh

* **13:2** Dn 7.4-6 * **13:6** Dn 7.8,25; 11.36 * **13:7** Dn 7.21 * **13:8** Sal 69.28; Ap 3.5 * **13:10** Jer 15.2; 43.11 * **13:14** Mt 24.24; 2Ts 2.9-10

enbipna caá. Caán número newéih wūt ã jumna caá. Æih número seiscientos sesenta y seis caá.

14

Oveja Wūúh, ã ñílonitbut

¹ Túttimah, jeáboó jumni Sión wūt jumni jeejih ñuhni Oveja Wūúhdih wā enep be. Æjeéh dawá, 144 mil cāacwā ï jumup be. Queét ãih wāt dih, ã lípíh wāt dihbut ñih móot juúhnadh daácnit ï jumup be.* ² Queétdih wā joyóchah, jeámant áí yáanap be. Búdí dóo ã yáaat pah, búdí énoh ã yáaat pahbut áí yáanap be. Árpas ï niijní bíitat dahna ã yáaat pahbut áí yáanap be. ³ Caanjíh maáh ã chūdup pebh, chéne na míc dawá quíibna jumnit ángelwā, veinticuatro maáta pehbub, queét 144 mil cāacwā ï ñuhup be. Caanjíh ñuhnit, jáap ewatdih eona ï chājap be. Nin baácdih jumnitji yéejat yohnit, ã túi ubnit jumna, queétjeh caán jáap ewatdih ï jéihyep be. ⁴ Queét ï weha mána yaádh nihcannitjeh yéej chājcannit jumna, Oveja Wūúhdihjeh túi péenit ï jumup be. Yeejépwājeéh jumnitjidih Diosboó áihwā pínah ã ubup be. Queétboó áihwā pínah, Oveja Wūúh pínahbut, túi jepahnit ï jumup be.* ⁵ Pánihna, yeecannitjeh jumna, yéejat wihcannit míc ï jumup be.*

Biíc peihcannit ángelwā ï naóh jéenaat

⁶ Túttimah, jeáboó yeó namp biíh ángel ã jiiíchah, wā enep be. Dioíh táini dooná páantjeh jumnidih nihat cāacwā poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moondíh naóhni ã jumup be. ⁷ Caán ángel wēp naóhna, nin pah ã niij jéenanap be: “Diosdih ñi úmú. Būu jwuh cāacwādh peéh chājat túut caá ã chājap. Pánihna, caandíh ñi wēi naáwá. Caánboó nihat jeáboó jumnidih, nihat con baáboó jumnidihbut chājni caá. Pánih wēpni ã

jumuchah jéihna, caandíh bódicha caj yoh ñajnit, ñi weñé”, ã niijíp be.

⁸ Páant ã niiját túttimah, biíh ángel jwuh nin pah ã niij jéenanap be: “¡Ñi joyoó! Babilonia wāt jumni búdí tútchidih moón wēpnit ï jumuchah yuhna, queétdih Dios jáantjeh ã yoh beedána caá.* Queét páant ã yohnit nihat bitadh ï yéej chājat túutap be. Máihnit, bitadh ï wūhuchah, queétdih biíc yoobó tubit yeejép ï chājap be. Pánih chājna, ‘Dios caá’, ï niij pápnidih ï weñechah, queétdih ï en yacap be”, ã niijíp be.

⁹⁻¹⁰ Queét chéne ángelwā ï niiját túttimah, biíh ángel jwuh, nin pah ã niij jéenanap be: “Det Namodih, ã pápat tútnidihbut wēinit, ñih móotdih, téihyadh ãih wāt daácnitdih Dios ã peéh chājbipna caá. Dios queétdih búdí íjnit, iiguípna ã wahbipna caá. Caán dūbcanni iiguípboó jumna, queét tubit tubana, moh yéej náah jumnit, tubit ï ñaácbipna caá. Æih ángelwā, Oveja Wūúhbut ï enechah, yeejép ï yapbipna caá.* ¹¹ Caán iigát tūu jeí ã yaicán niit.* Queét tubit jīgah náah jumnit páantjeh ï jumbipna caá. Nihat cāacwā Namodih bódicha caj yoh ñaj wēinitdih, yeejép tubat páantjeh ã jumbipna caá. Yeó jáap jumat pah, chei jumat pah biíc yoobó ï tubabipna caá. Æ pápat tútnidih wēinit, ãih wāt daácnitdihbut páant yeejép ï yapbipna caá”, ã niijíp be.

¹² Páant yeejép ï yapachah ennit, jwiit Dioíhwāboó ã wutatdih jepahnit, Jesúsdi cadahcat caá náahap.

¹³ Túttimah, jeámant ã jwúb wéhenachah, wā joyóp be. “Nindih ma daacá: ‘Det Jesúsíhwā caandíh cádhcannit jumna, ï wunat túttimah, búdí ï wēibipna caá’”, áí niijíp be.

Páant ã niiját túttimah, Túini Espíritu jwuh nin pah ã niijíp be: “Páant ta tigaá. Yoobópdih tigaá. Queét búdí ï tewatdih péanit, ï choobípna caá. Dios pehbboó ï páuh

* 14:1 Ez 9.4; Ap 7.3 * 14:4 Ex 23.19; Stg 1.18

* 14:9-10 Gn 19.24; Sal 11.6; Is 51.17; Jer 25.15; Ez 38.22; Ap 16.19 * 14:5 Sof 3.13 * 14:8 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 18.2

* 14:11 Is 34.10

laáb juibínachah, í túi chājatjidih jéihnit, queétdih ã túi chājbipna caá. Pánihna, queét caanná juibínit, búdí í wēibipna caá”, ã niijíp be.

Dios cāacwādh ã ñíwat

¹⁴Túttimah, túi baabní mah tólihjih wā enep be. Caán mah tólihjih nihat cāacwā úd jeñé ã chúudup be.* Caán chúudni maáta í dūwát oro júdudih ã dūwúp be. Biíc íbat túi eeép, pácahidih í bóodat naá déedih ã bíbohóp be. ¹⁵Túttimah, biíh ángel Dios ã jumupmant ã bac jūúwúp be. Pánih bac jūóhnit, mah tólihjih chúudnidih ã wēp ejep be: “Buu jwuh Dios ã jenahat láa ã juná caá. Pánihna, míh pácahi panihni ã túi baabáchah, ma bíbohni íbat naajíh míh cāacwādh ma ub beedá bojóó”, ã niijíp be.* ¹⁶Páant ã niijíchah joinít, mah tólihjih chúudni ã bíbohni íbat naajíh nin baácdih bóo pácahi panihnidih ã bóod jwíhip be.

¹⁷Túttimah, biíh ángel jwuh Dios ã jumupmant ã bac jūúwúp be. Caanbút mah tólihjih chúudni ã bíbohni dée íbat naa múntih ã bíbohóp be. ¹⁸Túttimah, biíh ángel jwuh Diosdih cáo wūhat naa pébh jumni ã bac jūúwúp be. Caánboó caán naadíh bóo tuu iigátdih en daoní jumna, nin baácboó iig beedáát pínah wēpat bíbohni be. Pánih bac jūóhna, eeép íbat naá bíbohni ángeldih ã wēp ejep be: “Con baácdih bóo jumni jiwá iguíha panihni ã túi ei beedná caá. Pánihna, ma bíbohni íbat naajíh caandíh ma bóod ub beedánaá”, ã niijíp be. ¹⁹Páant ã niijíchah joinít, caán ángel nin baácdih bóo iguíh pihanadidih ã bóod ub beedánap be. Páant ã bóod ub beedánit, caán iguíh pihanadidih í búuh chuñat júáboó ã yoh yacap be. Páant ã yoh yacat pah-jeh tigaá, caandíh náahcannitdih Dios búdí íjnit, queétdih peéh chājna, ã yohbipna caá. ²⁰Pánih yohna, caán tútchi jwējdih í búuh chuñat júádih iguíh pihanadidih í búuh chuñat dée pah yeejép cāacwādh ã mao yohat túutap be.* Caanjíh í mao yohochah, íih

meép ã nooj bác bejep be. Caán meép muj pah ã jumup be. Tres cientos kilómetros ã nooj béjep be. Pánih nooj béjna, chéne metros dée ã numahap be.

15

Cāacwāyeejép íyapat pínahdih siete ángelwā í bíbohát

¹Túttimah, jeáboó enna, úum náah jumnidih wā en wáhi bejep be. Nin baácboó ded pah ã yapat pínahdih weemdíh ã júutap be. Caán oboh jumni nihcan be. Nin pah jíghatdih wā enep be: Siete ángelwā í jumup be. Cāacwā í yeejatdih Dios búdí íjna, queét siete ángelwāboó yeejépwādh ã pée peéh chājat túutnit pínah be. Pánihna, siete láa pohba cāacwādh í peéh chājat pínah niijná, queétdih wahat túut ã chājap be.

²Queét ángelwādh wā enat túttimah, búdí mujdih wā enep be. Caan múj túi jélepni tuu iigátjīh widni ã jumup be. Namodih, ã pāpat túutnidih, áih número dih ã daacát túutatdihbut jepahcannitji caán muj jwējdih í ñuhuchah, wā enep be. Caanjíh ñuhnit, Dios ã wūhni árpas í niijni bíitat dahnadidih í bíbohóp be. ³Dios ã yap yohatjidih jenah joinít, Diosdih teo wūhni Moisés ã chājatjidih eona,* Oveja Wūúh ã chājatjidihbut wēi eona, nin pah í níj ewep be:

“Maá, meém chah wēpni caá. Ma chājatdih enna, jwí en wáhi bejna caá. Chah túini caá ma chājat. Meém nihat baácdih moón í maáta chah maáh caá. Yoobópdih chājni caá.

⁴Nihat cāacwā meemdíh úumnit, ‘Chah wēpni caá’, í niijbípna caá.* Meemjéh yeejat wihcanni caá. Nihat baácdih moón yoobópdih ma chājatdih enna, ma pebh juibínit, bódechah caj yoh ñajnit, meemdíh í wēibipna caá”, í niijíp be.*

* **14:14** Dn 7.13 * **14:15** Jl 3.13 * **14:20** Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 19.15 * **15:3** Ex 15.1-18

* **15:4** Jer 10.7 * **15:4** Sal 86.9

⁵ Túttimah, jeáboó jwáub ennit, Dioíh muú jęc pãa lajnidih wã enep be. Pãnih enna, caán muú diítna, Dios cãacwãdih teo wáacat túut niijná, ã naóh daácni naaná ã ñhat paihdih ã ñajat tólihdihbut wã enep be.* ⁶ Caán muúdih wã enechah, queét siete ángelwãboó yeejépwãdih ã pée peéh chãjat túutnit pínah caán muú diítna jumnit, í yoób bac jãúwáp be, bũca. Túi baabní yeh iigni yégueh chóona dũonít, oro tãpjíh jãóh poómp yoób jui wái chéonit míic í jumap be. ⁷ Pãant í bac jãúwãchah, biíc dawá quíibna jumni ángelboó queét siete ángelwãdih í yoobó oro pamapnadih ã wũhap be. Caan pámap diít dih cãacwã í yéejatdih Dios páantjeh jumni, búdí íjna, ã peéh chãjat pínah túi yáoni ã jumap be. ⁸ Pãant ã wũhchahjeh, Dioíh muú diítna ã yeh iigát, ã wēpatbut jumna, tũ jeí ã jum peét bejep be. Pãnihna, Dios ã wēpat búdí jumna, queét siete ángelwã í peéh chãjat pónih, tũ jeí muújéh ã jumuchah, ded biíc ã jéh waadcáp be.*

16

Dios cãacwãdih ã peéh chãjat jumni siete pamapna

¹ Túttimah, Dios ãih muumánt ã wēp naóh bacanachah, wã joyóp be. Queét siete ángelwãdih nin pah ãí níj naáwáp be: “Wã niijátji pahjeh, bũ baác dih moondih peéh chãjat túut caá wã chãjap. Pãnihna, ñi bíbohni pamapna diítboó jumnidih ub bejnit, baácboó ñi puoh jéenabií”, ã niijíp be.

² Pãant ã niijíchah joinít, biíc ángel ã bíbohni pamapdih ub bejnit, caán diítboó jumnidih baácboó ã puoh jéena bojop be. Pãant ã puoh jéenanachah, Namoih cãacwã yeejép yaohna jumnit í jumap be. Queét ãih wãt dũonít míicjeh, caan páh jígohnidih í pãpnidih wēinit í jumap be. Pãant í chãjatji jíb, queétdih ã peéh chãjachah, nihat íih bácahnadih dawá yahwítna

ã jumuchah, queét tabit yeejép í tabanap be.*

³ Pãant ã puoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni pamap diítboó jumnidih búdí mujboó ã puoh báaha bojop be. Pãant ã puoh báahanachah, caan múj meépjuh ã jumah bejep be. Wunniíh meép pah ã jígohop be. Pãant yeejép meép ã jumuchah, caan mújboó jumnit nihat queejwã í túi wun beedáh bejep be.

⁴ Chénewã í puoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni pamap diítboó jumnidih nihat mujnaboó, meo waócáhnadihbut ã puoh báahani ã chũúup be. Pãant ã chũúuchah, meép mujna míicjeh ã túut nuúm beedáh bejep be.* ⁵ Pãant ã túut nuumúchah ennit, biíh ángel mujnadih en daoní, nin pah ãí niijíp be:

“Dios, meém yéejat wihcanni caá. Jon jãtih, bũubut ma jumna caá. Pãnihna, cãacwã yeejép í chãjachah enna, queétdih peéh chãjna, meép mujna chãjat yoobópdih tigaá.

⁶ Namoihwãboó míihwãdih maona, meép í yohop be. Pãant í mawatji jíb, queétdih meépdihjeh ma babhbat túutat yoobópdih caá. Pãant ma chãjatdih tibeé queét í náahap be”, ã niijíp be.

⁷ Pãant ã niiját túttimah, Diosdih cáo wũhat naajéh ã wéhenachah, wã joyóp be. “Pãant tigaá. Maá, meém chah wēpni caá. Yeeat wihcanni, yoobópdih tigaá ma peéh chãjap be”, ãí niijíp be.

⁸ Biíc peihcannit í puoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni pamap diítboó jumnidih yeodih ã puoh jãhanap be. Pãant ã puoh jãhanachah, cãacwãdih ã tehaat pínah niijná, Dios yeodih tabit ã chãhaat túutap be. ⁹ Pãnihna, cãacwã tabit wun tehna, Dios queétdih ã peéh chãjatdih jéihnit, caandih yeejép í jũihũap be. Yeejép yapna yuhna, í

* 15:5 Ex 38.21 * 15:8 Ex 40.34; 1R 8.10-11; 2Cr 5.13-14; Is 6.4 * 16:2 Ex 9.10; Dt 28.35 * 16:4 Ex 7.17-21; Sal 78.44

yéejatdih jġgahcan, ĩ noón cádahcap be. “Dios túini caá”, ĩ niġ wēi naóhcap be.

10 Chénena míic ĩ pꝛoh jéenaat túttimah, bíih ángel jwꝛh ā bíbohni pamap diítboó jumnidih Namo ā chꝛudꝛboó ā pꝛoh jéenanap be. Páant ā pꝛoh jéenaat túttimah, ā maáh jumꝛboó ā dꝛꝛúáh bejep be.* Pánihna, queét yaoh jumnit, tubit tubana, ĩih nuúcdih ĩ néeh chāacáp be. 11 Dios queétdih ā yaoh chājachah jéihna, caandíh yeejép ĩ jūihñꝛ be. Queét tubit tubana yꝛhna, yeejép yahwítna dꝛoná yꝛhna, ĩ yeejép chājatdih jġgahcan, ĩ noón cádahcap be.

12 Bíicjġh bóo téihya ángelwā ĩ pꝛoh jéenaat túttimah, bíih ángel jwꝛh ā bíbohni pamap diítboó jumnidih Éufrates wāt jumni mꝛjna ā pꝛoh báahanap be. Páant ā pꝛoh báahanachah, caan múj ā jōpah bejep be, yeó aáb jūúwꝛpꝛmant moón maáta ĩih cāacwā bíicdih ĩ chꝛuhah pínah niġná.*

13 Túttimah, bíic peihcannit nemépwā bubúwā pah jġgohndih wā enep be. Bíic Maí Dꝛuníh jacmant ā bac jūúwꝛ be. Bíih mꝛjmant jūóhni Namóih jacmant ā bac jūúwꝛ be. Bíih, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niġ yeeni baácꝛmant jūóhni Namóih jacmant ā bac jūúwꝛ be. 14 Queét bíic peihcannit nemépwā cāacwā ĩ jéih chājca naáhdih chāj jūútnit pínah ĩ jumꝛ be. Nihat baácđih moón ĩ maáta ĩih cāacwāđihbut ĩ míic mawat túutꝛ be. Páant ĩ míic mawat pínah yeó jáap Dios chah wēꝛni nihat cāacwāđih wꝛtni jumna, péé míic mawat yeó jáap ā jumꝛchah, caandíh eníhcannitdih Dios ā yap yohbipna caá.

15 Caandíh wā enat pónih, nin pah Jesús jwꝛh āí niġ naáwꝛ be: “**ĬNi joyoó! Nꝛꝛmní cāac ĩi náhnicah, nꝛꝛmáđih ā juibíát pah, weembút ĩi náhnicah, wā dei be-jbipna caá.*** Pánihna, yégueh dꝛonít ĩ

túccat pah, túinidih chājnit, wā jwꝛub dei juibínachah, ĩi túccan niit. Páant wā dei juibíát pínahdih túi páinit, búdí ĩi wēibipna caá”, ā niġjꝛ be.

16 Queét bíic peihcannit nemépwā nihat baácđih moón ĩ maátadih míic mawat túut niġná, ĩ yoób míic wáacat túutꝛ be. Hebreo wéheatjġh “Ar-magedón”, wāt jumꝛboó ĩ míic wáacap be.*

17 Seis ángelwā ĩ pꝛoh jéenaat túttimah, caán péeni jwꝛh ā bíbohni pamap diítboó jumnidih johlit jumꝛboó ā pꝛoh yohop be. Páant ā puhwꝛchahjeh, āih mꝛꝛmánt Dios wēꝛép āí niġjꝛ be: “ĬPáant bóojeh tigaá, buca!” ā niġjꝛ be. 18 Páant ā niġjġchahjeh, úꝛm náah jumni yoobát énoh wedóat bíicđih pꝛi, baác búdí ā méménap be.* Jon jātih páant bóo pohba baác āꝛí mémécan jġi. Bꝛꝛ caá chah baác méméat ā yoób jumꝛ.

19 Páant ā baác méménachah, caán búdí tútchi, dúꝛc peét bejna, bíic peihcanni tútchina pah ā chāwꝛp be. Nihat bíih tútchinabut ā boto jéen beedáh bejep be. Caán búdí tútchi, Babilonia wāt jumni tútchidih moón tubit yeejép ĩ chājatjġdih náhnina, búdí íjnit, Dios queétdih búdí ā peéh chājap be.* 20 Pánih baác méména, nihat quewana boto daab béj, jeenábut ā boto jéen beedáh bejep be. Pánihna, dedé jeé, quewabut ā noón wihcap be.* 21 Dahwani cámahni mah dahna cāacwāđih ā bꝛꝛg lájap be.* Caán cincuenta kilos pah bóo chodni dahna ā jumꝛ be. Pánihna, queétdih ā bꝛꝛg lájachah, cāacwāđih tubit ā peéh chājachah ennit, Diosdih yeejép ĩ jūihñꝛ be.

17

Tubit yeejép chājat túutnih

1 Túttimah, siete pamapnadih bíbohndih ángelwājeéh jumni wā pebh jainít, nin pah weemđih ā niġ naáwꝛ be: “Ma en jūúwꝛ. Dawá mꝛjna

* 16:10 Ex 10.21 * 16:12 Is 11.15 * 16:15 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3 * 16:16 Jue 5.19; 2R 9.27; 23.29; 2Cr 35.22; Zac 12.11 * 16:18 Ap 8.5; 11.13,19 * 16:19 Is 51.17; Jer 25.15; Ap 14.10 * 16:20 Ap 6.14 * 16:21 Ex 9.23; Ap 11.19

chah ch́udnih dawá ćacwádih tubit yeejép mi ch́ajat tútat peéh, Dios á peéh ch́ajat pínahdih meemdíh wá j́utbipna caá.* ² Nihat baácdih moón í maátadih mi wutna caá. Queét maáta caántdih jepahnit, mijeéh í yéej ch́ajap be. Páant í ch́ajachah, nihat ćacwábut biíc yoobó í yéej ch́ajap be”, á niijíp be.*

³ Páant á niiját túttimah, Túini Espíritu á wēpat weemdíh búdí á jumuchah, ćac wihcapboó ángel weemdíh á ub bejep be. Á ub jubínachah, duuni Namojih yad wili mi ch́uduchah, wá enep be. Caán Namó wá jwíih ennijeh muntih á jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni á jumup be. Áih waonádih dawá wūt yee daácní á jumuchah ennit, Dios búdí á íjna caá.*

⁴ Caanjíh ch́udnihboó maáta í dawát chóodih mi dawáp be. Caán chóona chod duuni, ñunáp mac pah chítah jumni, dawá oro, búdí jíib jumni jeé tíibna, perlas wūt jumni tíibna biícđih í wid búdhni á jumup be. Oro pamapdihbut mi bíbohó be.* Caán pámap túi jíghni jumna yuhna, caán díitboó búdí yeejép mi ch́ajat á jumup be. ⁵ Caánt yeejép wili miíh móot juhđih mi wūt daácní á jumup be. Caan wútdih bita í túi jéihcan caá. Nin caá mi wūt: “BÚDÍ TÚTCHI BABILONIA WÚT JUMNI TÚTCHI PAH CAÁ. NIHAT YÉEJ CH́AJATDIH ÑINAHAT TÚTNIH, DIOSDIH NÁAHAT TÚTCANNIH CAÁ”, níj daác búdhnih mi jumup be. ⁶ Dawá Jesúihwádih míic maonit, íih meép í yohochah enna, máihnih pah búdí mi weñep be. Jesúsđih í cádahcat jíib caánt queétdih mi mawap be.

Caántdih ennit, weémboó wá en wúhi bejep be. ⁷ Páant wá en wúhi bejchah ennit, ángel weemdíh nin pah á niijíp be: “¿Dépanih tigaá ma en wúhi bej? Ma jéihca naáh yad wilidih mi ch́udni Namó siete waó jumni, diez mona jumnidihbut wá jéihyabipna caá. ⁸ Caán Namó játi

hni á jumup be. Obohjeéhtih, buu á wih jwuhcan caá. Túttimah, caán numah bóo ítmant jumni á bac júóhbipna yuh caá.* Páant á bac júúwát túttimah, iiguípna á bejbipna caá. Nin baác á jummat pínah játi Dios áihwá pínah í wútdih áih papélah tólihdih á daacáp jí.* Pánihna, á daácca naáhwáboó caán Namó á jwúub jíghochah, í en wúhi bejbipna caá.

⁹ “Buu wá naáwátdih jéihíhna, ñi túi joyoó. Namóih siete waoná, siete jeená panihni á jumna caá. Caán siete jeenájih caánt mi ch́udup be. Caán siete jeená siete maátadih mi wutnit á jumna caá. ¹⁰ Cinco maáta í maáh jumati jáantjeh á buudáh bejep be. Biíh queét túttimah, buu maáh á jumna caá. Biíhboó caán túttimah maáh waadnit, bahnijeh á jumbipna caá. ¹¹ Namoboó játi jumni, buu wihcanni, queét siete maáta túttimah, jwúub jumna, maáh á waadbípna caá. Caán siete maátajeéh jumni caá. Túttimah, iiguípna á bejbipna caá.

¹²⁻¹³ “Namóih mona, diez maáta panihnit í jumna caá.* Dawá ćacwá í chah maáta pínah í jumna caá. Obohjeéhtih, queétboó maáta í waad jwuhcan caá. Queét diez maáta biíc yoobó jenah joinít, Namóihwá í jumbipna caá. Pánihna, íih baácdih moón í chah maáh Namodih í waadábipna caá. ¹⁴ Queét diez maáta Namó biícđih bejnit, Oveja Wúuh á ñíonit, caandih cádahcannit biícđih í jumupna, míic mawadih í jubíbipna caá. Páant í míic mawachah yuhna, Oveja Wúuh áihwá biícđih queétboodíh í yap yohbipna caá. Caán Oveja Wúuh nihat ćacwá í maáta chah Maáh caá á jumup. Pánih chah wēpni jumna, queétdih á yap yohbipna caá”, ángel á niijíp be.*

¹⁵ Caanjéh muntih nin pah á jwúub niijíp be: “Buu caánt yeejép ch́ajnih dawá mujna chah ch́udnih ded

* 17:1 Jer 51.13 * 17:2 Is 23.17; Jer 51.7 * 17:3 Ap 13.1 * 17:4 Jer 51.7 * 17:8 Dn 7.7; Ap 11.7 * 17:8 Sal 69.28; Ap 3.5; 13.8 * 17:12-13 Dn 7.24 * 17:14 Dt 10.17; Ap 19.16

pah mi jummatdih wā naóhbipna caá. Caan mújna nin baácdih moón, dawá cāacwā ī jummat pah caá. ¹⁶ Caán Namoboó, diez maátajih yeejép chājnihdih ī eníhcan niít. Pánihna, queétboó miíh bií déedih, miíh táini yéguehdihbut dúuc wái beedánachah, tíic náah jumnih mi chāobípna caá. Miíh déepdihbut ī jeémpbipna caá. Páant ī jeémp jadhnidihbut ī cáo yoh beedábipna caá. ¹⁷ Dios yeejép chājnihdih yohat túut niijná, queét diez maátadih biíc yoobó ā jenah joyát túutur be, Namodih fih baácdih moón chah maáh ā jummat pínah niijná. Jon jātih Dios ā niijátji pah ā yap beedéchahjeh, Namoboodihbut ā yohbipna caá. ¹⁸ Caánt ma ennihji nin panihni mi jumna caá: Caánt Babilonia wūt jumni búdí tátchi panihni caá. Caán tátchidih moón nihat baácdih moondih yeejép watnit ī jumna caá”, ángel ā niijíp be.

18

Babilonia tátchi yohni ā jummat

¹ Túttimah, biíh ángel, Dios pebh jumni ā dei jūwúchah, wā enep be. Búdí wēpni jumna, ā yeh iigát nihat baácboó ā túi baabáp be. ² Pánih dei jūinít, caán ángel tabít ā wēp niijíp be: “¡Yohni caá buca! Wēpép Babilonia tátchidih moondih Dios jáantjeh ā yoh beedánap be.* Būc dawá nemépwā, yeejép jwébehwā, cāacwā ī en iinít míicjeh ī jumna caá.*
³ Nihat baácdih moón, ī maáta biícdih, caán tátchidih moón yeejép ī chājachah, ī en yacap be. Páant yeejép ī chājatdih en yacnit, Namodih wēinit, ī jepahap be. Queét nihat dawá bií déedihbut ī en nínahap be. Páant yeejép ī chājatji jīb Diosboó caán tátchidih moondih ā yoh beedánap be”, ā niijíp be.*

⁴ Túttimah, jeámant Diosboó nin pah āi niijíp be:

“Wíihwāá, caán tátchidih moón biícdih yéej chājcat túut niijná, ñi bac bejeé.* Ñi bac bejcah, queétdih wā peéh chājachah, yeebdihbut ā chāúhbipna caá.

⁵ Ī yéej chājat caánt yeejép chājnih mi yéej chājatji pah, búdí yoobát ā jumna caá.* Pánihna, weémboó mi yéej chājatjidih wā quíib buudcán caá.

⁶ Pánih quíib buudcán, caántdih búdí wā peéh chājat túutbipna caá. Cāacwādh yeejép mi chājat túutatji pah, caántboodih yeejép yoobát wā peéh chājat túutbipna caá.*

⁷ Caántboó ‘Weém maáh wili, táinih caá. Éemp wunnih ī moh yéejat panihcan caá. Dedé yeejép yapat weemdih ā wihcan niít’, mi niij jenah joyóp yuh be. Páant niij jenah joiná, búdí jīb jumnidih mi bíbohó be. Páant búdí jīb jumnidih mi bíbohatji pah mantih, yeejép mi yapa naáh.

⁸ Páant mi niij jenah joyóchah yuhna, náhnicahjeh caántdih peéh chājat pínah ā jumbipna caá. Caánt tabúp chūúh, wun jūinít, nuugúpjijeh mi wunbipna caá. Páant mi wunuchah, caántdih ī cáo yohbipna caá. Weém ñi Maáh Dios chah wēpni jumna, caántdih wā niiját pah yoobópdih wā peéh chājat túutbipna caá”, jeámant āi niijíp be.*

⁹ Pánihna, Dios caántdih peéh chājna, ā cáo yohochah, caán jeidih ennit, nin baácdih moón ī maáta búdí ī jūibípna caá. Queét mijeéh yeejép chājnitji, caán tátchiboó táini bií déedih jīb chājadih ĩpī jūibínap yuh be. ¹⁰ Páant búdí ā iiguíchah enna, queét maáta fih tátchimant jumna, biíc yoobó peéh

* **18:2** Is 21.9; Jer 51.8; Ap 14.8 * **18:2** Is 13.21; Jer 50.39 * **18:3** Is 23.17; Jer 51.7 * **18:4** Is 48.20; Jer 50.8; 51.6,45 * **18:5** Gn 18.20-21; Jer 51.9 * **18:6** Sal 28.4; 137.8; Jer 50.29 * **18:8** Is 47.7-9

chājat pínahdih úumnit, ì en wáhi be-
jbipna caá. Caandih en wáhi bejnit,
nin pah ì niijbípna caá:

“Moh yéejni tútchi caá, Babilonia. Con
búdí tútchi, chah wēpni tútchi
ã jumap yah be. Obohjeéhtih,
náhnica, con tútchidih Dios ã
peéh chājna caá”, ì niijbípna
caá.*

¹¹ Nihat baácdih moón bií dée
jíib chāj jibnitboó, caán tútchi ã
búudáchah enna, bií déedih jwúub jíib
chāj wāhat pínah wihcat jéihnit, búdí
ì jīgahbipna caá.* ¹² Oro, plata, búdí
jíib jumni jeé tíbna, perlas wāt jumni
tíbnadihbut ì jéih jíib chāj wāhcan níit.
Biíh ì ãb jūóhni túini yéguehna, maáta ì
dawát jaihni yégueh chóona, seda wāt
jumni túi itíni chóona, dūuni yégueh
chóonadihbut jíib chājnit ì wihcan
caá. Biíh ì ãb jūóhni chej jumni máa
nahna, marfil wāt jumni jīh ì chājnidih,
búdí jíib jumni máajīh ì chājnidih,
bronce wāt jumni jīh ì chājnidih, ìtahjīh
ì chājnidih, mármol wāt jumni jeejīh
ì chājnidihbut jíib chājnit ì wihcan
caá. ¹³ Biíh ì ãb jūóhni ì jeémátidih ì
nūñaat pínah canela wāt jumni, biíh
ì jeémátidih ì nūñaat pínahbut, chej
jumni ì cáwat pínah, mirra wāt jumni
chej jumni dahnadihbut jíib chājnit ì
wihcan caá. Biíh ì ãb jūóhni ì jeémát
pínah jiwá iguúh mac, jeémát chājat
yíi, trigo oj, caán tíbnadihbut jíib
chājnit ì wihcan caá. Bitá jiwíwā,
ovejawā, caballowā ì wáini pātúni
chóona biícidihbut jíib chājnit ì wihcan
caá. Queédih teo wāhñit pínahdih
ì ãb jūúwúchah yahna, queédih jíib
chājnit pínah ì wihcan caá. Pánihna,
jíib chājnit pínah ì wihcah enna, queét
ãb jūóhñitjiboó búdí ì jīgahbipna caá.*

¹⁴ Caán tútchidih moonjídih jāiná, nin
pah ì niijbípna caá:

“¡Adé! Ì moh yéejna caá. Nihat ì oiniji
ã búudáh bejep be. Nihat túini ì
bíbohnijbut ã búudáh bejep be.
Chéneji ã jwúub wihcan níit”, ì
niijbípna caá.

¹⁵ Queét caán tútchidih moondih
bií dée jíib chāj wāhna, búdí ì jíib
tewep yah be. Pánihna, caán tútchidih
yúupmah ì en boj behbipna caá,
“Jwiítidihbut peéh chājna”, niijná.
Páant niij en ñahna, caán tútchidih
búdí ì jīgahbipna caá.* ¹⁶ Búdí
jīgahñit, nin pah ì niijbípna caá:

“Moh yéejnit caá con búdí tútchidih
moonjí. Queét caánt yeejép
chājnih mi nihat pah túinidih
ì bíbohop yah be. Caántboó túi
jaihni, túi dūuni yégueh chóona,
maáta ì dawát chóonadih mi
dawáp yah be. Oro, búdí
jíib jumni jeé tíbna, perlas
wāt jumni tíbnadihbut búudhni
yégueh chóonadih mi dawáp
yah be. Páant mi nihat pah con
tútchidih moón ì jumap yah be.

¹⁷ Obohjeéhtih, náhnica, con tútchi
ã búudáh bejep be”, ì niijbípna
caá.

Nihat dahwani jāáj chóonadih
moón, ì maáta, queédih teo wāhñit,
bita búdí mujboó teo jibnitbut,
caán tútchidih yúup ì enbipna
caá.* ¹⁸ Caanjīh enna, caán tútchi
ã iiguúchah ennit, nin pah ì niij
ñáacbipna caá: “Con tútchi nihat
pah, biíh tútchina ã wihcan caá”, ì
niijbípna caá.* ¹⁹ Pánih búdí jīgah
jāinít, nin pah ì niijbípna caá:

“¡Adé! Con tútchidih moonjí moh
yéejnit caá. Túini tútchi yah
jīi. Nihat jwiít dahwani jāáj
chóona bíbohnit, búdí mujna jib-
nit, con tútchidih bóo bií déejīh
jwī jíib tewep yah be. Obo-
hjeéhtih, bícmantjeh con tútchi
ã búud beedáh bejep be”, ì ni-
ijbípna caá.*

²⁰ Caán tútchidih Dios ã yohochah
ennit, yeéb nihat, ángelwā,
Jesúhwā, āih túini doonádh
naóh jibnit, naóh yapanit
biícidih, búdí ñi weñeé.* Caán
tútchidih moón yeebdih búdí

* **18:10** Ez 26.16-17 * **18:11** Ez 27.31,36 * **18:13** Ez 27.12-13.22 * **18:15** Ez 27.31,36 * **18:17**
Is 23.14; Ez 27.26-30 * **18:18** Ez 27.32 * **18:19** Ez 27.30-34 * **18:20** Dt 32.43; Jer 51.48

yeejép ĩ chājat túutap be. Páant yeejép ĩ chājatji jíib Dios ā peéh chājna caá, buca”, ĩ niijbípna caá.

21 Túttimah, biíh wēpép ángel búdei jee dáhdih ub ñaha bojnit, búdei mujna ā yoh báahanap be. Pánih yoh báahana, nin pah ā niijp be:

“Nin jee dáh ā buég báahat pah búdei Babilonia tútchi páantjeh buudní ā jumna caá.* Páant ā buudát túttimah, caán tútchidih chéneji ĩ encan niít.*

22 Caán tútchidih ĩ ewatji ā jwúub wihcan niít. Árpasdiĥ ĩ bíitatji, chíio nahnadiĥ ĩ póojatji, biíh póojat nahnadiĥbut ĩ póojatjibut ā wihcan niít.* Caán tútchidih teonitji ĩ jwúub teocan niít. Jeémát chājna, jeé júdujĥ ĩ únat yáaatbut ā laiĥcan niít.

23 Caán tútchi ā jwúub yeh iigcán niít. Téihya chéonit, ĩ wēi wéheatjibut ā jwúub laiĥcan niít.* Caán tútchidih moón bií déedih jíib chāj jibnit biíh tútchinadiĥ moondíĥ ĩ en ñinahat túutap be. Pánih en ñinahat túutnit, Diosdiĥ ĩ náahcat pínah niijná, queédih ĩ yéjanap be”, ángel ā niijp be.

24 Caán tútchidih moón Dios naáwátdih naóĥ yapanitdiĥ, bita áihwádiĥbut yeejép ĩt mao yohop tajĥ. Nihat biíh tútchidih moonbát Jesúíhwádiĥ ĩ mao yohatdiĥ ĩt en yacap tajĥ. Páant búdei meép ĩ yohatji jíib, Babilonia tútchidih moondíĥ Dios búdei ā peéh chājap be.*

19

1 Babilonia tútchi ded pah ā yapat pínahdiĥ wā enat túttimah, jeámant dawá nin pah ĩí niij wēi ñaacáchah wā joyóp be:

¡Aleluya! Diosdiĥ búdei jwĥ wēi naóĥ jííĥ. Dios jwiítdih túi ubni caá. Nihat cāacwádiĥ wutni, chah

wēpni caá. Pánihna, caandíĥ búdei wēi naáwát caá náahap.

2 Yeecan, yoobópdih peéh chājni caá. Yeejép chājniĥdiĥ en yacnit, nin baácdiĥ moón yeejép ĩ chājap be. Pánihna, caántboodíĥ Dios búdei ā peéh chājap be. Áihwádiĥ mi mao yohat jíibbut, búdei ā peéh chājap be”, ĩ niijp be.*

3 Túttimah, nin pah ĩ jwúub niij wēi ñaacáchah, wā joyóp be:

“¡Aleluya! Diosdiĥ jwĥ túi wēi naóĥ jííĥ. Caán yeejép búdei tútchi iig beední jumna, chéneji ā jwúub jígoĥcan niít”, ĩ niijp be.*

4 Queét veinticuatro maáta, chéneha míic dawá quíibna jumnit ángelwá bíicdiĥ bódiĥa caj yoh ñajnit, nin pah jwĥ Maáh Diosdiĥ ĩ niij wēi ñaacáp be: “¡Páant tigaá! ¡Aleluya!” ĩ niijp be. 5 Túttimah, Maáh pebh ñahni nin pah áí niijp be:

“Jwĥ Maáh Diosdiĥ ñi weñeé. Nihat caandíĥ teo wáĥnit, oboh jumnit, maátabut, nihat yeéb áihwá ñi túi weñeé”, ā niijp be.*

Oveja Wúúĥ téihya chéona, ā ñamah jeémát

6 Túttimah, dawá cāacwá ĩ wēi naáwáchah, wā joyóp be. Búdei dóo, énoĥ ā yáaat pah bóo áí yáanap be.*

“¡Aleluya! Diosdiĥ búdei jwĥ wēi naóĥ jííĥ. Buh jwĥ Maáh yoobát caá ā jumap. Pánihna, jwĥ Maáh chah wēpnidih jwĥ wēi naóĥ jííĥ.*

7 Buh Oveja Wúúĥ téihya chéwat túut caá ā chājap. Á téihya chéonih pínah wili, túi míic ámoh péanih mi páina caá.

8 Túi baabní yégueĥ quei wíĥcanni chóodiĥ Dios caántdiĥ ā wáĥap be. Caán túi baabní yégueĥ Dioíhwá ĩ túi chājatdiĥ ā júutna caá. Pánihna, ĩ téihya chéwat yeó

* 18:21 Jer 51.63-64 * 18:21 Ez 26.21 * 18:22 Is 24.8; Ez 26.13 * 18:23 Jer 7.34; 25.10 * 18:24 Jer 51.49 * 19:2 Dt 32.43; 2R 9.7 * 19:3 Is 34.10 * 19:5 Sal 115.13 * 19:6 Ez 1.24 * 19:6 Sal 93.1; 97.1; 99.1 * 19:8 Ef 5.23-32; Ap 7.14

jáap ã jumuchah, jwiít jwĩ wēi jĩh”, ñi niijíp be.*

⁹ Páant ñi niij wēi naáwát túttimah, caán ángel nin pah weemdih ã jwúub niijíp be: “Ñindih ma daacá: ‘Oveja Wúuh téihya chéona, ã namah jeémátdih* Dios ã did bojnitoó, túi wēinit caá’, ma niij daacá”, ã niijíp be. Páant niijnáneh tih, nin pah ã jwúub ñúun niijíp be: “Túi yoobópdih tibeé wã naáwát. Dios weemdih ã naáwát túutap be”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant ã niijichah joinít, caan pébh bódicha caj yoh ñajnit, caandih weñat túut wã chãjap yuh be. Obohjeéhtih, páant wã chãjachah ennit, weemdih nin pah ã niijíp be: “Páant ma chãjca bojoó. Meém ma nihat pah weembát Diosdih teo wũhni mun tigaá. Ma déewã Jesúhwã, nihat ãih túini doonádih cádahcannit ñi nihat pah weembát Diosdih teo wũhni mun tigaá. Diosdihjeh bódicha caj yoh ñajnit, weñat caá náahap”, ã niijíp be. Nihat Dios naáwátdih naóh yapanitboó Túini Espíritu ã wēpatjĩh Jesúh túini doonádih jwĩ naóhna caá. Pánihna, jwiít nihat caandih teo wũhni mícjeh caá.

Baabní caballojih chũdni

¹¹ Túttimah, Dios ã jumapboó jęc pãa lajni pah ã jumuchah, wã enep be.* Caánboó baabní cabalodih wã enep be. Caanjih chũdni “Yeecanni, yoobópdih chãjni”, ã wũt jumap be. Caandih enihcannitdih míc maonit, yoobópdih peéh chãjni caá.* ¹² ãih quíibna tũ õopát panih jíghni be.* ãih wao dáhdih maáta ñi dũwát júdnadidh dawá ã dũwúp be. Bíh wũtbut ã dũwúp be. Caán wũtdih caanjéh ã jéihyep be. Bitã ñi jéihcap be. ¹³ ãih yégueh, búdi meép chũhni chóodih ã dũwúp be. Caanjéh yahna, bíh wũt jumna, “Dios ã jenah joyátdih naóhni”, ã wũt jumap be.* ¹⁴ ãih soldadowã jeámant moón caandih ñi péenap be. Baabní caballowãjih

chũdnit, túi quei wihcanni baabní yégueh chóonadidh dũonít míc ñi jumap be. ¹⁵ Chénaboó jaco jumni íbat naadih ã chãác tewep be. Caán naá nin baácdih moondih ã yap yohat pínah naá ã jumap be. ã wēpatjĩh ã wũtuchah, bíc caandih ã jéh yap yohcan niít.* Dios chah wēpni nin baácdih moón tabit ñi yéj chãjatjidih búdi ã íjna caá. Páant ã íjichah, caballojih chũdniboó queétdih búdi ã peéh chãjbipna caá.* ¹⁶ ãih yégueh chóo májih ãih bíh wũt daácnit ã jumap be, nihat ñi jéh enat pínah niijná. “NIHAT CĂACWĂ ñi MAÁTA CHAH WĒPNI MAÁH CAÁ”, ã niij daácnit ã jumap be.*

Namodih ã yap yohat

¹⁷ Túttimah, yeojih ñũhni ángeldih wã enep be. Nihat jóopwãdih nin pah ã niij ej wáacap be: “Míc wáacnit, Dios ã wũhni jeémátdih ñi jeém jũúwá. ¹⁸ Nihat baácdih moón Diosdih yap yohnitjih bácahdih jeémát túut niijná, ñi míc wáac jũúwá. ñi maáta, soldadowã ñi maáta, chah wēpni, caballowã, queétdih chũdnit, nihat bitã, queétdih teo wũhni, teo wũhcannit, oboh jumnitbut, queétdih nihatih bácahdih jeémát túut niijná, ñi pã jũúwá”, jóopwãdih ángel ã niijíp be.*

¹⁹ Túttimah, Namodih, nin baácdih moón chah maáta, ñih soldadowã bícdih míc wáacnit, míc mawadidh ñi bejchah, wã enep be. Pánihna, baabní caballojih chũdni, ãih soldadowã bícdih ñi jumapna Namowã míc mawadidh ñi juibínap be. ²⁰ Páant ñi míc mawachah, baabní caballojih chũdniboó Namodih yap yohnit, ã tewep be. Bíh Namó, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niij yeenidihbut yap yohnit, ã tewep be. Caán yeeniboó jwĩh jũóhni Namodih nihat cãacwã ñi túi jenah joyát pínah niijná, cãacwã ñi jéh chãjca naáhdih dawá chã jũutni ã jumap be. Caán

* 19:9 Mt 22.2-3 * 19:11 Ez 1.1 * 19:11 Sal 96.13; Is 11.4 * 19:12 Dn 10.6 * 19:13 Jn 1.1,14
* 19:15 Sal 2.9 * 19:15 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 14.20 * 19:16 Dt 10.17; Ap 17.14 * 19:18 Ez 39.17-20

ã júutajĩh Namoih wüt duonítidih, ãih pãpnidih wëinitdihbut ã yeenap be.* Queét chénewãdih yap yohnit ã chéwat túttimah, queét báadhnitdihjeh iiguípna ã yohop be. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tabit yeejép chej jumni, iíg dubcapboó ã jumap be. ²¹ Bitã ãjeéh jumnitjidih baabní caballojih chúudniboó ã cháác teoni íibat naajĩh ã mawap be. Páant ã mawat túttimah, queét jóopwãboó ãih bácahjidih jeémpnit, búdí ã wud jumap be.

20

Mil jópchi Jesucristo ãihwãjeéh ã maáh jummat

¹ Túttimah, bíih ángel jeámant ã dei jüúwáchah, wã enep be. Numah bóo íitdih bóo llavedih, búdí ítah tãpdihbut ã bíbohó be. ² Pãnih dei jainít, Maí Duunidih ã tewep be. Caán Maí Duuni jon jãtih bóo maí chóo duoníji, nemépwã ã maáh, Satanás wüt jumni ã jumap be.* Caandih teonit, mil jópchi pohba yeejép ã chãjcat pínah niijná, ã ub dei jüóhni ítah tãpjĩh ã chéwep be. ³ Pãnih chéó péanit, ã bac jüóhni íitboojéh muntih yohnit, ã nemep be, baácđih moondih mil jópchi pohba ã yecat pínah niijná. Mil jópchi túttimah, caandih ã jwúub bacabipna caá, daocãnni yeó jáap ã jum jwuhat pínah niijná.

⁴ Túttimah, dawá maáta chúudnitdih wã enep be. Cãacwã ã yéejatji jíib, ã peéh chãjat pínah wëpatdih queét maátadih Cristoboó átát wãhup tabe.* Bitadihbut wã enep be. Queétboó Jesúih táini doonádih, Dios naáwátđihbut ã naáwátji jíib waó bóod yohnitji jwúub boonit ã jumap be.* Namodih, ãih pãpnidihbut, bóđicha caj yoh ñaj wëicannit, ãih móot juúhñadih ãih téihyanadihbut, ãih wãtdih ã daacát túutcap be.* Bitã queéđdih ã mao yohat túttimah, ã jwúub boo pud jüúwáp be, páant muntih. Pãnih jwúub

boo pud jüúwát túttimah, queét mil jópchi Cristo bícdih maáta ã jummat túutap be. ⁵ Cristoíhwã ã maonitji, wãnnitjibut, ã jwúuh boo pud jüúwáp be. Obohjeéhtih, bitã wãnnitjiboó ã boo pud jüóh jwuhcap be. Jesúihwã mil jópchi maáta ã jummat túttimah, queét jwuh ã boo pud jüóhbipna caá. ⁶ Pãnihna, ã jwúuh boonitboó yéejat wihcannit búdí wëinit ã jumap be. Queét iiguípna bejcan, ã jwúub wancan níit. Diosđih, Cristodihbut wëi úubh wãhñit jumna, ãjeéh ã wutbipna caá.*

Cristo nemépwã ã maáhđih ã yap yohat

⁷ Mil jópchi túttimah, Satanásđih, numah bóo íitboó Dios ã chéó yohat túutniiji jwúub wãtni ã jumbipna caá. ⁸ Pãnih bacniiji nin baácđih moondih ã jwúub yeebipna caá. Gog wüt jumnitdih, Magog wüt jumnitdihbut ã yeebipna caá.* Pãnihna, queét ã yeeatđih joinít, míic mawadih bejat túut niijná, ãih soldadowãdih ã míic wáacđipna caá. Queét soldadowã óon ã dawát pah ã jumbipna caá.

⁹ Nin baácđih bej peétnit, Dioíhwã ã oinit ã jumapna ã ñuh púud bejbipna caá. Páant ã ñuh púud bejchah, Dios jeámant iigát wãhñit, queéđdih ã cáo beedábipna caá. ¹⁰ Páant ã cáwat túttimah, queéđdih yeeni nemépwã ã maáhđih iiguípna ã yohbipna caá. Namodih, “Dios naáwátđih naóh yapani caá”, níj yeenidihbut ã yohopji-boo muntih ã maáh Satanásđihbut ã yohbipna caá. Caán iigát búdí muj pah bóo, tabit yeejép chej jumni, iíg dubcapboó ã jumap be. Caanjĩh páantjeh yeejép ã tubabipna caá.

Dios caandih jepahcannitjidih ã yoób peéh chãjat

¹¹ Túttimah, tái baabní búdí chúudatđih Dios ã chúuduchah, wã enep be. Nin baác, jeábut buudná, ã jígohcap be, buca. ¹²⁻¹³ Oboh jumnitji, ã maátabut wãnnitji jwúub

* **19:20** Ap 13.1-18 * **20:2** Gn 3.1 * **20:4** Dn 7.9,22,27; Mt 19.28; Lc 22.30 * **20:4** Ap 6.9 * **20:4** Ap 13.16-17; 14.9 * **20:6** Ap 1.6; 5.10 * **20:8** Ez 38.2,9,15

boonit, Maáh pebh ï ñuhuchah, wã enep be. Búdí mujboó buudníti, baácboó buudníjibat boo pud jüóhntit queét ñuhntit ï jumap be. Caanjíh ï ñuhuchah, caán Maáhboó ã daácniji papélah tólihnadih ã watap be. Caán tólihna cáacwã ded pah ï chãjatjidih átát daácji taga. Túttimah, biíh tólihdihbut ã watap be. Caán tólihboó Jesúsdi h jepahnitjiih wãtnadih ã daácní ã jumap be.* Pánihna, caán tólihnant en péanit, ded pah ï chãjatji jíib ã peéh chãjap be.*
 14-15 Pánihna, Dios áihwãdih ã wãt daácní tólihboó det ñih wãt wihcannitdih peéh chãjnit, iiguípna ã yohop be. Páant iiguípna ã yohnitboó jwúub wunnit panihntit ï jumap be. Pánihat túttimah, chéneji jwúub wunat ã wihcan níit, buca.*

21

Jáap jeá, jáap baácbut

1 Túttimah, jáap jeá, jáap baácdi hbut wã enep be.* Jwíih jumni jeá, baác, búdí mujbut átát buudáh bejep be. Páant ã buudúchah, ni hat yéejatbut átát buudáh bejep be.

2 Weém, Juan, Jáap Jerusalén Dios pebhmant ã dei jüúwúchah, wã enep be.* Téihya chéonih pínah túini yéguéh dmonít, mi áa pínahdih jwãáadi h jüúwát dée pah túi jígoñi ã jumap be.* 3 Caandíh wã enechah, Maáh ã chãudupmant nin pah áí níij wëp naáwáp be: “Ñi eneé. Buu jwuh caá Dios cáacwãjeéh jumna caá ã chãjap, buca. Íjeéh jumna, áihwã yoobát ï jumuchah, caanjéh ï Maáh ã jumbipna caá.* 4 Queétdih ã weñanachah, jígahatbut ã wihcan níit. Yéejat wihcah, tabatbut wihcah, ï jwúub wuncan níit. Tuba juñát wihcah, wun juñátbut ã wihcan níit. Ni hat jon jãtíh yeejép ã jumatji ã buudáh bejep be”, ã níijap be.*

* 20:12-13 Sal 69.28; Ap 3.5 * 20:12-13 Dn 7.9-10 * 20:14-15 Mt 25.41; Ap 2.11; 21.8 * 21:1 Is 65.17; 66.22; 2P 3.13 * 21:2 Is 52.1; Gá 4.26; Ap 3.12 * 21:2 Is 61.10; Ap 19.7-8 * 21:3 Lv 26.11,12; Ez 37.27 * 21:4 Is 25.8; 35.10; 65.19; Ap 7.17 * 21:6 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 * 21:7 2S 7.14; Sal 89.26-27 * 21:8 Mt 25.41; Ap 2.11; 20.14 * 21:9 Ap 16.1

5 Túttimah, caán chãudni nin pah ã jwúub níijap be: “Ñi eneé. Ni hatdih jáap mícjeh wã chãjna caá”, ã níijap be. Páant níijnít, nin pah weemdíh ã jwúub níijap be: “Buatéh wã níiját túi yoobópdih jumna, wã níijátji pahjeh biíc yoobó ã yapbipna caá. Páant wã níijátjidih joinít, ma daacá”, ã níijap be.

6 Túttimah, nin pah ã jwúub níijap be, páant muntih: “Páant bóojeh tigaá. Weém biíhmah jumni caá. Ni hat wã chãjnidih Maáh jumna, caandíh wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Det taca joótnit, mahdih ï babhbíhichah, túini mahdih jíib náahcanjeh, queétdih wã wãhbipna caá. Caán mahdih babhntitboó jwúub wuncan, páantjeh wãjeéh ï jumbipna caá.* 7 Det yeejépdih yap yohnitdih nin pah wã túi chãjbipna caá: Jáap baácboó jumna, búdí ï wëibipna caá. Pánihna, weém ñih Dios yoobát wã jumuchah, queétboó wã weh ï jumbipna caá.* 8 Obohjeéhtih, det úumna, weemdíh cádahntit, weemdíh náahcannit, yeejép chãjnit, cáacwãdih mao yohnit, ï weha mána ni hcannitjiih yéej chãjnit, jíóhntit, ï pápnidih wëinit, ni hat yeenit yuh buca iiguípna ï bejbipna caá. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, íg dabcapboó caá. Caanná bejna, jwúub wunat pah ï bejna caá”, ã níijap be.*

Jáap Jerusalén

9 Túttimah, biíc ángel, siete pama pna bíbohntit ã peéh chãjat túutnit ángelwãjeéh jumni, wã pebh ã jayáp be.* Pánih jainít, nin pah weemdíh ã níijap be: “Ma en jüúwú. Oveja Wúuh ã jáap áa jumnihdih meemdíh wã jautbipna caá”, ã níijap be. 10 Pánihna, Túini Espiritu jap bóo jeejina weemdíh ã numah púuh laab béjep be. Páant ã numah púuh laab

jaibínachah, japmant Dioíh tátchi, Jáap Jerusalén, ã dei jãúwáchah, weemdíh ã jáutap be.* Nin pah caán tátchi ã jíghop be: ¹¹ Dios ã yeh iigátjìh táí yeh iigní tátchi ã jamap be. Búdí jíib jamni jeé táí jèlepni, ìtah naadíh jwí táí en yabaca bojat pah, caán tátchi ã jamap be. ¹² Caán tátchi yehmant wáihyat júdu, búdí wáupni jap bóo yoobát ã jamap be. Caán wáihyat júdu dih doce jécna ã jamap be. Caan jécna jumat pah biquína ángelwã ì wapap be. Caan jécna jumat pah Israel jaimená doce poómp ìih wátna daácní ã jamap be. ¹³ Yeó aáb jãúwápmant biíc peihcanni jécna ã jamap be. Yeó dei bejepboobát biíc peihcanni jécna ã jamap be. Nin chóop yapatboobát biíc peihcanni jécna ã jamap be. Biíh chóop yapatboobát biíc peihcanni jécna ã jamap be.* ¹⁴ Caán wáihyat júdu, doce jee dáhnajih ã lajap be. Caán jeé jumat pah Oveja Wãúh jwiít doce ã naáwát tútnitji, jwíih wátna daácní ã jamap be.*

¹⁵ Weemdíh naóhni ángel ã jenah enat pínah oro nahdih ã bíbohó be. Caán tátchidih, wáihyat júdu, jécnadihbut jenah enat túut ã chãjap be.* ¹⁶ Pánihna, caán tátchi áih maatát, áih japat, áih búwábut, nihat biíc yoobó míic ã jamap be. Caán ángel ã bíbohni jenah enat nahjìh caán tátchidih ã jenah enechah, doce estadio ì niijní, dos mil doscientos kilómetros maátní ã jamap be. ¹⁷ Caandíh jenah en péanit, caán wáihyat júdu ã wáupatdih ã jenah enep be. Ciento cuarenta y cuatro codos ì niijní, sesenta y cinco metros wáupni júdu ã jamap be. Jwiít cáacwã jwí jenah enat pah, caán ángel jenah enna ã chãjap be.

¹⁸ Caán wáihyat júdu táí jèlepni jeejìh ã chãjni júdu ã jamap be. Caán tátchiboó, oroíh ã chãjni tátchi ã jamap be. Caán oro quei wíhcanni táí en yabacaat ã jamap be. ¹⁹ Caán

wáihyat júdu lajni doce jee dáhna nihat mácah chítah jamni búdí jíib jamni ã jamap be. Jwíih jamni jaspe wát jamni jeé ã jamap be. Caán táttimah zafiro, ágata wát jamni jeé ã jamap be. Caán biíc peihcanni jeé táttimah, esmeralda, ²⁰ ónice, cornalina wát jamni jeé ã jamap be. Caán seis jeé táttimah, crisólito, berilo, topacio wát jamni jeé ã jamap be. Caán nueve jeé táttimah, crisoprosa, jacinto, amatista wát jamni jeé ã jamap be. ²¹ Caán doce jécna perla wát jamni jécna ã jamap be. Caan jécna yoobó biíc perla dahjeh ã jamap be. Caán tátchidih bóo búdí namá quei wíhcanni táí en yabacaat oro namájah ã jamap be.*

²² Caán tátchidih Dioíh muudíh wã en bidip yap be. Obohjeéhtih, ã wihcan be. Caán tátchidih nihat pebhboó jwí Maáh Dios chah wèpni, Oveja Wãúhbut ì jamap be. Pánihna, nihat caán tátchi Dioíh muú yoobát be. ²³ Dios, Oveja Wãúh biíc dih ì yeh iigátjìh caán tátchi ã táí baabáp be. Pánihna, yeodíh widhdihbut ã náahcap be.* ²⁴ Nihat nin baácdih moonjí Dios ã yeh baabátna jamna, yoobópdih ì táí jéihbipna caá.* Nihat baácdih moón ì maáta caán tátchina jaibínit, nin pah Diosdih ì niij wèi naóhbipna caá: “Jáantjeh wíih cáacwã weemdíh búdí ì weñep be. Pánihna, bú meemdíh jwah wã numah wèibipna caá”, ì niijbípna caá. ²⁵ Caán tátchidih bóo jécna pãa lajni ã jumbipna caá. Caanná dupúat wihcan, caan jécnadih nemat ã wihcan niít. ²⁶ Nihat cáacwã Diosdih nin pah ì niij wèi naóhbipna caá: “Meém chah táini, chah wèpni ma jamuchah, meemdíh nihat weñat caá náahap”, ì niijbípna caá.* ²⁷ Yeejépbodíh caán tátchina ì ub bejcan niít.* Ded yéj chãjnit, yeenitbut, caán tátchina ì jéih waadcán niít. Oveja Wãúh ã bíbohni papélah tólihboó ì wátnadih daácnitjeh caán tátchina ì waadbípna caá.

* **21:10** Ez 40.2 * **21:13** Ez 48.30-35 * **21:14** Ef 2.20 * **21:15** Ez 40.3 * **21:21** Is 54.11-12
* **21:23** Is 60.19-20; Jn 8.12 * **21:24** Is 60.3 * **21:26** Is 60.11 * **21:27** Is 52.1; Ez 44.9

22

¹ Túttimah, báadhdani mujdih caán ángel weemdíh ã júutap be. Caan múj túi muj mac baabní,* Dios, Oveja Wúúhbut ì chúudapmant noój jãáj jũóhni ã jumap be. ² Caán tútchidih bóo búdí namá tac yoób ã noój jãájánap be. Caan múj jwëejdih chénat pah bawá báadhdát túutni máa nahna ã lajap be.* Caan náhna widh jummat pah quehna, biíc jópchidih doce láa ã quehep be. Caan náh núonabut cáacwã ì boocat pínah ã jumap be. ³ Caán tútchiboó “Caán ã túican caá”, Dios ã niijní ã wihcan níit.* Caán tútchidih Dios, Oveja Wúúh biícidih ì chúudat ã jumbipna caá. Pánihna, nihat caán tútchidih moón queét pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí ì wëibipna caá. ⁴ Queét Diosdih ì míic jwãáh enbipna caá.* Ìih móot júúhnadih ãih wãt daácnit ì jumbipna caá. ⁵ Caanná dupúát ã wihcah, jiiátidih ì náahcan níit. Jwí Maáh Dios ã yeh iigátjeh ã jumachah, yeó ã yeh iigátidihbut ì náahcan níit.* Caán tútchidih moón páantjeh maáta ì jumbipna caá.*

Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei júúwát pínah bahnijeh ã judhdát

⁶ Túttimah, caán ángel weemdíh nin pah ã níj naáwáp be páant mantih: “Dios nihat nin ã naáwát yoobópdih caá. Æ niijátji biíc yoobó ã yapbipna caá. Jwí Maáh Dios ã naáwátidih naóh yapanitdih jéihyani caá. Pánihna, caánboó buu láa ãih ángeldih ã wahap be, caandíh teo wühnitdih túttimah ded pah yapat pínahdih ã jéihyaat pínah niijná”, ã niijíp be.

⁷ Túttimah, Jesús jwuh nin pah ã niijíchah, wã joyóp be: “**¡Ni joyoó! Wã jwúub dei bejat pínah bahnijeh ã judhna caá. Det nin tólihboó ã daacátidih túi jenah joí jepahnit, wëinit ì jumbipna caá**”, ã niijíp be.

⁸ Weém, Juan, nin nihat wã daácnidih ennit, wã joyóp be. Caandíh joinít, wã enat túttimah, weemdíh júutni ángel pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat túut wã chãjap yuh be. ⁹ Páant wã chãjachah enna, nin pah weemdíh ã niijíp be: “Páant ma chãjca bojoó. Meém ma nihat pah, weembút Diosdih teo wühni mun tigaá. Ma déewã Dios naáwátidih naóh yapanit, nihat cáacwã nin tólihdih bóo wãtatdih jepahnitbut ì jummat pah weembút biíc yoobó Diosdih teo wühni caá. Pánihna, Dios pebh bódicha caj yoh ñajnit, caánboodíh caá weñat náahap”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant níj péanit, nin pah ã jwúub níj naáwáp be: “Ma daácnit tólih ded pah ã yapat pínahdih Dios ã naáwáp be. Páant ã yapat pínah bahni ã judhdachah, caán tólih ã naáwátidih ma jweéhca bojoó. ¹¹ Caán láa wã naáwátji pah ã yapachah, det yéejnit páantjeh ì yéej chãj dáhwa naáh. Obohjeéhtih, det Dioíhwã túi chãjnit, ì túi chãj cádahca bojo naáh”, ã niijíp be.*

¹² Páant ã niiját túttimah, Jesúsboó nin pah ã jwúub niijíp be: “**¡Ni joyoó! Wã jwúub dei bejat pínah bahnijeh ã judhna caá. Nihat cáacwãdih ded pah ì chãjatji jíib wã wãhat pínahdih ub dei bejat túut caá wã chãjap. Pánihna, wíihwã, táinidih ñi chãjatji jíib, yebdíh wã túi chãjbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitjidih wã peéh chãjbipna caá.**” ¹³ Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandíh wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá”,* Jesús ã niijíp be.

¹⁴ Det quei wíhcanni yégueh ðonít panihnit yéej chãjatdih cádahnit, ma enni tútchina ì jéih waadbípna caá. Caán tútchidih bóo báadhdát túutni máa nah quehedih ì jeémpbipna caá. Pánih jumnit, búdí ì wëibipna caá.* ¹⁵ Obohjeéhtih, det yeejépwã, jíóhnit, ì weha mána nihcannitjìh yéej chãjnit,

* 22:1 Ez 47.1,12; Zac 14.8 * 22:2 Gn 2.9 * 22:3 Gn 3.17 * 22:4 Sal 17.15; Mt 5.8; 1Jn 3.2
 * 22:5 Is 60.19; Ap 21.23 * 22:5 Dn 7.18 * 22:11 Dn 12.10 * 22:12 Jer 17.10 * 22:13 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.8,17; 2.8 * 22:14 Gn 2.9; 3.22

cãacwãdih mao yohnit, pãpnidih wëinit, yeenit yuh buca, caán tútchina ï waadcán niít.

16 “Weém, Jesús, yeéb wíhwãdih ã naáwát pínah niijná wíih ángeldih wã wahap be. Weém maáh David juma, daaat cúi panihnibut wã jumna caá”, Jesús ã niijíp be.*

17 Túini Espíritu “Ma jwúub dei jũúwú”, Jesúsdi ã niijná caá. Jesúsíhwã ã téihya chéonih panihnibut, “Ma jwúub dei jũúwú”, ï niijná caá. Nihat nin wã daacátdih joinítbut “Ma jwúub dei jũúwú”, Jesúsdi ï niijí naáh. Taca joótnit, mahdih ï babhbat pah, Jesúsdi ï jepaha naáh. Caán mah, báadhdat túutni mah ã jumna caá. Pánihna, Jesúsdi jepahnitdih jíib náahcanjeh, jeáboó ãjeéh páantjeh ã jummat túutbipna caá.*

18 Weém, Juan, nin tólihboó wã daacátdih joinítbih nin pah wã wëp naóhna caá: Det nin bohéátdih biíh

bohéátjĩh wid naóhna, Diosdi ï yap yohna caá. Páant ï yap yohochah ennit, nihat nin tólihdih ã niiját pahjeh mantih queétdihbut ã peéh chãjbipna caá. **19** Nin tólihboó daacátdih biquína naáwátdih náahcan, ï wio yohat pah, Diosdi ï yap yohna caá. Páant ï yap yohochah enna, báadhdat túutni máa nah quehedih jeémát túutcan, ãih túini tútchinabut ã waadát túutcan niít. Caan náhdih, caán tútchidihbut nin tólihdih wã daacáp be.*

20 Nihat nin tólihdih bóo naóhni, Jesús, nin pah ã niijná caá: **“Páant tigaá. Wã jwúub dei bejat pínah bah-nijeh caá ã jũhdup”, ã niijná caá.**

Páant tíi ã jumna nah. Maá Jesús, ma jwúub dei jũúwú.

21 Jwí Maáh Jesús yeebdih oinit, ã teo wáaca naáh, yeéb ãihwã ñi túi jummat pínah niijná. Páant tíi ã jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wã daacát.
Juan

* **22:16** Is 11.1,10 * **22:17** Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 * **22:19** Dt 4.2; 12.32